·D. THOMAS· In LogicA·

[illegible]

S.Thomas super poste. Cum tabula.

ANGELICI DIVI-

niqꝫ doctoris sanctissimi Thomę aquinatis almi ordinis prę
dicatorum Aristo.clarissimi ac fidissimi interpretis in libros
perihermenias/⁊ posteriorꝝ analeticorꝝ cum duplici textu anti
quo vꝫ ⁊ Jo.Argiropoli biçātij p̄clarissima/ac p̄fundissima cō
mētaria/necnō eiusdē.s.doctoris insigne fallaciarꝝ opusculū/
p.F.Thomā vincētinuꝫ eiusdem ordinis vitę regularis sacrę
theologię lectorē adamusiꝫ cū ipsis textibꝰ recognita/cūctisqꝫ
mēdis expurgata.Adiecto insuper copioso repertorio noui/
ter excogitato/quod oīa/tum phi/tum etiā.s.Thomę quęsita
notabilia alphabetice demōstrat.Sequūtur ⁊ perutiles quę/
stiōes excellētissimi artiū ⁊.s.theologię doctoris Dn̄ici de flā
dria eiusdē ordi.in cōmētaria dicta īsigneqꝫ fallaciarū opuscu
lū p ven̄.p.fratrē Gasparē veronēsem virū bene doctū p̄fati
ordi. regularis vitę recognitę:cūctisqꝫ erroribus emēdatę.

Frater Thomas Vinc. ord. prędicatoꝝ, vitę regularis lectori.

Quãtum elaborauerim lector suauiss. vt libros perihermenias: ⁊ posteriorũ analeticorum Arist. cum commentarijs clariss. ac fidiss. eius interpretis. S. Thomę aquinatis almi ordinis prędicatorum erroribus (quos tamen impressoris: non correctoris incuria parturiuit) purgarem: te ipsum (si tamen priorem impressionẽ vidisti) censorem constituo. In lucem insuper e didi quot diuus citat loca: non modo libros: sed ⁊ textus: commẽta: lectiones: ac eaꝝ partes: iuxtaq; eiusdẽ diui Thomę diuisionem: textus expositionem annotaui: quo facil e legenti cuiusq; partis expositio pateat. Repertorium etiam vt facerem satis studiosis superaddidi: quo ad man' essent notabilia quęq;. Suscipe gitur lector candidiss. nostrarum harum lucubrationum pręsens munusculum: vt sanctissimo Thoma duce quidquid de interpretatione: deq; posterioristica scientia ipse interpretatus est: tu lumine claro perspicias: ac fęlici fine potiaris. Vale.

Subscripti repertorij, ac posterioristici directorium.

Quę in hoc repertorio, ⁊ posterioristico annotata sunt facile inuenies lector suauiss. si subscriptum ordinem fueris cõtemplatus. Quęrenda, alphabetice annotaui, foliorum numerum, columnã, sub qua litera, vel ante quã, vel post quã, in qua parte columnę, quod queris situm sit. vt causa exempli, scire optas, vbi habet. S. Thomas enuntiationem esse subiectũ libri perihermenias, quęre in lra E: verbo enuntiatio, ⁊ inuenies, enuntiatio est subiectũ libri perihermenias, folio. 3. columna prima. lra C. circa finem columnę. Folium tunc quęras: ⁊ sic sub lra. c. qđ quęrebas situm videbis, simul aduertens columnam ipsaz: eiusq; partẽ. Ut autem tuę consulerem cõmoditati: quo tibi facilius occurreret, quod quęrebas: sic alphabeticum ordinem disposueram: vt quauis parte librũ aperuisses: totus alphabeti ordo in tuo esset prospectu: ita q̄ si folium verteres iterum ab A. incipiendum foret. Veꝝ quũ libꝝ a, me summo labore correctum videre datum est: quem prius edideram partum non cognoui: sed alienum. Elaboraui autem plurimum: vt repertorium vtrunq; predictum lectori deseruiat. Quod igitur studiosis dicaui: ⁊ tu candidiss. lector benigno suscipe vultu: bene valens: ⁊ pro me orans.

Tabula

¶ Perutile reptoriũ nouiter excogitatũ.cũ pñi,i lib° giber meniae,tũ ẽt eiusdẽ pfundissimi,ac fidissimi interptis diui Thome Agnatĳ almi ordinis pdic.ac Rmi.D.Thome de vio Caietani.tt.S.Sixti psbri cardinal'eiusdẽ ordis supple mẽti qsita singla nõbilia luce clari⁹ alphabetice õmfent.

Tabula

Poſte. ✠✠

Diffinitio.

Diffinire.

Diffinitiuum.

¶ Finit repertorium perutile super libro posteriorum.

¶ Dilecto sibi filio preposito Lauaniensi frater Thomas de Aquino Sal. et vere sapientie incrementa.

Diligentie tue: qua, iuvenili etate, non vanitati, sed sapientie studio intendis, provocatus: et desiderio satisfacere cupiens: libro Aristotelis, qui Perihermenias dicitur, multis obscuritatibus involuto, inter multiplices occupationum mearum sollicitudines expositionem adhibere curavi: hoc gerens animo, sic altiora pro posse perfectioribus exhibere: ut tamen iunioribus proficiendi auxilia tradere non recusarem. Suscipiat igitur studiositas tua, presentis expositionis munus exiguum. ex quo si profeceris: provocare me poteris ad maiora. Vale.

¶ Aristotelis stagyrite Peripateticorum principis Textus primi libri Perihermenias.

Primo definire opz quid nã sit nomen: & quid verbũ: deinde qd negatio: quid affirmatio: quid enunciatio: quid deniq3 oratio sit.

Tex. j. Primũ oportet cõstituere qd sit nomẽ: & quid sit verbuz, postea quid negatio, & affirmatio, & enuntiatio, & oro.

¶ Diui Thome Aquinatis sacri ordinis Predicatorũ in primum librum Perihermenias Aristotelis Cõmentaria preclarissima. LECTIO. I.

Tex. cõ. 21. lec. 21. Opatio intel. 1ª. A — Sicut dicit Phs in tertio de anima, duplex est operatio intellectus. Una quidẽ que dr indiuisibiliuz intelligentia: per quã. s. apprehen. dit eẽntiã vniuscuiusq3 rei i seipsa. 2ª Alia est opatio intellectus. s. cõponẽtis & diuidentis. Additur 3ª. Additr aũt & tertia operatio. s. rõcinandi fm q rõ procedit a notis ad inquisitionẽ ignotorum. Ordo trarũ B Harum aũt opationũ pma ordinatur ad scdã: qr nõ põt eẽ cõpositio, & diuisio: nisi simpliciũ apprehẽsorum. Scda vo ordinat ad tertiã: qr videlz opz q ex aliquo vero cognito cui itells assentiat pcedat ad certitudinẽ accipiendã de aliqb9 ignotis. Log. circa que De pri. ad primam. Cũ aũt logica dicat rõnalis scia: necesse est q eius õsideratio versef circa ea que ptinẽt ad tres pdictas opationes rõnis. De his igitur que pertinẽt ad primã operationẽ intellectus. i. de his que simplici intellectu õcipiunt: determinauit Arĩs in libro pdicamentorum. De his vo que ptinẽt ad scdam opationẽ. s. de enunciatione affirmatiua: & negatiua: determinauit Phs in libro perihermenias. Ad scdam. Ad tertiam. De his vo que ptinent ad tertiam opationẽ determinauit in libro priorum: & i õsitibus: in qbus agit de syllo simplr: & de diuersis syllorum & argumẽtationum spẽbus: qbus rõ de vno procedit ad aliud. C Ordo lib. Et iõ fm pdictũ ordinẽ triũ opationũ liber pdicamẽtorum ordinaf ad librũ perihermenias: qui ordinatur ad libruz priorum & sequẽtes. ¶ Di ergo liber iste qui p manib9 habetur perihermenias qsi de interptatione. Di aũt interpretatio fm Boeũ vox significatiua que per se aliqd significat: siue sit cõplexa: siue incõplexa. Interp. fm Boetium. Unde õiunctiones: & ppositiones: & alia huiõ nõ dicũtur iterptationes: qr non per se aliquid significãt. Similiter ẽt voces significãtes nãliter non ex pposito: aut cũ imaginatione aliquid significãdi: sicut voces brutorum aialium: interpretationes dici nõ pñt. Qui. n. interptaf: aliqd exponere intẽdit. Et ideo sola noia & verba & orones dicũtur interpretationes: de qbus in hoc libro determinaf. Interp. que D Sz tñ nomen & verbũ magis interptationis pncipia esse vidẽtur qz iterptationes. Ille. n. interptari vr: qui exponit aliqd esse verũ vel falsum. Interp. ppe Et ideo sola oratio enũtiatiua: in q verũ vel falsum inuenif: interpretatio vocaf. Cetere vo orones: vt optatiua & ipatiua magis ordinanf ad exprimendũ affectũ: qz ad interpretãdũ id qõ in intellectu habef. Intitulaf ergo liber iste de interptatione: ac si diceretur de enũtiatiua orone: in qua verum vel falsum inuenitur. De no. & ver. quo Nõ aũt hic agit de noie & verbo nisi inquãtũ sunt ptes enũtiationis. Dcie ppuiã. Est. n. propriũ vniuscuiusq3 scie ptes subiti tradere: sicut & passiones. E Pz igif ad quã partem phie ptineat liber iste: & q sit necessitas istius: & quẽ ordinẽ retineat iter logice libros. ¶ Premittit aũt huic opi Phs pemiũ: in quo sigillati exponit ea q in hoc libro sunt tractanda. Proem. in scĩtia. Et qr ois scia pmittit ea que de pncipiis sunt: ptes aũt cõpositorum sunt eorum pncipia: iõ opz intẽdẽti tractare de enũtiatione pmittere de ptib9 eius. Expõ lre pri. tex. Unñ dicit [pmũ opz õstituere &c.] i. diffinire [qd sit nomen & qd verbũ.] In greco hr. Primũ opz poni: & idẽ signãt. Quia. n. demõstrationes diffõnes psupponũt: ex qbus õcludũt: merito dicũtur põnes. Et ideo pmittuntur hic

sole dissōnes eoꝝ: de qbus agendū est: q2 ex dissōnibus
Questio F alia capimus ɔnter. ¶ Si qs aūt q̄rat cū in libro p̄dica
Rnsio mētoꝝ de simplicib9 dictum sit: que sit necessitas: vt hic
pª rursus de noie ꝛ verbo determinaret ad hoc dōz: q2 sim
pliciū dictionū triplex pōt esse ɔsideratio. Una qdē fm
q2 absolute significāt simplices intellc̄tꝰ: ꝛ sic eaꝝ ɔsidera
2ª tio ptinet ad librū p̄dicamētoꝝ. Alio mō fm rōnē prout
sunt ptes enūciationis: ꝛ sic determinat de eis i h̄ libro:
ꝛ iō tradunt sub rōne nois: ꝛ verbi: de quoꝝ rōne est q2
3ª significēt aliqd cū tpe: vel sine tpe: ꝛ alia huiꝰ: que perti/
nent ad rōnē dictionū fm q2 ɔstituūt enuntiationē. Ter
tio ɔsiderant fm q2 ex eis ɔstituit ordo syllogisticus: ꝛ
sic determinat de eis sub rōne terminoꝝ in libro p̄oꝝ.
Dub. 3. ¶ Pōt iteꝝ dubitari: q̄re p̄termissis aliis orōnis ptib9:
Rnsio. de solo noie: ꝛ verbo determinat. ¶ Ad qd dōm est: q2
q2 de simplici orōne determinare itēdit: sufficit vt solas
G ptes enūtiationis ptractet: ex qbus ex necitate simplex
orō ɔstat. Pōt aūt ex solo noie: ꝛ verbo simplex enuntia
tio fieri: nō aūt ex aliis orōnis ptibus sine his: ꝛ iō suffi/
Alia rnsio ciens ei fuit de his duabus determinare. ¶ Uel pōt di/
Orones ptes pun. ci: q2 sola noia ꝛ verba sunt p̄ncipales orōnis ptes. Sub
noibus.n. cōprehendunt p̄noia: q̄ etsi non noiant nām:
psonā tñ determināt: ꝛ iō loco noium ponunt. Sub ver
bo v̄o participiū qd ɔsignificat tpꝰ: quāuis ꝛ cū noie cō
ueniētiā habeat. Alia v̄o sunt magis colligatiōes ptiuz
orōnis significantes habitudinē vni9 ad aliā: q̄z orōnis par
tes: sicut claui: ꝛ alia hm̄ nō sunt ptes nauis: s3 ptium na
uis ɔiūctiones. His igit p̄missis q̄si p̄ncipiis subiūgit d
Expō lr. his q̄ ptinēt ad p̄ncipalē intētionē dicēs. [Postea qd ne
gatio: ꝛ qd affirmatio:] q̄ sunt enūtiationis ptes: nō qdē
integrales: sicut nomē ꝛ verbū: alioquin oporteret no/
men enūtiationē ex affirmatione ꝛ negatione cōpositaz
esse: s3 partes subiectiuas: id est spēs. Qd qdē nunc sup
Questio ponat: posterius aūt manifestabit. ¶ Sed pōt dubitā/
ri cū enūtiatio diuidat i cathegoricā ꝛ hypotheticā: q̄re
de his nō facit mētionē sicut de affirmatione ꝛ negōne.
Rnsio pª. ¶ Et pōt dici q2 hypothetica enūtiatio ex ptibus cathe
goricis cōponit. Unī nō differūt nisi fm dr̄iam vnius ꝛ
Rnsio 2ª. multi. ¶ Uel pōt dici ꝛ melius: q2 hypothetica enuntia
Fm mlti gīo. tio nō ɔtinet absolutā veritatē: cui9 cognitio reqritur in
demōstratiōe: ad quā liber iste p̄ncipalr ordinat: sed signi/
ficat aliqd veꝝ esse ex suppōne: qd non sufficit in sciētiis
H demōstratiuis: nisi ɔfirmet per absolutā veritatē simpli
Cur Arist. p̄termit. de enū. & syllo. hypo. cis enūtiationis. Et iō Arist. p̄termisit tractatū de hypo
theticis enūtiationibus ꝛ syllis. Subdit aūt [ꝛ enūtia
tio] que est gen9 affirmationis ꝛ negationis: [ꝛ orō] q̄
Lec. 18. i. e. po. c. 3. est genus enūtiationis. ¶ Si qs vlterius q̄rat q̄re non
Questio facit vlterius mētionē de voce: dōm q2 vox est qdā nā/
lerēs q̄ ptinet ad cōsiderationem nālis phīe: vt p3 in 2º de
aia: ꝛ in vltimo de gnōne aialiū. Unde ēt non est proprie
orōnis genus: sed assumit ad ɔstitutionez orōnis: sicut
res nāles ad ɔstōnē artificialiū. ¶ Uidet aūt ordo enū/
tiatiōis esse p̄posterius. Nā affirmatio nāliter est prior
negatione: ꝛ hīs prior est enuntiatio sicut genus. ꝛ p̄ɔsis
orō enuntiatione. ¶ Sed dōm: q2 q2 a ptibus inceperat
Rnsio enumerare: p̄cedit a ptibus ad totū. Negationē aūt q̄
diuisionē ɔtinet eadē rōne p̄ponit affirmationi: q̄ ɔsistit
in cōpōne: q2 diuisio magis accedit ad partes: cōpō v̄o
2ª magis accedit ad totū. ¶ Uel pōt dici fm quosdā: q2 p̄/
mittitur negatio: q2 in iis que possunt esse: ꝛ non esse: in
plus est nō esse: qd significat negatio: q̄z esse qd significat affir
3ª matio. S3 tñ q2 sunt spēs ex equo diuidētes gen9 sunt si/
mul nā: vñ nō refert qd eoꝝ p̄ponat. LECTIO. II.

¶ Ea igitur que in voce cōsistunt: signa sunt
affectuū qui in aia sunt: ꝛ ea que scribuntur
note sunt eorum: que in voce consistunt.

¶ Sunt ergo ea que sunt in voce: earuz que
sunt in anima passionum note: ꝛ ea que scri/
buntur eorum: que sunt in voce.

Remisso prohemio Phs accedit ad p̄posi
tum exequēdū. Et q2 ea de qbus p̄miserat
se dicturū sunt voces significatiue cōplexe I
vel incōplexe: iō p̄mittit tractatū de signifi
catione vocū: ꝛ deinde de vocib9 significa/
tiuis determinat: de qbus in p̄hemio se dicturū promi/
serat. Et hoc ibi [Nomē ergo est vox significatiua ꝛc̄.] Cir Lec. 4ª.
ca p̄m duo facit. Primo determiat q̄lis sit significatio vo
cum. Scdo ondit ordiam significationū vocū cōplexarū
ꝛ incōplexarū. ibi [Est aūt quēadmodū ꝛc̄.] Circa p̄m Lec. 5ª.
duo facit. Primo qdē p̄mittit ordinē significationis vo/
cuz. Scdo ondit q̄lis sit vocū significatio: vtrū sit ex nā:
vel ex impōne. ibi [Et quēadmodū nec lr̄e ꝛc̄.] Est er/ Notā pª
go ɔsiderādū: q2 circa p̄m tria p̄ponit: ex quoꝝ vno itelli
gitur q̄rtū. P̄ponit.n. scripturā: voces: ꝛ aie passiōes:
ex qbus intelligunt res. Nā passio est ex imp̄ssione ali/ Passio est
cuius agētis: ꝛ sic passiones aie originē hn̄t ab ipsis re/
bus. Et si qdē hō eēt nāliter aial solitariū: sufficerēt sibi
aie passiones qbus ipsis reb9 ɔformaret: vt eaꝝ notitiā Voces signi. nec.
in se hr̄et. Sed q2 hō est aial nāliter politicū ꝛ sociale: ne
cesse fuit q2 ɔceptiones vnius hois inotescerēt aliis: qd
fit p̄ vocē. Et iō necesse fuit eē voces significatiuas ad h̄ K
q2 hoies inuicē ɔuiuerēt. Unī illi q sunt diuersarū lingua/
rum nō pn̄t bene ɔuiuere adinuicē. Rursus si hō vteret Scrip. necessitas
sola cognitione sensitiua: q̄ respicit hic ꝛ nunc: sufficeret
sibi ad cōuiuendū aliis vox significatiua: sicut ꝛ ceteris
aialibus: q̄ per q̄sdā voces: suas ɔceptiones inuicē sibi
manifestāt: Sed q2 hō vtit ēt itellectuali cognitione: q̄
abstrahit ab hic ꝛ nūc: ɔseqtur ipm sollicitudo nō soluz
de p̄ntibus fm locū ꝛ tpꝰ: sed ēt de his que distāt loco:
ꝛ futura sunt tpe. Unde vt hō cōceptiones suas ēt his q
distant fm locū: ꝛ his qui vēturi sunt i futuro tpe mani/
festet: necessarius fuit vsus scripture. Sed q2 logica or/ Finis logi.
dinatur ad cognitionē de rebus sumēdā: significatio vo
cum que est imediata ipsis ɔceptionibus intellectus pti
net ad p̄ncipalē cōsiderationē ipsius: significatio autem
lr̄arū tanq̄ magis remota nō ptinet ad eius ɔsideratio/
nem: sed magis ad ɔsiderationē grāmatici. Et iō expo/
nens ordinē significationū nō incipit a lr̄is: s3 a vocib9: Expō pª ptīs lec.
quarū p̄ significationē exponens: dicit [Sūt ergo ea q̄
sunt in voce note] .i. signa eaꝝ passionū: que sunt in aia.
Dicit aūt [ergo] q̄si ex p̄missis cōcludēs. q2 supra dixe
rat determinādū esse de noie: ꝛ verbo: ꝛ aliis p̄dictis: hec
aūt sunt voces significatiue. ergo op3 vocū significatio/
nem exponere. Utit aūt h̄ mō loquendi: vt dicat ea que L
sunt in voce: ꝛ nō voces: vt q̄si ɔtinuatim loquat cū p̄e
dictis. Dixerat.n. dicēdū eē de noie: ꝛ verbo: ꝛ aliis hu/
iusmodi. Hec aūt tripl̄r hn̄t esse. Uno qdem modo in cō Nois & verbi triplex esse.
ceptione intellc̄s. Alio mō in p̄latione vocis. Tertio mō
in conscriptione lr̄arum. ¶ Dicit ergo [ea q̄ sunt in vo
ce ꝛc̄.] ac si dicat. Noia: ꝛ verba: ꝛ alia ɔsīa: q̄ tm̄ sunt i
voce: sunt note. Uel q2 nō oēs voces sunt significatiue: ꝛ
eaꝝ q̄dā sunt significatiue nālr: q̄ lōge sunt a rōne nois:
ꝛ verbi: ꝛ alioꝝ ɔsīū: vt approp̄ziet suū dictuz ad ea de
qbus intēdit: ideo dicit ea que sunt in voce.i.q̄ ɔtinētur
sub voce: sicut ptes sub toto. Uel q2 vox est qdaz nālez Vox est qd nāle.
nomē aūt ꝛ verbū significāt ex institutiōe humana: que
aduenit rei nāli sicut materie: vt forma lecti ligno. iō ad
designādū noia ꝛ verba ꝛ alia ɔsīa dicit ea que sunt in
voce: ac si de lecto diceretur: ea q̄ sunt in ligno. Circa id Notā 2m.
aūt qd dicit earū que sunt in aia passionū: ɔsiderādū est:
q2 passiones aie cōiter dici solent appetitus sensibilis af
fectiones: sicut ira: gaudiū: ꝛ alia hm̄: vt dr̄ in 2º ethicoꝝ. Lec. 5. 2 ca. 5.

A

Per passiones anime qd intelligēdum.

Et verum est q̄ huiꝰ passiones significant nāliter q̄dez voces hoium: vt gemitus infirmoꝝ: ⁊ alioꝝ aialiū. vt dr̄ in p̄ politice. Sed nunc sermo est de vocibus significatiuis ex institutione humana: ⁊ iō opꝫ passiones aie hic intelligere intell'ꝰ ↄceptiones: quas noia: ⁊ verba: ⁊ orōnes significāt imediate fm̄ sniam Ar̄. Nō. n. pōt esse q̄ significent imediate ipsas res: vt ex ipso mō significandi apparet. Significat. n. h̄ nomē hō nām humanā in abstractione a singularibus. Uñ nō pōt eē q̄ significēt hoīnem imediate singularē vt Platonici posuerunt q̄ significaret ipsam ideā hois separatā. Sed qꝛ h̄ fm̄ suaꝫ abstractionē nō subsistit realr̄ fm̄ sniaꝫ Ar̄. sed est in solo intellectu: iō necesse fuit Ar̄. dicere q̄ voces significant intell'ꝰ ↄceptiones imediate ⁊ eis mediātibus res. Sed qꝛ nō est ↄsuetū q̄ ↄceptiones intellectus Ar̄. noiet passiones: ideo Andronicus posuit hūc libꝝ nō esse Arist.

Andronicus Lec. 1. c. 13

Sed manifeste inuenitur in p̄ de aia. q̄ passiones aie vocat oēs aie operationes. Uñ ⁊ ipsa ↄceptio intellectus passio dici pōt. Uel qꝛ intelligere nr̄m nō est sine phātasmate: qḋ nō est sine corporali passione. Uñ ⁊ imaginatiuam Phs in 3° de aia vocat passiuū intellectū. Uel qꝛ extēso noīe passionis ad oēm receptionē: etiā ipsum intelligere intellectus possibilis quoddā pati est. vt dr̄ in 3° de aia.

Lec. 10. tex. co. 10. Lec. 4. c. 10. Lec. 3. c. 2.

Utit' aūt potius noīe passionū q̄ intellectuū. tū qꝛ ex aliqua aie passiōe ↄuenit. puta q̄ ex amore vel odio vt hō interiorē ↄceptū per vocē alteri significari velit. tuꝫ etiā qꝛ significatio vocū refert' ad cōceptionez intell'ꝰ. fm̄ q̄ orit' a rebus per modū cuiusdā impressionis vel passiōis.

Boe. sig. quo ref. ad intel. Alexand. Expo. 1a vl. par. tex.

ℭ Scdo cū dicit [Et ea que scribūtur] agit de significatione scripture. ⁊ fz Alexādꝝ hoc iducit ad manifestādum p̄cedētē sniam per moduz silitudinis: vt sit sensus. Ita ea que sunt in voce sunt signa passiōis aie sicut ⁊ lr̄e sunt signa vocis. Qḋ ēt manifestat p̄ sequētia. cum dicit [Et quēadmodū nec lr̄e.] iducēs h̄ q̄si signū p̄cedētis.

B

Q. n. lr̄e significēt voces: significat' per hoc q̄ sicut sunt diuerse voces apud diuersos: ita diuerse lr̄e. Et fm̄ hāc expōnē iō non dixit. ⁊ lr̄e eoꝝ q̄ sunt in voce: sed ea que scribunt': qꝛ dr̄r lr̄e ēt in platione ⁊ scriptura: q̄uis magis p̄prie fm̄ q̄ sunt in scriptura dicantur lr̄e. fm̄ aūt q̄ sunt in platione dicātur elemēta vocis. Sed qꝛ Aristoteles nō dicit sicut ea que scribunt'. sed cōtinuam narrationē facit: melius est vt dicatur sicut Porphyrius exposuit q̄ Ar̄. p̄cedit vlterius ad cōplēdū ordinē significationis. Postq̄z. n. dixerat q̄ noia ⁊ verba q̄ sunt in voce sunt signa eoꝝ q̄ sunt in aia: ↄtinuatim subdit, q̄ noia et verba que scribūtur, signa sunt eorum nominum ⁊ verborum que sunt in voce. ℭ Deinde cum dicit.

Impro. exp. Alex. exp. porphy. q̃ fin. Expo.

ℭ Atqꝫ vti non eedem sunt apud oēs homines littere: sic neqꝫ voces eedem sunt.

ℭ Et quemadmodum nec littere eedem omnibus: sic nec eedem voces.

C

ℭ Ondit dr̄iam p̄missoꝝ significātiū ⁊ significatoꝝ quātū ad h̄ qḋ est eē fm̄ nāz vel nō esse. Et circa h̄ tria facit. Primo. n. ponit qḋdā signū quo manifestatur q̄ nec voces nec lr̄e nālr̄ significāt. Ea. n. que nālr̄ significāt sunt eadē apud oēs. Significatio aūt lr̄arū ⁊ vocū de quibꝰ nūc agimus nō est eadē apud oēs. S; h̄ q̄dez apud nullos vnq̄z dubitatū fuit quātū ad lr̄as quaꝝ nō solū rō significādi est ex ipōne: sed ēt ipsaꝝ formatio fit per artē. Uoces aūt nālr̄ formātur. Uñ ⁊ apud quosdā dubitatū fuit vtrū nālr̄ significēt: Sed Ar̄. hic determinat ex silitudine lr̄aꝝ que sicut nō sunt eedē apud oēs: ita nec voces. Uñ manifeste relinqtur q̄ sicut nec lr̄e: ita nec voces nālr̄ signāt: sed ex institutione humana. Uoces aūt ille que nāliter significant sicut gemitus infirmorum ⁊ alia huiusmodi: sunt eedem apud oēs. ℭ Secundo ibi.

Expo. tex. Sig. literarum & vo. qualis.

ℭ Affectus tū quoꝝ hec signa sunt primo: apud oēs hoies idē sunt. Res quoqꝫ quarū hi silitudines sunt: easdē itidē esse cōstat.

ℭ Quorum autem he primorum note sunt: eedem omnibus passiones aie sunt: ⁊ quoꝝ he similitudines sunt: res etiam eedem.

D

ℭ Ostēdit passiones aie nālr̄ esse sicut res: per h̄ q̄ eedez sunt apud oēs. Uñ dicit [Quoꝝ aūt] i. sicut passiones aie sunt eedē oibus quoꝝ p̄moꝝ. i. quaꝝ passionū p̄marum he. s. voces sunt note. id est signa. cōparantur. n. passiones aie ad voces sicut p̄m ad scdm: voces. n. nō p̄ferūtur nisi ad exprimēdū iteriores aie passiones. ⁊ res etiā eedē. s. apud oēs quoꝝ id est quaruz reꝝ he. s. passiones aie sunt silitudines.

Expo. tex. Boe. p̄ia ad quid.

Ubi attēdendū est q̄ lr̄as dixit eē notas. id est signa vocū ⁊ voces passionū aie silr̄. passiones aūt aie dicit esse silitudines reꝝ: ⁊ h̄ iō qꝛ res nō cognoscitur ab aia nisi per aliquā sui silitudinē existētē vel in sensu vel in itellectu. Lr̄e aūt ita sunt signa vocum ⁊ voces passionū q̄ nō attēdit' ibi aliqua rō silitudinis. sed sola rō institutionis. sicut ⁊ in multis alijs signis. vt tuba est signū belli. In passionibus aūt aie opꝫ attēdi rōnē silitudinis ad exprimēdas res: qꝛ nāliter eas designāt nō ex instōne.

Nota. 3m. Res p quid cog. ab aia.

B

ℭ Obijciunt aūt q̄dam ostēdere volētes contra hoc q̄ dicit passiones aie quas significāt voces eē in oibus easdē. Primo q̄dez: qꝛ diuersi diuersas snias hn̄t de rebus. ⁊ ita nō videtur esse eedē apud oēs aie passiones.

Obiectio pa

ℭ Ad qḋ rn̄det Boetius q̄ Aris. hic noiat passiones aie cōceptiones intellectus: qui nunq̄z decipit': ⁊ ita opꝫ eius ↄceptiōes eē apud oēs easdē: qꝛ si qs a vero discordat: hic nō intelligit. Sed qꝛ ēt in itellectu pōt eē falsum fm̄ q̄ cōponit ⁊ diuidit: nō aūt fm̄ q̄ cognoscit qḋ quid est: id est essentiā rei: vt dr̄ in 3° de aia: referendū est h̄ ad simplices intellectus ↄceptiones quas significāt voces incōplexe q̄ sunt eedē apud oēs. qꝛ si qs vere intelligit qd est hō quodcūqꝫ aliud aliqd q̄z hoiem apprehendit: nō intelligit hoiem. Huiꝰ aūt simplices ↄceptiones intellectus sunt quas p̄ voces significāt. Uñ dr̄ in 4° meta. q̄ rō quā significat nomen. est diffō. Et ideo signāter dicit. [Quoꝝ primoꝝ he note sunt] vt. s. referat' ad primas ↄceptiones vocibus p̄ significatas.

Rn̄so Boetij

ℭ Sed adhuc obijciunt aliq de noibus equocis in q̄bus eiusdē vocis non est eadem passio que significatur apud oēs.

Obiectio 2a.

ℭ Et rn̄det ad hoc Porphyrius: q̄ vnus hō qui vocē p̄fert: ad vnā intellectus ↄceptionē significādā eam refert. Et si aliqs alius cui loqtur aliqd aliud intelligat: ille qui loqtur se exponēdo faciet q̄ referet ad idem.

Rn̄so pma Porphy.

ℭ Sed melius dicēdum est q̄ intētio Ar̄. non est asserere idētitatem conceptionis aie per cōparationē ad vocez: vt. s. vnius vocis vna sit ↄceptio: qꝛ voces sunt diuerse apud diuersos: sed itēdit asserere idētitatē ↄceptionū aie per cōparationes ad res quas similr̄ dicit esse easdem. ℭ Tertio ibi.

Rn̄so 2a melior.

ℭ Uerū de his in libro de aia dictū ē. Ad aliā eni facultatē huiuscemodi ↄsideratio ptinet.

ℭ De his quidem dictū est in his que dicta sunt de anima. Alterius enim est negocij.

ℭ Excusat se a diligētiori haꝝ ↄsideratione. qꝛ q̄les sint anime passiones: ⁊ quomodo sint rerum silitudines: dictum est in libro de aia. Non enim hoc pertinet ad logicum negociū: sed ad nāle.

Expo. tex.

LECTIO. III.

ℭ Quēadmodum autez in anima cōceptus est interduz sine veritate: aut falsitate: interdum est talis: vt horum alteruz ei necessario competat: sic ⁊ in voce esse videtur.

**¶ Est autem queadmoduz in anima aliquo-
tiens quidez intellectus sine vero ⁊ falso: ali-
quotiens autem cum iam necesse est horuz
alterum inesse: sic etiam in voce.**

F Postq̃ Phs tradidit ordinē significationis
vocū: hic agit de diuersa vocū significatiōe
quaꝝ q̃dā signant veꝝ vel falsum: q̃dā nō.
Et circa h̄ duo facit. Primo p̄mittit d̄ztiaz.
Scd̄o manifestat eaz. ibi ⌈ Circa cōpōnem
Ordo cōcep. intell's ⁊ vo. eniz ⁊c. ⌋ Quia vō ꝯceptiones intell's p̄ambule sunt or-
dine nāe vocibus q̄ ad eas exp̄mēdas p̄ferunť: iō ex si-
militudine d̄ŕe q̄ est circa itellectuz assignat d̄ziam q̄ est
circa significationes vocū. vt. s. hec manifestatio nō solū
fit ex siliī: sed ex cā quā imitať effectus. Est ergo ꝯsiderā-
In probe. dum q̄ sicut in p̄n° dictū est duplex est opatio intell's. vt
Lec. 41. ⁊ 16. cō. 21. ⁊ 26. tradiť in 3° de aia. in quarū vna nō inueniť veꝝ ⁊ falsuz:
in altera aūt inueniť. Et hoc est qd̄ dicit q̄ in aia aliquo-
tiens est itell's sine vero ⁊ falso: aliquotiēs aūt ex necita-
Expo. tex. te h̄z alteꝝ hoꝝ. Et q̄ voces signatiue formanť ad exp̄-
mēdas ꝯceptiōes itell's: iō ad h̄ q̄ signū ꝯformeť signa-
Verū vel falsum in voce. to: necē est q̄ ēt vocū significatiuaꝝ silr̄ q̄dā significēt si-
ne vero ⁊ falso: q̄dā cū vero ⁊ falso. ¶ Deinde cū dicit.

**¶ Nā veꝝ falsumq̄ȝ i cōpōne diuisiōeq̄ȝ ꝯsistit.
¶ Circa compositionem enim: ⁊ diuisionem
est veritas falsitasq̄ȝ.**

¶ Manifestat qd̄ dixerat. Et p̄ quātum ad id qd̄ dixerat
de itellectu. Scd̄o quātū ad id qd̄ dixerat de assimilatio-
ne vocū ad itell'm. ibi ⌈ Noia igiť ipsa ⁊ verba ⁊c. ⌋ Ad
G ostēdēdū igiť q̄ itellectus q̄nq̄ȝ est sine vero ⁊ falso: quā-
doq̄ȝ aūt cum altero hoꝝ: dicit p̄ q̄ veritas ⁊ falsitas cō-
Veri. ⁊ fal. in cōpo. ⁊ diui. consi. sistit circa compōnem ⁊ diuisionē. Ubi opȝ itelligere q̄
vna duaꝝ opationū intell's est indiuisibiliū intelligētia:
inquātū. s. itellectus intelligit absolute cuiuscūq̄ȝ rei q̄d-
ditate siue essentiā per seipsum. puta q̄d est hō: vel q̄d al-
bum: vel q̄d aliud h̄mōi. Alia vō opatio itell's est f̄z q̄ h̄mōi
Expo. tex. simplicia ꝯcepta simul cōponit ⁊ diuidit. Dicit ergo q̄ i
hac scd̄a opatione intellectus. i. cōponētis ⁊ diuidentis:
inueniť veritas ⁊ falsitas: relinquēs q̄ in p̄ma opatione
Questio nō inueniť: vt ēt traditur in 3° de aia. ¶ Sed circa hoc p̄
Lec. 11. c. 21 21. ⁊ 26. vr̄ esse dubiū. q̄ cum diuisio fiat per resolutionē ad indi-
uisibilia siue simplicia. vr̄ q̄ sicut in simplicibus non est
veritas vel falsitas. ita nec in diuisione. ¶ Sed dicēduz
Risio. Que circa i-tel. s' ꝯsi-plr. est q̄ cū ꝯceptiones itellectus sint silitudines rerū: ea q̄
circa intellectū sunt: dupl'r ꝯsiderari ⁊ noiari p̄nt. Uno
mō f̄m se: alio mō f̄m rōnes rerū quaꝝ sunt silitudines.
Sicut imago Herculis f̄m se quidē dr̄ ⁊ est cuprum: in-
quātum aūt est silitudo Herculis noiatur hō. Sic etiā si
ꝯsideremus ea que sunt circa itellectū f̄m se semp est cō-
positio: vbi est veritas ⁊ falsitas: q̄ nūquā inueniť in in-
tellectu: nisi p hoc q̄ itell's cōparat vnū simplicē ꝯceptū
alteri. Sed si referať ad rē: q̄nq̄ȝ dr̄ compō: q̄nq̄ȝ dr̄ diui-
sio. Compō q̄dē q̄n intell's cōparat vnū ꝯceptum alteri
H quasi apph̄ēdēs ꝯiūctionē aut idētitatē reꝝ quarū sunt
ꝯceptiones: diuisio aūt q̄n sic cōparat vnū ꝯceptū alteri
vt apprehendat res esse diuersas. Et per hūc ēt modū in
vocibus affirmatio dr̄ cōpositio: inquātū ꝯiūctionez ex
parte rei significat: negatio vō dr̄ diuisio inquantū signifi-
Questio. cat rerū separationē. ¶ Ulterius aūt vr̄ q̄ nō solū in cō-
positione ⁊ diuisione veritas ꝯsistat. Primo q̄dem. q̄ ēt
res dr̄ vera vel falsa: sicut dr̄ aurū verū vel falsum. Dr̄ ēt
q̄ ens ⁊ verū cōuertūtur. Unde vr̄ q̄ etiam simplex con-
ceptio intellectus q̄ est silitudo rei non careat veritate ⁊
Lec. 3. ⁊ c. 152 Lec. 4. ⁊ 1. 160 Lec. 4. falsitate. ¶ Preterea Phs dicit i libro de anima. q̄ sen-
sus propriorū sensibiliū semper est verus. Sensus autez
non cōponit vel diuidit. Nō ergo in sola cōpōne ⁊ diui-
sione est veritas. ¶ Itē i intellectu diuino nulla est cōpō:
Lec. 8. ⁊ cō. 51 Risio vt pbať in 12° meta. ⁊ tn̄ ibi est p̄ma ⁊ sūma veritas. nō
ergo veritas est solū circa cōpōnē ⁊ diuisionē. ¶ Ad h̄
igitur euidētiā ꝯsiderādū q̄ veritas in aliquo inuenitur
dupl'r. Uno mō sicut in eo qd̄ est veruz. Alio mō sicut in
dicēte vel cognoscēte veꝝ. Inueniť aūt veritas sicut i eo
I qd̄ est verū taz in simplicibus q̄ȝ in cōpositis: sed sicut in
dicēte vel cognoscēte verū nō inueniť nisi f̄m cōpōnez ⁊
Lec. 2. ⁊ co. 5. diuisionē. Qd̄ q̄dē sic pȝ. Veꝝ. n. vt Phs dicit in 6° ethi
coꝝ est bonū itell's. Un̄ de quocūq̄ȝ dicať veꝝ. opȝ q̄ h̄
Res voc. ad intellectū. Notā. p̄m. Veritas diuersimode diuersis tribuitur fit per respectū ad itellectū. Cōparātur aūt ad intellectū
voces q̄dē sicut signa: res aūt sicut ea quoꝝ intell's sunt
silitudines. ¶ Cōsiderādū aūt q̄ aliqua res cōparatur
ad intellectū dupl'r. Uno mō sicut mēsura ad mēsuratū.
Et sic cōparātur res nāles ad intellm̄ speculatiuum hu-
manum. Et iō intellectus dr̄ verus f̄m q̄ cōformať rei.
Res nāle falsus aūt f̄m q̄ discordat a re. Res aūt nālis nō dr̄ esse
vera per cōparationē ad intell'z nr̄m sicut posuerūt qui-
dam antiq nāles extimātes reꝝ veritatē esse solū in hoc
qd̄ est videri. Scd̄z hoc. n. seq̄reť q̄ ꝯdictoria eēnt simul
Veri. vel fal. res. vera: q̄ ꝯdictoria cadūt sub diuersoꝝ opinionibus. Di-
cūtur tn̄ res alique vere vel false per cōparationē ad in-
tellectū nr̄m nō essentialr̄ vel formalr̄: s̄z effectiue: iquā-
tum. s. nate sunt facere de se verā vel falsaz extimationē.
Res artifi. ⁊ f̄m h̄ dr̄ aurū veꝝ vel falsuz. Alio aūt mō res cōparā-
tur ad itellm̄ sicut mēsuratū ad mēsurā: vt pȝ in itellectu
K practico qui est cā rerū. Un̄ opus artificis dr̄ esse veruz
inquātū attingit ad rōnē artis. falsum vō iquātū deficit
Res ad diuinū intellectū a rōne artis. Et q̄ oīa ēt nāliter cōparātur ad intellectū
diuinū sicut artificiata ad artē. ꝯs̄ns est vt quelibet res di-
catur esse vera f̄m q̄ h̄z propriā formā f̄m quaz imitať
Quō ens et ve. conuer. Lec. 15. ⁊ cō. 81. artē diuinā. Nā falsum aurū est veꝝ aurichalcū. Et hoc
mō ens ⁊ veꝝ ꝯuertūtur. q̄ q̄libet res nālis per suā for-
mā arti diuine cōparať. Un̄ Phs in p̄ phys. formaz no-
minat quoddā diuinū. Et sicut res dr̄ vera per cōpara-
tionē ad suā mēsuram. ita ēt ⁊ sensus vel intellectus cu-
Sēsus verus ius mēsura est res extra aiam. Un̄ sensus dr̄ verus q̄n p
formā suā ꝯformať rei extra aiaz existēti. Et sic intelligiť
L q̄ sensus ppriȷ sensibilis sit verus. Et hoc ēt mō intell's
apph̄ēdēs qd̄ q̄d est absq̄ȝ cōpōne ⁊ diuisione: semp est
Lec. 11. ⁊ c. 26 Notā. 2m. verus: vt dr̄ in 3° de aia. ¶ Est aūt ꝯsiderādū q̄ quāuis
sensus propriȷ obiecti sit verus: nō tn̄ cognoscit h̄ veruz.
Nō. n. pōt cognoscere habitudinē ꝯformitatis sue ad rē:
Intel. solū cognoscit veri. Lec. 4. ⁊ c. 8. sed solā rem apph̄ēdit. itellectus aūt pōt h̄mōi habitudi-
nem ꝯformitatis cognoscere. ⁊ iō solus itell's pōt cogno-
scere veritatez. Un̄ ⁊ Phs dicit in 6° meta. q̄ veritas est
solū in mēte sicut. s. in cognoscēte veritatez. Cognoscere
autē predictā cōformitatē habitudinē nihil est aliud q̄ȝ
iudicare ita esse in re vel nō esse: quod est cōponere ⁊ di-
Cognoscere habi. ꝯformi. Intel. iudi. ve. vel falsū uidere. Et iō intellectus nō cognoscit veritatē nisi cōpo-
nendo vel diuidēdo per suū iudiciū. Qd̄ quidē iudiciū
si ꝯsonet rebus erit veꝝ: puta cū intellectus iudicat esse
qd̄ est vel nō esse quod nō est. Falsum autē q̄n dissonat a
re: puta cū iudicet nō esse qd̄ est. vel esse qd̄ non est. Un-
de pȝ q̄ veritas ⁊ falsitas sicut in cognoscēte ⁊ dicēte nō
M est nisi circa cōpōnem ⁊ diuisionē. Et hoc mō Phs loq-
Vox qd̄ vera vel falsa. tur h̄. Et q̄ voces sunt signa intellectuū: erit vox vera q̄
significat verū intellectum: falsa autez que significat fal-
sum intellectū: q̄uis vox inquātū est res quedā dica-
tur vera sicut ⁊ alie res. Un̄ h̄ vox hō est asinus est vere
vox ⁊ vere signum: sed q̄ est signū falsi. ideo diciť falsa.
Notā. 3m. ¶ Sciēdum est aūt q̄ Phs de veritate h̄ loqur f̄m q̄
ptinet ad intell'm humanū q̄ iudicat de ꝯformitate rerū
Diffa iter diuinū intell'm ⁊ humanū. ⁊ intell's cōponēdo ⁊ diuidēdo. Sed iudiciū intell's di-
uini de hoc est absq̄ȝ cōpōne ⁊ diuisione: q̄ sicut ēt itell's
nr̄ itelligit māLia imāLiter: ita ēt intell's diuinus cogno-
scit cōpōnē ⁊ diuisionem simpl'r. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ipsa igit̄ noīa: ⁊ verba silia sane sunt ei ꝯce ptui: qui sine cōpōne: diuisioneq̃ʒ est: velut hoc nomē albū vel hō: qum nihil addit̄ ipsi. Nondū enim verum est: aut falsum.

¶ Noīa igitur ipsa: ⁊ verba cōsimilia sunt si ne cōpositione vel diuisione itellectui: vt est homo: vel album: qñ non additur aliquid. Neq̃ʒ enim adhuc verū: vel falsum est.

A ¶ Manifestat qd̄ dixerat de silitudine vocū ad itellectū. Et p̄ manifestat propositū. Scd̄o manifestatū pbat per signum. ibi [Huius aūt signū.] Concludit ergo ex pre missis q̄ cū solū circa cōpōnē ⁊ diuisionem sit veritas ⁊ falsitas in intellectu: ꝯñs est q̄ ipsa noīa ⁊ verba diuisiz accepta assimilētur intellectui qui est sine cōpōne ⁊ diui sione. sicut cū hō vel albū dr̄. si nihil aliud addat̄. Nō. n. vex adhuc vel falsum est. Sʒ postea qñ additur esse vel nō esse: sit vex vel falsum. Nec est istātia de eo qd̄ p vni cū nomē verā rñsionē dat ad interrogationē factā. vt cū querēti qd natat in mari: aliq̄s rñdet piscis. Nā itelli git̄ verbū qd̄ fuit in iterrogatione positū. Et sic nomē p se positū nō signat vex vel falsum. ita nec v̄bū p se dictū. Nec est istātia de v̄bo p̄ ⁊ scd̄e psone: ⁊ de v̄bo excepte actionis. qr̄ i his itelligit̄ cert⁹ ⁊ determinat⁹ noīatiu⁹. Vñ est iplicita cōpō: lʒ nō explicita. ¶ Deinde cū dicit.

Expo. p̄me par. 1.

Noīa ⁊ ver. i quo silia in telle.

Facit obie ctioni.

No. ⁊ ver. so litu⁹ nō sign. ve. vel fal.

¶ Cuius quidē hoc indiciū est: Hippocētau rus. n. aliqd qdē significat. At nōdū verū est aut falsum: nisi esse aut nō esse additum: aut simpliciter: aut respectu temporis fuerit.

¶ Huius autē signum hoc est. Hircoceruus. significat aliquid: sed quod nōdum verum vel falsum sit: si non vel esse vel nō esse adda tur: vel simpliciter: vel s̄m tempus.

B ¶ Inducit signū ex noīe cōposito. s. hircoceruus. qd̄ com ponitur ex hirco ⁊ ceruo. ⁊ qd̄ in greco dr̄ tragelaphus. Nā tragos est hircus: ⁊ elaphos ceruus. Hui⁹. n. noīa significāt aliqd. s. quosdā ꝯceptus simplices lʒ rex com positorū. ⁊ iō non est vex vel falsum nisi qñ addit̄ eē: vel non esse: per que exprimit̄ iudiciū intell's. Pōt aūt addi esse vel nō esse vel s̄m pñs t̄ps qd̄ est esse vel non esse in actu. ⁊ iō hoc dr̄ esse simplr. vel s̄m t̄ps preteritū aut fu turum: qd̄ nō est esse simplr. sed s̄m quid. vt cuʒ dr̄ aliqd fuisse vel futurū esse. Signāter aūt vtitur exēplo ex no mine significāte qd̄ non est in rerū nā: in quo statim fal sitas apparet. Et q̄ sine compositione ⁊ diuisione nō pos sit verum vel falsum esse. LECTIO. IIII.

Expo. p̄me

Expo. vlti.

Esse simplr vel s̄m qd.

¶ Nomē igit̄ vox est signatiua ex istituto: sine tpe: cui⁹ nulla ps significat sepata.

Ch. 2.

Nomen ergo est vox significatiua ad placitū sine tēpore: cuius nulla pars significatiua est separata.

C Postq̄ Ph̄s determinauit de ordine signifi cationis vocū: h̄ accedit ad determinādum de ipsis vocibus significatiuis. Et qr̄ p̄nci paliter itēdit de enuntiatione que est subm huius libri: in q̄libet aūt scia o pʒ p̄noscere p̄ncipia subti. ideo p̄ determinat de p̄ncipijs enūtiatio nis. 2° de ipsa enūtiatione. ibi [Enūtiatiua v̄o nō oīs.] Circa p̄m duo facit. Primo. n. determinat p̄ncipia quasi mālia enūtiationis. s. partes itegrales ipsius. 2° determi nat p̄m formale. s. orōnē que est enūtiationis genus. ibi [Orō aūt est vox significatiua ⁊c.] Circa p̄m duo facit.

Subm hui⁹ lib.

P̄ncip⁹ subi precogno.

Lec. 5.

Lec 6.

Primo determinat de noīe qd̄ significat rē sub aʒ. 2° de terminat de verbo qd̄ signat actionē vel passionē ꝓcedē tem a re. ibi [Verbū aūt est qd̄ ꝯsignat t̄ps.] Circa p̄m tria facit. Primo diffinit nomē. 2° diffōnem exponit. ibi [In noīe n. qd̄ est eq̄ferus.] 3° excludit q̄dā q̄ pfecte rōnē noīs nō hn̄t. ibi [Nō hō v̄o nō est nomē.] Circa p̄m ꝯsiderādū est q̄ diffō iō dr̄ terminus: qr̄ icludit totalr̄ rē ita. s. q̄ nihil rei est ex diffōnē cui. s. diffō nō ꝯueniat: nec aliqd aliud est infra diffōnē cui. s. diffō ꝯueniat. Et ideo q̄nq̃ʒ ponit in diffōne noīs. Prio ponit̄ [vox] p modum gn̄is: p qd̄ distiguit̄ nomē ab oīb⁹ sonis q nō sunt voces. Nā vox est son⁹ ab ore aīalis platus cū imaginatione q̄ dam. vt dr̄ in 2° de aīa. Addit̄ autē p⁹ dr̄ia. s. [significati ua] ad drīam quarūcūq̃ vocū nō signantiū: siue sit vox lrata ⁊ nō articulata sicut biltris: siue lrata ⁊ nō articu lata sicut sibilus pro nihilo factus. Et qr̄ de signatione vo cū in supiorib⁹ actū est. iō ex p̄missis ꝯcludit q̄ nomē est vox signatiua. ¶ Sed cū vox sit q̄dā res nālis: nomē āt nō est aliqd nāle sʒ ab hoīb⁹ istitutū vr̄ q̄ nō debuit ge nus noīs ponere vocē q̄ est ex nā: sed magis signū qd̄ est ex instōne: vt diceret̄ nomē est signū vocale. sic ēt ꝯuenie tius diffinit̄ scutella si q̄s diceret q̄ est vas ligneū q̄ʒ si q̄s diceret q̄ est lignū formatū in vas. ¶ Sʒ dōm q̄ artifi cialia sunt qdē in gn̄e subē ex pte mãe. in gn̄e āt accñtiū ex pte forme. Nā forme artificialiū accñtia sunt. Nomē ergo signat formā accñtalē vt ꝯcretā subo. Cū aūt i dif finitione oium accñtiū oporteat poni subm: nece est q̄ si qua noīa accñtis in abstracto diffiniant̄ q̄ in eox diffō ne ponat̄ accñs in recto q̄si gen⁹: subʒ aūt i obliquo q̄si drīa: vt cū dr̄ simitas est curuitas nasi. Si q̄v̄o noīa acci dēs significāt i ꝯcreto: in eox diffōne ponit̄ mā vel subʒ q̄si genus: ⁊ accñs q̄si drīa: vt cū dr̄ simū ē nasus curu⁹. Si igit̄ noīa rex artificialiuʒ signant formas accñtales vt ꝯcretas subis nālibus. ꝯuenietius est vt in eox diffi nitione ponat̄ res nālis q̄si genus: vt dicam⁹ q̄ scutella est lignū figuratū: ⁊ silr̄ q̄ nomē est vox signatiua. Sec⁹ aūt eēt si noīa artificialiū acciperētur q̄si signantia ipsas formas artificiales in abstracto. Tertio ponit 2ᵃᵐ drīaʒ cū dicit [s̄m placitū]. i. s̄m instōnem humanā a bñpla cito hoīs ꝓcedētē. Et p h̄ nomē differt a vocib⁹ signanti bus nālr̄ sic sunt gemitus ifirmox: ⁊ voces brutox aīa liū. Quarto ponit tertiā drīam. s. [sine tpe] p qd̄ differt nomē a v̄bo. ¶ Sʒ vr̄ h̄ eē falsuʒ qr̄ h̄ nomē dies vel an nus signat t̄ps. ¶ Sʒ dōm q̄ circa t̄ps tria pñt ꝯsidera ri. Primo qdē ip̄m t̄ps s̄m q̄ est res q̄dā: ⁊ sic pt signari a noīe sicut q̄libet alia res. Alio mō pōt ꝯsiderari id qd̄ tpe mēsurat̄ iquātū h̄ʒ: ⁊ qr̄ id qd̄ p̄ ⁊ p̄ncipalr̄ mēsura tur est mot⁹ in q̄ ꝯsistit actio ⁊ passio. iō verbū qd̄ signat actionē ⁊ passionē: signat cū tpe. Suba āt s̄ʒ se ꝯsidera ta ꝓut signat̄ p nomē ⁊ ꝓnomen nō hʒ iquātū h⁹ vt tpe mēsuret̄: sʒ solū s̄m q̄ subijcit̄ motui: ꝓut p pticipiuʒ si gnificat̄. Et iō verbū ⁊ pticipiū signant cū tpe. nō aūt no men ⁊ ꝓnomē. Tertio mō pt ꝯsiderari ipsa h̄itudo tpis mēsurātis q̄ signat̄ p aduerbia tpis vt cras heri ⁊ huiꝰ. Quito ponit 4ᵃᵐ drīaʒ cū subdit [cui⁹ nulla ps ē signa tiua sepata]. i. a toto noīe: cōparat̄ tñ ad signationē noīs sʒ q̄ est i toto. Qd̄ iō est: qr̄ signatio est q̄si forma noīs. nul la āt ps sepata hʒ formā toti⁹. sic manus sepata ab hoīe nō hʒ formā hūanā. Et p h̄ distiguit̄ nomē ab orōne c⁹ ps signat sepata. vt cū dr̄ hō iustus. ¶ Deinde cuʒ dicit.

Cur p̄us de no. q̄ verbo. Lec. 5.

D

Diffō dr̄ ter minus.

Expo. p̄me

Vox quid Le. 18. 2. c. 90

vox lrata ⁊c.

E

Obiectio

Rñsio

artificia⁴ q̄ño in gn̄e sub⁴ vel acciden.

Diffō acci. i abstrac.

In ꝯcreto

F

Expo. 2.

Obiectio

Rñsio

Tria circa t̄ pus cōsi. pñt.

2ᵐ

Cur ver. tm̄ ⁊ ptici. cum tpe signi.

3ᵐ

G

Signatio

¶ Nā hoc in noīe eq̄ferus nihil p seip̄m equ⁹ significat: sicut hac in orōne equus est ferus.

¶ In nomine enim quod est eq̄ferus: ferus per se nihil significat: queādmodum in ora tione que est equus ferus.

¶ Manifestat pmissam diffonē. Et p̄ quātū ad vltimam pticulā. 2° quātū ad scdam ibi [scdm vo placitū zc.] Nā

H

pme due pticule manifeste sunt ex pmissis. 3° aūt particula. s. [sine tpe] manifestabit in sequētibus i tractatu de verbo. Circa p'm duo facit. Primo manifestat ppositum per noia cōposita. 2° ondit circa hoc diaz inter noia simplicia z cōposita. ibi [At vo nō queadmodū.] Manifestat ergo p̄ q pars nois separata nihil signat: p noia

Expo tex.

cōposita in qbus h magis vz. In hoc. n. noie qd est eqserus h pars ferus per se nihil significat sicut significat in

Cur ps nō separa. nil signi. ois vero sic.

hac ozone q est equus ferus. Cuius rō est q vnuz nomē ponit ad significadū vnum simplicē itellectū: aliud aūt est id a quo imponit nomen ad significādū ab eo qd nomen significat. sicut hoc nomen lapis imponit a lesione

I

pedis: quā non significat. qd tm imponitur ad signandū cōceptum cuiusdaz rei. Et inde est q pars nois cōpositi qd imponitur ad significādum cōceptū simplicē non significat partem conceptionis composite a qua imponitur ad significandum. Sed oratio significat ipsam conceptionem compositam. vnde pars orationis significat partem cōceptionis composite. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uerū nō vt est in simplicib' noib': sic z i cōpositis ē. In illis. n. nullo pacto ps ē signatiua: in cōpositis vo vz qdem: nihil tm separata significat: vt in exēplo patet antea dicto.

¶ At vo nō queadmodū in simplicib' noib' sic se hnt z in cōpositis. In illis. n. nullo mō pars significatiua est: in his aūt vult qdē: sed nullius sepati est: vt in eo qd est equiferus.

¶ Ondit quātū ad hoc diaz inter noia simplicia z cōposita: z dicit q nō ita se hz in noibus simplicibus sicut z i

Expō tex.

cōpositis: qz in simplicibus pars nullo mō est significatiua: neqz scdm veritatē: neqz scdm apparētiā: sed in cōpositis vult qdē. i. apparētiā hz significādi. nihil tm ps eius

Rō dfie iter no. sim. z cō.

signat. vt dictū est de noie eqferus. Hec aūt rō dfie est: qz nomē simplex sicut iponit ad signandū cōceptum simplicē: ita et iponit ad signandū ab aliquo simplici cōceptu. Nomē vo cōpositū imponit a cōposita cōceptione ex q hz apparētiā qd pars eius signet. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex istituto āt diximus: qz nullū nomē ē signū nāle: sz cū ē positū. Nā signant z hi soni q scribi nō pnt: vt bestiaz: quaz nullū est nomen.

¶ Scdm vo placitū: qm nāliter nomen nihil est: sed qm fit nota. Nam designant z illiterati soni: vt ferarum: quoz nihil est nomen.

K

¶ Manifestat tertiā partē pdicte diffonis. z dicit q ido di-

Expō 3°.

ctū est q nomē significat scdm placitū: qz nullū nomen est

Cur sz placitum.

nāliter. Ex h. n. est nomē qd signat. Nō aūt significat nāliter sed ex institutione. Et h est qd subdit: [sed qm fit nota] i. qm imponit ad significandū. Id. n. qd nālr signifi-

Expo. vl. Illitera soni.

cat nō fit: sed nālr est signū. Et h signat cū dicit. Illiterati enim soni vt feraz. qz. s. lrīs significari non pnt. Et dicit

Alalia sine voce.

potius sonos qz voces: qz qdā aialia non hnt vocē eo q carēt pulmone: sed tm qbusdā sonis pprias passiōes nāliter signant. Nihil aūt hoz sonorum est nomē. Ex quo

L

manifeste dat itelligi q nomē nō signat nālr. ¶ Sciendū tm est q circa h fuit diuersa quorūdā opinio. Quidā

Notandum Opiniões de signi. no.

eniz dixerūt q noia nullo mō nālr signant: nec differt q res quo noie significētur. Alij vo dixerunt q noia oino

2°

nāliter significāt: quasi noia sint nāles silitudines rerū.

3°

Quidā vo dixerunt q noia non nāliter signant quātuz

Aristo.

ad h q eoz significatio nō est a nā: vt Ar. h itēdit. quātū vo ad hoc nālr signant q eoz significatio ɔgruit naturis rerū: vt Plato dixit. Nec obstant q vna res mul-

Plato

tis noibus significat: qz vnius rei pnt eē multe silitudi-

2° inst.

nes. z silr ex diuersis pprietatibus pnt vni rei multa di-

Res vna mlt. npli. no.

uersa noia iponi. Nō est aūt itelligēdū qd dicit quoz nihil est nomē: qm soni aialiū nō hēant noia: noiant. n. quibusdā noib': vt dr rugitus leonis: z mugitus bouis: sz qz nullus talis son' ē nomē. vt dcm ē. ¶ Deide cū dicit.

¶ Hoc aūt non homo: non dico esse nomen. At neqz nomē est positū: quo ipsuz appellare opz. Neqz enim est ozo: neqz negatio. Sz infinitū nomē vocet: qm z qd est: z qd nō est in rōne rerū sine discrimine vllo significat.

¶ Nō hō vo nō est nomē. At vo nec positū ē nomē: quo illud oporteat appellari. Neqz enim ozo: aut negō est: sed sit nomē infinitū.

¶ Excludit qdā a nois rōne. Et p̄ nomē infinitū. 2° casus

M

noiz. ibi [Catonis āt vel catoni.] Dic g p̄ q nō hō nō ē

Expo. p° p. t. Nois signi°.

nomē. Oē. n. nomē signat aliquā nāz determinatā vt hōz aut psonā determinatā vt pnomē: aut vtrūqz determinatū vt sortes. Sz h qd dico nō hō: neqz determinatā nāz:

No. in. signi.

neqz dterminatā psonā signat. Imponit. n. a negōne hois q eqlr di de ente z nō ente. Un z nō hō pōt dici idifferenter: z de eo qd nō est i rez nā: vt si dicam' chimera est nō hō: z de eo qd est in rez nā: sic dr equ' ē nō hō. Si āt iponeret a puatiōe requireret subm ad min' exñs. Sz qz ipo-

Boetius Amonius.

nit a negōne pt dici de ente z d nō ente vt Boe' z Amonius dicūt. Quia tm signat p modū nois qd pt subijci z

Expo. 2°.

pdicari: requirit ad min' suppo'm in apphensione. Nō aūt erat nomē positū tpe Ar. sub quo hō dictiones ɔcluderent.

Expo. 3°.

Nō. n. est ozo: qz ps ei' nō signat aliqd sepata. sic z i noibus cōpositi. Silr aūt nō est negō. i. ozo negatiua: qz hō

N

ozo supaddit negōne affirmationi qd nō ɔtingit h. Et ido nomē iponit hō dictioni vocās eā nomē infinitū pp inde-

No. infin. ab Ar. impo°.

terminationē signationis: vt dictū est. ¶ Deinde cū dic.

¶ Hoc etiam Philonis: aut philoni: z hisce similia nō nomina sunt: sed nominis casus.

¶ Catonis autem: vel catoni: z quecunqz talia: sunt non nomina: sed casus nominum.

¶ Excludit casus nois z dic. q catōis z catoni z alia hōz

Expō tex. Recto° est no

nō sunt noia: sed solus noiatiuus dr pncipaliter nomen per quē est impō nois: ad aliqd signandū. Huiō aūt obliqui vocātur casus nois. qz cadūt per quādā declinatio-

Casus Stoici

nis originē a noiatiuo q dr rectus eo q nō cadit. Stoici aūt dixerūt et noiatiuos dici casus qs grāmatici sequūtur: eo qz cadūt. i. pcedūt ab iteriori cōceptiōe mētis. Et di rectus: eo q nihil phibz aliqd cadēs sic cadere: vt rectū stet: sic stilus q cadēs ligno ifigit. ¶ Deinde cū dic.

¶ Atqz ratio eius in ceteris quidem est: illo autem differt. Si eniz addideris est: vel erat vel erit: hoc quidem neqz verum: neqz falsum euadet: nomen autem semp: veluti philonis est: aut non est. Nōdum enim verum est: aut falsum.

¶ Rō aūt eius est in alijs qdem eadē: sed differunt: qm cum est: vel fuit: vel erit adiūctuz: neqz verū: neqz falsum est: nomen vo semp: vt Catonis est: vel non est. Nondum enim neqz aliquis dicit verum neqz falsum.

¶ Ondit ɔsilr quō se habeāt oblīq casus ad nomē: z dicit

Expo. tex.

q rō quā signat nomē est eadē z in alijs. s. casib' noiz: sz

A in hoc est dñs q nomē adiūctū cū hoc verbo est: vel nō est: vel fuit: semp signat vez vel falsum: qḋ nō ꝯtingit in obliqs. Signāter aūt iducit exēplū de verbo substantiuo. qꝛ sunt q̄dā alia verba. s. impsonalia q̄ cuz obliqs significāt vez vel falsuz: vt cū dī penitet sortē: qꝛ act⁹ verbi itelligit̄ ferri sup obliquū: ac si diceret̄ pniā hꝫ sortē.

Verba impsonalia

Obiectio. Rñº pª. Amonius. ℭ Sꝫ si nomē infi̅ᵐ ꝛ casus nō sunt noīa incōueniēter data est p̄missa noīs diffō q̄ istis cōuenit. ℭ Sed dōm fm Amoniū qḋ supra cōius diffinit nomē. postmodū vō significationē noīs artat subtrahendo hec a noīe. 2ª ℭ Uel dōm q p̄missa diffō nō simplr̄ ꝯuenit his. Nomē. n. infinitū nihil determinatū signat: neqꝫ casus noīa signāt sꝫ p̄ᵐ placitū instituētis. vt dictū est.

LECTIO. V.

ℭ Uerbū aūt est id qḋ insup tp̄s significat: ꝛ cuius nulla ps seorsum significat: atqꝫ semper eorum que de alio dicuntur est signum.

Com. 3. Verbum autem est quod cōsignificat tēpus: cuius pars nihil extra significat: ꝛ est semper eorum que de altero predicantur nota.

B Postq̄ʒ Ph̄s determinauit de noīe. hic d̄terminat d̄ v̄bo. Et circa h̄ tria facit. Pmō diffinit v̄bū. Scdō excludit q̄dā a rōne verbi. ibi [Nō currit āt ꝛ nō laborat ꝛc̄.] Tertio ośdit ꝯueniētiā v̄bi ad nomē. ibi [Ipsa vō fm se dicta v̄ba ꝛc̄.] Circa p̄ᵐ duo fac̄. Pmō ponit diffōnē verbi. Scdō exponit. ibi [Dico aūt qm̄ ꝯsignat ꝛc̄.] Est aūt ꝯsiderādum q Ar. breuitati studēs nō ponit in diffōne v̄bi ea q̄ sunt noī ꝛ verbo cōia: relinquēs ea itellectui legētis ex his q̄ dixerat in diffōne noīs. Ponit aūt tres pticulas in diffōne v̄bi. q̄ꝝ pª distiguit verbū a noīe in h̄. s. qḋ dicit q [ꝯsignificat tp̄s.] Dictū est. n. i diffōne noīs q nomē significat sine tp̄e. Scda vō pticula est per quā distinguit̄ verbū ab orōne: cū dī [cui⁹ ps nihil extra significat.] ℭ Sed cū h̄ ēt positū sit in diffōne noīs vꝫ hoc debuisse p̄termitti: sicut ꝛ qḋ dictū est vox significatiua ad placitū. ℭ Ad qḋ rñdet Amonius q in diffōne noīs hoc positū est vt distinguat̄ nomē ab orōnibus q̄ cōponūtur ex noīb⁹: vt cū dī hō est aīal. Quia vō sunt ēt q̄dā orōnes q̄ cōponunt̄ ex v̄bis: vt cū dī ambulare ē moueri. ꝛ vt ab his distiguat̄ verbū oportuit h̄ ēt in diffinitione v̄bi iterari. ℭ Pōt ēt alr̄ dici q qꝛ verbū importat cōpōnē in qua pficit̄ orō significans vez vel falsum: maiorē ꝯueniētiā videbat̄ hr̄e v̄bū cū orōne q̄si q̄dā ps formalis ipsi⁹ q̄ʒ nomē qḋ est q̄dā ps mālis orōnis. ꝛ iō oportuit iterari. Tertia vō pticula est p quā distiguitur verbū nō solū a noīe sꝫ ēt a pticipio qḋ signat cum tp̄e: ꝛ dicit [ꝛ est semp eoꝝ q̄ de altero p̄ntur nota] . i. signū: qꝛ. s. noīa ꝛ pticipia p̄nt poni ex parte subiecti ꝛ p̄dicati: sꝫ verbū semp est ex pte p̄ti. ℭ Sed h̄ vꝫ hr̄e instātiā i verbis infinitiui modi q̄ iterdū ponunt̄ ex pte subiecti vt cum dī ambulare est moueri. ℭ Sed dōm est q verba infinitiui modi q̄n in subō ponunt̄ hn̄t vim noīs. Un̄ ꝛ in greco ꝛ in vulgari locutione latina suscipiūt additionē articuloꝝ sicut ꝛ noīa. Cui⁹ rō est: qꝛ ꝓpriū noīs est vt significet rē aliquā q̄si p se existē. ꝓpriū aūt verbi est vt significet actionē vel passionē. Pōt aūt actio significari tripl'r. Uno mō p se in abstracto. velut q̄dā res ꝛ sic signat̄ per nomē: vt cū dī actio passio ambulatio cursus ꝛ similia. Alio mō per modū actionis. vt. s. est egrediens a subā ꝛ inherēs ei vt subtō: ꝛ sic signatur p verba alioꝝ modoꝝ q̄ attribuunt̄ p̄dicatis. Sed qꝛ ēt ipse pcessus vel inherētia actionis pōt apprehendi ab intellectu ꝛ signari vt res quedā. inde est q ipsa verba ifinitiui modi q̄ significant ipsaꝫ inherētiā actionis ad subm p̄nt accipi vt verba rōne ꝯcretionis: ꝛ vt noīa prout significāt res q̄dāꝫ.

Notandum. Cur ptermi. cōia no. ꝛ v. Expo. pª. 2ª. Obiectio. Rñº pª. Amonius. C. 2ª Verbū importat cōpōnem. Expo. viti. Dubiū. Rñsio. Verbū infi̅ᵐ mo. hꝫ vim no. Propriū no. ꝛ ver. Actio 3ʳ. D. Infi. mo. q̄n vꝫ no. vel v.

ℭ Pōt ēt obijci de hoc q ēt verba alioꝝ modoꝝ videntur aliq̄n in subō poni vt cū dī curro est verbū. ℭ Sed dōm est q in tali locutione h̄ verbū curro nō sumit̄ formaliter fm q eius signatio referr̄ ad rē: sed fm q mālit̄er significat ipsam vocē q̄ accipit̄ vt res q̄dā. Et iō tam verba q̄ʒ oēs orationis partes quando ponuntur materialiter: sumūtur in vi nominum. ℭ Deinde cum dicit.

Obiectio. Rñsio. Partes ora. qn̄ māliter

ℭ Dico autē ipsum insup tēpus significare: qꝛ valitudo quidē est nomen: valet autē verbum. Significat enim insuper nunc esse.

ℭ Dico autē quoniam consignificat tēpus: vt cursus quidem nomen est: currit vō verbum. Consignificat enim nunc esse.

E ℭ Exponit diffōnē positā. Et p̄ quātū ad hoc qḋ dixerat q ꝯsignificat tp̄s. Scdō quātū ad h̄ qḋ dixerat q ē nota eoꝝ q̄ de altero p̄ntur cū dicit [ꝛ semp est ꝛc̄.] Secūdā aūt pticulā. s. [cuius nulla ps extra significat.] non exponit: qꝛ supra exposita est i tractatu noīs. Exponit ḡ p̄ᵐ q verbū ꝯsignāt tp̄s p exēplū: qꝛ videlꝫ cursus qꝛ significat actionē nō p modū actionis sed p modū rei p se existis nō ꝯsignāt tp̄s: eo q ē nomē. Curro vō cū sit verbum signans actionē ꝯsignāt tp̄s: qꝛ ꝓpriū est motus tp̄e mēsurari. actiones aūt nobis note sunt in tp̄e. Dictū est autē supra q ꝯsignificare tp̄s est significare aliqd in tp̄e mēsuratū. Un̄ aliud est significare tp̄s p̄ncipaliter vt rem quādā. qḋ pōt noī ꝯuenire. aliud est significare cuꝫ tp̄e quod nō ꝯuenit noī sed verbo. ℭ Deinde cum dicit.

Scda ptic. cur ptermi. Expo. ꝛ. Nomē nō cōsignificat tē. pus. ver. aūt sic. Signifi. tp̄s vel cum tp̄e.

ℭ Atqꝫ semper eoꝝ que de alio dicuntur est signū. vt eorum que de subiecto dicūtur: aut eorum que in subiecto dicimus esse.

ℭ Et semp est eoꝝ q̄ de altero p̄dicant̄ nota: vt eoꝝ que de subiecto: vel in subiecto sunt.

Notandum. F. Verbū semp ex p. p̄dica.

ℭ Exponit aliā pticulā. Ubi notādū est q qꝛ subm enunciationis signatur vt cui iheret aliqd: cū verbū significet actionē p modū actionis de cuius rōne est vt inhereat: semp ponit̄ ex pte p̄ti. nunq̄ʒ aūt ex pte subti nisi sumat̄ i vi noīs: vt dictū est. Dꝫ ḡ verbū semp esse nota eoꝝ q̄ dicūtur de altero: tū qꝛ verbū semp signāt id qḋ p̄tur: tum qꝛ in oī p̄dicatione opꝫ esse verbū: eo q verbū importat cōpōnē q̄ p̄tum cōponit̄ subto. ℭ Sed dubiū vꝫ qḋ subditur: vt eoꝝ [q̄ de subō vel in subto sunt.] Uꝫ. n. aliqd dici vt de subō qḋ essentialr̄ p̄tur. vt hō est aīal. In subto aūt sicut accñs de subō p̄dicat̄ vt hō est albus. Si ergo verba signāt actionē vel passionēz q̄ sunt accñtia: ꝯñs est vt semp significēt ea q̄ dicūtur vt in subto. Frustra igitur dī in subto vel de subto. ℭ Et ad hoc dicit Boeti⁹ q vtraqꝫ ad idē pertinent. Accñs. n. ꝛ de subiecto p̄dicat̄ ꝛ in subiecto est. Sed qꝛ Aristoteles disiūctione vtit̄: vꝫ aliud per vtraqꝫ significare. Et iō pōt dici q cuꝫ Aristoteles dicit q verbū semp est nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicatur nō est sic intelligēdū q̄si significata verboꝝ sint q̄ p̄dicātur: qꝛ cū p̄dicatio videat̄ magis ꝓprie ad vocē pertinere ipa v̄ba sunt q̄ p̄nt̄ magis q̄ʒ significēt p̄dicata. Est ḡ itelligēdū q v̄bū semp ē signuꝫ q aliq̄ p̄dicētur: qꝛ oīs p̄dicatio fit p verboꝫ rōnē cōpōnis iportatē: siue p̄dicet̄ aliqd essentialr̄ siue accidētaliter. ℭ Deinde cum dicit.

Expo. ꝛ. Obiectio. Rñº pª. Boetius. Rñsio 2ª. G. Predicat verbum.

ℭ Nō valet aūt: ꝛ nō egrotat non dico verbū esse. Nā insup q̄dē tp̄s significat: sempqꝫ de aliquo dī. At dr̄e nullū nomen est posituꝫ. Sed verbū infinitū vocet̄: qm̄ de quocūqꝫ: ꝛ de eo qḋ est: ꝛ de eo qḋ non: simil'r dicitur.

¶ Non currit aūt: ⁊ nō laborat: non verbū di co. Cōsignificat qdem tēpus: ⁊ semp de ali quo est. Dr̄e aūt huic non est positū nomē: sed sit infinitū verbū: quoniā similiter i quo libet est: vel quod est: vel quod non est.

¶ Excludit quedā a rōne verbi. Et p̄ verbū infinitū. Secūdo verba p̄teriti tp̄is vel futuri. ibi [Silr aūt vel curret vel currebat.] Dicit ergo p̄ q̄ nō currit ⁊ non laborat: nō ꝓprie dr̄ verbū. Est enim ꝓprium verbi significare aliqd per modū actionis vel passionis: qđ p̄dicte dictiones nō faciūt. Remouēt. n. actionē vel passionē potius q̄ꝫ aliquā determinatā actionē vel passionē significent. Sed quāuis nō ꝓprie possint dici verbū: tñ conueniunt sibi ea que supra posita sunt i diffōne verbi. Quorum p̄m est q̄ ꝯsignificat tēpus: qꝛ significat agere ⁊ pati: que sicut sunt in tēpore: ita priuatio hoꝝ. Vñ ⁊ quies tp̄e mēsurat̄: vt h̄r in 6° phyſi. Scđꝫ est q̄ semp ponitur ex parte p̄dicati: sicut ⁊ verbū. Et hoc iō: qꝛ negatio reducit̄ ad genus affirmationis. Vñ sicut verbū qđ significat actionē vel passionē: significat aliqd vt in altero existēs: ita p̄dicta significāt remotionē actionis vel passionis. ¶ Si q̄s aūt obijciat si p̄dictis dictionibus ꝯuenit diffō verbi: ergo sunt verba. ¶ Dr̄ꝫ est q̄ diffō verbi supra posita datur de v̄bo cōiter sumpto. Huiꝰ aūt dictiones negātur esse v̄ba. qꝛ deficiūt a pfecta rōne v̄bi. Nec ante Aristotelē erat nomē positū huic gñi dictionum a verbis differētiū. Sed qꝛ h̄ꝰ dictiones in aliquo cū verbis ꝯueniūt: deficiūt tñ a determinata rōne verbi vocat ea verba infinita. Et rōnē nois assignat: qꝛ vnūqđq3 eoꝝ indifferēter pōt dici de eo qđ est: vel de eo qđ nō est. Sumitur. n. negatio apposita nō in vi p̄uationis: sꝫ in vi simplicis negationis. Priuatio. n. supponit determinatum subiectū. Differūt tñ huiꝰ verba a verbis negatiuis: qꝛ verba infinita sumūtur in vi vnius dictiōis: verba v̄o negatiua in vi duarum dictionum. ¶ Deinde cū dicit.

Expo. p̄e Ver. infinita Proprium verbi. — Expo. 2e. — Le. 10. ⁊ le. 5. ⁊ cō 30. 31. 32. — H — Obiectio Rn̄sio Ver. in diffi. po. p̄m. — Expo. vlti. — I — Nega° infinitans ver. — Dr̄ia inter ver. infi. ⁊ ver. ne ga°.

¶ Simili modo valuit: atq3 valebit: nō verba: sed verbi casus appello: qm̄ illud qdem presens significat tēpus: hec autēꝫ id qđ est circa presens: exactū inquā atq3 futurum.

¶ Similiter autem curret: vel currebat nō est verbum: sed casus verbi. Differt autē a verbo: quoniam hoc quidem presens tempus significat: illa v̄o quod complectitur.

¶ Excludit a verbo verba p̄teriti ⁊ futuri tp̄is, ⁊ dicit q̄ sicut verba īfinita nō sunt simplr̄ v̄ba: ita ē curret qđ est futuri tp̄is: vel currebat qđ est p̄teriti tp̄is nō est verbū: sed sunt casus verbi. Et differūt in hoc a verbo: qꝛ v̄buꝫ ꝯsignificat p̄ns tp̄s. illa v̄o significāt tp̄s hinc ⁊ inde circūdans. Dicit aūt signāter p̄sens tp̄s ⁊ nō simplr̄ p̄sens: ne intelligat̄ p̄ns indiuisibile qđ est instās: qꝛ in instanti nō est motus nec actio aut passio: sed opꝫ accipe presens tp̄s qđ mēsurat actionē que incepit ⁊ nōdū est determinata p actū. Recte aūt ea que ꝯsignificāt tp̄s p̄teritū vel futurū nō sunt verba ꝓprie dicta. Qū. n. verbū ꝓprie sit qđ significat agere vel pati: hoc est proprie verbū qđ significat agere vel pati in actu qđ est agere vel pati simpliciter: sꝫ agere vel pati in p̄terito vel futuro: est s̄m qd. Dicūtur ē verba p̄teriti vel futuri tp̄is: rōnabilr̄ casus verbi qđ ꝯsignificat p̄ns tp̄s: qꝛ p̄teritū vel futuꝝ dr̄ per respectū ad p̄ns. Est. n. p̄teritū qđ fuit p̄sens: futurū aūt qđ erit p̄sens. Cū aūt declinatio tp̄is variet̄ p modos tēpora numeros: ⁊ psonas. variatio q̄ fit p numerū ⁊ psonā nō ꝯstituit casum vel casus v̄bi: qꝛ talis variatio non

Expo. 2e. Casus verbi — K — Ver. p̄teritū vel futurum — Casus v̄boꝝ

est ex p̄te actionis: sꝫ ex p̄te subiecti: sed variatio que est p modos ⁊ tp̄a respicit ipsam actionē. ⁊ iō vtraq3 constituit casus v̄bi. Nā verba impatiui vel optatiui modi casus dicunt̄: sicut ⁊ v̄ba p̄teriti vel futuri tp̄is. Sꝫ verba indicatiui modi p̄sentis tēporis nō dicūtur casus cuiuscūq3 sint persone vel numeri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ipsa igit̄ verba: quū p se dicunt̄ noīa sunt.

¶ Ipsa v̄o s̄m se dicta verba nomina sunt.

¶ Ōndit ꝯueniētiā verboꝝ ad noīa. Et circa hoc duo facit. Primo ꝓponit qđ itēdit. Scđo manifestat ꝓpo^m. ibi [⁊ significat aliqd ⁊c.] Dicit ergo q̄ ipsa v̄ba s̄m se dicta sunt noīa: qđ a q̄busdā exponit̄ de v̄bis q̄ sumunt̄ i vi nois vt dcm̄ est: siue sint ifinitiui modi: vt cū dico currere est moueri: siue sint alteriꝰ modi vt cū dico: curro est verbū. Sꝫ hec nō vr̄ esse itētio Ar. qꝛ ad hāc intētionē nō rn̄dent ꝯn̄tia. Et iō aliter dcm̄ est q̄ nomē hic sumit̄: prout cōiter significat quālibet dictionē impositā ad significādū aliquā rem. Et qꝛ ē ip̄m agere vel pati est q̄dam res: inde est qđ ⁊ ipsa verba iquātū noiant. i. significāt agere vel pati sub noibus cōprehēdunt̄ cōiter accepta. Nomē aūt put a verbo distinguit̄ significat rē sub determinato mō: prout. s. pōt intelligi vt per se exñs. Vñ noia possunt subijci ⁊ predicari. ¶ Deinde cum dicit.

L — Verba eē nomina. quōdā mōe. — Expo. verā. — Quid nomē vt distin. a ver°.

¶ Et aliquid sane significāt. Nā qui dicit mētem vtiq3 affirmat: ⁊ qui audiuit quieuit. Sꝫ si est: aut nō est nōdū sane significāt. Nec. n. esse: aut nō esse signū est rei: neq3 si ipsum qđ est per se dixeris nuduꝫ. Ipsum. n. nihil est. Significat aūt insuper cōpōnem quandam: que quideꝫ sine compositis intelligi nequit.

¶ Et significant aliquid. Cōstituit enim qui dicit intellectum: ⁊ qui audit: quiescit. Sed si est vel non est nondum significat. Neq3. n. signum rei esse: vel nō esse. Nec si hoc ipsuꝫ est purum dixeris: ipsum quidem nihil est. Consignificat autem quādam compōnem quam sine compositis non est intelligere.

¶ Probat ꝓpositū p̄ per h̄ q̄ verba significāt aliqd sicut noia. Scđo q̄ nō significāt veꝝ vel falsuꝫ sicut nec noia. ibi [Sed si est aut nō est ⁊c.] Dicit ḡ p̄ qđ in tantū dcm̄ est. q̄ verba sunt noia iquātū significant aliqd. Et h̄ ꝓbat: qꝛ supra dictū est q̄ voces significatiue significant intell's. Unde ꝓpriū vocis significatiue est q̄ generet aliquē intellectū in animo audiētis. Et iō ad ostēdēdū q̄ verbuꝫ sit vox significatiua assumit q̄ ille q̄ dicit verbū ꝯstituit intellectū in animo audiētis. Et ad hoc manifestādū inducit q̄ ille q̄ audit q̄escit. ¶ Sed h̄ vr̄ esse falsum: qꝛ sola oro pfecta facit q̄escere intell'm: nō aūt nomē neq3 verbum si p se dicat̄. Si. n. dicā hō: suspēsus est animus audiētis qd de eo dicere veliꝫ. Si aūt dico curro: suspēsus est eius animus de quo dicā. ¶ Sꝫ dcm̄ est q̄ cū duplx sit intell's opatio vt supra habituꝫ est: ille q̄ dicit nomen vel verbū s̄m se ꝯstituit itell'm quātū ad p̄mā opationē q̄ est simplex ꝯceptio aliciꝰ. Et s̄m h̄ q̄escit audiēs qui in suspēso erat anteq̄ꝫ nomē vel v̄buꝫ pferret̄ ⁊ eiꝰ platio terminaret̄. Nō aūt ꝯstituit intell'm quātū ad scđam opationē q̄ est intell's cōponētis ⁊ diuidētis ip̄m verbū vel nomē p se dictū: nec q̄tū ad h̄ facit q̄escere audiētē. Et iō statim subdit [sed si est aut nō est nōdū significat] id est nondū significat aliqd p modū cōpōnis ⁊ diuisionis: aut veri vel falsi. Et h̄ est 2^m qđ ꝓbare intēdit. Probat aūt ꝯñter p illa v̄ba q̄ maxime vident̄ significare veri

M — Expo. p̄e. — Propriū vocis significa. — Expo. 2e. Obiectio. — N — Rn̄sio Lec. 1. Dicta no. vel ver. quō constituūt itel^m. — p̄e expo. 3e. — O

tatem vel falsitatē.s.ipm verbū qd̄ est esse verbū infi/
nitū qd̄ est nō eē:quo℞ neutrū p̄ se dictū est significatiuū
veritatis vel falsitatis in re. Vn̄ multominus alia. Vel
pōt intelligi h̄ gn̄aliter dici de oib⁹ v̄bis. Quia.n.dixe/
rat q̄ verbū nō significat si est res vel nō est.h̄ ↄ̄sir mani
festat q̄ nullū verbū est sign̄atiuū rei eē vel nō esse.id est
Ver. finī̄ eē implicat. q̄ res sit vel nō sit. Quāuis.n.oē verbū finitū īplicet eē:
q̄ currere est currētē esse:oē verbū infinitū īplicet nō
esse:q̄ nō currere est nō currentē esse:tn̄ nullū v̄bū signi
ficat h̄ totū rē esse vel nō esse. Et h̄ ↄ̄sir p̄bat p̄ id de quo
Expo.4. magis vi cū subdit [nec si hoc ipm̄ ens purū dixeris ip̄z
qd̄ē nihil est.] Vbi notādū est q̄ in greco h̄r:neq̄ si ens
Ens origo eē ipsum nudū dixeris:ipm̄ qd̄ē nihil est. Ad p̄badū.n.
q̄ verba non significāt rem eē vel nō esse:assumit id qd̄
est fons ꝛ origo ipsius esse.s.ipm̄ ens de quo dicit q̄ ni/
Expo. Alex. hil est (vt Alexāder exponit) q̄ ens equoce dr̄ de decē
p̄dicamētis. Oē aūt equocū per se positū nihil sign̄at ni
si aliq̄d addat̄ q̄ determinet eius sign̄ationē. Unde nec
Improb. ipsum p̄ se dictū sign̄at qd̄ est vel nō est. ¶ Sz hec expō
A non vi̇ ↄ̄ueniēs.tum q̄ ens nō dr̄ p̄prie equoce.sed s̄z
Ens non pro prie equiuo. prius ꝛ posterius.vn̄ simplr̄ dictū intelligit̄ de eo quod
p̄ prius dr̄. Tum ēt q̄ dictio equoca nō nihil significat.
sed multa significat:ꝛ q̄n̄q̄ hoc q̄n̄q̄ illud p̄ ipsam acci/
pitur. Tū ēt q̄ talis expositio nō multū facit ad intētio/
Expō Porphyrij. nem p̄sentē. Vn̄ Porphyrius aliter exposuit q̄ hoc ipm̄
ens nō significat nām alicuius rei sicut hoc nomē bō vel
sapiens.sed solū designat quādā ↄ̄iunctionem:vn̄ subdit
q̄ [cōsignificat quādā compōnē quā sine cōpositis non
Improb. est intelligere.] ¶ Sed neq̄ hoc ↄ̄uenienter videt̄ dici
q̄ si non significaret aliquā rem sed solū coniūctionē:nō
esset neq̄ nomen neq̄ verbū sicut nec cōpositiones aut
Expō amo. ↄ̄iunctiones. ¶ Et ideo aliter exponēdū est sicut Amo/
nius exponit.q̄ ipsum ens nihil est id est non significat
verū vel falsum. Et rōnē huiꝰ assignat cū subdit. Consi/
gnificat aūt quandā compōnē. Nec accipit̄ hic (vt ipse
B dicit) ↄ̄significat sicut cū dicebat̄ q̄ verbū ↄ̄significat tē
pus:sed ↄ̄significat id est cū aliquo significat.i.alij adiū
ctum cōpōnem significat que nō pōt intelligi sine extre/
Improb. mis cōpōnis. ¶ Sed q̄ hoc cōe est oibus noibus ꝛ ver
bis:non vi̇ hec expositio esse s̄m intentionē Ar̄.qui as/
Expō vera. sumpsit ipsum ens q̄si quoddā spāle. ¶ Et iō vt magis
sequamur verba Aristotelis:cōsiderandū est qd̄ ipse di
xerat q̄ verbū nō significat rem esse vel non esse sed nec
ipsum ens significat rē esse vel non esse. Et hoc est qd̄ di
cit nihil est id est nō significat aliquid esse. Etenim h̄ ma
Ens quid xime videbat̄ de hoc qd̄ dico ens.q̄ ens nihil est aliud
q̄̄ qd̄ est. Et sic vi̇ ꝛ rem significare per hoc qd̄ dico qd̄:
ꝛ esse per hoc qd̄ dico est. Et siquidē hec dictio ens signi
ficaret esse p̄ncipalr̄:sicut significat rem que h̄z esse:pro/
culdubio significaret aliq̄d esse. Sed ipsam cōpōnē que
importatur in hoc qd̄ dico est nō p̄ncipaliter significat:
Cōsignifica° ad veritatem vel falsi. sed cōsignificat eā inquātū sign̄at rē h̄ntē esse. Vn̄ talis
ↄ̄significatio compōnis nō sufficit ad veritatē vel falsita
tem:q̄ cōpositio in qua cōsistit veritas ꝛ falsitas nō pōt
intelligi nisi s̄m q̄ inectit extrema cōpōnis. Si v̄o dicat̄
C nec ipsū est vt libri nostri h̄nt:planior est sensus. Quod
enim nullū verbū significat rem esse vel non esse:probat
per hoc verbū est qd̄ s̄m se dictū non significat aliq̄d eē
l3 significet esse. Et q̄ hoc ipsum esse vi̇ compositio que
dam:ꝛ ita hoc verbū est qd̄ significat esse. pōt videri si/
Exp̄ x̄ vlti. gnificare compōnem in qua sit verū vel falsum:ad hoc
excludēdū subdit q̄ illa cōpositio quā significat hoc ver
bū est nō pōt intelligi sine cōponētibus:q̄ depēdet eius
intellectus ab extremis que si apponātur non est perfe/
ctus intellectus cōpōnis vt possit in ea esse verū vel fal
sum. Ideo aūt dicit q̄ hoc verbū est.cōsignificat cōposi/
tionem q̄ non eā principalr̄ significat:sed ex ↄ̄sequenti.

Significat enim illud qd̄ primo cadit in intellectu p̄ mo
dum actualitatis absolute. Nam est simplr̄ dictū signifi
cat in actu esse.ꝛ ideo significat per modū verbi. Quia
v̄o actualitas quā principalr̄ significat hoc verbū est.
est cōiter actualitas ois forme:vel actus sub̄alis vel ac/
cidētalis.inde est q̄ cū volumus significare quācūq̄ for
mam vel actū actualiter inesse alicui subiecto significa/
mus illud per hoc verbū est.simplr̄ qdē s̄m p̄sens tp̄s.
s̄m qd autē s̄m alia tēpora. Et ideo ex ↄ̄ńti hoc verbum
est significat cōpositionē. LECTIO. VI.

¶ Oratio est vox significatiua:cuius partium
aliqua separata significat:vt dictio:sed nō af
firmatio:vel negatio.

Ratio autem est vox significatiua:
cuius partium aliquid significati/
uum est separatim:vt dictio:nō vt
affirmatio:vel negatio. Com.4.

D Ostq̄ Ph̄s determinauit de noie ꝛ de ver/
bo q̄ sunt p̄ncipia m̄alia enūtiationis:vtpo
te p̄tes eius existes:nūc determinat de orō/
ne que est p̄n̄m formale enūtiationis:vtpo/
te genus eius existens. Et circa hoc tria fa
cit. Primo.n.p̄ponit diffōnem orationis. Scd̄o exponit
eā.ibi [Dico aūt vt hō ꝛc̄.] Tertio excludit errorē. ibi
Dr°. [Est aūt orō ois ꝛc̄.] Circa p̄m̄ ↄ̄siderandū q̄ Ph̄s in
Cur Ar. posuit i diffone orōnis vox signi. diffōne orōnis ponit illud in quo oratio ↄ̄uenit cū noie
ꝛ verbo cū dicit orō est vox significatiua:qd̄ ēt posuit in
diffōne noīs:ꝛ p̄bauit de verbo qd̄ aliq̄d significet. Nō
Qua preter/ mi. i diffi. v. aūt posuit in eius diffōne:q̄ supponebat ex eo qd̄ posi/
tum erat in diffōne noīs studens breuitati:ne idem fre/
Rn̄sio quēter itereret. Iterat tn̄ h̄ in diffōne orōnis:q̄ significa
tio orationis differt a significatione noīs ꝛ verbi:q̄ no
men vel verbū significat simplicē intellm̄:orō v̄o signifi
cat intellectū cōpositū. Scd̄o aūt ponit id in quo orō dif
Expo.s°. Lec.4. fert a noie ꝛ verbo:cū dicit [Cuius partiū aliq̄d signifi/
catiuū est separatim.] Supra.n.dictū est q̄ pars noīs
E nō significat aliq̄d p̄ se separata:sed solū qd̄ est cōiunctū ex
duabus p̄tibus. Signāter aūt nō dicit cuius pars est si/
Negō ꝛ syncathe. quid signifi. gnificatiua aliq̄d separata:s3 cuius aliquid partiū est si/
gnificatiuū:p̄p̄ negationes ꝛ alia syncathegoremata:q̄
s̄m se nō sign̄ant aliq̄d absolutū:sed solū habitudinem
Vocis sig. vnius ad alterum. Sed q̄ duplex est significatio vocis.
vna que refert̄ ad intellectū cōpositū.alia q̄ refertur ad
intellectū simplicē.prima significatio cōpetit orationi.
scd̄a non cōpetit orationi sed parti orationis. Vn̄ subdit
Expo.vlti. Cur preter. negatio. [vt dictio:nō vt affirmatio.] Quasi dicat pars orōnis
est significatiua sicut dictio significat:puta vt nomen ꝛ
verbum:non vt affirmatio que cōponit̄ ex noie ꝛ v̄bo.
Facit aūt mētionē solū de affirmatione ꝛ nō de negatio/
ne:q̄ negatio s̄m vocē supaddit affirmationi. Vn̄ si ps
Obiectio Aspasij orationis p̄pter sui simplicitatem non significat aliquid
vt affirmatio:multo minus vt negatio. ¶ Sed ↄ̄ hanc
diffōnem Aspasius obijcit q̄ videtur nō oibus partib⁹
orationis cōuenire. Sūt.n.quedā orationes quā℞ par/
Rn̄sio Porphyrij. tes significant aliq̄d vt affirmatio:vtputa si sol lucet su/
per terrā dies est:ꝛ sic de multis. ¶ Et ad hoc respōdet
Porphyrius q̄ in quocūq̄ genere inuenitur prius ꝛ po
F sterius dz diffiniri qd̄ prius est. Sicut cū dat̄ diffō alicu
ius spēi:puta hoīs intelligit̄ diffō de eo qd̄ est in actu nō
de eo qd̄ est in potētia. Et iō q̄ in genere orōnis p̄us est
Rn̄° Alex.ꝛ Amonij. oratio simplex.inde est q̄ Aristoteles p̄us diffiniuit ora
tionem simplicē. ¶ Vel pōt dici s̄m Alexādrū ꝛ Amo/
nium q̄ hic diffinit̄ oratio in cōi. Vn̄ dz poni in hac dif/
finitione id qd̄ est cōe orationi simplici ꝛ cōposite. Habe
re aūt p̄tes significātes aliq̄d vt affirmatio hoc solū cō/

petit orationi cōpositę:lʒ habere partes significātes ali/ quid p modū dictionis ⁊ non p modū affirmationis. est cōe oroni simplici ⁊ cōposite. Et iō hoc debuit poni i dif finitione oronis. Et fm hoc non dʒ intelligi esse de rōne oronis ꝙ pars eius nō sit affirmatio:sed qꝛ de rōne oro/ nis est ꝙ ps eius sit aliqd qd̄ significat per modū dictio nis non per modū affirmationis. Et in idē redit solutio Porphyrij quātū ad sensuʒ lʒ quātū ad verba parūper differat. Quia.n. Aristoteles frequēter ponit dicere p affirmare:ne dictio pro affirmatiōe sumaᷓ subdit ꝙ ps oronis significat [vt dictio.] ⁊ Addit nō [vt affirma/ tio.] q̄si diceret fm sensum Porphyrij:nō accipiᷓ nune

Sol. Jo. grā mati.

dictio fm ꝙ idē est ꝙ affirmatio. ¶ Phs aūt qui diciᷓ Joānes grāmaticus voluit ꝙ hec diffō oronis dareᷓ so lum de orone perfecta eo ꝙ partes nō videnᷓ esse nisi ali cuius pfecti. sicut oēs partes domus referuntur ad do/ mum. ⁊ ideo fm ipsuʒ sola oratio pfecta hʒ partes signi

Improb. G

ficatiuas. Sed tñ hic decipiebatur:qꝛ quāuis oēs ptes referanᷓ ad totū pfectū. q̄dā tñ partes referunᷓ ad ipm

Diuersa re/ la. ptium ad totum.

imediate sicut paries ⁊ tectū ad domū:⁊ mēbra organi/ ca ad animal. quedā vo mediātibus partibus pncipali bus sicut lapides referuntur ad domū mediāte pariete. nerui aūt ⁊ ossa ad aial mediantibus mēbris organicis

Diffō oronis qbus conue.

sicut manus ⁊ pedes ⁊ hᵒ. Sic ḡ oēs ptes oronis pnci/ paliter referunᷓ ad orōnē pfectā:cuiᵒ ps est oro imp̄fe/ cta:que ēt ipsa hʒ ptes significātes. Vñ ista diffō ꝯuenit tam oroni pfecte q̄ʒ imperfecte. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Homo nāqʒ significat quidem aliquid:at non esse:aut non esse. Sed erit affirmatio: aut negatio:si aliquid ipsi addideris.

¶ Dico autem:vt homo significat aliqd:sed non quoniā est:aut nō est. Sed erit affirma/ tio:vel negatio:si quid addatur.

Expo. 2ᵉ. pt. diff. Expo. t

¶ Exponit propositā diffōnē. Et p̄ manifestat verum esse qd̄ dr̄. Secūdo excludit falsuʒ intellectū. ibi [Sed non vna hois sylla.] Exponit ergo qd̄ dixerat aliquid par/ tium orationis esse significatiuū sicut hoc nomē homo quod est pars orationis significat aliqd:sed non signifi/ cat vt affirmatio aut negatio. qꝛ nō sigñat esse vel nō es/

Expo. vltī.

se. Et hoc dico non in actu. sed solum in potētia. Pōt.n. aliquid addi per cuius additioneʒ fit affirmatio vel ne gatio. s. si addatur ei verbum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Una vo syllaba hois nihil sigñat. Nec eni hac in dictione musica:mus significat aliqd: sed vox tm̄ est. In compositis aūt significat quidem:sed non per se (vt antea diximus.)

¶ Sed nō vna nois syllaba. Nec in hoc qui/ dem qd̄ est sorex:rex significat:lʒ vox est nūc sola. In duplicibus vo significat quidē:sed non fm se:sed quemadmodum dictum est:

H Sensus fal. ter. Verus

¶ Excludit falsuʒ intellm ⁊ posset hoc referri ad imedia te dictū vt sit sensus ꝙ nomē erit affirmatio ⁊ negatio si quid ei addaᷓ. sed nō si addaᷓ ei vna nois sylla. Sed qa huic sensui nō ꝯueniūt verba sequētia:opʒ ꝙ referatur ad id qd̄ supra dictū est in diffōne oronis. s. ꝙ aliqd par

Pars pprie totius.

tium eius sit sigñatiuū separatim. Sed qꝛ ps alicuiᵒ to/ tius dr̄ pprie illud qd̄ imediate venit ad ꝯstitutioneʒ to tius:nō aūt ps ptis. iō hoc nō itelligēdū est de partibus

Expo. pᵉ.

nois vel vbi q̄ sunt sylle vel lr̄e. Et iō dr̄ ꝙ ps oronis est sigñatiua separa:nō tñ talis pars q̄ est vna nois sylla. Et

2ᵉ

hoc manifestat in syllabis que qñqʒ pñt esse dictiones p se significātes. sicut hoc qd̄ dico rex. qñqʒ est vna dictio

I

per se significantes:inquātū vo accipitur vt vna quedā

syllaba huius nois sorex soricis non significat aliqd per se. sed est vox sola. Dictio eniʒ quedā cōposita est ex plu ribus vocibus:tñ in significādo hʒ simplicitatē inquan

Dictio cōpo sita simplex i signi.

tum. s. significat simplicē intellectū. Et ideo inquātū est vox cōposita pōt habere partē q̄ est rex. inquātū aūt est simplex in significādo non pōt hre partē significātē. Un de sylle quidē sunt voces:sed nō sunt voces per se signi/ ficātes. Sciendū tñ ꝙ in noibus cōpositis que iponunᷓ

Partes no. cōposi signi.

ad significādum rem simplicē ex aliquo intellectu com/ posito:partes fm apparētiā aliqd significāt:lʒ nō fm ve ritatē. Et iō subdit ꝙ in duplicibus. i. in noibᵒ cōpositis: sylle que pñt eē dictiones:in cōpōne nois veniētes:signi

Expo. vlti.

ficāt aliqd. s. in ipso cōposito. ⁊ fm ꝙ sunt dictiones. nō aūt significāt per se prout sunt huiᵒ nominis partes:sed eo modo sicut supra dictum est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut vo omnis oratio significatiua quideʒ est:at non vt instrumentum:sed ex instituto: quemadmodum dicimus.

¶ Est autem oratio omnis quidem significa/ tiua:non sicut instrumentum:sed (quemad modum dictum est) fm placitum.

K Error dicen. orō. ⁊ partes eiᵒ nālr signi.

¶ Excludit quēdā errorē. Fuerunt.n. aliq dicētes ꝙ oro ⁊ eius ptes significāt nālr nō ad placitū. Ad probāduʒ aūt hoc vtebātur tali rōne. Uirtutis nālis opʒ esse nālia instrꝰ:qꝛ nā nō deficit in necessarijs. Potētia aūt interp̄/ tatiua est nālis. ergo instrꝰa eius sunt nālia. Instrm autē eius est oro. qꝛ per orationē virtus interpretatiua inter/ pretatur mentis ꝯceptū. Hoc enim dicimus instrm quo agens opatur. ergo oratio est aliqd nāle:nō ex institutio ne humana significās sed nāliter. Huic autē rōni q̄ dr̄ eē Platonis in libro qui intitulatur Cratillo: Aristoteles:

R° ad plato.

obuiādo dicit ꝙ oratio est significatiua nō sicut instrm virtutis. s. nālis:qꝛ instrꝰa nālia virtutis iterp̄tatiue sunt

Instra nā. vir. interp.

guttur ⁊ pulmo qbus formatur vox ⁊ lingua ⁊ dentes ⁊ labia qbus literati soni ac articulati distinguūtur. ora

Expo. pᵉ.

tio aūt ⁊ partes eius sunt sicut effectus virtutis interp̄/ tatiue per instrumēta predicta. Sicut enim virtus moti

Instra vir. moᵉ.

ua vtitur nālibus istrumētis sicut bracchijs ⁊ manibus ad faciēdum opera artificialia:ita virtus interpretatiua

L

vtitur gutture ⁊ alijs instris nālibus ad faciēdū oratio/ nem. Vñ oratio ⁊ partes eius nō sunt res nāles. sed qui

Oro ⁊ ptes. Expo. vltī.

dam artificiales effectus. Et iō subdit ꝙ oratio signifi/ cat ad placitū idest fm institutionē humane rōnis ⁊ vo

Lec. 4.

lūtatis. vt supra dictū est. sicut ⁊ oia artificialia causanᷓ ex humana volūtate ⁊ rōne. ¶ Sciēdū ergo ꝙ si virtu/ tem interp̄tatiuā nō attribuamus virtuti motiue sed rō/

Rō supra na turā corpo. Le. 7. ⁊ cō. 4. ⁊ 6.

ni sic nō est virtus nālis. sed supra oēm naʒ corporeā:qꝛ intellꝰ non est actus alicuius corpis. sicut pbaᷓ in 3° de aia. Ipsa aūt rō est que mouet virtutē corporalē motiuā ad opa artificialia qbus ēt vt instrumētis vtitur rō. Nō sunt aūt instrꝰa alicuius virtutis corporalis. Et hoc mo/ do pōt ēt vti oratione ⁊ eius partibᵒ quasi instris:quā/ uis non nāliter significent. LECTIO. VII.

¶ Nō ois aūt enūtiatiua:sed ea tñ q̄ vera est: aut falsa. Qd̄ qdē nō oibus oronibᵒ cōpetit.

¶ Enuntiatiua vo non omnis:sed illa in qua verum:vel falsum est.

Postq̄ʒ Phs determinauit de pncipijs enū/ tiationis hic icipit determinare de ipsa enū tiatione. Et diuidiᷓ pars hec in duas. qꝛ in pᵒ determinat de enūtiatione absolute:i se/ cūda de diuersitate enuntiationū q̄ ꝯuenit fm ea q̄ simplici enūtiationi addunᷓ. ⁊ h in 2° libro. ibi

M

[Qm̄ aūt est enūtiatio de aliquo affirmatio.] Prie aūt

Lec. 1.

paro diuidit̄ in ptes tres. In pma diffinit enūtiationez.
Lec.8. In scda diuidit eā. ibi [Est aūt vna pma oratio.] In ter
Lec.9. tia agit de oppōne partiū eius adinuicē. ibi [Qm̄ autē
est enūtiare ꝛc.] Circa pͥm tria facit. Primo ponit diffōnem enūtiationis. Scdo ostēdit ꝙ per hāc diffōnem dif
fert enūtiatio ab alijs spēbus orationis. ibi [Nō autez
in oibus ꝛc.] Tertio ondit ꝙ de sola enūtiatiua est tra
Notandum ctandū. ibi [Et cetere qdē relinquunt̄.] Circa pͥm consi
Oro, instrm derādū ꝙ oratio quāuis nō sit instrm alicuius virtutis
ro. nāliter operātis: est tn̄ instrm rationis vt supra dictū est.
Diffō, tastri. Omne autē instrm opꝫ diffiniri ex suo fine qui est vsus
instri. Usus aūt orationis sicut ꝛ omnis vocis significa/
tiue est significare ꝯceptum intellectus. Due autez sunt
A operationes intellectus in quarum vna nō inuenitur veri
tas ꝛ falsitas: in alia aūt inuenit̄ verū ꝛ falsum. Et ideo
orōnē enūtiatiuā diffinit ex significatione veri ꝛ falsi di/
Expo.lre cens ꝙ [nō ois orō est enūtiatiua: sed in qua verū vel fal
sum est.] Ubi ꝯsiderandū est ꝙ Ar. mirabili breuitate
vsus ꝛ diuisionem orationis innuit in hoc ꝙ dicit: nō ois
orō est enūtiatiua. ꝛ diffōnem in hoc ꝙ dicit: sed in qua
verū vel falsum est. Ut itelligat̄ ꝙ hec sit diffō enūtiatio/
Enun° quid nis enūtiatio est orō in qua verū vel falsum est. Di aūt in
enūtiatione esse verū vel falsum sicut in signo intell'us ve
Lec. vltima ri vel falsi. Sed sicut in subiecto est verum vel falsum in
ꝛ cō.8. mēte. vt dr̄ in sexto metaphysice. In re autē sicut in cau/
In post pdi. sa: qꝛ vt dr̄ in libro pdicamētorū: ab eo ꝙ res est vel nō
est: oratio vera vel falsa est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nam sit quidem oratio cum quispiā optat: non tamen vera est: aut falsa.

¶ Non aūt in omnibus: vt deprecatiua ora/ tio quidē est: sed neqꝫ vera: neqꝫ falsa.

B ¶ Ondit ꝙ per hāc diffinitionē enūtiatio differt ab alijs
Ve. vel fal. in orationibus. Et qdē de orōnibus imꝑfectis manifestuz
quo cōsist. est ꝙ nō significāt verū vel falsum: qꝛ cū nō faciāt ꝑfectū
sensum in animo auditoris: manifestū est ꝙ perfecte nō
exprimunt iudiciū rōnis in quo cōsistit verū vel falsum.
Perfecte o His igitur ꝑtermissis sciēdum est ꝙ perfecte orationis
rationis qu que cōplent sniam qnqꝫ sunt spēs: videlicet enūtiatiua:
sunt, spēs. deprecatiua. impatiua: interrogatiua: ꝛ vocatiua. Non
Oro voca°. tn̄ intelligendū est ꝙ solū nomē vocatiui casus sit voca/
tiua oratio: qꝛ opꝫ aliqd partiū orationis significare ali
quid separatim. sicut supra dictū est. sed p vocatiuū pro
uocatur siue excitat̄ animus audiētis ad attēdēdū. Nō
aūt est vocatiua orō nisi plura ꝯiungant̄. vt cū dico o bo
Ver. ꝛ fal. in ne Petre. Harū orationū sola enūtiatiua est in qua inue
sola enun. nitur verū ꝛ falsum: qꝛ ipsa sola absolute significat cōce/
C ptū intell'us in quo est verū vel falsum. Sed qꝛ intell'us vel
Necessitas rō non solū ꝯcipit in seipso veritatez. sed ēt ad eius offi/
aliarū ora. cium ptinet fm̄ suū ꝯceptuz alia dirigere ꝛ ordinare: iō
necesse fuit ꝙ sicut per enūtiatiuā orationez significatur
ipse mentis cōceptus: ita ēt essent alique alie orationes
Suffi° ora. significātes ordinē rōnis fm̄ quā alia dirigūtur. Dirigi
tur aūt ex rōne vnius hois alius hō ad tria. Primo qui/
dem ad attēdendū mentem: ꝛ ad hoc ptinet vocatiua ora
tio. Scdo ad respōdēdū voce ꝛ ad hoc pertinet interro/
gatiua. Tertio ad exequēdū in opere: ꝛ ad hoc pertinet
quātum ad inferiores oratio imperatiua. quātum autē
D ad supiores orō depcatiua ad quā reducitur orō optati
ua: qꝛ respectu superioris homo nō hꝫ vim motiuaz nisi
Signficatio.4. per exꝑssionez sui desiderij. Quia igit̄ iste q̄tuor orōnis
spērum ora. spēs nō significāt ipsum ꝯceptū intellectus in quo est ve
rum vel falsum sed quēdā ordinez ad hoc ꝯsītē: inde est
Cur in sola ꝙ in nulla eaꝝ inuenit̄ verū vel falsum. sed solū in enun/
enū. ve. ꝛ fal. tiatiua q̄ significat id qđ de rebus cōcipitur. Et inde est
ꝙ oēs modi orōnum in qbus inuenit̄ verū vel falsuz sub
enūtiatione ꝯtinētur quā qdā dicūt indicatiuā vel sup/
positiuam. Dubitatiua aūt ad interrogatiuā reducit̄ si/ Dubi° ꝛ opt°
cut ꝛ optatiua ad deprecatiuā. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Orōnes igitur cetere omittantur. Ad ora toriam enim artem: aut poesim illarū magis consideratio pertinet. Enuntiatiua vo pre/ sentis est propria contemplationis.

¶ Et cetere quidē relinquunt̄. Rhetorice. n. vel poetice cōuenientior cōsideratio est. Enū tiatiua vo presentis speculationis est.

¶ Ostēdit ꝙ de sola enūtiatiua est agendū. ꝛ dicit ꝙ alie Expo. lre.
quatuor orationis spēs sunt relinquēde quārū pertinet E
ad presentē intentionē qꝛ eaꝝ ꝯsideratio ꝯuenientior est
rhetorice vel poetice scie. Sed enūtiatiua oratio presen/ Cur de sola
tis cōsiderationis est. Cuius rō est. qꝛ ꝯsideratio huius enun.
libri directe ordinat̄ ad sciam demōstratiuā in qua ani/
mus hois per rōnē iducit̄ ad ꝯsentiendū vo ex his que
sunt ꝓpria rei. Et iō demōstrator nō vtit̄ ad suū finē nisi Demō°, qui/
enūtiatiuis orōnibus significātibus res fm̄ ꝙ earū ve/ bus vtatur.
ritas est in aīa. Sed rhetor ꝛ poeta ducūt ad assentiēdū
ei qđ intendunt non solū per ea que sunt propria rei: sed F
etiā per dispōnes audientis. Unde rhetores ꝛ poete ple
rūqꝫ mouent auditores in viuum: prouocādo eos ad ali Que orō ad
quas passiones. vt Phus dicit in sua rhetorica. Et ideo rhetori. vel
consideratio dictarū specierum orationis que pertinet poe.
ad ordinationē audientis in aliquid: cadit proprie sub
cōsideratione rhetorice vel poetice ratione sui significa/
ti. Ad considerationem aūt grāmatici prout considera/ Ad grāmat.
tur in eis ꝯgrua vocū ꝯstructio. LECTIO. VIII.

¶ Est itaqꝫ vna prima enūtiatiua oratio: affir matio: deide negatio. Cetere vo omnes cō iunctione sunt vna.

¶ Est autem vna prima oratio enuntiatiua affirmatio: deinde negatio: alie vero coniū/ ctione vne.

Postq̄ Phs diffiniuit enūtiationē. hic diui
dit eā. Et diuidit̄ in duas ptes. In pͣ ponit G
diuisionē. In scda manifestat eā. ibi [Nece
est autē.] Circa pͥm ꝯsiderādum est ꝙ Ar. Notandum
sub breuilogo duas diuisiones enūtiatio/
nis ponit. Quaꝝ vna est ꝙ enūtiatio q̄dam est vna sim/ Prīa diui°
plex: q̄dā est ꝯiūctione vna. sicut ēt in reb' q̄ sunt ex̄ ani/ enun.
ma: aliqd est vnū simplex sicut idiuisibile vel ꝯtinuum
aliqd est vnū colligatiōe: aut cōpōne: aut ordine. Quia
eni ens ꝛ vnū ꝯuertunt̄ necesse est sicut oēm rē ita ꝛ oēz 4. meth. t. c. 3
enūtiationē aliqualr̄ esse vnā. Alia vo subdiuisio enun/ Lec. 2.
tiatiōis est ꝙ si enūtiatio sit vna: aut est affirmatiua aut Subdiui°
negatiua. Enūtiatio aūt affirmatiua prior ē negatiua tri/ enun.
plici rōne fz tria q̄ supra posita sunt vbi dictū est ꝙ vox
est signū itell'us: ꝛ intell'us est signuz rei. Ex pte igit̄ vocis Lec. 2.
affirmatiua est prior negatiua: qꝛ est simplicior: negatiua Enū. affir. pri
eniz enūtiatio addit supra affirmatiuā particulā negati or nega.
uā. Ex pte aūt itell'us ēt affirmatiua enūtiatio q̄ signat cō H
positionē itell'us est prior negatiua q̄ significat diuisionē
eiusdē. Diuisio. n. nāliter posterior est cōpōne. Nā nō est Diuō poste/
diuisio nisi cōpositoꝝ: sicut non est corruptio nisi gnatoꝝ/ rior cōpōne.
rū. Ex parte aūt rei affirmatiua enūtiatio q̄ signat esse:
prior est negatiua que signat nō esse: sicut habitus nālr
prior est priuatione. Dicit ḡ ꝙ orō enūtiatiua vna ꝛ pͣ ē af/
firmatio. i. affirmatiua enūtiatio. Et ꝯ h qđ dixerat pͣ: sub
dit [deide negō]. i. negatiua orō. qꝛ ē posterior affirmatiua
vt dcm̄ est. Cōtra id aūt qđ dixerat vna simplr̄ sbdit [q̄/
dā alie sunt vne nō simplr̄. sꝫ ꝯiūctiōe vne.] ¶ Ex h aūt Obiectio.
qđ hic dr̄ argumētat̄ Alexā. ꝙ diuisio enūtiationis i af/ Alexan.

firmationē ꝛ negationem nō est diuisio gn̄is in spēas: sed diuisio noīs multiplicis in sua significata. Genus.n. vni uoce p̄dicat̄ de suis spēb⁹. nō f̄m p̄us ꝛ posteri⁹. Unde Ar. noluit ꝙ ens eēt genus cōe oīum: q꞉ p p̄rius p̄dicatur de sub̄a q̄ȝ de noīe gn̄ibus accn̄tiuȝ. ℂ Sed dōm ꝙ vnū diuidētiū aliqd̄ cōe pōt esse p̄us altero dupl'r. Uno mō f̄m ꝓprias rōnes aut naturas diuidētiū. alio modo f̄m participationē rōnis illi⁹ cōis qd̄ in ea diuidit̄. Pri mū aūt nō tollit vniuocationē gn̄is. vt manifestuȝ est in numeris: in qb⁹ binarius f̄m rōnē ꝓpriā prior est ternario: sed tn̄ equal'r ꝑticipāt rōnē gn̄is sui. s. numeri: ita.n. est ternarius multitudo mēsurata p vnū sicut ꝛ binari⁹. Sed scd̄m ipedit vniuocationeȝ gn̄is. Et pp̄ hoc ens nō pōt esse genus sub̄e ꝛ accn̄tis: q꞉ in ipsa rōne entis sub̄a que est ens per se prioritatē hȝ respectu accidētis qd̄ est ens per aliud ꝛ in alio. Sic ergo affirmatio prior est negatione f̄m ꝓpriā rōnē: tn̄ equaliter ꝑticipant rōnē enūtiationis quā supra posuit: videlicet ꝙ enūtiatio est oratio in qua verū vel falsum est. ℂ Deinde cum dicit.

Margin: I — Rn̄sio — Diuidētiū vnum p̄us ꝛ — Prioritas soliditatis — Ens nō esse genus — Affir. prior nega.

ℂ Necesse est aūt enūtiatiuā oēm orōnem: ex v̄bo: aut casu verbi ꝯstare. Etenim ꝛ ipsa hominis rō: nisi ē: vel erat: vel erit: aut aliqd tale addideris: nōdū est enuntiatiua sane orō.

ℂ Necesse est aūt oēm oratiōnē enūtiatiuā ex verbo esse: vel casu verbi. Eteni hoīs rōni si nō aut est: aut fuit: aut erit: aut aliquid hm̄oi addatur: nondum est oratio enuntiatiua.

ℂ Manifestat ꝓpositas diuisiones. Et p̄ manifestat p̄mā. s. ꝙ enūtiatio vel est vna simpl'r vel ꝯiunctione vna. Secūdo manifestat scd̄am. s. ꝙ enūtiatio simpl'r vna vel est affirmatiua vel negatiua. ibi [Est aūt simplex enuntiatio ꝛc̄.] Circa p̄m̄ duo facit. Primo p̄mittit q̄daȝ q̄ sunt necessaria ad ꝓpositū manifestādū. Scd̄o manifestat ꝓpositū. ibi [Est aūt vna oratio.] Circa p̄muȝ duo facit. Primo dicit ꝙ oēm orōnē enūtiatiuā opȝ ꝯstare ex verbo qd̄ est p̄n̄tis t̄pis: vel ex casu verbi qd̄ est p̄teriti vel futuri. Tacet aūt de verbo infinito q꞉ eundē vsum hȝ sic̄ ꝛ verbū negatiuū. Manifestat aūt qd̄ dixerat per hoc ꝙ nō solū nomē vnū sine verbo nō facit orōneȝ ꝑfectā enūtiatiuā: sed nec ēt oratio imꝑfecta. Diffinitio.n. orō quedam est. ꝛ tn̄ si ad rōnem hoīs idest diffōnem nō addat̄ est. qd̄ est verbuȝ: vel erat: vel fuit: que sunt casus verbi. aut aliqd huiꝰ aliud. idest aliqd̄ aliud verbuȝ seu casus verbi: nondū est oratio enūtiatiua. ℂ Pōt aūt esse dubitatio cū enūtiatio ꝯstet ex noīe ꝛ verbo: quare non facit mentionē de noīe sicut de verbo. ℂ Ad hoc tripl'r r̄ndere pōt. Uno mō q꞉ nulla oratio enūtiatiua inuenitur sine verbo vel casu verbi: inuenit̄ aūt enūtiatio sine noīe: puta cū nos vtimur infinitiuis verboꝝ loco noīum: vt cuȝ dī currere est moueri. Scd̄o ꝛ melius, q꞉ sicut supra dictū est. verbū est nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicātur. Predicatū aūt est p̄ncipalior pars enūtiationis, eo ꝙ est ps formalis ꝛ cōpletiua ipsius. Uñ vocatur apud grecos ꝓpō cathegorica. i. p̄dicatiua. Denoīatio autē fit a forma q̄ dat spēm rei. Et iō fecit mētionē de v̄bo tanq̄ȝ de p̄ncipaliori ꝛ formaliori. Cuius signū est: q꞉ enūtiatio cathegorica dī affirmatiua vel negatiua rōne verbi qd̄ affirmat̄ vel negatur: sicut ꝯditionalis dī affirmatiua vel negatiua eo ꝙ affirmatur vel negat̄ ꝯiūctio a quo denominatur. Tertio pōt dici adhuc melius ꝙ nō erat itētio Aristotelis ostēdere ꝙ nomē vel verbū non sufficiāt ad enūtiationem cōplēdam: hoc enim supra manifestauit: tam de noīe q̄ȝ de verbo. Sed q꞉ dixerat ꝙ quedā enūtiatio est vna simpl'r. quedā autē ꝯiunctione vna. possēt aliqs dicere ꝙ illa q̄ est vna simpl'r careret omni cōpōne: sed ipse hoc excludit per hoc ꝙ in omni enūtiatione opȝ eē verbū qd̄ importat cōpositionem quā nō est intelligere sine cōpositis. sicut supra dictum est. Nomē aūt nō importat compōnē. ꝛ ideo nō exigit presens intētio: vt de noīe faceret mentionē: sed solū de verbo. ℂ Secundo ibi.

Margin: K — Expo. p̄e — Enū⁹ ex qb⁹ necessario — Verbū infin.ᵐ ꝛ nega.ᵐ — Diffō oratio quedam. — Dub.ᵒ — Rn̄ p̄. — L — 2ᵒ — Lec. 5ᵉ — Predicatᵐ p̄ncipalior ps — Cathe.ᵃ affirma.ᵃ vel neg.ᵃ — 3ᵒ — M — Verbuȝ ꝛ nō noīa importat compo. — Lec. 5.

ℂ Quia vnum quid est: ꝛ non multa: animal gressibile bipes. Non enim q꞉ partibus coniunctis pronuntiata est erit vna. Uerū id pertractare ad aliam pertinet facultatem.

ℂ Quare aūt vnū qd̄dam est: ꝛ nō multa: aīal gressibile bipes. Neqȝ.n. in eo ꝙ ꝓpinq̄ dicūtur: vnū erit. Est āt alteri⁹ h̄ tractare negocij.

ℂ Ostēdit aliud qd̄ est necessariū ad manifestationē ꝓpositi. s. ꝙ hoc qd̄ dico aīal gressibile bipes q̄ est diffō hoīs est vnū ꝛ nō multa. Et eadē rō est de oībus diffōnibus. Et hꝰ rōnē assignare dicit esse [alterius negocij.] Pertinet.n. ad metaphysicū: vt in 7° ꝛ in 8° metaphy. rō huius assignat̄: q꞉. s. dr̄ia aduenit generi non per accn̄s sed per se: tāquā determinatiua ipsius: ꝑ modū quo mā determinat̄ per formā. Nā a mā sumit̄ genus: a forma aūt dr̄ia. Uñ sicut ex forma ꝛ mā fit vere vnū ꝛ nō multa: ita ex genere ꝛ dr̄ia. Excludit aūt quādā dubitationē vni⁹ vnitatis quā quis posset suspicari: vt. s. diffō dicat̄ vnū: q꞉ ptes eius sunt ꝓpinque. i. sine aliq̄ interpōne ꝯiūctionis vel more. Et q̄dem nō interruptio locutionis necessaria est ad vnitatē diffōnis: q꞉ si interponeret̄ ꝯiunctio partibus diffōnis: iam scd̄a nō determinaret p̄mā: sed significarent̄ vt actu multe in locutione. Et iō idē operatur iterpositio more qua vtunt̄ rhetores loco ꝯiunctionis. Uñ ad vnitatē diffōnis reqritur ꝙ ptes eius ꝓferant̄ sine ꝯiūctione ꝛ iterpolationē: q꞉ ēt in re nāli cuius est diffinitio nihil cadit mediū inter mām ꝛ formā. Sȝ p̄dicta nō interruptio nō sufficit ad vnitatē diffōnis: q꞉ ꝯtingit ēt hāc ꝯtinuitatē ꝓlationis seruari in his q̄ nō sunt simpliciter vnū: sed per accn̄s: vt si dicā hō albus musicus. Sic igit̄ Ar. valde subtil'r manifestauit ꝙ absoluta vnitas enūtiationis nō interponit̄ neqȝ per cōpōnē quā importat verbū: neqȝ per multitudinē noīm ex qbus constat diffō. Et est eadē rō vtrobiqȝ. Nam p̄dicatū cōparatur ad sub̄m vt forma ad mām: ꝛ sil'r dr̄ia ad genus. Ex mā aūt ꝛ forma fit vnū simpl'r. ℂ Deinde cum dicit.

Margin: Expo. t. — Lec. 11. ꝛ cō. 42. — Le. 3. ꝛ cō. 10 — N — Diffō eē vnū — Genus ꝛ differētia a quo — Regrit ad vnitatē diff. — O — Predicᵐ ad subiectū

ℂ Est autem enūtiatiua vna oratio: aut ea q̄ vnum significat: aut ea que coniunctione est vna. Plures v̄o ea que plura ꝛ non vnū significant: aut ea que carent coniunctione.

ℂ Est antē vna oratio enūtiatiua: que vnum de vno significat: vel ꝯiunctione vna. Plēs v̄o que plura ꝛ nō vnū: vel incoiunctione.

ℂ Accedit ad manifestādā p̄dictā diuisionē. Et p̄ manifestat ipm̄ cōe qd̄ diuidit̄ qd̄ ē enūtiatio vna. Scd̄o manifestat ptes diuisionis f̄m ꝓprias rōnes. ibi [Haꝝ aūt hec simplex ꝛc̄.] Circa p̄m̄ duo facit. Primo manifestat ipsaȝ diuisionē. Scd̄o ꝯcludit ꝙ ab vtroqȝ mēbro diuisionis nomē ꝛ verbū excludunt̄. ibi [Nomē ḡ ꝛ v̄bū.] Opponit̄ aūt vnitati pluralitas: ꝛ iō enūtiationis vnitatem manifestat p modū pluralitatis. Dicit ḡ p̄ ꝙ enūtiatio dī vel vna absolute. i. q̄ vnū de vno significat: vel f̄m qd. s. q̄ est ꝯiūctione vna. Per oppositū aūt est intelligēduȝ ꝙ enūtiationes plures sunt: vel ex eo ꝙ plura significant ꝛ nō vnuȝ: ꝛ hic opponit̄ p̄mō vnitatis. vel ex eo ꝙ absqȝ cōiunctione ꝓferuntur: ꝛ tales opponunt̄ scd̄o mō vnitatis. ℂ Circa qd̄ ꝯsiderādū est f̄m Boetium ꝙ

Margin: P — Expo. p̄. — Enūᵒ vna vel plu. — Boe. expo.

vnitas ꝛ pluralitas orationis põt referri ad significatũ. simplex aũt ꝛ cõpositũ attenditur ꝺm ipsas voces. Et iõ enũtiatio qñqꝫ est simplex ꝛ vna: puta cũ soluꝫ ex noie ꝛ verbo cõponit̃ in vnũ signatũ: vt cuꝫ dico. hõ est albus. Est ẽt qñqꝫ vna oratio. sed cõposita: q̃ qdẽ vnã rẽ significat sed tñ cõposita est vel ex plib⁹ terminis: sicut si dicaꝫ aial rõnale mortale currit. vel ex plibus enũtiationibus sicut in ꝯditionalib⁹. q̃ qdẽ vnũ significãt ꝛ non multa. Silr aũt qñqꝫ in enũtiatione est pluralitas cũ simplicitate. puta cũ in orõne ponit̃ aliqd nomen multa significans: vt si dicaꝫ canis latrat hec orõ plures est. qꝛ plura significat: ꝛ tñ simplex est. Qñqꝫ võ in enũtiatione ẽ pluralitas ꝛ cõpositio. puta cuꝫ ponunt̃ plã in subto vel in ꝑdicato ex qbus nõ fit vnũ: siue interueniat ꝯiũctio: siue nõ. puta si dicã hõ albus musicus disputat: ꝛ silr est si cõiũgãtur plẽs enũtiationes siue cũ ꝯiũctione siue sine cõiunctione: vt si dicã sortes currit Plato disputat. ꝛ ꝺm B sensus iſte est: q̧ enũtiatio vna est illa que vnũ de vno significat: nõ solũ si sit simplex: sed ẽt si sit ꝯiunctione vna. Et silr enũtiationes plures dicũtur que plura ꝛ nõ vnũ significãt: nõ solũ qñ iterponit̃ aliq̃ ꝯiũctio: vel iter noia vel verba vel ẽt iter ipsas enũtiationes: sed ẽt si ꝩ vel incõiunctione ꝩ. i. absqꝫ aliqua iterposita ꝯiũctione: plura significat: vel qꝛ est vnũ nomẽ equocum: vel qꝛ ponũtur plura noia absqꝫ ꝯiũctione ex quorũ significatis non fit vnũ: vt si dicã hõ albus grãmaticus logic⁹ currit. ℭ Sꝫ hec expõ nõ vĩ esse ꝺm intentionẽ Ar. Primo quidẽ q̧ per disiũctionẽ quã interponit: vĩ distinguere inter orationẽ vnũ significãtẽ ꝛ orõnem que est ꝯiunctione vna. Scdo qꝛ supra dixerat q̧ ꝩ est vnũ quoddã ꝛ non multa aial gressibile bipes. ꝩ Qõ aũt est ꝯiunctione vnuꝫ non est vnũ ꝛ non multa: sed est vnũ ex multis. Et iõ melius videt̃ dicẽduꝫ q̧ Aristoteles: qꝛ supra dixerat aliquam enũtiationẽ esse vnã: ꝛ aliquam ꝯiunctionẽ vnã. hic manifestat que sit vna. Et qꝛ supra dixerat q̧ multa noia simul ꝯiũcta sunt vnũ sicut aial gressibile bipes: dicit Cõmẽtator Algaçel: q̧ enũtiatio est iudicanda vna non ex vnitate nois: sed ex vnitate significati ẽt si sint plura nomina que vnũ significẽt. Uel si aliqua enũtiatio vna plura significẽt: nõ erit vna simplr: sed ꝯiũctione vna. Et ꝺꝫ hoc aial gressibile bipes est risibile nõ est vna: ꝯiunctione vna: sicut prius dicebat̃: sed qꝛ vnum significat. Et qꝛ oppositũ per oppositũ manifestatur: ꝯsequẽter ostendit que sint plures enũtiatiões. Et ponit duos modos pluralitatis. Primus est q̧ plures dicũtur enuntiationes q̃ plura significãt. Cõtingit aũt aliquis plura significari in aliquo vno cõi: sicut cũ dico aial gressibile bipes. sub B vno cõi qõ est aial multa ꝯtinẽtur: ꝛ tñ hec enũtiatio est vna ꝛ nõ plures. Et iõ addit ꝩ ꝛ non vnũ. ꝩ Sed melius est vt dicat̃ hoc esse additũ ꝑpter disiõnez que multa significat que sunt vnuꝫ: ꝛ hic modus pluralitatis opponitur primo mõ vnitatis. Scdo modus plitatis est qñ nõ solum enũtiationes plura significãt: sed etiaꝫ illa plura nullatenus ꝯiũgunt̃. ꝛ hic modus pluralitatis opponitur scdo modo vnitatis. Et ꝺm hoc pꝫ q̧ scdo modus vnitatis nõ opponit̃ ꝑ mõ pluralitatis. Ea aũt q̃ nõ sunt opposita: pñt simul esse. Uñ manifestũ est enũtiationẽ q̃ est vna ꝯiũctione: esse ẽt plures. Plures aũt inquãtũ significat plura ꝛ nõ vnũ. Scdm aũt hoc possumus accipere tres modos enũtiationis. Nã qdã est simplr vna: inquãtũ vnũ significat. Quedã est simpliciter plures: inquãtum plura significat: sed est vna ꝺm qd inquãtuꝫ est ꝯiũctione vna. Quedã sunt simplr plẽs: que neqꝫ significant vnũ neqꝫ cõiunctione aliqua vniunt̃. Jõ aũt Arist. quatuor ponit: ꝛ nõ solũ tria: qꝛ qñqꝫ est enũtiatio plẽs qꝛ plura significat: nõ tñ ꝯiũctione vna. puta si ponatur ibi nomen multa significans. ℭ Deinde cum dicit.

Una ꝛ simp. — Una ꝛ non simp. — A — Plu. ꝛ simp. — Plu. ꝛ cõp. — Expõ. ꝛc. ꝺm Boetium — B — Impugna. exposi. Boe. — Expo. Algazel. — C — Primus modus plu. — Impugna. expo. algazel — Scdo — 3. modi enũ. — D — Cur. Ar. 4.

ℭ Nomẽ igit̃ aut verbũ dictio tñ vocet̃: q̧ ꝑpe cuꝫ fieri nequeat: vt is qui aliqd noie vel verbo signat: sic dicat: vt enũtiet: siue iterrogatus fuerit: siue nõ: sꝫ ex sese voluerit dicẽ.

ℭ Nomẽ ergo ꝛ vbũ dictio sit sola: qm̃ nõ est dicere sic aliqd signantẽ voce enuntiare: vel aliquo interrogãte: vel nõ: sed ipso ꝓferẽte.

ℭ Excludit ab vnitate orationis nomẽ ꝛ verbum. Dixerat enim q̧ enũtiatio vna est que vnum significat: posset enim aliquis intelligere q̧ sic significaret sicut nomẽ ꝛ verbum vnum significãt. Et ideo ad hoc excludendum subdit. Nomẽ ergo ꝛ verbuꝫ dictio sit sola: ita dictio sit q̧ nõ enũtiatio. Et videtur ex modo loquẽdi q̧ ipse imposuerit hoc nomẽ ad significãdũ partes enũtiationis. Qõ aũt nomen ꝛ verbum dictio sit sola. manifestat per hoc q̧ nõ potest dici q̧ ille enũtiet qui sic aliquid significat voce sicut nomẽ vel verbum significat. Et ad B manifestãdum inuit duos modos vtẽdi enũtiatione. Quãdoqꝫ enim vtimur ipsa quasi ad interrogata respondentes. puta si querat̃ quid sit in scholis respondemus magister. Qñqꝫ autẽ vtimur ea propria sponte nullo interrogãte. sicut cũ dicimus Petrus currit. Dicit ergo q̧ ille qui significat aliqd vnũ noie vel verbo nõ enũtiat: vel sicut ille q respõdet aliquo interrogãte: vel sicut ille qui profert enũtiationẽ nõ aliquo interrogãte: sed ipso proferente spõte. Introduxit autẽ hoc qꝛ nomẽ vel verbum simplex qñ rñdetur ad interrogationẽ: videt̃ verum vel falsum significare: qõ est propriũ enũtiationis. Sed nõ competit nomini vel verbo: nisi ꝺm q̧ intelligitur ꝯiunctum cũ alia parte ꝑposita in interrogatione. Ut si quereret quis legit in scholis. respõdeat Magister: itelligitur ibi legit. Si ergo ille qui enũtiat aliquid noie vel verbo nõ enũtiat: manifestũ est q̧ enũtiatio nõ sic vnum significat sicut nomẽ vel verbũ. Hoc aũt inducit sicut ꝯñẽ eius qõ supra ꝑmisit. ꝩ Necesse est oẽm orõnem enũtiatiuaꝫ ex verbo esse vel ex casu verbi. ꝩ ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Harum autem alia erit enuntiatio simplex: aliquid inquaꝫ dicens de aliquo: aut aliqd ab aliquo remouens: alia autẽ ex his cõposita: veluti composita iam est oratio quedam.

ℭ Harum aũt hec simplex quidem est enuntiatio: aut aliquid de aliquo: vel aliquid ab aliquo: hec autem ex his ꝯiuncta: velut oratio quedam est iam composita.

ℭ Manifestat ꝑmissam diuisionẽ ꝺm rõnes ꝑdum. Dixerat enim q̧ vna enũtiatio est que vnũ de vno significat: ꝛ alia est que est ꝯiũctione vna. Ratio aũt hui⁹ diuisionis est ex eo q̧ natum est diuidi per simplex ꝛ cõpositũ. Et ideo dicit ꝩ Harũ aũt ꝩ. s. enũtiationum in quibus diuiditur vnũ: hec dicitur vna: vel qꝛ significat vnũ simplr: vel qꝛ vna est ꝯiũctione. ꝩ Hec quidẽ simplex enũtiatio est. ꝩ que. s. vnũ significat. Sed ne intelligat̃ q̧ sic significet vnũ sicut nomẽ vel verbũ: ad excludẽduꝫ hoc subdit: ꝩ vt aliqd de aliquo ꝩ. i. per modũ cõpõnis: ꝩ vel aliquid ab aliquo ꝩ. i. per modum diuisionis. ꝩ Hec aũt ex his cõiũcta ꝩ que. s. dicitur cõiunctione vna: est velut oratio iam cõposita. Quasi dicat hoc modo enũtiatiõis vnitas diuiditur in duo ꝑmissa. sicut aliqd vnuꝫ diuidit̃ in simplex ꝛ compositum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Atqꝫ simplex enuntiatio est vox significatiua essendi quippiam: vel nõ essendi: vti tempora sunt distincta. Affirmatio vero est de

Expo. pᵉ. Dictio sola. — E — Duob⁹ modis vtimur enũtiatione. — Expo. vlt. — No. ꝛ ver. significat verũ vel falsum. — F — Rõ diuisionis in vnam simp. ꝛc. — Expo. pᵉ. — 2ᵉ — 3ᵉ Unitas enũ.

aliquo alicuius enuntiatio. Negatio autem enuntiatio: qua aliqd ab aliquo dimouetur. ℭ Est autem simplex enũtiatio vox significatiua de eo qđ est aliqd: vel nõ est: queadmodũ tempora diuisa sunt. Affirmatio vͦo est enuntiatio alicuius de aliquo. Negatio vͦo est enuntiatio alicuius ab aliquo.

G — Diuͦ enun. in affir. & ne. cum primo.

ℭ Manifestat scđam diuisionẽ enũtiationis bz videlz ꝙ enũtiatio diuidit̃ in affirmationẽ & negationẽ. Hec autẽ diuisio. ꝑ qdẽ ꝯuenit enũtiationi simplici. ex ꝯñti aũt cõuenit cõposite enũtiationi. Et iõ ad insinuãdũ rõnẽ ꝑdicte diuisionis: dicit ꝙ simplex enũtiatio est vox significatiua ⌈ de eo qđ est aliqd: ⌋ qđ ptinet ad affirmationẽ ⌈ vl nõ est aliqd ⌋ qđ ptinet ad negõnẽ. Et ne intelligat̃ solũ ꝺm pñs tps subdit. ⌈ queadmodũ tpa sunt diuisa ⌋ .i. siñr hoc hz locũ in alijs tp̃ibus sicut & in pñti. ℭ Alexãder aũt existimauit ꝙ Ar. hic diffiniret enũtiationẽ: & qa in diffõnẽ enũtiationis videt̃ ponere affirmationẽ & negationẽ: volebat hic accipe ꝙ enũtiatio nõ esset genus affirmationis & negationis: qr spẽs nũquã ponit̃ in diffõne gñis. Id aũt qđ non vniuoce ꝑdicatur de multis qr. s. nõ significat aliqd vnũ qđ sit vnũ cõe multis: non põt notificari nisi per illa multa que significant̃. Et inde est ꝙ qr vnũ non dr̃ equoce de simplici & cõposito: sed ꝑ prius & posterius: Aristoteles in pcedẽtibus semp ad notificãduz vnitatẽ enũtiationis vsus est vtroqz. Quia ergo vr̃ vti affirmatione & negatione ad notificãdũ enũtiationẽ volebat Alexãder accipere ꝙ enũtiatio non dr̃ de affirmatione & negõne vniuoce sicut genus de suis spẽbus.

Impugna. Alexan.

Sed ꝯriũ apparet ex hoc ꝙ Phs ꝯñter vtit̃ noie enuntiationis vt gñe: & cuz in diffõne affirmationis & negõnis subdit ꝙ ⌈ affirmatio est enũtiatio alicuius de aliquo ⌋ ꝑ modũ cõpõnis. ⌈ negatio vͦo est enũtiatio alicuius ab aliquo ⌋ ꝑ modũ diuisionis. Noie aũt equoco nõ ꝯsueuimus vti ad signãdũ signata eius. ℭ Et iõ Boeti⁹ dicit ꝙ Ar. suo mõ breuilogo ptẽs simul vsus est & diffõne & diuisione eius: ita vt qđ dicit ⌈ de eo ꝙ est aliqd vel non est ⌋ nõ referat̃ ad diffõnẽ enũtiationis sed ad eius diuisionẽ.

Impugna. Boe. Porphy.

ℭ Sed qr ꝯñe diuisiue gñis nõ cadũt in eius diffinitione: nec hoc solũ qđ dr̃ vox significatiua sufficiẽs est diffõ enũtiationis: melius dici põt ꝺm Porphyriũ: ꝙ h totũ qđ dr̃ ⌈ Vox signãtiua de eo qđ est vel de eo qđ non est ⌋ est diffinitio enũtiationis. Nec tñ ponit̃ affirmatio & negatio in diffõne enũtiationis: sed virtus affirmationis & negõnis. s. esse vel nõ esse: qđ est nãliter prius enũtiatione.

I

Affirmationẽ aũt & negõnem postea diffiniuit cũ dicit ⌈ affirmationẽ esse alicuius de aliquo & negõnẽ alicuius ab aliquo. ⌋

Impugna. Porphyriũ.

ℭ Sed sicut in diffõne gñis nõ dz poni spẽs: ita nec ea que sunt propria spẽrum. Cũ igitur signare esse sit ꝓpriuz affirmationis: & signare nõ esse sit propriũ negationis: melius vr̃ dicenduz ꝺm Amonium ꝙ hic non diffinitur enũtiatio: sed soluz diuidit̃.

Rñ vera Amoniũ.

Supra enim posita est diffõ cũ dictum est ꝙ ⌈ Enũtiatio est oro in qua est verum vel falsum. ⌋ In qua qdẽ diffõne nulla mentio facta est de affirmatione nec de negatiõe.

Notandum

ℭ Est aũt cõsiderãdum ꝙ artificiosissime procedit. Diuidit. n. genus non in spẽs sed in drĩas specificas. Nõ enim dicit ꝙ enuntiatio est affirmatio vel negatio: sed ⌈ vox significatiua de eo quod est esse ⌋ que est drĩa specifica affirmationis: vel ⌈ de eo qđ non est ⌋ in quo tãgitur drĩa specifica negõnis. Et iõ ex drĩijs adiunctis gñi ꝯstituit diffinitionẽ spẽi. cũ subdit. ꝙ ⌈ affirmatio est enũtiatio alicuius de aliquo ⌋ p qđ signat̃ ẽẽ: & ⌈ negõ ẽ enũtiatio alicuius ab aliquo ⌋ qđ signat nõ ẽẽ.

Expõ. vltĩ.

LECTIO. IX.

Com. 5. ℭ Qm aũt fieri põt: vt qđ cõpetit enuntietur vt nõ cõpetens: & ecõtra qđ non cõpetit vti cõpeteret: & qđ non cõpetit vti nõ cõpetẽs: & circa ea tẽpora que sunt extra presens similiter. fieri sane põt: vt omne quod affirmauit quispiã negeẽ: & qđ negauit qspiã affirmeẽ. Quare ꝑz cuilibet affirmationi negõnem: & cuilibet negõni affirmationẽ esse oppositã.

Uoniam aũt est enũtiare & qđ est nõ esse: & qđ nõ est eẽ: & qđ est eẽ: & qđ non est nõ esse: & circa ea que sunt extra presens tẽpus: similiter omne ꝯtingit qđ quis affirmauerit negare: & qđ negauerit affirmare: quare manifestuz est quoniam omni affirmationi negatio est opposita: & omni negationi affirmatio.

K

Roposita diuisione enuntiationis. hic tangit de oppositione partiũ enũtiationis. s. affirmationis & negationis. Et qr enũtiationem esse dixerat orationẽ in qua est verum vel falsum. Primo ostẽdit qualiter enũtiationes adinuicẽ opponãtur. Scđo mouet quãdã dubitationem circa ꝑdeterminata. ibi ⌈ In his ergo q̃ sunt & que facta sunt. ⌋ Circa pͫ duo facit. Primo ostẽdit qualiter vna enũtiatio opponat̃ alteri. Scđo ostendit ꝙ tñ vna opponitur vni. ibi ⌈ Manifestũ est. ⌋ Prima adhuc diuiditur in duas. Primo determinat de oppositione affirmationis & negationis absolute. Scđo ostendit quõ huiusmodi oppositio diuersificat̃ ex parte subiecti. ibi ⌈ Qm autẽ sunt. ⌋ Circa primũ duo facit. Primo ostendit ꝙ omni affirmationi est negatio opposita & ecõuerso. Scđo manifestat oppõnez affirmationis & negationis absolute. ibi ⌈ Et sit ꝯdictio. ⌋ Circa primũ considerandum est ꝙ ad ostẽdendum suũ propositũ Phs assumit duplicẽ diuersitatẽ enũtiationis. quaꝝ prima est ex ipsa forma vel modo enũtiãdi: ꝺm ꝙ dictum est ꝙ enuntiatio vel est affirmatiua per quã. s. enũtiatur aliqd esse: vel est negatiua per quã significat̃ aliqd non esse. Scđa diuersitas est per cõparationẽ ad rẽ ex qua dependet veritas & falsitas intellectus & enũtiationis. Cũ enim enũtiatur aliqd esse vel non esse ꝺm ꝯgruentiam rei: est oratio vera: alioqn est oratio falsa. Sic igit̃ quatuor modis põt variari enũtiatio ꝺm permixtionem harũ duarũ diuisionum. Uno mõ qr id qđ est in re enũtiatur ita esse sicut in re est: qđ pertinet ad affirmationẽ verã: puta cuz sortes currit: & dicimus sortez currere. Alio modo cum enũtiatur aliqd non esse qđ non est: qđ pertinet ad negationem verã: vt cũ dicitur Ethiops albus non est. Tertio modo cũ enũtiatur aliqd esse qđ in re nõ est: qđ pertinet ad affirmationẽ falsam: vt cum dicitur coruus est albus. Quarto mõ cũ enuntiatur aliqd nõ esse qđ in re est qđ pertinet ad negationẽ falsam: vt cum dicit̃. Nix non est alba. Philosophus autẽ vt a minoribus ad potiora procedat: falsas veris ꝑponit: inter quas negatiuas premittit affirmatiue cũ dicit ꝙ ꝯtingit enuntiare qđ est in reꝝ natura nõ esse. Scđo aũt ponit affirmatiuaz falsam cum dicit ⌈ Et qđ nõ est ⌋ scilicet in rerũ natura eẽ. Tertio autem ponit affirmatiuã veraz que opponitur negatiue quã posuit in primo: cũ dicit. ⌈ Et qđ est ⌋ scilicet in rerũ natura esse. Quarto aũt ponit negatiuã veraz que opponitur affirmationi false: cum dicit. ⌈ Et qđ nõ est ⌋ scilz in rerũ natura non esse. Nõ est autem intelligẽduz ꝙ hoc qđ dixit qđ est & quod non est sit referendum ad solã existentiã vel nõ existentiam subiecti: sed ad hoc ꝙ

Lec. x. — Lec. xj. — Lec. xij. — Lec. x. — Notandum — Enũ. prima diuer. — 2ᵒ — L — Enun. 4ᵒ variari. — Scđo — Tertio — Quarto — Cur falsa veris ꝑponat. — Expõ ꝑmꝑ par. 2. — M — Quid p esse & nõ eẽ affir. & nega.

res significata per predicatū: insit vel nō insit significate
Multiplica tio casus.
per subiectū. Nam cū dicit̄ coruus est albus: significat̄ qd̄ nō est esse: quāuis ipse coruus sit res existēs. Et sicut quatuor oīe enuntiationum inueniūtur in quibus ponitur verbū presentis tēporis: ita ēt inueniuntur in enuntiationibus in qbus ponūtur verba p̄teriti vel futuri tēporis.
Lec. 8.
Supra enim dixit ꝙ necesse est enuntiationē constare ex verbo vel ex casu verbi. Et hoc est quod subdit.
Expō 2ª.
[Qd̄ similiter cōtigit] scilicet variari diuersimode enūtiationem circa [ea que sunt extra presens tēpus] id est circa preterita vel futura que sunt quodāmodo extrinseca respectu presentis: qꝛ p̄sens est mediū preteriti ꝛ futuri.
Expō 3ª.
Et qꝛ ita est: cōtingit omne qd̄ qs affirmauerit negare: ꝛ omne qd̄ quis negauerit affirmare. Qd̄ quidē ostēsum est in premissis. Non enim pōt affirmari nisi aliqd qd̄ est in rerum natura s̄m aliqd̄ trium tēporū: vel quod non est: ꝛ hoc totū cōuenit negare.
Expō vltī.
Unde manifestū est ꝙ omne qd̄ affirmatur pōt negari. ꝛ ecōuerso. Et qꝛ affirmatio ꝛ negatio opposita sunt s̄m se: vtpote ex opposito ꝯdictorie. ꝯsequēs est ꝙ quelibet affirmatio habeat negationem sibi oppositam ꝛ econuerso. Cuius ꝯtrarium illo solo mō posset ꝯtigere. si aliq̄ affirmatio affirmaret aliqd qd̄ negatio negare nō pōt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atqꝫ hoc sit cōtradictio: affirmatio inquaꝫ ꝛ negatio: que opponuntur.

¶ Et sit contradictio affirmatio ꝛ negatio opposite.

A

¶ Manifestat que sit absoluta oppositio affirmationis ꝛ negationis. Et p̄mo manifestat eam per nomen. 2° per
Expo. 1.
diffinitionē. ibi [Dico aūt.] Dicit ergo p̄mo ꝙ cū cuilibet affirmationi opponatur negatio ꝛ ecōuerso. oppo
Nomen contradictionis
sitioni huiꝰ imponatur nomē hoc ꝙ dicat̄ ꝯdictio. Per h̄. n. qd̄ dī [ꝛ sit ꝯdictio] dat̄ intelligi ꝙ ipsum nomen ꝯdictionis ipse iposuerit oppōni affirmationis ꝛ nega
Amonius
tionis. vt Amonius dicit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Opponi aūt eā dico: que quidē de eodeꝫ: ꝛ nō equiuoce: ꝛ queciūqꝫ alia determinauimus ad sophystarum molestias euitādas.

¶ Dico aūt oppōneꝫ eiusdē de eodē: nō aūt equoce: ꝛ q̄cūqꝫ cetera taliū determiauimꝰ ꝯ argumentoꝝ sophisticas iportunitates.

¶ Diffinit ꝯdictionē. Quia vō vt dictū est ꝯdictio est oppositio affirmationis ꝛ negationis. illa reqrunt̄ ad ꝯdictionem que reqrunt̄ ad oppōnē affirmationis ꝛ nega
Ad ꝯdictionē requisita. eiusdem.
tionis. Opꝫ aūt opposita esse circa idē. Et qꝛ enuntiatio ꝯstituitur ex subiecto ꝛ p̄dicato: reqritur ad ꝯdictionem p̄ quidem ꝙ affirmatio ꝛ negatio sint (eiusdē p̄dicati. Si enim dicat̄ plato currit ꝛ nō disputat: nō est ꝯdictio. Se
De eodem
cūdo reqritur ꝙ sint) de eodē subiecto. Si. n. dicat̄. Sortes
3m
currit ꝛ Plato nō currit: nō est ꝯdictio. Tertio reqrit̄ ꝙ idētitas subiecti ꝛ p̄dicati nō sit solū s̄m nomē: sed sit simul
B
s̄m rem ꝛ nomē. Nam si nō sit idē nomen manifestū est ꝙ nō sit vna ꝛ eadē enūtiatio. Silr̄ aūt ad hoc ꝙ sit enū
Lec. 8.
tiatio vna reqrit̄ identitas rei. Dictū est. n. supra ꝙ enū
Nō equoce
tiatio vna est que vnū de vno significat. Et iō subdit [nō aūt equiuoce.] id est non sufficit idētitas nois cū diuer
Expō 2ª
sitate rei que facit equiuocationē. Sūt aūt ꝛ quedā alia in ꝯdictione obseruāda ad hoc ꝙ ois diuersitas que est
Alia reqsita.
affirmationis ꝛ negationis habeat̄. Nō enim esset ꝯdictio si non oīno idē negaret negatio qd̄ affirmatio affir
Scdm idem
maret. Hec aūt diuersitas pōt s̄m q̄tuor ꝯsiderari. Uno qdem mō s̄m diuersas ptes subiecti. Nō eniꝫ est ꝯdictio si dicatur. Ethiops est albus dentē: ꝛ nō est albus pedem.
Similiter
Scdō si sit diuersus modus ex pte p̄dicati. Nō. n. est cōtradictio si dicatur. Sortes currit tarde ꝛ nō mouet̄ velociter: vel si dicat̄. Ouum est animal in potētia: ꝛ nō est
C
animal in actu. Tertio si sit diuersitas ex parte mēsure.
In eodē tpe vel loco
puta loci vel tp̄is. Nō enim est cōtradictio si dicat̄ pluit in Gallia ꝛ non pluit in Italia: aut pluit heri hodie non pluit. Quarto si sit diuersitas ex habitudine ad aliquid
Respectu eiusdem.
extrinsecum. puta si dicatur decē hoīes esse plures quo ad domū. non aūt quo ad forū. Et hec oīa designant̄ cū subditur [Et queciūqꝫ cetera taliuꝫ determinauimus.]
Expo. vltī.
id est determinare ꝯsueuimus in disputationibus cōtra sophisticas importunitates: id est ꝯtra importunas ꝛ litigiosas oppositiones sophistarū. De qbus plenius facit mentionē in primo elenchoꝝ. LECTIO. X.

¶ Cū aūt rerum alie sint vl'es alie particulares: atqꝫ vl'e dico qd̄ de pluribus aptum est predicari: quale est hō: singulare aūt id qd̄ illam legem subire nequit: quale est callias.

¶ Qm̄ autē sunt qdē reꝝ hec vl'ia: illa vō singularia: dico aūt vl'e qd̄ de plibꝰ natū est p̄dicari: singulare vō qd̄ nō: vt homo qdē vniuersale: plato vō eoꝝ que sunt singularia.

D

Quia Phs dixerat oppōnem affirmationis ꝛ negationis esse ꝯdictionē que est eiusdeꝫ de eodē. ꝯñter intēdit distinguere diuersas
Inten. Arl.
oppōnes affirmationis ꝛ negationis: vt cognoscatur q̄ sit vera ꝯdictio. Et circa h̄ duo facit. Primo p̄mittit quādā diuisionē enūtiationū necessariam ad p̄dictā diūam oppōnum assignādā. 2° manifestat ꝓpositū. ibi [Si ergo vlr.] Premittit aūt diuisionē enūtiationū que sumit̄ ex pte subiecti. Uñ circa p̄m duo facit. Primo diuidit subm enūtiationū. Scdō ꝯcludit diuisionē enūtiationū. ibi [Necesse est enuntiare.] Subꝫ
Rō diui. subiecti enun. ꝑ diui. rerum.
aūt enūtiationis est nomē vel aliqd loco nois sumptū. Nomē aūt est vox significatiua ad placitū simplicis intellectus qd̄ est silitudo rei. ꝛ iō subm enūtiationis distiguit per diuisionē rerū: ꝛ dicit ꝙ rerū q̄dā sunt vl'ia: q̄dā sunt singularia. Manifestat aūt mēbra diuisionis dupliciter.
Expō p̄ª.
Primo qdē per diffōnem: qꝛ vl'e est qd̄ est aptū natum de plibus p̄dicari: singulare vō qd̄ nō est aptū natū
2ª.
p̄dicari de pluribus: sed de vno solo. 2° manifestat p exēplum cū subdit ꝙ hō est vl'e: plato aūt singulare. ¶ Ac
3ª. Duº.
cidit aūt dubitatio circa hāc diuisionem qꝛ sicut probat
Lec. 14. ꝛ cō. 58.
Phs in 7° meta. Ul'e nō est aliqd extra res exñs. Iteꝫ in p̄dicamētis dī ꝙ scdē subē nō sunt nisi in p̄mis q̄ sunt singulares. Nō ergo vr̄ esse ꝯueniēs diuisio reꝝ p vl'ia ꝛ sin
E
gularia: qꝛ nulle res videntur esse vl'es: sed oēs sunt singulares. ¶ Dicēdū est ꝙ hic diuidūtur res s̄m ꝙ significā
Rñsio
tur per noia que subijciuntur enūtiationibus. Dictū est
Lec. 2.
enim supra ꝙ noia non significant res nisi mediante itellectu. ꝛ iō opꝫ ꝙ diuisio ista rerū accipiat̄ s̄m ꝙ cadit in intellectu. Ea vō q̄ sunt ꝯiūcta in rebus: intell's pōt disti
Intel. distinguere
guere qñ vnū eoꝝ non cadit in rōne alterius. In q̄libet aūt re singulari est ꝯsiderare aliqd qd̄ sit illi propriū: in
Propriū in re singu.
quantū est hec res: sicut sorti vel platoni inquātū est hic hō: ꝛ aliqd est ꝯsiderare in eo: in quo ꝯuenit cū alijs qui
Conue.
busdaꝫ rebus: sicut ꝙ sortes est aīal: aut hō: aut rōnale: aut risibile: aut albꝰ. Qñ igit̄ res denoiat̄ ab eo qd̄ cō
No. signi. singula.
uenit illi soli rei inquātū est hec res: h̄ nomē dī significare aliqd singulare. Qñ auteꝫ denoiatur res ab eo qd̄ est
Vle
cōe sibi ꝛ multis alijs: nomen huiꝰ dicit̄ significare vl'e: qꝛ significat nomen huiꝰ nām siue dispōneꝫ aliquā que
F
est cōis multis. Quia igitur hanc diuisionē dedit de re
Cur diff. vl'e ꝛ singu. per actuꝫ aīe.
bus nō absolute s̄m ꝙ sunt extra aīam: sed s̄m ꝙ referūtur ad intellectū. nō diffinit vl'e ꝛ singulare s̄m aliqd qd̄ pertinet ad rem. puta si diceret ꝙ vl'e est extra aīam qd̄

ptinet ad opinionē Platonis:sed per actū aīe intellecti/
Appreben. rei p intel^m. ue qui est p̄dicari de multis vel de vno solo. ¶ Est autē
ɔ̄siderandū q̄ intellectus apprehēdit rem intellectā ſm
Lec.ii.tex. co.26. propriā essentiā seu diffōnem. Vñ ⁊ in 3° de aīa dī q̄ ob/
iectum propriū intellectus est qd̄ qd est. Cōtingit autē
qn̄q̄ q̄ ppria rō alicuius forme intellecte nō repugnat
Propria rō for^e non fit in plur. 2^r. ei qd̄ est esse in plibus:sed hoc ipedit ab aliquo alio si/
ue sit aliqd accn̄taliter adueniēs:puta si oībus hoībus
morientibus vnus solus remaneret:siue sit ppter ɔ̄ditio/
nem nature:sicut est vnus tm̄ sol:nō q̄ repugnet rōni so
lari esse in pluribus ſm ɔ̄ditionem forme ipsius:sed qa
G non est alia mā̄ susceptiua talis forme. Et ideo non dixit
q̄ vlē est qd̄ p̄dicatur de pluribus.sed [qd̄ aptū natum
est p̄dicari de pluribus.] Cū aūt oīs forma que nata est
recipi in mā̄ quantū est de se cōicabilis sit multis mate/
rijs:dupl'r pōt ɔ̄tingere q̄ id qd̄ significatur per nomen
Signif^m no minis nō p̄. di. d plib^s 2^r non sit aptū natum p̄dicari de pluribus. Uno mō q̄ no/
men significat formā ſm q̄ terminata est ad hāc mām:
sicut hoc nomen sortes vel Plato qd̄ significat nām hu/
manam put est in hac mā̄. Alio mō ſm q̄ nomē signifi/
cat formā que nō est nata in mām recipi. Vñ opʒ q̄ per
se remaneat vna ⁊ singularis:sicut albedo si esset forma
H non exñs in mā:esset vna sola.vñ esset singularis. Et p/
Lec. 7.s.cō. 28. Obiectio pter h̄ Phs dicit in 7° meta. q̄ si essent spēs rerū separa
te:sicut posuit Plato:essent indiuidua. ¶ Pōt aūt obij/
ci q̄ hoc nomē sortes vel Plato est natū de plurib^9 p̄di/
cari:qr nihil prohibet multos esse q̄ vocentur hoc noīe.
Rñsio. ¶ Sed ad h̄ pʒ rñsio si attēdātur verba Ar^{lis}. Ipse.n.
Requisi^a ad vle proprie nō diuidit noīa in vl'e ⁊ pticulare:sed res. Et iō intelligē/
dum est q̄ vl'e non solū dī qn̄ nomen pōt de plibus p̄di/
cari:sed ēt qn̄ id quod significatur per nomē est natuʒ in
pluribus inueniri. Hoc aūt nō cōtingit in p̄dictis nomi
nibus. Nā hoc nomen sortes vel Plato significat natu/
ram humanā ſm q̄ est in hac materia. Si vō hoc nomē
imponaſ alteri homini significabit aliud:⁊ pp̄ h̄ nō erit
vniuersale:sed equiuocum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sicq̄ʒ necesse iterdū vliū:interdū singula/
riū cuidā aliqd inesse:vel nō inesse enūtiare.
¶ Necesse est enūtiare quoniā inest aliquid:
aut non inest:aliquotiens quidem aliorum
alicui:que sunt vniuersalia:aliquotiens qui/
dem eorum que sunt singularia.

I
Expo^a. ¶ Cōcludit diuisionē enuntiationis:qr enim semp̄ enūtia
tur aliquid de aliquo. Rerū aūt quedā sunt vlia:quedā
singularia:necesse est q̄ qn̄q̄ enuncieſ aliquid inesse vel
non inesse alicui vliumi:qn̄q̄ vō alicui singularium. Et
est suspensiua ɔ̄structio vsq̄ huc. Et est sensus. [quoniā
aūt sunt qdem rerum ⁊c̄. necesse ē enunciare ⁊c̄.] ¶ Est
Uerū aliqd enūtiat^r 4^{or} modis. 1°. autē cōsiderandū q̄ de vli aliquid enūtiatur q̄tuor mo/
dis. Nā vl'e pōt vno modo ɔ̄siderari quasi separatum a
singularibus siue p se subsistēs vt Plato posuit:siue ſm
sniam Ar^{lis} ſm esse qd̄ hʒ in intellectu. Et sic pōt ei ali/
quid attribui tripl'r. Qn̄q̄ enim attribuitur ei aliquid
sic considerato qd̄ pertinet ad solam operationē intelle/
ctus:vt si dicatur q̄ hō est p̄dicabile de multis:siue vni/
Ho.de.2.itē. uersale:siue spēs. Huiꝰ enim intentiones format intelle/
ctus attribuēs eas nature intellecte ſʒ q̄ cōparat ipsas
2° ad res que sunt extra animā. Qn̄q̄ vō attribuitur vni/
uersali sic cōsiderato q̄.s.apprehēditur ab intellectu vt
vnū:tn̄ id qd̄ attribuitur ei nō pertinet ad actum intelle
ctus sed ad esse qd̄ hʒ natura apprehēsa in rebus q̄ sunt
extra aīam. puta si dicaſ q̄ homo est dignissima creatu
K rarum. Hoc enim ɔ̄uenit nature humane ēt ſm q̄ est in
singularibus. Nāq̄ quilibet homo singularis dignior est
oībus creaturis irrationalibus:sed tn̄ oēs hoīes singu/
lares non sunt vnus hō extra aīam:sed solū in acceptio
ne intellectus ⁊ per hūc modū attribuiſ ei p̄dicatum.s.
vt vni rei. Alio autē modo attribuiſ aliqd vli put est in
singularibus. Et h̄ dupl'r. Qn̄q̄ qdem rōne ipsius nāe 3°
vlis.puta cū attribuiſ ei aliqd qd̄ ad essentiā eius perti
net:vel qd̄ ɔ̄sequitur p̄ncipia eēntialia:vt cū dī hō est ani/
mal:vel hō est risibilis. Qn̄q̄ aūt attribuiſ ei aliqd rō/ 4°
ne singularis in quo inueniſ. puta cū attribuiſ ei aliqd
qd̄ ptinet ad actionē indiuidui:vt cum dī hō ambulat.
Singulari aūt attribuiſ aliqd tripl'r. Uno mō ſm q̄ ca Singulari aliqd attribuit^r tripliciter
dit in apprehensione:vt cum dī sortes est singulare:vel
p̄dicabilis de vno solo. Qn̄q̄ autē rōne nature cōis:vt
cum dicitur sortes est aīal. Qn̄q̄ aūt rōne suiipsius:vt cū
diciſ sortes ambulat. Totidē ēt modis negatiue variā/
tur:qr omne qd̄ cōtingit affirmare:ɔ̄tingit negare:vt su
pra dictū est. Est aūt hec tertia diuisio enūtiationis quā Lec.4. Tres diuisiones enuntiationis.
ponit Phs. Prima nāq̄ fuit q̄ enuntiationū quedā est
vna simpl'r:quedā vō ɔ̄iunctione vna. Que quidē est di
uisio analogi in ea de qbus p̄dicatur ſm prius ⁊ poste/
rius. Sic.n. vnū diuiditur ſm prius in simplex ⁊ p posteriꝰ
rius in cōpositum. Alia vō diuisio fuit in affirmatione ⁊ 2°
negatione. Que qdem est diuisio gn̄is in spēs:qr sumiſ
ſm dr̄iam predicati ad qd̄ fertur negatio. p̄dicatū autē
est pars formalis enūtiationis. Et iō huiꝰ diuisio dī pti/
nere ad qualitatē enūtiationis qualitatē inquā eēntialē
ſm q̄ dr̄ia signat quale qd. Tertia autē est huiꝰ diuisio 3°.
que sumiſ ſm dr̄iam subiecti qd̄ p̄dicaſ de pluribus vel de
vno solo. Et ideo dī ptinere ad quantitatē enūtiationis.
Nam ⁊ quātitas ɔ̄sequitur mām. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si q̄spiā vlī qdē de vlibus enūtiat cōpete
re inquā:aut nō cōpetere quippiā:erūt enū/
tiationes iste ɔ̄rie. Atq̄ʒ de vlibus vniuersa/
liter enūtiare quēpiā dico hoc modo:vt est.
oīs homo est albus:nullus homo est albus.
¶ Si ergo vliter enūtiet in vniuersali qm̄ est:
aut nō est:erūt ɔ̄trarie enuntiationes. Dico
aūt in vli fieri enuntiationē vniuersalem:vt
oīs homo est albus:nullus homo est albus.

¶ Ostendit quō enūtiationes diuersimode opponuntur
ſʒ diuersitatē subiecti. Et circa hoc duo facit. Primo disti/ L
guit diuersos modos oppositionū in ipsis enuntiationi
bus. Scd̄o ondit quō diuerse oppōnes diuersimode se
habent ad verū ⁊ falsuʒ. ibi [Quo circa has quidē im
possibile est.] ¶ Circa primū ɔ̄siderādum est q̄ cū vl'e Lec.xi.
possit ɔ̄siderari in abstractione a singularibus:vel ſʒ q̄ Notandum vle 2^r cōsi.
est in singularibus. ſm hoc diuersimode aliqd ei attri/
buitur:vt supra dictū est. Ad designādum aūt diuersos
modos attributionis inuēte sunt quedaʒ dictiones que Sig^a vlia ⁊ particularia
possunt dici determinationes vel signa qbus designaſ
q̄ aliquid de vli hoc aut illo modo prediceſ. Sed qr nō
est ab oībus cōiter apprehēsum q̄ vlia extra singularia
subsistāt. ideo cōmunis vsus loquendi nō hʒ dictiones
ad designādū illū modū p̄dicādi:put aliqd dī in abstra
ctione a singularib^9. Sed Plato q̄ posuit vlia extra sin/ Pla.opi.de vlibus.
gularia subsistere:adinuenit aliq̄s determinationes q/
bus designareſ quō aliqd attribuiſ vli put est extra sin
gularia. Et vocabat vl'e separatū subsistens extra singu
laria quātū ad spēm hoīs per se hoīem:⁊ sil'r in alijs vli/
bus. Sed vl'e ſm q̄ est in singularib^9 cadit in apphēsio M
ne hoīum:⁊ iō adinuēte sunt q̄dā dictiones ad signandū
modū attribuendi aliqd vli sic accepto. Sicut aūt supra
dictū est:qn̄q̄ aliqd attribuiſ vli rōne ipsius nāe vlis:⁊ Predicari vliter.
iō h̄ dī p̄ri de eo vl'r:qr.s. ei ɔ̄uenit ſm totā multitudinē
in qua inueniſ. Et ad h̄ designādū i affirmatiuis p̄dica/
tionibus

tionib⁹ adiuncta est hec dictio: ois: que designat q̄ p̄dicatū attribuit̄ subo vl'r q̄tū ad totū id qd sub subo ɔtinet̄. In p̄dicatis aūt negatiuis adiuncta ē hec dictio: nullus: p quā significat̄ q̄ p̄dicatū remouet̄ a subo vl'r s̄m totū id qd ɔtinet̄ sub eo. Uñ nullus dr̄ q̄si nō vllus, ⁊ in greco dr̄ vdis: q̄si nec vn⁹: q̄ nec vnū solū est accipe s̄b subo vl'r a quo p̄dicatum nō remoueat̄. Qñq3 aūt attribuit̄ vl'r aliqd vl' remouet̄ ab eo rōne p̄ticularis. Et ad

particularit̄

hoc designādū in affirmatiuis q̄dē adiuncta est hec dictio: aliqs: vel q̄dā. p quā designat̄ q̄ aliqd attribuitur subo vl'r rōne ipsi⁹ p̄ticularis. Uñ dr̄ īdiuiduū vagū. In negatiuis aūt nō est aliq̄ dictio posita. s3 possum⁹ accipe non ois: vt sicut nullus vl'r remouet: eo q̄ significat q̄si diceret̄ nō vllus id est nō aliqs. ita ēt nō ois p̄ticulariter remoueat in q̄tū excludit vl'em affirmationē. Sic igit̄ tria sunt gña affirmationū in qb⁹ aliqd de vl'i p̄dicatur.

A

Tria gñā af. ñ. de p̄di. vl'i.

Una q̄dē est in qua de vl'i p̄dicat̄ aliqd vl'r: vt cū dr̄ ois homo est aial. Alia in qua aliqd p̄dicat̄ de vl'i p̄ticulariter: vt cū dr̄: q̄dā hō est alb⁹. Tertia vō est in qua aliqd de vl'i p̄dicat̄ absq3 determinatiōe vl'itatis vel p̄ticularitatis. Uñ hmōi enūtiatio solet vocari indefinita. Totidē3 aūt sunt negatiōes opposite. De singulari aūt q̄uis aliqd diuersa rōne p̄dicet̄, vt supra dcm̄ est: tm̄ totū3 refert̄ ad singularitatē ipsi⁹, q: ēt nā vl'is in ipso singulari indiuiduat̄, et ideo nihil refert q̄tū ad nām singularitatis: vtr3 aliqd p̄dicet̄ de eo rōne vl'is nāe: vt cū dr̄. sortes est homo, vel ɔueniat ei rōne singularitatis. Si igit̄ trib⁹ p̄dictis enūtiationib⁹ addat̄ singularis erūt q̄tuor modi enūtiationū ad q̄titatē ipsi⁹ p̄tinētes. s. vl'is: singularis: indefinit⁹ ⁊ p̄ticularis. Sic igit̄ s̄m has diuias Aristo. assignat diuersas oppōnes adinuicē. Et p̄mo s3 diuiam vl'ium ad idefinitas. 2° s3 diuiam vl'iū ad p̄ticulares. ibi [Opponi aūt affirmationē.] Circa p̄mū tria facit. Primo agit de oppōne vl'iū adinuicē. 2° de oppōne indefinitap. ibi [Qñ aūt in vl'ib⁹.] 3° excludit dubitationē. ibi [In eo vō q̄.] Dicit ḡ p̄mo q̄ si aliqs enuntiet de subo vl'i vniuersalr: id est s̄m ɔtinētiā sue vl'itatis. q̄m est. id est affirmatiue: aut non est. id est negatiue: erūt ɔ̄rie enūtiationes: vt si dicat̄ ois homo est alb⁹: nullus hō est alb⁹. Hui⁹ aūt rō est: q: ɔ̄traria dnr̄ que maxime a se distāt. Nō. n. dr̄ aliqd nigrū ex hoc solū q̄ non est albū: sed sup hoc qd est nō esse albū qd significat cōiter remotionē albi, addit nigrū3 extremā distantiā ab albo. Sic igit̄ id qd affirmat̄ p hāc enūtiationē: ois hō est alb⁹: remouet̄ p hāc negationē non ois hō est alb⁹. Oz ḡ q̄ negatio remoueat modū quo p̄dicatū dr̄ de subo: quē d̄signat hec dictio ois. S3 sup hāc remotionem addit hec enūtiatio nullus hō est alb⁹ totalē remotionē que est extrema distantia. qd p̄mo p̄tinet ad rōnē ɔ̄rietatis. Et iō ɔuenienter hanc oppōnem dicit ɔ̄rarietatē. ¶ Deinde cum dicit.

Quartuō modi enun. s̄m q̄titatem

B

Lec. xi.

Expo. tex.

vl'is affi. ⁊ vl'is ne. cur ɔ̄rie

C

Extrema distancia

¶ Qñ aūt in vl'ibus nō vl'r: non sunt ɔ̄rarie. Que aūt significant̄: ē eē aliquādo ɔ̄traria.
¶ Qñ aūt in vl'ibus non vl'r: nō sunt ɔ̄trarie. Que autem significantur est esse contraria.

¶ Ondit qualis sit oppositio affirmatiōis ⁊ negatiōis in idefinitis. Et p̄mo p̄ponit qd intēdit. Scdo manifestat p exēplū. ibi [Dico aūt nō vl'r.] Tertio assignat diam3 manifestiore3. ibi [Cū. n. vl'e sit hō.] Dicit ergo p̄mo q̄ q̄n de vniuersalibus subiectis affirmat̄ aliqd vel negat̄: nō tm̄ vniuersalr: nō sunt ɔ̄trarie enūtiationes, sed illa que significant̄ ɔtingit esse ɔ̄traria. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dico aūt nō vl'r enūtiare in his q̄ sunt vniuersalia: hoc mō. homo albus ē: hō alb⁹ non est. Hō q̄dē est vl'e: at ille non vtit̄ vt vl'i ipsa enūtiatiōe. Ois. n. non significat ipsum vniuersale: s3 vniuersalis p̄dicationis est nota.
¶ Dico aūt nō vl'r enūtiare in his q̄ sūt vl'ia: vt est albus hō: nō est albus hō. Cū. n. vl'e sit hō: non vl'r vtit̄ enuntiatiōe. Ois nāq3 non vl'e est: s3 q̄m vniuersalr consignificat.

¶ Manifestat per exēpla. Ubi ɔsiderandū est q̄ nō dixerat q̄si in vl'ib⁹ p̄ticular̄, s3 nō vl'r. Non. n. intēdit de p̄ticularib⁹ enūtiationib⁹, sed de solis indefinitis. Et hoc manifestat per exempla que ponunt̄. dicēs fieri nō vl'em enūtiationē in vl'ibus subiectis: cū dr̄. est albus homo. non est alb⁹ homo. Et rōne3 hui⁹ expōnis ondit: q: homo q̄ subijcit̄ est vl'e, sed tm̄ p̄dicatu3 non vl'r de eo p̄dicat̄, q: non apponit̄ hec dictio: ois: que nō significat ipm vniuersale. sed modū vniuersalitatis. put. s. p̄dicatum dicit̄ vniuersalr de subto. Et ideo addita subto vl'i semp significat q̄ aliqd d̄ eo dicat̄ vniuersalr. Tota aūt hec expositio refert̄ ad h qd dixerat. [Qñ in vl'ib⁹ non vl'r enuntiat̄: nō sūt ɔ̄rie.] S3 h qd addit̄ [Que aūt significant̄ ɔtingit esse ɔ̄ria] non est expositum q̄uis obscuritatem ɔtineat. Et iō a diuersis diuersimode exponit̄. ¶ Quidā. n. h referre voluerūt ad ɔ̄rietatem veritatis ⁊ falsitatis que cōpetit hmōi enūtiationib⁹. Contingit. n. q̄nq3 has simul esse veras homo est albus. ⁊ homo nō est albus. ⁊ sic nō sunt ɔ̄rie: q: ɔ̄ria mutuo se tollūt. Cōtingit tm̄ q̄nq3 vnā ear3 esse verā ⁊ alterā esse falsam: vt cum dr̄ hō est aial. hō nō est aial. ⁊ sic rōne significati vident̄ habere quādā ɔ̄rietatē. ¶ S3 hoc non videt̄ ad p̄positu3 p̄tinere. Tū q: ph̄s nōdū hic loqtur de veritate ⁊ falsitate enūtiationū. Tum ēt q: hoc ipsum posset de p̄ticularibus enūtiationib⁹ dici. Alij vō sequentes Porphyriū. referūt ad ɔ̄rietate3 p̄dicati. Contingit. n. q̄nq3 q̄ p̄dicatu3 negat̄ de subto p̄p hoc qd inest ei ɔ̄riū: sicut si dicat̄ hō nō est albus: q: est niger: ⁊ sic id qd significat̄ per hoc qd dr̄. nō est albus. pōt esse ɔ̄riū: non tm̄ semp remouet̄ aliqd a subto ēt si ɔ̄rariū non insit: sed aliqd mediū inter ɔ̄ria: vt cum dr̄ aliqs non est albus: q: pallidus: vel q: inest ei p̄uatio actus vel habitus seu potētie vt cū dr̄ aliqs nō est vidēs: q: est carēs potentia visiua: aut h3 impedimentū ne videat: vel ēt q: nō est aptus natus videre. puta si dicat̄ lapis non videt. Sic igit̄ illa q̄ significant̄ ɔtingit esse ɔ̄traria: sed ipse enūtiationes nō sunt ɔ̄rie: q: vt in fine hui⁹ libri dicet̄. nō sunt contrarie opiniones que sunt de ɔ̄rarijs: sicut opinio q̄ aliqd sit bonū: ⁊ illa que est q̄ aliqd nō est bonū. ¶ S3 nec hoc videt̄ ad p̄positū p̄tinere: q: non agit hic de ɔ̄rarietate rer3 vel opinionū: s3 de ɔ̄rarietate enūtiationū. Et ideo magis videt̄ hic sequenda expō Alexādri. s3 quā dcm̄ est q̄ in indefinitis enūtiatiōibus non determinat̄ vtrum p̄dicatū attribuat̄ subto vl'r q̄ faceret ɔ̄rarietatē enuntiationū: aut p̄ticulariter q̄ nō faceret ɔ̄rarietatem enūtiationū. Et ideo hmōi enūtiationes indefinite dnr̄: s̄m modū quo p̄ferunt̄. Contingit tm̄ q̄nq3 rōne significati eas hīe ɔ̄rietatem. puta cum attribuant̄ ei aliqd vl'r ratione vniuersal̄. q̄uis non apponat̄ signū vniuersale: vt cum dr̄ homo est animal. homo non est animal: q: hee enūtiationes eandē habēt vim rōne significati ac si diceret̄ ois hō est aial. nullus hō est aial. ¶ Deinde cū dic̄.

Noī. D

Expo. p̄ ps. Tex.

Omnis

Ultime

Expositio

E

Impugnatō

Porphyr. expositio

F

Lib. 2. Lec. viii.

Impugnatō Porphyr.

Alexan. expō melior.

In idefinitis quo ɔ̄rietas

¶ Si vō qd vl'r p̄dicat̄ si vl'is p̄dicationis addideris notā enūtiationē non efficies verā. Nulla. n. erit affirmatio vā: in qua p̄dicationis nota vl'is ei adiungit̄ quod vniuersalr predicatur: vt omnis homo est oē animal.

¶ In eo vero ꝙ vniuersale ꝑdicatur:id qḋ est vle vniuersalr ꝑdicari non est verū. Nulla.n. affirmatio erit vera:in qua de vli ꝑdicato vniuersalr ꝑdicet:vt ois homo est oē animal.

G ¶ Remouet quodā qḋ posset esse dubiū. Qr.n.posuerat quādā diuersitatē in oppōne enūtiationū ex hoc ꝙ vle sumit a pte subti vlr vel non vlr. posset aliqs credere ꝙ silis diuersitas nasceret ex pte predicati ex h.s.qḋ vlr

Expo.ꝑe g.e. ꝑdicari posset vel non vlr. Et ideo ad excludēdū dubitationē dicit ꝙ in eo ꝙ ponit aliqḋ vle ꝑdicari:ꝙ ꝑdi-

pa ra cet vle vlr non est verū. Cuius quidē duplex esse pt rō. Una

Lec.8. quidē qr talis modus ꝑdicādi videt repugnare ꝑdicato ſm ppriā rōnē quā hȝ in enūtiatione. Dcm̄ est.n.supra ꝙ ꝑdicatū est q̄si pars formalis enūtiationis:subm aūt est pars mālis ipsius. Cū aūt aliqḋ vle ꝑfert vlr.ipsūȝ vle sumit ſm habitudinē quā hȝ ad singularia que sub se ꝯtinet.sicut ⁊ q̄n vle ꝑfert particulariter sumit ſȝ habitudinem quā hȝ ad aliqḋ ꝯtentoꝝ sub se.⁊ sic vtraqȝ

Sig vle vel par.ꝯue.ꝑdi. ptinēt ad mālem determinationē vlis. Et ideo neqȝ signum vle:neqȝ particulare ꝯuenienter addit ꝑdicato,sȝ magis subo. Conuenientius.n.dr nullus homo est asinus q̄ȝ omnis homo est nullus asinus. Et silr ꝯuenientius di-

H cit aliquis homo est albus.q̄ȝ homo est aliqd albū. In-

Sig par.appo ꝑdi. 2a ra. Lec. j. ⁊ cō. h.e.g. uenit aūt q̄nqȝ a Phis signū particulare appositū ꝑdicato ad insinuādum qḋ ꝑdicatuȝ est in plus q̄ȝ subm:et hoc ꝑcipue cū habito gñe inuestigāt dr̄ias completiuas speciei:sicut q̄n de aīa dr ꝙ aīa est actus quidam. Alia vero pōt accipi ex pte veritatis enūciationis.que rō specialr hȝ locū in affirmationibus que false sunt si ꝑdicatum vlr

Expo.vl. ꝑdicaret. Et ideo manifestans id qḋ posuerat.subiūgit ꝙ nulla affirmatio est in qua.s.vere de vli predicato vlr ꝑdicet.i.in qua vli ꝑdicato vtit ad vlr ꝑdicādum:vt si diceret.ois homo est oē aial. Opȝ.n.ſm ꝑdicta ꝙ hoc ꝑdicatum aial ſm singula que sub ipso ꝯtinent predicaret de singulis que ꝯtinent sub hoīe. Et hoc non pt esse verū:neqȝ si ꝑdicatū sit plus:neqȝ si ꝑdicatū sit ꝯuertibile. Opȝ.n.ꝙ qlibet vnus hō esset aialia oia:aut oia risi-

I bilia:que repugnant rōni singularis qḋ accipit sub vli.

Tacite obiectioni Nec est instātia si dicat ꝙ hec est vera.ois hō est ois disciplinę susceptiuus. Disciplina.n.non ꝑdicat de hoīe:sȝ susceptiuum disciplinę. Repugnat aūt veritati si diceret.

Sig vle vel par.affir.conue.ꝑedi. ois homo est oē susceptiuū disciplinę. Signū aut vle negatiuū vel pticulare affirmatiuū ⁊ si ꝯuenientius ponant ex pte subti:non tm̄ repugnat veritati et si ponant ex parte ꝑdicati. Contingit.n.huiōi enūtiationē in aliq̄ mā eē verā. Hec.n.est vera.ois hō nullus lapis est. Et silr hec ē vera.ois hō aliqḋ aial est. Sȝ hec ois hō oē aial est.in q̄cūqȝ mā ꝑferat falsa est. Sūt aūt q̄dam alie tales enunciationes semper false.sicut ista:aliqs homo omne animal est:⁊ alie siles sunt semꝑ false:in omnibus.n.eadeȝ ratio est. Et ideo ꝑ hoc ꝙ Phs reprobauit istā.omnis homo omne animal est:dedit intelligere oēs ꝯsimiles esse improbandas. LECTIO. XI.

¶ Affirmationem igitur ⁊ negationeȝ opponi contradictorie quidem dico:cum vlr altera:altera non vlr significat de eodem:vt omnis homo albus est:nō omnis homo albus est:nullus hō albus est:qdā hō albus est.

¶ Opponi autem affirmationē negationi dico contradictorie:que vniuersalr significat ei que non vlr:vt omnis hō albus est:non omnis homo albus est:qdam homo albus est:nullus homo albus est.

P Ostq̄ȝ phs determinauit de oppōne enūtiationū cōparādo vles enūtiatiōes ad idefinitas:hic nūc dterminat de oppōne enūtiationū cōparādo vles ad pticulares. Circa qḋ notādū ē ꝙ pt duplex oppō in his nota- 2a oppo.

ri. Una quidē vlis ad pticularē:⁊ hāc pmo tāgit. Alia vero Oppo.pti.affir.⁊ pti.neg.

vlis ad vleȝ:⁊ hāc tāgit scḋo.ibi[Cōtrarie vo.] Particularis vero affirmatiua ⁊ pticlaris negatiua n hñt ꝓpe loqndo oppōnē:qr oppō attēdit circa idē subm:subȝ āt pticularis enūtiationis ē vle pticulr sūptū nō ꝑ aliquo dterminato singlari:sȝ idterminate ꝑ q̄cūqȝ.⁊ iō cū de vli pticulr sumpto aliqd affirmat vel negat:ipe modus enūtiādi non hȝ ꝙ affirmatio ⁊ negatio sint de eodē:qḋ regrit ad oppōne affirmatiōis ⁊ negationis ſȝ pmissa.

Dicit g̊ pmo ꝙ enūtiatio q̄ vle significat.s.vlr: opponit ꝯdictorie ei q̄ nō significat vlr.sȝ pticulr:si vna eaꝝ sit af- Expo.t.

firmatiua.altera vero sit negatiua siue vlis sit affirmatiua L

⁊ pticularis negatiua:siue ecōuerso:vt cū dr.ois hō est albus.nō ois hō est albus. Hoc.n.qḋ dico nō ois ponit lo- Non omnis

co signi pticularis negatiue. Un̄ eqpollet ei q̄ est qdā hō non est albus:sic ⁊ nullus qḋ idē significat ac si diceret nō vllus vel nō qdā est signū vle negatiuū. Un̄ he due qdaȝ hō est albus q̄ est pticularis affirmatiua.nullus hō ē albus q̄ est vlis negatiua sunt ꝯdictorie. Cuius rō est qr ꝯdictio Ra. ꝯdic. inter ppōnes

ꝯsistit in sola remotione affirmatiōis ꝑ negationē. Ulis aūt affirmatiua remouet ꝑ solā negationē particularis M

nec aliqd aliud ex necessitate ad h exigitur. Particularis aūt affirmatiua remoueri non pt nisi per vlem negatiuā:qr iam dcm̄ est ꝙ particularis affirmatiua non ꝓprie opponit particlari negatiue.vn̄ relinquit ꝙ vli affirmatiue ꝯdictorie opponit pticularis negatiua ⁊ particulari affirmatiue vlis negatiua. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Cōtrarie vero cū vlr vtraqȝ significat de eodē:vt ois hō albus ē:nullus homo albus est.

¶ Cōtrarie vero vleȝ affirmationē:⁊ vleȝ negationē:vt ois hō iustus ē:nullus hō iustus ē.

¶ Tangit oppositionē vlium enūtiationū.⁊ dicit ꝙ vlis Expo.t.

affirmatiua ⁊ vlis negatiua sūt ꝯrie:sicut ois homo est Car. vni aff. ⁊ vni neg.cōtrariantur

iustus.nullus hō ē iustus:qr.s.vlis nō solū remouet vleȝ affirmatiuā:sȝ et designat extremā distantiā inq̄ȝtuȝ negat totū qḋ affirmatio ponit.⁊ hoc ptinet ad rationem ꝯrietatis.⁊ ideo particularis affirmatiua ⁊ negatiua se habent sicut mediū inter ꝯria. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapropter fieri quidem nō pōt vt he simul sint vere. At sit vt his opposite vere nonnunq̄ȝ sint de eodē:veluti omnis homo albus est:⁊ aliquis homo albus est.

¶ Quocirca has quidē impossibile est simul eē veras:his vero oppositas ꝯtingit in eodē:vt nō ois homo albus est:⁊ qdam homo albus ē.

¶ Ostēdit quō se hēat affirmatio ⁊ negatio opposite ad verū ⁊ falsum. Et pmo q̄ȝtum ad ꝯrias. Scḋo q̄ȝtum ad ꝯdictorias.ibi[Quecūqȝ igit ꝯdictiōes.] Tertio q̄ȝtū ad ea que vident ꝯdictoria ⁊ non st.ibi[Quecūqȝ aūt N

in vlib.] Dicit g̊ pmo ꝙ qr vlis affirmatiua ⁊ vlis ne- Expo.t.

gatiua st ꝯrie:impoīe est ꝙ sint sil vere. Contraria.n.mutuo se expellūt. Sȝ pticulares que ꝯdictorie opponunt Cōtrarie nō sil ve. sed sil false

vlibus ꝯrijs:possūt simul verificari in eodē.sicut non ois hō est albus que ꝯdictorie opponit huic ois homo est albus.⁊ qdā homo est albus.que ꝯdictorie opponit huic nullus hō est albus. Et huiōi et sile inuenit in ꝯrietate rerū. Nā album ⁊ nigrū nunq̄ȝ sil esse pnt in eodē:sed remotiones albi ⁊ nigri pnt esse. Potest.n.aliqd esse neqȝ

albumneqz nigrū:sic pz in eo q est pallidū. Et silr ɔrie enūtiationes non pñt simul esse vere:sz eaꝝ ɔdictorie a qbus remouent simul pñt esse ve. ℂDeinde cū dicit.

ℂCōtradictiones igit heꝝ vliuz vlr sunt ita sese hñt:vt altera ps eaꝝ sit nec̄io va:altera falsa. Eādē ɔditionē ꝛ in singularib⁹ esse cōstat. vt Socrates ē alb⁹. Socrates nō ē alb⁹.

ℂQuecūqz igit ɔdictiōes vliū sīt vlr:necesse est alteram esse veraꝫ alterā eē falsaꝫ:ꝛ quecunqz in singularibus sunt:vt est. Socrates albus est. Socrates albus non est.

No. in ista Lec. expo. p̄.

ℂOñdit qualr veritas, ꝛ falsitas, se hēant in ɔdictorijs. Circa qd̄ ɔsiderandū est, q sicut dcm̄ est supra in ɔdictorijs negatio non pl⁹ facit nisi q remouet affirmationē. Qd̄ ɔtingit duplr. Uno mō qñ ē altera eaꝝ vniuersalis, altera particularis, vt supra, alio modo qñ vtraqz ē singularis, qꝛ tunc negatio ex necessitate refertur ad ideꝫ, qd̄ non ɔtingit in particularibus ꝛ indefinitis. Et ideo singularis affirmatiua semp ɔdicit singulari negatiue, supposita idētitate pdicati ꝛ subti. Et ideo dicit. siue accipiamus ɔdictionē vliū vlr. s. q̄tum ad vnā eaꝝ, siue singulariū enuntiationū, semp necesse est, q vna sit vera, ꝛ altera falsa. Neqz. n. ɔtingit eē sil' veras, aut simul falsas, qꝛ veꝝ nihil aliud est, nisi qñ dī esse quod est, aut non esse qd̄ non est, falsum aūt, qñ dicit esse qd̄ non est, aut non esse quod est vt patet quarto meth.

A — Neg⁹ duob⁹ mōis remo. affir.
Quare sing. affir. semp ɔdicit singu. neg.
Expō tex.
B — Uer qd: falsum quid Tex. co. 27. Lec 15. tex. Expo. p̄.

ℂAt he que vliū nō vlr sunt:non ita se hābēt:vt semp altera pars ipaꝝ sit vera. altera falsa. He nāqz sil' sunt vere. hō alb⁹ est:hō albus non est. hō pbus est:hō pbus non est.

ℂQuecūqz aūt in vlibus non vlr non hec qdē semp vera est:illa vo falsa. simul. n. veꝝ ē dicere qm̄ est homo albus. non est homo albus:ꝛ est homo pbus ꝛ nō est homo pbus.

ℂOñdit qualr se habeat veritas ꝛ falsitas in his que vident esse ɔdictoria, sz non sunt. Et circa hoc tria facit. Pmo pponit qd̄ intēdit. Scdo pbat ppositū. ibi[Si. n. turpis nō pbus.] Tertio excludit id qd̄ facere possz dubitationē. ibi[Uidebit aūt subito inconueniēs.] Circa pmū ɔsiderādū est q affirmatio ꝛ negatio in indefinitis ppositionibus videntur ɔdictorie opponi pp hoc q est vnū subm non determinatū p signū pticulare, ꝛ ideo videt affirmatio ꝛ negatio esse de eodē. Sz ad h remouendum Phs dicit, q q̄cūqz affirmatiue ꝛ negatiue dr̄ de vlibus non vlr sumptis non semp opz q vnū sit veꝝ:aliud sit falsum:sz pñt simul esse vera. Simul. n. est veꝝ dicere q hō est albus. ꝛ hō non est albus:ꝛ q hō est pbus ꝛ hō non est pbus. ℂIn quo qdem vt Amonius refert aliq Aristo. ɔdixerunt ponentes q indefinita negatiua semp sit accipienda p vli negatiua. Et hoc astruebant. Primo qdē tali rōne qꝛ indefinita cū sit indeterminata se hz in rōne mãe. mã aūt scdm se ɔsiderata magis trahit ad id qd̄ indigni⁹ est. Dignior aūt ē vlis affirmatiua q̄ pticularis affirmatiua. ꝛ ideo indefinitā affirmatiuā dicūt esse sumēdam p pticulari affirmatiua. Sz negatiuā vlem que totū destruit dicunt esse indigniorez pticulari negatiua que destruit ptem:sicut vlis corruptio peior ē q̄ particularis. ꝛ ideo dicunt q indefinita negatiua sumenda est pro vniuersali negatiue. Ad quod etiam inducunt q phi ꝛ ipse Arist. vtitur indefinitis negatiuis pro vniuersalibus. sicut dicit in libro physi. q non est motus preter res. ꝛ in libro de ais. q non est sensus preter qnqz. Sz iste rōnes non ɔcludūt. Qd̄. n. dr̄ q mã scdm se sūpta sumit p peiori. veꝝ est scdm sniam Platōis q nō distinguebat puationē a mã. Nō aūt est veꝝ scdm Arist. q dicit in lib. physi. q malū ꝛ turpe ꝛ alia hmōi ad dēfectū ptinētia non dnr̄ de mã nisi p acciñs. Et ideo non opz q idefinita semp stet p peiori. Dato ēt q idefinita necesse sit sumi p peiori. non opz q sumat p vli negatiua:qꝛ sicut in gnē affirmationis:vlis affirmatiua ē potior pticulari vtpote pticularē affirmatiuam ɔtinēs. ita ēt in gnē negationū vlis negatiua potior ē. Opz aūt in vno quoqz gnē ɔsiderare id qd̄ est poti⁹ in gnē illo:non aūt id qd̄ est poti⁹ simplr. Ulteri⁹ ēt dato q pticularis negatiua esset potior oibus modis:non tñ adhuc rō sequeret. Non. n. ideo idefinita affirmatiua sumit p pticulari affirmatiua:qꝛ sit indignior:sz qꝛ de vli pōt aliqd affirmari rōne suijpsius vel rōne ɔtenti sub eo. Uñ sufficit ad vitatē ei⁹ q pdicatū vni parti ɔueniat:qd̄ designat p signū pticulare. ꝛ ideo vitas pticularis affirmatiue sufficit ad veritatē indefinite affirmatiue, ꝛ sili rōne vitas particularis negatiue sufficit ad veritatem indefinite negatiue, qꝛ similr pōt aliqd negari de vli vel ratione suijpsi⁹. vl' ratione sue ptis. Utunt aūt qñqz phi indefinitis negatiuis p vlibus in his que per se remouentur ab vlibus:sicut ꝛ vtunt indefinitis affirmatiuis pro vlibus in his que p se de vniuersalibus pdicantur. ℂDeinde cum dicit.

Lec. 5. tertij libri ꝛ com. 118.
Solu°.
Lec. 15. pmi libri
E — In vno quoqz gē.
Indefi° affir. pro par.
F — Aliqñ idefi. neg. p vni. neg.

ℂSi enim turpis ē:nō vtiqz pbus est. Et hō pulcher ē. hō pulcher nō est. Si. n. fedus sit hō:plcher nō ē:ꝛ si qppiā sit id pfecto nō ē.

ℂSi. n. turpis est:nō probus est:ꝛ est homo pulcher:ꝛ non est hō pulcher. Si. n. fedus ē non pulcher est:ꝛ si sit aliquid:non est.

ℂProbat ppositū p id qd̄ est ab oibus ɔcessum. Oēs. n. ɔcedūt q idefinita affirmatiua vificat si pticularis affirmatiua sit va. Cōtingit aūt accipi duas affirmatiuas indefinitas quaꝝ vna icludit negationē alteri⁹. puta cū sunt opposita pdicata. Que qdē oppositio pt ɔtingere duplr. Uno mō scdm pfectā ɔrietatē, sicut turpis. i. inhonestus:opponit pbo. i. honesto:ꝛ fedus. i. deformis scdm corpus. opponit pulchro. Sz p quā rōnē ista affirmatiua est va homo est pbus. quodā hoie existe pbo:p eādē rōnē ista est va. hō est turpis quodam hoie existe turpi. Sūt ḡ iste due ve sil' homo ē pbus:hō est turpis: sed ad hāc homo est turpis seqtur. hō non est pbus. ergo iste due sunt sil' ve homo est pbus. hō non est pbus:ꝛ eadē ratione iste due. homo ē pulcher. homo non ē pulcher. Alia aūt oppō attēdit scdm pfectū ꝛ impfectū sicut moueri opponit ad motuꝫ esse. ꝛ fieri ad fcm̄ esse. vñ ad fieri seqtur non eē ei⁹ qd̄ fit in pmanentib⁹ quoꝝ esse est pfectū. fer⁹ aūt est in successiuis quoꝝ esse est imperfectuꝫ. Sic ergo hec est va homo est alb⁹ quodā hoie existe albo:ꝛ pari rōne qꝛ qdā hō fit alb⁹ hec est va. qdā homo fit alb⁹. ad quā seqtur hō non est alb⁹. ḡ iste due sunt simul ve. hō est alb⁹. hō non est alb⁹. ℂDeinde cū dicit.

G — Oppo. 2ʳ in indefi. p°
H — 2° Expo. vl. g. t.
Seqlla ad eē in perma. vel successi.

ℂAt. n. absurdū ilico cuipiā hoc eē videbit: ppea q he. hō alb⁹ nō est:ꝛ nullus hō albus est idem significare vident. At nec idē sane significant:nec sunt simul necessario vere.

ℂUidebit aūt subito incōueniēs eē iccirco qm̄ videt. non est hō albus simul ēt significare:qm̄ nemo est albus. Hoc autem neqz idem significat:neqz simul necessario sunt.

ℂExcludit id qd̄ faceret dubitationē circa pdicta. ꝛ dicit q subito. i. pmo aspectu videt h eē incōueniēs qd̄ dcm̄

C — No°.
Neg. ꝛ affir in indefini. Expo. p̄.
Expo. vl.
Amonius
P° rō.
D — 2°.
Lec. 2. tex. h. li. 5.
Expo. tē.

est.qꝛ hoc qđ dico.hō nō est albꝰ.videt̄ idē significare. cū h qđ est nullus hō est albꝰ.Sꝫ ipse h remouet dicēs: ꝙ neqꝫ idem significant:neqꝫ ex necessitate sunt vera:sicut ex predictis manifestum est. LECTIO. XII.

¶ Patet autē:⁊ vnius affirmationis vnam esse negationem.

¶ Manifestum est autē quoniā negatio vna vnius affirmationis est.

POstꝙ Phūs distixit diuersos modos oppositionū in enūciationibꝰ nūc intēdit ostēdere ꝙ vni affirmationi vna negatio opponit̄.⁊ circa h duo facit.Primo ostēdit ꝙ vni affir

I matiōi vna negatio opponit̄.Scđo ostēdit que sit vna affirmatio vel negatio.ibi[vna aūt affirmatio.]Circa pmum tria facit.Primo pponit qđ intēdit.

Expo.ı. Scđo manifestat ppositū.ibi[h.n.idē.]Tertio epilogat q̄ dicta sunt.ibi[manifestū est ergo.]Dicit ergo p

Neg° affir. mo manifestū eē ꝙ vniꝰ affirmationis ē vna negatio sola.⁊ h qdem fuit necessariū hic dicere:qꝛ cum posuerit plura oppōnū genera.videbat̄ ꝙ vni affirmationi due negatiōes opponerent̄ sicut huic affirmatiue ois hō est albꝰ.videt̄ ſm pdicta hec negatiua opponi nullus hō est albꝰ.⁊ hec qdā hō nō est albus.Sꝫ si qs recte ꝯsideret huic affirmatiue ois hō ē albus.negatio est sola ista qdā hō nō est albus.q̄ solūmodo remouet ipsam:vt pꝫ ex sua eqpolētia que ē nō ois hō est albꝰ.Vlīs vo nega

vlīs neg.iclu dit par.neg. ⁊ supaddit tiua icludit qdē in suo itellectu negationē vlīs affirmatiue in qꝫtum includit pticularē negatiuā.sꝫ supra h aliqd addit inqꝫtū.s.importat nō solū remotionē vlītatꝫ.sꝫ remouet qꝫlibꝫ prē eiꝰ.⁊ sic pꝫ ꝙ sola vna est negatio vlīs affirmatiue:⁊ idē apparet in alijs. ¶Deinde cū dicit.

¶ Idē eni opꝫ negationē negare:qđ affirmauit affirmatio ipsa:⁊ ab eodē:siue singulare sit:siue vlē:aut vlr:aut non vlr sumptum.

¶ Hoc enim idē opꝫ negare negationem qđ affirmatio affirmauit:⁊ de eodem vel de aliquo singularium.vel de aliquo vniuersaliū: vel vniuersaliter:vel non vniuersaliter.

K ¶Manifestat ppositū.⁊ pmo p rōnē.scđo p exēpla.ibi [Dico aūt vt est sor.albus.]Rō āt sumit̄ ex h qđ supra dcm̄ est:ꝙ negatio opponit̄ affirmationi que est eiusdē

Vnius affir. vna nega. đ eodē.in quo hic accipit ꝙ oꝫ negationē negare id idē pdicatū qđ affirmatio affirmauit ⁊ đ eodē subiecto.siue illud subm sit aliquid singulare:siue aliqd vniuersale:siue aliqd vniuersale vniuersalr:vel non vniuersalr sumptū.sꝫ hoc non ꝯtingit fieri nisi vno mō ita.s.vt negatio neget id qđ affirmatio posuit ⁊ nihil aliđ.ergo vni affirmationi opponit̄ vna sola negatio. ¶Deinde cū dicit.

¶ Qđ si qppiā aliđ ab eodem negauerit:aut idē ab alio:nō erit hec illi:sꝫ alia sane opposita.Huic.n.Socrates ē albꝰ:illa aduersat̄ pfecto.Socrates nō ē albꝰ.Et huic.ois hō albꝰ ē:illa.non ois hō albꝰ ē.Et itē huic.aliqs hō albꝰ ē:illa.nullus hō albꝰ ē:⁊ huic rursus. homo albus est:illa.homo albus non est.

¶ Dico āt vt ē Socra.albꝰ:nō ē Socra.albꝰ. Si āt aliđ aliqd vl̄ đ alio idē:nō ē opposita: sꝫ erit ab eo diuersa.Huic vo q̄ est:ois hō albus ē:illa q̄ est:nō ois hō albꝰ ē:illi aūt q̄ est: aliqs hō albꝰ est:illa q̄ est:nullus hō albꝰ ē: illi q̄ ē:hō albꝰ est:illa que est nō est hō albꝰ.

¶Manifestat ppositū p exempla.⁊ pmo in singularibꝰ. L
huic.n.affirmationi sortes est albꝰ hec sola opponit̄ sor Expo.pᵉ.p.l.
tes nō est albꝰ.tanꝙ eius ppria negatio.Si vo eēt aliđ pdicatū vel aliđ subm nō esset negatio opposita:sꝫ oino Regula ad oppo.
diuersa.sicut ista sortes nō est musicus nō opponit̄ ei q̄ est sortes est albus.neqꝫ ēt illa que est Plato est albus: huic que est sortes nō est albus.Scđo manifestat idem quādo subm affirmatiōis est vniuersale vniuersalr sum Expo.2ᵉ.
ptū:sicut huic affirmationi:omnis homo est albus opponit̄ eius ppria negatio non omnis hō est albus que eqpollet particulari negatiue.Tertio ponit exēplū qn̄ 3ᵉ.
affirmationis subm est vniuersale pticulariter sumptū ⁊ dicit ꝙ huic affirmationi aliqs hō est albus opponit̄ tanꝙ eius ppria negatio:nullus hō est albus.Nā nul M
lus dr̄ quasi non vllus.i.nō aliqs.Quarto ponit exemplū qn̄ affirmationis subm est vniuersale indefinite sum Vltimo
ptū:⁊ dicit ꝙ isti affirmationi hō est albꝰ opponit̄ tanꝙ ppria eiꝰ negatio:illa que est non hō est albꝰ.Sꝫ videt̄ h esse ꝯtra id qđ supra dcm̄ est ꝙ negatiua indefinita ve Obiectio Lec.ıı.
rificat̄ simul cū indefinita affirmatiua.negatio aūt non pōt verificari simul cū sua opposita affirmatiōe:qꝛ non ꝯtingit de eodeꝫ affirmare ⁊ negare.Sed ad h dđm ꝙ Rńsio.
opꝫ qđ hic dr̄ intelligi qn̄ negatio ad idē refert̄ qđ affirmatio ꝯtinebat:⁊ h pōt esse duplr.Vno modo quando 1.
affirmat̄ aliqd inesse homini rōne subiecti:qđ est per se de eodem pdicari.⁊ h ipsum negatio negat.Alio mo 2.
do qn̄ aliqd affirmat̄ de vniuersali ratione sui singularis:⁊ pro eodem de eo negat̄. ¶Deinde cum dicit.

¶ Dictū ē igit̄ vnā affirmationē vni ꝯdictorie opponi negationi:⁊ q̄ nā sint ille:⁊ ꝯrias alias eē:⁊ que sint ēt ille.⁊ itē ois ꝯtradictionis alterā partē verā:alterā falsaꝫ eē.Et cur ita sit:⁊ qn̄ rursus vera est:aut falsa.

¶ Manifestū ē ergo:qm̄ negatiōi vni:vna affirmatio ē opposita.qm̄ aūt alie sūt ꝯrie:alie āt ꝯdictorie:⁊ q̄ sunt he dcm̄ ē:vel qn̄ nō ois vera vel falsa ꝯdictio:⁊ q̄re ⁊ qn̄ vera vel falsa ē.

¶Epilogat que dicta sūt:⁊ ꝯcludit manifestū esse ex pdi N
ctis ꝙ vni affirmatiōi opponit̄ vna negatio:⁊ ꝙ opposi Expo.ı.
tap affirmationū ⁊ negationū alie sunt ꝯrie:alie ꝯdicto De subcōtra. tacet
rie.⁊ dcm̄ est que sint.Tacet aūt de subcōtrarijs:qꝛ nō Lec.ı.
sunt recte opposite vt supra dictum est.Dcm̄ est ēt ꝙ nō omnis ꝯdictio est vera vel falsa.⁊ sumit̄ h large ꝯtradictio pro qualicūqꝫ oppōne affirmationis ⁊ negationis: Nam in his que sunt vere ꝯdictoria semper vna est vera altera falsa.Quare aūt in qbusdam oppositis h non verificet̄ dictum est supra:qꝛ.s.quedam nō sunt ꝯdicto Aliqn̄ affir.⁊
rie:sed ꝯrie:que pñt simul esse false.Contingit aūt affir neg.nō ppue
mationē ⁊ negationē nō ppe opponi:⁊ tō ꝯtingit eas eē oppo.
veras simul.Dcm̄ est aūt ꝙ altera semp est va altera āt falsa:qꝛ.s.in his q̄ vere sīt ꝯdictoria. ¶Deinde cū dicit.

¶ Ea āt vna ē affirmatio:⁊ itē vna negatio:q̄ vnum de vno significat:siue sit:siue nō sit vlr vlē:vt ois hō albꝰ est:non ois hō albꝰ ē:hō albꝰ est:hō albꝰ nō est:nullus hō albus ē quidam homo albus ē:mō albū vnū significet.

¶ Vna āt affirmatio ⁊ negatio ē q̄ vnū đ vno significat:vl̄ cum vlē vlr:vel non vlr:vt ois hō albus ē:nō ois hō albꝰ ē:nullus hō albꝰ est:qdā hō albus ē.si album vnuꝫ significat.

A Lec. 8. ℂ Oñ͠dit que ſit affirmatio vel negatio vna. qđ qdē las ſupra dixerat: vbi habitũ eſt ꝙ vna eſt enũtiatio q̃ vnuz ſignat. ſz q2 enũtiatio in qua aliqd ꝑdicat̃ de aliquo vlr̃ vel nõ vlr̃ multa ſub ſe ꝯtinet: itẽdit oñdere ꝙ ꝑ hoc nõ impedit̃ vnitas enũtiatiõis. Et circa h̃ duo facit. Primo oñdit ꝙ vnitas enũtiationis nõ impedit̃ ꝑ multitudinẽ que ꝯtinet̃ ſub vli cuiꝰ rõ vna eſt. Scđo oñdit ꝙ impedit̃ vnitas enũtiatiõis ꝑ multitudinẽ que ꝯtinet̃ ſub ſola nois vnitate. ibi [Si vo duobꝰ.] Dicit ḡ ꝙ vna ē affirmatio vel negatio cũ vnũ ſignat̃ de vno. ſiue illđ vnũ qđ ſubijcit̃ ſit vle vlr̃ ſũptũ: ſiue non ſit aliqd tale: ſed ſit vle ꝑticulr̃ ſumptũ vel indefinite. aut ēt ſi ſubm ſit ſingulare. Et exẽplificat de diuerſis ſicut vliz iſta affirmatiua eſt vna. ois hõ eſt albus. Et ſilr̃ ꝑticularis negatiua que eſt eiꝰ negatio. ſ. nõ eſt oiz hõ albꝰ. Et ſubdit alia exẽpla que ſunt manifeſta. In fine aũt apponit quãdam ꝯditionẽ que reqrit̃ ad h̃ ꝙ q̃libz hax ſit vna [ſi. ſ. albũ qđ eſt ꝑdicatũ ſignat vnũ.] Nã ſola multitudo ꝑdicati impediret vnitatẽ enũtiationis. Idõ aũt vlis ꝓpõ vna eſt q̃uis ſub ſe multitudinẽ ſingulariũ cõprehẽdat: q2 ꝑdicatum nõ attribuit̃ multis ſingularibꝰ ſz ꝙ ſunt in ſe ſub diuiſa: ſz ſm ꝙ vniunt̃ ſub vno cõi. ℂ Deinde cum dicit.

Expo. lr̃e. p. — 2ᵉ. — B — Alrᵉ. — Mul. ſingu. nõ tollit vnitatem vni. — Unitas enũ. nõ impediri.

ℂ Qz ſi duobꝰ nomẽ ē vnũ poſitũ: ex qbꝰ vnũ ñ ꝯſtat: ñ ē vna affirmatio: nec vna negatio.

ℂ Si vo duobus vnũ nomen poſitum eſt: ex qbus non eſt vnum: non eſt vna affirmatio.

C ℂ Oñdit ꝙ ſola vnitas nois nõ ſufficit ad vnitatẽ enũtiationis. Et circa h̃ q̃tuor facit. Primo ꝓponit qđ intẽdit. Scđo exemplificat. ibi [Ut ſi qs ponat.] Tertio ꝓbat. ibi [Nihil. n. differt.] Quarto infert correlarium. ibi [Quare nec in his.] Dic̃ ḡ ꝑ ꝙ ſi vnuz nomẽ imponat̃ duabꝰ rebꝰ ex qbꝰ nõ ſit vnũ: nõ eſt affirmatio vna. Qđ aũt dicit ex qbꝰ nõ ſit vnũ ꝑt intelligi dupl'r. Uno mõ ad excludẽdũ h̃ ꝙ multa ꝯtinent̃ ſub vli: ſic hõ ꝛ equꝰ ſb aiali. Hoc. n. nomẽ aial ſignat vtrũq; nõ ſz ꝙ ſũt multa diuiſa adinuicẽ: ſz ſz ꝙ vniũt̃ i nã gñis. Alio mõ ꝛ meliꝰ ad excludẽdũ h̃ ꝙ ex multis ꝑtibꝰ ſit vnũ. ſiue ſint ꝑtes rõnis: ſicut ſũt genꝰ ꝛ dr̃ie que ſunt ꝑtes diffõnis: ſiue ſint partes itegrales alicuiꝰ ꝯpõnis. ſicut ex lapidibus ꝛ lignis ſit domꝰ. Si vo ſit tale ꝑdicatũ. qđ attribuat̃ rei reqrit̃ ad vnitatẽ enũtiatiõis ꝙ multa q̃ ſignant̃ currãt in vnũ ſm aliquẽ dictox modox. Uñ non ſufficiet ſola vnitas voci. Si vo ſit tale ꝑdicatũ qđ referat̃ ad vocẽ: ſufficiet vnitas vocis. vt ſi dicã. canis ē nomẽ. ℂ Deinde cũ dic̃.

Expo. lr̃e. — Senſus lr̃e. ex qbus ꝛc̃. — Unitas enũ. — Unũ ex partibus — Unitas vo. qñ ſuffi. ad vni. enun.

ℂ Ueluti ſi qſpiam nomẽ equo ꝛ homini poſuerit nomẽ tunica. hec orõ. tunica eſt alba: non erit vna affirmatio: nec ēt vna negatio.

ℂ Ut ſiquis ponat hoc nomen tunica homini ꝛ equo: ꝛ dicat tunica eſt alba: hec non eſt vna affirmatio nec vna negatio.

Expõ. lr̃e. ℂ Exẽplificat qđ dcm̃ ē. vt ſi aliqs hoc nomẽ tunica ipo nat ad ſignificãdũ hoiez ꝛ equũ: ꝛ ſic ſi dicã. tunica ē alba. nõ eſt affirmatio vna neq; negatio. ℂ Deide cũ dic̃.

ℂ Hec. n. hõ ꝛ equꝰ ē albꝰ. nihil ab illa differre videt̃. At h̃ nihil ab hiſce differt equꝰ eſt albus: ꝛ hõ ē albus. Qz ſi he plura ſignificãt ꝛ ſunt plures: pz ꝛ ꝓmã illã: aut plura aut nihil ſignificare. non eſt. n. aliquis hõ equus.

ℂ Nihil. n. differt hec: q̃z dicere ē hõ albus ꝛ ē equꝰ albꝰ. Si ḡ he multa ſignificant ꝛ ſunt plures: manifeſtũ ē qm̃ ꝛ ꝓma multa vel nihil ſignificat: neq;. n. aliqd eſt homo equus.

D Expo. lr̃e. p. 2ᵉ. ℂ Probat qđ dixerat tali rõne. Si tũica ſignat hoiem ꝛ equũ nihil differt ſi dicat̃ tũica eſt alba: aut ſi dicat̃ hõ eſt albus ꝛ equꝰ eſt albus. ſz iſte hõ eſt albꝰ: ꝛ equꝰ eſt albus ſignificãt multa ꝛ ſũt plures enũtiatiões: ḡ ēt iſta tũica eſt alba multa ſignat. Et h̃ ſi ſignat hoiem ꝛ equũ vt res diuerſas. Si vo ſignat hoiez ꝛ equũ vtpote vnaz rẽ: nihil ſignat. q2 nõ ē aliq̃ res q̃ cõponat̃ ex hoie ꝛ eq̃. Al. Qđ aũt dicit ꝙ nõ differt dicere tũica ē alba: ꝛ hõ eſt albus: ꝛ equꝰ ē albꝰ: nõ eſt itelligẽdũ q̃tũ ad vitatẽ ꝛ falſitatẽ. Nã hec copulatiua hõ ē albꝰ: ꝛ equꝰ ē albꝰ: nõ ꝑt eē va niſi vtraq; ps ſit va. ſz hec tũica ē alba ꝑdicta rõne facta põt eſſe va ēt altera exñte falſa. aliogn nõ oporteret diſtinguere multiplices ꝓpoſitiões ad ſoluendum rationes ſophiſticas. Sed hoc eſt intelligẽdum q̃tuz ad vnitatem ꝛ multiplicitatẽ. Nã ſicut cum dr̃: hõ eſt albꝰ ꝛ equꝰ eſt albꝰ. nõ inenit̃ aliq̃ vna res cui attribuat̃ ꝑdicatũ: ita ēt nec cum dr̃ tũica eſt alba. ℂ Deide cũ dicit.

No. circa ve. ꝛ copu.

ℂ Quare nec in his affirmatiõibꝰ negationibuſue neceſſe ē alterã vaz: alteraz falſam eē.

ℂ Quare nec in his nec̃e eſt hãc qdē contradictionem veram eſſe: illam vo falſam.

Expo. lr̃e. ℂ Cõcludit ex ꝓmiſſis ꝙ nec in his affirmatiõibus ꝛ negatiõibus que vtunt̃ ſubiecto equiuoco ſemper oportet vnam eſſe veram ꝛ aliam falſam: q2. ſ. negatio poteſt aliud negare q̃z affirmatio affirmet. LECTIO. XIII.

ℂ In his igit̃ q̃ ſunt: ꝛ fuerũt: nec̃e ē affirmationẽ aut negationẽ vaz vl' falſã eē. Atq; earũ qdẽ q̃ vles vlr̃ ſũt: ſemp nec̃e ē alterã verã: alteram falſam eē. ꝛ ſingulariũ ēt: vti diximus. Nã eax q̃ dcē ſunt nõ vlr̃ vles: non neceſſe ē alterã vaz: alterã falſam eē. Atq; de his ēt antea diximus. In ſingularibus autẽ atq; futuris non ſimiliter res ſeſe habz.

Cõ. 6. ℂ In his ḡ ꝛ q̃ ſunt ꝛ q̃ facta ſunt: neceſſe affirmationẽ: vl' negationẽ vaz: vl' falſam eē. In vlibus qdẽ vlr̃: ſemp hãc qdẽ vaz: illã vo falſam: ꝛ in his q̃ ſunt ſingularia queadmodũ dcm̃ eſt. In his vo que in vlibus non vlr̃ dicuntur nõ ē neceſſe. Dictum ē aũt ꝛ de his. In ſingularibus vo ꝛ futuris non ſimiliter.

E Poſtq̃z phs determinauit đ oppõne enũtiationũ. ꝛ oñdit qũo diuidũt vex ꝛ falſuz oppoſite enũtiatões: hic ingrit de q̃dã qđ poterat eē dubiũ: vtꝫ. ſ. id qđ dcm̃ ē ſilr̃ inuenit̃ in oibꝰ enũtiatiõibꝰ. vl' ñ. Et circa h̃ duo fac̃. Prio ꝓponit diſſilitudinẽ. 2ᵒ ꝓbat eã. ibi [Nã ſi ois affirmatio.] Circa ꝓm̃ ꝯſiderãdũ ē ꝙ Phs i ꝓmiſſis triplicẽ diuiſionẽ enũtiationũ aſſignauit. q̃x ꝓma fuit ſm vnitatem enũtiatiõis put. ſ. enũtiatio eſt vna ſimpl'r vel ꝯiũctione vna. Scđa fuit ſm q̃litatẽ put. ſ. enũtiatio eſt affirmatiua vel negatiua. Tertia fuit ſz q̃titatẽ. vtpote ꝙ enũtiatio q̃dã eſt vlis. q̃dã ꝑticularis. q̃dã idefinita. ꝛ q̃dã ſingularis. Tãgit̃ ãt hic q̃rta diuiſio enũtiationuz ſm tps. Nã q̃dã ē de pñti. q̃dã de ꝑterito. q̃dã đ futuro. Et hec ēt diuiſio põt accipi ex his q̃ ſupra dicta ſt. Dcm̃ eſt. n. ſupra ꝙ neceſſe ē oẽm enũtiationẽ eē ex vbo vl' ex caſu vbi. Uerbũ aũt eſt qđ ꝯſignificat pñs tps: ꝛ cãus aũt vbi ſunt q ꝯſignificãt tps ꝑteritũ vel futux. Põt aũt accipi q̃nta diuiſio enũtiationũ ſz mãz: q̃ qdẽ diuiſio attẽdit̃ ſm hitudinẽ ꝑdicati ad ſubm. Nã ſi ꝑdicatũ ꝑ ſe iſit ſubto dicet̃ eē enũtiatio in mã neceſſaria vl' nãli. vt cum dr̃. hõ eſt aial. vel hõ eſt riſibile. Si vo ꝑdicatũ ꝑ ſe repu

3ᵉ diuiᵒ. enũ. — 2ᵉ. — 3ᵉ. — 4ᵉ addit̃. — Lec. 8. — Uerbũ ꝛ caſus ver. — 5ᵉ additur — Enũ. in mã neceſ.

Impossibili
Contingēti

gnet subo ꝙ̄si excludēs rōnē ipsi⁹.dicet᷑ enūtiatio esse in mā impoā siue remota.vt cū di.hō est asin⁹. Si ꝟo medio mō se hēat p̄dicatū ad subm.vt.s.nec p se repugnet subo nec p se isit.dicet᷑ enūtiatio eē in mā poā siue ɔtigēti. His igit᷑ enūtiatiōis diꝟis ɔsideratꝫ non sīr se hꝫ iudiciū ꝺ ꝟitate ꝛ falsitate in oīb⁹.Un̄ Phs dicit ex p̄missis

F
Expo.pᵉ.p.l.

ɔcludēs ꝙ in his q̄ sūt.i.in ꝓpōnib⁹ de p̄nti. ꝛ in his q̄ fcā sūt.i.in enūtiationib⁹ de p̄terito.necesse ē ꝙ affirmatio vel negatio ꝺterminate sit vera vl᷑ falsa.Diuersificat᷑ tn̄ hoc ƀm diuersam q̄ntitatē enūtiationis. Nā in enuntiationibus in qb⁹ de vlib⁹ subtis aliqd vlr̄ p̄dicat᷑:necesse ē ꝙ semꝑ vna sit ꝟa.s.affirmatiua vel negatiua.ꝛ altera falsa q.s.ei opponit᷑.Dcm̄ est.n.supra ꝙ negatio

Lec.ii.

enūtiationis vl̄is in qua aliqd vlr̄ p̄dicat᷑:est negatiua nō vl̄is.sꝫ ꝑticularia:ꝛ ecōuerso vl̄is negatiua nō est directe negatio vl̄is affirmatiue.sꝫ ꝑticularis.ꝛ sic opꝫ ƀꝫ p̄dicta ꝙ vna eaꝝ semꝑ sit ꝟa ꝛ altera falsa in q̄cūqꝫ mā.

L. Expo.4ᵉ. ibidēqꝫ ex.3ᵉ. 4ᵉ.
Lec ii.

Et eadē rō est in enūtiatiōib⁹ singularib⁹ q̄ ēt ɔ̄dictorie opponunt᷑:vt supra habitū est.Sꝫ in enūtiationibus in qb⁹ aliqd p̄dicat᷑ de vl̄i non vlr:non est necesse ꝙ semꝑ vna sit vera ꝛ altera sit falsa:qꝛ p̄nt ambe esse simul vere.vt supra ōn̄sum est.Et h̄ qdem ita se hꝫ q̄ntū ad ꝓpōnes que sunt de p̄terito vel de p̄nti.Sꝫ si accipim⁹ enuntiationes q̄ sunt de futuro ēt sīr se hn̄t q̄ntū ad oppōnes que sunt de vl̄ibus vl᷑ vlr vl᷑ non vlr sumptis.Nā in mā necessaria oēs affirmatiue determinate sunt vere:ita in futuris sicut in p̄teritis ꝛ p̄ntibus:negatiue ꝟo false.In mā aūt impoā ecōtrario.In ɔtingenti ꝟo vl̄es sunt false ꝛ ꝑticulares sūt ꝟe:ita in futuris sic̄ in p̄teritis ꝛ p̄ntibus.In indefinitis aūt vtraqꝫ simul est ꝟa in futuris sic̄ in p̄ntib⁹ vl᷑ p̄teritis.Sꝫ in singularib⁹ ꝛ futuris ē q̄daꝫ

G
Lec.ii.
Enū ɔ̄ futu. quo ad veri. vel falsi.

Expo.vlt.
H
Veri. vel fal. in singu. de p̄te.p̄nti ꝛ futu.

dissimilitudo.Nā in p̄teritis ꝛ p̄ntibus necesse est ꝙ altera oppositaꝝ determinate sit vera ꝛ altera falsa in q̄cunqꝫ materia.Sꝫ in singularib⁹ q̄ sunt de futuro h̄ non est necesse ꝙ vna determinate sit vera ꝛ altera falsa.Et hoc qdem dꝛ q̄ntum ad mām ɔtingentē.Nā q̄ntum ad mām necessariā ꝛ impoēm sīlis rō est in futuris singularibus sicut in p̄ntibus ꝛ p̄teritis.Hic tn̄ Arist.mētionem fecit de mā ɔtingēti:qꝛ illa ꝓprie ad singularia ꝑtinēt q̄ ɔtingēter eueniūt:q̄ aūt p se insunt vl᷑ repugnāt attribuūt᷑ singularib⁹ ƀm vl̄ium rōnes.C Circa h̄ igit᷑ ꝟsat᷑ tota p̄ns intētio:vtꝫ in enūtiatiōibus singularibus

Contingen. ad singu.

Inten. p̄ns

de futuro in mā ɔtingēti necesse sit ꝙ determinate vna oppositaꝝ sit vera ꝛ altera falsa. C Deinde cum dicit.

C Nam si ois affirmatio:vl᷑ negatio ꝟa ē:aut falsa:ꝛ omne necesse est esse:aut non esse.

C Nā si ois affirmatio:vl᷑ negatio ꝟa:vel falsa ē:ꝛ omne necesse est vel esse:vel non esse.

C Probat p̄missam ɔ̄niaꝫ.Et circa h̄ duo fac̄.Prio ꝓbat

I
Lec.seqn̄.

oppositū ducēdo ad incōueniēs.2ᵒ ōn̄dit illa esse impoāa q̄ sequunt᷑.ibi[Que ꝙ̄ ɔtingūt icōueniētia.] Circa p̄ᵐ duo facit.Primo ōn̄dit ꝙ in singularibus ꝛ futuris nō semꝑ pōt determinate attribui veritas alteri oppositorū.Scd̄o ōn̄dit ꝙ non p̄t esse ꝙ vtraqꝫ veritate careat. ibi[At ꝟo neqꝫ qm̄.] Circa p̄mū ponit duas rōnes in

Expo.i.
Pᵒ ra. circa ve.vl᷑ fal.singu.

quaꝝ p̄ma ponit quādā ɔ̄n̄iam.s.ꝙ si ois affirmatio vl᷑ negatio determinate est ꝟa vel falsa.ita in singularibus ꝛ futuris.sicut in alijs.ɔsequēs est ꝙ omnia necesse sit vel determinate esse vel non esse. C Deinde cum dicit.

C Quare si qspiā qdē dixerit qppiā fore:ali⁹ āt illō idē nō fore dixerit:necē ē:vt pꝫ:alteꝝ ipoꝝ dic̄ veꝝ:si ois affirmatō:vl᷑ negatio ꝟa ē aut falsa:In talib⁹.n.nō sil᷑ ambe fuerit ꝟe

C Si hic qō dicat futuꝝ aliqd:ille ꝟo si dicat. hoc qdē ipm:manifestū ē qm̄ necē ē veꝝ dicere alteꝝ ipsoꝝ:si ois affirmatio ꝟa:vl᷑ falsa est:Utraqꝫ enim non erūt simul in talibus.

K
Expo.pᵉ.p.l.

C Vel si itaqꝫ h̄ qdē:vt hr̄ in greco.Probat ɔ̄n̄iam p̄dictā.Ponam⁹.n.ꝙ sint duo hoies quoꝝ vn⁹ dicat aliqd eē futuꝝ.puta ꝙ sortes curret.ali⁹ ꝟo dicat h̄ idē ipꝫ nō eē futuꝝ:supposita p̄missa positōe.s.ꝙ in singlarib⁹ ꝛ futuris ɔtigit alterā eē verā.s.affirmatiuā vl᷑ negatiuā:sequet᷑ ꝙ necesse sit ꝙ alter eoꝝ veꝝ dicat.nō aūt vterqꝫ:qꝛ non p̄t esse ꝙ in singularib⁹ ꝓpōnib⁹ futuris vtraqꝫ

Expo.vlt.

sit simul vera.s.affirmatiua ꝛ negatiua:sed hoc hꝫ locū solū in indefinitis.Ex h̄ aūt ꝙ necesse est alteꝝ eoꝝ veꝝ dicere.sequit᷑ ꝙ necesse sit determinate vel esse vel non esse.Et hoc ꝓbat ɔ̄n̄ter.qꝛ ista duo ɔuertibilr̄ ɔsequunt᷑

Veꝝ dcm̄ et eē ɔuertibilr̄

scilicet ꝙ veꝝ sit id qō dicit᷑:ꝛ ꝙ ita sit in re. Et hoc est qō manifestat consequenter dicens.

C Nā si ꝟe qspiā dic̄ hoc albū:aut nō albū eē:necē ē albū:aut nō albū eē.Et si ē albū:aut si albū:veꝝ vtiqꝫ dicit affirmādo:aut negādo.ꝛ si nō ē:falsum dicit:ꝛ si falsum dicit:non ē. Quar᷑ necesse ē affirmationē:aut negationē verā:vl᷑ falsaꝫ eē.Nihil ꝙ̄ aut ē:aut sit a fortuna:neqꝫ ē qcꝙ̄ qō eque fieri:ac nō fieri possit:neqꝫ erit:aut si erit qcꝙ̄:sꝫ oia necessario eueniūt:ꝛ nihil ē qō eque fieri ac nō fieri possit.Nā aut is dic̄ veꝝ q affirmauit:aut is q negauit:Quar᷑ si ē qcꝙ̄ oino tal᷑ nā.Eteni eēt qō eq̄ fieret:vl᷑ si fieret:Id.n.qō eq̄ fieri:atqꝫ si fieri p̄t:si magis sic:aut sic sese hꝫ:aut hēbit.

C Nā si veꝝ ē dicē qm̄ ē albū:vl᷑ nō albū:necesse ē albū eē:vl᷑ non eē:ꝛ si ē albū:vl᷑ non ē albū.veꝝ ē vl᷑ affirmare:vl᷑ negare:ꝛ si nō ē:mētit᷑:ꝛ si mētit᷑:nō ē.Quar᷑ necē ē:aut affirmationē:aut negationē verā esse:vl᷑ falsam. Nihil ꝙ̄ neqꝫ ē:neqꝫ sit neqꝫ casu:neqꝫ vtrūlibet erit:nec non erit:sꝫ ex necītate oia ꝛ non vtrūlibꝫ.Aut.n.qui dicit verus ē:aut qui negat:Silr̄.n.vl᷑ fieret:vl᷑ nō fieret.Utrūlibꝫ.n.nihil magis sic:vl᷑ non sic se hꝫ:aut habebit.

L
Expo.pᵉ. 2ᵉ. 3ᵉ.

C Nā si veꝝ est dicere ꝙ albū sit:ex necessitate seqtur ꝙ ita sit in re:ꝛ si veꝝ ē negare:ex necessitate seqtur ꝙ ita nō sit.ꝛ ecōuerso.qꝛ si ita est in re vl᷑ nō:ex necītate seq᷑ ꝙ sit veꝝ affirmare vel negare.ꝛ eadē ēt ɔuertibilitas apparet in falso,qꝛ si aliqs mētit᷑ falsuꝫ dicēs.ex necessitate seq᷑ ꝙ non ita sit in re sic̄ ipse affirmat vel negat.Et ecōuerso.si non est ita in re sicut ipse affirmat vel negat. seq᷑ ꝙ affirmās vel negās mētit᷑.Est ꝙ̄ ꝓcessus hui⁹ rōnis talis.Si necesse est ꝙ ois affirmatio vel negatio in

Raᵒ.

singularibus ꝛ futuris sit vera vl᷑ falsa.necesse est ꝙ ois

Lec.4ᵉ.

affirmās vel negās determinate dicat veꝝ vl᷑ falsuꝫ.Ex h̄ aūt seqtur ꝙ oē necesse sit eē vel nō eē.ꝙ̄ si ois affirmatio vel negatio ꝺterminate sit vera.necesse est ois determinate esse vel nō eē.Ex h̄ ɔcludit vlterius ꝙ oia sint ex

M
3ᵉ genus contingen.

necītate.Per qō triplex gen⁹ ɔtingētiū excludit᷑.Quedā.n.ɔtingūt vt in paucioꝛib⁹ q̄ accidūt a cāu vel fortuna.Quedaꝫ ꝟo se hn̄t ad vtrūlibꝫ.qꝛ.s.nō magis se hn̄t ad vnū p̄tē q̄ꝫ ad aliā.ꝛ ista ꝓcedūt ex electione.Quedā ꝟo eueniūt vt in plib⁹.sic̄ hoiēꝫ canesc̄ē in senectute qō cātur ex nā.Si aūt oia ex necessitate euenirēt:nihil hoꝝ ɔtingentiū eēt.Et iō dicit[nihil est] q̄ntū ad ipsam ꝑmanētiam eoꝝ q̄ ꝑmanēt ɔtingēter[neqꝫ sit] q̄ntū ad ꝓductionē eoꝝ que ɔtingēter cānt᷑[nec cāu] q̄ntū ad ea q̄ in

Expo.5ᵉ.

minori pte sive in paucioribꝰ [nec vtrūlibet]q̄ꝫtū ad ea
A q̄ se hñt equalr ad vtrūqꝫ.s.eē vel nō eē: ⁊ ad neutꝝ ho/
rū sūt determinata: qḋ significat cū subdit [nec erit: nec
De futuris.nō deter. ad vnā part. nō erit.]De eo.n. qḋ ē magis determinatū ad vnā ptē ꝫ:
possumus determinate veꝝ dicē ꝙ h erit vl' non erit: sicut
medicus de ꝯualescēte vere dicit iste sanabit: lꝫ forte ex
Lec.10.⁊ com.64. aliquo accñte eiꝰ sanitas impediat. Uñ ⁊ Phs dic in 2°
de gñatiōe ꝙ futurꝰ qs icedēmō incedet. De eo.n. q hēt
ꝓpositū determinatū ad incedēdū: ṽe pōt dici ꝙ ipse ice
det. lꝫ p aliqḋ accñs ipediat eiꝰ incessus. Sꝫ eiꝰ qḋ ē ad
Ad vtrūlibꝫ ꝓprium vtrūlibꝫ ꝓpriū est ꝙ qꝛ nō determinat magis ad vnū q̄ꝫ
ad alteꝝ nō possit de eo determiate dici neqꝫ ꝙ erit neqꝫ
ꝙ non erit. Q̄ño aūt seq̄tur ꝙ nihil sit ad vtrūlibꝫ ex p̄/
B Expō.6a. missa hypothesi manifestat subdēs. ꝙ si oīs affirmatio
vel negatio determinate sit ṽa: opꝫ ꝙ vel ille q affirmat
2a. vel ille q negat dicat veꝝ. ⁊ sic tollit id qḋ est ad vtrūli/
bet. qꝛ si eēt aliqd ad vtrūlibet: silr se hēret ad h fieri vl'
nō fieri: ⁊ nō magis ad vnū q̄ꝫ ad alteꝝ. Est aūt ꝯsiderā/
Conting. in pluribus. dū ꝙ Phs nō excludit h exp̄sse ꝯtingēs qḋ est vt in plu
ribꝰ duplici rōne. Prio qdē qꝛ tale ꝯtingēs nō excludit
1. qn altera oppositaꝝ enūtiationū determinate sit ṽa ⁊ al
tera falsa: vt dcm̄ ē.2°, qꝛ rōne ꝯtingētī qḋ ē in paucio
2. ribꝰ qḋ a cāu accidit. remouet p ꝯñs ꝯtigēs qḋ ē vt in plī
bꝰ. Nihil.n. differt id qḋ ē in plībꝰ ab eo qḋ ē in paucio
ribꝰ nisi ꝙ deficit in minori parte. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Preterea si ē nūc aliqd albū: ṽe qspiā p̄us
asseruisset: si fore illud dixisset. Quare semp
eēt veꝝ: si diceret qḋuis eoꝝ q̄ fcā sīt: eē vl' fo
re. Qḋ si sp eēt veꝝ si diceret. h esse vl' fore:
fieri nō p̄t: vt istḋ nō sit: aut nō oriat. At qḋ
fieri nō p̄t: vt nō oriat: id impoīe ē vt nō fiat.
Sꝫ qḋ impoīe ē qḋ si fiat: id fieri neceē ē. Uni
uersa ḡ futura: neceē ē fieri. Quare nihil ē oi/
no qḋ eq̄ fieri: atqꝫ nō fieri pōt. Nec a fortūa
qcq̄ꝫ eueniet: Sꝫ oīa neceīo fiūt. Nā si fortūa
quippiam euenerit: id non necessario erit.
Amplꝰ si ē albū nunc: veꝝ erat dicē p̄mo: qm̄
erit albuꝫ. Quare sp fuit veꝝ dicē qḋlꝫ eoꝝ q̄
facta sūt qm̄ erit. Qꝫ si sp veꝝ fuit dicē qm̄ ē:
vl' erit: nō pōt h nō eē: vl' nō futuꝝ eē. Qḋ āt
nō pōt nō fieri: impoīe ē nō fieri. Et qḋ ipos/
sibile ē non fieri: necesse est fieri. Oīa ḡ q̄ fu/
tura sūt neceē ē fieri. Nihil igit vtrūlibꝫ: neqꝫ
casu erit. Nam si casu: non est ex necessitate.

C ¶ Pōit 3aꝫ rōnē ad ośndēdū p̄dictā dissilitudinē ducēdo
2a ra. Expo. lre. 1. ad ipoīe. Si.n. silr se hꝫ ṽitas ⁊ falsitas i p̄ntibꝰ ⁊ futu/
ris, seqt vt qcqd veꝝ ē ḋ p̄nti: aīa fuerit veꝝ de futuro:
eo mō q̄ ē veꝝ de p̄nti. Sꝫ determinate nūc ē veꝝ dicere
de aliq̄ singulari qḋ ē albū: ḡ p.l. añq̄ꝫ illud fieret albū:
erat veꝝ dicē. qm̄ h erit albū. Sꝫ eadē rō videt eē in p/
2a. pinq̄ ⁊ in remoto: ḡ si añ vnuꝫ dīe veꝝ fuit dicē ꝙ h erit
albū: seqt ꝙ semp fuit veꝝ dicē de q̄libet eoꝝ q̄ fcā sunt
3a. ꝙ erit. Si aūt sp est veꝝ dicē de p̄nti qm̄ ē: vel de futuro
ꝙ erit. non pōt h nō eē vel nō futuꝝ eē. Cuiꝰ ꝯñtie rō pꝫ:
qꝛ ista duo sunt incōpossibilia ꝙ aliqd ṽe dicat esse. ⁊ ꝙ
Inclusuꝫ in signi. ve. nō sit. Nā h includit in signatiōe ṽi: vt sit id qḋ dī. Si ḡ
4a ⁊ 5a. ponit veꝝ eē id qḋ dī de p̄nti vel de futuro: nō pōt eē qn
illud sit p̄ns vl' futuꝝ. Sꝫ qḋ nō pōt non fieri: idē signat
cū eo qḋ est ipoīe nō fieri. Et qḋ ipoīe ē non fieri: idē si/
Lec.10. 6a 7a ⁊ vlt. gnificat cū eo qḋ ē neceē fieri. vt in 1° pleniꝰ dicet. Seqt
ergo ex p̄missis ꝙ oīa q̄ futura sunt neceē ē fieri. Ex quo

seqt vlterius ꝙ nihil sit neqꝫ ad vtrūlibꝫ neqꝫ a casu: qꝛ
illḋ qḋ accidit a casu: nō est ex neceītate: sꝫ vt in paucioři/
bꝰ. Hoc aūt relinqt p icōueniētie ḡ ⁊ p̄m ē falsum. s. ꝙ oē D
qḋ ē veꝝ eē: veꝝ fuerit determinate dicē eē futuꝝ. ¶ Ad
cuiꝰ euidētiā ꝯsiderādū est: ꝙ cuꝫ veꝝ h signet. vt dicat Notā
aliqd eē qḋ ē: h modo ē aliqd veꝝ: quo hꝫ eē. Cū aūt ali
qd est in p̄nti hꝫ eē in seipso. ⁊ iō ṽe pōt dici de eo qḋ est. De p̄nti
Sꝫ q̄ꝫdiu aliqd ē futuꝝ: nōdū est in seipso: est aūt aliq̄lr
in sua cā. Qḋ qdē ꝯtingit tripl'r. Uno mō vt sic sit in sua Aliqd esse i sua cā ꝯtingit tripl'r
cā vt ex necessitate ex ea ꝓueniat: ⁊ tūc determinate hꝫ
eē in sua cā. Unde determinate p̄t dici de eo ꝙ erit. Alio 2.
modo aliqd est in sua cā. vt q̄ hꝫ iclinatiōnē ad suū effe/
ctū. q̄ tn̄ ipediri pōt. Uñ ⁊ h determinatū est in sua cā. sꝫ
mutabil'r. ⁊ sic de h vere dici pōt: h erit: sꝫ non p oīmodā
certitudinē. Tertio aliqd est in sua cā pure in potētia q̄ 3.
ēt non magis ē determinata ad vnū q̄ꝫ ad aliud. Uñ re/
linquit ꝙ nullo mō pōt de aliquo eoꝝ determinate dici
ꝙ sit futuꝝ: neqꝫ ꝙ sit vel non sit. ¶ Deinde cum dicit.
¶ At ṽo neqꝫ dicē quisq̄ꝫ pōt neutrū esse ve/
rum: veluti neqꝫ fore: neqꝫ non fore.
¶ At ṽo neqꝫ qm̄ veꝝ ē neutrum: contingit
dicere: vt qm̄ neqꝫ erit: neqꝫ non erit.
¶ Ośndit ꝙ ṽitas nō oīno deest in singl'aribꝰ futuris vtri/
qꝫ oppositoꝝ. In p̄mo ꝓponit qḋ intēdit dicēs ꝙ non est Expo.1.
verum dicere ꝙ in talibus alteꝝ oppositoꝝ non sit veꝝ.
vt si dicamus ꝙ neqꝫ erit neqꝫ non erit. ¶ Scḋo ibi.
¶ Prio nāqꝫ cū affirmatio ṽa n̄ ē: negatio ṽa
nō erit: ⁊ cū h ē falsa: sit vt affirmatio n̄ sit ṽa.
¶ Primum.n. cum sit affirmatio falsa: erit ne
gatio non vera: ⁊ cum hec sit falsa. contingit
affirmationem esse non veram.
¶ Probat ꝓpositū duabꝰ rōnibꝰ. Quaꝝ p̄a tal' est. Affir E
matio ⁊ negatio diuidūt veꝝ ⁊ falsū. qḋ pꝫ ex diffōne ve Veritas. oīno nō deesse in vtroqꝫ oppo.
ri ⁊ falsi. Nā nihil aliḋ ē veꝝ q̄ꝫ eē qḋ ē: vl' nō eē qḋ non 1a ra.
ē. ⁊ nihil aliud ē falsuꝫ q̄ꝫ eē qḋ nō ē. vl' nō eē qḋ est. ⁊ sic Expo.1.
oꝫ ꝙ si affirmatio sit falsa: ꝙ negatio sit ṽa: ⁊ eꝯ. Sꝫ fm
p̄dictā positionē affirmatio est falsa q̄ dī h erit: nec tn̄ ne
gatio est ṽa. ⁊ simil'r negatio erit falsa: affirmatione nō
existēte vera. ergo predicta positio est impossibil'. s. ꝙ ve
ritas desit vtriqꝫ oppositoꝝ. ¶ Scḋam rōnē ponit ibi.
¶ Et insup si ṽe qspiā dicit albū qḋpiā eē sil'
⁊ magnū: neceē eē vtrūqꝫ: ⁊ si ṽe dicit cras fo
re: oꝫ illud cras fore. Qḋ si neqꝫ erit cras: ne/
qꝫ nō erit: nō erit id in rōne reꝝ: qḋ eq̄ fieri:
atqꝫ non fieri pōt: veluti naualis pugna. Oꝫ
.n. neqꝫ fieri neqꝫ nō fieri pugnam naualē.
¶ Adhuc si verū ē dicē: qm̄ album est: ⁊ ma/
gnum: opꝫ eē vtrūqꝫ: si ṽo erit cras: opꝫ esse
cras. Si āt neqꝫ erit: neqꝫ si erit cras: nō erit
vtrūlibꝫ: vt ē nauale bellum. Opꝫ.n. neqꝫ fie/
ri nauale bellū: neqꝫ non fieri nauale belluꝫ.
¶ Que talis est. Si veꝝ est dicē aliqd: seqt ꝙ illḋ sit. pu/ F
ta si veꝝ est dicē ꝙ aliqd sit magnū ⁊ albuꝫ. seqt vtruqꝫ 1a.
esse. ⁊ ita de futuro sic ḋ p̄nti. Seqt.n. eē cras si veꝝ ē di Expo lre.
cere ꝙ erit cras. Ergo si ṽa est predicta positio dicēs: ꝙ 2a.
neqꝫ cras erit: neqꝫ nō erit. oportebit neqꝫ fieri: neqꝫ non
fieri. qḋ est ꝯ rōnē eiꝰ qḋ est ad vtrūlibet. quia qḋ est ad
vtrūlibet se hꝫ ad alterutruꝫ (vt nauale bellū.) Et ita ex
h seqt idē incōueniēs qḋ in p̄missis. LECTIO.XIIII.
¶ Ea igt absurda q̄ eueniūt he sūt: ⁊ istiusmōi
cetera. si neceē ē enūtiationū oppositaꝝ tā in

vlibus vlr:q̄ȝ in singularib⁹:alterā verā:alte
rā falsā eē.nihil inq̄ȝ in his eē q̄ fiūt:qđ eque
fieri atqȝ nō fieri possit:sȝ eē:ac fieri nec̄io cū
cta. Quare nec ꝯsultare op⁹ ē:nec aggredi res
agēdas:veluti si hoc qdē fecerim⁹:eueniet
hoc:si hoc vō nō fecerimus:eueniet hoc.

¶ Que ḡ ꝯtingūt incōueniētia h̄ sūt:ꝛ alia h̄ṁ:
si oīs affirmatōis:ꝛ negōnis:vlī his q̄ ī vlib⁹
dr̄r vlr:vl' in his q̄ sūt singl̄aria nec̄e ē opposi
toꝝ hanc qdē verā eē:illā vō falsā. Nihil aūt
vtrūlibȝ eē ī his q̄ fiūt:sȝ oīa eē vl' fieri ex nec̄i
tate. Quare nō oportebit neqȝ ꝯsiliari:neqȝ ne
gociari:qm̄ si h̄ facim⁹:erit h̄:si vō h̄ nō:erit.

Lec. 12. Stēderat supius pħs ducēdo ad incōue
niēs qđ nō est silr̄ veꝝ vel falsum determi
Lec. 13. nate in altero oppositoꝝ in singularibus,
ꝛ futuris. sic̄ supra de aliis enūtiationibus
dixerat. Nunc aūt ōndit incōueniētia ad q̄
adduxerat eē impoīa. Et circa h̄ duo fac. Primo ōndit
impoīa ea que sequebant̄. Scđo ꝯcludit quō circa h̄
Lec. 15. se vitas habeat ibi [Igit̄ esse qđ est.] Circa p̄mū tria fa
cit. Primo ponit incōuenientia que sequunt̄. Scđo ōn
dit hec incōuenientia ex p̄dicta positione sequi. ibi [Ni
G hil.n.p̄hibet.] Tertio ostēdit esse impossibilia incōue
Expo. p[a]. p. l. niētia memorata. ibi [Qz si hec possibilia nō sunt.] Di
cit ergo ex predictis rōnibus ꝯcludens q̄ hec incōueni
entia sequunt̄:si ponat̄ q̄ necesse sit oppositaꝝ enūtia
tionum alterā determinate esse verā ꝛ alterā eē falsam
2a. similr̄ in singularibus sicut in vlibus. q̄.s.nihil in his q̄
fiunt sit ad vtrūlibet:sed oīa sint ꝛ fiant ex necessitate.
Ethic. Et ex hoc vlteri⁹ inducit alia duo incōueniētia:quoꝝ
Lec. 7. p̄mū est q̄ nō oportebit de aliquo ꝯsiliari. Probatū est
ca. 6. enim in 3° ethicoꝝ:q̄ ꝯsilium nō est de his q̄ sunt ex ne
Consilium de cessitate. sȝ solū de ꝯtingentibus que possunt esse ꝛ non
quibus eē. Scđm incōueniēs est q̄ oēs actiones humane q̄ sunt
pp aliquē finē puta negociatio q̄ est ꝓpter diuitias acq
rēdas erunt supflue. qꝛ si oīa ex necessitate eueniūt:siue
opemur:siue non opemur:erit qđ intēdimus. Sȝ h̄ est ꝯ
intētionē holum:qꝛ ea intētione vident̄ ꝯsiliari ꝛ nego
ciari vt si hec faciant:erit talis finis. si aūt faciant aliqđ
aliud:erit alius finis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nihil.n.p̄hibet:ꝛ ānos vsqȝ cēties cētū:
vnū h̄ fore:alteꝝ nō fore dicere:vt nec̄io ipo
rū eueniat alteꝝ:qđ qdē vere tūc diceretur.

¶ Nihil.n.p̄hibet in millesimū ānū hūc qdē
dicere h̄ futuꝝ eē:illū vō non dicē. Quare ex
nec̄itate erit qđlȝ eoꝝ:qđ veꝝ erat dicē tūc.

¶ Probat q̄ dicta incōueniētia ꝯsequāt̄ ex dicta positio
H ne. Et circa h̄ duo facit. Pmo ōndit p̄dicta incōueniētia
seq quodā possibili posito. Scđo ostēdit q̄ eadem incō
Expo. p[a]. ueniētia sequant̄ ēt si illud nō ponat̄. ibi [At nec hoc
differt.] Dicit ḡ p̄mo non esset impoīe q̄ ante mille an
nos qñ nihil apud hoies erat p̄cogitatū vel p̄ordinatū
de his q̄ nūc agunt̄. vn⁹ dixerit q̄ hoc erit. puta q̄ ciui
2a. tas talis subuertet̄:ali⁹ aūt dixerit q̄ hoc non erit. Sȝ
si oīs affirmatio vl' negatio determinate est vera:necesse
est q̄ ambo determinate veꝝ dixerint. ḡ necesse fuit qđ
libet eoꝝ ex necessitate euenire. Et eadē rō est in oībus
aliis:ḡ oīa ex necessitate eueniūt. ¶ Deinde cū dicit.

¶ At vō neqȝ qc̄q̄ȝ refert:si qppiā dixer̄ ꝯtra
dictionē ipsam:vl' non dixere. Pz.n.ita res
ipsas sese hr̄e. ꝛ si nō alter qc̄q̄ȝ affirmabit. al A
ter negabit. Nō.n.qꝛ affirmatio dicta ē:aut
negatio:iō res erit:aut nō erit:neqȝ magis si
ad ānos vsqȝ cēties cētū:q̄ȝ q̄ȝto tpe fore:aut
nō fore dicat. Quare si in oī tpe ꝯdictio sic se
hēbat:vt altera pars ipsius sit vā:nec̄e erat
h̄ fieri:ꝛ vnūqđqȝ eoꝝ q̄ fuere:sic semp sese
habebat:vt necessario fiat. Nam si vere qspi
am dixit hoc fore:fieri nequit:vt nō oriatur:
ipsum atqȝ eueniat:ꝛ si euenit atqȝ est ortuꝝ:
semp antea verum erat ipsum dicere fore.

¶ At vō nec h̄ differt:si aliqs dixerit negatio
nē:vl' nō dixerit. Manifestū ē.n.qm̄ sic se hr̄t
res:vl' si hic qdē affirmauerit:ille vō negaue
rit. Nō.n.pp negare:vl' affirmare erit:vl' nō
erit:nec in millesimū annū magis q̄ȝ in quā
tolibȝ tpe. Quare si in oī tpe sic se habeat:vt
vnū dicat̄ vere:nec̄e erat h̄ fieri:ꝛ vnūqđqȝ
eoꝝ q̄ fiunt sic se hr̄e:vt ex necessitate fieret.
Qđ.n.vē dicit qđ qm̄ erit:nō pōt non fieri:
ꝛ qđ fcm̄ ē:veꝝ erat dicere semp:qm̄ erit.

¶ Ōndit q̄ idē seq̄t̄ si illud poīe nō ponat̄. Nihil.n.dif I
fert q̄ȝtum ad reꝝ exn̄tiam vel euētum. si vno affirman Expo. p[a].
te:hoc eē futuꝝ. alius negauerit vl' nō negauerit. Ita.n. 2a.
se hēbit res si hoc fcm̄ fuerit sicut si non fcm̄ fuerit. Nō 3a.
enim pp nr̄m affirmare vel negare mutat̄ cursus reꝝ:vt Nrum affir. vel neg. non mutat res.
sit aliqđ vl' non sit. qꝛ vitas nostre enūtiationis nō est cā
existentie reꝝ:sȝ poti⁹ ecōuerso. Silr̄ ēt nō differt q̄ȝtum
ad euētum eius qđ nūc agit̄. vtꝝ fuerit affirmatū vl' ne 4a.
gatum ante millesimū annū vel ante qđcūqȝ tp̄s. Sic ḡ
si in quocūqȝ tpe preterito ita se habebat veritas enūtia
tionum. vt necesse eēt q̄ alteꝝ oppositoꝝ vere diceret̄.
ꝛ ad hoc qđ necesse est aliqđ vere dici. seq̄tur q̄ necesse
sit illud esse vel fieri. ꝯñs est q̄ vnūqđqȝ eoꝝ q̄ fiūt sic se Ult.
hēat vt ex necessitate fiat. Et hmōi ꝯñtie rōnē assignat p
hoc q̄ si ponat̄ aliquē vē dicere q̄ hoc erit. non pōt nō
futuꝝ esse. Sicut supposito q̄ sit homo:nō pōt non esse
aīal rōnale mortale. Hoc.n.significat̄ cum dr̄ aliqđ vē
dici. s.q̄ ita sit vt dr̄. Eadē aūt habitudo est eoꝝ q̄ nunc
dicunt̄ ad ea q̄ futura sunt. q̄ erant eoꝝ que prius dice
bant̄ ad ea que sunt p̄ñtia vel p̄terita. ꝛ ita oīa ex neces
sitate acciderūt ꝛ accidūt ꝛ accidēt. qꝛ qđ nunc factum
est in presenti:in preterito existēs semper verum erat di
cere:qm̄ erit futurum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si enim hec eē nequnt. Videmur.n.princi
piū futuroꝝ:ꝛ dliberādo qppiā atqȝ agēdo.

¶ Quod si hec nō sunt possibilia. Videmur
enim esse principium futurorum:ꝛ ab eo qđ
consiliamur:atqȝ agimus aliquid.

¶ Ostēdit p̄dicta esse impoīa. Et p̄mo p rōnem. Scđo p
exempla sensibilia. ibi [Et multa nobis manifesta ꝛc̄.] K
Circa p̄m̄ duo facit. Primo ōndit ꝓpositū in reb⁹ huma Expo. p[a].
nis. Scđo ēt in aliis reb⁹. ibi [Et qm̄ ē oīno ꝛc̄.] Quā
tum aūt ad res humanas ōndit eē impoīa q̄ dicta sūt.
p hoc q̄ hō manifeste videt̄ esse p̄n̄ eoꝝ futuroꝝ que Hō prīn actionum.
agit:q̄ñ oñs existens suoꝝ actuūꝛ in sua potestate hñs
agere vel nō agere. qđ qdē p̄n̄ si remoueat̄:tollit̄ totus
ordo ꝯuersationis humane. ꝛ oīa p̄ncipia p̄hie moral.
Hoc.n.sblato nō erit aliq̄ vtilitas p̄suasiōis:nec cōmina
tiōis:nec p̄mutatiōis:aut remuneratiōis qb⁹ hoies alli

ciunt ad bona & retrahunt a malis: & sic euacuat tota ciuilis scia. Hoc ergo Phs accipit p pncipio manifesto q hō sit pn^m futurorū. Nō est aūt futurorū pncipium nisi p hoc q ɔsiliat: & facit aliqd. Ea.n. que agunt absq; cōsilio non hēnt dñium sui actus q̄si libere iudicantes de his que sunt agēda. s; quodā nāli instinctu mouent ad agēdum. vt p; in aialibus brutis. Vñ impoſe est qd supra ɔclusum est. q non oporteat nos agere vel ɔsiliari. Et sic ēt impoſe est illud ex quo sequebatur. s. q omnia ex necessitate eueniant. ¶ Deinde cum dicit.

[Marginal note: Secūdū cō/silio]

¶ Et oino id qd silr eē: atq; nō eē pt: eē itērea q̄ nō semp sunt actu. In qb⁹ vtrūq;: & esse in/ quā: & nō eē ɔtingit: quare & fieri & non fieri

¶ Et qm̄ est oino in his que non semper actu sunt esse possibile: in quibus vtrūq; contin/ git esse & non esse: quare fieri & non fieri.

A [Expo.] ¶ Oñdit idē ēt in alijs rebus. Manifestū est.n. ēt in rebus nālibus esse q̄dam q̄ nō semp actu sunt: & in eis ɔuenit esse & non eē. Alioqn vel semp eēnt: vl semp nō eēnt. Id aūt qd non est: incipit eē aliqd p hoc q fit illud: sicut id qd nō ē albū. incipit eē albū p hoc q fit albū. Si aūt non fiat album pmanet non ens album. Ergo in qbus contingit eē & non esse. contingit etiam fieri & non fieri. Non ergo talia ex necessitate sunt vel fiunt: sed est in eis natura possibilitatis per quam se habent ad fieri & nō fieri: esse & non esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et rez cōplures ita sese hñtes ipsis oculis cernim⁹. Nā vt hoc exēplo pcipiat: vestimētū hoc poſe ē scindi: & nō scindet: s; tpe post ɔteret. Silr & non scindi possibile ē. Nō.n. posset tpe post ɔtritū fore: si scindi non posset. Quare & in alijs ita est rebus: q̄cūq; talē potētiam subeūt. Si igitur inq̄ hec fieri nequeunt: p; non oīa necessario: vl esse vl fieri s; quedam talia eē: vt eque fieri atq; nō fieri possint: ī qbus nō ē magis affirmatio q̄ negatio vā: q̄dam esse huiusmodi: vt ipsorum magis quidē & plerūq; alterum eueniat: possit tñ & alterū euenire: alterū vō non euenire.

¶ Et multa nobis manifesta sunt sic se habentia: vt qm̄ hanc vestem poſe est incidi: & non incidit: s; prius exteritur. Silr aūt & nō incidi poſe ē. Nō.n. eēt eā pus exteri: nisi possibile eēt nō icidi. Quare & in alijs futuris: q̄ s; potētiā hui⁹ dr̄: manifestū est qm̄ non oīa ex nečitate: vl sunt: vel fiūt. S; alia qdē vtrūlibȝ & nō magis vl affirmatio: vl negatio erit vā: alia vō magis qdē in plurib⁹ hñt alterū: sed contingit fieri alterū: alterū vō minime.

B [Expo. p̄^e p.] ¶ Oñdit ppositum p sensibilia exempla. Sit.n. puta vestis noua: manifestū est q eā possibile est incidi. q: nihil obuiat incisioni: nec ex pte agentis. nec ex pte patientis. [2°.] Probat aūt q sil cum hoc q poſe est eam incidi. poſe ē [Lec. ij.] ēt eā nō incidi: eodē mō quo supra pbauit duas indefinitas oppositas eē sil vās. s. p assumptionē ɔuij. Sicut.n. [3°.] possibile est istam vestem incidi: ita poſe est eam exteri. id est vetustate corrūpi. Sed si exterit non incidit. ergo [Vltimo] vtrūq; poſe est. s. eā incidi & nō incidi. Et ex hoc vlr concludit q in alijs futuris q̄ nō sunt in actu semp: s; sunt in potētia: hoc manifestum est q nō oīa ex necessitate sunt vl fiūt: s; eorū q̄dā sunt ad vtrūlibȝ que nō se hñt magis in affirmatione vel negatiōe. alia vō sunt in qbus alterū eorū ɔtingit vt in plib⁹: s; tñ ɔtingit ēt vt in paucioribus q altera ps sit vā & nō alia. q̄. s. nō ɔtingit vt in pluribus sit. ¶ Est aūt ɔsiderādū q sicut Boeti⁹ dicit hic in commēto circa possibile & necessariū diuersimode aliq sunt opinati. Quidā.n. dixerūt ea s̄m euētū sicut Diodorus q dixit illd eē impoſe qd nunq̄ erit: nečium vō qd semper erit: poſe vō qd q̄nq; erit: q̄nq; nō erit. Stoici vō dixerunt hoc s; exteriora pbibētia. Dicunt.n. necessariū eē illud qd non pōt pbiberi qn sit verum. impoſe vō qd semp pbibet a veritate: poſe vō qd pōt pbiberi vel non pbiberi. Vtraq; āt distinctio videt eē incompetēs. Nā pma distinctio est a posteriori. Non.n. aliqd est necessarium. q: semp erit. s; potius iō semp erit. q: est necessarium. & idē p; in alijs. Scda aūt assignatio ē ab exteriori. & quasi p accñs. Nō.n. ideo aliqd est nečium: q: non h; impedimētū: s; q: est nečium. ideo impedimētū hře non pōt. Et iō alij melius ita dixerūt s̄m nām rez. vt. s. dicat illud necessariū qd in sua nā determinatū est solum ad esse. impoſe aūt qd est determinatum solū ad nō esse possibile aūt qd ad neutrum est oino determinatum. siue se habeat magis ad vnū q̄ ad alterū. siue se habeat equalr ad vtrūq; qd dr ɔtingens ad vtrūlibet. Et hoc est quod Boetius attribuit Philoni. Sed manifeste hec est snia Arist. in hoc loco. Assignat.n. rōnē possibilitatis & ɔtingētie: in his qdē q̄ sunt a nobis ex eo q sum⁹ ɔsiliatiui: in alijs aūt ex eo q mā est in potētia ad vtrūq; oppositorū. S; videt hec rō nō esse sufficiēs. Sicut.n. in corporibus corruptibilibus mā inueni in potētia se hñs ad eē & nō esse. ita ēt in corporib⁹ celestibus inueni potentia ad diuersa vbi. & tñ nihil in eis euenit ɔtingēter: s; solū ex necessitate. Vñ dicendum est q possibilitas mãe ad vtrūq; si cōiter loquamur non est sufficiēs rō ɔtingentie nisi ēt addat ex pte potētie actiue q non sit oino determinata ad vnū. Alioquin si ita sit determinata ad vnū qd impediri nō pōt. ɔñs est q̄ ex necessitate reducat in actum potētiā passiuā eodē modo. Hoc igit qdā attendētes posuerūt q potētia que est in ipsis reb⁹ nālib⁹ sortit necessitatē ex aliqua cā determinata ad vnū quā dixerūt fatū. Quorū Stoici posuerūt fatū in q̄dā serie seu cōmixtiōe causarū: supponētes q oē qd in h mūdo accidit h; cām: & cā aūt posita necesse ē effectū poni. Et si vna cā per se nō sufficit multe cāe ad h ɔcurrentes accipiūt rōnē vnius cāe sufficiētis. & ita ɔcludebant q oīa ex necessitate eueniūt. S; hanc rōnē soluit Arist. in 6° meta. interimēs vtrāq; ppōnū assumptarū. Dicit.n. q nō oē q fit h; cām: s; solū illud qd est per se. Sed illud qd est p accñs non h; cām: q: pprie nō est ens: s; magis ordinatur cū nō ente: vt ēt Plato dixit. Vnde esse musicum h; cām & silr esse album: s; hoc qd est. albū esse musicum non h; cām. & idē est in oībus alijs hmōi. Silr ēt hec ē falsa q posita cā ēt sufficiēti: necesse est effectum poni. Nō.n. oīs cā est talis ēt si sufficiēs sit q eius effect⁹ impediri nō possit. sicut ignis est sufficiēs cā cōbustionis lignorū: s; tñ per effusionē aque impedit cōbustio. Si āt vtraq; ppōnū pdictarū esset vā: infallibilr sequeret oīa ex necessitate ɔtingere. Q: si qlibet effectus h; cām: eēt effectum qui est futurus post quinq; dies. aut post quātūcūq; temp⁹: reducere in aliquā cām priorem. & sic quousq; esset deuenire ad cām que nūc est in pñti. vel iam fuit in pterito. Si aūt cā posita necesse est effectū poni p ordinē cāz deueniet necessitas vsq; ad vltimū effectum. Puta si comedit salsa. sitiet: si sitiet. exibit domum ad bibendū. si exibit domū. occidet a latronibus. q: ergo iā comedit salsa: necesse est eū occidi. Et iō Arist. ad h ex/

[Right-margin notes, top to bottom: Boetius; Diodorus; Stoici; C; Improb. vtr. p̄^e [?]; 2°.; Vera. o. [?]; D; Philon. Aristotiles [?]; Obiectio; Rñsio Possibilitas mãe ab vtrū libȝ ra. ɔtig. [?]; E; Fatum Stoici; Lec. 3^a. t. c. [?] 7. t. 7. lec. 6. [?] t. c. 22. [?]; Plato; Posita cā po. effectus [?]; F]

cludendū ondit vtrāqꝫ ꝑdictaꝝ ꝓpōnū eē falsam. vt oī/ctū est. Obijciunt aūt qdā ꝯ h̄ ꝙ oē ꝑ accn̄s reducit ad aliqd per se, ⁊ ita opꝫ effectū q est ꝑ accn̄s reduci in cāz ꝑ se. Sꝫ nō attēdunt ꝙ id qd ē ꝑ accn̄s reducit ad ꝑ se: inq̄ꝫtum accidit ei qd est ꝑ se. sicut musicū accidit sorti: ⁊ oēs accn̄s alicui subto ꝑ se exn̄ti. Et sil'r oē qd in aliquo effectu est ꝑ accn̄s ꝯsiderat circa aliquē effectum ꝑ se q q̄ꝫtū ad id qd ꝑ se est hꝫ cām ꝑ se. Quātum aūt ad id qd inest ei ꝑ accn̄s nō hꝫ cām ꝑ se: sꝫ cām ꝑ accidēs. Opꝫ. n. effectus ꝓportionalr referre ad cām suam: vt in. ij. phy sicoꝝ. ⁊ in. v. metaphysice dr̄. ¶ Quidam vō non attendētes dr̄iam effectuum ꝑ accidēs ⁊ ꝑ se tētauerunt reducere omnes effectus hic inferius ꝓueniētes in aliquaz cām ꝑ se quā ponebāt v̄tutē esse celestiū corpoꝝ: in qua ponebant fatū: quā vim positionis sideꝝ appellabant. ¶ Sꝫ ex hac causa non pōt ꝓuenire necessitas in oibus que hic agunt. Multa. n. hic fiunt ex intellectu ⁊ voluntate q̄ ꝑ se ⁊ directe non subdunt v̄tuti celestiū corpoꝝ. Cū. n. intellectus siue rō: ⁊ volūtas q̄ est in rōne. nō sint actus organi corporalis: vt ꝓbat in libro de aīa: impossibile est ꝙ directe subdat intellectus seu rō ⁊ voluntas v̄tuti celestiū corpoꝝ. Nulla. n. vis corporalis pōt agere ꝑ se nisi in rē corporeā. Vires aūt sensitiue inq̄ꝫtum sunt actus organoꝝ corporaliū ꝑ accn̄s subdunt actioni celestiū corpoꝝ. Vn̄ phs in libro de aīa: opinionē ponētiū volūtatē hoīs subijci motui celi ascribit his q nō ponebant intellectū differre a sensu. Indirecte tn̄ vis celestiū corpoꝝ redūdat ad intellectū ⁊ volūtatē inq̄ꝫtuꝫ. s. intellectus ⁊ volūtas vtunt virib' sensitiuis. Manifestū aūt est ꝙ passiones viriū sensitiuaꝝ nō inferūt necessitatē rationi ⁊ volūtati. Nam ꝯtinēs hꝫ prauas ꝯcupiscētias: sꝫ non deducit: vt pꝫ ꝑ Phm in 7° ethicoꝝ. Sic igit ex v̄tute celestiū corpoꝝ non ꝓuenit necessitas in his que ꝑ rōnē ⁊ volūtatē fiunt. Sil'r nec in alijs corporalib' effectibus reꝝ corruptibiliū: in q̄bus multa ꝑ accn̄s eueniūt. Id āt qd ē ꝑ accn̄s nō ṗt reduci in cāz ꝑ se i aliquā v̄tutē nālē. q' v̄t' nāe se hꝫ ad vnū: qd aūt ē ꝑ accn̄s nō ē vnū. Vn̄ ⁊ supra dcm̄ est ꝙ hec enūtiatio nō est vna: sortes albus musicus: q' non significat vnū. Et iō phs dic̄ in libro de somno ⁊ vigilia: ꝙ multa quoꝝ signa preexistunt in corporibus celestibus: puta in imbribus ⁊ tēpestatibus nō eueniūt q'. s. impediunt ꝑ accidēs. Et q̄ꝫuis illud ēt impedimētuꝫ s̄m se ꝯsideratū reducat in aliquā cām celestē: tn̄ ꝯcursus hoꝝ cū sit ꝑ accn̄s: non pōt reduci in aliquā cām naturalr agētem. Sꝫ ꝯsiderandum est ꝙ id qd est ꝑ accidens pōt ab intellectu accipi vt vnū: sicut albū eē musicum: ⁊ q̄ꝫuis s̄m se non sit vnū: tn̄ intellectus vt vnū accipit: inq̄ꝫtū. s. componēdo format enūtiationū vnā. Et s̄m hoc ꝯtingit id qd s̄m se ꝑ accidens euenit ⁊ casualr reduci in aliquē intellectū ꝑordinantē: sicut ꝯcursus duoꝝ s̄uoꝝ ad certū locuꝫ est ꝑ accidēs ⁊ casualis: q̄ꝫtum ad eos: cū vn' eoꝝ ignoret d̄ alio pōt tn̄ esse ꝑ se intētus a dn̄o q vtrūqꝫ misit ad hoc ꝙ in certo loco sibi occurrant. Et s̄m h̄ aliq posuerunt oīa q̄cunqꝫ in hoc mūdo agunt ēt que vident fortuita vel casualia. reduci in ordinē ꝓuidētie diuine. ex qua dicebāt depēdere fatū. Et hoc qdē aliq stulti negauerunt: iudicantes de intellectu diuino ad modū intellectus nostri q singularia nō cognoscit. Hoc aūt est falsuꝫ: nā intelligere diuinū ⁊ velle eius: est ipsum eē ip̄ius. Vn̄ sicut esse eius sua virtute cōp̄hēdit omne illud quod quocūqꝫ modo ē: inq̄ꝫtum. s. est ꝑ participationē ipsius: ita ēt suum intelligere ⁊ suum intelligibile: cōprehēdit omnē cognitionē ⁊ omne cognoscibile: ⁊ suum velle ⁊ suū volitū cōprehēdit omnē appetitū ⁊ oē appetibile qd est bonū. vt. s. ex hoc ipso ꝙ aliqd est cognoscibile cadat sub ei' cognitione: ⁊ ex hoc ipso ꝙ est bonū cadat sub ei' volūtate: sicut ex hoc ipso ꝙ est ens. aliqd cadit sub eius v̄tute actiua: quā ip̄e ꝑfecte cōp̄hēdit cum sit ꝑ intellectum agens. ¶ Sꝫ si ꝓuidētia diuina sit ꝑ se causa oium que in hoc mundo accidunt saltē bonoꝝ: videt ꝙ oīa ex necessitate accidāt. Primo qdē ex ꝑte scie eius. Nō. n. pōt eius scia falli: ⁊ ita ea q̄ ip̄e scit: videt ꝙ necesse sit euenire. Scd̄o ex parte volūtatis. Volūtas. n. dei inefficax eē non pōt: vr̄ ḡ ꝙ oīa que vult ex necessitate eueniant. ¶ Procedunt aūt he obiectiones ex eo ꝙ cognitio diuini intellectus ⁊ oꝑatio diuine volūtatꝭ pensant ad modū eoꝝ q̄ in nobis sunt: cū tn̄ multo dissimilr se habeāt. Nā ꝑmo qdem ex ꝑte cognitionis vel scie ꝯsiderādum est ꝙ ad cognoscēdum ea q̄ s̄m ordinē tp̄is eueniūt: alr se hent vis cognoscitiua que sub ordine tp̄is aliqualr cōtinet: alr illa q̄ totalr est extra ordinē tp̄is. Cuius exemplum conueniēs accipi pōt ex ordine loci. Nā s̄m phm in 4° physicoꝝ s̄m prius ⁊ posterius in magnitudine ē ꝑus ⁊ posteri' in motu: ⁊ ꝑ ꝯn̄s in tp̄e. Si ḡ sint multi homines ꝑ viā aliquā transeūtes: q̄libet eoꝝ q sub ordine transeūtiū ꝯtinet: hꝫ cognitionē de ꝑcedētibus ⁊ subsequētibus: inq̄ꝫtum sunt ꝑcedētes ⁊ subsequētes: qd ꝑtinet ad ordinē loci. Et iō quilibet eoꝝ videt eos q iuxta se sunt: ⁊ aliquos eoꝝ q eos ꝑcedunt: eos autē q post se sunt: videre nō pōt. Si aūt eēt extra totū ordinē transeūtium: vtpote in aliq̄ excelsa turri ꝯstitutus: vn̄ posset totam viā videre: videret qdē sil' oēs in via exn̄tes: nō sub rōne ꝑcedētis ⁊ subsequētis in cōparatione. s. ad ei' intuitū: sꝫ sil' oēs videret: ⁊ q̄o vn' eoꝝ alium ꝓcedit. Qr̄ igit cognitio nr̄a cadit sub ordine tp̄is: vel ꝑ se vel ꝑ accidēs: vn̄ ⁊ aīa in cōponēdo ⁊ diuidēdo necesse, hꝫ adiūgere tp̄s: vt dr̄ in 3° de aīa: ꝯn̄s est ꝙ sub ei' cognitione cadāt res sub rōne p̄ntis ꝑteriti ⁊ futuri. Et iō p̄ntia cognoscit tāqꝫ actu exn̄tia ⁊ sensu aliqualr ꝑceptibilia: ꝑterita aūt cognoscit vt memorata: futura aūt nō cognoscit in seipsis: q' nōdum sunt: sꝫ cognoscere ea pōt in causis suis. Per certitudinē qdē: si totalr in causis suis sint d̄terminata: vt ex q̄b' de necessitate eueniēt. Per ꝯiecturā aūt si nō sint sic determinata q̄n impediri nō possint: sicut q̄ sunt vt in plribus. Nullo aūt mō: si in suis causis sunt oino in potētia nō magis d̄terminata ad vnū q̄ꝫ ad aliud: sicut q̄ sunt ad vtrūlibet. Nō. n. ē aliqd cognoscibile s̄m ꝙ est in potētia. sꝫ solū s̄m ꝙ est in actu. vt pꝫ ꝑ Phm in. ix. metaphysice. Sꝫ deus ē oino eē ordinē tp̄is quasi in arce eternitatis ꝯstitutus: q̄ est tota sil': cui subiacet tot' tp̄is d̄cursus: s̄m vnū ⁊ simplicē eius intuitū. Et iō vno intuitu videt oīa q̄ agunt s̄m tp̄is d̄cursuꝫ: ⁊ vnūqdqꝫ s̄m ꝙ est in seipso exn̄s: non q̄si sibi futuꝝ q̄ꝫtū ad eius intuitū. ꝓut est in solo ordine suaꝝ causaꝝ: q̄ꝫuis ⁊ ip̄m ordinē causaꝝ videat: sꝫ oino eternalr sic videt vnūqdqꝫ eoꝝ que sunt in quocunqꝫ tempore sicut oculus humanus videt sortē sedere in seipso nō in causa sua. Ex h̄ aūt ꝙ hō videt sortē sedere: nō tollit ei' ꝯtingentia q̄ respicit ordinē cāe ad effectū. tn̄ c̄tissime ⁊ infallibilr videt oculus hoīs sortez sedē dū sedet. q' vnūqdqꝫ ꝓut est in seipso iā d̄terminatū ē. Sic igit relinqt ꝙ de' certissime ⁊ infallibilr cognoscat oīa q̄ fiunt in tp̄e: ⁊ tn̄ ea q̄ in tp̄e eueniunt nō sunt vel fiunt ex necessitate. sed ꝯtingenter. Sil'r ex parte voluntatis diuine d̄ria est attēdenda. Nā voluntas diuina est intelligēda vt extra ordinē entium exn̄s: velut cā q̄dā ꝓfundēs totū ens, ⁊ oēs eius d̄rias. Sūt āt d̄rie entꝭ pōle ⁊ neciū: ⁊ iō ex ip̄a volūtate diuina originant necessitas ⁊ ꝯtingentia in rebus: ⁊ distinctio vtriusqꝫ s̄m rōnē primaꝝ cāꝝ. Ad effectus. n. quos voluit necessarios esse: disposuit causas necessarias. Ad effectus aūt quos voluit esse ꝯtingentes: ordinauit causas ꝯtingenter agentes: id est potentes deficere. Et s̄m harum conditionē causaꝝ effectus dicuntur vel neces/

Marginal notes, left margin: Obiectio. — Rn̄sio. Et ꝑ acci. reducit ad ꝑ se. — G — Lec. 6. ⁊ 2. cō. 38. Lec. 5°. ⁊. com. 2. — Opi° eē fa. — Impug°. Que nō subdunt cele. vir. — H — Lec. 7. ⁊ cō. 6. tertij libri. Intel. ⁊ volū. act' org. coꝝ. — Lec. 4°. tertij lib. ⁊ t. c. 150. Intel. ⁊ volū. subdi. coꝛ. ce. — Lec. 4. cap. 5. — I — Per acci. reduci in cā ꝑ se — Lec 8. — Lec. ii. — Cōcursus dicitur. cāruꝫ in cau. celestem reduci i itel. — K — Opi° — omnia reducit in diui. ꝓui. — Opi°. fal. — Proba°. — Cōprehē° intel. ⁊ volū. diuine. — L

Marginal notes, right margin: Obiectio — ꝑ'ra. — 2°. — Rn̄sio. Cogni. ⁊ opera. dei longe alr q̄ꝫ nr̄a. — Lec. 17. ⁊ com. 99. — M — Cogni. nr̄a intel. sub. or. tempo. — Lec. ii. ⁊. com. 23. — N — Cogno. tn̄ actu. Lec. 10. ⁊. com. 19. — O — Contingē. rerū cū infalli. scie diuine. Volū. diuina extra or. entium. — Neces. ⁊ contin. in rebus ex diui. volū.

sarij vel ɔtingētes. q̄uis oēs depēdeāt a volūtate diui/na sicut a pma cā q̄ trāscēdit ordinē necessitatꝭ ⁊ ɔtingē tie. Hoc aūt nō pt dici de voluntate humana: nec de ali/qua alia cā. q2 ois alia cā cadit iā sub ordine necessitatꝭ vl' ɔtingētie: ⁊ iō opꝫ ꝙ vel ipsa cā possit deficere. vl' effe ctus ei9 nō sit ɔtingēs s3 necī9. Volūtas āt diuina indefi ciēs ē. tñ nō ois effect9 ei9 sit necessarij. s3 qdā ɔtingētes.

A

Contingen. cā indefi. diuine volun. Obiectio

¶ Silr āt aliā radicē ɔtingentie quā hic Phs ponit ex h ꝙ sumus ɔsiliatiui aliq̄ sbuertere nitunt volētes ostēde re ꝙ volūtas in eligēdo ex necessitate mouet ab appeti bili. Cū. n. bonū sit obiectū volūtatꝭ: non pōt (vt videt) ab hoc diuertere qn appetat illō qō sibi videt bonū: sicut nec rō ab hoc pōt diuertere qn assentiat ei qō sibi videt verū. Et ita videt ꝙ electio ɔsiliū ɔñs semp ex necessita/te pueniat. Et sic oia quoꝝ nos pn'm sum9 p ɔsiliū ⁊ ele/ctionē ex necessitate pueniēt.

B

Rñsio Veri ⁊ bo. 3' diui.

¶ S3 dōm est ꝙ silis diuisio attendēda est circa bonū. sicut circa veꝝ. Est aūt qōdaꝫ veꝝ qō est per se notū. sicut pma pncipia demōstrabilia qb9 ex necessitate intellect9 assentit. Sūt aūt q̄dā va nō per se nota. sed p alia. Hoꝝ aūt duplex est ɔditio. q̄dam enim ex necessitate ɔsequunt ex pncipijs. ita. s. ꝙ nō pnt esse falsa pncipijs exñtib9 veris. sicut sunt oēs ɔclones demōstrationū. Et hmōi veris ex necessitate assentit in/tellectus postq̄ꝫ pceperit ordinē eoꝝ ad pncipiū. nō aūt pus. Quedam aūt sunt q̄ nō ex necessitate ɔsequunt ex pncipijs. ita. s. ꝙ pnt esse falsa pncipijs exñtibus veris. sicut sunt opinabilia qbus nō ex necessitate assentit intel lectus. q̄uis ex aliquo motiuo magis inclinet in vnaꝫ ptē q̄ꝫ in aliā. Ita ēt est qōdā bonū qō est pp se appetibi le. sicut felicitas q̄ h3 rōnē vltimi finis. ⁊ hmōi bono ex necessitate inheret volūtas. nāli. n. q̄dam necessitate oēs appetūt eē felices. Quedā vo sunt bona que sunt appe tibilia pp finem. q̄ cōparant ad finē sicut ɔclones ad pn cipium. vt p3 p Phm in 2o physicoꝝ. Si igit essent ali/qua bona qbus non exñtibus non posset aliqs esse fe/lix. hec ēt eēnt ex necessitate appetibilia. ⁊ maxime apō eū q talē ordinē percipiat. Et forte talia sunt esse viuere ⁊ intelligere. ⁊ si qua alia silia. S3 particularia bona in qbus humani act9 ɔsistunt: nō sunt talia nec sub ea rōne cōphendunt vt sine qbus felicitas esse nō possit. puta comedere hunc cibū vel illū: aut abstinere ab eo: hnt tñ in se vñ moueant appetitū sm aliqō bonū ɔsideratū in eis. ⁊ iō volūtas nō ex necessitate inducit ad hec eligen da. Et pp hoc Phs signanter radicez ɔtingētie in his q̄ fiunt a nobis assignauit ex pte ɔsilij. qō est eoꝝ que sunt ad finē ⁊ tñ non sunt determinata. In his. n. in qb9 me/dia sunt determinata nō est opus ɔsilio. vt dr in. iij. ethi coꝝ. Et hec qdē dicta sunt ad saluandum radices ɔtin/gentie quas hic Aristoteles ponit: q̄uis videantur lo/gici negocij modū excedere.

Intel. qbus assentiat nec. ⁊ qbus nō

C

Bo. pp se ap pet.

Bo. ordi. ad fi. Lec. 15. ⁊ com. 91.

Radix ɔtin gentie

Lec. 8. cap. 6.

LECTIO. XV.

¶ Necesse est igit id qō est qñ est: eē: ⁊ id qō non est: qñ nō est: nō eē: nō tñ aut omne qō est: esse: aut oē qō nō est: nō eē: necesse ē. Nō enim idē est oē qō est: necessario esse: cuꝫ est: ⁊ simplr necīo eē. ⁊ de eo qō nō ē: sili modo.

¶ Igit eē qō est quādo est: ⁊ nō eē qō nō est qñ nō est: necesse ē. S3 nō oē qō est necē est esse: nec qō nō est necesse ē nō eē. Nō. n. idē est oē qō ē necessario esse qñ est: ⁊ simplr eē ex necessitate. Similr aūt ⁊ in eo qō non est.

Postq̄ꝫ Phs ostdit esse impossibilia ea que ex pdictis rōnibus sequebant. Hic remouꝫ impossibilibus ɔcludit veritatem. Et circa hoc duo facit. q2 enim argumentando ad impossibile pcesserat ab enūtiationib9 ad res: ⁊ iam remouerat inconuenientia que circa res seque/bantur. ordine ɔuerso. pmo ostdit qualiter se habeat ve ritas circa res. Scdo qualr se habeat veritas circa enū tiationes. ibi [Quare qm ōrones vē sunt.] Circa pmū duo facit. Primo ostendit qualr se habeat vitas ⁊ neces sitas circa res absolute ɔsideratas. Scdo qualr se ha/beat circa ea p cōparationē ad sua opposita. ibi [Et in ɔdictione eadē rō est.] Dicit ergo pmo quasi ex pmissis ɔcludēs ꝙ si pdicta sunt incōuenientia. vt. s. oia ex neces sitate eueniant. opꝫ dicere ita se habere circa res. s. ꝙ oē qō est: necesse est esse qñ est. ⁊ oē qō nō est: necesse est nō esse qñ non est. Et hec necessitas fundat sup hoc pncipiū impoīe est simul esse ⁊ non esse. Si. n. aliqd est impossi/bile dum est illud sil' nō esse. g necesse est tunc illud esse. Nam impossibile nō esse idē significat ei qō est necesse esse. vt in scdo dicet. Et silr si aliqd nō est: impoīe est il/lud sil' esse. g necesse est nō esse. q2 ēt idem significant. Et iō manifeste veꝝ est ꝙ oē qō est: necesse est esse qñ est. et oē qō nō est: necesse est non esse p illo tēpore quādo non est. Et hec est necessitas nō absoluta. sed ex suppositio/ne. Unde non pōt simplr absolute dici ꝙ oē qō est neces se est esse. ⁊ oē qō non est necesse est non esse. q2 non idē significāt. ꝙ omne ens qñ est sit ex necessitate. ⁊ ꝙ omne ens simplr sit ex necessitate. Nā pmū significat necessita tem ex suppositione. 2m autē necessitatē absolutā. Et qō dcm̄ est de esse: intelligēdum est silr de non esse: q2 aliud ē simplr ex necessitate nō eē. ⁊ aliō ē ex necessitate nō eē qñ nō est. Et p h videt Arist. excludē id qō supra dcm̄ ē ꝙ si in his q̄ sunt: alteꝝ determinate ē veꝝ: ꝙ ēt anq̄ꝫ fie ret: alteꝝ determinate esset futuꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

D

Expo. pe. p. 1. 4o metaphy. Lec. 6. ⁊ cō. 9.

E

Lec. 6.

Oē qō est qñ est necesse eē ⁊c.

Expo. 2e ⁊ 3e

Simi.

¶ Et in ɔdictione ēt rō eadē est. Oē nāq3 ne/cesse ē eē: aut nō eē: ⁊ itē fore aut nō fore: nō tñ necesse est distincte alteꝝ fore. Veluti ne/cesse est qdē pugnā naualē cras fore: aut nō fore: nō tñ fore pugnā naualē cras necē: neq3 rursus nō fore. attñ fore: aut nō fore necē ē:

¶ Et in ɔdictiōe eadē rō ē. Eē qdē: vl' nō esse oē necē ē: ⁊ futuꝝ eē: vel nō eē: nō tñ diuidē tē dicere est alteꝝ necīo. Dico aūt: vt neces/se ē eē futuꝝ bellū nauale cras: vl' ñ futuꝝ eē: s3 nō futuꝝ eē cras bellū nauale necē ē: vl' ñ futuꝝ eē. Futuꝝ āt vl' eē: vl' non eē: necē est.

¶ Ostendit qm modo se habeat circa res per compara tionem ad sua opposita. ⁊ dicit ꝙ eadē rō est in ɔdictio/ne q̄ est in in suppositione. Sicut. n. illud qō non est ab/solute necessarium fit necessariū in suppositione eiusdē. q2 necesse est esse qō est. ita ēt qō non est in se necessariū absolute fit necessarium per disiūctionē oppositi. q2 ne/cesse est de vnoquoq3 ꝙ sit vel non sit. ⁊ ꝙ futuꝝ sit aut non sit: ⁊ hoc sub disiunctione: ⁊ hec necessitas fundat sup hoc pn'm ꝙ impossibile est contradictoria simul esse va vel falsa. Unde impossibile est neq3 esse neq3 nō esse. Ergo necesse est vl' esse vl' non esse. Non tñ si diuisim al/terum accipiat necesse est illō esse absolute. Et hoc ma nifestat p exēplum: q2 necessarium est nauale bellū esse futuꝝ cras: vel non esse. sed non est necesse nauale bel/lum futuꝝ esse cras: silr ēt non est necessarium non esse futuꝝ: q2 hoc ptinet ad necessitatē absolutā. sed necesse est ꝙ vel sit futuꝝ vel non sit futuꝝ: ⁊ hoc ptinet ad ne/cessitatē que est sub disiunctione. ¶ Deinde cum dicit.

Expo. pe ⁊ 2e

Necessitas p disiūctionē

4o metaph. t. com. 9. Lec. 6.

Expo. 3e. ⁊ vl.

¶ Quare cū ōrones ita sūt vē: queadmodū sese hnt res ipse: p3 ⁊ ɔdictionē ipsam: q̄ cir ca res eas efficitur: q̄ sic se hnt: vt eque fieri:

atqȝ non fieri:ꝛ eē atqȝ non eē possint:neces/sario pinde sese hñt atqȝ res tales sese hñt:ꝛ eandē cū illis legē sub ire:qđ qdē in hisce fit: q̄ nō semp sūt:aut nō semp nō sūt. Cōtradi/ctiōis.n.reꝝ ipsaȝ alterā qdē ptē necesse est verā eē:vl' falsam:nō tñ hanc:vl' hāc:ſȝ vtra/qȝ contigerit.fitqȝ vt altera magis sit v̓a:nō tamē v̓a:vl' falsa distincte:sicuti diximus.

¶ Quare qm̄ oꝛones sil'r v̓e sūt queadmodū ꝛ res se hñt:manifestū ē:qm̄ q̄cūqȝ sic se hñt: vt vtrūlibȝ sint:ꝛ ɔ̄ria ipsoꝝ ɔtingere queāt: nec̄e ē sil'r se hr̄e ꝛ ɔ̄dictiōes. Qđ ɔtingit in his q̄ non semp sunt:ꝛ nō semp nō sunt. Ho rū.n.nec̄e ē alterā ptē ɔ̄dictionis v̓aȝ eē:vel falsaȝ. Nō tñ hoc vl' illđ:ſȝ vtrūlibȝ:ꝛ magis qdē alterā v̓aȝ:non tñ iam veram vl' falsam.

¶ Ex eo ꝙ se hȝ circa res.ōndit q̄l'r se hēat circa oꝛones. Et p̄mo ōndit quō vniformiter se hȝ in v̓itate oꝛonū si/cut circa esse ꝛ nō esse.2° final'r ɔcludit veritatem totius dubitationis.ibi[Quare manifestū.]Dicit ergo p̄mo ꝙ qꝛ hoc modo se hñt oꝛones enūtiatiue ad v̓itatem si/cut ꝛ res ad esse vel nō esse.qꝛ ex eo ꝙ res est vel non est oꝛo est vera vel falsa:ɔsequens est ꝙ in oīb⁹ rebus que ita se hñt vt sint ad vtrūlibet ꝛ quecūqȝ ita se hñt ꝙ con traria eoꝝ qual'rcūqȝ ɔtingere possunt siue equal'r siue alteꝝ vt in pl'ibus ex necessitate seq̄tur ꝙ ēt sil'r se habe/at ɔ̄dictio enūtiationū. Et exponit ɔseq̄nter que sint il/le res quaꝝ ɔ̄dictoꝛia ɔtingere queāt.ꝛ dicit h'mōi esse q̄ neqȝ semp sunt sicut necessaria:neqȝ semp nō sunt sicut impossibilia:ſȝ q̄nqȝ sunt ꝛ q̄nqȝ nō sunt. Et vlteri⁹ ma/nifestat q̄lr̄ sil'r se hēat in ɔ̄dictoꝛijs enūtiationib⁹.ꝛ di/cit ꝙ haꝝ enūtiationū q̄ sunt de ɔtingentib⁹ necesse est ꝙ sub disiūctione altera pars ɔ̄dictionis sit vera vl' fal/sa:non tñ hec vel illa determinate:sed se hȝ ad vtrūlibȝ. Et si cōtingat ꝙ altera pars ɔtradictionis magis sit ve/ra:sicut accidit in ɔtingentibus que sunt vt in plurib⁹. non tñ ex hoc necesse est ꝙ ex necessitate altera earum determinate sit vera vel falsa. ¶ Deinde cum dicit.

F

Expo.p̄ᵉ. Enū.quo ad veritatem

2ᵉ.

3ᵉ. Enū.de ɔtin gen.q̄.ad v̓i.

¶ Quare pȝ nō oīuȝ affirmationū:ꝛ negatio/nū oppositaꝝ alterā nec̄io v̓aȝ eē:alterā fal/saȝ. Nō.n.in hisce q̄ sūt:sic res se hȝ:ꝛ in ijs q̄ nō sūt qdē:eē v̓o aut nō eē pñt:ſȝ vti dixim⁹.

¶ Quare manifestū est qm̄ nō est necesse oēs affirmatiōes:ꝛ negatiōes oppositaꝝ:hāc q/dē verā:illā v̓o falsaȝ eē. Neqȝ.n.queadmo dū in his q̄ sūt sic se hñt:ꝛ in his q̄ non sunt: polia tñ eē vl' nō eē:ſȝ queadmodū dcm̄ est.

G

Expo.1ᵉ. Nō in oī gñe affir.vl' neg. nō semp alte rā deter.ve. vel fal.

¶ Concludit p̄ncipale intentū:ꝛ dicit manifestum esse ex predictis ꝙ non est necesse in omni gñe affirmationū.ꝛ negationū oppositaꝝ:alterā determinate esse verā ꝛ al terā esse falsam:qꝛ nō eodē mō se hȝ v̓itas ꝛ falsitas in his que sunt iam de p̄nti:ꝛ in his que nō sunt.sed pñt es se vel non eē. Sȝ hoc mō se hȝ in vtrisqȝ sicut dictum ē. qꝛ.s.in his que sunt necesse determinate alterum esse ve rum.ꝛ alterum falsum: quod non contingit in futuris que pñt esse ꝛ non esse. Et sic terminatur primus liber.

¶ Expliciunt preclarissima commentaria diui Thome Aquinatis in primū librū Perihermenias Aristotel.

¶ Aristotelis stragyrite phipateticoꝝ p̄ncipis Textus. Secundi libri perihermenias.

Qm̄ āt affirmatio enūtiatō ē qp piā d̄ q̄piaȝ signās:h̄ āt nomē ē aut id qđ noīe caret:vnū v̓o id eē:atqȝ d̄ vno dici qđ est in affirmatiōe oȝ.

Qm̄ āt ē d̄ aliquo affirmatio si/gnificans aliqđ:hoc āt ē vl' nomē: vl' innoiabile:vnū aūt opȝ eē ꝛ de vno id quod ē in affirmatione.

¶ Diui Thome Aqnat̄ sacri Ordinis predicatoꝝ in s̄m libꝝ pihermenias Aristotel' p̄clarissima Cōmentaria.

H

Primo libro Lec.4.ꝛ.5. Tria in enū. ɔsideran.

Postquā Ph̄s in p̄ libro determina/uit de enūtiatiōe simpl'r ɔsi/derata. Hic d̄terminat d̄ enūtiatiōe s̄m ꝙ di/uersificat̄ p aliqđ sibi additū. Pñt āt tria i enūtiatiōe ɔsiderari. Pˀio ipe dictiōes q̄ p̄/dicāt̄ vl' subijciūt̄ in enūtiatiōe q̄s supra distīxit p noīa ꝛ v̓ba.2° ipa ɔpō sȝ quā ē veꝝ vl' falsuȝ i enūtiatōe affir matiua vl' negatiua.3° ipa oppō vni⁹ enūtiatōis ad aliā. Diuidit̄ ḡ h̄ p̄s i tres p̄tes. In p̄ᵃ ōndit qđ accidit enūtia tiōi ex h̄ ꝙ aliqđ addit̄ ad dictiōes i sub° vl' p̄dicato po/sitas.2° qđ accidat enūtiatōi ex h̄ ꝙ aliqđ addit̄ ad d̄ter minādū v̓itatē vl' falsitatē ɔpōnis.ibi[His v̓o d̄termina tis.]3° soluit q̄ādā dubitatōeȝ circa oppōnes enūtiatio/nū p̄uenientē ex eo ꝙ addit̄ aliqđ simplici enūtiatiōi.ibi [Vtꝝ āt ɔ̄ria ē affirmatio.]Est āt ɔsiderādū ꝙ additio fcā ad p̄dicatū vl' subȝ q̄nqȝ tollit vnitatē enūtiatōis.q̄nȝ v̓o nō tollit:sic additio negōnis ifinitant̄ dictionē. Circa p̄ᵐ ḡ duo fac̄. Pˀio ōndit qđ accidit enūtiatōib⁹ ex addi tiōe negōnis ifinitāt̄ dictionē.2° ōndit qđ accidat circa enūtiatōeȝ ex additōe tollēte vnitatē.ibi[At v̓o vnū de pl'ib⁹.]Circa p̄ᵐ duo fac̄. Pˀio d̄terminat d̄ enūtiatiōib⁹ simplicissimis i qb⁹ nom̄ finitū vl' ifinitū pōit̄ tm̄ ex p̄te subi.2° d̄terminat d̄ enūtiatiōib⁹ i qb⁹ nomē finitū vl' ifini tū pōit̄:nō solū ex p̄te subi.ſȝ ēt ex p̄te p̄dicati.ibi[Qn̄ āt ē 3ᵐ adiacēs.]Circa p̄ᵐ duo fac̄. Pˀio p̄pōit rōes q̄ādā distinguēdi tales enūtiatōes.2° ponit eaꝝ distōnē ꝛ ordi nē.ibi[Quaꝝ p̄ᵃ ē affirmatio.]Circa p̄ᵐ duo fac̄. Pˀio ponit rōnes distinguēdi enūtiatōes ex p̄te noiuȝ.2° ꝙ n̄ p̄t eē eadē rō distinguēdi ex p̄te v̓boꝝ.ibi[Preter v̓bū āt.] Circa p̄ᵐ tria fac̄. Pˀio p̄ponit rōnes distinguēdi enūtia tiōes.2° exponit qđ dixerat.ibi[Nomē āt dcm̄ ē.]3° cō cludit itērū.ibi[Erit āt oīs affirmatio.]Resumit ḡ illđ qđ supra dcm̄ ē d̄ distōne affirmatiōis:ꝙ.s.affirmatio ē enūtiatio significās aliqđ d̄ aliq̄.ꝛ q̄ v̓bū ē p̄pe nota eo/rū q̄ d̄ altero p̄dicāt̄:ɔñs ē vt illđ d̄ q̄ aliqđ dr̄ p̄tineat ad nomē. Nomē āt ē vl' finitū vl' ifinitū.ꝛ iō q̄si ɔcludēs sb/dit ꝙ qꝛ affirmatio sigñat aliqđ d̄ aliq̄ ɔñs est vt h̄ de q̄ sigñat̄ aliqđ d̄ aliq̄.s.subȝ affirmatōis sit vl' nomē.s.fini tū qđ p̄pe dr̄ nom̄:vt i p̄ dcm̄ ē.vl' inoiatū.i.ifinitū nom̄. qđ dr̄ inoiatū.qꝛ ipȝ n̄ noiat aliqđ cū aliq̄ foꝛa d̄termina ta.ſȝ solū remouet d̄terminatōeȝ foꝛe. Et ne aliqs diceret ꝙ id qđ i affirmatiōe subijcit̄ ē sil' nomē ꝛ inoiatū ad h̄ excludēdū subdit ꝙ id qđ ē.s.p̄ᵐ i affirⁿᵉ.s.vna de q̄ nūc loqmur.oȝ eē vnū ꝛ d̄ vno sub°:ꝛ sic oȝ ꝙ subȝ tal' affir matiōis sit vel nomē vel nomē ifiᵐ. ¶ Deinde cū dicit.

Lec.8.

Noᵐ.

Qn̄ additio ad predi.vel subᵐ tollit vnitatem

Lec.5ᵉ.

I

Lec.5ᵉ.

Primi libri Lec.8.

Expo.p̄ᵉ.

K

2ᵉ. Lec.4.pri/mi libri. No.infᵐ.

Expo.vl.

¶ Dictūqȝ ē aūt qđ nā sit ipm nomē:ꝛ qđ ēt id qđ noīe caret:ipȝ.n.n̄ hō nō nomē:ſȝ ifini tū nomē appello:infinitū.n.nomē vnū quo/dāmō significare videt̄:queadmodū ꝛ non valȝ:nō v̓bum:ſȝ infinitum nuncupo v̓buȝ.

¶ Nomen aūt dcm̄ est ꝛ innominabile prius. Nō ho.no enim quidem nomen nō dico ſȝ

nomē infinitū. Unū enim significat quodā modo infinitum: quēadmodū ⁊ non currit. non verbum dico. sed infinitum verbum.

A Lec. 4. pmi libri Expo. 1.

¶ Exponit qđ dixerat. ⁊ dicit ꝙ supra dictuꝫ est. quid sit nomen ⁊ qđ sit innoiatum. i. infinitū nomen: q̄ non hō non est nomen sꝫ est infinitū nomē. sicut nō currit nō est v̄bum sꝫ infinitū v̄bum. Interponit aūt qđdam qđ valꝫ ad dubitationis remotionē. vꝫ ꝙ nomē infinitū quodā modo significat vnū. Non. n. significat simplr vnum sic nomen finitū qđ signat vnā formaꝫ generis vel spēi aut ēt indiuidui. sed inq̄ztum significat negōnē forme alicuius: in qua negatiōe multa cōueniunt sicut in quodā vno fm rōnem. Unuꝫ aūt eodē modo dꝛ aliquid sicut ⁊ ens. Unde sicut ipm non ens dꝛ ens non qdem simplr. sꝫ fm qd. i. fm rōnem. vt pꝫ in 4° metaphy. ita ēt negatio est vnū fm quid. s. fm rōnem. Introducit aūt hoc. ne aliqs dicat ꝙ affirmatio in qua subijcitur nomen infinitum non significet vnum de vno: q̄si nomen infinitum non significet vnum. ¶ Deinde cum dicit.

No. inf. sig. vnum — Unū ⁊ ens. — Lec. 3. ⁊ 4. — Neg. vnum

¶ Omnis affirmatio pfecto: aut ex noie ⁊ v̄bo: aut ex infinito nomine verboq̄ꝫ cōstabit. ¶ Erit aūt omnis affirmatio vł ex nomine ⁊ verbo: vel ex infinito nomine ⁊ verbo.

B Expo. 1.

¶ Concludit ppositū. s. ꝙ duplex est modus affirmationis. Quedam. n. est affirmatio que cōstat ex noie ⁊ v̄bo. quedam autē est que cōstat ex infinito nomine ⁊ verbo. Et hoc seqtur ex hoc qđ supra dictuꝫ est: ꝙ hoc de quo affirmatio aliqd significat vel est nomen vel innominatum. Et eadem dīia potest accipi ex parte negationis. q̄ de quocūq̄ꝫ contingit affirmare: contingit ⁊ negare. vt in primo habitum est. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. 9.

¶ Absq̄ꝫ nāq̄ꝫ v̄bo nulla est affirmatio sane: neq̄ꝫ nulla negatio. Est. n. vel erat vł fuit vel erit: ⁊ q̄cūq̄ꝫ alia sꝫ huiuscemōi v̄ba: ex nūero sūt eoꝝ: que posita sūt. Signt. n. īsup tp̄s. ¶ Preter verbum autē nulla affirmatio: vel negatio est. Est enim vel erit: vł fuit: vel quecūq̄ꝫ alia huiusmodi verba: ex his sunt que sunt posita. Consignificant enim tempus.

C Expo pᵃ. Lec. 5. pri mi libri. Preter no'. vel v̄. nē affi. vel nega.

¶ Ondit ꝙ dīia enuntiationū non pōt sumi ex parte v̄bi. Dictū est. n. supra ꝙ p̄ter v̄bum nulla est affirmatio vel negatio. Pōt enim preter nomen esse aliqua affirmatio vel negatio. vꝫ si ponat̄ loco noīs infinitum nomē: loco aūt v̄bi in enūtiatione non pōt poni infinitū v̄bum. duplici rōne. Primo qdem q̄ infinitū v̄bum cōstituit̄ p additionem infinite pticule: que qdē addita v̄bo p se dicto .i. extra enūtiationem posito remouet ipsum absolute. sicut addita noi remouet formā noīs absolute. et iō extra enūtiationē pōt accipi v̄bum infinitū p modum vni⁹ dictionis. sicut ⁊ nomē infinitū. Sed q̄ñ negatio addit̄ v̄bo in enūtiatione posito negatio illa remouet v̄bum ab aliquo. ⁊ sic facit enūtiatiōeꝫ negatiuā. Qđ non accidit ex pte noīs. Nō. n. enuntiatio efficit̄ negatiua nisi p hoc ꝙ negat̄ cōpositio que importat̄ in v̄bo. ⁊ iō v̄bum infinitū in enūtiatione positū fit v̄bū negatiuū. Scđo q̄ in nullo variat̄ veritas enūtiationis siue vtamur negatiua pticula vt infinitante v̄bum. vel vt faciēte negatiuā enūtiationeꝫ. ⁊ iō accipit̄ semp in simpliciori intellectu put est magis in pmptu. Et inde est ꝙ nō diuersificauit affirmationē p hoc ꝙ fit ex v̄bo vł infinito v̄bo sicut diuersificauit p hoc ꝙ est ex noie vel īfinito noie. Est aūt cōsiderandū ꝙ in noib⁹ ⁊ v̄bis p̄ter dīiaꝫ finiti ⁊ infiniti ē dīia recti ⁊ oblīq. Casus. n. noium ēt v̄bo addito nō cōstituūt

D — Neg. addita verbo. Enun. fieri nega. — 2ᵃ ra. — Enun. ex v̄. vł inf. — E Cur ex casu ver. ⁊ nō no. fit enun.

enūtiationē significātē veꝝ vel falsum: vt in pmo habitū est: q̄ in obliquo noie nō includit̄ ipse rect⁹. Sꝫ i casibus v̄bi includit̄ ipm v̄bū p̄ntis tp̄is. Preteritū. n. ⁊ futuꝝ que significāt casus v̄bi dn̄r p respectū ad p̄ns. Unū si dicat̄ hoc erit. ideꝫ est ac si diceret̄ hoc est futuꝝ. Hoc fuit hoc ē p̄teritū. Et pp hoc ex cāu v̄bi ⁊ noie fit enūtiatio. Et iō subiūgit ꝙ siue dicat̄ est: siue erit: siue fuit: vel q̄cūq̄ꝫ alia hmōi v̄ba. sꝫ de numero p̄dictoꝝ v̄boꝝ sine qbus nō pōt fieri enūtiatio. q̄ oīa cōsignificāt tp̄s: ⁊ alia tp̄a dn̄r p respectū ad presens. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. 4. — In ca. ver. includitur ver. p̄ntis temp. — Expo. 2ᵃ. — Ult.

¶ Quare pma ē affirmatio: atq̄ꝫ negatio: homo est: hō non ē: deinde non hō est: non homo non est. Rursus oīs hō est: nō oīs hō ē: oīs non hō est: non omnis non hō est. Eadē est ratio ⁊ de tempore exacto atq̄ꝫ futuro. ¶ Quare pma est affirmatio: ⁊ negatio: ē homo: non est homo: deinde ē non homo: non est nō hō. Rursus ē omnis hō: nō est oīs homo: ē omnis nō hō: nō est omnis nō homo. Et in extrinsecis temporibus eadē ratio est.

F 3ᵃ dīia enun. in qb⁹ no. fi. vel infini. ex parte subi Expo. pᵃ.

¶ Cōcludit ex p̄missis distōnē enūtiationū in qb⁹ nomē finitū vel īfinitū ponit̄ solum ex pte subi. in qb⁹ triplex dīia intelligi pōt. Una qdē fm affirmationē ⁊ negōneꝫ. alia fm subm finitū ⁊ infinitū. 3ᵃ fm subm vlr vł nō vlr positū. Nomē aūt finitū est rōne p̄us infinito sicut affirmatio p̄or est negatiōe. vñ pmā affirmationeꝫ ponit hō est: ⁊ pmā negatiōeꝫ hō nō est. Deinde ponit scđaꝫ affirmatiōeꝫ: nō hō est. scđam aūt negatiōeꝫ: nō hō nō ē. Ulteri⁹ aūt ponit illas enūtiatiōes in qb⁹ subm vlr ponit̄ q̄ sunt q̄tuor: sicut ⁊ ille in qb⁹ est subm nō vlr positum. Pretermisit āt ponere exēplū de enūtiatiōib⁹ in qb⁹ subijcit̄ singulare. vt Socrates ē. Socrates nō ē. q̄ singularib⁹ noib⁹ nō addit̄ aliqđ signū. Unū in hmōi enūtiatiōib⁹ nō pōt oīs dīia inueniri. Silr ēt intermittit exēplificare de enūtiatiōib⁹ quaꝝ subiecta pticulr ponunt̄. q̄ tale subm quodāmō eādē vim hꝫ cū subo vlī nō vlr sumpto. Nō ponit aūt aliquā dīiam ex pte v̄bi que posset sumi fm casus v̄bi. q̄ sic, ipse dic̄ in extrinsecis tp̄ib⁹. i. in p̄terito ⁊ in futuro que circūstant p̄ns: est eadeꝫ rō sicut ⁊ in presenti vt iam dictum est. LECTIO. II.

3ᵃ. — Pretermi. exᵐ de enū. subiec singu. — G Subie par. pretermi. dīia fm ca. ver. Ult.

¶ Cum aūt ipsum est tertiū insup predicatur hoc pacto. Homo iustus est dupliciter iam ipse oppositiones dicuntur. ¶ Qñ autem est tertium adiacens predicat̄: dupliciter dicuntur oppositiones.

Postq̃ Phs distinxit enūtiatiōes in qb⁹ nomē finitū vł īfinitū ponit̄ solū ex pte subi. h accedit ad distinguēdū illas enūtiatiōes in qb⁹ nomen finitū vel infinitū ponit̄ ex pte subi, ⁊ ex pte p̄dicati. Et circa h duo facit. Primo distinguit hmōi enūtiatiōes. 2° manifestat q̄dā q̄ circa eas dubia eē possent. ibi[Qm̄ vo ꝯtra est.]Circa pmū duo fac̄. Primo agit de enūtiatiōib⁹ in qb⁹ nomē p̄dicat̄ cū h v̄bo. est. 2° de enūtiatiōib⁹ in qb⁹ alia v̄ba ponunt̄. ibi[In his vo in qb⁹.]Distīguit āt hmōi enūtiatiōes sic ⁊ pmas fm triplicē dīiaꝫ ex pte subi cōsideratā. Primo nāq̄ꝫ agit d enūtiatiōib⁹ in qb⁹ subijcit̄ nomē finitū nō vlr sūptū. 2° d ill' in qb⁹ subijcit̄ nomē finitū vlr sūptū. ibi[Silr aūt se hꝫ.]3° de illis in qbus subijcit̄ nomen infinitū. ibi[Alie aūt hēnt ad id qđ est nō homo.]Circa pmū tria facit. Primo pponit diuersitatē oppōnis taliū enuntiationū. 2° cōcludit eaꝝ numeꝝ ⁊ ponit earum habitudinem. ibi[Quare quatuor.]3° exēplificat ibi

Lec. 4ᵃ. — Lec. 5ᵃ. — Lec. 3ᵃ. — H

[Intelligim⁹ vo.] Circa pmū duo facit. Primo pponit
qd̄ intēdit. 2° exponit qddā qd̄ dixerat ibi. [Dico aūt.]
No^m. 1^m. 3^m adiacens predicari — Circa pmū duo oz itelligere. Primo qdē qd est hoc qd̄
dicit. est. tertiū adiacēs pdicat. Ad cui⁹ euidētiā ɔside-
rādū est ꝙ qñq3 in enūtiatione pdicat. est. f3 se. vt cū dr̄
sortes est: per qd̄ nihil aliud intēdimus significare ꝙ̃ ꝙ
sortes sit in rer nā. Qñq3 vo non pdicat p se q̄si pncipa
le pdicatū. f3 q̄si ɔiunctū pncipali pdicato ad ɔnectēdū
ipm subo: sicut cū dr̄: sortes est alb⁹. non est intētio loq̄n
tis vt asserat sortē eē in rer nā. f3 vt attribuat ei albedi-
nē mediāte hoc vbo est. Et ideo in talib⁹. est. pdicat vt
Ver. cū no^e predicato — adiacēs pncipali pdicato. Et non dr̄ esse 3^m. q2 sit 3^m pdi
catū. f3 q2 est 3ª dictio posita in enūtiatione q̄ sil' cū noie
pdicato facit vnū pdicatū. vt sic enūtiatio diuidat in du
No^m 2^m — as ptes ꝛ nō in tres. Scdo ɔsiderādū est qd est hoc qd̄
dicit ꝙ q̄ñ est eo mō quo dcm̄ est. 3^m adiacēs pdicat. du
I — plr̄ dnr̄ oppōnes. Circa qd̄ ɔsiderandū est ꝙ in pmissis
enūtiationib⁹ in qb⁹ nomē ponebat solū ex pte subti. f3
qdlib3 subm erat vna oppositio puta si sub3 erat nomē
finitū non vlr̄ sumptu3 erat sola vna oppositio. s. est hō.
nō est hō. S3 q̄ñ est. 3^m adiacēs pdicat oz esse duas op-
pōnes eodē subto exnte fm diiam nois pdicati qd̄ pōt
esse finitū vel infinitū sicut hec est vna oppositio. homo
est iustus. hō non est iustus. alia vo oppositio est: hō est
Negationes fieri — non iustus. hō non est non iustus. Nō. n. negatio fit nisi
p oppositionem negatiue pticule ad hoc verbum est, qd̄
est nota predicationis. Deinde cum dicit.

Ubi ipsum est tertium dico componi no-
men aut verbum in affirmatione.

Dico aūt vt est iustus homo: est tertiū adia
cere nomen vel verbum in affirmatione.

K
Expo. t. — Exponit qd̄ dixerat. est. 3^m adiacēs, ꝛ dicit ꝙ cū dr̄ hō
est iustus hoc vbū est adiacet. s. pdicato tanq̄3 tertiū no
men vl' vbum in affirmatione. Potest. n. ipm est dici no
Li est dici nomen — mē put q̄libet dictio nomen dr̄. ꝛ sic est tertiū nomen id
est tertia dictio. S3 q2 fm cōem vsum loquēdi dictio si-
gnificans tps magis dr̄ verbū q̄3 nomen: pp hoc addit
vel verbum quasi dicat ad hoc ꝙ sit tertium: non refert
vtrum dicat nomen vel vbum. Deinde cum dicit.

Quare q̄tuor ob idipm erunt hec: quoru3
duo qdē sic se hēbunt ad affirmationē nega
tionēue silitudine rōnis: ꝛ ipse priuationes.

Quare quatuor erunt ille: quar duo qde3
ad affirmatione3 ꝛ negatione3 sese hēnt fm
ɔsequētiā vt priuationes: due vo minime.

Concludit numer enūtiationū. Et pmo ponit ɔclone3
numeri. 2° pōit ear habitudinē. ibi [Quar due qdē.]
L
Expo. p^e. — 3° rōnē numeri exemplificat. ibi [Dico aūt q̄ñ ē.] Dic
ergo p̄ ꝙ q2 due sunt oppōnes q̄ñ. est. 3^m adiacens pdi-
cat: cū ois oppositio sit iter duas enūtiationes. ɔñs est
ꝙ sint q̄tuor enūtiationes ille in qb⁹. est. 3^m adiacens p-
dicat subo finito non vlr̄ sūpto. Deinde cū dicit [Qua-
rū due qdē.] Oñdit habitudinē pdictar enūtiationum
2° — ad inuicē. ꝛ dicit ꝙ due dictar enūtiationū se hñt ad af
firmationē ꝛ negationē fm ɔñtiā siue fm correlationē:
M — aut analogia3: vt in greco habet sicut puationes. Alie
vo due minime. Qd̄ q2 breuiter ꝛ obscure dcm̄ ē: diuer
simode a diuersis expositū est. Ad cui⁹ euidentiā ɔside-
Tripl'r nom̄ predicari — randū est ꝙ tripl'r nomē pt pdicari in hmōi enūtiationi
bus. Qñq3. n. pdicat nomen finitū fm ꝙ assumunt due
Primus — enūtiatiōes. vna affirmatiua ꝛ altera negatiua. s. homo
est iustus: ꝛ homo non est iustus: que dicunt simplices.
Scds — Qñq3 vo predicat nomen infinitum fm ꝙ ēt assumunt
due alie. s. hō est non iustus ꝛ hō non est non iustus. que

dicunt infinite. Qñq3 vo pdicat nomen puatiuū: fm ꝙ — Tertius
ēt sumunt due alie. s. hō est iniustus: hō non est iniustus.
q̄ dicunt puatiue. Quidam ergo sic exposuerūt ꝙ due — Expo. t.
enūtiationes ear quas pmiserat. s. ille que sunt de infi-
nito pdicato: se hēnt ad affirmatione3 ꝛ negationē que
sunt de pdicato finito fm ɔñtiam vel analogiā. sic pua-
tiones. id est sicut ille que sunt de pdicato puatiuo. Ille
enim due que sunt de pdicato infinito se habent fm ɔse
quētiam ad illas que sunt de finito pdicato fm trāspo-
sitionem quādam. s. affirmatio ad negationē ꝛ negatio
ad affirmationē. Nā homo est non iustus: que est affir
matio de infinito pdicato: respondet fm ɔsequētiam ne — N
gatiue de pdicato finito: huic. s. hō non est iustus. Nega
tiua vo de infinito pdicato. s. hō non est non iustus affir
matiue de finito pdicato huic. s. hō est iustus. Propter
qd̄ Theophrastus vocabat eas que sunt de infinito pre — Theophrastus.
dicato trāspositas. Et sil'r ēt affirmatiua de puatiuo pdi
cato respondet fm ɔsequētiam negatiue de finito pdica
to. s. hec homo est iniustus, ei que est hō non est iustus.
Negatiue vo puatiue. s. hō non est iniustus: ei que ē hō
est iustus. Disponat ergo figura. Et in pma qdem linea
ponant ille que sunt de finito pdicato. s. homo est iust⁹:
hō non est iustus. In scda aūt linea negatiua de infinito
pdicato sub affirmatiua de finito ꝛ affirmatiua sub ne-
gatiua. vt patet in subscripta figura.

Homo est iustus.	Homo non est iustus.
Homo non est non iustus.	Homo est non iustus.

Sic ergo due. s. que sunt d̄ infinito predicato se hēnt ad
affirmationē ꝛ negationē de finito predicato: sicut pua-
tiones. i. sicut ille que sūt de puatiuo predicato. S3 due
alie que sunt. s. de infinito subto. s. non homo est iustus: — O
non homo non est iustus: manifestū est ꝙ non habēt si-
milem ɔsequētiam. Et hoc modo exposuit Hermenus — Hermenus
hoc qd̄ dr̄. due vo minime. referens hoc ad illas que st̄
de infinito subiecto. Sed hoc manifeste est ɔtra litterā. — Impug^o. Herm.
Nam cum premisisset quatuor enūtiationes: duas. s. de
finito predicato ꝛ duas de infinito: subiūgit quasi illas
subdiuidens: quar due qdem ꝛc̄. [Due vo minime.]
vbi dat intelligi ꝙ vtreq3 due intelligantur in premis-
sis. Ille aūt que sunt de infinito subto non includunt in
pmissis. sed de his postea dicet. Unde manifestū est ꝙ
de eis nunc non loquit. Et ideo vt Amonius dicit. alij — Amonius.
aliter exposuerunt dicentes ꝙ pdictarum quatuor ppo
sitionum due. s. que sunt de infinito predicato sic se hent
ad affirmationē ꝛ negationē. id est ad ipsam spēm affir
mationis ꝛ negationis. vt puationes. id est. puatiue af-
firmationes seu negationes. Hec enim affirmatio. ho-
mo est non iustus. nō ē simpl'r affirmatio: sed fm quid.
quasi fm puationem affirmatio sicut homo mortu⁹ nō
est homo simpl'r. sed fm puationem. Et idem dcm̄ est d̄
affirmatiua ꝛ de negatiua que sunt de finito pdicato ꝙ
non se habent ad spēm affirmationis ꝛ negationis fm
puationē, f3 simpl'r. Hec. n. homo est iustus est simpl'r af
firmatiua. ꝛ hec homo non est iustus est simpl'r negati-
ua. Sed nec hic sensus ɔuenit vbis Aristo. Dicit. n. in- — Impug^o. Amo.
fra [Hec igit quēadmodum in resolutorijs dcm̄ est: sic — In ista lec.
sunt disposita.] vbi nihil inuenit ad hunc sensum perti- — P
nens. Et ideo Amonius ex his que in fine primi potū3 — Cap. 43.
dicunt de ppositionib⁹ que sunt de finito vel infinito vl — Ex p^o Amo.
puatiuo pdicato. alium sensum accipit. Ad cui⁹ euiden
tiam ɔsiderandum est ꝙ sicut ipe dicit enūtiatio aliquo — No^m
vitate se h3 ad illud de quo totum id qd̄ in enuntiatione — Enū. ad que.
significat vere pdicari potest. sicut hec enūtiatio homo
est iustus se h3 ad omnia illa de quor quolibet vere pt
dici ꝙ est hō iustus. ꝛ sil'r hec enūtiatio. homo nō est iu-
stus se h3 ad oia illa de quor quolibet vē dici potest ꝙ
non est hō iustus. Scdm ergo hunc modum loquendi

Simp. neg. in plus q̃ affir. infin.

manifestū est ꝙ simplex negatiua in plus est q̃ꝫ affirmatiua ifinita q̃ ei corrñdet. Nā ꝙ sit hō non iustus ṽe pōt dici ꝙ de quolibet hoie qui nō hꝫ habitū iustitie. Sꝫ ꝙ nō sit hō iustus pōt dici nō solū de hoie nō hñte habitū iustitie. sed ēt de eo ꝙ penitus nō est homo. Hec. n. est vera. lignū non est hō iustus. Tñ hec est falsa. lignū est hō nō iustus. et ita negatiua simplex est in plus q̃ꝫ affirmatiua ifinita. sicut ēt aial est in plus q̃ꝫ hō: q2 de pluribus verificaꝭ. Silr ēt rōne negatiua simplex est in plus q̃ꝫ affirmatiua ꝑuatiua. q2 de eo qđ nō est hō non pōt dici ꝙ sit hō iniustus. Sꝫ affirmatiua ifinita ē in pl⁹ q̃ꝫ affirmatiua ꝑuatiua: pōt. n. dici de puero ꝛ de quocūqꝫ hoie nōdū hñte habitū ṽtutꝭ aut vitij. ꝙ sit hō nō iustus. non tñ de aliquo eoꝝ vere dici pōt ꝙ sit hō iniustus. Affirmatiua ṽo simplex in min⁹ est q̃ꝫ negatiua ifinita. q2 ꝙ nō sit hō nō iustus pōt dici nō solū de hoie iusto. sꝫ ēt de eo qđ penitus non est hō. Silr ēt negatiua ꝑuatiua in plus est q̃ꝫ negatiua ifinita. Nā ꝙ nō sit hō iniustus pōt dici non solū de hoie hñte habitum iustitie: sꝫ de eo qđ penit⁹ nō est hō de quoꝝ quolibet pōt dici ꝙ nō sit hō non iustus. sꝫ vlteri⁹ pōt dici de oib⁹ hoibus qui nec hñt habitū iustitie. neqꝫ hñt habitū iniustitie. His igiꝭ visis facile est exponere pñtē lrām hoc mō. Quaꝝ. s. q̃tuor enūtiationū ꝑdictaꝝ due qdē. s. ifinite. se hēbunt ad affirmationē et negationē. i. ad duas simplices quaꝝ vna est affirmatiua ꝛ altera negatiua sꝫ ꝯñtiā. i. in mō ꝯsequēdi ad eas. vt ꝑuatiões. i. sic due ꝑuatiue. q2. s. sic ad simplicē affirmatiuā seqtur negatiua infinita: ꝛ nō ꝯuertiꝭ eo ꝙ negatiua infinita est in plus. ita ēt ad simplicē affirmatiuam seqtur negatiua ꝑuatiua que est in plus ꝛ nō ꝯuertitur.

A

In plus q̃ affir. ꝑua.

Affir. ifi. pl⁹ q̃ affir. ꝑua.

Affir. simp. i min⁹ q̃ neg. infi.

Neg. ꝑua. in plus q̃ neg. infi.

B

Expo. l. sm Amo.

Sed sicut simplex negatiua seqꝭ ad infinitā affirmatiuam que est in minus: ꝛ nō ꝯuertiꝭ ita ēt negatiua simplex sequiꝭ ad ꝑuatiuā affirmatiuā que est in minus ꝛ nō ꝯuertiꝭ. ex quo pꝫ ꝙ eadē est habitudo in ꝯsequēdo infinitaꝝ ad simplices. que ē ēt ꝑuataꝝ. Sequiꝭ [Due aūt] .s. simplices que relinquunꝭ remotis duab⁹. s. infinitis a q̃tuor ꝑmissisꝭ [minime] .i. nō ita se hñt ad infinitas in ꝯsequēdo sicut ꝑuatiue se hñt ad eas. q2 videlicꝫ ex vna pte simplex affirmatiua est in minus q̃ꝫ negatiua infinita. sꝫ negatiua ꝑuatiua est in plus q̃ꝫ negatiua ifinita. ex alia ṽo pte negatiua simplex est in plus q̃ꝫ affirmatiua infinita. sꝫ affirmatiua ꝑuatiua est in minus q̃ꝫ infinita affirmatiua. Sic ḡ pꝫ ꝙ simplices nō ita se hñt ad infinitas in ꝯsequēdo: sicut ꝑuatiue se hñt ad ifinitas. Quāuis aūt sm hāc lrām Phi subtilr exponaꝭ. tñ videꝭ eē aliquātulū expō extorta. Nā lrā Phi vꝭ sonare diuersas habitudines nō esse attēdēdas respectu diuersoꝝ. sicut in ꝑdicta expōne ꝑmo accipiꝭ silitudo habitudinis ad simplices. ꝛ postea silitudo habitudinis respectu infinitaꝝ. Et iō simplicior ꝛ magis ꝯuenīēs lre Arist. ē expō Porphyrij quā Boeti⁹ ponit. sm quā expōnē attēditur silitudo ꝛ dissilitudo sm ꝯñtiā affirmatiuaꝝ ad negatiuas. Ūn dicit. Quaꝝ. s. q̃tuor ꝑmissaꝝ: due qdē. s. affirmatiue quaꝝ vna est simplex ꝛ alia infinita. se hēbūt sꝫ ꝯñtiam ad affirmationē ꝛ negationē. vt. s. ad vnā affirmatiuā sequaꝭ alteri⁹ negatiua. Nā ad affirmatiuā simplicē seqtur negatiua ifinita. ꝛ ad affirmatiuā ifinitā seqtur negatiua simplex. Due ṽo. s. negatiue minime. i. non ita se hñt ad affirmatiuas: vt. s. ex negatiuis sequāꭍ affirmatiue. sic ex affirmatiuis seqbanꭍ negatiue: ꝛ q̃tū ad vtrūqꝫ silr se hñt ꝑuatiue sic infinite. ℭ Deinde q dič.

Expo. vlt.

C

Contra Amo.

Porphyr. Boetius

ℭ Nam ipsum ē: aut iusto addeꝭ: aut non iusto: quare ꝛ negatio similiter eiusdē addeꝭ. Quatuor igitur erunt.

ℭ Dico aūt qm̄ ē: aut iusto adiacebit aut non iusto. Quare ēt negatiões. Quatuor. n. sūt.

ℭ Manifestat qđdā qđ supra dixerat. s. ꝙ sint q̃tuor ꝑdicte enūtiatiões. Loqmur. n. nūc d enūtiatiōib⁹ in qb⁹ hoc ṽbū est solū ꝑdicaꝭ sꝫ ꝙ ē adiacēs alicui noi finito vel ifinito. puta sꝫ ꝙ adiacet iusto. vt cū dꝭ hō ē iust⁹. vl sꝫ ꝙ adiacet nō iusto: vt cū dꝭ hō est nō iustus. Et q2 in neutra haꝝ negatio apponiꭍ ad ṽbū: ꝯñs ē ꝙ vtraqꝫ sit affirmatiua. Oi āt affirmatiōi opponiꭍ negatio. vt supra in ꝑ oñsuꝫ est. Relinqꭍ ḡ ꝙ ꝑdictꝭ duab⁹ enūtiatiōibus affirmatiuis rñdent due alie negatiue. Et sic ꝯñs est ꝙ sint q̃tuor simplices enūtiationes. ℭ Deinde cū dicit.

D

Expo. p⁹.

Lec. g. vii.

ℭ Intelligim⁹ aūt id qđ dꝭ ex hisce q̃ hic subscribunꭍ. Hō iust⁹ ē: hui⁹ negatio est: hō nō iustus est: hō nō iustus est: hui⁹ negatio est: hō nō iustus nō est. Hic. n. ipm est: ꝛ itē non ē: iusto ꝛ nō iusto adiūgiꭍ. Hec igiꭍ sic ordine posita sunt: vt in resolutiuis dictum est.

ℭ Intelligim⁹ ṽo qđ dꝭ ex his q̃ subscripta sunt: est iustus hō. huius negatio est. nō est iustus hō: est non iustus hō: huius negatio est: nō est nō iustus hō. Est. n. hoc loco ꝛ nō est. iusto ꝛ nō iusto adiacet. Hec igiꭍ quēadmodū in resolutorijs dcm̄ ē: sic sꭍ disposita.

Hō est iustus	angulares ꝯposite	Homo nō est iustus
angulares subalternices posite		angulares subalternices posite
Hō nō est non iustus	angulares ꝯposite	Homo est non iustus

ℭ Mālfestat qđ supra dcm̄ ē p q̃ndā figuralē dscriptōeꝫ. Dič. n. ꝙ id qđ in supradictꝭ dcm̄ est. itelligi pt ex seq̃nti dscriptōe. Sit. n. q̃dā q̃drata figura in cui⁹ vno anglo dscribaꭍ hec enūtiatio. hō ē iust⁹: ꝛ ex opposito dscribaꭍ ei negatio q̃ ē. hō nō ē iust⁹. sb qb⁹ scribanꭍ due alie infinite. s. hō ē nō iust⁹. hō nō ē nō iust⁹. in q̃ dscriptōe appet ꝙ hoc ṽbū. ē. affirmatiuū vl negatiuū adiacet iusto ꝛ non iusto. Et sm hoc diuersificanꭍ q̃tuor enūtiatiões. Ultimo āt ꝯcludit ꝙ ꝑdcē enūtiatiões disponūꭍ sꝫ ordinē ꝯñtie put dcm̄ ē in resolutorijs. i. in ꝑ ꝑoꝝ. Alia lrā hꝫ. Dico āt qm̄ ē: aut hoi, aut nō hoi adiacebit, ꝛ in figura ē hoc loco hoi ꝛ nō hoi adiacebit iusto ꝛ nō iusto. Qđ qđ nō ē itelligēdū, vt hō ꝛ nō hō accipiꭍ ex pte subi: Nō. n. nūc agiꭍ d enūtiatōib⁹ q̃ sꭍ d ifinito subo. Ūn oꝫ ꙩ hō ꝛ nō hō accipiāꭍ ex pte ꝑdicati. Sꝫ q2 phs explicat d enūtiatōib⁹ in qb⁹ ex pte ꝑdicati pōiꭍ iustū ꝛ nō iustū: visuꝫ ē Alexādro ꝙ ꝑdicta lrā sit corrupta. Quibusdā alijs videꭍ ꝙ possit sustineri: ꝛ ꝙ signāter Arist. noia in exēpl varia uerit: vt ondéret ꝙ non differt in qbusdā noib⁹ ponanꭍ exēpla.

E

Expo. p⁹ ꝛ 2⁹

3⁹

Ult.

Cap. vii.

Alexan.

F

ℭ Hic finiūt ꝑclarissima Cōmentaria diui Tho. Aqnaꭍ sacri ordis ꝑdicatoꝝ i libros ꝑihermēias Aristo. Que ob ipsi⁹ superuenientē mortē iq̃ feliciter migrauit ad celos incōpleta māsere: Qua occasiōe q̃ꝫplures eiusdē ordis doctores clarissimi suppleuerūt: iter q̃s postremus fuit Re^mus. D. Tho. Caietan⁹. tt. s. Sixti ꝑsbyter Card. cui⁹ cōmētaria ꝛ expō sunt que sequuntur.

Ad lectorem.

ℭ Humano capiti ceruicem pictor equinam.
Addere vā veniā: Si noua monstra iuuant.

LECTIO.III.

¶ Sili mō sese hēbit oppositio:ɀ si nois vniuersalr sit affirmatio: veluti ois homo iust⁹ est:hui⁹ negatio est:nō ois homo iustus ē. Omnis homo non iustus est:huius etiā negatio est:non omnis homo non iustus est.

¶ Silr aūt se hñt:ɀ si vlis nois sit affirmatio. vt est.ois hō iustus ē:non ois est hō iustus: ois est hō nō iustus:nō ois est hō non iust⁹.

Postq̄ pħs distinxit enūtiationes in qbus subijcif nomē infinitū non vlr sumptū hic intēdit distinguere enūtiatiōes in qb⁹ subijcif nomē finitū vlr sumptū. Et circa h tria fac. Prio ponit silitudinē istaɀ enūtiationū ad idefinitas supra positas. 2° ōndit dissilitudinē earundē. ibi[Sꝫ nō silr.]3° ɔcludit numeɀ oppōnū inter dictas enūtiatiōes. ibi[He due igif]Dic̄ ḡ p̄ q̄ siles sunt enūtiatiōes in qb⁹ est nois vlr sumpti affirmatio. Quo

Noᵐ ad hᵐ notādū ē q̄ in enūtiatiōib⁹ indefinitꝫ supra positꝫ erāt due oppōnes ɀ q̄tuor enūtiatiōes:ɀ affirmatiue iferebāt negatiuas. ɀ nō iferebanf ab eis:vt p3 tā in expōne

Amoni⁹. Porphy. Amonij q̄ȝ Porphyrij. Ita i enūtiatōib⁹ in qb⁹ subijcif nomē finitū vlr sumptū inueniunf due oppōnes ɀ q̄tuor enūtiatiōes:ɀ affirmatiue inferūt negatiuas ɀ non

Expo.tex. eȝ. Uñ silr se hñt enūtiatiōes supradicte:si nois in subō sūpti fiat affirmatio vlr. Fiēt.n.tūc q̄tuor enūtiationes: due de p̄dicato finito. s. ois hō est iustus. ɀ ei⁹ negatio:q̄ ē:nō ois hō est iustus. ɀ due de p̄dicato ifinito. s. ois hō est nō iust⁹. ɀ ei⁹ negatio q̄ est:non ois hō est nō iust⁹. Et

G

Cur h vlibꝫ loquens inferat de par. qr q̄libꝫ affirmatio cū sua negatōe vnā itegrat oppōnē: due efficiunf oppōnes:sic̄ ɀ de indefinitꝫ dcm̄ ē. Nec obstat q̄ de enūtiatōib⁹ vlib⁹ loq̄ns pticulares iseruit:q̄m sic̄ supra de indefinitꝫ ɀ suis negatiōib⁹ smonē fecit:ita

Neg° vlis affir. par. neg. nūc de affirmatiōib⁹ vlib⁹ smonē faciens de eaɀ negationib⁹ est coact⁹ loq. Negatio siqdeꝫ vlis affirmatiue

Lec.x. nō est vlis negatiua. sꝫ pticularis negatiua:vt in p̄ libro habitū ē. Q̄ð aūt silis sit ɔñtia in istis ɀ supradictis idefinitꝫ p3 exemplariter. Et ne mlta loq̄ndo res clara plixitate obtenebref:formef p̄ figura de indefinitꝫ:q̄ supra posita ē in expōne Porphyrij. s. ex vna pte ponaf affirᵐᵃ finita:ɀ sb ea negaᵗⁱᵃ ifinita. ɀ sb ista neg. p̄ua. Ex altera pte. p̄ negaᵗⁱᵃ finita. ɀ sub ea. affir. ifinita. ɀ sub ea affir. p̄ua. Deide sb illa figura formef alia figura siliq̄ illi vlr. s. ex vna pte vlis affirmatiua de p̄dicato finito:ɀ sub ea pticularis negatiua de p̄dicato ifinito:ɀ ad cōplemētuꝫ silitudis sb ista pticularis negatiua de p̄dicato p̄uatiuo. Ex altera v̄o pte ponaf p̄ pticularis negatiua de p̄dicato finito:ɀ sb ea vlis affirmatiua d̄ p̄dicato finito. Et sb ista vlis affirmatiua de p̄dicato p̄uatiuo:hoc modo.

Figura	Indefinitaɀ
Homo est iustus	Homo non est iustus
Hō nō est nō iustus	Homo est non iustus
Hō non est iniustus	Homo est iniustus
Figura	Uniuersalium
Omnis homo est iustus	Nō ois hō est iustus
Nō ois hō est nō iustus	Ois hō est nō iustus
Non ois hō est iniustus	Ois hō est iniustus

H

Amonius Quib⁹ ita dispositꝫ exerceaf ɔñtia semp in ista p̄ria figura:sic supra in idefinitꝫ exercita ē:siue sequēdo expōnem Amonij vt ifinite se hēant ad finitas:sic p̄uatiue se hñt,

Porphy. ad ipas finitas:finite āt nō se hēant ad ifinitas medias: sic p̄uatiue se hñt ad ipsas infinitas:siue sectādo expositionē Porphyrij:vt affirmatiue iferāt negatiuas:ɀ nō eȝ. Utrisq̄ȝ.n.expōni supra scripte ɔ̄seruiūt figure. vt p3 diligēter indagāti. Similr ergo se hñt enūtiationes iste vlēs ad idefinitas in tribus. s. in numero ppōnum:ɀ numero oppositionū:ɀ modo ɔñte. ¶ Deinde cū dicit.

Vlēs ad indefi. quo

¶ Attamē nō sit:vt silr he que p diameɀ collocantur simul sint vere:sed sit nonnunq̄ȝ.

¶ Sed non simulr angulares cōtingit veras esse:contingit autem aliquando.

¶ Pōit dissilitudinē iter istas vlēs ɀ supradictas idefinitas:in h q̄ angulares nō silr ɔtingit v̄as eē. Que v̄ba p̄ exponēda st̄ sꝫ eā quā credim⁹ eē ad mētē Arist. expōnē:deide sꝫ alios. Angulares enūtiationes in vtraq̄ȝ figura suprascriptā vocat eas q̄ st̄ diametralr opposite. s. affirmatiuā finitā ex vno angulo:ɀ affirmatiuā ifinitaꝫ siue p̄uatiuā ex alio angulo. Et silr negatiuā finitam ex vno anglo:ɀ negatiuā ifinitā vl p̄uatiuā ex alio anglo. Enūtiatiōes ḡ in q̄litate siles anglares vocate eo q̄ angulr. i. diametralr distāt:dissilis v̄itatꝫ st̄ apō idefinitas ɀ vlēs. Angulares.n.idefinite tā i diametro affirmationū q̄ȝ in diametro negationū:pñt eē sil v̄e. vt p3 i suprascripta figura idefinitaɀ. Et h itellige i mā ɔtingēti. Angulares v̄o in figura vliuꝫ nō sic se hñt:q̄m anglares sꝫ diameɀ affirmationū ipoīe ē eē sil veras in q̄cūq̄ȝ mā. Anglares āt sꝫ diameɀ negationū:q̄ñq̄ȝ pñt eē sil v̄e: q̄ñ. s. sūt in mā ɔtingēti. In mā.n. nec̄ia ɀ remota ipoīe est eē ābas v̄as. Hec ē Boetij. quā verā credim⁹ expō. Hermeni⁹ aūt Boetio referēte alr exponit. Lꝫ.n.ponat silitudinē iter vlēs ɀ idefinitas q̄ ad nūeɀ enūtiationū ɀ oppōnū:oppōnes tñ alr accipit in vlib⁹:ɀ alr in idefinitis. Oppōnes siq̄dē idefinitaɀ nūerat sic ɀ nos nūerauim⁹:alterā. s. iter finitas affirmatiuā ɀ nega. ɀ alterā iter ifinitas affir. ɀ nega. q̄ēadmodū nos fecim⁹. Uliuꝫ v̄o non sic numerat oppōnes:sed alterā sumit inter vlēm affirmatiuaꝫ finitā ɀ particularē negatiuā finitā. s. omnis hō est iustus:non omnis hō est iustus. ɀ alterā inter eādem vlēm affirmatiuā finitā ɀ vlēm affirmatiuā infinitam. s. omnis hō est iustus. omnis hō est nō iustus. Inter has.n.est ɔ̃rietas:inter illas v̄o ɔ̃dictio. Dissilitudinem etiam vlium ad indefinitas aliter ponit. Non eniꝫ nobiscum fundat dissimilitudinē inter angulares vliuꝫ ɀ indefinitaɀ supra dīam que est inter angulares vliuꝫ affirmatiuas ɀ negatiuas. sed supra dīam que est inter ipsas vniuersalium angulares inter se ex vtraq̄ȝ parte. Format nāq̄ȝ talē figuram in qua ex vna pte sub vli affirmatiua finita:vlis affirmatiua infinita est. ɀ ex alia pte sub particulari negatiua finita:particularis negatiua infinita ponif. sicq̄ȝ angulares sint disparis qualitatis, ɀ silr indefinitaɀ figuram format hoc modo.

P⁹ expō tex. q̄ appro. ad expositore

I. Enun. angulares

Indefi.

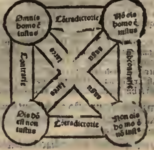
In figu. vl.

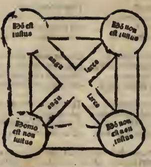
Per diametrum

K

Boetius Hermeni. In quo ɔu.

In q° vlis

¶ Quibus ita diſpoſitis ait in hoc ſtare diſſimilitudinē q̄ angulares indefinitarum mutuo ſe inuicem cōpellūt ad veritatis ſequelā. ita q̄ vnius angularis veritas ſue angularis veritatem infert. vndecūq̄ incipias. Uniuerſalium vero angulares nō ſe mutuo cōpellūt ad veritatē: ſed ex altera parte neceſſitas deficit illationis. Si. n. incipias ab aliquo vl'um ꝛ ad ſuam angularē ꝓcedas: veritas vl'is ita poteſt eſſe ſimul cū veritate angularis q̄ cōpellit eam ad veritatem: q2 ſi vl'is eſt vera: ſua vniuerſalis ꝯria erit falſa: nō enim pn̄t eſſe ſimul vere: ꝛ ſi iſta vniuerſalis ꝯria eſt falſa: ſua ꝯdictoria particularis que eſt angularis prime vl'is aſſumpte erit neceſſario vera. Impoſſibile eſt enim ꝯdictorias eſſe ſimul falſas. Si autē incipias ecōuerſo ab aliqua particulariū ꝛ ad ſuam angularem procedas: veritas particularis ita pōt ſtare cū veritate ſue angularis. q̄ tn̄ nō neccio īfert eius veritatē. q2 lʒ ſequat̄ p̄ticularis eſt vera. ḡ ſua vl'is ꝯdictoria ē falſa: nō tn̄ ſeq̄t̄ vltra: iſta vl'is ꝯdictoria ē falſa. ḡ ſua vl'is ꝯria q̄ eſt angularis particularis aſſumpti eſt vera. Pn̄t. n. ꝯrie eſſe ſimul falſe. Sed vi3 expō iſta deficere ab Ariſtotelis mēte quo ad modum ſumēdi oppōnes. Nō eni3 intēdit h̄ loqui de oppōne que eſt inter finitas ꝛ infinitas. ſʒ de ea que eſt inter finitas inter ſe ꝛ infinitas inter ſe. Si enim de vtroq̄ modo oppōnis exponere volumus. iam non duas: ſed tres oppōnes inueniemus. primam inter finitas. ſecūdā inter īfinitas. tertiā quā ipſe Hermenius dixit inter finitam ꝛ infinitā. Figura ēt quam formauit ꝯformis nō eſt ei quam Ariſtoteles in fine primi priorū formauit ad quā nos remiſit cū dixit. Hec igitur quēadmodū in reſolutorijs dictū eſt: ſic ſunt diſpoſita. In Ariſtotelis nāq̄ figura: angulares ſunt affirmatiue affirmatiuis ꝛ negatiue negatiuis. ¶ Deinde cum dicit.

Contra Hermenium. — *Cap. 37.*

¶ He igitur due ſunt oppoſite.

¶ He due igitur oppoſite ſunt.

B ¶ Concludit numerū propōnum. Et pōt dupl'r exponi. *1ª expo.* Primo vt li he demōſtret vl'es: ꝛ ſic eſt ſenſus q̄ he vniuerſales finita ꝛ infinita habent duas oppōnes quas ſupra declarauimus. Scōo pōt exponi vt li he demōſtret enuntiationes finitas ꝛ infinitas quo ad predicatū ſiue vniuerſales: ſiue indefinitas: ꝛ tunc eſt ſenſus q̄ he enūtiationes ſupradicte habent duas oppōnes: alterā inter affirmationē finitā ꝛ eius negationē: alteram inter affirmationē infinitā ꝛ eius negationē. Placet aūt mihi magis ſcōa expoſitio qm̄ breuitas cui Ar. ſtudebat replicationem non exigebat. ſed potius q2 enuntiationes finitas ꝛ infinitas quo ad predicatum ſm̄ diuerſas quātitates enumerauerat: ad duas oppōnes oēs reducere terminādo earū tractatū voluit. ¶ Deinde cum dicit. *Expoſitio 2ª mag.*

¶ Alie vero due ſunt rurſus: cum non hō tanquam ſubiectum quoddā accipitur. Nō hō iuſtus eſt: non homo iuſtus nō eſt. Non hō nō iuſtus eſt: non hō non iuſtus non eſt.

¶ Alie autem hn̄t ad id qđ eſt nō homo quaſi ad ſubiectum aliquid additū. vt eſt iuſtus non homo: non eſt iuſtus non hō: eſt nō iuſtus non hō: non eſt non iuſtus non homo.

C ¶ Intēdit declarare diuerſitatē enuntiationum de tertio adiacēte in q̄bus ſubijcit̄ nomē infinitū. Et circa h̄ tria facit. Primo ꝓponit ꝛ diſtinguit eas. Scōo oſ̄dit q̄ nō dātur pl'es ſupradictis. ibi [Magis aūt.] Tertio oſtēdit habitudinē iſtarū ad alias. ibi [He autē extra.] Ad euidētiā p̄mi aduertēdū eſt tres eſſe ſpēs enūtiationum de ineſſe in q̄bus explicite ponit̄ hoc verbū eſt. Quedā ſunt q̄ ſubo ſiue finito ſiue infinito nihil hn̄t additū vltra verbū. vt hō eſt: nō hō eſt. Quedā vero ſunt q̄ ſubo finito hn̄t p̄ter verbū aliq̄d additū ſiue finitū ſiue īfinitū. vt hō eſt iuſtus: hō eſt nō iuſtus. Quedā aūt ſunt q̄ ſubo infinito p̄ter verbū hn̄t aliq̄d additū ſiue finitū ſiue īfinitū. vt non hō eſt iuſtus: nō homo eſt nō iuſtus. Et q2 de p̄mis iam determinatū eſt. ideo de vltimis tractare volēs. ait [Alie aūt ſunt] que hn̄t aliq̄d. ſ. p̄dicatum additum ſupra verbum. eſt: ad id qđ eſt non hō quaſi ad ſubm. i. ad ſubm infinitū. Dixit aūt quaſi q2 ſicut nomē infiniti deficit a rōne nois. ita deficit a rōne ſubiecti. Significatū ſiquidē nois infiniti nō proprie ſubſternit̄ cōpoſitioni cū p̄dicato quā importat. eſt. tertium adiacens. Enumerat quoq̄ q̄tuor enūtiationes ꝛ duas oppōnes in hoc ordine: ſicut ꝛ in ſupioribus fecit. Diſtinguit ēt iſtas ex finitate vel infinitate p̄dicata. Unde p̄ ponit oppōnes inter affirmatiuā ꝛ negatiuā hn̄tes ſubm infinitū ꝛ p̄dicatū finitum. dicens [vt non hō eſt iuſtus: non hō non eſt iuſtus.] 2º ponit oppōnē alterā inter affirmatiuā ꝛ negatiuā hn̄tes ſubm īfinitū ꝛ p̄dicatū īfinitū dicēs [vt nō hō eſt nō iuſtus: nō hō nō eſt nō iuſtus.] ¶ Deīde cū dicit.

Tres ſpecies enū. de ineſſe in q̄bus eſt ponit explicite. — *1ª* — *2ª* — *3ª* — *Expo. p̄me* — *No. infinitum defi. a rone ſubiecti ꝛ no.* — *2ª* — *Ibi.*

¶ Atq3 plures his oppoſitiones non erunt.

¶ Magis aūt plures his nō erūt oppoſite.

D ¶ Oſtendit q̄ nō dantur plures oppōnes enūtiationum ſupradictis. Ubi notādum eſt q̄ enūtiationes de ineſſe in quibus explicite. ponitur hoc verbū. eſt. ſiue ſcōm ſiue 3m adiacens: de q̄bus loq̄mur: nō poſſunt eſſe plures q̄ duodecim ſuprapoſite: ꝛ ꝯſ̄r oppōnes earū ſm̄ affirmationē ꝛ negationē nō ſunt niſi ſex. Cū. n. in tres ordines diuiſe ſint enūtiationes. ſ. in illas de ſcōo adiacente: in illas de tertio ſubi finiti: ꝛ in illas de tertio ſubi infiniti: ꝛ i quolibet ordine ſint quatuor enūtiationes: ſiūt oēs enūtiationes duodecim. ꝛ oppōnes ſex. Et qm̄ ſubiectum earū in quolibet ordine poteſt quadrupl'r quātificari. ſ. vl'itate particularitate ꝛ ſingularitate ꝛ indefinitione: ideo iſte duodecī multiplicant̄ in q̄draginta octo. Quater. n. duodecim quadragintaocto faciūt. Nec poſſibile eſt plures his imaginari. Et lʒ Ar. nō niſi viginti harū expreſſerit octo in p̄ ordine. octo in ſcōo: ꝛ quatuor in tertio. attamē per eas: reliquas voluit intelligi. Sunt aūt ſic enumerāde ꝛ ordinande ſm̄ ſingulos ordines vt affirmationi negatio prima ex oppoſito ſituetur: vt oppoſitionis intētū clarius videat̄. Et ſic ꝯ vl'em affirmatiuā nō eſt ordinanda vl'is negatiua. ſed particularis negatiua que eſt illius negatio. ꝛ eōꝯ ꝯ particularē affirmatiuā nō eſt ordinānda particularis negatiua. ſed vl'is negatiua q̄ eſt eius negatio. Ad clarius aūt intuēdū numerū coordināde ſunt oēs: q̄ ſunt ſilio quātitatis ſimul i recta linea: diſtinctis tn̄ ordinibus trib9 ſupradictis. Qđ vt clarius elucēſcat in hac ſubſcripta videatur figura.

Expo. tex. — *Notandum.* — *Enū. in q̄bus hoc ver. eſt ponitur.*

Primus ordo	Sortes est.	Sortes non est.	Non sortes est.	Non sortes non est.
	quidā hō est.	quidā hō non est	quidam non homo est.	quidam non homo non est.
	homo est.	homo non est.	non homo est.	non homo non est.
	omnis homo est.	ois homo non est.	omnis non homo est.	omnis non homo non est.
Scd̄s ordo	Sortes est iustus	Sortes nō est iustus.	Sortes est non iustus.	Sortes non est non iustus.
	qdā hō est iustus.	qdā hō nō est iustus.	quidā homo est nō iustus.	qdā homo nō est nō iustus.
	homo est iustus.	hō non est iustus.	homo est non iustus.	homo non est non iustus.
	ois hō est iustus.	ois hō nō est iustus.	omnis hō est non iustus.	ois homo non est nō iustus.
Tertius ordo	Nō sortes ē iustus.	Nō sortes nō ē iust⁹.	Non sortes est non iustus.	Nō sortes nō est non iustus.
	qdā nō hō ē iustus.	qdā nō hō n̄ ē iustus	qdam nō hō est non iustus.	qdā non hō nō est nō iustus.
	nō hō est iustus.	nō hō non est iustus	non homo est non iustus.	non hō non est non iustus.
	ois nō hō ē iustus.	ois nō hō n̄ ē iustus.	ois non hō est non iustus.	ois nō hō non est non iustus.

E ¶ Q: aūt plures his nō sint: ex eo p3 q nō ɔtingit plibus modis variari subm ꝛ p̄dicatū penes finitū ꝛ infinitum: nec plibus modis variant̄ finitū ꝛ ifinitū subm. Nulla enī enūtiatio de scd̄o adiacēte pōt variari penes p̄dicatū finitū vel infinitū. sed tm̄ penes subm qd̄ sufficiēter satis apparet. Enūtiationes aūt de tertio adiacente q̄drupliciter variari pñt. q2 aut sunt subiecti ꝛ p̄dicati finitis aut vtriusq3 infiniti: aut subiecti finiti ꝛ p̄dicati infinitis aut subiecti infiniti ꝛ predicati finiti. Quarū nullā pretermissam esse superior docet figura. ¶ Deinde cum dicit.

De 3° adia. varia°.

¶ He vo seorsū ab illis: ipse p seipsas erūt: cū hoc nō hō tanq3 noie vtantur: vt patet.

¶ He autem extra illas ipse s̄m se erunt: vt nomine vtentes eo quod est non homo.

Expo. t. ¶ Ostēdit habitudinē har. s. quas in tertio ordine numerauimus ad illas q̄ in scd̄o site sunt ordine. ꝛ dicit q iste sunt extra illas: q2 nō sequunt̄ ad illas: nec ecōuerso. Et rōnē assignās subdit vt noie vtētes eo q est nō hō. id est ideo iste sunt extra illas: q2 iste vtūtur noie infinito loco nominis. dū onmes hñt subm infinitum. Notāter aūt dixit enuntiationes subiecti infiniti vti vt noie: infinito nomine. q2 cū subijci in enūtiatione propriū sit nominis. p̄dicari aūt cōmune nomini ꝛ verbo. omne subiectū enūtiationis vt nomen subijcitur. ¶ Deinde cum dicit.

F

Subiect vel p̄dica. cui ꝓprium.

¶ Quibus aūt nō accōmodatur. est. ipsū: vt cū hec ponūtur: valet: ambulat. ꝛ istiusmodi cetera: in ijsdē facit hoc pacto positum: ac si est ipsum adiungeretur. Ut valet omnis homo: non valet omnis homo. Ualet omnis non homo: non valet omnis non homo.

¶ In his vo in quibus est nō contingit: vt in eo qd̄ est currere: vel ambulare: idem faciūt sic posita: ac si est. adderetur: vt est currit ois homo: nō currit omnis homo: currit ois nō homo: non currit omnis non homo.

G ¶ Determinat de enūtiationibus in qbus ponunt̄ verba adiectiua. Et circa hoc tria facit. Primo distinguit eas. Scd̄o rñdet cuidā tacite q̄ōni. ibi [Nō enim dōm est.] Tertio ɔcludit eap ɔditiōes. ibi [Ergo ꝛ cetera eadē.] Ad euidētiā p̄mi resumēdū est: q inter enūtiationes in qbus ponit̄. est. scd̄m adiacēs. ꝛ eas in qbus ponit̄. est. tertiū adiacēs talis est d̄ria. q in illis q̄ sunt de scd̄o adiacente simplr̄ fiunt oppōnes. s. ex parte subti tm̄ variati per finitū ꝛ infinitū. In his vo que hñt est tertiū adiacens. duplr̄ fiunt oppōnes. s. ꝛ ex parte p̄dicati. ꝛ ex pte subti: q2 vtrūq3 variari pōt per finitū ꝛ infinitū. Un̄ vnū ordinē tm̄ enūtiationū de scd̄o adiacēte fecimus hñtem q̄tuor enūtiationes diuersimode quantificatas. ꝛ duas oppōnes. Enūtiationes autē de tertio adiacente oportuit partiri in duos ordines: q2 sunt in eis q̄tuor oppōnes. ꝛ octo enūtiationes. vt supra dictū est. Cōsiderādū quoq3 est q enuntiationes in qbus ponunt̄ verba adiectiua: quo ad sigñatū equalēt enūtiationibus de 3° adiacēte. resoluto verbo adiectiuo in ꝓpriū pticipiū ꝛ est: qd̄ semp fieri licet: q2 in oi vbo adiectiuo claudit̄ vbū substātiuū. Unde idem significāt ista. ois hō currit: qd̄ ista. ois hō est currēs. Propter qd̄ Boetius vocat enūtiationes cū verbo adiectiuo de scd̄o adiacēte s̄m vocē. de 3° aūt s̄m potestatē. q2 pōt resolui in tertiū adiacēs cui equalet. Quo ad numeꝝ aūt enūtiationū ꝛ oppōnū: enuntiationes verbi adiectiui formalr̄ sumpte non equalent illis de 3° adiacēte. sed equalēt enūtiationibus in qbus ponit̄. est. scd̄m adiacēs. Nō pñt. n. fieri oppōnes duplr̄ in enūtiationib⁹ adiectiuis. s. ex pte subti ꝛ p̄dicati. sicut fiebāt in substātiuis de tertio adiacēte: q2 verbū qd̄ predicatur in adiectiuis ifinitari non p̄t. Sed oppōnes adiectiuarū fiunt simplr̄. s. ex parte subiecti tm̄ variati per infinitū ꝛ finitū diuersimode quātificati sicut fieri diximus supra in enūtiationibus substātiuis de scd̄o adiacēte eadē ducti ratione: q2 preter verbū nulla est affirmatio vel negatio: sicut preter nomē esse potest. Quia autē in presenti tractatu nō de significationibus: sed de numero enūtiationum ꝛ oppositionū sermo intēdit̄: ideo Aristoteles determinat diuersificādas esse enūtiatiōes adiectiuas s̄m modū quo distincte sunt enūtiationes in quibus ponitur. est. scd̄m adiacēs. ꝛ ait q in his enūtiationibus in qbus nō ɔtingit poni hoc verbū. est. formalr̄. sed aliqd̄ aliud: vt currit: vel ambulat. i. in enuntiationibus adiectiuis. idē faciunt quo ad numeꝝ oppositionū ꝛ enūtiationū sic posita. s. nomē ꝛ verbū ac si est 2^m adiacens subiecto nomini adderet̄. Habent enim ꝛ iste adiectiue: sicut ille in qbus ponit̄. est. duas oppōnes tm̄. alteram inter finitas: vt ois hō currit. ois homo non currit. alterā inter infinitas quo ad subm. vt ois non hō currit. omnis non homo non currit. ¶ Deinde cum dicit.

Enū. i qbus verba aduc. equiua. de 3° adia. quo ad signi.

H

Quo ad numerum.

Verb. infinitari.

Expo. l.

2ª

¶ Nō. n. dōm est non ois homo: sed negationis nota ipsum nō addēda est huic termino homo. Ois enim nō significat ipsū vniuersale: sed vniuersalis predicationis est nota.

¶ Non enim dicēdum est: nō omnis homo: sed non negatio ad id quod est homo addēda est. Omnis enim non vniuersalem significat: sed quoniam vniuersaliter.

I ¶ Rñdet tacite q̄ōni. Et circa h̄ facit duo. Primo ponit solutionē q̄ōnis. Deinde ꝓbat eā. ibi [Manifestum est aūt.] Est ergo qd̄ talis: cur negatio ifinitās nunq3 addita est supra signo vlī: aut pticulari: vtputa cū vellemus infinitare istā. ois hō currit: cur nō sic ifinita est: nō ois hō

Questio.

Cur nega° finitans ꝛc.

Rñsio currit. sed sicut ois nõ hõ currit. Huic nãq3 qõnl rñdet di/
Expo. s. cês: q qr nomen infinitabile d3 significare aliqd vl'e: vel
singulare. ois aũt ⁊ sĩlia signa nõ significãt aliquid vl'e:
aut singulare: sed qm̃ vl'r aut p̃ticulariter. ideo nõ est di/
cẽdũ nõ ois hõ: si ifinitare volumus: s3 debeat dici. si ne/
Nega° infini gare quãtitatẽ enũtiationis q̃rimus: s3 negatio ifinitãs
tãs cui addẽ ad li homo: qõ significat aliquid vniuersale addẽda est.
da. ⁊ dicendum: omnis non homo. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quod qdẽ ex hisce patet: homo valet: hõ/mo non valet: nõ homo valet: nõ homo nõ valet. Hec enim ab illis ex eo differũt: qr nõ dicunt vniuersaliter. Quare omnis: vel nullus nil aliud significare videtur q̃3 affirmationem: aut negationẽ vniuersaliter dici.

ℭ Manifestũ est autem ex eo quod est: currit homo: non currit homo: currit nõ homo: nõ currit non hõ. Hec enim ab illis differũt eo q vniuersaliter nõ sunt. Quare ois: vel nullus nihil significant aliud: nisi qm̃ vniuersaliter de hoie: vel affirmant: vel negant.

A ℭ Probat hoc qõ dictũ est. s. q ois ⁊ sĩlia nõ sigñant ali/
Rõnem de/ qõ vl'e: sed qm̃ vl'r tali rõne. Illud in quo differũt enun/
ducit. tiationes p̃cise differẽtes per hie. ⁊ nõ hie li ois: est non
Expo. s. vl'e aliqõ: sed qm̃ vl'r: sed illud in quo differũt enũtiatio/
nes p̃cise differẽtes per hie ⁊ nõ hie li ois: est significa/
tum p li ois. ergo significatũ per li ois est non aliqd vl'e:
sed qm̃ vl'r. Minor huius rõnis tacita in textu: ex se cla
ra est. Id. n. in quo ceteris paribus hñtia a nõ hñtibus
B aliquẽ terminũ differũt: significatum est illius termini.
Expo. p° ⁊ 2°. Maior võ in lr̃a exẽplariter decl'atur sic. Ille enũtiatio/
nes: hõ currit. ⁊ ois hõ currit: p̃cise dñt: ex h q in vna ẽ
li ois. ⁊ i altera nõ. Tñ nõ ita dñt ex hoc q vna sit vl'is:
alia nõ vl'is. Utraq3. n. h3 subm vl'e. s. li hõ: sed differunt
qr in ea vbi ponit̃ li ois: enũtiat̃ de subo vl'r. in altero aũt
nõ vl'r. Cũ. n. dico: hõ currit: cursu3 attribuo hoi vl'i: siue
cõi. sed non pro tota humana vniuersitate. Cũ aũt dico.
ois hõ currit: cursum inesse hoi pro oibus iferioribus si
gnifico. Silr̃ mõ decl'ari põt de trib⁹ alijs q̃ in textu ad/
ducũtur. s. hõ nõ currit. respectu sue vl'is vl'r. ois hõ non
Silr. currit. ⁊ sic de alijs. Relinqtur ergo q ois ⁊ nullus ⁊ si/
milia signa nullũ vl'e sigñant. s3 tm̃mõ significãt qm̃ vl'r
Notandum. de hoie affirmant vel negant. Notato hic duo. p̃m est q
Dubium. 2m non dixit ois ⁊ nullus significãt vl'r: sed qm̃ vl'r. scõ3 est
qõ addit de hoie affirmãt vel negant. Primi rõ est: qr si/
Signum di/ gnũ distributiuũ nõ significat modũ ipsum vl'itatis: aut
striuu^m. p̃ticularitatis absolute. s3 applicatũ termino distributo.
C Cũ. n. dico ois hõ: li ois: denotat vniuersitatẽ applicari
illi termino hõ. ita q Ar. dicẽs q ois significat: qm̃ vl'r:
per li qm̃: insinuauit applicationem vl'itatis iportatã in li
Le. 4. ⁊ cõ. 5. ois: in actu exercito. sicut ⁊ in p̃ posterioꝝ in diffõne sci/
re applicationẽ cãe notauit per illud verbũ: qm̃: dicens
[Scire est rẽ per cãm cognoscere. ⁊ qm̃ illius ẽ causa.]
Rõ scdi du/ Rõ aũt scdi insinuat dĩam iter terminos cathegorema
bij. ticos ⁊ syncathegorematicos. Illi siqdẽ ponũt significa
Dĩa iter ca/ ta supra terminos absolute. Ista aũt ponunt sigñata sua
thegore. ⁊ sin supra terminos in ordine ad p̃dicata. Cũ. n. dr: homo al
cathego. bus: li albus denotat hoiem in seipso absq3 respectu ad
aliqõ sibi addẽdũ. Cũ võ dr. ois hõ: li ois. etsi hominem
distribuat: non tñ distributio intellectũ firmat: nisi in or/
dine ad aliqõ predicatũ. intelligat̃. Cuius signu3 est: qa
cũ dicimus: ois hõ currit non itẽdimus distribuere ho/
minẽ pro tota sua vniuersitate absolute. sed in ordine ad
cursum. Cũ aũt dicimus: albus hõ currit: determinami/
mus hoiem in seipso eẽ albũ ⁊ nõ in ordine ad cursum.
Quia g̃ ois ⁊ nullus sicut ⁊ alia syncathegoremata nil D
aliud i enũtiatione faciũt: nisi qr determinãt subm in or/
dine ad p̃dicatũ. ⁊ h sine affirmatione ⁊ negõne fieri ne/
quit. Iõ dixit q nil aliud sigñant: nisi qm̃ vl'r de homine Iterata ex/
id est de subto affirmãt vel negant. i. affirmationem vel positio.
negationẽ fieri determinant. ac per hoc a cathegorema
ticis ea separauit. Põt ẽt referri hoc qõ dixit affirmant Li affirmãt
vel negãt ad ipsa signa. s. ois ⁊ nullus. quorũ alterũ po/ vel negant refer
sitiue distribuit. alterũ remouẽdo. ℭ Deinde cum dicit. ri ad signa.

ℭ Cetera igitur eadem sunt addenda.

ℭ Ergo ⁊ cetera eadem oportet apponi.

ℭ Cõcludit adiectiuarũ enũtiationũ ɔditiones. Dixerat
eni3 q adiectiue enũtiatiões idẽ faciũt quo ad oppõnu3
numerũ: qõ substãtiue de 2° adiacẽte. ⁊ h decl'auerat: op
positionũ numero exẽplariter subiuncto. Et qr ad hanc
cõuenientiã sequitur cõueniẽtia quo ad finitationẽ p̃di/
catoꝝ. ⁊ quo ad diuersa3 suboꝝ q̃titatẽ. ⁊ eaꝝ multipli
cationẽ ex ductu q̃ternarij in seipm. ⁊ si qua sunt h⁹ enu Expo. ter.
merata. iõ ɔcludit: q̃ ⁊ cetera que in illis seruãda erant:
eadẽ. i. sĩlia istis apponẽda sunt. LECTIO. IIII.

ℭ Cum autẽ huic affirmationi: omne aial iustum est: ea negatio sit ɔtraria que significat nullum animal esse iustu3: patet has quide3 nunq̃3 eẽ simul veras: oppositas aũt his veras simul nõnunq̃3 esse: aut nõ oẽ aial est iustum. ⁊ aliquod animal iustum.

ℭ Qm̃ võ ɔ̃ria est negatio ei que est. oẽ aial ẽ iustũ. illa que significat qm̃ nullu3 aial est iustum: he qdẽ manifestũ est qm̃ nunq̃3 erunt: neq3 vere simul: neq3 in eode3 ipso. His võ opposite erunt aliquãdo: vt aliquod animal iustum est: non omne animal iustum est.

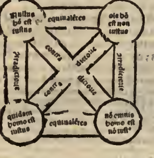
POstq̃3 determinatũ est de diuersitate enun/
tiationũ: hic intẽdit remouere q̃da3 dubia
circa p̃dicta. Et circa h facit sex bm nume/ E
rũ dubioꝝ: q̃ suis patebunt locis. Quia g̃ Lec. 3°.
supra dixerat q in vl'ib⁹ nõ silr ɔtingit an/
gulares esse simul veras: qr affirmatiue angulares non
pñt eẽ simul vere. negatiue aũt sic: poterat q̃spiã dubita Introductio
re. Que est cã huius diuersitatis. Iõ nũc illius dicti cã3 primi dubij.
itẽdit assignare talẽ: qr. s. angulares affirmatiue sunt ɔ̃/
rie inter se: q̃: ias aũt in nulla mã ɔtingit eẽ simul veras.
Angulares aũt negatiue sunt subcõtrarie illis opposite.
subcõtrarias aũt ɔtigit esse simul veras. Et circa h duo
facit. Primo decl'at ɔditiones ɔ̃riarũ ⁊ subcõtrariaru3.
Scdo q angulares affirmatiue sint ɔ̃rie: ⁊ q angulares
negatiue sint subcõtrarie. ibi [Seqtur võ.] Dicit g̃ re/ Lec. xi.
sumẽdo: qm̃ in p̃ dictũ est q enũtiatio negatiua ɔ̃ria illi
affirmatiue vl'i. s. oẽ aial est iustũ. est ista nullũ aial est iu Expõ p°.
stum: manifestũ est q iste nõ pñt simul. i. i eode3 tpe neq3 Silr.
i eodẽ ipso. i. de eodẽ subto esse vere. His võ opposite. i.
subcõtrarie inter se possunt esse simul vere aliquando. s.
in materia contigenti. vt quoddã animal est iustum: nõ
omne animal est iustum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ At hec: nullus est hõ iustus. seqtur hãc: ois hõ nõ iustus est. Hec ẽt nõ ois hõ nõ iustus ẽ: que qdẽ est illa opposita: seqtur illã: est aliquis hõ iustus. Necesse est enim aliquẽ esse.

ℭ Seqtur võ eã que est: nullus homo est iustus: illa que est. omnis homo est nõ iustus.

Illaz vo que est aliquis homo iustus est: opposita: quoniam non omnis est homo nõ iustus. Necesse est enim aliquem esse.

℄ Declarat ꝙ angulares affirmatiue suprapposite sint cõ-
F trarie: negatiue vo subcõtrarie. Et primũ quidem ex eo
ꝙ vniuersalis affirmatiua infinita. ⁊ vlis negatiua sim-
plex equipollent: ⁊ ꝯñter vtraqꝫ earum est cõtraria vni-
E po.hᵉ. uersali affirmatiue simplici q̃ est altera angularis. Un-
de dicit ꝙ hanc vlem negatiuã finitaz nullus homo est
iustus. sequitur equipollẽter. illa vniuersalis affirmati-
ua infinita. ois homo est non iustus. Scõm vo declarat
ex eo ꝙ particularis affirmatiua finita. ⁊ pticularis ne-
gatiua infinita eqpollẽt. Et ꝯñter vtraqꝫ eaꝝ est subcon
traria particulari negatiue simplici q̃ altera angularis.
1ᵉ vt in figura suprapposita ispicere potes. Uñ subdit ꝙ illã
particularẽ affirmatiuã finitã. aliquis homo est iustus
opposita seqtur equipollẽter (opposita itellige nõ istius
Alia. particularis. sed illius vlis affirmatiue infinite) nõ ois
homo est nõ iustus. Hec eniz est ꝯdictoria eius. Ut autẽ
clare videatur qũo supradicte enũtiationes sint eqpollẽ
tes. Formet figura q̃drata: in cuius vno angulo ponat
vlis negatiua finita. ⁊ sub ea ꝯdictoria pticularis affir-
matiua finita. ex alia vo pte locet vlis affirmatiua ifini-
ta. ⁊ sub ea ꝯdictoria pticularis negatiua infinita: noteturqꝫ
ꝯdictio iter angulares ⁊ collaterales inter se hoc mõ.

℄ His sigdẽ sic dispositis. pz p̃ ipsaꝝ vlium mutua ꝯñia
in veritate ⁊ falsitate: qꝛ si altera eaꝝ est vera: sua angu-
laris ꝯdictoria est falsa. Et si ista est falsa: sua collatera-
lis ꝯdictoria que est altera vlis erit vera. Et. silr ꝓcedit
quo ad falsitatẽ particulariũ. Deinde eodẽ mõ manife-
statur mutua sequela. Si. n. altera earuz est vera: sua an
G gularis ꝯdictoria est falsa. Ista aũt existẽte falsa sua ꝯdi
ctoria collateralis que est altera particularis erit vera.
Sili quoqꝫ mõ procedẽdũ est quo ad falsitatez. Sed est
Dubium. hic vnũ dubiũ. In p̃ eniz poꝝ in fine Aꝝ. ex ꝓposito de-
Cap. 43. terminat nõ esse idẽ iudicium de vli negatiua: ⁊ vli affir
Lec. 2. matiua infinita. Et supius in hoc scdo: super illo verbo
[quarũ due se hñt fm ꝯñtiam. due vo minime] Amo-
nius: Porphyrius: Boetius: ⁊ sanctus Thomas dixe-
rũt ꝙ negatiua simplex seqtur affirmatiuã ifinitaz. sꝫ nõ
Rᵒ Alberti. ecõuerso. Ad h dõm est fm Albertũ ꝙ negatiuã finitaz
Aff. ⁊ infi. se seqtur affirmatiua ifinita subto ꝯstãte. negatiua vo sim-
q neg. fini. plex seqtur affirmatiuã absolute. Uñ vtrũqꝫ dictũ verifi
catur. ⁊ ꝙ iter eas est mutua ꝯñia: cũ subti ꝯstãtia: ⁊ ꝙ i-
Alia rñᵒ. ter eas nõ est mutua ꝯñtia absolute. Põt dici scdo ꝙ su-
pra locuti sumus de ifinita enũtiatione quo ad suũ tota-
le significatũ ad formã p̃dicati reductũ. ⁊ fm h qꝛ nega
tiua finita est supior affirmatiua ifinita: ideo nõ erat mu
tua ꝯñia. h aũt loqmur de ipsa infinita formalr sumpta.
Uñ sanctus Tho. hic adducẽdo Amonij expõnez dixit
fm hũc modũ loquẽdi. negatiua simplex i plus est q̃z af
firmatiua infinita. Textus vo primi prioꝝ vltra p̃dicta Ad. ⁊ ii. pop.
loqtur de finita ⁊ infinita in ordine ad syllz. Manifestũ
est aũt ꝙ vlis affirmatiua siue finita siue infinita nõ con
cludit nisi in p̃ prime. Ulis aũt negatiua q̃cũqꝫ ꝯcludit
⁊ in 2ᵒ prime: ⁊ p̃ ⁊ scdo secunde. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Patet ẽt in singularibus qdẽ si verũ est interrogatũ negare: affirmare ẽt verũ esse. Ueluti est ne socrates sapiẽs. Nõ. Socrates ergo non sapiẽs est. In vlibus aũt: nõ est vera que silr dr: sed ẽ negatio vera. Ueluti: est ne ois hõ sapiẽs. Nõ. Ergo ois hõ nõ sapiens est: hoc. n. est falsum. Sed illud est veꝝ: ergo nõ ois hõ sapiẽs est. Atqꝫ hec quidez est ea que opponitur: illa vo est ea que est ꝯria.

℄ Manifestũ est aũt qm̃ ẽt in singularibus si est veꝝ interrogatũ negare: qm̃ ⁊ affirmare verũ est. Ut putasne socrates sapiẽs ẽ. Nõ. Socrates igitur non sapiens est. In vlibus vo non est vera que silr dr. Uera autẽ negatio est. Ut putasne. ois hõ sapiens est. Non. Omnis igitur hõ non sapiẽs est. Hoc autez falsum. Sed nõ igit ois hõ sapiens est: vera est. Hec enim opposita est: illa vo contraria. H

℄ Mouet 1ᵐ dubiũ de vario situ negõnis: an. s. quo ad veri
tatẽ ⁊ falsitatẽ differat p̃ponere ⁊ postponere negõnez. Unde oritur
Orit aũt hec dubitatio: qꝛ dictum est nunc ꝙ nõ refert dubium.
quo ad veritatẽ si dicat. ois hõ est nõ iustus: aut si dicat.
ois hõ non est iustus. ⁊ tñ in altera postponit negatio i
altera p̃ponit: lz multũ referat quo ad affirmationez ⁊
negationẽ. Hãc inquã dubitationẽ soluere intẽdẽs cum Singu. neg.
distĩone rñdet ꝙ in singularib⁹ enũtiationibus eiusdẽ ve ⁊ infi. affirᵒ in
ritatis sunt singularis negatio. ⁊ ifinita affirmatio eius- quibus ꝛc.
dem. in vlibus aũt nõ est sic. Si. n. est vera negatio ipsi⁹
vlis nõ opz ꝙ sit vera infinita affirmatio vlis. Negatio
enim vlis est particularis ꝯdictoria qua existente vera:
non est necesse suã subalternaz que est ꝯria sue ꝯdictorie Expo. pme
esse veram. Pñt enim due ꝯrie esse simul false. Unde di-
cit ꝙ in singularibus enũtiationibus manifestũ est ꝙ si I
est verũ negare interrogatũ. i. si est vera negatio enũtia-
tionis singularis de qua facta est iterrogatio. verũ etiaz
est affirmare id est vera erit affirmatio infinita eiusdem 2ᵉ ⁊ 3ᵉ
singularis. Uerbi gra. Putasne. Socrates est sapiens.
Si vera est ista rñsio nõ. Socrates igit nõ sapiẽs est. i. 4ᵉ
vera erit ista affirmatio ifinita. Socrates est nõ sapiẽs. 5ᵉ
In vlibus vo non est vera que silr dr. i. ex veritate nega-
tionis vlis affirmatiue interrogate: nõ seqtur vera vlis
affirmatiua infinita q̃ silis est quo ad quãtitatẽ ⁊ q̃lita-
tem enũtiationi q̃site. Uera aũt est eius negõ. i. sed ex ve 6ᵉ
ritate rñsionis negatiue seqtur verã esse eius. s. vlis q̃si-
te negationẽ. i. particularẽ negatiuã. Uerbi gra. Putas- 7ᵉ
ne ois hõ est sapiẽs. Si vera est ista rñsio. nõ. affirmati- 8ᵉ
ua silis interrogate quã qs ex hac rñsione iferre intẽta- 9ᵉ
ret est illa: igit ois hõ est nõ sapiẽs. Hec aũt nõ seqtur ex x.
illa negatione. Falsum est. n. hoc. s. ꝙ seqtur ex illa rñsio xi.
ne. Sed inferẽdũ est: igit nõ ois hõ sapiens est. Et ratio Alia.
vtriusqꝫ est: qꝛ hec pticularis vltimo illata est opposita
i. ꝯdictoria illi vli iterrogate quã rñdẽs falsificauit. ⁊ iõ
opz ꝙ sit vera. Cõtradictoriarũ. n. si vna ẽ falsa: reliqua

est vera. Illa vo. s. vlis affirmatiua ifinita p illata est 3ria illi eide vli interrogate. Nō est aūt opus q si vtrūq altera sit falsa q reliqua sit vera. In propatulo est aūt cā huius diuersitatis inter singulares z vles. In singularib⁹ eni varius negōnis situs nō variat quātitatē enūciationis. In vlibus aūt variat: vt pz. Jō fit vt non sit eadē veritas negātiū vlēm in quarū altera pponitur. in altera aūt postponitur negatio: vt de se pz. ¶ Deinde cum dicit.

C diuersita. singu. z vlis.

¶ Uoces aūt ea que ifinita sunt noia vbaqz: suntqz opposite vocib⁹ hisce q sunt noia: atqz vba: vt nō hō: nō iustus z huiuscemodi voces sine noie vboqz videbunt ee negōnes. At nō sunt. Semp. n. nece est negōnē ee verā: vel falsaz. At hisce q dixit: nō hō non magis q̄z is q ptulit hō: sz minus poti⁹ vez: vel falsum aliqd dixit: nisi qppiā ipsi addiderit.

¶ Ille vo fm infinita cōtraiacentes noia: vel verba: vt in eo qd est non hō: vel non iustus: quasi negationes sine noie z verbo esse videbuntur: sed non sunt. Semper. n. vel veram ee: vel falsaz necesse est negationē. Qz vo dixit non hō: nihil magis de hoie: sed et min⁹ verus: vel falsus fuit. si nō aliquid addatur:

A

Dub^m 3^m vl.

¶ Soluit tertiā dubitationem: an infinita noia vel verba sint negationes. Insurgit aūt hoc dubiū: qz dictuz est q eqpollet negatiua z ifinita. Et rursus dictū est nūc q nō refert in singularib⁹ pponere z postponere negōnez. Si eni ifinitū nomē est negō: tūc enūciatio hns subm ifi^m vel pdm erit negatiua z nō affirmatiua. Hāc dubitationez soluit p iterēptionē pbādo: q nec noia nec vba infinita sint negōnes: lz videant. Unū duo circa h facit. Primo ppoit solonē dicēs ¶ Ille vo. s. dictiones 3iacētes.] Verbi grā nō hō z hō: nō iustus z iustus. Uel sic ¶ Ille vo. s. dictiones fz ifinita. i. fm ifinitoz nāz iacētes 3 noia z verba] vtpote remouētes qdē noia z vba signāt: vt nō hō z nō iustus: z nō currit. q opponunt 3 li hō: li iust⁹: z li currit. ille inquā dictiones ifinite videbunt p^a facie esse qsi negōnes sine noie z vbo ex eo q cōparate noibus z vbis 3 q iacēt: ea remouēt. sz nō sunt fm veritatē. Dixit sine noie z vbo: qz nomē ifi^m: nois nā caret. z vbuz ifi^m z verbi nām nō possidet. Dixit qsi. qz nec nomē ifi^m a nois rōne: nec vbū ifi^m a vbi pprietate oino remota sunt. Un si negōnes apparēt: videbūtur negōnes sine noie z vbo nō oino: sz qsi. ¶ Deinde pbat dictiones ifinitas nō ee negationes tali rōne. Sēper est nece negationē ee verā: vel falsam: qz negatio est enuntiatio alicuius ab aliquo. nomē aūt ifi^m nō dicit vez vel falsuz. igit dictio ifinita non est negō. Minorē declarat: qz q dixit: nō hō. nihil magis d hoie dixit: q̄z q dixit. hō. z quo ad signatū qdem clarissimū est: nō hō nāqz nihil addit supra hoiez: imo remouet hoiez. Quo ad vitatē vo vel falsitatē 3ceptū: nihil magis 3fuit q dixit. nō hō: q̄z q dixit hō. si aliqd aliō nō addat. imo min⁹ verus: vel falsus fuit. i. magis remotus a vitate: z falsitate: q dixit nō hō: q̄z q dixit hō: qz tā veritas: q̄z falsitas i cōpōne 3sistit cōpōni āt vicinior ē dictio finita q aliqd ponit: q̄z dictio ifinita: q nec ponit: nec 3ponit. i. nec pōnez: nec compōnē importat. ¶ Deinde cum dicit.

Solutio

Expo. ll^e.

B

Nol. infinl. z verb. ifi. q^{uo} sint noia.

2^e

Ulti.

¶ Hec aūt: est ois nō hō iustus: nihil idez qd nulla illaz signat: nec itē ea que est ipsi opposita: nō est inquā omnis non homo iustus.

¶ Significat autē est omnis nō homo iustus nulli illarū idem: nec huic negatio opposita ea que est: non est omnis non homo iustus.

¶ Rñdet qrte dubitationi. quo. s. itelligat illud vbū supdictū de enūciationib⁹ hntib⁹ subm ifinitū. ¶ He aūt extra illas: ipse fm se erūt.] z ait q itelligit q̄ztū ad significatū 3nam: z nō solū q̄ztū ad ipsas enūciationes formalr. Un duas hntes subm ifinitū vlēm. s. affirmatiuā z vlez negatiuā adducēs. ait q neutra eaz signat idē alicui illaz. s. hntiū subm fini^m. Hec. n. vlis affirmatiua: ois nō hō est iustus. nulli hnti subm finitū signat idez. Nō. n. significat idē q ista: ois hō ē iustus. neqz q ista: ois hō est nō iustus. Silr opp^a negō. z vlis negatiua hns subm ifinitū: q est 3rie opposita supradicte. s. ois nō hō nō est iustus. nulli illaz de subo finito signat idē. Et h claz est ex diuersitate subcti in istis z in illis. ¶ Deinde cum dicit.

C

Expo. l.

¶ At hec ois non homo nō iustus est: idem quod significat: nullus nō homo iustus est.

¶ Illa vo que est. ois est nō hō non iustus: illi que est nullus ē iustus nō hō: idē significat.

¶ Rñdet qnte qōni. an. s. iter enūciationes de subto ifinito sit aliq 3nā. Orit aūt dubitatio hec. ex eo q supius est inter eas ad se inuicē assignata 3nā. Ait g q et iter istas est 3nīa. Nā vlis affirmatiua de subto z pdicato infinitis. z vlis negatiua de subto ifinito. predicato vo finito eqpollēt. Ista nāqz: ois nō hō est nō iustus. idē signat illi. nullus nō hō est iustus. Idē aūt est iudiciū de pticularibus idefinitis. z singularib⁹ finitib⁹ supradictis. Cuiuscunqz eni q̄ntitatis sint: semp affirmatiua de vtroqz extremo infinita: z negatiua subti qdē ifiniti. pdicati āt finiti eqpollent. vt facile potes exēplis videre. Un Ar. vles exprimēs ceteras ex illis itelligi voluit. ¶ Deinde cuz dicit.

D

Du^m 5^m vl.

Expo. l.

¶ At. n. noia: z verba trāsposita idem significant: veluti albus homo est. hō albus est.

¶ Trāsposita vo noia: vel verba idem significant. vt est albus homo. z est homo albus.

¶ Soluit 6^{am} dubitationē. an pp noiz vel vboz trāspōnem varietur enūciationis signatio. Orit aūt hec qō ex eo q docuit trāspōnē negationis variare enūciatiōis significationē. Aliud. n. dixit signare. ois hō non est iustus. z aliud: nō ois hō est iustus. Ex h inqz dubitat. an silr 3tigat circa noium trāspōnē q ipsa trāsposita enūciationē varient: sicut negatio trāsposita. Et circa h duo facit. Primo ponit solonē dicēs q trāsposita noia z vba. idē significāt. vbi grā. Idē signant est alb⁹ hō. z est hō alb⁹. vbi est trāspositio noium. Silr trāsposita verba idē significant. vt est albus hō: z hō albus est. ¶ Deinde cū dicit.

E

Dub^m 6^m vl.

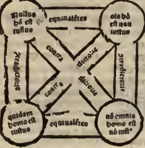
Trāspo. noiu vel verba.

¶ Nā si ita nō sit eiusdē affirmatiōis plures erūt negationes. At demōstratū est: vnam oppositā esse vni. Huius. n. albus hō est: negatio est: albus hō non est. Huius autez hō albus est: si nō est idem qd ista: albus hō est: aut hec erit negatio: nō hō albus nō est: aut ista: hō albus nō est. At altera qdez negatio huius est: nō hō alb⁹ est: altera vo negō huius alb⁹ hō ē. Quare affirmatiōis vni⁹ due erūt negōnes. Pz igitur eādē affirmationē fieri negationē: ne: si nois pō verbiqz mutet.

¶ Nā si hō nō est: eiusdē multe erūt negationes. Sz osisum est: qz vna vnius est. Eius. n. que est: ē albus hō. negatio est: nō est albus

Illaȝ ꝟo que est aliquis homo iustus est:op
posita:quoniam non omnis est homo nō iu
stus. Necesse est enim aliquem esse.

¶ Declarat ꝙ angulares affirmatiue suprapposite sint cō/
F trarie negatiue ꝟo subcōtrarie. Et primū quidem ex eo
ꝙ vniuersalis affirmatiua infinita. ꝛ vl̄is negatiua sim/
plex equipollent:ꝛ ꝯñter vtraqȝ earum est cōtraria vni/
E po.p°. uersali affirmatiue simplici q̄ est altera angularis. Un/
de dicit ꝙ hanc vl̄em negatiuā finitaȝ nullus homo est
iustus. sequitur equipollēter. illa vniuersalis affirmati/
ua infinita. ois homo est non iustus. Scd̄m ꝟo declarat
ex eo ꝙ particularis affirmatiua finita. ꝛ ꝑticularis ne/
gatiua infinita eqpollēt. Et ꝯñter vtraqȝ eaꝝ est subcon
traria particulari negatiue simplici q̄ altera angularis.
2° vt in figura suprapposita ispicere potes. Uñ subdit ꝙ illā
particularē affirmatiuā finitā. aliquis homo est iustus
opposita seqtur equipollēter (opposita itellige nō istius
Ult. particularis. sed illius vl̄is affirmatiue infinite) nō ois
homo est nō iustus. Hec enī est ꝯdictoria eius. Ut autē
clare videatur quō supradicte enūciationes sint eqpollē
tes. Formet̄ figura q̄drata: in cuius vno angulo ponat̄
vl̄is negatiua finita. ꝛ sub ea ꝯdictoria ꝑticularis affir/
matiua finita. ex alia ꝟo ꝑte locet̄ vl̄is affirmatiua isfini/
ta. ꝛ sub ea ꝯdictoria ꝑticularis neg^ua infinita: noteturqȝ
ꝯdictio iter angulares ꝛ collaterales inter se hoc mō.

¶ His figūr sic dispositis. pȝ ꝑ ipsaꝝ vl̄ium mutua ꝯñtia
in veritate ꝛ falsitate: qꝛ si altera eaꝝ est vera: sua angu/
laris ꝯdictoria est falsa. Et si ista est falsa: sua collatera/
lis ꝯdictoria que est altera vl̄is erit vera. Et. silr ꝓcedit
quo ad falsitatē particulariū. Deinde eodē mō manife/
statur mutua sequela. Si. n. altera earuȝ est vera: sua an
G gularis ꝯdictoria est falsa. Ista aūt existēte falsa sua ꝯdi
ctoria collateralis que est altera particularis erit vera.
Silr quoqȝ mō procedēdū est quo ad falsitateȝ. Sed est
Dubium. hic vnū dubiū. In ꝑ enīȝ poꝝ in fine Ap. ex ꝓposito de/
Cap.43. terminat nō esse idē iudicium de vl̄i negatiua: ꝛ vl̄i affir
Lec.2. matiua infinita. Et supius in hoc scd̄o super illo verbo
[quarū due se hñt s̄m ꝯñtiam. due ꝟo minime] Ammo/
nius: Porphyrius: Boetius: ꝛ sanctus Thomas dixe/
rūt ꝙ negatiua simplex seqtur affirmatiuā isinitaȝ. sȝ nō
R° Alberti. ecōuerso. Ad h̄ dm̄ est s̄m Albertū ꝙ negatiuā finitaȝ
Aff r.inf. se seqtur affirmatiua isinita subiecto ꝯstāte. negatiua ꝟo sim/
q neg.sim. plex seqtur affirmatiuā absolute. Uñ vtrūqȝ dictū verifi
catur. ꝛ ꝙ iter eas est mutua ꝯñia: cū subiecti ꝯstātia: ꝛ ꝙ i/
Alis n°. ter eas nō est mutua ꝯñtia absolute. Pōt dici scd̄o ꝙ su/
pra locuti sumus de isinita enūciatione quo ad suū tota/
le significatū ad formā ꝑdicati reductū. ꝛ s̄m h̄ qꝛ nega

tiua finita est supior affirmatiua isinita: ideo nō erat mu
tua ꝯñia. h̄ aūt loqmur de ipsa infinita formalr̄ sumpta.
Uñ sanctus Tho. sic adducēdo Amonij expōneȝ dixit
s̄m hūc modū loquēdi. negatiua simplex i plus est q̄ȝ af
firmatiua infinita. Textus ꝟo primi prioꝝ vltra ꝑdicta Ad.r li.por.
loqtur de finita ꝛ infinita in ordine ad sylīȝ. Manifestū
est aūt ꝙ vl̄is affirmatiua siue finita siue infinita nō con
cludit̄ nisi in ꝑ prime. Ul̄is aūt negatiua q̄cūqȝ ꝯcludit̄
ꝛ in 2° prime: ꝛ ꝑ ꝛ scd̄o secunde. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Patet ēt in singularibus qdē si verū est i/
terrogatū negare: affirmare ēt verū esse. Ue
luti est ne socrates sapiēs. Nō. Socrates er
go non sapiēs est. In vl̄ibus aūt: nō est vera
que silr̄ dr̄: sed ē negatio vera. Ueluti: est ne
ois hō sapiēs. Nō. Ergo ois hō nō sapiens
est: hoc. n. est falsum. Sed illud est veꝝ: ergo
nō ois hō sapiēs est. Atqȝ hec quideȝ est ea
que opponitur: illa ꝟo est ea que est ꝯria.

¶ Manifestū est aūt qm̄ ēt in singularibus si
est veꝝ interrogatū negare: qm̄ ꝛ affirmare
verū est. Ut putasne socrates sapiēs ē. Nō.
Socrates igitur non sapiens est. In vl̄ibus
ꝟo non est vera que silr̄ dr̄. Uera autē nega/
tio est. Ut putasne. ois hō sapiens est. Non.
Omnis igitur hō non sapiēs est. Hoc auteȝ
falsum. Sed nō igit̄ ois hō sapiens est: vera
est. Hec enim opposita est: illa ꝟo contraria. H

¶ Mouet 2^m du^m de vario situ negōnis: an. s. quo ad veri
tatē ꝛ falsitatē differat ꝑponere ꝛ postponere negōneȝ.
Orit̄ aūt hec dubitatio: qꝛ dictum est nunc ꝙ nō refert Unde oria r dubium.
quo ad veritatē si dicat̄. ois hō est nō iustus: aut si dicat̄.
ois hō non est iustus. ꝛ tñ in altera postponit̄ negatio i
altera ꝑponit̄: iȝ multū referat quo ad affirmationeȝ ꝛ
negationē. Hāc inquā dubitationē soluere intēdēs cum
distōne rñdet ꝙ in singularib⁹ enūciationibus eiusdē ve Singu.neg. r inf. affir° in quibus rc.
ritatis sunt singularis negatio. ꝛ isinita affirmatio eius/
dem. in vl̄ibus aūt nō est sic. Si. n. est vera negatio ipsi⁹
vl̄is nō opȝ ꝙ sit vera infinita affirmatio vl̄is. Negatio
enim vl̄is est particularis ꝯdictoria qua existente vera:
non est necesse suā subalternaȝ que est ꝯria siue ꝯdictorie
esse veram. Pñt enim due ꝯrie esse simul false. Unde di/ Expo.p̄me
cit ꝙ in singularibus enūciationibus manifestū est ꝙ si I
est verū negare interrogatū. i. si est vera negatio enūcia/
tionis singularis de qua facta est iterrogatio. verū etiaȝ
est affirmare id est vera erit affirmatio infinita eiusdem 2° r 3°
singularis. Uerbi grā. Putasne. Socrates est sapiens.
Si vera est ista rñsio: nō. Socrates igit̄ nō sapiēs est. i. 4°
vera erit ista affirmatio isinita. Socrates est nō sapiēs. 5°
In vl̄ibus ꝟo non est vera que silr̄ dr̄. i. ex veritate nega/
tionis vl̄is affirmatiue interrogate: nō seqtur vera vl̄is
affirmatiua infinita q̄ silr̄ est quo ad q̄ntitatē ꝛ q̄lita/
tem enūciationi q̄site. Uera aūt est eius negō. i. sed ex ve 6°
ritate rñsionis negatiue seqtur verā esse eius. s. vl̄is q̄si/
te negationē. i. particularē negatiuā. Uerbi grā. Putas/ 7°
ne ois hō est sapiēs. Si vera est ista rñsio. nō. affirmati/ 8°
ua silr̄ interrogate quā qs ex hac rñsione iferre intēta/ 9°
ret est illa: igit̄ ois hō est nō sapiēs. Hec aūt nō seqtur ex x.
illa negatione. Falsum est. n. hoc. s. ꝙ seqtur ex illa rñsio xi.
ne. Sed inferēdū est: igit̄ nō ois hō sapiens est. Et ratio Ult.
vtriusqȝ est: qꝛ hec ꝑticularis vltimo illata est opposita
i. ꝯdictoria illi vl̄i interrogate quā rñdēs falsificauit. ꝛ iō
opȝ ꝙ sit vera. Cōtradictoriarū. n. si vna ē falsa: reliqua

est vera. Illa vo. s. vlis affirmatiua infinita p illata est 3ria illi eidē vli interrogate. Nō est aūt opus q si vtluz altera sit falsa q reliqua sit vera. In ṗpṫu est aūt cā huius diuersitatis inter singulares ꝛ vles. In singularib⁹ eni varius negōnis situs nō variat quātitatē enūtiationis. In vlibus aūt variat: vt p3. Jō fit vt non sit eadē veritas negōnū vlem in quaruz altera ṗponitur. In altera aūt postponit negatio: vt de se p3. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Voces aūt ea que ifinita sunt noia ṽbaq3: suntq3 opposite vocib⁹ hiisce q̄ sunt noia: atq3 ṽba: vt nō hō: nō iustus ꝛ huiuscemodi voces sine noīe ṽboq3 videbunt ee negōnes. At nō sunt. Semp. n. nece est negōnē ee verā: vel falsa3. At hisce q dixit: nō hō: non magis q̄3 is q ṗtulit hō: s3 minus poti⁹ ver: vel falsum aliqd dixit: nisi qppiā ipsi addiderit.

¶ Ille vo ṡm infinita cōtraiacentes noia: vel verba: vt in eo q̄ est non hō: vel non iustus: quasi negationes sine noīe ꝛ verbo esse videbuntur: sed non sunt. Semper. n. vel veram ee: vel falsa3 necesse est negationē. Q3 vo dixit non hō: nihil magis de hoīe: sed et min⁹ verus: vel falsus fuit. si nō aliquid addatur.

A — Dub^m 3^m vl. — ¶ Soluit tertiā dubitationem: an infinita noia vel verba sint negationes. Insurgit aūt hoc dubiū: q2 dictu3 est q eqpollēt negatiua ꝛ ifinita. Et rursus dictū est nūc q nō refert in singularib⁹ ṗponere ꝛ postponere negōne3. Si eni ifinitū nomē est negō: tūc enūtiatio hñs subm ifi^m vel ṗtum erit negatiua ꝛ nō affirmatiua. Hāc dubitatione3 (Solutio) soluit p itercēptionē ṗbādo: q nec noia nec ṽba infinita sint negōnes: l3 videant. Uñ duo circa h facit. Pmo ppo (Expo. p^e.) nit solōnē dicēs [Ille vo. s. dictiones 3iacētes.] Verbi grā: nō hō ꝛ hō: nō iustus ꝛ iustus. Uel sic [Ille vo. s. dictiones s3 ifinita. i. ṡm ifinitoꝝ nā3 iacētes 3 noia ꝛ verba] vtpote remouētes qdē noia ꝛ ṽba signant: vt nō hō (B) ꝛ nō iustus: ꝛ nō currit. q opponunt 3 li hō: li iust⁹: ꝛ li currit. ille inquā dictiones ifinite videbunt p^a facie esse (Nol. infini. ꝛ verb. ifi. q^{uo} sint noia.) q̄si negōnes sine noīe ꝛ ṽbo ex eo q cōparate noibus ꝛ ṽbis 3 q iacēt: ea remouēt. s3 nō sunt ṡm veritatē. Dixit sine noīe ꝛ ṽbo: q2 nomē ifi^m rōnis nā careat. ꝛ ṽbu3 ifi^m verbi nām nō possidet. Dixit q̄si. q2 nec nomē ifi^m a nois rōne: nec ṽbū ifi^m a ṽbi ṗprietate oīno semota sunt. Uñ si negōnes apparēt: videbūtur negōnes sine noīe ꝛ ṽbo nō oīno: s3 q̄si. ¶ Deide ṗbat dictiones ifinitas nō ee negationes tali rōne. Sēper est nece negationē ee verā vel (2^a) falsam: q2 negatio est enuntiatio alicuius ab aliquo. nomē aūt ifi^m nō dicit veꝝ vel falsu3. igit dictio ifinita non (Alii.) est negō. Minorē declat: q2 q dixit: nō hō. nihil magis d hoīe dixit: q̄3 q dixit. hō. ꝛ quo ad signātū qdem clarissimū est: nō hō nāq3 nihil addit supra hoīe3: imo remouet hoīe3. Quo ad ṽitatē vo vel falsitatē 3ceptū: nihil magis ṗfuit q dixit. nō hō: q̄3 q dixit hō. si aliqd aliō nō addat. imo min⁹ verus: vel falsus fuit. i. magis remotus a veritate: ꝛ falsitate: q dixit nō hō: q̄3 q dixit hō: q2 tā veritas: q̄3 falsitas i cōpōne 3sistit cōpōni āt vicinior ē dictio finita q aliqd ponit: q̄3 dictio ifinita: q nec ponit: nec 3ponit. i. nec pōne3: nec compōnē importat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec aūt: est ois nō hō iustus: nihil ide3 q̄ nulla illaꝝ signat: nec itē ea que est ipsi opposita: nō est inquā omnis non homo iustus.

¶ Significat autē est omnis nō homo iustus nulli illarū idem: nec huic negatio opposita ea que est: non est omnis non homo iustus.

¶ Rñdet q̄rte dubitationi. q̄uo. s. itelligat illud ṽbū supdictū de enūtiationib⁹ hñtib⁹ subm ifinitū. [He aūt extra illas: ipse ṡm se erūt.] ꝛ ait q itelligit q̄tū ad significatā 3ñam: ꝛ nō solū q̄tū ad ipsas enūtiationes formalr. (C) Uñ duas hñtes subm ifinitū: vlem. s. affirmatiuā ꝛ vle3 negatiuā adducēs. ait q neutra eaꝝ signat idē alicui illaꝝ. s. hñtiū subm fini^m. (Expo. l.) Hec. n. vlis affirmatiua: ois nō hō est iustus. nulli hñti subm finitū signat ide3. Nō. n. significat idē q ista: ois hō ē iustus. neq3 q ista: ois hō est nō iustus. Silr opp^{ta} negō. ꝛ vlis negatiua hñs subm ifinitū: q est 3rie opposita supradicte. s. ois nō hō nō est iustus. nulli illaꝝ de subo finito signat idē. Et h claꝝ est ex diuersitate subcti in istis ꝛ in illis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At hec: ois non homo nō iustus est: idem quod significat: nullus nō homo iustus est.

¶ Illa vo que est. ois est nō hō non iustus: illi que est nullus ē iustus nō hō: idē significat.

¶ Rñdet q̄nte q̄ni. an. s. iter enūtiationes de subto ifinito sit aliq̄ 3ña. (D — Du^m 5^m vl.) Dicit aūt dubitatio hec. ex eo q supius est inter eas ad se inuicē assignatā 3ña. Ait g̈ q et iter istas est 3ñtia. (Expo. l.) Nā vlis affirmatiua de subto ꝛ ṗdicato infinitis. ꝛ vlis negatiua de subto ifinito. predicato vo finito eqpollēt. Ista nāq3: ois nō hō. est nō iustus. idē signat illi: nullus nō hō est iustus. Idē aūt est iudiciū de pticularibus idefinitis. ꝛ singularib⁹ silib⁹ supradictis. Cuiuscunq3 eni q̄titatis sint: semp affirmatiue de vtroq3 extremo infinitate: ꝛ negatiue subti qdē ifiniti. ṗdicati āt finiti eqpollent. vt facile potes exēplis videre. Uñ Ar. vles exprimēs ceteras ex illis itelligi voluit. ¶ Deinde cu3 dicit.

¶ At. n. noia: ꝛ verba trāsposita idem significant: veluti albus homo est. hō albus est.

¶ Trāsposita vo noia: vel verba idem significant. vt est albus homo. ꝛ est homo albus.

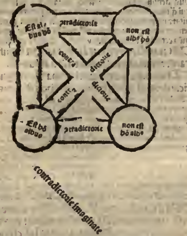
¶ Soluit 6^{am} dubitationē. an pp noiu3 vel ṽboꝝ trāspōnem variet enūtiationis signatio. (E — Dub^m 6^m vl.) Dicit aūt hec q̄ ex eo q docuit trāspōnē negationis variare enūtiatiōis significationē. Aliud. n. dixit signare. ois hō non est iustus. ꝛ aliud: nō ois hō est iustus. Ex h inq̄3 dubitat. an silr 3tigat circa noium trāspōnē q ipsa trāsposita enūtiationē variēt: sicut negatio trāsposita. Et circa h duo facit. Primo ponit solōnē dicēs q trāsposita noia ꝛ ṽba. idē significāt. (Trāspo. noia vel verba.) ṽbi grā. Idē signant est alb⁹ hō. ꝛ est hō alb⁹. vbi est trāspositio noium. Silr trāsposita verba idē significant. vt est albus hō: ꝛ hō albus est. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Nā si ita nō sit eiusdē affirmatiōis plures erūt negationes. At demōstratū est: vnam oppositā esse vni. Huius. n. albus hō est: negatio est: albus hō non est. Huius aute3 hō albus est: si nō est idem q̄ ista: albus hō est: aut hec erit negatio: nō hō albus nō est: aut ista: hō albus nō est. At altera qde3 negatio huius est: nō hō alb⁹ est: altera vo negō huius alb⁹ hō ē. Quare affirmatiōis vni⁹ due erūt negōnes. P3 igitur eādē affirmationē fieri negationē: ne: si nois pō verbiq3 mutet.

¶ Nā si hō nō est: eiusdē multe erūt negationes. S3 ostēsum est: q2 vna vnius est. Eius. n. que est: ē albus hō. negatio est: nō est albus

hō. Eius vō que est: est hō albus. si nō eadē est ei: que est: est albꝰ homo. erit negatio: vel ea que est: nō est albus nō ho mo: vel ea que est. nō est albus hō. Sed altera quidē est negatio eius: que est: est non hō albus. alia vō eius que est: est hō albus. Quare erunt due vnius. Qm̄ igit̄ trāsposito noīe: vel vbo: eadē fit affirmatio: vel negatio: manifestū est.

F ¶ Probat p̄dictā sol'onē ex numero negationū ȝdictoriarū ducēdo ad ipoſſe: tali rōne. Si hoc non est. i. si noīa
Expo. pᵉ. trāsposita diuersificāt enūtiationē: eiusdē affirmationis
Lec. 11. 2ᵉ erūt due negationes. Sed ostensum est in p̄ libro. qꝫ vna tm̄ est negatio vnius affirmationis. ḡ a destructione ȝsequētis ad destructionē āñtis trāsposita noīa nō variant enūtiationē. Ad p̄bationis aūt ȝñe claritatē. formet figura. vbi ex vnō latere locent̄ ābe suprapositē affirmationes trāspositis noīb⁹. ⁊ ex altero ȝponant̄ due negatiue sibi ēs illis: quo ad terminos ⁊ eorū pōnes. Deīde aliquātulo interiecto spatio sub affirmatiuis ponat̄ affirmatio infiniti subti. ⁊ sub negatiuis illiꝰ negatio: ⁊ notet̄ ȝdictio iter p̄mā affirmationē. ⁊ duas negōnes p̄mas. ⁊ inter scđam affirmationē. ⁊ oēs tres negatiōes: ita tñ qꝫ inter ipsaȝ ⁊ infimā negōnē notet̄ ȝdictio non vera: sȝ imaginaria. Notet̄ quoqꝫ cōtradictio inter tertiaȝ affirmationem: ⁊ tertiā negationē inter se: hoc modo.

Est nō hō albus) ȝdictorie (nō est non hō albus.

G ¶ His ita dispositis. probat ȝñaȝ Ar. sic. Illius affirma
3ᵉ ⁊ 4ᵉ tionis est albus hō. negatio est. non est albus hō. illius aūt 2ᵉ affirmationis q̄ est: est hō albus: si ista affirmatio nō est eadē illi supradicte affirmationi. s. est albus hō p̄pter noīum transpōnē: negaᵒ erit altera istarū. s. aut non est nō hō albus: aut non est hō albus. Sȝ vtraqꝫ hȝ affirmationē oppositaȝ aliā ab illa assignata. s. est hō albus. Nā altera qdem dictarū negationū. s. non est non hō al
5ᵉ bus. negatio est illius que dicit: est non hō albꝰ. alia vō scȝ non est hō albus. negatio est eius affirmationis que dicit. est albus hō: que fuit pᵃ affirmatio. ḡ q̄cūqꝫ dicta
6ᵉ ruȝ negationū asserat̄ ȝdictoria illi medie: sequit̄ qꝫ sint due vnius. i. qꝫ vnius negōnis sint due affirmationes. ⁊ qꝫ vnius affirmatiōis sint due negōnes: qđ est ipoſſe. Et
h: vt dictū ē. sequitur stāte hypothesi errone a: qꝫ ille affirmationes sint p̄p noīum trāspōnem diuerse. Aduerte hꝫ p̄ qꝫ Ar. p illas duas negōnes non est non hō albus. ⁊ non est hō albus: sub disiūctione sumptas ad inueniēdā negōnē illius affirmationis. est hō albꝰ. ceteras intellexit q̄si diceret. Aut negatio talis affirmationis accepta hitur illa q̄ est vere eius negatio: aut q̄cūqꝫ extranea negatio ponet̄: ⁊ q̄libet dicat̄: semp stāte hypothesi seq̄t̄ vnius affirmationis esse plēs negōnes: vnaȝ vere: q̄ est ȝdictoria sue cōparis habentis noīa trāsposita. ⁊ altera quā tu vt disiūctam acceptas. vel saltē imaginaria. ⁊ eȝ
Glo. Notan. pᵐ H multarū affirmationū eē vnicā negōnē: vt pȝ in apposita figura. Ex q̄cūqꝫ. n. illarū q̄tuor icipias. duas sibi oppositas aspicis. Vñ notāter ȝcludit indeterminate: q̄re erunt due vnius. Nota 2ᵒ qꝫ Ar. ȝtēpsit p̄bare qꝫ ȝdictoria pᵉ
Notan. 2ᵐ affirmationis sit ȝdictoria 2ᵉ. ⁊ silr̄ qꝫ ȝdictoria 2ᵉ affirmationis sit ȝdictorie pᵉ. Hoc. n. accepit tanq̄ȝ p se notūȝ ex eo qꝫ non p̄nt simul esse vere: neqꝫ simul false. vt manifeste pȝ p̄posito sibi termino singulari. Nō stāt. n. simul aliquo mō iste due. sor. est albꝰ hō. sor. non est hō albus. Nec turberis qꝫ eas nō singulares pposuit. Nouerat. n. supra dcm̄ eē in p̄ q̄ affirmatio ⁊ negaᵒ sint ȝdictorie ⁊ q̄
Lec. 11. nō. ⁊ iō non fuit sollicitus de exēploruȝ claritate. Licꝫ ḡ ex eo qꝫ negōnes affirmationū de noīb⁹ trāspositis non sunt diuerse: qꝫ nec ipse affirmationes sunt diuerse. ⁊ sic noīa ⁊ verba trāsposita idē signāt. Occurrit aūt dubiū
Dubium. circa hoc: q̄ non vr̄ verū qꝫ noīb⁹ trāspositꝭ eadē sit affir
I matio: Non. n. valet. oīs hō est aīal. ḡ oē aīal est hō. Silr̄ trāsposito v̄bo nō valet. Hō est aīal rōnale. ḡ hō aīal rationale est de 2ᵒ adiacēte. Lȝ. n. mutatio cōmittat̄. tñ non sequtur p̄mā. Ad hoc est dōm qꝫ sicut in reb⁹ nālibus est
Risio. Duplex trāsmutaᵒ ī enū. duplex trāsmutatio. s. localis. s. de loco ad locū. ⁊ formalis de forma ad formā: ita in enūtiationib⁹ est 2ˣ trāsmutatio situalis. s. qñ terminus p̄positus postponit̄. ⁊ eȝ. ⁊ formalis qñ terminus q erat p̄dicatū efficit̄ subȝ. ⁊ eȝ: vel q̄ūolibet simplr̄. Et sicut q̄nqꝫ fit in nālib⁹ trāsmutatio pure localis. puta qñ res trāsfert̄ de loco ad locum. nulla alia variatione facta. q̄nqꝫ aūt fit trāsmutatio fm locū non pura: sȝ cū variatione formali. sicut qñ transit de loco frigido ad locū calidū. ita in enūtiationib⁹ q̄nqꝫ
Situalis vel formalis fit trāsmutatio pure situalis. qñ. s. nomē vel verbuȝ solo situ vocali variat̄. q̄nqꝫ aūt fit trāsmutatio situalis ⁊ formalis simul: sicut ȝtingit cū p̄dicatū fit subm. vel cū verbū 3ᵐ adiacēs fit 2ᵐ. Et qm̄ hic intēdit Ar. de trāsmuta
K tione noīuȝ ⁊ v̄borū pure situali. vt trāspōnis vocabulū p̄sefert. iō dixit qꝫ trāsposita noīa ⁊ v̄ba idē signāt. insinuare volēs: qꝫ si nihil aliud p̄ter trāspōnē noīs vel v̄bi accidat i enūtiatione. eadē manet orō. Vñ pȝ rñsio ad instātias. Manifestū est. nāqꝫ qꝫ in vtraqꝫ non sola trāspō
Rᵒ ad instan. fit. sed trāsmutatio de subo in p̄dicatū. vel de 3ᵒ adiacēte in 2ᵐ. Et p hoc pȝ rñsio ad silia.

LECTIO. V.

¶ Vnū aūt de multis: aut multa de vno: aut affirmare: aut negare: nisi sit vnū qppiam id qđ ex plurib⁹ illis signat̄: nō est affirmatio: neqꝫ negatio vna. Atqꝫ vnū dico: non si nomen vnū sit positū: nō sit aūt qđ vnū ex illis: velut homo est forsitan ⁊ aīal: ⁊ bipes: ⁊ mite: atqꝫ ex his ēt fit vnū quiddā: ex albo v̄o: ⁊ hoīe: ⁊ ambulāte nō fit vnuȝ: vt pȝ. Quare neqꝫ si vnū quippiā: De hisce q̄spiā affirmauerit: vna erit affirmatio: sed vox quidē vna: plures aūt affirmationes. Neqꝫ rursus ecō

tra de vno dixerit. hoc: sed similiter multe.

Com. 2. At vero vnum de pluribus: vel plu/
ra de vno affirmare: vel negare: si
nõ est vnũ de pluribus: nõ est affir
matio: vel negatio vna. Dico aũt
vnũ: nõ si vnũ nomen positum sit: non sit tñ
vnũ ex illis: vt hõ est fortasse aial: et mãsuetũ:
et bipes: sed ex his vnũ fit. ex albo aũt et hoie
et ambulãte nõ est vnũ. Quare nec si vnũ ali
quid de his: nec si de his affirmet aliqs: erit
affirmatio vna: sed vox qdẽ vna: affirmatio
nes vo multe: nec si de vno ista: sz silr plões.

Postq̃ Aristoteles determinauit diuersita/
tem enũtiationis vnius puenientẽ ex addi/
tione negõnis infinitãtis. hic intẽdit deter/
A minare qd accidat enũtiatiõi ex hoc q ad/
dit aliqd subo vel pto tolles eius vnitatẽ.
Et circa h duo facit: qz p determinat diuersitatẽ earum.
Lec. 6. Scdo pstitias earz. ibi [Qm vo hec qdez.] Circa p^m
duo facit. Primo ponit earz diuersitatẽ. Scdo pbat oẽs
Lec. 8. Expo. p^e. enũtiationes eẽ plea. ibi [Si g dialectica.] Dicit ergo
quo ad p^m resumendo qd in p dictũ fuerat: q affirmare
vel negare vnũ de plibus vel pla de vno. si ex illis plib⁹
nõ fit vnũ: nõ est enũtiatio vna affirmatiua vl negatiua.
Qualis vni/tas no. suffi. ad vnitatem subi et pdi. Et declãdo qũo itelligat vnũ debere eẽ subm aut pre/
dicatũ subdit. qd vnũ dico. non si vnũ ipositũ sit. i. ex vni
tate nois. sed ex vnitate sigñati. Cũ. n. pla pueniũt i vno
noie. ita q ex eis nõ fiat vnũ illius nois sigñatũ: tũc solũ
vocis vnitas est. Cũ aũt vnũ nomẽ plibus ipositũ est. si/
B ue pribus subiectiuis: siue itegralibus. vt eadẽ sigñatio
ne pcludat: tũc et vocis et sigñati vnitas est. et enũtiatio/
2ª nis vnitas nõ ipedit. Scdm qd subiungit [vt hõ est for
Prim⁹ sensus tasse aial et mãsuetũ et bipes] obscuritate nõ caret. Põt
eni itelligi vt sit exẽplũ ab opposito quasi diceret. Vnũ
dico non ex vnitate nois ipositi plibus: ex qbus non fit
tale vnũ: queadmodũ. hõ est vnum qddaz ex aiali et mã
sueto et bipede partibus sue diffõnis. Et ne qs crederet
q he essent vere diffõnis hois partes interposuit fortas
Scdo Porphyri⁹. Boetius. se. Porphyrius aũt Boetio referẽte et approbãte. sepa/
rat has textus particulas dicẽs. q Aristoteles hucusqz
declarauit enũtiationẽ illã eẽ plures in qua plura subij/
cerẽtur vni: vel de vno pdicarẽtur plura: ex qbus nõ fit
Tertie iuxta Porphy. vnũ. In istis aũt verbis. vt hõ est fortasse ℞c. itẽdit decla
C rare enũtiationẽ aliquã esse plões. in qua pla ex quib⁹ fit
vnũ subijciũtur vel pdicãtur. sicut cum dr: homo est aial
Li fortasse iuxta Por/phy. et Boe. Albertus. et mansuetũ et bipes. copula iteriecta: vel morula. vt ora
tores faciũt. Ideo aũt addidisse aiũt fortasse: vt isinuaret
hoc pttingere posse. necessariũ aũt nõ esse. Possumus in
eandẽ Porphyrij Boetijqz Alberti sniaz icidẽtes sub/
tilius textũ introducere: vt qtuor hic faciat. Et p qdem
resumit q sit enũtiatio in cõi. dicẽs [Enuntiatio plures
est: in qua vnũ de pluribus: vel plura de vno enuntian/
Lec. 8. tur. Si tñ ex illis plibus nõ fit vnũ] in p dictũ et exposi/
tum fuit. Deide dilucidat illũ terminũ de vno: siue vnũ.
dicẽs [Dico aũt vnũ] i. vnũ nomẽ voco. nõ pp vnitatez
vocis: sed sigñationis: vt supra dictũ est. Deinde 3° diui/
dẽdo declarat et declãdo diuidit quot modis cõtingit
Duplr nom im/po. plu. ex q/b⁹ nõ fit vnũ. vnũ nomẽ iponi plibus ex qbus nõ fit vnũ: vt ex hoc di/
uersitatẽ enũtiationis multiplicis isinuet. Et ponit duos
modos quorz p est. qñ vnũ nomẽ iponit plib⁹ ex qb⁹
fit vnũ: non tñ inquãtũ ex eis fit vnũ. Tunc. n. lz mãliter
et per acciñs loquẽdo nomẽ imponat pluribus ex qbus
fit vnũ: formaliter tñ et per se loquendo. nomen vnũ im/
ponitur plibus. ex qbus nõ fit vnũ: qz iponit eis nõ in/ D
quãtum ex eis est vnũ. vt fortasse est h nomẽ. hõ ipositũ Expo. 3^a sm expo.
ad sigñandũ aial et mãsuetũ et bipes. i. ptes sue diffõnis: sz
nõ iquãtũ adunant in vnã hois nãz p modũ actus et po
tẽtie: sz vt distícte sunt iter se actualitates. Et isinuauit q Sm̃ elicitur hec expo.
accipit ptes diffõnis vt distictas p illã piunctionẽ. et p il
lud quoqz aduersatiue additũ. [sz ex his vnũ fit] quasi
diceret: cũ h tñ stat q ex eis vnũ fit. Addidit aũt [fortas Nõ iponi ad sigñu. ptes sue diffi.
se] qz hoc nomẽ hõ: nõ est impositũ ad significãdũ par/
tes sui diffinitiuas: vt distincte sunt. Sed si impositũ eẽt
aut imponeretur. esset vnũ nomẽ plibus impositum ex
qbus nõ fit vnũ. Et qz idem iudiciũ est de tali noie. et il/ Partes diffi. dupls.
lis pluribus: iõ silr ille plures ptes diffinitiue psũt dupli 1°
citer accipi. Vno mõ per modũ actualis et possibilis: et
sic vnũ faciũt: et sic formaliter loquẽdo vocantur plura:
ex qbus fit vnũ. et pronũtiande sunt continuata oone. et E
faciũt enũtiationem vnam dicendo. aial rõnale. mortale
currit. Est. n. ista vna. sicut et ista: hõ currit. Alio mõ acci 2°
piuntur pdicte diffõnis partes vt distincte sunt inter se
actualitates. et sic nõ faciũt vnũ. Ex duobus. n. actibus
vt sic. nõ fit vnũ. vt dr 7° metaphy. et sic faciũt enũtiatio/ T. cõ. 49. Lec. 13.
nem plures et pronũtiãde sunt vel cum pausa. vel cõiun/
ctione interposita dicẽdo. hõ est aial. et mansuetum. et bi
pes: siue hõ est aial: mansuetum: bipes: rhetorico more.
Quelibet. n. istarz est enuntiatio multiplex. Et silr ista.
Sortes est hõ: si hõ est impositũ ad illa. vt distícte actua/
litates sunt sigñandũ. Scdo aũt modus quo vnũ nomẽ Scds mod⁹ quo vnũ ipo. plu.
ipositũ est plibus ex qbus nõ fit vnũ. subiũgitur cũ dicit
[Ex albo aũt et hoie et ambulãte ℞c] i. alio mõ h fit qñ
vnũ nomẽ iponit plibus ex qbus nõ põt fieri vnũ. qua/
lia sunt: hõ: albũ: et ambulãs. Cũ. n. ex his nullo mõ pos F
sit fieri aliqua vna nã. sicut poterat fieri ex ptib⁹ diffiniti
uis: clare liquet q nomẽ aliqd si eis imponeret: eẽt no/
men nõ vnũ significãs: vt in p dictũ fuit de hoc noie tuni Lec. 11.
ca iposita hoi et equo. Habemus ergo enũtiationis plu/ Enun. plu.
ris: seu multiplicis duos modos: quorz qz vterqz fit du/
pliciter: efficiunt qtuor modi. Primus est. qñ subijcitur Primus.
vel pdicatur vnũ nomẽ ipositũ plibus ex qbus fit vnũ:
nõ inquãtũ sunt vnũ. Scds est qñ ipsa plura ex qbus fit 2.
vnũ inquãtũ sunt distincte actualitates subijciunt vel p/
dicãtur. Tertius est qñ ibi est vnũ nomẽ ipositũ plibus 3.
ex qbus nõ fit vnũ. Quartus est qñ ista plura ex quib⁹ 4.
nõ fit vnũ subijciunt vel pdicãtur. Et notato q cũ enun No^a
tiatio sm mẽbra diuisionis illius qua diuisa est in vnaz Cur 4^m ptermi.
et plures qdrupliciter variari possit. s. cũ vnũ de vno p/
dicatur: vel vnũ de pluribus: vel plura de vno: vel plura
de plibus: postremũ sub silẽtio pteriuit: qz vel eius plu/
ralitas de se clara est: vel qz vt inquit Albertus nõ intẽ/ Albertus.
debat nisi de enũtiatione: q aliquo mõ vna est: tractare.
Demũ cõcludit totam sniam dicẽs [Quare nec si aliqs Expo. ltri.
affirmet vnũ de his plibus. erit affirmatio vna sm rez.
sed vocalr qdẽ erit vna: significatiue aũt nõ vna sed mul
te fient affirmationes. Nec si ecõuerso de vno ista plura
affirmabunt: fiet affirmatio vna. Ista nãqz hõ est alb⁹: et
ambulãs: et musicus importat tres affirmationes. s. ho
mo est albus: et est ambulãs. et est musicus. vt pz ex illi⁹
cõtradictione. Triplex. n. negatio illi opponit correspõ
dens triplici affirmationi posite. Deinde cum dicit.

Qz si differẽdi interrogatio rñsionis est po
stulatio: vel propõnis: vel pdictiõis alterius
partis: propositio vo cõtradictionis vnius
est ps: nõ erit ad hoc vna pfecto rñsio. Neqz
eni est ipsa iterrogatio vna: et si est ẽt vera.

Si g dialectica iterrogatio rñsionis est peti
tio: vel propõnis: vel alterius partis pttradi/

ctionis: propositio vero vnius contradictionis est: huiusmodi interrogationi non erit vna responsio ad hoc: neqȝ vna interrogatio: nec si sit vera.

G ℭ Probat a posteriori supradictas enūtiationes esse plures. Circa qđ duo facit. Primo ponit rōnē ipsā ad hoc pbādū p modū ꝯñtie. Deinde probat añs dicte ꝯñtie. ibi [Dictū est aūt de his.] Quo ad pᵐ talē rōnem inducit.

Expo pᵉ cum for. rōnis.

Si iterrogatio dialectica est petitio rñsionis q̄ sit ꝓpositio vel altera pars ꝯdictionis: nulli enūtiationū supradictaꝝ iterrogatiue formate erit rñsio vna. ergo nec ipsa interrogatio est vna. sȝ plures. Huius rōnis ꝓponit añs. [Si ergo.] Ad huius intelligendos terminos nota qđ idē sonāt enūtiatio: interrogatio: ꝛ rñsio. Cuȝ.n.dī celū est animatū inquātū enūtiat ꝓdicatum de subo: enūtiatio vocatur. inquātū aūt querēdo ꝓponit interrogatio: vt vero quesito reddit rñsio: appellat. Idē ergo erit pbare nō eē rñsionē vnā: ꝛ interrogationē nō esse vnā: ꝛ enūtiationem nō esse vnā. Aduerte 2ᵒ interrogationē eē duplicē. Quedā.n.est vtrā partē ꝯdictionis eligēdam ꝓponens. ꝛ hec vocat dialectica: q: dialecticus hȝ viam ex probabilibus ad vtrāqȝ ꝯdictionis partē pbandā. Altera vero determinatā ad vnū rñsionem exoptat. ꝛ hec est interrogatio demōstratiua: eo qđ demrator in vnū determinate tēdit. Cōsidera vlterius qđ interrogationi dialectice dupl'r rñderi pōt. Uno mō ꝯsentiēdo interrogationi: siue affirmatiue: siue negatiue. Ut si quis petat celuȝ est aiatum. ꝛ rñdeatur est. vel deus nō mouet. ꝛ rñdeatur. nō. talis respōsio vocatur ꝓpositio.

I Alio mō pōt rñderi interimendo: vt si qs petat celū est aiatum: ꝛ rñdeatur. nō. vel deus nō mouetur: ꝛ rñdeatur mouet. Talis rñsio vocat ꝯdictiōis altera pars. eo qđ affirmationi negatio reddit: ꝛ negatiōi affirmatio. Interrogatio ergo dialectica est petitio annuētis rñsionis q̄ est propositio: vel ꝯdicētis que est altera pars ꝯdictionis fm supradictam Boetij expōnem. ℭ Deinde subdit pbationē ꝯsequētie. cū ait [Propositio vero vnius ꝯdictiōis est.] Ubi notādū est qđ si rñsio dialectica posset esse plures: nō sequeretur: qđ rñsio enūtiationis multiplicis non posset esse dialectica. Sed si rñsio dialectica non pōt esse nisi vna enūtiatio tūc recte seqtur qđ respōsio enuntiationis pluris: non est rñsio dialectica que vna est. Notandū ēt qđ si enūtiatio aliquaꝝ pluriū ꝯdictionū pars est: vna nō esse cōprobat. Una.n. vni tm̄ ꝯdicit. Si aūt vnius solū ꝯdictionis ps est. vna est eadē rōne: q: s. vnius affirmationis vnica est negatio. ꝛ ecōuerso. Probat ergo Ar. ꝯsequētiā ex eo qđ ꝓpositio. i. rñsio dialectica vnius ꝯtradictionis est. i. vna enūtiatio est affirmatiua vel negatiua. Ex hoc.n. (vt iā dictū est) seqtur qđ nullius enūtiatiōis multiplicis sit rñsio dialectica. ꝛ ꝯñter nec vna rñsio sit.

K Nec pter eas qđ cū propōnem: vel alterā partē ꝯdictionis rñsionē ꝓposuerit dialectice interrogationis: de sola ꝓpōne subiūxit: qđ est vna: qđ iō fecit: q: illius alterius vocabulū ipsum vnitatē pferebat. Cuȝ.n. alterā ꝯdictionis partē audis: vnā affirmationē: vel negationē statim intelligis. Adiūxit aūt añti li ergo vel infinuās hoc esse aliūde sumptū vt postmodū in spāli explicabit: vel permutato situ notā ꝯñtie huius inter añs ꝛ ꝯñs locandā: añti ꝓposuit. sicut si diceret. si ergo sortes currit mouet: pro eo qđ dici deberet. si sortes currit. ergo mouet. Sequitur deinde ꝯñs [non erit vna rñsio ad hoc.] Et ifert principalem ꝯnem [qđ neqȝ vna erit interrogatio.] Si eni rñsio nō pōt esse vna: nec interrogatio ipsa vna erit. Qđ aūt addidit [nec si sit vera] eiusmodi est: posset aliquis credere: qđ lȝ interrogationi pluri nō possit dari responsio vna: qñ id de quo questio fit: nō pōt de oībus illis pluribus affirmari vel negari: vt cū q̄rit. canis ē aial. qa nō pōt vere de oībus rñderi. est. ꝓp celeste sidus: nec vere de oībus rñderi nō est. ꝓp canē latrabilē. nulla possit dari rñsio vna: attn̄ qñ id qđ sub iterrogatione cadit pōt vere de oībus affirmari aut negari tūc pōt dari rñsio vna. vt si q̄rat. canis est subā: q: pōt vere de oībus rñderi est: q: eē subam oībus canibus ꝯuenit. vnica rñsio dari possit. Hāc erroneā existimationē remouet dicēs [nec si sit vera] i. ꝛ dato qđ rñsio data enūtiationi multiplici de oībus verificet. nihilominus nō est vna: q: vnū non signat. nec vnius ꝯdictionis est ps: sed plures rñsio illa hȝ contradictorias vt de se patet. ℭ Deinde cum dicit.

Expo pᵉ cum for. rōnis. — Notandum. — Enū. interroga. respon. — H — Enū. interroga. — Rñsio — Notanᵐ 2ᵐ — Interro. 2ᵉ. — Diale. — Demon. — Notanᵐ 3ᵐ — Dialec. 2ᵉ rñ. — Rñ. ꝯtradic. altera pars. — Interroga. dialec. — Boetius — Notan. 4ᵐ. — Notan. 5ᵐ. — Expo. 2ᵉ. — Cur de sola propo. — Li ergo. — 3ᵉ — Dari respon. vna quādo — Ult.

ℭ Sed de his est dictū in topicis. Ps ēt insuper neqȝ qđ est interrogationē esse differendi. Nā vt detur ex iterrogatione: opȝ vt eligat vtraȝ velit ipse ꝯdictiōis ptē enūtiare: sȝ opȝ iterrogātē distinguēdo interrogationē proferre h pacto: vtrū hoc sit homo: an nō hoc.

ℭ Dictū est autē de his in topicis. Sil'r autē manifestū est qm̄ nec hoc ipsuȝ. qđ est. dialectica iterrogatio est: si qs iterrogat qđ ē aial. Opȝ.n. ex data interrogatione hunc eligere vtrā velit ꝯdictionis partē: quā opȝ interrogātē determinare: vtrȝ hoc aial sit hō: an nō.

L ℭ Probat antecedens dupl'r. Primo auctoritate eorum que dicta sunt in topicis. Secūdo a signo. Et circa hoc duo facit. Primo ponit ipsum signū dicens [qđ simil'r] cum auctoritate topicorū. manifestū est. s. antecedēs assumptum. s. qđ dialectica interrogatio est petitio responsionis affirmatiue vel negatiue. Qm̄ nec ipsum quid est i. ex eo qđ nec ipsa questio quid est: est interrogatio dialectica. Uerbi grā. Si qs querat. quid est aial. talis nō q̄rit dialectice. Deinde subiūgit pbationeȝ assumpti. s. qđ ipsum quid est non est questio dialectica. ꝛ intendit qđ q: interrogatio dialectica optionem rñdenti offerre opȝ. vtrā velit ꝯdictionis partē. ꝛ ipsa questio quid est taleȝ libertatē nō proponit: q: cū dicimus. qđ est aial respondentē ad diffōnis assignationē coartamus. q̄ non soluȝ ad vnū determinata est: sed ēt oī parte ꝯdictionis caret. cum nec esse: nec nō esse dicat. Ideo ipsa questio qđ est. non est dialectica interrogatio. Uñ dicit [Opȝ.n. ex data] i. ex proposita interrogatione dialectica. hunc rñdētem eligere posse vtrā velit ꝯdictionis partē: quam ꝯdictionis vtrāqȝ partē: interroganteȝ opȝ determinare. i. determinate ꝓponere. hoc mō. vtrum hoc aial sit hō: an non. Ubi euidēter apparet optionē rñdenti offerri. Habes ergo pro signo cū qđ dialectica petat rñsionē ꝓpositionis vel alterius ꝯdictionis partē: elōgationeȝ qōnis quid est: a qōnibus dialecticis. LECTIO. VI.

Lec. 8. cō. 7. — Expo. pᵉ 2ᵉ — Quid est nō est diale. interroga. — Ult.

ℭ Cū aūt eoꝝ que seorsum ꝓdicant: alia composita ꝓdicent: vt vnū oīa ꝓdicatū: alia non ꝓdicent: que nā sit dr̄ia. De hoie nāqȝ vere dr̄ aial seorsum: ꝛ bipes seorsuȝ: ꝛ hec eadeȝ simul ꝛ vnū: ꝛ hō rursus: ꝛ albuȝ seorsum: ꝛ hec eadē simul ꝛ vnuȝ. Sed non si quispiam est sutor: ꝛ bonus: sutor dicēdus est bonus.

ℭ Qm̄ vero hec quidē ꝓdicantur cōposita: vt vnū sit oē predicamētū eoꝝ que extra ꝓdicantur. alia vero nō: que dr̄ia est. De hoie.n. verū est dicere: ꝛ est aial. ꝛ ē bipes: ꝛ hec vt vnū: ꝛ hoiem: ꝛ albū. ꝛ hec vt vnum. Sed non si ci/

tharedus est: ⁊ bonus. ⁊ citharedus bonꝰ.

A Ostq̃ꝫ decl'auit diuersitatẽ multiplicis enũtiationis intẽdit determinare de eaꝝ consequẽtijs. Et circa h̃ duo fac̃ f̃ꝫ duas dubitationes q̃s soluit. Scd̃a icipit. ibi [Ueꝝ aũt est dicere.] Circa pᵐ tria fac̃. Pͥo ꝓponit

Lec. 3.

Pria dubi° qõnẽ. Scd̃o ondit rõnabilitatẽ qõnis. ibi [Si.n.qm̃.] Tertio soluit eã. ibi [Eoꝝ igit.] Est ḡ dubõ pᵃ. Quare ex aliqbꝰ diuisĩꝫ p̃tis de vno. seqtur enuntiatio in q̃ illamet vnite p̃ntur de eodẽ. ⁊ ex aliqbꝰ nõ. Uñ hec diuersitas orit̃. Uerbi grã. Ex istis. sortes est aial. ⁊ ẽ bipes. sequit̃ ḡ sortes est aial bipes. ⁊ silr ex istis. sortes est hõ. ⁊ ẽ albꝰ. seqtur ḡ sortes ẽ hõ albꝰ. Ex istis v̓o sortes ẽ bonus. ⁊ ẽ citharedus. nõ seqt̃: ḡ ẽ bonꝰ citharedus. Uñ ꝓ

Expõ tex. ponẽs qõnẽ ingt. [Qm̃ v̓o hec] .s. p̄dicta. ita p̃ntur composita. i. ꝯiũcta: vt vnũ sit p̄dicamentũ q̃ ex̃ p̃ntur. i. vt ex eis ex̃ p̃tis vnite fiat p̃tio: alia v̓o p̃ta nõ sunt talia: q̃ est iter d̃ĩa. Uñ talis inasscit̃ diuersitas. Et subdit exẽpla iã adducta. ⁊ ad ꝓpoᵐ applicata. quoꝝ pᵐ ꝯtinet p̃ta ex quibus fit vnũ ꝑ se. s. aial ⁊ bipes: genꝰ ⁊ d̃ĩa. 2ᵐ ãt p̃ta ex quibus fit vnũ ꝑ accñs. s. hõ albꝰ. 3ᵐ v̓o p̃ta ex quibus neq̧ vnũ ꝑ se: neq̧ vnũ ꝑ accñs iter se fieri seqtur. vt citharedus ⁊ bonus. vt declarabitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nã si qꝛ veꝝ est seorsũ vtrũqꝫ: id ⁊ vtrũqꝫ simul veꝝ ẽ oportcat: multa sequent̃ absurda. De hoie nãqꝫ quepiã veꝝ ẽ dicere: ⁊ ꝙ est hõ: ⁊ est ẽt albꝰ: q̃re ⁊ totuꝫ. Rursus si albũ veꝝ est dicere: ⁊ totũ vere dicet̃. Quare erit hõ albꝰ albꝰ: atqꝫ h̃ i ĩfinitũ abibit. Et rursus musicus albꝰ ãbulãs: ⁊ hec sepius ꝯiuncta dicent̃: quoꝝ in ĩfinitũ erit abitio. Preterea si socrates: socrates d̃r: atqꝫ hõ: socrates socrates hõ dicet̃. Et si ipse hõ seorsum: ⁊ bipes d̃r: ⁊ simul hõ bipes dicet̃. Pꝫ igit̃ si q̄spiã simplr cõplexiones ipsas fieri dixerit: multa absurda inde emergere. Uerũ dicendũ est nũc: quonam sint pacto ponende.

¶ Si.n.qm̃ alterutrũ dicet̃: ⁊ vtrũqꝫ dicetur: multa icõueniẽtia erũt. De hoie.n.veꝝ est: ⁊ hoiem ⁊ albũ dicere: q̃re oẽ. Rursus ⁊ albũ (si ⁊ ꝑus albũ) ⁊ hoiem: q̃re erit hõ albꝰ: ⁊ hõ albꝰ. ⁊ h̃ in ĩfinitũ. Et rursus musicꝰ albus ambulãs: hec eadẽ frequẽter implicita. Amplĩꝰ si socrates ẽ ⁊ hõ: ⁊ bipes: erit socrates hõ bipes. Qm̃ ḡ si q̄s simplr ponat cõplexiones fieri: plima icõueniẽtia ꝯtigere manifestũ ẽ. quẽadmodũ ponẽdũ ẽ nũc dicimus.

B ¶ Decl'at veritatẽ diuersitatꝭ posite: ex q̃ rõnabilis redditur qõ. Si nãqꝫ iter p̃ta nõ eẽt talis diuersitas: irrõnabilis eẽt dubõ. Ondit aũt hoc rõne ducẽte ad icõuenienst

Nugatio 2ᵉ dicitur. nugationẽ. s. Et qꝛ nugatio duobꝰ modis cõmitit̃. s. explicite ⁊ iplicite. iõ p̄ deducit ad nugationẽ explicitã. 2°

Expo. ꝑ. ad iplicitã. ibi [Amplĩꝰ si socrates ⁊c̃.] Ait ḡ ꝙ si nulla est iter q̃cũq̧ p̃ta d̃ĩa. s̓ꝫ de quolibet idifferẽter cẽset̃: ꝙ qꝛ alterutrũ sepatũ d̃r ꝙ vtrũq̧ ꝯiũctim dicat̃: multa in

1ᵉ cõueniẽtia sequent̃. De aliq.n. hoie. puta socrate. veꝝ ẽ sepatĩꝫ dicere ꝙ hõ ẽ. ⁊ ꝙ albꝰ est: q̃re ⁊ oẽ. i. ⁊ ꝯiũcti dicet̃ socrates ẽ hõ albꝰ. Rursus ⁊ de eodẽ socrate: põt dici sepatĩꝫ ꝙ ẽ hõ albꝰ. ⁊ ꝙ ẽ albꝰ: q̃re ⁊ oẽ. i. igit̃ ꝯiũctĩꝫ dicet̃: socrates ẽ hõ albꝰ albꝰ: vbi manifesta ẽ nugatio.

Rursus si de eodẽ socrate iteꝝ dicas sepatĩꝫ: ꝙ est hõ albus albꝰ ⁊ veꝝ dices: ⁊ ꝯgrue ꝙ est albꝰ. ⁊ f̃m h̃: si iteꝝ h̃ repetes sepatĩꝫ: a veritate tñ nõ discedes: ⁊ sic in ĩfiᵐ seq̃tur. socrates est hõ albꝰ: albus: albus in ĩfinitũ. Sil'e qd ostẽdit̃ in alio exẽplo. Si q̄s de socrate dicat ꝙ est musicus albus ambulãs: cũ possit ⁊ sepatĩꝫ dicere: ꝙ est musicus ⁊ ꝙ est albꝰ ⁊ ꝙ est ãbulãs: sequet̃ socrates ẽ musicus albꝰ ãbulãs: musicꝰ albꝰ ãbulãs. Et qꝛ plies sepati in eodẽ tamẽ tp̃e enũtiari põt: ꝓcedit nugatio sine fine. ¶ Deide deducit ad iplicitã nugationẽ dicẽs. Cũ de socrate v̓e dici possit sepati ꝙ ẽ hõ. ⁊ ꝙ ẽ bipes. si ꝯiũcti inferre: lꝫ seq̃tur ꝙ socrates sit hõ bipes. Ubi ẽ iplicita nugatio. Bipes.n. circũloquẽs d̃ĩam hoie actu ⁊ intellu claudit̃ i hoie rõne. Uñ ponẽdo loco hoie suã rõnẽ: qđ fieri licet. vt docet Ar. 2° top. appebit mãifeste nugatio. Dicet̃.n. socrates ẽ hõ. i. aial bipes: bipes. Qm̃ ḡ plima icõueniẽtia sequunt̃ si q̄s ponat cõplexiones. i. adunatiões ꝓpoꝝ fieri simplr. i. absq̧ diuersitate aliq̃ manifestũ ẽ ex dictꝭ. Quõ aũt faciẽdũ est: nũc. i. i sequẽtibꝰ dicemꝰ. Et nota ꝙ iste textus nõ hꝫ vniformit̃ apud oẽs q̃ ad v̓ba: s̓ꝫ qꝛ s̃ñia nõ discrepat: legat q̄cũq̧ vt vult. ¶ Deide cũ dic̃.

3ᵉ

4ᵉ

5ᵉ

C

Lo. ꝑ. 5.

Elic.

¶ Que igitur per accñs predicantur: aut de eodẽ: aut alterũ de altero: ea non erũt vnuꝫ. Uelut homo ⁊ albus quidẽ ⁊ musicus est: sed non vnum est albũ ipsum ⁊ musicũ. Accidunt enim ambo eidem. Neqꝫ si vere dicetur album musicũ esse: album musicum vnũ quid erit. Album enim per accidẽs musicuꝫ est. Quare albũ musicũ non erit qd vnum.

¶ Eoꝝ igitur q̃ p̄dicãtur: ⁊ de quibus predicãtur: quecũqꝫ f̃m accñs dicũtur: vel de eodẽ: vel alterũ de altero: hec nõ erũt vnũ: vt si hõ albus est ⁊ musicus: sed non est idem musicus: ⁊ albus. Accñtia.n. sunt vtraqꝫ eidem. Nec si albũ musicũ veꝝ est dicere: tñ nõ erit albũ musicũ vnũ aliqd. Scd̃m accñs.n. albũ musicũ dicet̃. Quar̃ ñ erit albũ musicũ vnũ.

D ¶ Soluit ꝓpositã qõnẽ. Et circa h̃ duo facit. Pͥo r̃ndet instãtijs in ipsa ꝓpõne qõnis adductis. Scd̃o satisfacit instãtijs in ꝓbõne positis. ibi [Amplĩꝰ nec q̃cũq̧.] Circa pᵐ duo facit. Pͥo nãq̧ decl'at veritatẽ. Scd̃o applicat ad ꝓpositas instãtias. ibi [Quocirca ⁊c̃.] Determinat ḡ dubõnẽ tali distĩõne. Predicatoꝝ siue subiectorum

Predicatorum vel subiectorum plu. genera. pluriũ: duo sunt gña: q̃dã sunt ꝑ accñs: q̃dã ꝑ se. Si ꝑ accidẽs hoc 2ʳ ꝯtingit. Uel qꝛ ambo dicunt̃ ꝑ accñs d̓ vno tertio: vel qꝛ alteꝝ de altero mutuo ꝑ accñs p̄dicat̃. Qñ illa plura diuisim p̄dicata sunt per accñs quouis mõ: ex eis nõ seqtur ꝯiũctim p̄dicatũ. Qñ aũt sunt ꝑ se: tunc ex

Expo. ꝑ. eis seqtur ꝯiuncte p̄dicatũ. Uñ ꝯtinuãdo se ad p̄cedẽtia ait. [Eoꝝ igit̃ q̃ p̄dicant̃: ⁊ de quibus p̃ntur] .i. subiectoris: q̃cũq̧ dicunt̃ f̃m accñs: ⁊ ꝑ h̃ innuit oppᵐ mẽbruꝫ. s. ꝑ se: vel de eodẽ. i. accñtaliter ꝯcurrũt ad vniꝰ tertij denominationẽ: vel alterutruꝫ de altero. i. accñtalr mutuo se denoiant. ⁊ ꝑ h̃ ponit mẽbra 2ᵉ diuisionis: hec. s. plura ꝑ accñs nõ erũt vnũ. i. nõ iferẽt p̃tionẽ ꝯiũctã. Et explanat

E vtrũq̧ hoꝝ exẽplariter. Et p̄ pᵐ sq̃ñ. s. illa plura ꝑ accñs dicunt̃ de 3° dicens [vt si hõ albꝰ est ⁊ musicus diuisim. S̓ꝫ nõ est idẽ] .i. nõ seqtur adunatiũ ḡ hõ est musicus albus. Utraq̧.n. sunt accñtia eidẽ 3°. Deinde explanat 2ᵐ: 2ᵉ

3ᵉ qñ solũ illa pl'a ꝑ accñs d̓ se mutuo p̃ntur subdẽs [Nec si albũ musicũ: veꝝ est dicere] .i. ⁊ ẽt si de se inuicẽ ista p̄dicãtur ꝑ accñs rõne subiecti in quo vniunt̃: vt dicatur

hō est albus ꝛ est musicus: ꝛ albū est musicū: non tñ sequitur ꝙ albū musicū vnite ꝑdicet᷑ dōo. ğ hō est albus musicus. Et cām assignat: q: albuȝ dī de musico ꝑ accñs: ꝛ ecōuerso.

Notan. pᵐ. Notādū est hic ꝙ cū duo mēbra ꝑ accñs enumerasset: vnico tñ exēplo vtrūqȝ mēbrū explanauit: vt insinuaret ꝙ distō illa non erat in diuersa ꝑdicata ꝑ accidens. sed in eadē diuersimode cōparata.

Ulti. Albū. n. ꝛ musicum cōparata ad hoiem: sub pᵒ cadunt mēbro: cōparata aūt inter se sub 2ᵒ.

P Diuersitatē ergo cōparationis pluralitate mēbroꝝ: idētitatē aūt ꝑdicatoꝝ vnitate exēpli astruxit.

Notan. 2ᵐ. Aduertēdū est vlterius ad euidētiā diuisionis facte in lr̃a: ꝙ 2ᵐ accñs pōt 2ʳ accipi.

Scdm accñs dupl'r. Uno mō vt distiguitur ꝯ ꝑseitatē posterioꝛisticā. ꝛ sic nō sumit᷑ hic: qm̄ cum dī plā ꝑdicata ꝑm accñs: aut li ꝑm accñs determinaret ꝯiūctionē iter se. ꝛ sic manifeste eēt falsa regula: qm̄ iter. ꝑma ꝑdicata: aial bipes: seu aial rōnale: est ꝑdicatio ꝑm accñs hoc mō.

Dr̃ia ꝑdi. de genere. Dr̃ia. n. in nullo mō ꝑseitatis ꝑ̃tur de genere. ꝛ tñ Ar. in textu dicit ea nō esse ꝑ̃ta ꝑ accñs: ꝛ asserit ꝙ est optima illatio: est aial ꝛ bipes. ergo est aial bipes. Aut determinaret ꝯiūctionē illaꝝ ad subm. ꝛ sic ēt inueniret᷑ falsitas in regula. Bñ nāqȝ dī: paries est coloratus: ꝛ est visibilis: ꝛ tñ coloratū visibile nō per se inest parieti.

Scds mod'. Alio mō accipit᷑ li ꝑȝ accñs: vt distinguit᷑ ꝯ hoc qd̄ dico rōne sui: seu nō ꝑꝑ aliud. ꝛ sic idē sonat ꝙ ꝑ aliud. ꝛ hoc mō accipit᷑ hic. Quecūqȝ. n. sunt talis nāe ꝙ non rōne sui iūgūtur: sed ꝑꝑ aliud: ab illatione ꝯiūcta deficere nece est: ex eo ꝙ ꝯiūcta illatio vnū alteri substernit: ꝛ rōne sui ea adunata denotat vt potētiā ꝛ actū. Est ğ sensus diuisionis ꝙ predicatoꝝ pluriū: quedā sunt ꝑ accñs: quedā per se. i. qdā adunātur inter se rōne sui: quedā ꝓpter aliud. Ea que ꝑ se vniunt᷑ inferunt ꝯiunctū: ea aūtē que propter aliud nequaqȝ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quocirca neqȝ simon sutor bonus dicetur simpliciter: sed animal bipes: quippe quum non per accidens hec de illo dicantur.

¶ Quocirca nec citharedus bonus simpl'r: sed aial bipes. Nō enim sunt ꝑm accidens.

G ¶ Applicat declarātā veritatē ad ptes qōnis. Et pᵒ ad secūdam ptē: q: s. nō sequitur est bonus: ꝛ est citharedus: ğ est bonus citharedus: dicens [Quocirca nec citharedus bonus ꝛc.] Scdo ad aliā ptē qōnis: qr̃e seqbat᷑ ē aial.

Expo. ꝑme ꝛ est bipes: ğ est aial bipes: ꝛ ait [ſȝ aial bipes.] Et subiūgit hui' vltimi dicti cām: q: aial bipes: nō sunt ꝑdicata ꝑm accñs ꝯiuncta inter se aut in 3ᵒ: sed ꝑ se. Et ꝑ hᵒ explanauit alteꝝ mēbrū ꝑme diuisionis. qd̄ adhuc positū nō fuerat explicite.

Ulti. Aduerte ꝙ Ar. candeȝ tenēs sniam de citharedo ꝛ bonoꝛe musico: ꝛ albo conclusit: ꝙ q: album ꝛ musicū non iferūt ꝯiūctū ꝑdicatū: iō nec citharedus ꝛ bonus inferūt citharedus bonus simpl'r. i. ꝯiuncte. Est āt rō dicti: q: lȝ musica ꝛ albedo dissilēs sint bonitati ꝛ arti citharisticein hoc ꝙ bonitas nata est denoiare ꝛ subm 3ᵐ puta hoiem: ꝛ ipsam artē citharisticā: propter qd̄ falsitas manifeste cernit᷑: qñ dī est bon' ꝛ citharedus: ğ bonus citharedus: musica vō ꝛ albedo subm 3ᵐ nate sunt denoiare tm̄: ꝛ nō se inuiceȝ. ꝓpter qd̄ latentioꝛ est casus cū ꝓcedit᷑: est albus ꝛ est musicus: ğ ē musicus albus: lȝ inquā in hoc sint dissilēs: ꝛ ꝑꝑ istā dissilitudinem ꝓcessus Ar. minus sufficiēs videat᷑: tamē silēs sunt in hoc. ꝙ si seruet᷑ idētitas oimoda ꝑdicatoꝝ quaȝ seruari opȝ. si illamet diuisa debēt inferri cōiūctim.

H sicut musica nō denoiat albedinē: neqȝ eꝯ̄: ita nec bonitas de qua fit sermo: cū dī hō est bonus denoiat artē citharisticam: neqȝ ecōuerso.

Bonū equi. a consilio. Cū. n. bonū sit equiuocū lȝ a ꝯsilioꝛ alia rōne dī de ꝑfectione citharedi: ꝛ alia de perfectione hoīs. Qñ nāqȝ dicimus soꝛtes est bonus. intelligimus bonitatē moralē que est hoīs bonitas simpl'r.

Analogum simpl'r. Analogū siquidē simpl'r positū sumit᷑ pro potioꝛi. Cū aūt infertur citharedus bonus non bonitatē moris: ſȝ artis ꝑdicatoꝝ vñ terminoꝝ idētitas nō saluat᷑. Sufficiēter igit᷑ ꝛ subtiliter Ar. eadē de vtrisqȝ ꝓtulit sniam: q: eadeȝ est hec ꝛ ibi rō ꝛc.

Questio Nec ꝑtereūdū est: ꝙ cū tres ꝯsequētias adduxit qōnem proponēdo. s. est aial ꝛ bipes: ergo est aial bipes. ꝛ est hō ꝛ albus: ergo est hō albus. ꝛ est citharedus ꝛ bonus. ergo est bonus citharedus: ꝛ duas ꝑmas posuerat esse bonas. tertias vō nō: huius diuersitatis cām

I ingrere volēs: Cur soluēdo qōneȝ nullo mō meminerit scde ꝯñtie. sed tm̄ prime ꝛ tertie. Indiscussum nāqȝ relinquit an illa ꝯñā sit bona an mala.

Rñsio Et ad hoc vr̃ mihi dicendū ꝙ ex his paucis verbis etiā illius ꝯñtie nām insinuauit. Profundioꝛis eniȝ sensus textus capax apparet cum dixit ꝙ nō sunt vnū albū ꝛ musicuȝ ꝛc. vt. s. non tm̄ indicet qd̄ expositū est: sed ēt eius cām: ex qua nā secunde ꝯñtie elucescit.

Ad inferen. ꝑdicationeȝ coniunctam. Cā nāqȝ qr̃e albū ꝛ musicū nō inferūt ꝯiūctā ꝑdicationē est: q: in ꝑdicatione ꝯiuncta opȝ alteram partē alteri supponi: vt potentiā actui: ad hoc vt ex eis fiat aliquo mō vnuȝ ꝛ altera a reliq denoietur. Hoc enim vis ꝯiuncte ꝑdicationis reqrit. vt supra diximꝰ de ptibus diffōnis. Albū aūt ꝛ musicū ꝑm se nō faciūt vnū per se vt pȝ: neqȝ vnū ꝑ accñs. Lȝ. n. ipsa vt adunātur in subiecto vno sint vnuȝ subiecto ꝑ accñs: tñ ipsamet que adunant᷑ in vno 3ᵒ subiecto: nō faciūt inter se vnū ꝑ accidens.

Unitas ꝑ accidens. Tū q: neutrū informat alterū qd̄ reqrit᷑ ad vnitatem ꝑ accñs aliquoꝝ inter se. lȝ nō in 3ᵒ. Tū q: non cōsiderata subiecti vnitate que est extra eoꝝ rōnes nulla remanet inter ea vnitatis cā. Dicēs ergo ꝙ albū ꝛ musicū non sunt vnū. s. inter se aliquo mō, cām expressit: qr̃e coniunctim nō infertur ex eis ꝑdicatū. Et q: oppositoꝝ eadem est disciplina insinuauit ꝑ illamet verba bonitateȝ

K illius ꝯñtie. Ex eo. n. ꝙ hō ꝛ albus se hñt sicut potentia ꝛ actus: ꝛ ita albedo iformet denoiet atqȝ vnū faciat cū hoie rōne sui: seqtur ꝙ ex diuisis pōt inferri cōiuncta ꝑdicatio. vt dicatur. est hō ꝛ albus. ergo est hō albus: sicut per oppositū dicebatur ꝙ ideo musicū ꝛ albū nō iferunt ꝯiūctū ꝑ̃tum: q: neutrū alteꝝ informabat.

R. tacite obiec. Nec obstat ꝙ albū faciat vnum per accidēs cū hoie.

De vni. ipe. ex diuer. Inferre coniunctum. Non enim dictum est ꝙ vnitas per accñs aliquoꝝ impedit ex diuisis inferre ꝯiunctum. sed ꝙ vnitas per accñs aliquoꝝ rōne tertij tm̄ est illa que impedit. Talia. n. que non sunt vnū per accñs nisi rōne tertij inter se nullā hñt vnitatē. ꝛ propterea non pōt inferri ꝯiunctum vt dictū est quod vnitatem importat. Illa vō que sunt vnū per accidēs ratione sui seu inter se: vt hō albus: cum ꝯiūcta accipiunt᷑: vnitate necessaria non carent: q: inter se vnitatē habēt.

Li tm̄ Notanter autē apposui li tm̄: qm̄ si aliqua duo sunt vnū per accidēs ratione tertij subiecti. s. ſȝ non tm̄ ex hoc habent vnitatē: sed ēt ratione sui ex hoc ꝙ alterū reliquuȝ

L informat: ex istis diuisis nō prohibet᷑ inferri ꝯiunctum. Uerbi gr̃a. optime dī. est quātū ꝛ est coloratuȝ. ergo est quātū coloratū: q: color informat quātitatē.

De 2ᵃ ꝯñtie. Potes aūt credere ꝙ 2ᵃ illa ꝯñā quā non explicite ꝯfirmauit Arist. rñdendo: sit bona ꝛ ex eo ꝙ ipse proponēdo qōnem asseruit bonam: ꝛ ex eo ꝙ nulla instātia reperitur.

Unde ꝙ sola vni. ipe. illationem cōiū. Insinuauit aūt ꝛ Ar. ꝙ sola talis vnitas impedit illationē coniunctam qñ dixit: quecūqȝ ꝑm accidens dicūtur de eodē vel alterutrū de altero. Quū enim dixit ꝑm accidens de eodē: vnitatē eoꝝ ex sola adunatione in tertio posuit. sola. n. hec per accidēs ꝑdicātur de eodē vt dictū est. Cum autē addidit vel alterutrū de altero: mutuā accidētalitateȝ ponens: ex nulla parte inter se vnitatē reliqt. Utraqȝ ergo per accidens adducta predicata in tertio. s. vel alterutrum que impediant illationem coniuncta: non nisi in tertio vnitatem habent. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Preterea nec simul ea dicẽtur: quorũ alte-
rum alteri inest. Quapropter nec album se-
pius dicet: neq; hõ: homo aial est vt bipes.
Insunt.n. hec homini animal: atq; bipes.
¶ Amplius nec quecũq; isunt in alio. Quare
neq; albũ frequẽter dictũ: neq; hõ: neq; aial
vel bipes. Insunt enim in hoie aial: ꝛ bipes.

A ¶ Satisfacit instãtijs in ꝓbatione adductis: ꝛ illis in q-
bus explicita cõmittebat nugatio: ꝛ illis in qbus iplici
Expo.lr̃e. ta. ꝛ ait ꝙ nõ solũ iferre ex diuisis ꝯiũctũ non lz qñ ꝓdi-
cata illa sunt ꝑ accñs. [sed nec ẽt quecũq; insunt i alio]
i. sed nec h̃ licet qñ ꝓdicata includũt se. ita ꝙ vnũ inclu-
dat in significato formali alterius itrisece: siue explicite:
vt albũ in albo: siue iplicite vt aial ꝛ bipes i hoie. Qua
2ᵒ re neq; albũ frequẽter dictũ diuisim ifert ꝯiũctum: neq;
hõ diuisim ab aiali vel bipede enũtiatũ: aial vel bipes:
ꝯiũctũ cũ hoie isert vt dicat ꝗ socrates est hõ bipes: vel
Aliter. aial hõ. Insunt.n. in hoie rõne: aial ꝛ bipes actu ꝛ intel-
In quo. stat solutio. lectu: lz iplicite. Stat ꝗ solutio qõnis in h̃ ꝙ vnitas plu-
rium ꝑ accñs in 3ᵒ tñ: ꝛ nugatio ipediũt ex diuisis infer
re ꝯiunctũ ꝛ ꝯsequẽter. vbi neutrũ hoꝝ inuenit ex diui-
sis licebit inferre coniũctum. Et hoc intellige qñ diuise
sunt simul vere de eodem ꝛc. LECTIO. VII.

¶ At fit vt eadem vere coniunctiz dicantur:
atq; seiunctim. Nã aliquẽ hoiem: hominez:
aut aliquem albũ hominem: hominem: atq;
album dicere licet: non tamen semper.
¶ Uerũ autẽ est dicere de aliquo ꝛ simplr̃: vt
quendã hoiem: albũ esse hoiez: aut quoddã
album hoiem album esse: non aũt semper.

B POstq̃z expedita est prima dubitatio tractat
scd̃am dubitationẽ. Et circa hoc tria facit.
Primo mouet ipsaz qõnẽ. Scd̃o soluit eã.
ibi [Sed qñ in adiecto.] Tertio ex h̃ ex-
Questio 2ᵃ cludit quẽdã erroꝛẽ. ibi [Qõ autẽ nõ est.]
Est ergo qõ an ex enũtiatione hñte ꝓdicatũ ꝯiunctuz li-
ceat inferre enũtiationes diuidẽtes illud ꝯiunctũ. Et est
qõ ꝯria superiori. Ibi.n. quesitũ est an ex diuisis inferat
coniũctum: hic aũt queritur an ex coniũcto sequant di-
Expo.lr̃e. uisa. Unde mouẽdo qõnem dicit. Uerũ aũt aliqñ est di-
cere de aliquo ꝛ simplr̃. i. diuisim: ꝙ. s. prius dicebat cõ
iũctim vt quẽdã hoiem albũ: esse hoiem: aut qdã albũ
hoiem: albũ esse. i. vt ex ista sortes est hõ albus. seqtur di
uisim: ergo sortes est hõ: ergo sortes est albus ꝛc. Nõ au
tem semp. s. aliqñ aũt ex ꝯiuncto nõ inferri põt diuisim.
Cur exem̃ de hoie albo. Nõ eniz seqtur: sortes est bonus cithareדus ergo est bo
nus. Uñ hec est diũa. ꝙ qñq; licet ꝛ qñq; nõ. Et aduerte
ꝙ notãter adduxit exẽplũ de hoie albo inferẽdo vtrãq;
partẽ diuisim: vt insinuaret ꝙ intentio qõnis est inuesti-
gare qñ ex coniuncto potest vtraq; pars diuisiz inferri:
ꝛ non quando altera tñ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed quũ in eo qõ est adiunctũ: oppositoꝝ
qppiã inest: ad qõ seqtur ꝯdictio: cũ nõ vere:
sed falso dicetur: vt si mortuũ hominẽ: homi
nem dixeris esse. Quum ṽo non inest: vere.
¶ Sz qñ i adiecto aliqd qdẽ oppositoꝝ inest:
q̃ ꝯseqtur ꝯdictio: nõ veꝝ sz falsuz ẽ: vt hoiez
mortuũ: hoiez dicere. Qñ ãt nõ inest: veꝝ ẽ.

¶ Soluit qõnẽ. Et duo facit. Primo rñdet parti negati-
Predica᷑ cõiunctũ 2ᵐ. ue qõnis: qñ. s. nõ licet. 2ᵒ ibi [Quare i quãtiscũq; ꝛc.]
Rñdet parti affirmatiue: qñ. s. licet. Circa pᵐ ꝯsiderãdũ
ꝙ qz dupl'r ꝯtingit fieri ꝓdicatũ ꝯiunctũ: vno mõ ex op-
positis: alio mõ ex nõ oppositis: ideo duo facit. Primo ostẽ
dit ꝙ nũquã ex ꝓdicato ꝯiũcto ex oppositis: pñt inferri C
eius ptes diuisim. Scd̃o ꝙ nec hoc licet vlr̃ in ꝓdicato
ꝯiũcto ex nõ oppositis. ibi [Uel ẽt qñ.] Ait ꝗ ꝙ qñ i ter Expo.lr̃e.
mino adiecto inest aliqd de numero oppositoꝝ ad q̃ seq
tur ꝯdictio inter ipsos terminos: nõ verũ est: licz inferre
diuisim: sed falsum. Uerbi grã cum dĩ. Cesar est hõ mor
tuus. nõ seqtur: ꝗ est hõ: qz li mortuus adiacens hoi op-
positionẽ hz ad hoiem quã seqtur ꝯdictio inter hoiem ꝛ
mortuuz. Si.n. est hõ nõ ẽ mortuus: qz nõ est corpus in-
aiatum. ꝛ si est mortuus nõ est hõ: qz mortuũ est corpus
inaiatũ. Qñ aũt non inest. s. talis oppositio: veꝝ est. s. in-
ferre diuisim. Rõ autẽ quare qñ est oppositio in adiecto Cur oppᵒ in adiecto illaᵒ non sequi.
non seqtur illatio diuisa est: qz alter terminus ex adiecti
oppõne corrũpitur in ipsa enũtiatione cõiuncta. Corru-
ptum aũt seipsum absq; corruptione nõ infert: qõ illatio
diuisa sonaret. ¶ Dubitatur hic pᵒ circa id qõ supponi- pᵐ dubium
tur: qñ possit vere dici. Cesar est hõ mortuus: cũ enun-
tiatio nõ possit esse vera in q̃ duo ꝯdictoria sil' de aliquo
ꝓntur. Hoc.n. est pᵐ pnᵐ. Hõ aũt ꝛ mortuus vt in lr̃a dr̃
ꝯdictoriã oppõnem includũt: qz in hoie includitur vita:
in mortuo nõ vita. ¶ Dubitat 2ᵒ circa ipsam ꝓnaz: quã 2ᵐ dubium
reprobat Aristoteles. Uidet.n. optima. Cũ.n. ex enun-
tiatione ꝓdicante duo ꝯdictoria possit vtrũq; inferri: qz
equiualet copulatiue: aut neutruz: qz destruit seipsam: ꝛ D
enũtiatio sup: adicta terminos oppositos ꝯdictorie pre-
dicet: videt sequi vtraq; pars. qz falsum est neutram se-
qui. ¶ Ad hoc simul dĩ ꝙ aliud est loqui de duobus ter Rñsio Ad vtrunq; dub. simul.
minis fm se: ꝛ aliud de eis. vt vnũ stat sub determinatio
ne alterius. Primo nãq; mõ: hõ ꝛ mortuus: ꝯdictionez
inter se hñt: ꝛ ipoĩe est ꝙ simul in eodẽ iueniant. Secũ-
do aũt mõ: hõ ꝛ mortuus nõ opponunt: qz hõ trãsmuta
tus iã ꝑ determinationẽ corruptiuã importatã in li mor
tuus: nõ stat pro suo significato fm se: sz fm exigẽtiã ter
mini additi: a quo suũ sigñatũ distractuz est. Ad vtrũq;
aũt insinuãdũ Aristoteles duo dixit: ꝛ ꝙ hñt oppositio
nem quã seqtur ꝯdictio: attẽdẽs significata eoꝝ fm se: ꝛ
ꝙ ẽt ex eis format vna vera enũtiatio: cũ dĩ socrates est
hõ mortuus: attẽdẽs ꝯiunctionẽ eoꝝ alterius corrupti-
uã. Uñ pz qd dd̃m sit ad dubitationes. Ad vtrãq; siqdẽ
dĩ ꝙ nõ enũtiant duo ꝯdictoria simul de eodẽ: sz termi-
nus vt stat sub distractione seu transmutatione alterius
cui fm se esset ꝯdictorius. ¶ Dubitat quoq; circa id qõ 3ᵐ dubium
ait [inest aliqd oppositoꝝ q̃ ꝯseqtur ꝯdictio.] Supflue E
enim vi addi illa particula [que ꝯseqtur ꝯdictio.] Oia
eniz opposita ꝯseqtur ꝯdictio: vt pz discurrẽdo in singu
lis. Pater.n. est nõ filius: ꝛ albũ nõ nigrũ: ꝛ videns non
cecũ ꝛc. Et ad hoc dd̃z est ꝙ opposita pñt dupl'r accipi. Rñsio. Opposita 2ʳ accipi.
vno mõ formal'r. i. fm sua significata. alio mõ denoiati-
ue seu subiectiue. Uerbi grã. Pater ꝛ filius pñt accipi ꝓ
paternitate ꝛ filiatione. ꝛ pñt accipi pro eo q denoiatur
pater vel filius. Rursus cũ ois distinctio fiat oppõne ali
qua. vt dĩ in. 10. metaphysice supponat oino distincta eẽ L.e.x.t.c.24. Cõtradictio iter formali opposita ꝛ dnominati.
opposita: Dõm ꝗ est ꝙ lz ad oia opposita seu distincta:
ꝯdictio sequat inter se formal'r sumpta: nõ tñ ad oia op-
posita seqtur ꝯdictio iter ipsa denoiatiue sumpta. Quã-
uis.n. pater ꝛ filius mutuã sui negationez inferant inter
se formal'r: qz paternitas est non filiatio ꝛ filiatio est nõ
paternitas. in relatione tñ ad denoiatũ: ꝯdictionem non
necessario inferũt. Nõ.n. seqtur. sortes est pater: ergo nõ
est filius: nec ecõuerso. Ut psuaderet igit Aristoteles ꝙ
nõ q̃cũq; opposita colligata impediũt diuisaz illationẽ:
qz nõ illa que habent ꝯtradictionẽ annexam formaliter
tñ: sed illa que hñt cõtradictionẽ ꝛ formaliter ꝛ fm rez
denoiatã. Addidit [que ꝯseqtur cõtradictio] in 3ᵒ scilz L. que cõseqt̃ cõtradi.
denoiato. Et visus ẽ satis ꝯgrue vocabulo. s. [ꝯseqtur.]

Contradictio enim ista in tertio est quodámodo extra ipsa opposita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut quum inest quidem semper non vere. Cum vero non inest: non semp vere dicet̃. Ut Homerus est aliquid: velut poeta: est ne igitur Homerus? Aut dicendum non est.

¶ Vel etiã quando est: falsum semp est. Qñ vero non inest: nõ semper verũ est: vt Homerus est aliquid vt poeta: ergo etiam est. Nõ.

F ¶ Declarat q̃ ex nõ oppositis i 3° ꝯiũctis ſm vnũ p̃dicatũ: nõ vl'r pñt inferri p̃tes diuisim. Et p̃ hoc proponit q̃ñ Expõ l'e emẽdãs qd̃ imediate dixerat subiũgẽs ⌈Vel et̃ qñ est⌋ s. oppõ iter terminos ꝯiũctos. falsum est semp. s. inferre diuisim: q̃si diceret: dixi q̃ qñ inest oppõ nõ verũ sed falsum est iferre diuisim. Qñ aũt nõ inest talis oppõ verũ est inferre diuisiz. Uel et̃ vt melius dicat̃: q̃ qñ est oppõ falsum est semp: qñ aũt nõ inest talis oppositio: nõ semp verũ est. Et sic modificauit supradicta addẽdo li semp. ⁊ 1° nõ semp. Et subdẽs exẽplũ qd̃ nõ semp ex nõ oppositis sequat̃ diuisio ait vt Homerus est aliqd vt poeta: ǵ etiã est. Nõ. Ex h̃ ꝯiũcto. est poeta de homero enũtiato: altera pars: ǵ Homerus est. nõ sequtur: ⁊ t̃ñ clarum est q̃ iste due p̃tes colligate: est ⁊ poeta non hñt oppõnẽ ad quaz sequtur cõtradictio. Igitur nõ semp ex nõ oppositis coniunctis: illatio diuisa tenet ⁊c̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Per accidens enim ipsum predicatur: est. de Homero. Nam q2 est poeta: sed non per se de homero ipsum est. predicatur.

¶ Secundũ accidens enim predicatur esse de Homero: quoniam inest ei poeta: sed nõ ſm se predicatur de Homero quoniam est.

G ¶ Probat hoc qd̃ mõ dictũ est: ex eo q̃ altera ps istius cõ Expõ tex. positi. s. est. in añte ꝯiũcto p̃dicat̃ de Homero ſm accñs i. rõne alterius: q̃ñ. s. poeta p̃dicat̃ de Homero ⁊ nõ p̃dicat̃ ſm se li est de Homero: qd̃ t̃ñ iferr̃: cũ cõcludit̃ ergo Notandum Homerus est. Cõsiderãdũ est hic q̃ ad saluãdã illã ꝯnẽ negatiuã. s. nõ semp ex nõ oppositis ꝯiũctis iferr̃ diuisim: sufficit vnã instãtiã sue opposite vl'r affirmatiue afferre. Et h̃ fecit Ar. adducẽdo illud genus enũtiationũ i quo altera ps ꝯiũcti est aliqd p̃tinẽs ad actũ aie. Loqtur. n. mõ de Homero viuẽte in poematibus suis in mentibus hoium. In his siqdẽ enũtiationib' p̃tes ꝯiũcte non sunt opposite in 3°. ⁊ t̃ñ nõ licet iferre vtrãq; p̃tẽ diuisim. Cõ Fallacia ſm qd ⁊ ſ. mittit̃. n. fallacia ſm qd ad simpl'r. Nõ. n. valet: Cesar ẽ laudatus: ǵ est. ⁊ si ẽ est de esse in effectu depẽdẽte i ꝯseruari. Quo mõ autẽ intelligẽda sit rõ ad hoc adducta ab Ar. in sequẽti particula dicetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare in qbus predicationibus neq; contrarietas inest: quod quidẽ facile discernet̃: si pro nominibus rationes dicãtur: in hisce cõiunctim: ⁊ seorsum vera predicatio fiet.

¶ Quare in quãtiscũq; p̃dicamẽtis neq; ꝯrietas aliq̃: aut nulla oppõ inest: si diffõnes pro noibus reddant̃: ⁊ ſm se p̃ntur: ⁊ nõ ſz accñs: in his ⁊ simpliciter verũ erit dicere.

H ¶ Rñdet parti affirmatiue q̃õnis q̃ñ. s. ex ꝯiũctis licet inferre diuisim. Et ponit duas ꝯditiones oppositas supra dictis debere cõuenire in vnũ ad hoc vt possit fieri talis Expõ tex. ꝯñtia. scz q̃ nulla inter partes coniũcti oppositio sit. ⁊ q̃ ſm se predicẽtur. Unñ dicit inferendo ex dictis ⌈Quare in quãtiscũq; predicamẽtis⌋ i. p̃dicatis ordine quodaz adunatis: neq; contrarietas aliqua in cuius rõne ponit̃ ꝯdictio in tertio. Cõtraria. n. sunt que mutuo se ab eodẽ expellũt: aut vl'r nulla oppositio inest ex qua. s. sequatur ꝯdictio in tertio. Si diffõnes pro noibus sumant̃. Dixit Prima ꝯdi° v. ex ꝯiuncto inferatur diuisim. hoc q2 l3 in qbusdã nõ appareat oppositio solis noibus positis. sicut hõ mortuus: ⁊ in qbusdã appareat: vt viuũ mortuũ. hoc t̃ñ nõ obstante si positis noium diffõnibus loco noium oppositio appareat: inter opposita collocamus. Sicut verbi gr̃a. hõ mortuus: l3 oppõnẽ nõ p̃seferat: t̃ñ si loco hoĩs ⁊ mortui eoꝝ diffõnibus vtamur: videbitur ꝯdictio. Dicemus. n. corpus aiatũ rõnale: corpus inaiatũ irrõnale. In quãtiscũq; inquã ꝯiunctis nulla est oppositio: ⁊ ſm se. ⁊ non ſm accñs p̃dicant̃: in his verũ erit dicere ⁊ simpl'r. i. diuisim q̃ fuerat ꝯiũctiz enũciatum. ¶ Ad euidẽtiã 2ᵉ ꝯditionis hic posite: nota q̃ li Notan\[dum\] p[rimo] Sc[d]m se ·₂ᵉ ſm se põt dupl'r accipi: vno mõ positiue. ⁊ sic dicit perseitatem p[ri]mi. scd̃i. vl'r quarti modi: alio mõ negatiue: ⁊ sic idem sonat q̃ nõ per aliud. ¶ Rursus ꝯsiderandũ Notan[dum] 2[m] est q̃ cũ Ar. dixit de predicato ꝯiuncto q̃ ſm se predicẽtur li ſm se põt ad tria referri. scil3 ad partes cõiũcti inter se: ad totũ ꝯiunctũ respectu subiecti: ⁊ ad partes con Li ſm se ad 3 refer. iuncti respectu subiecti. Si ergo accipiat̃ li ſm se positiue: l3 nõ falsus: extraneus t̃ñ a mẽte Aristo. reperit̃ sen Posit°. sus ad q̃cũq; illoꝝ triũ referat̃. L3. n. valeat est hõ sensibilis: ergo est hõ ⁊ est risibilis: ⁊ est aial rõnale: ergo ẽ aial ⁊ est rõnale: t̃ñ his opposite inserũt sil'es ꝯñtias. Dicimus enim est albus musicus: ergo est musicus ⁊ est albus. vbi nulla est p̃seitas: sed est ꝯiũctio per accñs: tam inter partes inter se q̃z inter totũ ⁊ subm: q̃z et̃ inter par I tes ⁊ subiectũ. Liquet igitur q̃ nõ accipit Aristoteles li ſm se positiue ex eo q̃ vana fuisset talis additio que ab oppositis nõ facit in hoc differẽtiã. Ad qd eni3 addidit ſm se. ⁊ nõ ſm accñs: si tam ille que sunt ſm se mõ expositorq̃z ille que sunt ſm accidẽs ex cõiuncto inferunt diuisum. Si v° accipiatur ſm se negatiue. i. nõ per aliud: Negatiue. ⁊ referatur ad partes ꝯiuncti inter se: falsa inuenitur re- 1° gula. Naz nõ licet dicere est bonus citharedus: ergo est bonus ⁊ citharedus. ⁊ t̃ñ ars citharicãdi ⁊ bonitas ei' sine medio ꝯiungũtur. Et sil'r ꝯtingit. si referat̃ ad totuz 2° ꝯiũctũ respectu subiecti: vt in eodẽ exẽplo apparet. Totum. n. hoc. citharedus bonus nõ propter aliud ꝯuenit homini. ⁊ t̃ñ nõ infert (vt dictũ est) diuisionẽ. Superest 3° ergo vt ad partez ꝯiuncti respectu subiecti referat̃. ⁊ sit sensus. Qñ aliqua ꝯiunctim p̃dicata: ſm se. i. nõ p' aliud p̃dicãtur. i. q̃ vtraq; pars p̃dicatur de subiecto nõ p̃p alterã: sed p̃pter seipsam ⁊ subm: tunc ex ꝯiuncto infertur diuisa p̃dicatio. Et hoc mõ exponũt Auerrois: ⁊ Boe. Auerrois. Boetius ⁊ vera inuenit̃ regula. vt iductiue facile manifestari potest: ⁊ rõ ipsa suadet. Si. n. p̃tes alicuius ꝯiuncti p̃dicati ita inherẽt subiecto: q̃ neutra p̃pter alterã insit eorũ separatio nihil h3 qd̃ veritatẽ impediat diuisarum. Est ⁊ verbis Aristotelis ꝯsonus sensus iste. Qm̃ ⁊ per hoc distinguit inter enũtiationes ex qbus ꝯiunctũ infert diuisam p̃dicationẽ. ⁊ eas qbus hec nõ inest ꝯña. Iste siqdẽ vltra h̃ñtes oppositionẽ in adiecto: sunt habẽtes p̃dicatum ꝯiunctũ: cuius vna partiũ: alterius est ita determinatio: q̃ nõ nisi per illã subiectũ respicit. sicut apparet in exẽplo ab' Aristotele adducto Homerus est poeta. Est siquidẽ ibi nõ respicit Homerũ rõne ipsius homeri. sed p̃cise rõne poesis relicte. ⁊ iõ nõ licet iferre. ǵ Homerus est. Et sil'e est in negatiuis. Si qs. n. dicat sortes non est K paries: nõ licet iferre: ǵ sortes nõ est eadẽ rõne: q2 eẽ non est negatũ de sorte. sed de pariete in sorte. Et p̃ hoc p3 q̃liter sit intelligẽda rõ in textu supiore adducta. Accipit̃ Li ſm acci. ta vtraq; ioi. enim ibi ſm se. negatiue: mõ hic exposito: ⁊ ſm accidẽs i. propter aliud. In eadem ergo significatione est visus li ſm accidẽs: soluẽdo hanc ⁊ precedentẽ q̃õnẽ. Utrobiq;

enim intellexit ſm accñs.i. ꝓpter aliud coniũcta:ſed ad diuerſa retulit. Ibi nãqȝ li ſm accñs determinabat ꝯiũctionẽ duoꝝ ꝑdicatoꝝ iter ſe. Hic vͦ determinat ptẽ ꝯiũcti ꝑdicati in ordine ad ſubm. Unñ ibi albũ ⁊ muſicũ iter

Dub^m p^m pn. ea q̃ ſm accñs ſunt annumerabant hic aũt non. ℭ Sȝ occurrit circa hãc expõnẽ dubitatio nõ parua. Si.n.iõ nõ licet ex ꝯiũcto inferre diuiſim:q2 altera ps ꝯiũcti nõ reſpicit ſubm pp ſe.ſed pp alterã partẽ vt dixit Ar.de iſta enũtiatione Homerus eſt poeta:ſequet̃ ꝙ nunquaȝ a 3° adiacẽte ad 2^m erit bona ꝯña:q2 in oĩ enũtiatione de tertio adiacẽte:eſt.reſpicit ſubm pp ꝑdicatuȝ:⁊ nõ pp ſe ⁊c̃.

Riſio. Notandum. ℭ Ad huius difficultatis euidẽtiã. Nota ꝑ hanc diſtõnẽ. Aliud eſt tractare regulaȝ qñ ex 3° adiacẽte infertur

3^m adia. ex 3° ⁊ ex coniũ. di ui. 2^m:⁊ qñ nõ:⁊ aliud qñ ex coniũcto fit illatio diuiſa.⁊ qñ nõ. Illa ſiqdẽ eſt extra propoſitũ.iſtã aũt venamur. Illa cõpatit̃ varietatẽ terminoꝝ:iſta nõ. Si nãqȝ vnus termĩnoꝝ q eſt altera ps ꝯiũcti ſm ſignatiõnẽ ſeu ſuppõnẽ va

A rietur in ſepationẽ:nõ infert̃ ex ꝯiũcto ꝑdicato illud met diuiſim:ſed aliud. Nota 2° hãc ꝓpõnẽ. Cũ ex 3° adiacen

Lec.2.li.e°.ẽ 2^m ⁊ 3^m adia. te infert̃ 2^m:nõ ſeruat̃ idẽtitas terminoꝝ. Licȝ iſta quo ad illũ terminũ.eſt. Dictũ ſiqdẽ fuit ſupra a.s.T.ꝙ aliõ iportat eſt.2^m adiacẽs.⁊ aliud eſt 3^m adiacẽs. Illud nãqȝ iportat actũ eſſendi ſimplr.hoc aũt habitudinẽ inherẽtie vel idẽtitatis ꝑdicati ad ſubm. Fit ĝ varietas vnius termini cũ ex 3° adiacẽte infert̃ 2^m:⁊ ꝯñr nõ fit illatio di

Ad obiecta. uiſi ex ꝯiũcto. Unñ relucet rñſio ad obiectionẽ:ꝙ lȝ ex 3° adiacẽte qñqȝ poſſit inferri 2^m:nunq̃ȝ tñ ex 3° adiacẽte licet iferri 2^m tanq̃ȝ ex ꝯiũcto diuiſum:q2 iferri nõ põt diuiſim cuius altera ps ipſa diuiſione perit. Negetur ĝ ꝯña

R° formalr obiectionis. Et ad ꝓbõnẽ dicat̃ ꝙ optime ꝯcludit:ꝙ talis illatio eſt illicita ifra limites illationũ que ex cõiũcto

Obiectio. diuiſionẽ inducũt:qbus hic Ar.loqtur. ℭ Sed ꝯ̃ h inſtatur. Quia ẽt tanq̃ȝ ex cõiũcto diuiſa fit illatio:ſortes eſt albus ĝ eſt:per locũ aperte in mõ ad ſuũ totuȝ vbi nõ

Rñſio. fit varietas terminorũ. ℭ Et ad h dĩ ꝙ lȝ hõ alb⁹ ſit ps in mõ hois:q2 nihil minuit de hois rõne albedo.ſed ponit hoiem ſimplr:tñ eſt albũ:nõ eſt pars in mõ ipſi⁹.eſt: eo ꝙ pars in mõ eſt vl'e cũ ꝯditione non minuẽte.ponẽte

B illud ſimplr. Clarũ eſt aũt ꝙ albũ minuit rõnem ipſius eſt:⁊ non ponit ipm ſimplr.ꝯ̃bit.n.ad eſſe ſm qd:Unde apud phos cũ ſit aliqd albũ:non dĩ gñari:ſed gñari ſm

Obiectio qd. ℭ Sed inſtat̃ adhuc q2 ſm hoc hõ eſt aial:ergo ẽt fit illatio ꝯiuiſa p eũdẽ locũ. Aial.n.non minuit rationẽ

Rñſio ipſius eſt. ℭ Ad hoc eſt dõm ꝙ li eſt ſi dicat veritatẽ ꝓpoſitionis. Manifeſte peccat̃ a ſm qd ad ſimplr. Si ãt dicat actũ eẽndi. illatio ẽ bona:ſȝ nõ ẽ de 3°.ſȝ 2° adiacẽ

Dub^m 2^m pn. te. ℭ Põt vlteri⁹ dubitari circa ꝑn^{le}:q2 ſe^r ẽ quãtũ coloratũ:ĝ ẽ quãtũ.⁊ ẽ coloratũ.⁊ tñ coloratũ reſpicit ſubm mediãte quantitate.ĝ non vi recta expõ ſupra adducta.

R° ſubdit' in ℭ Ad hoc ⁊ ſilia dõm eſt ꝙ coloratũ non ita ineſt ſubto p quãtitatẽ ꝙ ſit ei⁹ determinatio:⁊ rõne talis determinationis ſubȝ denoiet:ſicut bonitas artẽ citharisticã determinat cũ dĩ eſt citharedus bon⁹.ſȝ potius ſubm ipm.ꝑ coloratũ denoiat̃:q̃uãtũ vͦ ſcdario coloratũ dĩ:lȝ color media quãtitate ſuſcipiat̃. Unñ notãter ſupra diximus: ꝙ tunc altera pars ꝯiuncti ꝑdicat̃ p accñs qñ ꝑciſe denominat ſubm:q2 denoiat alterã partẽ. Quod nec i hac nec in ſilibus inſtantijs inuenitur. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Id aũt qð nõ eſt:nõ ex eo vere dicetur ens q̃ppiam eſſe:q2 eſt opinabile. Nõ ẽ.n.ipſius opinio ipſum eſſe:ſed ipſum non eſſe.

ℭ Quod autẽ non eſt:qm̃ opinabile eſt:non eſt verum dicere aliquid eſſe. Opinatio enim eius non eſt:qm̃ eſt:ſed quoniam non eſt.

ℭ Excludit quorũdã errorẽ q qð nõ eſt eſſe:tali ſyllo concludere ſatagebãt. Qð eſt opinabile eſt. Qð non eſt:eſt opinabile. Ergo qð nõ eſt:eſt. Hũc ſiqdẽ ꝓceſſum elidit

C

Ariſtoteles deſtruẽdo primã ꝓpõnem que partẽ ꝯiuncti in ſubiecto diuiſim ꝑdicat:ac ſi diceret:eſt opinabile: ergo eſt. Unñ aſſumẽdo ſubm concluſionis illoꝝ ait. Qð aũt nõ eſt:⁊ addit mediũ eoruȝ:qm̃ opinabile eſt:⁊ ſub-

Expo.tex. dit maiorem extremitatẽ:non eſt verũ dicere eſſe aliqd. Et cãm aſſignat.q2 talis opinatio nõ propterea eſt:q2 illud ſit:ſed potius quia non eſt. LECTIO. VIII.

ℭ Is aũt determinatis:ꝯſiderãduȝ eſt deinceps:quo mõ ſeſe hñt affirmatiões:⁊ negationes huiuſce gñis:poſſibile eſt eẽ:nõ poſſibile eſt eſſe:cõtingens eſt eſſe:⁊ nõ contingens eſt eſſe:⁊ de impoſſi ſimili mõ:ac neceſſario. Sũt.n.de ipſis dubitationes nõnulle.

ℭ His vͦ determinatis:ꝑſpiciẽduȝ eſt quẽadmodum ſeſe hñt affirmationes:⁊ negationes ad ſe inuicem.he.ſ.que ſunt de poſſibili eſſe:⁊ non poſſibili:de contingere:⁊ nõ cõtingere:⁊ de impoſſibili:⁊ neceſſario. Habent enim aliquas dubitationes.

Oſtq̃ȝ determinatũ eſt de enũtiationib⁹ q̃ꝑ partib⁹ aliud addit̃ tã remanẽte q̃ȝ variata vnitate:hic intẽdit declarare qd accidat enũtiationi ex eo ꝙ aliqd additur non ſuis partibus ſed cõponi eius. Et circa hoc duo

Lec.2. facit. Primo determinat de oppõne eaꝝ. Scdo de conſequẽtijs.ibi [Cõſequẽtie vͦ.] Circa p^m duo facit. Prĩo ꝓponit qð intẽdit. Scdo exeqtur.ibi. [Nã ſi eorũ ⁊c̃.]

Expõ tex. Proponit ĝ qð iã ꝑſpiciẽdũ eſt qũo ſe habeant affirmationes ⁊ negões enũtiationuȝ de poſſ ⁊ non poſſ ⁊c̃. Et cãm ſubdit. Hñt.n.multas dubitationes ſpãlcs. ℭ Sȝ anteq̃ȝ vlterius ꝓcedat̃ qm̃ de enũtiationib⁹ q̃ modales vocant̃ ſermo icohat̃:ꝯ̃ſiderãdũ eſt eſſe quaſdã modales

6.ꝯ̃ſiderãdũ. enũtiationes:⁊ q ⁊ quot ſunt modi reddẽtes propõnes modales.⁊ qd eaꝝ ſit ſubm.⁊ qd ꝑdiũ.⁊ qd ſit ipſa enuntiatio modaliſqȝ ſit ordo eaꝝ ad ꝓcedentes.⁊ q̃ neceſſitas

D ſit ſpãlẽ faciẽdi tractatũ de his. Quia ĝ poſſumus 2^r de

De ineſſe et modalia vñ. reb⁹ loq:vno mõ cõponẽdo rẽ vnã cũ alia:alio mõ cõpoſitionẽ factã declãdo q̃lis ſit:inſurgũt duo enũtiationũ gñã:quedã.ſ.enũtiãtes aliqd ineẽ vel nõ ineẽ alteri.⁊ he vocant̃ de ineẽ:⁊ de qb⁹ ſupius habitus ẽ ſermo. Quedam vͦ enũtiãtes modũ cõpõnis ꝑdicati cũ ſubo ⁊ hec

Enũtiationẽ modalẽ eſſe. vocant̃ modales a ꝑncipaliori pte ſua:mõ.ſ. Cum.n.dĩ: ſortẽ currere eſt poſſe:nõ enũtiat̃ curſus de ſorte.ſȝ q̃lis ſit cõpõ curſus cũ ſorte.ſ.poſſ. Signanter aũt dixi modum cõpõnis:qm̃ modus in enuntiatione poſitus 2^x eſt. Quidã.n.determinat vͦbuȝ:vel rõne ſignati ipſius vͦbi.

Modus in enũ.2^x. Primus Scdo vt ſortes currit velociter.vel rõne tpis ꝯſignati:vt ſortes currit hodie. Quidã ãt determinat cõpõnẽ ipſaȝ ꝑti cũ ſubo:ſic cũ dĩ ſortẽ currere eſt poſſe. In illis nãqȝ determinat̃ q̃lis curſus iſit ſorti.vel qñ. In hac aũt q̃lis ſit ꝯiun-

E

Qui modi reddãt enuntiationẽ modalẽ:⁊ quot. ctio curſus cũ ſorte. Modi ĝ nõ illi q rẽ vͦbi:ſȝ q cõpõnẽ determinãt modales enũtiationes reddũt:eo ꝙ cõpõ velut forma totius:totã enuntiationẽ ꝯtinet. Sunt aũt huiõ modi q̃tuor ꝓprie loquẽdo.ſ.poſſe ⁊ impoſſe.neceſſ ⁊ cõtingẽs. Uerũ nãqȝ ⁊ falſum:lȝ ſupra compõnẽ cadant: cũ dĩ ſortẽ currere eſt verũ:vel hoiem eſſe quadrupedeȝ eſt falſum:attamẽ modificare ꝓprie nõ vident̃ cõpõneȝ

Modificari proprie. ipſam. Quia modificari ꝓprie dĩ aliqd qñ redditur aliquale:non qñ ſit ſm ſuã ſubam. Cõpoſitio aũt qñ dĩ vera nõ aliqualis ꝓmit̃:ſed qð eſt. Nihil enim aliud eſt dicere ſortẽ currere eſt veꝝ:q̃ȝ ꝙ cõpoſitio curſus cuȝ ſor-

te est. Et silr qñ est falsa. nihil aliud dr q̄ qḋ nó est. Naz
nihil aliud est dicere sorte currere est falsum: q̄ qḋ cópó
cursus cū sorte nó est. Qñ vo cópó dr polis: aut cótigés
F iā nó ipsaz eē. sed ipsam aliqualé eē dicimus. Cū ḡ dez
dr sorté currere est pole: nó substātificamus cópóne cur
sus cū sorte. s; q̄lificamus asserétes illā esse polem. Vñ
De vero et fal. Ar. hic modos pponés: veri et falsi nullo mó meminit:
l; infra vex et nó vex inferat pp cām ibi assignandā. Et
q: enūtiatio modalis duas in se ptinet cópónes: alteraz
iter ptes dicti alterā inter dictū et modū. intelligéduz est
Cōp̄ inez modificone. eā cópóné modificari. i. q̄ est iter ptes dicti nó eā q̄ est in-
ter modū et dictū. Qḋ sic ppédi pōt. Huius enūtiationis
modalis. sorté esse albū est pole: due sunt ptes. altera ē
Dictum sorté esse albū. altera: est pole. Prima dictū vocat: eo q
est id qḋ dr p eius indicatiuā. s. sortes est alb⁹. Qui. n. p
fert hāc. sortes est albus. nihil aliud dicit. nisi sortez esse
G albū. Scda vocat modus eo q modi adiectio est. Pri-
ma: cópónez quādā in se ptinet ex sorte et albo. Scda per
ōme opposita: cópositioné aliquā sonat ex dicti cópóne
Subm modalis. et mó. Prima rursus pars. l; oia habeat ppria. subm. s.
pdicatū copulā et compónem: tota tñ subm est modalis
Predicatuz enuntiationis. Scda aūt est pdm. Dicti ḡ cópó subijcit et
modificat in enūtiatione modali. Qui. n. dicit sorté esse
albū est pole: nó signat q̄lis est piūctio politatis: cū h di
cto sorte eē albū. sed isinuat q̄lis sit cópó priuz dicti inter
Modalis enuntiat. se. s. cursus cū sorte. s. q est compó polis. Non dicit igit
enūtiatio modalis aliqd ineē vel nó ineē. s; dicti potius
modū enūtiat. Nec pprie cóponit fm significatū: q: có-
positionis nó est cópó. sed rex compóni modū apponit.
Enuntiatio modalis qd. Unde nihil aliud est enūtiatio modalis: q̄; enūtiatio di-
cti modificatiua. Nec ppterea cēsenda est enūtiatio plu
res modalis q: oia duplicata habeat: qm vnū modū de
H vnica cópóne enūtiat: l; illius cópónis ptes sint partes.
Plura. n. illa ad dicti cópóné pcurrētia: veluti plura ex
Lex. lec 8. qbus fit vnū subm pcurrūt: de qbus dictuz est supra. q
enūtiationis vnitaté nó ipediūt. Sicut nec cū dr domus
est alba: est enūtiatio multiplex: l; domus ex multis con
R3 or. Partes po. to. surgat ptib⁹. Merito aūt est post enūtiationes de inesse
de modalib⁹ tractādū: q: ptes nāl̄r sunt toto priores: et co
Necessitas tract. gnitio toti⁹ ex ptiū cognitione depédet. Et spālis sermo
de his hñdus: q: pprias hz difficultates. Notauit q̄q;
Ar. in textu multa. Hox ordiné. s. cū dixit. his vo deter
No. ab Aris. in tex. minatis. Modos q et q̄t sunt cū eos expssit et inseruit. Va
riationé eiusdé modi p affirmationem et negóné cū dixit polet et
non pole: ptigés et nó ptigés. Necitaté cū addidit. Hñt
eni multas dubitationes pprias. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nam si cóplexionū: he inter sese pdictorie
opponunt: q̄ p eē disponunt: atq; nó eē: hu
ius. n. hoiem eē negatio est hoc: hoiem non
eē. sed non illud nó hoiem esse: et itē hui⁹ ho
minē eē albū hoc est negatio: hoiez albū nó
eē: s; nó illud hoiem non albū eē: aliogn ve-
re q̄spiā dixerit lignū hoiez nó albū eē. cū de
quolibet affirmatio sit: aut negatio vā: et nó
solū in his ita fit: s; in illis ēt in quibus eē nó
additur: idē facit id qḋ pro ipso sumitur eē:
nam huius homo ambulat: nó est hec nega
tio: nó hō ambulat: s; hec hō non ambulat:
nihil. n. refert hominez ambulare dicere: vel
hoiem ambulātē eē: si hec inquam ita sunt:
atq; vbiq; dictus modus seruat: hui⁹ ēt ni-
mirū affirmationis pole est eē: hec erit nega
tio pole nó eē: s; nó illa non possibile esse.
¶ Nā si eox que cóplectunt: ille sibi inuicē op-
posite sunt pdictiones: quecūq; fm esse: vel
nó esse disponunt: vt eius q̄ est eē hominez.
negatio est nó eē hominē: nó autē ea q̄ est eē
nó hoiez: et eius q̄ est eē albuz hominē: nega-
tio ea que est nó esse albū hoiem: s; non ea q̄
est esse nó album hominē: si. n. de omnibus
aut dictio est: aut negatio vera: quū lignū fal
sum sit dicere eē albū hominē: erit veruz di-
cere de eo esse non albū hoiez: q si hoc mo-
do: et si quātiscūq; eē nó additur: idē faciet id
qḋ pro eē dicit. vt eius q̄ ē ambulat homo:
negatio est non ea que est: ambulat nó hō: s;
ea que est nó ambulat homo: nihil. n. differt
dicere hominē ambulare. vel hominē am-
bulantē eē: quare si hoc modo in omnibus:
et eius que est possibile eē. negatio ē possibi-
le non eē: non ea que est non possibile esse.

¶ Exequitur tractatū de oppóne modaliū. Et circa h duo
I facit. Primo mouédo qóné: arguit ad ptes. Scdo deter
minat veritaté. ibi [Cótigit aūt et c.] Est aūt dubitatio Dubitatio in quo cons.
an i enūtiationib⁹ modalib⁹ fiat pdictio negóne apposi-
ta ad vbū dicti: qḋ dicit rēan nó: sed potius negóne ap-
posita ad modū q qualificat. Et p arguit ad parté affir-
matiuā q. s. addēda sit negatio ad verbū. Scdo ad ptez
negatiuā q non apponēda sit negó ipsi verbo. ibi [Ut rō p⁹ p affir.
aūt.] Intédit ergo p tale argum. Si cóplexox pdictio-
nes attēdūtur penes esse et non esse. vt pz iductiue i enū-
tiationis substātiuis de scdo adiacēte: et de tertio: et i ad-
iectiuis: pdictiones q; olum hoc mó sumēde sunt: pdicto
ria huius possibile esse: erit pole non esse: et non illa non
pole eē. Et pñter apponēda est negatio verbo ad sumē
dam oppónem in modalibus. Pz pña q: cū dr pole esse
et possibile non esse: negatio cadit supra esse. Unde dicit
[Nā si eox que complectunt] i. cóplexox ille sibi inui Expo. lre.
cem sunt opposite pdictiones q̄ fm esse vel non eē dispo
nūtur. i. in quarū vna affirmat esse. et in altera negatur.
Et subdit inductioné inchoās a scdo adiacēte vt ei⁹ enū K
tiationis q̄ est. esse hoiez. i. homo est: negatio est. non eē 2e
hoiem. vbi verbū negat. i. homo non est: et non est eius
negatio ea q̄ est: esse non hoiez. i. non hō est. Hec. n. non
est negatiua. sed affirmatiua de subto infinito que simul
est vera cū illa prima scil; homo est. Deinde psequitur 3e
inductioné in substātiuis de tertio adiacēte. et eius q̄ est.
esse album hoiem. i. et illius enuntiationis: homo est al-
bus: negatio est: non eē albū hoiem: vbi verbū negat. i.
homo non est alb⁹. et non est negatio illius ea q̄ est: esse
non albū hoiem. i. homo est non alb⁹. Hec. n. non est ne
gatiua sed affirmatiua de pdicato ifinito. Et q: iste due
affirmatiue de pdicato finito et infinito non possunt de
eodé verificari: ppterea q: sunt de pdicatis oppositis:
posset aliqs credere q sint pdictorie: et ideo ad hūc erro
rem tolléd ū interponit rationé pbantem q he due non
sunt pdictorie. Est aūt ratio talis. Contradictoriorū ta- 4e
lis est natura q de oibus aut dictio. i. affirmatio: aut ne Cōtradictor. natura.
gatio verificat. Inter pdictoria siquidez: nullum potest
inueniri medium: sed he due enuntiationes: scil; est ho-
mo albus. et est homo non albus. sunt pdictorie per te.
ergo sunt talis nature q de oibus altera verificatur. Et
sic cū de ligno sit falsuz dicere est homo albus: erit verū

A dicere de eo.s.ligno:esse non albū hoiem.i.lignū est hō
nō alb⁹:qđ ē manifeste falsuꝫ.Lignū.n.neqꝫ ē hō alb⁹:
neqꝫ est hō nō alb⁹.Restat ergo ex quo vtraqꝫ est sil' fal/
sa de eodē:ꝙ nō sit inter eas ꝯdictio.Sed ꝯdictio fit qñ
negatio apponit' ṽbo.Deīde ꝓsequit' iductionē in enū/
5ª tiationib⁹ adiectiui ṽbi dicēs:ꝙ si ħ mō.s.supradicto ac
cipit' ꝯdictio:ꝛ in quātiscūqꝫ enūtiationibus eē nō poni
tur explicite:idē faciet quo ad oppōnē sumēdā id qđ ꝓ
Verb.adiec^m esse dr̄.i.verbū adiectiuū qđ locū ipsius esse ꝫ pro quā/
loco esse. to ꝑ eius veritatē in se iclusam:copule officiuꝫ facit:vt
eius enūtiationis q̄ est:hō ambulat.negatio est.non ea
B q̄ dicit:nō hō ambulat.hec.n.est affirmatiua de subto i/
finito.sed negatio illius est.hō nō ābulat:sicut ꝛ in illis
6ª de ṽbo substātiuo negatio verbo addēda erat.Nihil.n.
differt dicere ṽbo adiectiuo.hō ambulat.vel substanti/
uo:hō est ābulās.Deīde ponit 2^am pt̄ē iductionis dicēs.
Sim. Et si hoc mō in oibus sumēda est ꝯdictio.s.apponendo
negationē ad eē:ꝯcludit' ꝙ ꝛ eius enūtiationis q̄ dicit.
poſe esse.negatio est poſe nō esse:ꝛ non illa q̄ dicit.Nō
poſe esse.Pꝫ ꝯnis sequela:qꝛ in illa poſe non esse nega/
Illa inter esse tio apponit' verbo:in ista aūt nō.Dixit aūt in pn̄°huius
pie.ꝛ incōpl. rōnis.[eoꝝ q̄ cōplectunt'.].i.cōplexoꝝ ꝯdictiones fiunt
addēdo neg. ꝯm eē ꝛ nō esse:ad diam incōplexoꝝ quoꝝ oppō nō fit
negatione dicēte non esse.sed ipsi incōplexo apposita vt
homo ꝛ non homo:legit ꝛ nō legit. Deinde cū dicit.

Ad idē vr̄ ꝛ eē:ꝛ nō eē posse. Oē nāqꝫ qđ
possibile est secari:vel ambulare:poſe ē ꝛ nō
ambulare:ꝛ non secari. Atqꝫ cā huius hec
est.Omne.n.qđ hoc pacto possibile est:non
semper est actu.Quapropter ipsi cōpetet:ꝛ
ipsa negatio.Pōt.n.ꝛ nō ambulare:quod
ambulare pōt:ꝛ nō videri:qđ pōt videri.At
fieri negt:vt enūtiationes opposite de eodē
sint ṽe.Nō ergo affirmationis huius.poſe
est esse:hec est negatio:possibile est nō esse.

Ui aūt idē poſe esse ꝛ nō esse.Oē.n.qđ est
poſe diuidi:vel ambulare:ꝛ nō ambulare ꝛ
nō diuidi possibile est.Rō est qm̄ omne qđ
sic possibile est.non semp in actu est.Quare
inerit ēt negatio:Pōt igit' ꝛ non ambulare
qđ est ambulabile:ꝛ nō videri ꝙ est visibile.
At ṽo impossibile est de eodē oppositas eē
veras ꝯdictiones.Non est igit' ista negatio.

C Arguit ad qōnis pt̄ē negatiuā.s.ꝙ ad sumēdā ꝯdictio
Nō pro par/ nē in modalib⁹ nō addēda sit negatio ṽbo tali rōne.Im
te negatiua possibile est duas ꝯdictorias esse simul veras de eodē:
sed supradicte.s.poſe esse ꝛ poſe nō esse.simul verifican/
tur de eodē.ergo iste nō sunt ꝯdictorie.Igit' ꝯdictio mo
daliū nō attēdit' penes verbi negationē.Huius rōnis
ꝓ ponit' in lr̄a minor cū sua ꝓbatiōe.Scđo maior.Ter/
Expo.ḟᵉ 2ª tio ꝯ.Minor qdē cū dicit[Ui aūt idem poſe esse.ꝛ non
possibile esse.]Sicut ṽbi gr̄a oē qđ est possibile diuidi:
est ēt possibile nō diuidi:ꝛ qđ est possibile ambulare:est
3ª ēt possibile nō ambulare.Ratio aūt huius minoris est:
qm̄ omne qđ sic possibile est.sicut.s.est possibile ambu/
D lare ꝛ diuidi:non semp actu est.Non.n.semp actualiter
ambulat qui ambulare pōt:nec semp actu diuidit' qđ di
4ª uidi pōt.Quare inerit ēt negatio poſis.i.ergo nō solum
Notan.ḟ^m. poſis est affirmatio.sed ēt negatio eiusdem.Aduerte ꝙ
Lec.12. qꝛ poſe est multiplex vt infra dicet'.iō notāter Aristote/
Poſe nō sp̄ les addidit li sic.assumēs:qđ sic poſe est:nō semper actu
actu esse. est.Nō.n.de oi possibili veꝝ est dicere ꝙ non semp actu

est.sed de aliquo:eo.s.qđ est sic poſe quēadmodū ambu
lare ꝛ diuidi.Nota vlterius ꝙ qꝛ tale poſe hꝫ duas con Notan.^m
ditiones.s.ꝙ pōt actu esse:ꝛ ꝙ non semp actu est:seqt'
necessario ꝙ de eo simul est verū dicere.poſe esse.ꝛ non Poſe eē vel
eē.Ex eo.n.qđ pōt actu esse seqt' ꝙ sit possibile eē.Ex non esse.
eo ṽo qđ non semp actu est.seqt' ꝙ sit poſe nō eē.Qđ
enīꝫ nō semp est.pōt non esse.Bene ḡ intulit Ar.ex his E
duobus.Quare inerit ēt negatio possibilis ꝛ nō solum
affirmatio.Pōt igit' ꝛ nō ambulare qđ est ambulabile:
ꝛ non videri qđ est visibile.Maior ṽo subiūgit' cum ait 5ª.
[At ṽo impoſe est de eodē veras esse ꝯdictiones.]In/
fert' quoqꝫ vltimo ꝯ.Nō est igit' ista.s.poſe non esse.ne/
gatio illius que dicit possibile esse:qꝛ sunt simul vere de Sim.
eodē.Caueto autē ne ex isto textu putes possibile vt est No^m vlti.
modus debere semp accipi pro poſi ad vtrūlibet:qm̄ ħ Poſe vt est
infra declarabit' esse falsum:sꝫ ꝯsidera ꝙ satis fuit intēdē/ modus.
ti declarare,ꝙ in modalibus nō sumit' ꝯdictio ex verbi
negatione:afferre instantiā in vna modali que ꝯtinetur
sub modalibus de possibili. Deinde cum dicit.

Fit.n.ex his vt aut idē de eodē affirmet' si
mul atqꝫ neget':aut nō ꝑ eē atqꝫ non eē ea q̄
addunt' affirmationes fieri negōnesue.Qꝫ
si illud fieri negt:hoc erit vtiqꝫ expetēdum.

Cōtigit aūt vnū ex his aut idē ipm dicere
aut negare sil' de eodē:aut nō ꝯm eē vel non
eē q̄ opponunt' fieri affirmatiōes vel negō/
nes.Si ḡ illđ ipoſe ē ħ erit magis eligēduꝫ.

Determinat veritatē huius dubitationis.Et qꝛ duo pe
tebat.s.an ꝯtradictio modaliuꝫ ex negōne verbi fiat.an
non:ꝛ an potius ex negatione modi.ideo ꝓ determinat
veritatē prime petitionis ꝙ.s.ꝯdictio harum non fit ne/
gatione verbi.Scđo determinat veritatē secūde petitio F
nis ꝙ.s.fiat modalium ꝯdictio ex negatione modi.ibi
[Est ergo negatio.]Dicit ergo ꝙ ꝑ supradictas ratio Lec.sequē.
nes euenit vnū ex his duobus que ꝯclusimus determi/ imme.
nare:aut idē ipsum.i.vnū ꝛ idē dicere.i.affirmare ꝛ ne/ Expo.ḟᵉ.
gare simul de eodē.i.aut ꝙ duo ꝯdictoria simul verificā
tur de eodem.vt ꝓma ratio conclusit:aut affirmationes
vel negationes modaliū que opponunt' ꝯtradictorie fie
ri nō ꝯm esse vel nō esse.i.aut ꝯtradictio modalium non
fiat ex negatione verbi.vt scđa ratio cōclusit.Si ergo il/ Sim.
lud est impossibile.s.ꝙ duo cōtradictoria possunt simul
esse vera de eodē:hoc.s.ꝙ contradictio modaliū non
fiat ꝯm verbi negationē erit magis eligēdū.Impossibi/
lia enīꝫ semper vitāda sunt.Ex ipso aūt modo loquēdi
innuit ꝙ vtriqꝫ earū aliqđ obstat.Sed qꝛ primo obstat i/
possibilitas que acceptari non pōt:scđo aūt nihil aliud
obstat nisi ꝙ negatio supra enūtiationis copulā cadere
dꝫ.si negatiua fieri dꝫ enūtiatio:ꝛ hoc aliter fieri pōt q̄
negando dicti verbū:vt infra declarabit'.iō hoc 2^m.s.ꝙ
ꝯtradictio modaliū non fiat ꝯm negationē verbi eligen/
dū est.Primū ṽo ē oino abijciēdū. LECTIO. IX.

Huius igit' poſe est eē:hec est negatio:nō
possibile est eē:sꝫ nō illud possibile nō est eē.
Huius ēt:contingēs est eē:hec est negatio:
non contingēs est esse.Eadē ꝛ de ceteris ra
tio:de impossibili inquam ꝛ necessario.

Est ergo negatio eius:q̄ est possibile eē:ea
que est non possibile esse.Eadē quoqꝫ ratio
est in eo ꝙ contingēs eē.Eteni negatio eius
est.non contingēs eē.Et in alijs quoqꝫ simi
li modo:vt in necessario ꝛ impossibili.

Determinat vbi ponēda sit negatio ad assu-
mēdā modaliū ꝯdictionē. Et circa h̄ q̄tuor
facit. Primo determinat veritatē sūmarie.
G Scđo assignat determinate veritatis rōnē
q̄ di rōni ad oppositū inducte. ibi [Fiunt
enim.] Tertio explanat eādē veritatē in oībus modali
bus. ibi [Eius vo.] Quarto vl'em regulā ꝯcludit. ibi
Negatio cui addenda. [Vl'r vo.] Quia igit̄ negatio aut verbo aut mō appo-
nēda est: ꝛ ꝙ verbo nō addēda est declaratū est. ꝓlocū a di
uisione ꝯcludēdo determinat. est ḡ negō eius q̄ est poſſe
Expo. ꝓ esse. ea q̄ est nō possibile esse: i quo negat̄ modus. Et ea-
dem est rō in enūtiationibus de ꝯtingēti. Huius. n. q̄ est
ꝯtingēs eē negatio est nō ꝯtingēs esse. Et in alijs. s. de ne
cesse ꝛ impossibile idē est iudiciū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nāq̄ vt in illis eē atq̄ nō esse sunt additio-
nes: cetere vo res sunt subiecte: alia album:
alia hō: sic ꝛ in istis. Esse qdē atq̄ nō esse fiūt
vt subiecta: posse vo ꝛ cetere additiones: di-
stinguētes verū ꝛ falsum in his ipsis: perin-
de atq̄ i ipsis ipm eē atq̄ nō eē facere solēt.
¶ Fiunt. n. in illis quēadmodū esse ꝛ nō esse
appōnes: subiecte vo res: vt hoc quidem al
bū: illud vo homo: eodē quoq̄ modo hoc
loco esse quidē subiectū fit: contingere vo ꝛ
posse appositiones determinātes quemad
modum in illis esse ꝛ non esse veritatem.

Rō veri. determinate ¶ Fiūt. n. appōnes: subdit hui⁹ veritatis rōnē talē. Ad su
mēdā ꝯdictionē inter aliq̄s enūtiationes opꝫ ponere ne
H gationē sup appōne. i. ꝯiūctione p̄dicati cū subto. Sꝫ in
modalibus appōnes sunt modi. ergo in modalibus ne-
gatio apponēda est mō vt fiat ꝯdictio. Huius rōnis ma
Expo. p̄⁹ iore subintellecta minor ponit̄ in l̄ra per scđaꝫ siītudinē
ad illas de ineē: ꝛ dī ꝙ quēadmodū i illis enūtiatiōib⁹
De inesse qd p̄di. qd sub. ꝛ in moda. de inesse appōnes. i. p̄dicationes sunt esse ꝛ nō esse. i. ver
ba signatiua esse vel nō eē. verbū. n. semp est nota eorū
q̄ de altero p̄ntur: subiecte vo appōnib⁹: res sunt qbus
eē vel nō eē apponit̄: vt albū cū dī albū est: vel hō. cū dī
2⁰ hō est. Eodē mō hoc in loco in modalib⁹ accidit: eē qdē
subm fit. i. dictū significās esse vel nō esse: subit locū tm̄
ꝯtingere vo ꝛ posse appōnes. i. modi: p̄dicationes sunt.
Veritas i de inesse ꝛ i moda. Et quēadmodū in illis de ineē penes eē ꝛ nō eē veritatē
vel falsitatē determinamus. ita in istis modalib⁹ penes
modos. Hoc ē. n. qđ subdit determinātes. s. fiūt ipsi mo
di veritatē quēadmodū in illis esse ꝛ nō esse eā determi-
nat. Et sic pꝫ rñsio ad arg^m in opp^m p̄ adductū ꝯcludens
I ꝙ negatio verbo apponēda sit sicut in illis de inesse. Di
enim ꝙ cū modalis enūtiet modū de dicto sicut enūtia-
R⁹ ad 1^m arg. tio de ineē: esse vel esse tale puta esse albū de subo: eūdē
Modus in moda. locū tꝫ modus hic quē ibi verbū: ꝛ ꝯñr sup idē ꝓpor-
tionaliter cadit negatio hic ꝛ ibi. Eadē. n. vt dictū est ꝓ-
portio est modi ad dictū q̄ est verbi ad subꝫ. Rursus cū
Preparatio modi ad dic. veritas ꝛ falsitas affirmationē ꝛ negationē sequant̄ pe
nes idē attēdēda est affirmatio vel negatio enūtiationis
K ꝛ veritas vel falsitas eiusdē. Sicut aūt in enūtiationib⁹
de ineē veritas vel falsitas eē vel nō eē ꝯsequtur. ita i mo-
Moda. vera dalib⁹ modū. Illa nāq̄ modalis est vera q̄ sic modificat
dictū sicut dicti cōpō patit̄. sicut illa de inesse est vera q̄
sic signat eē sicut est. Est ḡ negatio mō bis apponēda sic
ibi vbo cū sit eadē vtriusq̄ via quo ad veritatē ꝛ falsita
tē enūtiatiōis. Aduerte ꝙ modos: appōnes. i. p̄dicatio-
Quid p̄ modos. nes vocauit. sicut eē i illis de ineē: itelligēs p modū totū
p̄dicatū enūtiationis modalis. puta est possibile. In cu-
ius signū modos ipsos verbaliter ꝓtulit dicēs ꝯtingere
vo ꝛ posse appōnes sunt. Contingit enim ꝛ pōt totū pre
dicatum modalis continent. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Huius aūt pose est nō esse: negatio est: nō
illud nō possibile est esse: sed hoc: nō pose est
non esse. Et huius possibile est esse: nō hoc:
possibile est nō esse: sed illud: nō possibile est
eē. Quapropter he pose est eē: ꝛ pose est nō
eē. sese mutuo sequi videntur. Idē. n. pose est
esse atq̄ nō eē. Nō. n. he pose est esse: ꝛ possi
bile est nō esse: cōtradictorie opponunt̄: sed
iste possibile est eē: ꝛ non pose est esse: nunq̄
de eodē sunt simul vere: opposite nāq̄ sunt.
He quoq̄ pose est non eē: ꝛ non pose est nō
esse: nunq̄ de eodē sunt vere. Silr ꝛ huius
affirmationis: necesse est eē: nō hec: necesse
est nō eē negatio est. sed hec nō necesse ē eē.
Huius aūt necesse est nō eē: negatio est: non
necesse est non eē. Huius ēt impose est esse:
non hec. impose est nō esse: sed illa nō ipose
est esse: negatio est. At illius ipose est nō eē:
hec sane: nō impose est non esse negatio est.
¶ Eius vo q̄ est pose est nō eē: negatio est nō
possibile est nō eē. Nō. n. ꝯdictiones sunt si-
bi inuicē hui⁹ pose eē ꝛ pose nō esse. Quare
ꝛ seq sese inuicē videbuntur. Idē. n. pose est
esse ꝛ nō eē. Sed pose est esse ꝛ nō possibile
est eē: nūquā simul sunt. Opponitur. n. He
vo possibile est nō esse ꝛ nō possibile est nō
esse nūquā simul sunt. Silr aūt ꝛ eius que ē
necessarium eē. non ea que est necessarium
nō esse: sꝫ ea que est nō necessarium eē. Eius
vo que est necessariū est non eē ea q̄ est non
necessarium non eē: ꝛ eius que est impossi-
bile eē. non ea que est ipossibile non eē. sed
non impossibile eē. Eius vo que est impose
non eē: ea q̄ est non impossibile est non esse.

¶ Explanat determinatā veritatē i oībus modalibus. s.
de poss ꝛ necessario ꝛ imposs. Cōtingēs ꝯuertit̄ cū poss. L Cōtin. cū possibili ꝯuer.
Et q2 qlibet modus facit duas modales affirmatiuas
alterā h̄ntē dictū affirmatū ꝛ alterā h̄ntē dictū negatū:
ideo explanat in singulis modis q̄ cuiusq̄ affirmatiōis
negatio sit. Et p̄ in illis de poss. Et q2 p̄me affirmatiue d̄ Pretermi. i modali dicti affir. ꝛ oppo.
poss que. s. hꝫ dictū affirmatū. s. pose eē. negatio assigna
ta fuit nō pose esse. iō ad reliquā affirmatiuā de possibi-
li trāsiens ait: eius vo que est pose non esse. vbi dictū ne
gatur. negatio est nō pose non esse. Et hoc ꝯñr ꝓbat per Expo. p̄⁹ p̄⁹
hoc ꝙ ꝯdictoria huius pose nō esse: aut est pose esse: aut
illa quā diximus. s. nō pose non esse. Sed illa. s. pose esse M
non est eius ꝯdictoria. Nō. n. sunt sibi inuicē ꝯdicentes: 2⁰
possibile esse ꝛ pose non esse: q2 pñt simul eē vere. Vn̄ ꝛ
seq sese inuicē putabūtur: q2 vt supra dictū fuit: idē est 3⁰ Lec. p̄cd.
possibile eē ꝛ nō esse: ꝛ ꝯñr sicut ad posse esse seqtur pos
se non esse. ita eꝫ ad posse nō esse seqtur posse esse. Sed 4⁰ ꝛ 5⁰.
ꝯdictoria illius pose esse que non pōt simul esse vera: est
nō pose esse. hec. n. vt dictū est opponūtur. Remanet er-
go ꝙ huius negatio possibile non esse: sit illa non possi- 6⁰.
bile nō esse. he nāq̄ simul nunquam sunt vere vel false.

Dixit

Poſſe eē. et poſ.non eſſe quo.ſe ꝯſeq. Lec.ſeq.ime. Dixit ꝙ poſſibile eſſe ⁊ non eſſe ſeq ſe inuicē putabunt ⁊ non dixit ꝙ ſe inuicem ꝯſequunt̄ q̄ꝛ ſm veritatem vtr non ſequunt̄ ſe ſed particulariter tm̄.vt infra dicet̄.ꝑꝑ quod putabitur ꝙ ſimplr̄ ſe inuicem ſequant̄. Deinde declarat hoc idem in illis de neceſſario ⁊ primo in affir

2°. matiua habēte dictum affirmatum:dicēs.Similr̄ eius que eſt neceſſariuꝫ eſſe negatio nō eſt ea que dicit neceſ/ ſarium non eſſe.vbi modus nō negat̄.ſed ea que eſt nō neceſſarium eſſe.Deinde ſubdit de affirmatiua de neceſ

3°. ſario habētem dictum negatū:⁊ ait. Eius vō que eſt:ne ceſſarium non eē:negatio eſt ea que dicit non neceſſariū non eſſe.Deinde trāit ad illas de impoſſibili eādem or dinem ſeruans:⁊ ingt.Et eius que dicit impoſſibile eſſe negatio non eſt ea que dicit impoſſibile non eſſe.ſꝫ non

Alr. impoſſibile eſſe:vbi iam modus negatur.Alterius ve/ ro affirmatiue que eſt impoſſibile non eſſe : negatio eſt ea que dicit non impoſſibile non eſſe.Et ſic ſemper mo/ do negatio addenda eſt. ¶Deinde cum dicit.

¶Omino āt quēadmodū dcm̄ ē:eē qdē:ac n̄ eē ponē oꝫ vti ſubta:hec āt ad ip̄ꝫ adiūgere atqꝫ n̄ eē:affirmatiōeꝫ faciēdo negationē ue.At/ qꝫ has opꝫ exiſtimare oppoſitas eē:poſſe:nō poſſe:ꝯtingēs:nō ꝯtingēs:impoſſe:nō ipoſſe: nec̄cium:nō neceſſarium:veꝝ:non verum.

¶Alr vō quēadmodū dcm̄ ē eē qdā ⁊ nō eē opꝫ ponere quēadmoduꝫ ſubta:negōnē vō ⁊ affirmationē h̄ facientē ad vnū idē tm̄mō ad modū apponē.⁊ has putare oꝫ eſſe appo ſitas dictiōes ⁊ negōnes poſſe ⁊ nō poſſe con tingēs ⁊ nō ꝯtingēs:impoſſe ⁊ nō impoſſibi le:nec̄ciuꝫ ⁊ non nec̄cium:veꝝ ⁊ non verum.

A Expo.ḷr̄e. ¶Concludit regulam vl'em dicens ꝙ quēadmodū dcm̄ eſt dicta importantia eſſe ⁊ nō eſſe opꝫ ponere in moda/ libus vt ſubta.negationē vō ⁊ affirmationē.hoc.i.ꝯdi/ ctionis oppōnem faciētem opꝫ apponere tātummodo ad ſuū eundē modoꝫ:non ad diuerſos modos.Dꝫ nāqꝫ

Eſſe. ſiīemet modus negari q̄ prius affirmabat̄:ſi ꝯdictio eē dꝫ.Et exemplariter explanās quō hoc fiat ſubdit:⁊ oꝫ putare has eſſe oppoſitas dictiōes.i.affirmatiōes ⁊ ne/ gationes in modalibus:poſſibile ⁊ non poſſe:ꝯtingens ⁊ nō ꝯtingens.Itē cum dixit negationē alio tātūmō ad modū apponi debere:nō excluſit modi copulā,ſꝫ dcm̄.

Negaᵒ addi ꝫ mo.⁊ eius verbo. Hoc.n.eſt ſingulare in modalibus ꝙ eādē oppōnē facit negatio mō addita ⁊ eiᵒ vbo.Cōtradictorie.n.opponit̄ huic.poſſe eſt eſſe.nō ſolū illa:nō poſſe eſt eſſe.ſꝫ iſta poſ/

B ſibile non eſt eſſe.Meminit aūt modi potius:⁊ ꝑꝑ hoc

Cur memi/ nit mo.⁊ nō verbi. quod nūc diximus vt.ſ.inſinuaret ꝙ negatio vbo modi poſtpoſita.mō aūt ꝑpoſita idem facit:ac ſi modali vbo ꝑponeret̄:⁊ q̄ꝛ cū mō nunq̄ꝫ caret modalis enunciatio: ſemꝑ negatio ſupra modū poni pōt. Nō aūt ſic de eius vbo:vbo.n.modi carere ꝯtingit modalē.vt cū dr̄ ſortes currit nec̄cio:⁊ ideo nō ſemꝑ vbo negatio aptari poteſt.

Cur hic ver. ⁊ fal. Qd̄ aūt in fine addidit veꝝ ⁊ nō veꝝ:inſinuat ꝑter q̄tu/ oꝛ ꝑdictos modos alios inueniri q̄ ēt ꝯpōnē enūtiatio/ nis determinant.puta veꝝ ⁊ non veꝝ:falſum ⁊ non fal ſum:quos tamen inter modos ſupra nō poſuit:q̄ꝛ vt de/ claratū fuit non ꝓprie modificāt. LECTIO.X.

¶Cōſeq̄ntie quoqꝫ cū rōne fiūt:ſi hoc pacto ponāt̄.Nā illā qō poſſe ē eē:ſeq̄t̄ hec:ꝯtigēs ē eē:atqꝫ cū illa ꝯuertit̄.Et itē he:nō impoſſe ē eē:⁊ nō nec̄e ē eē.At has poſſe ē nō eē:ꝯtin gēs ē nō eē:he ſane ſequunt̄:nō impoſſe eſt nō eē.⁊ nō nec̄e ē nō eē.Illas ēt n̄ poſſe ē eē:⁊ nō ꝯtingēs ē eē:he porro ſequunt̄:impoſſe eſt eē:⁊ nec̄e eſt nō eē.Et illas inſuꝑ nō poſſe eſt nō eē:⁊ nō ꝯtingēs eſt nō eē:he nimiꝝ ſe quunt̄ ipoſſe ē nō eē:⁊ nec̄e eſt eſſe.Atqꝫ id qō dr̄:ex hiſce q̄ hoc ordie ponūt̄:ꝑſpiciat̄.

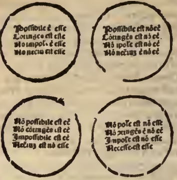
¶Cōſeq̄nter vō ſm ordinē fiūt ita ponētibᵒ. Illi.n.que eſt poſſe eſt eē:illa que eſt ꝯtingēs eē:⁊ hec illi ꝯuertit̄:⁊ nō impoſſe eſſe:⁊ non nec̄cium eē.Illi vō q̄ eſt poſſe nō eē:⁊ ꝯtingēs nō eſſe:ea que eſt non nec̄cium nō eſſe.⁊ non impoſſe nō eē.Illi vō que ē nō poſſe eē:⁊ nō ꝯtingēs eē:ea q̄ eſt nec̄ uꝫ nō eē:⁊ impoſſe eſ ſe.Illi vō que ē nō poſſe nō eē ⁊ nō ꝯtingēs nō eē:ille q̄ eſt nec̄e ē eē:⁊ ipoſſe nō eē.Cōſi/ deret̄ āt ex ſbſcriptōe quēadmodū dicimᵒ.

Oſtq̄ꝫ determinauit de oppōne modaliū.hic determinare intēdit de ꝯñtijs eoꝝ.Et circa hoc duo facit.Primo tradit vitatem.Scd̄o mouet qndā dubitationē circa determinā te.ibi[Dubitabit aūt.]Circa ꝑmū duo fa Lec.11. cit.Primo ponit ꝯñtias eoꝝ ſm opinionē alioꝝ.Scd̄o examinando ⁊ corrigēdo dictam opinionē determinat C vitatem.ibi[Ergo impoſſe.]Quo ad ꝑmū ꝯſiderādū ē ꝙ cū qlibet modus faciat duas affirmatiōes:vt dcm̄ fu Lec.imme. ꝑcce. it:⁊ duabᵒ affirmatiōibᵒ opponant̄ due negōnes : vt ēt Lec.12. dcm̄ fuit in ꝑ ſm qlibet modū fient q̄tuoꝛ enūtiatiōes due.ſ.affirmatiue ⁊ due negatiue.Cuꝫ aūt modi ſint q̄/ tuor:efficient ſexdecim modales.Quaternariᵒ.n.in ſe/ ipm ductus ſexdecim ꝯſtituit.Et q̄m apud oēs quelibꝫ cuiuſqꝫ modi vndecūqꝫ incipias hꝫ vnā tm̄ cuiuſqꝫ mo/ di ſe ꝯñtem.iō ad aſſignādas ꝯñtias modaliū ſingulas ex ſingulis modis accipe opꝫ:⁊ ad ꝯñtie ordinē inter ſe adunare.Et hoc modo fecerūt antiq de qbᵒ ingt Ariſt. Expo.ḷr̄e Cōſequentie vō fiūt ſm infraſcriptuꝫ ordinē antiqs ita ponētibᵒ.Formauerūt.n.quatuoꝛ ordines modaliū in quoꝝ quolibꝫ oēs que ſe ꝯſequunt̄ collocauerūt.Ut āt ꝯfuſio vitet̄.vocet̄ cū Auerroi ꝺcetero.in quolibꝫ mō. Affir.ſimp. declinā: affirmatiua de dcō ⁊ modo affirmatiua ſimplex.affir/ matiua aūt de modo ⁊ negatiua de dcō affirmatiua de/ clinata.negatiua vō de mō ⁊ non de dcō.negatiua ſim/ D plex.negatiua autē de vtroqꝫ negatiua declinata.ita ꝙ modi affirmationē vel negatiōem ſimplicitas : dicti vō declinatio denoiet.Dixerūt ḡ antiq ꝙ affirmationē ſim 1°. plicē de poſſibili.ſ.poſſe eſt eē.ſeq̄t̄ affirmatiua ſimplex de ꝯtingenti.ſ.ꝯtingens eſt eē:Cōtingēs.n.ꝯuertit̄ cum poſſibili.⁊ negatiua ſimplex de impoſſi.ſ.non impoſſe eſ ſe:⁊ ſimilr̄ negatiua ſimplex de nec̄io.ſ.non nec̄e eſt eē. Et hic eſt ꝑmus ordo modalium ꝯſequentium ſe.In 2° 3°. aūt ordine dixerunt ꝙ affirmatiuas declinatū de poſſi/ bili ⁊ ꝯtingēti.ſ.poſſibile nō eē.⁊ ꝯtingēs nō eē ſequūt̄ negatiue declinate de nec̄io ⁊ impoſſibili.ſ.non nec̄ium non eſſe ⁊ nō impoſſibile non eſſe.In 3° vō ordine dixe/ 4°. runt ꝙ negatiuas ſimplices de poſſibili ⁊ ꝯtingēti.ſ.nō poſſe eſſe:non ꝯtingens eſſe ſequunt̄ affirmatiue decli/ nate de nec̄io.ſ.neceſſe non eſſe:⁊ affirmatiue ſimplex 5°. de impoſſi.ſ.impoſſe eſſe.In 4° demū ordine dixerunt ꝙ negatiuas ꝺclinatas de poſſi ⁊ ꝯtingēti.ſ.n̄ poſſe nō eē ⁊ nō ꝯtingēs nō eē:ſequunt̄ affirmatiua ſimplex de nec̄io .ſ.neceſſe eē ⁊ affirmatiua ꝺclinata de impoſſi.ſ.impoſſe eſt non eē.Cōſideret̄ aūt ex ſubſcriptiōe oppoſite figure Alr. quemadmodum dicimus:vt clarius elucēſcat depictū.

Consequentie enuntiationum modalium scd'm quatuor ordines ab antiquis posite et ordinate.

Primus ordo — Scdus ordo

Tertius ordo — Quartus ordo

Hec igit̄ impoſe ē eē: et nō impoſe ē eē: has ꝯtingēs ē eē: et poſe est eē: et nō ꝯtingēs ē eē: et nō poſe ē esse: ꝯdictorie qdez sz ꝯuerso mō sequunt̄. Affirmationē.n. poſis: poſe inquā ē esse: negatio seqt̄ impoſis. negationē āt affirmatio. Hāc.n. nō poſe est esse: seqtur hec impossibile est eē. Naz impossibile est esse affirmatio est: nō impossibile autem eē negatio.

Ergo ipoſe: et nō ipoſe illō qō est ꝯtingēs: et poſe et nō ꝯtingens et nō poſe seqtur qdez ꝯdictorie: sz ꝯuersim. Illō.n. qō est possibile esse: negatio seqtur impoſis: negatiōem vo affirmatio. Illud.n. qō est non possibile esse: illud qdem qō est impoſe esse. Affirmatio eniz erit poſe esse: non possibile vo negatio.

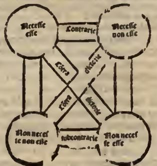
E — Examinando dictam opinionem determinat veritatē. Et circa hoc duo facit. qz pmo examinat ꝯñias eap de impoſi. 2° illap de necīo. ibi [Necessariū aūt.] Unū ex pmissa opinione ꝯcludens et approbās dicit. Ergo iste.s. impoſe et nō impoſe sequunt̄ illas.s. ꝯtingēs et poſe: nō ꝯtingēs et non poſe. sequunt̄ inqz ꝯdictorie.i. ita vt ꝯdictorie de impoſi ꝯdictorias de poſi et ꝯtingenti ꝯsequantur: sz ꝯuersim.i. sz non ita ꝙ affirmatio affirmationē et negatio negationē sequat̄. sz ꝯuersim.s. ꝙ affirmationē negatio et negationē affirmatio. Et explanās hoc ait. Illud.n. qō est poſe esse.i. affirmationē poſis negatio seqtur impoſis.i. nō impoſe esse: negationē vo poſis affirmatio seqt̄ impoſis. Illud.n. qō est nō poſe esse: seqt̄ ista impossibile est esse. Hec aūt.s. impoſe eē: affirmatio est illa vo.s. non poſe esse: negatio est. Hic sqdē modus negat̄ ibi. Bene igit̄ dixerunt antiqui in quolibet ordine quo ad ꝯñias illap de impossibili. qz vt in suprascripta figura apparet semp ex affirmatiōe possibilis negationem impossibilis: et ex negatione possibilis affirmationem impossibilis inferunt. Deinde cum dicit.

Expo. lr. — 2° — 3°. Alr. — Antiqui in quibus bene

At videndū est: quo modo sese hñt necessarij enuntiatiōes. Atqz patet nō eodē modo sese hñt: sed contrarie quidē sequuntur: contradictiones aūt seorsum sunt collocate.

Necīuz āt queadmodū sit ꝯsiderandū est. Manifestū ē aūt qm̄ nō eodē mō: sz ꝯtrarie sequunt̄: contradictorie autem sunt extra.

Intendit examinādo determinare ꝯñias de necessario. Et circa hoc duo facit. Primo examinat dicta antiquorū. Scdo determinat veritatez intentā. ibi [At vo neqz necessariū.] Circa pmū qtuor facit. pmo declarat: quid bñ et qd male dcm̄ sit ab antiqs in hac re. Ubi attēdendum est ꝙ cū qtuor sint enūtiationes de necessario. vt dictum est. differētes inter se scd'm qntitatem et qualitatem adeo vt vnā integrēt figurā opponis iuxta morem illarum de inesse: due earum sunt contrarie inter se: due aūt illis contrarijs contradictorie. vt patet in hac figura.

F — Expo. lr.

Quia ḡ antiq illas ꝯñias bñ intulerūt ex alijs: ꝯdictorias aūt eap.s. pticulares male itulerūt. iō dicit. ꝙ ꝯsiderandū restat de his q̄ sunt de necīo qualr se hēant in ꝯñdo illas de possibili et nō possibili. Manifestū est aūt ex dicēdis ꝙ nō eodē mō iste de necīo illas de possibili consequunt̄ quo easdez sequunt̄ ille de impoſi. Naz oēs enūtiationes de impoſi recte illate sunt ab antiqs. Enūtiatiōes aūt de necīo nō oēs recte inferunt̄ sz due eap q̄ sūt ꝯrie.s. nece ē esse et nece est nō esse sequunt̄.i. recte ꝯñia deducunt̄ ab antiqs in 3° .s. et 4° ordine. Relique āt due de necīo.s. nō nece nō esse et nō nece esse que sunt ꝯdictorie supradictis sunt ex ꝯñias illap in scdo.s. et pmo ordine. Unū antiq in 3° et 4° ordine oia recte fecerunt: in primo aūt et scdo peccauerunt: non quo ad oia sed quo ad enuntiationes de necessario tm̄. Scdo cum dicit.

Alr. — Modales bene illate et que non — Antiqui in quib' erra.

Hui'.n. nece ē nō eē: nō ē hec negatio: nō nece ē eē. Fieri.n. nō pt vt d eodē ambe sint vere. Qō.n. nece est nō eē: id nō nece est esse.

Nō.n. ē negatio ei' qō ē nece nō eē: sꝫ nece est eē. Cōtingit.n. esse vas vtrasqz in eodē. Qō.n. est necīuz nō eē: non est necīum esse.

G — Obiectio tacita cum resp.

Rñdet cuidez tacite obiectioni q̄ defendi posset ꝯñia enūtiatiōis de necīo in pmo ordine ab antiqs facta. Est aūt obiectio tacita talis. Nō poſe eē et nece nō eē ꝯuertibilr se sequunt̄ in 3° ordine iā approbato. ergo poſe eē et nō necesse eē inuicē se seq debēt in pmo ordine. Tenet ꝯñia qz duop ꝯuertibilr se seqntiū: ꝯdictoria mutuo se sequunt̄: sz ille due tertij ordis ꝯuertibilr se sequunt̄. et iste due pmi ordis sūt eap ꝯtradictorie. ḡ iste pmi ordis .s. poſe eē et nō nece eē mutuo se sequūt̄. Huic inqz obiectiōi rñdet Aristo. h iterimēdo minorē quo ad h qō assumit. ꝙ.s. necīa pmi ordinis et necīa tertij ordinis sunt

Rn. in quo consi.

Expo. l.

ↄtradictorie. Cũ dicit. Nõ.n.est negõ ei⁹ qđ est: neĉe nõ esse q̃ erat in 3° ordine: illis que dic̃ nõ neĉe est esse q̃ sita erat in p̃ ordine. Et cãm subdit q2 ↄtingit vtrasq3 sil' eẽ vẽas in eodez: qđ ↄ̃dictorijs repugnat. Illđ.n.idẽ qđ est neĉium nõ esse: nõ est neĉiũ esse. Neĉiuz siqdẽ est hoiem

A

nõ eẽ lignũ: ⁊ nõ neĉiuz est hoiem eẽ lignũ. Aduerte ꝙ vt infra patebit iste due de necessario q̃s posuerũt antiq in p̃ ⁊ 3° ordine sunt subalterne. ⁊ iõ sunt sil' vẽe: ⁊ debe rent eẽ ↄtradictorie. ⁊ iõ errauerunt antiq. Boeti⁹ aũt ⁊ Auerrois nõ rep̃hẽsiue legunt tã hãc q̃3 p̃cedẽtem tex. p̃ticulã. s3 narratiue vtrãq3 sil' iũgẽtes. Narrare.n. aiũt Arist. q̃litatẽ suprascripte figure quo ad ↄñam illaꝝ de

Cõ erro. anti quoꝝ Boetius Auerro.

B

neĉio: postq̃3 narrauit quo mõ se habuerint ille de ipossibili: ⁊ dicẽ ꝙ ſm p̃scriptã figurã nõ eodẽ mõ sequunt illas de poss ille de neĉio quo sequunt ille de impossibili. Naz ↄtradictorias de poss ↄtradictorie de imposs sequunt: s3 ↄuersim. Cõtradictorie ãt de neĉio nõ ↄñr se q illas ↄtradictorias de poss: s3 poti⁹ eas seq ↄñt ↄ̃rie ð neĉio: nõ inter se ↄ̃rie: s3 hoc mõ ꝙ affirmationem poss negatio de neĉio seq di: negõnẽ vo poss nõ affirmatio de necessario seq ponit q̃ fit ↄ̃dictoria illi negatiue q̃ ponebat seq ad poẽm. s3 talis affirmatiõis de necessario ↄ̃rio. Et ꝙ h ita fiat in illa figura vt dicim⁹. p3 ex p̃ ⁊ 3° ordine: quoꝝ capita sunt negatio ⁊ affirmatio poss: et extrema sunt nõ neĉe eẽ ⁊ neĉe nõ eẽ. De siqdẽ non sunt ↄ̃dictorie. Nõ.n. est negatio ei⁹ qđ est neĉe nõ eẽ: nõ necesse eẽ: qm̃ ↄtingit eas sil' verificari de eodẽ. S3 illa.s. necesse nõ eẽ est ↄ̃ria ↄ̃dictorie hui⁹.s. nõ neĉe eẽ que est neĉe est eẽ. S3 q2 sequẽti lr̃e magis ↄsona ẽ introductio

Contradic. ð imposs seq. ↄ̃dic. de po. conuer.

nr̃a q̃ ẽt Alberto ↄsentit. ⁊ extorte videt ab alijs expo ni li ↄ̃rie. iõ p̃ⁿ iudicio mea acceptãda est expõ: ⁊ ad antiquoꝝ rep̃hẽsionẽ referẽdus ẽ text⁹. ℭ Tertio cũ dicit.

Albertus

ℭ Cã aũt dissilitudinis huius hec esse videt. Impoẽ.n. idẽ p̃t qđ neĉiũ: cũ ↄ̃rio assignat mõ. Qđ.n. impoẽ ẽ eẽ. id nõ sane necesse ẽ eẽ: s3 necesse ẽ nõ eẽ: ⁊ qđ impoẽ ẽ nõ eẽ: id neĉe est eẽ. Quãobrẽ si ille pinde sese habẽt atq3 possibilis ⁊ nõ poss enũtiatiões: he nõ eodẽ mõ: s3 ↄ̃rio mõ sese hẽbũt: q̃ppe cũ necessariũ: ac impoẽ nõ idẽ significẽt: nisi ↄ̃so mõ fuerint assignata: quẽadmodũ diximus.

F

ℭ Cã aũt est cur nõ seq̃ silr cũ ceteris: qm̃ ↄ̃rie impoẽ reddit idẽ valẽs neĉio. Nã si impoẽ est eẽ: neĉe est nõ eẽ. Si vo impoẽ est h nõ eẽ: neĉiũ est esse. Quare si illa sequunt poẽ ⁊ nõ: hec ex opposito. qm̃ nõ significãt idẽ neĉiuz ⁊ possibile: s3 (vt dcm̃ est) ↄtrarie.

ℭ Manifestat id qđ p̃miserat. s. ꝙ nõ silr mõ ad illas de poss sequunt ille de imposs ⁊ ille de neĉio. Antiquoꝝ.n. hoc pctm̃ fuit tã in p̃ q̃3 in 2° ordine. ꝙ silr mõ intulerũt illas de imposs ⁊ neĉio. In p̃mo siqdẽ ordine sicut posuerunt negatiuã simplicẽ de imposs ita posuerũt negatiuã simplicẽ de neĉio: ⁊ silr in ſo ordine vtrãq3 negatiuam declinatã locauerũt. Hoc g̃ q̃re pctm̃ fit ex cã ẽt q̃re ne

C

cessarium nõ seqtur poẽ silr. i. eodẽ mõ cũ ceteris. s. de imposs est: qm̃ impoẽ reddit idẽ valẽs necessario. i. eq̃ ualet neĉio ↄ̃rie. i. ↄtrario mõ sumptũ. ⁊ nõ eodem mõ. Nã si hoc eẽ est impoẽ nõ inferemus. ergo hoc esse est necesse. s3 h nõ eẽ est necesse. Q2 g̃ impoẽ ⁊ necesse mutuo se sequunt: qñ dicta eoꝝ ↄ̃rio mõ sumunt: ⁊ non qñ

Expo. ſe.

1°. Dic.

dicta eoꝝ silr mõ sumunt: seq̃ ꝙ nõ eodẽ mõ ad poẽ se hẽant impoẽ ⁊ neĉiũ: s3 ↄtrario mõ. Nã ad id poẽ qđ seqtur dcm̃ affirmatũ de imposs: seqtur dcm̃ negatũ de necessario ⁊ ecõtrario. Quare ãt hoc accidit ifra dicet. Errauerũt igit antiq ꝙ siles enũtiationes de imposs ⁊

Lec. p̃ini

necessario in p̃mo ⁊ in ſo ordine locauerũt. Hinc apparet ꝙ supra posita nr̃a expõ ↄformior est Aristo. Cũ.n. hũc. tex. iduxerit ad manifestãdũ illa vba Manifestũ est aũt qm̃ nõ eodẽ mõ ⁊c̃. Ideo accipiẽda sunt sensu illa vba quo hic p̃ cãm manifestant. Liquet aũt ꝙ hic reddit cã dissimilitudinis vẽe iter neĉias. ⁊ impoẽs in ↄsequẽdo poẽs: ⁊ nõ dissimilitudinis falso opinate ab antiq: qm̃ ex vẽa cã nõ nisi veꝝ ↄcludit. Ergo rep̃hendẽdo antiquos verã dissimilitudinem inter necessarias. ⁊

D

impoẽs in ↄsequẽdo poẽs quã non seruerũt illi: p̃posuisse tũc intelligẽdũ est. ⁊ nũc eã manifestasse. Q2 autẽ dissimilitudo illa quã antiq posuerũt inter necessarias. ⁊ impoẽs sit falso posita ex infra dicẽdis patebit. Ostẽ

Lec. ſcḋa.

dit.n. ꝙ ↄ̃dictorias de poss ↄtradictorie ð necessario sequunt ↄuersim. Et ꝙ in hoc nõ differũt ab his que sũt de impossibili: s3 differũt in hoc qđ mõ diximus: ꝙ possibiliuz ⁊ imposs̃um se ↄñtium dcm̃ est silr. possibilium aũt ⁊ necessarioꝝ se inuicẽ ↄñtium dictuz est contrariũ. vt infra clara luce videbit. ℭ Quarto cum dicit.

ℭ At fieri nõ p̃t vt hoc pacto collocent necessarij ↄ̃dictiões. Qđ.n. neĉe est eẽ: id poẽ est eẽ. Nã si ita non sit: sequet sane negatio. q̃ppe cũ neĉe sit affirmare: aut negare. Quare si nõ poẽ est esse: impoẽ est esse. Impoẽ est igit id esse: qđ neĉe est: qđ qdẽ absurdissimũ esse constat. Atq3 hanc possibile est esse: seqtur hec: nõ impoẽ est esse: at hãc sequit illa: nõ necesse est esse. quo fit vt qđ necesse ẽ eẽ: id non necesse sit eẽ: qđ absurdissimum est.

ℭ At certe impoẽ est sic poni neĉij ↄ̃dictiones. Nã qđ neĉium est eẽ: poẽ est eẽ. Nam si non: negatio ↄseqtur. Necesse est.n. aut dicere: aut negare. Quare si nõ poẽ est eẽ. impoẽ est eẽ. Igit impoẽ est eẽ qđ necesse est eẽ: qđ est incõueniẽs. At vo illđ qđ est poẽ eẽ: nõ impoẽ eẽ seqtur. hoc vo illđ qđ ẽ: nõ necessariũ est eẽ. Quare ↄtingit qđ est necessariũ esse: nõ neĉium esse: qđ est incõueniẽs.

ℭ Manifestat aliud qđ p̃posuerat. s. ꝙ ↄtradictorie de necessario male situate sint ſm ↄñtiam ab antiqs: q2 ↄ̃dictiones necessarij ita ordinauerũt. In p̃ ordine posuerũt ↄ̃dictoriã negõnẽ: necesse eẽ. i. nõ necesse eẽ: ⁊ in scđo cõ

B

tradictoriã negõnẽ necesse nõ eẽ. i. nõ necesse si eẽ. Et p̃bat hũc ↄñtie modũ esse maluz in p̃ ordine. Cognita.n. malitia p̃mi facile ẽ scđi ordis agnoscẽ defectũ. Probat

Ra. contra antiq.

aũt hoc tali rõne ducẽte ad impoẽ. Ad necessariũ eẽ seqtur poẽ eẽ: alr sequeret nõ poẽ eẽ: qđ manifeste iplicat. Ad poẽ eẽ. seqtur nõ impoẽ eẽ. vt p3. Ad nõ ipoẽ eẽ ſm antiquos seq̃ in p̃ ordine nõ necessariũ eẽ. Ergo de p̃ ad vltimũ: ad necessariũ eẽ seq̃ nõ necessariũ esse. qđ est incõueniẽs: q2 ẽ manifesta implicatio ↄtradictionis. Relinq̃ g̃ ꝙ male dcm̃ sit ꝙ nõ neĉium eẽ ↄsequat in p̃ ordine. Ait g̃ ⁊ certe impoẽ est poni sic ſm ↄñtiaz

Expo. ſe.

vt antiq posuerũt necessarij ↄtradictiones. i. illas duas enũtiatiões de neĉio q̃ sũt negões ↄtradictorie aliarum duaꝝ de neĉio. Nã ad id qđ ẽ neĉium eẽ: seqtur poẽ est

2°.

eẽ. Nã si nõ. i. qm̃ si hãc negaueris ↄñtiã: negatio poss

3°.

seq̃ illã. s. neĉe esse. Necesse ẽ.n. de neĉio aut dicẽ. i. affirmare poẽ: aut negare poẽ. De q̃libet.n. est affirma

4°.

5.1 6. tio vel negatio va. Quare si dicas q ad nece ee non seq tur pose ee: sz non pose est ee: cu hec equaleat illi que di citur pose est ee: relinqt q ad nece ee sequit impose esse, et ide erit necesse ee et impose ee: qd est inconueniens. Bo na g erat pma illatio. s. nece esse: ergo possibile est esse.
2. Tuc vltra. Illud qd est possibile esse: sequit no impossi bile ee. vt pz in p ordine. Ad hoc vo. s. no impose esse sz
F antiquos eode p ordine seqtur no necesse est ee. qre otin
Vlti. git de p ad vltimu: ad id qd est necium ee. sequit no ne cessariu ee: qd e inconueniens imo impose. Dubitat hic qa
Dubium Cap. 14. Rnsio in pmo pom di q ad pose seqtur non necium. hic aut dr
Pose. 2. oppositu. Ad h est dom q pose sumit dupl. Uno mo i coi: et sic est qda supius ad neciuz et otingens ad vtruqz. sicut aial ad hoiem et bouez: et sic ad pose no seqtur non necessariu: sicut ad aial no seqtur no ho. Alio mo sumit
2. pose p vna parte possibilis in coi. i. p possibili seu otin genti. s. ad vtruqz. s. qd pot esse et no esse. et sic ad possibi le seqt no necium. Qd. n. pt ee et no esse. non necessariu est ee: et silr no necessariu est non esse. Loqmur ergo hic de possibili in coi: ibi vo in spali. Deinde cu dicit.

At vo neqz hec nece est ee: neqz illa nece e no ee: seqt illa pose est ee. Ei naqz qd pose est ambo accide pnt. Utrauis at istay sit va: illa no erut pfecto va. Sil. n. pose est: et esse et no ee. Si vo nece e esse: aut no esse: no erit pose ee: atqz no esse. Restat igit: vt hec non necesse est no ee: hac pose est esse sequatur.

At vo neqz neciuz esse seqt pose esse: neqz neciuz no ee. Illi. n. vtraqz otingit accidere. Hoy aut vtrulibz vey fuerit: no erut illa va. Sil. n. pose ee et no ee. Si vo nece est esse vl no esse: no erit pose vtruqz. Relinquit ergo non necessariu no esse: ei qd est pose est esse.

Determinat vitate intenta. Et circa h tria facit. Primo determinat que enuntiatio de necessario sequat ad possi bile. 2. ordinat otias oiuz modaliu. ibi [Sequunt. n.] Quo ad pmu sic duab vijs repbedit antiqua: ita ex illis
G duob motiuis intetu pbat. Et intedit q ad pose esse se quit no necesse non esse. Primu motiuu est p locu a diui
1m motiu. sione. Ad pose esse no seqt (vt pbatu est) no necesse esse. At vo neqz necesse esse neqz necesse non esse. Reliquu est g vt sequat ad ea: no necesse no esse. No. n. dant plures enuntiationes de necessario. Hui cois diuisionis. primo
Expo. 1. pponit reliq duo mebra excludeda dices. [At vo neqz necessariu esse neqz neciuz no esse seqtur ad possibile no esse.] Scdo pbat h sic. Nullu formale otio minuit sunz ans. tuc. n. oppositu otis staret cu ante. Sz vtruqz bo ru. s. necesse ee: et necesse no ee minuit pose esse. ergo et c.
2. et 3. Un tacita maiore ponit minoris pbatione dices. Illi. n. s. pose esse vtraqz. s. esse et no esse otingit accidere: hoy at . s. necesse esse et necesse non esse vtrulibz vey fuerit non erut illa duo. s. esse et non esse vera simul in potentia. Et
4. et 5. pmu hoy explanas ait. cu dico pose esse: sil est pose esse et non esse. Quo ad scdm vo subdit. Si vo dicas necesse esse vel necesse non esse: no remanet vtruqz. s. ee et non ee
H possibile. Si. n. nece est ee: possibilitas ad no esse exclu dit. Et si necesse e no ee potitas ad ee remouet. Utruqz
Ult. g istoy minuit illd ans pose ee. qm ad ee et no ee se exte dit et c. Tertio subdit oclone: relinquit g q non necessa riu no ee comes est ei q dicit pose ee: et otter hec ponen
Dubium da erit in p ordine. Occurrit in hac pte dubiu circa h qd dicit q ad pose no seqt neciuz: cu supi dixerit q ad
Lec. preces. ipm non seqtur no necessariu. Cu. n. neciu et no necium

sint odictoria opposita et de qbz sit affirmatio vl nega tio va: no videt posse euadi qn ad pose sequat necium vel no necessariu. Et cu no sequat necessariu sequet no necessariu. vt dicebat antiq. Auget et dubitatio ex eo qd Arist. nuc nuc vsus e tali argumetatione mo volens pba re q ad necessariu sequat pose. Dixit. n. Na si no: nega I tio posis osequat. Necesse est. n. aut dicere aut negare.
Pro solone hui. opz reminisci habitudinis q est inter Rnsio Pose est su pose et necessariu q. s. pose est supius ad neciu: et attede pe. necel. re q supius ptate otinet sua iferi: et ei oppositu: ita q neutru eoy actualr sibi pdicat. sz vtruqz pt sibi otinger: sicut aiali p accidere ho et no ho: et ohr ispicere debes: q eade e pportio supioris ad hndu affirmatione et nega tione vni inferioris q est alicui subi ad affirmatiua et negatiua futuri otingetis. Utrobiqz. n. neutru hr et saluat potetia ad vtrulibet. Un sicut in futuris otingetib nec Lec. 15i affirmatio nec negatio e dterminate va. sz sub disiuctio ne altera est necessario va: vt in fine pmi oclusum est. ita nec affirmatio nec negatio inferioris seqt determinate affirmatione vl negatione supioris. sz sub disiuctione al tera seqt necessario. Un no vz: e aial. g est ho: neqz g no est ho. sz g est ho vel non est ho. Qz g pose supius est ad K necessariu. io optime determinauit Arist. neutra odictio nis pte d necessario dterminate seq ad pose. No tn dixit q sub disiuctione neutra seqt. h. n. est o illd pmu pnm de quolibz est affirmatio va vel falsa. Ad id aut qd addit Ad ole. ex eade trabit radice rnsio. Qz. n. necessariu inferi est ad pose. et iferius no in potetia, sz in actu includit suum Inferius in supe. supi: necesse e ad iferius dterminate seq suu supius: et silr dterminate seqtur ei otradictoriu. Un p dissimile habi tudine q est iter necessariu et pose et no pose ex vna pte: et iter pose et necessariu et no necessariu ex altera parte: ibi optim fuit pcessus ad altera otradictionis pte dtermi nate: et hic optim ad neutra determinate. Dat quo Dubium qz alia dubitatiuncula. Videt. n. q Arist. difformiter ac cipiat li pose in pcedeti tex. et in isto. Ibi. n. accipit ipm in coi vt seqtur ad necessariu. hic videt accipe ipz spalr p posi ad vtrulibz. qz dicit q pose est sil potes ee et non ee. Et ad h dom est q vniformiter vsus est posi. Nec Responsio ei vba obstat: qm et de posi in coi vey est dice q pot sibi vtruqz accidere. s. ee et no ee. Tu qz qcqd vificat de suo Quicqd v. inferio. et c. inferiori: vificat et de suo supiori sz non eode mo. Tu qz supe. pose in coi neutra odictionis parte sibi determinat et ose quenter vtraqz sibi aduenire cupatit: sz non asserat pote Pose i c. tiam ad vtraqz pte: queadmodum possibile ad vtruqz. Scdm motiuu ad idem corrndens tacite obiectioni antiquoy qua supra exclusit addit cum subdit.

Hec. n. est vera pfecto: si de hac quoqz di cat: nece est ee. Hec et odictorie ei opponit: que seqt illa: non pose est esse. Illaz naqz se quunt: hec impose est ee: et necesse est non es se: cui negatio est hec: no necesse est no ee.

Hoc. n. vey est et de necesse no esse. Hec. n. fit odictio ei que seqt non possibile ee. Illo enim seqt h q est impose esse: et necesse no es se: cuius negatio est: non necesse non esse.

Ubi notadu q Aristo. sub illa maiore adducta p anti L qa. s. ouertibilr se otium contradictoria se mutuo ose Scdus 2. quunt: subsumit minore. Sz hoy ouertibilr se seqntiu in tertio ordine. s. no pose ee et nece non ee otradictoria sunt pose ee: et no necesse no ee: qm modi negatione eis opponunt. g iste due. s. pose ee: et non necesse no ee: se co sequunt: et in p locade st ordine. Un motiuu tanges ait. Expo. 2. Hoc. n. qd dcm est vey e. i. vey ee ondit et de necesse no

esse.l.et ex illi⁹.s.nō necesse non eē opposita:q̄ ē nec̄e nō eē. Ul' h.n.s.non nec̄e non eē:vez est.s.ɔ̄dictoriū illi⁹ de nec̄e non eē. Et minorē subdēs ait. Hec.n.s.non nec̄e nō eē sit ɔ̄dictio ei⁹ q̄ ɔuertibilr seqˀ:non pole esse:et expla nans h in terminis sbdit. Illō.n.non pole eē qd̄ ē caput r.
A tertij ordis:seqˀ h de iposs.s.impole eē:et hec ō nec̄io.s. Ult.
nec̄e nō eē:cui⁹ negatio seu ɔ̄dictoria ē:non nec̄e non eē.
Posse esse et non nec. esse — Et qr ceteris parib⁹ mod⁹ negaˀ.et illa pole eē ē [sban/ dicta] ɔ̄dictoria illi⁹.s.non pole. Igiˀ ista duo mutuo se ɔsequunˀ.s.pole esse et nō necesse non esse tanq̄ ɔ̄dicto/ ria duoz se mutuo ɔsequentium. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sequunˀ igiˀ et hec ɔtradictiones pinde atq3 cetere. Atqui nullum prorsus absurdū videtur emergere:si hoc pacto ponatur.

¶ Sequunˀ.n.et he ɔtradictiōes s̄m p̄dictuz modū:et nihil impossibile ɔtingit sic positis.

¶ Ordinat oēs ɔ̄ñtias modaliū s̄z opionē ppriā:et ait q̄ he ɔ̄dictiōes.s.de nec̄io sequūˀ illas de poss. s̄m moduz
Expo.1. — p̄dictū approbatū illaz de imposs. Sic.n.ɔ̄dictorias de poss ɔ̄dictorie de imposs sequunˀ:l3 ɔuersim.ita ɔ̄dicto
B — rias de poss ɔ̄dictorie de nec̄io sequunˀ ɔuersim:l3 in h (vt dc̄m est) dissimilitudo sit q̄ ɔ̄dictoriaz de poss et im/ possibili simile est dictū ɔtradictoriaz aūt de possibili et necessario ɔtrariū est dc̄m. vt in sequenti videˀ figura.

¶ Consequentie enuntiationum modalium s̄m quatuor ordines Ab Aristo. posite et ordinate.

In q̄b⁹ differt ab anti. — Ubi vides q̄ nulla est iter Arist. et antiquos diā nisi in duob⁹ p̄mis ordibus quo ad illas de nec̄io. Preposterō nāq3 situ vsi s̄t antiq eā de nec̄io que locāda erat in p̄mo ordine in scd̄o ponētes.et eā que in scd̄o ponēda erat in p̄mo locantes. Et aspice quoq3 q̄ ɔuertibilr se ɔ̄ñtium semp ɔ̄dictorie se ɔseq ordinauit. Singulas.n.tertij or/ dinis singula p̄mi ordinis ɔ̄dictoria sunt:et silr singula quarti ordinis singula que in scd̄o sunt:ɔ̄dictoria sunt. Qd̄ antiq non obseruarunt. LECTIO.XI.

¶ Ambiget āt q̄spiā:si hāc nec̄e ē eē illa pole ē eē sequaˀ. Nā si nō sequaˀ:ea sane sequetˀ q̄ ɔ̄dictorie illi opponiˀ:q̄ q̄dē est nō pole ē eē. Qd̄ si q̄spiā nūc hāc dixerit ɔ̄dictorie op positā illi eē:nec̄e est illuz hāc eē dicē:pole ē non eē:quarum vtraq3 falsa est:si de hac di/ caˀ. vt p3 necesse est esse. Quare illa possibi/ le est esse:sequitur hanc necesse est esse.

¶ Dubitabit aūt aliq̄s:si illō qd̄ ē necessariuz eē possibile sequaˀ. Nā si nō sequaˀ:ɔ̄dictio sequiˀ non pole eē. Et si quis dicat nō hāc esse ɔ̄dictionez:necesse est ipm dicere:possi/ bile nō eē. S3 vtreq3 false sunt de necesse eē.

Ostēq̄3 Arist. declarauit modaliū ɔ̄ñtias.h mouet quādā dubitationē circa vnū eoz q̄ ɔ̄terminata sunt.s.q̄ pole seqˀ ad nec̄e. Et C
duo facˀ qr p̄ dubitationē absoluit.2° ex de/ terminata q̄ōne aliū ordinē earūdez ɔ̄ñaz modalib⁹ statuit.ibi [Et ē fortasse.] Circa p̄m duo fac. Lec. 12.
Prio mouet q̄ōnē.2° ɔ̄terminat eā.ibi [Manifestū ē.]
Mouet ḡ q̄ōnē p̄ dicēs. Dubitabit aūt aliq̄s si ad id qd̄ Expo. p̄e.
est nec̄e eē sequaˀ pole eē. Et 2° arguit ad ptē affirmati Expo. 2e.
uā sbdēs. Nā si nō sequaˀ.ɔ̄dictoria ei⁹ sequeˀ.s.n̄ pole eē:vt supra ɔ̄ductū ē:qr de q̄libz est affirmatio vel nega 3e.
tio vā. Et si q̄s dicat hāc.s.nō pole eē:nō eē ɔ̄dictoriā il/ li⁹.s.pole eē:et ppea subterfugiēdū velit argu^m:et diceret q̄ neutra haz seqˀur ad nec̄e eē.talis i3 falsum dicat:nā ɔcedaˀ sibi:q̄m nec̄e erit ip3 dicē illi⁹ ɔ̄dictoriā fore:pos sibile nō eē. D3 nāq3 aut n̄ pole eē:aut pole nō eē:et eē ɔ̄di ctoriā pole eē.et tūc in eūdē redibit errorē. q̄m vtreq3.s. Ulti.
nō pole eē et pole nō eē false s̄t de eo qd̄ ē nec̄e eē. Et ɔ̄ñr ad ip3 neutra seq p̄t. Nulla.n.enūtiatio seqˀ ad illā cui⁹ Ult. enū. seq.
vitatē ɔ̄struit. Relinqˀ ḡ q̄ ad necesse esse seqˀ pole eē. quod. destru.
¶ Tertio arguit ad partem negatiuam cum subdit.

¶ At vō idē rursus videˀ eē pole secari:ac si secari:et eē atq3 si eē. Ex q̄ fit:vt id qd̄ nec̄e ē eē:sit ɔtingēs non eē:quod q̄dez est falsum.

¶ At vō rursus idē videˀ esse possibile aliqd incidi:et nō incidi:et esse:et nō eē. Quare erit necesse eē ɔtingere nō eē. Hoc aūt falsuz est.

¶ Et intēdit talē rōnē. Si ad necesse eē seqˀur pole eē:cū D
ad pole sequaˀ possibile nō esse:p ɔuersionē in opposi/ Ra. p[ro] pte neg.
tam q̄litatē:vt dr̄ in p̄ poz. qr idē est pole eē et nō esse:se/ Cap. 13.
queˀ de p̄ ad vltimū q̄ nec̄e eē:ē pole nō eē:qd̄ ē falsum manifeste. Un̄ oppōnis hypothesim subdit. At vō rur/ Expo. e.
sus vˀ idē pole esse et nō eē vt domus:et pole incidi et nō incidi vt vestis. Quare de p̄ ad vltimū nec̄e esse erit con tingens nō eē. Hoc aūt est falsum:ḡ hypothesis illa.s.q̄ pole sequaˀ ad necesse est falsa. ¶ Deinde cū dicit.

¶ P3 igiˀ nō oē qd̄ pole ē:vl' eē:vl' ambulaˀ:et illa ēt opposita posse. S3 eē nō nulla in q̄bus illō nō eē vez vˀ:vt in hisce q̄ sine rōne pst. q̄ pacto ignis calefacē p̄t et potētiā h3 rōnis exptez. Potētie igiˀ he q̄ s̄t pticipes rōnis. eedē pluriū s̄t ɔ̄rioz:at he q̄ s̄t rōnis exptes nō oēs:s3 ignis (vt dc̄m ē) nō p̄t nō calefacē: neq3 cetera oia q̄ sp sunt actu. Aliq̄ tñ eoz q̄ potētias h̄nt rōnes exptez:sil' opposita susci pere possunt. Uez hoc q̄dē huiusce g̃ra di/ ctū est:vt ostdam⁹ nō oēm potētiam opposi toz esse:nec oīs eas q̄ sub eadem specie col/ locanˀ. Nō nulle aūt potentie equoce sunt.

¶ Manifestū ē aūt q̄m nō oē pole eē vel am bulare ad opposita vz:s3 ē in q̄b⁹ nō sit vez.

Et pmū qdē in his q̄ nō s3 rōnē psūt: vt ignis calefactibil' est ⁊ h3 vim irrōnabilē. Ergo s3 rōnē ptātes ipse eedē plimoꝝ ēt ꝯrioꝝ sunt. Irrōnales ꝟo nō oēs: s3 queādmodū ignem nō esse possibile nō calefacere: vel q̄cūq3 alia semp agunt. Alia ꝟo possunt ⁊ s3m irrōnabiles ptātes simul q̄dā opposita. S3 hoc iccirco dcm̄ est: qm̄ non omnis potestas oppositoꝝ est: neq3 q̄cunq3 s3m eandem spēm dr̄.

B ¶ Rn̄det dubitationi. Et p̄ declarat vītatē simplr̄. 2° ap
Lec. 12. plicat ad ppositū. ibi[Hoc igit' posse.]Proponit ḡ pmo
ipsam vītatē declarādam dicens. Manifestū est aūt ex
Expo. lr̄e. dicēdis: q̄ nō oē posse eē vl' ābulare. i. operi. i. nō oē posse
s3m actū p̄m vel s3m: ad opposita v3. i. ad opposita viam
h3. s3 est inuenire aliq̄ posse in q̄b' nō sit veꝝ dicē q̄ psit
in opposita. Deinde q̄r posse a potētia nascit': manifestat
qualr̄ se hēat potētia ipsa ad opposita. Ex h̄. n. claꝝ erit
q̄uo possibile se hēat ad opposita. Et circa h̄ duo facit.
Primo manifestat h̄ in potētijs eiusdē rōnis. S3o in his q̄
Lec. 12. equoce dr̄ potētie. ibi[Quedā ꝟo.]Circa p̄m tria facit. q̄r p̄ māifestat qualr̄ potētia irrōnalis se hēat ad op
Nom̄ 1m Lec. 2. ⁊ com. 3. posita: ⁊ ait q̄ potētia irrōnalis nō p̄t in opposita. Ubi
notādū est q̄ sicut dr̄. ix. metaphy. potētia actiua cū nihil aliud sit q̄ p̄n̄ quo in aliud agim' diuidit' in poten
Po' acti. Rōnalis tiā rōnalē ⁊ irrōnalē. Potētia rōnalis ē q̄ cū rōne ⁊ electione opat' sic ars medicine: q̄ medic' cognoscēs q̄d sanādo expediat infirmo: ⁊ volēs applicat remedia. Po
Irrōnalis tentia aūt irrōnalis vocat' illa q̄ non ex rōne ⁊ libertate opat'. s3 ex nāli sua dispōne: sic calor ignis potētia irrō
F nalis est: q̄r calefacit nō vt cognoscit: ⁊ vult. s3 vt nā sua
p̄ dr̄ia inter po. ra. ⁊ ir/ra. exigit. Assignat' āt ibidē duplex dr̄ia pposito deseruiens
iter istas potētias. Prīa est q̄ actiua potētia irrōnal' nō
p̄ p̄t duo opposita sed est determinata ad vnū oppositoꝝ: siue sumant' oppositū ꝯdictorie siue ꝯrie. Uerbi gr̄a. Calor nō p̄t calefacere ⁊ nō calefacere q̄ sunt ꝯdictorie opposita: neq3 p̄t calefacere ⁊ frigefacere que sunt ꝯria. s3
Calor frigefa. ad calefactionē determinat' est. Et h̄ intellige p se. q̄r p
accn̄s calor frigefacere p̄t: vel resoluēdo mā3 caloris humidū. s. vel p antipistasim ꝯrij. Et silr̄ p̄t nō calefacere p
Po. ra. in oppo. accn̄s. s. si calefactibile deest. Potētia autē rōnalis p̄t in
opposita ⁊ ꝯdictorie ⁊ ꝯrie. Arte siqdē medicine p̄t medicus adhibere remedia ⁊ nō adhibē: q̄ sūt ꝯdictoria. ⁊ adhibere remedia sana ⁊ nociua q̄ s̄t ꝯria. 2a dr̄ia est q̄
2a dr̄ia. potentia actiua irrōnal' p̄nte passo nec̄io opat' deductis ipedimētij. Calor. n. calefactibile sibi p̄ns calefacit nec̄io si nihil ipediat: potētia aūt rōnalis: passo p̄nte nō nec̄io
G opat'. P̄nte siqdē ifirmo nō cogit' medic' remedia adhibere. Dimittant' āt metaᶜ° haꝝ dr̄iaꝝ rōnes: ⁊ ad textū redeamus. vbi narrās q̄uo se hēat potētia irrōnalis ad
3a. opp̄m ait. Et pmū q̄dē. s. nō est veꝝ dicere q̄ sit potentia ad opposita in his q̄ psūt nō s3m rōnē. i. in his quoꝝ posse est p potētias irrōnales: vt ignis calefactiu' est. i. ē potēs calefacere: ⁊ h3 vim. i. potētiā istā irrōnalē. Ignis siqdē nō p̄t frigefacere. neq3 in ei' ptāte ē calefacē ⁊ nō ca
H lefacere. Qd̄ āt dixit p̄m ordinē notat ad s3m gen' posse
Lec. seq. imme. infra dōm in quo ēt nō inueni' potētia ad opposita. Scd̄o manifestat q̄uo potētia rōnal' se hēat ad opposita intendēs q̄ potētia rōnal' p̄t in opposita. vn̄ s̄bdit. Ergo ptā
3a. tes s3m rōnē. i. rōnales ipe eedē sunt ꝯrioꝝ nō solū duoꝝ s3 ēt plimoꝝ. vt arte medicine medic' p̄lima lōga ꝯrioꝝ adhibere p̄t: ⁊ a multaꝝ opationū ꝯdictionib' abstinere p̄t. Preposuit aūt il q̄. vt h̄ ꝯseq ex dictis infinuaret.
Oppo. ꝑ ꝑprietates cū. n. oppositoꝝ opposite sint pprietates ⁊ potētia irrōnalis ex eo q̄ irrōnalis ad opposita nō se extēdat. o3 potentiā rōnalē ad opposita viā hēre eo q̄ rōnal' sit. 3° expla 4a.
nat id q̄d dixit de potētijs irrōnalib' pp cā3 ifra assignādā ab ipo. ⁊ intēdit q̄ illd̄ q̄d dixit de potētia irrōnali. s. I
q̄ nō p̄t in opposita non est veꝝ vlr̄. s3 p̄ticulr̄. Ubi nota Nom̄ 2m.
q̄ potentia irrōnal' diuidit' in potētiā actiuā que est principiū faciēdi: ⁊ potētiā passiuā q̄ est p̄n̄ patiēdi. Uerbi Po. ra. ⁊
gr̄a. Potētia ad calorē diuidit' in posse calefacē ⁊ in posse calefieri. In potētijs actiuis irrōnalib' veꝝ est q̄ non Que in opp. ⁊ que non
psūt in opposita. vt declaratū est. In potētijs aūt passiuis nō est veꝝ. Illd̄. n. q̄d p̄t calefieri p̄t ēt frigefieri: q̄r eadē
est mā seu potētia passiua ꝯrioꝝ. vt dr̄ in s̄o d̄ celo ⁊ mūdo: Et p̄t non calefieri: q̄r idē est s̄a h̄m puatiōis ⁊ forme Lec. 4. ⁊ com. 18.
vt dr̄ in p̄ phys. Et q̄ h̄ q̄ explanādo ait. Irrōnalis ꝟo
potētie non oēs a posse in opposita excludi itelligende Lec. 15. ⁊ com. 82.
sunt: s3 ille q̄ sūt queādmodū potētia ignis calefactiua.
Ignē. n. nō posse non calefacere manifestū est. Et vlr̄ q̄cūq3 alie sūt talis potētie q̄ semp agūt. i. q̄ q̄ntū est ex se
nō psūt nō agē. s3 ad semp agūt. i. q̄ q̄ntū est ex se nō psūt
non agē. s3 ad semp agendū ex sua forma necessitantur.
H'mōi aūt sunt vt declarauim' oēs potētie actiue irrōnales. Alia ꝟo sunt tal' ꝯditiōis q̄ ēt s3m irrōnabiles potē 5a.
tias. s. passiuas sil' psūt in q̄dā opposita. vt aer p̄t calefieri ⁊ frigefieri. Qd̄ ꝟo ait[sil']cadit supra li psūt ⁊ non su Li simul
pra li opposita. ⁊ est sensus. q̄ sil' aliq̄d h3 potentiā passiuā ad vtrūq3 oppositoꝝ: ⁊ nō q̄ hēat potentiā passiuā3
ad vtrūq3 oppositoꝝ sil' hn̄dū. Opposita nāq3 impossē ē hri sil'. Un̄ ⁊ dici solet ⁊ bn̄: q̄ in h'mōi est simultas potē K
tie. nō potentia simultatij. Irrōnalis igit' potētia nō s3m
totū suū ambitū a posse in opposita excludit': s3 s3m partem ei'. s3m potētias. s. actiuas. Q2 āt videbat' supflue addidisse dr̄ias iter passiuas ⁊ actiuas irrōnales: q̄r satis erat pposito ōndisse q̄ nō ōis potētia oppositoꝝ est. ideo
s̄bdit q̄ h̄ iccirco dcm̄ est. vt notum fiat qm̄ nedū nō ōis Ult'.
ptās oppositoꝝ est loq̄ndo de potētia cōmonissime. sed
neq3 q̄cūq3 potentie dr̄ s3 eādē spēm ad opposita psūt.
Potentie siqdē irrōnales oēs s̄b vna spe irrōnal' po' ꝯcludant': ⁊ t̄n nō oēs in opposita psūt: s3 passiue t̄m. Non
supuacanea ḡ fuit dr̄ia iter passiuas ⁊ actiuas irrōnalis
s3 nec̄ia ad declarādū q̄ nō oēs po' eiusdē spēi psūt i opposita. Pōt ⁊ li h̄ demōstrare vtrāq3 dr̄ia3. s. iter rōnales
⁊ irrōnales: ⁊ iter irrōnales actiuas ⁊ passiuas inter se.
⁊ tūc est sensus. q̄ h̄ id̄ fecim'. vt ōnderem' q̄ nō ōis po Alit' sensus
testas q̄. s. s3m eādē3 rōnē po' ph'ice dr̄. q̄r. s. p̄t in aliq̄d.
vt rōnalis ⁊ irrōnalis: neq3 etiā ōis potestas que s̄b eadem spe ꝯtinet'. vt irrōnalis actiua ⁊ passiua sub spe irrationalis: ad opposita potest. LECTIO. XII.

¶ Posse. n. non simplr̄ dr̄: s3 aliud q̄dē ob hoc dr̄ q̄r veꝝ est: ppea q̄ actu est: veluti posse est quēpiā ambulare q̄r ambulat: ⁊ oīno posse ē esse: q̄r ia3 id est actu: q̄d dr̄ posse. Aliud aūt ex eo q̄r fuerit actu: vt possibile est quēpiam ambulare: propterea q̄ ambulauerit.

¶ Quedā ꝟo ptātes equoce sunt. Posse esse enim nō simplr̄ dicit': s3 hoc q̄dē q̄ veꝝ est: vt in actu: vt possibile est ambulare: qm̄ ambulat iā: ⁊ oīno posse est esse: qm̄ est ia3 aliq̄d actu q̄d dr̄ posse. illd̄ vero q̄ forsitan aget. vt possibile est ambulare: quonia3 ambulabit.

Intendit declarare q̄uo ille que equoce dr̄ potentie se habeant ad opposita. Et circa h̄ duo facit. Primo declarat nām talis potentie. Scd̄o ponit dr̄iā ⁊ ꝯueniētiā inter ipa3 ⁊ supradictas. ibi[Et hec q̄dē.]Ad euidē L

Lec. 12. et co. 17. Lec. 2. et com. 3. Diui. pote. Sub pmo

tiam pmi aduertedu est q 5° et 9° meta. Arist. diuidit potetiam in potetias q eade rone potetie dicunt et in potetias q no ea rone q pdicte potetie nomen hnt: sz alia. Et has appellat equoce potetias. Sub pmo mebro copreheduntur oes potetie actiue et passiue et ronales et irronales. Quecuq. n. posse dicunt p potentia actiua vel passiua qua hent: eade rone potetie sunt: qz. s. est in eis vis pncipiata alicuius actiue vel passiue.

Sub scdo

Sub scdo aut mebro coprehendunt potetie mathematicales et logicales.

Pote. mat.

Mathematica potetia e q linea posse dicimus in qdratu: et eo q i semetipm ducta qdratu stituit.

Logi. po.

Logica potetia e q duo termini siugi absq, dictioe in enutiatioe psut. Sub logica qqz potetia ptinet q ea rone potentia di: q est.

P. equoce

De vo merito equoce a pmis potetie dnr: eo q iste nulla vtute actiua vel passiua pdicat: et qd pole istis modis di: no ea rone pole appellat q aliqd het vtute ad h agendu vel patiedu sic in pmis. Un cu potetie hntes se ad opposita sint actiue vel passiue: iste q equoce ptates dnr ad opposita no se hnt.

A

Expo. p.

De his g loqns ait. Queda vo ptates equoce sut: et io ad opposita no se hnt. Deinde declaras qlis sit ista ptas equoce dca: subdit diuisionez vitata possis p qua h scit dices. Pole. n. no vno mo di sz duob.

2°. Prim° mo. possibilis

Et vno qdez mo di pole eo q vez est vt in actu id est vt actualr est: vt pole est ambulare: qn ambulat ia: et oino .i. vlr pole e ee: qn est actu ia: qd pole di.

B 2°.

Scdo mo aut pole di aliqd no ea rone q est actualr: sz qa forsita ageret id est q pt agere. vt pole est ambulare: qn ambulabit.

No.

Ubi aduertedu e. q ex diuisioe bimebri possis: diuisione suprapositu po declarauit a posteriori. Pole. n. a potetia di. Sub pmo siqde mebro possis inuit potetias equoce. Sub scdo at potetias vniuocas: actiuas. s. et passiuas.

Po. equo. et vniuo. sub q bimeb. possis

Intedebat ergo q qz pole dupli di. q etia potestas duplex est. Declarauit aut ptates equiuocas ex vno earuz membro tm. s. ex his que dicuntur possibilia qz sunt: qz hoc sat erat suo proposito. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et h qde potetia in his e solu: q mobilia st. Illa vo et in his e q imobilia sunt. Atqz hoz vtruqz: et id inqz qd ia ambulat: ac agit: vel e: et id qd ambuladi: vel essendi qde potetiam habz: sed nondum ambulat: aut est vere dicere licz: possibile esse ambulare: aut et esse.

¶ Et hec qdez i mobilibus solis est potestas: illa vo et in imobilib. In vtrisqz vo vez est dice non impossibile ee ambulare: et qd ambulat iam: et agit: et qd iam ambulabile est.

C Expo. p. Po. phy.

¶ Assignat diffam inter vtraqz potetia. et ait. q potentia hec vltimo dca physica: est in solis illis reb q sut mobiles: illa aut est et in reb mobilib: et imobilib. Pole siqdem a potetia dcm eo q possit agere no tm agit inueniri no pt absqz mutabilitate ei qd sic posse di. Si. n. nuc pt agere et non agit: si agere dz: opz q mutet de ocio ad opatione. Id aut qd pole di eo q est: nulla mutabilitate exigit in eo qd sic pole di. Esse naqz in actu qd talem possitate fundat: inuenit et in reb necessarijs et in immutabilib. et in reb mobilib.

Pole logicu dius physi.

Pole g h qd logicu vocatur cois est illo qd physicu appellari solet. Deinde subdit suenientia inter vtruqz pole dicta. q in vtrisqz ptatib et possibilib vez est no pole ee. s. ipm ambulare qd iaz actu ambulat seu agit: et qd ia ambulabile est id est in h suenit: q siue dicat pole ex eo q actu est siue ex eo q pt esse: de vtroqz vificat no ipole. et sniter necio vificat pole: qn ad no impole seqtur pole.

Ult.

Hoc e sz gen pole respectu cui Arist. supra dixit et pmu qdez sin qdo no inuenit via ad vtruqz oppositoz: hoc inqz est pole qd ia actu est. Qd. n. tali rone possibile dr: iaz determinatum est: ex eo q actu esse suppositum est. Non ergo possibile omne: ad vtrunqz possibile est: siue loquamur de possibili physice: siue logice. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que cu ita sint: idqz qd h mo pole e: no vere dicere simplr de necio possumus. Alterz at vere dicere licet. Quare cu ad pticulare seqt vle: ad id qd necessario e: seqtur hoc pfecto: possibile est esse: non omne tamen: vt patet.

¶ Hoc igit pole no est vez de necessario dicere simplr: alterum aut vez est. Quare qm partem vniuersale seqt: illd qd ex necessitate est: consegtur posse esse: sz non omnino.

D Expo. p.

¶ Applicat determinata vitate ad ppositu. Et p scludedo ex dictis declarat habitudinem vtriusqz possibilis ad necessarium dicens: q hoc ergo possibile. s. physicuz qd est in solis mobilib: non est vez dicere et pdicare de necessario simplr: qz qd simplr necessariu est: no pot aliter esse.

Pole phy.

Possibile aut physicu pot sic e et aliter esse: vt dictum est. Addit aut li simplr: qm necessarium est multiplex.

Neces. 3.

Quodda. n. est ad bn esse: quodda ex suppositioe. De qbus no est nostrum tractare: sed solumodo id insinuare: q vt pseruaret se ab illis modis necessarij q non pfecte et oino habent necessarij ronem apposuit li simpliciter. De tali. n. necessario possibile physicum no vificatur.

Po. logi.

Alterum aut possibile logicu qood in reb imobilibus inuenit vez est de illo enuntiare: qm nihil necessitatis adimit. Et p hoc soluitur ro inducta ad parte negatiua qstionis. Peccabat siqdem in hoc: et ex necessario inferebat possibile ad vtruqz qd couertitur in oppositam qualitatem. Deinde rndet questioni formalr intedens q affirmatiua pars questionis teneda sit: q. s. ad necessarium seqtur possibile. Et assignat causam.

Totu seq. ad partez subie.

Quia ad partem subiectiua seqtur constructiue suum totum vle. Sed necessarium est ps subiectiua possis. qz pole diuidit in logicu et physicu: et sub logico coprehendit necessariu. ergo ad necessariu seqt pole. Unde dicit.

E Neces. pars possibilis

Quare qm ptem. s. subiectiua suuz totu vle seqtur. illd qd ex necessitate est. i. neciu tanqz ptem subiectiua. seqtur posse esse. i. pole tanqz totu vle.

Ult.

Sz no oino. i. sed no ita q ois spes possis sequat sicut ad hoiem seqtur aial: sed non oino. i. non sm oes suas ptes subiectiuas seqtur ad hoiem. Non. n. valet est ho. g est aial irronale. Et p hoc sfirmata rone adducta ad ptem affirmatiuaz: expsse soluit rone adductam ad ptem negatiuam: que peccabat sm fallaciam sntis inferens ex necio pole: descededo ad vna possis spem: vt de se pz. ¶ Deinde cu dicit.

¶ Atqz forsitan h necce est et non necesse est: aut esse: aut no esse omniu pncipiuz sunt. Et ceteras ad has seqntes cosiderare oportet.

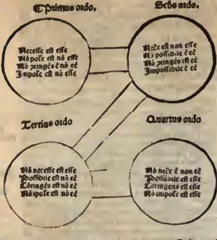
¶ Et e fortasse qde pncipiu qd necium est: et qd no necium: oium vel ee: vel no ee: et alia quedmodum hoz sntia siderare opz.

¶ Ordinat easdem modaliuz sequentias alio situ: ppo nendo necessariuz oibus alijs modis. Et circa hoc duo facit. Primo pponit qd intendit. Scdo assignat causaz dicti ordinis. ibi [Manifestum est aut.]

Expo. t.

Dicit ergo [Et est fortasse pncipium omnium enutiationu modalu vel esse vel non esse] i. affirmatiuaz vel negatiuaz: necium et non necessarium. Et opz considerare alia. s. possibile: contingere et impossibile esse. sicut horum. s. necessarij et non necessarij consequentia hoc modo.

¶ Consequentia enūtiationū modaliū ſm quatuor ordines alio conuenienti ſitu ab Ariſto. poſite ⁊ ordinate.

Uides aūt hic nihil immutatum niſi ꝙ neceſſarie que vltimum locum tenebant. pᵐ ſortite ſunt. Qḋ vo dixit forſitan non dubitantis: ſed abſqꝫ determinata ratione rez proponentis eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Patet aūt ex his ꝙ diximꝰ: id qḋ eē neceſſario eſt ēt actu. Quare ſi ꝑpetua ſunt ꝑora: actus ēt eſt potētia prior atqꝫ eoꝝ que ſunt.

¶ Manifeſtū ē aūt ex his ꝙ dicta ſunt: qm̄ qḋ ex necitate ē ſm actū ē. Quare ſi priora ſunt ſempiterna: ⁊ ꝙ actu ſunt: ptāte priora ſunt.

F ¶ Intēdit aſſignare cām dicti ordinis. Et ꝑ aſſignat cāz: quare ꝑpoſuerit necīum poſt tali rōne. Sempiternū ē ꝑus tpalis: ſꝫ necīum dicit ſempiternitatem qꝛ dicit eē in actu excludēdo oēm mutabilitatē: ⁊ ꝯſiter tpalitatem. ꝙ ſine motu nō ē imaginabilis. poſſe aūt dicit tpalitatē: qꝛ non excludit qn poſſit eē ⁊ nō eē. ꝙ neceſſe merito ꝑus ponitur ꝙꝫ poſſe. Vñ dicit ꝑponēdo minorē [Manifeſtū eſt āt ex his ꝙ dcā ſꝫ] tractādo de necīo: qm̄ id qḋ ex neceſſitate eſt: ſm actū ē totalr̄. ſ. qꝛ oēꝫ excludit mutabilitatē ⁊ potētiā ad oppᵐ. Si. n. mutari poſſꝫ in oppᵐ aliq̄ mōⁱiā ſi eēt necīū. Deinde ſbdit maiorē ꝑ modū añtis ꝯditōalis. [Quare ſi ꝑora ſunt ſempiterna tpalibꝰ]. ſ. Ultio ponit ꝯcluſionē: ⁊ ꝙ actu ſūt oino. ſ. necīa ꝑora ſꝫ ptāte. i. poſibꝰ: ꝙ oino actu eē nō ponūt: ſꝫ cōpatiātur. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Alia qdē actꝰ ſunt: ſine potētia: q̄les ſūt ipe ſubē ꝑme. alia vo cū potētia actus: ꝙ nā qdē priora ſunt: tēpore vo poſteriora ſunt: inſuper ⁊ que nunq̄ꝫ ſunt actus ſed potentie tm̄.

¶ Et he qdē ſine ptāte actu ſūt: vt ꝑme ſubē. Alia vo ſꝫ actu cū ptāte: ꝙ nā ꝑora ſꝫ: tpe vo poſteriora. Alia vo nūq̄ꝫ ſꝫ actu: ſꝫ ptāte tm̄.

G ¶ Aſſignat cām totꝰ ordinis a ſe inter modales ſtatuti. tali rōne. Uniuerſi triplex eſt ḡdus. Quedaꝫ ſūt actu ſine ptāte. i. ſine admixta potētia. vt ꝑ ſube: non ille ꝙs in pñtis diximꝰ ꝑmas eo ꝙ ꝑncipalr ⁊ maxime ſubſtāt: ſꝫ ille ꝙ ſunt ꝑ: qꝛ oīuꝫ reꝝ ſunt cā: ſꝫ intelligētie. ſ. Alia ſunt actu cū poſſe: vt oia mobilia: ꝙ ſm id qḋ hñt de actu ſunt ꝑora nā ſeipſis ſm id qḋ hñt de potētia: ſꝫ ecōtra ſit aſpiciēdo ordinē tpis. Sūt. n. ſm id qḋ hñt de potentia ꝑora tpe ſeipſis ſꝫ id qḋ hñt de actu. Uerbi grā. Socrates ꝑus ſm tpe poterat eē phs. deinde fuit actualr̄ phs. Potētia ḡ ꝑcedit actū ſm ordinē tpis in ſocrate. ordine aūt nāe imꝑfectiōis ⁊ dignitatꝫ ecōuerſo ꝯtingit. Prior enim ſm dignitatē. i. dignior ⁊ ꝑfectior hēbat ſocrates cū phs actualr̄ erat: ꝙꝫ cū phs eē poterat. Prepoſterꝰ ē igit ordo potētie ⁊ actꝰ in vno mēt: vtroqꝫ ordine. ſ. nāe ⁊ tpis attēto. Alia vo nūq̄ꝫ ſꝫ actu ſꝫ ptāte tm̄: vt motꝰ: tpe ifinita diuiſio magnitudis ⁊ ifinita agmētatio numeri. Hec. n. vt. ix. metaphy. di nunq̄ꝫ exeūt in actū: qm̄ eoꝝ rōni repugnat. Nunq̄ꝫ. n. aliqd hoꝝ ita ē: qn aliqd eiꝰ expectetur: ⁊ ꝯſiter nūq̄ꝫ eē ꝑt niſi in potētia: ſꝫ de his alio tractādū eſt loco. Nūc hec iō dcā ſint. vt iſpecto ordine vniuerſi appeat: ꝙ illū imitati ſumꝰ in nro ordine. Poſuimꝰ ſiqdē ꝑ necīū: qḋ ſonat actu eſſe ſine ptāte ſeu mutabilitate imitādo ꝑᵐ ḡdū vniuerſi. Locauimꝰ 2° loco poſſe ⁊ ꝯtingēs ꝙꝛ vtrūqꝫ ſonat actū cū poſſe. ⁊ ſic ſuat ꝯformitas ad 2ᵐ gradū vniuerſi. Prepoſuimꝰ aūt poſſe ⁊ nō ꝯtingēs: qꝛ poſſe reſpicit actū. Cōtingēs āt ſꝫ vim nois: reſpicit defectū cāe: q ad potentiā ꝑtinet. Defectus. n. potētiā ſeqr. ⁊ ex h ꝯforme ē ſcḋe pti vniuerſi in ꝙ actꝰ ē ꝑor potētia ſꝫ nām: ſꝫ nō ſꝫ tps. Ultimū aūt locū impoſſi reſuauimꝰ: eo ꝙ ſonat nunq̄ꝫ fore. ſic ⁊ vltia vniuerſi ps dcā ē illa: ꝙ nunq̄ꝫ actu ē. Pulcherrimꝰ igit ordo ſtatutꝰ ē: q̄ diuinꝰ ē obſuatꝰ. qꝛ aūt ſuppoſite modaliū ꝯñtie niſi aliō ſꝫ ꝙꝫ eqpolētie eaꝝ: ꝙ ob variū negatiōis ſitū: q̄litatē vl̄ q̄ꝫtitatē vl̄ vtraqꝫ mutātꝫ ſꝫ. iō ad cōpletā notitiā ꝯñtiuꝫ ſe modaliū de eaꝝ q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate pauca admodū necīa dicēda ſꝫ. Qm̄ igit nā totiꝰ ex partiū nāis ꝯſurgit. ſciēdū ē ꝙ ſubm enūtiatiōis modal̄ et dicit eē vel nō eē: ⁊ eſt dcm̄ vnicū: ⁊ ꝯtinet in ſe ſubm dicti: ꝑdicatū āt modal̄ enūtiatiōis: modus. ſ. ⁊ totale ꝑdicatū ē: qꝛ explicite vel implicite vbū ꝯtinet qḋ ē ſp nota eoꝝ ꝙ de altero ꝑdicantur. ꝑꝑ qḋ Ariſt. dixit ꝙ modus ē ipa appoſitio: ⁊ ꝯtinet in ſe vi diſtributiuā ſm ptes tpis. Necīuꝫ. n. ⁊ ipoſſe diſtribuūt in oē tps vl̄ ſimplr̄ vl̄ tale. poſſe āt ⁊ ꝯtingēs ꝑ aliq̄ tpe in cōi. Naſcit āt ex his qnqꝫ ꝯditiōibꝰ duplex in q̄libꝫ modali q̄litas: ⁊ triplex q̄ꝫtitas. Ex eo. n. ꝙ tā ſubm q̄ꝫ ꝑdicatū modal̄ vbū in ſe hꝫ duplex q̄litas ſit: q̄ꝝ altera vocatur q̄litas dicti: altera q̄litas mōi. Vñ ⁊ ſupra dcm̄ ē aliquā eē affirmatiuā de mō ⁊ non de dcō: ⁊ ecōuerſo. Ex eo vo ꝙ ſubm modalis ꝯtinet in ſe ſubm dicti vna q̄ꝫtitas ꝯſurgit ꝙ vocatur q̄ꝫtitas ſubti dicti. ⁊ hec diſtinguitur in vlem ꝑticularē ⁊ ſingularē: ſic̄ ⁊ q̄ꝫtitas illaꝝ de ineſſe. Poſſumꝰ. n. dicere ſortē quēdā hoiez: vel oēm hoiez: vel nullū hoiez poſſe ē currere. Ex eo āt ꝙ ſubm vniꝰ modalis dcm̄ vnū ē ꝯſurgit alia q̄ꝫtitas vocata q̄ꝫtitas dicti: ⁊ hec vnica ē ſingularitas. ſ. oē. n. dcm̄ cuiuſqꝫ modalis ſingulare ē iſtiꝰ vlis. ſ. dcm̄. Qḋ ex eo liquet ꝙ cū dicimꝰ hoiez eē albū ē poſſe. exponitur ſic. h dcm̄ hoiez eē albū ē poſſe. Hoc dcm̄ āt ſingulare ē: ſic̄ ⁊ h hō. Propterea ⁊ di ꝙ ois modal̄ ē ſingularis ꝙ ad dcm̄. lꝫ ꝙ ad ſubm dicti ſit vlis vel ꝑticularis. Ex eo āt ꝙ ꝑdicatū modalis. modus. ſ. viꝫ diſtributiuā hꝫ: alia q̄ꝫtitas ꝯſurgit vocata q̄ꝫtitas modi ſeu modal̄. ⁊ hec diſtinguitur in vlem ⁊ ꝑticularē. Ubi diligēter duo attēdēda ſꝫ. Primū ē ꝙ h ē ſinglare in modalibꝰ ꝙ ꝑdicatū ſimplr̄ q̄ꝫtificat ꝑpōnē modalē ſic̄ ⁊ ſimplr̄ q̄lificat. Sic̄. n. illa ē ſimplr̄ affirmatiua in ꝙ modꝰ affirmatur ⁊ illa negatiua in ꝙ modus negatur: ita illa ē ſimplr̄ vlis cuiꝰ modus ē vlis ⁊ illa ꝑticularis cuiꝰ modꝰ ē ꝑticularis. Et h qꝛ modalis mōi nāꝫ ſeqr. 2ᵐ attēdēdū qḋ eſt cā iſtius ꝑmi ē ꝙ ꝑdicatū modalis. ſ. modus: nō hꝫ ſolē habitu-

Marginal notes (left): Nec. ⁊ po. qd dicant — Expo. pᵉ. — Ult. — Expo. pᵉ. Uniuer. 1° gra.

Marginal notes (right): 3°. 2°. Mobilia ꝙ priora ⁊ poſt. ſubſtl — H — 3°. Ult. — Lec. 5. 8. com. 12. Succeſſiua exire in actꝰ repu. — Ra. or. i mo da. ſuati — I — Nā totꝰ vl ꝯſurg. Noᵐ 1ᵐ Sub. ⁊ ꝑdica. i mod. — Ulis modi — In moda. 2° q̄li. ⁊ 3° q̄ꝫ. — Lec. 10. — K — Noᵐ 2ᵐ. Diffi. ꝑdi. in moda. — Noᵐ 3ᵐ Ra. virtutis modi

dinē p̄dicati respectu sui subti.s.eē ꝛ nō esse.s3 habitudi nē syncathegoꝛemaťi distributiui.s3 nō ſm q̄ȝtitatē ptiū subiectiuaꝝ ipius subti.s3 ſm q̄ȝtitatē ptiū tp̄is eiusdē:

A

ꝛ merito. Sicut.n.q2 subti enūtiatiōis de inesse ꝓpa q̄ȝti tas est penes diuisionem vel indiuisionem ipsi⁹ subti q2 est nomē qd̄ significat p modū subē cui⁹ q̄ȝtitas ē p diui sionē ꝯtinui.iō signū q̄ȝtificās in illis distribuit ſm ptes sbiectiuas:ita q2 subti enūtiationis modalis ꝓpria q̄ȝti tas ē tp̄s.q2 ē v̄bū qd̄ significat p modū mot⁹.cui⁹ ꝓpa q̄ȝtitas ē tp̄s.iō modus q̄ȝtificās distribuit ip̄3 suū subȝ .s.esse vel nō eē ſm ptes tp̄is. Un̄ subtilr̄ īspicīēti appebit ꝙ q̄ȝtitas ista modalis ꝓprij subti modalis enūtiatiōis q̄ȝtitas ē.s.ipsius eē vel non esse. Ita ꝙ illa modal' ē ſm plr̄ v̄lis cui⁹ ꝓpriuȝ subm distribuit p oī tpe:vel simplr̄

Moda.sim/ plr.v̄lis

vt hoīez eē aial ē necīuȝ.vel ipoƚe:vel accepto: vt hoīez currere hodie vel oē currit ē necīuȝ vl̄ ipoƚe. Illa v̄o est

Particlaris

pticularis:in q̄ nō p oī s3 aliq̄ tp̄e distributio fit in cōi tm̄: vt hoīez eē aial ē poƚe vl̄ ꝯtīgēs. Est ḡ ꝛ ista modal' q̄ȝti

Passio sub/ te. in moda.

tas subti sui passio:sicut ꝛ vlr̄ q̄ȝtitas se t3 ex pte mãe.s3 d̄riuaƚ a mō nō inq̄ȝtū p̄dicatū3 ē.qd̄ vt sic teneƚ formalr̄ s3 inq̄ȝtū syncathegoꝛemaťi offō fūgiƚ qd̄ h3 ex eo ꝙ ꝓ/

Moda: alie v̄les affir.vel neg.alie pti. aff.vel neg.

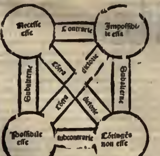
pie mod⁹ ē. Sūt igiƚ modaliū (de ꝓpria eaꝝ q̄ȝtitate lo quēdo.) alie v̄les affirmatiue vt ille d̄ necīo:q2 distribu it ad spē eē:alie v̄les negatiue vt ille de ipoƚi:q2 distribuit

B.

ad nūq̄ȝ eē. Alie pticulares affirmatiue vt ille de poƚi ꝛ ꝯtingēti:q2 distribuūt vtrūq̄ȝ ad aliq̄n esse. Alie pticula res negatiue vt ille d̄ nō necē ꝛ nō ipoƚi:q2 distribuūt ad aliq̄n nō eē:sic in illis de iesse:ois:nullus:q̄dā:nō ois:nō nullus silem faciūt diuersitatē. Et q2 vt dcm̄ ē. hec q̄ȝti/

Eqpollen.in moda.

tas modaliū ē inq̄ȝtū modales sūt:ꝛ de his inq̄ȝtū hmōi p̄sens tractat⁹ fit ab Arist.iccirco eqpollentie.seu ꝯñtie eaꝝ ordinate sūt negōnis vario situ queadmodū eqpol lētie illaꝝ de inesse.vt.s.negatio p̄posita mō faciat equi/ polleƚ sue ꝯdictorie.negatio āt mō postposita:posita āt dicti v̄bo:sue eqpollere ꝯrie facit. Preposita v̄o ꝛ post/ posita sue subalterne vt vidē potes i ꝯñtiaꝝ figura vlti/ mo ab Arist.foꝛata:in q̄ tali p̄formata oppōnum figu/ ra clare videbis oēs se mutuo ꝯñtes s3 alterā triū regu laꝝ eqpollere:ꝛ ꝯñter totū.p̄m⁹ ordinē.scdo ꝯriū.3⁹ ꝯdi/ ctoriū.q̄rto v̄o subalternum. LEC. XII.

¶ Cū autez affirmatiōi negatio:ac affirmatio aduersenƚ:nā huic ois hō iustus est:hec nul lus hō iustus est:ꝛ ois hō iniustus est aduer sanƚ:ꝛ itez huic:callias iustus est:hec callias iustus non est:ꝛ callias iniustus est:conside remus op3 vtra istarum sit illi contraria.

¶ Utrū aūt ꝯria est affirmatio negatiōi ꝛ orōi q̄ dicit q̄m ois hō iustus ē:ei q̄ est nul lus homo iustus ē:aut ois hō iustus est:ei q̄ est ois hō iniustus ē:callias iustus est:callias iustus nō est:callias iniustus ē:q̄ hoꝝ ꝯria ē.

POstq̄ȝ determinatū est de enūtiatiōe ſm ꝙ diuersificaƚ tā ex additiōe fcā ad t̄minos q̄ȝ ad ꝯpōnē ei⁹.h̄ ſm diuisionē a.s.Tho.i p̄n⁹ hui⁹ scdi fcā3 intēdit Arist.tractaƚ quādā

C

q̄ōnē circa oppōnes enūtiationū ꝓuenietē ex eo ꝙ addiƚ aliqd simplici enūtiatiōi. Et circa h̄ q̄tuoꝛ fac. Prio mouet q̄ōnē.2⁹ declarat ꝙ hec qd̄ depēdet ab vna alia q̄ōne p̄tractāda.ibi[Nā si ea q̄ sūt i voce.] Ter tio d̄terminat illā aliā q̄ōnē.ibi[Nā arbitrari.] Quar

Lec. vlt. nō mcn. ab ari.

to redit ad r̄ndēdū q̄ōni p̄ mote.ibi[Quare si in opio/ ne ꝛc.] Q.ō quā mouē intēdit ē. Utrū affirmatiue enūtia tiōi ꝯria sit negatio eiusdē p̄dicati an affirmatio de p̄di/

Expo.t.

cato ꝯrio seu p̄uatiuo. Un̄ diƚ. Utrū ꝯria ē affirmatio ne/ gatiōi ꝯdictorie.s.ꝛ vlr̄ orō affirmatiua orōni negatiue

D

vt affirmatiua orō que dicit ois hō est iustus illi ꝯria sit orōni negatiue:nullus hō ē iustus.aut illi ois hō ē iniu/ stus.q̄ ē affirmatiua d̄ p̄dicato p̄uatiuo. Et silr̄ ista affir matio callias ē iustus:ē ne ꝯria illi ꝯdictorie negōni cal lias nō ē iustus:aut illi callias ē iniust⁹ q̄ ē affirmatiua

No. p iii.q.

de p̄dicato p̄uatiuo. Ad euidētiā tituli hui⁹ q̄ōnis q2 ha cten⁹ idiscusse ab alijs ē relict⁹ ꝯsiderare op3 ꝙ cū in enū

2ᵉ oppo.inter enun.

tiatiōe sint duo.s.ipsa enūtiatio seu significatio ꝛ mod⁹ enūtiandi seu significādi duplex inter enūtiationes fieri pōt oppositio:vna rōne ipsi⁹ enūtiatiōis:altera rōne mo di enūtiādi. Si mōs enūtiandi attēdim⁹:duas spēs op/ positionis in latitudine enūtiationū inuenIem⁹:ꝯrieta/ tē.s.ꝛ ꝯdictionē. Diuise.n.supi⁹ sunt enūtiationes oppo site in ꝯrias ꝯdictorias. Contradictio iter enūtiationes

Cōtradictio ra.modi.

rōne modi enūtiandi est q̄n idē p̄dicaƚ de eodē subto ꝯ/ dictorio mō enūtiādi:vt sicut vnū ꝯdictoriū nil ponit s3 alteꝝ tm̄ destruit:ita vna enūtiatio nil asserit:s3 id tm̄ qd̄

E

altera enūtiabat destruit. Hmōi āt sunt oēs q̄ ꝯdictorie vocanƚ.s.ois hō ē iustus:nō ois hō est iustus. sortes est

Cur non si/ mul vere

iustus:sortes nō est iustus. vt de se p3. Et ex h̄ ꝓuenit ꝙ non pñt sil' vere aut false esse.sic nec duo ꝯdictoria. Con

Cōtrarietas ra.mo.enun.

trarietas v̄o inter enūtiatiōes rōne modi enūtiādi ē q̄n idē p̄dicaƚ de eodē subto ꝯrio mō enūtiādi vt sicut vnuȝ ꝯrioꝝ ponit mām sibi ꝛ reliquo cōem in extrema distan tia sub illo gn̄e vt p3 de albo ꝛ nigro:ita vna enuntiatio ponit subm cōe sibi ꝛ sue opposite in extrema distantia sub illo p̄dicato. Hmōi q̄ȝ sunt oēs ille q̄ ꝯrie in figura appellāƚ.s.ois hō ē iust⁹:ois hō nō ē iust⁹. He.n.faciūt subm.s.hoīem maxime distare sub iustitia.dū illa enun tiat iustitiam inesse hoī non quocūq̄ȝ mō s3 vlr̄.ista aūt enūtiat iustitiā abesse hoī non q̄lrcūq̄ȝ s3 vlr̄. Maioꝛ.n.

F

distātia esse non pōt q̄ȝ ea q̄ est inter totā vniuersitatem hēre aliqd ꝛ nullū de vniuersitate hēre illud. Et ex hoc

Cur ꝯrarie non sil' ve.

ꝓuenit ꝙ non pñt esse simul v̄e:sic nec ꝯria pñt eidez si/ mul inesse:ꝛ ꝙ pñt eē simul false. sicut ꝛ ꝯria simul non insse eidē pñt. Si v̄o ip̄az enūtiationē siue ei⁹ significa

Oppo.enū. signifi.

tionē attēdam⁹ vnā tm̄ oppōnis spē3 in tota latitudine enūtiationū repIem⁹ ꝯrietatē.s.ſm v̄itatez ꝛ falsitatē:q2 duaꝝ enūtiationū significationes entis positiua sunt:ac

G

p h̄ neq̄ȝ ꝯdictorie neq̄ȝ p̄uatiue opponi possunt:q2 vtri/ usq̄ȝ oppositionis alteꝝ extremū est formaliter non ens. Et cū nec relatiue opponanƚ:vt claꝝ ē:restat vt non ni/

Illa ꝯrarie. in quo cōsi.

si ꝯrarie opponi possint. Consistit aūt ista ꝯrarietas in hoc ꝙ duaꝝ enūtiationū altera alterā nō cōpatiƚ vel in v̄itate vel in falsitate p̄suppositi semp ꝯditionibus ꝯtra rioꝝ.s.ꝙ fiant circa idē ꝛ in eodē tp̄e. Patere quoq̄ȝ pōt talē oppōnem esse ꝯrarietatē ex nā ꝯceptionū sic com/ ponentis ꝛ diuidētis: quaꝝ singule sunt enūtiationes.

Oppo. inter pceptiões aie Cõceptiones siqdẽ aie adeq̃te nullo alio mõ opponunť
ɔceptiõib⁹ inadeq̃tis nisi ɔ̃rie. ⁊ ipe ɔceptiões inadeq̃te
si se mutuo expellũt: ɔ̃rie q̃q3 õnr. Unñ veꝝ ⁊ falsum: ɔ̃rie
H opponi pbať a.s. Tho. in pma pte. q. xvij. Sic g̃ hic ita
⁊ in enũtiatiõibus ipe significatiões adeq̃te ɔ̃rie oppo/
nunť inadeq̃tis .i. ve falsis: ⁊ ipse inadeq̃te .i. false: ɔ̃rie
quoq3 opponunť inter se: si ɔtingat q̃ se non cõpatianť.
saluis semp ɔ̃rioꝝ ɔditiõib⁹. Est igiť in enũtiatiõib⁹ du
Duplex ɔ̃tra rietas i enũ. plex ɔ̃rietas. Una rõne modi: altera rõne significatiõis:
⁊ vnica ɔ̃dictio .s. rõne modi. Et vt ɔfusio viteť pma ɔ̃/
Cõtradictio rietas voceť ɔ̃rietas modalis: scḋa ɔ̃rietas formal. Cõ/
tradictio ãt nõ ad ɔfusiõis vitationẽ. q2 vnica ẽ: s3 ad p/
prietať expssionẽ ɔ̃dictio modal vocari pt. Inueniť aũt
ɔ̃rietas formalis enũtiationũ inter oẽs ɔ̃dictorias. q2 ɔ̃di
ctoriaꝝ alťa alterã sp excludit ⁊ iter oẽs ɔ̃rias modalr
I q̃ ad vitatẽ: q2 nõ pñt eẽ sil' veꝛ: s3 nõ inueniať inter oẽs q̃
ad falsitatẽ: q2 pñt eẽ sil' false. Q2 igiť Arist. in hac qõne
loqť de ɔ̃rietate enũtiationũ q̃ se extendiť ad ɔ̃rias mo/
dalr ⁊ ɔ̃dictorias. vt p3 in pn° ⁊ in fine qõnis. in pn° qð
q2 pponit vtrasq3 ɔ̃dictorias dicẽs. [Affirmatio nega/
tiõi.] ⁊ ɔ̃rias modalr dicẽs. [Et oro orõni.] vnñ ⁊ exem
pla vtrarũq3 statim sbdit: vt p3 in tx a. in fine vero, q2 ibi
expsse quã ɔclusit eẽ ɔ̃riã affirmatiue vliẽ dividit in ɔ̃/
riã modalr vlẽ3 negatiuã .s. ⁊ ɔ̃dictoriã: q̃ diuisio falsita
te nõ careret nisi ɔclusisset ɔ̃riã formalr. vt õ se p3: q2 in/
d3 sic accipit ɔ̃rietatẽ. iõ de ɔ̃rietate formali enũtiationum
qõ intelligẽda ẽ. Et ẽ qõ valde subtil': necia: ⁊ adhuc nul
Titulus .q. lo mõ sufi⁹ tacta. Est igiť titulus qõnis. Utꝝ affirmati/
ue ve ɔ̃ria formalr sit negatiua falsa eiusdẽ pdicati. aut
affirmatiua falsa de pdicato puatiuo vel ɔ̃rio. Et sic p3
q̃s sit sensus tituli: ⁊ q̃re ñ mouet qõnẽ de q̃cũq3 alia op
põne enũtiationũ: q2 .s. nulla alia in eis formalr inueniť:
Cõtrarietas hic strictissime ⁊ q̃ accipit ɔ̃rietatẽ pprie ⁊ strictissime: l3 talis ɔ̃rietas
inueniať iter ɔ̃dictorias modalr ⁊ ɔtrarias modalr. Di/
In pn° hui⁹ s .le. p° ctũ vo fuit a.s. Tho. puenire hãc dubitatiõem ex eo q̃
addiť aliqd simplici enũtiationi: q2 si tm̃ simplices .i. de
2° adiacẽte enũtiatiões attẽdanť nõ h3 hec qõ radicem.
Q2 ãt simplici enũtiatiõi .i. subto ⁊ vbo substãtiuo ad/
diť aliqd .s. pdicatũ. nasciť dubitatio circa oppõnẽ. an
illõ additũ in ɔ̃rijs debeat eẽ illudmet pdicatũ negatõe
apposita vbo an debeat eẽ pdicatũ ɔ̃riu3 seu puatiuum
absq3 negõne pposita verbo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq3 cũ ea q̃ sũt in voce seq̃nť ea q̃ sť in mẽ
te. si illic opinio ɔ̃rij sit ɔ̃ria: vt opinio q̃ dicit:
oĩs hõ est iustus: huic opioni: oĩs hõ iniust⁹
est: necesse est rẽ silr sese hr̃e: ⁊ in affirmatiõi
b⁹ hisce: q̃ in voce ɔsistũt. Sin vo ɔ̃rij opinio
nõ sit ibi ɔ̃ria: nec affirmatio affirmatiõi: s3 di
cta negatio ɔ̃ria est. Quare ɔsiderãdũ ẽ q̃lis
nã opinio falsa opinioni ve ɔ̃ria sit: vtꝝ affir
mationis opinio: an ea q̃ ɔ̃rium opinať. Di
co aũt h̃ pacto. Est vna opinio va de bono:
bonũ eẽ: alia vo falsa de eodẽ bonu3 nõ esse.
⁊ insup alia: malũ esse. Haꝝ igiť duaꝝ: vtra
sit ɔ̃ria ve: ⁊ si sit vna vtra sit ipsa contraria.
¶ Nã si ea q̃ sť i voce sequũť ea q̃ sť in aĩa: illic
ãt ɔ̃ria ẽ opio ɔ̃rij: vt oĩs hõ iust⁹ ẽ: ei q̃ ẽ oĩs
hõ iniust⁹ ẽ: ⁊ ẽt in his q̃ sť i voce affirmatiõi
b⁹: necẽ ẽ silr se hr̃e. Q̃ð si neq3 illic ɔ̃rij opia
tio ɔ̃ria ẽ: nec affirmatio affirmatõi ɔ̃ria erit:
s3 ea q̃ dcã ẽ negatio. Quaŕ ɔsiderãdũ ẽ: cui

opio va opioni false ɔ̃ria ẽ: vtꝝ negatiõi: an
certe ei q̃ ɔ̃riũ eẽ opiať. Dico ãt h̃ mõ. Est q̃
dã opiatio va bõi: q̃m bonũ ẽ: alia vo q̃m bo A
nũ nõ ẽ falsa: alia vo falsa: q̃m malũ est. Que
haꝝ ɔ̃ria est ve. Et si est vna s3 quã ɔ̃ria est.
¶ Declarat vñ sumẽda sit decisio hui⁹ qõnis. Et duo fa/ K
cit: q2 p° declarat q̃ hec qõ depẽdet ex vna alia qõne: ex
illa .s. vtꝝ opio .i. ɔceptio aie in 2ª operatõe intellus va ɔ̃/
ria sit opioni false negatiue eiusdẽ pdicati: an false affir
matiue ɔ̃rij siue puatiui. Et assignat cã3 q̃re illa qõ dpẽ
det ex ista. q2 .s. enũtiatiões vocales sequunť mẽtales.
vt effect⁹ adeq̃ti cãs pprias: ⁊ vt significata signa adeq̃
ta. ⁊ ɔñr silis est in hoc vtraq3 nã. Unñ incohoans ab hac Expo. lꝛ.
cã ait. Nã si ea que sũt in voce sequunť ea q̃ sunt in aia:
vt dcm̃ est in pncipio pmi libri: ⁊ iiiic. .i. in aia: opinio cõ
trarij pdicati circa idem subm est ɔtraria illi alteri que
affirmat reliquũ ɔtrariũ de eodẽ: cuiusmodi sť iste men
tales enũtiatiões. oĩs hõ est iustus. oĩs hõ ẽ iniustus. si
ita inq̃ ẽ: ẽt ⁊ in his affirmatiõib⁹ q̃ sunt in voce .i. voca
liter sumptis: necesse ẽ silr se hr̃e vt .s. sint ɔtrarie due affir 2°.
matiue de eodẽ subto ⁊ pdicatis ɔtrarijs. Q̃ð si neq3 il/
lic .i. in aia opinatio ɔtrarij pdicati ɔtrarietatẽ inter mẽ
tales enũtiatiões ɔstituit: nec affirmatio vocal affirma/
tioni vocali ɔtraria erit de ɔtrario pdicato. s3 magis af L
firmationi ɔtraria erit negatio eiusdẽ pdicati. Depẽdet
g̃ mota qõ ex ista alia sic effect⁹ ex cã. Propterea ⁊ ɔclu
dẽdo addit 2m̃ q̃ .s. de hac qõne pus tractãdũ ẽ: vt ex cã
cognita effect⁹ inotescat dicẽs. Quare ɔsiderãdũ ẽ: opi
nio va cui opioni false ɔtraria est. Utꝝ negõni falsę: an 3°.
certe ei affirmatiõi false q̃ ɔtrariũ eẽ opinať: ⁊ vt exẽpla
riter pponať dico h̃ mõ. Sũt tres opiones de bono pu 4°.⁊ 5°.
ta vita. quedã .n. ẽ ipsi⁹ boni opinio va q̃m bonũ ẽ. puta
q̃ vita sit bona. alia vo falsa negatiua .s. q̃m bonũ nõ ẽ.
puta q̃ vita nõ sit bona: alia iter falsa affirmatiua ɔtra/
rij .s. q̃m malũ ẽ puta q̃ vita sit mala. Queriť g̃ q̃ haru3 6°.
falsaꝝ ɔtraria ẽ ve. Q̃ð ãt sbdidit. [Et si ẽ vna: s3 m quã
ɔtraria ẽ.] tripli legi pt. Pmo dubitatiue vt sit ps qõnis: 3ª legi põt
⁊ tũc est sensus. Queriť q̃ haꝝ falsaꝝ ɔtraria est ve. ⁊ sil'
q̃riť: si est tm̃ vna haꝝ falsaꝝ s3 quã fiat ɔtraria ipsi ve.
q2 cũ vnũ vni sit ɔtrariũ vt dr̃ .x. metaphy. q̃rẽdo q̃ haꝝ T. cõ.14.
sit ɔtraria. q̃rem⁹ ẽt an vna eaꝝ sit ɔtraria. Alio mõ põt Tex. 5°.
legi aduersatiue: vt sit sensus. Queriť q̃ haꝝ sit ɔtraria 2ª sen.
q̃q3 sciam⁹ q̃ ñ vtraq3: s3 vna eaꝝ ẽ s̃m quã sit ɔ̃rietas.
3° mõ pt legi diuidẽdo hãc pticulã [⁊ si est vna] ab illa M
seq̃nti [s3 quã ɔtraria est.] ⁊ tũc pma ps expssiue. 2ª vo
dubitatiue legiť: ⁊ est sensus. Queriť q̃ haꝝ falsaꝝ ɔtra 3ª sen.
ria est ve. nõ solũ si iste due false iter se dãnt in ɔ̃ñdo. s3 ẽt
si vtraq3 est vna .i. alteri idiuisibilr vnita. q̃riť s3 quã sit
ɔtrarietas. Et h̃ mõ exponit Boeti⁹ dicẽs q̃ Arist. ap/ Boetius
posuit h̃ vba pp ɔtraria imediata i q̃b⁹ nõ differt ɔ̃riũ a
puatiuo. Inter ɔ̃ria .n. mediata ⁊ imediata hec ẽ dña q̃ Dña iter ɔ̃ria mediata vel imme.
imediatis a puatiuo ɔ̃riũ nõ inferť. Non .n. valet corp⁹
colorabile ẽ nõ albũ. g̃ est nigꝝ. Põt .n. eẽ rubꝝ. In ime
diatis aũt v3. Uerbi .g. Aial ẽ nõ sanũ. g̃ ifirmũ. Nume
rus est nõ par. g̃ ipar. Uoluit g̃ Arist. exp̃mere q̃ nunc Inte. Arist.
cu3 q̃rimus q̃ haꝝ falsaꝝ .s. negatiue ⁊ affirmatiue ɔ̃rij
sit ɔ̃ria affirmatiue ve. querim⁹ vtr siue ille due false in/
diuisibilr se sequanť: siue non. ¶ Deinde cum dicit.
¶ Existiare itaq3 ɔ̃rias opiones ex eo defini
tas eẽ: q2 sť ɔ̃rioꝝ: falsu3 pfecto ẽ. Nã opio q̃
gspiã opinať bonũ eẽ bonũ: ⁊ opio q̃ malu3
opiať eẽ malũ: eadẽ ẽ fortasse: ac va: siue plẽs
sint: siue vna. Cõtrarie vo sť he. At si ex eo q2
ɔ̃rioꝝ sť: s3 ex eo poti⁹: q2 ɔ̃rio mõ se habent.

¶ Nã arbitrari ɔ̃rias opiones diffiniri ĩ eo ꝙ ɔ̃rioꝝ sũt: falsũ ẽ. Boni.n. qm̃ bonũ ẽ: ꝛ mali qm̃ malũ est eadẽ fortasse opio ẽ ꝛ vera: siue plures: siue vna sint. Sũt aũt ista ɔ̃ria. Sȝ nõ in eo ꝙ ɔ̃rioꝝ: sunt ɔ̃rie: sȝ magis in eo ꝙ ɔ̃rie.

A ¶ Prosequitur hãc tam q̃onem. Et circa h̄ quatuor facit. Primo ɔ̃clarat ꝙ ɔ̃rietas opionũ non attẽdiť penes ɔ̃rietatẽ mãe circa quã v̄sanť. sȝ potiꝰ penes oppõnẽ veri vl' falsi. 2° ɔ̃clarat ꝙ nõ penes q̃cũq3 opposita ſm v̄itatẽ ꝛ falsitatẽ ẽ ɔ̃rietas opionũ. ibi ¶ Si ğ boni.] Tertio ɔ̃terminat ꝙ ɔ̃rietas opionũ attẽdiť penes p se p̄ opposita ſȝ v̄itatem ꝛ falsitatẽ tribꝰ rõnibꝰ. ibi ¶ Sȝ in qbꝰ p̄ fallacia ꝛc. Quarto ɔ̃clarat hãc ɔ̃terminatõez inueniri in oĩbꝰ verã ibi ¶ Mãifestũ ẽ igiť.] Dic ğ ppones intẽtã cõclonẽ ꝙ ſm ẽ arbitrari opiones diffiniri seu ɔ̃terminari ɔ̃bere ɔ̃rias ex eo ꝙ ɔ̃rioꝝ obiectoꝝ sť. Et adducit ad h̄ duplicẽ rõnẽ: pꝰ est. Opiones ɔ̃rie non sť eadẽ opio: sȝ ɔ̃rioꝝ eadẽ ẽ fortasse opio. ğ opiones nõ sť ɔ̃rie ex h̄ ꝙ ɔ̃rioꝝ sť. Scda est. Opiones ɔ̃rie non sť sil' ve: sȝ opiones ɔ̃trarioꝝ siue plures siue vna sť sil' ve qñq3. ğ opiones nõ sunt ɔ̃rie ex h̄ ꝙ ɔ̃rioꝝ sť. Haꝝ rõnũ suppositĩ maiorib⁹ ponit vtriusq3 minoris ɔ̃clarationez sil' dicens. Boni.n. qm̃ bonũ est ꝛ mali qm̃ malũ est eadez fortasse opio ẽ q̄ ad p̄mã. Et s̄bdit eẽ vera siue plures siue vna sit q̄ ad s̄az. Utiť aũt dubitatiuo aduerbio ꝛ disiũctione: q2 non ẽ determinãdi locus an ɔ̃trarioꝝ eadẽ sit opio: ꝛ q2 aliquo mõ est eadez ꝛ aliq̄ mõ non. Si.n. loq̄mur de habituali opione sic eadẽ est: si aũt d̄ actuali sic nõ eadẽ est. Alia siqdẽ mental' cõpositio actual'r fit ɔ̃cipiẽdo bonũ esse bonũ. ꝛ alia ɔ̃cipiẽdo malũ eẽ malũ: lȝ eodẽ habitu vtrũq3 cognoscamꝰ. Illud p se p̄: ꝛ h̄ scdario. vt dĩ. ix. metaphy. Deinde subdit ꝙ ista q̄ ad declarationẽ minoꝝ sumpta sunt. s. bonũ ꝛ malũ: ɔ̃ria sũt eẽ ɔ̃trarietate sũpta stricte in moralibꝰ: ac p h̄ ɔ̃grua vsi sumꝰ declaratione. Ultio induc̄ ɔ̃clonez. Sȝ non in eo ꝙ ɔ̃rioꝝ opiones sunt ɔ̃rie sunt: sȝ magis in eo ꝙ ɔ̃trarie. i. sȝ potius censende sunt opiones ɔ̃trarie ex eo ꝙ ɔ̃trarie aduerbial'r. i. ɔ̃trario modo. i. vere ꝛ false enuntiant. Et sic p3 primum.

¶ Nõ si sit opinio d̄ bono: ipm̃ bonũ eẽ: alia vero ipm̃ bonũ nõ eẽ: ꝛ itẽ alia q̄ bono tribuit id: qd̄ ipsi nõ ɔ̃petit: neq3 ɔ̃petere pt: ceterarũ qdẽ nulla est ponẽda ɔ̃ria: nec eaꝝ qbꝰ cõpeteť: qd̄ nõ iest. nec eaꝝ qbꝰ nõ iesse: qd̄ cõpetit crediť. Nã ĩfinite sť ambe: ꝛ qbꝰ ɔ̃peteẽ qd̄ nõ iest: ꝛ qbꝰ nõ ɔ̃peteẽ qd̄ iest existimať.

¶ Si ğ boni qm̃ bonũ est opinatio: est aũt qm̃ nõ est bonũ: ẽ vero qm̃ aliđ aliqd ẽ: qd̄ nõ est: neq3 põt eẽ: aliaꝝ qdẽ nulla ponẽda ẽ: neq3 quecũq3 eẽ qd̄ nõ est opinať: neq3 q̄cũq3 eẽ qd̄ est. Infinita.n. nõ vtraq3 sunt: ꝛ que esse opinanť qd̄ nõ est: ꝛ que non esse qd̄ est.

D ¶ Q2 dixerat ꝙ ɔ̃trarietas opinionũ accipiť ſm oppositionẽ v̄itatĩ ꝛ falsitatĩ eaꝝ. Declarat mõ ꝙ non q̄cũq3 ſȝ v̄itatem ꝛ falsitatẽ opposite opiones sunt ɔ̃trarie tali ratione. De bono puta de iustitia q̄tuor pñt opiones hr̃i. s. ꝙ iustitia est bona: ꝛ ꝙ nõ est bona: ꝛ ꝙ est fugibilis: et ꝙ est nõ appetibilis. Quaꝝ p̄ma est v̄a: ꝛ relique sunt false. Inter q̄s hec est diuersitas ꝙ p̄ma negat idem p̄dicatũ qd̄ v̄a affirmabat. 2ª affirmat aliqd aliđ qd̄ bono nõ inest. 3ª negat id qd̄ bono inest non tñ illđ qd̄ v̄a affirmabat. Tũc sic. Si oẽs opiones ſm v̄itatẽ ꝛ falsitatem sũt ɔ̃trarie: tũc vni. s. v̄e opioni nõ solũ multa sunt ɔ̃traria. sȝ ẽt infinita qd̄ est impole: q2 vnũ vni est ɔ̃trariũ. Tenȝ ɔ̃ña q2 pñt infinite imaginari opiones false de vna re: sicut vltimis falsis opionibꝰ adductĩ affirmãtes. s. ea q̄ non insunt illi: ꝛ negãtes ea q̄ illi q̄cũq3 mõ ɔ̃iũcta sunt. Utraq3 nãq3 indeterminata esse ꝛ absq3 numero ɔ̃stat. Possum.n. opinari ꝙ iustitia est q̄ñtitas ꝙ est relatio ꝙ est h̄ ꝛ illud: ꝛ sil'r opinari ꝙ iustitia nõ sit q̄litas: non sit appetibil': non sit habitꝰ. Uñ ex supradictis in ppõne q̄stionis iferens pluralitatẽ falsaꝝ ɔ̃ vnã verã ait. Si ğ ẽ opinatio v̄a boni, puta iustitie qm̃ ẽ bonũ: ꝛ si ẽ ẽt falsa opinatio negãs idẽ. s. qm̃ nõ est qd bonũ. est v̄o ꝛ tertia opinatio falsa q̄q3 affirmãs aliqd aliđ inesse illi qd̄ non inest nec inesse pt. puta ꝙ iustitia sit fugibilis: ꝙ sit illicita: ꝛ hinc intelligiť q̄rta falsa q̄q3 q̄. s. negat aliqd aliud ab eo qd̄ v̄a opio affirmat iesse iustitie qd̄ tñ iest. vt puta ꝙ non sit q̄litas: ꝙ nõ sit v̄tus. si ita inquã ẽ nulla aliaꝝ falsaꝝ ponẽda est ɔ̃ria opioni v̄e. Et exponẽs qd demõstret p li aliaꝝ subdit. Neq3 q̄cũq3 opio opinať esse qd̄ ñ est. vt tertij ordis opiones faciũt: neq3 q̄cũq3 opinio opinať ñ eẽ qd̄ ẽ: vt q̄rti ordis opiones signãt. Et cãȝ s̄bdit. Infinita.n. vtraq3 sť: ꝛ q̄ eẽ opinãť qd̄ ñ ẽ: ꝛ q̄ nõ esse qd̄ ẽ: vt. s. ɔ̃claratũ fuit. Nõ ğ q̄cũq3 opiones opposite ſm v̄itatẽ ꝛ falsitatẽ ɔ̃rie sť. Et sic p3 scdȝ. LECTIO. XIII.

¶ Sȝ ille sũt ponẽde: in qbꝰ iest ipsa ɔ̃ceptio. He aũt sunt ille: ex qbꝰ gñatiões pficiscunť: Quapp ꝛ deceptiones ex ipsis pficiscunť.

¶ Sȝ in qbus p̄mo fallacia est. Hec aũt est ex his ex qbus sunt ꝛ gñatiões. Ex oppositis vero ꝛ gñationes fiunt. Quare etiã fallacia.

Quia subtili idagatõe ondit ꝙ nec mãe ɔ̃rietas nec veri falsiq3 q̄liscũq3 oppositio ɔ̃rietatem opinionũ ɔ̃stituit: sȝ ꝙ aliq̄ veri falsiq3 oppositio id facit. iõ nũc ɔ̃terminare itẽdit q̄lis sit illa veri falsiq3 oppositio q̄ opionũ ɔ̃rietatẽ ɔ̃stituit: Ex h̄.n. directe q̄stioni satisfit. Et intendit ꝙ sola oppositio opinionũ ſm affirmationẽ ꝛ negationẽ eiusdem de eodẽ ꝛc. ɔ̃stituit ɔ̃trarietatez eaꝝ. Uñ

F intendit pbare istaȝ ɔ̃clusionem p quã ad q̄situm rñdet opiniones opposite ſm affirmationẽ ꝛ negõnẽ eiusdem de eodẽ sť ɔ̃rie: ꝛ ɔ̃ñter ille q̄ sť opposite ſm affirmationem ɔ̃rioꝝ p̄dicatoꝝ de eodẽ nõ sunt ɔ̃rie: q2 sic affirmatiua v̄a hr̃et duas ɔ̃rias: qd̄ ẽ impole. Unũ.n. vni est cõtrariũ. Probat aũt istã ɔ̃nẽ tribꝰ rõnibꝰ. Pria est. Opiones i qbꝰ p̄ est fallacia sť ɔ̃trarie: opiones opposite ſm affirmationẽ ꝛ negõnez eiusdẽ de eodem sť in qbꝰ p̄ est falsa. ğ opiones opposite ſm affirmationẽ ꝛ negõnem eiusdẽ de eodẽ sũt ɔ̃trarie. Sẽsus maioris est. Opiones q̄ p̄ ordie nãe sũt termini falsa. i. deceptiõis seu sť error ɔ̃trarie. Sũt.n. cuȝ qs falliť seu errat duo termini. s. a q̄ ɔ̃clinat: ꝛ ad quẽ labiť. Huiꝰ rõnis in l'ra p̄ poniť maior cũ dĩ ¶ Sȝ in qbꝰ p̄ falsa est.] aduersatiue.n. ɔ̃tinuãs sermonẽ supradictĩ: insinuat nõ tot enũeratas opiones eẽ ɔ̃trarias. sȝ eas in qbus p̄ falsa est mõ exposito. Deinde s̄bdit pbõnez minoris talẽ. Eadẽ pportional'r sť ex qbꝰ sť gñationes: ꝛ ex qbꝰ sť falsa. Sȝ gñationes sť ex oppo

G sitis ſm affirmationẽ ꝛ negõnez. ğ ꝛ falsa sť ex oppositĩ ſm affirmationẽ ꝛ negõnez: qd̄ erat assumptũ in minore. Uñ ponẽs maiorẽ huiꝰ p syllĩ ait ¶ Hec aũt] . s. falsa est ex his] . s. terminis: pportional'r tñ ¶ ex qbus sunt et gñationes.] Et subsũmit minorez. ¶ Ex oppositĩ v̄o] . s. ſm affirmationẽ ꝛ negõnem ꝛ gñationes fiunt. Et demũ ɔ̃cludit. ¶ Quaꝛ ẽt falsa.] s. ẽ ex oppositĩ ſȝ affirmationẽ ꝛ negationez eiusdẽ de eodẽ. ¶ Ad euidẽtiã huiꝰ pbõnis scito ꝙ idẽ faciunt in pcessu intellꝰ cognitio ꝛ falsa seu error quod in pcessu nature generatio ꝛ corruptio. Sicut nãq3 perfectiones naturales generationibꝰ

Margin notes (left): Lec. vii. — Expo. p̄. — B — 2°. — Cõtrarioꝝ eadẽ opi. — C — Lec. 2. ꝛ cõ. 3. — 3°. Ult.

Margin notes (right): E — Expo. p̄. — 2°. Ult. — p̄ ra. — Sensus — Expo. p̄. p. i. — 2°. — 3°. Ult. — Nota similitudines pcessus nãe ꝛ intellꝰ

acgrunt: corruptiōib⁹ desinūt: ita cognitiōe pfectiones itellualea acgrunt: errorib⁹ aūt seu deceptionib⁹ amittunt. Et iō sic tā gnātio q̄ȝ corruptio ē iter affirmationē
H Lec. 2. 2 cō. 7. z negōnē vt pprios terminos: vt dī 5° phy. ita tā cognoscē aliqd q̄ȝ falli circa illō ēē iter affirmationē z negationē vt ppos terminos. ita ꝙ id ad qō p̄ attingit cognoscēs aliqd in sua opatiōe intellcis ē vitatis affirmatio: z qō
Affirma. veri. qd p se p̄ abijcit est illius negatio. Et silr qō p se p̄ pdit qui fallit est vitatio affirmatio: z qō p̄ incurrit est veritatis negatio. Recte ḡ dixit ꝙ iidem sunt termini inter quos pmo est gnātio: z illi inter q̄s est pmo fallacia: q: vtrobiq3 termini sunt affirmatio z negatio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Qō si bonū z bonū ē z nō malū: z alteꝝ qō p se: alteꝝ vo p accñs cōpetit: accidit. n. ipsi nō malū eē: atq3 ea vniuscuiusq3 opio vā est magis: q̄ ē ñ se: z itē falsa mag3 q̄ ē p se. quppe cū z ea vā sit magis: q̄ ɔditionē hāc subit: z hoꝝ vtraq3 falsa ē: z ea inquā q̄ bonū: bonū nō eē: z ea q̄ bonū malū asserit eē. Illa qdem respectu vē p se: h vo respectu vē p accñs. magis erit ea opio falsa pfecto: q̄ ē negatio boni: q̄ȝ ea q̄ est ɔ̄rij affirmatio. Atq3 is circa vnūqdq3 maxime opinat̄ falso: q ɔ̄riā h3 opinionē. Cōtraria nāq3 circa idē genus plimū differūt. Si igit̄ haꝝ opionū ɔ̄ria qdē ē: z ea q̄ ē ɔ̄rij: magis āt ē ea ɔ̄ria: q̄ est negationis: patet hāc porro sine ɔtrouersia ɔtrariā esse. ¶ Si ḡ qō bonū est: z bonū: z malū nō est: z h qdē fm se: illō vo fm accñs: accidit. n. ei malū nō eē: magis aūt in vno quoq3 est q̄ fm se vā est et falsa: siqdē z vā. ḡ ea q̄ est qm̄ nō est bonū qō bonū ē fm se ɔsistēs falsa ē. illa vo q̄ ē: qm̄ bonū malū ē: ei⁹ qō ē fz accñs. Quare magis erit falsa de bono ea q̄ est negōnis opio: q̄ȝ ea q̄ est ɔ̄rij. Falsus aūt est magis circa singularia q h3 ɔ̄riaȝ opionē. Cōtrariū. n. est coꝝ q̄ plimū circa idē dīnt. Qō si haꝝ ɔ̄ria ē altera: magis vo ɔ̄dictionis est ɔ̄ria: manifestū est qm̄ hec erit ɔ̄ria. Illa vo q̄ est: qm̄ malū est qō bonū est implicita est. Eteni qm̄ non bonū est: necesse est idem ipsuȝ opinari.

¶ Intēdit pbare maiorē pncipalis rōnis. Et q: iā dclaraait ꝙ ea i qb⁹ p̄ est fallacia sūt affirmatio z negatio. iō vtit̄
I Cur loco ma. pbat ɔclonem loco maioris pbāde hui⁹. s. opiones i qb⁹ p ē fallacia sit ɔ̄rie: sua ɔ̄ne. s. opiones opposite fz affirmationē z negōnē eiusdē sūt ɔ̄rie. Equalē. n. iā dclaratuȝ est. Fecit aūt h ɔsuete breuitati studēs: qm̄ sic pcedēdo z pbat maioreȝ z rñdet directe qōni: z applicat ad ppo^m sil̄. Probat ḡ loco maioris ɔclonē pncipalr intētam qōnis hāc. s. opiniōes opposite fm affirmationē z negōnē eiusdē sūt ɔ̄rie: z nō ille que sunt opposite fz ɔ̄rioꝝ affirmationē de eodē. Et intēdit talē rōnē. Opinio vā z ei⁹ magis falsa: sūt
Ro ad ɔclu. ɔ̄rie opiones: z opposite fm affirmationē z negōneȝ sunt vā z ei⁹ magis falsa. ḡ opiones opposite fm affirmationē z negōnē sūt ɔ̄rie. Maior pbat̄ ex eo ꝙ q̄ plimū distāt
Proba. ma. circa idē sūt ɔ̄ria: z vā aūt z ei⁹ magis falsa plimū distāt circa idē vt p3. Minor vo pbat̄ ex eo ꝙ opposite fm nega
Proba. mi. tionē eiusdē d eodē ē p se falsa respectu sue affirmatiōis
K vē. Opio āt p se falsa magis falsa ē q̄cūq3 alia. Vnūqdq3 eni qō ē p se tale: magis tale ē q̄ꝫ qō ē p aliō tale. Vñ ad suprapositas opiones in ppōne qōnis rediēs vt ex illis exēplariter clari⁹ intētū ondat a pbatiōe minoris incēboat tali mō. Sint q̄tuor opiones due vē. s. bonū ē bo-
4. opi. de bo. q̄ vā rōne sui z q̄ alterius num: bonū non ē malū, z due false. s. bonū ñ ē bonū: z bonū ē malū. Claꝝ ē āt ꝙ pma vā ē rōne sui. scda āt ē vā fz accñā. i. rōne alteri⁹: q: s. nō eē malū ē ɔiūctū ipi bono. Jō. n. ista ē vā: bonū ñ ē malū: q: bonū ē bonū: z ñ eɔ̄. ḡ pma q̄ ē fz se vā ē magis vā q̄ȝ scda: q: in vnoquoq3 gñe q̄ fm se ē vā: ē magis vā. Ille āt due false: eodē mō cēsen
Due false de sūt ꝙ. s. magis falsa ē q̄ fz se ē falsa. Vñ q: pma eaꝝ. s. bonū non ē bonū q̄ ē negatiua ē p se z ñ rōne alteri⁹ falsa relata ad illā affirmatiuā bonū est bonū: z scda. s. bonū ē malū q̄ ē affirmatiua ɔ̄rij: ad eādē relata est falsa p
L accñā. i. rōne alteri⁹. ista. n. s. bonū est malū ñ imediate falsificat̄ ab illa vā. s. bonū ē bonuȝ: s3 mediāte illa alia falsa. s. bonū nō ē bonū. iccirco magis falsa respectu affirmatiōis vē ē negatio eiusdē q̄ȝ affirmatio ɔ̄rij qō erat
Expo. p^e. assumptū in miore. Vñ rediēs ad suprapositas: (vt dcm̄ est) opiones ifert pmas duas vās opiones dicēs. Si ḡ qō bonū ē z bonū ē z ñ est malū: z h qdē. s. qō dīc pma opio ē veꝝ fz se. i. rōne sui. illō vo. s. qō dīc sa opio ē verū fm accñs: q: accidit. i. ɔiunctū ē ei. s. bono malū non
In quoȝ ea. que mag. ve. vel fal. eē. In vnoq̄q3 āt ordie magis vā ē illa q̄ fz se ē vā: Etiā igit̄ falsa magis ē q̄ fz se falsa ē. Siqdē z vā bui⁹ ē nāe: vt dclaratū ē: ꝙ. s. magis vā est: q̄ fz se ē vā. Ergo illaꝝ duaꝝ opionū falsaꝝ in qōne ppositaꝝ. s. bonū nō est bonū z bonū ē malū: ea q̄ ē dicēs: qm̄ ñ ē bonū qō bonū ē. i. negatiua. s. bonū ñ ē bonū: ē ɔsistēs falsa fz se. i. rōne sui ɔtinet in seipa falsitatē. illa vo reliq̄ falsa opio q̄ ē di-
M cēs: qm̄ malū ē. i. affirmatiua ɔ̄ria. s. bonū ē malū. ei⁹ q̄ ē. i. illi⁹ affirmatiōis dicētis bonū ē bonū fz accñs. i. rōne
2^a. alteri⁹ falsa ē. Deide sbdit ipsaȝ minorē. Quare erit magis falsa de bono. opio negōnis q̄ȝ ɔ̄rij. Deide ponit ma-
3^a. iorē dicēs ꝙ [sp magis falsus circa singula ē ille q h3 ɔ̄-
4^a. riā opionē] ac si dixisset vē opioni magis falsa ē ɔ̄ria: qō assūptū erat in maiore. Et ei⁹ pbatiōeȝ sbdit: q: ɔ̄riū est
5^a. de nūero eoꝝ q̄ circa idē plimū dīnt. [Nihil. n. pl⁹ dīstat a vā opione q̄ȝ magis falsa circa idē. Vltio directe applicat ad qōnē dicēs. [Qō si Ip q: haꝝ falsaꝝ. s. negationi eiusdē z affirmatiōis ɔ̄rij altera ē ɔ̄ria vē affirmationi.
N opio vo ɔ̄dictiōis. i. negōnis eiusdē de eodē magis ē ɔ̄ria fm falsitatē. i. magis ē falsa: manifestū ē qm̄ h. s. opio
6^a. falsa negōnis erit ɔ̄ria affirmatiōi vē: z eɔ̄. Illa vo opio q̄ ē dicēs qm̄ malū ē qō bonū ē. i. affirmatio ɔtrarij: nō ɔtraria: s3 iplicita ē. i. s3 iplicās in se vē ɔtrariā. s. bonuȝ
Ub. nō ē bonū. Eteni necē ē ip3 opinātē affirmatiōeȝ ɔtrarij opiari: qm̄ idē d q̄ affirmat ɔtrariū ñ ē bonū. Oȝ siqdeȝ si qs opinet̄ ꝙ vita ē mala ꝙ opiet̄ ꝙ vita nō sit bona. Hoc. n. necīo seqt̄ ad illō z nō eɔ̄. Et iō affirmatio ɔtrarij iplicita dr. Negatio āt eiusdē de eodē iplicita nō ē: z
No^m. p^o. Circa opi. ɔ̄ri. sic finit̄ pma rō. ¶ Notādū ē h p̄ ꝙ ista regula gñalr tradita h ab Arist. d ɔtrarietate opionū: ꝙ. s. ɔtrarie opiones sit q̄ opponunt̄ fm affirmationē z negōnē eiusdē de eodē z in se z in assūptij ad ei⁹ pbatiōeȝ ppōnib⁹ scrupulosa ē. Vñ mlta h isurgūt dubia. Primū est q: cū oppo-
Pri^m dub^m sitio fz affirmatiōeȝ z negōnē nō ɔstituat ɔtrarietatē: s3 ɔtradictiōeȝ apd oēs phos. quō Arist. opiones oppositas fz affirmatiōeȝ z negōnē ex h ɔ̄rias ponat. Auget̄ z
2°. dubitatio q: dixit ꝙ ea in qb⁹ p̄ est fallacia, sit ɔtraria: z tñ subdit ꝙ sit opposite sic termini gñatiōis q̄s ɔstat cōtradictorie opponi. Nec dubitatiōe caret quō sit veꝝ id
3°. qō supra diximus ex intentiōe sci Tho. ꝙ nulle due opiones opponant̄ ɔtradictorie cū hic exp̄sse dr aliq̄s oppo-
O ni fm affirmationē z negōnē. ¶ Dubiū scdo isurgit cir-
2^m dub^m ca id qō assūpsit ꝙ ɔtraria cuiusq3 vē est p se falsa. Hoc enim nō vr̄ veꝝ. Nā ɔtraria isti⁹ vē Socrates est albus:

est ista. Socrates nō est alb⁹ s₃ determinata: ⁊ tñ nō est p se falsa. Sic nāq₃ sua opposita affirmatio ē p accñs vā: ita ista ē p accñs falsa. Accidit. n. isti enūtiatiōi falsitas. Pōt. n. mutari in verā: q2 ē in mā ɔtingēti. ¶ Dubiū est

Dub^m 3^m. tertio circa id qd̄ dixit magis vo ɔ̄dictionis est ɔ̄ria. Ex h. n. vr̄ velle q₃ vtraq₃. s. opio negōnis ⁊ ɔ̄rij sit ɔ̄ria vere affirmatiōi. ⁊ ɔ̄sr vr̄ vni duo ponit ɔ̄ria vl̄ nō loquit̄ de ɔ̄rietate pp̄e sūpta: cui⁹ oppositū supra ondim⁹. ¶ Ad

Pri⁹ ad h^m dub^m Ro^m 2^m Cōcep. itel. in 2ª opa. 3ᵉ. euidētiā oium q̄ p̄ loco adducunt̄. Sciendū q₃ opiones seu ɔceptiōes itellectuales in scd̄a opatiōe de qb⁹ loqui mur pn̄t tripl'r accipi. Uno mō sm id qd̄ sunt absolute. Alio mō s₃ ea q̄ repn̄tāt absolute. Tertio sm ea q̄ repn̄tāt vt st̄ in ipsis opionib⁹. Pmo mēbro omisso: q2 nō ē pn̄tis speculatiōis. Scito q₃ si accipiant̄ 2° mō s₃ repn̄tata: sic inenit̄ iter eas ⁊ ɔ̄dictiōis ⁊ puatiōis ⁊ ɔ̄rie

Di. 2°. A tatȷ oppositio. Ista siqdē mētalis enūtiatio Socra. ē vidēs sm id qd̄ repn̄tāt opponit̄ illi Socra. nō ē vidēs ɔ̄dictorie. puatiue aūt illi Socra. ē cec⁹. Cōtrarie āt illi. Socra. ē luscus. Si accipiant̄ sm repn̄tata. Ut. n. dr̄ in post pdicamentȷ. Nō solū cecitas ē puatio visus: s₃ ēt cecū eē est puatio hui⁹ qd̄ est eē vidētē: ⁊ sic de alijs. Si vo

Di. 3°. accipiant̄ opiones 3° mō. s. put repn̄tata p eas st̄ i ipsis. sic nulla oppositio inter eas inenit̄ nisi ɔ̄rietas: qm̄ sine opposita ɔ̄dictorie sine puatiue sine ɔ̄rie repn̄tēt̄ vt st̄ in opionib⁹. illi⁹ tm̄ oppōnis capaces st̄ que iter duo entia realia ineniri pt̄. Opiones nāq₃ realia entia sunt. Regulare. n. est q₃ qcq̄d ɔuenit alicui sm eē qd̄ h₃ in alio sm modū ⁊ nām illi⁹ in q̄ est sibi ɔuenit, ⁊ nō sm qd̄ exige

Cōtrarietas tm̄ en⁹ realia ret nā ppria. Inter entia aūt realia ɔ̄rietas sola formal'r repit̄. Taceo nūc de oppōne relatiua. Opiones ḡ h mō sūpte: si opposite st̄ ɔ̄rietatē sapiūt: s₃ non oēs ppue ɔ̄rie

B st̄: s₃ ille q̄ plimū dn̄t circa idē v̄itate ⁊ falsitate. Has āt pbauit Arist. eē opiones affirmatiōis ⁊ negōnis eiusdē

Ro ad obi⁹ affir. ⁊ nega. d eodē. Iste igit̄ v̄e ɔ̄rie st̄. Reliq̄ v̄o p reductōe₃ ad has ɔ̄rie dn̄r. Ex his p₃ q̄d ad obiecta dōm sit. Fatemur. n. q₃ affirmatio ⁊ negatio in seipsis ɔ̄dictionē ɔstituūt. In

Ad 2^m opionib⁹ v̄o existes: ɔ̄rietatē iter illas cānt pp extremū distātiā quā ponūt inter entia realia. opinionē. s. verā ⁊ opionē falsa₃ circa idē. Stāt q₃ iste duo sil' q₃ ea in qb⁹ p̄ ē fallacia sint opposita vt termini gn̄atiōis: ⁊ tn̄ sint ɔ̄ria vtēdo supradicta distōne. Sūt. n. opposita ɔ̄dictorie vt termini gn̄atiōis sm repn̄tata: st̄ āt ɔ̄ria sm q₃ hn̄t in se.

Ad 3^m ipsis illa ɔ̄dictoria. Un̄ plimu₃ dn̄t. Liquet q̄q₃ ex h q₃ nulla est dissentio iter dcā Aristo. ⁊ sci Tho. q2 opiniones aliq̄s opponi sm affirmationē ⁊ negōnē vex eē ɔsi

C temur: si ad repn̄tata nos ɔuertim⁹ vt hic dr̄. Tu aūt q pspicacioris ac pfectioris igenij es cōpos: hinc hēto q₃

Int opi. op. po. qdam tn̄ motus iter ipsas opiones oppositas: qdā tn̄ mot⁹ ē eo q₃ de affirmato in affirmatū mutatio fit. Inter ipsas v̄o sm repn̄tata silitudo q̄dā gn̄atiōis ⁊ corruptiōis inuenit̄: dū iter affirmationē ⁊ negōnē mutatio claudit̄. Un̄ ⁊ falla

Error qd̄ ⁊c. cia sine error q̄nq₃ ⁊ mot⁹ ⁊ mutatiōis rōnē h₃ diuersa respiciēdo: qn̄. s. ex v̄a in p se falsam vl' ecōuerso qs mutat opionē: Q̄nq₃ āt solā mutationē imitat̄ qn̄. s. absq₃ p opinata v̄itate ipsam falsam offendit qs opionē. Q̄nq₃ v̄o mot⁹ vndiq₃ rōnē possidet: qn̄. s. ex v̄a affirmatiōe in

D falsam circa idē ɔ̄rij affirmationē transit. Q2 tn̄ pma vt qs fallat̄ radix oppōe affirmatiōis ⁊ negōnis: merito ea in qbus p̄ est fallacia sicut gn̄ationis terminos opponi

Ad s₃ dub^m Opi. enun. p se ve. l' fal. a. dixit. ¶ Ad dubiū scd̄o loco adductū dico q₃ peccat̄ ibi sm equocationē illi⁹ termini p se falsa seu p se v̄a. Opio

Lec. 10. ⁊ com. 9. . n. ⁊ silr enuntiatio pōt dici dupl'r p se v̄a seu falsa. Uno mō in seipsa sicut st̄ oēs v̄e sm illos mōs pseitatȷ q enumerant̄ p posterio: ⁊ silr false sm illosmet mōs vt hō non est aial. Et hoc mō non accipit̄ in hac regula de ɔ̄rietate opinionū ⁊ enūtiationu₃ opinio p se v̄a aut falsa vt efficaciter obiectio adducta ɔcludit. Si. n. ad ɔ̄rietatem opionū h exigeret̄ non possent esse opiones ɔ̄rie in mā ɔtingēti qd̄ est falsissimū. Alio mō pt̄ dici opio siue enuntiatio p se v̄a aut falsa respectu sue oppposite. Per 1°. se v̄a q̄de₃ respectu sue false: ⁊ p se falsa respectu sue v̄e. Et tūc nihil aliud est dicere est p se v̄a respectu illi⁹ nisi Opi. dr̄ enū. esse p se ve. vel fal. q₃ rōne sui ⁊ non alteri⁹ v̄ificat̄ ex falsitate illi⁹. Et silr cū dr̄ est p se falsa respectu illi⁹ intēdit̄ q₃ rōne sui ⁊ non alteri⁹ falsificat̄ ex illi⁹ v̄itate. v̄. g. Istius v̄e sortes currit non est p se falsa sortes sedet: q2 falsitas ei⁹ non immediate seqtur ex illa: s₃ mediāte ista alia falsa sor. non cur E rit q̄ est p se illius falsa: q2 rōne sui ⁊ non p aliqd̄ mediū ex illi⁹ v̄itate falsificat̄: vt p₃. Et silr isti⁹ false. Socrates est q̄drupes non est p se v̄a ista: Socrates est bipes: q2 non p seipsam v̄itas istius illā falsificat: s₃ mediāte ista Socrates non est q̄drupedes que est p se v̄a respectu illius. Propter seipsam. n. falsitate isti⁹ v̄ificat̄: vt d se p₃. Et hoc scd̄o mō vtimur istis terminis tradētes regula₃ Quō vtat̄ li p se ve. l' fal. de ɔtrarietate opionū ⁊ enūtiationū. Inuenit̄ siqde₃ sic vl'r v̄a in omni mā regula dicēs q₃ v̄a ⁊ eius p se falsa: ⁊ falsa ⁊ eius p se v̄a sunt ɔ̄rie. Un̄ p₃ rn̄sio ad obiectionē: q2 pcedit accipiendo li p se v̄a ⁊ p se falsa primo modo.

¶ Ad vltimū dubiū dr̄ q₃ q2 inter opiones se inuicē ptinentes nulla alia est oppositio nisi ɔtrarietas. coactus Ad 3^m dub^m fuit Aristo. volēs terminis spālibus vti dicere q₃ vna ē Oppo. inter opi. se ptinē. tes magis ɔ̄ria q̄₃ altera: insinuans q̄dem q₃ vtraq₃ ɔtrarietatis oppōnē h₃ respectu illius vere. Determinat tn̄ immediate q₃ tn̄ vna eax. s. negationis opinio ɔtraria est affirmationi v̄e. Subdit. n. Manifestū est qm̄ hec ɔ̄ria erit. Duo ḡ dixit: ⁊ q₃ vtraq₃ tam. s. negatio eiusdē q̄₃ affirmatio ɔ̄rij. ɔtrariat̄ affirmatiōi v̄e: ⁊ q₃ vna tn̄ earū. F negatio. s. est ɔtraria. Et vtrūq₃ ē vex. Illd̄ q̄dē q2 vt dictū est ambe ɔtrarietates oppōne ɔtra affirmationē mo liunt̄: s₃ disformiter: q2 opio negōnis p̄ ⁊ p se ɔtrariat̄: affirmationis v̄o ɔtrarij opio scd̄ario ⁊ p accñs. i. p aliud: rōne. s. negatiue opionis: vt declaratū est: sicut ēt in nālib⁹ albo ɔtrariant̄ ⁊ nigx ⁊ rubx: s₃ illud p̄: hoc reductiue: vt reducit̄. s. ad nigx illd̄ inducēdo vt dr̄. v. phy Lec. h^a com. 6. Simp^r ɔ̄ria sicox. Scd̄m aūt dcm̄ simpl'r vex est qm̄ simpl'r ɔtraria nō st̄ nisi extrema vni⁹ latitudinis q̄ maxie distāt. extrema aūt vni⁹ distātie non sunt nisi duo. Et iō cū inter ptinētes se inuicē opiones vnū extremū teneat affirmatio v̄a: reliquū vni tn̄ false dādum est illi. s. que maxime a v̄a distat. Hāc aūt negatiuā opionē esse pbatū est. Hec igit̄ vna tn̄ ɔtraria est illi simpl'r loquēdo. Cetere. n. opposite rōne isti⁹ ɔtrariant̄: vt de medijs dcm̄ est. Non ḡ vni plura ɔtraria posuit: nec de ɔtrarietate large locutus est: vt obijciendo dicebat̄. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Preterea si in ceteris ēt rem silr sese hēre oporteat: ⁊ hoc pacto videbit̄ de hisce dcm̄ bn̄ fuisse. Aut. n. assit vbiq₃ ɔ̄dictionis oppositio: aut nusq̄₃ op₃. Quibus aūt nō sunt cōtraria ea: de his est falsa q̄ opponit̄ v̄e. Ma₃ q hoiem hoiem nō eē putat: is falso nimiru₃ opinat̄. Si igit̄ he ɔ̄rie sunt ⁊ in ceteris: silr mō ɔ̄rie erunt he q̄ sunt opiniōes ɔ̄dictorie.

¶ Amplius si ēt in alijs silr se op₃ hēre: ⁊ hoc videt̄ bn̄ eē dictum. Aut enim vbiq₃ ea q̄ est ɔ̄dictiōis: aut nusq̄₃. Quibus v̄o nō est ɔ̄riū: de his q̄dē est falsa ea que est vere opposita: vt q hoiem nō putat hominē₃ falsus est. Si ergo he ɔtrarie sunt: ⁊ alie contradictiones.

¶ Probat idē. s. q₃ affirmatōi ɔtraria ē negatio eiusde₃ ⁊ nō affirmatio ɔtrarij sa rōne dicēs. Si in alijs mater. js G 2ª ra

Expo.pᵉ. ops opiones se hñt sitr.i.eodẽ mõ ita ꝙ ꝯrie in alijs ma
terijs sit affirmatio ⁊ negatio eiusdẽ: ⁊ hoc.s.qḋ diximꝰ
de boni ⁊ mali opionibꝰ videt esse bñ dcm̃ ꝙ.s.ꝯria af-
firmationi boni nõ est affirmatio mali:s; negatio boni.
2ᵉ Et pbat hãc ꝯñiã subdens. Aut.n.vbiq;.i.in omni mã
ea q̃ est ꝯdictiõis altera pe cẽsenda est ꝯria sue affirma-
tioni: aut nusq̃;.i.aut in nulla mã. Si.n.est vna ars gña-
lis accipiẽdi ꝯriam opionẽ ops ꝙ vbiq; ⁊ in oi mã vno
H ⁊ eodẽ mõ accipiat ꝯria opinio. Et ꝯñter si in aliq̃ mã
negatio eiusdẽ de eodẽ ⁊c. affirmatiõi est ꝯria: in oi mã
negatio eiusdẽ de eodẽ ⁊c. ꝯria erit affirmatiõi. Deinde
intendens concludere a positione añtis affirmat añs ex
sua cã dicẽs ꝙ ille mãe q̃bus non inest ꝯrium vt sbã ⁊
3ᵉ. q̃ntitas qbꝰ vt in pñtis oĩ nihil est ꝯriũ. De his qdem est
Ca. de subs p se falsa ea q̃ est opioni ve opposita ꝯdictorie: vt q pu-
tat hoiẽ puta Socratẽ nõ eẽ hoiẽ: p se falsus est respe
ctu putantĳ Socratẽ eẽ hoiẽ. Deĩde affirmãdo ip̃; añs
Ale. formalr directe ꝯcludit itẽrũ a positõe añtis ad positio
nẽ ꝯñtis dicẽs. Si g̃ he.s.affirmatio ⁊ negatio in mã ca
rẽte ꝯrio:sũt ꝯrie: ⁊ dẽs alie ꝯdictiones ꝯrie cẽsende sũt.

¶ Preterea opiniones he quaꝝ altera qdẽ bonũ bonũ eẽ: altera ꝟo nõ bonũ asserit bonũ nõ esse. silr sese hñt: ⁊ insup he quaꝝ altera bonũ bonũ nõ esse: altera nõ bonũ bonum asserit esse. Ei igit q̃ dicit nõ bonũ bonũ nõ eẽ: q̃ qdẽ est: vt p; va opio: que naꝫ erit ꝯria. Nõ.n.ea q̃ nõ bonũ malũ asserit eẽ. Hec erit nõnunq̃ simul cũ illa ꝟa: nunq̃ aũt sit vt vera ve ꝯria sit. Eteni est q̃ppiã nõ bonũ malũ. Quare fit: vt iste sint silr ꝟe. Nec itez ea que nõ bonũ dicit nõ esse malũ. Est.n.⁊ ipsa va. Nã erit nonnunq̃ ⁊ ista silr. Restat igit: ei q̃ dicit nõ bonũ nõ esse bonũ: ꝯriã eã esse: que non bonũ bonũ asserit esse. Hec.n.est falsa. Quo fit: vt ea ẽt que bonũ bonũ non esse dicit sit ei ꝯria: que bonum bonum asserit esse.

¶ Amplꝰ silr se h; boni q̃m bonũ est: ⁊ nõ boni: q̃m nõ bonũ ẽ: ⁊ sup has boni: q̃m nõ bonũ ẽ: ⁊ nõ boni q̃m bonũ ẽ. Illi g̃ q̃ est nõ boni q̃m nõ bonũ est ꝟe opinatiõi que est ꝯria. Nõ.n.ea q̃ dicit q̃m malũ ẽ. Silr.n.aliq̃n ve erunt: nũq̃.n.va ꝟe est ꝯria. Etenim qḋdaꝫ nõ bonũ malũ. Quare ꝯtingit simul esse veras. At ꝟo nec illa q̃ est nõ malũ. Simul.n. ⁊ he erunt. Relinquit ergo: ei q̃ est non boni: q̃m nõ bonũ est: ꝯria ea que est non boni: q̃m est bonũ. Quare ⁊ ei que est boni: q̃m bonũ est: ea que est boni: q̃m nõ est bonum.

I ¶ Probat idez tertia rõne que talis ẽ. Sic se hñt iste due
3ᵃ rõ. opiones d̃ bono.s.bonũ est bonũ ⁊ bonũ nõ ẽ bonũ: sic
se hñt iste due de nõ bono.s.nõ bonũ nõ est bonũ: ⁊ non
bonũ est bonũ. Utrobiq;.n.saluat oppositio ꝯdictiõis.
Et pme vtriusq; cõbinatiõis sunt ve.scḋe aũt false. Un̄
ppõnẽs hãc maiorẽ quo ad pmas vas vtriusq; cõbina
Expo.pᵉ. tionis ait. Silr se h; opinio boni: q̃m bonũ est: ⁊ nõ bo-
ni: q̃m non est bonũ. Et subdit quo ad scḋas vtriusq; fal
sas. Et sup has opinio boni q̃m nõ est bonũ: ⁊ nõ boni
q̃m ẽ bonũ. Hec ẽ maior. S; illi ve opioni d̃ nõ bono.s.
nõ bonũ nõ est bonũ ꝯria nõ est: non bonũ est malũ: nec
bonũ nõ est malũ que sunt de p̃dicato ꝯrarioꝝ illa nõ K
bonũ est bonũ: q̃ est eiꝰ ꝯtradictoria. ergo ⁊ illi ve opio
ni de bono.s.bonũ est bonũ ꝯraria erit sua ꝯtradicto-
ria.s.bonũ non est bonũ: ⁊ nõ affirmatio ꝯrĳ.s.bonũ est
malũ. Un̄ subdit minorẽ supradictã dicẽs. Illi g̃ ve opi 2ᵉ
nioni nõ boni q̃ est dicẽs q̃m.s.nõ bonũ nõ est bonũ: q̃ ẽ
ꝯraria. Nõ.n.est sibi ꝯraria ea opio q̃ dicit affirmati- 3ᵉ.
ue p̃dicatũ ꝯriũ.s.ꝙ nõ bonũ est malũ: q2 iste due aliq̃n
erũt simul ve. Nunq̃ aũt vera opinio ve ꝯria est. Q; ãt 4ᵉ.
iste due aliq̃n simul sint vere: p; ex hoc ꝙ qḋdã non bo
nũ malũ est. Iniusticia.n.quoddã nõ bonũ est ⁊ malũ. 5ᵉ.
Quare ꝯtingeret ꝯrarias esse simul vas: qḋ est impos- 6ᵉ.
sibile. At ꝟo nec supradicte vere opinioni ꝯraria est il-
la opinio que est dicẽs p̃dicatũ ꝯrarium negatiue.s.nõ 7ᵉ.
bonũ non est malũ eadẽ rõne: q2 simul ⁊ he erunt vere.
Chimera.n.est qḋdam nõ bonũ de qua veꝝ est silr dice- 8ᵉ.
re ꝙ nõ est bona ⁊ ꝙ nõ est mala. Relinqtur g̃ tertia pe
minoris ꝙ ei opioni vere que est dicẽs: q̃m nõ bonũ nõ
est bonũ: ꝯraria est ea opinio non boni q̃ est dicens ꝙ
est bonũ que est ꝯtradictoria illius. Deinde subdit ꝯclo Ale.
nem intẽtam. Quare ⁊ ei opinioni boni que dicit bonũ
est bonũ ꝯraria est ea boni opinio que dicit ꝙ bonũ nõ
est bonũ.i.sua ꝯtradictoria. Cõtradictiones ergo ꝯtra-
rie in omni mã censende sunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq; pspicuũ est nihil interesse: ⁊ si affirmationẽ ipsam ponamus vlem. Nã vlis negatio ꝯria erit sane. Opiniõi.n.que dino qḋ est bonũ bonũ esse dicit: ea ẽ ꝯria q̃ nihil bonorũ bonũ asserit esse. Ea nãq; opinio qua bonũ bonum existimat: si vlr bonũ sumat: eadẽ est: atq; concurrit cũ ea: que q̃cq̃d est bonum bonũ asserit esse. Nam autẽ nihil ab ea differt: qua omne qḋ est bonum: bonũ esse existimatur. Similis est ⁊ de nõ bono ratio.

¶ Manifestũ est igit q̃m nihil interest nec si vlr ponamus affirmationẽ. Huic.n. vlis negatio erit cõtraria: vt opinioni que opinat: q̃m omne qḋ est bonũ bonũ est: ea q̃ est: q̃m nihil hoꝝ que bona sunt bonũ est. Nã eius q̃ est boni: q̃m bonũ est: si vlr sit bonũ: eadeꝫ est que opinatur q̃cq̃d bonũ est: quoniã bonum est. Similiter autem ⁊ in non bono.

¶ Declarat determinatã ṽitatẽ extẽdi ad cuiusq; q̃ntitatis L
opiniones. Et q2 de indefinitis ⁊ p̃ticularibus ⁊ singu-
laribus iam dcm̃ est eo ꝙ idem euidẽter apparet de eis
in hac re iudiciũ. Indefinite.n.⁊ p̃ticulares nisi p eisdẽ Indefi.⁊ sin-
supponãt sicut singulares p modũ affirmatiõis ⁊ negatio gu. quo opp.
nis non opponunt: q2 simul ve sunt. Iõ ad eas que vlis
q̃ntitatis sunt se trãsfert dicẽs. manifestuꝫ esse ꝙ nihil in- Expo.pᵉ.
terest quo ad ꝓpositã q̃nẽ: si vlr ponamus affirmatio-
nes. Huic enĩ;.s.vli affirmatiõi ꝯtraria est vlis negatio:
⁊ nõ vlis affirmatio de ꝯtrario: vt opioni q̃ opinat: q̃m 2ᵉ.
omne bonum est bonũ ꝯtraria est: nihil hoꝝ que bona
sunt.i.nullũ bonũ est bonũ. Et declarat hoc ex qḋ nois
vlis affirmatiue dicens. Nã eiꝰ que est boni q̃m bonum: 3ᵉ.
si vlr sit bonũ.i.istiꝰ opionis vlis: oẽ bonũ est bonũ ea-
deꝫ est.i.equalens illa que opinat q̃cq̃d est bonum est
bonũ: ⁊ ꝯñr sua negatio ꝯria est illa quã dixi: nihil hoꝝ
que bona sunt bonũ est.i.nullũ bonũ est bonũ. Similr Ale.
autem se habet in non bono: q2 affirmationi vli de non
bono reddenda est negatio vniuersalis eiusdem sicut d̃
bono dictum est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que cū ita sint: si in opiniōe res ita sese hꝫ: queadmodū diximꝰ: affirmatiōes āt atqꝫ negatiōes signa sūt eoꝝ: q̄ sūt in aīa: pꝫ ⁊ affirmatiōi ꝯriā qdē negatōēꝫ eā eē: q̄ ē vl'r de eodē: vt huic oē bonū ē bonuꝫ. aut ois hō ē bonꝰ: hanc nullū bonū est bonū: aut nullus hō est bonus: ꝯdictorie xo oppositam hāc: non oē bonū est bonū: aut non ois homo est bonꝰ.

¶ Quare si in opione sic se hꝫt: sūt āt he q̄ sūt i voce affirmatiōes ⁊ negōnes note eoꝝ q̄ sūt in aīa: manifestū ē qm̄ affirmatiōis ꝯria qdē negatio est circa idē vl'is: vt ei que est qm̄ oē bonum bonū est: vel qm̄ ois homo bonꝰ: ea que est qm̄ nullum vel nullus. Cōtradictorie aūt: aut non omnis homo: aut nō omne.

¶ Revertit ad rn̄dendū qōni pmo mote: terminata iam scōe ex q̄ illa depēdet. Et circa hoc duo fac: qꝛ pmo rn̄
A det qōni. Scōo declarat qōdā dcm̄ in pcedenti solōne.
ibi (Manifestū est aūt qm̄.) Circa pmū duo fac. Pmo
Expo. pᵉ. directe rn̄det qōni dicēs. Quare si in opione sic se hꝫ ꝯ
rietas: vt dcm̄ est: ⁊ affirmatiōes ⁊ negatiōes q̄ sūt in vo
ce note sūt eoꝝ. i. affirmationū ⁊ negationū q̄ sūt in aīa.
manifestū est qm̄ affirmationi, id est enūtiatiōi affirma
tiue ꝯria erit negatio circa idē id est enūtiatio negatiua
eiusdē de eadē rē. ⁊ nō enūtiatio affirmatiua ꝯrij. Et sic
In quo rn̄sio ad. p. q. pꝫ rn̄sio ad pmā qōnē q̄ q̄rebat: an enūtiationi affirma
tiue ꝯria sit sua negatiua: an affirmatiua ꝯrij. Rn̄suꝫ est
2ᵉ. eni q negatiua est ꝯria. Scōo diuidit negationē ꝯriā af
firmatiōi. i. negationē vl'em ⁊ ꝯdictoriā dicēs vl'is. s. ne
gatio affirmatiōi ꝯria est vt exēplariter dicat ei enūtia
tioni vl'i affirmatiue q̄ est oē bonū est bonū: vel ois hō ē
B bonꝰ ꝯria est vl'is negatiua ea. s. nullū bonū est bonū: vl'
Ultime nullus hō est bonꝰ singula singulis referēdo. Contradi
ctorie aūt negatio ꝯria illi vl'i affirmatiōi est: aut nō ois
hō est bonꝰ: aut nō oē bonū est bonū singul' singula sīr
referēdo. Et sic posuit vtrūqꝫ diuisiōis mēbꝝ ⁊ dclara
Dubium uit. Sꝫ est hic dubitatio nō dissimulāda. Si. n. affirma
tioni vl'i ꝯria est duplex negatio: vl'is. s. ⁊ ꝯdictoria: vel
p ᵃ. vni duo sunt ꝯria: vel ꝯrietate large vtit' Aristo. cuiꝰ op
positū supra declarauimꝰ. Auget' ⁊ dubitatio qꝛ in pce
dēti textu dixit Aristo. q nihil interest: si vl'em negatio
nē faciamus ita ꝯriā vl'i affirmationi sicut singularē sin
gulari: ⁊ ita declinari nō pōt: qn affirmatiōi vl'i due sint
2ᵒ. negatiōes ꝯrie eo mō quo hic loqtur de ꝯrietate Arist.
¶ Ad huiꝰ euidētiā notādū est q aliō est loq de ꝯrieta
te que est inter negationē alicuiꝰ vl'is affirmatiue in ordi
ne ad affirmationē ꝯrij de eodē rē. ⁊ aliud est loq ō illa
met vl'i negatiua in ordine ad negationē eiusdē affirma
tiue ꝯdictoriā. Uer. g. Sint q̄tuor enūtiatōes: quaꝝ nūc
meminimus. s. vl'is affirmatiua: ꝯdictoria: vl'is negati
ua: ⁊ vl'is affirmatio ꝯrij sic disposite in eadē linea recta.
Ois hō est iustus. nō ois hō est iustus: ois hō non est iu
stus: ois hō est iniustus: ⁊ inuere q lꝫ pme oēs relic̄ ali
quo mō ꝯrient: magna tn̄ dīa est iter pme: ⁊ cuiusqꝫ ea
rū ꝯrietatez. Ultima. n. s. affirmatio ꝯrij pme ꝯriat' rōne
vl'is negatiōis que an̄ ipsam sita est: qꝛ nō p se: sꝫ rōne il
C lius falsa est vt pbauit Aristo. qꝛ implicita est. Tertia
aūt. i. vl'is negatio nō p se: sꝫ rōne scōe. s. negationis ꝯdi
ctorie: ꝯriat' pme eadē rōne: qꝛ. s. non est p se falsa illius
affirmatiōis v'itate: sꝫ implicita. Continet. n. negationē
ꝯdictoriā. s. nō ois hō est iustus: mediante qua falsificat'
ab affirmatiōis v'itate: qꝛ simpl'r ⁊ pōr est falsitas nega
tionis ꝯdictorie falsitate negatiōis vl'is. Totū nāqꝫ cō

positiue ⁊ posteriꝰ est ptibꝰ. Est ergo inter has tres fal Toᵐ. posteri' ptibus
sas ordo: ita q affirmatiōi v'e ꝯdictoria negatio simpl'r
sola est ꝯria: qꝛ est simpl'r respectu illius p se falsa. Affir
matiua autē ꝯrij: est p accn̄s ꝯria qꝛ est p accidēs falsa.
Uli's vō negatio tan̄q̄ mediū sapiens vtriusqꝫ extremi
nām: relata ad ꝯrij affirmationē est p se ꝯria: ⁊ p se falsa:
relata aūt ad negationē ꝯdictoriā est p accidens falsa ⁊
ꝯria. Sicut rubꝝ ad nigrū est albū: ⁊ ad albū est nigrū: ut
vt dr̄ in. v. physicoꝝ. Aliud igit' est loq de negatione vl'i
in ordine ad affirmationē ꝯrij: ⁊ aliō in ordine ad nega Tex. i. c. com. 6.
tionē ꝯdictoriam. Si. n. pmo modo loq̄mur sic negatio
vl'is p se ꝯria: ⁊ p se falsa est. Si aūt scōo mō nō est per se
falsa nec ꝯria affirmationi. Qꝛ ergo agit' ab Arist. nūc
qō inter affirmationē ꝯrij: ⁊ negationē que eaꝝ ꝯria sit
affirmationi v'e: ⁊ nō agit' questio ipsaꝝ negationū iter
se que. s. eaꝝ ꝯria sit illi affirmatiōi: vt pꝫ in toto pcessu
qōnis. ideo Arist. indistincte dixit q vtraqꝫ negatio est
ꝯria affirmatiōi v'e: ⁊ nō affirmatio ꝯrij. Intēdēs p hoc
dclarare diuersitatē q̄ est inter affirmationē ꝯrij ⁊ nega D
tionē in hoc q v'e affirmationi ꝯriant': ⁊ nō intendēs di
cere q vtraqꝫ negatio ē simpl'r ꝯria. Hoc. n. in dubitatōe
nō est q̄situm. sꝫ illō tm̄. Et sim'r dixit q nihil interest si
quis ponat negōnem vniuersalē nihil enim interest quo
ad h' q affirmatio ꝯrij ondat' nō ꝯria affirmatiōi v'e qō
ingrimꝰ. Pōmū aūt interesset: si negatiōes ipas inter se
discutē vellemꝰ q̄ eaꝝ eēt affirmatiōi ꝯria. Sic ergo pꝫ
q subtilissime Arist. locutꝰ de v'a ꝯrietate enūtiationuꝫ Unam vni tm̄ contra.
vnā vni ꝯriam posuit in oi mā ⁊ q̄titate dum simpl'r ꝯ
rietas ꝯdictiones asseruit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Pꝫ ēt fieri non posse: quo vere sit ꝯria vera: aut opinio: aut oratio vlla. Nā ꝯrie sūt circa opposita: vt idē v'e opinet': atqꝫ enuntiet. Fieri. n. nō pōt: vt eidē ꝯtraria simul insunt.

¶ Manifestū est aūt qm̄ ⁊ verā v'e non ꝯtingit esse ꝯriā: nec in opinione: nec in ꝯdictione. Cōtraria ergo sūt que circa idē opposita sunt. Circa easdē aūt ꝯtingit veꝝ dicere eūdē: simul aūt nō ꝯtingit eidē in esse ꝯtraria.

¶ Resumit qōdā dcm̄ vt probet illud dicens. Manife E
stum est aūt. Iex dicendis q̄ non ꝯtingit verā v'e ꝯriam Expo. pᵉ.
esse: nec in opinione mentali: nec in ꝯtradictione. i. vo
cali enūtiatione. Et causam subdit: qꝛ ꝯtraria sunt que 2ᵉ
circa idem opposita sunt: ⁊ ꝯsequēter enūtiatiōes ⁊ opi
niones vere circa diuersa ꝯtrarie esse non possunt. Cir Ulti.
ca idem aūt contingit simul omnes veras enūtiationes
⁊ opiniones verificari: sicut ⁊ significata vel repsentata
earum simul illi insunt. Alr vere tunc non sunt. Et ꝯse
quenter oēs vere enuntiationes ⁊ opiniones circa ideꝫ
contrarie non sunt: quia contraria non contingit eidem Uere ve. non contrariat
simul inesse. nullum ergo verum sive sit circa idem sive
sit circa aliud est: alteri v'o contrarium.

¶ Et sic finit' expositio huius libri pihermenias Anno natiuitatis dn̄ice. 1496. In festo diui Thome Aqnatis. Cui sit honor ⁊ gloria eo q dederit opus a se inceptuꝫ tanto tempore incompletum perfici.

¶ Finiūt pclarissima Cōmētaria Angelici ⁊ Diui docto ris sci Tho. Aqnatis almi ordinis. p. Aristo. fidissimi clarissimiqꝫ iterptis in libros pihermēias eiusdē Arist. correctiōi cū duplici tex. antiquo. vꝫ. ⁊ Jo. Argiropoli bizantij q̄ꝫ diligētissime tradita, sūmoqꝫ studio singulr postillata, adiecto insup copioso reptorio nouiter exco gitato, q̄ oia tum phi tum ēt. s. Thome ac supplemēti i 2ᵒ liᵒ q̄sita notabilia alphaᵗ demōstrat. p frēm Tho. vicētinū eiusdē orᶦˢ vite regl'aris. s. theologie lectorē.

¶ Angelici diuiq; doctoris Sancti Thome Aquinatis: almi ordinis pdica. Ar. clarissimi ac fidissimi interptis in libros Posteriorũ analeticorũ eiusdẽ Ar. cũ duplici tex. antiquo. vz ⁊ Ioã. Argiropoli Biçãtij preclarissima ac profundissima cõmẽtaria: per fratrem Thomã Vicẽtinũ eiusdẽ ordinis vite regularis sacre Theologie lectorẽ ad amussim cũ ipsis textibus recognita: cũctisq; mẽdis expurgata: adiecto insup copioso repertorio nouiter excogitato: qđ oia: tum philosophi: tum etiam Sancti Tho. quesita notabilia alphabetice demõstrat. LECTIO. I.

Lec. pͣ phe.
Icut dicit phs in pͦ metaphy. hominũ genus arte ⁊ rõnibus viuit, in quo vĩ phs tãgere qđdã hoĩs ppriũ in quo a ceteris aialib⁹ differt. Alia eniz aialia quodã nãli instinctu ad suos actus agunt̃, hõ aũt rõnis iudicio i suis opibus dirigit̃. Et ide est q̄ ad actus humanos faciliter ⁊ ordinate pficiendos, diuerse artes deseruiunt.
A
Car diuerse ar.
Nihil. n. aliud ars eẽ vĩ, q̄ȝ certa ordinatio rõnis q̃ p determinata media ad debitũ finẽ actus hũani pueniũt.
Rõ qđ diri.
Rõ aũt nõ solũ dirigere pt iferiorũ ptiuz actus, sȝ ẽt act⁹ sui directiua ẽ. Hoc. n. ẽ ppriũ itellectiue ptis, vt i se ipsa reflectat̃. Nã itell's itelligit seipsum, ⁊ silr rõ de suo actu rõcinari põt.
Logi. necẽ.
Sic igit̃ ex h̃ q̄ rõ de actu man⁹ rõcinat̃ adinuẽta est ars edificatoria, vel fabrilis, p q̃s hõ facilr ⁊ ordiate hui⁹ actus exercere pt, eadẽ rõne ars q̄dã necia ẽ, q̃ sit directiua ipsi⁹ act⁹ rõnis, p quã. s. hõ in ipso actu rõnis ordiate, ⁊ facilr, ⁊ sine errore pcedat. Et hec est ars logica. i. rõnalis scia.
Car rõnalis.
Que nõ solũ rõnalis ẽ ex h̃ q̄ ẽ sm rõnẽ, qđ est oib⁹ artib⁹ cõe, sȝ ẽt ex hoc q̄ ẽ circa ipm actũ rõnis sicut circa ppriã mãz.
B
Et iđ vĩ esse ars artiũ, q: in actũ rõnis nos dirigit, a quo oẽs artes pcedũt.
Logi. diui⁹.
Opȝ igit̃ logice ptes accipe sm diuersitatẽ actuũ rõnis.
Rationis. 3. actus.
Sũt aũt rõnis tres actus, quorũ pmi duo sunt rõnis sm q̄ est itell's qđã. Una. n. actio itell's est itelligẽtia idiuisibiliũ, siue icõplexorũ, sm quã ɔcipit quid est res. Et hec opatio a qbusdã dĩ iformatio itell's, siue imaginatio p itell'm. Et ad hãc opationẽ rõnis ordinat̃ doctrina, quã
2.
tradit Ar. in lib. pntorũ. Scđa vo opatio itell's est cõpõ vel diuisio itell's, in q̃ est iã verũ vel falsuz. Et huic rõnis actui deseruit doctrina, quã tradit Ar. in lib. pihermenias.
3.
Tertius vo actus rõnis est sm id qđ ẽ ppriũ rõnis s. discurrere ab vno i aliud, vt p id qđ est notũ deueniat i cognitionẽ ignoti. Et huic actui deseruiunt reliq libri logice.
2. phy. t. c. 31.
¶ Attẽdẽdũ est aũt, q̄ actus rõnis sunt siles q̄ȝtuz ad aliqđ actib⁹ nãe. Uñ ⁊ ars imitat̃ nãm inquãtũ põt. In actib⁹ aũt nãe iuenit̃ triplex diuersitas. In qbusdã. n. nã de necitate agit, ita q̄ nõ põt deficere. In qbusdaȝ vo nã vt freqntius opat̃, lȝ qñq; possit dficere a pprio actu.
C
Uñ in his nece est eẽ duplicẽ actũ, vnũ q fit vt in plibus, sicut cũ ex semine gñat̃ aial pfectũ, aliũ qñ nã deficit ab eo qđ est sibi ɔueniẽs, sicut cũ ex semine gñat̃ aliqđ mõstrũ pp corruptionẽ alicui⁹ pncipij. Et hec ẽt tria ineniũtur in actib⁹ rõnis. Est. n. aliqs rõnis pcessus necitatem iducẽs. in quo nõ est posse eẽ veritatis defectũ, ⁊ p huius rõnis pcessuz scie certitudo acgrit̃. Est aũt ali⁹ rõnis pcessus, in quo vt in plib⁹ verũ ɔcludit̃, nec tñ necitatem hñs. Tertius vo rõnis pcessus est i quo rõ a vero deficit pp alicui⁹ pncipij defectũ qđ in rõcinãdo erat obseruãdũ.
Logi. pͣ ps indicatiua.
Pars aũt logice q̄ pͦ deseruit pcessui ps indicatiua dĩ, eo q̄ iudiciũ est cũ certitudine scie. Et q: iudiciuz certũ de effectib⁹ hñi nõ põt, nisi resoluẽdo in pͣ pncipia. iđ ps hec analetica vocat̃. i. resolutoria: Certitudo autẽ iudicij q̃ p resolutionẽ hĩ est, vel ex ipsa forma syll'i tñ, ⁊ ad h̃ ordinat̃ liber priorũ analeticorũ q est de syllo simpliciter, vel ẽt cũ hoc ex mã, q: sumunt̃ propõnes p se, ⁊ necessarie, ⁊ ad h̃ ordinat̃ liber posteriorũ analeticorũ, qui
D
est de syllo demõstratiuo.
Scđa ps inu.
Scđo aũt rõnis pcessui deseruit alia ps logice, q̃ dĩ inuẽtiua. Nã inuẽtio nõ semp est cũ certitudine. Uñ de his q̃ iuẽta sunt iudiciũ reqrit̃, ad h̃ q̄ certitudo habeat̃.
Scđo proces sus gradual.
Sicut autẽ in reb⁹ nãlib⁹, in his q̃ vt in plibus agũt, gradus qđã attẽdit̃, q: quãto vtus nãe est fortior, tãto rarius deficit a suo effectu, ita ⁊ in pcessu rõnis q non est cũ oimoda certitudine, gradus aliquis iuenit̃, sȝ q̄ magis ⁊ minus ad pfectã certitudinẽ accedit̃.
Primus gra. 2ⁱ pces. topi.
Per hũ. n. pcessuz qñq; qdẽ ⁊ si non fiat scia, fit tñ fides, vel opio, vel pbabilitas, pp pbabilitatẽ ppõnũ ex qb⁹ pcedit̃, q: rõ totalr declinat in vnã ptem ɔdictionis, lȝ cũ formidine alteri⁹.
E
Et ad h̃ ordinat̃ topica siue dialectica.
Syll's diale.
Nã syll's dialecticus ex pbabilib⁹ ẽ, de quo agit̃ ab Ar. in libro topicorũ.
Scđs gra. rethor.
Qñq; vo nõ fit cõplete fides, vel opinio, sȝ suspitio qđã, q: nõ totalr declinat̃ ad vnã ptẽ ɔdictionis, lȝ magis declinet̃ i hãc q̄ȝ in aliã. Et ad h̃ ordinat̃ rhetorica.
Tertius gra. poetica.
Qñq; vo sola existimatio declinat in aliquã ptẽ ɔdictionis pp aliquã repñtationez, ad modũ q̃ fit hoĩ abominatio alicui⁹ cibi, si repñtet̃ ei sub silitudine alicui⁹ abominabilis. Et ad h̃ ordinat̃ poetica.
Poe. offi^m.
Nã poete ẽ iducere ad aliqđ vtuosuz, p aliquã pcedẽtem repñtationẽ. Oia aũt hec ad rõnalẽ phiam ptinent. Inducere. n. ex vno i aliud, rõnis est.
Tertio pce. deser. sophi.
Tertio aũt pcessui rõnis deseruit ps logice, q̃ dĩ sophistica, de q̃ agit Ar. i lib⁰ elẽchorũ. Alijs igit̃ ptib⁹ logice pmissis, ad pñs attẽdẽdũ ẽ circa ptẽ idicatiuã, put tradit̃ i lib⁰ post⁰ analeticorũ, q diuidit̃ in duas ptes.
F
In pͣ ondit necitatẽ demõstratiui syll'i de qua est iste liber. In 2ͣ pte de ipso syllogismo dterminat. ibi [scire aũt opinamur.]
Lec. 4.
Si. demon.
Necitas aũt cuiuslȝ rei ordinate ad finẽ, ex suo fine sumit̃. Finis aũt demrãtiui syll'i est scie acqsitio, Uñ si scia nõ posset acqri per syll'm vel arg^m, nulla eẽt necitas demrãtiui syll'i.
Cãtur scia sȝ Pla.
Posuit aũt Plato q̄ scia nõ cãtur in nobis ex syllo, sȝ ex impressione formarũ idealiũ in aias nrãs, ex qb⁹ ẽt effluere dicebat formas nãles in reb⁹ nãlib⁹, q̃s ponebat esse
G
pticipatiões q̃sdã formarũ a mã separatarũ, Ex quo seq̃batur q̄ agẽtia nãlia nõ cãbant formas in reb⁹ iferiorib⁹, sed solũ mãm pparabãt ad pticipandũ formas separatas.
Quid facit stud^m sȝ pla.
Et silr ponebat q̄ p studiũ, ⁊ exercitiũ nõ cãbatur in nobis scia, sed tñ remouebant̃ ipedimẽta, ⁊ reducit̃ hõ q̄si in memoriã eorũ, q̃ nãlr scit ex ipressione formarũ separatarũ.
Ar. cõtrariã senten.
Snia aũt Ar. est ɔ̃ria quãtũ ad vtrũq;. Ponit. n. q̄ forme nãles reducunt̃ in actũ a formis. q̃ sunt i mã. s. a formis nãliũ agẽtiũ. Et silr ponit q̄ sciẽtia fit in nobis actu p aliquã sciam i nobis pexñtẽ. Et h̃ est fieri i nobis sciam per syll'm, aut arg^m qđcũq;. Nam ex vno in alind argumentando procedimus.

Omnis doctrina: omnisq; disciplina intellectiua ex antecedẽti cognitiõe fieri solet. Id si oẽs quo fiunt pacto considerabimus: manifestuz profecto fiet.

Poste. Tho. e

Ca. 1. Vide i annot.

Omnis doctrina, et omnis disciplina intellectiva ex preexistēte fit cognitione. Manifestum est autem hoc speculantibus in omnes.

¶ Ad ostēdēdū igit̄ necessitatē demr̄atiui syllō premittit Ar. q cognitio in nobis acquirit̄ ex aliq̄ cognitione perexistēti. Duo igit̄ facit. Primo ondit ppo^m. 2° docet modū pcognitionis. ibi [Dupl'r aūt.] Circa p^m duo facit. Primo iducit vitēm ppōne ppositū ptinētē. s. q acceptio cognitionis in nobis fit ex aliq̄ pexisti cognitione. Et ideo

H
Lec. 2.

Expo. p. dicit [Ois doctrina, et ois disciplina] nō aūt ois cognitio, q2 nō ois cognitio ex pori cognitione depēdet. Esset eni in ifinitū ire: Ois aūt disciplina acceptio ex preexīte cognitione fit. Nomē aūt doctrine, et discipline ad cognitionis acqsitionē ptinet. Nā doctrina est act° ei°, q aliquid cognoscere fac. Disciplina aūt, est receptio cognitiois ab alio. Nec accipit̄ hic doctrina, et disciplina fm q se hēt ad acqsitionē scie tm̄, s3 ad acqsitionem cognitionis cuiuscūq3. Qd p3, q2 manifestat hāc ppōne ēt in disputatiuis, et rhetoricis disputationibus, p quas nō acquirit̄ scia. Propter qd ēt nō dicit ex perexiti scia, vel itellu, sed vlt̄ cognitione. Addit aūt itellectiua, ad excludēdū acceptionē cognitionis sensitiue, vel imaginatiue. Nā pcedere ex vno in aliud rōnis est solū. ¶ Secūdo cū dicit.

Doctrina
Disciplina

I

Vtil.

¶ Mathematice nāq3 sciētie illo comparantur modo, et queq3 ceterarum artium.

¶ Mathematice enim scīetiarum per hunc modum fiunt, et aliarū vnaqueq3 artium.

Expo. ¶ Manifestat ppōnē pmissam p inductionē. Et p in demōstratiuis in qbus acqrit̄ scia. In his aūt pncipaliores sunt mathematice scie. pp certissimū modū demr̄atiōis. Cōsequēter aūt sunt et alie artes, q in oib° est aliqs modus demr̄ationis, aliter nō essent scie. ¶ Scdo cū dicit.

¶ Sane circa quoq3 rōnes cū p rōcinatiōes, aut iductionē pcedit, idē seruari modus vl.

In vtrisq3 nāq3 p antea nota doctrina nimirū fit: qppe cū in altera tanq̄ a cognoscentibus ppōnes accipiant̄, in altera per singularia iam notū ipsum ostendatur vniuersale.

¶ Silr aūt et circa orōnes, q per syllōs, et que p iductionē. Vtreq3. n p pus notā faciūt doctrinā, he qdē accipiētes tāq̄ a notis: ille vo demr̄antes vlē p id qd māifestū ē singulare.

K
Expo. p. Vtil.

¶ Manifestat idē in orōnibus disputatiuis, siue dialecticis, q vtunt̄ syllō et iductiōe, i quoy vtroq3 pcedit̄ ex aliquo pcognito. Nā in syllō accipit̄ cognitio alicui° vlis pclusi ab aliis vlibus notis. In iductiōe autē pcludit vlē ex singularibus, q̄ sunt manifesta. ¶ Tertio cum dicit.

¶ Simili pfecto modo, et oratorie rōnes suadēt. Aut enim exemplis qd est inductio, aut enthimematibus quod quidem est ratiocinatio, facultas ipsa solet oratoria suadere.

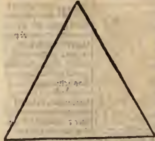
¶ Silr aūt et rhetorice psuadēt. Aut. n. p exēpla, q̄ ē iductio, aut p ēthimemata, qd ē est syllōs.

Expo. p. Expo. viii. ¶ Manifestat idē in rhetoricis, in qb° psuasio fit p enthimema, aut p exēplū nō p syllōs, aut iductionē cōpletā, pp icertitudinē māie circa quā versat̄. s. circa actus singulares hoium, in qbus vlēs ppōnes nō pnt vere assumi. Et iō loco syllō, in quo nece est eē aliquā vlem, vtit̄ aliq̄ enthimemate, i quo nō nece est eē aliquā vlem. Et silr lo

co iductiōis, i q̄ pcludit̄ vlē, vtit̄ aliquo exēplo, i q̄ pcedit̄ a singulari, nō ad vlē, s3 ad singulare. Vn̄ p3 q sicut enthimema ē qdā syllōs detrūcatus, ita exēm est qdā iductio imperfecta. Si g̃ in syllō et iductione pcedit ex aliquo pcognito, op3 idē itelligi i enthimemate, et exēplo.

¶ Dupliciter aūt op3 pcognoscere. Quedam enim esse, qdā qd dictu significēt: qdā vtroq3 mō antea percipiamus op3. Veluti de quouis quidē affirmationē aut negationem dici verū esse: triāgulum autem hoc significare. Vnitatem vo vtroq3 mō et quid significet: et etiam esse. Non enim vnumqdq3 istorum simili modo nobis est manifestum.

Triangulus.

¶ Dupliciter autē necium est precognoscef. Alia nanq3 qa sunt pus opiari necesse: alia vo qd est qd dī itelligere op3, qdā autē vtraq3. Vt qm̄ omne qdē aut affirmare aut negare verū est: qa est: triāgulū aūt qm̄ hoc q dem sigfiat: s3 vnitatem vtraq3 et qd sigfiat: et qa est. Non enim simil'r hoy vnūqdq3 manifestum nobis est.

Vide i anot. Com.

LECTIO. II.

Ostēso ondit Phs q ois disciplina ex perexistēti fit cognitiōe, nūc ondit qd sit modus pcognitionis. Et circa h duo fac. Primo determinat modū pcognitionis q̄tū ad illa q̄ op3 cognoscere, vt hēat ōnio cognitio, c°scia q̃rit̄, 2° determinat modū pcognitiōis ipi° ōnio, cui° scia p demr̄ationē q̃rit̄. ibi [Aliq̄3 sit iduce.] In pcognitione aūt duo icludunt̄. s. cognitio, et cognitiōis ordo. Prio g̃ determinat modū pcognitiōis q̄tū ad ipsam cognitionē, 2° q̄tū ad cognitionis ordinē. ibi [Est aūt cognoscere.] Circa p^m sciēdū est q id c°scia p demr̄ationē q̃rit̄ est 3aliq̄ i q̄ ppria passio de aliquo subo pdicatur. Q qdē 3 iferr̄ ex aliquib° pncipiis. Et q2 cognitio simpliciū pcedit cognitionē cōpositoy, nece est q añq̄ habeat cognitio ōnio, cognoscat̄ aliquo mō subm et passio. Et silr op3 q cognoscat̄ pn̄m, ex quo 3 iferr̄, cū ex cognitiōe pncipii 3 inotescat. Hoy aūt triū. s. pncipii, subi, et passionis est duplex modus pcognitionis. s. qa est, et qd est. Ostēsum aūt est in 7° meta. q cōplexa nō diffiniunt̄. Dois. n. alsi nō ē aliq̄ diffinitio, et missionis enūtiatiōis alic°. Vn̄ cū pn̄m sit enūtiatio qdā, nō pōt pcognosci de ipso qd est: s3 solū q2 verū est. De passiōe aūt pōt qdē sciri qd est, q2 vt i eodes libro ondit̄, accītia quodā mō diffōnē hnt. Passionis aūt esse cuiuslibet accītia est inesse subo, qd qdē in demr̄atione pcludit. Nō g̃ de passiōe pcognoscit̄ q2 est, s3 solū qd est. Subm aūt diffōnē h3, et ei° esse a passione nō depēdet, sed suū esse ppriū pintelligit̄ ipi° esse passionis in eo. Et iō de subo op3 pcognoscere et qd est, et q2 est, pser

L

Lec. 3.

Conclu. scie per demonstr. queri.

Conclu. pre cognoscenda.

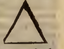
Tex. c. 12. 13. 14. 4e. 4. 3. expo. 4.

M

Te. cō. 17. lec. 4. expo. 4.

Medius de mon.

Expo. p[a]. tim cũ ex diffõne subi ꝛ passionis sumat mediũ demon/strationis. Propter h ergo dicit Phs, q 2[r] necium est p̃ cognoscere, q̃ duo sunt q̃ p̃cognoscunt de his quoꝝ p̃/
s[a]. cognitionẽ habemus. s. q̃ est, ꝛ qd est. Et alia sunt de q/bus neċe est p̃ cognoscere q̃ sunt, sicut p̃ncipia de qbus
A postea exẽplificat, ponẽs in exẽplo p[m] oium p̃ncipioꝝ. s.
Ex. p[a] 1[a]. q de vnoqq; est affirmatio vel negõ vera. Alia võ sunt
Ex. 2. p. 2. de qbus opz p̃intelligere qd est qd dĩ. i. qd signatur per nomẽ. s. de passionibus. Et nõ dicit qd est simplr, sed qd est qd dĩ, q̃ anteq̃ sciat de aliquo an sit, nõ põt sciri pro
q. an est p̃ce. prie de eo qd est. Nõ entiũ. n. nõ sunt diffõnes. Uñ qd an
q. quid est. est p̃cedit qõnem qd est. Sed non põt oñdi de aliquo an sit, nisi prius itelligat qd significat per nomẽ. Propter
T. c[a]. qd et Phs in 4° metaphy. in disputatione ꝯ negãtes p̃n
T. 16. 7. cipia docet incipe a signatione noium. Exẽplificat autẽ
Expo. p[a]. de triãgulo, de quo opz p̃scire qm̃ nomen eius hoc signi
Expo. 2. 3. ficat qd. s. in sua diffõne ꝯtinetur. Cũ aũt accñtia quodã
Unũ acci. et ordine ad subas referãtur, nõ est incõueniẽs id qd est ac
sub[m] alteri[o]. cidens in respectu ad aliqd, esse et subiectũ respectu alte rius. Sicut supficies est accñs respectu sube corporalis, que tñ supficies est p[m] subm coloris. Id aũt qd est subm,
B ita q nullius est accñs, suba est. Uñ in illis sciẽtijs quo/rum subm est aliqua suba, id qd est subm nullo mõ põt
In probe. phy. esse passio, sicut est in phia p[a], ꝛ in scia nãli, q̃ est de sub/iecto mobili. In his aũt sciẽtijs q̃ sunt de aliqbus acci/dẽtibus, nihil p̃hibet id qd accipit vt subz respectu ali cuius passionis, accipi et vt passio respectu anterioris subi. Hoc tñ nõ in ifinitũ p̃cedit. Est. n. deuenire ad aliqd p[m] in scia illa, qd ita accipit vt subm, qd nullo mõ vt pas sio. sicut pz in mathematicis sciẽtijs q̃ sunt de quãtitate ꝯtinua vel discreta. Supponũtur. n. in his scientijs ea q̃ sunt p̃ma in gñe quãtitatis, sicut vnitas, ꝛ linea, ꝛ supfi/cies ꝛ alie hmõi. Quibꝰ suppositis p demõfationẽ q̃runtur q̃dã alia, sicut triãgulus eq̃lateꝛ, q̃dra/tũ in geometrijs, ꝛ alia hmõi. Que qdẽ de mõstrationes q̃si opatiue dicunt, vt est illud. sup rectã lineã datã triãgulũ eq̃la teꝝ ꝯstituere. Quo adinuẽto rursus de eo alique passiones p̃bant, sicut q eius

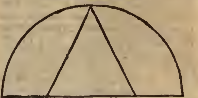

anguli sunt eq̃les, aut aliqd hmõi. Pz ergo q triãgulus in p̃ modo demõfationis se hz vt passio, in scdo se hz vt sub iectũ. Uñ Phs hic exẽplificat de triãgulo, vt passio est,
Expo. 2. 3. nõ vt est subm, cuz dicit [de triãgulo opz p̃scire qm̃ hoc
Ulti. 2. significat.] Dicit et q quedã sunt de qbus opz prescire
C vtrũq; s. qd est, ꝛ q̃ est. Et exẽplificat de vnitate que est p̃n[m] in oi gñe quãtitatis. Et si eni aliquo mõ sit accñs re spectu sube, tñ in sciẽtijs mathematicis q̃ sunt de quãti/
Ex. vlti. tate non põt accipi vt passio. sed vt subm tñ, cum in hoc gñe nõ habeat p̃us. Rõnẽ hmõi diuersitatis ostẽdit. Quia non est silis modus manifestationis p̃dictoꝝ. s. p̃ncipij
Cogni. p̃n. passionis, ꝛ subiecti. Nõ. n. est eadem rõ cognitionis in ipsis. Nã p̃ncipia cognoscunt p actũ cõponentis ꝛ diui/
Sub. ꝛ passio dentis. Subz aũt ꝛ passio per actũ apprehẽdẽtis qd qd est. Qd qdẽ nõ silr cõpetit subiecto ꝛ passioni. cuz subm diffiniat absolute, q̃ in diffõne eius nõ ponit aliqd qd sit extra essentiã ipsius. Passio aũt diffinitur cũ depẽdẽ/tia ad subm quod in eius diffõne ponitur. Unde ex quo non eodem modo cognoscuntur, non est mirum si eoꝝ diuersa precognitio sit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fit aũt vt cognoscamus q̃dã p̃us cognoscẽ tes. Quorũdã et simul accipiẽtes cognitio/nẽ, veluti q̃cũq; sunt sub vli quoꝝ hr cogni/tio. Nã oẽm triãgulũ tres angulos duobus rectis eq̃les hrẽ antea sciuimus, at id qd est in semicirculo triãgulũ esse simul inducẽtes agnouimus. Hoc. n. pacto nonnullas disci/mus rerum, ꝛ non per mediũ extremum co gnoscimus, quecunq; iam singulares sunt, ꝛ de nullo predicantur subiecto.

¶ Est aũt cognoscẽ alia qdẽ p̃us cognoscẽtẽ, Uide i dec. Com. 3. quorũdã aũt simul accipe notitiã, vt q̃cunq; ꝯtigũt eẽ sub vlibus, quoꝝ hñt cognitionẽ. Q. n. ois triãgulus hz tres angulos duobꝰ rectis eq̃les p̃sciuit, q võ h qd est in semicir culo triãgulus sit, sil' iducẽs cognouit. Quo Uide i dec rũdã. n. hoc mõ disciplina est, ꝛ nõ p medius vltimũ cognoscit: vt quecunq; iam singula rũ contingũt esse ꝛ non de subiecto aliquo.

Triangulus in semicirculo

¶ Determinat modũ p̃cognitionis ex parte ipsius ordi/nis, quẽ qdez p̃cognitio iportat. Est. n. aliqd p̃us altero D
ꝛ fm tps, ꝛ fm nãz. Et hic duplex ordo in p̃cognitione Prioti. 3[a]. 2° ord. in p̃ecogni. ser.
ꝯsiderãdus est. Aliqd. n. p̃cognoscit p̃us, sicut p̃us no/tum tpe. Et de his dicit q alia ꝯtigit cognoscere aliquẽ cognoscẽtẽ ea p̃us tpe, q; illa qbus p̃cognosci dicuntur. Expo. p[a].
Quedã võ cognoscunt simul tpe, sed sunt p̃us nã. Et de his dicit q quorũdã p̃cognitoꝝ simul tpe est accipe no/titiã, ꝛ illoꝝ qbus p̃cognoscunt. Que aũt sunt ista ma/nifestat subdẽs, q hmõi sunt q̃cũq; ꝯtinent sub aliqbꝰ vli/bus, quoꝝ hñt cognitionẽ. i. de qbus notũ est ea sub ta/libus vlibꝰ ꝯtineri. Et h vlterius manifestat p exẽpluz. E
Cũ. n. ad ꝯnẽ iferẽdã due p̃põnes requirant. s. maior ꝛ mi Maior p̃co. conclusioni.
nor, scita p̃põne maiori, nõdũ hr ꝯnis cognitio. Maior ergo p̃positio p̃cognoscitur ꝯclusioni non solũ nã, sed tẽ
pore. Rursus aũt si i minori p̃põne iducat, siue assuma/ Conclu[o] cuz mino. cogno.
tur aliqd ꝯtẽtũ sub vli p̃põne que est maior, de quo ma nifestũ nõ sit q sub h vli ꝯtineat, nõdum hr ꝯnis cogni/
tio, q̃ nõdũ erat certa veritas minoris p̃põnis. Si autẽ Nã sil' tpe co gno. i mino.
in minori p̃põne assumat terminus, de quo manifestuz sit q ꝯtinet sub vli in maiori propõne, pz veritas mino/ris propõnis, q̃ id qd accipit sub vli, hz eius cognitio/nem, ꝛ sic statim hr ꝯnis cognitio. Ut si sic demõstraret aliqs, ois triãgulus hz tres angulos eq̃les duobus re/ctis. ista cognita nondũ hr ꝯnis cognitio, sed cuz postea accipit hec, figura in semicirculo descripta est triangu/lus, statim scit q hz tres angulos eq̃les duobus rectis. Si aũt non esset manifestũ q hec figura in semicirculo descripta esset triãgulus, nõdũ statiz inducta assumptio ne sciret ꝯ. sed opz vlterius aliqd mediuz q̃rere, per qd demõstraret hãc figurã esse triãgulũ. Exẽplificãs autez F
Phs de his que cognoscunt ante ꝯnem prius tpe, dicit q aliqs per demonstrationẽ ꝯnis cognitionẽ accipiens 1[a]
hãc p̃põnem p̃sciuit et fm tps. s. q ois triãgulus hz tres angulos duobus rectis eq̃les. Sz inducẽs hanc assum ptionẽ. s. q hoc qd est i semicirculo sit triãgulus, supple tpe simul cognouit ꝯnem, q̃ hoc inductũ hz notitiã vni uersalis sub quo ꝯtinet, vt nõ oporteat vlterius mediũ

Vlti. querere. Et ideo subdit q[ue] [quorundã est hoc mõ discipli/na] .i. eorum accipit cognitio per se, et nõ op[or]z ea cognosce re p[er] aliqđ aliud mediũ, qđ sit vltimum in resolõne, qua
G mediata ad imediata reducunt. Vel põt legi sic. Quod [vltimũ] .i. extremũ qđ accipit sub vlt medio nõ cogno scatur esse sub illo vlt per aliqđ aliud mediũ. Et q̃ sunt ista que hñt cognitionem sui vlt manifestat subdẽs. q[ue] hui[us] sunt singularia, q̃ nõ dicũtur de aliquo subo, cũ in/ter singularia et spẽm nullũ medium possit inueniri.

¶ Antea v[er]o q̃z sit iductio, vel rõcinatio facta, partim fortasse dicẽm est scire, partim nescire. Qđ.n. non sciuit si sit simplr, id quoquo mõ scit. Duob[us] rectis eq̃les hẽc pz hoc pacto q[ui]dem scire, q[uia] vlr scit, simplr v[er]o nescire.

¶ Anteq̃z sit iducere, aut accipree syllz, quo/dãmodo fortasse dicẽdũ est scire, modo aũt alio nõ. Qđ.n. nesciuit si est simplr, hic quo/dãmodo sciuit. Et q[ue] duos rectos hz hoc ne sciuit simplr, sed manifestũ est q[ue] sic qdẽ scit: simpliciter autem non scit. LECTIO.III.

Com.4. Postq̃z ostendit Phs quõ op[or]z p̃cognoscere q̃daz alia anteq̃z de [con]ne cognitio sumatur. nũc vult oñdere quõ ipsaz [con]nẽ [con]tingit p̃co/gnoscere anteq̃z cognitio sumat de ea p[er] syl
H logismũ, vel inductionez. Et circa hoc duo
Expo. l̃e. facit. Primo nãq[ue] determinat veritatẽ dicẽs q[ue] anteq̃z i/ducatur inductio, vel sylls ad faciendũ cognitionem de aliq̃ [con]ne, illa [con] quodãmodo scitur, et quodãmodo non.
2e Vlti. Simpliciter enim nescit, sed solũ fm quid. Sicut si de/beat probari ista [con]: triãgulus hz tres angulos equales
Con. p̃cco. fm quid. duobus rectis, anteq̃z demõstret, ille qui p[er] demõstratio nem accipit scientiã eius, nesciuit simplr, sed scit fm qd. Unde quodãmodo p̃sciuit, simplr aũt nõ. Cuius quidẽ
Lectione p̃cedenti. rõ est, q[uia] sicut iam ostẽsum est op[or]z p̃ncipia [con]ni precogno scere. Principia aũt se hñt ad [con]nes in demõstratiuis, si/cut cause actiue in nãlibus ad suos effectus. Unde in 2°
T.c.31. Lec.5. physicorũ p[ro]positiones syllogismi ponũtur in gñe cau/se efficiẽtis. Effectus aũt anteq̃z producat in actu, p̃exi/stit quidẽ in causis actiuis virtute, non autẽ actu: qđ est
T.c.viii. simpliciter esse. Et silr anteq̃z ex principijs demonstrati uis deducatur [con]clusio, in ipsis p̃ncipijs quidẽ precogni tis p̃cognoscit [con]clusio virtute, non tamẽ actu. Sic eniz in eis preexistit. Et sic patet q[ue] non precognoscitur sim/pliciter, sed fm quid est. ¶ Secundo ibi.

¶ Quod nisi ita sit, eueniet ea profecto, que ẽ in Menone dubitatio. Aut enim nihil quis quam discet, aut ea que scit.

¶ Si v[er]o nõ. Menonis ambiguitas [con]tingit. Aut enim nihil discent, aut que nouerunt.

I ¶ Excludit ex veritate determinata quãdã dubitationẽ,
Dubi. plato. quã Plato ponit in libro Menonis, sic intitulato ex no mine sui discipuli. Est aũt dubitatio talis. Inducit enim quẽdam oĩno iperitũ artis geometrice iterrogatũ ordi/nate de p̃ncipijs per se notis, ex q̃bus geometrica [con] con cludit, incipiẽdo ex p̃ncipijs per se notis, ad que oĩa illa ignorus geometrie id qđ ver[um] est rñdit, et sic deducendo q̃õnes vsq[ue] ad [con]nem per singula verũ rñdit. Ex hoc igit vult hẽ, q[ue] et illi qui vidẽtur impiti aliquaruz artiũ, an/teq̃z de eis instruant, earũ notitiã hñt. Et sic sequitur q[ue] vel homo nihil addiscat, vel addiscat ea q̃ prius nouit.
Expo. p̃me Circa hoc ergo q̃tuor facit. Primo.n. p[ro]ponit q[ue] p̃dicta dubitatio vitari nõ põt, nisi supposita p̃determinata ve/ritate. s. q[ue] [con] quam quis addiscit per demõstrationẽ, vel iductionem, nota erat nõ simplr. sed fm q[ue] est virtute in Vlti.
K suis p̃ncipijs, de q̃bus aliq̃s ignarus scie iterrogat[us] ve/ritatẽ rñdere põt. Scdm v[er]o Platonis sniaz [con] erat p̃co/gnita simplr. Vñ non addiscebat de nouo, sed potius p[er] deductionẽ aliquã rõnis, in memoriã reducebat. Sicut ẽt de formis nãlibus Anaxagoras ponit q[ue] ante gñatio nem p̃existebãt in mã simplr. Ar. v[er]o ponit q[ue] p̃existunt in potẽtia, et non simpliciter. ¶ Secundo cum dicit. Cõ. p̃cogni. fm Plato.

¶ Nõ.n. ita dĩm est, vt qdã soluere enituntur. Scis ne oẽm dualitatẽ esse parẽ. Annuenti v[er]o iterrogato offerũt ei dualitatem quãdã, quã qdẽ nõ putabat eẽ, q̃re nec parẽ eẽ. Sol uunt igit nõ oẽm se scire dicẽtes esse parem dualitatẽ, sed eã quã sciunt esse dualitatem.

¶ Nõ.n. sicut qdã argumẽtant soluere dicẽ dum, est nũqd sciuisti oẽm dualitatẽ, qm̃ par est aut nõ. Dicẽte aũt sic, attulerãt quandaz dualitatẽ, quam non opinatus est esse. Sol/uunt enim dicẽtes nõ cognoscere oẽm dua litatẽ parẽ esse: sed quã sciũt q[ue] dualitas sit.

¶ Oñdit falsaz q̃rũdã obuiationẽ ad dubõnẽ Platõis, q[uia] s. dicebãt q[ue] [con] oñq̃z demrãret, vel q̃cũq[ue] mõ addisceret, nullo mõ erat cognita. Poterat.n. eis obijci fm Plato/nis dubõnẽ h[un]c mõ. Si q[ui]s iterrogaret ab aliq̃ iperito: nũ quid tu scis q[ue] ois dualitas par est, et dicẽte eo. i. [con]cedẽte se scire, afferret quãdã dualitatẽ, quã ille iterrogatus nõ opinaret eẽ, puta illã dualitatẽ q̃ est 3[us] p[ar]s senarij, [con]clude ret q[ue] sciret 3[am] p[ar]tẽ senarij eẽ nũm parẽ, qđ erat ei icogni tũ, s[ed] p[er] dmr̃ationẽ iductã addiscit. Et sic vi[detur] seq[ui] q[ue] vel nõ h[oc] addiscat: vel addidiscerit qđ p̃us sciuit. Ut igr hãc du bitationẽ euitarẽt soluebãt dicẽtes, q[ue] ille iterrogatus q[ui] rñdet se scire q[ue] ois dualitas sit nũs par, non dixit se co/gnoscere oẽm dualitatẽ simplr, s[ed] illã quã sciuit eẽ duali tatẽ. Vñ cũ ista dualitas, q̃ ẽ illata fuerit ab eo penit[us] ico gnita siue ignota, nullo mõ sciuit q[ue] hec dualitas eẽt nu/merus par. Et sic seq̃tur q[ue] apud cog̃scẽtẽ p̃n[us]. nullo mõ [con] sit p̃cognita, neq[ue] simplr, neq[ue] fm qd. ¶ Tertio ibi. Introduc. du. fm Pla. Expo. l̃e. 2e L Vlti.

¶ Et tñ sciunt qdẽ id cuius hñt demõstratio nem acceperũt. Acceperũt aũt nõ ois eius, qđ sciunt esse triãgulum, aut numerũ, s[ed] sim/pliciter de oi numero, atq[ue] triãgulo demon/strationẽ. Nulla.n. huiuscemodi p[ro]põ sumi/tur: quẽ tu scis numerũ, aut quã scis rectarũ linearũ figurã: sed absolute de quolibet.

¶ Et ẽt sciunt, q[ue] cuius vere demonstrationẽ hñt, et cuius acceperũt. Acceperunt aũt non de omni cuius vtiq[ue] sciunt q[ue] triãgulus, aut numerus sit, sed simplr de omni numero, et triangulo. Neq[ue].n. vna propositio accipitur huiusmodi, q[ue] quẽ tu nosti numerũ: aut quã nosti rectam lineam, sed de omni.

Linea recta.

¶ Improbat hãc solutionẽ hoc modo. Illud scit de quo demõstratio hĩ, vel de quo de nouo accipit demonstra/tio. Et hoc dĩ p[ro]p[ri]e addiscẽrẽ qui incipit scire. Addiscẽtes aũt nõ accipiũt demõstrationẽ de oi dualitate de q̃ sciũt, sed de oi simplr, et silr de oi numero, aut de oi triãgulo. Expo. l̃e. 2e

A Nō ergo veꝝ est ꝙ sciat de oi numero quē scit eē numerū, aut de oi dualitate quā scit eē dualitatē, sed de oi sim pliciter. Qꝫ aūt nō sciat de oi numero quē scit esse numerum, sed de oi simplr, pbat ibi [Neqꝫ.n. vna ppō 7c.] Cōclusio cū pmissis ꝯuenit in terminis. Nā subm 7 pdi

Ibi. catū ꝯnis sunt maior 7 minor extremitas in pmissis. Sꝫ in pmissis nō accipit aliq̄ ppositio de numero, aut de recta linea cū hac additione, quam tu nosti, sed simplr de omni. Neqꝫ ergo ꝯclusio demōstrationis est cū additione pdicta, sed simpliciter de omni. ℂ Quarto ibi.

ℂ Sed nihil vt arbitror obstat: vt id sciat qȝ discit: sed si hoc pacto velut ea ratione qua discit eodem modo.

ℂ Sꝫ nihil (vt opinor phibet) qm̄ ē qȝ addiscit sic scire: est aūt sic ignorare. Incōueniēs n. non est si scit quodāmō quod addiscit: sed si hoc modo vt inquātum addiscit: 7 scit.

B ℂ Ponit verā solonē dubitationis pdicte fm pdeterminatā veritatē dicēs. ꝙ illud qȝ qs addiscit nihil phibet

Expo. 1ᵉ.
Ibi. p quodāmodo scire, 7 quodāmodo ignorare. Nō.n. est icōueniēs, si aliqs quodāmō pściat id qȝ addiscit, sꝫ eēt icōueniēs si hoc mō pcognosceret fm ꝙ addiscit. Addi

Addiscere scere.n. pprie est sciam in aliquo gñari. Qȝ aūt gñatur añ gñatiōē nō fuit oino ens, sed quodāmō ens, 7 quodāmō non ens. Ens qdē in potētia, nō ens vo actu. Et B

Generari. est gñari, reduci de potētia in actū. Unde nec id qȝ quis addiscit erat oino prius notū, vt Plato posuit, nec oino ignotū, vt fm solonē supra iprobatā ponebaf. Sꝫ erat notū potētia siue vtute in pncipijs precognitis vlibus, ignotū aūt actu fm ppriā cognitionē. Et hoc est addiscere reduci de cognitione potētiali seu virtuali, aut vniuersali in cognitionem propriam 7 actualem.

ℂ Scire aūt vnūquāqꝫ rem simplr: sed nō vt sophiste per accidens arbitramur.

Vide I anno. Com. 5. ℂ Scire autē opinamur vnumquodqꝫ simpliciter: sed non sophistico modo: quod est fm accidens. LECTIO. IIII.

C Ostēsꝫ osidit Phs necessitatē syllogismi demōstratiui, hic iā icipit de ipso syllogismo demōstratiuo determinare. Et diuiditur in duas ptes. In pma determinat de syllogismo demōstratiuo, in scda de medio ex quo syllo demōstratiuus pcedit. Et B in scdo libᵒ. ibi [Que

Lec.1ᵉ. stiones sunt eqles numero.] Pma diuidif in duas. In pma determinat de syllogismo demōstratiuo absolute, in scda cōparādo demonstrationē vlem ad demonstratio

Lec.37. nem particularē, ibi [Cū aūt demōstratio sit alia quidē vniuersalis.] Pma in duas diuidit. In pma determinat de syllogismo demōstratiuo. In scda ostēdit ꝙ nō fit

Lec.31. in demōstrationibus in infinitū pcedere. ibi [Est autē ois syllogismus p tres terminos.] Pma diuidif in duas. In pma determinat de syllogismo demōstratiuo p quez

Lec.27. acqrimus scientiam. In scda ostēdit quō et in nobis per syllogismū acqritur ignorātia, ibi [Ignorātia autē fm negationē.] Circa pmū tria facit. Pmo determinat de syllo demōstratiuo ostēdēdo qd sit. Scdo determinat de mā sylli demōstratiui ostēdēdo que 7 q̄lia sint ex qui

Lec.9. bus est. ibi [Qm̄ autē impoīe est.] Tertio determinat de forma ipsius ostēdendo in qua figura pcipue fiat. ibi [Figuratū aūt magis faciēs scire.] Circa pᵐ tria facit.

D
Lec.5.
Lec.7. Pmo ostēdit de demōstratiuo syllo qd est, 2ᵒ notificat qdā que in diffōne syllogismi demōstratiui ponunf. ibi [Est aūt pnᵐ demonstrationis.] tertio excludit quosdam errores qui ex pmissis circa demōstrationem oriri possunt. ibi [Quibusdā quidē igitur.] Circa primum sciendū est ꝙ in oibus que sunt pp finē, diffinitio que est per causam finalē, est ro diffōnis que est per cōm materialem, 7 mediū probās ipsam. Propter hoc enim ops vt domus fiat ex lapidibus 7 lignis, qꝛ est operimētum protegēs nos a frigore 7 estu. Sic igif de demōstratione ponit hic duas diffōnes, quarū vna sumif a fine demōstrationis qȝ est scire. Et ex hoc ꝯcludit altera q̄ sumitur a mā demōstrationis. Unde circa hoc tria facit. Pmo diffinit ipsum scire. Scdo diffinit demōstrationē p finē, eius qui est ipsum scire. ibi [Dicimus aūt scire.] Tertio ex vtraqꝫ diffōne ꝯcludit diffōnem demonstrationis que sumif per cōparationē materie demōstrationis, ibi [Si igitur est scire vt posuimus.] Circa pmū quinqꝫ facit. Pmo.n. determinat cuiusmodi scire sit qȝ diffinire intēdit. Circa qȝ sciēdū est ꝙ aliqd dicimur scire simpliciter qñ scimus id in seipso. Dicimur scire aliqd fm qd qñ scimus illud in alio in quo est, vel sicut ps i toto. Sicut sciētes domū dicimur scire parietes. Uel sicut accidens in subiecto, sicut sciētes corīscū diceremur scire venientē. Uel sicut effectus in cā, sicut dictū est supra ꝙ ꝯnem percipimus in pncipijs. Uel quocūqꝫ siā mō. Et hoc est scire per accñs: qꝛ scito aliquo p se, dicimur scire id qȝ accidit ei quocūqꝫ mō. Intēdit igif Phs diffinire scire simplr, non autem scire fm accidens. Dic̄enīꝫ modus sciendi est sophisticus. Utuntur enim sophiste tali modo orguendi. Cognosco coriscū, coriscus est veniēs, ergo cognosco venientem. ℂ Secundo cum dicit.

ℂ Cum causam ob quā res est: illius causaꝫ esse: 7 fieri nō posse: vt res aliter sese habeat cognoscere arbitramur.

ℂ Cum causam arbitramur cognoscere propter quam res est: 7 qm̄ illius causa est: 7 nō est contingere hoc aliter se habere.

ℂ Ponit diffōnē ipsius scire simplr. Circa qȝ ꝯsiderādū est ꝙ scire aliqd est pfecte cognoscere ipm, B aūt est pfecte apphēdere ipsius veritatē. Eadē.n. sunt pncipia esse rei 7 veritatꝫ ipsiꝰ: vt pꝫ ex 2ᵒmeta. Ops ḡ sciētē si est pfecte cognoscēs ꝙ cognoscat cām rei scite. Et pp hoc dicit [cū cām arbitramur.] Si aūt cognosceret cām tm̄, nōdum cognosceret effectū in actū, qȝ nō est scire simplr, sed virtute tm̄, qȝ est scire fm qd, 7 q̄si p accñs. Et ideo ops sciente simplr, cognoscere et applicationē cāe ad effectū. Et pp B dicit [Et qm̄ illius cā est.] Quia vo scietia est et certa cognitio rei, qȝ aūt ꝯtingit aliter se hēe nō potest aliqs per certitudinē cognoscere, ideo vlterius ops ꝙ id qȝ scitur non possit aliter se habere. Quare igitur scientia est perfecta cognitio ideo dicit. [Cum causam arbitramur cognoscere.] Quia vo est actualis cognitio per quam scimus simpliciter, addit [Et quoniam illius est causa.] Quia vo est certa cognitio, subdit [Et non est ꝯtingere aliter se habere.] ℂ Tertio ibi.

ℂ Patet igif ipsuꝫ scire tale qd esse. Nā 7 hi q nesciūt 7 hi q sciūt: ita sese habere putant: quoꝝ ipsi scientes: 7 ita sese etiam habent.

ℂ Manifestū igif est ꝙ hmōi aliqd scire sit. Et nāqꝫ nō scientes 7 scientes: hi quidē opinantur ipsi sic se hēre: sciētes aūt 7 eaꝫ habēt.

ℂ Manifestat positā diffōnem pp hoc ꝙ tam scientes ꝙ non sciētes, estimātes tm̄ se scire, hoc mō accipiunt scire sicut dictū ē. Nō sciētes.n. q estimāt se scire, opinant sic se hēe in cognoscēdo sicut dictū est. Sciētes aūt vere, sic

Diffō in his que sunt pp finem.

Scire sim: & & fm qui.

E

Lec. pcedē.

Ad diffi. scire simplr.

Expo tex.

F

Lec. 4. lec. 2. te. ex. pme.

Expo. 1ᵉ pᵉ diffi. scire.

Scire non simplr.

Expo. 2ᵉ pte diffi.

Ibi. p diffi.

Epilo. totius expo.

Expo. 1ᵉ.

G

Lec.cō.18. Lec.15. Signi° noīs C p.5. se habent. Est aūt hec recta manifestatio diffōnis. Diffinitio.n. est rō quā significat nomen, vt di in 4° meta. Significatio aūt noīs accipiēda est ab eo qō intēdunt cōiter loquētes per id nomē significare. Un̄ ⁊ in 2° topicoꝝ dicitur, ꝙ noībus vtēdū est, vt plures vtunť. Si qs etiā recte ꝯsideret per hāc notificationē magis ostēdiť qd significet nomē, q̄ӡ directe aliqd significetur. Nō.n. notificat sciētiaӡ, de qua proprie posset diffinitio assignari, cū sit species alicuius generis, sed notificat ipsuӡ scire. Unde ⁊ a principio dixit. [Scire autem opinamur ⁊c.] ⁊ non dixit, Scire est aliquid tale. ¶ Quarto ibi. (Prīn lec.)

¶ Quare cuius simpliciter est sciētia, id vt aliter sese habeat fieri omnino non potest.

(Vide i anno.) ¶ Quare cuius simpliciter est scientia: hoc impossibile est aliter se habere.

¶ Concludit correlariū qōdā ex diffōne posita. s. ꝙ illud de quo simplr̄ est scia opӡ eē necessariū. ¶ Quinto ibi.

¶ Si igitur ⁊ alius sciendi sit modus: posterius explicabimus.

¶ Siquidem igitur ⁊ alius est sciēdi modus, posterius dicetur.

H ¶ Rn̄det tacite qōni, vtrū. s. sit aliquis alius modus sciēdi a p̄dicto. Qō promittit se dicturū in sequentibus. Est (Lec.13.) enim scire per effectū. vt infra patebit. Dicimur etiā aliquo modo scire ipsa principia indemōstrabilia, quoruӡ non est accipere causam. Sӡ proprius ⁊ perfectus sciendi modus est qui predictus est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Addimus ēt p demonstrationē etiā scire.

¶ Dicimus autem, quia scire per demōstrationem est intelligere.

¶ Diffinit syllm̄ demōstratiuū per opatione ad finē suuӡ qui est scire. Circa qō tria facit. Primo ponit ꝙ scire est finis syllogismi demōstratiui siue effectus eius cum scire nihil aliud esse videatur q̄ӡ intelligere veritateӡ alicuius cōclusionis per demōstrationem. ¶ Secundo ibi. (Expō tex.)

¶ Demonstrationem autem dico ratiocinationem eam, que scientiam efficit.

(Vide i anno.) ¶ Demonstrationem auteӡ dico syllogismū apodicticon. i. facientem scire.

¶ Diffinit syllm̄ demōstratiuū per huiusmodi finem, dicens ꝙ demōstratio est syll's scientialis, idest faciens scire. ¶ Tertio exponit hoc qō dixerat scientialem ibi. (I)

¶ Eam ꝟo scientiaӡ efficere dico: qua scimus eam ipsam habendo.

¶ Sed scientialem syllogismuӡ dico, ꝑm quē in habendo ipsum scimus.

¶ Dicēs ꝙ scialis syll's dī, ꝑm quem scimus, inquantum ipsum habemus, ne forte aliqs syllogismū scientialē intelligeret quo aliqua scia vteretur. ¶ Deinde cuӡ dicit.

¶ Si igiť ipsuӡ scire tale est q̄le possumus, necesse est ⁊ demonstratiuā sciam ex veris, ⁊ p̄mis medioq̄ӡ vacātib⁹, ⁊ ex notiorib⁹, ⁊ prioribus ipsa cōclusione, causisq̄ӡ eiusdem esse.

¶ Si igiť est scire vt posuimus: necesse ē ⁊ demōstratiuā sciaӡ ex veris esse, ⁊ p̄mis, ⁊ imediatis, ⁊ notiorib⁹, ⁊ p̄orib⁹ ⁊ causis ꝯclōnis.

K ¶ Cōcludit ex p̄dictis diffōnē syllogismi demōstratiui ex mā sumptam. Et circa hoc duo facit. Primo concludit. Scdō manifestat ibi [Verū qdē igiť opӡ scire.] Circa primū tria facit. Primo proponit ꝯditiam qua demōstrationis mālia diffō ꝯcludiť ex p̄missis dicēs. ꝙ si scire h̄ significat qō diximus cām rei cognoscere ⁊c. nece est ꝙ demōstratiua scia. i. q̄ per demr̄atione acqriť, procedat ex ꝓpōnibus veris, p̄mis, ⁊ imediatis. i. que nō p aliqō mediū demōstranť, sed p seipsas sunt manifeste. Que qdem imediate dicunť iquātū carēt medio demōstrante, p̄° aūt in ordine ad aiias ꝓpōnes q̄ p eas ꝓbanť. Et iterū ex notioribus, ⁊ p̄orib⁹, ⁊ causis ꝯnis. ¶ Scdō ibi. (Expo.1.) (Propōnes demon. ime ⁊ p°quare.)

¶ Sic eni erunt ⁊ ipsa principia propria eius, quod demonstratur.

¶ Sic enim erunt ⁊ principia propria eius, quod demonstratur.

¶ Excusat se ab additione alterius particule, q̄ videbať apponenda, ꝙ. s. demōstratio ex ꝓprijs principijs procederet. Sed ipse dicit ꝙ hoc intelligitur per ea que dicta sunt. Nā qr̄ propōnes demonstrationis sunt cause conclusionis. necesse est ꝙ sint ꝓpria p̄ncipia eius. Opӡ eni esse causas propotionatas effectibus. ¶ Tertio ibi. (Expo.tex.) (2° phy.t.c.38. lec.6.ex.vi.)

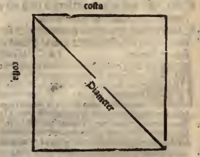
¶ Nam rōcinatio qdem sine his erit: demonstratio ꝟo nō erit, scientiā enim non faciet.

¶ Syllogismus qdeӡ erit ⁊ sine his, demonstratio aūt nō erit. Nō enim faciet sciētiam.

¶ Manifestat p̄misse ꝯditie necessitatem dicens, ꝙ lӡ syllogismus nō requirat p̄missas ꝯditiones in propositionibus ex qbus ꝓcedit, requirit tamē eas demōstratio. Aliter enim non faceret scientiā. ¶ Deinde cum dicit. (Expo.p̄°.) L (Sit.)

¶ Vera igiť eē opӡ, qr̄ fieri negt vt id qō nō ē sciať: veluti diametruӡ cōmēsurabilem esse.

¶ Verū quidē igiť opӡ esse, qm̄ non est scire quod non est, vt ꝙ diametros sit symetros.

¶ Manifestat positā diffōnem manifestās ēt qō imediate dixerat. s. ꝙ nisi p̄misse ꝯditiones demonstrationi adessent scientiam facere non posset. Primo ergo ostendit quod semꝑ procedit ex veris ad hoc ꝙ sciētiam faciat, qr̄ quod non est nō ꝯtingit scire, sicut diametrum esse symetrum. i. cōmensurabilem lateri quadrati. Dicūtur.n. quātitates incōmensurabiles, quarū non pōt accipi aliqua mēsura cōis, ⁊ huiꝰ quātitates sunt, quarū non est proportio adinuicē sicut numeri ad numerū, qō quideӡ ꝯtingit de diametro quadrati ⁊ eius latere, vt pӡ ex decimasexta Euclidis. Qō aūt non est verū: non est. Naӡ eē ⁊ esse verū cōuertūtur. Opӡ ergo id qō scitur esse veruӡ. Et sic conclusioneӡ demonstrationis que facit scire opӡ esse veram, ⁊ per consequens eius propositiones. Non enim contingit verum sciri ex falsis, ⁊ si concludi possit ex eis: vt infra ostendet. ¶ Secundo ibi. (Expō.4.) (Quātitates icōmēsurabiles.) M (2° meta.cō.4. le.2.2.exp.p̄°.) (L.e.13.exp.8.)

¶ Ex primis aūt ⁊ īdemōſtrabilib⁹ eē, q2 nō
ſciet nō hñs demōſtrationē ipſoꝝ. Scire.n.
nō per accñs ea quoꝝ eſt demōſtratio, nihil
aliud eſt ſane, q̄ȝ demonſtrationem habere.

¶ Ex primis aūt indemonſtrabilibus eſt: q2
nō ſciet non hñs demōſtrationē ipſoꝝ. Sci
re enim eſt habere demōſtrationem, quorū
demonſtratio eſt, non ſm̄ accidens.

¶ Oſtēdit ꝙ demōſtratio ſit ex p̄mis ⁊ imediatis, ſiue in/
demōſtrabilib⁹. Nō.n. ɔtingit aliquē hīc ſciam, niſi ha
Expo. p^a. beat demōſtrationē eoꝝ quoꝝ pōt eſſe demſ̄atio. ⁊ hoc
Ulti. dico per ſe, ⁊ non per accñs. Et hoc iō dicit, q2 poſſibile
eſſet ſcire aliquā ɔnem non hñs demōſtrationē p̄miſſo/
A rum, et ſi eſſent demōſtrabilia, q2 ſciret eā per alia p̄ici/
pia, ⁊ hoc eſſet ſm̄ accñs. Detur ergo ꝙ aliqͣ demōſtra
tor ſyllogiȝet ex demſ̄abilibus ſine mediatis. aut ergo
hȝ illoꝝ demſ̄ationē, aut nō hȝ. Si non hȝ ergo non ſcit
Lec. 31. vſq ad. 36. p̄miſſas, ⁊ ita nec ɔnē pp̄ p̄miſſas. Si aūt hȝ, cum in de/
mōſtrationibus nō ſit ꝓcedere in infinitū, vt infra oſten
Demō. quo. ex imme. det, tādem erit deuenire ad aliqua imediata ⁊ indemon
ſtrabilia. Et ſic demōſtratio opȝ ꝙ procedat ex imedia/
tis, vel ſtatim, vel per aliqua media. Unde ⁊ in primo li
Cap. i. bro topicoꝝ dicit, ꝙ demōſtratio eſt ex ꝓprijs, ⁊ veris,
aut his que per ea fidem ſumpſerunt. ¶ Tertio ibi.

¶ Cauſe ēt ſint opȝ, ⁊ notiora ac priora. Cau/
ſe, q2 tūc ſcimus cū cognoſcim⁹ cām. Priora
ſiqdē: ⁊ cāe ſunt ⁊ antea cognita, nō illo mō
ſolū qd ſignificēt: ſed altero etiā mō. Duplr
aūt ſunt p̄ora notiorave. Nō.n. idē eſt prius
nā, ⁊ nr̄a ex pte p̄us, neqȝ notius, ⁊ nobis ēt
notius. Atqȝ ea qdē ad nos priora notiora/
ue dico, q̄ ꝓpinqͥora ſenſui ſunt: ea vō ſimplr
p̄ora notiorave: q̄ a ſenſu lōgius diſtāt. Sūt
aūt remotiſſima qdeȝ ea, que ſunt vlia maxi/
me. Propinqͥſſima vō ſingularia ipſa. Atqȝ
hec inter ſeſe opponuntur. Ex primis auteȝ
eſſe nihil aliud eſt, q̄ȝ ex proprijs p̄ncipijs eſ
ſe. Idē enim primū atqȝ principium dico.

¶ Cās quoqȝ notiores opȝ eē, ⁊ primas cās:
qm̄ tūc ſcimus cū cās cognoſcimus. Et prio
res ſi vere ſunt cāe, ⁊ notiores, nō ſolū altero
Vide i anno. mō itelligēdo, ſȝ in ſciēdo qm̄ ſunt. Priora
aūt ⁊ notiora duplr ſunt. Nō.n. idē eſt nā: ⁊
ad nos p̄us: neqȝ notius nā: ⁊ nobis notius.
Dico aūt p̄ora ad nos ⁊ notiora ꝓxima ſen/
ſui: ſimplr aūt priora ⁊ notiora, q̄ lōgius ſunt.
Sūt aūt qdē lōgiora vlia: maxime aūt ꝓpin/
quiora ſenſui ſingularia. Et opponūtur hec
adinuicē. Ex p̄mis aūt eſt: qd ex ꝓprijs p̄nci/
pijs eſt. Idē.n. dico idem primū ⁊ principiuȝ.

¶ Probat ꝙ demōſtrationis ꝓpōnes ſint cauſe ɔnis, q2
B tūc ſcimus cū cās cognoſcimus. Et ex h̄ oñdit vlterius
ꝙ ſint priores ⁊ notiores, q2 oīs cā eſt nālr p̄or ⁊ notior
Expo. p^a 12^e. ſuo effectu. Opȝ aūt ꝙ cā ɔnis demonſtratiue ſit notior
non ſolū quātū ad cognitionē qd eſt, ſed ēt quātū ad co
gnitionē q2 eſt. Nō.n. ad demſ̄andū ꝙ eclipſis ſolis eſt,
ſufficit ſcire ꝙ eſt lune interpoſitio, ſed opȝ ēt ſcire ꝙ lu/
na interponit̄ īter ſolē ⁊ terraȝ. Et q2 p̄us ⁊ notius dr̄ 2^r 2^e c. 4. dist.
ſ. quo ad nos ⁊ ſm̄ nām, dicit ɔſ̄r ꝙ ex ea qbus proce
dit demōſtratio ſunt p̄ora ⁊ notiora ſimplr ⁊ ſm̄ nām, ⁊
non quo ad nos. Et ad huiꝰ expōnē dicit ꝙ priora ⁊ no 5^e 6^e.
tiora ſimplr ſunt illa q̄ ſunt remota a ſenſu, vt vlia. Prio
ra ⁊ notiora quo ad nos ſunt ꝓxima ſenſui. ſ. ſingularia
q̄ opponunt̄ vlibus, ſiue oppōne prioris ⁊ poſterioris, 7^e.
ſiue oppōne propinq ⁊ remoti. ¶ Uidet̄ aūt ɔ̄rium hu/ Dubium p^m
ius haberi in p̄ phyſicoꝝ, vbi dī ꝙ vlia ſunt priora quo In p^a c. 1. c. 3.
ad nos, ⁊ poſteriora ſm̄ nām. ¶ Sed dōm eſt ꝙ hic lo/ Solu.
quitur de ordine ſingularis ad vle ſimplr, quoꝝ ordinē
opȝ accipe ſȝ ordinē cognitionis ſenſitiue ⁊ intellectiue
in nobis. Cognitio aūt ſenſitiua eſt in nobis p̄or intelle
ctiua, q2 itellectualis cognitio ex ſenſu ꝓcedit in nobis.
Uñ ⁊ ſingulare eſt prius ⁊ notius quo ad nos q̄ȝ vle. In
p̄ aūt phyſicoꝝ nō ponit̄ ordo vlis ad ſingulare ſimplr,
C ſed magis vlis ad minus vle, vtputa aīalis ad hominē,
⁊ ſic opȝ ꝙ quo ad nos vlius ſit prius ⁊ magis notū. In
oī.n. gñone, qd eſt in potētia, eſt prius tpe ⁊ poſteri⁹ nā.
Qd aūt eſt cōpletū i actu eſt p̄us nā ⁊ poſterius tpe. Co
gnitio aūt gñis eſt q̄ſi potētialis in cōparatiōe ad cogni
tionē ſpēi, in q̄ actu ſciunt̄ oīa eſſentialia rei. Uñ ⁊ i gña
tione ſcie nr̄e p̄us eſt cognoſcere magis cōe q̄ȝ min⁹ cōe.
¶ Itē i lib° phyſicoꝝ dī ꝙ inata eſt nobis via ex nobis Dubium 2^m.
notiorib⁹. Nō ḡ demſ̄atio ſit ex his q̄ ſunt p̄ora ſimplr, p^o 4. c. 1. ex 2.
ſed quo ad nos. ¶ Sed dōm ꝙ hic loqͥtur ſm̄ ꝙ id qd Solo p^ma.
eſt in ſenſu eſt notius quo ad nos eo qd eſt in itellu. Ibi
aūt ſm̄ ꝙ id qd eſt notius quo ad nos eſt ēt i intellu. Ex
ſingularib⁹ aūt q̄ ſunt in ſenſu nō ſunt demſ̄ationes, ſed
ex vlibus tm̄ q̄ ſunt in itellectu. ¶ Uel dōm ꝙ in oī de/ Solu. 2.
mōſtratione opȝ ꝙ ꝓcedatur ex his q̄ ſunt notiora quo
ad nos, nō tm̄ ſingularibus, ſed vlibus. Nō.n. aliqd pōt
fieri nobis notū niſi per id qd eſt magis notum nobis.
Qñqȝ aūt id qd eſt magis notū quo ad nos, eſt ēt magis Qñqȝ magis no^m nobis, eſt mag. no. ſim/ pliciter.
notū ſimplr, ⁊ ſm̄ nām, ſicut accidit in mathematicis in
qbus pp̄ abſtractionē a mā, nō ſiūt demſ̄ationes niſi ex
p̄ncipijs formalib⁹. Et in talib⁹ ſiūt demſ̄ationes ex his D
q̄ ſunt notiora ſimplr. Iteȝ qñqȝ id qd eſt notius quo ad
nos, nō eſt notius ſimplr, ſicut accidit in nālib⁹ in qbus
eēntie ⁊ v̄tutes reꝝ pp̄ h̄ ꝙ in mā ſunt, ſunt occulte, ſȝ in
noteſcūt nobis ꝑ ea q̄ exterius de ipſis apparēt. Uñ i na
libus ſiūt demſ̄ationes vtplm̄ ꝑ effectus, qui ſunt notio
res quo ad nos, ⁊ nō ſimplr. Nūc aūt nō loqͥtur de hoc Demonſt. in vlibus.
mō demſ̄ationū, ſȝ de p̄. Quia vō in hac manifeſtatione
h̄ ēt omiſerat manifeſtare ꝙ demſ̄atio eēt ex ꝓprijs p̄n/ 8^e
cipijs, ɔſ̄r ſubdit ꝙ hī ēt ex p̄miſſis. Per hoc.n. qd dici
tur ꝙ demōſtratio eſt ex p̄mis, hī ꝙ ſit ex proprijs p̄nci/
pijs, ſicut ⁊ ſupius dictū eſt. Idē.n. vī eſſe p^m ⁊ p̄ncipiū.
Nam primū in vnoquoqȝ gñe ⁊ maximū, eſt cā omniuȝ Ulti.
eorum que ſunt poſt, vt dicit̄ in ſecūdo metaphyſice. T. c. 4. le. 2. ſ. expo. prime.

¶ Eſt autem demonſtrationis principium ꝓ
poſitio medio vacans. Ea vō medio vacat,
qua nulla eſt alia prior.

¶ Eſt autem principium demonſtrationis ꝓ
poſitio immediata. Immediata autem eſt,
qua non eſt altera prior. LECTIO. V.

Quia ſuperius Phs dixerat ꝙ demſ̄atio eſt Lec. hec. text. cap. 9.
ex p̄mis ⁊ imediatis, ⁊ hec ab ipſo nonduȝ
manifeſtata erāt, iō itēdit iſta manifeſtare. E
Et diuidit̄ in tres ptes. In p^a pte oſtēdit qd
ſit ꝓpō imediata. In 2ª oñdit ꝙ opȝ hꝰ ꝓpo
ſitiones eē notiores ɔne. ibi [Qm̄ aūt opȝ credere ⁊ ſci Le. imc. ſeq. lec. 3.
re.] In 3ª excludit quoſdā errores, q ex p̄dictis occaſio
nem habebāt. ibi [Quibuſdā qdē igit̄.] Circa p^m duo
facit. Primo oñdit qd ſit propō imediata. Scdo diuidit

eam. ibi [Immediati aũt p̃ncipij.] Circa p̃m hoc modo
Lec. 4. Expo. p̃. p̃cedit. Primo nãq3 resumit qđ supra dictũ est. s. q̃ p̃n^m demõstrationis sit ꝓpositio imediata. Nam et supra di/
xerat q̃ demõstratio est ex primis ꝛ imediatis. Secũdo
ibi [Immediata aũt.] Diffinit imediatã propõnẽ, ꝛ di/
Ulti. cit q̃ imediata propõ est qua nõ est altera p̃oꝛ. Cuius q̃/
dem notificatiõis rõ ex p̃dictis p3. Dictũ est. n. supra q̃
Lec. 4. tex. 2. demõstratio ex p̃oribus est. Quãcũq3 igif aliq̃ propõ est
mediata. i. hñs mediũ p̃ qđ demõstretur p̃um de subo,
op3 q̃ p̃ores ea sint ꝓpões ex qb⁹ demr̃etur. Nã p̃dica
tum 2nis per prius inest medio q̃3 subo, cui et per prius
inest mediũ q̃3 p̃dicatũ. Relinqtur ergo q̃ illa ꝓpositio
qua non est altera p̃ior sit imediata. ¶ Tertio ibi.

¶ Propositio altera enuntiationis est pars: vnum de vno complectens.

¶ Propositio autem est enuntiationis altera pars, vnum de vno.

¶ Ostendit qđ sit propõ que ponitur in diffõne mediate
ꝓpõnis. Et circa hoc tria facit. Primo nãq3 diffinit pro
Expo. p̃. positionẽ simplr̃, q̃ ꝓpõ est altera pars enũtiationis in
qua p̃dicaf vnũ de vno. H3 enim enũtiatio duas partes,
affirmationẽ ꝛ negõnẽ. Op3 eniz q̃ ois syllogizans alte
ram earũ proponat. Nõ aũt vtrãq3. Hoc enim est ꝓpriũ
eius, qui a p̃ncipio q̃õnez mouet. Unde per hoc separa/
F tur propositio a problemate. Sicut. n. in vno syllogismo
nõ ꝯcluditur nisi vnũ, ita op3 q̃ propositio que est syllo/
gismi p̃ncipiũ sit vna. Una aũt est in qua est vnũ de vno.
Unde per hoc q̃ Phs dicit vnũ de vno, sepataf propo/
sitio ab enũtiatione que dr̃ plures, in qua plura de vno,
vel vnum de pluribus dicitur. ¶ Secundo ibi.

¶ Differẽdi qdẽ q̃ vtrãuis accipit. Demonstrãdi ꝟo q̃ definite alteꝝ quod est verum.

Vide l. not. ¶ Dialectica sit̃ ẽ accipiẽs quãlibet. Demõstratiua alterũ determinate qm̃ verum est.

¶ Ponit dr̃am inter dialecticã propõnẽ ꝛ demõstratiuã
Expo. hu^me dicẽs, q̃ cũ propõ accipiat alterã partem enũtiationis,
dialectica aũt idifferẽter accipit quãcũq3 eaꝝ. H3. n. viã
ad vtrãq3 partẽ ꝯdictionis, eo q̃ ex ꝓbabilibus ꝓcedit.
Unde et ꝛ in ꝓponendo accipit vtrãq3 partem ꝯdictio/
Ulti. nis, ꝛ querẽdo vtrãq3 ponit. Demõstratiua aũt ꝓpõ ac/
G cipit alterã partẽ determiate, q2 nunq̃3 h3 demr̃atio viã
nisi ad verũ demõstrandũ. Uñ et semper ꝓponendo ac/
cipit verã partẽ ꝯdictionis. Propter hoc et non interro
gat, sed sumit qđ demõstrat quasi notũ. ¶ Tertio ibi.

¶ Enũtiatio est ꝯdictionis vtraq3 pars. Contradictio est oppõ: cuius nullũ per se mediũ est. Cõtradictionis partiũ: ea qdẽ qua quippiã cuipiã adiũgitur: affirmatio dr̃. Ea ꝟo q̃ qppiã a quopiã semouef: negatio nũcupaf.

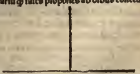
¶ Enũtiatio aũt ꝯdictionis quãlibet partem. Cõtradictio aũt est oppositio: cui⁹ nõ ẽ medium ꝫm se inuenire. Pars autẽ contradictionis que qdẽ aliqđ de aliquo: affirmatio est: que ꝟo aliquid ab aliquo: negatio est.

¶ Diffinit enũtiationẽ q̃ ponif in diffõne ꝓpõnis dicẽs,
Expo. hu^me H q̃ enũtiatio cõplectif vtranq3 partẽ ꝯdictionis, vt ex di
ctis p3. Quid aũt sit ꝯdictio ꝯñter ostendit dicens, q̃ cõ
2^e tradictio est oppositio, cuius nõ est mediũ ꝫm se. Quã/
Medi^m in p̃uat. oppo. ꝛ 2rijs imme. tio eniz in p̃uatione ꝛ in habitu, ꝛ in 2rijs imediatis nõ
sit mediũ circa determinatũ subm, tñ est mediuz simplr̃.
Nã lapis neq3 cecus neq3 vidẽs, ꝛ albedo neq3 par neq3
impar est. Hoc et quod hñt de imediatione circa deter/
minatum subm, hñt inquantũ aliquid participant cõtra
Priua^o dictionis. Na3 p̃uatio est negatio in subo determinato.
Et alterũ et ꝯrioꝝ imediatoꝝ est hñs aliquid ꝯdictio/
Cõtradi. caret me^o. nis. Sed ꝯdictio simplr̃ in oĩbus caret medio. Et hoc
non h3 ab alio, s3 ex seipsa. Et pp̃ h̃ dicit q̃ eius non est
mediũ ꝫm se. Exponit et ꝯñter quid sit pars ꝯdictionis.
Ult. Est. n. ꝯdictio oppõ affirmationis ꝛ negõnis. Unde alte
ra ps ei⁹ est affirmatio q̃ p̃dicat aliqđ de aliq̃, altera ꝟo
negatio q̃ remouet aliqđ ab aliquo. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Principioꝝ aũt rõcinãdi vacãtiũ medio: id qdẽ qđ fieri neqt vt demr̃ef: qđq3 nõ necesse est eũ hr̃e, qui discẽdo qđuis ẽ ꝑceptu/rus põ noiatur. Qđ ꝟo necesse est hr̃e docẽdum quẽlibet: dignitas appellaf. Sũt. n. talia q̃dã q̃ sese offerunt hisce q discũt, ad vnã/quãq3 sciam perdiscendã. Atq3 talibus hoc potissimum nomen tribuere consueuimus.

Vide i. annot. ¶ Immediati aũt principij syllogistici: põnez quidẽ dico quã non est mõstrare: neq3 est necesse habere docẽdum quemlibet. Quã ꝟo necesse est habere docẽdum quẽlibet: dignitatem vel maximã propositionem. Sunt. n. quedã huiusmodi. Hoc enim maxime in huiuscemodi nomen cõsueuimus dicere.

¶ Diuidit imediatũ p̃n^m. Et circa hoc duo facit. Primo
diuidit, scđo subdiuidit. ibi [Põnis aũt quedã.] Dicit
Expo. p̃. I ergo p̃ q̃ imediatũ p̃n^m syllogismi est duplex. Unũ qdẽ
qđ dr̃ positio, quã non ꝯtingit demõstrare, ꝛ ex hoc ime
diatum dr̃, neq3 tñ aliquẽ docẽdũ. idest qui doceri d3 in
2^e demonstratiua scia necesse est hr̃e, idest mente ꝯspicere,
siue ei assentire. Aliud ꝟo est qđ dr̃ dignitas, vel maxi/
3^e ma ꝓpositio, qua3 necesse est hr̃e in mente, ꝛ ei assentire
quẽlibet q doceri d3. Et manifestũ ẽ q̃ q̃dã p̃ncipia ta/ T. cõ. 9. lec. 6. tex. 3.
lia sunt, vt ꝓbaf 4° meta. de hoc p̃n°, q̃ affirmatio ꝛ ne
gatio nõ sunt simul vera, quoꝝ ꝯriuz nullus credere mẽ
te põt, ꝛ si ore proferat. Et in talibus vtimur noie predi Ult.
cto. s. dignitatis vel maxime ꝓpõnis, ꝓpter huiꝰ princi
pioꝝ certitudinẽ ad manifestãdũ alia. ¶ Ad huius aũt Nota. K
diuisionis manifestationẽ sciẽdũ est, q̃ q̃libet ꝓpõ cuius
p̃dicatũ est in rõne subiecti est imediata, ꝛ p̃ se nota, quã
tum est de se. Sed q̃rũdã ꝓpõnum termini sunt tales, q̃ Propo. con stitute ex ter. minis vniis.
sunt in notitia omniu3, sicut ens ꝛ vnum, ꝛ alia que sunt
entis inquãtum ens. Nã ens est prima cõceptio intelle/
ctus. Unde op3 q̃ tales propõnes non solu3 in se, sed et
quo ad nos quasi per se note habeantur. Sicut q̃ nõ cõ
tingit idem esse ꝛ non esse, ꝛ q̃ totũ sit maius sua parte,
ꝛ similia. Uñ ꝛ huius principia oẽs scientie accipiunt a
metaphysica, cuius est considerare ens simplr̃, ꝛ ea que
sunt entis. Quedã ꝟo propõnes sunt imediate quarum
termini nõ sunt apud oẽs noti. Unde l3 predicatu3 sit de L
rõne subiecti, tñ q2 diffinitio subiecti nõ est oĩbus nota,
non est necessariũ q̃ tales propõnes ab oĩbus concedã/
tur. Sicut
hec propõ.
Omnes re
cti anguli
sunt eq̃les
quantũ est
in se est p̃ se
nota siue i/

mediata, q2 eq̃litas cadit in diffõne anguli recti. Angu/
lus. n. rectus est quẽ facit linea recta sup aliã lineã rectã
cadens, ita q̃ ex vtraq3 pte anguli reddanf eq̃les. Et iõ

cum q̃dã põne recipiunt̃ huiꝰ pn̄ª. Est ꝛ alius modus quo aliq̃ ꝓpões dr̄ suppões. Sũt.n. q̃dã ꝓpões, q̃ nõ p̄nt ꝓbari nisi per pn̄ᵐ alterius scie. ꝛ iõ opꝫ ꝙ in illa scia supponant̃, lꝫ ꝓbent̃ ꝑ pn̄ª alterius scie. Sicut a pũ

cto ad punctum est rectaꝫ lineam ducere. supponit geometra: ꝛ probat nãlis: ostendens ꝙ inter quelibet duo puncta sit linea recta media. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Rursus ea q̃dẽ põnũ que vtrãuis enũtiationis accipit ptẽ eẽ inquã ꝗppiã: aut nõ eẽ: suppositio dr̄. Ea ꝟo q̃ est sine hoc ipso: diffinitio ẽ. Diffinitio nãqꝫ positio q̃dẽ est. Ponit.n. arithmeticus vnitatẽ quãtitate indiuisibilẽ esse. Sed suppõ sane non est. Nã quid est vnitas: ꝛ vnitatem esse non eadem sunt.

ℂ Põnis aũt que est quãlibet partiũ enuntiationis accipiẽs: vt dico aliq̃d eẽ aut nõ esse: suppõ q̃dẽ ẽ. Que ꝟo sine h̄: diffõ ẽ. Diffinitio.n. q̃dã est positio. Ponit.n. arithmeticus vnitatẽ indiuisibilẽ esse ſm quãtitatẽ. Suppositio autem non est. Id eniꝫ qḋ quid est vnitas: ꝛ esse vnitatem: non idem est.

Expo.p̄e. A — ℂ Subdiuidit alterũ mẽbrũ p̄me diuisionis. s. põnem dicens, ꝙ q̃dã põ est q̃ accipit aliquã partẽ enũtiationis. s. affirmationẽ, vel negõnẽ, qḋ sign̄at cuꝫ dicit ⌈ vt dico eẽ aliq̃d aut nõ esse. ⌋ Et hec põ suppositio dr̄, q: tanq̃ꝫ veri
2ª tatẽ bñs supponit̃. Alia aũt est positio, q̃ non sign̄at esse
3ª vel nõ esse, sicut diffõ, q̃ positio dr̄. Ponit̃.n. ab arithme
4ª tico diffõ vnitatis, tanq̃ꝫ q̃dã pn̄ᵐ. s. ꝙ vnitas est indi
5ª uisibilis ſm quãtitatẽ. Sꝫ t̄n diffõ nõ ponitur suppõ. Il lud.n. ꝓprie supponit̃ qḋ veꝝ vel falsum sign̄at. Et ideo
Dl̄r. subdit ꝙ ⌈ nõ idẽ est qḋ q̃d est vnitas ⌋ qḋ neqꝫ veꝝ neqꝫ falsum significat ⌈ ꝛ esse vnitatẽ ⌋ qḋ significat verũ vel
Dubium falsum. ℂ Sed põt queri cũ diffõ nõ sit ꝓpõ significans esse vel non esse, quo mõ ponat̃ in subdiuisione imedia
Solo p̄ª te ꝓpositionis. ℂ Sed dõm ꝙ in subdiuisione nõ sumit imediatam propõnem ad subdiuidẽdũ, sed imediatuꝫ pn̄ᵐ. Principiũ aũt syllogismi dici põt non solũ ꝓpõ, sed
Solo 2ª etiã diffinitio. Uel põt dici ꝙ lꝫ diffinitio in se nõ sit propositio in actu, est t̄n in virtute, q: cognita diffõne, appa ret diffinitionem de subiecto vere predicari.

ℂ Cum aũt credere scireqꝫ rem oporteat talẽ rõcinationẽ h̄ndo: quã demõstrationẽ vocamus: hec ꝟo sit q: sũt ea ex q̄bꝰ extruit̃ rõcinatio: neceẽ ẽ nõ solũ antea p̄ma ipsa: vel oĩa: vel aliq̃ cognoscant̃: sꝫ ẽt magis noscantur.

ℂ Qm̄ aũt opꝫ credere ꝛ scire rem in huiꝰ habẽdo sylm̄: quẽ vocamus demr̄ationẽ: ẽ aũt hoc q̃dẽ scire ea ex q̄bus est syll̄s: necesse est nõ solũ p̄cognoscere p̄ma: aut omnia: aut q̃dam: sed etiam magis. LECTIO. VI.

Postq̃ꝫ ostendit Philosophus que sunt imediata p̄ncipia, hic de eoꝝ cognitione determinat. Et circa h̄ duo facit. Primo ostẽdit ꝙ imediata pn̄ª sunt magis nota ꝯne, scd̄o ostẽdit ꝙ ꝛ falsitas ꝯrioꝝ dꝫ esse notissima: ibi ⌈ Nõ solũ aũt ꝛc. ⌋ Circa pm̄ᵐ tria facit. Primo proponit intẽtionẽ dicẽs, ꝙ q: oĩa nos credimus alicui rei cõ
B cluse, ꝛ scimus eã per hoc qḋ h̄emus sylm̄ demr̄atiuũ, ꝛ hoc q̃dẽ est inquãtũ scimus sylm̄ demõstratiuũ, neceẽ est non solũ p̄ecognoscere p̄ma principia ꝯclusioni, sed etiã ea magis cognoscere q̃ꝫ ꝯclusionem. Addidit autẽ aut oĩa, aut quedã, q: quedã principia probatione indigent ad hoc ꝙ sint nota, ꝛ anteq̃ꝫ ꝓbent̃ non sunt magis nota ꝯclusione. Sicut ꝙ angulus exterior trianguli valeat duos equales intriñsecos sibi oppositos, anteq̃ꝫ probetur, ita ignotuꝫ est sicut ꝙ triãgulus h̄ꝫ tres angulos eq̃les duobꝰ rectis. Quedã ꝟo pn̄ª sunt que stati posita, sunt magis nota ꝯne. Uel alr̄ q̃dam ꝯneꝫ sunt q̃ sunt notissime, vtputa ꝑ sensum sumpte siue accepte, sicut ꝙ sol eclipset̃. Uñ pn̄ᵐ ꝑ qḋ ꝓbat̃ nõ est notũ magis simplr̄. s. ꝙ luna iterponat̃ iter solẽ ꝛ terrã, lꝫ sit magis notũ i via rõnis ꝓcedẽtis ex cã in effectũ. Uel alr̄ h̄ iõ dicit, q: etiã dixerat sup̄ ꝙ q̃dã pn̄ª t̄pe p̄us cognoscunt̃ q̃ꝫ ꝯ, quedaꝫ ꝟo simul t̄pe nota sunt cum cõclusione. ℂ Secũdo ibi.

Cur addit: aut oĩa aut q̃dam.

Prima interp̄ta.

2ª

Nõ semp p̄ncipium mag. no. conclu.

3ª

ℂ Semp enim illud est tale magis: ob quod vnumqḋqꝫ est tale. Veluti magis id est dilectum: atqꝫ amatũ: ob qḋ amamus atqꝫ diligimus. Quare si ob prima scimus: ac credimus: ꝛ illa sane scimus ac credimus magis: quoniam ob illa ꝛ ipsa scimus posteriora.

ℂ Semp.n. ꝑꝑ qḋ vnũqḋqꝫ: ꝛ illud magis ẽ: vt ꝑꝑ qḋ amamus: illḋ amicũ magis ẽ. Quare si q̃dẽ scimꝰ ꝑ p̄ma ꝛ credimus: illa scimꝰ ꝛ credimus magis: qm̄ ꝑꝑ illa ꝛ posteriora. Vide i anno.

Expo. p̄me. C — ℂ Probat ꝓpositũ duplr̄. Primo rõne ostẽsiua sic. ⌈ Propter qḋ vnũqḋqꝫ ꝛ illud magis, sicut si amamꝰ aliquẽ ⌋ ꝑꝑ alterũ, vt si magistrũ ꝑꝑ discipulũ, discipulum amamus magis. Sed ꝯnes scimus ꝛ eis credimus ꝑꝑ p̄ncipia. Ergo multo magis scimus pn̄ª ꝛ magis eis credi
Dl̄r. No̅ᵐ. mus q̃ꝫ ꝯni. ℂ Attẽdẽdũ est aũt circa hanc rõnẽ, ꝙ causa semp est potior effectu suo. Qñ ergo cã ꝛ effectus cõ
Propter qḋ vnũqḋqꝫ ꝛc. ueniũt in noĩe, tũc illud nomen magis p̄dicatur de cã q̃ꝫ de effectu, sicut ignis est magis calidus q̃ꝫ ea q̃ ꝑ ignem calefiunt. Qñq̃ꝫ ꝟo cã ꝛ effectus non cõueniunt in noĩe, ꝛ tunc lꝫ nomen effectus non ꝯueniat cause, t̄n ꝯuenit ei aliq̃d dignius, sicut ꝛ si in sole nõ sit calor, est t̄n ꝟtus in eo quedã que est p̄ncipiũ caloris. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Fieri aũt nõ põt vt ea magis q̃squã que nescit: ꝛ circa que non melius dispositus est: q̃ꝫ si scierit q̃ꝫ ea que cognoscit credat atqꝫ assentiat. At euenit id profecto: si nõ prius cognouerit principia quispiam: q̃ꝫ ea que per demonstrationem creduntur.

ℂ Non potest auteꝫ credere magis que scit: que non ꝯtingunt: neqꝫ sciens: neqꝫ melius dispositus q̃ꝫ sciens: si contingit. Accidit autem hoc nisi aliquis precognouerit per demonstrationem credentium. Vide l anno.

ℂ Probat idẽ per rõnem ducentẽ ad impossibile, que ta
Le. 3. tex. vi. lis est. Principia p̄cognoscũtur conclusioni vt supra habitum est, ꝛ sic quãdo principia cognoscũtur nondũ cõclusio est cognita. Si igit̃ principia nõ essent magis cognita q̃ꝫ ꝯclusio, sequeret̃ ꝙ homo, vel plus, vel equali
D ter cognosceret ea q̃ nõ nouit, q̃ꝫ ea que nouit. Hoc autẽ impossibile est, ergo ipossibile est ꝙ p̄ncipia nõ sint ma
Expo. l̄re. gis nota ꝯclusione. ℂ Lr̄a sic exponitur. ⌈ Neqꝫ sciens, neqꝫ alius melius dispositus i cognoscẽdo q̃ꝫ sciẽs, si cõtingeret aliquẽ esse talẽ ⌋ qḋ dicit propter intelligentem principia de quo adhuc non est manifestuꝫ ⌈ non potest magis credere que nõ ꝯtingunt sciri ab eo, his que iam

Ulti. scit. Accidet aūt hoc, nisi aliqs de numero credētiū ꝯnē per demrationē ꝑcognouerit [idest magis nouerit ꝑnci pia. ¶ In greco planius hī sic. Non est aūt poſſe crede= rē magis his que nouit, q̄ nō existūt, nec sciēs, neqꝫ me= lius dispositus q̄ꝫ (si ꝯtigerit) sciens. ¶ Tertium ibi.

¶ Magis.n. principijs, aut oībus, aut qbus= dam credere ꝙ ꝯclusioni necesse est ei, q per demonstrationem scientiam est habiturus.

¶ Magis.n. necesse est credere oībus prin= Uide i tex. cipijs, aut qbusdam, q̄ꝫ cōclusioni debentez habere scientiam per demonstrationem.

¶ Exponit qd̄ dixerat dicēs ꝙ hoc qd̄ dictū est ꝙ magis necesse est credere ꝑncipijs, aut oībus, aut quibusdā q̄ꝫ ꝯclusioni, intelligēdū est de illo qui dꝫ accipere disciplinam per demōstrationē. Si enim aliūde ꝯclusio esset nota, sicut per sensum, nihil prohiberet principia non esse magis nota ꝯne in via illa. ¶ Deinde cum dicit.

Idē in. ꝑnci. exp. ꝑnc. B

¶ Nō solū aūt ipsa ꝑncipia magis nota: ma= gisqꝫ credita sint, q̄ꝫ id qd̄ ex ipsis ostēdit̄: sed ēt nihil ꝓrsus eoꝝ q̄ ꝑncipijs opponunt̄ ex qbus erit rōcinatio falsa, vereqꝫ ꝯria: credibi le sit, aut notius ꝑncipijs ipsis opꝫ. Quippe cū eum qui simplr̄ est scientiam consecutus: nunq̄ꝫ ab ea ꝑsuasione dimoueri oporteat.

¶ Nō solū opꝫ principia magis cognoscere ⁊ magis ipsis credere q̄ꝫ ei qd̄ demrat̄: sꝫ neqꝫ aliud ipso credibilr̄ est, neqꝫ notiꝰ oppositis ꝑncipijs, ex qbꝰ erit syllꝰs ꝯue deceptionis. Sigdē opꝫ sciētē simplr̄ nō incredibilē esse.

¶ Ostendit ꝙ [nō solū magis opꝫ cognoscere ꝑncipia] Expo. lr̄e. q̄ꝫ ꝯclusionem demōstratiuā, sed etiam nihil dꝫ esse cer= tius, q̄ꝫ ꝙ opposita principijs sint falsa. Et hoc iō, quia Ulti. [opꝫ sciente nō esse incredibilē] principijs, sed firmissi= me eis assentire. Quicunqꝫ autem dubitat de falsitate vnius oppositoꝝ nō potest firmiter inherere opposito, qꝛ semper formidat de veritate alterius oppositi.

¶ Sunt aūt qbus non vꝫ esse scia, ꝓpterea ꝙ ipsa prima sciantur opꝫ. Sunt ēt quibus esse quidē vꝫ: demonstrationes tñ omniuꝫ esse. Quorū neutrū sane veꝝ, aut necessariuꝫ est.

¶ Quibusdā quidē igit̄ propter id, ꝙ opꝫ pri= ma scire, nō vꝫ scientia esse. Quibusdā autē oiuꝫ vident̄ eē demōstrationes. Quoꝝ neu trū neqꝫ veꝝ neqꝫ necīu est. LECTIO. VII.

Ostq̄ꝫ determinauit Phs de cognitione ꝑn cipiorum demonstrationis, hic excludit er rores ex ꝑdeterminata veritate exortos. Et circa hoc tria facit. Primo ponit errores, F secūdo rationes errātium. ibi [Supponē= tes quidē igitur,] tertio excludit rationum radices. ibi Expo. lr̄e. [Nos autē dicimus.] Dicit ergo ꝑ ꝙ ex vna veritate supius determinata duo errores ꝯrarij sunt exorti. De= terminatum est enim supra ꝙ opꝫ principia demonstra= tionis ꝑcognoscere, imo ꝙ opꝫ etiā magis scire. Sꝫ pri Lec. h. et ex. 2. 1. 3. mum hoꝝ sufficit ad ꝓpositū. Propter hoc aūt videtur 2ᵒ quibusdā, ꝙ nullius rei sit sciētia. Quibusdā aūt videt̄ ꝙ sit scientia, ⁊ ꝙ omniuꝫ possit haberi scientia per de= Ulti. monstrationem. Neutrū aūt istorū est verū, nec necessa= rio sequitur ex rationibus eorū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qui naqꝫ sciam nō esse oīno ponunt: hij cē sent ascendēdū esse in infinituꝫ: propterea ꝙ posteriora nō sciūtur ob ea priora, quoꝝ pri ma nō sunt: recte quidē dicētes. Fieri.n. nō pōt vt infinita quisq̄ꝫ pertrāseant. Qꝫ si stat̄: ac principia sunt: hec incognita dicunt̄ esse: cum ipsorū non sit demonstratio: qd̄ quidez solū inquiunt esse scire. Qd̄ si fieri nō pōt vt prima sciātur: neqꝫ fieri posse dicunt vt ea q̄ proficiscuntur ex illis sciant̄ simpliciter pro= prie: sꝫ ex suppositione dūtaxat si illa sint.

¶ Supponētes qdem.n. nō esse oino scire hi ad infinitū volūt reduci tanq̄ꝫ non sint vtiqꝫ sciētes posteriora ꝑp priora: quoꝝ nō eē pri ma recte dicētes. Impossibile.n. est infinita trāsire. Et si stent ⁊ si sint principia: hec igno= ta esse: cū demōstratio ipsoꝝ non sit: qd̄ vere dicunt esse scire solum. Si v̄o non est prima scire: neqꝫ que sunt ex ipsis est scire simplr̄: neqꝫ proprie: sed ex conditione si illa sint.

¶ Ponit rōnes qbus in ꝑdictos errores incidūt. Et ꝑ po nit rōnem dicētiū ꝙ non est scia, que talis est. Principia Expo. lr̄e. demrationis, aut ꝓcedūt in infinitū, aut est status in eis. Si ꝓceditur in infinitū, nō est in eis accipe ꝑncipia, qꝛ i= 2ᵒ finita nō est trāsire, vt ad ꝑma veniatur. Et ita nō est ꝑᵐ G cognoscere. Et in hoc recte argumētat̄. Naꝫ posteriora non pñt cognosci nō cognitis ꝑmis. Si aūt stetur in ꝑn= 3ᵒ cipijs, opꝫ ꝙ ꝑncipia nesciātur, si scire solū est per demō strationem. Nō enim ꝑncipia hñt aliqua ꝑora per q̄ de= Ulti. mōstrātur. Si aūt ꝑncipia ignorent̄, opꝫ iteꝝ posterio= ra nō scire simplr̄, nec ꝓprie, sed solū sub hac ꝯditione, Per ignotū aliqd cogno sci. si ꝑnᵃ sint. Nō.n. pōt aliqd per aliqd̄ ignotū cognosci, ni si sub hac ꝯditione, si illud ꝑᵐ qd̄ est ignotū sit. Sic ergo seqtur vtroqꝫ mō, siue ꝑncipia stent, siue procedat̄ in eis in infinituꝫ, ꝙ nullius rei est scia. ¶ Secūdo cum dicit.

¶ At scdi de mō qdē sciēdi ꝯsentiūt: per de= monstrationē enim solū esse sciam dicūt: ve= rum oium demōstrationē esse nihil inquiūt prohibere. Fieri.n. pōt vt demonstratio cir= culi mō versetur: oiaqꝫ mutuo demōstrent̄.

¶ Quidam autē ꝙ ipsum quidē scire sit con fitentur ꝑ demōstrationē solum esse: sed om nium esse demonstrationeꝫ nihil prohibet. Cōtingit enim circulariter fieri demonstra= tionem: ⁊ hoc ex his que sunt adinuicem.

¶ Ponit rōnem dicentiū oium esse scientiā per demōstra H tionem, qꝛ ꝑmisse radici. s. ꝙ non esset scire nisi ꝑ demō= Expo. lr̄e. strationem, addebāt aliā. s. ꝙ posset circulariter demon strari. Sic enim sequebatur, ꝙ ēt si in principijs demon strationis esset status, prima tñ ꝑncipia erant scita ꝑ de= monstrationem, qꝛ illa ꝑncipia dicebant demōstrari ex Ulti. posterioribus. Naꝫ circulariter demonstrare est demō= strare ex inuicem. i. ꝙ primo fuit ꝑncipiuꝫ, postmodum fit ꝯclusio. ⁊ econuerso. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nos aūt dicimus nec oēm sciētiā esse de= monstratiuam: sed eoruꝫ que medijs vacāt indemōstrabileꝫ esse. Qd̄ quidē necessariuꝫ

esse patet. Nā si necessariū qdem est, vt priora sciātur, & ea ex qbus ꝯficitur demonstratio: statur aūt tandē in hisce que vacant medijs: hec indemōstrabilia necesse est eē. Hoc igit̄ ita sese habere dicimus: vt nō solū scientiam, sed & principiū sciētie qādam esse asserimus: quo terminos ipsos cognoscimus.

Tex.c.6. ¶ Nos aūt dicimus neqȝ omnem sciētiaȝ demonstratiuam esse: sed sciētiā imediatorum indemōstrabilē. Et hoc ꝙ necessariū sit manifestum est. Si enim necesse est quidem scire priora ex quibus est demōstratio: stāt aūt qñqȝ imediata: hec quideȝ priora indemonstrabilia necesse est esse. Et hoc igitur sic dicimus: & nō solū scientiā: sed & principiū sciētie esse quoddā dicimus, Ipsa enim cognoscimus, inquantuȝ terminos cognoscimus.

Vide i anno.

¶ Excludit falsas radices p̄dictarū rōnum. Et p̄ hoc qd̄ supponebāt. s. ꝙ nō est scire nisi per demōstrationē, scd̄o hoc qd̄ dicebant. s. ꝙ cōtingeret circulariter demōstrari

A

ibi [Circulo quoqȝ.] Dicit ergo p̄ ꝙ nō ois scia est demōstratiua. i. per demōstrationē accepta. Sȝ imediatorum p̄ncipioꝝ est scia indemōstrabilis. i. nō p demōstratione accepta. ¶ Sciendum tñ ꝙ hic Ar. large accipit sciam pro qualibet certitudinali cognitione, & nō ſm ꝙ scia diuiditur ꝯ intell'm: prout dr̄. Scia est ꝯnum. & intellectus principioꝝ. ¶ Q, aūt necessarium sit, vt certa cognitio aliquoꝝ habeatur sine demonstratione sic ꝓbat. Necesse est scire priora ex qbus est demōstratio, sed hoc aliqñ ꝯtingit reducere in aliqua imediata, alias oporteret dicere ꝙ inter duo extrema. s. subm̄ & predicatū eēnt infinita media in actu. Et plus ꝙ nō esset aliqua duo accipere inter que nō eēnt infinita media. Qualīcūqȝ aūt media assumant, est accipere aliqd alteri imediatū. Immediata aūt cū sint priora opȝ esse indemōstrabilia. Et ita pȝ ꝙ necesse est haberi aliquoꝝ sciam sine demōstratione. Si ergo querat̄ quo mō imediatorum scia habeatur, respōdendū ꝙ non solū imediatorū est scientia, imo ēt cognitio eorū est p̄ncipium totius scientie. Naȝ ex cognitione principioꝝ demonstratur cognitio ꝯclusionū, quarū proprie est sciētia. Ipsa auteȝ principia imediata non per aliqd̄ medium extrinsecū cognoscūtur, sed p cognitionem propriorū terminorū. Scito enim quid totū, & quid pars, cognoscit̄ ꝙ omne totū est maius sua parte, qr in talibus propōnibus, vt supra dictū est, predicatum est in rōne subiecti. Et ideo rōnabiliter cognitio horum principioꝝ est causa cognitionis ꝯclusionū, qr semper id qd̄ est per se est causa eius quod est per aliud.

Le.seq.ime.
Expo.p^a

Scia hic.

2^a
3^a

Opȝ ad imediu.

4^a

B
Viri.

Lec.5.exp.5. circa medi.

¶ Et etiā patere dicimus fieri nō posse vt circuli modo demōstratio simpliciter cōuertatur: si demonstrationem ex prioribus opȝ ac notioribus esse. Fieri enim nequit vt eisdeȝ eadē simul priora sint atqȝ posteriora: nisi altero mō, veluti si alia nostra ex pte, alia simpliciter dicātur: quo qdem modo facit inductio notū. Qd̄ si ita sit, nō bene est diffinitum ipsum simpl'r scire: sȝ est sane duplex. An altera demōstratio que fit ex hisce que nobis sunt notiora: nō est simpliciter demōstratio.

¶ Circulo quoqȝ ꝙ impossibile sit demōstrare simpl'r: manifestum est: si vere ex priorib⁹ oportet demonstrationeȝ & notioribus. Impossibile est enim eadē sibiipsis simul priora & posteriora esse nisi altero modo: vt hec qdem ad nos: illa auteȝ simpliciter, quo certe mō facit inductio notū. Si aūt sic est: nō erit scire vtiqȝ simpliciter bene determinatū: sed dupliciter, aut non simpliciter altera demōstratio sit ex notioribus. LECTIO. VIII.

Postqȝ Ph's exclusit vnam falsam radiceȝ, ostēdens ꝙ non ois scientia est per demonstrationē, hic excludit aliā, ostendēs ꝙ nō ꝯtingit circulariter demōstrare. ¶ Ad cuius euidentiā sciēdū est, ꝙ circularis syllogismus dr̄ qñ ex cōclusione & altera premissaruȝ ꝯuersa concluditur reliqua. Sicut si fiat talis syll's. Omne aial rōnale mortale est risibile, Ois homo est aial rationale mortale. Ergo ois homo est risibilis. Assumat̄ ergo cōclusio tanqȝ p̄n^m, & adiungatur ei minor ꝯuersa hoc modo. Ois homo est risibilis, Omne aial rationale mortale est homo. Ergo omne animal rōnale mortale est risibile, que erat maior primi syllogismi. ¶ Ostēdit autē per tres rōnes ꝙ nō ꝯtingit circulariter demonstrari. Quarum prima talis est. In circulari syll'o idem sit ꝯclusio & p̄ncipium. Principiū autē demonstrationis est prius & notius ꝯclusione, vt supra ostensum est. Seqtur ergo ꝙ idē sit prius & posterius respectu vnius & eiusdem, & notius & minus notū. Hoc aūt est impossibile. Ergo est impossibile circulariter demōstrari. Sed pōt aliqs dicere ꝙ idē pōt esse prius & posterius alio & alio mō. s. vt hoc sit prius quo ad nos, & illud sit posterius simpl'r. Sicut singularia sunt priora quo ad nos, & posteriora simpl'r. Vlia vo ecōuerso. Hoc aūt mō iductio facit notuȝ, sed altero mō ꝙ demōstratione. Nā demonstratio procedit ex prioribus simpl'r, iductio aūt ex prioribus quo ad nos. Sȝ si sic fieret demonstratio circularis, vt. s. p̄ ꝯcluderetur ex prioribus simpl'r, postea vo ex prioribus quo ad nos, sequeret̄ ꝙ nō esset bene determinatum supius, qd est scire. Dictuȝ est enim, ꝙ scire est cām rei cognoscere. Et ideo ostēsum est, ꝙ opȝ demōstrationem que facit scire, ex prioribus simpl'r procedere. Si aūt demonstratio nunc ex prioribus simpl'r, nūc ex prioribus quo ad nos ꝓcederet, oporteret ꝙ scire ēt non solū esset cām rei cognoscere, sed diceret̄ ꝙ esset ēt quoddaȝ scire per posteriora. Aut ergo oportebit sic dicere, aut oportebit dicere ꝙ altera demōstratio q̄ fit ex nobis notioribus. nō sit simpl'r demōstratio. Ex his ergo apparet quare dialecticus syll's pōt esse circularis. Procedit. n. ex ꝓbabilib⁹. Probabilia autē dicuntur, que sunt magis nota, vel sapiētibus, vel pluribus. Et sic dialecticus syll's procedit ex his que sunt magis nota nobis. Cōtingit aūt idē esse magis & minus notū quo ad diuersos, & iō nihil ꝓhibȝ syllm̄ dialecticū fieri circularem. Sed demonstratio sit ex notioribus simpl'r, & iō vt dictum est, non pōt fieri circularis demonstratio. ¶ Scd̄am rationem ponit ibi.

Circularis syllogismus.

C

Circularē demon. eē ipo. 3^r probatur. prima ro.

Tacita ob.

Idē su.le.4. expo.vlti.

Rūsio

Vbi.

Le.4.1.ex.1^a
Supra ime

D

Syll'o dyale. posse esse circula. nō autē demon.

¶ Euenit aūt hisce qui dicunt demōstrationē versari, nō solū id qd̄ nūc est dictū: sȝ ēt nil aliud dicere, qȝ hoc est, si hoc est. Hoc vo pacto, facile est oia demrare. Atqȝ pȝ idipsum accidere tribus positis terminis. Siue. n. p multos, siue p paucos redire dicatur, nihil

profecto refert: atq3 per paucos etiã duos.

¶ Accidit aũt dicẽtibus circulo demõstratio nem esse: nõ solũ qd nunc dictũ est: sed nihil aliud dicere q̃3 qm̃ hoc est: si hoc est. Sic aũt facile est demonstrare omnia. Manifestum aũt est q hoc accidit trib⁹ terminis positis.

Vide i annot. Per multos qdez aut p paucos reflectere: nihil differt. Per paucos aũt aut p duos.

Se. da rõ. ¶ Ratio talis est. Si sit demõstratio circularis. seqtur q in demõstratione pbet idez per idẽ. vt si dicamus: si est hoc, est hoc. Sic aũt facile est demõstrare oĩa. Hoc enĩ3 facere qlibet poterit tam sciens q̃3 ignorans. Et sic p demonstrationem nõ acqritur scĩa, quod est contra diffinitionem demõstrationis. Nõ ergo põt eẽ demõstratio circularis. Veritatẽ aũt pme cõsequẽtie sic oñdit. Primo enim dicit q manifestum est q accidit circulari demonstratione facta, hoc qd prius dictũ est. s. q idẽ probetur per idem. Si qs enim sumat tres terminos. Reflexionẽ autez fieri per multos, aut per paucos nihil differt. Nominat autẽ hic reflexionem processum qui fit in demonstratione circulari a principio ad conclusionem, 7 iterũ a cõclusione ad principiũ. Huiusmodi aũt reflexio quãtum ad vim argumẽtãdi. siue fiat per multa, siue p pauca nõ differt. Nec differt de paucis, aut de duobus. Eadem enim virtus arguendi est si qs pcedit sic. si est. a. est b. 7 si est. b. est. c. 7 si est. c. est. d. 7 iterũ reflectatur dicẽs, si est. d. est. c. 7 si est. c. est. b. 7 si est. b. est. a. sicut si statim a pncipio reflectitur dicens. si est. a. est. b. 7 si est. b. est. a. Dicit aũt per duos terminos. 7 supra dixit tribus terminis positis, qr in deductione quã faciet vtetur tertio termino qui sit idem cum primo. ¶ Deinde cum dicit.

Expo. hme — E — 2ᵉ — 3ᵉ — 4ᵉ — Quid reflexionez. — Vlti. — Cur dicit per duos ter.

¶ Nam quando cum. a. sit: est necessario. b. 7 hoc cum sit est necessario. c. tum cum. a. sit necessario. c. ipsum erit.

¶ Cũ enim sit. a. ex necessitate est. b. Hoc aũt cũ sit erit. c. Cũ igr̃. a. sit: ex necessitate erit. c.

Expõ. ¶ Proponit formã arguendi in tribus terminis hoc modo. Si sit. a. est. b. 7 si est. b. est. c. ergo si est. a. ex necessitate est. c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igr̃ cũ. a. sit: necesse est. b. esse: 7 cũ. b. sit: necesse est esse. a. hoc eñi erat circuli mõ versari: ponatur. a. eo in loco quo ipsuz est. c. Dicere igitur cum. b. sit. a. ipsuz esse: nil aliud est q̃3 dicere cum. b. sit. c. ipsum esse. Id autẽ nil aliud est q̃3 dicere: cuz. a. sit. c. ipsum esse. At idem est. c. 7. a. quare fit: vt hi qui censent orbis modo demõstrationẽ versari: nihil aliũ dicant: q̃3 cum. a. sit. a. ipsuz esse. Hoc vero pacto facile est omnia demonstrare.

¶ Si igr̃ cũ sit. a. necesse est. b. eẽ: hoc aũt cũ sit. erit. a. Hoc aũt erat circulo. Ponat̃. n. a i quo est. c. B. igr̃ cũ sit. a. esse dicere: est ipm c. dicere. Hoc aũt est: qm̃ cũ sit. a. est. c. Sz. c. cũ. a. idẽ est. Quare accidit dicere circulo dicẽtes eẽ demõstrationẽ: nihil alterũ nisi cuz sit. a. est. a. Sic aũt omnia demõstrare leue.

F ¶ Per formã arguẽdi premissam ostendit q in circulari demõstratione cõcludit̃ idem per idẽ, sumptis duobus terminis tm̃. Est eniz dicere. Si est. a. est. b. 7 reflectẽdo si est. b. est. a. qd est, circulariter demõstrare. Ex qb⁹ duobus seqtur sm̃ premissam formã arguẽdi. si est. a. est. a. Qd sic pz. Sicut enim in pma deductione que fiebat p tres terminos ad. b. sequebat̃. c. ita in deductione reflexa duoꝝ terminoꝝ ad. b. seqtur. a. Ponat̃ ergo q idem significet. a. i scđa deductione reflexa, qd. c. significabat in prima directa, que est per tres terminos. Igr̃ dicere in scđa deductione, si est. b. est. a. est hoc ipsuz qd erat dicere in prima deductione. si est. b. est. c. Sed cũ dicebat̃ i prima deductione: si est. b. est. c. seq̃batur. si est. a. est. c. Ergo i deductione circulari sequitur si est. a. est. a. cũ. a. idem ponatur quod. c. Et ita leue erit demonstrare omnia, vt dictũ est. ¶ Tertiam rationem ponit ibi.

Expo. pᵃ. — 2ᵉ — 3ᵉ — 4ᵉ — 5ᵉ. 6. 7. Vlti.

¶ At vero nec idipm fieri põt nisi i hisce q̃ mutuo se sequunt̃: quẽadmodũ ipsa ppria. Demõstratũ est igr̃ prius vno qdẽ posito nunq̃3 necẽio aliqd aliud eẽ: vno inq̃3 aut termino: aut põne. Ex duab⁹ aũt põnibus primis ac minimis fieri posse: siqdẽ 7 rõcinari ꝯtingit. Si igr̃. a. 7. b. 7. c. mutuo se sequantur sic tm̃ fieri põt: vt oñdant̃ ex sese mutuo cũcta q̃ postulata sunt in pma rõcinationis figura: vt in libro prioꝝ ostẽdimus. Quo loco ẽt patebit ceteris i figuris: aut nõ fieri rõcinationẽ: aut nõ ex hisce fieri q̃ sunt sumpta. Ea vero q̃ pdicationẽ nõ suscipiũt mutuã: fieri non põt: vt mutuo demõstrent̃. Quare cũ in demõstratiõib⁹ pauca talia sint: ꝯstat vanũ eẽ ac ipossĩe demõstrationẽ ipsam mutuã eẽ cẽsere: atq3 ob idipsum posse demõstrationẽ oium esse.

¶ At vero nec hoc possibile est nisi in his q̃cũq3 alternatiz se sequunt̃ sicut sunt ppria. Vno qdem posito ostensum est q nequaq̃3 est aliquid esse alteꝝ. Dico aũt vno: q neq3 termino vno: neq3 ppõne vna proposita. Ex duabus aũt propõnibus primis 7 minimis contingit sic qdẽ syllogiçare. Si qd igr̃ 7. a. ipsi b. 7. c. inhereat: 7 hec adinuicẽ: 7 ipsi. a. sic qdem ꝯtingit ex alterutris mõstrare oia q̃sita in prima figura. Sicut ostẽsuz est in his que de syllogismo sunt. Ostẽsuz aũt est q in aliis figuris aut nõ fit syllˢ: aut non de acceptis. Non autez equaliter pdicantia nequaq̃3 est monstrare circulo. Quare qm̃ pauca huiusmodi demõstrationibus sunt: manifestũ est q vanũ qdẽ est 7 ipossibile sic dicere ex his q̃ sunt adiuicẽ esse demõstrationẽ: 7 pp hoc omniũ nõ cõtingit demõstrationem esse.

Tertia rõ. ¶ Hec rõ est talis. Ponentes omnia posse sciri p demonstrationẽ, qr demõstratio est circularis, necesse habẽt dicere q oia possunt demonstrari demonstratione circulari. 7 ita necesse habẽt dicere q in demonstratione circulari ex cõclusione possit cõcludi vtraq3 premissarũ. Hoc aũt nõ fieri põt nisi in his que ad se inuicez cõuertuntur, idest cõuertibilia sunt, sicut propria. Sz nõ oia sunt hõ ergo vanũ est dicere q oia pñt demonstrari, ppter hoc

Expo. hme — G — Expo. vlti.

q circularis est demóstratio. Qd aũt opz in demonstra
tione circulari oia esse ꝯuertibilia fm positionẽ istorum
2° pz, qꝛ ostensum est in libro prior̃, q vno posito nó sequi
3° tur ex necessitate aliud, nec vno posito termino, nec posi
4° ta vna ꝑpóne tm̃. Nam oīs syllogismus est ex trib⁹ ter/
Li.pº.c.3. minis ꝛ duabus ꝑpónibus ad minus. Opz ergo accipe
Li.2.c.2. 4. re tres terminos cóuertibiles in demóstratione circula/
ri. s. a. b. c. ita q. a. insit oi. b. ꝛ oi. c. ꝛ hec. s. b. ꝛ. c. inhe/
reant sibi inuicẽ, ita q omne. b. sit. c. ꝛ oẽ. c. sit. b. ꝛ iterũ
hec insint ipsi. a. ita q omne. a. sit. b. ꝛ omne. a. sit. c. Et ita
se habẽtibus terminis ꝯtingit monstrare in ꝑma figura
ex alterutris. i. circulariter oia quesita. i. cóclusionem ex
duabus ꝑmissis, ꝛ vtrãlibet premissarũ ex cóclusione, ꝛ
Li.2.c.5. altera premissarũ ꝯuersa, sicut ostensum est in his q̃ sunt
de syllogismo in libro prior̃, in quo agit̃ de syll'o simpli
citer. Qd sic pz. Sumẽtur tres termini ꝯuertibiles. s. ri
sibile, aial rónale mortale, ꝛ hó, ꝛ syllogiзet̃ sic. Oẽ aial
rónale mortale est risibile. Ois homo est aial rationale
mortale. Ergo ois homo est risibilis. Et ex conclusione
pót iter̃ ꝯcludi tam maior q̃ minor. Maior sic. Ois hó
est risibilis. Omne animal rónale mortale est hó. Ergo
omne aial rónale mortale est risibile. Minor sic. Omne
A risibile est aial rónale mortale. Ois homo ẽ risibilis. er/
go omnis hó est aial rónale mortale. Ostensum est autẽ
Li.2.c.6. in libro prior̃, q in alijs figuris a prima. s. in scd̃a ꝛ ter/
Expo.5. tia, aut nó fit circularis syllogismus. s. per quẽ ex cóclu/
Ex.6. pz. ex. ꝑma. sione possit syllogiзari vtraq3 premissarũ, aut si fiat, non
erit ex acceptis, sed ex alijs ꝑpositionibus que nó sumũ
Cur nó in 2ª figura. tur in ꝑmo syllogismo. Qd sic pz. In scd̃a figura nó est
ꝯclusio nisi negatiua. Unñ opz alterã premissarũ esse ne
gatiuam, ꝛ alterã affirmatiuã. Nó enim ex duabus ne/
gatiuis pót aliquid ꝯcludi, nec ex duabus affirmatiuis
B pót ꝯcludi negatiua. Nó est ergo possibile q ex ꝯclusio
ne ꝛ premissa negatiua ꝯcludatur affirmatiua. Si ergo
affirmatiua dz ꝑbari, opz q per alias ꝑpositiones pro
Cur nó i 3ª. betur, que non sunt sumpte. Silr in 3ª figura nó est ꝯ ni/
si particularis. Opz aũt alterã premissarũ ad minus eẽ
vlem. Si aũt in ꝑmissis sit aliqua particularis, non pót
ꝯcludi vlis. Unñ nó pót esse q in tertia figura ex ꝯclusio/
ne syllogiзet̃ vtralibet premissarũ. Et eadẽ róne appa/
ret, q nec in ꝑma figura talis circularis syll'a pót fieri,
per quẽ vtraq3 premissarũ ꝯcludatur, nisi in ꝑmo mó, in
quo solo ꝯcludit̃ vlis affirmatiua. Nec ẽt in hoc mó pót
fieri talis syll's circularis per quẽ vtraq3 ꝑmissar̃ ꝯclu/
datur, nisi sumãtur tres termini equales, idest ꝯuertibi
les. Qd pz ex hoc. Opz enim ex ꝯclusione ꝛ altera pre/
missarum conuersa ꝯcludere reliquã, sicut dictum est.
Non pót aũt vtraq3 ꝑmissarum ꝯuerti, cũ vtraq3 sit vlis
affirmatiua, nisi in terminis conuertibilibus.

Cũ autẽ fieri nequeat, vt id aliter sese hẽat,
cuius est absolute scia: id neccium est ꝑfecto
qd demóstratiua sciri sciẽtia pót: atq3 ea est
demóstratiua sciẽtia quã habemus demon
strationem hñdo. Est ergo demonstratio ex
necessarijs rócinatio. Sumẽdũ est igitur ex
qbus qualibusue demóstrationes ꝯficiunt̃.

Lec.10.7. Qm̃ aũt impossibile est aliter se habere illõ
cuius est sciẽtia simplr: necessariũ vtiq3 erit
id scibile qd est fm demóstratiuã scientiam.
Demóstratiua aũt est quã habemus in ha
bẽdo demr̃ationẽ. Ex necessarijs itaq3 syll's
Lec.10.8. est demóstratio. Accipiẽdũ igit̃ ex qb⁹ ꝛ q̃li
bus demóstrationes fiunt. LECTIO. IX.

POstq̃ Phs ośdit qd sit syll's demr̃atiuus,
in p̃te ista icipit ośdere ex qbus ꝛ q̃lib⁹ fit.
Et circa hoc tria facit. Primo continuat se
ad precedẽtia, 2° determinat quedã q̃ sunt
necessaria ad ꝑcognoscẽdũ. ibi [Primo aũt B
determinabimus.] 3° determinat ꝑpositũ. s. ex qbus fit Lec.13.
syll's demóstratiuus ibi [Si igit̃ est demóstratiua.] Di Lec.4.c. ex.14
cit ergo ꝓ q qꝛ dictũ est supra, q impoĩe est aliter se hr̃e Expo.ꝑme.
in diffóne eius qd est scire, necessariũ erit id qd scit̃ fm
demr̃ationẽ esse necessariũ. Quid autẽ sit qd est fm de/
móstrationem scire exponit, ꝛ dicit q demr̃atiua scia est 2°.
quã habemus in hñdo per demóstrationẽ. i. quã acqui
rimus ex demóstratione. Et sic hr̃ q demóstrationis có/
clusio sit necessaria. Qm̃ ois aũt necessariũ possit syllogi/ Nec^m ex con
зari ex ꝯtingẽtibus, nó tñ de neccio pót haberi scia ꝑ me/ ting. syllogi. non tñ sciri.
dium ꝯtingens, vt infra ꝑbabitur. Et qꝛ ꝯ demóstratio/ Lec.13.
nis nó solũ est necessaria, sed ẽt per demóstrationẽ scita,
vt dictũ est, seqtur q syll's demonstratiuus sit ex necessa 3° Illri.
rijs. Et ideo accipiendũ est ex qbus necessarijs, ꝛ quali
bus sint demonstrationes. Deinde cum dicit.

Atq3 primo determinemus qd de omni:
quid per se: quid vniuersaliter dicimus.

Primũ aũt determinabimus qd dicimus
de omni: ꝛ quid per se: ꝛ quid vniuersale.

Interponit ea que sunt ꝑintelligẽda ad ꝑcognoscẽdũ
de qbus tractaturus est. Et circa hoc duo facit. Prio di C
cit de quo est itẽtio. ꝛ dicit q anteq̃ determinet̃ in spãli Expo.ter.
ex qbus ꝛ q̃lib⁹ est demr̃atio. ꝓ determinãdũ est qd itel
ligimus cũ dicimus de oĩ: ꝛ per se: ꝛ vl'e. Cognoscere. n. Cur de oi.p se ꝛ vli.
ista est necessariũ ad sciendũ ex quibus est demóstratio.
Hoc nãq3 opz obseruari in demóstrationibus. Opz eniз D
in própónibus demonstrationis aliqd vlr ꝑdicari, qd
significat dici de omni, ꝛ per se. ꝛ ꝓ qd significat vniuer/
sale. Hec aũt tria ex additione se hñt adinuicem. Naз oẽ De oi.p se ꝛ vlr quo.inter se.
quod per se ꝑdicatur, ꝑdicatur vlr. ꝛ non ecóuerso. Si/
militer qd ꝓ predicatur, ꝑdicatur per se, sed nó ꝯuertit̃.
Unde ẽt apparet ró ordinis istor̃. Dr̃ia ẽt ꝛ numerus
istor̃ trium apparet ex hoc, q aliqd ꝑdicari dr̃ de omni Li.pº.c.pº.
sine vlr per cóparationẽ ad ea q̃ ꝯtinetur sub subio. Tũc
enim dr̃ aliqd de omni, vt habet̃ in libro priorum, qñ ni
hil est sumere sub subiecto de quo ꝑdicatũ nó dicat̃. Per se
aũt dr̃ aliquid ꝑdicari per cóparationẽ ad ipsum subm̃,
qꝛ ponitur in eius diffóne, vel econuerso, vt infra pate/
bit. Primo vo dr̃ aliqd predicari de altero ꝑ cóparatio/ Lec. sequẽti
nem ad ea que sunt priora subiecto ꝯtinẽtia ipsum. Nã
habere tres angulos nó ꝑdicatur ꝓ de isocbele, qꝛ prius
predicatur de priore. s. de triangulo. Secundo ibi.

Id itaq3 de oĩ dicim⁹ qd ñ cuidã iest: cuidã
nó iest: nec iterdũ cópetit: iterdũ nó cópetit.
Nã si aial oĩ de hoie dr̃: si ver̃ est hũc dicere
hoiẽ: ver̃ est eũ ꝛ aial dicere. Ac si nũc ver̃
est ꝛ alterũ dicere: veruз est ꝛ alteruз dicere.
Et si in omni linea punctũ inest: similiter.

De oĩ qdẽ h̃ dico qd vtiq3 ẽ nó i q̃dã qdeз
sic: i quodã aũt nó: neq3 aliqñ qdẽ sic: aliqñ vo
nó: vt de oĩ hoie aial. Si eniз verũ est dicere
hoiem: verũ est dicere aial: ꝛ si alteruз ꝛ alte/
rum. Et si in oĩ linea punctũ: similiter inest.

Determinat ꝑpositũ. Et diuidit̃ i tres. Prio ośdit qd
sit dici de oi, 2° qd sit dici per se. ibi [Per se aũt.] 3° quid Lec.10.
sit vl'e. ibi [Uniuersale autẽ dico.] Circa ꝑm̃ duo facit. Lec.11.
Primo dicit qd sit dici de oi. Ad h̃ sciẽdum est, q dici de Nom

Li p̃ c. p̃. ol, put hic sumit, addit supra dici de oi, put sumit i lib. pop. Nã in libro pop sumit dici de oi cõiter, put vtitur eo dialecticus ꝛ demr̃ator. Et io nõ plus ponit i diffõne
D eius, qꝫ ꝙ p̃dicatum insit cuilꝫ eoꝝ, q̃ ptinent sub subo. Hoc aũt ptigit, vel vt nũc, ꝛ sic vtit quãqꝫ dici de oi dialectic⁹, vel simplr, ꝛ fm oẽ tp̃s, ꝛ sic solũ vtit eo demr̃ator. Et iõ i diffõne dici de oi duo ponit, quoꝝ vnũ est, vt nihil sit sumere sub subo cui p̃dicatũ nõ isit. Et hoc sigñat cũ di-
Expo. p̃. cit. ⌈Nõ in quodã qdẽ sic, in quodã aũt nõ.⌋ Aliud est, ꝙ nõ sit accipe aliqd tp̃s in quo p̃dicatũ nõ pueniat. Et
2ᵉ hoc designat cum dicit. ⌈Non aliqñ sic, aliqñ non.⌋ Et ponit exẽplũ. Sic de oi hoie p̃dicat aial, ꝛ de quocunqꝫ veꝝ est dicere ꝙ sit hõ, veꝝ est dicere ꝙ sit aial, ꝛ qñcũqꝫ
Aliud. est hõ, est aial. Et silr se hꝫ de linea, ꝛ de puncto. Nã pũctum est in linea qualibet ꝛ semper. Secundo ibi.

¶ Atqꝫ hui⁹ signũ ẽ id qd facim⁹. Hoc.n. pacto solem⁹ ificiatões afferre cũ iterrogamur de oi, si de aliq̃ nõ dicat, aut si iterdũ nõ isit.

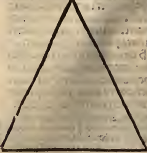
¶ Signũ aũt est. Nãqꝫ instantias sic proferimus, sicut de omni interrogãti, aut si in quodam non, aut si aliquando non.

Expo. p̃. ¶ Manifestat positã diffõnẽ p signũ ab istãtijs sumptũ. Nõ.n. ifert istãtia circa vlẽ ppõnẽ, nisi qꝛ deficit aliqd
Aliud. eoꝝ, qd p eã sigñat. Cũ aũt iterrogamur an aliqd p̃dicetur de oi i demr̃atione, tũc ꝛ̃ ferim⁹ istãtias, vel qꝛ i quodã eoꝝ q̃ ptinent sub subo nõ est veꝝ, vel qꝛ aliqñ nõ est veꝝ. Vñ manifestũ est ꝙ dici de oi vnũqdqꝫ eoꝝ sigñat.

¶ Per se aũt dicim⁹ ea q̃ sunt i rõne qd ẽ dicẽte, aut triãgulo linea, ꝛ linea pũctũ iest. Ex his.n. ipsoꝝ suba pstat, ꝛ hec isunt i rõne qd est dicẽte. Et itẽ ea quoꝝ in rõne q̃ qd est patefacit, ea ipsa sunt qb⁹ isunt, q̃ pacto linee quidẽ rectũ ꝛ curuũ iest, nũero vo par atqꝫ ipar, p̃mũ atqꝫ ꝯpositũ: figura deniqꝫ lateꝝ eqliũ, ac altera pte lõgior. Atqꝫ i hoꝝ qdeꝫ definitione nũerus, i illoꝝ aũt linea inest. Que igr aut illo, aut h̃ isunt mõ, per se cuiqꝫ cõpetere dico. Que vo neutro mõ cõpetunt accñtia, quẽadmodũ cõpetit aiali musicũ, aut album.

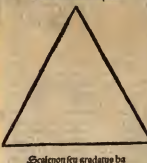
Lex. c. q. ¶ Per se aũt sunt q̃cũqꝫ sunt in eo qd qd ẽ, vt triãgulo iest linea, ꝛ i linea pũctũ (suba.n. ipsoꝝ ex his est) ꝛ q̃ isunt i rõne dicẽti qd ẽ.

Vide i duo. Isocheles seu equicrus habens duo latera equalia tm̃

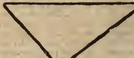

Et quibuscunqꝫ eoꝝ q̃ isunt ipsis ipsa i rõne isunt qd est demõstranti vt rectũ inest linee, ꝛ circulare, ꝛ impar ꝛ par numero, ꝛ p̃mũ ꝛ cõpositũ, ꝛ isopleuro, qd est eqlaterũ, ꝛ scalenũ, idest altera parte lõgius, que i omnibus his insunt in ratione quid ẽ dicenti, huic quidem linea, huic vo numerus. Silr et in alijs hꝫ vnicuique sp se esse dico. Que cunqꝫ vo neutraliter insunt, accidẽtia sunt, vt musicum, aut album aial.

Equilaterus seu Isopleuros habẽs tria latera equalia

Scalenon seu gradatus habens tria latera inequalia.

LECTIO. X.

Postqꝫ determinauit Phs de dici de omni, hic determinat de per se. Et circa hoc tria facit. Primo ostẽdit quot modis di aliqd per se, secũdo ostendit qualiter his modis demõstrator vtatur. ibi ⌈Que ergo dicuntur.⌋ Circa primũ sciendũ. ꝙ hec ppositio per. designat habitudinẽ cause. Designat et interdũ ꝛ situꝫ, sicut dicit esse aliquis per se, qñ est solitarius. Cause aũt habitudinem designat aliqñ quideꝫ formalis, sicut dr ꝙ corpus viuit per aiam. Aliqñ aũt habitudinẽ cause mãlis, sicut dicit, ꝙ corpus est coloratũ per superficiẽ, qꝛ. s. propriũ subm coloris est superficies. Designat etiã habitudineꝫ cause extrinsece, ꝛ precipue efficiẽtis, sicut cũ dicitur, ꝙ aqua calescit per ignẽ. Sicut autẽ hec ppositio per designat habitudinẽ cause, qñ aliquid extrinsecuꝫ est causa ei⁹ qd attribuit subo, ita qñ subm, vel aliqd eius est cã eius qd attribuit ei, ꝛ hoc sigñat per se. ¶ Primus ergo modus dicendi per se est qñ id qd attribuitur alicui pertinet ad formã eius. Et qꝛ diffinitio significat formã ꝛ essentiã rei, primus modus eius qd est per se, est quando p̃dicatur diffinitio de aliquo diffinito, vel aliquid in diffõne positũ. Et hoc est qd dicit, ꝙ per se sunt quecũqꝫ insunt in eo qd quid est. i. in diffinitione indicãte qd est, siue ponatur in recto, siue in obliquo, sicut in diffinitione triãguli ponitur linea. Unde linea per se inest triãgulo. Et silr in diffinitione linee ponitur punctũ. Unde pũctum per se inest linee. Rationẽ autẽ quare ista ponãtur in diffinitione subiũgit dicens. ⌈Substãtia autẽ.⌋ idest essentia, quam significat diffinitio ipsorum. i. triãguli ꝛ linee, est ex his. s. ex linea, ꝛ punctis. Quod nõ est intelligendum ꝙ linea ex pũctis cõponatur, sed ꝙ punctum sit de rõne linee, sicut linea de rõne triãguli. Et hec dicit ad excludendũ ea que sunt partes mãe, ꝛ non spẽi, que non ponũtur in diffinitione, sicut semicirculus nõ ponit in diffinitione circuli, nec digitus in diffinitiõe hois, vt dr septimo metaphysi. Et subiungit ꝙ quecunqꝫ vi ꝛ insunt in rõne dicente quid est, per se attribuuntur alicui.

E

Mo. Per ppon.

Primus modus dicendi per se.

Expo. p̃.

F

T. c. 3. 2ᵉ

Qñ per ppo. ostu. 2m mo.

¶ Secundus modus dicendi per se est, quando hec ppositio per, designat habitudinem cause materialis, prout .s. id cui aliquid attribuitur est propria materia, proprium et subiectum ipsius. Oportet autem quod proprium

Subm poni in diffi. acci.

subiectum ponatur in diffinitione accidentis, quãdoqz quidem in obliquo, sicut quando accidẽs in abstracto diffinitur, cuz dicimus quod simitas est curuitas nasi, quãdoqz vero in recto, vt cum accidens diffinitur in concreto, vt cũ dicimus quod simus est nasus curuus. Cuius qdẽ rõ est, quod cũ esse accñtis depẽdeat a subto, opz ẽt quod diffõ

Scdo mod. A

eius significãs esse eius ɔtineat in se subm. Uñ scds modus dicendi per se est qñ subm ponit in diffone pdicati, qd est ppriũ accñs eius. Et hoc est qd dicit [et per se di

3°

cũtur quecũqz eorum].i. de numero eorũ [q insunt ipsis] i. subiectis accñtiũ, et ipsa subiecta insunt in rõne demonstranti qd est ipsum accñs .i. in diffone accñtis. Sicut rectum et circulare insunt linee p se. Nã linea ponit i diffone eorum. Et eadẽ rõne par et impar per se insunt numero, qz numerus in eorum diffone ponit. Nã par est numerus mediũ hñs. Et silr pm et cõpositũ per se pdicant de nũo,

Primum in numeris: qd. Numerus cõpositus qd.

et numerus in diffone eorum ponit. Est.n. pm i nũis, numerus q nullo numero alio mẽsurat, sed sola vnitate, vt binarius. Cõpositus ãt est nũs, quẽ ẽt alius numerus mẽsurat, sicut nouenarius. Et silr isopleurus .i. eqlaterus, et scalenõ .i. triũ ineqliũ laterum, et altera pte lõgius, p se insunt triãgulo, et triãgulus i diffone eorum ponit. Et iõ sub

B

iũgit quod oia subiecta, aut isunt oibus pmissis accñtibus in rõne dicẽte qd est .i. in diffone, sicut alicui pdictorum accñtiũ inest linea, alicui vo numerus, et silr in alijs, vnicuiqz inquã ipsorum subiectorum. per se inesse dico suũ acci

3° Ulti.

dens. Que vo pdicata neutralr isunt .l. neqz ita quod ponãtur in diffone subiorum, neqz subiecta i diffone eorum, sunt accidẽtia .i. per accñs pdicãtur. Sicut musicum et album predicãtur per accñs de animali. ¶ Deinde cum dicit;

¶ Preterea id per se dicimus qd nõ de subiecto alio dr vllo. Ambulans enim aliquid aliud est: qd ambulans est: atqz albũ. At substantia et quecunqz hoc aliquid significãt, nõ sunt aliud: qz id qd sunt. Ea igitur q de subiecto non dicuntur per se: ea vo que de subiecto dicuntur: accidentia dico.

Uide i anno.

¶ Ampli9 qd nõ de subiecto dr alio quodã: vt ambulãs: cũ alterũ quodã sit ambulãs: et albũ. Subiecta aũt: et quecũqz h aliqd significant: nõ alterũ aliqd sunt qd vere sunt. Que qdem igitur nõ de subiecto sunt: per se dico que vo de subiecto: accidentia.

Tertius mo. p se. Expo. ps.

¶ Ponit aliũ moduz eius qd est per se, put p se significat aliqd solitariũ, sicut dr quod per se est aliqd particulare, qd est in gñe subie, qd non pdicatur de aliquo subto. Et huius rõ est, qz cũ dico ambulãs, vel albũ, non significo album, vel ambulãs, quasi per se aliqd solitariũ exñs, cũ intelligatur aliqd aliud esse qd sit ambulãs, vel albuz. Sed in his que significãt hoc aliqd .s. in pmis substantijs, hoc nõ ɔtingit. Cũ.n. dr sortes vel plato, nõ itelligi

C

tur quod sit aliqd alterũ qz id qd vere ipsa sunt, qd .s. sit sub

Ulti.

iectũ eorum. Sic ergo hoc mõ que nõ pdicãtur de subiecto sunt per se, que vo dicũtur de subiecto, sicut in subiecto exñtia, accñtia sunt. Nam que dicũtur de subiecto, sicut

Nota circa 3m mo.

vlia de inferioribus, non semper accñtia sunt. ¶ Sciendum est aũt quod iste modus non est modus pdicandi, sed modus existendi. Unde etiam in principio dixit. per se sunt, et non per se dicuntur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Insuper alio mõ id quidem per se dicimus qd vnicuiqz cõpetit ob ipsum: id aũt qd hãc cõditionez egreditur: accidẽs. Ueluti si ambulante quopiã coruscauerit: id accñs dicimus. Nõ.n. ob idipsuz coruscauerit qz ãbulauerit: sz id dicim9 accidisse. At cũ iugularetur quispiã mortez obierit iugulationeue: id per se dicimus. Ob idipsuz enim qz iugulabatur mortuus est: sz non accidit eum cum iugularetur mortem oppetijsse.

¶ Itẽ alio mõ qd qdez pp ipm inest vnicuiqz per se: qd vo non pp ipm: accidens est. Ut si ambulante coruscauit: accñs est. Non enim ppter id qd ambulat: coruscauit: sed qd accidens est dicimus hoc. Si vo pp ipm: per se est: vt si aliqd interfectũ interierit sm interfectionem: qm ppter id qd interfectuz est: sed non quod accidat interfectum interire. Uide i anno.

D Quart9 mo. per se. Expo. ps. Expo. 3. t. 3. Ulti.

¶ Ponit quartũ modũ, sm quẽ hec ppositio p. designat habitudinẽ cause efficiẽtis, vel cuiuscũqz alterius. Et iõ dicit, quod quicqd inest vnicuiqz per seipsum, p se dr de eo, qd vo non per seipsum inest alicui, per accñs dicit, sicut cũ dico, hoc ambulante coruscat. Non enim propter id qd ambulat coruscauit, sed hoc dr sm accñs. Si vo qd pdicatur insit subiecto per seipsum, per se inest, vt si dicamus quod interfectũ interijt. Manifestũ est eniz quod propter id qd illud interfectuz est interijt, et nõ est accidẽs, quod interfectus interierat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que igitur in sciẽ que sub sciam simplr cadunt per se dicũtur, vel eo pacto, vt sint in pdicatis subiecta, vel eo rursus, vt ipsa sint in subiectis, ea ob ipsa et necessario sunt. Nam fieri nõ põt vt non competãt, aut simplr, aut opposita, veluti linee rectũ, aut obliquũ, et numero par, aut impar. Est enim cõtrariũ, aut priuatio, aut ɔtradictio: genere in eodez, ceu par est id qd est nõ impar in numeris vbi sequitur. Quare si necesse est affirmare, aut negare, necesse est et ea que p se isunt cõpetere.

¶ Que ergo dicunt in simplr scibilibus per se, sic sunt sicut inesse pdicantibus, aut inesse pp ipsa, q sunt ex necessitate. Nõ.n. cõtingũt nõ iesse, aut simplr, aut opposita, vt linee aut rectũ aut obliquũ: et numero par, aut impar. Est enim ɔtrariũ, aut priuatio, aut ɔdictio in eodem genere: vt par vel impar in numeris sm quod sequitur. Quare si necesse est affirmare aut negare: necesse est et q sunt p se, inesse. Tex. c. 10. Uide i anno. Uide i anno.

E Nota. Propie scibilia.

¶ Ostendit qualiter vtatur predictis modis demonstrator. Ubi notãdũ est quod cum scientia sit cõclusionũ, intellectus aũt principiorum proprie scibilia dicunt cõclusiones demrationis, in qbus passiones pdicant de pprijs subiectis. Propria aũt subiecta non solũ ponunt in diffone accñtium, sed ẽt sunt cause eorum. Uñ ɔclusiones demonstrationũ includũt duplicẽ modũ dicẽdi p se .s. 2m et 4m. Et hoc est qd dicit, quod illa que pdicant in simpliciter sci

Cõclu. hmõ. Duos mo. inclu. Expo. ps.

Expo.p^e. billibus.hoc est in 2nibus demrationu,sic sunt p se.sicut inesse pdicatibus.i.sicut qn subiecta insunt in diffone accidentiu,que de eis predicantur. Aut inesse pp ipsa,idest

F qn predicata insunt subiecto propter ipsum subm qd est

2^e causa pdicati. Et 2nter ostedit,q huio scibilia sunt neces

Dupli acci. ppri i de sub iecto pdi. saria,qz no 2tingit quin ppriu accides pdicet de subo. Sed hoc est duobus modis. Qnqz qdem simplr,sicut cu vnu accns couertitur cu subiecto,vt hre tres cu triangulo.z risibile cu3 hoie. Qnqz autem duo opposita sub disiunctione accepta ex necessitate subiecto isunt,vt linee

3^e aut rectu,aut obliquu,z numero par,aut impar. Cuius ronem ostedit,qz 2rium,priuatio,z contradictio sunt in code genere. Nã3 priuatio nihil aliud est q3 negatio in subiecto determinato,Qnqz etia 2rium equiparatur negationi in aliquo gne,sicut in numeris ide est impar qd

Ult. non par fm 2sequetia. Sicut ergo necesse est affirmare vel negare, ita necesse est alterum coz que per se insunt proprio inesse subiecto. ¶ Deinde epilogat dicens.

¶ Id igitur qd de omni:z id quod per se dicimus:hoc sit modo determinatum.

Tex.c.ii. ¶ De omni quidem igitur z per se determinatum sit hoc modo.

¶ Quod est planum.

¶ Vlr aut id copetere dico:qd de oi dicitur: z per se:atqz hoc plane quo ipsum est.

Vide I an. t.co.ij. ¶ Uniuersale autem dico qd cu3 de omni sit: z per se:z fm q ipsum est. LECTIO.XI.

Ostq3 Phs determinauit de oi z per se,hic determinat de vli. Et diuiditur i duas partes. In p^o ondit qd sit vle,in 2° quo mo i acceptione vlis 2tingit errare. ibi [Opz aut

Lec.12. no latere.] Circa p^m duo facit. Primo oste

G dit qd sit vle,2° ostedit quo mo vli vtat demostrator.ibi [Demostratio autez per se.] Circa p^m duo facit. Primo ostedit q vle 2tinet in se z dici de oi z p se,scdo ostendit

Vle hic. qd supra ea addit.ibi [Vle aut.] ¶ Ad euidentia aute coz que hic dicutur,sciedu est q vle non hoc mo accipitur,put omne qd pdicatur de plibus di vle,fm q Porphyrius determinat de qnqz vlibus,s3 dicit hic vle fm quanda adaptatione,vel adequatione pdicati ad subz. cu.s.neqz pdicatu inuenit extra subm,neqz subm sine pdicato. ¶ His aut visis sciendu est,q circa primuz tria

Expo tex. facit. Primo dicit q vle.s.pdicatuz est et qd de omni est i.vlr predicat de subiecto,z et per se.s.inest ei.i.couenit subiecto fm q ipm subm est. Multa.n.de aliquibus pdicatur vlr,que no 2ueniut ei p se,z fm q ipsum est. Sicut omnis lapis coloratus est,no tn fm q lapis,sed fm q ipsum est superficiem habens. ¶ Secundo ibi.

¶ Patet igitur ea necessario rebus inesse: q ipsis vniuersaliter competunt.

¶ Manifestum igitur est:quecuqz sunt vniuersalia ex necessitate insunt rebus.

¶ Infert qdam correlarium ex dictis dicens,q exquo vle est qd per se inest,que aute per se insunt ex necessita-

Lec.1.1.c.vi. te insunt,vt supra ostesum est,manifestum est q vniuersalia predicata prout hic sumuntur de necessitate insunt rebus de quibus predicatur. ¶ Tertio ibi.

¶ Atqz per se z hoc quo ipsuz est:eade ee dico:veluti linee per se puctu inest:rectumue. Ea naqz rone qua linea est. Et triagulo:hoc tres anguli competunt duobus rectis equales:quo triagulus est. Per se enim triangulus duobus rectis equales angulos habet.

¶ Per se aut z fm q ipm est:ide est:vt p se linee inest puctu z rectitudo. Et naqz fm q linea est. Et triagulo fm q e triagulus duo recti:z.n.p se triagulus duob^9 rectis eqlis est.

¶ Ne aliqs crederet aliud ee qd in diffone vlis dixerat. H

Expo.p^e. per se.z fm q ipm est,ondit q per se z fm q ipm e ide est. Sicut linee per se inest punctuz p mo,z rectitudo 2° 2^e modo. Na vtraqz inest ei fm q linea est. Et silr triagulo fm q triangulus est insunt duo recti.i.qd valet duos re

Ult. ctos,qd per se triangulo inest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tunc autem quippiam vniuersaliter inest: cum de quouis:z primo ostenditur.

¶ Uniuersale autem est tunc:cu in quolibet: z primo demonstratur.

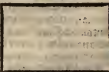
¶ Ostendit quid addat vniuersale supra dici de omni z per se. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit q tunc est I

Expo.i. vniuersale predicatum, cum non solum in quolibet est de quo predicatur,sed z primo demostratur inesse ei de quo predicatur. ¶ Secundo ibi.

¶ Velut eqles duob^9 rectis hre:no vlr inest figure:z tn de figura duoz rectoz agulozu3 eqlitate licet ondere. S3 no de qlis figura: nec ondes figura qlis vtit. Quadratuz.n.e qde figura:no tn h3 tres angulos duob^9 rectis eqles. His et triagulus q duoz e eqliu latez:h3 qde qlis duob^9 rectis eqles:s3 no pmus:s3 triagulus prior. Qui igit demrat pmus duob^9 rectis eqles habere:vel quodvis aliud:ei primo vniuersaliter competit.

¶ Et duos rectos hre:neqz cuilibz figura iest vlr:z tn est demrare de figura q duos h3: s3 no cuiuslibet figure est:neqz vtit qlibet figura demostras.

Quadrangulus.

Quadragulus.n. figura qde est:no aut h3 duob^9 rectis eqles. S3 isocheles h3 qde fortasse duob^9 rectis eqles:s3 no pmu:sed triangulus prius. Qd igit qdlibet pmu mostrat duos rectos habere: aut qdcuqz aliud:huic pmo iest vniuersale.

¶ Manifestat per exeplu dicens q hre tres angulos eqles duobus rectis no inest cuilibet figure vniuersalr,s3 K

Expo.p^e hoc de figura demostret,qz de triagulo demostratur q

2^e est figura,s3 no cuilibet figure inest,nec demonstrator in sua demostratione vtit qlibet figura. Quadragulus.n.

3^e figura est,sed no h3 tres duobus rectis eqles. Isocheles aut.i.triangulus duoz equaliu latez h3 qdem vlr tres angulos equales duobus rectis,sed no conuenit primo isocheli,sed primo triagulo,qz isocheli 2uenit inquatuz

Ult. est triagulus. Qd igit p demostrat habere duos rectos aut quodcuqz aliud huiusmodi,huic pmo inest pdicatu vniuersaliter sicut triangulo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et demratio per se eius vlr est: ceterorum vo quodammodo non per se. Nec eius vni-

uersaliter

uersaliter est qui duoꝝ est equalium laterũ: sed superat: ꝛ ad plura sese extendit.

¶ Et demonstratio ꝑ se huius vniuersalꝭ ē: alioꝝ aũt quodãmodo non per se. Neqꝫ isocheles non ē vniuersaliter: sed frequentius.

A ¶ Ostendit qualr demonstrator vlꝭ vtaẽ: ꝛ dicit ꝙ dmonstratio est ꝑ se hui⁹ vlis: sed alioꝝ quodãmodo: ꝛ non ꝑ se. Demõstrator. n. demõstrat passionẽ de ꝓprio subtõ: ꝛ si demonstret de aliquo alio: hoc non est nisi inq̃tum ꝑtinet ad illud subm. Sicut passionez trianguli ꝓbat de figura ꝛ isochele, inquãtũ quedam figura triãgulus est, ꝛ triangulus q̃dam isocheles. Q aũt ꝑmo nõ inest isocheli habere tres: hoc non est q: non vniuersaliter predicetur de eo: sed quia est frequentius: id est in pluribus q̃ isocheles est: cum hoc commune sit omni triangulo.

¶ Oportet autem non latere errorem ꝑsepe fieri: ꝛ non esse id quod ostẽdiẽ primum vniuersale: quemadmodum esse videtur.

T. com. 12. ¶ Oportet aũt non latere: q̃m multotiẽs contingit peccare: ꝛ non esse quod demonstraẽ primũ vniuersale: ẜm ꝙ videtur demonstrari vniuersale primum. LECTIO. XII.

B Postq̃ notificauit Arist. q̃d sit vlẽ, hic ostendit quõ in acceptione vlis error ꝯtingat. Et circa hoc tria facit. Primo dicit ꝙ aliquando circa hoc peccare ꝯtingit, scdo assignat quot modis. ibi [Oberramus.]tertio dat documentũ, quõ possit cognosci vtrum vlẽ acceptuz sit vniuersale. ibi [Utruz aũt ẜm ꝙ.]Dicit ergo primo: ꝙ ad hoc ꝙ non accidat in demonstratione peccatum: oꝫ non latere, ꝙ multotiens videtur demonstrari vniuersale quod non demonstratur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Decipimur aũt hac deceptiõe: cũ aut ꝑter singulare: vl̃ singularia nihil ē qȯ accipiaẽ superius: aut ē q̃dẽ: sꝫ noĩe caret in diuersis specie reb⁹: aut est vt pars totũ id de quo demõstraẽ. Parti nãqꝫ accõmodabiẽ q̃dẽ demõstratio: ꝛ de q̃libꝫ erit: attñ nõ erit huius ꝑmi vlꝭ demõstratio. Atqꝫ huiusce primi: vt hoc est demonstrationẽ dico: cum est primi vlꝭ.

Vide in annot. ¶ Oberramus aũt hãc deceptionẽ: cũ aut nil sit accipe a sup̲iori extra singularẽ q̃ singularia: aut si sit q̃dẽ: sꝫ innoĩatũ sit indifferẽtibus specie rebus: aut ꝯtingat eẽ sicut in ꝑte totũ in quo monstraẽ. Eis. n. que sũt in ꝑte inest q̃deꝫ demõstratio: ꝛ erit de oĩ: sꝫ tñ nõ hmõi primi vlꝭ demonstratio. Dico. n. primi ẜm ꝙ ē demonstratio cum sit primi vniuersalis.

¶ Assignat modos q̃bus circa h̄ errare ꝯtingit. Et circa h̄ duo facit. Primo enumerat ipsos modos, dicẽs ꝙ tri

C Expo. ꝑᵉ. 3ᵉ errat in acceptiõe vlis ꝑlr ꝯtingit decipi circa acceptionẽ vlis. Primo q̃deꝫ cũ nihil aliõ sit accipe sub aliquo cõi cui ꝑmo cõpetat vlẽ, q̃ hoc singulare, cui incõuenienter assignatur. Sicut si sensibile qȯ ꝑ̃ ꝛ ꝑ se inest aĩali, assignareẽ vt vlẽ ꝑmum homini, nullo alio aĩali existe. ¶ Ubi notãdũ ꝙ singula

Ui singu. expo. re hic large accipiẽ ꝑ quolibet inferiori, sicut si spẽs dicaẽ esse singulare sub gñe ꝯtentũ. Uel potest dici, ꝙ nõ

Nõ soluaẽ genus in vna tñ spẽ est possibile inuenire aliqȯ genus, cui⁹ vna tñ sit spẽs. Gen⁹. n. diuiditur in species per oppositas differẽtias.

Opꝫ aũt si vnum ꝯtrarioꝝ inueniẽ in natura, ꝛ reliquũ inueniri, vt pꝫ ꝑ Phm in 2ᵒ celi ꝛ mundi. Et ideo si vna T. c. 18. le. 4. i. ex. 6.
spẽs inueniẽ, inueniẽ ꝛ alia. Una aũt spẽs diuidiẽ in diuersa indiuidua ꝑ diuisionem materie. Contingit aũt eotam mãꝫ alicui speciei ꝓportionatã sub vno indiuiduo D
comprehendi, ꝛ tũc nõ est nisi vnũ indiuiduum sub vna specie. Unde ꝛ signanter de singulari mentionem facit.

¶ Scdus modus est, q̃ñ q̃dem est accipere sub aliquo 2ᵘˢ modus
cõmuni multa inferiora, sed tñ illud est cõmune innominatum, qȯ inueniẽ indifferentib⁹ specie. Sicut si animali non esset nomẽ impositum, ꝛ sensibile qȯ est ꝓprium animalis assigneẽ vt vlẽ ꝑmum his que sub animali cõtinentur, vel diuisim vel cõiunctim. ¶ Tertius modus 3ᵘˢ
est q̃ñ id de quo demonstraẽ aliq̃d vt vlẽ ꝑmuꝫ se hꝫ ad qȯ demonstraẽ de eo, sicut totũ ad ꝑtẽ. Sicut si posse vi E
dere assignareẽ aĩali vt vlẽ ꝑmũ. Nõ. n. oẽ aĩal ꝑt vide 2ᵉ.
re. Inest aũt his que sunt in parte. i. que particulariter ꝛ non vniuersalr alicui subo cõueniunt (demonstratio) .i. ꝙ demonstrari possint, ꝛ erit demonstratio de oĩ, non tñ respectu eius qȯ demonstraẽ. Posse. n. videre demõstratur q̃dem de aliquo vlr, non tñ de aĩali vlr, sicut de Ult.
eo cui primo insit. Et exponit quid sit primuꝫ ẜm ꝙ demonstratio fertur qȯ est vlẽ primum. ¶ Secũdo ibi.

¶ Si igiẽ q̃spiã ꝯsiderit rectas duas lineas si ꝯcurrẽ: inter q̃s eadẽ in ꝑte sũt anguli recti: recta ex linea secante: illas oborti hui⁹ ex eo demonstratio ꝓprie videbiẽ esse: q: sic est in omnibus angulis rectis. Ueꝝ non est: q̃ppe cum id fiat: non ex eo q: sic sint illi anguli duobus rectis equales: sed ex eo: quia quouis modo duobus equales sint rectis.

¶ Si igiẽ aliq̃s demõstrabit ꝙ recte linee nõ ĩtercidãt: videbiẽ vtiqꝫ hmõi eẽ dmõstratio: ꝑp id qȯ iest rectis. Nõ ãt ẽ: nisi ꝙ q̃m sic eq̃les sint fiat hoc: sꝫ aut in quolibet equales. Vide in annot.

¶ Subiũgit exẽpla ad ꝑdictos modos. Et ꝑ̃ ad tertiũ dicẽs. ꝙ si q̃s demõstret de lineis rectis ꝙ nõ itercidant. i. nõ ꝯcurrãt, videbiẽ hmõi esse demonstratio. s. vlis ꝑmi, ꝓpter hoc ꝙ non ꝯcurrere inest aliq̃bus lineis rectis. Non aũt ita ꝙ hoc fiat nisi linee recte sint eq̃les. i. eque distãtes. Sed si linee fuerint eq̃les. i. eque distãtes, tunc non ꝯcurrere ꝯueniẽ eis in quolibet, quia vniuersaliter veꝝ est ꝙ linee recte eque distãtes, ẽt si in infinitum protrahanẽ, in neutram partem ꝯcurrent. ¶ Scdo ibi. F Expo. ꝑᵉ. Ult.

¶ Et si nullus alius esset triãgulus: q̃ hisce qui duorum est equaliuꝫ lateꝝ: huic vt duoruꝫ est equaliũ lateꝝ angulos equales duobus rectis habere competere videtur.

¶ Et si triangulus non esset aliud q̃ isocheles: ẜm ꝙ est isocheles videretur vtiqꝫ esse. T. c. 13.

¶ Ponit exemplum ad primuꝫ modum dicens: ꝙ si non eẽt alius triãgulus q̃ isocheles, qui vere est triãgulus G
duorum equalium lateꝝ. qȯ est trianguli inquantũ huiusmodi, videretur esse isochelis ẜm ꝙ est isocheles. nec tamen hoc esset verum. ¶ Tertio ibi.

¶ Et similitudo rõnuꝫ mutato ordine: numeris: vt numeri sunt: lineis: vt linee: solidis: vt solida: tꝑibus deniqꝫ: vt tꝑa videẽ cõpeteẽ: quẽadmodũ seorsum olim ꝯsidebaẽ. Qȯ tñ vna demonstratione de oĩbus demonstra

ri pôt. Sz qz nõ sunt qppiã vnũ hec oĩa noĩe vocitatũ: numeri inquã: lõgitudines: tpa: solidaqz: atqz dĩnt inter se specie: nõ sumebant seorsũz. Nõ aũt vlr demõstrat. Non. n. ijsce cõpetit vt linee sũt: vl' vt nũeri: sz vt hoc: qd quidem vlr ijs inesse cunctis supponitur.

Et proportionale: qd ꝛ cõmutabilr est: fz q numeri sunt: ꝛ fm q linee: ꝛ fz p firma: ꝛ fz q tpa sunt: queadmodũ ꝛ demonstratuz est aliqñ seorsuz: ↄtingẽs esse de oĩbus vna demonstratiõe monstrari. Sz pp id qd non est denominatũ aliqd: in quo oĩa hec vnũ sunt: numeri: longitudines: tpa: ꝛ firma: ꝛ specie differentia: seorsum adinuicẽ accepta sunt. Non autẽ vniuersale monstrat. Non enim fm q linee sunt: aut fm q numeri inerat: sz fm q hoc est: quod vniuersale ponunt esse.

H Exemplificat de mõ scdo. Et videt hoc vltimo ponere: qz circa hoc diuturnius imorat. Et circa hoc tria facit. Primo ponit exẽplũ. scdo iducit quoddã correlariũ ex dictis. ibi Propter hoc nec si aliqs. Tertio assignat rõnẽ dcõꝝ. ibi Qñ igit nõ nouit. Circa pmum sciẽdũ ẽ, q proportio est habitudo q̃ntitatis vnius ad alterã, sicut sex ad tria se hñt in pportione dupla. Proportionalitas est collectio duaꝝ pportionũ. Que si sint disiũcte habẽt q̃tuor terminos. Ut hic. Sicut se hñt q̃tuor ad duo, ita sex ad tria. Si vo sint ↄiũcte hñt tres terminos. Nã vno vtit vt duob⁹. Ut hic: Sicut se hñt octo ad q̃tuor, ita q̃tuor ad duo. Pz ergo q in pportione duo termini se habẽt vt añcedẽtia: duo vo vt ↄñtia. Ut hic. Sicut se hñt q̃tuor ad duo: ita se hñt sex ad tria. Sex ꝛ q̃tuor sũt añtia: duo vo ꝛ tria sunt ↄñtia. Permutata ergo pportio est, qñ añtia inuicẽ ↄferunt ꝛ ↄñtia silr. Ut si dicã. Sicut se hñt q̃tuor ad duo: ita se hñt sex ad tria: g̃ sicut se hñt q̃tuor ad sex: ita se hñt duo ad tria. Dicit ergo q ee pportionale cõmutabilr cõuenit lineis ꝛ numeris ꝛ firmis. i. corporibus ꝛ tpibus. Sicut aũt de singulis determinatũ est aliqñ seorsum: de numeris qdem in arithmetica: de lineis ꝛ firmis in geometria: de tpibus in nãli phia vel astrologia: ita ↄtingens est, q de oĩbus predictis cõmutatim pportionari vna demõstratione demonstret. Sed ideo cõmutatim pportionari de singulis hoꝝ seorsuz demõstrat: qz nõ est noĩatũ illud cõe in quo oĩa ista sunt vnum. Et si. n. q̃titas oĩbus his cõis est: tñ sub se ꝛ alia pter hec cõprehendit: sicut orõnẽ, ꝛ q̃dã que sũt q̃titates p accñs. Uel melius dõm q cõmutatim pportionari q̃titati non ↄuenit inquãtum est q̃titas: sz inquãtuz est cõparata alteri q̃titati fm pportionalitatẽ quãdã. Et ideo dixerat ẽt in pncipio pportionale esse qd cõmutabilr est. Oĩbus aũt istis inquãtũ sunt pportionalia: nõ est nomẽ cõe positũ. Cũ aũt demonstrat cõmutatim pportionari de singulis pdictoꝝ diuisim, nõ demonstrat vniuersale. Nõ. n. cõmutatim pportionari inest numeris ꝛ lineis fm q hmõi, sed fm quoddam cõmune. Demonstrantes aũt de lineis seorsum vel de numeris: ponũt hoc qd est cõmutabilr pportionari esse q̃si quoddam vniuersale predicatum linee fm q linea est: aut numero fm q numerus. Deinde cum dicit.

Quo circa siquis vnũquẽqz triangulũ: eũ inquã q ex eq̃libus lateribus oĩbus: ꝛ eũ q ex vniuersis ineq̃lib⁹ ↄstat: ꝛ itẽ eũ q duorũ est eq̃liuz lateꝝ: aut vna: aut alia seorsum demonstratiõe tres eq̃les duob⁹ rectis ostenderit: nõdũ his pfecto triangulũ scit duob⁹ rectis equales hẽre: nisi eo sciendi mõ: quẽ ipsi suo more pfitent sophiste. Neqz de triãgulo vlr id pcipit: ꝛ si nullus alius preter istos triangulus est. Non. n. id istis vt trianguli sunt: nec oĩ triãgulo rõne forme: sed numeri inesse cognouit: taz ꝛ si nullus triãgulus: est quẽ ipse ꝛ nõ scit equales duob⁹ rectis hẽre.

Propter hoc neqz si aliqs mõstret vnũquẽqz triãgulũ demõstratione: aut vna: aut altera: qd duos rectos hz vnũqdqz: isopleuroz: id ẽ isocheles seorsuz: ꝛ scalenon: id est gradatũ nõdũ cognouit triãgulũ q duos rectos hz: nisi sophistico mõ: neqz vniuersale triãgulũ: neqz si nullus ẽ pter hoc triãgulus alter. Nõ enĩ fz q triãgulus ẽ cognouit: neqz oẽz triãgulũ: sz fm numeꝝ. Scdm speciem aũt non omnem: ꝛ si nullus est quem non nouit. — Vide in anteca.

K Inducit qddaz correlarium ex dictis: ꝛ dicit q eadem ratiõe qua non demonstrat vlr cum de singulis spẽbus demonstrat aliqd qd est vniuersale pdicatum cõmunis innominati, nec ẽt demonstratur vniuersale pdicto modo, si sit cõmune nomen positũ. Sicut si aliqs eadez demonstratiõe ostẽdat aut demonstret de vnaquaqz specie triãguli, q hz tres angulos equales duobus rectis: aut diuersa seorsum. s. de isochele, ꝛ seorsũ de gradato, id est de triangulo trium lateꝝ inequaliũ. nõ tamẽ ppter hoc cognouit q triãgulus tres angulos habeat eq̃les duobus rectis, nisi sophistico modo, id est per accidens: qz non cognouit de triãgulo fm q est triangulus, sed fm q est equilaterus, aut duoꝝ equalium lateꝝ, aut trium inequaliuz. Neqz ẽt demonstrans cognouit vniuersale, id est hz cognitionẽ de triangulo in vniuersali: ẽt si nullus alius triangulus esset preter illos de qbus cognouit. Et hoc ideo qz non de triangulo cognouit fm q est triangulus, sed sub rõne specieꝝ eius. Unde neqz cognouit per se loquendo omnem triangulũ. Quia ꝛ si fm numeꝝ cognouit omnẽ triangulum, si nullus est quẽ non nouit, tñ fm spẽm non cognouit omnẽ. Tunc enim cognoscit aliqd vniuersalr fm spẽm, qñ cognoscit fm rationem spẽi. Scdm numeꝝ autez ꝛ non vlr, quando cognoscit fm multitudinem cõtentoꝝ sub specie. Nec est differentia q̃tum ad hoc si comparemus spẽm ad indiuidua, vel genera ad species. Nam triangulus est gen⁹ equilateri ꝛ isochelis. Deinde cum dicit.

Qñ igit nõ scit vlr: ꝛ qñ simplr scit: manifestũ ẽ. Eniz vo si eadẽ eẽt triãguli rõ: ꝛ duoꝝ eq̃liũ lateꝝ triãguli ceteroꝛũqz triãgloꝝ demõstratio: aut cuiqz: aut oĩb⁹: eque sine vllo discrimine accõmodant: vt pz. Cũ vo nõ sit eadẽ: sz diuersa: tresqz anguli duob⁹ rectiz eq̃les hoc cuiqz cõpetũt: quo qsqz triãgulus est: nõ scit hisce simplr: q dicto mõ demonstrat.

Qñ igit non nouit vlr: ꝛ qñ nouit simplr. Mãifestũ ẽ: q si idẽ inerat triãgulo eẽ ꝛ isocheli: aut vnicuiqz: aut oĩb⁹. Si vo nõ idẽ: sz

alteꝝ ē:aut ſm ꝙ eſt triangulus non nouit.

A Expo.pᵉ. ¶ Aſſignat rōnē ꝑdictoꝝ, querēs qñ aliqs cognoſcit vniuerſalr ꝛ ſimplr, ex quo ꝑdicto modo cognoſcēs nō cognouit vlr. Et rñdet manifeſtum eſſe ꝙ ſi eſſet eadē rō 2ᵉ. trianguli in cōmuni, ꝛ vniuſcuiuſq; ſpecieꝝ eius ſeorſuꝫ B accepte, aut vniuerſalr ſimul acceptaꝝ, tunc vniuerſalr ſciret de triangulo ꝛ ſimplr. qñ ſciret de aliq̄ ſpecie ei⁹, Ult. vel de oībus ſimul. Si vō non eſt eadē rō, tunc non erit idē cognoſcere triāgulū in cōmuni ꝛ ſingulas ſpēs ei⁹: ſed eſt alteꝝ. Et cognoſcēdo de ſpēbus, non cognoſcit de triāgulo ſm ꝙ eſt triāgulus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Pz āt vtꝝ id illi cōpetat vt triāgulus ē, an vt duoꝝ eq̄liū lateꝝ, ꝛ qñ ꝑ hūc ꝯpetit ꝑmū, ꝛ cui⁹ ē vlr demōſtratio. Nā ei cōpetit, vt tale ē cui ceteris ſblatꝫ cōpetet prio, veluti laterū duoꝝ eq̄liū eneo triāgulo cōpetēt anguli duob⁹ rectis eq̄les. At ere ſublato, vt nō ſit eneus ēt cōpetēt. Et itē lateꝝ eq̄litate duoꝝ ſublata, vt nō ſit duoꝝ eq̄lium lateꝝ. At nō cōpetēt ſublata figura vel termino, ſꝫ nō primis ipſis ſublatꝫ. Quo igiꝰ ꝑmo ſublato nō cōpetent? Qꝫ ſi triangulo ꝑ hunc, ꝛ ceteris competunt, ꝛ huius eſt vlr demonſtratio.

¶ Utꝝ āt ſꝫ ꝙ ē triāgulus, aut ſꝫ ꝙ ē iſocheles ſit, ꝛ qñ ſꝫ h̄ ē ꝑmū ꝛ vlē cui⁹ demſ̄atio ē, manifeſtū ē, qm̄ qñ rēoto iſit ꝑmū, vt iſocheles: ꝛ eneo remoto triāgulo iſunt duo recti. Sꝫ eneo remoto ꝛ iſocheli, ſꝫ non figura, aut termino, ſed non prius. Cuius igiꝰ primi? Si itaq; trianguli eſt, ꝛ ſm hoc ineſt ꝛ alijs, ꝛ huiuſmodi vniuerſaliter eſt demōſtratio.

C Expo.pᵉ. ¶ Dat documētū quo ꝓprie poſſit accipi vlē. qḋ eſt, vtꝝ aliqd ſit triāguli ſm ꝙ triāgulus, aut iſocheles ſm ꝙ ē iſocheles, ꝛ qñ id cui⁹ eſt demōſtratio eſt ꝑmū ꝛ vlē ſm hoc, i. aliqḋ ſubm poſitū. Manifeſtū eſt. n. ex hoc qḋ dicā. Qñcūq; n. remoto aliq̄ adhuc remanet illḋ qḋ erat P. ge docu. q̄ cog. vle aſſignatū vlē, ſciēdū eſt ꝙ nō eſt ꝑmū vlē illi⁹. Sicut remoto iſochele vel eneo triangulo, remanet ꝙ hēat tres 2ᵉ. angulos. ſ. duob⁹ rectis eq̄les. Uñ pꝫ ꝙ hēre tres angulos eq̄les duob⁹ rectis non eſt vlē primū neq; iſochelis 2. ge docu. menti neq; enei triāguli. Remota aūt figura nō remanet hēre tres, nec ēt remoto termino q̄ eſt ſupius ad figurā cū figura ſit que termino vel terminis claudiꝰ, ſꝫ tñ non pri D mo cōuenit neq; figure neq; termino, q2 non ꝯuenit eis 3ᵉ. vlr. Cui⁹ ergo erit ꝑmo. Manifeſtū eſt ꝙ triangulo, q2 Ult. ſm triāgulū ineſt alijs tam ſupioribus q̄ꝫ inferioribus. Nō. n. cōpetit figure hēre tres, niſi q2 triāgulus eſt q̄daꝫ figura, ꝛ ſilr iſocheli, q2 triangulus eſt. ꝛ de triangulo hēre tres demonſtraꝰ. Unde eſt ei vniuerſale primum.

¶ Si igiꝰ demōſtratiua ſciētia, ex principijs eſt neceſſarijs. Quod enim quiſpiaꝫ ſcit, id fieri nequit, vt aliter ſeſe habeat.

Uide in annot. L. com. 15. ¶ Si igiꝰ eſt demonſtratiua ſcientia, ex neceſſarijs eſt principijs. Quod enim ſciꝰ, nō poteſt ſe habere aliter. LECTIO. XIII.

Poſtq̄ꝫ determinauit Phs de omni, ꝛ ꝑ ſe. ꝛ vniuerſali, q̄bus vtimur in demonſtratiōe, hic iam incipit oſtendere ex q̄bus demonſtratio ꝓcedit. Et diuidiꝰ i duas partes. In prima oñdit ex q̄bus ꝓcedit demōſtratio ꝑꝑ qd. In ſcḋa ex q̄bus eſt demonſtratio q2. ibi [Sed q2 differt ꝛ propter qd.] Prima in duas. In prima oſtēdit qualia ſint E Lec. 13. ex q̄bus demōſtratio ꝓcedit. In ſcḋa docet que ſunt demonſtratiōis ꝑncipia. ibi [Quid qdē igiꝰ ꝑma ſignificēt.] Prima in tres. In ꝑma oñdit, ꝙ demōſtratio ē ex neceſſarijs. In ſcḋa ꝙ eſt ex his q̄ ſunt ꝑ ſe. ibi [Accñtia aūt.] Tertio ꝙ ꝓcedat ex principijs ꝓprijs. ibi [Nō ſ. eſt Lec. 18. ꝛ cx. 3. ex alio gñe.] Circa ꝑmum duo facit. Primo oſtendit ꝙ Lec. 14. demonſtratio ꝓcedat ex neceſſarijs. Scḋo, ꝓbat ſic quedā que poſuerat. ibi [Qꝫ autē oporteat ex neceſſarijs.] Lec. 15. Circa ꝑmū tria facꝰ. Primo ꝯtinuat ſe ad ꝑcedētia. ſcḋo ꝓbat ꝓpoſitū. ibi [Que aūt ſūt ꝑ ſe.] Tertio infert quādā ꝯcłonē ex dictis. ibi [Manifeſtuꝫ aūt ex his.] Dicit F Expo.pᵉ. ergo ꝑmo ex ꝑdictis iferēs, ꝙ ſi ſit demōſtratiua ſcia. i. ſi ſcia ꝑ demōſtrationē acq̄raꝰ, opꝫ ꝙ ſit ex ꝑncipijs neceſſarijs. Cuius illatiōis neceſſitas apparet, q2 qḋ ſciꝰ, Ult. impoſſibile eſt aliter ſe habere. vt habitum eſt in diffinitione eius quod eſt ſcire. ¶ Deinde cum dicit. Lec. 4. ꝛ cx. 2.

¶ Ea vō que ꝑ ſe rebus inſunt, neceſſario cōpetūt. Nā q̄dā inſunt in eoꝝ, q̄b⁹ cōpetit rōne, q̄daꝫ in ſua res eas hñt, de q̄bus dicunꝰ, quoꝝ alteꝝ oppoſitoꝝ inſit neceſſe eſt, pꝫ ex talibus q̄buſdā rōcinationē cōſtare. Omne nāq; qḋ ineſt, aut hoc pacto, aut ꝑ accñs cōpetit. Accidentia vō non ſunt neceſſaria.

¶ Que aūt ꝑ ſe ſunt neceſſaria inſunt rebus. Hec qdē ſunt in eo qḋ qd ē, q̄buſdā aūt alia inſunt in eo qḋ qd eſt ꝑdicātib⁹ de ipſis, q̄ꝝ alteꝝ oppoſitoꝝ neceſſe ē ieſſe. Manifeſtū eſt, ꝙ ex hmōi q̄buſdaꝫ vtiq; ſit demonſtratiuus ſyllogiſmus. Oē. n. aut ſic eſt, aut ſm accidens. Accñtia aūt non neceſſaria ſunt.

G ¶ Oñdit ꝙ demōſtratio ſit ex neceſſarijs. Et primo ꝑ rationē, ſcḋo ꝑ ſignū. ibi [Signū aūt eſt.] Circa primum ponit duas rōnes, quaꝝ ꝑma talis eſt. Ea que ꝑ ſe ꝑdicanꝰ neceſſario iſunt. Et hoc manifeſtat in duob⁹ mōis P. ra. ꝑmō. eſſe ex neceſ. ꝑ ſe. In ꝑmo qdē, q2 ea que ꝑdicanꝰ ꝑ ſe, inſunt in eo qḋ qd eſt. ideſt in diffinitione ſubiecti. Qḋ aūt poniꝰ in dif 2ᵉ. finitione alicuius neceſſario ꝑdicaꝰ de eo. In ſcḋo vō, q2 quedam ſunt ſubiecta que ponunꝰ in qḋ qd eſt predicantibus de ipſis, id eſt in diffinitione ſuoꝝ ꝑdicatoꝝ. Que qdē ſi ſint oppoſita neceſſe eſt ꝙ alteꝝ eoꝝ ſubiecto inſit, ſicut par vel impar numero, vt ſuperius oſtenſum eſt. Sꝫ manifeſtū eſt ꝙ ex q̄buſdā principijs hmōi Lec. 10. ꝛ expo 4. ſ. per ſe, ſit ſyllogiſmus demōſtratiuus. Quod ꝓbat ꝑ 3ᵉ. hoc, ꝙ omne qḋ predicaꝰ, predicaꝰ aut per ſe, aut ꝑ ac 4ᵉ. cidens, ꝛ ea que predicanꝰ ꝑ accidēs nō ſunt neceſſaria, Ult. ex his aūt que ſunt ꝑ accidēs, nō ſit demōſtratio, ſꝫ magis ſophiſticus ſyllogiſmus. Unde relinquiꝰ, ꝙ demō H ſtratio ſit ex neceſſarijs. ¶ Sciendum aūt eſt ꝙ cum in demonſtratione ꝓbaꝰ paſſio de ſubiecto per mediū qḋ In demō. cōtinenꝰ. 1ᵒ. 2ᵒ. ꝛ 4ᵒ mōi ꝑ ſe eſt diffinitio, oportet ꝙ prima propoſitio cuius predicatum eſt paſſio, ꝛ ſubm eſt diffinitio, que ꝯtinet principia paſſionis, ſit per ſe in quarto modo. Scḋa autē cuius ſubm eſt ipm ſubm, ꝛ ꝑdicatum ipſa diffō, in primo modo. Concluſio vō in qua ꝑdicaꝰ paſſio de ſubiecto per ſe, in ſecundo modo. ¶ Secūdam ratiōem ponit ibi.

¶ Aut igiꝰ ita dicaꝰ: aut h̄ ꝑncipiū ſuppōaꝰ: demſ̄ationē neceſſariā eſſe. Et ſi demſ̄atuꝫ ſit q̄ppiā: fieri non poſſe: vt illud ſeſe habeat ſecus. Ex neceſſarijs ergo ꝯſtare demōſtra/

tiuā rōcinationē oꝫ. Et.n. fit: vt ⁊ demōstrās
rōcinet̄ ex veris: at non fit vt ex necessarijs
qsq̄ȝ nisi demōstrans rōcinationē ꝯficiat. Id
eniȝ ipsum iam demōstrationis propriū est.

Tex.com. 16. ¶ Aut igit̄ sic dicendū: aut principiū ponentibus: ꝙ demonstratio circa necessariū sit: et si demonstratū nō potest aliter se habere: ex necessarijs ergo oꝫ esse syllogismū. Ex veris qdē est non demonstrantē syllogizare: ex necessarijs aūt non est: sȝ qdem demonstrantē. Hoc aūt proprium demonstrationis est.

I — 3ª ra. — Expo.pᵉ. ¶ Que est talis. [Demōstratio circa necessariū est ⁊ demonstratū. I. demōstrationis ꝯclō nō pōt aliter se hr̄e. Et hoc accipiēdū est tanq̄ȝ pncipium ad ondendū ꝓpositū. s. ꝙ demonstratio ex necessarijs ꝓcedit. Cui⁹ qdem pncipij veritas apparet, vt iā dcm̄ ē. Ex hoc aūt pn⁹ sic argumentat̄. Rō.in for̄. Cōclusio necessaria nō pōt sciri nisi ex pncipijs necessarijs, sȝ demōstratio facit scire ꝯclonē necessariā, ergo opꝫ ꝙ fit ex pncipijs necessarijs. 2ᵉ. In quo differt demōstratio ab alijs syllogismis. Sufficit.n. in alijs syllogismis ꝙ syllogiçet̄ ex veris. Nec est aliqd aliō genus syllogismi, in quo oporteat ꝓcedere ex necessitate, sȝ Aliᵉ. in demōstratione opꝫ h̄ obseruare. Et h̄ est ꝓpriū demōstrationis ex necessarijs ꝓcedere. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Signo ēt illo pꝫ demr̄ationeȝ e necessarijs eē. Nā inficiatiōes aduersus eos q demonstrare putant: negatione necessitatis inferre nos ꝯsueuimus: aut putantes omnino fieri posse: quo res aliter sese habeat: aut disputationis causa contendentes.

¶ Signū aūt ē ꝙ demōstratio ex necessarijs sit: qm̄ instantiā ita ferimus ad opinātes demonstrare: qm̄ non sit necesse: si opinamur: aut oīno contingere aliter: aut rōnis causa.

K — Sigᵐ ad idē cum exᵉ. ¶ Probat idē ꝑ signū hoc modo. Cōtra rōnē aliquā non infert̄ instātia, nisi ꝑ h̄ qd̄ ōficit aliqd eoꝝ q̄ in illa rōne obseruāda sunt, sȝ ꝯtra eū q opinat̄ sic demonstrare, fecimus instātiā ꝙ nō sit necesse ea ex qb⁹ ꝓcedit esse vera, siue opinemur ea ꝯtingere alr̄ se hr̄e, siue talē istātiā ferimus, rōnis id est disputationis causa, ergo demonstratio oꝫ ꝓcedere ex necessarijs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex qb⁹ ēt pꝫ stultos eos eē ꝑfecto: q pncipia bn̄ sumē putāt: si ꝓpositio ꝓbabil̄ sit atq̄ȝ vera: vti sophiste: scir̄ eē dicētes sciaȝ hr̄e. Nō eni iō ꝓpositio pncipiū ē: q: ꝓbabilis: aut nō ꝓbabilis ē: sȝ q: pmū ē ipsi⁹ gn̄is: circa qd̄ fit demōstratio: ⁊ veꝝ: non omne propriuȝ est.

Vide in annot. ¶ Manifestū āt ex his ē: ⁊ qm̄ stulti sūt accipere opinati bn̄ principia: si ꝓbabilis sit ꝓpositio: ⁊ vera: vt sophiste: qm̄ ⁊ scire scientiā ē hr̄e. Nō.n. qd̄ ꝓbabile est: aut veꝝ omne pncipium est: sed primū in genere circa qd̄ demonstrant ⁊ veꝝ: non omne: sed proprium.

Expo.lᵉ. — L ¶ Infert ꝯclonem ex dictis dicens, qꝛ manifestum est, ex hoc. I. ꝙ oꝫ demōstrationē ex necessarijs ꝯcludēr ꝙ stulti sunt illi, q opinati sunt bn̄ se pncipia demōstrationis accipe, si solū ꝓpositio accepta sit ꝓbabilis vel vera, vt sophiste faciūt. I. id est q appent sciētes, ⁊ nō sunt. [Naȝ scire nō est nisi ꝑ hoc ꝙ scia habet̄. I. s. ex demōstratiōe. Ex hoc aūt ꝙ aliqd est ꝓbabile vel improbabile nō habet̄ ꝙ sit pmū vel non pmū, sed tn̄ opꝫ illud circa qd̄ fit demōstratio esse pmū in gn̄e aliquo ⁊ esse veꝝ. Non tn̄ omne pmum accipit demōstrator, sȝ pmū illi generi circa qd̄ demōstrat, sicut arithmeticus nō accipit pmum, qd̄ est circa magnitudinē, sȝ circa numeꝝ. ¶ Attendendū aūt est ꝙ sophiste non sumunt̄ hic sicut in libro elenchoꝝ, q ꝓcedūt ex his q̄ videnr̄ ꝓbabilia ⁊ nō sunt, aut videnr̄ syllogiçare: nō tn̄ syllogiçant. Sicut.n. tales sophiste dicunt̄. I. apparētes ⁊ non existentes, inquantuȝ deficiūt a dialectica argumentatiōe, ita dialectice argumentationes si appareant demonstratiue probare, ⁊ nō ꝓbant, sophistice sunt, inquantum videnr̄ sua argumētatione scientes, ⁊ non sunt. ¶ Deinde cum dicit. — M

¶ Atq̄ȝ demōstratiuā rōcinationē ex necessarijs esse oportere: ex hisce pꝫ. Nā si non est iste sciēs: q nō hꝫ eius rōnē pp qd est: cui⁹ ē demr̄atio. atq̄ȝ fieri pt̄ vt. a. qdē ipsi. c. nec̄io cōpetat: mediū aūt. b. p qd̄ illō est demr̄atuȝ non sit necessario: his plane q talē rōcinationeȝ extruit: nō scit pp qd est: qppe cū non sit illud ob ip̄m mediū. Nā ipsuȝ qdem fieri potest vt non sit: conclusio auteȝ est necessaria.

Tex.cō.17. ¶ Qꝛ aūt ex necessarijs esse oꝫ syllogismū manifestū ⁊ ex his est. Si.n. nō est hn̄s rōnē pp qd: existente demonstratione non est sciēs. Sit aūt vtiq̄ȝ ⁊ ꝙ. a. de. c. ex necessitate esse: b. aūt mediū per qd̄ demonstratū est non ex necessitate: non sciuit propter quid. Non est enim hoc pp mediū. Hoc enim qdē ꝯtingit non esse: conclusionem autē necessariam.

N — Expo.lᵉ. ¶ Ondit qd̄ supposuerat. Et circa hoc duo facit. Primo ondit, ꝙ ꝯclusio necessaria non pōt sciri ex pncipijs nō necessarijs. scd̄o ꝙ lȝ nō possit sciri necessarium ex non necessarijs, tn̄ syllogiçari pōt. ibi [Cuȝ qdē igit̄ ꝯclō.] 1ᵉ. Primum ostēdit duabus rōnibus, quaꝝ vna talis est. Si quis non habeat rōnem ꝓpter qd ondentē, non efficit̄ sciens, etiam demōstratione habita, q: scire est causam rei cognoscere, vt supra dcm̄ est. Sed ratio q̄ infert Tex.c.4.a ex.1. ꝯclusionē necessariam ex non necessarijs pncipijs non 3ᵉ. ostendit ꝓpter qd. Qd̄ exēplificat in terminis communibus. Ponat̄.n. ꝙ hec ꝯclusio sit necessaria. Omne. c. ē. a. O ⁊ demonstret̄ per hoc mediū. b. ꝙ non sit necessarium mediū, sed ꝯtingēs, puta ꝙ hec ꝓpositio sit ꝯtingens, ꝙ oē. b. est. a. vel ꝙ omne. c. est. b. aut vtraq̄ȝ, cōstat ꝙ per hoc mediū ꝯtingens, qd̄ est. b. non potest sciri de ꝯclone necessaria, que est omne. c. ē. a. ꝓpter qd. Qd̄ sic ꝓbat̄. Aliᵉ. Remota causa ꝓpter quā est aliqd, opꝫ ꝙ remoueatur effectus, sed hoc mediū cum sit ꝯtingēs ꝯtingit remoueri, ꝯclonem aūt remoueri non ꝯtingit cū sit necessaria. relinquit̄ ergo ꝙ non potest sciri ꝯclusio necessarie per medium contingens. ¶ Secūdā rōnem ponit ibi.

¶ Preterea si qs nūc nescit: rōneȝ hn̄s: ⁊ saluus est: re salua: neq̄ȝ oblitus: his neq̄ȝ prius sciebat. Qd̄ si medium non est corruptū: fieri vō potest vt corrūpatur: id quod accidit erit possibile atq̄ȝ contingēs: sed vt his sciat qui sic se habet fieri minime potest.

¶ Amplius si aliqs nescit rē nunc habēs rō-

nem, et saluatus est salua re, nec oblitus, neqz
prius sciuit. Corrumpe aűt vtiqz mediű, nisi
sit necessarium. Quare hebit quidē ratione,
nescit aűt. Neqz ergo prius sciuit. Si vo nō
corruptum ē, contingit aűt corrumpi, quod
accidit vtiqz erit possibile et contingēs. Sed
est impossibile sic se habētem scire.

A Expo. lre. ¶ Que talis est. Si aliqs nūc nō scit cū tñ hēat eandē rō/
nē, quā prius habuit et saluat9 est .i. nō desit esse saluata
re, .i. re scita et nō corrupta, iterū ipse nō est oblit9 manifestū est qz et ipse nō prius sciuit. ¶ In hoc autē Phs
Quattuor modi qb9 aliqs potest amittere scientiam. innuit qttuor modos, qb9 aliqs amittit sciam, quā prius
habuit. Un9 modus est qñ excidit a mente ei9 rō, p quā
prius sciebat. Alius modus est p corruptionē ipsi9 sciētie.
Alius p corruptionē ipsi9 rei scite, sicut si scia scit te sedē
te vū sedes, te nō sedēte perijt. Quart9 est p obliuionez.
2e. Un nullo istoꝝ modoꝝ existe si aliqs nūc nō sciat ali/
qd, nec prius sciuit. Sz ille q hz pclonē nēciaz p medium
B ptingēs, corrupto medio ptingēti nescit medio si existe,
et tñ eādē rōnē hz et salua ē res, et nō est oblit9, g nō prius
3e. sciuit qñ mediū nō erat corruptū. Qz aűt mediū qd ē cō
tingēs corrūpat, pbat. Qz id qd nō est nēcioz oz qz ali/
4e. qñ corrūpat. Si dicat qz mediū nondū est corruptū, qz
tñ nō nēcium, manifestū est qz ptingit ipm corrūpi. Po/
sito aűt ptingenti, illud qd accidit non est impoile, sz pos
Alit. sibile et ptingēs. Qd āt sequebat, erat impossibile. s. qz
aliqs sciam hēret alicuius, qd postea nesciret manētib9
pditionib9 supra positis, qd tñ seqtur ex hoc. qz est me/
diū ptingēs esse corruptū, qd et si non sit veꝝ, est tamen
contingens, vt dictum est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū igit conclusio necessaria ē, nihil phibz
medium non necessariū eē, p qd fuit pbata.
Fieri nāqz pōt, vt nēcium ex non necessarijs
ēt pcludat, ēt pinde atqz fit, vt veꝝ pcludat
ex falsis. At cū mediū est nēciuz pclo quoqz
necessaria est, quēadmodū et ex veris infert
semp pclo va. Naz tam. a. ipsi. b. qz. b. ipsi. c.
nēcio cōpetat. Igit et. a. necesse est ipsi cōpe
tere. c. Veꝝ fieri nequit, vt cum pclusio nō ē
necessaria, mediū necessarij subeat rōnē. In
sit. n. a. non necessario ipsi. c. Si igit. a. ipsi. b.
b. ipsi. c. cōpetē nēcio dixeris, et. a. profecto
ipsi. c. competē nēcio concedas oportet. At
ipsi competet non eo pacto supponebatur.
¶ Cū qdē igit pclusio ex necessitate ē, nihil p
hibet mediū non necessariū eē, pp quod de/
monstratū ē. Est. n. necessarium nō ex neces
sarijs syllogiçari: sicut et veꝝ nō ex veris. Cū
aűt mediū ex necessitate ē, et pclusio ex neces
sitate, sicut ex veris veꝝ semp. Sit. n. a. de. b.
ex necessitate, et hoc d. c. necesse g ē et. a. d ne/
cessitate inesse: sz cum non necessaria sit pclu
sio: neqz medium necessarium eē possibile ē.
Sit eni. a. in. c. nō ex necessitate eē, in. b. āt. a.
ex necessitate: et h igit in. c. ex necessitate: et. a.
g in. c. ex necessitate erit. Sz non pcessum ē.
C ¶ Ostēdit qz lz p mediū ptingēs non possit sciri pclo ne/
cessaria, pcludit tñ pclo necessaria ex medio nō necessa
rio. Dicit ergo qz nihil phibet pclonez necessariā esse p Expo. lre.
mediū non necessariuz, p hoc qd ostendit syllogizatum
syllogismo dialectico non demonstrato qui facit scire.
Cōtingit. n. nēcium syllogiçari ex non necessarijs, sicut 2e.
ptingit syllogiçari veꝝ ex nō vo, nō tñ ptingit ecōuerso.
Qz cū mediū ē nēciuz, et pclo necessaria erit. Sicuti ex
veris pmissis sp pcludit veꝝ. Qz āt ex necessarijs sp cō/
cludat nēcium. sic pbat. Sit eni. a. de oi necessaria .i. id 3e.
est sit hec ppositio nēcia. Oē. b. est. a. Et hoc de. c. id est 4e.
sit hec ēt necessaria. Oē. c. est. b. ex his. n. duob9 necessa/
rijs, seqtur tertiū nēciuz. s. pclo qz oē. c. est. a. Ostensum D
est. n. in libro prioꝝ qz ex duabus ppositionib9 de neces
sitate, seqtur pclo ex necessitate. Ondit etiam psequen/ Li. lo c. 8. q. 2. 10.
ter qz si pclusio non esset necessaria, nec mediū posset es/
se nēciuz. Ponat. n. qz hec pclusio. Oē. c. est. a. sit nō ne/ 5e.
cessaria, pmisse aűt due sint necessarie, sz id qd pmo po
situ est, seqt qz pclusio sit necessaria: cum tñ pziū sit posi/
tum. s. qz pclusio non sit necessaria. ¶ Deinde cuz dicit. Alit.
¶ Cū igit id qd demrative qspiā scit, nēciuz
oporteat eē, pstat p mediū quoqz necessariū
demrationē ei9 illū hēre oportē, vel nescit illd
pfecto, aut pp qd ē necessario, aut esse, sz aut
arbitrabit se scit nesciēs, si putauerit vt nēci/
uz, id qd non est nēcium, aut nec arbitrabit
equo discrimie sane, siue eē p media, siue pp
quid est, et p medijs vacantia sciuerit.
¶ Quoniam igitur si scit demonstratiue opz T. co. 13.
hēre demonstrationē, aut non sciet neqz pp
quid, neqz qz necesse ē illud eē, sz opinabitur
nesciēs, si accipiat tanqz nēcium, non neces
sariuz, aut neqz opinabitur simlr, siue qz sci/
et p media, siue pp qd et p immediata.
¶ Infert ex pmissis, qz oz dmrationē hri p mediū nēciū, E
aliogn nesciret, qz pclo sit nēcia neqz pp qd neqz qz, cuz Ex. 1.
nēcium nō possit sciri p nō nēciuz, vt ońsuz est. Sz si qs
hēat rōnē p mediū nō nēcioz, duplr pōt esse dispositus. Ra. p medi. non necel. ef.
Aut. n. cū ipse sit non sciēs, opinabit tñ se scire, si accipi
at in opinatione sua mediū nō necessariū tanqz nēciuz:
aut ēt nō opiabit se scire si. s. credat nō se hre mediū ne/
cessariū. Et h vltr itelligēdū est. tā de scia qz, q scit aliqd
p mediata, qz de scia pp qd qua scit aliquid per imme/ T. ec. 23. 24. 25.
diata. Horuz autem differentia posterius ostendetur.
¶ Accitium aűt non p se: eo modo quo dter
minata sunt ea q p se cōpetunt: non ē dmon
stratiua sciētia. Non. n. fit vt necessario pclu
sio demonstret. Fit. n. vt accidēs ipsum non
insit: De tali nāqz accidente loquor.
¶ Accidētium autē non p se: quomodo dter Vide in annot.
minatum ē: p se quidē eē: non est sciētia de/
monstratiua. Non. n. ex nēcitate est dmon/
strare pclusionē. Accidēs. n. ptingit non eē.
De tali enim dico accidēte. LECTIO. XIIII.
Ostqz ostēdit Phs qz demōstratio est ex ne
cessarijs, pńr ońdit qz est de his que sunt p
se. Et circa hoc tria facit. Pmo ostēdit qz
demonstratio ē de his q sunt p se. i. qz pclo/
nes demrationis sunt p se, scdo mouet dubi/ F
tationē, et soluit. ibi Et tñ opponet. tertio ostendit, qz
demonstratio est ex his que insunt p se. i. qz pncipia de/

mōstrationis opʒ ꝑ se esse. ibi[Quĩ aūt ex necessitate.] Expo. pᵉ. Dicit igiṫ primo ꝙ demōstratiua scia non pōt esse accidētium, que nō sunt ꝑ se, sicut demonstratū est de ꝑ se su‑ Lec. 10. l. expo. pᵉ. perius. s. ꝙ accn̄s per se est, in cuius diffinitione poniṫ subm: sicut par ⁊ impar sunt ꝑ se accn̄s numeri. Album aūt aialis non est ꝑ se accn̄s: q: aial non poniṫ in diffōne eius. Q. aūt de hmōi accn̄tibus, que non sunt per se non possit esse demonstratio, sic ꝓbat. 3ᵉ. Ult. 3ᵉ. Accn̄s qᵒ nō iest ꝑ se, ↄtingit non inesse, de hoc. n. accn̄te loquimur, si ergo demonstratio fieret de accn̄te qᵒ nō est ꝑ se, sequereṫ ꝙ ↄclo demonstratiōis nō esset necessaria, cuius ↄ̃riū est supra ostūm. Q. aūt accidēs qᵒ non est ꝑ se. nō insit necessario, ex hoc pōt hēri. Si. n. aliqᵒ accn̄s ex necessitate ⁊ semꝑ insit subo, opʒ ꝙ causam habeat in subo, qua posita non possit accn̄s non inesse. Qᵒ qdeʒ ↄtingit du‑ G plr. Uno modo qñ ex ꝑncipijs spēi causaṫ, ⁊ tale accn̄s dī per se passio vl' ꝓprium. Alio mō qñ accn̄s causaṫ ex Accn̄. causa. ex ꝑn. sub. diffi. ꝑncipijs indiuidui, ⁊ hoc est accn̄s inseparabile. Omne aūt accn̄s qᵒ causaṫ ex ꝑncipijs subiecti, si debeat diffiniri, opʒ ꝙ subm ponaṫ in sua diffōne. Naʒ vnūquodqʒ diffiniṫ ex ꝓprijs: Et sic opʒ ēt accn̄s, qᵒ de necessitate Dubiᵐ. Lec. 8. Le. ꝑcedē. inest subo, esse accidēs per se. Illa ergo que nō sunt ꝑ se: nō ex necessitate insunt. ¶ Videṫ aūt ꝙ Arist. vtaṫ demonstratione circulari, quā supra improbauit. Ostēderat. n. supra. ꝙ demōstratio necessarioꝝ est ex hoc, ꝙ est eoꝝ que sunt ꝑ se. nunc aūt ecōuerso ostendit ꝙ demonstratio est eoꝝ que sunt per se, quia est necessariorum.

Solu. ¶ Sed dicendū ꝙ supra ostēdit Aristo. demonstrationem non solū esse necessarioꝝ ꝓpter hoc ꝙ est eorū que sunt per se, sed ex diffinitione eius qᵒ est scire, ⁊ hic fuit verus demonstrationis modus. Quod aūt ostendit demonstrationem necessariam esse ꝓpter hoc ꝙ est eoruʒ que sunt per se, non est vera demonstratio, sed est ostensio ad hominem, apud quem notum est ꝙ demōstratio sit eorum que sunt per se. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quanq̃ꝫ fortasse q̄spiā dubitabit: cuiꝰ naʒ grā de ijs hec interrogaṫ opʒ: si non necesse est ↄclonem esse. Nihil. n. refert si quispiam queuis interrogans: dicat deinde ↄclusionē.

Vide in annot. ¶ Et tñ opponet fortassis aliqs: cuius cā hic opʒ interrogare de ijs si nō nec̄e est conclusionē eē. Nihil. n. differt si aliqs interrogatꝰ contingentia: postea dicat conclusionem.

H ¶ Mouet dubitationē quādam. Et circa hoc duo facit. Expo. pᵉ. Primo ponit dubitationē, ⁊ dicit ꝙ p̄t aliqs forte opponere, si ↄclo que sequiṫ ex ↄtingētibꝰ, vel ex his que sūt ꝑ accn̄s, non est necessaria, q̄re de ↄtingētibus fiat interrogatio, siue de his que sunt ꝑ accn̄s, vt ex datis ꝓcedaṫ ad ↄclonē, cum tñ in syllogismo requiraṫ, ꝙ ↄclusio ex necessitate accidat. Et ꝙ interrogatio fiat de ↄtingentibus, vel ex his que sunt per accidens, manifestat ꝑ hoc qᵒ subdit[Nihil. n. differt si aliqs interrogatus ↄtingē‑ Ult. tia, postea dicat ↄclonem.] Quasi dicat. Ita pōt inferri conclusio ex contingentibus interrogatis ⁊ concessis, sicut ex necessarijs. Utriusqʒ enim eadem forma syllogizandi est. ¶ Secundo ibi.

¶ At. n. interrogare opʒ: nō vt ꝑ interrogata nec̄ium quicq̃ꝫ sequaṫ: sʒ q: dicere necesse ē ei q illa dicit: ⁊ v̄e dicere: si competant vere.

¶ Oʒ aūt interrogare: non tanq̃ꝫ necessariuʒ eē propter interrogata: sʒ ꝙ dicere necesse ē illa dicenti: ⁊ vere dicēti si vera sunt: q̄ sunt.

I ¶ Soluit dicēs, ꝙ nō ita iterrogaṫ d̄ ꝑmissis ↄtingētibꝰ, q̄si ↄclo sit nec̄ia absolute ꝑꝑ iterrogata. i. ꝑꝑ ꝑmissa ↄtingētia, sʒ q: nec̄e ē dicēti ꝑmissa ↄclonē dicē, ⁊ dicere v̄a in ↄclone, si v̄a sunt q̄ ꝑmissa sunt, q̄si dicat, ꝙ lʒ ex ꝑmissis ↄtingentibus non sequaṫ ↄclo necessaria necessitate absoluta, sequiṫ tñ ꝫm ꝙ est ibi necessitas cōsequentie, ꝫm ꝙ ↄclusio sequtur ex premissis. ¶ Deinde cum dicit. expo 2. Necesˢ. ↄclo seq. ex ꝑmisˢ contingen.

¶ Cum igiṫ ea que ꝑ se insunt necessario circa vnumquodqʒ competāt genus: ⁊ vt tale ē qᵒqʒ: pʒ demonstrationes ipsas sciētiaruʒ effectrices: de ijs esse que ꝑ se competunt: ⁊ ex talibꝰ extrui atqʒ ↄstare. Accn̄tia nāqʒ: non sunt nec̄ia. Quare non fit: vt necessario sciaṫ cōclusio propter qd ē: neqʒ si sit semꝑ: non aūt sit ꝑ se. Qᵒ ita esse declarant hec ratiocinationum: que ꝑ signa conficiuntur. Id enim qᵒ est per se non ꝑ se q̄squā sciet: neqʒ propter qd est. Scire aūt ꝓpter qd est: nihil aliud est q̃ꝫ ꝑ causam scire. Per se ergo tertio medium: ⁊ medio primum inesse opʒ.

¶ Quoniam aūt ex necessitate sunt circa vnū qᵒqʒ genus q̄cūqʒ ꝑ se sunt: ⁊ ꝫm ꝙ vnum quodqʒ est: manifestum ē: quoniam d̄ his q̄ ꝑ se sunt d̄monstratiue scie: ⁊ ex talibꝰ sunt. Accn̄tia. n. nō nec̄ia sunt. Quare nō ē nec̄iū ↄclonē scire ꝑꝑ qd sit: neqʒ si semꝑ sit: non ꝑ se aūt: vt sunt ꝑ signa syllogismi. Hoc. n. ꝑ se: non ꝑ se scit: neqʒ ꝑꝑ qd. Propter qd aūt scire est ꝑ causam scire. Propter ipsuʒ ergo oʒ ⁊ medium tertio: ⁊ primum medio inesse. Lec. com. 29.

K ¶ Ostēdit ꝙ demonstratio sit ex his q̄ sunt ꝑ se, tali rōne. Expo. 2ᵉ. Demōstratio est ex necessarijs ⁊ de necessarijs. Et h̄ iō, q: est sciētifica. i. faciēs scire. Ea aūt que nō sunt ꝑ se, nō sunt necessaria, sunt. n. ꝑ accn̄s, ⁊ hmōi nō sunt necessaria, vt dcm̄ est. Sʒ illa sunt ex necessitate circa vnūqᵒqʒ Expo. pᵉ. genꝰ, q̄cūqʒ sunt ꝑ se, ⁊ ↄueniūt vnicuiqʒ ꝫʒ ꝙ vnūqᵒqʒ est. Relinqtur ergo, ꝙ demonstratio non possit esse nisi ex his que sunt per se, ⁊ de talibus. Ulterius aūt osten‑ 3ᵉ. L dit, ꝙ ēt si ꝑmissa essent semꝑ ⁊ necessaria ⁊ vera ⁊ nō ꝑ se, nō tñ sciret de ↄclone ꝑꝑ qd. Ut pʒ de syllogismis, q 4ᵉ sūt ꝑ signa, in qbus ↄclonē que est ꝑ se, non scit aliqs ꝑ se, neqʒ ꝓpter qd. Sicut si aliqs ꝓbaret, ꝙ oē elementatū est corruptibile, ꝑꝑ hoc qᵒ videṫ ipm antiquari, esset 5ᵉ qdē ꝓbatio ꝑ signū, non aūt ꝑ se, neqʒ ꝓpter qd. q: ꝓpter qd scire, est ꝑ causam scire. Opʒ ergo mediū esse causaʒ Ult. eius, qᵒ in demōstratione ↄcludiṫ. Et hoc manifestū est ex ꝑdictis, q: opʒ ⁊ mediuʒ inesse tertio ꝓpter ipsum. i. ꝑ se, ⁊ silr pmum medio. Primū autē ⁊ tertium vocat duas extremitates. Oportet ergo medium causam esse extremoꝝ eius, quod in demonstratione concluditur.

¶ Non igiṫ fieri pōt: vt ex alio gn̄e q̄squaʒ in aliō transiēs quicq̃ꝫ demonstret: veluti ↄclonē geometricā arithmetica demōstratione.

¶ Non ḡ ē ex alio gn̄e d̄scēdētē d̄monstrare: vt geometricū in arithmeticā. LECTIO. XV. Lec. cō. 30.

M Ostq̃ꝫ ostendit Phs ꝙ demōstratio ē ex his que sunt ꝑ se, hic ↄcludit ꝙ demōstratio est ex ꝑncipijs ꝓprijs nō extraneis, neqʒ ex cōmunibus. Et diuidiṫ in duas ptes. In ꝑma ondit ꝙ demonstratio ꝓcedit ex ꝓprijs ꝑn‑

ciplijs. In scda determinat que sunt pncipia ppria, & que
Lec. 18. coia. ibi [Difficile aũt.] Prima in duas. In prima osten
dit φ demõstratio nõ pcedit ex principijs extraneis, in
scda ostẽdit, φ nõ pcedit ex principijs cõibus. ibi [Qm̃
Lec. 17. aũt manifestũ est.] Prima in duas. In prima .n. ex pmis
sis ondit, φ demõstratio non est ex principijs extraneis,
in scda ẽt ex pmissis ondit, φ demonstrationes nõ sunt
de rebus corruptibilibus, sz de sempiternis. ibi [Ma
nifestũ aũt & si sint ppositiones.] Circa primũ tria facit.
Lec. 16. A Primo pponit intentũ, scdo pbat ppositũ. ibi [Tria. n.
sunt.] tertio ↄcludit intẽtum. ibi [Propter hoc. n. geo
Expo. t. metrie.] Dicit ergo primo, φ ex quo demõstratio est ex
his que sunt p se, manifestuz est, φ nõ ↄtingit, demõstra
re descẽdẽtẽ vel pcedẽtẽ ex vno gñe in aliõ genus, sicut
nõ ↄtingit φ geometria ex pprijs pncipijs demonstret
ad aliqd descẽdẽs in arithmeticã. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tria nãqz sunt: q̃ in demõstratiõib⁹ insũt. Unũ id qd demonstraẽ inesse. Hoc aũt ẽ id: qd alicui p se gñi cõpetit. Aliõ dignitates. Dignitates aũt ea sunt: ex qb⁹ fit demõstratio. Tertiũ est gen⁹ ipm subiectũ: cuius affectus accñtiaqz p se demonstratio patefacit.

¶ Tria. n. sunt in demõstrationib⁹. Unũ q̃dẽ φ demonstraẽ ↄclusio. Hoc aũt est quod inest alicui generi p se. Unũ aũt dignitates. Dignitates aũt sunt ex qb⁹ demõstratio ẽ. Tertiũ aũt genus subiectũ: cuius passiones & per se accidentia ostendit demõstratio.

B
Expo. h⁴. 2⁴. & 3⁴. ¶ Propositũ pbat. Et circa hoc tria fac. Primo pmittit
que sunt necessaria ad demõstrationez. Dicit. n. φ [tria
sunt necia in demonstrationibus. Unum est qd demon
straẽ] i. s. ↄclo: que qdẽ ↄtinet in se id qd inest p se alicui
gñi. Per demõstrationẽ. n. ↄcludiẽ ppria passio de ppo
4⁴. & 5⁴. subiecto. Aliud aũt sunt dignitates, ex qbus dmonstra
Ult. tio pcedit. Tertiũ aũt est genus subm, cuius pprias pas
siones, & p se accñtia demõstratio ondit. ¶ Scdo ibi.

¶ Fieri igiẽ potest: vt ea qdem sint eadem e qbus fit demonstratio. At quarum gen⁹ diuersũ ẽ: vt arithmetice geometrieqz: in hisce fieri neqt: vt ad ea que magnitudinib⁹ accidunt accõmodeẽ arithmetica demõstratio: nisi sint ipse magnitudines nũeri. Hoc ãt vt i qbusdã fieri põt: posteri⁹ explicabiẽ. Arithmetica ꝟo demonstratio semp in se gen⁹ id hz: circa qd ipsa versaẽ: ceteraqz similiter.

¶ Ex qb⁹ igiẽ demonstratio fit: ↄtingit eadez eẽ. Quoꝝ aũt genus alteꝝ ẽ: sicut arithmetice & geometrie: nõ ẽ arithmeticã demõstratione ↄuenire in magnitudinib⁹ accñtia: nisi magnitudines numeri sint. Hoc ãt quẽad modũ ↄtingit in qbusdã posteri⁹ diceẽ. Sz arithmetica demonstratio semp hẽt genus circa qd fit demonstratio: & alie similiter.

¶ Ostendit qd pdictoꝝ triũ possit esse cõmune diuersis
C sciẽtijs, & qd nõ, dicẽs φ hoꝝ triũ vnũ. s. dignitates, ex
Expo. h⁴. qbus demõstratio pcedit, cõtingit esse idem in diuersis
demõstrationibus, & ẽt in diuersis sciẽtijs. Sed in illis
2⁴. sciẽtijs, quarum est diuersum genus subiectum, sicut in
arithmetica, que est d numeris, & geometria, que est de
magnitudinibus, nõ ↄtingit, φ demonstratio, que pcedit ex pncipijs vni⁹ scie, puta aritbmetice, descendat ad
subta alteri⁹ scie, sicut ad magnitudines, q̃ sunt geome D
trie, nisi forte subiectũ vni⁹ scie ↄtineaẽ sub subto alteri
us, sicut si magnitudines ↄtineanẽ sub numeris. Quod 3⁴.
qdẽ qualr ↄtingat, s. ↄtineri subiectũ vnius scie sub sub
iecto alterius, posterius dicetur. Magnitudines enim Lec. 25. & ex. 2.
sub numeris non continentur, nisi forte fm φ magnitu
dines numerate sunt. Subiecta ẽt diuersarum demon
strationum siue scientiarum diuersa sunt. Arithmetice Ult.
enim demonstratio semp habet genus proprium, circa
quod demonstrat. Et alie scientie similr. ¶ Tertio ibi.

¶ Quare si trãsire migrareqz debeat demonstratio: aut idẽ genus simplr: aut aliq̃ ex pte: necesse est esse. Aliter ꝟo pz fieri non posse.

¶ Quare aut simplr necesse est genus idem esse: aut sic: si debz demonstratio descẽdere. Aliter autem impossibile esse manifestũ est.

¶ Probat ppositũ. Et circa hoc duo facit. Primo iducit E
principale ppositũ, p modũz ↄclonis: eo φ ex premissis
hẽri põt, dicens. Quare manifestũ est, φ necesse est, aut Expo. p⁴.
esse simplr idem gen⁹, circa qd sumunẽ pncipia & ↄclo
nes, & sic non est descẽsus, neqz trãsitus de gñe in gen⁹.
Aut si demonstratio dz descẽdere ab vno gñe in aliud,
opz esse vnũ genus sic. i. quodãmodo. Aliter. n. impos Ult.
sibile est, φ demonstreẽ aliqua ↄclo ex aliqbus princi
pijs, cum nõ sit idem genus vel simplr vel fm qd. Scien Qñ ẽ idẽ genus simplr & qñ fm qd.
dum est aũt, φ simplr idem genus accipiẽ, qñ ex parte
subti non sumiẽ aliq̃ dña determinãs, que sit extranea
a natura illius gñis. Ut si qs p pncipia verificata de tri
angulo, pcedat ad demõstrandũ aliqd circa isosceleᵹ,
vel aliquã subiectam spẽm trianguli. Scdm qd aũt est F
vnũ gen⁹, qñ assumiẽ circa subiectũ aliq̃ dña extranea
a natura illi⁹ gñis, sicut visuale est extraneũ a gñe linee,
& sonus a gñe numeri. Numer⁹ ergo simplr q est gen⁹
subiectũ arithmetice, & numerus sonoꝝ q est gen⁹ subie
ctum musice, non sunt vnũ genus simplr. Silr autẽ nec
linea simplr, quam ↄsiderat geometra, & linea visualis,
quã ↄsiderat pspectiuus. Unde pz, φ qñ ea, que sunt li
nee simplr, applicanẽ ad lineã visualez, fit quodammo
do descensus in aliud genus, non aũt qñ ea, que sunt tri
anguli, applicantur ad isoscelem. ¶ Secundo ibi.

¶ Ex eodẽ. n. gñe ipa extrema & media necẽ ẽ eẽ. Nã si non sint p se accñtia erũt pfecto.

¶ Ex eodẽ. n. gñe necesse est vltima & media esse. Si nãqz non sunt per se accidẽtia erũt.

¶ Ostendit ppositum hoc modo. Opz in demõstratione G
eiusdẽ gñis esse media & extrema. Extrema autẽ in con Expo. h⁴.
clusione ↄtinenẽ. Nã maior extremitas in ↄclone, est p
dicatũ, minor ꝟo, subm. Mediũ ꝟo in pmissis ↄtinetur.
Opz igiẽ pncipia & ↄclones circa idẽ gen⁹ sumi. Cum
aũt supius dixerim⁹, φ diuerse scie sint circa diuersa ge
nera subiecta ex necessitate, seqtur φ ex vni⁹ scie princi
pijs, non ↄcludaẽ aliqd in alia scia, que nõ sit sub ea po
sita. ¶ Qd aũt in demonstratiõe oporteat media & extre
ma vnius gñis esse, sic pbat. Detur. n. φ mediũ sit alte Ult. est deductione ipossibile.
rius gñis ab extremis, sicut si extrema sint triangulus,
& hñe tres eqles duob⁹ rectis. Manifestuz est φ passio
ↄclusa de triangulo, p se inest ei, non aũt p se inest eneo. H
Et si ecõtrario passio p se inest eneo, puta sonoꝝ esse, vl
hmõi aliqd, palam est, φ p accñs inest triangulo. Unde
pz φ opz oino si subm ↄclonis & mediũ sint penitus al
teri⁹ gñis, φ passio vel nõ p se insit medio, vel nõ per se
insit subo, & ita oz φ alteri eoꝝ insit p accñs. Et siqdem

insit medio p accñs, erit per accñs in ꝑmissis. Si autem subo, erit in ꝯclone, ꝛ hoc ex pte passiõis. Sʒ vtroqꝫ mõ oportebit p accña esse in ꝑmissis, q̃tuʒ ad hoc, ꝙ subm accipit sub medio, sicut si triãgulus accipiat sub eneo, aut ecõuerso. (Le. ꝑcedẽ.) Oñsuʒ est aũt, ꝙ in demõstrationib⁹, tam ꝯclo q̃ ꝑmisse sũt p se, ꝛ nõ p accña. Oʒ ĝ ꝛ in demõstratiõib⁹ mediũ, ꝛ extrẽa eiusdẽ gñis eẽ. ¶ Deinde cũ dic.

¶ Quocirca fieri nõ pt: quo geometria ꝯtrariorꝫ vnã sciaʒ esse: vl' duos cubos cubũ esse demõstret: aut alia quis scia id qd̃ ad aliam ptinet: nisi in hisce q̃ sic inter sese hñt: vt altera sub altera collocet: quo pacto ad arithmeticã musica: ad geometriã pspectiua se hẽt.

(Vide in annot.) ¶ Propter hoc geometrie nõ ẽ monstrat ꝙ ꝯtrariorꝫ eadẽ est sciẽtia: sʒ neqꝫ ꝙ duo cubicubus sit vnus: neqꝫ scie alterius qd̃ alterius est: sʒ aut quecũqꝫ sic se habẽt adinuicẽ ꝙ sit alterũ sub altero: vt pspectiua ad geometriam: ꝛ vt consonantia ad arithmeticaʒ.

I ¶ Infert duas ꝯclones ex ꝑmissis. Quarꝫ ꝑma ẽ, ꝙ nul-
(P^a cõ. ex ꝑmis. illata) la scia demonstrat aliqd de subo alteri⁹ scie, siue sint scie cõiũcte, siue sint scie disperate. Sicut geometria nõ demõstrat ꝙ ꝯtrariorꝫ eadẽ ẽ scia. Cõtraria. n. ptinet ad sciaʒ cõeʒ. s. ad phiã ꝑmã, vl' dialecticã. (Expo. t.) Et silr geometria nõ demõstrat, ꝙ duo cubi sint vn⁹ cubus. i. ꝙ ex ductu vni⁹ (Cub⁹ numerus qd?) numeri cubi in aliũ numerꝫ, surgat numer⁹ cub⁹. Di ãt cubus numer⁹, q surgit ex ductu vni⁹ numeri in seipm bis, sicut octonari⁹ est numerus cubus, surgit. n. ex ductu binarij in seipꝫ bis. Bis. n. duo bis, fit octo. Et eadẽ rõne vigintiseptẽ ẽ numer⁹ cubicus, ꝛ radix ei⁹ est tria, qꝛ ter tria ter, faciũt vigintiseptẽ. Si ĝ ducant octo in vigintiseptẽ, ꝯsurgit nũer⁹ cubic⁹. i. ducẽta ꝛ sexdeciʒ, cui⁹ radix ẽ sex. qꝛ sexties sex sexties fit. ccxvj. Hoc ĝ hʒ ꝓbare arithmetic⁹, nõ geometra. Et silr, qd̃ ẽ vni⁹ scie nõ hʒ ꝓbare alia scia, nisi forte vna scia sit sub alia, sicut se hẽt pspectiua ad geometriã, ꝛ ꝯsonatiua vl' armonica. i. musica, ad arithmeticam. ¶ Scd̃a ꝯclusio ponitur ibi.

¶ Neqꝫ siqd lineis iest: nõ vt linee sũt: ꝓpriorũqꝫ rõne ꝑncipiorꝫ geometria demõstrat. Veluti si pulcherrima linearꝫ sit linea recta: aut si sese hʒ ad circũferẽtiã ꝯtrario mõ. Nõ. n. h rõe ꝓprij gñis ipsarꝫ: sʒ cuiusdã cõis ꝯpetũt.

¶ Neqꝫ si aliqd inest lineis non ẜm ꝙ linee sunt: ꝛ nõ inq̃ʒtũ ex ꝑncipijs ꝓprijs sunt: vt si pulcherrima linearꝫ recta est: aut si ꝯtrario se hʒ circulari. Non. n. ẜm ꝙ ꝓpriuꝫ genus est ipsorꝫ: sed inq̃ʒtum cõmune quoddam est.

K ¶ Et est ꝙ scia de ꝓprio subo nõ ꝓbat qdlibet accña, sed
(Expo. p^e.) accñs sui gñis. Sic si aliqd iest lineis, nõ hʒ ꝙ sũt linee, neqꝫ ẜm ꝓpria ꝑn^a linearꝫ. h nõ demõstrat geometra de lineis. Sicut ꝙ recta linea sit pulcherrima oium linearũ, aut si linea recta est ꝯria circulari vel nõ. Hec. n. non
(Vlti.) sunt ẜm ꝓpriũ genus linee: sʒ ẜm aliqd cõius. Pulchruʒ enim ꝛ contrarium, genus linee transcendunt.

¶ Patet aũt si ꝓpositiones sint vl'es: ex qb⁹ fit rõcinatio: necẽio ꝯclonẽ quoqꝫ ꝑpetuã eẽ demonstrationis talis: demõstrationis oino. Non est igit eorꝫ que intereũt demõstratio: neqꝫ scia simplr: sed tanq̃ per accidens.

¶ Manifestũ est aũt ꝛ si sint ꝓpositiões vl'es: (L. com. 21.) ex qb⁹ ẽ syll's: ꝙ neceẽ est ꝯclonẽ eẽ ꝑpetuaʒ hꝰ demõstratiõis: ꝛ simplr vt ẽ dicẽ demõstrationis. Nõ ẽ ĝ demõstratio corruptibiliũ: nec scia simplr: sʒ sic sic est ẜm accñs. LECTIO. XVI.

Postq̃ ex supiorib⁹ Phs ꝯcluserat, ꝙ demõstratio nõ ꝯcludit ex extneis ꝑncipijs, nunc iterꝫ ex supiorib⁹ itẽdit ꝯcludẽ, ꝙ dmõstratio nõ ẽ ex corruptibilib⁹. Et circa h duo fac. Prio oñdit, ꝙ sempiternorꝫ, ꝛ nõ corrupti- L
biliũ ẽ dmõstratio. scd̃o oñdit, q̃lr sit eorꝫ, q̃ fit vt freq̃nter. ibi. [Eorꝫ ãt.] Circa ꝑm^m duo fac. Prio oñdit, ꝙ demõstratio nõ sit corruptibiliũ, sʒ sempiternorꝫ. scd̃o oñdit idẽ d diffõne ibi [Silr se hʒ.] Circa ꝑm^m duo fac. Prio ꝓponit ꝯnẽ intẽtã. scd̃o ponit rõnẽ ꝓbãtẽ ipsaʒ. ibi [Qd̃ ãt vlr.]
Prio ĝ ponit duas ꝯnes, q̃ruʒ vna seqt ex altera. Prima (Cõclu. p^e.) ẽ, ꝙ neceẽ est ꝯnẽ demõstrationis hui⁹, de q̃ nũc agit ꝛ quã possum⁹ simplr dicẽ demõstrationẽ, eẽ ꝑpetuã, qd̃ qdẽ seqt ex h, qd̃ supra habitũ est. s. ꝙ ꝓpõnes ex qb⁹ fit syll's, (Lec. 9. t. cx. 2. 2^e) debẽt esse vl'es, qd̃ significauit p dici de omni. ¶ Scd̃a ꝯclo est, ꝙ neqꝫ demõstratio, neqꝫ scia est corruptibiliũ, loquẽdo simplr, sʒ solũ ẜm accñs. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Qꝛ nõ est ipi⁹ vlr: sʒ aliquo in tpe: ꝛ quodã ẽt mõ. Atqꝫ cũ est: necesse est alterã ꝓpõneʒ nõ vl'em eẽ: atqꝫ caducã. Caducã: qm̃ ꝛ ipsa ꝯclo talis cuꝫ illa est. Nõ vl'em: qm̃ qdã nõ erit eorꝫ: que subiecti subeunt rõnẽ. Quare fieri nequit vlr rõcinatio: sed hoc in tpe tm̃.

(Vide in annot.) ¶ Qd̃ aũt vlr ipsius nõ est: sʒ aliqñ sic. Cũ ãt (Tex. com. 26.) sit: necesse alterã nõ vl'em eẽ ꝓpõnẽ ꝛ corru- (Vide in annot.) ptibilẽ qdẽ: q̃re ꝛ ꝯclonẽ cũ sit: nõ vl'em aũt qm̃ hoc qdẽ erit: h ãt nõ erit: ex qb⁹ ẽ. Quare non est vl'em syllogiçare: sed qm̃ nunc est.

¶ Inducit rõnẽ ad ꝓbãdũ ꝓpositas ꝯnes, q̃ talis est. Cõ- (Lec. 8.)
clusiõis corruptibilis ꝛ nõ sempiterne nõ est in se ꝯtine- M
re qd̃ est vlr, sed aliqñ sic. Dcm̃ est. n. supra, ꝙ dici de oi, (Expo. p^e.)
duo ꝯtinet. s. ꝙ nõ i q̃dã sic: ꝛ i q̃dã ñ, ꝛ iterꝫ, ꝙ nõ aliqñ (Lec. 9. t. cx. 3.)
sic, ꝛ aliqñ nõ. In oib⁹ ãt corruptibilib⁹ inenit aliqñ sic, aliqñ nõ. Vñ pʒ ꝙ i corruptibilib⁹ nõ inenit dici d oi. sine ꝙ est vlr. Sʒ vbi ꝯ nõ est vl'a, dʒ aliqua ꝑmissarꝫ esse (2^e. Vlt.) nõ vl'a. Cõclusio ĝ corruptibilis opʒ ꝙ sequat ex ꝑmissis: quarꝫ altera nõ sit vl'a. Cũ ĝ huic ꝯiũxerim⁹, ꝙ demõstratio spoʒ eẽ simplr ex vl'ib⁹, seqt ꝙ demõstratio nõ possit hẽe ꝯnẽ corruptibilẽ, sʒ sempiternã. ¶ Deĩde cũ dic. (Demõ. non hẽre ꝯclonem corrup.)

¶ Silr res sese hʒ ꝛ in diffõnib⁹ ipsis: qppe cum diffinitio principiũ sit demõstrationis: aut demonstratio positione differens: aut quedam demonstrationis conclusio.

¶ Silr se hʒ ꝛ de diffinitione: qm̃ est qdẽ: aut (Vide in annot.) ꝑncipiũ demõstratiõis: aut demõstratio positione differens: aut ꝯclo q̃dã demõstratiõis.

¶ Oñdit ꝙ ẽt diffõ non est corruptibiliũ, sʒ sempiternorꝫ N
tali rõne. Demõstratio q̃ʒtũ ad ꝑn^a ꝛ ꝯnes ẽ sempiternorũ, ꝛ nõ corruptibiliũ, sʒ diffõ vel est ꝑn^m, vel ꝯclo demõstratiõis vel demõstratio põne differens, ergo diffõ non est corruptibiliũ, sed sempiternorꝫ. ¶ Ad intellectũ ãt huius ire, sciẽdũ est, ꝙ ꝯtingit dare diffõnes diuersas eiusdẽ rei. sumptas ex diuersis causis. Cãe aũt adinuicẽ ordinẽ hñt. Nã ex vna sumit rõ alteri⁹. Ex forma. n. sumit rõ materie. Talẽ. n. opʒ esse mãm, qualem forma requi (Expo. t.) (Eiusdẽ di ner. diffõnes)

A rit. Efficiens aūt est rō forme, qr.n.agens agit sile sibi, opz q̄ ſm modū agētis, sit etiam modus forme, que ex actione ꝯsequit. Ex fine aūt sumit ratio efficientis, naz omne genus agit ꝑpter finē. Opz ergo q̄ diffō, q̄ sumit a fine, sit rō, ꝛ causa ꝓbatiua aliaꝝ diffōnū, q̄ sumunt ex alijs causis. Ponam⁹ ergo duas diffōnes domus, quaꝝ vna sumit a causa mālī, que est talis. Dom⁹ est cooperimētū ꝯstitutū ex lapidibus, ꝛ cemēto, ꝛ lignis. Alia sumit a causa finali, que talis est. Domus est operimentū ꝓhibēs nos a pluuijs, frigore, ꝛ calore. Pōt ḡ ꝑma diffō demōstrari ex scđa, sic. Omne coopimentū ꝓhibēs nos a pluuijs, frigore ꝛ calore, oz q̄ sit ꝯstitutū ex lignis, cemēto ꝛ lapidib⁹, domus est hmōi, ḡ ꝛc. Pz ḡ q̄ diffinitio, que sumit a fine, est pncipiuz demonstrationis. Illa autē que sumit a materia, est ꝯclusio demonstrationis.

Dissi. sūp. a fine ꝓbs. aliarum

B Potest tñ vtraqꝫ ꝯiungi: vt sit vna diffinitio, hoc modo. Domus est coopimētum ꝯstitutū ex dictis, defendēs a pluuia, frigore ꝛ calore. Talis aūt diffō ꝯtinet totū, qđ est in demonstratione. s. mediū ꝛ ꝯclōnē. Et iō talis diffinitio est demonstratio, positione differēs: qr in hoc solo differt a demōstratione, qr nō est ordinata in modo ꝛ figura. ¶ Sciēdū est aūt, q̄ qr demōstratio nō est corruptibiliū, sed sempiternoꝝ, neqꝫ diffinitio, Plato fuit coactus ponere ideas. Cū.n. ista sensibilia sint corruptibilia, videbat q̄ eoꝝ nō possit esse demonstratio neqꝫ diffinitio. Et iō videbat, q̄ oporteret ponere q̄sdā substantias icorruptibiles, de qb⁹ demonstrationes ꝛ diffōnes darentur. Et has sempiternas substātias, vocat spēs vl' ideas.

Que diffō. sit demon. po. differens

Cur pla. ideas posuit

C Sed huic opinioni occurrit Aristo. superius, dicēs, q̄ demōstratio nō est corruptiliū, nisi ꝑ accñs. Et si enim ista sensibilia corruptibilia sint in particulari, tñ in vniuersali quādam sempiternitatē habent. Cū ergo demōstratio det' de istis sensibilibus in vniuersali, non in particulari, seqtur q̄ demōstratio nō sit corruptibiliū nisi ꝑ accñs, sempiternoꝝ aūt ꝑ se. ¶ Deinde cuz dicit.

L. ec. p̄nti

Demon. est sempiter. ꝑ se ꝛ corrup. per acci.

¶ Pz ēt demonstrationes atqꝫ sciētias eorum q̄ sepe fiunt: vt lune defectiōes ꝛ huiuscemodi reꝝ: quo quidez sunt tales: hoc esse semp: quo vō nō sūt semp: hoc eē ꝑticlares. ¶ Eoꝝ autez q̄ sepe fiunt demonstrationes sunt ꝛ scie: vt lune defectus. Manifestum est qdē q̄ ſm q̄ huiusmodi sunt: semp sunt. Inq̄ztū aūt non semp: ſm partē sunt. Sicut autem defectus: similiter est in alijs.

D

Expo. p̄ᵃ. ¶ Ondit quo mō eoꝝ q̄ sunt vt frequenter, possit esse demōstratio, dicēs, q̄ eoꝝ que sepe fiūt, sunt etiā demonstratiōes ꝛ scie, sicut de defectu lune, q tñ nō semp est. Non.n. semp luna deficit, sz aliqñ. Hec aūt que sunt frequēter ſm q̄ hmōi sunt. i. ſm q̄ de eis demōstrationes dant', sunt semp, sed ſm q̄ nō sunt semp, sunt particularia. De particularibus aūt nō pōt esse demonstratio, vt ondsum est, sed solum de vl'bus. Vñ pz q̄ hmōi ſm q̄ de eis est demōstratio sunt semper. Et sicut est de defectu lune, ita de oib⁹ alijs sil'bus. Consideranda tñ est drīa inter ea. Quedā.n. non sunt semp ſm tps, sunt aūt semper per cōparationē ad cām, qr nunq̄ deficit, qn posita tali causa sequat' effectus, sicut de defectu lune. Nunquā.n. deficit, qn semp fit lune eclypsis, qñcūqꝫ terram diametralr interponit' iter solē ꝛ lunā. In qbusdā vō ꝯtingit, q̄ nō semp sunt, etiā per cōparationē ad causam, qr videlicet cause impediri possunt. Non.n. semp ex semine hoīs gñatur homo duas manus hñs, sed qñqꝫ fit defectus, vt ꝑpter impedimētum cause agentis vl' materie. In vtrisqꝫ aūt ordinādesunt sic demonstrationes, vt ex

2ᵃ.

3ᵃ.

Lec. 11. ex vit.

Quedā sunt semp respe. cause ꝛ non temporis

E

Ordinande demon.

vl'bus ꝑpōnib⁹ inferatur ꝯclō vl'is, remouendo illa in qbus pōt esse defectus, vel ex ꝑte tpis, vel ex ꝑte cause.

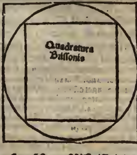
¶ Cū aūt pateat fieri nō posse: vt ðmonstret' quodqꝫ: nisi ex cuiusqꝫ pncipijs: si id qđ demonstrat' rei cōpetit vt est illa: non sane qppiam scitur si ex veris ꝛ indemonstrabilib⁹: medioqꝫ vacantibus ostendatur.

¶ Qm̄ aūt manifestū est q̄ vnūqđqꝫ demonstrare nō est: sz aut ex vnoquoqꝫ principioꝝ: si id qđ demrat' sit ſm q̄ est illud: non est scire hoc qdē si ex veris ꝛ indemrabilibus mōstret' ꝛ immediatis. Tex. cō. 13.

LECTIO. XVII.

Ostēderat supra Phs q̄ demōstratio nō est ex principijs extraneis, hic aūt ondit, q̄ nō ꝓcedit ex cōib⁹. Et circa hoc duo fac. Primo ostendit ꝑpositū, scđo inducit quādam ꝯclōnem ex dictis, ibi ¶ Si aūt hoc est. ¶ Circa ꝑmū duo facit. Primo ꝑponit intentum dicens, q̄ qr manifestū est, q̄ nō ꝯtingit vnumqđqꝫ ꝑ vnumqđqꝫ demonstrare, sed oportet q̄ demōstratio fiat ex vnoquoqꝫ principioꝝ, hoc mō, q̄ id qđ demonstret' sit ſm q̄ est illud. i. opz q̄ principia demōstrationis insint per se ei, qđ demonstrat'. Si inq̄z ita est, nō sufficit ad hoc q̄ aliquid sciat', q̄ demonstret' ex veris ꝛ imediatis, sed oz q̄ vlterius demonstretur ex principijs proprijs. ¶ Scđo ibi. Tex. 2.

¶ Fit enim: vt qppiam ꝑinde ostendat': atqꝫ Brisson quadrationē ondit. Huiuscemodi nāqꝫ ratiōes ꝑ commune qđdam ondunt: qđ ꝛ alij competet. Quapropter ꝛ ad alias res nō ꝑpinq̄s ipse rōnes accommodant'. Igit' res nō vt illa ē: sz ꝑ accñs scit'. Nō enīz ꝛ ad aliđ genus ðmonstratio accōmodaret'. Tunc aūt vnūqđqꝫ non ꝑ accñs scimus: cuz per id cognitionem consegmur: ꝑ qđ competit ex principijs illius qua rōne est illđ: veluti cum duobus rectis equales hēt: reꝝ ei scimus competē: cui per se competit idipsuz ex principijs huius. Quare si illud competit ei per se: cui competit: mediuz necesse est in eadem esse propinquitate.

¶ Est.n. sic mōstrare, sic Brisso tetragōismū. Scđz cōe.n. demōstrant' rōnes hmōi, ꝛ qđ alteri inest, vñ ꝛ in alijs conueniūt he rōnes, Vide in annot.

non tm̄ ꝓximis. Non itaqꝫ ſm ꝙ illō eſt ſcit, ſꝫ ſm accidēs. Non. n. ꝯuenit demonſtrare (Vide in annot.) ⁊ in aliō genus. Unūqōqꝫ aūt ſm accñs eſt cū ſm illō nō cognoſcim⁹, ſm qō eſt ex ꝑnci pijs illi⁹ in q̄ꝫtuꝫ illō eſt, vt duobus rectis eq̄ les hr̄e cui ineſt ꝑ ſe, qō dem̄ eſt ex ꝑncipijs ipſius. Quare ſi ꝑ ſe ⁊ illō ineſt cui ineſt: neceſſe eſt medium in eadē ꝓximitate eſſe.

F Expo. pᵉ. ¶ Probat ꝓpoſitū. ſ. ꝙ nō ſufficiat ex veris ⁊ imediatis aliqd demōſtrare, q̄ ſic ꝯtingeret aliqd demōſtrare, ſic Briſſo monſtrauit tetragoniſmū. i. quadraturā circuli, oñdens aliqō q̄dratuꝫ eē circulo eq̄le, ꝑ aliq̄ ꝑn⁹ cōia, h (Ra. briſſ.) mō. In quocūqꝫ gñe eſt inuenire aliqd maius ⁊ minus alicui, in eodē eſt inuenire ⁊ illi equale. In gñe aūt q̄dra toꝝ eſt inuenire aliqō q̄dratum minus circulo, qō. ſ. ſcri baꝛ intra circulū, ⁊ aliqō maius circulo: intra qō circu lus ꝺſcribiꝛ, ḡ eſt inuenire aliqō quadratū circulo eq̄le. 2ᵉ. Hec q̄dem ꝓbatio eſt ſm cōe: Eq̄le. n. ⁊ magis ⁊ minus excedūt gen⁹ q̄drangulí ⁊ circuli. Uñ pꝫ ꝙ hmōi rōnes G demonſtranꝛ ſm aliqō cōe, q̄ medium alteri ineſt q̄ꝫ ei de quo ſit ꝺmonſtratio: Et iō hmōi rōnes ꝯueniūt alijs, 3ᵉ. ⁊ non ꝯueniūt iſtis, de quibus danꝛ tanq̄ꝫ ꝓximis. Uñ pꝫ ꝙ q̄ ſcit ꝑ hmōi rōnes, non ſcit ſm illō, qō eſt. i. ꝑ ſe, 4ᵉ. ſꝫ ꝑ accñs tm̄. Si. n. eēt ſm ſe, non ꝯueniret demōſtratio in aliō genus. Unūqōqꝫ. n. ſcim⁹ ſm accñs, cū nō cogno 5ᵉ. ſcim⁹ illō ſm ꝙ eſt ex ꝑncipijs illi⁹. i. ſm ꝙ ē ex ꝑncipijs ꝑ ſe. Sic hr̄e tres angulos eq̄les duob⁹ rectis ineſt triā (Ulᵉ.) gulo ꝑ ſe. i. ſm ꝙ eſt ex ꝑncipijs illi⁹. Quare ſi ꝑ ſe ineſſet mediū acceptū ꝯcl'oni, neceſſe eſſet in eadem ꝓximitate eſſe. i. proximū eſſe ſm genus ꝯcl'oni. ¶ Tertio ibi.

¶ Qō ſi nō ſit ita: at ꝑinde erit, atqꝫ cuꝫ muſi ca ꝑ arithmeticā ꝺmonſtraꝛ. Atqꝫ talia de monſtranꝛ q̄deꝫ ſilr̄: dr̄ia tñ eſt. Nam ipſum q̄dem eſſe: ad aliam ſciam attinet. Subiectū enim gen⁹ diuerſuꝫ eſt. Ipm aūt pp q̄d, ſupe rioris nimiꝝ eſt: cuius ꝑ ſe ſunt ipſi affectus. Quare pꝫ ex hiſce fieri nō poſſe; quo ꝺmon ſtreꝛ qōqꝫ ſimplr̄ niſi ex principijs vniuſcu iuſqꝫ: ſꝫ horum principia habēt cōmune.

¶ Si v̄o nō ſꝫ ſicut armonica ꝑ arithmeticā: hmōi demonſtranꝛ q̄dē ſilr̄: ſꝫ differūt. Ipm eniꝫ q̄ꝛ alteri⁹ q̄dē ſciētie eſt; ſubiectū. n. alte rum genus eſt: ſed ꝓpter q̄d ſuꝑioris eſt: cu ius ꝑ ſe paſſiones ſunt. Quare ex his mani feſtum eſt ꝙ non ſit demonſtrare vnūqōqꝫ ſimplr̄: ſed ſm ꝙ ex vniuſcuiuſqꝫ principijs eſt. Sed horum principia habent cōmune.

H Expo. pᵉ. ¶ Excludit quandā dubitationē. Contingit. n. aliq̄ñ me diū demonſtrationis nō eſſe in eodē gñe cum demōſtra tione. Qō qualr̄ ꝯtingat oñdit dicens. Si v̄o nō ſit me diū in eadem ꝓximitate ꝯcl'oni, ſed hoc mō ſicut demō ſtraꝛ aliqd in armonica. i. in muſica ꝑ arithmeticā, veꝝ q̄dem eſt ꝙ hmōi ēt ſilr̄ demonſtraꝛ. Fit. n. demonſtra tio in inferiori ſcientie per principia ſuꝑioris ſcientie, vt oſtenſum eſt, ſicut ⁊ in ſcia ſuperiori ꝑ ꝑncipia ſuꝑioris. (Lec. 15.) Sed in hoc differt, ꝙ alterius ſcie. ſ. inferioris eſt tm̄ ſci (Lec. 25. 2ᵉ) re q̄, genus. n. ſubm inferioris ſcie eſt alteꝝ a gñe ſubie cto ſuꝑioris ſciētie, ex qua ſumunꝛ principia. Sed ſcire (Scire pp q̄d vel q̄ eſt cui ſcien. ptī.) ꝓpter q̄d, eſt ſuꝑioris ſcientie, cuius ꝑ ſe ſunt ille paſſio nes. Cum. n. paſſio inſit ſubiecto ꝓpter mediū, illa ſciē tia ꝯſiderabit ꝓpter q̄d, ad quā ꝑtinet medium, cuius ꝑ ſe eſt paſſio, que demonſtraꝛ. Si v̄o ſubm ſit ad aliā ſcie I tiam ꝑtinens, illius ſcientie non erit ꝓpter q̄d, ſed q̄ tm̄: Nec tali ſubō per ſe ꝯueniet paſſio demōſtrata de ipſo, ſed per medium extraneū. Si v̄o mediū ⁊ ſubm ꝑtineat ad eandē ſciam, tunc illius ſcientie erit ſcire ꝓpter q̄d, ⁊ q̄. Remota autem dubitatione, vlterius ꝯcl'onem intē tam ꝑncipalr̄ inducit, dicēs. Oꝫ ex ꝑdictis pꝫ, ꝙ nō eſt 3ᵉ. demonſtrare vnūqōqꝫ ſimplr̄. i. quocūqꝫ modo, ſed ſm hoc, qō demonſtraꝛ ex proprijs ꝑncipijs vniuſcuiuſqꝫ. Sed ⁊ principia ꝓpria ſingularum ſcientiarum habēt Ulᵉ. aliquod commune prius eis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod ſi id conſtat: pꝫ fieri non poſſe: quo q̄ſq̄ꝫ proprioꝝ principioꝝ exhibeat demon ſtrationē. Erunt enim illa omniū principia: ⁊ ipſoꝝ ſcientia domina omnium erit.

¶ Si aūt hoc: manifeſtū ē ꝙ nō ē vniuſcuiuſ (Vide in annot.) qꝫ ꝑncipia monſtrare. Erunt. n. illa oīuꝫ ꝑn cipia: ⁊ ſcientia illorum propria omnibus.

¶ Inducit quādā ꝯcl'onem ſequētem ex dictis. Et circa K Expo. pᵉ. hoc tria facit. Primo inducit ꝯcl'oneꝫ, dicens, ꝙ [ſi hoc veꝝ eſt]. ſ. ꝙ demonſtrationes in ſingulis ſcientijs non ſunt ex communibus ꝑncipijs, ⁊ iteꝝ ꝙ ꝑncipia ſcien tiaꝝ hñt aliqd ꝑus ſe qō eſt cōe, manifeſtū eſt, ꝙ non eſt Ulᵉ. vniuſcuiuſqꝫ ſcientie demonſtrare ꝑncipia ſua ꝓpria. Il la. n. ꝑora principia, per que poſſunt ꝓbari ſingulaꝝ ſci entiaꝝ ꝓpria ꝑncipia, ſunt cōmunia ꝑncipia oīuꝫ, ⁊ illa L ſciētia que ꝯſiderauit hmōi ꝑncipia cōmunia, eſt ꝓpria omnib⁹. i. ita ſe hꝫ ad ea que ſunt cōia omnib⁹, ſicut ſe habēt alie ſcie particulares ad ea que ſunt ꝓpria, ſicut cuꝫ ſubm arithmetice ſit numerus, ideo arithmetica cō ſiderat ea, que ſunt propria numeri. Silr̄ ꝑma phia que (Cōſide. pri. philoſo.) ꝯſiderat oīa ꝑncipia, hꝫ pro ſubō ens qō eſt cōe ad oīa, ⁊ ideo ꝯſiderat ea, que ſunt ꝓpria entis, que ſunt omni bus cōia, tanq̄ꝫ propria ſibi. ¶ Secundo cū dicit.

¶ Etenim is ſcit magis: q̄ ſuꝑioribus ex cau ſis ſcit. Scit. n. tum ex prioribus: cuꝫ ex cau ſis ſcit: q̄ non effectus ſubeunt rōneꝫ. Qua re ſi magis ſcit ⁊ maxime: ⁊ ſi eſt illa ſcientia magis profecto: maximeqꝫ ſcientia eſt.

¶ Et nāqꝫ ſciuit magis itelligēs ex ſuꝑiorib⁹ cauſis. Ex ꝑoribus. n. ſciuit: cuꝫ non ex cāˢtis ſciat cauſas. Quare ſi magis ſciuit: ⁊ maxi me: ⁊ ſcientia illa erit ⁊ magis: ⁊ maxime.

M Expo. pᵉ. ¶ Oñdit ꝑeminētiam hmōi ſciētie, que ꝯſiderat ꝑncipia communia. ſ. ꝑme phie ad alias. Semꝑ. n. opꝫ illud ꝑ qō aliqd ꝓbatur, eſſe magis ſcitum vl' notū. Qui. n. ſcit 2ᵉ. aliqd ex ſuꝑioribus cauſis, opꝫ ꝙ ſit magis intelligens illas cās, q̄ ſciuit ex ꝑorib⁹ ſimplr̄, cū nō ſciat ex cāˢtis cās. Qñ. n. aliqs ſcit ex cāˢtis cās, tūc nō intelligit ex ꝑo (Scire cās ex cauſa.) rib⁹ ⁊ ex magis notis ſimplr̄, ſꝫ ex magis notꝭ ⁊ ꝑorib⁹ q̄ ad nos. Cū āt ꝑn⁹ iferioris ſcie ꝓbaꝛ ex ꝑncipijs ſuꝑio rib⁹, nō ꝓcediꝛ ex cāˢtꝭ in cās, ſꝫ ecōuerſo. Uñ oꝫ ꝙ tal' ꝓ Ulᵉ. ceſſus ſit ex ꝑorib⁹ ⁊ ex magis notꝭ ſimplr̄. Oꝫ ḡ magis eē ſcitū, qō ē ſuꝑioris ſcie, ex q̄ ꝓbaꝛ qō eſt inferioris, ⁊ maxie eē ſcitū id, q̄ oīa alia ꝓbanꝛ, ⁊ ipm nō ꝓbaꝛ ex ali quo ꝑori. Et ꝑ ꝯñs ſcia ſuꝑior erit magis ſcia q̄ꝫ iferior, ⁊ ſcia illa. ſ. phia ꝑma erit maxime ſcia. ¶ Tertio ibi.

¶ Demōſtratio v̄o nō ad aliō gen⁹ accōmo daꝛ: niſi eo modo: quo tā ad ꝺmonſtrationē facultatis machinaꝝ extruendarum: vel ad

ꝑſpectiuas geometrice: q̄ȝ ad muſicá arithmetice dmſ̃atiões accómodant: vt dixim⁹.

¶ Sed demonſtratio non conuenit in aliud genus: ſȝ aut ſicut dictum eſt geometrice in mechanicas: vel machinatiuas aut ſpeculatiuas: ⁊ arithmetice in armonicas.

A ¶ Reddit ad ꝑncipalē ꝯcluſionem, ⁊ dicit ꝙ demonſtratio non ꝓcedit in aliud genus, niſi ſicut dcm̄ eſt, ꝙ demõſtratio geometrie procedit ad ſcientias inferiores, ſicut ſunt artes mechanice, que vtunt̃ menſuris, aut ſpeculatiue, ſicut ſcientie, que ſunt de viſu, vt perſpectiue, que ſunt de viſuali. Similiter eſt arithmetica in comparatione ad armonicam, id eſt muſicam.

¶ At võ difficile admodū eſt ſeſe ꝑcipe quēpiaȝ: ſi ſciat: nec ne. Eſt enim difficile cognoſcere: ſi ex ꝑncipijs vniuſcuiuſqȝ ſcimus: nec ne: qḋ qdem eſt ſcire. Putamus autē ſepenumero ſcire: ſi ex veris qbuſdam primiſue ratiocinationem habemus. Id ṽo non ē ita: ſed oportet ipſis primis eſſe propinqua.

T.com.24. ¶ Difficile aūt noſcet̃ eſt: ſi ſciuit aut nõ. Difficile.n. noſcē ē: ſi ex vniuſcuiuſqȝ principijs ſcim⁹: aut nõ: qḋ ṽe eſt ſcire. Opinamur aūt ſi hēam⁹ ex veris aliqb⁹ ſyllm̄: ⁊ primis ſcire. Sȝ h̄ nõ ē: ſȝ ꝓxima oȝ eē ꝑmis. LEC. XVIII.

B Oſtq̄ȝ oñdit, ꝙ demonſtratio nõ ꝓcedit ex ꝑncipijs cõib⁹, ſȝ ex ꝓprijs, hic ad euidentiā ꝑmiſſoꝝ, determinat de ꝑncipijs ꝓprijs ⁊ cõibus. Et circa h̄ duo facit. Primo oſtē
Expo.pᵃ. dit neceſſitatē hmõi determinatiõis, dicēs, ꝙ difficile eſt cognoſcere, vtꝝ ſciam⁹ ex ꝓprijs ꝑncipijs,
2ᵃ. qḋ ſolū eſt vere ſcire, aut nõ ex ꝓprijs. Opinant̃.n. multi
Alr.pᵃ ex. ſe ſcire, ſi hēant ſyllm̄ ex aliqb⁹ veris ⁊ ꝑmis. Sȝ h̄ non eſt verꝝ, immo opȝ ꝙ ad h̄ ꝙ nos ſciam⁹, ꝙ ꝑnᵃ ſint ꝓxima illis, que debēt demonſtrari, que hic dicunt̃ prima,
2ᵃ ſicut ⁊ ſupra dicebant̃ extrema. Uel opȝ ꝓxima eſſe primis ꝑncipijs demonſtrabilibus. ¶ Scḋo ibi.

¶ Ea aūt in quocūqȝ genere principia dico: que fieri negt: vt demonſtrentur eſſe.

Vide in annot. ¶ Dico autē principia in vnoquoqȝ genere: que cum ſint: non contingit demonſtrare.

C ¶ Determinat d̃ ꝑncipijs ꝓprijs, ⁊ cõib⁹. Et circa h̄ duo facit. Primo.n. determinat de ꝑncipijs ꝓprijs ⁊ cõib⁹, ſcḋo oñdit qualr̃ ad hmõi ꝑncipia ſe habeant hmõi demõſtratiue ſcie. ibi [Cõtingere aūt.] Circa ꝑmᵐ duo fac. Prio diſtinguit ꝑnᵃ a nõ ꝑncipijs, ſcḋo ꝑnᵃ adinuicē. ibi
Expo.t. [Sūt aūt qb⁹.] Circa ꝑmūȝ duo fac. Prio oñdit q̄ ſint ꝑnᵃ, ⁊ dicit ꝙ ꝑnᵃ in vnoquoqȝ gn̄e ſunt illa, que cū ſint vª, tn̄ non ꝯuenit ea demonſtrare in illa ſcia in qua ſunt
Falſa non demon. ꝑnᵃ. Dicit autem cum ſint vera, ad differentiā falſoꝝ, que non demonſtrantur in aliqua ſcientia. ¶ Scḋo ibi.

¶ Sumit̃ igit̃ qdnā ipa prima: ⁊ q̄ ex hiſce ꝓficiſcunt̃ ſignificāt. At ꝑncipia ſumē eſſe: cetera demonſtrare neceſſe ē. Ceu qd eſt vnitas: aut rectum: aut triāgulus ſumē: eſſe ṽo vnitatē: ac magnitudinē: cetera āt demr̃are.

¶ Quid qdē igit̃ ꝑma ſignificēt: ⁊ q̄ ſūt ex his accipiēduȝ eſt. Q̄ȝ aūt ſint principia qdē neceſſe ē accipe: alia ṽo dmonſtrare: vt qd vnitas ⁊ qd rectū: ⁊ qd ē triāgulus. Eſt āt vnitatē accipe ⁊ magnitudinē: altera ṽo demr̃ar.

D ¶ Oñdit ꝯueniētiam ⁊ dr̃iam inter ꝑnᵃ ⁊ non ꝑnᵃ. Cõue
Expo.pᵃ. niunt.n. ꝑnᵃ cum nõ ꝑncipijs in hoc, ꝙ de vtriſqȝ oȝ accipere q̄ſi ſupponēdo qd ſignificēt, ⁊ ꝑma. i. ꝑnᵃ, ⁊ que ſunt ex his. i. que ex principijs ſumunt̃, q2 qḋ qd eſt, ꝓprie ꝑtinet ad ſciam, q̄ eſt de ſubā. ſ. ad phiam primam,
2ᵃ. a qua oēs alie hoc accipiunt. Sed in hoc differunt ꝑnᵃ, ⁊ que ſunt ex ꝑncipijs, q2 de ꝑncipijs opȝ accipe ſupponēdo ꝙ ſunt. De alijs autē que ſunt ex ꝑncipijs, opȝ demonſtrare, q2 ſunt. Sicut in mathematicis accipit̃ ſupponēdo, ⁊ quid eſt vnitas, que eſt ꝑncipium, ⁊ qd eſt rectum, ⁊ qd eſt triangulus, que non ſunt ꝑncipia, ſȝ paſ
Alr. ſiones. Sȝ ꝙ vnitas ſit, aut ꝙ magnitudo ſit, accipit mathematicus q̄ſi ꝑnᵃ, alia ṽo dmonſtrat. ſ. que ſunt ex ꝑncipijs. Demonſtrat.n. triangulum eqlateꝝ, ⁊ angulum rectum, ⁊ ēt hanc lineā rectam eſſe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Eoꝝ aūt qbus in demõſtratiuis vtunt̃ ſciētijs: alia cuiuſqȝ ſciētie ꝓpria: alia cõia ſunt. Cõmunia tn̄ ſimilitudine rationis: qppe cū vſus eorum tantum ſeſe extēdat in q̄cunqȝ ſciētia: quātum cuiuſqȝ ſubiecto gn̄i ꝯgruit.

¶ Sunt aūt qbus vtimur in demonſtratiuis ſcientijs: alia qdē propria vniuſcuiuſqȝ ſcie: alia ṽo cõia. Cõmunia aūt ſm̄ analogiam: quoniaȝ vtile eſt in eo qḋ eſt ſub ſciētia gn̄e.

E ¶ Diſtinguit ꝑnᵃ adinuiceȝ. Et p̊ ꝑnᵃ ꝓpria a cõib⁹, ſcḋo
Lec.ſeq. imme. cõia adinuicē. ibi [Nõ eſt autē ſuppõ.] Prima diuidit̃ in duas. Prio diuidit ꝑnᵃ ꝓpria ⁊ cõia, ſcḋo manifeſtat qḋdā, qḋ poterat eſſe dubiū. ibi [Quaſdā tn̄ ſcias.] Cir
Expo.pᵃ. ca ꝑmū tria fac. Prio ponit diuiſionē dicēs, ꝙ [ꝑncipiorū, qbus vtimur in demonſtratiuis ſciētijs, alia ſunt ꝓpria vniuſcuiuſqȝ ſciētie, alia ṽo cõia.] Et q2 poſſet vi
Lec ꝑce. deri ꝯ̃riū ei, qḋ ſupra oñſum ē, q2 ſcie demõſtratiue nõ ꝓ
Alrᵃ. cedūt ex cõib⁹, idõ ſubiūgit, ꝙ [principia cõia accipiunt̃ in vnaquaqȝ ſcia demõſtratiua ſm̄ analogiaȝ.] i. ſm̄ ꝙ ſunt ꝓportionata illi ſcie. Et hoc eſt, qḋ ſubdit exponēs ꝙ [vtile eſt accipe] hmõi ꝑnᵃ in ſciētijs, inq̄ȝtū ꝑtinēt ad genus ſubiecti, qḋ ꝯtinet̃ ſub illa ſciētia. ¶ Scḋo ibi.

¶ Própria ſunt: vt lineam eē talē rectumue. Communia: vt ſi ab equalibus equalia demas: ea que reſtant equalia ſunt.

¶ Propria principia qdē: vt lineaȝ eē huiuſmodi ⁊ rectum: cõmunia aūt: vt ab eq̄libus equalia ſi auferas: qdē equalia reliqua ſunt.

F ¶ Exēplificat de vtriuſqȝ, dicēs ꝙ ꝓpria prinᵃ ſunt, vt li
Que. diffinitões in ſcie. habē. ꝓ pnᵃ. neā eſſe hmõi vl̃ rectū. Tam.n. ſubiecti q̄ȝ paſſionis diffinitio, in ſciētijs, ꝓ principio habet̃. Cõia ṽo principia ſūt, vt ſi ab eq̄lib⁹ eq̄lia demas, que remanēt ſunt eq̄lia, ⁊ alie cõmunes animi conceptiones. ¶ Tertio ibi.

¶ Atqȝ hoꝝ vnumqḋqȝ cuiqȝ ſatiſfacit ad cuiuſqȝ genus accõmodatū. Idē.n. hoc faciet: ⁊ ſi nõ de oibus ipȝ accipiet geometra: ſȝ de magnitudib⁹ tm̄: ⁊ arithmetic⁹ d̃ nūeꝝ ſolū.

¶ Sufficiēs aūt ē vnūqḋqȝ iſtoꝝ quātūcūqȝ in gn̄e eſt. Idem enim faciet geometria: ⁊ ſi non de omnibus accipiat: ſȝ in magnitudinibus ſolum: arithmetica autem in numeris.

G ¶ Ondit quo mō p̄missa p̄ncipia sciētie demonstratiue
Expo. lr. vtant᷑. Et p̄ q̄dē de cōib⁹ dicit, q᷑ [sufficiēs est accipere
vnumq̇dq̇ istoꝝ] cōium, q̄ntū ptinet ad genus subm, de
Ult. quo est scia. [Idē. n. faciet] geometria, si nō accipiat p̄/
missum p̄nᵐ cōe in sua cōitate [sȝ soluȝ in magnitudini/
bus, ꝛ arithmetica solū in numeris.] Ita. n. poterit con
cludere geometria, si dicat si ab equalib⁹ magnitudini
b⁹ eq̄les auferas magnitudines, q̄ remanēt sunt eq̄les,
sicut si diceret, si ab eq̄libus eq̄lia demas, que remanēt
sunt eq̄lia. Et silr dōm est de numeris. ¶ Secūdo ibi.

¶ Sunt ēt ꝛ ea ꝑpria circa q̄ sciētia ꝯsiderat: ea q̄ p se illis insunt. Atq̄ȝ hec ꝛ eē/ ꝛ q̄d sunt sciētie sumunt. Ut vnitates arithmetica: pū cta linea siue geometria. At hoꝝ p se affe/ ctuū: q̄d q̄d q̇sq̇ȝ significat summūt: vt arith/ metica q̄d par: q̄d impar: q̄d quadratuȝ: q̄d quoq̇ȝ cub⁹: Geometria q̄d exps rōnis: q̄d frangi: q̄d concurrē: ꝛ hmōi cetera. Demō/ strant autē ipsos eē: ꝛ p cōia: ꝛ p ea q̄ dmon/ strata sunt. Eadē ꝛ astrologia facē solet. Ois nāq̇ȝ dmonstratiua scia circa tria v̇sat᷑. Sūt enim ea q̄ ponit eē. Hec aūt sṫ: gen⁹ cui⁹ p se affectuū ē ꝯtēplatrix: ꝛ ea q̄ cōes dignitates dicūr: ex q̄bus primis demonstrat: ꝛ tertiū af/ fectus: quoꝝ quid quisq̇ȝ significat sumit.

¶ Sunt aūt ꝑpria q̄dē ꝛ q̄ accipiunt᷑ eē: circa q̄ sciētia speculat᷑ q̄ sunt p se: vt arithmetica vnitates: geometria autē signa ꝛ lineas. He .n. recipiūt eē: ꝛ h̄ eē. Hoꝝ aūt passiōes p se: q̄d q̄dē significet vnaq̇q̇ȝ accipiunt: vt arith/ metica q̄dē q̄d ipar: aut par: aut q̄drāgulus: aut cub⁹: geometria v̇o q̄d rōnale: aut refle/
Uide in annot. cti: aut curuat᷑. Q̇ȝ aūt sint: dmōstrāt p cōia: ꝛ ex his q̄ dm̄strant᷑ p cōia. Et astrologia silr.
T. com. 35. Ois. n. dem̄ratiua scia circa tria est: ꝛ q̄cūq̇ȝ eē ponunt᷑. Hec sunt autē: genus cuius p se passionū speculatiua ē: ꝛ q̄ cōes dignitates dicūr: ex q̄b⁹ primis dem̄strant: ꝛ tertiū passio/ nes: quoꝝ quid significet vnaquaq̇ȝ accipit.

H ¶ Ondit q̄lr demonstratiue scie vtant᷑ ꝑprijs p̄ncipijs, ꝛ
Expo. lr. dicitq̇ ꝑpria p̄ncipia sunt, q̄ supponunt᷑ eē in sciētijs. s.
subta, circa q̄ scia speculat᷑ ea, q̄ p se in sūt eis. Sic arith
metica ꝯsiderat vnitatē, ꝛ geometria ꝯsiderat signa, id
est pūcta ꝛ lineas. Predicte. n. supponūt eē, ꝛ h̄ eē. i. sup
2ᵃ. ponūt de eis, ꝛ q̄ sūt, ꝛ q̄d sūt. Sȝ de passionib⁹ suppo/
3ᵃ. nūt, q̄d significet vnaq̇q̇ȝ. Sic arithmetica supponit, q̄d
ē par, ꝛ q̄d ē impar, aut q̄d ē numer⁹ q̄drat⁹, aut cub⁹.
I Et geometra supponit q̄d ē rōnale in lineis. Di. n. rōnal᷑
Linea rōnalis q̄d. linea, de q̄ possum⁹ rōnari p lineā datā. hmōi āt ē oīs li
Linea irrōnal᷑ q̄d. nea cōmēsurabilis linee date, q̄ v̇o ē icōmēsurabil᷑ ei, vo
cat᷑ irrōnalis vl surda. Silr ꝛ geometria supponit, q̄d ē
4ᵃ. reflexū aut curuū. Sȝ p̄dicte scie dm̄strant de oīb⁹ p̄dcis
passiōib⁹ q̄ sint, p p̄ncipia cōia, ꝛ ex illis p̄ncipijs q̄ de/
5ᵃ. mōstrant᷑ ex p̄ncipijs cōib⁹. Et q̄d dem̄ ē d̄ geometria ꝛ
6ᵃ. arithmetica, itelligēdū ē d̄ astrologia. [Ois. n. scia dmō
stratiua ē circa tria] quoꝝ vnū ē gen⁹ subȝ, cui⁹ p se pas
Ult. siōes scrutant᷑. Et aliud est cōes dignitates, ex q̄bus sicut
ex p̄mis demōstrat. Tertium aūt passiones, de q̄b⁹ vna
quaq̇ȝ scia accipit q̄d significēt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nihil tū ꝓhibȝ: sciaꝝ nōnullas hoꝝ p̄terire nōnulla: veluti gen⁹ nō supponē eē: si pateat eē. Nō. n. eque pȝ numeꝝ eē: ꝛ frm: atq̇ȝ calȝ. Et affect⁹ nō sumē q̄d significāt si sint clari: sicut nec dignitates: vt q̄d significat eq̄lia ab eq̄lib⁹ auferre: q̄ ē notū. Sȝ nihilomin⁹ hec tria nec̄ia sṫ: id inquā circa q̄d scia dm̄strant: ꝛ ea q̄ dmonstrat: atq̇ȝ ea ex q̄b⁹ demōstrat.

¶ Quasdā tū scias nihil ꝓhibȝ q̄dā coꝝ dispi cere: vt genus nō supponē eē: si sit manifestū q̄m ē. Nō. n. silr māifestuȝ q̄ numer⁹ sit: ꝛ q̄ calȝ: ꝛ frm. Et passiōes nō ē recipe q̄d signifi cāt si sint māifeste: sic nec cōia nō recipit q̄d significēt: q̄d ē eq̄lia ab eq̄lib⁹ dmere: q̄m no tū ē. Sȝ nihil min⁹ tria h̄ nec̄ia sunt: circa q̄d demonstrat᷑: ꝛ q̄ demonstrantur: ꝛ ex q̄bus.

¶ Manifestat q̇ddā, de quo poterat esse dubiū. Q. ꝛ. n. di K
xit, q̄ scie supponūt de p̄ncipijs q̄ sūt, de passionib⁹ q̄d
sūt: de subiectis aūt vtrūq̇ȝ, posset aliq̇s credere, q̄ opor Expo. lr.
teret spālem fieri mētionem de oibus istis. Unde hoc re
mouet dicēs, q̄ nihil ꝓhibet quasdā scias despicere que
dam p̄dictoꝝ, id est non facere mētionem expressam de
p̄missis, sicut quādo non facit mētionem de hoc q̄ sup/
ponat genus subm esse, si sit manifestuȝ q̄ sit, q̄ non est
similr manifestum de oibus q̄ sint, sicut q̄ sit numerus: 2ᵃ.
ꝛ q̄ sit calidum ꝛ frigiduȝ, quoꝝ vnū est ꝑpinquum ra/
tioni, alteꝝ sensui. Similr autem ꝛ queda scie de passio 3ᵃ.
nibus non supponūt q̄d significēt, expressam mētioneȝ
de eis faciēdo. Sicut ēt non opȝ q̄ de cōibus p̄ncipijs
semp scie faciāt mētionē, q̄ nota sunt. Nihilominus tū Ult.
tria p̄dicta nālr sunt in scia qualibet supponenda.

¶ Nō ē autē id suppositio: neq̇ȝ postulatio sa ne: q̄d nec̄e ē eē p seip̄ȝ atq̇ȝ videri. Demon stratio nāq̇ȝ nō in ōrone q̄ ē extra: sȝ in ōrone q̄ ē in mēte ꝯsistit. q̄n q̄dē neq̇ȝ rōcinatio vi/ det᷑ in illa ꝯsistere. Etenim fit vt semp aduer sus externaȝ ōronē p inficiationē obstetur. At non semp aduersus eam que ē in mēte.

¶ Nō ē aūt suppositio: neq̇ȝ petitio: q̄d nec̄e Uide in annot.
est ꝑpter seip̄m eē: ꝛ videri necesse ē. Nō. n. ad exteri⁹ rōnē ē: sȝ ad eā q̄ ē in aīa: q̄m neq̇ȝ syll's. Semp. n. est instare ad exteri⁹ rōnē: sȝ ad interius rōnē nō semp. LECTIO. XIX.

POstq̄ȝ diuisit Aristo. p̄ncipia cōia a ꝑprijs, L
hic distinguit cōia principia adinuicem. Et
diuidit᷑ in tres partes. In p̄ma ponit distin
ctionem p̄ncipioꝝ cōmunium adinuicem.
In scd̄a ondit differētiā diffinitionis a quo/
dam genere p̄ncipioꝝ cōmunium. ibi [Termini igitur
non.] In tertia excludit quēdam erroreȝ. ibi [Spēs q̄/ Cōiꝫ aīe ꝯcep. ꝛ aliorū p̄n. ꝯuen. ꝛ diff.
dem igitur.] Circa p̄mum duo facit. Primo distinguit
cōmunes animi ꝯceptiones a petitionibus siue supposi
tionibus. Scd̄o petitiones ꝛ suppositiōes adinuicem
ibi [Quecunq̇ȝ quidem igitur.] Circa primum cōside/
randum est, q̄ cōmunes animi ꝯceptiōes hn̄t aliquid
cōmune cum alijs p̄ncipijs demonstrationis, ꝛ aliquid
proprium. Commune q̄dem habēt, q̄ necesse est, tā ista
q̄ȝ alia principia per se esse vera. Proprium aūt est hoꝝ
p̄ncipioꝝ q̄ non solū necesse est ea p se vera esse, sȝ etiaȝ

A necesse est videri q̄ sint p se vera. Nullus.n. pōt p se opinari 2ria eoꝝ. Dicit g̃ q̄ illud pn^m, qd̄ necesse est nō solū p
Expo. p^e. seipm eē.sed ēt videri^9 necesse est, ipm videri.s.cōis animi 2ceptio vel dignitas, nō est neq̄ʒ petitio, neq̄ʒ suppositio. Qd̄ sic probat. Petitio ꝛ suppositio exteriori rōne
2^e. 2firmari pñt.i. argumētatiōe aliqua. Sʒ cōis animi 2ceptio nō est ad exteri^9 rōnē, q2 nō pt̄ pbari p aliquā argumētationē, sed est ad eā rōnē, q̄ est in aīa: q2 lumine nāli intellect^9 statim fit nota. Et q̄ non sit ad exteri^9 rōnē pʒ, q2 nō fit syllogism^9 p aliqd exterius ad pbandas hmōi
Alr. cōmunes animi 2ceptiōes. Et q̄ hmōi nō sunt note per exteriorē rōnē, sed p interiorē, pbat per hoc, q̄ exteriori rōne pōt instari, vel vere vel apparēter, interiori autē
Questio me tha.i.com.9. lec.6.i.ex.vii. rōne non est possibile semp instari. Et hoc iō, q2 nihil est adeo veꝝ, qn voce possit negari. Nā ꝛ hoc pn^m notissimū, q̄ nō 2tingat idē esse ꝛ non esse, qdā ore negauere.
B Quedam vō adeo vera sunt: q̄ eoꝝ opposita intellectu capi non pñt: ꝛ ideo in interiori rōne eis obuiari nō potest: sʒ solū exteriori, que est per vocem. Et hmōi sunt cōmunes animi conceptiones. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd̄ igitur demonstrari qdē pōt: nō demōstratū autē a se q̄spiā sumit: id aut supponit: si ita esse discēti videt̄: atq̄ʒ nō absolute qdē: sʒ ad illuʒ tm̄ id est suppositio: aut postulat: si nulla p̄sus discēti de hoc opinio: vel ēt 2ria insit. Atq̄ʒ hoc interest inter suppōnē postulationē ue. Etenīʒ id est postulatio: qd̄ est 2riuʒ opioni discētis: vel qd̄ est qdē demr̄abile: sumit aūt q̄spiā illō atq̄ʒ vtit̄ non demōstrato.

Vide in anno. ¶ Quecūq̄ʒ igit̄ demr̄abilia accipit esse ipse nō demr̄ans: hec qdē pbabilia si accipiat: discēti supponunt̄: ꝛ nō est simplr̄ suppositio: sʒ ad illū soluʒ. Si vō neq̄ʒ vni^9 opionis: aut 2rie eē idē accipiat: idē petit. Et in hoc difīnt suppositio: ꝛ q̄stio. Est.n. questio in 2riuʒ dicentis opinioni. Aut qd̄ si aliqs demonstrabile cū sit: accipiat ꝛ vtat̄ non demonstrans.

C ¶ Distinguit suppositiones adinuicem. Sciēdū tm̄ est: q̄ aliqd cōmune habent: ꝛ ēt in aliquo differūt. Hoc qdeʒ
Expo. p^e. cōe est eis, q̄ cū sint demonstrabilia, tñ demōstrator accipit ea nō demōstrans, ꝛ p̄cipue, q2 non sunt demōstrabilia per suā sciam: sed per aliaʒ: vt supra dcm̄ est. Vñ ꝛ
Lec.17. inter imediata pricipia cōputant̄, q2 demonstrator vtit̄ eis absq̄ʒ medio, eo q̄ mediū nō habeant in illa sciētia. Differunt aūt adinuicē: q2 siqdem talis ppositio sit pbabilis addiscēti, cui fit demōstratio, dr̄ suppositio. Et sic
2^e suppositio non dr̄ simplr̄, sed ad aliquem. Si vō ille nec sit eiusdē opinionis, neq̄ʒ 2trarie, oʒ q̄ demonstrator h̄
4^e. ab eo petat, ꝛ tunc dr̄ petitio. Si aūt sint 2rie opinionis, tunc erit questio de qua opʒ disputari inter eos. Hoc tñ
Alr. omnibus commune est, q̄ vnoquoq̄ʒ eoꝝ vtit̄ demonstrator, non demonstrans, cum sit demonstrabile.

¶ Diffinitiones igit̄: cū affirmatiōes: aut negationes nō sint: suppōnes nō esse patet: q̄s qdē vt genus cōplectit̄ ppositio. Diffinitiones p̄terea pcipiant̄ solū oportet. At id non est suppositio: nisi q̄spiaʒ ꝛ audire suppōneʒ dixerit eē. Sʒ ea sunt suppōnes: que cū sint: hoc ipso qd̄ sunt emergit ipsa conclusio.

¶ Termini igit̄ nō sunt suppositiones: nihil enī esse aut nō esse dicunt. Sʒ in ppositionibus sunt suppositiōes. Termini aūt non: sʒ solū intelligere oʒ. Hec aūt nō ē suppositio: nisi ꝛ audire suppositionē aliqs eē dicat. Sʒ quorūcunq̄ʒ existētiū in eo q̄ illa sunt fit 2clō.

¶ Distinguit diffinitionem a suppositionibus per duas rationes, quarum scd̄a incipit ibi. [Amplius petitio.] Circa primum duo facit. Primo ponit rationem, que ta- D P^a ra q̄ diff̄ n̄ sit suppo.
lis est. Omnis petitio, vl̄ suppositio dicit aliquid esse vl̄ non esse, termini aūt.i. diffinitiones non dicunt aliquid esse, vel non esse, termini ergo non sunt petitiones, neq̄ʒ suppositiones per se sumpti. Sed in propositionibus assumpti, suppositiones sunt, vt cum dr̄ homo est animal Expo.2^e.
rōnale mortale. Sed terminos p se sumptos opʒ solum 3^e.
intelligere. Intelligere autē non est supponere, sicut nec audire. Sed illa supponunt̄ quorūcunq̄ʒ existium, i. ex Alr.
quibuscunq̄ʒ existentibus fit conclusio in eo, q̄ illa sunt id est propter premissa. ¶ Secundo ibi.

¶ Neq̄ʒ geometra falsa supponit: quēadmodū nōnulli putarūt: q qdē inquit demōstrātē falsis vti suppōnibuʒ nō oportere: geometrā vō falsa supponere designatā lineā: nūc pedalē: nūc rectā esse dicentē: que qdeʒ non recta est nō pedalis. Nā geometra cū nō sit ea linea quā designauit: aut ptulit ore 2cludere solet: sʒ cuʒ ea sint que p illā significant̄: ac indicant̄: que designauit: ac protulit ipse.

¶ Neq̄ʒ geometra falsa supponit: sicut qdaʒ affirmāt dicētes q̄ nō oʒ falso vti geometrā: mentiri aūt dicētē vnius pedis esse nō vni^9 pedis: aut rectā scriptā nō rectā esse. Sʒ geometra nihil concludit s̄m hanc lineā: quam ipse posuit: sed que per hanc ostenduntur.

¶ Excludit quandam dubitationem. Dicebant enim q̄dam q̄ geometra, falsa suppositione vtebatur, cum di- E Exclu. dubij
ceret, lineam esse vnius pedis, que non est vnius pedis, aut lineam descriptam in puluere esse rectam, que non est recta. Sed ipse dicit, q̄ geometra non supponit fal- Expo. p^e.
sum, propter hoc. Cum enim geometra nihil demon- Alr.
stret de particularibus: sed de vniuersalibus, vt supra Lec.16.i.
dictum est, he autem linee sunt quedam particularis, ex.2.
manifestum est q̄ de his lineis nō demonstrat aliquid, neq̄ʒ etiam ex eis, sed vtitur eis vt exemplis vniuersalium, que per exempla intelliguntur, de quibus ꝛ ex quibus demonstrat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Insup ois postulatio suppositioq̄ʒ: aut vniuersalis est: aut particl̄aris. At neutꝝ istoꝝ diffinitionibus cōpetit: quare diffinitiones suppositiones postulationesq̄ʒ non sunt.

¶ Amplius petitio ꝛ suppositio omnis: aut sicut totum est: aut sicut in parte: termini autem neutri horum.

¶ Ponit secūdam rationem, que talis est. Omnis suppo- 2^a ro.
sitio, vel petitio est in toto vel in parte.i. est propositio vniuersalis vel particularis, sed diffinitiones neutrum horum sunt, quia in eis nihil ponitur sine predicatur, neq̄ʒ vniuersaliter, neq̄ʒ particulariter, ergo ꝛcetera. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Formas igit̄: aut vnū qd p̄ter ipsa mlt̄a nō

necesse est esse:si demõstratio est:tamẽ verũ est dicere necessario:vnũ esse de plurib⁹ predicandũ. Nã si id nõ sit:vle sane nõ erit: At si vle non sit:nõ erit mediũ ipsum:quare nec demonstratio. Esse igit̃ vnum qd opz:idẽq3 de pluribus nõ solũ cõmuni noie pdicãdũ.

¶ Spẽs qdẽ igit̃ ẽe:aut vnũ aliqd extra multa:nõ necesse ẽ:si demõratio erit. Esse tñ vnuz de multis verũ dicẽ necesse est. Nõ.n.erit vle: nisi h sit. Si v̓o vle nõ sit:mediuz nõ erit:q̃re neq3 demõratio. Oz itaq3 aliqd vnũ ⁊ idez de pluribus esse nõ equoce in demonstratiõe.

F ¶ Oñdit ex premissis,ꝙ non est necessariũ ponere ideas vt Plato posuit. Ostẽsum est.n.supra,ꝙ demonstrationes de vlibus sunt,⁊ hoc mõ sunt de sempiternis. Non igitur necesse est,ad hoc ꝙ demonstratio sit,spẽs esse.i. ideas,aut qdcũq3 vnũ extra multa,sicut ponebãt platonici mathematica sepata cũ ideis:vt sic demonstratiões possint esse de sempiternis. Sz necessariũ est esse vnum in multis ⁊ de multis,si demonstratio dz esse,q2 nõ erit vle,nisi sit vnũ de multis. Et si nõ sit vle:nõ erit mediuz demonstrationis ꝙ nec demõratio. Et ꝙ oporteat mediũ demõstrationis esse vle,pz per hoc ꝙ opz mediũ demõstrationis esse vnũ ⁊ idẽ,de plurib⁹ pdicatũ nõ equoce, sed sm rõnem eãdẽ,que est rõ vlis. Si aũt equoce esset, posset accidere vitiũ in arguendo. ¶ Deinde cũ dicit.

Lec.16.t. ex.2.

Expo.p̃e.

2ᵉ.

3ᵉ.

4ᵉ

Vlt.

¶ Nulla aũt demõratio sumit fieri nõ posse:vt simul idem affirmet̃ atq3 neget̃: nisi fuerit opus:vt hoc ẽt pacto cõclusio demonstret̃. Quod qdẽ fuerit:si sumpserimus affirmare quidem primum de medio esse verũ:negare aũt verũ nõ esse. Nihil aũt refert mediũ esse: atq3 nõ esse sumẽ:⁊ tertium pari modo. Nã si datum est id de quo hoiez dicere verũ est: dabit̃ ⁊ id ei quo non hominẽ dicere verũ ẽ. Sed si tm̃ hoc totũ sumat̃:hominẽ inq3 animal:nõ autem nõ aial esse:erit etiam verum Calliam dicere ⁊ non calliaz animal:nõ aũt nõ animal. Causa autem est:q2 primũ nõ solum de medio:sed etiam de alio dicit̃:ppea ꝙ ad plura sese extendit. Quare nihil ad cõclusionem refert:⁊ si medium ⁊ ipsum est.

Vide in annot. ¶ Nõ ꝯtingere aũt simul affirmare ⁊ negar̃: neq3 vna recipit demõratio. Sed si indigeat

T.c.36. monstrare ꝯclõnem:sic oñdit̃:ꝙ accipientibus p̃muz de medio ꝙ verũ sit affirmare:negare aũt non verũ. Mediũ autẽ nihil differt esse:⁊ nõ esse accipe:silr aũt ⁊ tertiũ. Si.n.assignet̃ de quo homine verũ ẽ dicere animal: q̃uis nõ hoiem verũ:sz si solum hominẽ animal esse dr̃:non animal aũt nõ:erit id verũ dicere calliam ⁊ nõ calliam:nõ animal autem nõ. Causa aũt est ꝙ primũ nõ solũ de medio dicit̃:sed de alio:propter quod de plurib⁹. Quare si neq3 medium ⁊ idem:⁊ nõ idẽ est: ad conclusionem nihil differt. LECTIO.XX.

A ¶ Postq̃ determinauit Phs de p̃ncipiis ꝓpriis ⁊ cõib⁹,hic ostẽdit qualr̃ demõstratiue scie se hñt ad cõia ⁊ ꝓpria. Et diuidit̃ in duas ptes. In p̃ma oñdit qualr̃ se hñt demõratiue scie circa cõia. In 2ᵃ oñdit qlr̃ se habeãt circa ꝓpria.ibi[Si aũt idẽ est interrogatio.] Circa p̃ᵐ duo facit. Primo oñdit qualr̃ demõratiue scie circa p̃ma p̃ncipia inter cõia se hñt. Scdo quo mõ se hñt cõiter circa oĩa p̃ncipia cõia ibi[Cõicãt aũt oẽs scie.] Circa p̃mũ duo facit,q2 p̃mo oñdit qualr̃ se hñt demõratiue scie circa hoc p̃nᵐ,ꝙ nõ ꝯtingit idẽ sil̃ affirmare vel negare. Scdo q̃ mõ se hñt circa istud p̃nᵐ de q̃libet ẽ affirmatio vel negatio v̓a.ibi[Oẽ aũt affirmare.] Hec eniz duo p̃ncipia oĩuz sũt p̃ma:vt ꝓbat̃ in 4° metaphy. Dicit ḡ p̃mo,ꝙ nulla demõratio accipit hoc p̃nᵐ,ꝙ non cõtingit sil̃ affirmare ⁊ negare. Si.n.aliq̃ demõratio eo vteret̃ ad oñdendũ aliquam ꝯclõnẽ,oporteret ꝙ sic eo vteret̃,ꝙ acciperet p̃mũ.i.maiorez extremitatẽ affirmari d̓ medio ⁊ non negari. Q2 si acciperet affirmationẽ ⁊ negationez ex pte medii,nihil differt vtꝝ sic vel sic esset,et eadẽ rõ est de tertio,idest de minori extremitate ꝑ cõparationẽ ad mediũ. Verbi grã. Sit aial p̃mũ,homo mediũ.⁊ Callias tertiuz. Si qs vellet vti pdicto p̃nᵒ in demõstratione,oporteret sic arguere. Oĩs hõ est aial,⁊ nõ est nõ aial,callias est hõ,ergo callias est aial,⁊ nõ est nõ aial. Cuz.n.dicat oĩs hõ est aial,nihil differt,vtꝝ ẽt hec sit v̓a,non hõ est aial,vel nõ sit vera. Et silr̃ in ꝯclõne nõ differt,ex quo callias est aial,vtꝝ nõ callias sit aial vel nõ aial. Et hui⁹ cã est,q2 p̃mũ nõ opz dici d̓ solo medio, sz põt dici ẽt de aliquo quodã,qd est diuersum a medio qd significat̃ ꝑ negationẽ medii,ꝑꝑ hoc ꝙ p̃mum dr̃ de pluribus q̃nq3 q̃z mediũ,sicut aial de plurib⁹ q̃z homo. Vñ dr̃ de equo q est nõ hõ. Vñ si accipiat̃ mediũ idez ⁊ nõ idẽ.i.si accipiat̃ mediũ affirmatiuũ ⁊ negatiuuz,vt cũ dico,hõ ⁊ nõ hõ est aial,nihil facit ad ꝯclõnez. Cum aũt accipit̃ affirmatio ⁊ negatio ex parte maioris extremitatis,differũt qdẽ,q̃z tñ ad ꝯclusionẽ.⁊ etiam quantum ad veritatẽ premissaꝝ. Si.n.hõ esset non aial,non esset verũ,ꝙ hõ est aial,neq3 sequeret̃,ꝙ callias eẽt aial. Tamẽ nihil plus certificat̃,cum dr̃ homo est aial,⁊ homo non est non aial,q̃z cum dr̃,solũ hõ est aial. Idez.n. intelligitur per vtrũq3. Et sic manifestum est,ꝙ demonstrationes non vtunt̃ hoc p̃ncipio.s.ꝙ affirmatio ⁊ negatio non sint simul vera,neq3 ex parte predicati,neq3 ex parte subiecti. ¶ Deinde cum dicit.

G

Lec.seq. in me.

H

T.c.9.

Lec.6.t. ex.1.

Expo.p̃e.

2ᵉ.

3ᵉ.

4ᵉ.

I

5ᵉ.

Vlt.

K

No.certum

¶ Hoc aũt omne inquam affirmandum:aut negandũ esse ea demõstratio sumit:qua deducit̃ ad id qd fieri neqt. Nec tñ semꝑ vlr̃:sz qd satis est generi:circa qd genus demõstrationes afferuntur:sicut ⁊ prius est dictum. ¶ Omne aũt affirmare:aut negare que est ad impossibile demõstratio accipit: ⁊ hoc neq3 semper vniuersale: sed quantum sufficiens est Sufficiẽs autem est in genere. Dico autem in genere:vt circa quod genus demonstrationes sunt:sicut dictum est prius.

L ¶ Ostendit quo mõ demonstratiue scie vtant̃ hoc p̃ncipio,de quolibet ẽ affirmatio vel negatio v̓a. Et dicit ꝙ hoc p̃nᵐ accipit demonstratio,que est ad impossibile. In hac.n.demonstratione ꝓbat̃ aliqd esse verũ,per hoc ꝙ eius oppositũ est falsuz. Qd nequaq̃ ꝯtingeret si possibile esset,ꝙ vtrũq3 oppositoꝝ esset falsuz. Nõ tñ semꝑ

Expo.p̃e. Modus demon.ad impossibile

2ᵃ ad li semp vtit̃ pdicta demonstratio hoc pncipio, q2 qñq3 illud op
positũ qđ oñdit̃ esse falsum non est negatio, sed ɔtrariũ
immediatũ. Sicut si ostenderet̃ aliquẽ numeꝝ esse pa
A rem, per hoc φ eius oppositũ falsum est. s. ipm esse im
1ᵃ ad li vtr parẽ ducẽdo ad impoĩe. Neq3 vtit̃ ẽt hoc pncipio vlr. s.
in sua vlitate, sub his terminis, ens ⁊ nõ ens, sed inq̃ʒtũ
3ᵃ. est sufficiens in gñe aliquo, vel inq̃ʒtum ɔ̃hit̃ ad genus
Ult. subm. Et dico de illo pmo gñe, circa qđ sunt demonstra
tiones. Sicut si in geometria accipiat̃ rectum, ⁊ non re
ctũ, vt cũ oñdit̃ aliq̃ linea esse recta, pp hoc qđ est falsuʒ
eã esse non rectã ducẽdo ad impoĩe. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Cõueniũt aũt inter sese sciẽtie oẽs in hisce
que cõia sunt: nõ in hisce de qb⁹ demõstrãt:
nec in his ẽt que demõstrãt. Cõia aũt ea di
co qbus sic vtunt̃: vt ex ipsis demonstrant.
T. com. 23. ¶ Cõicant aũt scie oẽs ƀʒ cõia. Cõia aũt dico
qb⁹ vtunt̃: tanq̃ʒ ex his demõstrãtes: sʒ nõ
de qb⁹ demonstrãt: neq3 qđ demonstrant.

B ¶ Ostendit quo modo demõstratiue scientie se habeant
cõmuniter ad alia pncipia cõmunia. Et circa h duo fa
Expo. pᵉ cit. Primo dicit φ oẽs scientie in pncipijs cõibus cõmu
litt. nicant hoc modo, φ oẽs vtunt̃ eis sicut ex qbus demon
strant, qđ est vti eis vt pncipijs. Sʒ non vtunt̃ eis, vt de
qbus aliqđ demonstrant, vt de subiectis, neq3 sicut qđ
demonstrant. i. conclusionibus. ¶ Secundo ibi.

¶ Differẽdi quoq3 facultas cũ omnibus ɔue
nit: ⁊ si qua vniuersalr ipsa cõia oñdẽ nitat̃:
velut oẽ qđuis affirmet̃ aut neget̃ opʒ: vl ab
eq̃libus dẽptis eq̃libus equalia sunt ea que
restant: vel taliũ aliq̃. Atq3 ipsa differẽdi fa
cultas non est sic diffinitoꝝ quorundã: neq3
gñis cuiusdã. Nõ eniʒ interrogaret. Demõ
stranti nãq3 nõ lʒ interrogare: ppea φ ex op
positis nõ oñdit̃ ideʒ. Hoc aũt demõstratuʒ
est in hisce: que de rõcinatione sũt ptractata
Uide in annot. ¶ Sʒ dialectica de oibus: ⁊ si aliqua vniuer
saliter tentet monstrare cõmunia: vt qđẽ oẽ
affirmare aut negare: aut qđ ẽ equalia ab eq̃
Uide in annot. libus: aut taliũ quelibet. Sed dialectica non
est sic diffinitoꝝ quorũdaʒ: neq3 generis ali
cuius vnius. Non. n. interrogaret. Non est
enim interrogare demonstranteʒ: pp id qđ
oppositoꝝ esse non demonstrat idẽ. Osten
sum aũt est hoc in his que de syllogismo.

C ¶ Ostendit φ quedã scie vtunt̃ pncipijs cõibus alio mo
Diale. de q̃bus ⁊ prima philo. do, q̃ʒ dcm̃ est. Dialectica. n. est de cõibus, ⁊ aliqua alia
scientia est de cõmunibus, sicut phia pma, cuius subie
ctuʒ est ens, ⁊ ɔsiderat que ɔsequunt̃ ens, vt pprias pas
siones entis. ¶ Sciẽdum tñ. φ alia rõne est de cõmuni
bus logica ⁊ phia prima. Phia enim pma est de cõmu
nibus: q2 eius ɔsideratio est circa ipsas res cões. s. cir
ca ens ⁊ partes eius. Et q2 circa oia que sũt hʒ negotia
ri rõ, logica aũt est de operationibus rõnis, logica etiã
erit de his que cõmunia sũt oib⁹. i. de intẽtionib⁹ rõnis,
Idẽ 2. phe. que ad oẽs res se hñt. Non aũt ẽ ita φ ipsa logica sit de
ipsis rebus cõibus, sicut de subiectis. Cõsiderat. n. logi
ca sicut subm syllm ⁊ enuntiationẽ ⁊ pdicatũ aut aliqđ
hmõi. Pars aũt logice que demonstratiua est, ⁊ si circa
oẽs intentiones verset̃, docendo quo modo fiunt demõ
stratiue scientie, nõ tñ procedendo ex cõibus intentioni

b⁹ ad aliqđ oñdendũ de reb⁹ q̃ sunt subta aliaꝝ sciaꝝ.
Sʒ hoc dialectica facit, q2 ex cõib⁹ intẽtionib⁹ pbat ar D
guẽdo ad ea, que sunt aliaꝝ sciẽtiaꝝ, siue sint ppria, siue Diale. de cõibus 2ᵃ
sint cõia, maxime tñ ad cõia. Sicut argumẽtat̃ φ odiuʒ
est in ɔcupiscibili in qua est amor, ex hoc ɔ̃ria sunt circa
idẽ. Est ergo dialectica de cõib⁹, nõ solũ q2 ptractat intẽ 3ᵃ
tiones cões rõnis, qđ toti logice est cõe, sed etiã q2 circa
cõia reꝝ argumẽtat̃. Quecũq3 aũt scia argumẽtat̃ cir
ca cõia reꝝ, opʒ φ argumentet̃ circa pncipia cõia, q2 vi
tas pncipioꝝ cõium est manifesta ex cognitione termi
noꝝ cõium, vt entis ⁊ nõ entis, toti⁹ ⁊ partis, ⁊ siliũ. Di E
cit aũt signãter ⁊ si aliqua sciẽtia tentet. q2 phia pma
nõ demonstrat pncipia cõia, sunt enim indemonstrabi
lia simplr, sed aliqui errantes tentauerũt ea demonstra
re, vt pʒ in 4° metaphy. Uel ẽt q2 ⁊ si nõ possunt demõ Tex. cõ. 8. l. 5.
strari simplr, tñ Phs pmus tentat mõstrare eo mõ quo t. ex. 6. et. 1. co.
est possibile. s. ɔtradicendo negantibus ea, p ea que opʒ 9. 1e. 6. 1. ex. 3.
ab eis ɔcedi, non p ea que sunt magis nota. Sciẽdũ est
ẽt φ pmus Phs hoc mõ non solũ demonstrat ea, sʒ etiã
aliqđ de eis mõstrat, sicut de subiectis, sicut φ ipoĩe est
mente ɔcipere opposita eoꝝ, vt pʒ in 4° metaphy. Cuʒ Tex. com. 9. le. 6. t. ex. 3.
ergo disputet circa hec pncipia ⁊ phus primus ⁊ diale
cticus, tñ aliter ⁊ aliter. Dialecticus. n. nõ pcedit ex ali
qb⁹ pncipijs demõstratiuis, neq3 assumit alterã ptẽ ɔ̃di
ctionis tñ, sed se hʒ ad vtrãq3. Cõtingit. n. vtrãq3 qñq3 F
vl pbabilẽ esse, vel ex pbabilib⁹ ostẽdi, que accipit dia
lectic⁹. Et pp h interrogat. Demõstrator aũt nõ interro 3ᵃ 4ᵃ.
gat, q2 nõ se hʒ ad opposita. Et hec est dia vtriusq3 que Ult.
posita est in his, que de syllo sunt. i. in libro poꝝ in pnci
pio. Phia ergo pma pcedit circa cõmunia p modũ de
monstrationis, ⁊ non p modũ dialectice disputationis.

¶ Qđ si eadẽ ẽ iterrogatio rõcinatiua ⁊ ppo
sitio ɔ̃dictionis: sunt aũt in vnaq̃q3 scia ppo
sitiones: ex qbus vniuscuiusq3 ppria ɔficit̃
rõcinatio: erunt porro quedã interrogatio
nes ad singulas scientias attinẽtes: ex qbus
fit cuiusq3 ppria rõcinatio. Pʒ ẽ nõ oẽm in
terrogationẽ geometricã esse: nec ad medẽ
di artẽ oẽʒ accõmodari: ⁊ pari mõ de ceterʒ.
¶ Si aũt idẽ est interrogatio syllogistica ⁊ p
positio ɔtradictionis, ppositiones aũt sunt
ƀm vnãquãq3 sciam ex qb⁹ est syllogismus:
ƀʒ vnãquãq3 vtiq3 erit interrogatio scibilis:
ex qbus qđẽ ƀm vnãquãq3 sciam, pprius fit
syllogismus. Manifestũ itaq3 φ nõ ois iter
rogatio geometrica vtiq3 erit: neq3 medicina
lis. Silr aũt est ⁊ in alijs. LECTIO. XXI.

Postq̃ʒ ostendit Phs qualr scientie demon G
stratiue se habeant circa pncipia cõmunia,
hic ostendit qualr se habeant circa ppria.
Et diuiditur in duas ptes. In pma ostendit
φ in qualibet scientia sunt pprie interroga
tiones, rñsiones, ⁊ disputationes. In scđa ostendit quo
modo in qualibʒ scia sunt pprie deceptiones. ibi Quã Le. ime. seq.
aũt sunt geometrice. Circa pmũ duo facit. Primo ostẽ
dit, φ in qualibet scientia sunt interrogatiões pprie. In
scđa, φ in qualibʒ scientia sunt responsiones pprie, ⁊ di
sputatiões. ibi Neq3 oẽm interrogationẽ vtiq3. Circa
pm̃ duo facit. Primo oñdit, φ in q̃libet scia sunt interro
gatiões pprie. Scđo que sũt iste. ibi Sʒ ex qb⁹ aut de H
mõstrat̃. Primũ sic oñdit. Idẽ ẽ ƀm substãtiã iterroga Expo. lᵉ.
tio syllogistica ⁊ ppositio. Propositio ãt accipit alteraʒ

pte ꝫ dictionis: ꝫ in modo pferendi differāt. Hoc.n.qđ ad interrogationē rńdet, assumit vt ppō in syllogismo aliquo. In vnaquaqꝫ āt scia sūt pprie ppōnes, ex qb⁹ fit syllogismus. Ostensum est enim, ꝙ q̄libet scia ex pprijs pcedit. Ergo in qualibet scia sunt pprie iterrogationes, Nō ergo q̄libet interrogatio est geometrica, vl' medicinalis, ꝛ sic de alijs sciētijs. ❡ Sciēdū tm̄ est, ꝙ iterrogatio alr est in sciētijs demōstratiuis, ꝛ aliter est in dialectica. In dialectica.n. nō solū interrogat' de ɔclone, sed ēt de pmissis. Demonstrator aūt nō interrogat de premissis, sed sumit ēā p se notas, vel per alia pncipia probat. Sed interrogat solū de ɔclone. Et cū eam demonstrauerit, vtitur ea sicut alia propositiōe, ad demonstrandum aliquam aliam conclusionē. ❡ Deinde cum dicit.

2ª. Vlti. Interroga. qualr ī de. mon. ꝛ dia.

❡ Sꝫ aut ea ex qb⁹ aliqd ōndit': de qbus est ipsa geometria: aut ea q̄ ex eisdē dmōstrant' ex qb⁹ geometria demōstrat: q̄lia sunt pspectiua. Idem est ꝛ in ceteris intelligendum.

❡ Sꝫ ex qb⁹ aut demōstrat' aliqd eoꝝ de qb⁹ geometria ē: aut ex eisdē demōstrat' geometrice: sicut in speculatiua. Silr aūt ꝛ in alijs.

I ❡ Primo ōndit que interrogationes sunt pprie vnicuiqꝫ sciētie. Et pmo inq̄ꝫtum assumunt' vt ppositiones ex quibus demōstrator pcedit. Scđo inq̄ꝫtū sumunt' vt ɔclones. ibi ❡ Et de his qdē. Dic' ergo pmo, ꝙ iterrogationes geometrice sunt ex qbus demōstrat' aliqd circa illa de qbus est geometria, aut illa que demonstrant' ex pncipijs geometrie eiusdeꝫ. Sicut illa ex qb⁹ demonstrat' aliqd in speculatiua scia. i. pspectiua, que pcedit ex pncipijs geometrie. Et qđ dcm̄ est de geometria, intelligendū est de alijs sciētijs, q̄r. s. ppositio vel interrogatio dr̄ pprie alicuius scientie, ex qua demonstrat' in ipsa scientia, vel in scientia subalternata. ❡ Deinde cum dicit.

Expo. pᵉ. — Ult.

❡ Atqꝫ de his ipsis reddēda quoqꝫ rō est ex geometricis principijs: ɔclonibusue: sed de principijs non est reddēda ratio geometre: vt est professor geometrie. Eadē sunt ꝛ in ceteris scientijs obseruanda.

❡ Et de his qdē rōnē ponēdā esse geometricis principijs: ꝛ ɔclusionibus: sed principiorū rōnē nō ponēdam esse geometrie s̄m ꝙ ē geometria. Similr aūt ꝛ in alijs scientijs.

K ❡ Notificat geometricā interrogationeꝫ, puta est ɔclo. Et dicit, ꝙ de interogatiōibus geometricis ponēda est rō, demōstrando. s. vitatē ipsaꝝ ex pncipijs geometricis, ꝛ ɔclonib⁹, que p ipsa pncipia demōstrant'. Nō.n. cuiuslibet dmōstrationis geometrice rō reddit' ex pmis geometrie pncipijs, sꝫ interdū ex his que p pma principia sunt ɔclusa. Interrogationū aūt, q̄ semp sunt ɔclones in demōstratiuis scientijs, ratio reddi pōt in eisdē, sꝫ pncipiorū ratio non pōt reddi a geometra, s̄m ꝙ geometra est. Et silr in alijs scientijs est. Nulla enim sciētia pbat sua pma pncipia, s̄m ꝙ ōnsum est supra. Et dicit s̄m ꝙ geometra est, q̄r ɔtingit in aliqua scientia pbari pncipia illius scie, inquātū. s. illa scia assumit pncipia alteri⁹ scie, sicut geometra pbat sua principia s̄m ꝙ assumit formā philosophi primi. i. metaphysi. ❡ Deinde cum dicit,

Expo. pᵉ. — Ult. Lec. 18. i. expo. 3.

❡ Nec igit' artificem quēqꝫ queuis pcontari: nec ad q̄ꝫuis interrogationē de singulis rńdere oꝫ: sꝫ ea tm̄ q̄ in scia sua determinata st'. Nō si q̄spiā cū geometra vt geometra ē: sic disseruit: pꝫ ꝛ bn̄ illū eē disceptatuꝝ: si ex ijs extēderit aliqd. Qꝫ si nō hoc disseruerit mō: non bn̄ sine dubio disceptabit. Pꝫ ēt illum nō redarguere geometrā nisi p accn̄s. Quā obrē iter ignaros geometrie: de geometria disserēdum nō ē. Latebit.n. is q dixerit praue. In ceteris etiā scientijs res sese hꝫ silr. A

❡ Neqꝫ oēm iterrogationē vtiqꝫ ē vnūquēqꝫ sciētem interrogare: neqꝫ sꝫ oē interrogatū rńdē de vnoquoqꝫ: sꝫ que sunt s̄ꝫ sciētiā determinatā. Si aūt disputat cū geometra s̄ꝫ ꝙ ē geometra: sic manifestū ē qm̄ bn̄: si ex ijs aliqd demōstret. Si v̄o nō: non bn̄. Manifestū ē aūt ꝙ nō arguit geometraꝫ: sꝫ aut s̄m accn̄s. Quar' non vtiqꝫ erit in nō geometricis d geometria disputādū. Latebit.n. praue disputantē. Silr aūt ꝛ in alijs se hꝫ scientijs.

❡ Ostendit ꝙ in qualibet scientia sunt proprie responsiones ꝛ disputationes. Et pmo ꝙ sint pprie responsiones. Scđo ꝙ sint proprie disputationes. ibi ❡ Si autē disputat. Dicit ergo, ꝙ ex pdictis patet, ꝙ non ɔtingit vnūquēqꝫ scienteꝫ de qualibet q̄ōne interrogare. Unde ēt patet, ꝙ non ɔtingit de quolibet interrogato rńdere, sꝫ solum de his que sunt s̄m ppriam sciētiam, eo ꝙ ad eādem sciam ptinet interrogatio ꝛ rńsio. Et q̄r ex interrogatione ꝛ rńsione fit disputatio, ɔn̄ter ōndit ꝙ in q̄libet scia est ppria disputatio, dicens, ꝙ si disputet geometra cū geometra, s̄m ꝙ geometra. i. de his que ad geometriam ptinent, manifestū est, ꝙ bene pcedit disputatio. Si tm̄ n̄ soluꝫ fiat disputatio de eo qđ ē geometrie, sed ēt ex pncipijs geometricis pcedat'. Si v̄o nō sic fiat disputatio in geometria, nō bn̄ disputat'. Si v̄o aliqs disputet cū geometra non de geometricis, manifestum est, ꝙ nō arguit. i. ꝙ nō ɔuincit, nisi p accn̄s, puta si fit disputatio in musica, ꝛ ɔtingat geometrā p accn̄s eē musicum. Uñ manifestū ē, ꝙ nō est in non geometricis de geometria disputādū, q̄r nō poterit iudicari p pncipia illi⁹ scie, vtꝝ bene vl' male disputet'. Et silr se hꝫ in alijs sciētijs.

L — Expo. pᵉ. — 2ᵉ. — M — 3ᵉ. — 4ᵉ. — 5ᵉ. — 6ᵉ. — Ult.

❡ Cū aūt interrogatiōes sint geometrice: sūtne ꝛ ingeometrice? Et iterrogationū hee q̄ ab ea pdeunt ignoratiōe: que est dispositio: geometrice ne sunt: ꝛ in q̄cumqꝫ facultatū similr? Preterea vtra rōcinationū ab ignoratione proficiscitur: vtrum ea que ex oppositis constat: an ea que constructa est vitiose.

❡ Quoniā aūt sūt geometrice interrogationes: nōne sunt ꝛ nō geometrice? Et s̄ꝫ vnāquāqꝫ scientiam: que s̄m ignorantiam qualibet: geometrice sunt? Et vtrū s̄m ignorātiā syllogism⁹ fit q est ex oppositis syllogism⁹, aut paralogismus. LECTIO. XXII.

L. c. 18. Vide in annot.

M Ostq̄ꝫ ostēdit Phs, ꝙ in qualibet scia sunt pprie interrogatiōes, rńsiōes, ꝛ disputationes, hic ōndit ꝙ in q̄libet scia sunt pprie deceptiones ꝛ ignorantie. Et diuidit' in duas ptes. In pma mouet q̄sdam q̄ōnes. In scđa soluit. ibi ❡ Scđm geometriā v̄o. Ponit ergo pmo tres q̄ōnes, quaꝝ pma est. Cū sint q̄dā interrogationes geometrice, vt supra ōnsum est: nōne sunt ēt q̄dā nō geometrice

Q̄ōne pᵉ Lec. pcedē. ti. ime.

tricet Et qd de geometria dr, pot et de qlibet scia queri.
2° ¶ Scdam qone ponit ibi [Et fm vnaquaq] q talis e.
Utru iterrogationes q sunt fm ignoratiaz, q est in vna
quaq scia, possint dici geometrice, et sitr alicui scie alij p
A prie. Dicutur aut iterrogationes fm ignoratia alicuius
scie, qn de his iterrogat, q sunt 9 veritate scientie illius.
3° ¶ Tertia qone ponit ibi [Et vtru fm ignoratia] q ta
lis est. In vnaqq scia 9tingit decipi per aliquem syllm,
Per syllm decipi 2°. que vocat fz ignoratia. Cotingit aut p alique syllm de
ceptione accipe dupltr. Uno qdez mo, qn peccat i forma
no seruado debita forma sylli et modu. Alio mo qn pec
Syllus peccas in ma. cat in ma, pcedes ex falsis. Et est dria inter hos modos
duos, qr ille q peccat in ma, sylls est, cu obseruetur oia
que ad forma sylli pertinet. Ille aute q peccat in forma,
B sylls qde no est, sed paralogismus. i. apperes sylls. In
dialecticis qde vtroq mo 9tingit fieri deceptione. Un et
Cap. 1. in p top. Ar. facit mentione de litigioso, q est sylls, et de
peccate in forma, q no est syllo, sed appares. Est g que
Sdnuo l. q. stio, vtru sylls ignorantie, qui fit in scientijs demonstra
tiuis, fit sylls ex oppositis scientie, idest ex falsis proce
dens, aut paralogismus. s. peccans in forma, qui no est
syllogismus, sed apparens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At enim in geometrice interrogationes,
aut ex geometria sunt, aut ex alia facultate.
Nam musica quidez interrogatio, si de geo
metria fiat: in geometrica est.

¶ Scdm geometria aut: aut que ex alia arte
vt musica, est interrogatio non geometrica.

C ¶ Soluit pdictas qones. Et p soluit prima. Scdo secun
Solo p. q. dam ibi [De geometria aut.] Tertio tertia ibi [In do
ctrinis aut.] Dicit ergo p q [iterrogatio oino no geo
metrica est illa que oino fit ex alia arte sicut ex musica.]
Ut si qrat in geometria, vtru tonus possit diuidi i duos
semitonos eqles, talis iterrogatio est oino no geometri
ca, qr est ex his que nullo mo ad geometria pertinent.

¶ At eque distates putates 9currere: tu geo
metrica, tu in geometrica est. Duplex est eni
in geometricuz, et perinde atq informe, atq
alter ex eo qr nihil hz geometrie, vt iforme,
qd vacat forma. Alter ex eo qr aliquid eius
praue coplectitur, vt informe, qd turpem hz
forma fedamq. At hec ignoratio, et q ex tali
bus est pncipijs geometrie contrarie est.

¶ De geometria at paralellas subire opina
ri: geometrica quodamo est, et no geometri
ca alio mo. Duplr. n. hoc est, sicut arithmon
idest qd est sine rithmo. Altera qde non geo
metrica est in no hndo, sicut arithmo: altera
vo in praue habedo. Et ignorantia hec que
est ex huiusmodi principijs contraria est.

D ¶ Soluit scdam qonem dices, q [est iterrogatio de geo
Solo 2. q. metria] . i. de his que ptinet ad geometria, vt cu interro
Expo. p. gatur de aliquo aliqs, qd est 9 veritatem geometrie. Si
cut si fiat qstio, de h qd est [paralellas subire] . i. lineas
eque distates 9currere [est quodamodo geometrica, et
2° quodamo no geometrica. Sicut. n. arithmon. i. qd est si
ne rithmo] vel sono duplr dr. Uno qde mo quod nullo
modo hz sonu, vt lana. Alio aut modo, qd no hz bn so
3° num, sicut capana no bene sonas. Ita interrogatio non
E geometrica dr duplr. Uno mo, qr est oino no geometri
ca, qsi nihil hns geometrie. Sicut qd de musica propo
ta. Alio mo, qr praue hz id qd est geometrie, qr videlicz
habet cotrariu geometrie veritati. Ita ergo iterrogatio 4°
que est de 9cursu linearu equedistatium, no est non geo
metrica p modo, cu sit de rebus geometricis. Sed scdo
modo, qr praue hz id, qd est geometrie. Et ignoratia. h Ulti.
scilz, que est in praue vtendo pncipijs geometrie, est co
tra veritatem geometrie. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In mathematicis aut no silr fraus sit cum
differit: qr mediu est semp duplex. Na alter
extremo de hoc di: et hoc rursus idetidem
de altero dr: atq pdicatu non dicitur omne.
Hec aut licz quasi cernere metis pceptione:
in differedi vo facultatis disceptionibus la
tent. Est ne ois circulus figura, si designaue
rit patet. Sed quidnam vltra? Carmina ne
sunt circulus? Continuo patet non esse.

¶ In doctrinis aut silr no est paralogismus: T. 48. q.
eo q mediu sit semp duplr: et de hoc eni om
ni: et hoc iter de alio dr oi. Qd aut predicat
no dr oe. Hec aut sunt vt videre e itellectu. Uide i anno.
Sz in ronibus latet: vtr ois circulus figura sit.
Si aut scribat manifestu est. Qr aut sunt car
mina circulus: manifestu quoniam non est.

¶ Soluit tertia qone. Et circa hoc duo facit. Primo oste F
dit, q in demostratiuis scietijs no fit paralogismus i di
ctione. Scdo, q no fit extra dictione. ibi [No opz aut.]
Cu aut fm sex locos sophisticos fiat paralogismus i di
ctione, ex his accipit vnu paralogismu, qui fit fm equi
catione, ostedes, q talis paralogismus in scietijs demo
stratiuis esse non pot, de quo tn magis vr. Dicit ergo, q
[in doctrinis no fit paralogismus] . s. sylls peccas i for Expo. p.
ma, sicut in dialecticis. In demostratiuis. n. opz mediuz
idez semper esse duplr, idest ad duo extrema coparari.
Quia et de medio maior extremitas vlr pdicatur, et me
dium vlr de minori extremitate. Sed qd pdicat, no di G
oe, idest signu vle non ponit ad pdicatu. In fallacia vo 2°
equocationis est qdem ide mediu fm voce, non aut fm
rem. Et ideo qn in voce pponit, latet. Sed si ad sensum 3°
demostrat, non pot esse aliqua deceptio. Sicut h nome
circulus equoce de figura dr, et de poemate. Silr e in ra 4°
tionibus. i. in argumetationibus latet. i. deceptio pot ac
cidere, vt si dicat. Ois circulus est figura. Poema Ho
meri est circulus. Ergo poema Homeri e figura. Si vo 5° Ulti.
scribat ad sensum circulus, nulla pot ee deceptio. Ma
nifestu. n. erit, q carmina no sunt circulus. Sic aut hec
deceptio excludit p hoc, q mediu demrat ad sensuz, ita
et in demratiuis excludit p hoc, q mediu demrat ad in
tellectu. Cu. n. aliqd diffinit, ita se hz ad itellm, sicut id
qd sensibilr describit, se hz ad visuz. Et io dicit q hec. s. Reperit exp. 2. carmen.
diffinita in demratiuis scietijs, sunt, q videnr i itellectu. H
In demrationibus aut pcedit semper ex diffini bus. Un In demo. no est fal. equo.
de non pot ibi esse deceptio equocationis, et multo min
fm alias fallacias in dictione. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq non opz inficiatione ad ipsuz afferre,
si sit ppositio inductiua. Ut. n. neq proposi M
tio est ea: que non ad plura sese extedit, (no
enim erit de omnibus:) vniuersalibus aute
extruitur ratiocinatio, sic patet nec ea inficia
tionem esse: que vlis non est. Etenim eedez
sunt propositiones, inficiationesue. Na qua

affert quispiam inficiationem, ea vel differēdi, vel demonstrādi propositio fieri potest.

¶ Non oportet autem instantiā in ipsum ferre si sit propositio inductiua. Sicut enim neqȝ propositio est q̄ non est in pluribus: nō enim ita erit in omnibus: ex vniuersalibus autem est syllogismus: manifestuȝ est q̄ neqȝ instātia est. Eedem enim sunt propōnes ⁊ instantie. Quam enim fert instantiaȝ: hec fiet vtiqȝ propositio aut demōstratiua aut dialectica.

I ¶ Ostēdit, q̄ nō pōt fieri paralogismus in demōstratiuis ſm fallaciā extra dictionē. Et q2 hō paralogismis freq̄nter obuiat ferēdo instātiā, per quā ostendit defectus in forma syllogiçādi, ideo p̄ oñdit, q̄liter ferēda est istātia in demōstratiuis. Scdō oñdit, q̄ in eis nō pōt eē paralogismus ſm fallaciā extra dictionē. ibi [Cōtigit āt quosdā.] Dicit ergo p̄, q̄ [nō opȝ in demratiuis ferre instātiā in ipm] .i. in aliquē paralogismū, sumēdo aliquā ppositionē inductiuā .i. particularē. Nā iductio ex pticularibus pcedit, sicut syllus ex vlibus. Et hoc lō est, q2 in demōstratiuis nō sumit ppō, nisi que est in plibus. Nisi eni sit in plibus nō est in oibus. Opȝ aūt syllm demōstratiuum ex vlibus pcedere. Unde manifestum est, q̄ neqȝ instātia pōt esse in demōstratiuis, nisi vlis, q2 eedeȝ sunt propōnes ⁊ instātie. Tā.n. in dialecticis q̄ȝ in demōstratiuis, illud qd̄ sumit vt istātia, postea sumit vt ppō, ad syllogiçādū ɔ̄riu eius, qd̄ pbat. ¶ Deinde cum dicit.

[Expo. lr.] [2ᵉ] K [3ᵉ Ult.]

¶ Fit autem vt quidam vitiose concludant: propterea quod eos medios sumūt: qui terminos vtrosqȝ sequuntur. Quale quideȝ facit ⁊ Ceneus: igneȝ gigni multiplicata ratione concludens hoc pacto. Ignis (vt dicit) celerrime gignitur. Quod multiplicata gignitur ratione: id celerrime gignitur. Hoc autem modo cōstare ratiocinatio neqt. Sed si celerrimam generationeȝ multiplicata sequatur ratio: ⁊ ignem celerrima generatio.

[Uide i anno.] ¶ Contingit autem quosdam non syllogistice dicere propter id qd̄ accipiunt vtrisqȝ inherentia: vt ⁊ Ceneus facit q̄ ignis in multiplicata analogia fit. Nāqȝ ignis cito generatur: sicut dicit: ⁊ hoc analogia.

L [Lec. pñti.] ¶ Ostēdit, q̄ in demōstratiuis nō accidit deceptio p paralogismos extra dictionē. Et sicut ostēderat supra, q̄ non erat paralogismus in dictione in demōstratiuis, oñdendo de vno paralogismo, q̄ fit ſm fallaciā equocationis, ita hic oñdit, q̄ i demratiuis nō est paralogismus extra dictionē, ostēdēdo de vno, q̄ fit ſm fallaciā ɔ̄ñtis. Pȝ.n. q̄ ſm alias fallacias extra dictionē non pōt fieri paralogismus in demratiuis. Neqȝ.n. ſm accñs, cū demōstrationes procedāt ex his que sunt p se. Neqȝ ſm qd ⁊ simpliciter, cū ea que i demōstrationibus sumunt, sint vlr, ⁊ semper, ⁊ nō ſm qd. Circa ergo hoc duo facit. Primo ostēdit, qualr fiat paralogismus ſm fallaciā ɔ̄ñtis. Secūdo, q̄ ex hoc mō non accidit deceptio in demonstratiuis. ibi [Aliqñ qdem.] Dicit ergo p̄, q̄ [quosdā nō cōtingit syllogistice dicere.] idest nō seruare formā syllogismi, pter hoc, q̄ accipiūt vtrāqȝ inherentiā idest q2 accipiūt medium affirmatiue predicari de vtroqȝ extremorum, qd̄ est syllogiçare in secunda figura ex duabus

[Car tñ de falla. ɔ̄ñtis.] M [Expo. lr.] [Falla. ɔ̄ñtis qd facit.]

propositionibus affirmatiuis, qd̄ facit fallaciā cōsequētis. Sicut facit quidā Phs nomine Ceneus, ad ostēdendum, q̄ ignis sit in multiplicata analogia .i. q̄ in maiori quātitate gñatur ignis q̄ȝ fuerit corpus ex quo gñatur: eo q̄ ignis cum sit rarissimum corpus, per rarefactionem ex alijs corporibus gñatur. Unde opȝ q̄ mā prioris corporis sub maioribus dimensionibus extēdat, formam ignis assumēs. Ad hoc aūt probandū vtebat tali syllogismo. Qd̄ gñatur ex multiplicata analogia, cito generatur, sed ignis cito generatur, ergo ignis generatur ex multiplicata analogia. ¶ Deinde cum dicit.

N [Ult.]

¶ Interdum igitur fieri nequit: vt ex ijs que sumuntur ratiocinatio construatur: interdū vero fieri potest: sed non cernitur.

¶ Aliquando quidem igitur syllogiçare nō contingit ex acceptis: aliquando vero contingit: sed non videtur.

O ¶ Ostēdit, q̄ per hūc modū syllogiçādi non accidit deceptio i demōstratiuis sciētijs. Et circa hoc duo facit. Primo manifestat, q̄ ex h̄ mō syllogiçādi non semp accidit deceptio, dicēs q̄ aliqñ ſm supradictū modū arguendi nō cōtingit syllogiçare ex acceptis, qñ.s. termini nō sunt ɔuertibiles. Nō enim sequitur. Si ois homo est aial, q̄ quicquid est aial sit homo. Aliqñ vo cōtingit syllogiçare .s. in terminis cōuertibilibus. Sicut enim seqtur. Si est homo, est aial rōnale mortale. Ita etiā sequitur econuerso. Si est aial rōnale mortale, seqtur q̄ sit homo. Sȝ tñ non videtur, q̄ sequatur syllogistice, qñ non seruatur debita forma syllogismi. ¶ Secundo ibi cum dicit.

[Expo. tex.]

¶ Quod si fieri non posset: vt verum ostēdatur ex falsis: facile esset resoluere. Conuersio nāqȝ necessario fieret. Si enim .a. verum: qd̄ cum sit: hec sunt que quidem esse scio: veluti .b. Ex his igitur illud esse ostendam.

¶ Si autem esset impossibile ex falso verum monstrare: vtiqȝ facile esset resoluere. Conuerterentur enim ex necessitate. Sit enim .a. esse. Hoc autem cum sit: ⁊ ea vtiqȝ sunt que noui: quoniam sunt: vt .b. ex his demonstrabo q̄ illud est.

[Uide i anno.]

P ¶ Ostendit, q̄ in demōstratiuis sciētijs ɔtingit predicto modo syllogiçari sine deceptione. Et hoc ostendit tripliciter. Primo sic. Scdm predictū modū syllogiçandi accidit deceptio ex eo q̄ nō ɔuertitur ɔ̄ñtia, quā putat cōuerti, in qua nō accidet deceptio, si quēadmodū ɔclusio est vera, sic p̄misse sint vere, tūc enim in ɔuertēdo non accidet deceptio. Sicut si dicā de sorte. Sortes est homo, ergo sortes est aial, nulla deceptio falsitatis sequitur. Sicut si ecōuerso arguat sic. Est aial, ergo est hō. Sed si p̄missa est falsa, ɔclusione existēte vera, tunc accidit deceptio in ɔuertēdo. Sicut si dicaȝ. Si asinus est hō, est animal, ergo si est aial, est hō. Si ergo ex falsis esset impossibile ostendere verū, ⁊ semper oporteret verū ostendi ex veris, tunc facile esset resoluere ɔclusionē in p̄ncipia absqȝ deceptione, q2 nulla falsitas esset si ex ɔclusione inferret aliqua p̄missarum. Tali enim suppōne facta cōuerteret de necessitate ɔclusio ⁊ premissa, quantum ad veritatē. Sicut enim p̄missa existe vera, ɔclusio est vera, ita ⁊ ecōuerso. Sit enim, q̄ .a. sit. Et hoc posito, seqtur, eadem esse de qbus certū est mihi q̄ sunt vera, sicut .b. Unū cū vtrunqȝ sit verū, ex hoc ēt, scilȝ ex .b. potero iteruȝ inferre .a. Sic

[Primū in demon. syllo sine deceptione.] Q [Expo. lr.] [2ᵉ] R [3ᵉ & vlt.]

Cur i demõ. nõ ẽ fall. cõsequentis. Lec. 13. l. cx. 2.

ergo vna ratio est q̃ deceptio non accidit in demõstratiuis sciẽtijs per fallaciam ↄsequẽtis, q2 in demonstratiuis scientijs ĩpossibile est syllogiȝari ex falsis, sicut ostẽsum est supra. ¶ Secundam rationem ponit ibi.

¶ Conuertũtur autem ea magis que in mathematicis sunt: quia nullũ accidens, sȝ diffinitiones accipiunt: atq3 hoc etiam ipso a differendi differunt facultate.

¶ Cõuertunt̃ aũt magis q̃ sunt in mathematicis, q̃m nullũ accñs recipiũt: sed in hoc differunt ab his q̃ sunt in dialogis: sȝ diffõnes.

A Expo. l̃re. ¶ In terminis. n. ↄuertibilibus nõ accidit deceptio p̃ fallaciã ↄñtis, eo q̃ in his ↄsequẽtia cõuertit̃. Ilia vo, que sunt in mathematicis. i. in demõstratiuis sciẽtijs, vt plurimũ sunt ↄuertibilia, q2 nõ accipiũt pro medio aliqd̃ p̃dicatũ p̃ accñs, sȝ solũ diffõnes, q̃ sunt demonstrationis p̃ncipia, vt ostẽsum est. (Et in hoc differũt ab his q̃ sunt in dialogis). i. in dialecticis syllogismis, in q̃bus freq̃nter recipiunt̃ accñria. ¶ Tertiã rationẽ ponit ibi. Uide. Le. 26. l. cx. 3.

¶ Accrescit ẽt rõcinatio non p̃ media sȝ assumẽdo: vtpote. a. de. b. sumitur: 7 hoc de. c. 7 hoc rursus de. d. atq3 hoc in ĩfinitũ ↄcedit. Uersus quoq3 latus eiuȝ fit icremẽtũ. A nãq3 de c. atq3 de. e. ↄcludit̃. Sit eniȝ. a. quidẽ numerus absolute. b. vo simplr̃ numerus ĩpar: 7 c. definitus numerus ĩpar. a. igit̃ de. c. cõcludetur. Altera rursus in p̃te. D. q̃deȝ sit ĩpar numerus simplr̃ sumptus. e. vo definitus numerus par. A igitur de. e. concludetur.

Uide ĩ nõt. ¶ Augent̃ aũt nõ per media, sed ĩn post assumẽdo, vt. a. de. b. hoc auteȝ de. c. iteȝ hoc de d. 7 hoc in ĩfinitũ. Et in latus, vt. a. de. c. 7 de e. vt est numer⁹ quãtus finitus aut ĩfinitus. Uide ĩ nõt. Hoc aũt ĩ quo sit. a. ĩpar numerus quãtus ĩ quo. b numerus ĩpar ĩ quo sit. c. Est itaq3. a. de. c. 7 est par quãtus numerus, ĩ quo sit. d. par numerus in quo est. c. Est ergo. a. de. e.

B ¶ Que talis ẽ. In demõstratiuis sciẽtijs sunt determinata p̃n⁹, ex q̃b⁹ ↄcedit̃ ad ↄ̃nes. Unñ ex ↄ̃nib⁹ põt rediri ĩ p̃n⁹, sicut ex determinatis in determinatũ. Q, aũt demõstrationes ex determinato p̃ncipijs ↄcedãt, ex hoc ostẽdit, q2 [demõstrationes nõ augent̃ per media.] i. in demõstrationibus nõ assumunt̃ plura media ad vnã ↄ̃neȝ demõstrãdã. Qd̃ intelligẽdũ est in demõstrationib⁹ p̃p̃ q̃d. de q̃bus loq̃tur. Unius. n. effectus nõ põt eẽ nisi vna cã propria, p̃p̃ quã est. Sed lȝ nõ multiplicent̃ p̃ media demõstrationes, multiplicantur tñ duobus modis. Expo. l̃re. Uno mõ, ĩ post assumẽdo. i. in assumẽdo mediũ sub medio. Sicut sub. a. sumit̃. b. 7 sub. b. sumitur. c. sub. c. d. 7 sic in ĩfinitũ. Sicut cũ hẽre tres angulos p̃bat̃ de triangulo p̃ hoc, q̃ est figura h̃ñs angulũ extrinsecũ equaleȝ

C duobus ĩtrinsecis sibi oppositis, 7 de isocbele p̃ hoc q̃

2ª est triãgulus. Alio mõ multiplicant̃ in latus. Sicut cuȝ a. probat̃ de. c. 7 de. e. Uerbi gr̃a. Ois numerus quãtus

3ª aut est finitus aut infinitus. Et hoc ponat̃ ĩ quo sit. a. s. esse finitũ vel infinitũ. Sed impar est numerus quãtus. Et hic. s. numerus quãtus ponat̃ ĩ quo sit. b. sȝ numer⁹

4ª impar ponat̃ in quo sit. c. Seq̃tur ergo, q̃. a. p̃dicet̃ de

Uide. c. idest q̃ numerus ĩpar sit numerus finitus vel ĩfinitus. Et silr̃ põt iteȝ ↄcludi de numero pari, 7 per idẽ mediũ.

Introductio alia l̃re. g.

Põt aũt 7 hec pars, que incipit ibi [Augent̃ aũt] introduci aliter, Ut q2 dixerat, q̃ in demõstratiuis assumuntur diffinitiones pro medijs. Unius autem rei vnica est diffinitio, ex hoc sequitur, q̃ demonstrationes non augeantur per media.

¶ Differt aũt scire esse 7 p̃p̃ q̃d est: primo q̃dem in eadẽ sciã, atq3 in hac duplr̃: vno q̃deȝ mõ: si rõcinatio nõ per ea q̃ vacãt medio fiat, nõ. n. prima sumit̃ cã: sciã aũt eius p̃p̃ q̃d ẽ: per primaȝ fit causam. Alio vo mõ, si per ea quidẽ quã vacãt medio: non tñ per cãm, sed per notius eoȝ que cõuertunt̃ efficit̃. Atq3 nihil p̃hibet vt eoȝ que de sese mutuo predicant̃, notius interdũ sit id qd̃ nõ est causa. Quare demõstratio per idipsum efficietur.

¶ Sed q2 differt 7 ↄpter quid scire. Primũ quidẽ in eadem scientia, 7 in hac dupliciter. Uno quidẽ modo si nõ per nõ medium fiat syllogismus. Nõ enim accipit̃ prima causa. Sed que est p̃p̃ quid sciã s̃m primã causam. Alio vo modo si per nõ per media quidẽ, sȝ non per causam, sed per ↄuertentia 7 per notius. Prohibet̃ eniȝ nihil eque p̃dicatũ notius esse aliquando non causaȝ. Quare per hanc erit demonstratio. Le. 30.

LECTIO XXIII.

D Ostẽ Ph̃s determinauit de demõstratione p̃p̃ quid, hic ostẽdit diãm inter demonstrationẽ q̃a, 7 demõstrationẽ p̃p̃ q̃d. Et circa hoc duo facit. Primo ponit diã vtriusq3 in eadẽ sciã. Secũdo in diuersis. ibi [Alio aũt mõ.] Circa primũ duo facit. Primo ponit dupliceȝ diãm vtriusq3 demõstrationis in eadẽ sciã. Scd̃o manifestat p̃ exẽpla ibi. [Ut q̃ ↄpe sint planete.] Dicit ergo p̃. Supius dictũ est, q̃ demonstratio est syll'us faciens scire, 7 q̃ demõstratio ex causis rei ↄcedit ex primis 7 immediatis. Qd̃ itelligẽdũ est de demõstratiõe p̃p̃ q̃d. Sȝ tñ differt scire, q2 ita est, 7 p̃p̃ q̃d ita est. Et cũ demõstratio sit syll'us faciẽs scire, vt dictũ ẽ, opȝ ẽt, q̃ demõstratio q̃ facit scire q̃a, differat a demõstratione, q̃ facit scire p̃pter q̃d. Et hec q̃dẽ diãs ↄsiderãda est in eadeȝ scientia, postea ↄsiderãda est in diuersis. In vna aũt, dĩ duplr̃ differre vtrũq3 p̃dictoȝ, s̃m duo, que requirebãtur ad demonstrationeȝ simplr̃, que facit scire p̃p̃ quid. s. q̃ sit ex causis, 7 sit ex imediatis. Uno igitur modo differt scire quia, ab hoc, qd̃ est scire ↄpter quid, q2 scire quia, est si nõ fiat syll'us demõstratiuus per nõ mediũ, id est per immediatũ, sed fiat per mediata. Sic. n. non accipietur prima causa, cũ tñ sciẽtia que est p̃p̃ quid, fit s̃m primã causam, Et ita nõ erit sciã propter quid. Alio mõ differt scire q2 est. Quia scire quia, est q̃ñ fit syll'us non quideȝ per media. i. per mediata, sed per imediata, sed nõ fit p̃ causam. sed fit per ↄuertẽtiã. i. per effectus cõuertibiles 7 ĩmediatos. Et ista talis demõstratio fit per notius. s. nobis, al's nõ faceret scire. Nõ. n. ↄuenimus ad cognitionẽ ignoti, nisi p̃ aliq̃d magis notũ. Nihil. n. p̃hibet duorũ eque p̃dicatiũ. s. ↄuertibiliũ, quoȝ vnũ sit causa 7 aliud effectus, notius esse aliq̃ñ non cãm, sed effectuȝ magis. Nã effectus aliq̃ñ est notior causa quo ad nos, 7 s̃m sensum, lȝ cã sit notior simplr̃, 7 s̃m nãm. Et ita per effectũ notiorem causa, põt fieri demõstratio, non faciẽs scire propter quid, sed tñ quia. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. 29. Lec. 4. tex. Expo. l̃re. Expo. l̃re. E 2ª 3ª 4ª 5ª 6ª F 7ª Uide.

¶ Veluti vagas stellas esse prope: q2 nō micant. Vage stelle sunt.c.nō micare. b. prope esse collocet̄ in.a. Vere igit̄.b.dicetur de.c. vage nāq3 stelle nō micāt. At vere etiā.a.de ipso dicet̄.b.qd̄.n.nō micat:id est ppinquū. Hoc aūt p inductionē vel sensum sumat̄. A. igit̄ necesse est ipsi cōpetere.c. Quare demō stratū est vagas eē ppinquas. Hec igitur ratiocinatio nō est ipsius pp quid est. Nō eniʒ q2 nō micant: vagantes stelle ideo sunt prope: sed q2 sunt prope: ideo non micant.

¶ Ut q2 ppe sunt planete p id qd̄ nō scītillāt. Sit in quo.c. planete: i quo.b.nō scintillare: in quo.a. ppe eē. Verū igitur est.b.de.c.dicere: planete enim nō scintillāt. Sʒ ⁊.a.de.b.nō scintillās: enim ppe est. Hoc aūt accipitur p inductionē, aut p sensuʒ. Necesse est ergo.a. ipsi.c.inesse. Quare mōstratuʒ est q2 erratice ppe sunt. Hic igitur syll's non est ppter qd: sed quia. Nō eniʒ ex eo q2 nō scintillant: ppe sunt: sed ppter id qd̄ ppe sunt: nō scintillāt.

G ¶ Manifestat pdictam diām per exēpla. Et diuidit̄ in duas ptes. In pma manifestat exēplū de demōstratione quia, que est per effectū. In scd̄a de dmōstratione quia, que est p cām mediatā. ibi [Amplius in qb⁹ mediuʒ.] Prima in duas. In prima ponit exēplū de syll'o, qui fit p effectū ɔuertibilē. In secunda de syllogismo, qui fit per effectū nō ɔuertibilē. ibi [In qbus aūt media.] Prima diuidit̄ in duas partes, sm̄ duo exēpla que ponit. Scd̄a po icipit ibi [Itē sic lunoʒ.] Circa p^m duo facit. Primo ponit exēplū de demōstratione quia, que est per effectū: Scd̄o docet, quomodo posset cōuerti in demōstrationē ppter qd. ibi [Cōtingit aūt.] Dicit ergo p̄, q2 demōstratio quia, est per effectū. Ut si qs ɔcludat, q2 planete sunt ppe, pp hoc, q2 nō scintillāt. Non.n.scintillare, est cā q2 planete sint prope, sed eʒ. Propter h̄.n.nō scintillāt planete, q2 sunt ppe. Stelle.n.fixe scintillāt, q2 visus in cōprehēsione eaꝝ caligat̄ pp eaꝝ distātiā. Formetur ergo syll's sic. Oē nō scintillās est ppe. Planete sunt nō scintillātes. Ergo sunt ppe. Sit i quo.c. planete, idest accipiatur planete q̄si minor extremitas. In quo autē.b.sit non scintillare.i.nō scītillare accipiat̄ medius terminus. In quo aūt.a.sit ppe esse.i. ppe eē accipiat̄ vt maior extremitas. Vera igit̄ est hec ppō. Omne.c.est.b.q2 planete nō scintillāt. Et iteꝝ veꝝ est q2.b.sit.a.q2 ois stella nō scītillās ppe est. Huiꝰ aūt ppōnis veritas opʒ q2 accipiat̄ per inductionē, aut per sensuʒ, q2 effectus hic est notior cā. Et sic seqtur ɔclusio, q2 oē.c.sit.a. Et sic demōstratuʒ est, q2 planete nō scintillātes siue stelle erratice sunt prope. Hic igit̄ syll's non est propter qd, sed quia. Nō enim propter hoc q2 scintillāt planete, sunt ppe, sed ppter id, q2 prope sunt, non scintillant. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri etiam pōt: vt per alterum alterū ostē datur: atq3 tunc erit ipsius propter quid est ratiocinatio. Nam stelle vagantes quidem sint.c. prope aūt esse in.b. ⁊ non micare collocetur in.a. Et.b.igitur competit ipsi.c. nam vagantes stelle sunt prope: ⁊.a. constat ipsi competere.b. ea nāq3 non micant: que prope sunt. Quibus fit vt.a. quoq3 cōpetat ipsi c. Atq3 hec est ratiocinatio ipsius ppter qd est. Nam sumpta est ipsa causa prima.

¶ Cōtingit aūt ⁊ p alteꝝ alterum monstrare: ⁊ erit propter qd demōstrationē. Ut.c.erratice: in quo.b. prope eē.a. non scintillare. Est igitur ⁊.b.in.c. quare ⁊ in.c.a. ⁊ i.b.a. qd̄ est non scintillare. Et erit propter quid syllogismus. Accepta est enim prima causa.

K ¶ Docet quō demfatio quia, ɔuertat̄ in demōstrationeʒ ppter qd. Et dicit, q2 [ɔtigit p alteꝝ demōstrare alteꝝ.] idest pp hoc, q2 est ppe esse, demōstrare q2 nō scītillāt, ⁊ sic erit demōstratio pp qd. [Ut sit.c.erratice.] idest accipiatur stella erratica minor extremitas. [In quo.b.sit ppe.] idest ppe eē, accipiatur vt medius terminus, qd̄ supra erat maior extremitas. [A.sit nō scintillare.] idest accipiat̄, nō scintillare, maior extremitas, qd̄ supra erat medius terminus. Est igit̄ ⁊.b.in.c.q2 ois planeta prope est, ⁊.a.est in.b.q2 ois planeta que prope est non scintillet. Quare seqtur q2 ⁊.a.sit in.c. scilicʒ, q2 ois planeta non scintillet. Et sic est syllogismus ppter qd, cū accepta sit prima ⁊ imediata causa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Rursus fit vt luna p accretiōes demōstretur esse rotūda: quēadmodū quidā demonstrant. Nā si rotunduʒ est id omne qd̄ sic accrescit: luna aūt sic accrescit: pspicuū est lunā esse rotūdam. Atq3 hoc qdē mō ea facta est rōcinatio: qua ipsum esse ostēditur. At si medium ɔtra ponatur: extruetur ipsius ppter quid est rōcinatio. Non eniʒ ob excretiones tales: rotūda est luna: sed q2 est figure rotunde: ideo talia suscipit incrementa. Atq3 sit in c. luna: rotūdū in.b. sit accrescere ponat̄ i.a.

¶ Itē sic lunam demōstrant: q2 p incrementa circularis sit. Sic quidē igitur ipsius quia factus est syll's. E conuerso autē posito medio ipsius ppter quid sit. Non enim ppter augmēta circularis est: sed quia circularis est: accipit augmēta huiusmodi. Luna in quo.c. i quo.b. augmētum sit: in quo.a. circularis.

L ¶ Ponit aliud exēpliū dicēs, q2 [sic].i. demfatione facientē scire quia, [demfant, q2 luna sit circularis p icrementa,] qb⁹.s. oi mēse auget̄ ⁊ minuit̄, sic arguētes. Oē qd̄ sic auget̄, q̄si circulariter, circulare est, auget̄ aūt sic luna. g̃ ē circularis. [Sic igit̄ factus est syll's demōstrans quia. Sed ecōuerso, posito medio ipsi⁹, fit syll's pp qd] s. si ponat̄ circulare vt medius termin⁹, ⁊ auget̄, maior extremitas. [Nō.n. iō est circularis luna,] q2 sic auget̄ [sed q2 circularis est, iō talia augmēta recipit.] Sit ergo [luna in quo.c.].i. minor extremitas. [Aug^m i quo b.].i. medius termin⁹. [Circulariter āt i quo.a.].i. maior extremitas. Et h̄ itelligēdū in syll'o quia. E conuerso aūt in syllogismo ppter quid. ¶ Deinde cum dicit

¶ In quibus autem ipsa media non conuertuntur: ⁊ est id notius quod nō est causa: ostēditur quidem esse, ipsum autem propter qd est non demonstratur.

¶ In qbus aūt media nō conuertuntur: sed

transcendūt, ꝛ est notius qḋ nō est causa, qa. demonstratur quidem, sed ꝓpter quid non.

A Expo. l. ¶ Ostendit qḋ sit demōstratio quia per effectū nō cōuertibilē, dicēs ꝙ illis ēt syllogismis [in qbus media non ꝯuertunt] cū extremis, ꝛ accipit vt notius quo ad nos s. loco medij, [qḋ nō est cā,] sꝫ magis effectus, [demōstratur qdē quia, sed nō pp quid.] Et qdē si tale mediū ꝯuertatur cū maiori extremitate, ꝛ excedat minorē, manifestū est, ꝙ ꝯueniēs sit syll'ꝯ. Sicut si probet de venere ꝙ sit ꝓpe, qꝛ nō scintillat. Si aūt ecōuerso minor terminus esset in plus ꝗ̄ mediū, nō esset conueniens syllogismus. Nō eniꝫ pōt de stella vniuersalr̄ concludi, ꝙ sit ꝓpe, propter hoc ꝙ nō scintillat. In cōparatione aūt ad maiorē terminū, est ecōuerso. Nā si mediuꝫ sit in minus ꝗ̄ maior terminus, ꝯueniens sit syllogismus. Sicut si g̃ hoc, qḋ est moueri motu ꝓgressiuo, ꝓbetur de aliquo ꝙ habeat aīam sensibilē. Si aūt sit in plus, nō sit ꝯueniēs syll'ꝯ. Nam ab effectu, qui a pluribus causis procedere pōt, non potest vna illarū cōcludi. Sicut non pōt cōcludi, ꝙ aliquis habeat febrem ex excitatione pulsus.

Syll'ꝫ per effec. non conuertibilē sie. ri et. quo. nō.

B

Ab effectu q a plu. causis pce. pōt.

¶ Preterea in his quibus mediuꝫ extra ponitur: etenim in his ipsis est ipsius esse, ꝛ nō ipsius propter quid est demonstratio. Non enim dicit causam ipsam.

Vide l anno. ¶ Amplius in qbus mediū extra ponit̃, ꝛ in his. n. ipsius qa, nō ꝓpter quid, demonstratio est. Nō eniꝫ dicitur cā. LECTIO. XXIIII.

Postꝗ̄ manifestauit Phs per exēpla. qliter demōstrat̃ quia, per effectū. Hic ostēdit, qliter demōstrat̃ quia, per non imediata. Et circa hoc duo facit. Primo manifestat ꝓpositū. Scḋo ostēdit, qualiter in huiꝰ demonstrationibus media se habeāt ad ꝯ̄nes, ibi [Cōparātur aūt huiꝰ ꝛc.] Circa p̄m tria facit. Primo ꝓponit intētū. Scḋo manifestat per exēpla, ibi [Ut qꝛ non respirat,] Tertio ordinat in forma syllogistica, ibi [Syllogismꝰ aūt.] Dicit ergo p̄, ꝙ non solū in his que ꝓbātur p effectum [demōstratur quia, ꝛ nō ꝓpter qd, sed ēt in qbus mediū extraponit̃.] Dr̄ aūt mediū extraponi, qn̄ est diuersuꝫ a maiori termino, vt accidit in syllogismis negatiuis. Uel mediū extraponi dr̄, qn̄ mediū est ꝗ̄si cōius, ꝛ non ꝯuertitur cū maiori termino. Qꝫ autē per tale mediuꝫ nō possit demōstrari ꝓpter qd, ꝓbat ex hoc, ꝙ demōstratio ꝓpter qd, est per cām. Tale aūt medium non est per causam proprie loquēdo. ¶ Deinde cum dicit.

C

Expo. p̄e. Mediuꝫ extraponi.

Aliter.

Ulti.

¶ Ueluti pp qd paries nō respirat, qꝛ nō aial est. Nam si hoc nō respirādi causa est, oportebat aial respirandi cām esse. Ceu si negatio cā est nō essendi, affirmatio cā est essendi. Ut si calidoꝝ ac frigidoꝝ intēperatio sanitateꝫ non hn̄di causa est, eoꝝdem tēperatio sanitateꝫ hn̄di causa est. Pari quoqꝫ mō si affirmatio eēndi cā est. Ad hec autē hec hoc pacto assignata: nōn accōmodatur id quod est dictum. Non enim animal omne respirat.

¶ At quare nō respirat paries, qꝛ nō est aial. Si. n. hoc cā est nō respirādi, opꝫ aial cām esse respirandi. Ut si negatio cā est ipsius non esse, affirmatio est esse. Sicut si sine mensura esse calida ꝛ frigida nō sanādi causa est: ꝛ cū mēsura esse sanādi causa est. Similiter autē est si affirmatio ipsius esse, ꝛ negatio nō esse. In his aūt sic demōstratis non cōtingit qḋ dictū est. Nō enim omne respirat animal.

¶ Manifestat qḋ dixerat p exēplū. Et dicit. Ut si qs vellet ꝓbare, ꝙ [nō respirat paries, qꝛ nō ē aial,] nō demōstrat pp qd, nec accipit cām. Quia [si nō esse aial, eēt cā nō respirādi, oporteret, ꝙ eē aial, eēt cā respirandi] qḋ falsum est. Multa. n. sunt aialia, q̄ nō respirāt, sic pisces. Opꝫ. n. si negō ē cā negōnis, ꝙ affirmatio sit cā affirmationis, sicut nō eē calidū ꝛ frigidum in mēsura, est cā, ꝙ aliqs nō sanet̃. ꝛ eē calīm ꝛ frigidū i mēsura est causa ꝙ aliqs sanet̃. Silr̄ autē eꝫ est, ꝙ si affirmatio est cā affirmationis, negō est cā negōnis. In p̄missis aūt hoc nō cōtingit, qꝛ affirmatio nō est cā affirmationis, quia [non omne qḋ est animal respirat.] ¶ Deinde cum dicit,

D Expo. p̄e. 2ᵉ. 3ᵉ. 4. 5. 6. Ulti.

¶ Atqꝫ rōcinatio cause talis i media sit figura. A. nāqꝫ sit aial. b. respirare, paries. c. Igr̃ ipm. a. cuilibet qdē. b. cōpetit, oē nāqꝫ qḋ respirat aial est, nulli aūt iest. c. Quare neqꝫ. b. cuipiā cōpetit. c. Paries igit̃ non respirat.

H

Vide l anno. ¶ Syll'ꝯ aūt sit huiusmodi cause in media figura. Ut sit. a. animal: in quo. b. respirare: in quo. c. paries. In. b. qdem igitur omni est a. oē eniꝫ respirās aial est, in. c. aūt nullo. Quare. b. in. c. nullo est. Nō igit̃ respirat paries.

¶ Ordinat p̄dictū exēpluꝫ in forma syllogistica. Et dicit, ꝙ syll'm predictū opꝫ fieri in media figura. Et hoc iō est qꝛ in p̄ma figura non pōt esse ꝯ̄ negatiua, ita ꝙ maior sit affirmatiua, qḋ opꝫ in p̄dicto exēplo eē. Naꝫ respirare, qḋ ē maior extremitas, opꝫ ꝙ ꝯiūgat̃ cū aiali, qḋ ē medius terminus p̄m affirmationē. Sed paries, qḋ est minor extremitas, opꝫ ꝙ ꝯiūgat̃ cū aiali, qḋ est mediū, p̄m negōnem. Et sic opꝫ, ꝙ maior sit affirmatiua ꝛ minor negatiua. Quidē nnꝗ̄ sit in p̄ᵃ figura, sed solū in 2ᵃ. Accipiat̃ ergo aial. a. i. mediꝰ terminꝰ. b. respirare. i. maior extremitas, ꝛ paries. c. i. minor ex̄mitas. [Sit g̃. a. in oī b.] qꝛ oē respirās est aial. [In nullo aūt. c. ē. a.] qꝛ nullus paries est aial. Quare seqtur, ꝙ etiā. b. in nullo. c. sit. i. ꝙ nullus paries respiret. Si aūt acciperet̃ mediū ꝓpinqū, eēt demōstratio pp qd. Ut si ostēderetur, ꝙ paries nō respiret, qꝛ non hꝫ pulmonem. Omne enim hn̄s pulmonem, respirat, ꝛ econuerso. ¶ Deinde cum dicit.

Expō. p̄e. E 2ᵉ 3ᵉ 4ᵉ Ulti.

¶ Tales ꝯo cāe siles sunt hisce q̄ p excupatione dicunt̃. Hoc aūt ē mediū id dicere qḋ superat cāꝫ: cuiꝰ gn̄is est Anacharsidis illud: i scythia modulatrices nō sunt, nā neqꝫ vites.

¶ Cōparātur huiusmodi cārum p̄m excellētiam dictis: hoc aūt est plīm distātē medium dicere, sic est illud qḋ Anacharsidis in schythis, ꝙ nō sunt sibilatores, neqꝫ enim vites.

Vide i anac.

¶ Ostēdit, qn̄o media se habeāt ad ꝯ̄nē dicēs, ꝙ hꝰ cause remote cōparant̃ dictis p̄m excellētiā, qꝛ excedūt cōitatem ꝯ̄nis ꝓbāde. Et huiꝰ mediuꝫ ꝯtingit dicere, ꝙ est multū distās. Ut pꝫ in ꝓbatione anacharsidis, qui probat, ꝙ apud scythas nō sunt sibilatores propter hoc, ꝙ nō sunt ibi vites. Hoc. n. est mediū valde remotū. Propinquum. n. esset, nō hr̄e vinū, ꝛ adhuc ꝓpinquus, nō bibere vinū, ex quo seqtur leticia cordis, que mouet ad cantandum, vt sic sibilatio pro cantu itelligat̃. Uel melius pōt dici, ꝙ sibilus hic accipit̃, nō pro quolꝫ cantu, sꝫ p can-

F Expo. cc. Prima ꝓb. anacharsis. 2ᵃ

ra vindemiãtiũ, qđ vocat̃ celeuma. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ In eadem igitur scientia, ⁊ in mediorũ positione he sunt dr̃e rõcinationis ipsius esse, ad ipsius propter quid est rõcinationem.

Vide i anno. ¶ Secundum quidẽ igitur eandem sciẽtiaꝫ, ⁊ ſm eorũdem positionẽ, he dr̃e sunt ipsius quia, ad eum qui est propter quid syllm.

G ¶ Epilogat qđ dixerat, dicens, ꝙ he sunt differentie syllogismi quia, ad syllogismũ, qui est propter qđ, in eadẽ

Expõ tex. scientia, [⁊ ſm eorũdem positioneꝫ,] id est eoꝝ qui habent eundẽ ordinẽ. Quod dicitur ad remouendũ illud,

Lec. seq. quod post dicet, ꝙ vna scientia est sub altera.

¶ Alio āt modo differũt esse, ⁊ ꝓpter qđ ẽ, ꝙ per aliam atqꝫ aliam vtrunqꝫ ꝯsideratur.

¶ Alio aũt mõ differt pp qđ ab ipso qa, qđ ẽ p aliã sciaꝫ vtrũqꝫ speculari. LECTIO. XXV.

H Ostẽsõ ostẽdit Phs, qualiter demõstratio qa, differt a demõstratione ꝓpter qđ in eadem sciẽtia, hic ostẽdit quomodo differt i diuersis sciẽtijs. Et circa hoc duo facit. Primo ꝓponit intẽtuꝫ, dicẽs, ꝙ alio modo a p̃dictis

Expo. tex. differt ꝓpter quid, ab ipso quia, ꝓpter hoc ꝙ in diuersis sciẽtijs ꝯsiderant̃, id est ꝙ ad vnã sciam pertinet propter quid, ⁊ ad aliã scientiã quia. ¶ Secũdo cum dicit.

¶ Tales aũt sũt he, q̃ ita sese hñt vt altera sub altera collocet̃, vt ad geometriã ꝑspectiua, ⁊ ad solidoꝝ sciaꝫ, machinaꝝ facultas extruẽdarũ, ⁊ ad arithmeticã musica, ⁊ ad astrologiã sese hꝫ eorũ scientia que apparent.

¶ Hꝰ aũt sunt q̃cũqꝫ sic se hñt adiuicẽ, ꝙ alterũ sub altero ẽ: vt speculatiua ad geometriã ⁊ machinatiua ad stereometriã, ⁊ armonica ad arithmeticã: ⁊ apparentia ad astrologiã.

I ¶ Manifestat ꝓpositũ. Et circa h̃ duo facit. Primo manifestat ꝓpositũ in sciẽtijs, q̃rũ vna est sub altera. Scđo in sciẽtijs, q̃rũ vna nõ est sub altera, ibi [Multe aũt nõ sub.] Circa p̃m duo facit. Primo oñdit q̃lr̃ se habeãt scie adinuicẽ, quaꝝ vna est sub altera, ad quaruꝫ vnã ꝑtinet pp qđ, ad alterã aũt quia. Scđo oñdit, q̃uo in predictis sciẽtijs ad vnã eoꝝ ꝑtinet qa, ⁊ ad aliã pp qđ, ibi [Hoc enĩ ipm ⁊c̃.] Circa p̃m duo facit. Primo oñdit, q̃uo p̃dicte scie se habeãt adiuicẽ ſm ordinẽ. Scđo ostẽdit q̃lr̃ se habeãt adinuicẽ ſm ꝯueniẽtiã, ibi [Fere aũt vniuoce.]

Expo. 1. Dicit ergo p̃, ꝙ hꝰ scie sunt, s. ad quaꝝ vnaꝫ ꝑtinet quia, ad aliã aũt pp qđ, q̃cũqꝫ sic se hñt adinuicẽ, ꝙ altera est sub

Vnã scien. eẽ sub altera 2r. altera. Hoc aũt ꝯtingit 2r. Vno qdẽ mõ, qñ subm vnius scie, est spẽs subi supioris scie, sicut aial est spẽs corporis

2. nãlis, ⁊ iõ scia de aialibus est sub scia nãli. Alio aũt mõ qñ subm iferioris scie, nõ est spẽs subi supioris scie, sed subm iferioris scie, cõparat̃ ad subm supioris, sicut mãle ad formale. Et h̃ mõ accipit hic vnã sciam eẽ sub altera,

K sic speculatiua. i. ꝑspectiua se hꝫ ad geometriã. Geometria. n. est de linea ⁊ alijs magnitudibꝰ. Perspectiua aũt est circa lineã determinatã ad mãm. i. circa lineã visualẽ. Linea autẽ visualis, nõ est spẽs linee simplr̃, sicut nec triãgulus ligneus est spẽs triãguli. Nõ. n. ligneũ est dr̃ia triãguli. Et silr̃ machinatiua. i. scia de faciẽdis machinis, se hꝫ ad stereometriã. i. ad sciam q̃ est de mẽsura

Vnã scien. eẽ sub alia p applic. formalis ad mãle. tionibus corpoꝝ. Et hec scia dr̃ eẽ sub scia p applicationẽ formalis ad mãle. Nã mensure corpoꝝ simplr̃ cõparant̃ ad mẽsuras lignoꝝ ⁊ aliaꝝ matericꝝ, q̃ regruntur

ad machinas p applicationẽ formalis ad mãleꝫ. Et silr̃ se hꝫ armonica. i. musica, ad arithmeticã. Nam musica applicat nũm formalẽ, quẽ ꝯsiderat arithmeticꝰ ad mãꝫ i. ad sonos. Et silr̃ se hꝫ apparẽtia. i. scia naualis, q̃ ꝯsiderat signa apparẽtia serenitatis vel tẽpestatꝭ, ad astrologiã, q̃ ꝯsiderat motus ⁊ situs astroꝝ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Atqꝫ haꝝ nõnulle sciaꝝ noie ratione ue fore ꝯueniũt: ceu astrologia est: ⁊ ipsa mathematica: ⁊ nauigãdi scia: ⁊ musica: ea est que mathematica: ⁊ que auditum oblectat.

¶ Fere aũt vniuoce sunt haꝝ quedã sciaꝝ: vt astrologia mathematica, q̃ ⁊ naualis est: ⁊ armonica, ⁊ mathematica, q̃ est ſm auditum. Vide i anno.

¶ Ostẽdit, qualr̃ se hñt p̃dicte scie adinuicẽ ſm ꝯuenientiã. Et dicit, ꝙ fere hꝰ scie sunt vniuoce adinuicẽ. Dicit aũt fere, qꝛ cõicãt in noie gñis ⁊ nõ in noie spẽi. Dicunt̃ aũt oẽs scie mathematice, q̃dã qdẽ qꝛ sũt de subo abstracto a mã, vt geometria ⁊ arithmetica, q̃ simplr̃ mathematice sunt, q̃dã aũt p applicationẽ p̃ncipioꝝ mathematicorũ ad res mãles, sic astrologia dr̃ mathematica ⁊ nãlis scia, ⁊ silr̃ armonica. i. musica dr̃ mathematica, ⁊ q̃ ẽ ſm auditũ. i. p̃ctica musica, q̃ cognoscit ex expiẽtia auditꝰ, sonos. Vel põt dici, ꝙ sunt vniuoce, qꝛ ẽt i noie spẽi ꝯueniũt. Nã ⁊ naual̃ dr̃ astrologia, ⁊ p̃ctica musice, dr̃ musica. Dic̃ aũt fere, qꝛ h̃ nõ ꝯtingit in oibꝰ, sed in pluribus.

L Expo. 2. Primo tex. diuis tex.

2°

Curo irrele re.

¶ Hic. n. ipm qdẽ eẽ ad eos ꝑtinet scire q sensu vtunt̃: ipsꝫ aũt pp qđ est ad mathematicos ipsos. Hi nãqꝫ cãꝝ demõstrationes hñt. Et persepe nesciũt ipsꝫ eẽ: quẽadmõdũ hi q ꝯtẽplãtur ipsꝫ vlẽ: nõnulla singulariũ qꝛ nõ aiaduertũt sepenũero nesciũt. He aũt sunt q̃ formis ipsis vtunt̃: q̃ qdẽ sunt alia q̃dam: subaqꝫ diuersa. Mathematice nãqꝫ scie sunt: circa formas. De nullo. n. subo dicunt̃. Nã ⁊ si geometrica ipsa sunt in subiecto: nõ tñ vt i subiecto sunt geometrice ꝯsideratiõi subijciunt̃.

¶ Hoc. n. ipsꝫ qa: sensibiliũ ẽ scire: sꝫ pp qđ mathematicoꝝ. Hi. n. hñt cãꝝ demõstrationes: ⁊ multotiẽs nesciũt ipm qa. Sicut vlẽ ꝯsiderãtes: multotiẽs q̃dã singulariũ nesciũt ꝓpter id qđ nõ intẽdũt. Sunt autẽ he q̃cũqꝫ alterũ qddam sunt ſm subam: ⁊ vtuntur spẽbus. Mathematice. n. circa spẽs sunt: nõ eniꝫ de subo aliquo. Si. n. ⁊ de subo aliquo geometrice sunt: sed nõ ſm ꝙ de subiecto sunt. Vide i anno

M ¶ Manifestat, q̃uo in p̃dictis sciẽtijs ad vnã sciaꝫ ꝑtinet quia, ⁊ ad aliã pp qđ. Et circa hoc duo facit. Primo oñdit, ꝙ scie, q̃ sub se ꝯtinent alias, habent dicere propter qđ. Scđo, q̃uo scie, q̃ sub eis ꝯtinẽtur, hñt dicere pp qđ, respectu aliaꝝ sciaruꝫ, ibi [Hꝫ aũt se.] ¶ Sciẽdũ ergo est circa p̃m, ꝙ in oibus p̃noiatis sciẽtijs, ille q̃ ꝯtinẽtur sub alijs, applicãt p̃ncipia mathematice ad sensibilia. Que aũt sub se ꝯtinent alias, sunt magis mathematice. Et iõ dicit p̃ Phs, ꝙ scire qa, est sensibiliuꝫ. i. sciaꝝ inferiorũ, que applicãt ad sensibilia. Sꝫ scire pp qđ, est mathematicoꝝ, id est sciarũ, quarũ p̃ncipia nõ applicãtur ad sensibilia. Huiꝰ aũt hñt demõstrare ea, q̃ sumunt̃ vt cãe in iferioribus sciẽtijs. Et qꝛ posset aliqs dicere, ꝙ q sciret pp qđ, sciret ⁊ de necessitate quia, ꝯtra hoc remo

Not.

Expo. tex. N

2.

aliquā scientiā pp qd nescio quia. uet dicēs, q multotiēs illi, qui sciūt ppter qd, nesciunt quia. Et hoc manifestat per exēplū. s. cū cōsiderātes vle. multotiēs nesciūt q̄dā singularia, pp h q hoc nō itēdūt 3. p cōsiderationē. Sicut q scit oēm mulaz esse sterilē, nescit

Exēplificat de mathematico. de ista, quā nō cōsiderat. Et silr mathematicus q demonstrat pp qd, nescit q̄nq3 qa, qz nō applicat pn̄ superioris scie ad ea, q̄ demōstrant in iferiori scia. Et qz dixerat q scire pp qd, est mathematicoꝝ, vult ostēdere cuiusmodi 4 genus cāe a mathematicis sumat. Un̄ dicit, q iste scie, q̄ accipiūt pp qd a mathematicis, [sunt alteꝝ qddaz,] A id est differūt ab eis fm subam. s. inquātū applicant ad 5. māteriam. Un̄ hꝫ scie [vtunt spēbus,] i. formalibus pncipijs, q̄ accipiūt a mathematicis. Mathematice. n. scie sunt circa spēs. Nō. n. hoꝝ cōsideratio [est de subiecto,] Ulti. id est de mā, qz qūuis, de qb⁹ geometria cōsiderat, sint i mā, sicut linea supficies ꝛ hꝫ, nō tn̄ cōsiderat de eis geometria fm q sunt i mā, sed fm q sunt abstracta nā geometria, ea, q̄ sunt in mā fm esse, abstrahit a mā fm cōsideratione. Scie aūt subalternate ecōuerso, accipiūt ea, q̄ sunt cōsiderata in abstractione a geometra, ꝛ applicāt ad mām. Unde pꝫ, q geometra dicit pp quid i istis sciētijs fm causam formalem. Deinde cum dicit.

Ut aūt pspectiua sese hꝫ ad geometriā, sic alia sese hꝫ ad pspectiuā, veluti de iride. Naz ipsū qd ē eē ad nālem ptinet scire: ipm aūt pp quid est ipsius est pspectiui: aut simpliciter, aut eius qui cōplectitur mathematicam.

Vide i ano. Hꝫ aūt se scia de iride ad pspectiuā sic hec ad geometriā, ꝛ alia ad istā, vt ē id qd ē de iride. Ipm qdez qa physici est scire, s3 pp qd pspectiui, aut simpliciter, aut fm doctrinam.

B Ostendit etiā, q scientia subalternata dicit ppter qd, nō respectu subalternātis, sed respectu cuiusdā alteri⁹. Perspectiua. n. subalternat geometrie. Et si cōparem⁹ pspectiuā ad geometriā, pspectiua dicit qa, ꝛ geometria Expo. lr̄e. pp qd. S3 sic pspectiua subalternat geometrie, ita scia de iride subalternat pspectiue. Applicat. n. pn̄a, q̄ pspeUlti. ctiua tradit simplr, ad determinatā mām. Un̄ ipsi⁹ physici q tractat de iride, est scire qa, s3 pspectiui est, scire pp quid. Dicit. n. physicus cōuersionē visus ad nubem aliquo mō dispositam ad solē, esse causam iridis. Propter quid autem, sumit a perspectiuo. Deinde cum dicit.

Cōplures ēt sciaꝝ, q̄ nō sunt ita disposite, vt altera sub altera sit collocata pari mō se hñt, vt medicina atq3 geometria. Nā scire vlcerū ea q̄ orbis subeūt formā tardi⁹ ceteris curari, ad medicū spectat, pp qd āt ad geometrā.

Multe aūt ꝛ non sibi inuicē scientiaruz habent sic, vt medicina ad geometriā. Qz enim vulnera circularia tardius sanentur medici est scire quia, ppter quid autem geometre.

C Ostēdit, quō qa, ꝛ pp qd, in diuersis sciētijs nō subalterExpo. lr̄e. nis differūt. Et dic, q [multe sciaꝝ, q̄ nō sunt adinuicē. sic se hñt adinuicē] i. s. q ad vnā ptinet qa, ꝛ ad alterā ptinet pp qd. Sicut pꝫ de medicina ꝛ geometria. Nō enim subm medicine sumit sub subo geometrie, sicut sub3 pspectiue. S3 tn̄ ad aliquā cōne in medicina cōsideratā, apUlti. plicabilia sunt pn̄a geometrie. Sicut q vulnera circularia tardius sanent medici ē scire qa, q h explr. s3 pp qd scire, ē geometre, ad quē ptinet cognoscere q circulus ē fiRo⁹. gura sine angulo. Un̄ ptes circularis vulneris nō appropinquāt sibi, vt possint de facili cōiūgi. Sciēdū aūt est, q illa dicta qa, ꝛ pp qd, q̄ ē fm diuersas scias, ptinet sub altero dictoꝝ modoꝝ. s. qn̄ fit demratio p cām remotā.

Prima autez rōcinationis figura maxime ad sciam ipsam accōmodatur. Mathematice scie nāq3 vt arithmetica geometria ꝛ perspectiua, p hāc vt pꝫ suas afferūt demrationes, atq3 ēt oēs fere q̄ ipsis pp qd est faciunt cōsideratione. Aut. n. oino, aut psepe, ꝛ i plumis, hac i figura ipsius pp qd est extruit rōcinatio. Quare pp h ēt ipsuz maxime ad sciaz erit accōmodata. Proprijssimus. n. sciendi modus est cōtēplari ipsum ppter quid est.

Figuraꝝ aūt magis faciēs scire maxie pma est. Mathematice. n. sciaꝝ p hanc pmā figurā demrationes ferūt, vt arithmetica, ꝛ geometria, ꝛ pspectiua, ꝛ fere dicere ē q̄cūq3 pp qd faciūt speculationē. Aut. n. oino, aut sicut freq̄nti⁹, ꝛ in plibus p hāc figurā. q est pp qd fit sylls. Quare ꝛ per hanc erit faciens scire propter quid speculari. LECTIO. XXVI.

Tex. 31.

Vide i ano.

D Postq̄ Phs determinauit de mā syll, hic determinat de forma ipsius, ostēdes in q̄ figura pcipue fiat sylls demōstratiu⁹. Et diuiditur in duas ptes. In pa ostēdit, q sylls demōstratiuus maxime fit in pa figura. Et qz in pa figura pcedit ēt ex negatiuis, ꝛ opꝫ demratione ex imediatis pcedere, ondit in 2a pte, quō ptigit ppōnem negatiuā esse imediatā, ibi [Sicut aūt esse. a. in. b. ꝛc.]

Prima vō cō demon. fit in pma figu. Primū ondit trib⁹ rōnib⁹. Quaꝝ pa talis est. In quacūq3 figura maxime fit sylls pp qd, figura ista maxime ē faciēs scire. ꝛ pp h ē magis accōmoda demrationib⁹, cū demratio fit sylls faciēs scire. S3 in pa figura maxie Expo. lr̄e. fit sylls pp qd. Qd pꝫ ex h, qd mathematice scie vt ari2. thmetica ꝛ geometria, ꝛ q̄cūq3 alie pp qd demrant, vt3. plm figura pa vtunt. Ergo pa figura ē maxie faciēs scire Ulti. ꝛ maxie accōmoda dmrationib⁹. Cā aūt q̄re demratio E pp qd maxie fit i pa figura, ē hec. Nā i pa figura medius termin⁹ subijcit maiori extremitati, q̄ est ptas cōnis, ꝛ pdicatur de minori termino, q ē subm cōnis. Opꝫ aūt i demrationibus pp qd mediū esse cām passionis, q̄ pdicatur in cōne de subo. Et vnus modus dicēdi p se, est qn̄ subm est cā predicati, vt interfectus interijt, sicut supra dictū est, ꝛ hoc cōpetit prime figure, in qua mediū subijcitur maiori extremitati, vt dictū est. Scdām rationem ponit ibi.

Deīde hac tm̄ figura ipsi⁹ qd ē venari sciaz possumus. In figura nāq3 media nulla fit affirmatiua rōcinatio, scia vo ipsi⁹ qd est affirmationis nimirū est. In vltima vo fit qdez, at nō est vlis vt pꝫ, ipm aūt qd est vlium esse cōstat. Nō. n. aliqua ex parte hō ē aial bipes.

Postea ipsius qdqdest sciam p solā hanc primā figurā venari pot est. In media qdez eni figura nō fit cathegoricus sylls, s3 ipsius qdqdest scia affirmationis est. In vltima aūt fit qdē, sed nō vlr: sed quodqdest vlium est. Nō enim quodāmō est aial bipes homo.

F Que talis est. Qdqdest, potissimū locū in demratiuis sciētijs hꝫ, qz sic dcm est, diffō aut est pn̄m demrationis. Lec. 16. tex. expo. 3.

aut 3. aut demõstratio positione differẽs. Ad inuestigãdũ
Expo.pᵉ. aũt diffõnẽ sola pᵐa figura ↄuenit. Nã in sola pᵃ figura
2. ↄcludit' vlis affirmatiua, q̃ sola cõpetit ad sciam qđgd/
est. Nã qđqđest, p affirmationẽ cognoscit'. Predicat .n.
Vlti. diffõ de diffinito affirmatiue ⁊ vlr. Nõ.n.qđã hõ ẽ aial
bipes, s; ois hõ. Ergo pᵃ figura maxie est faciẽs scire, ⁊
accõmoda demõstrationib⁹. ¶ Tertiã rõnẽ ponit ibi.

¶ Insup hec figura ceterarũ nõ idiget figura/
rũ, at idigẽt hui⁹ ille pfecto. Nã hac densan/
tur atq; accrescunt, quousq; ad ea pueniant
q̃ medio vacãt. Pȝ igitur primaȝ figurã ex/
actissimã, atq; accõmodatissimã ad sciaȝ eẽ.
¶ Amplius hec qdẽ illis nihil idiget: ille aũt
per hãc densant', ⁊ augmentantur, quousq;
vtiq; ad imediata veniant. Manifestũ igit'
est q maxime ppriũ sciẽtie prima figura.
¶ Quetaria est. Alie figure in demõstrationib⁹ indigẽt pᵃ.
Expo.viii. pᵃ aũt nõ idiget aliis, ḡ pᵃ figura efficacius facit scire, q̃;
alie. Q; aũt alie figure idigeãt pᵃ, ex B manifestuȝ est. q
G opȝ ad pfectã sciam hñdã, q ppõnes mediate, q̃ sumũ/
tur i demõstrationib⁹ ad imediata reducant'. Qđ qdeȝ fit
2ᵉʳ. s. densando media, ⁊ augmẽtãdo. Densando qdẽ, qñ
mediũ acceptũ ↄiũgit' mediate vtriq; extremoꝝ, vel al/
teri. Vñ qñ accipiunt' media alia iter mediũ pᵐ ⁊ ex̃ma
Exᵐ de cõdẽ/ fit q̃si q̃dã ↄdẽsatio medioꝝ. Sic si accipet' p hec. Oẽ.c.ẽ
satio. c.oẽ.c.est.a. ⁊ deinde iter.c.⁊.e. sumat' mediuȝ.d.⁊ inter
c.⁊.a. mediũ.b. Augmẽtãdo aũt, qñ mediũ est imedia/
tũ minori ex̃mitati, ⁊ mediatũ maiori. Tũc.n. opȝ accipe
Exᵐ de aug. plã media alia sup̃ mediũ p acceptũ. Ut si dicat'. Oẽ.c.ẽ
d. oẽ.d.ẽ.a. ẽt postea sup̃.d. accipiãt' alia media. Hec ãt
Condensa.⁊ ↄdẽsatio ⁊ augmẽtatio medioꝝ fit solũ p pᵐã figuram.
aug. medioꝝ Tũ q: solũ i pᵃ figura ↄcludit' vlis affirmatiua, tũ q: so/
solũ in pᵐa lũ in pᵃ figura mediũ sumit' iter ex̃ma. In 2ᵃ aũt mediuȝ
figura. accipit' ex̃ extrema, q̃si pdm de eis. In 3ᵃ vo figura in/
ter extrema q̃si subiectum de eis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quẽadmodũ aũt fit, vt.a. indidue cõpetat
ipsi.b. sic ẽt vt idẽtidem non cõpetat fieri po
test. Atq; tũ indiuidue cõpetere, vel nõ cõ/
petere dico, cũ iter ipsa nullũ mediuȝ est. Sic
n. nõ erit vlterius p aliud inesse, vel nõ ineẽ.

Vide i anno. ¶ Sicut aũt esse.a.in.b. cõtingit indiuidualr:
sic ⁊ nõ esse ↄcedit'. Dico aũt indiuidualr es/
se: aut nõ esse, cum nihil est eorum medium.

H ¶ Docet, quo mõ propositio negatiua possit esse imedia/
Expo.pᵉ ta. Et circa hoc duo facit. Primo pponit intentũ, dicẽs,
q sicut [cõtingit oẽ.a. esse in.b. indiuidualr] .i. imedia/
te, [sic ⁊ ↄcedit' nõ esse] .i. ita põt ↄcedi, q ppositio signi
Vlti. ficans.a. nõ esse in.b. sit immediata. Vñ exponit, qđ est,
indiuidualiter esse vel nõ esse. s. qñ affirmatiua vel nega
tiua non hȝ mediũ per quod probetur. Secundo ibi.

¶ Cũ itaq; vel.a, vel.b. in toto quopiã ẽ, vel ẽt
vtrũq;, tũ ẽt fieri neqt vt.a. p nõ cõpetat ipsi
b. Sit.n.a. ipm i toto.c. Si igit'.b. nõ sit in ali
quo toto.c. fieri nãq; põt vt.a. quidẽ in toto
quopiã sit.b. vo in hoc eodẽ nõ sit: tũ rõcina
tio fiet: ac ipȝ.a. nõ ineẽ.b. p.c. mediũ ↄclude
tur. Nã si.c. cuilibet qdeȝ cõpetat.a. de nullo
vo.b. pdicat'.a sane nulli cõpetet.b. Idẽ fiet
⁊ si.b. i toto quopiã sit, vel vt i.d. Nã ipm.d.
cuiȝ qdẽ cõpetit.b. de nullo vo dr.a. Quare
fit vt.a. p rõcinationẽ nulli cõpetat.b. Eadẽ
oñdent', ⁊ si vtrũq; tã.a. q̃ȝ.b. i toto q̃piaȝ sit.

¶ Cũ igit' aut.a. qdẽ, aut.b. i toto quodaȝ sint:
aut ãbo: nõ ↄtigit.a. in.b. p nõ eẽ. Sit.n.a. in
toto.c. Igit' si.b. nõ est i toto.c. põt eniȝ a. eẽ
quidẽ in quodã toto: s;.b. nõ esse in hoc: syl/
logismus erit q nõ sit.a. in.b. Si eniȝ in.a. q/
dem oi est.c. in.b. aũt nullo est.c. i nullo.b. est
a. Silr aũt est ⁊ si.b. i toto q̃dã ẽ vt i.d.d. aũt
in oi.b. ẽ.a. aũt i nullo.b. erit p syllȝ. Eodẽ ãt
mõ demõstrabit': ⁊ si vtraq; i quodã toto sunt.

¶ Manifestat ppositũ. Et circa hoc duo facit. Prio ostẽ
I dit, quõ ppõ negatiua sit mediata. Scđo quõ imediata.
ibi [Si vo neutrũ ⁊c.] Circa pᵐ duo facit. Prio mani/
festat ppoᵐ. Scđo oñdit, qđdã qđ supposuerat. ibi [Q;
ãt ↄtigit.b. nõ eẽ ⁊c.] Dicit ḡ p, q cũ.a.i. maior termin⁹ Expo.pᵉ.
aut.b.i. mior t'min⁹ sunt in q̃dã toto, sic spẽs i gñe, aut ẽt
ãbo sut sub aliquo gñe diuerso, nõ ↄtigit.a. nõ eẽ i.b. p,
id est nõ ↄtingit q hec ppositio, nullũ.b. est.a. sit imedia
ta. Et p manifestat hoc, qñ.a.s. est in quodã toto.s. in.c.
b. aũt i nullo. Utputa si.a. sit hõ.c. aũt subã.b. q̃titas, pt 2ᵉ 3ᵉ 4ᵉ
syllis fieri ad pbãdũ, q.a. nulli.b. insit p hoc q.c. oi.a. i
est.b. aũt nulli.c. vt si fiat sylls in scđa figura. Ois hõ est 5ᵉ
subã, nulla q̃titas est subã, ḡ nulla q̃titas est hõ. Et silr
est. ⁊ si.b.i. terminus minor sit in quodã toto, vt in.d.a.
aũt nõ sit i aliquo toto, syllogiȝari poterit q.a. sit i nullo K
b. Ut sit.a, subã.b. linea.d. q̃titas, ⁊ fiat sylls in pᵃ figu/
ra sic: Nulla q̃titas ẽ subã, ois linea est q̃titas, ḡ nulla Vlti.
linea ẽ subã. Eodẽ aut ẽ mõ poterit demõstrari ↄ negatiua,
si vnũq̃dq; sit in quodã toto, vt si sit.a. linea.c. quãtitas
b. albedo. ⁊.d. q̃litas, põt syllogiȝari in scđa figura, ⁊ in Exᵐ in 2ᵃ fig.
pᵐa. In scđa figura sic. Ois linea est q̃titas, nulla albe In prima
do est q̃titas. ḡ nulla albedo ẽ linea. In pᵐa figura sic.
Nulla q̃litas est linea, ois albedo ẽ q̃litas, ḡ nulla albe Propo. ne/
do est linea. ¶ Est aũt intelligẽdũ ppõnẽ negatiuaȝ esse ga. mediata.
mediatã, vtroq; terminoꝝ exñte in quodã toto, nõ qui/
dem in eodẽ, sed in diuersis. Si.n. sint in eodeȝ toto, erit
ppositio imediata, sicut nullum rõnale est irrõnale, vel
nullũ bipes est quadrupes. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vo fieri posse vt.b. nõ sit i eo i quo toto
est ipm.a. aut rursus vt.a. nõ sit i eo i quo to/
tũ est ipȝ.b. pȝ ex dispõnib⁹ reꝝ q̃ iter sese nõ
miscent'. Nã si nihil eoꝝ q̃ i.a.c.d. serie collo/
cant' de vllo p̃tur eoꝝ q̃ in.b.e.f. diuersa se/
rie collocant'.a. vo i toto est.g. qđ qdẽ eiusdẽ
ẽ seriei: pspicuũ ẽ fieri nõ posse: vt.b. i ipso sit
g. Alioqn ↄueniret ac miscerent' he series re
rũ. Idẽ fiet ⁊ si.b. ipsum in toto quopiam sit.

Vide i anno. ¶ Qđ aũt ↄtingit.b. nõ esse in quo toto est.a.
aut iteꝝ.a. in quo est.b. manifestũ ex coordi
nationib⁹ est q̃cũq; nõ cõmutant' adiuiceȝ.
Si.n. nihil eoꝝ q̃ sunt i.a.c.d. coordinatione
de nullo p̃tur q̃ sunt in.b.e.f.a. aũt in toto.p.
sit i coordinatione p̃exñti: manifestũ est q.b.
nõ erit in.p. Cõmutarent' eniȝ coordinatio/
nes. Silr autẽ est ⁊ si.b. in toto quodam est.
¶ Manifestat qđ supposuerat. s. q altero extremoꝝ exi/ L

Expo. p̄me. q̄ est in vno p̄dicamento nō in altero.
stente in aliquo toto, alterū nō sit in eodē, dicēs, q̄ mani
festū est ex coordinationib⁹ p̄dicamētoꝝ diuersoꝝ, q̄ nō
cōmutant̄ adinuicē, q꜡. s. id qḋ est in vno p̄dicamēto, nō
est in altero. Manifestū est, q̄ ꝯtingat. b. eē nō in toto, i
quo est. a. aut ecōuerso, q꜡ videlicet ꝯtigit vnū terminoꝝ
2. rū accipi in vno p̄dicamēto, in quo non est aliud. Sit. n.
coordinatio vna p̄dicamēti. a. c. d. puta p̄dicamētū sub
stātie, ⁊ alia coordinatio sit. b. e. f. puta p̄dicamētū quā
titatis. Si ergo nihil eoꝝ, que sunt in coordinatione. a.
c. d. de nullo p̄dicatur, eoꝝ que sunt i coordinatione. b.
e. f. A. aūt sit in. p. quasi in quodā ḡnalissimo, qḋ sit p̄n^m
totius p̄me coordinationis, manifestū est q̄. b. non est in
3. p. q꜡ sic coordinationes. i. p̄dicamenta cōmutarent̄. Si
Ibi. militer autem est si. b. sit in quodā toto, vtputa in. e. ma
nifestum est q̄. a. non est in. e. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sȝ si. a. nulli. b. insit: ⁊ neutrū i toto sit vllo:
necē est. a. sine medio nō cōpetat ipsi. b. Nā
si qppiā inter ipsa mediū cadet: necē est alte
rū ipsoꝝ in toto quopiaȝ esse. Aut. n. in p̄ma
figura rōcinatio eorū, aut in media extruet̄.
At si in p̄ma. b. nimiꝝ in toto quopiam erit.
Propōnē eniȝ eā q̄ versus. b. collocabit̄ af
firmatiuā esse opȝ. Si in scd̄a, vtrūuis in toto
quopiā erit erit. Nā vtrūuis interuallū affir
matiuū eē pōt. Atq꜡ nūc versus maius, nūc
versus min⁹ extremū, negatiua ꝑpōne sum
pta, ꝑficit̄ rōcinatio. Ambe ỽo propōnes si
fuerint negatiue, rōcinatio non constabit.

¶ Si ỽo neutrū sit i aliq̄ toto (ē āt. a. i. b.) necē
est idiuidualr̄ nō eē. Si. n. erit mediū, necē ē
alteꝝ ipsoꝝ in q̄dā toto eē. Aut. n. in p̄ma fi
gura, aut i media erit syll's. Siq̄dē igr̄ i p̄ma
figura. b. erit i toto quodā: affirmatiuā n. opȝ
ad hāc fieri ꝑpōnē. Si ỽo in media, q̄ḋcūq꜡
ꝯtigit. Ad vtrāq꜡. n. posito ꝑuatiuo fit syll's.
Cū autē vtraq꜡ negatiua sit, non erit syll'us.

A
Expo. p̄ᵉ. ¶ Ostēdit, q̄uo ꝑpō negatiua sit imediata, dicens, q̄ [si
neutrū sit in toto aliquo]. s. neq꜡. a. neq꜡. b. ⁊ cū. a. nō sit
2ᵉ in. b. necesse est, q̄ hec sit imediata, nullū. b. est. a. Quia
si accipiet̄ aliqḋ mediū ad syllogiçādū eā, oporteret q̄ al
terū ipsoꝝ eēt i aliquo toto, ⁊ sic ēt oporteret fieri syll'm,
3. aut in p̄ᵃ figura, aut i 2ᵃ. In tertia. n. figura nō pōt ꝯcludi
4ᵉ vl'is negatiua, q̄lē opȝ esse propōnē imediatā. Siq̄dem
syll's sit in p̄ᵃ, opȝ q̄. b. sit in quodaȝ toto, q꜡. b. est minor
B extremitas, ⁊ in p̄ᵃ figura semp opȝ minorē ꝑpōnē eē af
5ᵉ firmatiuā. Nō. n. fit syll's in p̄ᵃ figura ex maiori affirma
tiua, ⁊ minori negatiua. Sed si syll's erit in media figu
6ᵉ ra, ꝯtigit q̄ḋcūq꜡ vel. a. vel. b. eē in toto quodā, q꜡ in me
Ibi. dia figura pōt eē negatiua tā p̄ᵃ q̄ȝ 2ᵃ ꝑpō. Nunq̄ȝ tn̄ pōt
eē, neq꜡ in p̄ᵃ neq꜡ in scd̄a, vtraq꜡ ꝑpō negatiua. Et ideo
opȝ q̄ altera existēte affirmatiua, alteꝝ extremoruȝ sit in
quodā toto. Sic igit̄ pȝ, q̄ ꝑpō negatiua imediata, est,
qn̄ neutrū terminoꝝ est i quodā toto. Nō aūt pōt dici q̄
quāuis neutꝝ sit in quodā toto, pōt tn̄ accipi mediū ad
ip̄m ꝯcludēdū. s. si accipiat̄ mediū ꝯuertibile, q꜡ opȝ ta
le mediū esse qḋ sit prius ⁊ notius. Et hoc est vel genus
vel diffinitio, que non est sine genere. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Patet igitur fieri posse, vt sine medio qp
piam cuipiam nō insit, atq꜡ quādo: ⁊ quem
admodū fieri pōt satis iam explanauimus.

¶ Manifestū igit̄ ē q̄ ꝯtigit ⁊ aliud i alio nō
eē idiuidualr̄: ⁊ qn̄ cōtingit: ⁊ q̄uo diximus.

¶ Cōcludēdo, epilogat qḋ dcm̄ ē. Et l'ra plana ē ex dicti͂s.

¶ Ignoratio aūt ea q̄ non negōne, sȝ dispōne
dr̄ ignoratio, deceptio ē: q̄ circa ꝑpōnes me
dio vacātes: vel nō vacātes, affirmatiuas vl'
negatiuas: aut ꝑ rōcinationē: aut simplr̄ fit.
Nā aut simplr̄ q̄spiaȝ eē, aut nō eē putat: aut
ꝑ rōcinationē existimationē talē cōsequitur.

¶ Ignorātia aūt nō ꝓm negōnē: sȝ ꝓm dispō Ibidē i mar. tex. cō. 32.
nem dicta est q̄dem per syllogismū facta de
ceptio. Hec aūt in his que sunt p̄mo, aut nō
sunt: cōtingit dupl'r. Aut enim est cū simpl'r
accipiat esse aut non esse: aut cum per syllo
gismū accipiat opinionē. LECTIO. XXVII.

C
Postq̄ Ph's determinauit de syll'o demon
stratiuo, per quē acq̄rit̄ scia, hic determiat
de syll'o, ꝑ quē iducitur in nobis ignorātia
siue deceptio. Et circa h̄ duo facit. Primo
n. ostēdit, q̄lis ignorātia ꝑ syll'm iduci pos
sit. Scd̄o ostēdit modū, quo talis syll's ꝓcedit. ibi [Sim
plicis q̄dē igit̄ opinionis ⁊c.] Distiguit ergo p̄ duplicē
ignorātiā, quarū vna est ꝓm negationē, ⁊ alia ꝓm dispō
nē. Ignorātia q̄dē ꝓȝ negationē, est, qn̄ hō oīno nihil scit
de re. Et hec est ignorātia in nō attingēdo, vt Ph's dicit
in 9ᵒ metaphysice. Sicut pȝ de rustico, q̄ oīno nihil scit T. cō. 22.
de triāgulo, an habeat tres angulos eq̄les duobus re Lec. vlt. tex. cō. 6.
ctis. Ignorātia aūt ꝓm dispōnē, est, qn̄ aliq̄s hȝ q̄dē ali Expo. p̄ᵃ.
quā dispōnē in cognoscēdo, sȝ corruptā, dū. s. existimat
aliquē currere, sed falso, vel dū existimat esse qḋ nō est,
vel nō esse qḋ est. Et hec ignorātia idē est, qḋ error. Pri
ma ergo ignorātia nō fit per syll'm. Sed scd̄a ꝑ syll'm fie
ri pōt. Et tūc vocat̄ deceptio. Hec aūt ignorātia siue de 2ᵃ
ceptio pōt ꝯtingere circa duo. Uno q̄deȝ mō, circa ea, q̄ D
sunt p̄ma p̄ncipia ⁊ imediata, dū. s. opinat̄ q̄s posita p̄n Lec. 19. te. cō.
cipijs, q̄ q̄dē ⁊ si nō possit opinari iterius in mente, vt su po. p̄ume.
pra dictū est, q꜡ nō cadunt sub apprehēsione. Pōt tn̄ eis
ꝯdicere ꝓm vocē, ⁊ ꝓm quādā falsam imaginationeȝ, vt
dī de q̄busdā negātibus p̄ncipia in. 4. metaphysi. Alio T. cō. 9. lec. 6. expo. 3.
mō circa ꝯnes, que nō sunt prima ⁊ imediata. Et prima
quidē ignorātia siue deceptio opponitur cognitioni in
tellectus. Scd̄a aūt cognitioni scie. Utraq꜡ aūt ignoran
tia dispōnis, siue sit de his, que sunt p̄ma, siue sit de his,
q̄ nō sunt p̄ma, pōt hoi ꝯuenire dupl'r. Uno mō simpl'r. Ibi.
qn̄. s. absolute absq꜡ aliquo ductu rationis existimat fal
sum, siue affirmādo, siue negando. Alio mō, qn̄ inducit̄
ad falsum existimādū, per aliquā rōnē syllogisticā, sicut
dicit Ph's in. 4. metaphysice, q̄ q̄daȝ p̄ncipijs ꝯdicunt, T. cō. 9. lec. 6. te. cō. 3. 5.
velut rōnibus persuasi. Alij ỽo, nō q̄si rōne persuasi, sed
ꝑpter ineruditionē vel pertinaciam, volentes in omni
bus querere demonstrationem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Simplicis igit̄ existimationis, simplex ē er
ror. Eius aūt q̄ ꝑ rōcinationē efficit̄ plures.
A. nāq꜡ sine medio nulli cōpetat. b. Si igit̄
q̄spiā ꝯcludat. a. cōpetere ipsi. b. sumpto me
dio. c. deceptus erit sane per rōcinationem.

¶ Simplicis q̄dē igit̄ opinionis simplex de
ceptio: sȝ q̄ est ꝑ syll'm plures sunt. Nō sit. n.
a. in nullo. b. idiuidualr̄. Igr̄ syllogiçet eē. a.
in. b. mediū accipiēs. c. deceptus erit ꝑ syll'm.

E ¶ Ostendit, quo mō p̄dicte ignorātie causant. Et p̄ quō causat ignorantia, que est per syll'z. Scd̄o quō puenit
Le.3. ignorātia hoi sine syll'o, ibi [Manifestū est aūt rc̄.] Circa p̄m duo facit. Primo pponit, quo mō causet ignorantis per syll'm in p̄mis r imediatis. Scd̄o quo mō cātur in his, q̄ nō sunt p̄ma imediata, ibi [In ijs aūt existentibus.] Circa p̄mū, duo facit. Primo proponit, quo mo-
Le.29. do cātur ignorātia, qua existimat esse qd̄ nō est. Secūdo quo mō causet ignorātia, qua existimat non esse, qd̄ est, ibi [Que vo ipsius nō esse.] Circa p̄mūz, tria facit. Primo, pponit modū, quo p̄dicta ignorātia cōiter causetur. Scd̄o, assignat diuersitates, circa hoc cōtingētes,
Le.seq. imc. ibi [Cōtingit qdem.] Tertio, rñdet tacite q̄stioni, ibi
F [Ipsius qdē igit esse rc̄.] Dicit ergo p̄, q̄ false opinio-
Expo.p̄e. nis, quā supra vocauit simplicē, est simplex deceptio. i.
Cur igno'. simp. neg. fit eniz vno mō alia do mul. mo. vno mō solo ad hoc puenit. Nō. n. cātur ex rōne, que diuersificari pōt, sed magis ex defectu rōnis, q nō diuersificatur p diuersos modos, sicut nec alie negationes sm ppriā rōnē. Sed q2 rō falsa multiplr variari pōt, ide est q̄ huiꝰ ignorātia, q̄ fit p syll'm, multiplr accidere pōt, s3 q̄ multiplr falsus esse pōt syll's. ¶ Ponit aūt eādem mo-
2. dum dicēs. [Nō sit enim. a. in nullo. b. indiuidualr,] i. sit hec ppositio vera imediate. Nullū. b. est. a. Predicātur. n due negōnes, loco vnius. Puta si dicamus. Nulla q̄litas est sub̄a, sm doctrinā supra positā de negatiuis
Le.26.t.c.x.7 ibi. imediatis. Si qs ergo ɔcludit oppositū huius, p aliquē syll'm, ostendens. s. omne. b. esse. a. accipiens pro medio c. erit. deceptio per syllogismum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atqz fieri pōt vt ambe ppōnes sint false: r ēt altera tm̄. Nā si neqz. a. cuiq̄z. c. ɔpetat: neqz. c. cuiq̄z. b. vtrūqz aūt iteruallū eō sit sumptum: ambe ppōnes erunt sine dubio false.

Vide i anno. ¶ Cōtingit qdem igitur vtrasqz ppōnes esse falsas cōtingit aūt alterā tm̄. Si. n neqz. a. in nullo. c. erit: neqz. c. in nullo. b. accepta aūt sunt vtra 33 ecōtrario: vtre. 33 erunt false.

G
Syll'm ēē fal. duplr. ¶ Ostēdit, quot modis pōt hoc variari. Est aūt sciēdū, q̄ falsa ɔ̄ non ɔcludit nisi falso syll'o. Syll's aūt pōt esse falsus duplr. Uno mō, q2 deficit in forma syllogistica. Et hic nō est syll's, sed apparēs. Alio mō, q2 vtit falsis propositionibꝰ. Et hic qdē est syll's, pp syllogisticā formā, est aūt falsus, pp falsas ppōnes assumptas. In disputatione ergo dialectica, que fit circa probabilia, vsus est vtriusq̄z falsi syllī, q2 talis disputatio pcedit ex cōibus. Et ita in ea error attēdi pōt, r circa māni quā sumit q̄ ē cōis, r ēt circa formā, que est cōis. Sed in disputatione demōstratiua, q̄ est circa necessariā, nō est vsus nisi illiꝰ
Cap. 4. circa finem. syllī, qui est falsus pp māṁ, q2 vt dī in p̄ topicoꝝ, paralogismus discipline, pcedit ex pprijs discipline, sed nō ex veris. Unde, cū forma syllogistica sit inter cōia cōputāda, paralogismus discipline, de quo nūc agit, nō peccat in forma, s3 solū in mā, r circa ppria r nō circa cōia.
H Et iō p̄ dicit, quo mō hꝰ syll's pcedat ex duabus falsis. Secundo, quo modo pcedat ex altera falsa, ibi [S3 altera ɔtingit rc̄.] Primū aūt ɔtingit duplr, q2 falsa propositio aut est ɔ̄ria vere, aut ɔ̄dictoria. Primo, ergo ostēdit, quō syll's hꝰ procedat ex duabus falsis ɔ̄rijs veris. Scd̄o, quo mō accipit ɔ̄dictio, ibi [Potest aūt sic se ha-
Expo. p̄me bere.] Dicit aūt p̄, q̄ in p̄dicto syllogismo deceptionez causante, cōtingit q̄nq̄z vtrasq̄z ppositiones esse falsas,
Ibi. r q̄nq̄z alterā tm̄. Utrasq̄z autez falsas accipimus ɔ̄rias veraꝝ. Habeat. n. se. c. ad. a. r ad. b. q̄ nullū. c. sit. a. r q̄ nullū. b. sit. c. Si aūt accipiant cōtraria horum. s. omne c. est. a. omne. b. est. c. vtreq̄z propōnes erunt false totaliter. Puta si dicā. Ois q̄litas est sub̄a, ois quātitas est q̄litas, ergo ois quātitas est sub̄a. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri nāqz pōt: vt. c. sic se hēat ad extremus vtrūqz: vt neqz subijciat. a. neqz vlr cōpetat ipsi b. Eteniz. b. qdez fieri non pōt: vt in toto quopiā sit. Nā. a. primo remouebat ab ipso: a. vo non necesse est vlr cunctis que sunt in esse. Quare fit ambe propositiōes sint false.

¶ Pōt autē sic se habere. c. ad. a. r ad. b. r q̄ neqz sub. a. sit: neqz vlr. c. in. b. B. quidē impossibile est in toto aliquo. Primū. n. dictū est in ipso. a. nō esse. A. aūt non necesse est in oibus q̄ sūt i eē vlr. Quare vtreqz false sunt.

¶ Ostēdit, quo mō pōt esse ambe false, r nō sunt ɔ̄rie veris, sed ɔ̄dictorie. Puta si [sic se habeat. c. ad. a. r ad. b. I
Expo. p̄e. Ex̄m in terminis sp̄alibus q̄ nec ɔtineat totalr sub. a. neq̄z vlr insit. b.] Puta si accipiamus, pfectū, vel ens in actu, r procedamus sic. Oē pfectū est sub̄a, ois quātitas est pfecta, ergo rc̄. Manifestū est. q̄ vtraq̄z est falsa, s3 nō totalr. Sūt. n. ɔ̄dictorie earū vere. s. qd̄dā pfectū nō est sub̄a, r q̄dā quātitas nō est pfecta. Cōtrarie aūt false. s. nullū pfectū ē sub̄a, r nulla quātitas est pfecta. Q2 aūt. c. nō vlr isit. b. id est. q̄ ista nō sit vera, ois quātitas est pfecta, q̄ erat minor, vt oē. b. 2ᵉ
est. c. pbat p hoc, q̄. b. non pōt ɔtineri sub aliquo toto, qd̄ de eo vlr p̄dicet. Et h̄ iō, q2 hec ppō, nullu3. b. est. a. 3ᵉ
dicebat eē imediata, qd̄ est. a. nō inesse. b. p̄. Dictū est ātē
Lec. 26. supra, illas negatiuas imediatas, quaꝝ neuter terminorū est sub aliquo toto. ¶ Sed vī hec pbatio nō esse suf-
Dubium. ficiēs, q2 de eo ēt qd̄ nō est sub aliquo toto, sicut spēs sub
K gn̄e, pōt aliqd vlr p̄dicari. Nō. n. solū genus autez dīa vlr p̄dicat, sed ēt pprīū. ¶ Sed dōm est, q̄ l3 dicta probatio nō sit efficax, cōiter loquēdo, est tm̄ efficax in ppo-
Capi. primo circa fi. sito. Quia sicut in p̄ topicoꝝ dī. paralogismus discipline (de quo hic loquitur,) pcedit ex ɔuenientibus discipline. Unī intēdit vti talibus medijs, q̄libus vtit demōstra-
Lec. 16. tex. c. po. 3. tor. Demōstrationis autē mediuz est diffinitio, vt supra dictū est. Unde r in syllogismo, de quo hic loquitur, intendit vti diffinitione pro medio. Diffinitio aūt continet genus r differentiā. Unde op3, id qd̄ vlr predicatur in
L hoc syllogismo, ɔtinere id, in quo est subiectū sicut in toto. Q2 autem. a. nō insit vlr ipsi. c. id est. q̄ ista non sit vlr vera, oē perfectū est sub̄a, que erat maior, vt omne. c. est
4. a. probatur per hoc, q̄ nō est necesse de quocūq̄z vniuersali. qd̄ insit vniuersaliter oibus que sunt, q2 nullū predicamentum p̄dicatur de his, que ɔtinētur sub alio predicamento, neq̄z ēt vlr predicatur de his que cōiter consequūtur ens, q̄ sunt actus r potētia, perfectū r imperfectū, prius r posterius, r alia huiꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At fieri quoqz pōt: vt altera vera sumatur non tm̄ vtrauis: sed. a. c. Naz propositio. c. b. semper erit falsa: q2 in nullo est ipsum. b. S3 a. c. vera esse pōt: veluti si. a. sine medio cōpetat quidem ipsi. c. non competat autē ipsi. b. Cum enim idē primo de pluribus quouis dicitur mō: neutrū erit in altero. Nihil autē interest: r si non sine medio competat.

Vide i anno. ¶ Sed alterā cōtingit verā accipe: nō tm̄ quālibet cōtingentē: sed que est. a. c. Nā. b. c. propositio semp falsa erit: pter id qd̄. c. in nullo est. b. Sed que est. a. c. potest: vt si. a. in. c. r in. b. est idiuidualiter. Cū. n. p̄mū predice-

tur idē de pluribus neutꝝ in neutro est. Dif
fert aūt nihil:si non indiuidualiter insit.

A ¶ Ostēdit, quō pdictus syll's pcedat ex altera vera ⁊ al/
Expo.pᵉ tera falsa. Et dicit, q in pdicto syll'o [cōtingit accipe al/
terā verā].s. maiorē, q̄ est.a.c. altera existe falsa.s. mino
2. re quē est.b.c. Et q ppō minor, q̄ est.b.c. semp sit falsa,
pbat sicut ⁊ supra. pp hoc q.b. in nullo est.c. sicut in to/
3. to, sed q hec ppō.a.c. possit esse vera. altera existe falsa,
pbat in terminis. Sit.n. ita q.a. insit.b. ⁊.c. indiuidua/
liter.i. imediate, sicut genus proprijs spēbus, vt color al
B bedini ⁊ nigredini. Manifestuz est.n. sm hoc, q maior
erit vera.s. q oē.c. est.a. vtputa ois albedo est color ⁊ mi
4. nor est falsa.s. ois albedo est nigredo, q2 qn aliqd pdica
tur p̄ de plibus. neutrū istoꝝ pluriuz de neutro pdicaꝛ.
Dubium Prima.n. pdicatio gnis est de oppositis spēbus. ¶ Est
aūt circa h̄ dubitatio. q2 his terminis positis, non seqtur
Solᵒ ꝯ̄ falsa sed vera. Erit.n. ꝯ̄. q.a. insit.b. cui suppositū est
inesse indiuidualiter. ¶ Sed dicēdū, q hoc exēplū po/
nitur solū ad manifestādū, quo mō possit esse maior ve/
Aliᵗ. ra ⁊ minor falsa. Sed hoc exēplū nō hz locū in pposito,
vbi q̄rit ꝯ̄ falsa. Et iō Phs subiūgit. Differt aūt nihil si
nō indiuidualr insit. Possumus autē accipere tales ter/
minos, q.a. nō insit.b. idiuidualr, neqꝫ aliquo mō. imo
potius ab eo indiuidualiter remoueatur. Nec est ēt ne/
cesse q insit.c. indiuidualiter, q2 nō est necessariū, q de/
monstrator vtatur solū ppōnibus imediatis, sed ēt his,
que per imediata fidē acceperūt. Accipere ergo possu/
Exᵐ in termi nis in quibᵒ ꝯclu. fal. mus alios terminos ad ppositū ptinētes. Ut si accipia/
mus pro medio, subam intellectualē. Ois eniz intelligē
tia est suba. Minor aūt est falsa. Ois quātitas est intelli
gentia. Unde seqtur ꝯclusio falsa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Deceptio igitur essendi per hec: atqꝫ hoc modo fit solum. Non enim alia in figura ratiocinatio erat essendi.

¶ Ipsius quidez igitur esse deceptio per istaz fit: ⁊ sic fit solum. Nō enim erit in alia figura ipsius esse syllogismus.

C ¶ Respōdet tacite qōni. Posset.n. aliqs ab eo reqrere, q
Expo.pᵉ. ostēderet diuersitatez huius syllogismi in alijs figuris.
Sed ipse respōdet, q deceptio, que est ipsius esse.i. per
Aliᵗ. quā aliqs existimat ppōnem affirmatiuam falsam. pōt
fieri solū per primā figurā, q2 in alia figura.s. in secūda;
non pōt fieri syll's affirmatiuus. Tertia aūt figura non
pertinet ad ppositū, q2 nō pōt ꝯcludi vlis, que pncipali
ter intenditur in demonstratione ⁊ in hoc syllogismo.

¶ Non essendi vō: ⁊ in prima fit: ⁊ in media. Atqꝫ primū dicamus quot modis ⁊ qūo se se hn̄tibus ipsis ppōnibꝰ fit in pma figura.

¶ Que vō est ipsius nō esse in prima ⁊ media figura est. Primū igitur dicamus quot modis in prima fit: ⁊ quo modo se habentibus propositionibus.

LECTIO. XXVIII.

D POstq̃ Phs ostēdit, quo mō ꝯcludaꝛ p syl/
logismū affirmatiua falsa, ꝯ̄ria negatiue i/
mediate, hic oñdit, qūo per syllm ꝯcludaꝛ
negatiua falsa, ꝯ̄ria affirmatiue imediate.
Et p̄ in pma figura. Scdō in scdā, ibi [Sz
in media figura.] Circa pᵐ duo facit. Primo ostēdit, de
Expo.pᵉ Aliᵗ quo est intētio. Et dicit, q cū negatiua vlis ꝯcludi possit
in prima ⁊ in scdā figura, primo dicēdū est, quot modis
syll's ignorātie fiat in prima figura, ⁊ qualr se hn̄tibus
propositionibus in veritate ⁊ falsitate. ¶ Scdō ibi.

¶ Fieri itaqꝫ pōt: vt ābe false ppōnes sumantur: veluti si ipsꝫ.a. tā.c. q̄z.b. sine medio cōpetat. Nā si sumaꝛ.a. qdē nulli iesse.c. ipm āt.c. cuilz cōpetere.b. erit vtraqꝫ propositio falsa.

¶ Cōtigit qdez igiꝛ vtrisqꝫ falsis: vt si.a. ⁊ i.c. ⁊ in.b. sit idiuidualr. Si.n. accipiaꝛ.a. qdē in c. nullo.c. aūt in oi.b. false sunt ppositiones.

¶ Prosequitur ppositū. Et p̄ ostendit, qualr fiat talis syl E
logismus in prima figura ex duabus falsis. Scdō, quo
mō fiat ex altera vera, ⁊ altera falsa, ibi [Cōtigit autē ⁊ Expo.pme.
altera.] Dicit ergo p̄, q pdictus syll's fieri pt ex vtrisqꝫ
falsis. Qđ pz si.a. sit. ⁊ in.c. ⁊ in.b. idiuidualr.i. imedia/
te. Est aūt imediate genus in proximis spēbus, in quas
p̄ diuidiꝛ, sicut color in albedine ⁊ nigredine. Genus.n.
per se pdicatur de specie, q2 p̄ poniꝛ in eius diffōne, ⁊ i/
mediate pdicaꝛ de specie pxima, q2 imediate in eius dif
finitione poniꝛ. Nō aūt ex hoc, q ponaꝛ i diffōne alicu/
ius ptis diffiniētis, sicut se hz genꝰ remotū ad vltimam
spēm. Sint ergo termini, color, albedo, nigredo. Si er/ Aliᵗ.
go accipiaꝛ.a. qdē in nullo.c. eē, vtpote si dicamꝰ, nulla
albedo est color.c. aūt in oi.b. vtputa si dicamus, ois ni
gredo est albedo, false sunt ambe propōnes. ⁊ falsa est
ꝯclusio.s. nulla nigredo est color. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri quoqꝫ pōt: vt altera ppōnuz vtrauis falsa sumaꝛ. Nā eē pōt.a.c. qdē vera.c.b. vō falsa. A.c. qdē vera: q2.a. nō oibꝰ iest q̄ sūt.c. b. vō falsa: tū q2 fieri neqt: vt.c. cui ipsꝫ.a. nulli cōpetit: ipsi cōpetat.b. nā.a.c. ppō nō erit vera: tū q2 si ambe sint vere: erit ipsa ꝯclio vera.

¶ Cōtingit aūt ⁊ altera falsa: ⁊ hac quacunqꝫ contingēte. Pōt.n. que est.a.c. vera eē: que vō.b.c. falsa esse. Sed que est.a.c. qdē vera: qm̄ non oibus que sunt inest.a. sed q̄ est.b.c. falsa: qm̄ impoīe est esse in.b.c. in quo nullo est.a. Nō.n. vera erit q̄ est.a.c. ppositio. Similiter aūt ⁊ si sint vtreqꝫ vere: ꝯclio erit vā.

¶ Ostēdit, quo mō possit esse in pdicto syll'o altera vera F
⁊ altera falsa. Et p̄ ostendit, quo mō possit esse maior ve
ra ⁊ minor falsa. Scdō, quo modo ꝯtingit ecōuerso, ibi
[Sed ⁊ eā que est.] Dicit ergo p̄, q ꝯtingit syllm igno
rātie negatiuū fieri in prima figura, existēte altera ppo/ Expo.pᵉ. 2ᵃ
sitionum indifferēter falsa, quecunqꝫ sit illa. Potest eniz
contingere, q hec propositio.a.c. que est maior sit vera.
Et propositio. que est.b.c. sit falsa, que est minor. Et q 3ᵃ
propositio maior possit esse vera, probat per hoc, q iste
terminus.a. quicuqꝫ sit ille, non est necesse, q insit oibus
sicut color non pdicatur de oibus entibus. Qđ autē mi/
nor sit falsa, pbat per hoc, q2 nō pōt accipi aliqs termi/
nus, a quo vlr negetur.a. qui qdem terminus pdiceꝛ de
b. Supponimus.n. q hec sit vera ⁊ imediata, oē.b. ē.a. G
Si ergo aliqd vlr pdicetur de.b. ita q huiōi sit vera, oē
b. est.c. nō pōt esse, q de illo vlr negetur.a. Et ita hec p/
positio, nulluz.c. est.a. non erit vera, que erat maior. Si
enim oē.b. est.a. vt supponiꝛ, ⁊ omne.b. est.c. vt assumi
tur, seqtur in tertia figura, qđdā.c. est.a. que est ꝯdicto/
ria maior. Falsa ergo erit ista, nullū.c. est.a. Si ergo hec
sit vera, que est maior, necesse est, q hec sit falsa, que est
minor: Omne.b. est.c. Scdō, probat q ex duabus veris
non pōt ꝯcludi falsa, vt supra probatū est. Daꝛ aūt hec Aliᵗ.
esse vera. nullū.c. est.a. Si ergo etiā hec sit vera, oē.b. est
c. seqtur, q ꝯclusio sit vera, nullū.b. est.a. qđ tū est incō/

neniens in syll'o ignorātie, qui debet concludere falsaȝ. que tñ supponitur esse falsa, vtpote ꝯtraria huic imediate propositioni. omne.b.est.a. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At.c.b.ē vo ā eē pōt altera sūpta falsa, ceu si.b.ꝛ i.a.sit.ꝛ i.c. Neceē est.n.tūc alteꝝ eē sub altero. Quare si sumatur.a.nulli cōpetere.c. erit hec ꝓpō falsa. Pꝫ igr̄, ꝛ ex altera tm̄: ꝛ ex ābab⁹ ꝓpōnib⁹ falsis rōcinationē fieri falsā.

¶ Sȝ ꝛ eā que est.c.b.ꝯtingit verā esse cū altera sit falsa, vt si.b.ꝛ in.c.ꝛ in.a.erit. Necesse est enim alterū sub altero esse. Quare si accipiatur.a.in nullo.c.esse falsa erit propositio. Manifestuȝ igitur est, qm̄ ꝛ cum altera falsa sit, ꝛ in vtrisqȝ erit falsus syllogismus.

H ¶ Ostēdit, quō minor sit vera, maiori existe falsa. Et dicit
Expo. lr. ꝙ ꝓpō.c.b.s.minor pōt eē vera, cū maior sit falsa. Quia enīȝ hec ꝓpō, oē.b.est.a.cuiuȝ ꝯtria dȝ ꝯcludi, est imediata, necesse est, ꝙ.b.sit in.a.sicut pars in toto, sicut albedo in colore. Pōt aūt accipi aliqd aliud, i quo ēt sit.b.sicut in toto, nō tñ imediate. ꝛ illud sit qlitas, q sit.c. Neceē est ḡ, frm ꝓdicta, ꝙ hoꝝ duoꝝ.s.a.ꝛ.b.alteꝝ sit sub altero. i. color sub qlitate. Si ḡ aliqs accipiat.a. i nullo.c.eē vtputa si dicat, nulla qlitas est color, falsa erit ꝓpō. Minor aūt erit vera.s.ois albedo est qlitas. Cōclo aūt erit
Alia. falsa, ꝛ imediate ꝯtria.s.nulla albedo est color. Sic ḡ manifestū est, ꝙ pōt fieri syll'o ignorātie negatiuus i pª figura, ꝛ altera ꝓpōne falsa, ꝛ vtrisqȝ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed in figura media vt tote, qdeȝ ꝓpōnes ambe sint false, fieri neqt. Nā cū.a.cuilibet in est.b.nullū tñ sumi mediū pōt, qd alteri cuiȝ alteri nulli cōpetet. Opȝ aūt hoc pacto sumere ꝓpōnes, vt alteri qdē insit: alteri vo nō insit, si hac i figura rōcinatio fieri debeat. Si igitur sic sumant̄, sint false ꝯstat: si sumantur eꝝ veras vtrasqȝ fore. Qd qdē fieri neqt. Verū aliq̄ ex pte falsaȝ eē vtrāqȝ nō obstare qcquā vȝ, veluti si mediū.c.tā.a.qȝ.b.cuidā isit. Tūc enī si ipm.c.cuilibet qdē.a.nulli vo.b.dicat̄ineē: false qdē erūt ambe ꝓpōnes, at nō simplicit̄: ſȝ aliq̄ ex pte sicuti pȝ. Eadē erūt ꝛ si ꝓpōnē negatiuā v̄sus extremū mai⁹ posueris.

¶ Sed in media figura vtrasqȝ qdē ꝓpōnes totas falsas eē nō ꝯtigit. Cū.n.a.i oi.b.sit: nihil erit accipe qd i altero qdē oi, in altero vo nullo. Opȝ aūt sic accipe propōnes: ꝛ ꝙ in hō qdē sit, in hoc aūt non sit: si vere erit syll's. Si igit̄ sic accipiant̄ false: manifestuȝ est ꝙ ꝯtrie ecōuerso se habebunt. Hoc aūt ipoſſe est. In quodā autē vtrāqȝ nihil ꝓhibet falsam esse: vt si.c.in.a.ꝛ in.b.quodā est. Si.n.c.quidē in oi accipiatur eē.a.in.b.aūt nullo: false quidē vtreqȝ ꝓpositiones: non tñ tote: sed in quodam. Ecōuerso autē posito priuatiuo.

I ¶ Ostēdit, quō syll's ignorantie negatiuus fiat in 2ª figura. Et p̄, qn̄ vtraqȝ est falsa. Scdo, qn̄ altera tm̄. ibi [Similiter aūt ꝛ alterā esse falsam.] Dicit ḡ p̄, ꝙ non ꝯtin-
Expo. lr.
git in media figura vtrasqȝ ꝓpōnes esse totas falsas. Et dicit totas illas falsas que sunt ꝯtrie ꝓpōnibus veris. Et K
hoc ꝓbat. Quia cū debeam⁹ negatiuā ꝯcludere falsam 1a
ꝯtriā affirmatiue imediate, necesse est, accipere, ꝙ hec sit vera ꝛ imediata. oē.b.est.a.puta ois albedo est color. Sic aūt se hn̄tibus terminis, non pōt inueniri aliqs medius terminus, q vlr ꝓdicet̄ de vno termio, ꝛ vlr remoueat̄ ab altero. Detur.n.ꝙ ille terminus.c.vlr remoueatur ab.a.ꝛ vlr ꝓdicet̄ de.b.erit ergo hec vera. Nullum a.est.c. Quare ꝛ ꝯuersa erit vera. Nullū.c.est.a. Sed oē b.est.c.ḡ nullū.b.est.a.cuius ꝯtriū fuit suppositū. Silr ēt nō pōt esse, ꝙ vlr remoueat̄.a.b.ꝛ vlr ꝓdicet̄ de.a.qr si hec est vera, omne.a.est.c.ꝛ cōuersa erit vera, qddaȝ.c. est.a. Si aūt hec est vera, nullū.b.est.c.ꝛ ꝯuersa erit vera, nullū.c.est.b. Sic ergo ex his duabus ꝓpōnib⁹, qddam.c.est.a.nullū.c.est.b.seqtur, qddā.b.nō est.a.q̄ est ꝯdictoria eius, que supponebat̄, oē.b.est.a. Relinquitur L
ergo, ꝙ ipossibile est, inueniri aliqd mediū, qd predicto mō se hn̄tibus.a.ꝛ.b.de vno ꝓdicet̄, ꝛ ab alio remoueatur. Et tñ opȝ, si debeat fieri syll'a in 2ª figura, ꝙ mediuȝ 3.
de vno extremoꝝ ꝓdicet̄, ꝛ de alio neget̄. Et iō si ambe 4.
sunt false totalr, opȝ ꝙ eaꝝ ꝯtrie sint vere, qd est impossi 5.
bile. vt ꝓbatū est. Nihil.n.prohibet. vtrāqȝ ꝓpōnē esse 6.
falsam particulariter. Puta, si accipiamus qddam medium, qd particulariter ꝓdicet̄ de.a.ꝛ de.b.puta masculus, qd pticulariter ꝓdicat̄ de aiali ꝛ de hoie. Si vo accipiatur.c.esse in oi.a.puta si accipiam⁹ oē aial esse masculū, ꝛ accipiamus.c.in nullo.b.eē, puta si dicam⁹, nullus hō est masculus, vtraqȝ ꝓpositio est falsa, nō tñ totaliter, sed particulariter. Et eadē rō est. si ecōuerso maior Alia.
sit negatiua, ꝛ minor affirmatiua. Ut si dicamus, nulluȝ aial est masculū, ois hō est masculus. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Fieri tñ pōt, vt altera falsa, atqȝ vtrauis propositionū sumat̄. Qd.n.inest cuilibȝ.a. id.b. quoqȝ cuilibet iest. Si igit̄ ipm.c.tale sūptū cuilibȝ qdē.a.nulli vo.b.cōpetere dixeris.a.c.qdē erit vā.c.b.aūt falsa. Rursus qd nulli b.cōpetit, id nec.a.cuilibet inerit. Nā si cuiȝ ipsi cōpetet ꝛ ipsi quoqȝ.b.cuilibȝ ꝓfecto cōpeteret. At nulli inesse supponit̄. Si igit̄ cuilibet qdē.a.nulli vo.b.cōpetere dixeris.c.b. quidem veram, alterā vo falsam efficies.

¶ Silr aūt alteraȝ falsam, ꝛ qualibet cōtingit. Qd.n.est i.a.oi, ꝛ in.b.est. Si igit̄ accipiat̄ i a.toto eē.c.i.b.aūt toto nō eē: q̄ qdeȝ.c.a vera erit: sed q̄.c.b.est falsa. Iteꝝ qd in.b.nullo est, neqȝ in.a.oi erit. Si n.in.a.est, ꝛ in.b. Sȝ nō erat. Si igit̄ accipiat̄.c.i toto qdē.a.eē in b.aūt nullo.b.c. ꝓpō vera ē, altera vo falsa.

¶ Ostēdit, quo mō ꝯtingit alterā esse falsaȝ. Et p̄ in scdo M
mō scde figure. Scdo in p̄ ibi [Silr autem fit transposi-
to ꝛc.] Dicit ergo p̄, ꝙ ꝯtingit in hac figura alterā pro- Expo. lr.
positionē esse falsam indifferēter, quecunqȝ sit illa. Qd
pȝ ex hō, ꝙ supponat̄.a.p se ꝛ imediate ꝓdicari de.b.quic- 2.
quid est in oi.a.est in oi.b.sicut oē, qd vlr ꝓdicat̄ de aiali.ꝓdicat̄ vlr de hoie. Si ergo accipiat̄ aliqd mediū.c. 3.
qd vlr ꝓdicet̄ de.a.vt si dicam⁹ oē aial est viuū, ꝛ vlr remoueat̄.a.b.vt si dicamus, nullus hō est viu⁹, pȝ ꝙ.a.c.que est maior ꝓpō erit vera, sed.b.c.que est minor erit
falsa. Et silr ꝓbat, ꝙ ecōuerso ꝯtingit maiorē eē falsam. 4.
Nō.n.pōt esse ꝙ aliqd vlr remoueat̄.a.b.ꝛ vlr ꝓdicet̄
de.a.terminis sic se hn̄tibus. Dictuȝ est enim, ꝙ si aliqd 5.

est in.a.vlr.ſeqtur q̄ ſit in.b.Si g̃ aliqd remoueat̃.a.b.
A vlr,nō pōt eſſe,q̄ vlr ꝑdicet̃ de.a.Sicut,q̄ vlr remoue
Ulti. tur ab hoīe,nō pōt vlr ꝑdicari de aiali.Si ergo accipia
tur aliqd,qd̄ vlr remoueat̃ ab hoīe,puta irrōnale,⁊ di
cat̃ ſic,oē aial eſt irrōnale,nullus hō eſt irrōnalis,ſeqt̃
q̄ minor ꝓpō eſt vera,⁊ maior falſa.Sed in his termi
nis.maior ꝓpoſitio nō eſt totaliter falſa.Pōt aūt accipi
terminus in quo ſit totaliter falſa,puta ſi accipiamus in
animatum pro medio.℄ Deinde cum dicit.

℄ Idē vtiqꝫ fiet ⁊ ſi verſus maius extremuꝫ propōnē negatiuā poſueris.Qd̄.n.nulli cōpetit.a.id ēt nulli cōpetit.b.Si igit̃.c.nulli qdē.a.cuilibet v̄o.b.cōpetere dixeris.a.c.qdē ꝓpō erit vera:altera vero falſa.Rurſus ſi id qd̄.b.cuilibet ineſt:nulli cōpetere dixeris.a.falſam tm̄ efficies ꝓpōnē.Receptē eſt.n.ſi.b.cuilibet ineſt:⁊.a.cuidā cōpetat.Si igit̃ huiuſcemodi ſūptū.c.nulli qdē.a.cuiꝫ v̄o.b.dicat̃ cōpetere erit.c.b.qdē vera.a.c.aūt falſa.Pꝫ igit̃ ex vtriſqꝫ falſis:⁊ ex altera tm̄ circa ꝓpōnes īdiuiduas rōcinationē fieri falſā poſſe.

℄ Silr̃ aūt ſit trāſpoſito ꝑuatiuo.Qd̄.n.ī nullo eſt.a.neqꝫ ī.b.nullo erit.Si igitur accipiatur.c.in toto qdem.a.non eē:in.b.autē toto eē:que qdem eſt.a.c.ꝓpoſitio vera eſt:altera aūt falſa.Et iteꝝ qd̄ in omni.b.eſt:in nullo accipe.a.non eē falſum eſt.Neceſſe eſt.n.ſi in oī.b.eſt:⁊ in quodaꝫ.a.eſſe.Si igit̃ accipiatur in oī qdem.b eſſe.c.in.a.aūt nullo:q̄ qdē eſt.b.c.vera erit:que autē eſt c.a.falſa.Manifeſtuꝫ igit̃ eſt q̄ vtriſqꝫ falſis:⁊ altera tm̄:erit ſyllo̅s deceptiuus in indiuiduis.

B ℄ Oſtēdit idē in ꝑ mō ſcd̄e figure,in quo maior eſt nega
Expo. ſ̃e tiua.Manifeſtū eſt.n.q̄ ꝑdictis terminis.ſ.a.⁊.b.ſic ſe
2. hn̄tibus,vt dictū eſt,qd̄ vlr remouet̃ ab.a.non poterit
3. eē ī nullo.b.Si g̃ accipiat̃.c.mediū,qd̄ vlr remouet̃ ab
a.⁊ vlr ꝑdicet̃ de.b.erit maior vera ⁊ minor falſa.Puta
4. ſi ſint iſti termini,inaiatū.aial.hō.Et ſilr̃ oñdit,q̄ pōt eē
minor vera ⁊ maior falſa.Manifeſtuꝫ eſt.n.ſm ꝑdicta,
5. q̄ id,qd̄ vlr ꝑdicat̃ de.b.nō remouet̃ vlr ab oī.a.qꝛ qd̄
vlr ꝑdicat̃ de.b.ad minus opꝫ in quodā.a.eē.Si g̃ acci
6. piat̃.c.mediū,qd̄ vlr ꝑdicet̃ de.b.puta rōnale vel viuū,
⁊ vlr neget̃ de.a.minor ꝓpō erit vera.ſ.oīs hō eſt rōna
le vel viuū.Maior aūt,nullū aial eſt rōnale.eſt falſa in
Ulti. pte.Nullū aial eſt viuū,eſt falſa in toto.Deīde epilogan
do ꝯcludit,q̄ ſyllo̅s deceptiuus poteſt fieri in imediatis,
vtriſqꝫ ꝓpōnibus exiſtētibus falſis,vel altera tm̄.

℄ Sed cū propōnes affirmatiue vel negatiue medio nō vacātes a falſo ꝑ mediū propriū cōcluduntur fieri non pōt vt propōnes ambe falſe ſumantur:ſed ea tm̄ ſumit̃ falſa:que eſt verſus extremuꝫ maius.Atqꝫ proprium id mediū dico:ꝑ qd̄ ſit ea rōcinatio,que opponit̃ falſe.A.nāqꝫ ꝑ.c.mediū cōpetat ipſi.b.Cū igit̃.c.b.ꝓpōnē affirmatiuā oporteat ſumi:ſi prima in figura rōcinatio fieri debeat:patet hanc quidē ꝑpetuo veram eē (nō eniꝫ ipſam vertere licet).a.c.autem eſſe falſam.

℄ In his aūt q̄ nō idiuidua ſunt:cū qdē ꝑ propriū mediuꝫ fiat falſitatis ſyllo̅s,non pōt eſt vtraſqꝫ falſas eſſe ꝓpōnes:ſed ſoluꝫ que eſt ante maius vltimū.Dico aūt ꝓpriū mediū,ꝑ qd̄ ſit ꝯdictionis ſyllo̅s.Sit eniꝫ.a.in.b.per medium.c.Qm̄ igit̃ neceſſe eſt que eſt.c.b.affirmatiuā accipi ſyllogiſmo facto,manifeſtum eſt q̄ ſemper hec eſt vera,(nō enim cōuertitur) ſed que eſt.a.c.falſa.Hac.n.cōuerſa cōtrario fiet ſyllogiſmus. LECTIO.XXIX.

C Oſtēdit Phs oñdit,quo mō ſyll̄s ignorantie ſit in ꝓpōnibus imediatis,hic oſtēdit,quō ſit in ꝓpōnibus mediatis.Et ꝑ,quo mō cōcludat̃ ꝓpō negatiua falſa,q̄ opponit̃ affirmatiue vere.Scd̄o,quo mō ꝯcludat̃ affirmatiua falſa,q̄ opponit̃ negatiue vere,ibi [Si v̄o ſit affirmatiuus.] Circa ꝑͫ duo facit.Primo oñdit h̄ in ꝑͣ figura.Scd̄o in 2ͣ,ibi [Sed ꝑ mediā figurā.] Circa ꝑͫ tria facit.Prio oñdit,quō ſit ſyll̄s ignorātie ī ꝓpōnibus mediatis.ꝑ mediū ꝓpriū.Scd̄o,quō ſit ꝑ mediū qdem nō ꝓpriū,ſed tm̄ ſimilē habitudinē hn̄s ad terminos,ſic mediū ꝓpriū.ibi [Silr̃ aūt eſt ⁊ ſi ex alia ordinatiōe.]
Expo. ſ̃e. Tertio,oñdit quō ſit ꝑdictus ſyll̄s ꝑ mediū extraneuꝫ,ibi [Si v̄o nō ꝑ ꝓpriū mediū.] Dicit ergo ꝑ,q̄ qñ ſyll̄s
D ꝯcludēs falſum.ſit in ꝓpōnibus,q̄ nō ſunt indiuidue.i.imediate,ſi accipiat̃ ꝓpriū mediū,vnde ſit ſyll̄s,nō pōt eſſe vtraſqꝫ ꝓpōnes eſſe falſas,ſed ſolū maiorē.Et exponit,qd nōiet propriū mediuꝫ.Ex quo.n.ꝓpoſitio,cuius ꝯtria ſyllogiꝫat̃ eſt mediata,opꝫ q̄ ꝑdicatū ſyllogiꝫetur de ſubō per aliqd̄ mediū.Pōt ergo illud idē mediū accipi ad ꝯcludēdū oppoſitū,puta,hec eſt ꝓpō mediata,oīs triāgulus hꝫ tres angulos eq̄les duob⁹ rectis.Mediū aūt per qd̄ ſyllogiꝫat̃ ꝑdicatū de ſubiecto eſt,figura hn̄s triāgulū extrinſecū,eq̄lē duobus itrīſecis.ſibi oppoſitis.
E Si ergo volumus probare,q̄ nullus triāgulus hꝫ tres angulos eq̄les duob⁹ rectis,ꝑ idē mediū,erit ſyll̄s falſi
2. tatis per ꝓpriū mediū.Et iō dicit,q̄ mediū ꝓpriū eſt,ꝑ qd̄ ſit ſyll̄s ꝯtradictionis,ideſt ad oppoſitū,puta in ꝓ
3. dicto exēplo.Sit.a.triāgulus,habere tres.b.mediū.c.ſit figura talis.In ꝑma aūt figura,neceſſe eſt minorē eē
4. affirmatiuā,⁊ iō opꝫ,q̄ illa que erat minor ī ſyllo̅ vero,maneat nō ꝯuerſa nec trāſmutata in ſuā oppoſitā.in ſyllogiſmo falſitatis.Un̄ opꝫ,q̄ ſemꝑ ſit vera.Sed maior ꝓpō veri ſyll̄i ꝯuertit̃ in negatiuaꝫ ꝯtriā,⁊ iō opꝫ,q̄ maior ſit falſa.Puta ſi dicamus,nulla figura hn̄s ⁊c̃.habet tres ⁊c̃.oīs triāgulus eſt figura ⁊c̃.℄ Deinde cuꝫ dicit.

℄ Idē efficietur,⁊ ſi mediū alia ex ſerie fuerit ſumptū,ceu.d.ſi in toto ſit.a.⁊ de oī.b.predicetur.Etenim.d.b.quidē intacta maneat ꝓpoſitio,altera v̄o vertat̃ neceſſe eſt.Quib⁹ efficitur,vt illa quideꝫ perpetuo vera,hec autem ſemper falſa ſumatur.Atqꝫ talis error concurrit cum eo qui per medium efficitur proprium,ac fere idem eſt.

℄ Silr̃ aūt eſt,⁊ ſi ex alia ordinatione accipiat̃ mediū,vt.d.quāuis in toto.a.ſit:⁊ de.b.predicet̃ oī.Neceē.n.ē q̄ qdē.b.d.ꝓpōnē manere,alterā āt ꝯuerti.Quare hec qdē ſꝑ vera:illa v̄o ſemꝑ falſa.Et fere hmōi deceptio ca

dem est ei, que fit per proprium medium.

F ℂ Ostẽdit, quo mõ fit p̄dictus syll's per mediũ extraneũ (Expo. p̄me) ꝛ nõ ꝓpriũ, sed sile ꝓprio. Et dicit, ꝙ silr syllogizabit̃, si mediũ accipiat̃ ex alia ordinatione. Puta si .a. demõstretur de .b. per .c. ꝛ accipiamus in syll'o falsitatis medium non .c. sed .d. ita tñ ꝙ .d. etiã ꝯtineat̃ sub .a. vlr, ꝛ p̄dicetur vlr de .b. puta, si accipiamus pro medio figurã ꝯtẽtã tri- 2 bus lineis rectis. Quia hic etiã necẽ est minorẽ ꝓpõnẽ .s. d.b. manere, sicut erat in syll'o ꝯcludente ver̃, qui͂s per ꝓpriũ mediũ. Maiorẽ aũt propõnẽ necesse est trãsmuta- 3 ri in ꝯriã, ꝛ iõ semp minor erit vera, ꝛ maior semper erit falsa. Et quãtũ ad modũ arguẽdi, ista deceptio est simi- (Ult.) lis ei, que fit per ꝓpriũ medium. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Si ṽo non per mediũ propriũ extruit̃ rõcinatio, cũ hoc tale est, vt ipsi quidem subijciat̃ a. de nullo ṽo dicatur .b. tum ambas ꝓpositiones falsas esse necesse est. Etenim mõ cõtrario sunt sũmẽde, si rõcinatio fieri debeat. At si hoc modo sumantur, ambe sane vertẽtur in falsas, veluti si .a. quidẽ cuilibet insit .d. ipsum aũt .d. nulli cõpetat .b. His enim versis rõcinatio fiet, ꝛ ambe ꝓpõnes erunt (vt diximus) false. Cũ ṽo mediũ, ceu .d. nõ subijcitur ipsi .a. tum .a.d. qdẽ ꝓpositio erit vera, q꜡ .d. nõ erat in .a. d.b. ṽo falsa: qm̃ si esset vera: conclusio etiam esset vera. At erat falsa.

ℂ Si ṽo nõ p ꝓpriũ mediũ fiat syll's: cũ qdem sub .a. sit medium, in .b. aũt nullo est, necẽ est vtrasq꜡ falsas eẽ. Recipiende .n. vtiq꜡ eꝯrio sunt ꝙ̃ se hñt ꝓpõnes, si ds syll's fieri. Si c .n. acceptis vtreq꜡ fiũt false, vt si .a. qdẽ i toto .d. d. autẽ in nullo .b. Cõuersis .n. his, syll's qdẽ erit: ꝛ vtreq꜡ ꝓpositiones false. Cum ṽo nõ fit sub .a. medium, vt .d. que quidẽ est .a.d. vera erit: que ṽo est .d.b. falsa, quia si esset vera, ꝛ conclusio esset vera. Sed erat falsa.

G ℂ Ostẽdit, quo mõ fit syll's falsitatis p mediũ extraneum (Expo. p̄e.) ꝛ dissimile ꝓprio. Põt aũt hoc mõ mediũ accipi, vt cõtineatur vlr sub .a. ꝛ de nullo .b. p̄dicet̃. Et in h̃ casu opor- 2 tebit vtrasq꜡ ꝓpõnes esse falsas. q꜡ oportebit ad hoc, ꝙ fiat syll's in p̄ma figura, accipe propõnes eꝯrio, vt .s. accipiamus maiorẽ negatiuã, ꝛ dicamus, nullũ .d. est .a. ꝛ minorẽ affirmatiuam, ꝛ dicamus, oẽ .b. est .d. ꝛ sic patet vtrasq꜡ esse falsas. Et hec qdẽ habitudo terminoꝝ inueni- 3 ri nõ põt in ꝯuertilibus, sicut in subto ꝛ passione, que p aliqd mediũ de subo ꝯcludit̃. Manifestũ est .n. ꝙ nõ po- H test accipi aliqd de quo passio vlr p̄dicet̃, qd a subo vlr remoueatur. Sed hec habitudo põt inueniri, qñ propõ 4 est mediata, ex hoc ꝙ supius genus vel passio supior is generis p̄dicatur de vltima specie. Puta si dicamus, ois hõ est viuus. Viuũ enim põt ꝯcludi de hoie per mediũ, I qd est aial. Si ergo accipiamus aliqd de quo viuũ vniuersaliter p̄dicetur, sicut est oliua, que vere remouet̃ ab hoie vlr, erit habitudo terminoꝝ quam querimus. Hec enim erit falsa, nulla oliua est viua, ꝛ minor erit silr falsa, ois hõ est oliua, ꝛ silr cõclusio erit falsa, nullus hõ est 5 viuus, qd est ꝯriũ ꝓpositioni vere mediate. Contingit etiã maiorẽ esse verã, ꝛ minorẽ esse falsaꝫ. Puta si accipiemus pro medio, aliquid qd non cõtineatur sub .a. puta lapidem. Tunc .n. maior, que est .a.b. erit vera .s. nullus lapis est viuens, q꜡ lapis non ꝯtinetur sub viuo, sed minor erit falsa .s. ois hõ est lapis. Si .n. esset hec vera, prima existe falsa, sequeret̃, ꝙ ꝯ esset vera, cũ tñ dictum sit, ꝙ sit falsa. Nõ aũt põt esse econuerso, ꝙ minor sit vera si (Ult.) sit mediũ extraneũ, q꜡ mediũ extraneũ non poterit vniuersaliter p̄dicari de .b. Opꝫ aũt semper minorem affirmatiuam accipere im p̄ma figura. ℂ Deinde cũ dicit. (Minor in p̄ma figura.)

ℂ Cum aũt per mediã figurã fit error, tũ fieri nequit, vt ambe ꝓpõnes tote false sumantur. Nam cũ .b. subijcitur ipsi .a. fieri nõ põt: vt quicquã vnquã alteri cuilibet: alteri nulli cõpetat: sicut ꝛ antea diximus. Altera tñ ꝓpositio falsa: ꝛ vtrauis etiã sumi potest. Nã si .c. tã .a. ꝙ̃ .b. cuilibet inest: si idipsum cuilibet quidẽ .a. nulli ṽo .b. competere dixeris. a.c. quidem erit vera: altera ṽo falsa. Rursus si ipm .c. nulli qdẽ .a. cuilibet ṽo .b. cõpetere dixeris .c.b. quidẽ erit vera .a.c. auteꝫ falsa. Si igitur deceptionis rõcinatio fit negatiua: dictum est qñ: ꝛ ex quibus ipsa deceptio erit.

ℂ Sed per mediã figuras facta deceptione: vtrasq꜡ quidẽ nõ ꝯtingit falsas esse propositiones totas. Cũ eni sit .b. qdẽ sub .a. nihil cõtingit in hoc oĩ quidẽ: in illo aũt nullo esse: sicut dictũ est prius. Altera ṽo falsa põt esse: ꝛ quecũq꜡ cõtingit. Si eniꝫ .c. ꝛ in .a. ꝛ in .b. est, si accipiat̃ .c. in .a. quidẽ eẽ: in .b. ṽo nõ eẽ: q qdẽ est .a.c. vera erit: altera aũt falsa. Iteruꝫ aũt si in .b. quidẽ accipiatur .c. esse: in .a. auteꝫ nullo: que quidẽ est .c.b. vera erit: altera aũt falsa. Si quidem igitur sit priuatiuus deceptionis syll's, dictũ ẽ qñ, ꝛ p q̃ erit deceptio.

ℂ Ostẽdit, quo mõ fit syll's ignorãtie negatiuus in secun- K da figura. Et dicit, ꝙ non põt ꝯtingere in scõa figura, ꝙ (Expo. p̄me.) vtraq꜡ ꝓpõ sit falsa totalr. Si .n. debeat ꝯcludi hec fal- 2 sa. nullũ .b. est .a. ꝯriã vere, opꝫ ꝙ .a. vlr p̄dicet̃ de .b. Vñ nõ poterit aliqd inueniri, qd vlr predicet̃ de vno, ꝛ vlr neget̃ de altero, sicut supra dictũ est, cũ agebatur de syl- (Lec. p̄nte.) logismo ignorãtie in imediatis. Põt tñ altera tñ esse to- 3 taliter falsa, q̃cũq꜡ sit illa. Et manifestat p̄, in scõo mõ secũde figure, in quõ maior est affirmatiua ꝛ minor nega- 4 tiua. Sit ergo mediũ, sic se hñs ad extrema, vt vlr p̄dicetur de vtroq꜡, sicut vlr viuũ de aiali predicat̃ ꝛ de hoie. L Si ergo accipiat̃ maior affirmatiua vt dicam[9], oẽ aial est viuũ, ꝛ accipiat̃ minor negatiua, vt dicat̃, nullus hõ est viu[9], maior erit vera ꝛ minor falsa, ꝛ ꝯ falsa. Silr etiã 5 si accipiamus in p̄ mõ scõe figure maiorẽ negatiuã, vt si dicamus nullũ aial est viuũ, ꝛ minorẽ affirmatiuã, vt dicamus, ois homo est viuus, erit maior falsa, ꝛ minor vera, ꝛ cõclusio falsa. Et his dictis, epilogando concludit (Ult.) dictum esse, qñ ꝛ per que possit fieri deceptio, si syllogismus deceptiuus sit priuatiuus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sed si affirmatiua fit: cũ p mediũ quidem extruit̃ ꝓpriũ, fieri nõ põt, vt ambe ꝓpõnes sint false. Necesse est eniꝫ itacta maneat ipsa .c.b. si rõcinatio fieri debeat: queadmodum ꝛ antea diximus. Quare semp erit .a.c. propositio falsa. Hec est enim ea que vertitur.

¶ Si vo sit affirmatiuus: tunc qdē per pprīū mediū impossibile vtrasqz esse falsas. Necesse enim est que est. b.c. manere: siquidez erit syll's sicut dictum est prius. Quare. a.c. semper erit falsa. Hec enim est econuersa.

A ¶ Ondit, quo mō fiat affirmatiuus syll's deceptionis in ppōnibus mediatis. Et p°, qñ fit p pprīū mediū. Scdo. qñ fit p mediū sile pprio, ibi [Silr aūt ⁊ si ex alio ⁊c.] Tertio, qñ fit p mediū extraneū, ibi [Cū vo fit p nō proprīuz.] Dicit ergo p°, q si fiat syll's deceptionis affirmatiuus in ppōnib⁹ mediatis, si accipiat̃ propriū mediū, vt supra expositū est, impoi'e est, q vtraqz sit falsa. Quia cū talis syll's nō possit fieri nisi in pma figura, vtraqz existente affirmatiua, necesse est, q minor ppō maneat hoc mō, sicut erat in vero syll'o. Vñ oportebit maiorē ppōnē esse mutatā. s. de negatiua in affirmatiua, ⁊ oportebit q sit falsa. Puta si velimus concludere, q ois hō sit quantitas, qd est ꝯrīū huic, nullus hō est quātitas, cui⁹ pprīuz mediū ē subā, accipiem⁹ istā falsaz, ois subā ē quātitas, ⁊ hāc veram, ois homo est subā. ¶ Deinde cum dicit.

Expo.p°. 2° 3°

¶ Idē efficietur: ⁊ si ex alia serie mediū ipsum sumat̃: sicut ⁊ in errore diximus negatiuo. Etenīz. d.b. propō maneat. a.d. vertatur necesse est. Atqz hic error conuenit cū priore.

¶ Similiter autē ⁊ si ex alia ordinatione accipiatur medium sicut dictum est ⁊ in priuatiua deceptione. Necesse est enim que quidē est. d b. manere: que vo est. a.d. conuerti. Et hec deceptio est eadem priori.

B ¶ Ostendit, quo modo fit syll's ignorātie, qñ accipit̃ medium nō pprium, qd nō sit eiusdē ordinis, sed ex alia coordinatione. Puta si dicerē. Oē agens est quātitas, ois hō est agēs, ergo ois hō est quantitas. Opz. n. minorem manere, maiorē aūt mutari de negatiua in affirmatiuā. Unde ⁊ hec deceptio silis est priori deceptioni, sicut dicebatur in syllogismo priuatiuo. ¶ Deinde cum dicit.

Expo.p°. 2. Silr.

¶ Sed cum nō per proprīū rōcinatio conficitur mediū: si. d. quidē collocatur sub. a. ppositio quidē. a.d. erit vera. d.b. autē falsa. Fieri nāqz pōt: vt. a. cuidā insit: cuidaz non insit: quoꝝ neutrū sub altero collocatur. Sin vo d. nō subijcit̃ ipsi. a. tum. a.d. quidē semp est falsa: quippe cū affirmatiuaz eam esse oporteat. d.b. vo fieri pōt: vt nunc vera: nūc falsa sumatur. Nihil. n. vetat: vt. a. quidē nulli. d. competat. d. vo cuilibet insit. b. Aial. n. nulli scie competit. At scia musice cuilibet inest. Neqz rursus prohibet quicq̃z: vt neqz. a. cuiquā. d. neqz. d. cuiquā insit. b. Pz igitur fieri posse: vt ambe atqz altera sit falsa: cū mediuz non collocatur sub. a. Perspicuū igitur est: quot modis per ratiocinationē error: ⁊ per que fieri pōt circa propōnes vacantes medio: ⁊ itē eas que demonstrari possunt.

Vide i anno.

¶ Cum vo sit nō p propriū: siquidē sit. d. sub a. hec quidē erit vera: altera autē falsa. Pōt eni. a. in pluribus eē: q nō sunt subinuicē. Si vo nō sit. d. sub. a. hec qdē semp manifestuz est quoniā erit falsa: affirmatiua enim accipitur. Que vo est. d.b. cōtingit verā ⁊ falsam. Nihil eniz prohibet. a. qdē in. d. nullo eē. d. aūt in omni. b. vt aial: sciētia: musica. Nō aūt iterum neqz. a. in nullo. d. neqz. d. in nullo. b. Manifestū igitur est: qm̄ cum nō sit mediuz sub. a. ⁊ vtreqz pnt false esse: ⁊ quecunqz contingit. Quot quidē igit̃ modis: ⁊ p que possunt fieri per syllogismum deceptiones: ⁊ in his que sunt sine medio: ⁊ in his que sunt p demonstrationem manifestum est.

¶ Ostēdit qūo fiat syll's deceptionis affirmatiuus p medium extraneū, ⁊ dicit q si accipiat̃ tale, medium extraneum qd ꝯtineat̃ sub maiori extremitate: tūc maior erit vera, ⁊ minor falsa. Pōt enim. a. q est maior extremitas de plibus vl'r pdicari q nō sunt subinuicē, puta habitus de grāmatica ⁊ vtute. Hec. n. est mediata, nulla grāmatica est vtus. Possumus g ꝯcludere ꝯrīū hui⁹. s. ois grāmatica est vtus p aliqd mediū qd ꝯtineatur sub vtute, ⁊ tūc maior erit vera, ⁊ minor falsa. Puta si dicamus. ois tēperātia est vtus ois grāmatica ē tēperātia. g ois grāmatica est vtus. Si vo accipiat̃ aliqd mediū qd non sit subā, maior semp erit falsa. q accipit̃ affirmatiua. Sed minorē ꝯtigit eē cū hac qñqz qdē falsaz, ⁊ tūc ambe erūt false, puta si dicamus. ois albedo est vtus: ois grāmatica est albedo. g ⁊c. Qñqz aūt pōt esse vera. Nibil. n. phibet sic se hñtibus terminis. q. a. remoueat̃ ab oi. d. ⁊. d. sit in oi. b. Sicut est in terminis his. aial: sciētia: musica. Aial. n. qd est maior extremitas remouet̃ vl'r ab oi scia. vñ hec que sumit̃ vt maior in syll'o ignorātie. ois scia est aial. est falsa. Minor vo. s. ois musica est scia est veraisz g fiat ꝯrīa negatiue vere mediate. Cōtingit ēt q. a. sit in nullo. d. ⁊. d. in nullo. b. vt dictū est. Sic igitur pz q qñ mediuz nō ꝯtinet̃ sub maiori extremitate pnt esse vtreqz false: ⁊ altera earū q̄cūqz cōtingit, q maior ⁊ minor pōt esse falsa. maior aūt nō pōt esse vera, sic se habētibus terminis, vt supra dictū est. ¶ Ultimo aūt epilogādo ꝯcludit manifestū eē ex pdictꝭ q̄t modis, ⁊ p q̄s ppōnes veras vel falsas, pnt fieri deceptiōes p syll'm, tā i ppōnib⁹ imediatis, q̄z in ppōnib⁹ mediatis q demrātione probātur.

C Expō.p°. 2. 3. 4. 5. D 6. 7. Silr.

¶ Manifestum est ēt si sensus quispiaz defuerit necessario ⁊ sciētiam aliquam deesse: quā quidem consequi non possumus.

¶ Manifestū aūt est: ⁊ si aliquis sensus defecerit: necesse est ⁊ sciētiam aliquam deficere quā impossibile est accipe. LECTIO. XXX.

Tex.c.33.

E Ostq̃z Phs determinauit d ignorātia dispōnis q fit p syll'm, hic determinat de ignorantia simplicis negōnis q fit absqz syll'o. Et p° ondit in qb⁹ habeat̃ talis ignorātia ex necessitate. Scdo pbat ppo[m]. ibi [Sigdē addiscimus ⁊c.] Dicit g p° q si alicui deficiat aliqs sensus, puta visus aut auditus. neće ē q deficiat ei scia pprīorū sensibiliū illi⁹ sensus. Puta si cui dficit sensus visus, neće est q deficiat ei scia de colorib⁹. Et sic hēbit ignorātiam negōnis de colorib⁹, oino ignorās colorē. Sz h itelligēdū est qñ nunq̃z habuit sensuz visus, sicut pz i ceco nato. Siqs. n. amittat visuz q̄uē habituz, nō oz pp h q careat scia coloꝝ, q ex his q̄ pus sensit remanet i eo coloꝝ memoria. Cōtigit aūt de aliqb⁹ reb⁹ hēi ignorātiā negōnis. q̄ n̄i cognosci pnt p sensuz quē hēmus, sicut si aliqs ha-

Expo.tex.

bens visuz semp fuisset i tenebris, careret qdē scia colorū, sz nō ex necitate, qz posset accipe sentiēdo colores, qđ
Cur dicit impossibile est accipere. nō ɔtigit in eo q caret sensu visus. Et ideo addit qꝫ ipole est accipe, qz videlz ille qui caret potētia visiua, non pōt ēt percipere cognitionem colorū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sigdē discimus, vel iductiōe: vel demonstratione. Est aūt demōfatio qdē ex vlibus, inductio vō ex pticularibus. Fieri vō nō pōt vt vlia pcipiant, nisi p inductionē: qm̄ ꝛ ea q̄ abstracta dicunt: erunt per inductionez nota: si qs nota voluerit facere: inesse inquā nōnulla gn̄i cuiqz: ꝛ si nō sepabilia sunt: ꝛ vnūquodqz est tale. Inductionē autē eū q sensu caret ɔficere: vnū eoꝝ eē ɔstat, que nullo pacto fieri pñt. Ipsoꝝ nāqz singulariuz est ipse sensus. Nō.n. fieri pōt vt ipsoꝝ accipiat sciētia. Neqz enim ex vlibus absqz inductione: neqz per inductionem sine vi sentiendi.

Vide i anno. ¶ Sigdē addiscim⁹: aut p inductionē, aut p demōstrationē. Est aūt demōstratio qdē ex vlibus: inductio aūt ex his que sunt ꝺm partem. Impossibile est aūt vlia speculari nisi p
Vide i anno. inductionē: qm̄ ꝛ que ex abstractione dicuntur, est p inductiones nota facere: qz insunt i vnoquoqz genere q̄dam: ꝛ si nō separabilia sint: ꝺm qꝫ hmōi vnūquodqz est. Inducere aūt nō habētes sensum ipossibile est. Singulariū sensus est enim. Nō enim ɔtingit accipere ipsoꝝ sciam. Neqz.n. ex vlibus est sine inductione: neqz p inductionē sine sensu.

G ¶ Probat ppo^m. per hoc qꝫ duplex est modus acqrendi
Expo. p. 2. sciam. Unus qdē p demōstrationē, alius aūt p inductio
Lec. p^e expo. p^t 2^e. nē, qđ ēt i pn^o huius libri positū est. Differūt aūt hi duo modi, qz demōfatio pcedit ex vlibus. Inductio aūt pcedit ex pticularibus. Si g̃ vlia ex qbus pcedit demōfatio cognosci possent absqz inductiōe, seqret qꝫ hō posset ac
3. cipere sciam eoꝝ quoꝝ nō hꝫ sensum. Sed ipole est vlia speculari absqz iductione. Et h̄ qdē in reb⁹ sensibilibus est magis manifestū: qz in eis p expiētiā quā habemus circa singularia sensibilia. accipimus notitiā vlez. sicut
Lec. p^e. ex. h. manifestat in p̄ meta. Sed maxime vi h̄ dubiū in his q̄
H dicunt ꝺm abstractionē sicut i mathematicis. Cū. n. ex
Circa pn^m. periētia a sensu ortū habeat, vt dī in p̄ meta. vī qꝫ hoc locum nō habeat in his q̄ sunt abstracta a mā sensibili. Et ideo ad hoc excludēdū dicit qꝫ ēt ea que dicūtur ꝺm abstractionē ɔtingit nota facere per inductionē, qz in vnoquoqz gn̄e abstractoꝝ sunt q̄dā pticularia q̄ non sunt separabilia a mā sensibili, ꝫ qꝫ vnūqđqz eoꝝ est h̄. Quāuis. n. linea ꝺm abstractionez dicat linea in cōi, tn̄ hec linea q̄ est in mā sensibili, inquātū est indiuiduata, abstrahi nō pōt, qz idiuidatio eius est ex hac mā. Non aūt manifestant nobis pn̄ abstractoꝝ ex quibus demōstratiões in eis pcedūt nisi ex pticularibus aliqbus que sensu pcipimus. Puta ex hoc qđ videmus aliqđ totū singulare sensibile iducimur ad cognoscēdū qd est totuz ꝛ pars ꝛ cognoscimus qꝫ oē totū ē maius sua parte ɔsiderādo hoc in plibus. Sic igit vlia ex quibus demōstratio pro
4^e cedit nō sunt nobis nota nisi per inductionē. Hoies aūt carētes sensu aliquo nō pñt inductionē facere de singu
5 laribus ptinētibus ad sensum illū, qz singulariū ex quibus pcedit inductio est solū cognitio sensus. Unī opꝫ qꝫ
6. oino sint hō singularia ignota. qz nō ɔtingit. qꝫ aliqs carēs sensu accipiat taliū singulariū sciaz, qz neqz ex vlib⁹ pōt demōstrare sine iductione. per quā vlia cognoscan
Vbi. tur, vt dictū est, neqz p inductionē pōt aliqd cognosci sine sensu q est singulariū ex qbus pcedit iductio. ¶ Est
I aūt ɔsiderādū qꝫ p v̄ba Phi q̄ hic iducunt excludit duplex positio. Prima qdez est pō Platonis q ponebat qꝫ
Opi. Platonis falsa. nos habebamus sciam de rebus p spēs pticipatas ab ideis. Qđ si esset veꝝ vlia fierēt nobis nota absqz inductione, ꝛ ita possem⁹ acqrere sciam eoꝝ quoꝝ sensuz nō
Lec. vide. c. 42. habemus. Unī ꝛ hoc argumēto vtit Ar. ɔ̄ Platonē in
Opi. alia falsa. fine pmi meta. Scđa est pō dicētiū qꝫ possumus i hac vita cognoscere subas sepatas, itelligēdo qditates eaꝝ, q̄ tn̄ per sensibilia q̄ cognoscimus, q̄ ab eis oimode trāscēdunt cognosci nō pñt. Unī si ipse cognoscerent ꝺm suas essentias, seqret qꝫ aliqua cognoscerent absqz inductione ꝛ sensu. Quod Phs hic negat: etiam de abstractis.

¶ Omnis autē ratiocinatio tribus ex terminis constat. Atqz alia est affirmatiua, q̄ qdez ostendere potest. a. cōpetere ipsi. c. ex eo qa a competit ipsi. b. ꝛ. b. competit ipsi. c. alia est negatiua: que qdem alteram propositionez hꝫ affirmatiuam: alteram negatiuam.

¶ Est autē ois syllogismus p tres terminos. Lec. 34.
Et hoc qdē demonstrare pole est: qm̄ est. a. i c. propter id quod est in. b. ꝛ hoc in. c. Sz priuatiuus est alteram quidem propōnem habens quoniam est aliud in alio: alterā autez quoniam non est.

LECTIO. XXXI.

Ostq̄ Phs determinauit de syllogismo demōstratiuo ondēs ex qbus ꝛ q̄lib⁹ pcedat, ꝛ in qua figura demonstrationis fieri pñt. hic inquirit vtrū demōstrationes possint in infinitū pcedere. Et p̄ mouet qōnez. Scđo
Lec. sequē. determinat eā. ibi [Qđ qdē igit nō ɔtingit media ꝛc.] Circa p^m duo facit. Primo pmittit q̄dā antecedētia que sunt necessaria ad intellm qōnis. Secūdo mouet qōnē.
K ibi [Sic igit. c. huiꝰ ꝛc.] Circa p^m duo facit. Primo pmittit de forma syllogistica, quaz opꝫ in demōstrationibus obseruare. Scđo resumit qualis debeat esse demōstrationis mā. ibi [Manifestū igitur est qꝫ pn^o.] Circa
Expo. p^e. p^m tria tāgit. Quoꝝ p^m est cōe omni syllogismo: s. qꝫ ois syllus est per tres terminos, vt manifestū est in libro prio
L rum. Scđm aūt ptinet ad syllm affirmatiuuz, cuius for
Lib. p^o c. 3. 2. ma talis est qꝫ cōcludit. a. esse in. c. pp id qđ. a. est in. b. ꝛ b. est in. c. ꝛ hec est forma syllogistica in prima figura in qua sola pōt ɔcludi affirmatiua vlis, q̄ maxime q̄rit in
Vbi. demōstrationibus. Tertiū est qđ ptinet ad syllm negatiuum q de necessitate vnā ppōnē hꝫ affirmatiuā, aliam
Primo prio. c. 4. 5. aūt negatiuā, differēter tn̄ in p^a figura, ꝛ in scđa, vt pꝫ p ea que in libro priorum sunt ostēsa. ¶ Deide cum dicit.

¶ Patet igit hec esse pncipia: ꝛ ea q̄ suppositiones dicūtur. His. n. sumptis necesse est demōstrare. a. per. b. mediū: ipsi cōpetere. c. Et rursus. a. p mediuz aliud: ipsi inesse. b. Et itē. b. per aliud quippiam, ipsi competere. c.

¶ Manifestum igitur est qꝫ principia, ꝛ dicte suppositiones he sunt. Accipientes enim hoc: sic necesse est demonstrare: vt quia. a. sit in. c. per. b. Iterum autez quia. a. sit in. b. per

aliud

aliud medicum:⁊.φ.b.sit in.c.similiter.

A ¶ Resumit que sit mã demonstrationũ. Et circa hoc tria facit. Primo.n.ꝓponit mãz. Scdo ondit drĩam huius mãe ad mãz syllĩ dialectici.ibi[Scdm qdem igit opinationẽ.] Tertio drĩaz positã mãifestat.ibi[Hz aũt sic se.] Dicit g̃ pmo φ cũ syllogism⁹ hẽat tres terminos ex qb⁹ formant due ꝓpõnes ꝯcludẽtes tertiã: manifestũ ẽ

Expo. l'e. φ he ꝓpõnes ex qbus ꝓcedit in syllogismo demratiuo fz formã pdictã: sunt pn̄a ⁊ suppõnes de qbus in pcedẽtibus dcm̃ est. Qui.n.accipit hmõi pn̄a: sic demõstrat p

Lec. 5. 2. Sit. ea sicut expositũ est in forma syllogistica. vt.s.q2.a.sit in .c.pbat p.b.⁊ si ꝓpositio.a.b.sit iterũ mediata.φ.a.sit in.b.demõstrat p aliqd mediũ:⁊ simile est si ꝓpositio minor.s.b.c.sit mediata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igit ꝓbabilr solũqz differẽdi mõ rõcinari volum⁹:id tm̃ vt pz ꝯsiderãdũ est:si rõcinatio:ex q̃ maxime ꝓbabilibus verisimilibusqz ꝯficit. Atqz si p a.b. ꝓpositionẽ:q̃ qdẽ:tã ẽt si vere nõ vacat medio:videt tñ eodẽz vacare rõcinationẽ qspiaz fecerit:his est vt ad differẽtẽ ptinet rõcinatus. Sin v̇o nõ illo pacto: sz ad v̇itatẽ rõcinatiões extruere libet:tuz id ꝯsiderãdũ est:vt ex hisce q̃ cõpetunt:rõcinatio semper ꝯficiatur. Res aũt ita sese habet.

¶ Scdz qdẽ igit opionẽ syllogizãtib⁹:⁊ soluz dialecticecmanifestuz ẽ φ hic solũ intẽdẽdũ sit:ex qb⁹ ꝯtingit v̇isimilis fiat sylls:q̃re ⁊ si ẽ aliqd in v̇itate coꝝ q̃ sũt.a.b.mediũ.videt ãt nõ p hoc syllogiçãs:syllogiçat⁹ ẽ dialectice. Ad v̇itatẽ aũt ex his q̃ sunt opz intendere.

B Expo. l'e. ¶ Ondit drĩã ad pdicta drĩam inter syllm demõstratiuũ ⁊ syllm dialecticũ. q2 enim sylls dialectic⁹ ad hoc tẽdit: vt opinationẽ faciat: hoc solũ est de intẽtione dialectici: vt pcedat ex his que sunt maxime opinabilia:⁊ hec sũt ea que videnť:vel plurib⁹:vel maxime sapiẽtib⁹. Et iõ

2. si dialectico in syllogiçãdo occurrit aliq̃ ꝓpositio q̃ fm rei v̇itatẽ hẽat medium:p qd possit ꝓbari:sz tñ non videať hre mediũ,sed ꝓpter sui ꝓbabilitatẽ videať per se nota:h̃ sufficit dialectico:nec inqrit aliud mediũ:lz ꝓpõ sit mediata:⁊ ex illis syllogiçãs sufficiẽter perficit dialecticũ syllogismũ. Sz sylls demonstratiuus ordinať ad

Sit. C sciam veritatis.ideo ad demõstrationem ptinet vt procedat ex veris que sunt fm rei veritatẽ immediata. Et si occurrit ei mediata propositio,necesse est φ ꝓbet eaz p mediũ ꝓpriũ,quousqz deueniat ad imediata,nec est contentus ꝓbabilitate ꝓpositionis. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Qm̃ est id qd de alio non p accñs pdicať: atqz p accñs dico:veluti cũ dicim⁹:nõnũq̃ albũ illd hoiem esse:non pinde dicẽtes atqz cũ dicimus hominẽ eẽ albũ. Homo náqz q non ẽ aliđ quicq̃z:est album. At albũ est homo:q2 accidit homini vt sit album. Sunt igitur nonnulla talia:vt per se predicenť.

Vide in textu. ¶ Hz aũt se sic. Qm̃ aũt est φ ipsum qdez de alio pdicať nõ fm accñs. Dico aũt fz accñs: vt albũ aliqñ illđ dicimus hoiem eẽ nõ similiter dicẽtes ⁊ hoiez album. Nõ qdẽ.n.cum non alteꝝ aliqd sit:albũ est:albũ aũt qm̃ accidit homini esse album. Sunt igitur quedaz huiusmodi que fm se predicantur.

D Expo. l'e. 2. ¶ Manifestat qd dixerat dicẽs,φ hoc dcm̃ est φ demõstrator ad v̇itatem ex his que sunt ꝓcedit,sic se hz vt dicet. Inuenit.n.aliqd qd de alio pdicat,nõ fm accñs.⁊ exponit p affirmatiuã.dicens qd pdicet fm accñs. Dupl'r.n.aliqd pdicat fm accñs. Uno mõ qñ subm pdicat

Dupl'r aliqd pdicat. fm accñs 3. de accñte,puta cum dicimus albũ est hõ. Alio mõ dissimilr qñ accñs pdicat de subõ,sicut cum dr̃ homo est albus. Et differt hic modus a pmo.qm̃ hic qñ accñs pdi

4. cať de subõ.dr̃ hõ est albus:nõ q2 aliqd alteꝝ sit albuz, sz q2 ipse hõ est albus,⁊ tñ est ꝓpositio p accñs. q2 albũ nõ ꝯuenit homini fz ꝓpriã rõnẽ. Neqz n.poniť in diffinitione ei⁹,neqz ecõuerso. Sz qñ dr̃ albũ est homo.non

E dr̃.q2 eẽ hoiez insit albo,sz q2 esse hoiez inest subõ albi, cui.s.accidit esse albuz. Ũn hic modus est magis remo

Alei. tus a pdicatione per se,q̃z primus. Sũt aũt q̃dam que neutro istoꝝ modoꝝ p accñs pdicanť:⁊ ista dñr per se. Et talis sunt ex qb⁹ demõstrator ꝓcedit. Sed hoc dialecticus nõ reqrit. Et iõ questio que ita ꝓponiť de hmõi q̃ per se pdicanť.nõ hz locuz in syllogismis dialecticis.sz solũ in syllogismo demõstratiuo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sit itaqz.c.tale:vt ipz qdẽ nulli cõpetat rei .b.aũt huic competat primo: vt non sit inter ipsa mediũ vllum.⁊ rursus.d.ipsi.b.⁊.c.ipsi .d.⁊.f.identidem ipsi competat.e. Querendum est igitur si necesse est hoc stare:an fieri potest:vt in infinitum proficiscatur.

¶ Sit igit.c.hmõi φ ipz qdẽ nõ sit in alio:i h̃ aũt.b.sit pmo:⁊ nõ ẽ aliđ mediũ. Iteꝝ.f.in.c. sit similr ⁊ hoc in.b.nunqd igit hic necesse est stare:aut contingit in infinitum ire.

F ¶ Mouet qões intẽtas. Et circa hoc duo facit. Primo mouet qões in qbus locũ hñt. Scdo ondit in qb⁹ locũ nõ hñt.ibi[Sz in ꝯuertẽtib⁹ ⁊c.] Circa pmum duo facit. Primo mouet qões in demõstrationibus affirmatiuis. Scdo ondit φ he qões silr locũ hñt in demõstratiõib⁹ negatiuis.ibi[Silr aũt dico ⁊ in priuatiuis.] Circa pmum duo facit. Primo.n.mouet qões. Scdo ostẽdit ad qd hmõi qões ptineãt.ibi[Est aũt hoc intẽdere.] Circa pmum mouet tres qões fm tres terminos

G syllĩ. Et pmo mouet qõnem maioris extremitatis:vtrũ sit abire in infinitũ in ascẽdendo. Et in hac qõne supponiť vltimũ subm qd nõ pdicať de alio.⁊ alia pdicanť de

Mouet tres qões prima questio Expo. l. ipso. Sit g̃ hoc.c.⁊ in.c.pmo ⁊ imediate sit.b.⁊ in.b.sit .e.q̃si de eo vlr pdicatũ,⁊ iteꝝ.f.sit in.e.silr de eo vlr pdicatũ. Est g̃ qd vtꝝ iste ascẽsus alicubi stet,ita φ sit de-

Sensus l'e.q. uenire ad aliquid qd predicet de alijs vlr.⁊ nihil aliud predicetur de ipso. Aut hoc non sit necesse,sed cõtinget ascendere in infinitum. ¶ Secundo ibi.

¶ Rursus sit.a.q̃ de nihil p se pdicať. Atqz hoc ipsi pmo cõpetat.h.⁊ nulli priori medio cõpetat. Et.h.idẽtidem ipsi g.⁊.g.ipsi.f.⁊.f. ipsi cõpetat.e. Querim⁹ igit vtꝝ ⁊ huiusce ꝑfectiõis sit necessario status:an fine mõ sit sp abijcio. Atqz hoc tm̃ ab illo differt:qd illũ qdẽ est:fieri ne põt:vt qspiã si a tali incipiat:vt ipm qdem non insit cuiq̃z:aliđ aũt de ipso dicať v̇sus supa pgẽdo:fine fine semp ꝓficiscať. Hoc aũt ẽ:fieri ne pt:vt qspiã si in-

cipiat ab eo, de q̄ nihil dr̄: ipsum xo de altero p̄dicat̄; patetq̄z in inferiora semp hoc pacto proficiscat̄: nullusq̄z ei modus occurrat.

¶ Et iterū si de.a.q̄dē nihil p̄dicat̄ p se.a.āt in c.est p̄mo: mediū āt in nullo priori: ⁊ itē.c.sit in.i.⁊ h̄ in.b.nunq̄d ⁊ in h̄ stat̄ nec̄e ē: aut in hoc ɔtingit in infinitū abire. Differt aūt h̄ a priori: q̄m hoc q̄dē ē, nūq̄d ɔtingit iceptū ab h̄ q̄ in nullo est altero, s̄z aliō in illo: in sursuz in infinituz abire, alterū aūt iceptū ab h̄ q̄ ip̄m q̄dez de alio, de illo āt nihil p̄dicat̄, in deorsum intēdere: si ɔtingit in infinituz ire.

H 2ª questio ¶ Mouet q̄nē ex p̄te minoris termini: vtrū.s.sit ire in infinitū descēdēdo. Et in hac q̄ōne supponit̄ aliq̄ p̄mū p̄dicatū vl'e q̄ de alijs p̄dicet̄, ⁊ nihil sit vl'ius eo, q̄ p̄dicet̄ de eo.

Expo. p̄ᵉ. Sit ḡ.a.tale q̄ nihil de eo p̄dicet̄ sicut totū vl'e de p̄te.a.xo de.c.p̄dicet̄.⁊ p̄mo ⁊ imediate: ⁊.c.de.i.⁊.i.d̄ .b. Est ḡ q̄ vtrū necesse sit h̄ in.c.descēdendo stare, aut ɔtingat in infinitū ire.

Dr̄. Et ōndit ɔfiter d̄iam harū duarū q̄ōnum: q̄ in p̄ma q̄ōne q̄rebat̄, si aliq̄s icipiat a particularissimo subō q̄ nulli iest p modū quo totū vl'e est in p̄te: sed alia insunt ei: vtrū ɔtingat p̄cedere in infinitum ascēdēdo.

Dr̄us. 2. q̄ō Scd̄a q̄ō xo est, si aliq̄s incipiat ab vniuersalissimo p̄dicato q̄ predicet̄ de alijs sicut totum vl'e de parte, ⁊ nihil hoc modo p̄dicat̄ de illo, vtrū ɔtingat descendendo procedere in infinitum. ¶ Tertio ibi.

¶ Preterea q̄rēdū est: fieri ne pōt: vt si extrema sint finita, veluti si.a.cōpetat ipsi.c.⁊ iter ipsa sit mediū.b.ac iter.a.⁊.b.mediuz ēt aliō cadat, ⁊ iter hec rursus aliō, vtrū ⁊ in his ipsis sit in infinitū p̄cessio: an idip̄m fieri nequeat.

¶ Amplius media nunq̄d ɔtingit īfinita eē determinatis terminis. Dico aūt: vt si a.in.c.sit: mediū aūt ipsorū sit.b.ab ipso aūt.b.ad.a.alterum: s̄z horum alia: nūquid ⁊ hoc in infinitum contingit abire: aut impossibile est.

3ª questio ¶ Mouet tertiā q̄ōnē ex p̄te medij termini. Et in hac q̄stione supponunt̄ duo extrema.s.vniuersalissimum p̄dicatū, ⁊ p̄ticularissimū subz, ⁊ q̄rit̄ cū hoc, vtrū p̄sit eē infinita media, puta si.a.sit vl'issimū p̄dicatū.⁊.c.sit particularissimū subz, ⁊ iter.a.⁊.c.sit mediū.b.⁊ iter.a.⁊.b. iterū sit aliq̄, ⁊ silr̄ iter.b.⁊.c.⁊ horū ēt mediorū sūt alia media, inter ipsa.s.⁊ extrema, tam ascēdēdo q̄z descendendo. Est ergo questio vtrū hoc possit p̄cedere in infinitum, aut impossibile sit hoc. ¶ Deinde cum dicit.

t Expo. p̄ᵉ. 2ᵉ. Dr̄us. q.

¶ Idem ē aūt hoc ɔsiderare: ⁊ si demr̄ationes in infinitū p̄ficiscant̄: ⁊ si sit cuiuslibet demōstratio: an ad vtranq̄z partē finis occurrat.

Vide in annot. ¶ Est aūt hoc intendere idē esse ⁊ si demonstrationes in infinitū veniunt: ⁊ si est demōstratio omnis rei: aut adinuicez includant̄.

K Expo. t. ¶ Ōndit ad q̄d tēdāt hm̄ōi q̄ōnes, in q̄ declarat̄ q̄ hm̄ōi q̄ōnes p̄tinēt ad māz de q̄ nūc agit̄.s.ad demr̄atiōes. Dicit ḡ q̄ intēdere acq̄sitionē vtriusq̄ in istis q̄ōnib⁹. idē est ac si q̄rat̄. vtrū demr̄ationes p̄cedāt in īfinitū vel ascēdēdo vel descēdēdo. Ascēdēdo q̄dē ita q̄ q̄libet p̄pō ex q̄ demōstratio p̄cedit sit demōstrabilis p aliā priorē demōstrationē. ⁊ hoc est q̄ subiūgit. [⁊ si est demr̄atio oīs] .i.cuiuslibet p̄pōnis. Q̄ q̄dā existimātes: circa p̄n⁹ errauerūt. sic dr̄ in 4º meta. Descēdēdo aūt si ex aliq̄ p̄pōne demr̄ata ɔtingat iterū ad aliam demr̄ationē posteriorē p̄cedere. Et hoc est vnū membrū dubitatiōis. Si demōstratiōes in īfinitū p̄cedūt: vl' descēdēdo vl' ascendendo. Aliud aūt mēbrū dubitatiōis est, si demonstratiōes adinuicē terminant̄. ita.s.q̄ vna demōstratio ɔfirmet̄ p aliā ascēdēdo, ⁊ ex vna demōstratiōe p̄cedat alia descēdēdo, ⁊ h̄ vsq̄z ad aliquē terminū. ¶ Deinde cū dicit. 1. c. 3. 1. 3. b. c. 4.

¶ Silr̄ ⁊ d̄ rōcinatiōib⁹ negatiuis ⁊ p̄pōnib⁹ ē dōz: veluti si.a.nlli b.cōpetat: aut illi p̄mo inest: aut est aliquod medium cui priori non iest: atq̄z si sit.c.q̄ q̄ cuilibz cōpetit.b. Rursus.a.aut ipsi.c.primo: aut alij priori nō iest: q̄ q̄dez cuilibet cōpetit.c.⁊ in his enim: aut infinita sunt ea q̄bus nō inest prioribus ip̄m a.aut finita. modusq̄z tandem occurrit.

¶ Silr̄ aūt dico ⁊ in priuatiuis syllogismis ⁊ p̄positionibus: vt si.a.nō inest nulli.b.prior: aut aliq̄d ifra: cui priori nō iest.a.vt ipsi.i.q̄ est in omni.b. Et iterū hoc ēt in alio priori: vt si.c.est q̄ sit in omni.i. Et nāq̄z in his: aut īfinita sūt in q̄bus nō inest priorib⁹: aut statur.

¶ Ōndit q̄ p̄dicte dubitatiōes hn̄t locū ēt in demr̄ationibus negatiuis, q̄ demōstratio negatiua oz q̄ vtat̄ p̄pōne affirmatiua in qua subz ɔclōnis ɔtineat̄ sub medio. ⁊ a quo p̄dicatū ɔclōnis remoueat̄. Sm̄ ergo q̄ est ascēsus ⁊ descēsus in affirmatiuis. oz q̄ sit ascēsus ⁊ descensus in negatiuis syllogismis ⁊ p̄pōnib⁹, vtputa si ɔclō demōstratiui syllogismi sit nullū.c.ē.a.⁊ accipiat̄ sic mediū.b.a q̄.a.remoueat̄. Est ḡ p̄ ɔsiderādū vtrū.a.remoueat̄ a.b.p̄ siue imediate, aut sit aliud mediū accipe a q̄ p̄mo remoueat̄.a.q̄z a.b.puta si p̄us remoueat̄ ab.i.q̄ oz vl'r p̄dicari de.b.⁊ iterū erit ɔsiderandū vtrū.a.remoueat̄ ab aliquo p p̄us q̄z ab.i.s.a.c.q̄ predicat̄ vniuersaliter de.i. Ita ergo ⁊ in his potest p̄cedi in infinitum in remouēdo, vt semper sit accipere a quo per prius remoueatur, vel op̄z alicubi stare. ¶ Deinde cum dicit. L Expo. p̄ᵉ. 2ᵉ. Dr̄.

¶ In his āt q̄ ɔuertūt̄ res nō sese hz silr̄. Nō ē.n.in hisce q̄ mutuā suscipiūt p̄dicatiōez id de q̄ p̄mo: vl' vltio p̄dicat̄. Oīa nāq̄z silr̄ hoc pacto se hn̄t ad cūcta: siue sint ea infinita q̄ p̄dicant̄ de ipso: siue vtraq̄z dubitata sint infinita: p̄ter idip̄m q̄ non sit vt silr̄ ɔuertant̄: s̄z alterum per accidens: alterum xo natura.

Vide in annot. ¶ Sz in ɔuertētibus nō silr̄ se hz. Nō enim ē in eque p̄dicabilibus de q̄ p̄mo p̄dicat̄: aut vltimo. Oīa eni ad oīa sic silr̄ se hn̄t: ⁊ si sint īfinita de ipso p̄dicātia: vtriq̄z sunt p̄dicta īfinita: nisi silr̄ non ɔtingat ɔuerti: s̄z hoc q̄dem sicut accn̄s: illud vero sicut p̄dicamentum.

M Expo. p̄ᵉ. ¶ Ostendit in q̄bus dicte q̄ōnes locū nō hēant. q̄ in his que equalr̄ de se inuicē p̄dicant̄ ⁊ ɔuertunt̄ adinuicez, non est accipe aliq̄ p̄us ⁊ posterius, s̄z illū modū quo p̄us est a quo nō ɔuertit̄ ɔn̄tia essendi, put vl'a sunt priora. q̄ siue sint infinita p̄dicata, ita.s.q̄ p̄cedat̄ in infinitum in p̄dicādo, siue sit infinita ex vtraq̄z p̄te, id est tam ex p̄te p̄dicati q̄z ex p̄te subiecti, oīa hm̄ōi infinita silr̄ se habebūt ad oīa, q̄ q̄libz eorū poterit p̄dicari de quolibz, ⁊ subijci cuilibet ɔuertibiliū, nisi solum q̄ pōt esse talis Dr̄.

differentia, q vnum eox pdicat vt accns, z aliud pdicat vt pdicamentu, id est sicut formale pdicatu. Et hec est differentia ppij. z diffonis, quox vtruq est querti bile, z tn diffo est predicatum essentiale, z pper hoc est prius naturalr pprio qd est predicatu accntale. Et inde est q in demonstrationibus vtunt diffone qsi medio ad demonstrandum ppiam passionem de subiecto.

Diia inter p pu. z diffe.

¶ His hoc pacto dispositis pz fieri nō posse, vt media sint ifinita, si pdicatiōes versus superius iferiusue pficiscant ad statū. Atq3 versus qdē supius pdicationē eā dico, que pgit ad id qd est magis vniuersale, versus autez inferius, eam que ad particulare descendit.

¶ Qd qdē igit nō ptingit media ifinita eē si i sursum z deorsuz stēt pdicamēta: manifestū ē. Dico aūt sursuz qd qd in vlē magis ē: deorsuz aūt qd in pticulare. LECTIO. XXXII.

Postq̄ Phs mouit qōnes. hic incipit eas determinare. z diuidit in duas partes. In prima parte ondit q qrūdā dubitationū solutio reducit ad solonez aliax. In scda soluit dubitationē qtum ad illa in qbus per se z pncipalr difficultas psistit. ibi [Q3 aūt in illis logice autē zc.] Circa pmū duo facit. Primo. n. ondit q dubitatio que pōt esse circa media reducit ad dubitationē que mouet de extremis, z ea soluta soluitur. Scdo ondit q dubitatio que est circa negatiuas demōstrationes: reducit ad dubitationes que est de affirmatiuis. ibi [Manifestum est aūt in puatiuis zc.] Circa pmū tria fac. Primo pponit qd intēdit. Scdo pbat ppositū. ibi [Si. n. a. pdicāte zc.] Tertio excludit qdā obiatōez. ibi [Nec si aliqs dicat.] Dicit g pmo q manifestū est si qs rōnez sequētē psideret, q nō ptingit esse media infinita, si pdicationes tam in sursum q̄ in deorsuz stent in aliquibus terminis. s. in summo pdicato z in infimo subiecto. Et exponit quid sit procedere predicationes sursuz z deorsum. z dicit q sursum ascenditur qn proceditur ad magis vniuersale de cuius ratione est q predicetur. deorsum proceditur quando itur ad magis particulare: de cuius ratione est q subijciatur. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. seq. imme.

A

Expo. lre.

Ale.

¶ Nā si cū. a. in. c. pdicat ifinita sunt media: ceu. b. pz fieri posse: vt ab. a. vsus iferius in infinitum aliud de alio pdicet. Nā antea q̄ accedat ad. c. ifinita media sunt: z a. c. vsus superius infinita silr sunt antea q̄ ascēdat ad. a. Quare si hec fieri nequeūt: fieri profecto nō potest: vt inter. a. z. c. media sint infinita.

¶ Si eni. a. pdicāte d. c. ifinita sīt media in quibus est. b. manifestū ē q ptingit vtiq3. Quare ab. a. in deorsum alter d altero pdicari ptingit in infinitū. Anteq̄ enim in. c. veniat infinita sīt media: z a. c. in sursuz infinita anteq̄ in. a. veniat. Quare si hec impoīa sunt: z ipius. a. z. c. impossibile est infinita esse media.

¶ Ondit ppositū p hunc moduz. Sit ita q. a. sit summū pdicatum. z. c. sit infimū subm. z sint ifinita media quorū qdlibz vocet. b. Qz igit. a. erat pmū pdicatū: pdicabit d aliquo medio iferiori: et cū media sint ifinita: seqt q in infinitū pcedit pdicatio in descēdendo: qd est ptra positū. Ponit. n. q nō descēdebat pdicatio in infinituz. Silr si incipiamus a. c. qd est infinitū subm: pcedetur ascendēdo in infinitū anteq̄ pueniat ad. a. qd et est contrariū posito. Si ergo hec sint impossibilia. s. q pcedat predicando in infinitum sursum z deorsum: sequetur q impossibile sit media esse infinita. Et ita patet q questio de infinitate mediorum reducitur ad questionem de infinitate extremorum. ¶ Deinde cum dicit.

B

Expo. lre. 2a.

Ale.

¶ Neq3 qcq̄ refert si qspiā dicat alia qdem ipsox. a. b. c. iter sese herēt: vt nihil prius sit iter ipa. Alia vo si posse talia sumi. Quouis naq3 medio. b. sūpto ab hoc aūt ad. a. aut ad c. infinita: vl finita media erūt. Nihil igit interest a q̄ nā pmo sint ifinita siue stati siue nō stati. Nā ea q sūt post hec ifinita eē ponunt.

¶ Neq3. n. si aliqs dicat p hec qdē q sunt a. b. c. habita sunt adinuicē: qre necesse ē media hec illa vo non esse: accipere nihil differt. Qd eniz vtiq3 accipio eox q sūt. b. erit ad. a. aut ad. c. aut ifinita media: aut nō: a quo iam sunt pmuz infinita: siue statim siue nō statim nil differt. Que eniz sīt post hec: ifinita sunt.

Vide in anno.

¶ Excludit quādā obuiationē. Posset. n. aliqs obuiare dicēs q pdicta pbatio pcedat, ac si. a. b. c. i. mediū z extrema ita se hērent q eēnt habita adinuicē, ita. s. q iter ea nō esset aliqd mediū. sic. n. diffinit habitus in 5° phyficox q. s. pñter se hz. cū non cadat mediū. Hoc. n. videbat in pdicta pbatiōe supponi. s. q. a. pdicet de aliquo medio quasi habito, id est immediate sequēti. Sz ille q ponit media infinita dicet q nō ptingit accipe. Dicit. n. q inter quoscūq terminos acceptos est aliqd mediuz. Sed hic Phs dicit q nihil differt siue sic accipiant infinita media q sint habita adinuicē sicut ptingit in discretis. Puta in ciuitate, dom9 domui est habita: z in numeris vnitas vnitati. Siue nō possit inueniri in medijs aliquid habitū. sed semp inter duo media sit aliqd mediū accipere. sicut accidit in ptinuis, in qbus inter quelibz duo signa siue inter duo pūcta, semp est aliqd medium accipe. Et q hoc nihil differat ad ppositū siue vno modo siue alio sic mālfestat subdēs, qz supposito q sint ifinita media inter. a. z. c. quox quodlibet vocat. b. quodcūq hox accipio necesse est q inter illd. z. a. z. c. sint infinita media. vel non sint infinita respectu alterius eox. vbi gfa. ponamus q media sint habita adinuicē sic accidit in discretis, z accipiamus aliqd mediū qd sit habitum ad ipm. a. necesse erit q inter illud mediuz z. c. sint adhuc infinita media. Et silr si ponat qdā finita media inter. a. z illud mediū acceptū. Et eadē rō est si ponatur mediū acceptū imediate piūgi ipi. c. vel p finita media ab eo distare. Ex quo igit semp a medio accepto oz accipe ifinita media ad alter extremox, nō differt vtx statim piūgat alij extremox. i. sine medio, vel nō statim. i. p aliq media. qz ēt si piungatur vni extremo sine medio necesse est q postea inueniāt ifinita media respectu alterius, z ita semp oportebit si est ifinitū in medijs q veniat in infinitū in pdicationib9 vel ascēdēdo vel descēdēdo, sicut predicta pbatio pcedebat. ¶ Deinde cum dicit.

C

T. com. 26. Lec. 5. c. po. 4.

Expo. lre.

D

2a.

E

Ale.

¶ Atq pz z in negatiua demōstratione finem eē pcessionis: si in affirmatiua versus vtrūq fatet. Supponat. n. fieri si posse: vt pdicatio aut ab vltimo vsus supa: aut a pmo vsus vltimuz in infinitū pficiscat. Atq3 id vltimum

dico: qd non predicati ratione: sz subiecti tantummodo subijt: sitqz id. c. Primu autem id qd non subijcitur cuiqz: sz solu de alio dicitur. Hec si ita sint: erit profectionis in negatione etiam status.

¶ Manifestu est autem et in privativa demonstratione quoniam statur: siquidem in predicativa statur in utrisqz sic. Ab ultimo. n. non contingens est: neqz in sursum ab eo in quo statur in infinitu ire. Dico autem in quo statur: qz ipsum quidem in alio nullo est: sz in illo aliud: ut. z. Neqz a primo in id qd statur in ultimum. Dico autem primum qz ipsum quidem de alio: sed de illo nullum aliud. Si igitur hoc erit: et in negationem stabitur.

¶ Ostendit qz qz in affirmativis demonstrationibus non proceditur in infinitu neqz in negativis in infinitu proceditur, et sic qd de demonstrationibus negativis reducitur ad questionem de affirmativis. Et circa hoc tria facit. Primo proponit qd intendit. Secundo probat propositu. ibi [Tripliciter. n. demonstratur.]
F Expo. lre. Tertio excludit quandam obviationem. ibi [Manifestu est autem.] Dicit ergo primo qz manifestu erit ex sequentibus qz si in predicativa. i. in affirmatione statur in utrisqz. i. in sursum et deorsum. necesse erit qz stetur in negativa demonstratione. Et ad exponendu hoc qd propositu est, dicit. Sit ita qz non
2a. contingat ab ultimo. i. ab infimo subo ire in sursum in infinitu versus predicata vlia. Et exponit qd est ultimu. s. illud
3a. qd non inest alicui alij tanqz minori particulari, sz aliud sit
4a. in illo. et sit illud. z. Et sit etiam qz in accipiendo a primo versus ultimu non procedatur in infinitu. Et exponitur qd sit primu. il
5a. lud. s. qd predicatur de alijs, et nihil aliud predicatur de eo, et quasi eo versus. ut sic primu intelligatur universalissimu. ultimu
Ult. autem particularissimu. Si igitur ex utraqz parte stetur in demonstrationibus affirmativis, dicit consequens esse qz etiam stetur in demonstrationibus negativis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tripliciter enim ostendi negativa conclusio potest. Et primo quidem hoc pacto: cum. b. cuilibet. c. et a. nulli. b. competere sumitur. B. c. igitur propositio: ac intervallu omnino minus si medio non vacet: in ea necessario reducetur: quod medio vacat: quippe cum id sit (ut patet) affirmativu. Alteru autem intervallu (si medio non vacet:) ad id redigi poterit: qd medio vacat. Nam si. a. non sine medio non competat ipsi. b. tum aliquid erit. a. quo plus ipsum quam a. b. removetur: qd quidem cuilibet competere. b. oz. Atqz illud sit. d. Rursus si intervallu. a. d. non vacat medio: aliquid item erit: a quo prius ipsum. a. quam a. d. removetur. Atqz illud sit. e. qd quidem necesse est cuilibz competere. d. Cum igitur eius via: qua superiora petuntur: finis sit atqz status: stabitur et hic tandem: eritqz aliquid sane primo cui non competit ipsum. a.

¶ Tripliciter enim demonstratur non esse. Aut in quo quidem est. c. b. inest omni: sz in quo. b. nulli inest. a. Ipsius quidem igitur. c. b. qd semper alterius spatij: necesse est ire in immediata: predicativa enim hec est distantia. Sz alteru manifestu est: qz si in alio non est prius: ut in. d. hoc indigebit in omni. b. esse. et si iteru in alio ipso. d. priore non fuerit: illud indigebit in omni. d. esse. Quare quoniam deorsum statur: et quod est in sursum stabitur: et erit quoddam principium in quo non erit.

¶ Probat propositu. Et primo in prima figura. Secundo in secunda. ibi. [Iteru sit. b. quidem.] Tertio in tertia. ibi [Tertius est.] G
In tribus. n. figuris contingit negativu concludi. Dicit ergo Expo. lre.
primo qz tripliciter potest demonstrari propositio negativa per quam significatur aliquid non esse. Uno quidem modo in prima figura. et secundum
hunc modu qz. b. insit. c. vlr in minori existente vli affirmativa. a. vero insit nulli. b. hoc est maiori existenti vli negativa. 2a.
Qz igitur supponitur qz in affirmativis stetur et in sursum, et 3a.
in deorsum, necesse est qz ista propositio que est. b. c. que est affirmativa, si non sit immediata. et quodcunqz aliud spatiu accipitur existente aliquo medio inter. b. et. c. necesse erit reducere in immediata, qz ista distantia que attenditur secundum habitudinem medij ad minorem extremitatem affirmativa est, in qua supponitur esse status. Si autem accipiamus alteru spatiu qd est
inter. b. et. a. manifestu est quidem qz si hec propositio. nullu. b. est 4a.
a. non est immediata, necesse est qz. a. removeatur ab aliquo per prius quam a. b. et sit illud. d. qd si accipiatur ut mediu inter. a. et. b. H
necesse est qz predicetur vlr de. b. qz oportz minorem esse affirmativam. Et iteru si hec non sit immediata. nullu. d. est. a. oz qz 5a.
a. negetur ab aliquo alio per prius quam a. d. puta sit illud. e. qd eadem ratione oportebit vlr predicari de. d. Qz ergo ascendendo statur in affirmativis ut supponitur. sequitur per consequens qz Ult.
sit devenire ad aliquid de quo primo et immediate negetur ipsum. a. Alioquin adhuc procederetur amplius in affirmativis sicut ex predictis patet. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Secundo autem hoc ostendit modo. Cum. b. cuilibz quidem. a. nulli vero. c. competere sumitur: et hoc. n. pacto. a. nulli competere concludetur. Si igitur hoc oz ostendere: aut per mediu superius demonstratum: aut per hunc (ut patet:) aut per tertiu ostendetur. At primus est dictus. Per secundum autem hoc ostendetur pacto si quis. d. cuilibet quidem. b. nulli vero. c. competere sumpserit: modo competat aliquid ipsi. b. Quod si. d. sine medio segregatur a. c. bene est. Sin vero mediu cadit: necesse est illud. d. quidem cuilibet esse: nulli vero competere. c. Cum igitur in affirmationibus cum superiora petuntur finis occurrat: et in negationibus itidem hic sese offert tandem.

¶ Iteru si. b. quidem in omni. a. in. c. autem nullo. a. in c. nullo erit. Iteru si hec oz demonstrare manifestu est: quoniam aut per superiorem modu demonstrabitur: aut per hunc: aut per tertiu. Primus quidem igitur dictus est. Secundus autem demonstrabitur. Sic autem utiqz demonstratur: ut. d. in. b. omni est: in. c. autem nullo (si necesse est aliquid esse in. b.) Iteruz si hoc in. c. non erit: aliud vero in. d. est qd in. c. non est. Igitur quoniam esse semper in sursum stat: stabit et non esse. Alia trans.

¶ Probat idem in negativa que concluditur in secunda figura. I
Sit enim ita qz. b. qd est mediu: predicetur vlr de. a. et negetur vlr de. c. et ex his concluditur qz nullu. c. sit. a. Si autem iteru negativam demonstrari oporteat propter hoc est qz media Expo. lre. 2a
ta, necesse est vel qz demonstretur in prima figura, de quo modo demonstrationis iam ostensum est qz habz statum si in Tex. glo.
affirmativis sit status. Aut oportz qz demonstretur per hunc

modū.i.per scđam figurā. Aut p tertium.i.per tertiā fi/
3ª. gurā. Dem̄ est aūt in pma figura q̄ b3 statum in negati
4ª. uis si sit status in affirmatiuis. S3 hoc qdē demonstra/
5ª. bit̄ nūc q̄tum ad scđam figurā. Demōstret̄ ergo hec p/
positio. Nullu3.c.est.b.sic q̄.d.vlr p̄dicet̄ de.b.maiori
A existe vlī affirmatiua, ⁊ negat̄ vlr de.c.minori existe vlī
6ª. negatiua. Si v̄o hec ppositio nullū.c.est.d.est mediata,
necesse erit accipe aliqđ aliđ mediū qđ quidem p̄dicet̄
de.d.vlr, ⁊ vlr remoueatur a.c. Et ita sicut procedit̄ in
negatiuis demonstrationibus, oportebit pcedere in af/
firmatiuis.s.q̄.b.predicabitur de.a.⁊.d.de.b.⁊ aliqđ
Ult. aliud de.d.⁊ sic pcedit̄ in infinitum in affirmatiuis. Q2
ergo supponit̄ q̄ in affirmatiuis stetur in sursum: neces/
se est ēt q̄ stet̄ in negatiuis. sm̄ istum modū quo negati
ua demonstratur in scđa figura. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tertio hoc ostdit̄ pacto: si.a.quidē.b.cui/
libet cōpetit.c.v̄o nulli eidem inest: tunc.n.
concluditur.c.non cuilibet competere.a. Et
hoc igit̄: aut p antea dictos modos: aut per
hunc tertiū ostendet̄. At per illos (vt osten
dimus) statur: p hunc autē ostdet̄: si.b.qdē
sumetur cuilibet cōpetere.d.ipsu3 v̄o.c.nul
li eidē inesse: atq3.d.rursus cuilibet inesse.c.
ipsum v̄o.c.nulli eidem competere. Cū igit̄
suppositum sit versus etiam infera predica/
tionis affirmatiue statum ac vltimū esse: pa/
tet ipsius etiā.c.predicationem negatiuā sta
re tandem: ⁊ non in infinitu3 procedere.

Vide in annot. ¶ Tertius āt ē. Si.a.in.b.omni insit.c.v̄o in
nullo sit: non in oī sit.c.in quo est.a. Ite3 aūt
hoc: aut p supius dicta: aut simr demrabit̄.
Illo aūt mō stat̄. Si v̄o sic est: ite3 accipiet̄
b.in.c.esse: in quo.c.non in oi.e. Et hoc ite3
simr. Qm̄ aūt cocessum est stare ⁊ in deorsum:
manifestum est q̄ stabit: ⁊ in.c.qđ non est.

B ¶ Ostdit idē in tertia figura. Sit ḡ mediū vt.b.đ quo.a.
Tex.2.3. vlr p̄dicet̄.c.v̄o ab eo remoueat̄. seqt̄ pticularis nega/
tiua.s.q̄.a.neget̄ a q̄dā.c. Et q̄ qdē in pmissa affirmati
ua que est.oē.b.est.a.stet̄, hētur ex suppōne. Q2 aūt ne/
cesse sit stare ēt in hac negatiua, nullū.b.est.c.que ē mi/
nor: p3 q2 si hoc debeat demōstrari, necesse est q̄ demō/
stret̄ p supius dicta.i.p pmā ⁊ scđa3 figurā, vel demon/
strabit̄ simr sicut ocludebat oclo.s.p tertiā figurā. ita tñ
q̄ hec minor nō affirmat̄ vt vlis, s3 vt pticularis. [Illo
4. aūt mō stat̄.].s.si pcedat̄ in prima ⁊ in scđa figura. Si
5. autē pcedat̄ in tertia figura ad ocludēdum quoddā.b.
C nō esse.c.accipiat̄ mediū.e.de quo qdē.b.vlr affirmet̄
6. c.v̄o ab eo particulr negetur. Et hoc ite3 simr ōtingit q̄
sm̄ hoc pcedetur in demonstratione negatiua semp sm̄
augmētum predicationis affirmatiue in inferius. q2.b.
qđ erat primum medium p̄dicabit̄ de.e.⁊.e.de quodā
alio. ⁊ sic in infinitum. Q2 igitur supponit̄ statum esse
Ult. in affirmatiuis in deorsum, manifestum est q̄ stabitur
in negatiuis ex parte ipsius.c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Perspicuū aūt est: ⁊ si nō vna via s3 vniuer
sis ostdit̄: nūc p pmā: nūc p scđa3: nūc p ter/
tiā figurā: (vt patuit:) h̄ ēt pacto stat̄: ac finē
ipsi⁹ eē. He nāq3 finite. Ea v̄o q̄ sit̄ finita fini/
ties: necē ē vniuersa eē finita. P3 igit̄ in ne/
gatiōe statū ac finē eē: si i affirmatiōib⁹ stat̄.

¶ Manifestū āt ē: qm̄ ⁊ si nō vna via demra/
ret̄: s3 oībus: aliqñ qdē ex pma figura: aliqñ
v̄o ex scđa: aut tertia: qm̄ ⁊ sic stabit̄. Finite
eni sunt vie. Finita āt finite multotiēs sūpta
necesse ē finiri oia. Qđ qdē igit̄ in puatione:
siquidem ⁊ inesse statur: manifestum est.

¶ Excludit quādā obuiatiōe3. Posset.n.aliqs dicere q̄ D
necē ē stare in ppōnib⁹ negatiuis statu existe in affirma
tiuis si sp syllogizet̄ s3 eādē figurā, s3 pt in ifinitū pcedi:
si nūc demrat̄ p vnā figurā, ⁊ nūc p aliā. Et dicit mani/ Expo.ḷͣ.
festū ē q̄ si nō pcedat̄ in demratiōib⁹ vna via s3 oīb⁹: ali
qñ qdē ex pma figura: aliqñ āt ex scđa vl̄ tertia, sic opor
tebit statū esse in negatiuis, statu existe in affirmatiuis.
Hmōi.n.vie diuerse demrandi st̄ finite ⁊ q̄lib3 ear̄ mol 2.
tiplicat̄ nō i ifinitū s3 finite ascēdēdo vl̄ descēdēdo, vt ostē
sum ē. Si autē finita finities accipiant̄ necē est totū esse Lec.pūti 3.
finitū. Vñ relinqtur q̄ oīb⁹ modis necesse sit in demon/ ult.
stratiōib⁹ negatiuis eē statū. si sit status in affirmatiuis.

¶ At idipsum ⁊ illis ita esse pateb̄: si primū
differēdi mō: deinde resolutiue id contem/
plabimur. In his itaq3 veru3 id esse patet: q̄
de diffiniendis rebus dicuntur: earundēq3
diffinitionem ingrediuntur.

¶ Qđ aūt in illis (logice qde3 speculentur) Tex.cō.35. vide in annot.
hic manifestu3 fit. In his qde3 igitur que qđ
qdest predicant̄ patens est. Si.n.ē diffinire:
aut si notū est q̄ quid erat esse: infinita aute3
non est transire: necesse est finiri in eo quod
quidest predicantia. LECTIO.XXXIII.

Postq̄3 Phs ostēdit q̄ si sit stat⁹ in extremis
necē ē eē statū in medijs. ⁊ si sit stat⁹ in affir
matiuis necē est esse statū in negatiuis, hic
intēdit ostdere q̄ sit stat⁹ in affirmatiuis in
sursu3 ⁊ deorsu3. Et diuidit̄ i duas ptes. In
pma pte ostdit ppositu3 logice.i.p rōnes cōes oi syllō q̄
accipiunt̄ sm̄ p̄dicata cōiter sumpta. In scđa ostdit idē
analetice.i.p rōnes pprias demratiōni, que accipiunt̄
sm̄ p̄dicata p se, q̄ sunt demratiōni ppria. ibi [Analeti/
ce aūt manifestū.] Prima aūt ps diuidit̄ in duas ptes. Lec.35.
In pma ostdit q̄ non sit pcedere in ifinitū in p̄dicat̄is que
p̄dicant̄ in eo qđ qd. In scđa ostdit q̄ non sit pcedere in B
ifinitū in p̄dicat̄is affirmatiuis. ibi [Ulr aūt sic dicim⁹.]
Dicit ḡ pmo q̄ cū ostsum sit q̄ in priuatiuis nō est in infi/ Expo.ḷͣ.
nitū ire si stet̄ in affirmatiuis, hic iam ostdēdū erit q̄ō
aliqs specłat̄ in illis affirmatiuis eē statū p logicas rō/
nes. Et dicūr logice rōnes q̄ pcedūt ex qbusdā cōib⁹, que
ptinent ad ōsiderationē logice. Hec aūt v̄ras manifesta 2.
est in his q̄ p̄dicant̄ in eo qđ qd est.i.in p̄dicat̄is ex qbus
qđ qdest.i.diffō ōstituit̄. Si.n.hmōi p̄dicata dent̄ eē ifi In p̄dicatis per se non est processus in infinitum
nita seqt̄ q̄ nō ōtingat diffinire aliqđ. Et si diffinit̄ ali/
qđ ei⁹ diffō nō possit eē nota. Et h̄ iō q2 in ifinitū non est
ptrāsire. Nō aūt ōuenit diffiniri, neq3 diffōne3 cognosci
nisi descēdēdo pueniat̄ vsq3 ad vltimū. ⁊ ascēdēdo pue/
niat̄ vsq3 ad pmū. Si ḡ ōtingat aliqđ diffinire, vl̄ si ōtin
gat diffōnē alicuius esse notā, ex vtroq3 añti sequet̄ hoc
ōsequens q̄ in p̄dictis predicatis non sit pcedere in infi
nitum, sed in eis ōtingat stare. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uniuersaliter aūt dicamus hoc pacto. Fit
enim vt v̄e dicat̄: cum albū ambulare: ⁊ ma
gnū illđ dī esse lignū: ⁊ rursus lignū magnū
esse: ac hominē ambulare. At differt hoc: ⁊

illo dicere mõ. Nã cũ albũ dico esse lignum:
tum lignũ id esse dico: cui accidit vt sit albũ:
sꝫ nõ albũ esse subm ipsius ligni. Non.n. aut
albũ simplr erat: aut aliqđ albũ deinde factũ
ẽ lignũ. Quare nõ dĩ hoc pacto nisi p accñs.
Cũ ãt lignũ albũ eẽ: tũc nõ dico aliqd aliđ al
bũ eẽ: atqꝫ illi: vt sit lignũ accidẽ: veluti cũ di/
co musicũ albũ eẽ: tũc.n. hoiẽ cũ albũ eẽ di/
co: cui accidit vt music⁹ sit: sed lignũ eẽ subꝫ.
Qđ qdeꝫ nihil aliud erat: q̃ꝫ aut absolute li/
gnũ: aut aliqđ lignũ: đinde fcm̃ est albũ. Qđ
si oportεat noia ponẽ: hoc qdẽ dicere pacto
sit pdicaꝛ: illo aũt pacto: aut nullo pacto pdi/
care: aut absolute: sꝫ p accñs pdicare dicaꝛ.
Est aũt id qdẽ qđ pdicaꝛ: vt album: id ṽo de
quo pdicaꝛ: vt lignũ. Supponaꝛ igiꝛ id qđ
predicatur absolute: semper đ eo de quo di/
citur. sꝫ non per accidens predicari. Hoc.n.
pacto demonstrationes demonstrant.
¶ Ulr aũt sic dicimus. Est.n. vere dicere al/
bũ ambulare: ⁊ magnũ illud lignũ esse: ⁊ ite/
rũ lignũ magnũ eẽ: ⁊ hoiẽ ambulare. Alte/
rũ igiꝛ ẽ sic dicẽ: aut illo mõ. Cũ.n qdẽ albuꝫ
eẽ dico lignũ: tũc dico q cui accidit albũ eẽ:
lignũ ẽ: sꝫ non q subꝫ ligno albũ sit. Et nãqꝫ
neqꝫ qđ albũ ẽ: neqꝫ qđ ṽe albũ aliqd fcm̃ ẽ
lignũ. Quaꝛ nõ ẽ h̃ ꝑꝫ se: sꝫ aut ꝑꝫ accñs. Cũ
ṽo hmõi lignũ albũ eẽ dico: n̄ q alteꝝ aliqđ
sit albũ: illi ãt accidit lignũ eẽ: vt cũ musicũ es
se albũ dico: tũc.n. qm̃ hõ est alb⁹ cui accidit
musicũ eẽ dico. Sꝫ lignũ ẽ subꝫ qđ ṽe fcm̃ ẽ
albũ: nõ qđ alteꝝ aliqđ sit q̃ꝫ qđ ṽe lignũ est
aut lignũ aliqđ. Si igiꝛ oꝫ noia ponẽ sic dicẽ
pdicari: sꝫ illo mõ aut neq̃q̃ꝫ ẽ pdicari: aut p/
dicari qdẽ nõ simplr: sꝫ ꝑꝫ accñs pdicari. Est
ãt tanq̃ꝫ albũ qdẽ qđ pdicaꝛ: sꝫ sic lignũ ẽ de
quo pdicaꝛ. Subijciaꝛ igiꝛ pdicatũ pdicari
semp de quo pdicaꝛ simplr: sꝫ nõ ſm accñs.
Sic enim demonstrationes demonstrant.

¶ Ostendit vlr q in pdicatis affirmatiuis non sit ꝓcede/
re in infinitũ. Et circa hoc duo fac. Primo quedã pmit/
tit que sunt necessaria ad ꝓpositũ ostendendũ. Scđo ostẽ/
Lec. seq. imme. dit ꝓpositũ. ibi [Ampli⁹ si nõ est.] Circa pmũ duo fac.
F Primo distinguit pdicata p accñs a pdicatis p se. Scđo
distinguit pdicata p se adinuicem. ibi [Quare aũt in eo
qđ qd est.] Dicit ḡ pmo q cũ ostẽsum sit in qbusdã pdica
Expo. pme. tis q in eis nõ est ꝓcedere in infinitum. s. in his que pdi
caꝛ in qđ qd est. ostendendũ est hoc vlr in oibus pdicatis
affirmatiuis. Et incipit suã ↄsiderationẽ a pdicatis per
Triplex modus de pdicationis per accidens accñs. In qbus est triplex modus ṽe pdicationis. Un⁹
qdẽ modus est qñ accñs pdicaꝛ de accñte. puta cũ dici
2. mus albũ ambulat. Scđus modus est qñ subm pdicaꝛ
de accñte: puta cũ dicimus hoc magnũ est lignũ. Terti/
us modus est qñ accñs pdicaꝛ de subo: puta cũ dicim⁹
3. lignũ est albũ, vel cũ dicimus: homo ambulat. Isti mo/
4. di pdicandi sunt alteri ⁊ diuersi adinuicem, qꝛ cũ subm

pdicaꝛ de accñte puta cũ dĩ albũ est lignũ. hoc significo
q illud vlr pdicatũ qđ est lignum predicaꝛ de subo cui
accidit esse lignũ. s. đ hoc particulari ligno in quo est al
bedo. Idẽ enim est sensus cũ dico. albũ est lignũ ac si di/ Sensus 1 mo.
cerẽ, hoc lignũ cui accidit esse albũ, est lignũ. nõ aũt est
sensus q albũ sit subm ligni. Et hoc ꝓbat. qꝛ subm sit h̃ 5.
qđ pdicaꝛ de ipso sicut de subiecto, vel ſm totum vel ſꝫ
partem, sicut homo sit albus, sed neqꝫ albũ neqꝫ aliqua
pars albi que vere sit album. i. que sit de suba ipsius al/
bedinis sit lignũ. non.n. accñs est subiectũ trãsmutatio G
nis qua de non ligno sit lignũ. Omne aũt qđ incipit esse
hoc, sit hoc. si igiꝛ nõ sit hoc, hoc non est hoc, nisi diceꝛ q
hoc semp fuerit, non aũt semp fuit veꝝ dicere album est
lignũ, qꝛ aliqñ non simul fuerũt albedo ⁊ lignũ. Cuꝫ ḡ 6.
non sit veꝝ dicere q albũ fiat lignũ. manifestũ est q al/
bum non est lignũ ꝓprie ⁊ p se loquendo. Sꝫ si hoc ↄce Sensus tertius
daꝛ albũ est lignũ intelligiꝛ per accñs. qꝛ. s. illđ particu 7.
lare subm cui accidit albũ, est lignũ. Iste ergo est sensus
hmõi pdicationis in qua subm predicaꝛ de accñte. Sꝫ
cum dico lignũ est album pdicando accñs de subo. nõ
significo sicut in pdicto modo pdicationis q alteꝝ ali/
qd sit substantialr albũ cui accidit lignũ esse, qđ qdẽ si/
gnificaꝛ tam in pdicto modo quo subm predicaꝛ de ac/
cidẽte, q̃ꝫ ẽt in alio modo quo accñs pdicaꝛ de accñte,
vt cũ dico. Musicũ est albũ. pdicando accñs. Hic enim
nihil aliđ significo nisi q ille homo ꝑticularis: puta so/ H
cꝛes: cui accidit esse musicũ, est alb⁹. Sꝫ qñ dico lignũ est Sensus p. mo.
albũ, significo q ipm lignũ vere fcm̃ est subm albi. non 8.
q aliqd aliud a ligno vel a pte ligni que est lignũ aliqđ
sit fcm̃ albuꝫ. Est ergo diũa in tribus modis pdictis. qꝛ
cum pdicaꝛ accñs de subo non pdicaꝛ per aliqđ aliud
subm. cum aũt predicatur subm de accñte vel accñs de
accñte fit pdicatio rõne eius qđ subijciꝛ termino posito
in subo, de quo quidem predicaꝛ aliud accñs acciden/
taliter, ipsa ṽo spẽs subiecti essentialr. Et qꝛ in quolibꝫ 9.
pdictoꝝ modoꝝ vtimur nomine pdicationis, ⁊ sicut pos
sumus noia ponere ita possumus ea restringere, impo/
namus ẽt sic nomina in ꝓbatione sequenti, vt predicari
solum dicamus illud qđ dĩ modo. s. non rõne alterius
subiecti. Illud ṽo qđ dĩ illo modo. s. rõne alterius subti, I
velut cum subiectum predicatur de accidente: vel acci/
dens de accidente, non dĩ predicari, vel si dĩ predicari,
non dĩ pdicari. simplr, sed ſm accidens. Et accipiamus 10.
semp illud qđ se hꝫ p modum albi ex parte pdicati. ⁊ id
qđ se hꝫ p modum ligni accipiaꝛ ex pte subiecti. Hoc ḡ 11.
supponamus pdicari semp in ꝓbatione sequenti. quod
pdicaꝛ de eo de quo pdicaꝛ simplr, ⁊ non ſm accñs. Et
rõ q̃re debemus sic vti vocabulo pdicationis hec est, qꝛ Sb.
loquimur de mã demonstratiua. demõstrationes aũt non
vtunꝛ talibus pdicationibus. ¶ Deinde cum dicit.
¶ Quare cũ vnũ pdicaꝛ đ vno: illđ aut subit
rõnẽ coꝝ q̃ diffiniẽdo subiecto competunt:
aut est quale: aut quantuꝫ: aut ad aliqd: aut
agens: aut patiens: aut vbi: aut quando.
¶ Quare aũt in qđ qd est: aut qm̃ quale: aut
q̃ꝫtum: aut ad aliqd: aut faciẽs: aut patiens:
aut vbi: aut qñ: cũ vnuꝫ de quo predicabiꝛ.
¶ Ostendit diũam predicatoꝝ per se adinuicẽ. Et circa h̃
duo facit. Primo distinguit pdicata adinuicẽ ſm diuer/
sa gña. Scđo ostẽdit diũam predicatoꝝ. ibi [Amplius
subiam qdem ⁊c.] Dicit ergo pmo q qꝛ nos pdicari di/ K
cimus solũ illud qđ pdicaꝛ nõ ſm aliqđ subm. hoc autẽ
diuersificaꝛ ſm decẽ pdicamenta. sequiꝛ q omne qđ p/
dicaꝛ sic. pdiceꝛ [aut in qđ qd est. id est p modũ subalis
pdicatiũ aut p modũ qualis vel q̃ꝫti vel alicuius alteri⁹

p̄dicamētoꝝ de q̄bus actū est in p̄dicamētis. Et addit cū vnū de vno p̄dicet̄. q2 si p̄dicatū non sit vnū sȝ multa, nō poterit p̄dicatū simplr̄ dici qd vel quale. sȝ forte di/cet̄ simul q̄le qd, puta: si dicā, hō ē aial albū. Fuit autē necīa hec additio, q2 si mlta p̄dicent̄ de vno ita q̄ acci/piant̄ in rōne vni⁹ p̄dicati, poterūt in infinitū p̄dicatio/nes multiplicari ꝫm infinitos modos cōbinandi p̄dica/ta adinuicē. Vn̄ cū q̄rit̄ stat⁹ in his que p̄dicant̄, necesse est accipe vnum de vno p̄dicari. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Preterea omne qd̄ substantiam significat id qd̄ illud est: aut quod illud est quoddam: id esse significat de quo predicat̄. Quod vō nō substantiā significat: sed de subiecto dici tur alio: quod quidem nec est idipsuȝ quod/ illud est quoddam: id omne accidens est.

Vide in annot. ¶ Amplī⁹ substātiā q̄dē significātia qd̄ vē il lud est: aut qd̄ vere illd̄ aliqd ē significant de quo p̄dicant̄. Quecūqȝ vō nō subāȝ signifi/cāt: sȝ aliquo subiecto dr̄: qd̄ neqȝ vere illd̄ est: neqȝ qd̄ vere illud aliqd est: accn̄tia sunt.

A ¶ Ondit diūam p̄dictoꝝ p̄dicatoꝝ. Et circa hoc tria fac. Prio p̄ponit diūam. Scd̄o manifestat p exēpla: ibi [Ut de hoīe ⁊ albo ⁊c.] Tertio excludit quādā obuiatiōeȝ.

Expo. p̄. ibi [Spēs. n. gaudeant ⁊c.] Dic̄ ergo p̄ q̄ illa q̄ subam significant oȝ q̄ significēt respectu ei⁹ de quo p̄dicantur [qd̄ vere illud est: aut q̄ vē illd̄ aliqd.] qd̄ potest duplr̄ intelligi. Uno mō vt ōndat̄ distinctio ex pte p̄dicati: qd̄

Primus sensus vel significat totā ēēntiā subti sicut diffinitio. Et hoc si/gnificat. cū dicit [Qd̄ vere illud ⁊c.] vel significat ptem essentie, sicut genus vel dīa. Et hoc significat cū dicit. [Aut q̄ vere illud aliqd.] Alio mō ⁊ melius. vt ōndat̄

2ᵘˢ. distinctio ex pte subiecti, qd̄ qn̄qȝ est ꝯuertibile cū p̄dica to essentiali, sicut diffinitū cum diffōne. Et hoc significat

B cū dicit [q̄ vere illud est.] Qn̄qȝ vō est pars subiectiua predicati, sicut homo aialis. Et hoc significat cuȝ dicit

Ult. [Aut q̄ vere illud aliqd.] hō. n. aliqd̄ aial est. Sȝ illa q̄ nō significāt subam, sed dn̄r de aliquo subto, qd̄ q̄deȝ subm nec vē. i. ēēntialr̄ est illd̄ p̄dicatū, neqȝ aliqd eius, oīa hmōi p̄dicata sunt accn̄talia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut cum album de homine predicat̄. Ho/mo nāqȝ neqȝ id est qd̄ album: neqȝ id qd̄ al/bū est qd̄dam: sed animal fortasse. Est enim homo id qd̄ animal est. Atqȝ ea omnia que non substantiam significant: de subiecto ali/quo predicari opȝ: ⁊ non esse quicq̄ȝ album: quod quidem sit album non aliud quicq̄ȝ.

¶ Ut de homine est albuȝ. Nō. n. est hō neqȝ qd̄ vē albū est: neqȝ qd̄ vere albuȝ aliqd est:

Vide in annot. sȝ aial forsitā. Qd̄ vē. n. aial est: hō est. Que/cūqȝ vō nō substantiā significāt: opȝ de quo/dam subiecto p̄dicari: ⁊ nō esse aliqd̄ albuȝ: qd̄ non cum aliqd alterum sit: album est.

C ¶ Manifestat p̄missaꝝ diūam p exēpla: ⁊ dicit q̄ cum di

Expo. p̄ ā. cimus hō est albus, p̄dicatū illud est accn̄tale, q2 hō nō est qd̄ vē albū est. i. esse albū nō est essentiale hoīs, neqȝ qd̄ vere albū aliqd, vt supra expositum est. Sȝ cū dicit̄ hō est aial [forsan hō est qd̄ vere est aial.] Aial. n. signi/

2ᵉ. Ult. ficat ēēntiam hoīs, q2 illud ipsum qd̄ est hō est ēēntialr̄

Per accns quo accip. aial. Et q̄uis illa q̄ nō significāt subam sint accn̄tia, non tn̄ p accn̄s p̄dicant̄. Predicant̄. n. de quodā subto non

Lec. p̄ci expo. 2. p q̄ aliqd̄ aliud subm, puta cū dico, hō est albus. p̄dicant̄ albus de hoīe, nō ea rōne q̄ aliqd̄ aliud subm sit albuȝ rōne cuius homo dicat̄ albus, sicut supra dictum est in his que predicant̄ per accidens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Forme nāqȝ valeant. Fictum enim sunt at trectationes. Et si sint: nihil prorsus ad pre/sentem sermonem pertinet. Ipse nāqȝ pre/monstrationes de rebus talibus sunt.

¶ Species enim gaudeant: Monstra enim sunt. Et si sint nihil ad rationem sunt: p̄mon/strationes enim de huiusmodi sunt. Vide in annot.

¶ Excludit q̄dam obuiationē. Posset. n. aliqs dicere q̄ p̄dicata que significāt subam non sunt vere ⁊ essentialr̄ id de quo predicat̄, vel aliqd eius, neqȝ accn̄tia q̄ sunt in indiuiduis sicut in subiectis ꝯueniūt hmōi cōib⁹ p̄di catis essentialib⁹, q2 hmōi vl̄ia p̄dicata significant q̄dā essentias semp separatas p se subsistētes, sicut platonici dicebāt. Sȝ ipse rn̄det: q2 si supponant̄ spēs. i. idee esse, debēt gaudere, q2 ꝫm platonicos hn̄t aliqd̄ nobili⁹ esse q̄ȝ res nobis note māles. Hmōi enim res sunt particula res ⁊ materiales. Ille aūt sūt vl̄es ⁊ immateriales. Sūt enim quedā p̄monstrationes respectu nālīū. i. quedam exēplaria hoꝝ. vt accipiant̄ hic monstra vel p̄monstra/tiones. sic supra p̄monstrat̄ aliqd ad aliqd p̄ducēduȝ. Q2 ergo sunt p̄monitrationes vel exēplaria reꝝ nālīū necē est q̄ in istis rebus nālibus inueniant̄ alique participa tiones illaꝝ spēꝝ que ptinent ad essentiā haꝝ reꝝ natu ralīū. Et iō si sint hmōi spēs separate sicut platonici di/xerūt siue posuerūt, nihil ptinent ad rōneȝ p̄ntem. Nos enim intendimus de hmōi reb⁹ de q̄bus in nobis scia p demonstrationem acq̄rit̄. Et hmōi sunt res in mā existē tes nobis note, de q̄bus demonstrationes fiūt. Et ideo si dcāt̄ q̄ aial sit qd̄dam separatum quasi premōstratio exn̄s aialium nālīū, tūc cum dico. hō est aial, ꝫm q̄ hac ꝑpōne vtimur in demōstrando. Il aial significat ēēntiaȝ rei nālis de qua fit demonstratio. ¶ Deinde cum dicit.

Expo. p̄.

E 2ᵉ

3ᵒ.

Ult.

¶ Preterea si non hoc illius est qualitas: et illud huius: neqȝ qualitatis est qualitas.

¶ Amplius si non est hoc huiusmodi quali/tas: ⁊ illud huiusmodi: neqȝ qualitatis qua/litas est. Vide in annot. LECTIO. XXXIIII.

P remissis his que necessaria sunt ad p̄posi/tū demōstrandū de diffōne p̄dicatoꝝ adinui/cē. Hic accedit ad p̄positū ōndendum. s. q̄ nō pcedat̄ in p̄dicatis in infinitum. Et diui/dit̄ hec ps in ptes duas ꝫm duos mōs q̄b⁹ ōndit p̄positū. Scd̄a ps incipit. ibi [Adhuc āt ali⁹ ⁊c.] Circa p̄ᵐ duo facit. Prio ōndit q̄ nō est pcedere in infi/nitū in p̄dicatis p modū circulatiōis. Scd̄o q̄ non pce/dat̄ in infinitū in eis ꝫm rectitudinē in sursuȝ, neqȝ in deor sum. ibi [Sȝ vtiqȝ qd̄ neqȝ in sursum.] Circa p̄ᵐ tria fa/

F cit. Primo p̄missis suppositis addit quedaȝ necessaria ad p̄positū ōndendū. Scd̄o ex his ⁊ alijs p̄missis ꝯclu/

expo. 2. dit p̄positum. ibi [Impoīe est eque p̄dicari.] Tertio p/bat. ibi [Aut. n. sicut substātia.] Primo ḡ p̄ponit duo, quoꝝ vnū est. q2 cū p̄dicatū qd̄ significat accn̄s signifi/cet aliqd̄ gen⁹ accn̄tis, puta qualitatē, nō pōt esse q̄ duo se hēant hoc mō adinuicē q̄ p̄mū sit qualitas scd̄i. ⁊ 2ᵐ sit qualitas primi. Alia est. n. ratio q̄litatꝭ. ⁊ eius cui q̄li/

2ᵐ. tas inest. Scd̄m est q̄ vlr̄ non est poīe q̄ qualitas hēat quācūqȝ aliā q̄litatē sibi inherētem. q2 nullaȝ accn̄s est subiectū alterius accn̄tis per se loquēdo. Soli. n. substā tie ꝯuenit p̄prie ratio subiecti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri pfecto neq̃t: vt hoc pacto mutuo predicentur: sed fit quidem vt verum dicas: at non fit: vt econtra predices vere.

¶ Impossibile est eque predicari adinuicem sic: sed vere quidem contingit dicere: eque autem predicari vere non contingit.

G Expo. l'e. ¶ Proponit q̃si ex p̄missis ꝯcludēs q̄ intēdit pbare ⁊ dicit. Si ista sunt v̄a que p̄missa sunt impo͞ile ē q̄ fiat mutua p̄dicatio adinuicē sic .i. ſm aliquē p̄dictoꝝ modorum. Non aūt hoc d̄r quin ꝯtingat vere predicari vnuꝫ de alio, ⁊ econuerso. Dicimus enim vere q̄ homo est album, ⁊ album est homo. Sed hoc non fit eque .i. ſm equalem rationem predicandi. Et similiter est in predicatis essentialibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nā aut accidens: aut vt substantia predicabit: veluti si sit genus: vel differētia p̄dicati.

Vide in anno. ¶ Aut enim sicut substantia predicabitur: vt est aut cum genus sit: aut differentia.

¶ Oñdit ppositū. Et p̄mo in p̄dicatis essentialib⁹. Scd̄o in accn̄talib⁹. ibi [Uerꝫ et ipsius q̄lis. [Circa p̄m tria facit. Primo ponit quādā diuisionē essentialiū p̄dicatoꝝ.

H Scd̄o resumit q̄dam qd̄ supra pbatum est. ibi [Hec āt ostensa.] Tertio pbat ppositū. ibi [Sigdem igit genera.] Dicit ḡ primo q̄ ad oñdendum q̄ nō fit adinuicem eque p̄dicari.

Expo. l'e. Primo opꝫ hoc ꝯsiderare in essentialibus p̄dicatis. Aut .n. qd̄ p̄dicat eque p̄dicabit sicut substātia, aut alio modo. Et si sicut substantia, aut sicut gen⁹, aut sicut differentia. Hec eniꝫ due sunt partes diffinitionis que significant essentiam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec aūt demrātū est: neqꝫ ad supera: neqꝫ ad infera infinita esse. Neqꝫ enim homo est bipes: ⁊ bipes aīal: ⁊ aīal aliud: neqꝫ rursus aīal de homine: homo de callia: ⁊ is de alio hoc ipso quid est predicatur. Omnem enim talem substantiaꝫ diffinire possumus. At fieri nequit vt infinita quisq̃ꝫ intelligendo ptrāseat. Quare neqꝫ ad supera: neqꝫ ad infera sunt infinita. Fieri enim nō potest: vt ea substantia de qua infinita dicuntur diffiniatur.

¶ Hec aūt oñsa sunt q̄m non erūt infinita nec in sursuꝫ nec in deorsū: vt hō bipes: hoc aīal: hoc aūt alteꝝ est: ⁊ aīal d̄ hoīe: hic aūt de callia: hic aūt de alio in eo q̄d q̄d est. Substātiaꝫ q̄dem oēm esse diffinire hmōi: infinita autē non est transire intelligētem. Quare neqꝫ in sursum neqꝫ in deorsum infinita sunt. Illam eniꝫ nō est diffinire de qua infinita p̄dicant.

I Lec. sec. Expo. l'e. ¶ Resumit qd̄ supra pbauerat in p̄n⁹ p̄cedētis lectionis .s. hmōi p̄dicata nō esse infinita, q2 si in infinitū pcederet non hēret in eis locū reciprocatio siue circulatio. Dicit ergo q̄ sicut supra de his oñsum est. in hmōi nō ꝯtingit pcedere in ifinitū neqꝫ in sursum neqꝫ in deorsuꝫ. sicut si p̄dicat bipes de hoīe, ⁊ aīal de bipede. ⁊ de aīali aliq̄d alteꝝ nō est hoc pcedere in ifinitū in sursum. neqꝫ in deorsum. vt si aīal dicat de hoīe in eo q̄d q̄d est. ⁊ homo d̄ callia. ⁊ hoc de quodā alio. supposito q̄ iste eēt gen⁹ ꝯtinēs sub se multas spēs. quaꝝ vna esset callias. non posset sic

4ᵉ pcedi in infinitū. Et resumit rōnē ad oñdendū qd̄ supra posuit. q2 oēm hmōi substāam, que .s. hꝫ aliq̄d vlius qd̄ de ipsa predicet. ⁊ que pōt de alio inferiori predicari, ꝯtingit diffinire. gn̄a v̄o generalissima de quib⁹ alia vniuersaliora non p̄dicant, ⁊ singularia que nō p̄dicantur de aliq̄bus inferioribus non ꝯtingit diffinire. Solū autem K

substāꝫ mediā diffinire ꝯtingit. Illā v̄o substāam nō ꝯtingit 5. ⁊ vlt.

diffinire de qua ifinita p̄dicant. q2 oꝫ diffinientē itelligendo ptrāsire oīa illa que substātialr̄ p̄dicant de diffinito. cū oīa cadāt in diffōne, vel sicut genus, vel sicut differētia. Infinita aūt nō ꝯtingit ptransire. Ergo opꝫ oēꝫ vniuersalē substāam que nō est supremū genus, neqꝫ infimuꝫ subiectum non habere infinita que de ipsa substantialiter predicant. Sic ergo non est procedere in infinitum, 4ᵉ

neqꝫ in sursum neqꝫ in deorsum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut genera igitur mutuo nō predicabunt. Erit enim ip̄m id quod ipsum est quoddaꝫ.

¶ Sigdē igit genera adinuicē equalr̄ predicant. Erit .n. ipsum qd̄ vere ip̄m aliquid est.

L Expo. l'e. ¶ Oñdit q̄ in substātialibus p̄dicatis nō possit esse processus in infinitū p modū circulationis. Et dicit q̄ si aliq̄ p̄dicata substālia p̄dicant de aliquo vt gn̄s, non p̄dicant adinuicē equalr̄ .i. ꝯuertibilr̄ .i. q̄ vnū genus sit alteri⁹, ⁊ ecōuerso. Et ad hoc pbanduꝫ subdit. [erit .n. ip̄m qd̄ vere aliq̄d]q̄si diceret. Si aliq̄d p̄dicat de aliquo vt genus. illud de quo p̄dicat est aliq̄d qd̄ vere est ip̄m .i. est aliq̄d particulr̄ qd̄ substantialr̄ recipit p̄dicationem ipsi⁹. Si ergo hoc p̄dicet de illo vt genus. sequeret q̄ ipsum qd̄ particulariter ꝯueniebat alicui, ecōuerso particulariter recipiat predicationem illius. qd̄ est idem respectu eiusdem esse ptem ⁊ totū. qd̄ est impo͞ile. Et eadeꝫ rō est de differentijs. Un̄ ⁊ in p̄ topicoꝝ d̄r q̄ pblema de dr̄is reducit ad problema de genere. ¶ Deinde cum dicit. Vlt. Cap⁹. 3.

¶ At v̄o neqꝫ de q̄litate: aut de ceteris q̄cq̃ꝫ: nisi p accidēs predicabit. Hec enim omnia accidunt: ⁊ de substantijs predicantur.

¶ Neqꝫ tn̄ de qualitate: aut aliorum nullum: nisi ſm accidens predicabitur. Omnia hec accidunt ⁊ de subiectis predicari.

M Expo. l'e. ¶ Oñdit q̄ nō pōt ire in infinitū p modū circulationis in p̄dicationibus in q̄b⁹ p̄dicat accn̄s de subiecto. ⁊ dicit q̄ neqꝫ ēt ipsi⁹ q̄lis pōt esse ꝯuersio cū suo subo: aut aliorū nullū pōt hr̄e hmōi p̄dicationeꝫ q̄ accn̄talr̄ p̄dicant. nisi fiat p̄dicatio per accn̄s ſm q̄ dcm̄ est q̄ accn̄tia non p̄dicant de subiectis nisi p accn̄s. Qualitas enim ⁊ oīa alia hmōi accidunt substantie, vn̄ ⁊ predicant de subiectis sicut accidens de subiecto. ¶ Deinde cum dicit. Vlt.

¶ Sꝫ neqꝫ v̄sus supera ifinita erūt. De vnoq̄qꝫ n. q̄qꝫ p̄dicat id qd̄ significat: aut q̄le q̄d: aut q̄ꝫtū q̄d: aut aliq̄d talium: aut ea q̄ in substātia sunt. Hec aūt sunt finita: ⁊ gn̄a p̄dicamētoꝝ finita sūt. Est .n. aut q̄le: aut q̄ꝫtū ⁊ cetera: q̄ iādudū enūerauim⁹. Atqꝫ supponunt vnū p̄dicari de vno: ⁊ iteꝫ ipsa nō p̄dicari de ipsis: nisi rōne ipsi⁹ q̄d ē p̄dicent. Eteniꝫ accidētia sunt vniuersa. Sꝫ q̄dā p se: q̄dā alio mō. Atqꝫ hec oīa de subo q̄dā dicim⁹ p̄dicari: ⁊ accn̄s nō esse subm̄ vllū. Nihil .n. taliuꝫ ponim⁹ id eē qd̄ id est qd̄ d̄r: nō aliō q̄cq̃ꝫ sꝫ ipsꝫ i alijs eē: ⁊ alia q̄dā d̄ alio dicim⁹ p̄dicari.

¶ Sꝫ vtiqꝫ neqꝫ in sursū ifinita erūt. Unūq̄dq̄ꝫ .n. qd̄ predicat significat: aut q̄le aliq̄d: aut

q̄ztū aliqđ:aut hmōi:aut q̄ sunt in sūba. Hec
aūt finita sunt. Et gn̄a predicamētoꝝ finita.
Aut.n.quale:aut q̄ztū:aut ad aliqd:aut face
Vide in canone. re:aut pati:aut vbi:aut qn̄. Concessum autē
est vnū de vno predicari. Ipa aūt de ipsis q̄/
cūqz nō aliqd sīt nō p̄dicari dicim⁹. Accn̄tia
enim sunt hec oia:sȝ hec qdē ƀȝ seipsa:illa v̊o
ƀȝ alteꝝ modū. Hec aūt de q̄dā subto oia p̄/
dicari dicim⁹:ƀȝ accn̄s aūt nō esse subm ali/
qđ. Nihil enim taliū ponimuȝ esse subiectū:
qđ alteruȝ aliquod esse dicat̄ qđ dicitur:sed
ipsum in alijs:⁊ alia quedam de alio.

A Expo. p^a. ¶ Ondit vlr q̄ in nullo gn̄e p̄dicationis sit ꝑcedere in infinitū in sursum aut deorsuȝ. Et dicit q̄ nō solū nō est ꝑcedere in p̄dicationib⁹ in infinitū ƀm circulationē, sȝ neqȝ ꝑcedēdo in sursum infinita erunt p̄dicata, ⁊ silr nec deorsum. Et ad hoc ꝓbandū p̄mo resumit quedā supra posita. Scđo ex his ꝓbat intētum. ibi[Neqȝ in sursuȝ ergo ⁊c̄.] Circa p̄m resumit qđ de vnoquoqȝ pōt aliq̄ p̄dicari qcqd significet, siue sit q̄le, siue q̄ztū, vel qđcūqȝ aliud genus accn̄tis, vel ēt que intrant sūbam rei, que sunt essentialia p̄dicata. Scđo resumit q̄ hec.s. p̄dicata substantialia sunt finita. Tertio resumit q̄ gn̄a p̄dicamētorū sunt finita.s. q̄le ⁊ q̄ztū ⁊c̄. Si.n. aliqs dicat q̄ q̄ztitas p̄dicet̄ de sūba, ⁊ q̄litas de q̄ztitate, ⁊ sic in infinitū. hoc excludit ꝑ hoc q̄ gn̄a p̄dicamentoꝝ sunt finita. Quarto resumit q̄ sicut supra expositū est: vnū de vno p̄dicat̄ simplici p̄dicatiōe. Et hoc iđ inducit, q̄ȝ posset aliqs dicere, q̄ p̄ predicabit̄ vnū đ vno, puta de hoie aīal, ⁊ ista predicatio m̄ltiplicabit̄ quousqȝ poterit inueniri aliqđ vnū, qđ de hoie p̄dicet̄. qb⁹ finit̄ p̄dicabunt̄ duo đ vno, puta: dicet̄ q̄ hō est aīal albū, ⁊ sic multo plura p̄dicata inuenirent̄ ƀȝ diuersas cōbinatiōes p̄dicatoꝝ. Rursus p̄dicabunt̄ tria de vno, puta, dicet̄ q̄ hō est aīal album magnū, ⁊ sic semꝑ addēdo ad numeꝝ magis m̄ltiplicabunt̄ p̄dicata, ⁊ erit ꝑcedere in infinitū in predicaō. sicut ēt in additiōe numeroꝝ. Sȝ hoc excludit ꝑ p̄dicationeȝ vnius de vno. Quinto resumit vt nō dicam⁹ aliqua simplr̄ p̄dicari de ipsis que non aliqd sunt, id est de accn̄tibus. quoꝝ nuliū est aliqd subsistēs. De accn̄te.n. neqȝ subiectū neqȝ accn̄s ꝓprie p̄dicat̄, vt supra dcm̄ est. Oia.n. hmōi que nō sunt aliqd sūbale, sunt accn̄tia, ⁊ de his nihil p̄dicat̄ simplr̄ loquendo, sȝ hec p̄dicant̄ qdē ꝑ se.s. de subiectis, vl̄ sūb alia p̄dicata vel accn̄talia. Illa v̊o ƀȝ aliū modū.i. ꝑ accn̄s.s. cū p̄dicant̄ de accn̄tib⁹ aut subiecta aut accn̄tia. Hec.n. oia.s. accn̄tia hn̄t de sui rōne q̄ dicant̄ đ sūbo. Illud aūt qđ est accn̄s nō est subm aliqđ. vn̄ nihil ꝓprie loquēdo pōt de eo p̄dicari, q̄ȝ nihil taliuȝ .s. accn̄tiū ponim⁹ esse tale qđ dicat̄ id qđ dr̄.i. q̄ suscipiat predicationē eius qđ de eo predicat̄, non q̄n aliquid alteꝝ extra sicut accidit in substāntijs. Hō.n. nō dr̄ aīal vl̄ albū, q̄ȝ aliqd aliud sit aīal vl̄ albū, sed q̄ȝ ipsummet qđ est hō est aīal vel albū, sed albū ideo dr̄ hō vel musicuȝ, q̄ȝ aliqd alteꝝ.s. subm albi est hō vel musicū. Sȝ ipsum accn̄s inest alijs: ⁊ alia que p̄dicant̄ de accn̄te, p̄dicant̄ de altero.s. de sūbo accn̄tis, ⁊ ꝓpter hoc p̄dicant̄ de accidente vt dcm̄ est. Hoc aūt introduxit q̄ȝ si accn̄s p̄dicat̄ de sūbo, ⁊ ecōuerso, ⁊ oia que accidunt subiecto predicent̄ de se inuicem, sequet̄ q̄ predicatio ꝑcedat in infinitum, quia vni infinita accidunt. ¶ Deinde cum dicit.

Margin: 2a. 3a. 4a. 5a. Lec. pce. canne. B 6a. 7a. 8a. C 9a. Sic. Predicō. ꝑcedere in infinitum

¶ Neqȝ igit̄ ad supiora: neqȝ ad iferiora vnū đ vno i ifinitū dicet̄. De qb⁹.n. accn̄tia dr̄r q̄cūqȝ in vniuscuiusqȝ sūba sūt: ea nō sūt infinita. Versus ēt supa: nec ipsa: nec vtraqȝ accidētia sunt infinita. Nece est igit̄ aliqd esse de quo primū aliqđ ⁊ de hoc aliud: ⁊ huius ꝓfectionis tandem exitū esse: vt id sit qđ de nullo vlterius alio dicat̄: ⁊ id etiam de quo non predicat̄ aliud prius. Unus igit̄ hic est modus ad hoc ꝓpositum demonstranduȝ.

¶ Neqȝ i sursuȝ ergo vnū de vno: neqȝ in đorsuȝ dicere. De qb⁹ qdē.n. dr̄r accn̄tia sunt: q̄cūqȝ in sūba vniuscuiusqȝ sūt. Hec aūt non sunt infinita. Sȝ in sursum ipsaqȝ ⁊ accn̄tia vtraqȝ nō infinita sunt. Necesse est ergo esse aliqd de quo primuȝ predicet̄: ⁊ de h aliđ: ⁊ h stare: ⁊ eē aliqd qđ nō amplī⁹ neqȝ de aliq̄ priori: neqȝ de illo aliđ pri⁹ p̄dicet̄. Unus q̄dem igit̄ modus dr̄ demrationis hmōi.

D Expo. p^a. ¶ Ostēdit ꝓpositū ex premissis.s. q̄ in predicatione qua predicat̄ vnuȝ de vno non ꝑceditur in infinitum neqȝ in sursuȝ neqȝ in deorsum, q̄ȝ omnia accidentia predicant̄ de his que pertinent ad substantiam rei, qđ erat quinta suppositio, Substātialia aūt predicata nō sunt infinita. qđ erat scđa suppositio, ⁊ ita ex parte subiectoꝝ nō procedit̄ in infinitū in hmōi predicationibus quasi in deorsum. In sursum aūt neutra sunt infinita.s. neqȝ substantialia predicata, neqȝ accn̄talia, q̄ȝ ⁊ genera accidētium sunt finita, ⁊ in vnoquoqȝ generum nō est procedere in infinitum neqȝ in sursum neqȝ in deorsum, sicut neqȝ in substantialibus predicatis, q̄ȝ in quolibet predicamento genus predicat̄ de specie in eo qđ quid est. Unde concludi potest vniuersaliter q̄ necesse est esse aliquod primum subiectū de quo aliquid predicetur, existente statu predicationis in deorsum, ⁊ de hoc aliqd aliud predicatur, ⁊ hoc habebit statū in sursuȝ, ⁊ erit inenire aliqd qđ non amplius predicabitur de alio, neqȝ sicut posterius predicatur de priori ꝑ accidens, neqȝ sicut prius predicatur de posteriori per se. Hic igitur est vnus modus logice demonstrandi propositum, qui sumitur ƀm diuersos modos predicationis. ¶ Deinde cum dicit.

Margin: 2a. 3a. 4a. E 5a. Sin^a.

¶ Ali⁹ aūt est hic. Pȝ.n. hoꝝ demrationem esse de qb⁹ p̄ora aliq̄ p̄dicant̄. Et itē fieri nō posse: vt aut meli⁹ sim⁹ ad ea dispositi quoꝝ est demratio: q̄ȝ si sciam⁹: aut ea sine demratiōe sciam⁹. Quib⁹ efficit̄: vt si ꝑ aliq̄ priora q̄ppiā inotescit: illa v̊o nescim⁹: neqȝ ad illa meli⁹ sum⁹ affecti q̄ȝ si sciam hērem⁹: nec id ꝑfecto sciam⁹ qđ ꝑ illa notuȝ efficit̄. Si igit̄ fit: vt simplr̄ q̄ppiā ꝑ demrationē: ⁊ nō ex quibusdā: nec ex suppōne sciam⁹: necesse ē p̄dicatiōes medias stare. Nā si nō stent: sȝ semꝑ sit aliqd supius sumpto: oium erit tū demōstratio. Quare si fieri nō pōt: vt infinita q̄sq̄ȝ ptrāseat: ea ꝑfecto quoꝝ est demratio nūq̄ȝ ꝑ demonstrationē sciem⁹. Qđ si neqȝ meli⁹ ad ipsa sum⁹ affecti q̄ȝ si scirem⁹: nihil tuȝ ꝑ demōstrationē simplr̄: sȝ ex suppositiōe sciemus. Ex his igit̄ q̄ differendi diximus modorū đ quo loqmur ita esse q̄spiam credet.

¶ Adhuc aūt alius: si de qb⁹ priora q̄dā pdicant: erit hoꝝ demonstratio quoꝝ demratio est: neq3 potius hēre psūt ad ipsa q̄3 scire: neq3 scire esse sine demratione. Si hoc autē p hoc notū est: hoc aūt nescimus: neq3 melius hēmus ad ipsa q̄3 scire: neq3 p hoc notuz sciemus. Si igitur est aliqd scire p demonstrationem simplr: ꝛ non ex aliqbus: neq3 ex suppositione: manifestū est stare predicamentā media. Si.n. nō steterint: sed est semp acceptio in supius: omniuz erit demonstratio. Si nō ꝯtingit pertransire infinita: hec non scimus p demrationē. Si igit̄ neq3 meli⁹ habemus ad ipsa q̄3 scire: nō erit nil scire p demōstrationē simplr: sz ex suppōne.
Lec.cb.36. Logice qdē igit̄ ex his vtiq3 aliqs credet de eo qd demrē.

F ¶ Ponit 2ᵐ modū pbationis. ꝛ dicit q̄ qñ est aliqua talis ꝓpositio in q̄ pdicat̄ aliqd de subiecto. si aliq̄ psūt p prius
Expo.ps. pdicari de illo subiecto. talis ꝓpositio demrabilis erit: puta hec ꝓpositio, hō est suba, demonstrat̄ p hanc, aial est suba, q2 de aiali p prius pdicat̄ suba q̄3 de hoie. Si aūt aliqua ꝓpositio est demrabilis, nō possum⁹ meli⁹ cognoscere
2. q̄3 sciendo, sicut pr̄ᵃ indemōstrabilia meli⁹ cognoscim⁹ q̄3 sciēdo, q2 cognoscimus ea vt p se nota. Et iteꝝ hmōi demōstrabilia nō possum⁹ scire nisi p demrationem, q2
Lec.4.t. demōstratio est syll'o faciēs scire. vt supra dcm̄ est. Item
cs.7. ꝯsiderādū est q̄ si aliq̄ ꝓpositio est nota p aliā. si illā per
3. quā nota est nescim⁹, neq3 cognoscim⁹ eā meliori mō q̄3 sciēdo. ꝯñs est q̄ nō sciam⁹ illā ꝓpōnē q̄ p eā cognoscit̄. His igit̄ trib⁹ suppositis ꝓcedit sic. Si ꝯtingit aliqd sim
4. plr scire p demrationē, ꝛ nō ex aliqb⁹ nec ex suppositōe
G necesse est q̄ sit stat⁹ in pdicatis q̄ accipiunt̄ vt media.
Processus i Dicit aūt simplr ꝛ nō ex aliqb⁹: ad excludendū demon
pmō.ad ipo. strationes ducētes ad impoīe. in qb⁹ ꝓcedit̄ ꝯ positiōes aliquas ex aliqb⁹ ꝓpōnib⁹ datis: Dicit aūt neq3 ex sup
Demō.l scīē. positione. ad excludēdum demrationes q̄les siūt in sciē
subalter. tijs subalternis. que supponūt ꝯclōnes supioꝝ scientiarū, vt supra habitū est. Est ḡ simplr p demrationē scire, qñ quelibet ꝓpōnum pmissaꝝ si sit demrabilis scit̄ per demrationē, ꝛ si nō est demrabilis intelligit̄ p seipam.
Lec.15. Et hoc supposito necesse est q̄ sit status in pdicatioib⁹,
5. q2 si nō fuerit status, sz semp pōt accipi aliqd supius, se
H quit̄ q̄ oium sit demōstratio, vt pmo dicebat̄. Si ergo
6. aliqua ꝯclo demonstrat̄, opz q̄ quelibz pmissaꝝ sit demonstrabilis. Si ergo ad eius cognitionē nullo modo possumus melius nos habere q̄3 sciēdo eam p demonstrationem. ergo oportebit eā demonstrare p aliq̄s alīs ꝓpōnes, ꝛ illas iteꝝ p alias, ꝛ sic in infinitū. q2 igit̄ infinita nō est transire nō poterimus eam cognoscere p demonstrationē, neq3 meli⁹ eā cognoscere possumus, cum oīa sint demrabilia. ergo sequit̄ q̄ nihil cōtingit scire p
Vlti. demonstrationem simplr. sz solū ex suppositione. Vltimo aūt epilogando concludit principale ꝓpositum.

¶ Resolutiue aūt p hec breuius pspicuū fuerit: fieri nō posse: vt v̓sus supi⁹: aut inferi⁹ infinita sint predicata in demonstratiuis scientijs: de quibus est hec presens consideratio.

¶ Analetice aūt manifestū est p hoc veloci⁹: q̄ neq3 in sursuz: neq3 in deorsuz infinita predicantia cōtingit esse in demonstratiuis sciētijs de quibus intentio est. LECTIO. XXXV.

Ostq̄3 Phūs oñdit logice q̄ non sit ꝓcedere in infinitū in pdicaꝫ sursum aut deorsū, hic oñdit idē analetice. Et diuidit̄ in duas partes. In pᵃ pte oñdit pncipale ꝓpositum. In
I
scdā ifert q̄dā correlaria ex dictꝫ. ibi [Demō
Lec.sequē.
stratio aūt his manifestuz ꝛc.] Circa pᵐ duo fac. Primo ꝓponit qd intēdit. Scdo ꝓbat ꝓpositū. ibi [Demratio
cs.c.
qdē.n. ꝛc.] Dicit ergo pᵒ q̄ hoc qd nō ꝯtingit in demonstratiuis sciētijs de qb⁹ intēdim⁹ pdicationes in infinitū ꝓcedere neq3 in sursum: neq3 in deorsuz, breui⁹ ꝛ citius poterit manifestari analetice, q̄3 manifestatū sit logice.
K
Vbi ꝯsiderādū est q̄ analetica idest demratiua scia que
Not ᵐ.
resoluendo ad pr̄ᵃ p se nota iudicatiua dr̄, est pars logice que ēt dialecticā sub se ꝯtinet. Ad logicaz aūt cōuenienter ꝯtinet ꝯsiderare pdicationem vlr, sm q̄ ꝯtinet sub se pdicationē q̄ est p se. ꝛ q̄ nō est p se. Sz demratiue scie ꝓpria est pdicatio p se. Et iō supra logice ꝓbauit ꝓpositū, q2 oñdit vlr in omni gn̄e pdicationis nō esse ꝓcessum in infinitū. Hic aūt intēdit oñdere analetice, q2 ꝓbat soluz in his que pdicant̄ per se. Et hmōi est via expeditior. et iō sufficit ad ꝓpositū, q2 in demonstrationibus non vtimur nisi tali mō predicationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Demratio eni est de hisce: q̄ reb⁹ insūt p se.

¶ Demonstratio quidem enim est: quecūq3 ipsa insunt sm seipsa rebus.

¶ Oñdit ꝓpositū. Et circa hoc tria facit. Primo ꝓponit q̄ pdicatione: analetica. i. demōstratiua scia vtat̄, q2 pdicatione per se. Scdo resumit quot sunt modi talis pdicationis. ibi [Per seipsa vō ꝛc.] Tertio oñdit q̄ in nul
L
lo mō pdicationis p se possit ꝓcedi in infinitū. ibi [Hoꝝ
Expo. i.
aūt neutra ꝯtingūt.] Dicit ḡ pᵒ q̄ [demratio ē solū circa
Lec.13.t.
illa que p se insunt reb⁹.] Talis.n. sūt ei⁹ ꝯclōnes, ꝛ ex
capo.4.
talibus demrat. vt supra habitū est. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ea vō que p se competūt duplicem subeūt moduz. Quedā.n. in eadē reꝝ sunt diffōne. qbus inesse dicunt̄: vt multitudo vel diuisibile. Hec.n. numero cōpetunt: ꝛ in ipsi⁹ sunt diffōne. Quedā in rōne sua res eas suscipiunt qb⁹ cōpetunt: vt impar. Hoc.n. numero cōpetit: ꝛ in diffōne sua numerum suscipit.

¶ Scdz seipa aūt duplr. Quecūq3.n. illr insūt. in eo qd qd est: ꝛ in qb⁹ ipa in eo qd qd est insunt ipsis: vt numero impar: qd inest qdē numero. Est aūt ipe numer⁹ in rōne ipsius. Et iteꝝ mltitudo: aut diuisibile in rōne nūeri ē.

¶ Ponit duos modos pdicādi p se. Nā pᵒ qdē pdicant̄ p
M
se q̄cūq3 insunt subiectis in eo qd qd est. i. cū pdicata po
Expo.pᵃ.ꝛ 2ᵃ
nunt̄ in diffōne subti. Scdo qñ ipsa subiecta insunt pdicatis in eo qd qd est. i. qñ subiecta ponunt̄ in diffōne pdicatoꝝ. Et exēplificat de vtroq3 mō. Nā impar pdicatur de nūero p se scdo mō. q2 numer⁹ ponit̄ in diffōne ipsius
3ᵒ.
imparis. Est.n. impar numer⁹ medio carens. Multitu
Alii.
do autem vel diuisibile predicatur de numero: ꝛ ponit̄
Nota.
in diffinitione eius. Vnde hmōi predicant̄ p se de nume
Lec.10.
ro primo modo. Alij autem modi quos supra posuit reducantur ad istos. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At fieri neqt: vt aut hec: aut illa sint ifinita. Nec.n. ea q̄ vt ipar de numero pdicant̄. Nā in ipare rursus aliud erit i diffōne cui⁹ ē ips: hoc si sit pmū numer⁹ ipse: cui qdē cōpetūt

in diffīōne erit ipoꝝ. Si igit̄ fieri neq̄t: vt īsint vni talia īfinita: nec īfinita ꝯsus supiꝰ erunt.

Vide in annot. ¶ Hoꝝ āt neutra ꝯtingit eē īfinita: nec vt in ꝑfectū numeri. Iteꝝ. n. si impari aliud insit: cui inerat existit: hoc aūt fiet ꝑmū: numerus inerit his q̄ insunt ipsi. Si igit̄ nō ꝯtingit īfinita hmōi eē in vno: neq̄ i sursū erūt īfinita.

A ¶ Ostendit ꝙ in vtroq̄ mō ꝑdicationis per se necesse est eē statū. Et circa h̄ tria facit. Primo ōndit ꝙ necessariū est esse statū in vtroq̄ mō ꝑdicationis ꝑ se tam in sursū q̄ in deorsum. Scdō ꝯcludit ꝙ nō possit infinitū esse in medijs. ibi [Si aūt sic est ⁊c̄.] Tertio ꝯcludit ꝙ nō pōt ꝓcedi in infinitū in demr̄atiōibus. ibi [Si vō hoc ⁊c̄.] Circa ꝑmū duo facit. Primo ꝓponit ꝓpositum in scdō mō dicendi ꝑ se. s. qn̄ subm̄ ponit̄ in diffīōne ꝑdicati. Secūdo in ꝑmo mō qn̄ ꝑdicatum ponit̄ in diffīōne subi. ibi
Expo. pe. [Si etiam q̄cūq̄.] Circa ꝑmū ponit duas rōnes. Circa quaꝝ ꝑmā sic ꝓcedit. Primo q̄dē ꝑmittit ꝓpositū. s. ꝙ in neutro mō dicēdi ꝑ se ꝯtingit in infinitū ꝓcedere. De
2a. inde ꝓbat hoc in scdō mō. puta cū impar ꝑdicat̄ de numero. Si. n. ꝓcedat̄ vlterius ꝙ aliq̄d aliud ꝑdicet̄ ꝑ se
B de impari ſm istū modū dicendi per se. seq̄tur ꝙ impar insit in diffīōne eius. Numerꝰ aūt ponit̄ in diffīōne impa
Ult. ris. vñ sequeret̄ ꝙ etiā numerus ponat̄ in diffīōne illius
tertij qd̄ ꝑ se inest impari. Sꝫ hic nō ꝯtingit abire in infi
Lec. 33. t. cc. pe. nitū, vt. s. infinita insint in diffīōne alicuiꝰ, sicut supra ꝓ
batū est. Relinq̄tur ergo ꝙ in talibꝰ per se predicationi
Lec. 34. bus non cōtingit ꝓcedere in infinitū in sursum: id est ex
Expo. 4. parte predicati. ¶ Secundam rationem ponit ibi.

¶ At vō necesse est ipsi ꝑmo competant vniuersa: veluti numero: ⁊ numerus illis insit. Quare conuertuntur: ⁊ non superabunt.

¶ At vero necesse est omnia inesse primo: vt numero: ⁊ in illis numerum. Quare conuertibilia erunt: sed non excedentia.

C ¶ Et dicit ꝙ quātūcūq̄ ꝓcedat̄ in hmōi per se ꝑdicatio
Expo. pe. nibus scdī modi oportebit ꝙ oīa ꝑdicata ꝑ ordinē accepta insint ꝑmo subiecto, puta numero q̄si ꝑdicata de eo, q: si impar ꝑ se ꝑdicat̄ de numero, oꝫ ꝙ q̄cq̄d predicat̄ de impari: et ꝑ se predicet̄ de numero. Et iteꝝ opꝫ ꝙ numerus oībus illis insit, q: si numerus ponit̄ in diffīōne imparis opꝫ ꝙ ponat̄ in diffīōne oīum eoꝝ que diffini
Ult. unt̄ per impar. Et ita seq̄tur ꝙ mutuo sibi inuicē insint. Ergo erunt ꝯuertibilia ⁊ non se inuicē excedētia. sic. n. ꝓprie passiones se hn̄t ad subiecta sua. Unde si ēt sint infinita ꝑ se predicata ſm hunc modū, nō erit ad ꝓpositum quo aliq̄s intendit ponere infinita in predicatiō esse in sursum vel in deorsum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nec itē ea que diffīōnes eoꝝ q̄bus insunt igrediunt̄. Nō. n. assignari diffīōnes possēt. Quare si hec sunt vniuersa ea q̄ per se predicant̄: hec aūt infinita non sunt: stant oīa plane versus supera. Quare stant ⁊ ad infera.

¶ Si ēt q̄cūq̄ sūt in eo qd̄ q̄d est: nec hec infinita sunt. Nec. n. eēt diffinire. Quare si ꝑdicātia q̄dē ꝑ se oīa dr̄r: hec aūt nō īfinita sūt: stabūt vtiq̄ in sursū. Quare ⁊ in deorsum.

D ¶ Probat ꝓpositū in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se. ⁊ dicit ꝙ illa q̄
Expo. pe. 2a ꝑdicant̄ in eo qd̄ q̄d est. i. quasi posita in diffīōne subiecti non possunt esse infinita. quia non contingit infinita diff
Le. 5tem. finire vt supra probatum est. Ex hoc ergo cōcludit ꝙ si omnia que ponuntur in demonstrationibus per se po 3.
nunt̄, ⁊ in ꝑdicatis ꝑ se non est ꝓcedere in infinitū in sursum. necesse est ꝙ predicata in demonstrationibus stent
in sursum. Et ex hoc ēt seq̄tur ꝙ stent in deorsum, q: ex Ult.
quacūq̄ parte ponat̄ infinitum tollitur scientia ⁊ diffinitio, vt ex supra dictis pꝫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod si ita sit: erunt ⁊ ea sane finita: que inter duos terminos collocantur.

¶ Si autem sic est: ⁊ que sunt in medio duorum terminorum semper sunt finita.

¶ Concludit ex ꝑmissis ꝙ si est status in sursum ⁊ deor
sum ꝙ media non contingit esse infinita. Supra enim E
ostendit ꝙ extremis existentibus determinatis, media Expo. t.
non possunt esse infinita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quō rursus si ita sit: pꝫ iam ⁊ demōstrationū esse ꝑncipia necessario: ac demōstratiōeꝫ nō oīum esse: qd̄ q̄dē nōnullos asserere iam in initio diximꝰ. Etenim si ꝑncipia sint: neq̄ demr̄abilia sunt oīa: neq̄ in īfinitū fieri pōt abicio. Nā alteꝝ istoꝝ vtrūuis eē nil aliō ē: q̄ nullū interuallū eē medio vacās: atq̄ indiuisibile: sꝫ vniuersa esse diuisibilia. Id. n. qd̄ demr̄at̄: non foris addito: sꝫ imisso termino demr̄at̄. Quapp si fieri pōt: vt hoc pacto ꝓcedat̄ in īfinitū: fieri quoq̄ pōt vt iter duos terminos īfinita media cadāt. At h̄ fieri neq̄t: si tā v̄sus supiꝰ q̄ ꝯsus iferiꝰ ꝑdicationū sit finis. Esse vō ꝑdicationū h̄ pacto finē: antea differēdi mō: nūc resolutiue satī ōndimꝰ.

¶ Si vō hoc est: manifestū iā ē: ⁊ dēmr̄ationuꝫ ꝙ necesse est ꝑncipia eē: ⁊ nō oīuꝫ eē demōstratōeꝫ: qd̄ vē diximꝰ quosdā dicē iuxta ꝑncipiū. Si. n. sunt ꝑncipia: nō oīa sūt demr̄abilia: neq̄ in īfinitū ꝓnt ire. Esse. n. hoꝝ q̄lib; nihil aliō est: q̄ eē nullū spatiū sine medio ⁊ indiuisibile: sꝫ oīa diuisibilia. Intꝰ. n. imittendo terminū: sꝫ non assumēdo demr̄at̄ id qd̄ dēmonstrat̄: Quare si hoc in infinitū ꝯtingit ire: ꝯtinget vtiq̄ duoꝝ terminoꝝ īfinita esse interiꝰ media. Sꝫ h̄ impoſſ̄e est: si ꝑdicamēta steterint supiꝰ: ⁊ iferiꝰ. Q͠ aūt stent demōstratū est logice prius: analetice vō nunc.

¶ Concludit vlterius ꝙ in demōstrationibꝰ non ꝓcedit̄ F
in infinitū, ⁊ dicit ꝙ si ꝑdicta sint vā, necesse est esse aliq̄ Expo. pe.
ꝑncipia demonstrationū que nō demonstrant̄, ⁊ sic non omnium erit demonstratio ſm ꝙ q̄dam dicunt, vt in ꝑn
cipio huius libri dictum est. Et ꝙ hoc sequatur ostēdit. 2a.
Posito enim ꝙ sint aliqua ꝑncipia demonstrationū. est necesse esse ꝙ illa sint indemonstrabilia. quia cum oīs
demonstratio sit ex ꝑoribus vt supra habituꝫ est si ꝑnci Lec. 4.
pia demonstrant̄. seq̄t̄ ꝙ aliquid esset prius ꝑncipijs. qd̄ est contra rationem ꝑncipij. Et ita si non sunt omnia G
demonstrabilia, sequeret̄ ꝙ nō ꝓcedant demonstrationes in infinitum. Omnia autē hmōi ꝑdicta ꝯsequuntur 3a.
ex hoc qd̄ ostensum est ꝙ nō ꝓcedit̄ in infinitum in medijs, q: nihil est aliud ponere veꝝ esse q̄dcūq̄ predictorū. s. vel ꝙ demōstrationes ꝓcedāt in infinitū. vel ꝙ oīa

sunt demõstrabilia. vel ꝙ nulla sint demõstrationū pͥncipia: q̄ꝫ ponere nullū spatiū esse imediatū ⁊ idiuisibile. i. ponere duos terminos sibi inuicē coherere in aliq̄ ppõne affirmatiua vł negatiua. nisi ꝑ mediū. Si. n. aliq̄ ppo
H sitio sit imediata. seqtur ꝙ sit indemonstrabilis. q̄ꝛ cum
4ᵉ. aliqd demõstraꝛ: opꝫ sumere terminū imittendo. i. ꝙ sit ifra ꝑdicatū ⁊ subꝫ de quo. s. ꝑ pͥus ꝑdiceꝛ ꝑdicatū q̄ꝫ de
Mediᵘᵐ in demon. subō. vel a q̄ pͥus remoueaꝛ. Nõ aūt in demõstratiõib⁹ accipiꝛ mediū assumēdo extrinsec⁹. hoc. n. eēt assumere extraneū mediū: ⁊ nõ ppͥū: qd̄ ɔtigit in litigiosis ⁊ dia
5ᵉ. lecticis syllis. Si ḡ demſ̄ationes ɔtingit in infinitū ꝓcedere. sequiꝛ ꝙ sint media infinita inter duos terminos.
6ᵉ. Sꝫ hoc est ipoı̄e si ꝑdicationes steterint in sursuꝫ ⁊ deorsum. vt supra ꝓbatū est. Et ꝙ stent ꝑdicatiões in sursum
Ult. ⁊ deorsuꝫ pͥus oñdim⁹ logice: ⁊ postea analetice. vt expositū est. Per hāc igiꝛ ɔnē vltimo iductā manifestat in
Lec. p̄sen. Expo. pᵉ. tentionē toti⁹ capli. ⁊ q̄re quelibet ꝓpositio sit inducta.

¶ Demõstratis aūt his: pꝫ: si qppiā idē: vt. a. duob⁹ insit qbusdā: vt. c. atq̄ꝫ. d. quoꝝ alteꝝ de altero: aut nullo mõ: aut nõ de q̄libet ꝑdicaꝛ: nõ semꝑ illd̄ ꝑ cõe aliqd ipsis cõpetere.

Lec. cõ. 37. ¶ Mõstratis aūt his: manifestū ē: ꝙ si aliqd̄ idē duob⁹ isit: vt. a. ⁊ in. c. ⁊ in. d. nõ ꝑdicante altero d̄ altero: aut nullo mõ: aut nõ d̄ oı̄: qd̄ non sp̄ ꝫm cõe aliqd inerit. LECTIO. XXXVI.

Ostq̄ꝫ Phs oñdit ꝙ non ɔtingit ꝓcedere in infinitum in demonstrationib⁹. hic inducit q̄dā correlaria ex ꝑdictis. Et circa h̄ duo facit. Pͥo oñdit ꝙ necē est accipe aliq̄s pͥmas ppões. Scd̄o q̄uo illis ꝑmis sit vtendū in demſ̄ationibus. ibi [Cū aūt opꝫ demſ̄are.] Circa pͥᵐ duo facit. Primo oñdit ꝙ necesse est deuenire ad aliqd̄ pͥᵐ. qñ vnū de plurib⁹ ꝑdicaꝛ. Scd̄o qñ vnū ꝑdicaꝛ de vno ibi [Manifestuꝫ aūt est.] Circa pͥᵐ q̄tuor facit. Pͥo ꝓponit intentū. Scd̄o manifestat ꝓpositū. ibi [Ut
I scalenõ ⁊c̄. [Tertio ꝓbat. ibi [Sit autē. b. ⁊c̄.] Quarto
Expo. i. excludit quādā obiectionē. ibi [In eodē q̄deꝫ gn̄e ⁊c̄.] Dicit ḡ pͥmo ꝙ demõstratis ꝑmissis. s. ꝙ non sit ꝓcedere in infinitū in ꝑdicatiõib⁹ ⁊ demõstratiõibus: manifestū ē ꝙ si aliqd ꝑdicaꝛ de duob⁹. puta. a. de. c. ⁊. d. ita. s. ꝙ vnū eoꝝ nõ ꝑdiceꝛ de altero. aut nullo mõ. sicut aial ꝑdicaꝛ de hoie ⁊ boue. quoꝝ vnū nullo mõ de alio ꝑdicatur. aut nõ de oı̄. puta aial predicaꝛ de hoie ⁊ masculo quoꝝ neutꝝ de altero vlr predicaꝛ. sic inquā se hn̄tibus terminis. manifestū est ꝙ nõ oꝫ ꝙ id ꝑdicatum qd̄ de vtroq̄ꝫ predicaꝛ insit vtriq̄ꝫ ꝫm aliquod commune. ⁊ hoc in infinitum procedendo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Triangulo nāq̄ꝫ duoꝝ equaliū: ⁊ omniuꝫ ineq̄liuꝫ lateꝝ angulos habere duob⁹ rectis equales: ꝑ cõmune cõpetit qd̄daꝫ. Cõpetit enim: vt vterq̄ꝫ est quedaꝫ figura: ⁊ nõ vt aliud quicq̄ꝫ. At non semper id ita se habet.

Uide in annot. ¶ Ut scalenon ⁊ isocheli duobus rectis eq̄les habere ꝫm cõmune aliqd inest. Scd̄m enim ꝙ figura quedaꝫ est: ⁊ non ꝫm alteruꝫ qd̄ inest. Hoc autem nõ semper sic se habet.

K ¶ Manifestat ꝓpositum ꝑ exemplum. Sunt. n. due spēs
Expo. pᵉ. triāguli. quaꝝ vna vocaꝛ scalenõ vel triāgulus gradatus cui⁹ sunt tria latera ineq̄lia. alius est isocheles. cui⁹ sunt duo latera eq̄lia. vnū aūt hoꝝ nõ ꝑdicaꝛ de altero: vtriq̄ꝫ aūt inest hec passio hr̄e tres angulos eq̄les duo
2. b⁹ rectis. Inest aūt hoc eis ꝫ aliqd cõe. s. ꝙ vterq̄ꝫ hoꝝ est figura quedam. s. triangulus. Hoc autē non sic semꝑ se hꝫ. s. ꝫm ꝙ in infinitum conueniat ꝫm aliqd aliud. pu Ult.
ta ꝙ hr̄e tres conueniat triangulo iteruꝫ ꝫm aliquid aliud. ⁊ sic in infinitum. Deinde cum dicit.

¶ Sit eniꝫ. b. ꝑ qd̄. a. taꝫ ipsi. c. q̄ꝫ. d. cõpetere dı̄. Psꝫ igiꝛ ipm̄. b. ꝑ aliud cõmune qppiaꝫ ipsis cõpetere: ⁊ illud item ꝑ aliud. Quare inter duos terminos infiniti termini cadēt. At hoc fieri neq̄t. Nõ ergo necesse est pluribus idem per aliqd̄ cõmune semper inesse: siquideꝫ sint interualla que medio vacant.

¶ Sit aūt. b. ꝫ ꝙ est. a. in. c. d. Mā̄ifestū igiꝛ ē. b. in. c. d. ꝫ cõe est: ⁊ illud ꝫ alteꝝ. Quare duoꝝ terminoꝝ in medijs infiniti vtiq̄ꝫ incident termini. Sꝫ hoc est impoı̄e. Scd̄m igiꝛ cõmune aliqd: esse non necesse est semꝑ idē in pluribus: qm̄ vere erunt imediata spatia.

¶ Probat ꝓpositū ⁊ dı̄c. Sit ita ꝙ. b. ꝑdiceꝛ d̄. c. ⁊ de. d. L
ꝫm h̄ cõe qd̄ est. a. manifestuꝫ est ḡ ꝙ. b. erit in. c. ⁊ in. d. Expo. pᵉ sᵉ.
ꝫm illd̄ cõe qd̄ est. a. ⁊ si iteꝝ insit. a. ꝫm aliqd̄ cõe. ⁊ iteꝝ illi cõi ꝫm aliqd aliud ꝓcedeꝛ in infinitū in medijs. seq̄ 3ᵉ. 4ᵉ.
tur igiꝛ ꝙ inter duo extrema q̄ sunt. c. ⁊. d. cadāt infiniti Ult.
termini medij. Hoc aūt est impoı̄e. ḡ nõ necesse est si idē insit plurib⁹. ꝙ semꝑ in ifinitū insit eis ꝫm aliqd cõe. q̄ꝛ necesse est ꝙ deueniaꝛ ad aliq̄ spatia imediata. i. ad aliquas imediatas ꝑdicatiões quas appellat spatia: vt su Lec. ꝑsentis. Arist.
pra dcm̄ est. Quātū igiꝛ videꝛ ex hac ꝓbatiõe Arist. nõ est suus itellectus. ꝙ hoc nõ sit veꝝ ꝙ qñ aliqd ꝑdicaꝛ de plurib⁹ q̄ de se inuicē nõ ꝑdicant ꝙ illud non insit il
lis plurib⁹ ꝫm aliqd cõe. Hoc. n. veꝝ est in oı̄ qd̄ ꝑdicaꝛ M
sicut passio. opꝫ enim si inest plurib⁹ ꝙ insit ei ꝫm aliqd Lec. 114. expo. 2.
cõe. lꝫ forte id sit innominatū: sicut supra dcm̄ est: cuꝫ de vl̄i ageret. Sꝫ in illo cõi non ꝓcediꝛ in infinituꝫ. vt hec rõ inducta a phō euidenter ꝓbat. Si autem accipiatur aliqd cõmune qd̄ insit pluribus sicut genus spēbus. nõ semꝑ oportebit aliqd prius accipere ꝫm ꝙ insit. Puta si viuū insit homini ⁊ asino ꝫm aliqd̄ pͥus. s. ꝫ aial. aiali aūt ⁊ plante non inest ꝫm aliqd̄ prius. q̄ꝛ hec sunt prime spēs corpis viui siue aiati. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Terminos tn̄ eodē in gn̄e: ⁊ indiuiduis ex eisdē necesse est esse: siqdē ipm̄ cõe rõnē eorū que ꝑ se cõpetunt subit. Fieri nāq̄ꝫ nõ potest: vt ea que demõstrantur ad aliud genus ex alio migrent ac transeant: vti diximus. Lec. ch. 8.

¶ In eodē quidē genere: ⁊ ex eisdeꝫ athomis necesse est terminos esse: siquideꝫ his q̄ per se sunt erit cõmune. Nõ enim erit ex alio genere in aliud descendentem demonstrare.

¶ Excludit quādā obuiationē. Posset. n. aliqs dicere ꝙ N
semꝑ accipiꝛ ꝫ aliqd cõe. q̄ꝛ põt accipi cõe alteri⁹ gn̄is: puta si dicamus ꝙ esse seipsum mouens inest hoi ⁊ asino ꝫm hoc cõe qd̄ est aial: ⁊ ꝫm aliud cõe qd̄ est hr̄e q̄ntitatem: vel hr̄e colorē: aut aliqd aliud hmōi que possunt
accipi in infinitū. Et ad hoc excludēduꝫ dicit ꝙ necesse Expo. pᵉ.
est eē termios medios q accipiunꝛ ex eodē gn̄e ⁊ eisdē
athomis. i. i. indiuisibilib⁹. Et appellat athomos ipsos Quid sit athomos
termios extremos iter q̄s oꝫ accipi mediuꝫ: si id cõe qd̄ accipiꝛ vt medi⁹ termin⁹ sit de numero eoꝝ q̄ ꝑdicant ꝑ
se. Quare āt oporteat ex eodē gn̄e sumē terminos medi Ult.
os oñdit ꝑ hoc ꝙ sicut supra habitū ē: nõ ɔtingit demõ Lec. 15.

stratione͂ trāsire de vno gn͂e in aliud. ¶ Deinde cū dicit.

H ¶ Patet et cū.a.cōpetit ipsi.b.atq3 est aliqd̄ mediū:tū.a.posse ondi ipsi cōpeter͂.b. Atq3 hui⁹ hec erūt ⁊ totidez elemēta:quot media sūt. Propositiōes enim he: que medio vacāt:elemēta sunt:aut oēs:aut he q̄ vl͂es sūt. Qd̄ si nullū sit mediū:nō ē vlteri⁹ demr͂atio: s3 hec est ea via qua acceditur ad principia.

Vide in annot. ¶ Manifestū at͂ et ⁊ cū.a.in.b.sit: siqdem est aliqd̄ mediū:est demr͂are q̄.a.in.b.sit:⁊ elemēta hm̄ōi sūt hec:⁊ tot:quot media sr͂. Immediate eni ppōnes sunt elemēta:aut oēs: aut vl͂es. Si v̄o non est mediū : nō amplius erit demōstratio:sed in p̄ncipia via hec est.

A ¶ Ondit q̄ necesse est deuenire ad aliqd̄ vnū in p̄dicabilibus in qbus p̄dicat͂ vnū de vno. Et p̄mo in affirmatiuis. Scd̄o in negatiuis.ibi [Silr͂ aūt ⁊ si.a.⁊c͂.] Dicit g̃ p̄mo manifestū esse q̄ cū.a.p̄dicat͂ de.b.si hoz sit aliqd̄ mediū:q̄ illo medio vti possum⁹ ad demōstrandū q̄.a. sit in.b.⁊ hec sunt p̄n͂ hm̄ōi ɔclōnis. Et q̄cunq3 accipiunt͂ vt media sunt p̄n͂ ɔclōnū mediatoꝝ que p̄ ea ɔcludunt͂. Nihil enim aliō sunt elemēta siue p̄ncipia demōstrationū,q̄3 ppōnes imediate. Et hoc dicos vel oēs vel vl͂es:[qd̄ q̄ďē pōt dupl͂r intelligi. Uno mō vt ppō vl͂is accipiat͂ sm̄ q̄ diuidit͂ ɔ̄ singularē. Nā spēs spālissima nō p̄dicat͂ de singulari p̄ aliqd̄ medium. Uñ ppō hec est imediata, sortes est homo. Nō tñ est p̄n͂ demonstrationis,q̄ demōstrationes nō sunt de singularibus: cū copnō sit scia, ⁊ ita nō ōis imediata est demr͂ationis p̄n͂,s3 solū vl͂is. Alio mō pōt intelligi sm̄ q̄ ppōnes vl͂es dr͂r ppōnes cōmunes in oibus ppōnibus alicuius scie.sic omne totū est maius sua pte. vñ hm̄ōi sunt simpl͂r demōstrationū p̄ncipia, ⁊ in oibus per se nota. Hec aūt ppō, hō est aial, vel isocheles est triāgulus, non est p̄n͂ demōstrationis in tota scia,s3 solū aliquaꝝ p̄ticularū demōstrationū, neq3 hm̄ōi et ppōnes sunt oibus per se note. Sic igit͂ si sit aliqd̄ medium ppositiōis date, erit demōstrare per aliqd̄ mediū quousq3 deueniat͂ ad aliqd̄ imediatum. Si v̄o nō sit aliquod mediu3 ppositionis date, nō poterit demōstrari. Sed hec est via ad inueniendum prima principia demonstrationum.id est p̄cedere a mediatis ad immediata resoluendo. ¶ Deinde cum dicit.

Expo.p^e. 1^e. 2^e. Pri. sensus B 2^e. Alr.

¶ Silr͂ sit:⁊ si.a.nō cōpetit ipsi.b. Nā si ē medium aliqd̄:aut pri⁹ cui nō cōpetit ipm̄.a.est sine dubio demr͂atio. Si v̄o non est:nulla est demr͂atio. Atq3 quot sūt termini:tot sūt elemēta p̄ncipiaue. Propositiōes eni3 que ex hisce ɔstāt:ipsi⁹ sūt demr͂ationis p̄ncipia. Et vt q̄daz principia sūt demr͂abilia hoc pacto: hoc est illō:⁊ illō iest huic:sic ⁊ h̄ mō hoc nō est illō:⁊ illō nō inest huic. Quare q̄dā essendi q̄ppiā q̄dam non essendi principia erunt.

¶ Silr͂ aūt erit:⁊ si.a.in.b.nō sit. Siqdē eni3: aut erit mediū:aut pri⁹ cui nō iest:erit demōstratio:si v̄o nō:nō est:s3 p̄ncipiū. Et elementa tot sunt quot termini:⁊ hoꝝ ppōnes p̄ncipia demr͂atiōis sunt. Et sicut q̄dā p̄ncipia sunt indemōstrabilia q̄ sit hoc illō:⁊ q̄ sit h̄ in illud:sic ⁊ q̄ non erit hoc illud:nec q̄ sit h̄ in illud. Quare hec quidez esse aliquid:alia aūt non esse aliquid:erunt principia.

C ¶ Ondit q̄ sit accipe p̄mū in negatiuis. ⁊ dicit q̄ si.a.neget͂ de.b.si sit accipe aliqd̄ mediū a quo.s.p̄ p̄us remoueat͂.a. q̄3.a.b.tūc hec ppō.b.nō est.a.erit demr͂abilis. Si aūt nō sit aliqd̄ tale medium accipe.nō erit hec ppō demr͂abilis,s3 p̄n͂ demr͂ationis. Et tot erūt elemēta.i. p̄n͂ demōstrationis quot erūt termini ad quos.s.stat͂. vt vltra nō sit inuenire mediū. Propōnes.n.que fiunt ex hm̄ōi terminis sunt p̄n͂ demr͂ationis. Puta si.c.imediate p̄dicet͂ de.b.⁊.a.imediate remouet͂ a.b.aut p̄dicet͂ ď eo imediate.b.est termin⁹ ad quē vltimo p̄uenit͂ in mediis sumēdis. vñ vtraq3 ppositio erit imediata ⁊ demōstratiōis p̄n͂. Et p3 ex p̄missis q̄ sicut sunt q̄dā p̄n͂ indemōstrabilia affirmatiua in qb⁹ vnum de alio p̄dicat͂:significādo q̄ hoc essentialr͂ est illō:sicut cu3 gen⁹ p̄dicat͂ de prima specie:vel hoc sit in illo:sicut cū passio p̄dicat͂ de ppžio ⁊ imediato subō, ita et sunt p̄n͂ indemōstrabilia in negatiuis, negādo eēntiale p̄dicatū vel et ppžiam passionē. Ex quo p3 q̄ q̄dā sūt p̄ncipia demr͂ationis ad demonstrādū ɔclōne affirmatiuā, quā op3 ɔcludere ex oibus affirmatiuis, ⁊ q̄dā sunt principia demonstrationis ad p̄bandū ɔclōnē negatiuā, ad cui⁹ illationez op3 assumere aliquam negatiuam. ¶ Deinde cum dicit.

Expo.h^e.1 2^e 3. 4. Alr.

¶ Cū aūt ondendū q̄ppiā est:sumēdū est q̄ppiā:qd̄ primū de ipso.b.p̄dicat͂:sitq3 id.c.de quo silr͂ ipm̄ dicit͂.a. Atq3 hoc mō semp p̄ficiscētu:nulla ppositio tibi nullusq3 terminus affirmādus:extra ip3.a.sumunt͂ i p̄obādo:s3 mediū sp̄ dēsat͂:q̄usq3 idiuisibilia fiāt ⁊ vnū. Est at͂ tūc vnū:cū fuerit vacās medio iterualliū:ac vna simpl͂r ppō:q̄ q̄dem medio vacat.

¶ Cū at͂ oporteat demr͂are aliqd accipiēdū ē qd̄ ď.b.p̄mū p̄dicet͂:⁊ sit.c.⁊ de h̄ silr͂.a.⁊ sic sp̄ vadēs nequaq̄3 ex͂ ppō cadet. Neq3 ex͂ eē ipsi⁹.a.accipiat͂:vt demr͂et͂:s3 sp̄ mediū ɔdēset q̄usq3 idiuisibilia fiāt ⁊ vnū. Est at͂ vnū cū imediatū fiat:⁊ vna ppō simplex ⁊ imediata.

¶ Ondit q̄o vtēdū sit p̄mis ppōnib⁹ in demōstrando. ⁊ Primo in ppōnib⁹ affirmatiuis. Scd̄o in negatiuis.ibi [In p̄uatiuis aūt ⁊c͂.] Circa p̄m̄ tria fac͂. Primo ostēdit qualr͂ oporteat sumere ppōnes imediatas in demōstrationibus. Scd̄o ondit q̄o hm̄ōi ppōnes se habeāt ad demōstrationes.ibi [Et quēadmodū in aliis.] Tertio epilogat.ibi [In ostēsiuis q̄dez igit͂.] Dicit ergo p̄mo q̄ qñ o3 ďmōstrare aliquā ɔclōnē affirmatiuā:puta oē.b.est.a.necesse est accipe aliqd qd̄ p̄mo p̄dicet͂ de.b.q̄3.a. de quo.a.et p̄dicet͂. ⁊ sit illō.c.⁊ si iteꝝ aliqd sit de quo a.p̄ p̄us p̄dicet͂ q̄3 de.c.sic semper p̄cedendo, sit nec ppō.nec termin⁹ significās aliqd̄ ens, accipiet͂ in ďmōstrādo extra ip3.a.q̄ oportebit q̄.a.p̄dicet͂ de eo p̄ se, ⁊ ita q̄ ɔtineat͂ sub eo ⁊ nō sit ab eo extrinsecū,s3 oportebit sp̄ condēsare media. Et loq͂t͂ ad silitudinē hoiu3 q̄ vident͂ esse ɔdēsati sedētes in aliq̄ sede:qñ iter sedētes nullus p̄t intercidere medi⁹. ita ⁊ media in demr͂atione dr͂r dēsata, qñ inter terminos acceptos nihil cadit mediū. Et h̄ est qd̄ dic͂ [q̄ mediū dēsat͂ quousq3] p̄ueniat ad h̄ q̄ spatia [fiāt idiuisibilia] .i.distātie iter duos terminos sūt tales q̄ nō p̄sit diuidi i plures hm̄ōi distātias,s3 sit vnū spatiū tm̄. Et hoc ɔtingit.qñ ppositio est imediata. Tūc enim v̄e est vna ppositio non solum actu,s3 et potentia, qñ est

D Expo.p̄me. 1^e. Alr.

imediata. Si.n.fit mediata, q̃uis sit vna in actu, q2 vnũ p̄dicat̃ de vno, tñ est mlta in po°, q2 accepto medio formant̃ due ꝑpositiones. Sicut ẽt linea q̃ est vna in actu inq̃ntum est ꝯtinua. est multa in potẽtia inq̃ntum diuisibilis per pũctũ mediũ. Et iõ dicit ꝙ ꝑpositio immediata est vna sic simplex indiuisibilis. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ At que vt ceteris in reb⁹ p̄ncipiũ simplex est: idq3 nõ est idẽ vbiq3: s3 in pondere qdem est mina: in modulatione ꝟo p̄mus sensibil̃ sonus: ⁊ in alijs aliud: sic in rõcinatione qdẽ est vnũ: vacans medio ꝑpositio: in demonstratione autem ⁊ scientia intellectus.

Vide in anno. ℭ Et queadmodũ in alijs ẽ p̄ncipiũ simplex. hoc ãt nõ idẽ vbiq3: s3 in graui qdẽ vncia: in melodia aũt ton⁹: in mẽbris aũt diuisio: aliõ aũt in alio: sic ẽ in syll̃o vna ꝑpositio imediata: in demr̃atione autem ⁊ scia intellectus.

E ℭ Ostendit q̃uo se hẽat ꝑpositio imediata ad demonstrationẽ. Ubi ꝯsiderãdu3 est ꝙ sicut habet̃ in.x.metaphy.

Tex.com.2. in quolib3 gñe op3 esse vnũ p̄mũ qõ est simplicissimũ in

Lec. 2.1. gñe illo: ⁊ mẽsura oium q̃ sunt illi⁹ gñis. Et q2 mensura

Expo. p°.2.3. est homogenea mẽsurato: ſm diuersitatẽ generꝫ o3 esse huiõi p̄ma idiuisibilia diuersa. Uñ hoc nõ ẽ idẽ in oib⁹: s3 in grauitate põderꝫ accipit̃ vt vnũ idiuisibile vncia.i. qõdã minimũ põdus: qõ tñ nõ est simplex oino, q2 qõlibet põdus est diuisibile in minora põdera, s3 accipit̃ vt simplex ꝑ suppõnẽ. In melodijs aũt accipit̃ vt vnũ p̄n^m tonus q ꝯsistit in sexquoctaua ꝑportione. vel diesis q est diuisio toni ⁊ semitoni ⁊ in diuersis gñib⁹ sunt diuersa p̄ncipia indiuisibilia. Syll̃i aũt p̄ncipia sunt ꝑpõnes, vnde op3 ꝙ ꝑpositio simplicissima q̃ est imediata sit vnu3 qõ

F est mensura syllogismorꝫ. Demõstratio aũt addit supra syll̃m qõ facit sciam. Cõparat̃ aũt intellect⁹ ad sciam: sicut indiuisibile ad multa. Nã scia est ꝑ decursu3 a p̄ncipijs ad ꝯclones. intellect⁹ aũt ẽ absoluta ⁊ simplex acceptio principij ꝑ se noti. Uñ intellectus r̄ndet imediate propositioni, scia autẽ ꝯcloni que est ꝑpositio mediata. Sic igit̃ demr̃atiõis diuisibilis inq̃ntũ est syll̃s. vnũ idiuisibile est ꝑpositio immediata. Ex pte aũt scie quã causat. vnum eius est intellectus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ In affirmatiuis igit̃ ratiocinationibus nihil extra id qõ inest atq3 cõpetit cadit.

ℭ In demonstratiuis quidem igitur syllogismis eius quod est: nihil cadit extra.

G ℭ Epilogando concludit quod supra ostensu3 est. s. ꝙ in

Expo. 5. affirmatiuis syllogismis medium non cadit extra extrema. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ In negatiuis ãt: vbi qdẽ ẽ id qõ iesse o3: nihil extra hoc cadit: veluti si.a.p.b.nõ cõpetit b. Nã si.c.qõ cuilib3 insit.b.ip3 aũt.a.nulli cõpetat.c.atq3 sit rursus.a.nulli competere.c. demr̃andũ: medi⁹ inter hec ipsa sumendus ẽ termin⁹: atq3 hoc mõ semꝑ ꝑficiscendum.

ℭ In ꝑuatiuis aũt h̃ qdẽ qõ o3 esse: nihil ex̃ h̃ cadat: vt si.a.non est in.b.p.c. Si eni in.b.oi qdem est.c.in nullo.c.autẽ est.a.item si indigeat ꝙ in.c.a.nullo sit: medium accipiendũ est ipsius.a.⁊.c.⁊ sic semper procedet.

ℭ Ostendit quo vtendũ sit in ꝑpositionibus imediatis in syll̃is negatiuis. Et p̄mo in prima figura. Scõo in scõa

ibi[Si ꝟo oporteat mõstrare.] Tertio in tertia ibi[In H

tertio aũt mõ.] Dicĩ ergo ꝙ in negatiuis syll̃is nihil me Tx.1.

diorꝫ acceptorꝫ ꝑcedendo ad immediata cadet extra genus terminorꝫ affirmatiue ꝑpõnis in p̄ma figura. puta, si demonstrandũ sit ꝙ nullũ.b.est.a.⁊ accipit̃ mediũ.c. tali existe syll̃o. nullum.c.est.a.oẽ.b.est.c.ergo nullũ.b. est.a. Si ergo oporteat iterꝫ ꝑbare ꝙ in nullo.c.sit.a.o3 accipe mediu3 ipsius.c.⁊.a.qõ.s.p̄dicet̃ de.c.⁊ per ꝯñs de.b.⁊ sic ꝑueniet ad genus terminorꝫ affirmatiue ꝑpõnis. ⁊ ita semꝑ ꝑcedet̃ ꝙ media accepta nõ cadẽt extra affirmatiuam ꝑpõnem. cadẽt tamen extra genus predicati negatiui, puta extra genus.a. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Qõ si sit ip̄m.d.nulli.e.cõpetere demr̃andũ: hoc pacto vt.c.cuilib3 qdẽ.d. nulli ꝟo vl̃ nõ cuilibet insit.e.nullus ex̃ ip3.e.terminus vnq̃ cadet. Hoc aũt est id cui nõ inesse op3.

ℭ Si ꝟo oporteat d̃mr̃are ꝙ.d.i.e.nõ sit: i eo qõ ẽ.c.in.d.qõ oi: in.e.ãt nullo: aut nõ in oi. nũq̃ ex̃.e.cadet. Hoc aũt ẽ cui op3 nõ inesse. Vide in anno.

ℭ Ostendit qualr̃ se hñt in scõa figura, ⁊ dicit ꝙ si oporteat demr̃are ꝙ nullum.e.sit.d.in scõa figura accipiẽdo I

mediũ.c.vt fiat syll̃s, oẽ.d.est.c.nullũ.e.est.c.aut qõdã Expo.p°.

.e.ẽ.c.ergo nullũ vl̃ nõ oẽ.e.est.d.nunq̃ medi⁹ termin⁹ acceptus cadet extra.e.q2 si oportebit iterꝫ demr̃are ꝙ nullũ.e.est.c.oportebit iterꝫ accipe aliqõ mediũ inter.e. ⁊.c.q2 oportebit in scõa figura ꝑbare negatiua3. Affirmatiua.n.in hac figura ꝑbari nõ põt. Uñ sicut in p̄ma figura media accepta semper accipiunt̃ ex parte ꝑpõnis Vide.

affirmatiue, ita op3 in scõa figura semꝑ media accipi ex parte ꝑpositionis negatiue. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ At in tertio modo: nec id a quo negare: nec id quod negare sciungere q3 oportet terminus sumẽdus vnquam egreditur.

ℭ In tertio aute3 modo: neq3 a quo oportet: neq3 qõ o3 priuari: nequaq̃ extra ibit.

ℭ Ostẽdit qualr̃ hoc se habeat in tertia figura, ⁊ dicit ꝙ K

in tertia figura media accepta nõ erũt extra p̄dicatum cx.4.

qõ negat̃, neq3 ex̃ subm a quo negant̃. Et h̃ iõ q2 mediũ subijcit̃ affirmatiue vel negatiue vtriq3. vñ si o3 accipe aliqõ mediũ op3 iterꝫ id medium subijci affirmãdo vel negando. ⁊ sic media accepta nunq̃ acciperent̃ neq3 ex̃ p̄dicatum negatũ, nec extra subiectũ de quo negantur.

ℭ Cũ ãt demr̃ationũ alia sit vlis: alia ꝑticularis: ⁊ alia affirmatiua: alia negatiua: ambigit̃ vtra sit ꝑstabilior. Et eodẽ mõ d̃ ea q̃ fcẽ d̃r demr̃are: ⁊ d̃ ea q̃ d̃ducit ad id qõ fieri negt.

ℭ Cũ aũt sit demõstratio alia qdẽ particularis: alia ꝟo vlis: ⁊ hec qde3 cathegorica: illa ꝟo ꝑuatiua: dubitat̃ q̃lis potior sit. Sil̃r aũt ⁊ de ea que demr̃are d̃r: ⁊ de ducẽti ad impoẽ demonstratiõe. T.com.30.

LECTIO. XXXVII.

Postq̃ Ph̃s determinauit de syll̃o demr̃atiuo hic agit de cõparatiõe demr̃ationũ adinuicem. Et q2 scia ex demr̃atiõe cãtur, ideo diuidit̃ pars in duas ptes. In p̄ma agit de cõparatiõe demr̃atiõis. In scõa de cõparatiõe scie. ibi.[Certiori aũt scia est ⁊c.] Circa p̄mũ tria facit. Lec.41.

Primo mouet dubitatiõe3 de cõparatiõe demõstrationũ. Scõo dicit quo ordine sit ꝑcedendũ, ibi[Primo

qdem igit̃.] Tertio ꝑsequtur dubitationes motas. ibi L

Expo. tre. [Videbit qdem igit &c.] Dicit ergo primo q demonstratio tripliciter diuidit. Uno enim modo diuiditur in vniuersalem & particularem. Alio autem modo in cathegoricam & priuatiuam. i. affirmatiuam & negatiuã. Tertio aũt modo diuidit in eam que demonstrat ostẽsiue, & in eam que ducit ad impossibile. Est ergo questio in singulis diuisionibus qlis potior sit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq3 hoc de vniuersali primo pticulariue: deinde de affirmatiua negatiuaq3: & postea de recta: de ducẽteq3 ad impossibile demõstratione determinabimus.

¶ Primũ qdẽ igit̃ intẽdam⁹ de vli & de particulari. Oñdẽtes aũt hoc: & de ea q̃ demonstrare dr̃: & que est ad impo͛le dicemus.

A Expo. 3ᵉ. Ulᵉ. ¶ Oñdit quo ordine sit agendũ, & dicit q pmo agẽdum est de cõparatiõe vlis & particularis demonstrationis. Et cũ hoc fuerit ostẽsuz, tũc dicemus & de demõstratione que demõstrat aliqd affirmatiue, & de ea que demonstrat ad impo͛le, vtr̃. i. affirmatiua sit potior, & vtruz ea que est ad impossibile sit potior. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Forsitan itaq3 cuipiaz hoc pacto ɔsideranti pticularis pstabilior vli videbit̃. Nam si ea demõstratio qua magis scim⁹ est pstabilior: hec eniz sane demõstrationis est ṽtus: atq3 magis vnũqdq3 tum scimus cũ ipm p se: q̃3 cũ p aliud scimus: ceu musicũ Coriscũ tum scimus magis cũ pcipimus Coriscũ esse musicũ: q̃3 cũ cognoscimus hoiem esse musicũ: & in ceteris silr. vlis aũt oñdit qppiã nõ vt ipz est: s3 vt aliud: veluti triangulũ duoꝝ equaliũ lateꝝ angulos habere duobus rectis equales: non hoc sane qd duoꝝ est eq̃liũ lateꝝ: s3 qd triãgulus ẽ particulari demõstratiõe cuipiã inesse qppiã: vt ipm est ostẽdẽte. Si igit̃ ea demõstratio pstabilior est que p se qppiã demõstrat: & particularis est talis ipsa demõstratio particularis magis nimirũ demõstratio: ac prestabilior q̃3 vniuersalis eẽ videbit̃.

¶ Uidebit̃ qdẽ igit̃ fortassis vtiq3 qbusdã sic intẽdẽtib⁹ pticularis esse dignior. Si eni sm quã maxime scim⁹ dmõstrationẽ potior est demõstratio (hec eni ṽt⁹ demr̃ationis est) magis aũt scim⁹ vnũ cũ ipm cognoscim⁹ sm ipm q̃3 sm aliud: vt musicũ Coriscũ qñ Coriscus music⁹ est: q̃3 cũ hõ musicus sit: silr autẽ & in alijs: s3 vlis qñ aliud: nõ qñ ipm ɔtingit demonstrat: vt qñ eq̃tibiaꝝ est. non q2 eq̃tibiaꝝ: s3 qñ triãgulus: s3 pticularis qñ ipz ẽ. Si igit̃ potior qdẽ est que est sm ipm: hmõi autem est pticularis: vniuersali magis & potior vtiq3 sm partem demonstratio erit.

¶ Prosequtur dubitationes ppositas. Et pmo de cõparatione demõstrationis pticularis & vlis. Scdo de cõparatiõe affirmatiue & negatiue. ibi [Qz ãt affirmatiua &c.] Lec. 39. Tertio de cõparatiõe oñsiue & ducentis ad impo͛le. ibi Lec. 40. [Qñ autẽ cathegorica &c.] Circa pmũ tria facit. Primo pponit rõnes ad oñdendũ q particularis demr̃atio sit potior q̃3 vlis. Scdo soluit eas. ibi [Aut p̃m qdẽ &c.] Lec. 37. ex. 5. Tertio ponit rõnes in ɔ̃triũ. ibi [Amplius si demonstratio &c.] Circa pmũ ponit tres rõnes dicẽs, q qbusdam forte videbit̃ per has rõnes imediate ponẽdas, q pticularis demonstratio sit potior, vel dignior q̃3 vlis. Lec. 38. Expo. 3ᵉ.

B 2ᵉ. Et pma rõ tal͛ ẽ. Illa demõstratio est potior p quã maxime scimus. Et hoc sic pbat, q2 ṽtus demõstrationis ẽ scire. Dr̃. n. virtus vniuscuiusq3 id qd vltimum põt, sicut hominis q põt ferre. c. libras, ṽtus non est q ferat. x. s3 q ferat. c. qd est vltimũ sue potẽtie, vt dr̃ in pmo de celo & mundo. Hoc aũt maximũ est qd põt facere demõstratio. s. q faciat scire. Uñ hec est ṽtus demonstrationis. Unũqdq3 aũt tanto pfectius est, q̃to magis attingit ad ppriam ṽtutem, vt p3 in 7° physicoꝝ. Uñ manifeste p3 hec ppõ q q̃to magis demõstratio facit scire, tanto est potior. Assumit aũt q magis scim⁹ vnũqdq3 cũ cognoscimus ipm sm se, q̃3 qñ cognoscimus ipm sm aliud: vtputa de Corisco, q Coriscus est music⁹ magis h̃ scim⁹, q̃3 si sciam⁹ solũ q hõ est musicus. Et ista ppõ simplr vera est, q2 semp id qd est p se pus est eo qd est p aliud & cã ei⁹, vt dr̃ in 8° physi. Ex his itaq3 subintelligit̃ ɔclõ, q potior est dmõstratio que facit scire aliqd sm se, q̃3 que facit scire sm aliud. Demonstratio aũt vlis demonstrat aliqd & facit scire nõ sm ipm, s3 sm aliud. s. sm vle, sicut q triãgulus duoꝝ eq̃lium lateꝝ q est isocheles h3 tres, nõ q2 est isocheles, sed q2 est triãgulus. Particularis ãt demonstratio demõstrat de aliq̃ re pticulari sm seipsaz. Unde sequit̃ sm pmissa q pticularis demonstratio sit potior q̃3 vlis. ¶ Scdam & tertiam rõnem ponit ibi.

Virtus rei cuiusq3. T. com. 116. Lec. 25. l. expo. 3. Tex. cõ. 18 Lec. 6. t. ex. pᵉ. 3ᵉ. C 4ᵉ. T. cõ. 19. Lec. 3. t. expo. vle. Ulᵉ.

¶ Preterea si vl͛e qdẽ non sit p̃ter res singulas qcq̃3: demõstratio aũt opionẽ efficit esse qd id de quo demõstrat: vt q̃dã in rõne reꝝ talẽ esse nãz: ceu triãguli p̃ter singulos: figure p̃ter singulas: numeri deniq3 p̃ter singulos: atq3 ea demr̃atio q̃ circa id ṽsat̃ qd ẽ in rõne reꝝ: ea est demr̃atiõe pstantior: q̃ circa id ṽsat̃: qd rõnẽ eoꝝ q̃ sũt egredit̃: eaq3 rursus p quã si efficit̃ error: pstantior ẽ ea p quã error efficit̃: vlis aũt talis ẽ demõstratio: qd qdẽ intueri li3 cũ rõnũ silitudo mutato ordine demonstrat̃: (nã id inquit qd est qd tale silitudinẽ mutato ordine rõnum subibit: qd qd neq3 linea: neq3 numerus ẽ: neq3 solidũ: neq3 planum: s3 p̃ter hec aliud qddã.) si igit̃ hec demonstratio vlis est magis: & est de eo qd minus esse videt̃: q̃3 id de q̃ particularis demõstrat: atq3 opionẽ efficit falsam: vlis pfecto demr̃atio inferior erit longe pticulari.

¶ Amplius si vl͛e qdẽ nõ est aliqd p̃ter singularia: demr̃atio autẽ opinionẽ ɔficit esse aliqd hoc: sm q demõstrat: & quãdã nãz eẽ hãc in his q̃ sũt: vt triãguli p̃ter quosdã: & figure p̃ter aliq̃s: & numeri p̃ter nũeros: potior ãt ẽ q̃ ẽ d eẽ: q̃3 d nõ eẽ: & pp quã nõ errabit̃: q̃3 pp quã errabit̃: ẽ ãt vlis hmõi: pcedẽtes. n. demr̃ant qd ẽ analogũ: qd neq3 linea: neq3 numer⁹ neq3 solidũ: neq3 planũ ẽ: s3 p̃ter h̃ aliqd. si igit̃ vlis qdẽ magis hoc est: de eo autẽ Analogum.

qd̄ est minus: q̄ʒ particularis: ⁊ facit opionē falsam: indignior vtiqʒ erit vlis particulari. D

ex.t. T.com.18. T.c.7.p.10. ¶ Que talis est. Vl'e non est aliqd p̄ter singularia, vt p̄bat in .4°. meta. Demonstratio aūt vlis facit opionē ex ipso mō sue demōstratiōis q̄ sit aliqd ⁊ quedā nā in entib⁹: puta cū demonstrat aliqd de triāgulo p̄ter p̄ticulares triangulos. ⁊ de numero p̄ter p̄ticulares numeros. Premissis aūt duab⁹ ppōnib⁹ addit alias duas. Nā p̄me ppōni que dicebat q̄ vl'e nō ē aliqd p̄ter singularia, addit hāc ppōnē. q̄ potior est demōstratio que est de ente, q̄ʒ que est de nō ente. Scđe aūt ppōni que dicebat q̄ demōstratio vlis fac̄ opionem q̄ vl'e aliqd sit in rez nā, addit aliā ppōnē. s. q̄ demōstratio, que non facit errare est potior q̄ʒ ea p̄ quā errat'. Et ostēdit q̄ p̄ demonstrationē vlem errat', q2 p̄cedēs h3 demr̄ationē vlem demōstrat de aliquo vli sicut d̄ quodā analogo. i. sicut de q̄dā cōi qd̄ pportionalr̄ se h̄et ad multa, q̄si sit aliqd cōe qd̄ neqʒ est linea, neqʒ numerus, neqʒ solidū. i. corpus, neqʒ planū. i. supficies, s3 aliqd p̄ter h̄. i. ipsa q̄ntitas vlis. vel aliqd p̄ter hoc. i. q̄ necesse est ponere ad h̄ q̄ ista h̄eant rōnē q̄ntitatis. ¶ Sic igit' s̄m duo media q̄si duplici ratione ↄcludit vnā ↄclōnē dicēs, q̄ si vlis demonstratio ita se h3, q̄ minus de ente h3 q̄ʒ p̄ticularis, ⁊ magis fac̄ opionē falsam q̄ʒ p̄ticularis, seq' ex his duob⁹ medijs, q̄ vlis sit indignior q̄ʒ p̄ticularis. ¶ Deinde cum dicit, E

¶ An hac altera rō nō magis est de vli q̄ʒ de particulari. Nā si duob⁹ rectis eq̄les h̄ēc: nō hoc ei triāgulo cōpetit: q duoꝝ est eq̄lium laterꝝ q̄ est talis: s3 q̄ triāgulus est: his q scit illud ipsi cōpetere: quo duoꝝ ē eq̄lium laterꝝ: minus pfecto scit: cui nā ⁊ ipm est cōpetit: q̄ʒ q scit idem eidem ea rōne cōpetere: qua triāgulus est. Atqʒ oīno si illđ nō eo triāgulo cōpetit quo triāgulus est: deinde q̄spiā idipm ostēdit: nō erit ipsi⁹ vtiqʒ d̄mōstratio. Sin vo triāgulo cōpetit: vt triāgulus ē: his magis pfecto scit: q illđ triāgulo quo triāgulus ē p̄cipit cōpetere. Eadē est ⁊ in ceteris rō. Si igit' triāgulus ad plura sese extēdit: rō q3 ē eadē: ⁊ nō solo cōis ē noīe: atqʒ cuiuis insūt triāgulo tres anguli duob⁹ rectis eq̄les: nō sane triangulus: vt duoꝝ est eq̄liū laterꝝ: s3 ecōtra q duoꝝ est eq̄liū laterꝝ vt triāgulus ē tales angulos h3. Quare q scit vlr̄: his magis scit vt qđqʒ cuiqʒ competit: q̄ʒ his q particulariter scit. Uniuersalis igitur demonstratio prestabilior est demonstratione particulari.

¶ Aut p̄mū qđ nihil magis in vli q̄ʒ in p̄ticulari rō ē. Si. n. qđ duob⁹ rectis iest: nō est s̄3 q̄ est isocheles: s3 s̄m q̄ triāgulus est cognoscēs: q̄m ipm minus cognouit in q̄ntū ips3 est: q̄ʒ cognoscēs q̄m triāgulus est: ⁊ oīno si nō sit qdē s̄m q̄ ē triāgulus: postea demr̄at: nō vtiqʒ erit demr̄atio. Si vo sit cognoscens vnūqđqʒ s̄3 vnūqđqʒ ē: magis cognouit. Si igit' triāgulus in plus est: ⁊ eadē rō: ⁊ nō s̄m equocatōē3 triāgulus ē: ⁊ iest oī triāgulo qđ ē duob⁹ rectis h̄ris eq̄les: nō vtiqʒ ⁊ triāgulus in q̄ntū eq̄tibiaꝝ: s3 eq̄tibiaꝝ s̄m q̄ est triangulus h̄ēt hmōi angulos. Quare vlr̄ sciens magis cognouit s̄m q̄ est: q̄ʒ s̄m partē. Potior itaqʒ est vniuersalis q̄ʒ particularis.

¶ Soluit p̄dictas rōnes p ordinem. Et p̄mo p̄mā dicēs, q̄ p̄mū qdē. i. s̄m qđ p̄cedebat p̄ma rō nō h3 aliā rōnē in vli q̄ʒ in p̄ticulari. q2 vtrobiqʒ inuenit' s̄3 se ⁊ s̄m aliđ. F Expo.l'.

Et manifestat q̄ in vli inueniat' s̄m se. H̄re. n. tres angulos eq̄les duob⁹ rectis. nō ↄuenit isocheli s̄m se. i. s̄m q̄ isocheles est, s3 s̄m q̄ ē triāgulus, ⁊ iđ q cognoscit' q̄ē dā triāgulū h̄re tres. s. isochelē, min⁹ h3 cognitionē d̄ eo qđ est per se q̄ʒ si cognoscat q̄ triāgulus habeat tres. Et est vlr̄ dōm: q̄ si sit aliqd qđ nō isit triāgulo s̄m q̄ triangulus, ⁊ demōstret' de eo, q̄cqd sit illud. nō erit verā demōstratio. Si aūt isit ei s̄m q̄ est triāgulus. cognoscens in vli de triāgulo s̄3 q̄ hmōi p̄fectiorē cognitōē3 h3. Ex his igit' ↄcludit ↄditionalē i cui⁹ añti ponūt' tria: Quorū vnū ē q̄ triāgulus sit in plus q̄ʒ isocheles. Scđ3 ē q̄ triāgulus p̄dicet' d̄ isochele ⁊ alijs s̄3 eādē rōnē ⁊ nō equoce. Tertiū ē q̄ h̄re tres angulos eq̄les duob⁹ rectis insit oī triangulo. Et his tribus supposit̄, ↄñs est q̄ h̄re tres nō ↄueniat ad triāgulū in q̄ntū est isocheles. s3 ecōuerso. Apposuit aūt p̄ma duo in añte, q2 si triāgulus nō esset in plus, vel si equoce p̄dicaret' de plurib⁹, nō cōpararet' ad isochelē sicut vl'e ad particulare. Tertium aūt addit, q2 si h̄re tres nō ↄueniret oī triāgulo, nō ↄueniret ei in q̄ntū triāgulus, s3 in q̄ntū aliqs triāgul⁹. Sicut hoc ipm q̄ est h̄re tres, q2 nō ↄuenit oī figure in q̄ntū est figura, s3 in q̄ntū est figura q̄dā, que triāgulus est. Ex his cōcludit opp^m ei⁹, qđ obiectio supponebat. s. q̄ ille q scit in vniuersali, magis cognoscit rem p se ⁊ in q̄ntu3 hmōi, q̄ʒ ille q cognoscit in particulari. Et ex h̄ ↄcludit p̄ncipale ppositum, scilicet q̄ potior sit demonstratio vniuersalis q̄ʒ particularis. ¶ Secūdam rationem soluit ibi. 2°. 3°. 4° G 5° Ult.

¶ Preterea si vl'e vna q̄dā sit rō: ⁊ nō solo cōe noīe: nō min⁹ erit q̄ʒ res nōnulle p̄ticl'ares: q̄n ēt magis erit: ac tāto q̄nto in illis sūt ea q̄ nō itereunt. Particularia āt magis occidūt.

¶ Ampli⁹ si q̄dē sit q̄dā rō vna: ⁊ si equocatio: vl'e erit vtiqʒ nihil min⁹ q̄busdā s̄3 p̄tē: s3 magis est: q̄nto incorruptibilia in illis sūt. Que vo s̄m p̄tem sunt: corruptibilia sunt magis.

¶ Et dicit q̄ si vl'e p̄dicet' de plib⁹ s̄m vnā rōnē, ⁊ nō equoce, vl'e q̄ntū ad id qđ rōnis ē, id est q̄ntū ad sciam ⁊ demōstrationē, non erit min⁹ ens q̄ʒ p̄ticulare, sed magis. Q2 qđ icorruptibile est, magis est q̄ʒ corruptibile. Non aūt vlis est icorruptibilis, p̄ticularia aūt sūt corruptibilia, q̄b⁹ accidit corruptio s̄3 p̄nā idiuidualis, nō s̄3 rōnē spēi que cōis ē oib⁹ ⁊ ↄseruat' p gñationē. Sic igit' q̄ntū ad id qđ rōnis ē, vlia magis sūt entia q̄ʒ p̄ticl'aria. Quantū vo ad nālē subsistētiā, p̄ticularia sunt magis entia, q̄ dicūt' p̄me ⁊ p̄ncipales substātie. ¶ Tertiā rōnē soluit. H Expo.l'. Ult.

¶ Preterea nll'a p̄rsus necessitas cogit. Iđ p̄ter hec aliqd h̄ eē putat': q2 vnū significat. Nō. n. id in ipo magis q̄ʒ in alijs cōpelleret, q̄cūqʒ nō subaz, s3 q̄ntū, aut q̄le, ceteraqʒ significāt talia. Quod si putatur: non demonstratio sane, sed his qui audit huius est causa.

¶ Amplius neqʒ vna necessitas ē opinari aliqd esse hoc preter hec: q̄m vnū ostendit nihil magis

hīt magis q̃ȝ in alijs q̃cūq; non aliqd signifi cant, sed aut q̃le, aut ad aliqd, aut facere. Sic ergo nō demōstratio est cā, sȝ male audiēs.

A Expō.p̄. ¶ Et dicit, ꝙ quāuis in ꝓpōnib⁹ vel demr̄ationib⁹ vlib⁹ significet̃ aliqd vnū s̄ȝ se, puta triāgulus, nulla tñ necessitas est, ꝙ pp h̄ aliqs opinet̃ ꝙ triāgulus sit qd̄dā vnū p̄ter multa, sicut in his q̄ nō significāt subaȝ, sȝ aliqd̄ genus accn̄tis, cū ea absolute sign̄amus, puta d̄d̄o albedine vel parītatē, nō pp h̄ cognoscim⁹ aliquē opinari ꝙ hȝ Intellē per primam ope. quod potest sunt p̄ter subaȝ. Intell's.n. pōt itelligere aliqd eoꝝ q̄ sūt ꝯiūcta s̄m rē, sine h̄ ꝙ actu itelligat aliud, nec tñ itell's ē falsus. Sicut si albū sit musicū, possuȝ itelligere albū, ꝛ aliqd attribuere ei, ꝛ demr̄are de ipso, puta ꝙ sit disgregatiuū visus, nulla ꝯsideratione facta de musico. Si tñ aliqs itelligeret albū nō eē musicū, tūc itell's eēt falsus. Sic igit̃ cū dicim⁹ aut itelligim⁹ ꝙ albedo est color, nulla mētione facta de subō, veꝝ dicim⁹. Eēt aūt falsuȝ si diceremus, albedo q̄ est color nō est in subō. Et silr̄ cū diciB mus, ōis hō est aīal, vere loq̄mur, nō fcā mētione de aliquo p̄ticulari hoīe. Eēt tñ falsuȝ si diceremus, hō est aīal Vlti. exn̄s sepatus a p̄ticularib⁹ hoībus. Si aūt hoc est, ergo seq̄tur ꝙ demōstratio nō sit cā false opinionis, qua quis opinat̃ vl̄e esse extra singularia, sed audiēs qui male intelligit. Vn̄ ex hoc nihil derogat vl̄i demonstrationi.

¶ Preterea si demr̄atio qdē ē rōcinatio cāȝ ondēs, ꝛ pp qd est, vl̄e aūt magis est cā, nam cui p se q̄ppiaȝ inest, id sibiipsi est cā atq; vl̄e primū est sane: ergo est cā, demr̄atio nimiruȝ vl̄is p̄stabilior est demōstratione p̄ticulari. Est.n. magis cause: ꝛ ipsius ꝓpter quid est.

¶ Amplius si demōstratio est syll's demr̄atiuus cause ꝛ propter quid: vl̄e aūt magis est cā, cui.n. per se inest aliqd: hoc idē ipsuȝ causa est, vniuersale aūt primo est, cui inest p se: causa ergo vniuersale est. Quare ꝛ demonstratio dignior est. Magis enim causa est: ꝛ qd̄ propter quid est. LECTIO.XXXVIII.

Postq̃ Phs soluit rōnes q̄ erāt vel stāt ad p̄tē falsā, hic iducit rōnes ad p̄tē verā.s. ad C ondēdū ꝙ demr̄atio vl̄is sit potior. Et circa h̄ ponit septē rōnes, ānectēs eas p̄missis solōnib⁹, ex qb⁹ et ꝓpositū ꝯcludi pōt, vt Prima ratio ad p.ve. Lec.4. Le.p̄ce.ex.9. supra patuit. ¶ Pria ḡ rō talis est. Demr̄atio est syll's ondēs cām ꝛ pp qd, sic.n. ꝯtingit scire sicut habituȝ est, Sȝ vl̄e magis est tale q̃ȝ p̄ticulare. Iā.n. ostūm est i p̄'solutione, ꝙ vl̄i magis inest p se aliqd, q̃ȝ p̄ticulari. Illō āt D cui inest aliqd p se, est cā ei⁹. Subm.n. est cā ꝓprie passionis q̄ ei p se inest. Vl̄e aūt est p̄muȝ cui propria passio Lec.12. exp. vlti.ex.2. Vlti. inest, vt ex supra dictis pȝ. Unde pȝ ꝙ ꝓprie cā est id qd̄ est vniuersale. Ex quo ꝯcludit ꝓpositū.s. ꝙ demonstratio vniuersalis sit dignior, vtpote magis declarans causam ꝛ propter quid. ¶ Secundam rationem ponit ibi.

¶ Preterea vsq; ad h̄ pp qd q̄rimus: ꝛ tūc arbitramur scire, cū nō est aliqd aliud: q̃ȝ h̄ ob qd̄ aut sit q̄ppiā, aut est. Sic.n. ipȝ extremuȝ iā finis, ac vltimū est. Veluti gr̄a cuius accessit: vt argētū accipiat: ꝛ h̄ gr̄a cui⁹, vt reddat id qd̄ mutuo cepit ac dȝ: ꝛ h̄ itē gr̄a cuius: vt nō iniuriā faciat. Et sic eūtes cū nō ē ob aliō vlteri⁹, nec est aliud cui⁹ gr̄a: tūȝ ob idipm̄ vt finē accessisse, ꝛ eē: ac fieri dicimus. Et tū maxime scire pp qd accessit putam⁹. Qd̄ si cunctis in causis res sese hȝ silr̄: ꝛ cū pp qd q̄rit̃, in ijs aūt q̄ sic sunt cāe, vt haꝝ gr̄a cetera sint ꝛ fiāt: hoc scimus maxime pacto: ꝛ i ceteris tū maxime scim⁹, cū nō vlteri⁹ hoc est, q: aliō est. Percepto h̄ igr̄ āgulos externos q̄tuor rectis eq̄lis hr̄e: q: duoꝝ est eq̄liuȝ lateꝝ, restat q̄rere, pp qd hoc eos angulos hȝ. Atq; cognito q: triāgulus est: restat itē q̄rere, propter qd hoc eos triāgulos hȝ. Qd̄ si pcipiamus, q: est figura q̄ rectis ex lineis ꝯstat: cui qdē non ꝓpterea qd̄ aliud q̄ppiā est: anguli cōpetūt dicti. tū profecto maxime scimus, ac ētiam vl̄r scimus. Demonstratio igitur vniuersalis prestabilior est longe particulari.

¶ Ampli⁹ vsq; ad h̄ q̄rimus pp qd: ꝛ tūc opinamur scire: cū nō sit aliqd̄ aliud q̃ȝ h̄, aut qd̄ fiat, aut qd̄ sit. Finis.n. ꝛ termin⁹ vltimus iā sic est, vt cui⁹ cā venit vt accipiat argētū: h̄ āt est: q̄tenus reddat cui debuit: h̄ aūt est vt nō iniuste agat. Et sic ꝓcedētes: cū nō amplius pp aliud neq; alteri⁹ cā: pp hoc sicut pp finē dicimus venire: ꝛ eē ꝛ fieri: ꝛ tūc cognoscere magis pp qd venit. Si igit̃ se hȝ silr̄ in alijs causis ꝛ q̄ sunt pp qd: i ijs autē q̄cūq; cāe sic sunt sicut q̄ est cui⁹ cā: sic scimus maxime: ꝛ i alijs igit̃ tūc maxime scimus qñ non āplius sit hoc qm̄ aliud est. Cū igit̃ cognoscat̃ qdē ꝙ q̄tuor q sunt extra eq̄les sunt: qm̄ isocheles: adhuc deest pp quid: q: triāgulus ꝛ hoc q: est figura rectilinea. Si autem hoc non amplius pp qd aliud: tūc maxime scimus: ꝛ vniuersale aūt tūc. Uniuersalis itaq; potior est.

¶ Et sumit̃ hec rō a causis finalib⁹. Ubi ꝯsiderāduȝ ē, ꝙ aliqd est finis alteri⁹, ꝛ q̄ȝtū ad fieri ꝛ q̄ȝtū ad eē. Quātum E ad fieri qdē, sicut gn̄o est pp formā. Quātū ad eē, sic do- Finis alteri⁹ dupliciter. mus est pp habitationē. Dicit ḡ vsq; ad illū terminū q̄rimus pp qd fiat aliqd, quousq; nō sit aliqd aliud assigna- Expō.p̄. re q̃ȝ hoc ad qd̄ ꝑuentū est pp qd fiat, vel sit id de quo q̄rit̃ pp qd. Et qñ hoc inuenimus, opinamur nos scire pp F qd, ꝛ hoc iō, q: illud qd̄ iā sic est vltimū, vt non sit aliqd 2 aliud vlteri⁹ q̄rēdū, est id qd̄ est vere finis ꝛ terminus q̄ q̄rit̃, cū q̄rimus pp qd. Et ponit exēplū, puta, si q̄ram⁹ cui⁹ cā aliqs venit: ꝛ r̄ndeat̃, vt accipiat argētū, h̄ autem pp qd: vt reddat debituȝ, ꝛ h̄ pp h̄: vt.s. nō iniuste agat. Et sic semp ꝓcedētes, qñ iā nō erit ampli⁹ aliqd̄ aliō pp 3 qd sicut pp finē. puta cū ꝑuenim⁹ ad vltimū finē q̄ ē beatitudo, dicemus ꝙ pp hoc venit sicut pp finem. Et silr̄ in oīb⁹ alijs q̄ sunt vel fiūt pp finem, ꝛ qñ ad h̄ ꝑuenirem⁹ sciem⁹ pp qd venit. Si igit̃ ita se hȝ in alijs causis sicut i 4 finalib⁹, ꝙ tūc maxime scim⁹, qñ ad vltimū fuerit ꝑuentū, ḡ tūc in alijs maxime scimus qñ ꝑuenimus ad h̄ qd̄ hoc inest huic nō amplius pp aliqd aliud. Et hoc ꝯtigit G qñ ꝑuenerimus ad vl̄e. Et hoc manifestat in tali exēplo. Si.n. q̄ramus de isto triāgulo p̄ticulari, q̄re anguli ei⁹ extrinseci sunt eq̄les q̄tuor rectis? R̄ndebit̃ ꝙ h̄ cōtingit 5

huic triãgulo, q2 est isocheles. Isocheles autẽ est talis,
q2 est triãgulus. Triãgulus aũt est talis, q2 est figura re
6. ctilinea talis. Si amplius nõ possit ꝓcedi, tũc maxime
Ulti. scim⁹. Hoc aũt est, q2 ꝑuenit ad vl'e. Ergo vlis demon/
stratio potior est particulari. ℂ Tertiã rõnez ponit ibi.

ℂ Preterea demſ̃ratio quo ꝑticularis ẽ magis: eo magis ad simplex: ac ip̃z vltimũ ꝑgit. At res q̃ sũt ĩfinite eo neq̃unt sciri. Quo vero sũt finite: eo sub sciaz cadũt. Quib⁹ efficit̃ vt res q̃ sunt vl'es: eo magis sub sciaz cadãt: q̃ h sane quo sunt ꝑticulares. Ulia igit̃ sũt demõstrabilia magis. At eoꝝ magis ẽ demſ̃ratio: q̃ sunt demõstrabilia magis. Nã ea q̃ referunt̃ simul sunt talia magis. Ulis igit̃ demõstratio ꝓstabilior est lõge particulari: cuz sit ꝛ magis (vt probatuz est) demonstratio.

ℂ Ampli⁹ q̃ztocũq3 aliquid h3 ꝑtes ẽ i ĩfinita cadit. Ulis aũt in simplex ꝛ finẽ est. Scd̃z q sũt ĩfinita nõ sũt scibilia: s3 h3 q sũt finita scibilia st̃. Scd̃z itaq3 q vlia st̃: magis st̃ scibilia: q̃ q̃ st̃ h3 ꝑtẽ. Demſ̃abilia g̃ magis sũt vlia. De demſ̃abilibus aũt magis est demſ̃atio: fiũt.n. magis ad aliquid sunt. Dignior g̃ vlis est q̃ particularis: ꝛ magis demõstratio est.

H ℂ Et dicit, q q̃to magis ꝓcedit̃ versus ꝑticularia, tãto
Expo. ꝑtis magis itur v̾sus ĩfinitũ, q2 vt dr̃ in 3° phy. ĩfinitũ ꝯgruit
T.c.65.66. mãe q̃ est individuationis pn̄m. Sed quãto magis itur
T.c.10.&.5. versus vl'e, tãto magis itur ad aliqd simpl'r ꝛ i ip̃m finẽ,
2° q2 rõ vlis sumit̃ ex ꝑte forme q̃ est simplex. ꝛ h3 rõnẽ finis inquãtũ terminat ĩfinitatẽ mãe. Manifestũ est autẽ
3. q ĩfinita inquãtũ h⁹ nõ sunt scibilia, sed inquãtũ aliqua sunt finita, intãtũ sunt scibilia, q2 mã nõ est pn̄m cognoscẽdi rẽ, s3 magis forma. Manifestũ ẽ ergo, q vlia sunt
4. 5. magis scibilia q̃ ꝑticularia. Ergo ẽt sunt magis demõstrabilia, q2 demõstratio est syll'o faciẽs scire, sed magis
6. demõstrabiliũ est potior demõstratio. Simul.n. intẽdũtur ea q̃ dicũtur ad inuicẽ. Demõstratio autẽ ad demon
Ulti. strabile dr̃. Et sic cũ vlia sint magis demonstrabilia, demõstratio vlis erit potior. ℂ Quartã rõnem ponit ibi.

ℂ Preterea si ea demſ̃atio magis ẽ expetẽda: p quã hoc ꝛ aliud scit̃: q̃ ea p quã hoc solũ ꝑcipit̃: hisq3 qui h3 vl'e scit ꝛ particulare: ꝛ nõ ecõtra: p3 vl'em demonstrationẽ expetendam esse magis: ꝛ prestabiliorez hoc quoq3 pacto, q̃ demonstrationem particularem.

ℂ Ampli⁹ si magis ꝓponẽda est h3 quã h3 h ꝛ aliud: q̃ h3 hoc solũ cognouit: vl'e autẽ hñs: cognouit ꝛ ꝑticulare: hoc aũt vniuersale nõ sciuit: quare ꝛ sic vtiq3 magis ꝓponẽda erit.

I ℂ Que talis est. Cũ demõstrationis finis scit scia, quãto demõstratio plura facit scire, tanto potior est. Et hoc est
Expõ tx. qd̃ dicit, q magis preferẽda est demonstratio, ſm quaz hõ cognoscit hoc ꝛ aliud, q̃ ista ſm quaz hõ cognoscit vnum solũ. Sed ille qui h3 cognitionẽ de vli, cognoscit ẽt particulare, dũmõ sciat q sub vli cõtineatur particulare, sicut qui cognoscit oẽm mulã esse sterilẽ cognoscit hãc esse sterilez, sed ille qui cognoscit ꝑticulare, nõ ꝓp h vl'e cognoscit. Nõ.n. si cognosco hanc mulã esse sterilẽ, ꝓp h cognosco oẽm mulã esse sterilẽ. Relinqtur g̃ q demõstratio vlis, p quã cognoscit̃ vl'e, sit potior q̃ ꝑticularis, p quã cognoscit̃ ꝑticulare. ℂ Quītã rõnẽ ponit ibi.

ℂ Insup vl'r magis demõstrare nil aliud est: q̃ p id ostẽdere mediũ: qd̃ principio propinquius est. Propinquissimuz aũt.i. qd̃ vacat medio: at h est pn̄cipiuz. Si igit̃ demſ̃atio q̃ ꝯficitur ex pn̄cipio: vel ex magis pn̄cipio exactior est ea q̃ nõ ex pn̄cipio: vel ex min⁹ pn̄cipio ꝓficiscit̃ atq3 talis est ea q̃ magis vlis est demõstratio vlis ꝓfecto demõstratio ꝓstabilior est demſ̃atione ꝑticulari. Ueluti si demſ̃are oporteat.a. competere.d. mediaq3 sint.b. atq3.c. ꝛ.b. sit supius ipso.c. ea sane demõstratio q̃ p.b. mediũ cõficitur: magis erit vlis: q̃ ea que per mediũ.c. extruct̃. At eniz harũ rõnũ nõnulle differẽdi subeũt moduz.

ℂ Amplius aũt ꝛ sic. Ul'e.n. magis demonstrare est q est p mediũ demõstrare cũ ꝓpinquius sit in pn̄cipio: ꝑmũ aũt ẽ imediatũ: hoc aũt est pn̄cipiũ. Si igit̃ q̃ ex pn̄cipio est: ea q̃ nõ est ex pn̄cipio: ꝛ q̃ magis ẽt ex pn̄cipio ea q̃ minus ẽ certior est demſ̃atio est aũt hui⁹ vlis magis: dignior vtiq3 erit vlis magis. Ut si op3 demſ̃are.a. de.d. media sunt i quib⁹ ẽ.b.c. magis aũt sursuz sit.b. q̃re si p.b. vl'e magis ẽ. S3 eoꝝ q̃ dc̃a sũt q̃dã logica sũt.

ℂ Que talis est. Quãto mediũ demſ̃ationis ẽ ꝓpinquius K
p̃ pn̄°. tãto demõstratio est potior. Hoc ꝓbat, q2 si illa de Expo. ꝑtis
mõstratio q̃ ꝓcedit ex pn̄° imediato, est certior ea q̃ non
ꝓcedit ex pn̄° imediato, sed ex mediato, necẽ est, q quãto aliq̃ demſ̃atio ꝓcedit ex medio ꝓpinqori pn̄° imediato, tanto sit potior. Sed vlis ꝓcedit ex medio ꝓpinqori
pn̄° qd̃ est ꝓpõ imediata. Et h manifestat in terminis. 4.
Si.n. oporteat demſ̃are.a. qd̃ est vlissimũ de.d. qd̃ ẽ particularissimũ, puta subaz de hõie. ꝛ accipiant̃.b. ꝛ.c. puta aial ꝛ viuũ, ita q.b. sit supius q̃.c. sicut viuuz q̃ aial. manifestum est q.b. qd̃ est vlius erit mediatum ipsi.a. ꝛ p h magis cognoscit̃ q̃ p.c. qd̃ est minus vl'e. Un̄ relin
quit̃, q demõstratio vlis potior sit q̃ ꝑticularis. Addit Ulti.
aũt q̃sdã ꝑdictaꝝ rõnũ logicas ẽẽ, q2.s. ꝓcedũt ex cõib⁹ pn̄cipijs, q̃ nõ sunt demonstrationi ꝓpria. Sicut ꝑcipue tertia ꝛ q̃rta q̃ accipiũt pro medio id qd̃ est cõe oĩ cognitioni. Alie vero tres ꝑdictaꝝ rõnũ.s. prima scd̃a ꝛ quinta, magis vident̃ esse analetice, vtpote ꝓcedẽtes ex ꝓprijs principijs demonstrationis. ℂ Sextã rõnem ponit ibi.

ℂ Maxime aũt inde patet vniuersalẽ magis prestabilẽ esse. Nã eã ꝓpositionẽ priorẽ habemus: posteriorẽ quoq3 tum quodãmõ scimus: potẽtiaq3 habemus: veluti si quispiaz oẽm trianguluz scit duobus rectis equales hẽre: eũ quoq3 qui duoꝝ est eq̃liũ lateruz scit quodãmõ potẽtiaq3 duobus rectis equales habere: ꝛ si nescit ipsum triangulũ esse. Sed qui propositionẽ hanc habet: his vniuersalem nullo sit modo neq3 potẽtia neq3 actu.

ℂ Maxime aũt manifestuz est q vlis magis ꝓpria sit qm̃ ꝓpõnũ hãc quidem priorẽ ha

bentes/scimus quodãmõ ⁊ posteriorẽ/⁊ ha bemus potẽtia. Ut si aliqs cognouit q̃ ois triãgulus h3 angulos tres eq̃les duobus re ctis:sciuit quodãmõ q̃ isocheles duob⁹ re ctis potẽtia sit/⁊ si nõ cognouit qdez q̃ trian gulus sit. Hãc aũt hñs ꝓpositionẽ:vniuersa le nullo mõ cognouit/neqz potẽtia/neqz actu.

A Expo. lr̃. ¶ Et dicit, q̃ maxime euidẽs est vlem demõstrationẽ ꝑn cipaliorẽ eẽ, ex ipsis ꝓpõnib⁹ ex qbus vtraqz demr̃atio ꝓcedit. Nã vlis demõstratio ꝓcedit ex vlib⁹ ꝓpõnibus. Particularis aũt demõstratio procedit ex aliq̃ pticulari ꝓpõne. Propõnũ aũt vlis ⁊ pticularis talis est cõpara/ tio, q̃ ille q̃ h3 cognitionẽ de ꝓori. s. de vli, cogñscit quo/ dãmõ posteriorẽ. i. i potẽtia. Nã in vli sunt in po⁹ pticula 3. ria, sicut i toto sunt potẽtia ptes. Puta si aliqs cognoscit q̃ ois triãgulus h3 tres ãgulos eq̃les duob⁹ rect̃, iã in Ulti. B po⁹ cognoscit h̃ de isocbele. S3 ille q cognoscit aliqd de pticulari, nõ ꝑp h̃ cogñscit in vli, neqz in po⁹ neqz in actu. Nõ. n. vlis ꝓpõ ptinet in pticulari neqz i actu neqz i po⁹. Deducit cõ clu intẽtam. Si igit̃ demõstratio est potior, q̃ ex potiorib⁹ ꝓpõnib⁹ ꝓcedit, seqtur q̃ demr̃atio vlis sit potior. ¶ Est aũt at/ Hec rõ diff. a 4ª supraposi ta. tẽdẽdũ, q̃ hec nõ differt a q̃rta suprapo sita, nisi q̃ ibi fie bat cõparatio ꝯclusionũ, que cognoscunt̃ per demõstra tionẽ, hic aũt fit cõparatio ꝑpositionũ, ex qbus demon stratio procedit. ¶ Septimam rationem ponit ibi.

¶ Preterea vlis quidẽ intelligibilis est:par ticularis aũt ad ipsum sensuz vtiqz termina/ tur. Sed vniuersalẽ quidem demonstratio/ nem prestabiliorẽ esse particulari: satis iam per ea que dicta sunt demonstrauimus.

T. cõ. 40. ¶ Et vniuersalis quidẽ itelligibilis est:s3 par ticularis i sensu pficitur. Q3 vniuersalis igit̃ dignior sit particulari: tot nobis dicta sunt.

C Expo. ꝑme ¶ Que talis est. Ulis demr̃atio itelligibilis est. i. in ipso itellu terminat̃, q2 finit̃ ad vle q̃ solo itellu cogñscit̃. S3 demr̃atio pticularis in itellu icipiẽs terminat̃ ad sensũ, q2 ꝯcludit pticulare qd̃ directe ꝑ sensum cognoscit̃, e ꝑ quãdã applicationẽ seu reflexionẽ vere nõ demõstrans Uid. cu3 mi/ no. subintel/ lecta. vsqz ad pticulare ꝑducit̃. Cũ igit̃ itells sit potior sensu, seqtur, q̃ demr̃atio vlis potior sit q̃3 pticularis. Ultimo epilogãdo ꝯcludit hoc esse manifestũ ꝑ oia supra dicta.

¶ Affirmatiuã aũt negatiue demõstrationi ꝑ stare hic sane patebit. Sit. n. ea ꝑstabilior de mõstratio:(cetera mõ sint eadẽ:) q̃ ex mino ribus postulationibus/aut supp̃onibus/aut propõnibus ꝯstat. Nã si sint sim̃r notẽ:citius per hasce cognitio cõparabit̃. Quod quidẽ magis est expetẽdũ. Huius autez propõnis prestabiliorẽ eam inquã esse vniuersaliter q̃ ex paucioribus ꝯstat:hec est rõ. Nã si simil̃r sunt ipsa media nota/priora ꝟo sunt notiora; fit vna qdẽ demõstratio:qua. b. c. d. medijs a. demõstrat̃ ipsi cõpetere. e. alia ꝟo que rur sus. a. per. b. e. media ipsi. d. cõpetere demõ/ strat̃. He igit̃. a. d. inquã ⁊. a. e. simili mõ sese hñt:sed. a. d. prior est atqz notior. a. e. per illã. enĩ hec demõstratur: atqz id magis credit̃ per quod ostẽditur aliud. Demõstratio igi/ tur ea que ex paucioribus cõstat:(mõ sint ce tera paria:) prestabilior est/vt probauimus. Ambe igit̃ ꝑ tres terminos ꝓpõnisue duas demõstrant. Uez altera esse qppiã:altera ⁊ esse qppiã ⁊ nõ esse sumit. Ex pluribus ergo ꝯstat. Quare iferior ẽ(vt ꝯstat) affirmatiua.

¶ Nõ aũt affirmatiua priuatiua/hinc manife stum fit. Sit. n. demonstratio dignior (alijs eisdẽ existẽtibus:) aut que ex minoribus que/ stionibus/aut supp̃onibus/aut ꝓpõnibus. Si. n. note sint sim̃r/velocius cognoscere per hec est. Hoc autẽ appetibilius est. Rõ autez huius ꝓpositionis q̃ melior sit ex minorib⁹ vlis sic est. Si eni3 simil̃r erit cognita esse me dia/priora aũt notiora. Sit igitur per media Uide i anno. demonstratio eoꝝ que sunt. b. c. d. q̃. a. i. e. sit; altera ꝟo per. b. c. q̃. a. in. d. sit. Sim̃r igitur h3 hoc q̃. a. in. d. sit ⁊ q̃. a. in. e. sit. Sed q̃. a. in d. sit prius est/⁊ cognoscibilius, q̃3 q̃. a. in. e. ꝑm. n. hoc illud demõstrat̃. Credibilius aũt est illud qd̃ est ꝑpter quod aliqd. Et q̃ vtiqz per minima demõstratio/melior est alijs eis/ dem existibus. Utreqz quidẽ igitur per tres terminos ⁊ propositiones duas demõstrã/ tur. Sed ⁊ hec quidẽ esse aliquid accipit:illa ꝟo ⁊ esse ⁊ nõ esse aliquid. Per plura itaqz. Quare indignior est. LECTIO. XXXIX.

P Ostq̃3 Phs ostẽdit q̃ demr̃atio vlis est po D lr̃. tior q̃3 pticularis, hic ostdit q̃ demr̃atio af firmatiua sit potior negatiua. Et circa hoc ponit qnqz rõnes. In q̃rũ ꝑ⁹ h̃ ꝑsupponit, q̃ 1ª ceteris parib⁹ illa est dignior demr̃atio, q̃ ꝓcedit ex paucioribus petitionib⁹ ⁊ supp̃onib⁹ aut ꝓpõ/ nibus. Que qdẽ quõ differãt ex supra dictis p3. Na3 T. co. 41. E propõnes ꝑñt dici ille q̃ sunt ꝑ se note, q̃ neqz supp̃ones neqz petitiones sunt, vt supra dictũ est. Suppõ aũt a pe/ titione differt. Nã suppõ est ꝓpositio nõ ꝑ se nota, s3 ac/ cipit̃ sicut a discẽte opinata. Põ aũt est ꝓpositio que nõ est opinata a discente, siue habeat ꝯrias opiniones, siue nõ. Q3 aũt demõstratio sit dignior q̃ paucioribus vtit̃ ce/ 2 teris parib⁹, ostendit dupl̃r. Primo quidẽ q2 si detur q̃ vtreqz ꝓpõnes ex qbus ꝓcedit̃ sint eque note, seqtur q̃ velocius eẽt cognoscere ꝑ pauciores ꝓpõnes q̃3 per plu res, q2 citius determinat̃ discursus q est ꝑ pauciores ꝓ/ 4. positiones, q̃3 q est per plures. Hoc. n. est eligibilius seu appetibilius q̃ hõ citius addiscat. Unde relinqtur, q̃ de/ mõstratio q̃ ex paucioribus propõnibus ꝓcedit, dũmõ F. sint eque note, sit melior. ¶ Scdo, ꝓbat eãdẽ ꝓpõnẽ vl̃r absqz ꝑdicta supp̃one. s. q̃ oẽs propõnes assumpte sint 5. equaliter note. Et ad hoc ꝓbãdũ, assumit hãc supp̃onez q̃ media que sunt vnius ordinis sint eque nota, sed me/ dia que sunt priora sunt notiora. Hoc enim op3 esse vl̃r 6. verũ. Hoc igit̃ supposito. Sit vna demr̃atio in qua de/ mõstretur q̃. a. sit in. e. per tria media que sunt. b. c. d. q̃ qdẽ cõcludit ex q̃tuor propõnibus, que sunt oẽ. b. est. a. omne. c. est. b. omne. d. est. c. oẽ. e. est. d. Alia ꝟo demon/ stratio sit que ꝯcludat eandẽ ꝯclusionẽ. s. a. esse in. e. per duo media que sunt. 3. b. vel tres ꝓpõnes. His itaqz sup 7. positis manifestũ est, ex quo ordo cognitionis ꝓportio/

Lec. 4. natur ordini medioꝝ, qꝛ priora sunt notiora vt dictū est,
necesse est ꝙ equalr̄ sit nota hec ꝓpositio, oē. d. est. a. Et
i demōstratione prima, ⁊ oē. e. est. a. in scḋa, qꝛ vtrobiqꝫ
inueniūtur duo media. Sed manifestū est ꝙ in ꝑma de/
8. monstratione hec ꝓpositio, oē. d. est. a. prior ⁊ notior est
q̄ꝫ hec ꝓpositio, oē. e. est. a. Et qꝛ hec scḋa demōstrat̄ ex
9. priori in ꝑma demōstratione, ⁊ ex his q̄ supra dicta sunt
apparet ꝙ id per qḋ demonstrat̄ aliqd est credibilius ⁊
G notius eo qḋ per ipsum demōstratur, relinqtur ꝙ hec ꝓ
positio, oē. e. est. a. ẜm ꝙ ꝯcludit̄ per scḋaꝫ demōstratio/
nem. sit notior q̄ꝫ eadē ꝓpositio ẜm ꝙ ꝯcludit̄ per ꝑorē
10. demōstrationē, q̄ vtebat̄ pluribus medijs. Relinquitur
igit̄, ꝙ demr̄atio q̄ ex paucioribus ꝓcedit, est potior ea
q̄ ꝓcedit ex plr̄ibus. Maiore igit̄ ꝓpōne ꝓbata Ar. as/
sumit ꝙ affirmatiua demōstratio ex paucioribꝰ ꝓcedit
q̄ꝫ negatiua, nō quidēꝫ ex paucioribus terminis, vel ex
11. paucioribus ꝓpōnibus ẜm maām, qꝛ vtraqꝫ demonstra
tio tā affirmatiua q̄ꝫ negatiua demōstrat per tres termi
nos ⁊ duas ꝓpōnes, sꝫ demr̄atio negatiua dr̄ ex plr̄ibus
ꝓcedere ẜm ꝓpōnū q̄litatē. Nā demōstratio affirmati/
ua solū accipit ens, id est ꝓcedit ex solis ꝓpōnibꝰ affir/
matiuis, demōstratio ꝟo negatiua accipit esse ⁊ nō esse,
Ulti. i. assumit affirmatiuā ⁊ negatiuaꝫ simul. Ergo dignior
est affirmatiua q̄ꝫ negatiua. ¶ Scḋam rōneꝫ ponit ibi.

¶ Preterea id ita esse pꝫ cum demōstratuꝫ sit ratiocinationem esse non posse: si ambe ꝓpositiones sint negatiue: sed alteram talem, alteram affirmatiuam esse oportere.

¶ Amplius qm̄ ostēsuꝫ est īpossibile esse per vtrāqꝫ priuatiuaꝝ ꝓpōnū fieri syllm̄, sꝫ vnaꝫ qdem opꝫ huiꝰ esse, alteram ꝟo quoniā est.

H ¶ Et inducit̄ hec 2ª rō ad ꝯfirmationē ꝑme que poterat vi
deri deficiēs, ex hoc ꝙ nō assumebat̄ sub maiori ꝓpōne
eo mō quo probabat̄. Et iō vt ois calūnia excludat̄, ad/
dit hāc scḋam rōnē ad ꝯfirmationē prime. Ostēsum enī
Cap. 6º est in libro prioꝝ, ꝙ ex duabus ꝓpōnibus negatiuis nō
pōt fieri syll's, sed opꝫ ad minus vnā qdē ꝓpōnē eē affir
matiuā ⁊ alterā negatiuā. ex quo apte appꝫ ꝙ ꝓpōnes
affirmatiue maiorē hn̄t efficaciā ad syllogiꝫandū, q̄ꝫ ne
gatiue. Vn̄ seqtur ꝙ demr̄atio affirmatiua q̄ ꝓcedit ex
solis affirmatiuis est potior q̄ꝫ demr̄atio negatiua q̄ ꝓ/
cedit ex affirmatiua ⁊ negaᵗᵃ. ¶ Tertiā rōnē ponit ibi.

¶ Preterea insup hoc sumere opꝫ. Nā cum demr̄atio accrescit, affirmatiuas qdē ꝓpositiones necesse est fieri plures: sed fieri negt: vt vlla in rōcinatione plr̄es vna sint negatiue. A. nāqꝫ nulli cōpetat. b. ⁊. b. cuilꝫ īsit. c. Si igitur ambe ꝓpōnes sunt augēde, media sunt iterponēda, atqꝫ iter. a. b. sit. d. inter. b. c. sit. e. Pꝫ igitur. e. qdē affirmatiue tam subijci q̄ꝫ et dici. d. ꝟo dici qdē affirmatiue: subijci aūt negatiue. Nā ipsum qdē de quolibet. b. pre/dicet̄. a. ꝟo nulli ipsi insit opꝫ. Fit igit̄ vna ꝓpositio negatiua ipsa inquā a. d. Idē est ⁊ ceteris in rōcinationibus modus. Etenim necesse est mediū qdeꝫ id qḋ inter affirmatiue ꝓpōnis terminos cadit: itervallū vtrūqꝫ affirmatiuū, alterū negatiuuꝫ efficere. Quare tm̄ vna sit hec ꝓpō talis, cetere oēs sunt (vt pꝫ) affirmatiue. Si igit̄ id ꝑ qḋ quippiā demōstrat̄ notius est, magisqꝫ credit̄, ⁊ negatiua qdē ꝑ affirmatiuā demōstrat̄ vt patuit: affirmatiua ꝟo per negatiuam nō demonstratur, hec ipsa sane cū prior sit, ⁊ notior, ⁊ magis credatur, ꝯstabilior erit sine dubio negatiua. Videi ante.

¶ Amplius iuxta hoc opꝫ hoc accipe. Predicatiuas qdē augmētata demr̄atione neēe est fieri plr̄es, priuatiuas aūt īpoē est plures vna in oi syllō esse. Sit. n. in nullo esse. a. in qbus est. b. in. c. aūt oi sit. b. Si igit̄ opus ē iterū augere vtrasqꝫ ꝓpōnes, mediū inueniēdū est. Hꝫ qdē. a. b. sit. d. sꝫ. b. c. sit. e. E. qdeꝫ igit̄ manifestū est ꝑriuū esse: sꝫ d de. b. ꝑriuū quidē, ad. a. aūt tanq̄ꝫ ꝑuatiuū ponit̄. D. qdē. n. de oi b. sꝫ. a in nullo opꝫ. d. esse. Fit igit̄ vna ꝑuatiua ꝓpō que est a. d. Idē aūt modus est i alijs syllis. Semp. n. mediū qdē ꝑdicatiuorū terminoꝝ ꝑdicatiuū in vtraqꝫ est. sꝫ ꝑuatiui alteꝝ tm̄ ꝑuatiuuꝫ neēe est eē. Quare hec vna sit hꝫ ꝓpō, alie ꝟo ꝑdicatiue. Si igit̄ notius est illud ꝑ qḋ demr̄at̄ ⁊ credibilius, demōstrat̄ aūt ꝑuatiua qdē ꝑ ꝑdicatiuā, ꝑdicatiua aūt per illaꝫ nō demōstrat̄: prior ergo ⁊ notior, ⁊ credibilior cuꝫ sit, melior vtiqꝫ erit.

¶ Et dicit ꝙ ẜꝫ ꝯtiā ꝑmissaꝝ rōnū possumus h̄ accipe, I
ꝙ qn̄ demōstratio augmētat̄. s. ꝑ resolōnē ꝓpōnū in sua Expō. ꝑ̄e.
ꝑncipia, necesse est esse plures ꝓpōnes affirmatiuas, sꝫ
negatiuas īpoē est esse plures q̄ꝫ vnaꝫ. Sit. n. talis de/ 3º.
mōstratio negatiua. Nullū. b. est. a. oē. c. est. b. ergo nul
lum. c. est. a. Augeat̄ ḡ demr̄atio quātū ad vtrāqꝫ ꝓpō/ 4º
neꝫ, si vtraqꝫ sit mediata, accipiēdo meᵐ vtriusqꝫ, ⁊ meᵐ
qdē maioris ꝓpōnis. s. nullū. b. est. a. sit. d. mediū aūt mi 5.
noris propōnis. s. oē. c. est. b. sit. e. Et qꝛ hec ꝓpō oē. c. est K
est. b. affirmatiua, ad quā ꝯcludēdā nō ꝯcurrit aliq̄ ne/ 6.
gatiua, necesse est, ꝙ eius mediū qḋ ē. e. sit affirmatiuuꝫ
ad vtrāqꝫ extremitatē, ⁊ sic sumunt̄ due propōnes affir
matiue. s. oē. e. est. b. oē. c. est. e. ex qbus ꝯcludit̄ oē. c. est
b. Sꝫ maior ꝓpositio est negatiua. s. nullū. b. est. a. nega
tiua aūt nō ꝯcludit̄ ex duabꝰ negatiuis, sed in ꝑma figu
ra ꝑ quā maxime fit demōstratio ẜm ꝑmissa maiorē opꝫ
esse negatiuā ⁊ minorē affirmatiuaꝫ, vnde oportebit ꝙ
hoc mediū. d. sit affirmatiuū ꝑ cōparationē ad. b. sit aūt
negatiuū per cōparationē ad. a. tali demōstratiōe facta,
Nullū. d. est. a. oē. b. est. d. ergo nullū. b. est. a. Sic igitur 8.
augmētata demōstratione negatiua ꝑ resolutionē ꝓpo/
sitionū in sua ꝑrᵃ, erūt q̄tuor ꝓpōnes. quarū vna sola est L
negatiua. s. nullū. d. est. a. tres alie erūt affirmatiue. s. oē
b. est. d. oē. e. est. b. omne. c. est. e. Et idē est in oibus alijs 9º
syllis, qꝛ semp necesse est mediuꝫ ꝑ qḋ affirmatiue ꝓpō/ 10.
nes ꝓbant̄, esse affirmatiuā ad ambo extrema. Mediū
aūt ꝑ qḋ ꝓbat̄ negatiua ꝓpositio, necesse est esse solum
negatiuū ad vnā extremitatē, ⁊ ita seq̄tur ꝙ vna sola ꝓ/ 11.
positio est negatiua, alie oēs affirmatiue. Ex quo pꝫ, ꝙ
ꝓpō negatiua maxime demr̄at̄ ꝑ affirmatiuas. Si ḡ il/ Ulti. ratio ꝙ ducatur.
lud ꝑ qḋ demr̄at̄ est notius ⁊ credibiliꝰ eo qḋ ꝑ ipm de/
mōstrat̄, cū negatiua ꝓpō maxime demr̄etur ꝑ affirma
tiuas, nō aūt ecōuerso, seq̄ret̄ ꝙ affirmatiua propositio
sit prior ⁊ notior ⁊ credibilior q̄ꝫ negatiua, vn̄ demōstra
tio affirmatiua erit dignior. ¶ Quartā rōnē ponit ibi.

¶ Preterea si vlis ea ꝓpō q̄ vacat medio rō/

cinationis est (vt pz) p̄ncipiū, atq̧ i affirmatiua qdē affirmatiua, i negatiua v̄o ē negatiua: ↄstat āt affirmatiuā negatiuā p̄orē eē notiorē ve, negōn nāq̧ p affirmationē innotescē solet: p̄ceditq̧ negōnez affirmatio, p inde ac eē p̄cedit nō eē: affirmatiua p̄fecto dm̄fatio p̄babilior ē negatiua, qppe cū p̄ncipiū ipsi⁹ negatiue sit p̄ncipio p̄stabili⁹, eāq̧ p̄stabiliorē eē oporteat, q̄ p̄stabiliorib⁹ p̄ncipijs vtit̄.

¶ Ampli⁹ si p̄ncipiū sylli. ppō vl'is imediata ē, est aūt i demr̄atiua affirmatiua: i p̄uatiua āt negatiua vl'is ppō: affirmatiua aūt negatiua p̄or & notior: p affirmatiuā z.n. negatiua nota est, & p̄or affirmatiua ē: sic p̄us est eē q̃z nō eē, q̄re poti⁹ est p̄ncipiū demōstratiue q̃z priuatiue. Dignioribus aūt p̄ricipijs vtit̄ dignior.

A Expo. p̄e. p. p̄ncī. Alī. ¶ Et dicit q̄ p̄n^m demr̄atiui sylli. est propō vl'is imediata, ita tn̄ q̄ affirmatiui sylli. est p̄n^m ppriū affirmatiua ppō, negatiui aūt sylli. ppriū p̄n^m negatiua ppō vl'is. Sed nobilioris p̄ncipij nobilior ē effectus. Ergo f̄m pportionē ppōnis affirma^{ue} ad negatiuā est pportio demr̄ationis affirma^{ue} ad negatiuā. Sz affirma^{ua} ppō est potior q̃z negatiua. Qd̄ p̄bat 2^r. Primo qdē q2 affir^{ua} est prior & notior cū p affirmatiuā p̄bet̄ negatiua & non eↄ. Scd̄o, q2 affirmatio p̄cedit nāl'r negōnē, sicut esse p̄us est q̃z nō eē, q̄uia in vno & eodē qd̄ de nō eē in esse p̄cedit, nō esse sit p̄us tp̄e, eē tn̄ est p̄us nā, & simpl'r p̄us ēt tp̄e, q2 nō entia nō pducunt̄ in eē, nisi ab aliq̄ ente, ḡ pz q̄ affirma^{ua} demōstratio ē potior q̃z negatiua. ¶ Quitā rōnē pōit ibi. Expo. reliq̄rum.

¶ Insuper antiquior est. Nam absq̧ affirmatiua negatiua esse non potest.

¶ Adhuc & principalior est. Sine eniz demōstratiua non esse priuatiua.

B Expo. ter. ¶ Que talis est. Illud ex quo aliud depēdet, ē p̄ncipali⁹. Sed demōstratio negatiua depēdet ex affirmatiua, q2 nō pōt esse negatiua demōstratio sine affirmatiua ppōne, que nō p̄bat̄ nisi per affirmatiuā demōstrationē. Ergo demōstratio affirmatiua est p̄ncipalior q̃z negatiua.

¶ Cum aūt affirmatiua prestabilior sit negatiua, patet rectam etiam ea prestabiliorez esse, que ad id deducit, quod fieri nequit.

T. c. 41. ¶ Qm̄ aūt cathegorica priuatiua dignior sit: māifestū ē & ad ipol'e ducēte. LECTIO. XL.

Postq̃ Ph's ofidit q̄ demr̄atio vl'is dignior est particulari, & affirmatiua negatiua, hic ostēdit tertio q̄ ostēsiua potior est ea q̄ ducit ad impol'e. Et circa h̄ tria facit. Primo pponit qd̄ itēdit. Scd̄o p̄mittit q̄dā nec̄ia ad ppositū ondēdū. ibi [Opz āt scire.] Tertio p̄bat ppositū. ibi [Nā aūt p̄or &c.] Dicit ergo p̄. q̄ q2 ostēsum est, q̄ affirmatiua demōstratio est potior q̃z negatiua, ex hoc vlterius sequr, q̄ affirmatiua demōstratio ostensiua est potior ea q̄ ducit ad ipol'e. ¶ Deinde cum dicit. C Expō ter.

¶ Atq̧ p̄ scire d̄riam ipsaꝝ opz. Igit̄. a. qdez nulli. b. cōpetat. b. v̄o cuilibet insit. c. Atq̧ h̄ pacto negatiua recta sit demr̄atio: qua qdez a. pcessione recta nulli. c. cōpetere demr̄at̄.

¶ Opz aūt scire que d̄ria sit ipsaꝝ. Si igit̄. a. i nullo. b. inest. c. aūt oi. b. necesse est i nullo. c. esse. a. Sic igit̄ acceptis demr̄atiua priuatiua erit demōstratio: quoniā. a. in. c. non erit.

¶ Premittit q̄dā q̄ sunt necessaria ad propositū ondēdū. Et circa hoc tria facit. Primo ostēdit que sit demonstratio negatiua. Scd̄o ostēdit que sit demonstratio q̄ ducit ad ipol'e. ibi [Que v̄o ad impol'e.] Tertio ↄcludit cōparationē vnius ad alteꝝ. ibi [Termini igit̄.] Dicit ḡ p̄. q̄ ad ppositū ostēdēdū, opz ↄsiderare d̄riam ipsoꝝ. s. demōstrationis negatiue & ducētis ad ipol'e. Si ergo accipiat̄ q̄. a. in nullo. b. sit. & b. sit i oi. c. & ↄcludat̄. a. eē i nullo. c. erit demōstratio negatiua. ¶ Deinde cuz dicit. D Expo. p̄e. 2ᵉ Alī.

¶ Sed ea que ducit ad id qd̄ fieri neq̄t, sic sese hz. Nā si demōstrādū est. a. nulli cōpetere. b. sumēdū est ecōtra, cuilibet eidē ipm cōpetere. At. b. ēt cuilibet. c. Quare fit vt. a. cuilibz cōpetat. c. Sit aūt notū atq̧ ↄcessum h̄ nimime fieri posse. Non ergo fieri pōt vt. a. cōpetat ipsi. b. qd̄ si. b. conceditur ipsi cōpetere. c. fieri profecto nequit: vt. a. competat ipsi. b.

¶ Que v̄o est ad impol'e sic se hz. Si opus est demr̄are q̄. a. in. b. nō sit: accipiēdū est affirmatiue. a. eē in. b. & b. i. c. Quare accīt. a. i. c. eē. Hoc aūt sit notū & certuz qd̄ ipol'e est esse. Vide i anno.

E Expo. p̄e 2ᵉ ¶ Manifestat q̄ sit demr̄atio ducēs ad ipol'e. Et dicit, q̄ demōstratio ducēs ad impossibile, hoc mō se hz. Sit ita q̄ oporteat demr̄are q̄. a. nō insit. b. accipiamus oppo^m eius qd̄ p̄bare volum⁹. s. oē. b. ē. a. & accipiam⁹ q̄. b. sit in. c. p h̄āc ppōnē, oē. c. est. b. ex qb⁹ sequr ↄ, oē. c. est. a. & sit ita q̄ notū sit & ↄcessuz apud oēs qd̄ est ipol'e. Et ex h̄ ↄcludimus p̄mā eē falsaz. s. oē. b. est. a. & ita oportebit vel q̄ nullū. b. sit. a. vel saltē q̄ qdā. b. nō sit. a. ¶ Sz h̄ tn̄ intelligēdū est qd̄ sequr. a. nō esse in. b. qn̄ manifestū est. b. esse in. c. q2 si manifestū esset h̄āc esse falsam, oē. c. est. a. & si nō esset manifestū h̄āc esse verā, oē. c. est. b. non esset p ↄsequēs manifestū h̄āc esse falsaz, omne. b. est. a. q2 falsitas ↄclusionis poterat pcedere ex alterutra premissarum, vt ex supra dictis pz. ¶ Deinde cum dicit. 3. & vlti. F Ad demon. ad ipol'e req. Te. 28. et 2.

¶ Termini igit̄ ordine sili disponunt̄, veruz d̄ria ↄsistit in ppōnū negatiuaꝝ cognitione, vtra inquā istaꝝ sit notior, vtrū hec. a. nulli cōpetit. b. an ista. a. nulli cōpetit. c. Cū igit̄ conclusio notior ē, tuz ea sane fit demr̄atio: q̄ deducit̄ in id qd̄ haudq̄q̃ fieri pōt. Sz cuz ea ppō que in rōcinatione sumitur notior est: tum recta nimirum efficitur demonstratio.

¶ Termini qdē sili ordinant̄. Differt aūt in q̄ & q̄lis sit notior p̄uatiua ppō: vtꝝ igr̄ q̄ ē. a. b. nō iest: aut. a. c. nō iest. Cū igr̄ ↄclio notior, qn̄ nō est. a. in. b. ad impol'e sit demōstratio. Cū autē in syllogismo sit: demōstratiua est.

G Expo. p̄e. 3 ¶ Cōcludit cōparationē vtriusq̧ demōstrationis p̄ manifestate. Et p̄ ostēdit in quo cōueniūt, q2 in sili ordinatiōe terminoꝝ. Naz sicut in demōstratione negatiua accipit̄ b. mediuz inter. a. & c. ita in ea que ducit ad ipol'e. Scd̄o aūt ostēdit d̄riam, q2 differt in vtraq̧ demonstratione q̄ negatiua propō sit notior, vtrū. s. ista ppō, nullū. b. est. a. vel ista nullū. c. est. a. q2 in demōstratione ducēte ad ipossibile accipit̄ ista propō. c. nō est. a. vt notior, q2 ex h̄ q̄ ē 2. 3.

a.non in.c.esse, ostẽditur.a.nõ esse in.b.vnde hec.c.non est.a.sumit vt notior. Sed qñ illa que ponit vt pmissa i syllo, accipitur vt notior, tunc est demonstratiua, id est ostensiua demonstratio negatiua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At ɔstat ppõnẽ hãc.a.nulli cõpetit.b.porẽ hac eẽ nã.a.nulli cõpetit.c. Ea nãqȝ sũt ɔclõne pora, ex qbꝰ emergit ipsa ɔ. Atqȝ pȝ hãc qdẽ.a.nulli.c.cõpetit: ɔclõnẽ eẽ, illã aũt.a.nulli.b.cõpetit, id esse, ex quo emergit ipsa ɔclõ.

¶ Natura aũt prior est que est ꝙ.a.in.b. non sit, q̃ȝ.a.non in.c. Priora enim ⁊ notiora natura cõclusione sunt, ex qbus est ɔclusio. Est autẽ que est.a.qdem in.c.non esse cõclusio, a.aũt non in.b.ex quibus est conclusio.

H ¶ Ostẽdit ppositũ hoc mõ. Ista ppõ.b.nõ est.a.est nãliter prior q̃ȝ ista ppõ.c.nõ est.a. Et hoc pbat per hoc ꝙ pmissa ex qbus infertur ɔ sunt nãliter priora ɔclusione. Sed in ordine syllõ.c.non est.a.ponitur vt conclusio, sed b.non est.a.ponitur vt id ex quo ɔ infertur, ergo.b.non est.a.est nãliter prior. ¶ Consequenter cum dicit.

Expo.pme. 2ᵉ 3ᵉ

¶ Nõ enim si fit vt qppiã tollatur, hoc qdem est ɔclusio, illa ṽo ex qbus. Sed id qdem ex quo fit rõcinatio sic sese hȝ, aut totius ad ptẽ, aut ptis ad totũ habeat rõnẽ. At.a.c.⁊.a.b. ppões: nõ sic inter sese hñt, vt pȝ. Si igitur ea demõstratio que ex notioribus, prioribusue cõficit: semp est pstabilior: vtraqȝ ṽo demõstratio dicta ex negatione qdẽ credit: altera tñ ex priore, altera ex posteriore: negatiua demõstratio recta pstabilior est ea simplr demõstratione, qua deducitur ad id qđ fieri nequit, quare pȝ affirmatiuã quoqȝ demonstrationem rectã: que qdẽ negatiue prestat, (vt patuit) prestabiliorem esse eadem.

¶ Nõ.n.si ɔtigit remoueri aliqd, hec ɔclõ ẽ: illa aũt sunt ex qbꝰ. Sȝ hͦ qdẽ ex quo syllõ ẽ: qđ vtiqȝ sic se hȝ: qm̃ aut totũ ad ptẽ, aut ps ad totũ se hȝ. Sȝ q̃ sunt.a.in.c.⁊.a.b. ppões nõ sic se hñt adiuicẽ. Si igit ex notioribus sit ⁊ credibilioribꝰ, dignior est. Sũt aũt vtreqȝ ex nõ esse credibiles. Sed hec qdẽ ex porib: illa aũt ex posteriorib: potior simplr vtiqȝ erit ea q̃ est ad impõle priuatiua demõstratio: quare ⁊ cũ hac dignior predicatiua. manifestum est ꝙ ⁊ ea que est ad impossibile potior est.

I ¶ Remouet quãdã obuiationẽ. Posset.n.aliqs dicere, ꝙ ẽt ista negatiua.c.nõ est.a.est id ex quo ɔcludit in demõstratione ad ipõle ꝙ.b.nõ est.a. Sȝ hͦ excludit dicẽs, ꝙ per hoc ꝙ ɔ interimit ⁊ ex eius interemptione interimitur aliqđ pmissoꝝ. nõ efficit qđ pus erat ɔ sit pñm, ⁊ econuerso simplr ⁊ fm nãm; sed solũ quo ad aliqd. Nam ista est habitudo ɔnis ⁊ pncipioꝝ. ꝙ interempta ɔne interimitur pñm. Sed illud qdem est sicut pñm, ex quo syllogismus pcedit qđ se hȝ ad ɔnẽ vt totũ ad partẽ, ⁊ ɔ se hȝ ad pñm vt pars ad totũ. Nam subm ɔnis negatiue sumitur sub subo prime ppõnis. Non aũt ita se hñt.a.c.⁊ a.b. ppões ꝙ a.c.cõpareť ad.b.vt totũ ad ptẽ. Nõ eni

Expo lr. 2.

b.a.accipit sub.c.a.sȝ potius econuerso, Vñ relinqtur ꝙ lȝ interẽpto.c.a.cõcludať interẽptio eiꝰ qđ est.b.a.nãlr tñ.c.a.est ɔ ⁊.b.a.est pñm, ⁊ per ɔñs.b.nõ est.a.est nãlr notior. q̃ȝ.c.nõ est.a. Et ex hoc sic argumẽtať. Illa dẽmõstratio est dignior, q̃ pcedit ex notioribus ⁊ prioribus. K 3ᵉ

Sed demõstratio negatiua pcedit ex notiori ⁊ priori q̃ȝ demõstratio ducẽs ad impõle. Vtraqȝ.n.facit scire pali quam negatiuã ppõnẽ, sed demõstratio negatiua pcedit ad faciẽdũ fidẽ ex hac ppõne negatiua.b.nõ est.a. q̃ est nãlr por. Demõstratio aũt ducẽs ad ipõle pcedit ad faciẽdũ fidẽ ex hac ppõne negatiua.c.nõ est.a.q̃ est posterior nãlr. Relinqtur ḡ, ꝙ demõstratio negatiua sit potior ea que ducit ad impõle. Sed affirmatiua est potior negatiua, vt supra ostẽsum est, ergo demõstratio affirmatiua ostẽsiua est multo potior ea que ducit ad ipossibile. Vlti. Lec.pua.

¶ Scia aũt est exactior, atqȝ prior, ea q̃ est eadẽ ipsius eẽ: atqȝ pp qd est, sed nõ ea que est ipsius eẽ: sine ea q̃ est ipsius pp qd est. Et ea que nõ ẽ de subiecto, vt arithmetica ipsa musica. Et itẽ ea q̃ est ex paucioribus ea q̃ est ex additiõe: vt arithmetica ipsa geometria. Ex additione autẽ dico hoc pacto. Vnitas est subã vacãs põne punctũ ṽo est cũ positione subã. Hoc igitur ex additione esse dico.

¶ Certior aũt scia est ⁊ prior q̃cũqȝ ipsius qa. ⁊ pp qd eadẽ est: sed non est ipsius qa, extra eã que est pp qd. Et q̃ nõ est de subo, illa q̃ ẽ de subo: vt arithmetica armonica. Et q̃ ẽ ex minoribus ea q̃ est ex appositione. Dico autẽ ex minoribus eã que nõ est ex additione: vt vnitas subã est sine põne. pũctũ aũt subã posita. Hoc aũt ẽ ex appõne. LECTIO.XLI. L.cõ.41.

Postq̃ Phs cõparauit demõstrationes adinuicẽ, hic agit de cõparatione scie, que est demõstrationis effectus. Et diuidiť i duas partes. In pma pte cõparat sciam ad scientiam. In scda cõparat scientiã. ad alios modos cognoscẽdi. ibi [Scibile aũt ⁊ scia differunt.] Circa pmã duo facit. Primo cõparat sciam ad sciaȝ fm certitudinem. Secũdo fm vnitatẽ ⁊ pluralitatẽ. ibi [Vna scia aũt ⁊c.] Circa primũ ponit tres modos, qbus vna scia est certior alia. Primũ modum ponit dicens, ꝙ illa scia est prior ⁊ certior q̃ȝ alia, que.s.eadẽ facit cognoscere, ⁊ quia, ⁊ pp̃ter qd. Non aũt est illa certior que est cognoscitiua solum ipsius, quia, separatim ab ea que cognoscit pp qd. Hec enim est dispõ scie subalternantis ad subalternatã, vt supra dictũ est. Nam scia subalterna separatim scit, quia, nesciẽs pp quid. Sicut chirurgicus scit ꝙ vulnera circularia tardius curanť, nõ aũt scit pp qd. Sed hmõi cognitio ptinet ad geometrã, qui cõsiderat rõnẽ circuli, fm quã partes eius nõ appropinquãt sibi per modũ anguli, ex qua ppinqtate cõtingit ꝙ vulnera triangularia citius sananť. Scdm modũ ponit dicens, ꝙ illa scia que non est de subiecto, est certior illa q̃ est de subiecto. Et accipiť hic subm pro materia sensibili, qꝛ vt Phs docet in 2ᵒ physicoꝝ, quedaȝ sunt scie pure mathematice, que oĩno abstrahũt fm rõnem a materia sensibili, vt geometria ⁊ arithmetica, quedã aũt scientie sunt medie, que scilȝ principia mathematica applicant ad materiã sensibilẽ, sicut perspectiua applicat pricipia geometrie ad lineã visualem, ⁊ armoniaca.i.musica applicat pncipia arithmetice ad sonos sensibiles. Vñ hic

L.cc.44. L Expo.pme L.c.25.tt.c 4ᵘ. M 2ᵉ L.cõ.29.lep t.cx.4.tc.c 20.exp.vlti.

dicit q̄ arithmetica est certior q̄ꝫ musica ⁊ prior. Prior
A quidē, q̄ꝛ musica vtit̄ ꝑncipijs eius ad aliud. Certior au
tem, q̄ꝛ incertitudo cāuſ per trāsmutationē mãe sensi
bilis, vnde quāto magis acceditur ad eā, tāto sciētia est
3. minus certa. Tertiū modū ponit dicēs. Que est ex pau
cioribus, est prior ⁊ certior ea, que est ex appositione, i.
4. q̄ꝫ illa q̄ se hꝫ ex additione. Et ponit exēplum, sicut geo
metria est posterior ⁊ minus certa q̄ꝫ arithmetica. Hñt
eni se ea de q̄bus est geometria ex additione ad ea de q̄
bus est arithmetica. Et hoc q̄dē planū est s̄ꝫ pōnes pla
tonicas s̄m q̄s hic Ar. exponit, vtens eis ad ꝓpositum
B ostēdēdū. Sicut frequēter in libris logice vtiſ opinioni
bus aliorꝫ phorꝫ ad propositū manifestādū per moduꝫ
Positio Plato exēpli. Posuit aūt Plato, q̄ vnū est subā cuiuslibet rei,
q̄ꝛ nō distinguebat īter vnū qd̄ ꝯuertiſ cū ente, qd̄ signi
Ubi. ficat subam rei, ⁊ qd̄ est ꝑn̄m numeri, qd̄ considerat ari
thmeticus. Hoc ergo vnū, s̄m q̄ recipit additionē posi
tionis in ꝯtinuo, accipit rōnē pūcti. Ūn̄ dicebat, q̄ vnuꝫ
est suba non hñs pōnē. Punctū aūt est suba hñs pōneꝫ,
⁊ sic punctū supra vnitatē addit pōnem. Et sicut ex vno
causanſ oēs numeri nō hñtes pōnē, ita ex pūcto s̄m pla
tonicos cāntur oēs quantitates ꝯtinue. Nā pūctus mo
tus facit lineā, linea mota facit superficiē, supficies mo
ta facit corpus. Et s̄m hoc quātitates cōtinue, de q̄bus
est geometria, se hñt ex appositione ad numeros, de q̄
bus est arithmetica. Ūn̄ platonici posuerūt numeros es
C se formas magnitudinū, dicētes formā pūcti esse vnita
tem, formā aūt linee esse binariū, propter duo extrema,
formam aūt superficiei esse ternarium, ꝑpter ꝑmā supfi
ciem triangularē. s. que tribus angulis terminatur, for
mam aūt corporis ponebat quaternariū, ꝑp hoc q̄ pri
ma figura corporea est pyramis triāgularis. q̄ quatuor
angulos corporales hꝫ, vnū quidē. s. in conum ⁊ tres in
basim. ¶ Et s̄m hoc pꝫ q̄ comparatio certitudinis sciē
tiarum accipitur hic s̄m duo. Nā primus modus acci
pitur s̄m q̄ cā est prior ⁊ certior suo effectu. Alij autem
duo modi accipiunſ, s̄m q̄ forma est certior mā, vtpote
T. cō. 35. lec. 5. expo. 3. q̄ꝛ forma est ꝑncipiū cognoscendi materiā. Est auteꝫ du
plex materia, vt dicitur in 7° metaphysice, vna quidem
sensibilis s̄m quā accipiſ secūdus modus. Alia vō itel
ligibilis. s. ipsa cōtinuitas, ⁊ s̄m hanc accipitur tertius
modus. Et q̄uis hic tertius modus expositus sit s̄m
Ubi. opinionē Platonis, tñ ēt s̄m opinionē Aristotelis, pun
ctus se hꝫ ex additione ad vnitatē. Nam punctū est qd̄
dam vnū indiuisibile in cōtinuo, abstrahens s̄m rōnem
a materia sensibili. Unum autem abstrahit ⁊ a materia
sensibili ⁊ ab intelligibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Una aūt est sciētia, que vnius est generis.

T. cō. 41. ¶ Una aūt scientia est, que est vnius generis.

D ¶ Comparat sciētias adinuicē s̄m vnitatē ⁊ diuersitateꝫ.
Et circa hoc duo facit. Primo enim ostēdit vnitatē ⁊ di
uersitatem esse in sciētijs ⁊ s̄m subm̄ ⁊ ꝑncipiū. Secun
do prosequitur ⁊ de subiectis ⁊ de ꝑncipijs. ibi [Eius au
T. c. seq. ime. tem qd̄ est a fortuna.] Circa primum duo facit. Primo
ostēdit q̄d faciat ad vnitatē ⁊ diuersitatē sciētie. Secun
do ostēdit quoddā necessariū, ad cognoscēdum quid fa
ciat ad pluralitatē scientiarū. ibi [Plures aūt demōstra
tiones.] Circa primū duo facit. Primo ostēdit quid fa
ciat ad vnitatē scientie. Secūdo quid faciat ad scientia
rum diuersitatē. ibi [Altera auteꝫ sciētia.] ¶ Circa pri
mum duo facit. Primo. n. ponit, q̄ vnitas scie cōsidera
tur ex vnitate gñis subiecti. Secundo ostendit quale sit
E genus, qd̄ ponit esse subiectuꝫ scientie. ibi [Quecunq̄ꝫ
Expo. t. ex primis.] Dicit ergo ꝑ, q̄ scientie diciſ vna, ex hoc q̄
est vnius generis subiecti. Cuius rō est, q̄ꝛ ꝓcessus scie
tie cuiuslibet est quasi quidaꝫ motus rationis. Cuiusli

bet aūt motus vnitas ex termino ꝑncipaliter ꝯsideraſ, Scie vnitas rate subiecti
vt pꝫ in 5° physi. ⁊ ideo opꝫ q̄ vnitas sciētie ꝯsidereſ ex T. c. c. 33. le. 6.
fine siue ex termino scie. Est aūt cuiuslibet scie finis siue ex. 4. ⁊ te. co.
terminus, genus, circa qd̄ est scia, q̄ꝛ in speculatiuis sciē 40. le. 3. ex. 6
tijs nihil aliud queriſ q̄ꝫ cognitio gñis subiecti. In pra
cticis aūt sciētijs intēdiſ q̄si finis, ꝯstructio ipsius subti.
Sicut in geometria intēdiſ q̄si finis cognitio magnitu F
dinis, q̄ est subm̄ geometrie. In scia aūt edificatiua intē
ditur q̄si finis ꝯstructio domus q̄ est hꝫ artis subm̄. Ūn̄
relinquitur q̄ cuiuslibet scie vnitas s̄m vnitatē subi est at
tēdēda. Sꝫ sic vnius gñis subi vnitas ē cōior q̄ꝫ alterius, vt Cōitas scie vnde.
pote entis siue sube q̄ꝫ corꝑis mobil', ita vna scia ē cōior
q̄ꝫ alia. Sicut metaphysica q̄ est de ente siue de suba, est
cōior q̄ꝫ physica, q̄ est de corꝑe mobili. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Que componuntur ex primis, ⁊ sunt par
tes aut affectus horum per se.

¶ Quecunq̄ꝫ ex primis componsitur, ⁊ par
tes aut passiones eorum sunt per se.

¶ Ostēdit q̄lia sunt illa gña, de q̄bus pñt esse scie, ⁊ ponit
duas ꝯdōnes siue rōnes. Quarꝫ vnā ponit dicēs. [Que Expo. tex.
cunq̄ꝫ ex ꝑmis cōponunſ.] Ista. s. sunt q̄ꝛ vnius gñis vna G
scia est. ¶ Ad cuius euidētiā ꝯsiderādū est, q̄ sic iā dictū ē, Nota.
ꝓgressus scie ꝯsistit in quodā motu rōnis discurrētis ab Expo. ꝓced.
vno i aliud. Ois āt motus a ꝑn° quodā ꝓcedit, ⁊ ad aliq̄d
terminaſ. Ūn̄ opꝫ q̄ i ꝓgressu scie, rō ꝓcedat ex aliq̄bus L
ꝑncipijs ꝑmis. Si q̄ ḡ res est q̄ nō habeat ꝑn̄a ꝑora, ex q̄
bus rō ꝓcedere possit, horū nō pōt eē scia, s̄m q̄ scia hic Pcis cōditio generis scibi lis a nobis.
accipiſ, put est demrātionis effectus. Ūn̄ scie speculatiue
nō sunt de ipsis eēntijs subarꝫ separatarū. Nō. n. ꝑ scias
demrātiuas possumus scire qd̄ q̄d est in eis, q̄ꝛ ipse eēntie H
harꝫ subarꝫ sunt itelligibiles ꝑ seipsas ab itellu ad h̄ ꝓ
portionato. Nō aūt ꝯgregaſ earū notitia q̄ coḡscīſ qd̄ Quid pōt ꝯciri ꝑ scie. spe. de substātijs separa.
q̄d est ipsarꝫ ꝑ aliq̄ ꝑora. Sꝫ ꝑ scias speculatiuas pñt sciri
de eis an sint, ⁊ q̄d nō sunt, ⁊ aliq̄d s̄m silitudinē in rebus
iferioribus inuētā. Et tūc vtimur posterioribus vt ꝑoribus
ad earꝫ cognitionē, q̄ꝛ q̄ sunt posteriora s̄ꝫ nām, sunt ꝑo
ra ⁊ notiora q̄ ad nos. Et sic pꝫ, q̄ illa de q̄bus hꝫ scia ꝑ ea
q̄ sunt ꝑora simplr̄ sunt cōposita s̄ꝫ se ex aliq̄bus ꝑoribus.
Quecūq̄ꝫ vō coḡscunſ ꝑ posteriora q̄ sunt ꝑus q̄ ad nos, ⁊ I
si i seipsis sint simplicia, s̄ꝫ tñ q̄ a nr̄a cognitiōe accipiū
tur, cōponunſ ex aliq̄bus ꝑmis q̄ ad nos. Scḋaꝫ ꝯdōneꝫ 2ª ꝯditio
ponit cū dicit. [Et ptes aut passiōes eorꝫ sunt ꝑ se.] Ubi
ꝯsiderādū est, q̄ subm̄ alicuius scie duplices ptes hic pōt. s.
ptes ex q̄bus cōponiſ sic ex ꝑmis, vt dictū est. i. ipsa ꝑn̄a
subi, ⁊ ptes subiectiuas. Et q̄uis de vtrisq̄ꝫ ptibus pos
sit intelligi qd̄ hic dī, tñ magis vī esse itelligēdū de ꝑ gñe De quo gñe ptiū intelligit
partiū. In q̄libet. n. scia sunt q̄daꝫ ꝑn̄a subiecti de q̄bus est
ꝑª ꝯsideratio, sicut in scia nāli de mā ⁊ forma, ⁊ in gram
matica de l̄ris. Est ēt in qualibet scia aliq̄d vltimum ad
qd̄ terminaſ ꝯsideratio scie, vt. s. passiones subiecti ma
nifestenſ. Sꝫ vtrūq̄ꝫ horꝫ. s. ⁊ proprie ptes ⁊ passiones
pñt alicui attribui ⁊ ꝑ se, ⁊ nō ꝑ se. Naꝫ ea q̄ sunt ꝑ se ꝑn̄a
⁊ passiones triāguli, nō sunt ꝑ se ꝑn̄a ⁊ passiones isoche
lis, inquātū isocheles est, s̄ꝫ inquātū triangulus. Nec ēt K
sunt ꝑ se ꝑn̄a ⁊ passiōes eris ⁊ albi, q̄uis ꝯtigat aliqd̄ es
triāgulū eē, vel aliqd̄ albū. Ūn̄ si q̄ scia eēt q̄ ex ꝑncipijs
triāguli manifestaret passiones trianguli, hꝫ scie subm̄
nō esset isocheles, neq̄ꝫ albū aut es, sed triāgulus, cuius
ēt ꝑ se subiectiue ptes sunt isocheles eq̄laterus ⁊ grada
tus. Sed pro tāto dixi de his ptibus hic ad ꝑsens non ita Nota.
ꝯuenieēter accipi, q̄ꝛ magis accipe possumus documētū q̄
liter scia se hēat ad hꝫ partes subiectiuas, ex eo q̄ se hꝫ
aliq̄liter ad totū genus, q̄ꝫ ecōuerso. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Diuerse vo scientie sunt, quaruꝫ principia
non sunt ex eisdem, nec ex vnius principijs

principia proficiscuntur alterius.

¶ Altera aūt scia est ab altera, quorūcūqȝ prīcipia, neqȝ ex eisdem, neqȝ ex alterutris sunt.

L ¶ Ostendit rōnē diuersitatis sciarū. Et p̄ ponit hāc rōnē. Scđo manifestat eā. ibi [Huiꝰ aūt signū.] Est ḡ cōsiderādū circa p̄m, q̄ cū rōnē vnitatis scie accepit ex vnitate gn̄is subiecti, rōnē diuersitatis sciaruȝ nō accipit ex diuersitate subiecti. sȝ ex diuersitate pncipiorū. Dicit.n. q̄ vna scia est altera ab alia, quaꝝ pncipia sunt diuersa: ita q̄ nec ambarū sciētiarū principia pcedāt ex aliqbus pncipijs prioribus, nec pncipia vnius scie procedant ex pncipijs alterius. qꝛ siue pcedāt ex eisdeȝ pncipijs, siue alia ex alijs, nō esset diuersa scia. ¶ Ad hmōi ergo euidētiā. sciēdū est, q̄ mālis diuersitas obiecti nō diuersificat habitū, sed solū formalis. Cū ergo scibile sit propriū obiectū scie, nō diuersificabunt scie ɓm diuersitatē materialē scibiliū, sed ɓm diuersitatē eoꝝ formalē. Sicū aūt formalis rō visibilis sumitur ex lumine per qđ color vi. ita formalis rō scibilis accipit ɓm pnª ex qbus aliquid

M scitur. Et iō quātūcūqȝ sint aliq̄ diuersa scibilia per suaȝ nām, dūmō per eadē pncipia sciant, pertinēt ad vnā sciētiam. qꝛ nō erūt iā diuersa inquātū sunt scibilia. Sūt.n. per sua pnª scibilia. Sicut pȝ q̄ voces humane multum differūt ɓm suā naturā a sonis inanimatoꝝ corpoꝝ, sed qꝛ ɓm eadē pnª attēditur ↄsonātia in vocibus humanis, ⁊ sonis inaiatorū corpoꝝ, eadē est sciētie musice que de vtrisqȝ ↄsiderat. Si vō aliq̄ sint eadē ɓm nāȝ, ⁊ tñ per diuersa pncipia ↄsiderent, manifestum est, q̄ ad diuersas sciētias pertinēt, sicut corpus mathematicū nō est separatū subiecto a corpe nāli. Quia tñ corpus mathematicū cognoscit p pncipia quātitatis, corpus aūt naturale per principia motus, nō est eadē scia geometrie ⁊ naturalis. Patet ergo, q̄ ad diuersificādū scias sufficit diuersitas pncipiorū, q̄ comitat diuersitas gn̄is scibilis. Ad hoc aūt q̄ sit vna scia simplr̄ vtrūqȝ reqrit ⁊ vnitas subiecti ⁊ pncipioꝝ. Et iō de vnitate subiti supra fecit mētionē, cū dixit [q̄ est gn̄is vnius] de pncipijs aūt cuȝ dixit

N [Quecūqȝ ex pmis ⁊c.] ¶ Sed vlterius cōsiderādum est. q̄ scđa principia virtutē sortiunt a pmis. Unde reqritur diuersitas pmoꝝ pncipioꝝ ad diuersitatē sciaruȝ. Qđ qdem nō esset, si vel diuersoꝝ pncipia ex eisdē pncipijs fluant, sicut pncipia triāguli ⁊ quadrati deriuātur ex pncipijs figure, vel pncipia vnius deriuant ex principijs alterius, sicut pnª isochelis dependēt a pncipijs triāguli. Nec tñ intelligendū est, q̄ sufficiat ad vnitatē sciētie vnitas principioꝝ primoꝝ simpliciter, sed vnitas pncipioꝝ pmoꝝ in aliquo gn̄e scibili. Distinguunt autem genera scibiliū ɓm diuersum modū cognoscendi. Sicut alio mō cognoscuntur ea que diffiniunt cum mā, ⁊ ea q̄ sine mā. Unī aliud genus scibiliū est corpus naturale, ⁊ corpus mathematicū. Unī sunt diuersa principia prima vtriusqȝ gn̄is, ⁊ per ↄn̄s diuerse scientie. Et vtrūqȝ hoꝝ generꝝ distinguūtur in diuersas spēs scibiliuȝ, ɓm diuersos modos ⁊ rōnes cognoscibilitatis. ¶ Deīde cū dic.

¶ Huius aūt est signū: cū ad ea que nō demōstrātur fuerit ventū. Opȝ eniȝ ipsa eodem in genere esse, in quo sunt ea q̄ sunt demr̄ata. Est aūt ⁊ huius signū, cū ea q̄ demōstrantur per ipsa, eodē in genere sunt, atqȝ ppinqua.

¶ Hmōi aūt signū est cū in indemonstrabilia veniāt. Opȝ.n. ipsa in eodē gn̄e esse his q̄ demōstrātur. Signū aūt huiꝰ est, qñ demōstrabilia per ipsa in eodē genere sunt, ⁊ ↄgenea.

O ¶ Manifestat positā rōnē. Et dicit, q̄ signū hꝰ est, q̄ scie sint altere ɓm pncipia, cuȝ pueniat resoluendo in prima pnª, que sunt indemōstrabilia, que opȝ esse eiusdē generis cū his q̄ demōstrātur, qꝛ sicut supra ostēsum est, non ↄtingit ex alio genere pcedētē demōstrare. Ad hoc aūt q̄ principia indemōstrabilia sint vnius generis, accipit vt signum, cū ea que demōstrātur per ipsa sint in eodeȝ gn̄e, ⁊ cōgenea. i. ↄnālia vel ↄxima ɓm genus sibiipsis. huiꝰ.n. habēt eadem pnª. Et sic pȝ, q̄ vnitas gn̄is scibilis, inquātū est scibile, ex quo accipiebatur vnitas scie, ⁊ vnitas pncipioꝝ ɓm que accipiebatur sciētie diuersitas, sibi mutuo correspondent. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ Atqȝ fieri pōt, vt plēs eiusdē sint demr̄ationes, nō solū si ex eadē serie mediū ñ cohērēs accipiat: vt si iter. a. b. nūc. c. nūc. d. nūc e. mediū accipiat: sȝ ēt si ex diuersa sumat. Sit.n. a. mutat. c. mouet. b. voluptate afficit. Veꝝ igit dices si. c. de. b. ⁊. a. de. d. predicaueris. Qui nāqȝ voluptate afficit, mouet, ⁊ q mouet mutat. Rursus iter eosdē termios mediū. d. ponat i q̄ sit. qetē ↄseqt. Veꝝ igr̄ idētidez dices, si. a. de. d. ⁊. d. de. b. pdicaueris. Qui, nāqȝ afficit voluptate, is qetē ↄseqt: ⁊ q qeteȝ ↄseqtur, is mutat. Quare p diuersa media nō ex eadē serie sumpta ↄficit rōcinatio. Nō tñ adeo diuersa, vt neutꝝ dicat de altero. Necesse est.n. ambo cuipiā eidē inesse. Cōsiderandū aūt est, quot modis p ceteras quoqȝ figuras eiusdē rōcinatio fieri potest.

¶ Plures aūt demr̄ationes eē eiusdeȝ pōse est: ⁊ nō solū ex eodē ordine accipiēti: sed sumēdo nō ↄtinuū mediū, vt eoꝝ q̄ sunt. a. b. c. ⁊. d. sed ex altero: vt sit. a. trāsmutari: in quo āt. d. moueri, sȝ. b. letari, ⁊ iteꝝ. e. qescere. Verū igit est ⁊. d. de. b. ⁊. a. de. d. pdicari. Letās eniȝ mouet, ⁊ qđ mouet trāsmutat. Iteruȝ a. de. e. ⁊. e. de. b. veꝝ est pdicari. Oīs eniȝ letans quiescit, ⁊ quiescēs trāsmutat. Quare per altera media, ⁊ nō ex eodē ordine syllꝫ ē. Quare ⁊ neutꝝ d̄ neutro dici ↄtigit mediorū. Necesse est enim eidē alicui vtraqȝ inesse. Intendere autē est p alias figuras, quot modis contingit eiusdem fieri syllogismum.

P ¶ Ostēdit, qūo vna ↄ̄ per plura pnª demōstrari pōt. Et h̄ qdē ↄtingit dupl̄r. Uno qdē mō, qñ ponuntur plura media in eadē coordinatione, ⁊ in vna demōstratione accipit vnū illoꝝ medioꝝ, ⁊ in alia demr̄atiōe accipit aliud ad eādē ↄ̄nem. ⁊ sic opȝ q̄ accipiat mediū non ↄtinuuȝ, vt si sunt duo extrema. a. b. v3 puta hic tres ⁊ isochceles, ⁊ sint eoꝝ duo media coordinata. s. d. c. v3 puta triangulus ⁊ figura talis. Posset ḡ demr̄ari. a. de. b. duabus demōstrationibus, in q̄ruȝ vna accipiet pro medio. c. ⁊ in alia. d. ⁊ in neutra accipient mediū ↄtinuū extremis, qꝛ in vna accipiet mediū ↄtinuū vni extremo, ⁊ discōtinuū ab altero, ⁊ in alia vō eꝫ. Alio mō h̄ ↄtingit. qñ accipiūtur diuersa media ex diuersa coordinatiōe, v3 puta si. a. qđ est maior extremitas sit trāsmutari, ⁊. b. qđ ē minor extremitas sit delectari, ⁊ accipiant diuersa media nō exi

A ftentia fubinnicez.f.e.qȯ eſt qeſcere.ꝛ.d.qȯ eſt moueri,
ſm hoc eadē ꝯ pōt ꝯcludi ꝑ diuerſa media nō vnius or/
2° 3. dinis,ꝛ erit demōſtratio vna talis. Oē qȯ qeſcit trāſmu
taſ,qꝛ eiuſdē eſt tranſmutari ꝛ qeſcere,ꝛ oē qȯ delectaſ
qeſcit,qꝛ quies in bono deſiderato cauſat delectationē,
4° ergo oē qȯ delectaſ trāſmutaſ. Alia demōſtratio eſſet.
5.6.7.8. Patent ex expo. Oē qȯ moueſ trāſmutaſ,oē qȯ delectaſ moueſ,qꝛ de/
lectatio eſt qdā motꝰ appetitiue potētie,ḡ oē qȯ dele/
ctatur trāſmutaſ. Uel qȯ dicit. Oē qȯ delectaſ moueſ,
eſt ſm opinionē Platonis,ꝛ hꝫ locū in delectationibus
ſenſibilibꝰ,q̄ ſunt cū motu. Aliud qȯ dicit. Oē qȯ dele/
Lec.12. ctaſ qeſcit,eſt veꝝ ſm opinionez Arꝭ.vt pꝫ in 7° ꝛ deci/
Lec.10. mo ethicoꝝ. Et hoc ꝑcipue verificaſ in delectationibꝰ
cap 8. ultī. itelligibilibꝰ. ¶ Deinde cum dicit,ꝙ ſicut ħ oſtēſum eſt
i ꝑma figura,ita ēt pōt i alijs figuris de facili conſidera
B ri,ꝙ eadē concluſio diuerſis medijs pōt ſyllogiſari. In
ducit aūt hoc Phꝰ ad oſtendēdū,ꝙ diuerſum medium
demonſtrationis qñqꝫ ꝑtinet ad eandē ſcientiā,puta cū
eſt ex eadem coordinatione,quādoqꝫ autē ad diuerſas
ſcias,puta qñ eſt ex alia coordinatione. Sicut terrā eſſe
rotundam per aliud mediū demonſtrat aſtrologus.ſ.ꝑ
eclipſim ſolis ꝛ lune,ꝛ per aliud nālis.ſ.per motuꝫ gra
T.cō. 20. lec. 3° expo. ulti. uium tendētiū ad centrū,vt dicitur in 2° phyſicorum.

¶ Eius aūt qȯ ꝓficiſcit a fortuna nō eſt ꝑ de
monſtrationē ſcia. Qȯ.n.fortuito fit:nec eſt
vt neceſſariuꝫ,nec vt plerūqꝫ:ſed eſt id qȯ fit
preter iſta. Demōſtratio ꝟo alteriuꝫ eſt iſto/
rum. Ois.n.rōcinatio que fit:ꝑ ꝓpōnes aut
necias,aut eas q̄ ſunt plerūqꝫ ꝯficiſ. Atqꝫ ſi
necie qdez ſint:ꝯ quoqꝫ necia eſt,ſin ꝟo ple/
rūqꝫ ſint:ꝯcluſio quoqꝫ talis efficitur. Qua/
re ſi id qȯ proficiſcitur a fortuna neqꝫ plerū/
qꝫ:neqꝫ neceſſario fit:nulla proſus ipſius
erit ſine dubio demonſtratio.

¶ Eius aūt qȯ eſt a fortuna non eſt ſcia ꝑ de/
mōſtrationē. Neqꝫ.n.ſicut neciū eſt:neqꝫ ſic
frequēter qȯ eſt a fortuna,ſꝫ qȯ extra hoc fit.
Sꝫ demſtatio alterius horū eſt. Ois.n.ſylls
ē,aut ꝑ necias,aut ꝑ eas q̄ ſunt tanq̄ freqn/
ter ꝓpōnes. Et ſi qdez ꝓpōnes necie ſunt:ꝛ
cōcluſio neceſſaria eſt. Si ꝟo ſint vt frequen
terꝛ ꝯclō hꝫ eſt. Quare ſi id qȯ eſt a fortuna
neqꝫ ē ſic freqnter,neqꝫ ſicut neciū:neqꝫ vti/
qꝫ ipſius erit demōſtratio. LECTIO.XLII.

Poſtq̃z Phꝰ aſſignauit rōnē vnitatꝭ ꝛ diuer/
ſitatis ſciaꝝ ex parte gñis ſubiecti,ꝛ ex par
te ꝑncipioꝝ,hic de vtriſqꝫ ꝓſeqtur. Et ꝑ de
ſubiectis de qbus ē ſcia. Scdȯ de ꝑncipijs
ibi [Eadē aūt ꝑnꝰ ꝛc̄.] Circa ꝑͫ ꝯſiderādū
Le.ſeq.ime. eſt,ꝙ ſupra duas ꝯditiones poſuit gñis qȯ eſt ſubiectū
ſcie,quaꝝ vna eſt,vt cōponaſ ex primis. Alia eſt vt par
C tes ꝛ paſſiones ſint eius ꝑ ſe. Quaꝝ ꝯditionū vna deeſt
in his que ſunt a fortuna,qꝛ nō eueniūt ꝑ ſe,ſed per acci
dēs ꝛ ꝑter intētionē,vt ꝓbaſ in 2° phyſi. Alia ꝟo condi
T.c.50. le.8. 11.exp.4. tio deeſt in his q̄ ꝑ ſenſum cognoſcunſ,q̄ ſunt ꝑma i no/
ſtra cognitione. Et ideo oſtēdit,ꝙ ſcia non eſt eorū que
ſunt a fortuna. Scdȯ oſtendit ꝙ non eſt eorū que cogno
Expo.ꝑͫ. ſcūtur per ſenſum. ibi [Neqꝫ ꝑ ſenſum eſt ſcire.] Dicit
ergo ꝑ,ꝙ demonſtratiua ſcia non pōt eſſe de eo qȯ eſt a
fortuna,qȯ eſt per accñs eueniēs. Et hoc ꝓbat ſic. Ois
4. ſylls demōſtratiuus,aut ꝓcedit ex ꝓpōnibus neceſſa/
rijs,aut ex ꝓpōnibus que ſunt vere vt frequenter. Ex 5.6.
ꝓpōnibus aūt neceſſarijs ſeqtur concluſio neceſſaria, Lec.13. 1.2.3.4.
vt ſupra probatuꝫ eſt. Et ſilr ex ꝓpōnibus q̄ ſunt vere
ſicut frequēter,ſeqtur ꝯ que eſt vera vt freqnter,vel for
te ēt neceſſaria,ſm ꝙ ex ꝯtingenti pōt ſeq neceſſariū,vt
ex falſo verū. Nunqꝫ aūt ex ꝓpōnibus q̄ ſunt vere vt fre
quēter,ſequeſ ꝓpō q̄ eſt vera vt in paucioribus,qꝛ ſeq̄ D
retur ꝙ aliqñ ꝓpōnes eſſent vere ꝛ ꝯcluſio falſa,qȯ eſt
impoſſe,vt oſtēſum eſt. Neceſſe eſt ergo ꝙ cōcluſio ſyllo Lec.16.
giſmi demōſtratiui,vel ſit neceſſaria,vel ſit vera ſicut fre
quēter. Sed id qȯ eſt a fortuna nō eſt neceſſarium,neqꝫ 2° ꝛ ulti.
qȯ verū vt frequenter,ſed accidit in paucioribus,vt in T.cō.51. le.8. expo.5.
2° phyſi.probatur. Ergo demōſtratiua ſcia non pōt eſſe
de eo qȯ eſt a fortuna. ¶ Eſt aūt ꝯſiderandum ꝙ de his Demon. de his que freq. ſunt
qdem que ſunt ſicut frequēter contingit eſſe demonſtra
tionem,inquātū in eis eſt aliquid neceſſitatis. Neceſſa/ T.cō. 88.89. 90.lec. ulti. expo.4.
rium autē vt diciſ in 2° phyſi.aliter eſt in naturalibus q̄
ſunt vera vt frequēter ꝛ deficiunt in minori parte,ꝛ ali/
ter in diſciplinis id eſt in mathematicis que ſunt ſemꝑ
vera. Nā in diſciplinis eſt neceſſitas a priori. In natura/
libus a poſteriori,qȯ tñ eſt prius ſm nām,ſcilꝫ a fine ꝛ
forma. Uñ ſic docet Ariſto.oſtendere propter quid.vt ſi
hoc debeat eſſe,puta ꝙ oliua generetur,neceſſe hoc ꝓ/
exiſtere ſ.ſemen oliue,nō aūt ex ſemine oliue generatur
ex neceſſitate oliua,qꝛ pōt impediri per aliquam corru
ptionē gñatio. Unde ſi fiat demōſtratio ex eo qȯ eſt ꝑus
in generatione,non ꝯcludit ex neceſſitate,niſi forte acci
piamus hoc ipſum eſſe neceſſariū,ſemen oliue vt freqn
ter eſſe gñatiuum oliue proprie,qꝛ hoc facit ſm proprie
tatē ſue nature niſi impediatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At ꝟo neqꝫ fit vt ꝑ ſenſuꝫ ſciamus. Nam ſi
ſenſus talis,ꝛ nō huius alicuiꝰ eſt:ſentire tñ
neceſſe eſt hoc aliqd:ꝛ aliquo i loco.ꝛ nunc.
Ule ꝟo,ꝛ qȯ eſt ſupra oia,fieri nequit vt ſen
tiatur:qppe cū nō ſit hoc,neqꝫ nūc. Nō eniꝫ
eſſet vle. Qȯ enim ſemper eſt,ꝛ vbiqꝫ,id vle
dicimus eſſe. Cū igiſ demōſtrationes qdez
ſint vles:vlia ꝟo ſentiri nequeāt:perſpicuuꝫ
eſt fieri nō poſſe,vt per ſenſum ſciamus.

¶ Neqꝫ ꝑ ſenſum eſt ſcire. Si.n.ꝛ eſt ſenſus Uideᵗ i anno.
talis qdē huiꝰ,ꝛ nō huiꝰ alicuius:ſed tñ ſen
tire neceſſe eſt hoc aliqd,ꝛ vbi,ꝛ nūc. Ule au
tē ꝛ in oibus ipoſſe eſt ſentire. Nō.n.eſt hic,
neqꝫ nūc. Nō.n.vtiqꝫ eſſet vle. Qȯ eniꝫ ſem
per eſt,ꝛ vbiqꝫ eſt,vle eē dicimus. Qm̄ igiſ
demſtationes vles ſunt,has aūt nō eſt ſenti/
re,manifeſtum eſt ꝙ neqꝫ ſcire per ſenſum.

¶ Dicit ꝙ ſcia nō eſt eoꝝ que cognoſcunſ ſm ſenſum. Et
circa hoc duo facit. Primo oſdit ꝙ ſcia nō ꝯſiſtit in ſen/
ſu. Scdȯ oſtēdit quo mȯ ſenſus ordinatur ad ſciam,ibi
[Sunt tñ quedā reducta.] Circa ꝑͫ duo facit. Primo
oſtēdit ſciam nō eſſe ꝑ ſenſuꝫ. Scdȯ prefert ſciam ſenſui.
ibi [Uniuerſale autē honorabile ꝛc̄.] Circa ꝑͫ duo fa/
cit. Primo oñdit veritatē. Scdȯ excludit errorē quorū/
dā.ibi [Sed manifeſtuꝫ ꝛc̄.] Dicit ergo ꝑ.ꝙ ſicut ſcia Expo.ꝑͫ
nō eſt eoꝝ que ſunt a fortuna,ita ēt ſcia non ꝯſiſtit in co/
gnitione que eſt ꝑ ſenſum. Et hoc ꝓbat ſic. Manifeſtuꝫ 2°
eſt enim ꝙ ſenſus cognoſcit aliqd tale,ꝛ nō hoc. Nō.n. Obiectū ſenſus.
obiectū ꝑ ſe ſenſuꝫ eſt ſubā,ꝛ qȯqdeſt.ſed aliqua ſenſibi
lis q̄litas,puta calidū.frigidū,albū nigrū,ꝛ alia huiꝰ.
Huiꝰ aūt q̄litates afficiūt ſingulares q̄ſdaꝫ ſubas in de/
terminato loco ꝛ tpe exiſtētes,vñ neceſſe eſt,ꝙ hoc qȯ

sentitur, sit h' aliqd. s. singularis suba, et sit alicubi, et nūc s. in determinato tpe et loco. Ex quo p3, q id qd ē vle nō pt cadere sub sensu. Nō. n. qd est vle determinat ad hic et nūc, q2 iā nō esset vle. Illud. n. vle dicimus, qd est semper et vbiq3. Qd quidē nō est fm viaz affirmationis intelligēdū, q hoc sit de rōne vlis, aut eius qd est vle, q sit semp et vbiq3, puta de rōne hois aut aialis, q2 oporteret q qdlibet singulare hois et aialis esset semp et vbiq3, qa rō hois et aialis in quolibet singulariū inuenit. Si vō esset de rōne ipsius vlis, sicut de rōne generis est, q contineat sub se spēs, sequeretur, q nihil esset vle, qd nō esset et semper, et vbiq3 inueniret, et fm hoc oliua nō esset, vel nō haberet esse vniuersale, q2 nō in omni terra pōt inueniri. Est ergo hoc intelligēdū per modū negationis seu abstractionis, q2. s. vle abstrahit ab omni determinato tempore et loco. Vñ quātū est de se, sicut iuenitur in quolibet vno loco vel tempore, sic natū est in omnibus inueniri. Sic igitur p3, q vle non cadit sub sensu. Quia igit demonstrationes sunt vles, pcipue, vt ostēsuz est supra, manifestū est, q scia per demonstrationem acquisita, nō consistit in cognitione sensus. ℂ Deinde cum dicit.

(margin: 5° 4' 5° 6' Qdo itelligēdū sit vle esse vbiq3 et semp)

(margin: Aut. Lec. ß. i. ex.)

ℂ Quin vt p3 si fieri posset, vt sensu triāgulū āgulos hēre duob9 rectis eqles pciperemus, qreremus vtiq3 demōstrationez. Et nō (vt inquiūt qdā) sciremus. Sētire nāq3 necesse ē singulare, at scia in vlis cognitione consistit. Quāobrem si in luna et eēmus, terrāq3 videremus obijciētē se lune, nō pfecto cāz ipsaz defectionis sciremus. Sētiremus. n. lunam deficere, et nō pp qd oino sensu pciperem9. Non. n. ipsius vlis est sensus. Attñ ex eo q2 sepe hoc accidere videremus ipm vle venari, demōstrationē vtiq3 hēremus. Ex singularibus. n. plibus, vle ipsum patefieri solet.

ℂ Sed manifestū est qm et si eēt sentire triāgulū duobus rectis equales habere angulos: qreremus vtiq3 demōstrationē, et nō sicut qdam fatētur sciremus. Sētire qdē eni necesse est singulariter, scia aūt est in cognoscēdo vle. Vñ et si in luna essemus, et viderem9 obiectā terrā: nō vtiq3 sciremus cām defectus. Sentiremus. n. qm deficeret nūc: sed nō pp quid oino. Nō. n. esset vlis sensus. S3 ex cōsiderare hoc multotiēs accidere vle venantes, demōstrationē habemus. Ex singularibus eni pluribus vniuersale manifestuz est.

ℂ Excludit errorē quorūdā, qui credebāt i ipsa pceptione sensus cōsistere sciam. Et vī hec ratio pertinere ad illos qui nō ponebāt intellectū differre a sensu, et per pñs, querere nullā aliā cognitionē esse nisi sensitiuā, vt habet in tertio de aia, et in 4° metaphysice. Et ad hoc excludēdum dicit, q si ēt per sensum pcipere possemus q triangulus h3 tres angulos eqles duob9 rectis, adhuc oporteret qrere demōstrationez ad hñdum sciam, neq3 p sensum perceptionē sciremus, q2 sensus est singulariū, scia aūt pñstit in hoc, q vle cognoscimus, vt ostensuz est. Et q2 posuerat exēplū de his que sensu percipi non pñt, ad maiorē euidētiā ponit exēplū in his que sensibilia sunt, videlicet in eclipsi lune, que cōtingit ex oppositione terre, que interponit iter solē et lunaz, vt claritas solis non

(margin: Lec. co 150. et 51. le. 4. te. ex. p. 25. Lec. co. 21. le. ß. te. ex. pme. Expo. lr̃e. 2° Lec. ibi. ex. 1. 2. et 3.)

possit pertingere ad lunā pp vmbrā terre quaz dum luna subintrat eclipsat. Ponamus ergo, q aliqs eēt in ipsa luna et sensu pciperet interpōnez terre per vmbram ipsius. Sensu qdem perciperet, q luna tunc deficeret ex vmbra terre, sed nō propter hoc sciret totaliter cām eclipsis. Illud. n. est per se cā eclipsis, qd causat vlr eclipsiz. Uniuersale aūt nō cognoscitur sensu, sed ex plurib9 singularibus visis, in qbus multotiens cōsideratis inuenitur idē accidere, accipimus vlem cognitionē. Et sic per causam vniuersalem demonstramus aliquid in vniuersali, de quo est scientia. ℂ Deinde cum dicit.

(margin: 3. 4° 5° 6° Aut.)

ℂ Ipsum aūt vle pstabile nimirū est: pptereā qd ipsam cām indicat. Quare de talib9 notitia vlis pstabilior est pceptione sensuū, et itellectione eoz, quoz est alia cā. De pmis aūt alia rō est. Patet igit fieri nō posse: vt quisq3 sentiēdo quicq3 vnq3 eoz sciat, q demonstrabilia sunt: nisi sentire qspiam id eē dicat: sciam inquam per demōstrationem habere.

ℂ Uniuersale aūt honorabilius est, qm ostendit cām. Quare de hui9 vli scia honorabilior est sensibus, et cognitione quorūcūq3 cā est. Sed de pmis alia rō est. Manifestuz est igitur q ipossibile sit sentiēdo scire aliquid demonstratorū, nisi iam aliquis sentire hoc dicat scientiam habere per demonstrationez.

ℂ Ostēdit q scia est potior q3 sensus. Manifestū est. n. q cognitio q est p cām nobilior est, cā aūt per se est vlis cā, vt iam dictuz est, et ideo cognitio per vlem cām, qlis est scia, est honorabilis. Et q2 h9 vlem cām impossibile est apprehēdere per sensum, iō pñs est, q scia que ostendit cām vlem, nō solū sit honorabilior omni sensitiua cognitione, sed ēt omni alia intellectiua cognitione, dūmō sit de rebus que hñt cām, q2 scire aliquid per causam vniuersalem, est nobilius q3 intelligere qualitercūq3 id qd h3 causaz sine cognitione sue cause. Sed de primis que non hñt cām est alia rō. Illa enim p se intelligunt, et talis eoz cognitio est certior oi scia, q2 ex tali intelligētia, scia certitudinē h3. ℂ Ultimo aūt pñcludit pncipale propositum, q. s. impole sit per sensum cognoscere aliquid demōstrabile, nisi forte equoce aliquis vtatur noie sensus, vocans demonstratiuam sciētiam sensum, propter hoc q scientia demōstratiua est determinate vnius fm certitudinem, sicut et sensus. Propter quod et certe extimationes scientie vocantur. ℂ Deinde cum dicit.

(margin: Expo. lr̃e. 2. 3. Aut.)

ℂ Sūt tñ inter ea q pponūtur nōnulla, que qdē ad sensus reducunt defectionē. Nōnulla nāq3 nō qreremus: si illa visu pciperemus: nō pptereā qd scimus vidēdo, s3 qd ex eo q2 videmus habemus tādem ipsum vle: veluti si vitrū pforatū esse: lumēq3 penetrare p meatus visu pciperem9: pateret ēt nobis pp qd post vitrū lumē efficit, ex eo plane q2 videremus qdē seorsuz idipsz fieri i vnoqq3: itelligeremus aūt simul i vniuersis hoc fieri pacto.

ℂ Sūt tñ qdā reducta ad sensus defectū i pposit. Quedā. n. si viderem9, nō vtiq3 qreremus: nō tanq3 sciētes i vidēdo: s3 tanq3 hñtes vle ex eo qd videmus. Ut si vitrū pfora-

tum videremus, ꝛ lumē ptrāsiēs, manifestū vtiqꝫ erit ꝛ propter qd. Et ꝓpter id qḋ videmus qdem seorsum in vnoquoqꝫ: intelligere autē simul est, quoniam in oībus sic est.

Expō lr. ¶ Ostēdit quō sensus ordinat ad sciam. Quedā. n. ꝓblematice dubitationes reducunt sicut in cām ad defectuꝫ
2. sensus. Quedā ēt sunt de qbus nō q̄reremus dubitādo si ea vidissemus, nō qdē eo ꝙ scia ꝯsistat in vidēdo, sꝫ in quātū ex reb⁹ visis p viā expimēti accipit vlē, de quo ē
3. scia. Puta si viderem⁹ vitrū pforatū, ꝛ quō lumē ptrāsit p foramina vitri, sciremus ꝓp qd vitrū est trāspares. Et vtit h exēplo sꝫ opinionē eoꝝ, q ponebāt lumē esse corpus, ꝛ q̄dā corpa eē trāspārētia ꝓp subtilis q̄dā foramina, q̄ pori dicunt, quos qꝛ visu discernere nō possumus ꝓp paruitatē, dubitamus q̄re vitrū sit trāspares. Et pōt silē exēplū poni de qbuscūqꝫ rebus q̄ hñt cām sensibilē latētē. Et qꝛ dixerat, ꝙ scia h⁹ rei nō est in vidēdo, mani
Alia. festat h eē veꝝ. Naꝫ i vidēdo cogscim⁹ seorsūꝫ vnūqḋqꝫ singulariū, sꝫ i sciēdo, opꝫ oia itelligere sił in vlī, vt. s. itelligamus ita se hře i oib⁹. Videm⁹. n. sigillatiꝫ de diuersis vitris, sed sciam accipimus de omni vitro ꝙ sit tale.

¶ At q fieri sī pt, vt oiuꝫ rōcinationū eadē pncipia sint. Nō qdē pri⁹ differēdi mō ꝯtēplabimur. Nā rōcinationū alie ṽe sūt, alie false.

¶ Eadē aūt pncipia eē oium sylloꝝ ipolē est, primū qdē logice speculātibus. Hi qdē eniꝫ veri sunt sylli; alij aūt falsi. LECTIO. XLIII.

Postq̄ Phs ꝓsecutus ē de illis quoꝝ ē scia, hic ꝓseqtur de pncipijs sciarū, ostēdēs non esse eadē pncipia oium sylloꝝ. Primo ostēdit hoc logice. i. p rōnes cōes oibus syllis. Scđo hoc ostēdit analetice. s. p rōnes proprias demōstrationes. ibi [Si ṽo alr ꝛc.] Circa pmuꝫ tria facit. Primo ostēdit ꝓpositū p dñam sylloꝝ falsoꝝ a veris. Scđo per dñam falsoꝝ adinuiceꝫ. ibi [Postea neqꝫ false ꝛc.] Tertio p dñam sylloꝝ veroꝝ adinuicē. ibi [Neqꝫ veroꝝ.] Circa pᵐᵘ duo facit. Primo ondit ꝓpositū. Scđo excludit q̄dā obuiationeꝫ. ibi [Et si nāqꝫ
Expo. lr. sit veꝝ.] ¶ Dicit ergo p̄, ꝙ p logice speculādo manifestum est, ꝙ nō pñt esse eadē principia oium sylloꝝ, pro
Alia. pter hoc ꝙ quidā syllogismi sunt falsi. i. ꝯcludētes falsum, ꝛ qdā veri. i. ꝯcludentes verū. Sylloꝝ autē falsorum ꝛ veroꝝ sunt diuersa principia. Nā syllogismoꝝ verorum sunt principia vera, syllogismorum aūt falsoꝝ sunt principia falsa. Non ergo omnium syllogismorum sunt eadem principia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quāq̄ꝫ. n. fieri pt, vt veꝝ ꝯcludat ex falsis: tñ id semel efficit, veluti si. a. qdē vere de. c. p dicet: mediū āt. b. falsuꝫ sumat. Tuꝫ. n. neqꝫ a. cōpetit ipsi. b. neqꝫ. b. cōpetit ipsi. c. Sed si iter has ꝓpōnes sumāt media, false erūt, ex eo qꝛ ꝯclō ois falsa ex ꝓpōnibus ꝓficiscitur falsis. Ex veris aūt vere ꝯclusiōes emergūt. At pꝫ a falsis vera differre, ac esse diuersa.

¶ Et si nāqꝫ sit veꝝ ex falsis syllogiçare: sꝫ semel hoc fit: vt si. a. de. c. verū sit: mediū auteꝫ b. falsum. Neqꝫ eni. a. in. b. est, neqꝫ. b. i. c. Sꝫ si haꝝ media accipiant ꝓpōnū, false erūt: ex eo ꝙ ois cōclusio falsa ex falsis est, vera autē ex veris. Altere autem sunt vere ꝛ false.

¶ Excludit quādā obuiationē. Posset. n. aliqs dicere, ꝙ ēt sylloꝝ veroꝝ sunt pncipia falsa, qꝛ contingit ex falsis syllogiçare verū. Sed hoc excludit dicēs, ꝙ q̄uis ꝯtin- Expō lr.
gat syllogiçare veꝝ ex falsis, tñ h solū ꝯtingit in p̊ syllo,
quo ex falsis ꝯcludit veꝝ. Sed si oporteat aliqs syllos A
inducere ad probādū p̄missas propōnes, necesse esset ꝙ illi sylli ꝓcedāt ex falsis, qꝛ ex veris nō ꝯcludit falsum, ꝛ ita in sola prima syllogiçatione ex falsis ꝯcluditur verum. Et hoc manifestat p exēplum. Sit. n. hec propō vera. Oē. c. est. a. accipiat aūt ad vtrāqꝫ extremitatem me
diuꝫ falsum, qḋ est. b. ita. s. ꝙ neqꝫ. a. insit. b. neqꝫ. b. insit 2.
c. Si accipiant aliq̄ media ad ꝓbādū p̄missas ꝓpōnes, 3.
oēs ꝓpōnes falsoꝝ sylloꝝ erunt false, qꝛ ois ꝯ falsa concluditur ex falsis, ꝯ aūt vera pōt cōcludi ex oibus veris. Vnde qñ propōnes p̄misse sunt vere, ex qbus cōcludit
verū, non oportebit deuenire ad aliqḋ falsum. Si ergo Alia.
cuꝫ alie sint propōnes vere, alie false, seqtur ꝙ alia sunt pnª veroꝝ sylloꝝ, ꝛ alia falsorum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Deinde neqꝫ ipsa falsa ex eisdem proficiscuntur. Sunt enim ꝛ talia falsa: vt inter sese sint contraria: ꝛ simul esse nō potest: vt iustitiam ꝛ iniustitiā vel fortitudinē esse: ꝛ hominem equum, vel bouem: aut equale maius, vel minus. Ex his aūt que iacēt hoc pacto.

¶ Postea neqꝫ false ex eisdē sūt. Est. n. falsas adiuicē ꝛ ꝯrias ꝛ ipolē sił eē: vt iustitiā eē in- Vide i anno.
iustitiā: aut timorē: aut hoīeꝫ equū ꝛ boueꝫ: aut eq̄le mai⁹ ꝛ minus. Ex positis aūt sic est. Vide i anno.

¶ Ostendit ꝙ neqꝫ falsoꝝ sylloꝝ sunt eadē pnª. Cōtingit Expo. lr. 2.
eniꝫ ꝯnes falsas esse ꝯrias adinuicē, ꝛ incompolēs sibi. B
Sicut hec ꝯ. Iustitia est iniustitia est incōpossibilis huic ꝯni. Iustitia est timor, cū vtraqꝫ sit falsa. Timor. n. sicut differt genere a iustitia, ita ēt ab iniustitia. Silr etiaꝫ he due ꝯnes false sunt ꝯrie ꝛ incōpossibiles. Hō est equus,
ꝛ homo est bos. Et silr he due propōnes sunt incōpossi- Alia.
biles. Equale est maius, ꝛ equale est minus. Opꝫ enim ꝯcludere sic esse ex aliqbus, qbus positis ista sequētur, vnde opꝫ ꝙ cū ista sint ꝯria ꝛ impossibilia, ita etiam pncipia ex quibus concludantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neqꝫ eniꝫ rōcinationū verarū oium eadē principia sunt. Cōpluriū nanqꝫ principia diuersa sunt genere: neqꝫ qbusuis accōmodātur queuis. Vnitates eni nō accōmodantur pūctis. Ille nāqꝫ pōne vacant: his eadē competit. Necesse est autē vt ad media accōmodari: aut supera ex parte aut infera: aut alios intra alios extra terminorum habere.

¶ Neqꝫ ēt veroꝝ eadē pncipia oiuꝫ sūt. Alia Vide i anno.
n. multoꝝ gñe pncipia sunt: neqꝫ ꝯueniūt: vt vnitates pūctis nō ꝯueniūt. Hec qdeꝫ enim nō hñt positionē: illa āt hñt. Necesse aūt est i media ꝯuenire: aut ad sursuꝫ aut ad deorsū: aut hos iteri⁹ hře: illos aūt exteri⁹ terminoꝝ.

¶ Ondit ꝙ nec sylloꝝ veroꝝ sunt eadeꝫ pnª, q̄tuor rōni- C
bus, q̄ꝝ vna sumit ex dñia pncipioꝝ ꝓprioꝝ. Vñ dič ꝙ Expo. lr.
[neqꝫ ēt veroꝝ sylloꝝ sunt eadē pnª.] Diuersoꝝ. n. ge- 2.
nerū diuersa pnª sunt, sic pꝫ ꝙ magnitudinū pnª sunt pū- 3.
cta, numeroꝝ aūt vnitates, qꝛ nō ꝯueniūt adinuicē, qꝛ vni-
tates nō hñt pōnem, pūcta ṽo hñt. Si aūt oia pnª sYllo- Alia.
gismorū ꝯuenirēt adinuicem, necesse esset ꝙ vel conue-

nirent in medio, vel sursum ascēdēdo versus maiorē ex/
tremitatē, vel deorsuz versus minorē, qr in syllo necē est
q termini vel assumant interius vel exterius. Interius
D qdē qū multiplicant sylli ad probandū propōnes indu/
ctas. Tūc.n. necesse est q accipiant media q̄ sunt inter
pdicata propōnū ⁊ subiecta, vtputa si sit talis syllis. Oē
b. est. a. oē. c. est. b. g̃ oē. c. est. a. si oporteat probari oē. b.
est. a. opʒ assumere aliqđ mediū inter. b. ⁊. a. puta. d. Et
silr si debeat probari minor opʒ accipe aliqđ mediū iter
c. ⁊. b. puta. e. ⁊ sic semp termini assumpti iterius būtur.
Exterius aūt assumunt, qñ vel maior extremitas acci/
pit vt mediū ascēdēdo, vel minor descēdēdo, puta si. a.
ꝯcludat de. c. p. b. ⁊ iterꝫ. c. ꝯcludat de. b. p. a. Et sic silr
ēt procedit descēdēdo si. b. ꝯcludat de. f. p. c. necē est g̃ i
syllis cōicātibꝰ in pncipijs, vel q accipiat mediū vnius
sylli supra propōnes alterius syllogismi, vel accipian/
E tur extrema vnius syllogismi supra extrema alteriꝰ syl/
logismi. Sʒ h̄ nō pōt esse in rebus q̄rum sunt pncipia di
uersa, qr pūcta non pñt accipi neqꝫ vt media, neqꝫ vt ex/
trema in syllis in qbus ꝯcludit aliqd de numero, neqꝫ
vnitates in syllogismis in qbus ꝯcluditur aliqd de ma/
gnitudinibus. Relinqtur ergo, q nō possunt esse eadeꝫ
principia omniū syllogismorū. ¶ Scđa rō ponitur ibi.

¶ At neqꝫ fieri pōt, vt principiorꝫ cōium vlla
sint ex qbꝰ cūcta demōstrabunt. Dico autē
cōia: veluti quoduis affirmādū, aut negādū
est. Gñā.n. eorꝫ q̄ sunt nō eadē sunt sʒ diuer/
sa: atqꝫ alia solis cōpetūt quātis: alia solis hi
sce que rōnem subeūt qualitatis, cuꝫ quibus
per cōmunia demonstrationes cōficiuntur.

¶ Sed neqꝫ cōium principiorū pñt esse aliq̄,
ex qbus oia demōstrabunt. Dico aūt cōia,
vt oē affirmare ⁊ negare. gñā.n. eorꝫ sunt al/
tera. Et alia qdē in quātitatibꝰ: alia v̄o in q̄/
litatibus sunt solis: cū qbus demrat p cōia.

F ¶ Que sumit ex pncipijs cōibꝰ, ⁊ dicit q nō pñt esse aliq̄
Expo. l[ra]. pncipia cōia ex qbus solū oia syllogiçant, sicut hoc pnm
cōe, de quolibet affirmatio vel negatio. qđ qdem cōiter
est verū in oi gñe, non tñ est poſe q ex solis aliqbus tali
ter cōibus possint oia syllogiçari, qr genera entiuꝫ sunt
diuersa. Et diuersa sunt pnª q̄ sunt solū quātitatū pnª, ab
his q̄ solū sunt pnª q̄litatū, que opʒ coassumere pncipijs
Alia. cōibꝰ ad ꝯcludēdū in q̄libet mā. Puta si in quātitatibus
oporteat ex dicto pnº cōi syllogiçare, opʒ accipere, q cū
hec sit falsa, pūctus est linea, opʒ hanc esse verā, pūctus
non est linea. Et silr in q̄litatibus opʒ coassumere aliqd
propriū qualitati. Vñ relinqtur, q impoſe sit eē eadem
pnª oium syllogismorꝫ. ¶ Tertiam rationem ponit ibi.

¶ Preterea principia nō multo sunt paucio/
ra ꝯclusionibus. Principia.n. ipse sunt pro/
positiones. Propōnes aūt sunt cuꝫ, aut ad/
ditur, aut interponitur terminus. Preterea
cōclusiones sunt infinite: termini v̄o finiti.

Vide i anno. ¶ Amplius pñcipia nō multo minora sunt cō
clusionibus. Pñcipia qdē.n. ꝑpōnes sunt,
propōnes aūt assumpti termini, aut imissi st̄.
Adhuc ꝯclusiones īfinite sūt: termini aūt finiti.

G ¶ Que sumit ex cōparatione pmissaruꝫ ad ꝯnes, ⁊ dicit
Expo. pme q pncipia nō sunt multū pauciora ꝯnibus. Sunt quidē
pauciora, qr quāuis ad vnā ꝯnem inferendā duo pnci/
pia. i. due propōnes requirant, qr vna ꝯ non concluditur

imediate nisi ex duabꝰ, tñ vna propōne pōt qs vti ad iſe
rendū plurimas ꝯnes. sm q sub subiecto aut sub pdica
to multa accipi pñt. Nō tñ sunt multo pl'a pnª q̄ ꝯnes,
qr plīma eorꝫ q̄ pncipijs coassumunt ad ꝯnes alias in/
ducēdas, sunt ēt ꝯnes. Pñcipia.n. propōnes hic appel/ 1ª
lant, propōnes aūt aut assumpti termini, aut imissi sunt
i. ꝑpōnes in syllis multiplicant, aut assumēdo terminos H
extrinsecus, vel supra maiorē extremitateꝫ ⁊ infra minorē,
vt supra dictū est, aut accipiēdo termios q̄ sunt i medio. Lec. pnte. Vlti.
Et ad h̄ addēdū est, q ꝯnes sunt infinite. Pōt.n. q̄libet
ꝯcludi de quolibꝫ vel affirmatiue vel negatiue. Et ne vi
deret h̄ esse ꝯriū ei qđ supra ostēderat, p̄tiones non ꝓce Lec. 34. c. 3.
dere in infinitū, subiūgit q termini sunt finiti, ⁊ ad h̄ ꝑti/
nent qđ supra ostēsum est, eē statū in p̄tionibus, sʒ ex ter
minis infinitis pñt infinite ꝯnes fieri sm diuersas cōbi/
nationes, vt tñ accipiamus cōiter ꝯnes tā q̄ sunt p se. q̄
q̄ sunt p accñs. Loqtur.n. nūc cōiter de syllis. Si g̃ ꝯnes Deductio rationis.
sunt infinite, pnª aūt nō sunt multo pauciora ꝯnibus, seq/
tur q ēt pnª syllorꝫ sunt infinita. Nō ergo sunt eadem pn/
cipia syllogismorum. ¶ Quartam rationem ponit ibi.

¶ Insuper pñcipiorꝫ alia sunt necessaria, alia
cōtingentia Hoc igitur mō ꝯsiderātibus fie/
ri non posse porro videt: vt eadē sint princi/
pia: aut finita: si cōclusiones sint infinite.

¶ Amplius principia hec qdē ex necessitate,
illa v̄o contingētia. Sic igitur in intentione
his habitis impossibile est eadeꝫ esse princi/
pia: aut finita cum infinite sint cōclusiones.

¶ Que sumit ex oīa necessarij ⁊ ꝯtingētis, ⁊ dicit q pn I
cipiorꝫ qbus vtimur in syllo, quedā sunt ꝯtingētia, ⁊ q̄/ Expo. l[ra].
dam necessaria, vt pʒ in libº ꝑorꝫ, vbi docuit syllogiçare
ex necījs ⁊ ꝯtingētibꝰ. Nō aūt eadē sunt necessaria ⁊ cō
tingētia, g̃ non sunt eadē pnª oium syllorꝫ. Et hoc est qđ
ꝯcludit ex his duabus vltimis rōnibus, qđ sm ꝯsidera Alia.
tionē pmissorꝫ cū infinite sint ꝯnes, ipoſe est esse eadē pn/
cipia oium syllorum aut ēt finita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod si qspiā alio mō dicat: veluti hec q/
dem geometrie, hec autē arithmetice, ⁊ hec
medicine, pñcipia esse, quid aliud erit qđ di/
citur: q̄ sciaruꝫ principia esse? At ex eo dice
re eadē esse qr ipsa sibiipsis eadē sunt ridicu
lum est. Hoc enim pacto cūcta eadem fiunt.

¶ Si v̄o aliter quodaꝫ mō dicat aliqs: q hec Vide i anno.
quidem geometrie: alia v̄o syllorum: alia au
tem medicine: quid vtiqꝫ erit aliud qđ dici/
tur: nisi q sunt principia scientiarū? Sed ea
dem dicere derisio est: qm̄ eadem eisdeꝫ ea/
dem essent. Omnia enim sic fiunt eadem.

¶ Ostēdit idē analetice. s. p rōnes ꝓprias pncipijs qbus K
scie demōstrāt. Et ponit tres rōnes. Circa quarū primā
dicit. q si aliqs nō dicat oiuꝫ syllorꝫ esse eadē pnª, sʒ aliq̄ Expo. l[ra].
mō dicat aliter. s. q q̄dā sunt pnª geometrie, ⁊ q̄dā logi/
ce. q̄ dicunt pnª syllorꝫ vel rōcinationū, ⁊ q̄dā sunt pnci
pia medicine. ⁊ sic accipiēdo pnª oiuꝫ sciaꝫ. ista sic acce/
pta eadē sunt pnª oium demōstrationū h̄ nō facit ad pro
positū, quo qs vult sustinere eadē esse pnª, qr ꝑp hoc di/
ctū: nihil aliud dr̄, nisi q q̄libet scia hʒ sua pnª, ⁊ nō sunt
pnª vnius scie q̄ sunt alterius, qđ oporteret si eadē essent
pnª oium syllorꝫ scialiū. Sed istud est ipoſe ⁊ derisibile, 2ª
qr sm hoc sequeret. q que sunt in sciētijs essent eadem,
⁊ ita oēs scie essent vna scia. Que enim eisdē sunt eadeꝫ L

sibiinuicē sunt eadē. Sz pncipia cuiuslibet scie sunt quodāmō eadē ōnibus, qz sunt vnius generis. Nō.n.est ex Lec.15. Alu. vno in aliud genus demōstrare, vt supra dictum est. Si ergo pncipia sunt eadē, sequeref, q oia que sunt in sciētijs essent eadem. ¶ Secundā rationem ponit ibi.

¶ At vero neqz hoc est, ex oibus inquā qd vis demōstrari querere oium eadē principia esse. Est enim insignis stultitie sane. Naz neqz in manifestis hoc fit scientijs, neqz in resolutione fieri pōt. Propōnes eni vacantes medio principia sunt, atqz diuersa plane conclusio fit assumpta vacāte medio ppositione.

Vide i anno. ¶ At vero neqz qđ est ex oibus demrare qdlibet hoꝝ est. Nā h quare oium eadē esse pncipia. Multū.n. īsipiēs est. Neqz.n. in manifestis mathematicis, neqz in resolōne posse est. Immediate.n. ppōnes pncipia sunt. Altera aūt ōclio fit, accepta ppōne imediata.

A ¶ Que talis est. Si aliqs querēs esse oiuz eadē pncipia, p[a] 2[a] hoc itēdebat dicere. q qdlibet demōstref ex quolibet, 3[a] 4. hoc est stultuz dicere, qz hoc neqz est posse in manifestis mathematicis, nec in resolōne. Et vocat manifesta mathematica.i. ōsiderationes vel disciplinas, qñ ex aliqbus ppōnibus manifestis statim infert ō. Uocat aūt resolutionē, qñ propōnes assumpte nō sunt manifeste, sed opz 5. eas resoluere in alias manifestiores. Et q hoc sit impossibile pbat, qz vtroqz mō pncipia demōstratiuoꝝ syllorū sunt imediate ppōnes, q vel statiz assumunt in manifestis mathematicis sine doctrinis, vel ad eas deueniť p Alui. resolutionē. Uidemus aūt q demōstraf alia conclusio, coassumpta imediata ppōne alia. Et iō nō pōt esse q ex quolibet demōstretur qdlibet. ¶ Cōsequenter cū dicit.

¶ Nō si quispiā ipsas primas vacantes medio propōnes omnium esse principia dicat: sciat is vnam in vnoquoqz genere esse.

Vide i anno. ¶ Si aūt dicat aliqs pmas imediatas ppōnes esse pncipia, vnum in vnoquoqz genere est.

B ¶ Excludit quādā obuiationē. Posset.n. aliqs dicere, q duplex est genꝰ imediataꝝ ppōnū, qdā.n. sunt imediate ppōnes p[e], ꝛ qdā 2[e], ita q accipiaf ordo imediataꝝ ppōnū sm ordinē terminoꝝ. Nā ille ppōnes q ōsistūt in terminis pmis ꝛ cōibus, sicut est ens ꝛ nō ens, eqle ꝛ ineqle, totū ꝛ ps, sunt p[e] ꝛ imediate ppōnes, vt nō ōtigit idē esse ꝛ nō eē, ꝛ q vni ꝛ idē sunt eqlia sibiinuicē sunt eqlia, ꝛ silia. Immediate aūt ppōnes q sunt circa posteriores terminos ꝛ minus cōes, sunt scđe respectu pmarū, sicut q triāgulus est figura, vel q hō est aial. Pōt g aliqs dicere, q scđe ppōnes coassumunť ad diuersas ōnes demōstrādas, sed p[e] ppōnes imediate sunt eedez in oibus

C Expo. i. quo excludit ob- demrationibus. Et iō ad hoc excludēdū dicit, q si aliqs dicat pmas imediatas ppōnes has eē illa pn[a] ex qbus oia demrāť, cōsiderare opz, q nihilominus in vnoqqz gñe opz esse vnū pn[m] vel vnā propōnē imediatā primaz in illo gñe, nō primā oino simplr. Et q ex illa q est pma simplr coassumpto isto pncipio huiꝰ generis oportebat in hoc genere demōstrari. Et ita nō ex solis cōibus pncipijs pñt oia demōstrari, sed opz accipere propria q sunt diuersorum generum. ¶ Consequenter cum dicit.

¶ Nō si neqz eadē oiuz pncipia sunt h pacto vt ex oibꝰ qdlibet oporteat demōstrari, neqz sunt adeo diuersa vt vniuscuiusqz sciētie sint diuersa, restat si principia oium generis sint eiusdē: ex his tñ hec: ꝛ ex his hec demrenť.

¶ Si vero neqz ex oibus, vt opus est demrari qdlibz, neqz sic ex altera. Quare erūt vniuscuiusqz scie altera. Relinqtur igiť si prima sūt pncipia oiuz, sz ex ijs qdē hec, ex illis aūt illa. Vide i anno.

¶ Excluso stulto intellectu propositionis ōtra quā disputatur, ōcludit propositū, ꝛ dicit q si nō dicatur q quodlibet demōstretur ex quolibet, sicut opus est dicere propter premissa, seqtur q nec sic ex pncipio, ex quo cōcluditur hec cōclusio cōcludatur altera, alioqn ex quolibz demonstratur qdlibet. Unde necesse est, q diuersarum scientiarū sunt diuersa principia. Sed nec opz q oium sciētiarum sint pncipia vnius gñis his que ex his demōstrantur, sed oportebit q ex his demonstrentur he conclusiones, ꝛ ex illis ille ex diuersis s. principijs demonstratione facta in diuersis scientijs, que sunt de diuersis generibus. ¶ Tertiam rationem ponit ibi. D p[a] 2[a] Alui.

¶ At patet ꝛ hoc esse non posse. Demōstratum est enim sciarū que genere differūt pncipia diuersa genere esse. Principia nanqz duplicia sunt, ex quibus, ꝛ circa qđ. Principia igiť ex qbus cōia sunt: principia vero circa quod propria: vt vnitas magnitudo.

¶ Manifestū aūt h est qm nō ōtingit. Monstratū est.n. q altera principia gñe sunt differētiū gñe. Principia.n. duplicia sunt ex qbꝰ: ꝛ circa q. Ex qbus qdē igitur cōia sunt, q aūt sūt circa q ppria sūt, vt numerꝰ magnitudo.

¶ Et dicit q manifestū est et alio mō, q nō ōtingit h. s. q eadē sunt pn[a] oium sciarū, qz ostensuz est supra, q diuersorum generꝫ diuersa sunt pncipia gñe. Unde cū diuerse sciētie sint de diuersis generibus, sequitur q diuersa pncipia sint diuersarū sciarum. ¶ Sed qz quodāmō eadez principia cōia sunt qbus oēs scie vtunť, ideo ōñter distiguit de pncipijs, ꝛ dicit q duo sunt pn[a]. Quedaz prima ex qbus demōstratur sicut pme dignitates, vt q nō sint idē eē ꝛ nō esse. Et itez sunt qdam, circa que sunt scie. s. subiecta sciarum, qz diffōnibus subiecti vtimur vt pncipijs i demrationibꝰ. Illa ergo p[a] ex qbus demraf, sunt cōia oibus sciētijs, sed pn[a] circa q sunt scie sunt propria cuiuslibet scie. sicut numerus arithmetice, ꝛ magnitudo geometrie. Principia aūt cōia opz ad hec propria applicari ad hoc q demōstretur. Et qz non ex solis cōibꝰ pncipijs demonstratur, non pōt dici eadem esse principia oium sylloꝝ demonstratiuorū, quod intendit probare. E Expo. p[a]. Lec. 41 tex. ex. 4. ꝛ 5. 2. 3. Alui.

¶ Interest aūt inter id qđ sub scia, ꝛ id quod sub opinione cadit, ꝛ iter sciam ꝛ opinionez.

¶ Scibile autem ꝛ scientia differunt ab opinabili, ꝛ opinione. T. co. 44.

LECTIO. XLIIII.

Postqz Phs ostēdit cōparationē sciaꝝ adinuicē ꝛ sm certitudinē ꝛ sm vnitatē ꝛ diuersitatē, hic ondit cōparationez scie ad oia q ad cognitionē ptinēt. Et diuidiť i duas partes. In p[a] agit de comparatione scie ad opinionē q est veroꝝ ꝛ falsoꝝ. In 2[a] de cōparatione scie ad aliquos habitus cognoscitiuos, q sunt semp verorū. ibi ⌈Reliqua aūt qūo opz ꝛc.⌋ Prima aūt pars diuidiť in duas ptes. In p[a] determinat veritatem. In scđa excludit dubitationē. ibi ⌈Qualiter g est idē ꝛc.⌋ Circa p[m] tria facit. Primo.n. pponit ōriam esse inter scientiam ꝛ opi- F

nionem. Scđo ostēdit qđ pertineat ad sciam, ibi [Quā quidē scia ꝛc.] 3° qđ ptineat ad opinionē, ibi [Sunt autem quedā vera ꝛc.] Dicit ergo p̄, ꝙ scia differt ab opinione, ꝛ simr scibile qđ est obiectū scie differt ab opinabili, qđ est obiectū opinionis. ¶ Deinde cum dicit.

Expo. t.

¶ Nam scientia quidē vniuersalis est cognitio ꝛ per necessaria cōparatur: necessarium autē aliter sese habere non potest.

¶ Quoniā sciētia vlis ꝛ per necessaria est. Necessariū autē non cōtingit aliter se habere.

G ¶ Ostēdit qđ ptineat ad sciā, ꝛ ponit duo ad eā ptinere, quoꝝ vnū est ꝙ sit vlis. Nō.n.est scia de singularibus ꝛ sub sensu cadētib⁹, ꝛ h̄ supra manifestatū. Et aliud ē ꝙ scia est p̄ nec̄ia. Et exponit qđ sit necessariū.s.illud qđ nō ꝯtingit aliter se h̄re. Et hoc ēt est supra manifestū ꝗꝙ demonstratio ꝓcedat ex necessarijs. ¶ Deinde cum dicit.

Expo. p̄me. Lec. 41. ex. 2. Lec 13. ex. 2. 3. 4.

¶ At sunt q̄dā vera quidē, ꝛ numerant̄ īter ea q̄ sunt: tn̄ ꝛ aliter sese habere p̄nt. Pꝫ igitur circa hec nō esse sciētiā. Nā ea nō possent aliter sese habere: que aliter sese h̄re p̄nt. At vero neqꝫ intellꝫ. Intellectū eniꝫ principiū scie dico, neqꝫ sine demōstratione sciam. Que quidē est existimatio vacātis medio ꝓpōnis. Est autē intellectus verus, ꝛ scia, ꝛ opinio: ꝛ id qđ per hec dr̄. Quare restat opinionē esse circa id qđ veꝝ quidē est, aut falsum: aliter aūt sese habere pōt. Hec autē est existimatio vacātis medio, ꝛ nō necessarie ꝓpositionis.

Vide i anno. ¶ Sunt aūt q̄dā vera ꝯtingētia aliter se habere. Manifestū igit̄ est ꝙ circa hec scia nō ē. Esset eni vtiqꝫ impoſe aliter se h̄re possibilia aliter se h̄re. At vero neqꝫ itellectus. Dico.n. itellectū p̄ncipiū scie. Neqꝫ.n.scia est idemōstrabilis. Hec aūt opinio ē imediate ꝓpōnis.

Vide i anno. Vide i anno.

Verus est.n.intellꝰ ꝛ scia ꝛ opinio: ꝛ qđ p h̄ dr̄. Quare reliquit̄ opinionē eē circa veꝝ quidē aut falsuꝫ, sꝫ ꝯtigēs est ꝛ alr̄ se h̄re. Hec aūt est acceptio imediate ꝓpōnis: ꝛ nō nec̄ie.

Vide i anno.

H ¶ Ostēdit qđ ptineat ad opinionē.s.ꝙ sit circa cōtingētia aliter se h̄re, siue in vl̄i siue in pticulari. Et hoc ꝓbat triplicr. Primo quidē p modū diuisiōis ꝙ pter vera nec̄ia q̄ nō ꝯtigūt aliter se h̄re, sunt q̄dā ꝯtigētia vera, q̄ cōtingūt aliter se h̄re. Manifestū est aūt hoc ex p̄dictꝭ ꝙ circa huiꝰ nō est scia, q̄ seq̄ret̄ ꝙ ꝯtingētia nō possent aliter se h̄re. Circa talia.n.est scia, vt iā dictū est. Silr̄ ēt nō pōt dici, ꝙ eoꝝ sit intellectus, ꝛ accipimus hic intellꝫm nō ſm ꝙ intellectus dr̄ quedā potentia aīe, sed ſm ꝙ est p̄n^m scie.i.ſm ꝙ est habitus q̄dā primoꝝ p̄ncipiorū ex q̄bus ꝓcedit demr̄atio ad causandā sciam. ¶ Et iō ad exponendū qđ sit iste intellꝰ, q est p̄n^m, subdit [neqꝫ scia indemr̄abilis est] scilicet eoꝝ q̄ ꝯtingunt aliter se habere, ac si dicat ꝙ intellꝰ nihil aliud sit, q̄ q̄daꝫ scia indemōstrabilis. Sicut.n.scia iportat certitudinē cognitionis p demr̄ationē acq̄sitā, ita intellectus iportat certitudinem cognitionis absqꝫ demōstratione, nō ꝓp defectū demōstrationis, sed q̄ id de quo certitudo h̄r, est indemōstrabile, ꝛ p se notū. Et iō ad hoc exponēdū subdit, ꝙ scia demōstratiua nihil aliud est, q̄ certa existimatio imediate ꝓpōnis. Qꝫ aūt intellꝰ sit scia indemōstrabilis

1ᵒ 2ᵒ 3ᵒ 4ᵒ Lec. 13. 5ᵒ I 6ᵒ 7ᵒ

pꝫ ex hoc ipso qđ dicit, ꝙ est p̄n^m scie. Cū.n.scia sit necessarioꝝ, ꝛ necessaria nō ꝯcludant̄ nisi ex necessarijs, vt supra ꝓbatū est, necesse est, ꝙ intellꝰ qui est p̄n^m scie nō sit cōtingētiū. ¶ Ostenso ergo, ꝙ neqꝫ scia neqꝫ intellectus sunt ꝯtingētiū, ponit quādā diuisionē. Et dicit, ꝙ ꝯtigit veꝝ esse, ꝛ intellectū, ꝛ sciam, ꝛ opinionē, ꝛ qđ per h̄ dr̄, id est qđ enūciat̄ voce p intellꝫm, ꝛ sciam, ꝛ opinionē verā. Est.n.veꝝ ꝛ in cōpone ꝛ diuisione intellectus, ꝛ i enūciatione exteriori inquātū significāt interiorē veritatem opinionis scie, vel itellectus. Si ergo cuiuslibet veri vel est intellectus, vel scia, vel opinio, ꝛ sunt q̄dā vera ꝯtingētia, quoꝝ nō est neqꝫ scia neqꝫ itellꝰ. relinq̄tur ꝙ circa huiꝰ sit opinio, siue sint actu vera, siue sint actu falsa, dūmō possint aliter se h̄re. Et ad exponēdū quid sit opinio subiūgit, ꝙ opinio ē acceptio.i.existimatio q̄dā imediate ꝓpōnis ꝛ nō necessarie. Qđ pōt duob⁹ modis itelligi. Uno mō sic, q̄ ꝓpō imediata in se quidē sit necessaria, sed ab opināte accipiat̄ vt nō necessaria. Alio mō vt sit in se ꝯtingēs. Dr̄.n.imediata ꝓpō, q̄cūqꝫ per aliqđ medium ꝓbari nō pōt, siue sit necessaria, siue nō necessaria. Ostēsum est.n.supra, ꝙ nō ꝓcedere in īfinitū in predicationibus, neqꝫ quātū ad media, neqꝫ quātū ad extrema, ꝛ h̄ nō solū analetice in demr̄ationibus, sed ēt logice cōiter quātū ad syllos. Si ḡ sit aliq̄ ꝓpō ꝯtingēs mediata, opꝫ ꝙ reducat̄ ad aliq̄s imediatas. Nō aūt reducit̄ ad imediatas necessarias, q̄ necessaria nō sunt p̄n^a ꝯtingētiū, neqꝫ ex necessarijs pōt ꝯcludi ꝯtingēs. Unū relinq̄tur, ꝙ sit aliqua ꝓpō imediata ꝯtingēs, ꝛ aliq̄ mediata. Sicut hō non currit est mediata. pōt.n. ꝓbari per hoc mediū. Hō non mouet̄. Que ēt est ꝯtingens, sed imediata. Existimatio ergo taliū ꝓpōnū ꝯtingētiū imediatarū est opinio, sed per hoc nō excluditur q̄n etiā acceptio ꝓpōnis ꝯtingētis mediate sit opinio. Sic.n.se hꝫ circa ꝯtingentia, sicut scia ꝛ intellectus circa necessaria. ¶ Scđo ibi.

K Lec. 13. 2ᵒ Primo periher. lec. 3. | 6ᵒ metha. le. viii. | 5ᵒ de aīa le. 9ᵒ Vid. L Lec. 31ᵃ eiusde. A

¶ Atqꝫ hoc ꝯsentaneū est ēt hijs q̄ apparēt. Tā.n. opinatio q̄ talis nā incertuꝫ est sane.

¶ Et ꝯsessuꝫ aūt est sic apparētibus. Opinio enim incertuꝫ est, ꝛ natura huiusmodi est.

¶ Probat idē per id qđ cōiter apparet. Et dicit ꝙ id qđ dictū est.s.opinionē esse ꝯtingētiū, est quoddā ꝯsessuꝫ.i. ꝯsentaneū his que apparēt. Opinio.n.videt̄ sonare aliquid debile ꝛ incertuꝫ, ꝛ vr̄ esse aliqua talis nā, que habeat in se imbecillitatē ꝛ incertitudinē. ¶ Tertio ibi.

M 2ᵒ Vid.

¶ Nemo pterea tū opinari q̄ppiā arbitrat̄, cuꝫ illđ putat alr̄ sese h̄re nō posse, sꝫ scire. Sꝫ cuꝫ eē quidē sic putat: existimat aūt ꝛ alr̄ sese h̄re posse, nihil ꝓhibꝫ illū tū opinari, ꝓpterea qđ rei quidē talis opinio est: necessarie vero sciētia.

¶ Adhuc aūt nullus opinat̄ ꝓbare, cū opinet̄ īpoſe alr̄ se h̄re, sed scire. Sed aliq̄n quidē esse sic: sꝫ tn̄ nihil alr̄ prohibet: tūc probare: tanq̄ huiꝰ quidē opinionē esse, sꝫ necessarij sciētiaꝫ.

¶ Probat idē per experimētū. Nullus.n. q̄n opinatur ꝙ īpossibile sit aliter se h̄re, reputat se opinari, sꝫ tūc reputat se scire. Q̄n autē opinat̄ ꝙ sic est, ꝛ ꝙ nihil ꝓhibeat aliter se h̄re, reputat se opinari, ac si opinio sit talis.i.cōtingentis, sciētia autem necessarij. ¶ Deinde cum dicit.

N 3ᵒ Vid.

¶ Quō igr̄ sit, vt idē vnus opinet̄: ali⁹ sciat: ꝛ cur opīo n̄ erit scia: si q̄spiā posuerit fieri posse vt dē eodē oī opīo h̄eatur qđ scit. Proficiscet̄.n. ꝛ iste q scit: ꝛ iste qui opinat̄ p media quousqꝫ perueniat ad ea que medio vacant.

Quare si ille scit, q opinabit̃ scit. Fieri.n. pt vt queadmodũ ipm esse scit, ipm pp qd est opinemur. Hoc aũt ꝯstat ipsũ medium esse.

Vide i anno. ¶ Qualr igit̃ ē idē opinari scire, qre nō erit opinio scia, siqs posuerit eē, aut nihil ꝯtigē opinari ꝯseqt̃ ꝙ h qdē sciēs, ille vo opinās p media quousqz ad imediata veniat. Quare siqdē ille sciuit, opinās sciuit. Sic.n. qꝛ est opinari: ppter qd. Hoc aũt mediũ est.

A ¶ Mouet dubitationē circa pmissa. Et p mouet dubitatiōes. Scdo soluit. ibi [Aut siqdē sit ꝛc.] Circa p^m mouet duas dubōnes, q̃rũ vna est de opinabili ꝛ scibili. Si opinio est ꝯtigētis, scia vo necessarij, nō est idē neciũ ꝛ ꝯtigēs. Ergo remanet dubiũ q̃liter possit hō aliqd idē opinari ꝛ scire.

Dub^m de opinabili ꝛ scibili. Expō 1^e. 2^e ¶ Scda dubitatio est de scia ꝛ opione, q̃re.s. opinio nō sit scia. Si tñ aliqs ponat ꝙ de oi cognito possit eē opio. De qlz.n. cognito pt hō opinari ꝙ possit alr se hr̃e, nisi forte de pmis ꝛ pncipijs p se notis, q̃ ꝯria nō cadũt in existiatione, de qbus tñ nō est scia. Sed circa oia mediata quoꝝ est demr̃atio ꝛ scia, pōt aliquis existimare ꝙ poss̃e sit aliter se hr̃e, ꝛ ita pōt ea opinari. Nō.n. opinio est solũ de his q̃ sunt ꝯtingētia in sui nã, qꝛ sm h non oē qd qs nouit ꝯtingeret opinari. Sz opinio est de his que accipiunt̃ vt ꝯtigētia aliter se hr̃e, siue sint talia siue nō.

B ¶ Hoc ergo supposito, vz ꝙ sit idē scia ꝛ opinio qꝛ tã sciēs q̃ opinās ꝯsequunt̃ sciam ꝛ opinionē per aliqua media quousqz pueniant ad aliqua imediata, sicut ex dictis pz. Vñ si aliqs sit pcedēs p media ad imediata hz sciaz. Qꝫ aũt opinio p media veniat ad imediata, manifestat p hoc, qꝛ sicut ꝯtigit opinari qꝛ ita est, ita cōtigit opinari pp qd sit ita.

3^e Diui. Hoc autē qd dico ppter qd, significat mediũ. Vñ pz, ꝙ opinio pōt pcedere p mediũ ad imediata, siue opinio sit eoꝝ q̃ in nã sunt ꝯtigētia, siue sit eoꝝ que accipiunt̃ vt ꝯtingentia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ An si existimauerit qdē ea q̃ alr sese hr̃e nequeũt, pinde atqz hñt diffōnes sese hr̃e, p q̃s ipse demr̃ationes ꝯficiunt̃, sciet, nō opinabitur. Sin ãt vera qdē eē crediderit, nō tñ hec ipsis putauerit cōpetē rōne sbe atqz forē: opinabit̃, ñ v̓e sciet. Atqz si p ea qdē q̃ medio vacãt pcesserit, ipz eē, ꝛ pp qd ē opinabit̃. Sin vo si p ea q̃ vacãt medio, tm̃ ipz eē opinabit̃.

¶ Aut siqdē sic arbitrat̃ nō ꝯtigētia alr se habere: sic hñt diffōnes, per q̃s sunt demr̃ationes, nō opinabit̃, sed sciet. Si aũt vera qdē eē, nō tñ h ipsis ineē sm sbam ꝛ spēm, opinabit̃, ꝛ nō sciet vere: ꝛ qa, ꝛ ppter quid, siqdem per imediata opinabitur. Si vo nō per imediata, solum ipsum quia opinabitur.

C 1^e ¶ Soluit pdictas dubitationes. Et p scdam, q̃ est de idētitate scie ꝛ opinionis. Scdo pmã, q̃ est de idētitate sciti ꝛ opinati. ibi [Eiusdē aũt ꝛc.] Dicit ergo p, ꝙ si aliqs procedat per media ad imediata, ita ꝙ illa media nō arbitretur vt ꝯtigētia aliter se hr̃e, sed arbitret̃ ea sic hr̃e sicut diffōnes, q̃ sunt p media, per q̃ demōstrationes procedunt, neqz erit opinio, sed scia.

2^e Si aũt aliqs procedat vsqz ad imediata per aliqua media vera, que tñ vel non insūt illis de qbus dicunt̃ per se, sicut diffōnes, que pdicãtur sbalr ꝛ significãt spēm rei, vel nō accipiat ea que sic insunt, tũc habebit opinionē, ꝛ non sciet vere qꝛ ꝛ pp qd simul, si tñ pcedat vsqz ad imediata, tũc.n. p imediata opinabit̃, ꝛ nō sciet. Si vo nō pcedat p imediata, sz p mediata, tũc nō opinabit̃ ppter qd, sed opinabit̃ solũ quia. Nã ꝛ scia que nō est propter qd ꝛ imediata, nō est scientia propter quid, sed quia. ¶ Deinde cum dicit.

Textus. ¶ Opinio nãqz sciaqz, nō oino eiusdē est. Sz vt est, ꝛ vera, ꝛ falsa mō quodã eiusdē opinio sic ꝛ scia, ꝛ opinio est eiusdē. Et.n. queadmodũ qdē opinionē verã ac falsaz (inqũt qdaz) eiusdē eē, accidũt aliaqz absurda, ꝛ nō opinari quēpiã, qd opinat̃ falso. Sz cũ mltiplr idē dicat̃, partiz esse pōt, partim eē nō pōt. Naz opinari vere diametrũ cōmēsurabilē esse, absurdũ est sane: sz sic ē eiusdē, qꝛ diameter circa quē sunt ipse opiniones est idē. Vtriusqz tñ rō nō eadē ē. Pari mō scia eiusdē eē atqz opinio pōt. Illa nãqz sic erit aialis existiatio: vt fieri nō possit: veluti si illa qdē existimatio sit hoi sube rōne cōpetere. Hec autē homini qdē, sz nō illo cōpetere mō. Idē est.n. idcirco qd vtraqz sit. Est.n. hō, sz modus nō est idē, vt pz. Ex his aũt emergit fieri nō posse: vt simul idē opinet̃ quisq̃ ac sciat. Nã simul existimationē hr̃et, ꝛ aliter ꝛ nō alr idē sese hr̃e. Nō qdē fieri neqt. Eteni fieri qdez pōt, vt in alio atqz alio sit eiusdē vtrũqz: sicuti diximꝰ: sz in eodē si hoc pacto fieri neqt. Hr̃et eniz simul existimationē hoiem per se aial eē: ꝛ nō per se aial esse. Quoꝝ primuz est non posse: sm sit posse hominem non animal esse.

¶ Eiusdē aũt opinio ꝛ scia nō penitus ē. Et sicut falsa ꝛ vera eiusdē quodãmō ē: sic ꝛ scia ꝛ opinio eiusdē. Opinionē.n. verã ꝛ falsaz, sicut dicũt qdã eiusdē esse: icōueniētia accidit appetere alia ꝛ nō opinari qd opinat̃ falso. Qm̃ aũt idē multiplr dr̃: est sic ꝯtigit: ē ãt sic nō. Cōmensuratũ.n. eē diametꝝ coste vere opinari icōueniēs est: sz ꝙ diametros circa quã sũt opiones idē, sic eiusdē ē. Sz ꝙ aliqd erat eē vnicuiqz sm rōnē nō idē est. Vide i anno. Silr aũt ꝛ scia ꝛ opinio eiusdez est. Vide i anno. Hoc qdē enim sic aial est: ꝙ nō ē ꝯtigere nō esse aial: sz illa qdē qd est ꝯtigere. Vt si hoc qdē qd vere hois: illa vo hois est qdē: nō aũt veri hois. Idē.n. ē qꝛ hō: hoc ãt nō sic idē. Manifestũ ãt ex his est ꝙ neqz opinari simul idē ꝛ scire cōtingit. Vide i anno. Simul.n. vtiqz hr̃et opinionez aliter hñdi ꝛ nō alr idē esse: qd vere nō ꝯtigit. In alio eniz vnũqdqz eē ꝯtigit eiusdē: sicut dictũ est: sz in eodē nihil sic pōt eē. Hr̃et.n. opinionē silr vt ꝙ hō eēt ꝙ vere est aial: hoc.n. sic ꝯtingere.

D Nō^m. ¶ Soluit pmã dubitationē, que est de idētitate sciti ꝛ opinati. Vbi ꝯsiderãdũ est, ꝙ nō ē icōueniens, id qd est scitum ab vno, esse opinatũ ab alio, qꝛ qd vnus accipit ve

impoſſibile aliter ſe hr̃e q̃ſi ſcitũ, alter accipit vt cõtigẽs
1° aliter ſe hr̃e q̃ſi opinatũ. Sed q̃ idẽ hõ de eodẽ ſimul ha
beat opinionẽ ⁊ ſciam, nõ eſt vere oĩno, ſʒ aliquo mõ. Si
2° cut.n. falſa opinio ⁊ vera opinio pñt eẽ de eodẽ quodã/
3° mõ, ſed nõ ſimplr̃, ſic ẽt eſt de opinione ⁊ ſcia. Si qs eni
diceret, q̃ opinio vera ⁊ falſa eẽnt penitus d̃ eodẽ, ſicut
aliq dicũt, puta illi q dicebãt q̃ oẽ qd̃ alicui vĩ eſt verũ,
T.c. 31. ⁊ in de. ec. ij. vt ↄʒ in 4° meta. ille q ſic diceret, vellet ↄſeq aliq̃ incõue/
Expo. p̃°. 1. 3. nĩetia, ⁊ miſa qdẽ alia q̃ poſita ſunt i 4° meta. q̃ ↄſequũ
T.c. 19. 1 ide. tur ex h̃. q̃ aliqs ↄicit idẽ eẽ verũ ⁊ falſuʒ. ⁊ ſpãlr̃ h̃ incõ
le. 14 ec. vitu. ueniẽs ↄſeq̃ret ei, q̃ nulla opinio eẽt falſa, ⁊ q̃ ille q opi
naſ falſa, nõ opinaretur. Nõ g̃ põt dici q̃ vera opinio ⁊
4. falſa ſint eiuſdẽ ſimp. r. Sʒ qꝛ idẽ dĩ m. ſiplr̃, ↄtigit quo
dãmõ opinionẽ verã ⁊ falſaʒ eẽ eiuſdẽ, ⁊ quodãmõ nõ.
B Si.n. accipiaſ idẽ ſubm ſm rẽ, de quo ſunt opiones, ſic
de eodẽ põt eẽ opinio vera ⁊ falſa. Si aũt accipiaſ idẽʒ
5. eẽ ipʒ enũtiabile opinatũ, ſic h̃ eſt ipoſſe. Puta diametꝝ
eẽ cõmẽſurabilẽ lateri q̃drati opinaſ aliqs falſa opinio
ne, ⁊ icõueniẽs eſt dicere, q̃ h̃ enũtiabile aliqs opinetur
vera opione. Sʒ ſm q̃ accipimus ipm ſubm enũtiabile
diametꝝ, ſic eiuſdẽ põt eẽ opinio vera ⁊ falſa. Nã circa
diametrũ, vnus vere opinaſ q̃ ſit vere icõmẽſurabilis,
6. alius falſe, q̃ ſit cõmẽſurabilis. Et ſic manifeſtũ ẽ, q̃ id
de quo eſt opio ⁊ ſcia, ⁊ ſi ſit idẽ ſubo, nõ tñ eſt idẽ ſm ra
tionẽ. Eſt.n. idẽ ſubo diametrũ cõmẽſurari, ⁊ diametrũ
nõ cõmẽſurari, qꝛ ſubm vtriuſq; enũtiabilis eſt idem, tñ
manifeſtũ eſt, q̃ rõne differt diametrũ ſm q̃ accipiſ vt
F cõmẽſurabilis, ⁊ ſʒ q̃ accipiſ icõmẽſurabilis. Et ſic opi
nio vera ⁊ falſa pñt eẽ eiuſdẽ ſubi, nõ ãt eiuſdẽ ſm rõnẽ.
7. Silr̃ eſt ẽt de ſcia ⁊ opione. Nã ſcia qdẽ eſt de h̃ q̃ aliqs
8. ſciat aial, ita tñ q̃ nõ ↄtigat id nõ eẽ aial, ſʒ opio eſt de h̃
9° q̃ aliqs ſcit aial, ita tñ q̃ ↄtigat illud nõ eẽ aial. Puta ſi
ſcia ſit q̃ hõ vere ſit id qd̃ ẽ aial, ⁊ ſic ipoſſe ſit ſe hr̃e, opi
nio võ ſit de h̃ q̃ hõ nõ vere ſit id qd̃ ẽ aial, ⁊ p h̃ ↄtingat
10. alr̃ ſe hr̃e. Manifeſtũ eſt.n. q̃ idẽ eſt ſubm, ⁊ ſcitũ, ⁊ opi
11. natũ qd̃ eſt hõ, ſʒ nõ eſt vt idẽ rõne. Sic g̃ ex dictĳ manife
12. ſtum eſt. q̃ nõ ↄtigit oĩno ſimul idẽ ſcire ⁊ opinari, qꝛ ſi/
mul hõ hr̃et exiſtimationẽ q̃ poſſet aliter ſe hr̃e, ⁊ q̃ nõ
13. poſſet aliter ſe hr̃e. Sed in alio hoĩe hoc ↄtigit, q̃ de eo/
dẽ vnus hʒ ſciaʒ, ⁊ ali° opinionẽ, ſicut dictũ eſt. In eodẽ
võ hoĩe nõ ↄtingit, rõne iaʒ dicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De reliqs aũt quo nã pacto diſtribuenda
ſint: de mẽte inquã: de itellr̃u: de ſcia: de arte:
de prudẽtia: de ſapientia: alĳs in locis ptra/
ctabiſ. Quedã.n. ipſoꝝ ad nãlem: quedã
ad morũ magis pertinet contẽplationem.

¶ Reliqua aũt q̃uo opʒ diſtribuere in ratio/
nem ⁊ intellectũ: ⁊ ſcientiã: ⁊ artẽ: ⁊ pruden/
tiam: ⁊ ſapientiã: hec quideʒ phyſice: illa võ
ethice ſpeculationis magis ſunt.

¶ Cõparat ſciam ad aliquos habitus q ſe hñt ad veruʒ.
G Et p̃ ad illos habitus q ſunt de ↄ̃ībus. Scd̃o ad habi
tum q ſpãliter reſpicit mediũ, ibi [Solertia aũt ⁊c.] Di
Expo. l. cit ergo p̃, q̃ reliq̃ ab opinione ad cognitionẽ pertinen/
tia q̃uo diſtinguanſ in rõnẽ ⁊ intellm, ⁊ ſciam, ⁊ artẽ, ⁊
prudẽtiã, ⁊ ſapiaʒ, quãtũ ad aliqd ptinẽt ad ↄſideratio/
nẽ phie p̃°, vel ẽt phie nãlis, quãtũ aũt ad aliqd ad cõſi/
derationẽ phie moralis q̃ dĩ ethica. ¶ Ad cuius euidẽ
Cap. 4. tiã ſciẽdũ eſt, q̃ Ar. in 6° ethi. ponit qnq; q̃ ſe hñt ſemp
ad verũ. ſ. artẽ, ſciam, ſapiam, prudẽtiã, ⁊ itellm̃, ſubiun/
gẽs duo q̃ ſe hñt ad verũ ⁊ falſum. ſ. ſuſpitionẽ ⁊ opinio/
nẽ. Prima aũt qnq; ſe hñt ſolũ ad verũ, qꝛ iportant recti
tudinẽ rõnis. Sed tria eoꝝ. ſ. ſapia, ſcia, ⁊ intell's iportãt
rectitudinẽ cognitionis circa neceſſaria. Scia qdeʒ cir/
ca ↄ̃nes, intell's aũt circa p̃ncipia, ſapia aũt circa altiſſi/
mas cãs, q̃ ſunt cauſe diuine. Alia võ. ſ. ars ⁊ prudentia
iportãt rectitudinẽ rõnis circa ↄtigẽtia. Prudẽtia qdeʒ
circa agibilia. i. circa actus, q ſunt i operante, puta ama
re, odire, eligere ⁊ hm̃õ, q̃ ptinẽt ad actus morales, quoꝝ
ẽt eſt directiua prudẽtia. Ars aũt iportat rectitudinẽ rõ/ H
nis circa factibilia. i. circa ea q̃ aguntſ in exteriorẽ mãʒ,
ſicut eſt ſecare ⁊ alia hm̃õ opa, i qbus dirigit ars. Dic aũt
addit rõnẽ, q̃ ptinet ad deductionẽ p̃ncipioꝝ in ↄ̃nes.
Determinare qdeʒ de ſapia qd ſit, ⁊ q̃uo ſe habeat ⁊ de
ſcia ⁊ itellectu ⁊ arte, ptinet aliqualr̃ ad phiam primaʒ.
Prudẽtia võ ptinet ad cõſiderationẽ moralem, intell's ⁊
rõ ſm q̃ ſignificãt potẽtias q̃ſdã, pertinẽt ad conſidera/ A
tionẽ nãlẽ, vt pʒ in libro de anima. ¶ Deinde cuʒ dicit. Primo ⁊ 2° per totum.

¶ Sollertia võ bona q̃dã eſt ↄiectatio medĳ
in tpe admodũ breui: veluti ſi q̃ſpiã h̃ viſo lu
nã eã ptẽ q̃ ẽ verſus ſolẽ lucidã ſemp hr̃e: cꝛ/
to pcepit: ppterea idipſuʒ effici qd̃ lumen ex
ſole ſuſcipiat luna: aut ſi viſo paupere diuitẽ
adeũte: hoc illũ ppterea facere q̃ mutuo ar
gẽtũ accipit: itellexerit: aut ſi cognouerit cur
hi ſunt amici: qꝛ ſũt eiuſdẽ hoĩs inimici. Oẽs
n. medias cãs q vidit: extrema cogñt. Luci
dã ptẽ verſus ſolẽ hr̃e ſit. a. ſolis lucere lumi
ne ſit. b. luna ſit. c. Igiſ ipʒ. b. id eſt ſolis luce
re lumine cõpetit. c. ipſi iquã lune: at ipʒ. a. lu
cidã inquã ſemp verſus ſolẽ hr̃e ptẽʒ ipſi. b.
ineſt: q̃re ſit vt. a. per. b. mediũ ipſi cõpetat. c.

¶ Sollertia aũt eſt ſubtilitas q̃dã in nõ pſpe/
cto tẽpore medĳ inueniẽdi: vt ſi aliqs videns
q̃ ſplẽdorẽ ſemp hʒ a ſole luna: ſtati itellexit
ppter qd hoc ſit: qꝛ ppter id q̃ illuſtraſ a ſo
le: aut diſputãtẽ cũ diuite cognouit q̃m accõ
modatus eſt: aut pp id qd̃ amici ſunt qꝛ ini/
mici eiuſdẽ ſunt. Oẽs.n. cauſas medias vi/
dẽs cognouit ⁊ vltimas. Splẽdidũ eſſe a ſo
le ſit i quo. a. lucere a ſole. b. luna. c. Ineſt au/
teʒ lune quidẽ. c. ipſi. b. quod eſt lucere a ſo/
le: ipſi autẽ. b. a. quod eſt hoc eſſe ſplendidũ
a quo ſplendor: quare ⁊ ipſi. c. a. per. b.

¶ Facit mẽtionẽ de habitu q ſpãlr̃ reſpicit mediũ. Et di/ I
cit. q̃ ſollertia eſt q̃dã ſbtilis ⁊ facilis ↄiecturatio medĳ p°.
pp qd̃ aliqd euenit, ⁊ h̃ q̃ſi nõ hʒ maximuʒ tp̃s ad pſpi/
ciendũ vel deliberãdũ, ſicut ſi aliqs vidẽs q̃ ſp luna q̃n
ↄuertiſ oppoſita ad ſolẽ, ſplẽdorẽ hʒ p totũ, ſtati intelle
xit pp qd h̃ ſit. ſ. qꝛ illuſtraſ a ſole. Et ſilr̃ i actib° huma/
nis. Si aliqs videat aliquẽ pauperẽ altercãtẽ cũ aliq̃ di
uite, cog̃ſcit q̃ ille diues accõmodauit ei aliqd ⁊ alterca
tur de redditione. Vel ſi aliqs vidẽs aliq̃s q pus fuerãt
inimici eos eẽ factos amicos, cog̃uit ⁊ pp qd h̃ ſit, qꝛ. ſ.
ſunt inimici eiuſdẽ. Et q̃ cog̃ſcere mediũ ſit cog̃ſcere pp K
qd manifeſtat 2r. Primo qdẽ p rõnẽ, qꝛ talis ſollers vi/
dẽs oẽs cãs medias, cognouit ⁊ vltimas, i q̃s ſit vltima 2°
reſolo, p q̃s cognoſciſ pp qd. Scd̃o manifeſtat p exe̾m 3°
ordinatũ i ſyll'o. Ut ponamus lunã eẽ. c. i. minorẽ extre/
mitatẽ, ſʒ eſſe ſplẽdidũ per oppõnem ad ſolẽ ſit. a. maior Ult.
extremitas, ſed illuminari a ſole ſit. b. i. mediũ. C. enim
eſt. b. i. luna hʒ lumẽ a ſole, ⁊. a. ieſt ipſi. b. qꝛ qd̃ hʒ lumẽ
a ſole ſplẽdet ↄuerſum ad ſolẽ, ⁊ ſic pbaſ q̃. a. iſit ipſi. c.
per. b.

per.b.Unde pz q̄ solertia est quedā ꝑspicacitas veloci/
ter app ̄hēdēdi mediū,qḋ ↄtingit ex nāli aptitudine.ꝛ
etiam ex exercitio.Posuit aūt diuersa exēpla solertie,vt
ostendat q̄ in omnibus predictis habitibus.s.pruden/
tia ꝛ sapientia ꝛc̄.possit esse solertia. Finis.

¶ Incipiunt Cōmentaria diui Thome Aquinatis in se/
cundum librum Posteriorum Aristotelis.

Qua que querunt tot sane profecto:
quot sunt ea que scimus. Queri/
mus autem quatuor esse:propter
quid est:si est:atq3 quid est.

Vide in annot. T.com.1. Questiones sunt equales numero
his:quecunq3 vere scimus.Que/
rimus autem quatuor : quia : pro/
pter quid:si ē:quid est. LECTIO.I.

Postq̄3 Phs in primo libro determinauit de
syll'o demr̄atiuo.In hoc libro intēdit deter
minare de ꝓncipijs ei⁹.Est aūt duplex ꝓnci
piū demōstratiui sylli.s.mediū eius,ꝛ ꝓme
ꝓpōnes indemōstrabiles.Diuidit̄ ergo li/
ber iste in duas ptes.In ꝓma determinat de cognitione
A medij in demr̄ationibus.In scd̄a de cognitione primaꝝ
ꝓpōnum.ibi[De ꝓncipijs aūt qualr̄ fiūt cognita ꝛc̄.]
Lec.1. Expo.ꝑ. Qz.n.in ꝓmo libro habitū est,q̄ ois doctrina ꝛ discipli
na fit ex ꝓexistenti cognitione,in demōstrationibus aūt
cognitio ↄclōnis accipit̄ per aliqḋ mediū,ꝛ per ꝓmas
ꝓpōnes indemr̄abiles,residuū3 erat inuestigare qualr̄
ista cognoscant̄.Prima aūt pars diuidit̄ in duas ptes.
In ꝓma inuestigat qd sit mediu3 in demr̄ationibus.In
scd̄a parte ingrit,quō illud mediū nobis innotescat.ibi
Lec.2. [Quō autē qḋ qd est ostēdit̄.]Qz vo mediū in demon/
strationib⁹ assumit̄ ad aliqd innotescēdū,de quo pote/
rat esse dubitatio vel q̄stio,ideo circa ꝓmum duo facit.
Primo.n.ponit numeꝝ qōnum.Scd̄o,ex ipsis qōnib⁹
inuestigat ꝓpositū,ostēdens qualr̄ qōnes ꝑtineāt ad me/
diū demr̄ationū.ibi[Querimus aūt cū q̄ramus.]Cir
B ca ꝓmū tria facit.Primo enumerat qōnes.Scd̄o mani
festat cōpositas qōnes.ibi[Cum qdem.n.vtrum hoc.]
ꝑ. Tertio simplices.ibi[Quedam aūt alio mō.]Dicit ḡ
ꝓmo,q̄ eq̄lis est numerus qōnu3,ꝛ eoꝝ que sciunt̄.Cu
ius rō est,qz scia est cognitio per demr̄ationem acq̄sita.
Eoꝝ aūt oz per demr̄ationem cognitionē acq̄rere,que
añ fuerint ignota,ꝛ de his qōnes facim⁹ q̄ ignoramus.
Ult. Uñ seq̄tur q̄ ea que querunt̄ sint eq̄lia numero his que
sciunt̄.Quatuor aūt sunt que q̄runt̄.s.qz,pp qd,si est,ꝛ
Cap.6. qd ē,ad q̄ q̄tuor reduci pōt q̄cq̄d est q̄ribile vel scibile.
R° 12.ob. ¶ Diuidit aūt in primo topicoꝝ qōnes siue ꝓblemata
aliter in q̄tuor,que oia cōprehēdunt̄ sub vna haꝝ que/
stionū,que dr̄ q̄stio,qz.Non.n.intendit ibi nisi de q̄stio/
nibus ad quas dialectice disputat̄.¶ Deinde cu3 dicit.

¶ Nā cum q̄rimus vtꝝ hoc:an hoc sit:plura
complectētes hoc pacto:vtꝝ sol deficiat: an
non deficiat:esse tu3 q̄rim⁹.Cui⁹ id indiciu3
est.Hoc.n.inuēto:sole3 inquā ip̄m deficere:
statim cessamus.Atq3 si a ꝓncipio solē defi/
cere scimus:nō q̄rimus vtrum deficiat sol.

¶ Cū qdē.n.vtꝝ hoc:aut hoc sit q̄rim⁹ in nu
meꝝ ponētes:vt vtrū sol deficiat:aut nō:ip̄3
qz q̄rimus.Signū est.Inuenietes.n.qz defi
cit:pausamus.Et si in ꝓncipio sciremus:qa
deficeret:non q̄reremus vtrum deficeret.

C ¶ Manifestat ꝓpositas qōnes,ꝛ ꝓmo cōpositas.Ad cu
ius euidētiā ↄsiderādū est,q̄ cū scia nō sit nisi veri,verū
aūt significat̄ solū ꝑ enūtiationē,opz solā enūtiationem
esse scibilē,ꝛ ꝑ ↄñs q̄ribilē.Sicut aūt in 2° ꝑihermeni/ Lec.8°.to3°.
as dr̄,enūtiatio duplr̄ format̄.Uno qdem mō ex noie ꝛ
v̄bo absq3 aliquo apposito,vt cū dr̄ hō est.Alio mō qñ
aliqd tertiū adiacet,vt cu3 dr̄,hō est albus.Pōt ergo rō
formata referri,vel ad ꝓmū modū enūtiatiōis,ꝛ sic erit
q̄si q̄stio simplex,vel ad scd̄3 modū,ꝛ sic erit q̄stio quasi
cōposita,vel in numeꝝ ponens,qz videlz est q̄stio de cō/
positōe duoꝝ.Circa hūc ḡ modū enūtiatiōis duplex qō
formari pōt.Una qdē an hoc sit veꝝ qḋ dr̄.Et hanc qō/
nem ꝓmo exponit dicēs,q̄ cū de aliq̄ re q̄rimus,vtrum Expo.ꝑ. ꝑ.1.
illa res sit hoc aut illud,sic quodāmodo ponimus in nu
meꝝ accipiēdo.s.duo,quoꝝ vnū ē ꝓdicatū,ꝛ aliḋ subz.
Puta cū q̄rimus vtꝝ sol sit deficiens ꝑ eclypsim,vel nō, D
ꝛ vtꝝ hō sit aial,vel nō,tūc dicimur q̄rere,qz,non ita q̄
hoc qḋ dico,qz,sit nota,vel signu3 interrogatiōis,s3 qz
ad hoc q̄rimus,vt sciamus qz ita est.Cuius signū est.qz 2°
cū inueniremus ꝑ demōstrationē,q̄escimus a querēdo, 3°.
ꝛ si in ꝓncipio hoc sciuissemus,nō q̄reremus vtꝝ ita sit. Ult.
Inq̄sitio aūt nō cessat,nisi habito eo qḋ q̄rebat̄.Et ideo
cū qō,qua q̄rim⁹ vtꝝ hoc sit hoc,cesset habito q̄ ita ē,
manifestū est,qd hm̄oi qō querit.¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū āt scim⁹ eē:tū pp qd est dicere ↄsueui/
m⁹.deficē nāq3 solē:terrāq3 moueri sciētes:
cur d̄ficit q̄rim⁹:aut mouet̄.Atq3 h̄ h̄ pacto.

¶ Cū aūt scimus ip̄m qa:ip̄m pp qd q̄rim⁹:
vt scientes quia deficit luna: ꝛ qa mouetur
terra:ꝓpter quid deficit:ꝛ ꝓpter quid terra
mouetur: querimus. Hoc quidem igit̄ sic.

¶ Manifestat ↄsitem qōnē que ēt in numeꝝ ponit,et di/
cit,q̄ cū scim⁹ qz ita est,q̄rimus pp qd ita sit,puta cū sci E
mus qz sol est deficiēs ꝑ eclypsim,ꝛ q̄ terra est mota in expo.c.
terremotu,q̄rim⁹ pp qd sol deficiat,aut pp qd terra mo
ueat̄.Hoc ḡ q̄rim⁹ ponētes.s.i nūeꝝ.¶ Deide cū dicit.

¶ Quedā alio q̄rim⁹ mō.Querim⁹.n.si sit:
an nō sit cētaur⁹:aut de⁹.si sit:āt nec ne sim/
plr̄ dico:s3 nō si alb⁹ sit:aut nō alb⁹.Hoc pce
pto.Et deū inquā eē:vl' hoiē:qd ē postea q̄/
rim⁹:vt qd ē de⁹:qd hō.Hec igit̄ ꝛ tot sunt:
q̄ q̄rere ↄuenimus:ꝛ q̄ iam scimus inuenta.

¶ Quedā āt alio mō q̄rimus:vt si est:aut nō
est cētaur⁹:aut de⁹.Hoc āt si est aut nō est:
simplr̄ dico:s3 nō si albū ē:aut nō.Cognoscē
tes aūt qz sunt:qd est q̄rimus:vt qd est de⁹:
aut qd est homo.Que qdem igitur q̄rimus:
ꝛ que inuenientes scimus:hec:ꝛ tot sunt.

¶ Manifestat ai's duas qōnes,q̄ nō ponūt in numero,s3 F
sunt simplices.Et dicit q̄ q̄dā q̄rim⁹ alio mō a ꝓdictis Expo.ꝑ.
qōnib⁹.s.nō ponētes in numeꝝ.Utpote si q̄ram⁹ an sit
cētaurus vl' nō,hic simplr̄ q̄rimus de cētauro an sit,nō
aūt q̄rit̄ an cētaurus sit hoc,puta albū vel nō,et sic sciē 2°.
tes qz hoc est illud,q̄rebamus pp qd.ita ēt scientes de
aliquo,qz est simplr̄,q̄rimus qd sit illḋ,puta qd est de⁹ 3°.
aut qd est homo.Hec igit̄ ꝛ tot sunt illa que querimus,
que cū inuenerimus dicimur scire.¶ Deinde cum dicit. Ult.

¶ Cū āt q̄rim⁹ esse:aut si ē simplr̄:tū si sit:nec
ne ipsi⁹ mediū q̄rim⁹.Atq3 cognito vel esse:
q qdē modus aliq̄ ex pte rei cōplectit̄ qōnē:
vel si est:qḋ quidem simplex est rei questio:

rursus ꝓpter quid est:aut qd est querimus:
qd nam sit tunc ipsum medium querimus.
¶ Querimus aũt cũ q̃ramus q2:aut si est sim
plr:vtrum sit medium ipsius:aut non. Cuꝫ
aũt cognoscentes:aut q2 est: aut si est:aut in
parte:aut simplr:iterꝫ ꝓpter quid querim⁹:
aut quid est:tunc querimus qd sit medium.

¶ Ondit qualr p̃dicte q̃ones se hñant ad mediũ. Et circa
hoc tria fac. Primo ꝓponit qḋ intẽdit. Scḋo mãifestat
qḋ dixerat, ibi [Dico aũt q2.] Tertio ꝓbat ꝓpositũ, ibi
G [Cõtingit aũt itaqꝫ in oibus q̃onib⁹ ꝛc̃.] Circa p̃mum
sciẽdũ est, ꝙ p̃dictarꝫ q̃tuor q̃onũ, quarꝫ due ponũt i nu/
merꝫ ꝛ due nõ ponũt, p̃mã vtrarũqꝫ in vnã coordinat. s.
Expo. p̃e. q̃onẽ, q2, ꝛ q̃onẽ an ẽ. Et dicit, ꝙ cũ q̃rim⁹, q2 hoc est h,
aut cũ q̃rimus de aliquo simplr si est, nihil aliḋ q̃rim⁹,
q̃ꝫ vtrꝫ aliqḋ mediũ ipsi⁹ qḋ q̃rim⁹ sit iuenire vl' nõ. Qḋ
nõ dr̃ ſm ipsaꝫ formã q̃onis. Nõ eniꝫ cũ q̃ro an sol ecly
psef, vel an hõ sit, ex ipsa forma q̃onis q̃ro an sit aliqḋ
mediũ, quo possit demõstrari solẽ eclypsari vl' hoieꝫ eẽ,
sꝫ si sol eclypsaf, vel hõ est, ꝯñs est. ꝙ sit aliqḋ medium
iuenire ad demr̃andũ ista q̃ q̃runf. Nõ. n. sit q̃o de ime
diatis, q̃ ꝛ si v̾a sunt, nõ t̃n hñt mediũ, q2 hmõi cum sint
manifesta, sb q̃one nõ cadũt. Sic ergo q q̃rit an hoc sit
hoc, vl' an h sit simplex, ex ꝯñti q̃rit an sit hmõi mediũ.
Querif. n. in q̃one si est, vl' q2 est, an sit id qḋ est mediũ,
q2 id qḋ est mediũ est rõ eius de quo q̃rif an hoc sit hoc,
H vel an simplr, vt ifra dicef. Nõ t̃n q̃rif sub rõne medij.
Dx. Cõtingit aũt iuẽto qḋ q̃rif ꝑ duas q̃ones cognoscẽ aut
q2 est, aut si est, quorꝫ alterꝫ est cognoscẽ esse simplr alte
rũ esse in pte, sicut cũ cognoscimus ꝙ hõ est alb⁹, q2 esse
albuꝫ nõ significat totalr esse hoie, sꝫ significat ipm esse
aliqd. Et ideo cũ homo sit albus nõ dr̃ i esse simplr, sꝫ eẽ
ſm qd. Sꝫ cũ dicit hõ est, significaf ipsum esse simplr, ꝛ
cũ hõ sit ens, dr̃ gñari simplr. Cũ ergo cognito q2 ẽ. q̃ri
mus pp qd est, aut cognito si est, q̃rimus qd est, tũc q̃ri/
mus qd sit mediũ. Et hoc sil'r est accipiendũ, nõ ſm for/
mã q̃onis, sꝫ ſm ꝯcomitãtiã. Non. n. q q̃rit cãm pp quã
sol eclypsaf, q̃rit ipsaꝫ vt mediũ demr̃ans, sꝫ q̃rit id qḋ
est mediuꝫ, q2 ꝯñs est vt hoc habito possit demr̃are. Et
eadẽ rõ est de questione quid est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atqꝫ modũ t̃n aliq̃ ex pte rei q̃onẽ cõplecti
dico:cũ h dr̃ pacto. Deficit ne luna:aut ac/
crescit:tum eniꝫ:vt patet:si qppiam compe/
tat:insitqꝫ cuipiam querif. Simplicem hanc
q̃onẽ appello. est ne luna:vel nox:vel dies.
¶ Dico aũt q2 aut si est in pte:aut simplr. In
pte qḋ igif:vtrꝫ d̾ficit luna:aut augef. Si. n.
est aliqd:aut nõ est aliqd in hmõi inq̃rimus.
Simplr aũt est:si est aut nõ est luna aut nox.

I ¶ Manifestat qḋ dixerat, ꝙ q2 est, ꝛ si est, differũt sicut
Expo. p̃e. in parte ꝛ simplr. Cum. n. querim⁹ vtrꝫ luna deficit, aut
2. vtrum augef, est q̃stio in parte. In hmõi. n. q̃one queri/
3. mus si luna est aliqd, puta si deficiens aut aucta vel nõ,
Dx. Sed cum querimus an luna sit, siue an nox sit, est que/
stio de esse simpliciter. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fit igif:vt oibus in q̃onibus q̃raf:aut si sit
mediũ:aut qdnã mediũ ipsꝫ sit. Cã. n. est ipm
mediũ:atqꝫ vniuersis h q̃rif:deficit ne luna:
est ne hui⁹ aliq̃ cã. Postea cognito hoc:cãꝫ
squã aliquã eẽ:qd nã sit illa cã q̃rim⁹. Cã. n.
t̃a essendi simplr:q̃ꝫ essendi qppiã corꝫ q̃ vel

p se:vel p accñs cõpetunt:ipm medium est.
Atqꝫ simplr eẽ dico subm ipm:vt lunaꝫ:aut
solẽ:aut terrã:aut triãgulũ qppiã eẽ:vt defe
ctionẽ si i medio vniuersi ꝯsistat:an nõ in eo
ꝯsistat:eq̃litatẽ:ineq̃litatẽ:ꝛ huiuscemõi. In
his. n. oib⁹ pꝫ idem eẽ qd est:atqꝫ pp qd est.
Quid ẽ lune defectio priuatio lune lucis ob
iterpositionẽ terre:pp qd ẽ defectio:aut cur
d̾ficit luna:q2 lux ei⁹ d̾ficit:obijciẽte se terra.
Quid ẽ ꝯcẽt⁹:rõ numerorꝫ iter acutũ ꝛ gra/
ue:cur iter sese graue atqꝫ acutũ ꝯsona sunt:
q2 nũerorꝫ iter sese suscipiũt rõnẽ acutũ ipm
ꝛ graue. Est ne iter acutũ ꝛ graue ꝯcẽt⁹:ꝯsi/
stit ne ratio ipsorꝫ in numeris. Qḋ simul atqꝫ
percepimus:q̃nam sit illa ratio querimus.
¶ Cõtingit itaqꝫ in oib⁹ q̃onib⁹ q̃rere:aut si ẽ Vide in annot.
mediũ:aut qd est mediũ. Cã qdẽ. n. mediuꝫ
est. In oib⁹ aũt hoc q̃rif:vt vtrꝫ luna d̾ficiat:
vtrꝫ sit aliqḋ mediũ aut nõ. Post hoc scien/
tes q2 est:qd igif hoc sit q̃rim⁹. Cã. n. ipsius A
eẽ nõ hoc:aut hoc:sꝫ simplr subaꝫ:aut nõ sim/
plr:sꝫ aliqd horꝫ q̃ sunt p se:aut ſꝫ accñs:me
diũ est. Dico aũt simplr qdẽ subaꝫ:vt lunaꝫ:
aut terrã:aut triãgulũ:qd ãt ẽ d̾fectũ:eq̃lita/
tẽ:ineq̃litatẽ:si in medio terra sit: aut nõ. In
oib⁹. n. his manifestũ est ꝙ idẽ sit qḋ qd est:ꝛ
pp qd est. Ampli⁹ qd est defect⁹: ꝑuatio lu/
minis a luna ex terre obiectu. Propter qd
est defectus:aut pp qḋ deficit luna:pp defe
ctũ luminis opposita terra. Quid ẽ ꝯsonan/
tia:rõ nũerorꝫ i acuto ꝛ graui. Propter qd
desonat acutũ graui:pp id qḋ rõnẽ hꝫ nume
rũ acutũ ꝛ graue:vtrꝫ sit i numeris rõ ipsorꝫ.
Accipientes aũt quia est:quid igif est ratio.

¶ Probat ꝓpositũ. s. ꝙ p̃dicte q̃ones ꝑtineãt ad mediũ. K
Et p̃mo ꝓbat p rõnẽ. Scḋo ꝓbat p signum. ibi [Qꝫ aũt
sit medij.] Cõcludit ergo p̃mo ex p̃missa manifestatõe, Expo. p̃e.
ꝙ in oibus p̃dictis q̃onib⁹, vel q̃rif an sit mediũ. s. in q̃/
stione, q2, ꝛ in q̃one si est, vl' q̃rif qd est mediũ. s. in q̃one
pp qd, ꝛ in q̃one qd est. Et ꝓbat ꝙ qḋ pp qd, q̃rat qd sit
mediũ. Manifestũ est. n. ꝙ cã est mediuꝫ in demonstra/
tione q̃ facit scire, q2 scire est cãm rei cognoscere. Cã aũt 1e. p Lec. 4. ca. 4.
est qḋ q̃rif in oibus p̃dictis q̃onibus. Qḋ p̃mo manife
stat in q̃one, q2. Cũ. n. q̃rif vtrꝫ luna deficiat, q̃rif scḋm L
modũ supra expositũ, vtrꝫ aliqd sit cã defectus lune, vel
nõ est. Et ꝯñter hoc manifestat in q̃one pp qd. Cuꝫ. n. sci 3e.
mus q2 est aliqd cã defectus lune, q̃rif qd sit cã, ꝛ h est
q̃rere pp qd. Et eadẽ rõ est in alijs duab⁹ q̃onibus, vt p
sequẽtis manifestat. Dicit. n. ꝙ siue accipiam⁹ aliquã rẽ 4e.
eẽ nõ hoc aut hoc, puta cũ dico, hõ est alb⁹ aut grãmati
cus, sꝫ accipiam⁹ ipsaꝫ subam simplr esse, siue ẽt nõ acci
piamus rẽ aliquã esse, ꝛ simplr, sed rẽ aliquã esse aliqd
ponẽdo in numerꝫ:siue id aliqd sit de numero corꝫ q̃ pre
dicanf per se, siue de numero corꝫ que p̃dicanf p accñs, M
siue hoc mõ siue illo accipiamus rem esse, cã ei⁹ est me/
diũ ad demr̃andũ ipm. Exponit aũt ꝯñter qḋ dixit, sim 5e.
plr subam esse, cuꝫ q̃rimus de luna, aut de terra, aut de

triãgulo, aut de q̃libet subõ an sit, ⁊ ad hoc demonstran
6ᵃ. dũ accipit aliqd mediũ. Dico aũt rem esse aliqd, cũ q̃ri
mus eclypsiz de luna, aut eq̃litatẽ aut ieq̃litatẽ ĩ triãgu
A lo, aut de terra vtꝝ sit in medio mũdi aut non. Et oñdit
ꝙ nõ differt q̃tũ ad ꝓpositũ vtrolibet mõ accipiat rem
7ᵃ. esse, qꝛ in oĩb⁹ p̃dictis idẽ est qd est, ⁊ ꝓpter qd. Et hoc
8ᵃ manifestat p̃mo in defectu lune. Si.n.q̃rat qd est defe
ctus lune, rñdet ꝙ est priuatio luminis a luna ꝓpter ter
9ᵃ. rã que obijcit iter ipsam ⁊ solẽ. Et hoc idẽ rñdem⁹ si q̃
rat pp qd luna deficit. Dicit.n. ꝙ luna deficit pp defectũ
luminis ex oppõne terre. Et idẽ manifestat in alio exem
10. plo. Si.n.q̃rat qd est ꝯsonantia, rñdet ꝙ est ratio.i.ꝓ
11. portio numeroꝝ ſm acutũ ⁊ graue. Et rursuz si q̃ratur
pp qd acutũ ꝯsonat graui, rñdet pp id qd hñt numera
Quę quid ⁊ pp qd redeũt in idẽ subᵒ. lem ꝓportionẽ acutũ ⁊ graue. Sic ergo qõ qd est, ⁊ qõ
pp qd, redeũt in idẽ subõ, q̃uis differãt rõne. Uñ qꝛ cũ
q̃rit pp qd, querit qd sit mediũ, vt oñsum est, relinquit
ꝙ cũ querit qd est, siĺr q̃rat mediũ. Et idẽ ostẽdit in qõ
ne, qꝛ. Ut.n. dcm̃ est, ꝯsonantia est rõ in numeris acuti ⁊
B grauis, cũ ergo q̃rit vtꝝ acutũ ⁊ graue ꝯsonent, q̃ritur
vtꝝ sit aliq̃ rõ numeralis acuti ⁊ grauis, ⁊ hoc est medi
um ad dmonstrandũ ꝙ acutũ ⁊ graue ꝯsonãt. Relinq̃t
Ult. ergo ꝙ in qõne, qꝛ, querit an sit mediũ. Cũ aũt accepi
mus qꝛ est aliq̃ ratio numeralis acuti ⁊ grauis, quere
mus que sit rõ illa. Et hoc est q̃rere qd vel ꝓpter quid.
Mediũ in demon. ¶ Uidet hic Arist. dicere ꝙ diffõ passionis sit mediuz
in demonstratiõe. ¶ Sz ꝯsiderandũ est, ꝙ diffõ passio
nis ꝑfici non põt sine diffõne subi. Manifestũ est enim,
ꝙ p̃ncipia que ꝯtinet diffõ subi sunt p̃nᵃ passionis. Non
ergo demonstratio resoluet in p̃mã cãz, nisi accipiat vt
C mediũ demõstrationis diffõ subi. Si ergo passionẽ ꝯclu
Li.pᵒ. dere de subõ ꝑ diffõnem passionis, ⁊ vlterius diffõnem
Lec.2.tex.1. passionis ꝯcludere de subõ ꝑ diffõnem subi. Uñ ẽt in p̃n
cipio dcm̃ est, ꝙ opz p̃cognoscere qd est, non solũ de pas
sione, sed etiã de subõ, qd non oporteret nisi diffõ passio
Nota nis ꝯcluderet de subõ ꝑ diffõnẽ subi. Et hoc pz per exẽ
plũ. Si vellmus de triangulo demõstrare ꝙ hz tres an
gulos eq̃les duob⁹ rectis, accipiam⁹ p̃mo ꝓ medio, qd
est figure habẽs angulũ extrinsecũ equalẽ duobus re
ctis intrinsecis sibi oppositis, qd est quasi diffõ passiõis.
Qd itẽꝝ demr̃are oz ꝑ diffõnem subi, vt dicamus. Ois
figura tribus rectis lineis ꝯtenta, hz angulũ exterioreʒ
eq̃lem duobus interioribus sibi oppositis, sed triangu
lus est hmõi, ergo ⁊c̃. Et idẽ pz si velimus demonstrare
ꝙ vox acuta ⁊ grauis ꝯsonẽt, accipiam⁹ diffõnẽ passio
nis vt hic dĩ.s. ꝙ hñt ꝓportionẽ numeralẽ. Sed rursus
ad hoc demr̃andũ oz accipere diffõnẽ grauis acuti. Nã
grauis vox est que in multo tpe nata est mouere sensuz,
D acuta aũt que in modico tpe. Modici aũt ad multũ est
ꝓportio numeralis. Nec refert si aliter diffiniatur acu
tũ ⁊ graue. Oportet enim in eoꝝ diffinitione ponere ali
quid ad q̃titatem pertinens, ⁊ sic necesse erit conclude
re in eis ꝓportionem numeralem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Indicat ẽt ea quoꝝ mediũ sensu ꝑcipi põt: nos ipm̃ mediũ q̃rere. Nã nõ sentiẽtes lune ꝯfectionẽ: ⁊ ne an non est defectio q̃rim⁹ lu ne. Qꝛ si essemus in ipsa luna neq̃z si sit: neq̃z cur sit defectio vtiq̃z q̃reremus: sz siĺ vtrunq̃z se nobis vltro offerret: atq̃z pateheret. Eteni ex sensus ꝑceptione: ⁊ ipm̃ vniuersale notuz nob̃ fuisset. Sẽsu nãq̃z terrã nũc sese obijcere lune cognosceremus. Pateret.n. visu nunc deficere lunã: atq̃z ex hoc ipz emersisset vĺe. Ut igit dicebamus idez est scire qd est ⁊ ꝓpter qd ẽ. Et hoc: aut simpĺr: ⁊ nõ aliqd eoꝝ q̃ isunt: aut aliqd eoꝝ q̃ cõpetũt: veluti duo recti: aut maius: vel minus. ⁊ huiuscemodi. Pz igit oia q̃ q̃runt medij questionez esse.

¶ Qꝛ aũt medij sit qõ: oñdit q̃ncũq̃z mediuz sensibile est. Querim⁹.n. nõ sentiẽtes: vt dẽfe ctũ si est. Si ṽo ẽẽmus sup lunã nõ vtiq̃z que reremus: neq̃z si sit: neq̃z pp qd: sz siĺ manife stũ eẽt vtiq̃z. ex eo.n. ꝙ sentim⁹: ⁊ vĺe nobis scm̃ ẽ scire. Sẽsus qdẽ est ei⁹ qd nũc obijcit: ⁊ manifestũ.n. est ꝙ nũc deficit: ex his ãt vĺe vtiq̃z scm̃ est. Sicut igit dixim⁹: qd qd est sci re idẽ ẽ ⁊ pp qd ẽ. Hoc aũt: aut ẽ simpĺr ⁊ nõ eoꝝ q̃ isũt aliqd: aut q̃ isunt: vt qm̃ duo recti sũt: aut qm̃ mai⁹: aut qm̃ min⁹ ẽ. Qd qdẽ igi tur oia q̃ q̃runt: medij qõ sit: manifestuz est. T.com.2.

¶ Oñdit ꝓpositũ ꝑ signũ sensibile: Et dicit ꝙ ea in q̃bus E
mediũ est sensibile, manifeste oñdunt ꝙ ois qõ sit qõ me Expo. pᵃ.
dij, qꝛ.s. qñ mediuz sensibile ꝑ sensum innotescit, nullus
relinquit qõni locus. Tunc.n. q̃rimus in reb⁹ sensibili 2ᵃ
bus ſm aliquã p̃dictaꝝ qõnũ, qñ mediũ nõ sentim⁹, sic
querim⁹ an sit defect⁹ lune, vel si est defectus lune: vĺ nõ:
qꝛ nõ sentimus mediũ qd est, causa faciẽs deficere lunã.
Sz si essemus in loco qui est sup lunaz, videremus q̃ñ 3ᵃ.
luna subintrando vmbrã terre deficeret, ideo circa hoc
nihil q̃reremus, nec si est: nec pp qd est, sed siĺ vtrũq̃z no
bis fieret manifestũ. Et qꝛ posset aliqs dubitãdo dicere,
ꝙ sensus est singulariũ, ea ṽo que q̃runt sunt vĺia, sicut F
⁊ ea que sciunt, ⁊ ita ꝑ sensum nõ videt ꝙ possit nobis
innotescere id de quo est qõ. Ideo q̃si obuiatiõi rñdens 4ᵃ.
subiũgit, ꝙ ex hoc ipso ꝙ sentirem⁹ ꝑticulare.s. ꝙ hoc
corpus lune nũc subintrat hãc vmbrã terre, statim acci
deret nobis ꝙ scirem⁹ vĺe. Sẽsus.n. noster esset de hoc 5ᵃ
ꝙ nunc lumẽ solis obstruit ꝑ oppõnẽ terre, ⁊ ꝑ hoc ma
nifestũ esset nobis ꝙ luna nũc deficit. Et qꝛ nos conijce
remus ꝙ semꝑ hoc mõ accideret lune defectus, statim 6ᵃ.
in nr̃a scia sensus rei singularis fieret vĺe. Et ex hoc exẽ
plo ꝯcludit ꝙ idẽ est scire qd qd est, ⁊ ꝓpter qd. Naz ex
hoc ꝙ videmus terrã interpositã inter solẽ ⁊ lunã, scie
mus ⁊ qd est defect⁹ lune, ⁊ ꝓpter qd luna deficit, quo
rũ vnũ.s. scire qd est, refert ad sciam, qua scimus de ali 7ᵃ.
quo ꝙ simpĺr sit, non aũt ꝙ aliqd insit alicui, sed ꝓpter
qd refert ad cognitionem eoꝝ que insunt, sicut cum di G
cimus ꝙ tres anguli sunt eq̃les duob⁹ rectis, aut maio
res aut minores. Ultimo aũt epilogando concludit p̃n Ult.
cipale propositum.s. manifestum est ex p̃dictis, in omni
bus que querantur esse medij questionem.

¶ His itaq̃z determinatis dõm esse videt: quonam pacto oñditur ipm̃ quid est: q̃s re ductionis est modus: qd est deniq̃z: ⁊ quoꝝ ẽ diffinitio. Atq̃z antea dubitãdũ esse videt.

¶ Quomodo autem quod qd est demonstre tur: ⁊ quis modus introductiõis: ⁊ quid est diffinitio: ⁊ quorum: dicemus: opponentes primum de ipsis.

LECTIO. II.

Postq̃ Phs oñdit ꝙ ois questio est quodã modo qõ medij qd qdem est qd qd est. ⁊ pp qd, hic incipit manifestare qualr mediũ no bis innotescat. Et diuidit in ꝑtes duas. In p̃ma ꝑ͡teoñdit q̃ñ ⁊ qd est, ⁊ pp qd se hñt

ad demr̃ationē. In scḋa pte ostēdit, quō oportcat inuesti/
L.6.13. gare qḋ qd est, ⁊ pp qd. ibi Quō aūt opꝫ venari. Pri/
ma aūt pars diuidiť in ptes duas. In prima manifestat
quō se hēat ad demr̃ationē li qd est. In scḋa manifestat
quō se hēat ad demr̃ationeꝫ li pp qd, qḋ significat cām.
Lec.9. ibi Quū aūt scire opinamur cū sciamus cāꝫ. Circa p/
H mū duo facit. Primo dič de quo est intētio, Scḋo psegť
expo.l. ppositū. ibi Pricipiū aūt futuroꝝ. Dicit ḡ pmo, qꝫ qꝛ
ois qḋ ad cuiꝰ determinatiōeꝫ demr̃atio inducif, est qḋ
medij, qḋ est qd, ⁊ pp qd, opꝫ pmo dicere p quē modū b
ipm qḋ qd est nobis oñdať. vtꝝ. s. per demonstrationeꝫ
vel p diuisionē. vel quouis alio mō. Et iteꝝ opꝫ dicere.
qs sit modus reducēdi ea q̄ apparēt de re ad qḋ qd est.
Et qꝛ diffō est oratio significās qḋ qd est, opꝫ etiam scire
quid sit diffinitio, ⁊ que sint diffinibilia. In his autem
hoc ordine pcedemus. Primo qdem opponēdo. Scḋo
autem veritatem determinando. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Idqꝫ initium faciendum: quod maxime di
cendis erit accōmodatū. Dubitauerit itaqꝫ
quispiam: vtrum fieri possit: vt idem ratio/
neqꝫ eiusdē: diffinitione: demōstrationeqꝫ:
sciatur: an idipsum fieri nequeat.

¶ Principiū aūt sit futuroꝝ: qḋ vere sit ma/
gis proprium habitaꝝ rationuꝫ. Dubitabit
enim aliqs: vtrum sit idem ⁊ fm idē diffini/
tione scire ⁊ demōstratiōe: aut impossibile.

¶ Exeqtur ppositum ordine pdicto. Unde primo pcedit
circa pmissa disputatiue opponēdo. Scḋo vitatē deter/
Lec.3. minando. ibi Iteꝝ aūt speculandū: si nō dr̃ bene. Cir/
ca primum duo facit Primo pcedit disputando de ipsa
diffōne, q̄ significat qḋ qd est. Scḋo de ipso qd est p diffi
Lec. sequēn. nitionē significato. ibi Ipsiꝰ aūt qd est. vtꝝ sylls. Cir/
simm c. ca pmuꝫ tria facit. Primo inqrit disputatiue, vtꝝ oium
quoꝝ est demōstratio sit diffō. Scḋo vtꝝ econuerso oi/
uꝫ quoꝝ est diffō sit demōstratio. ibi Quid aūt cuiꝰ est
diffō. Tertio vtꝝ alicuius eiusdē sit diffō ⁊ demr̃atio.
I ibi Sꝫ vtꝝ si nō ois. Circa pmū duo facit. Primo di/
cit de quo est intētio. Scḋo exeqtur ppositū. ibi Dubi/
Expo.pᵉ. tabit. n. vtiqꝫ aliqs. Dicit ergo pmo, qꝫ inter ea q̄ in fu
turꝝ dicēda sunt pnᵐ opꝫ sumere ab eo qḋ est cōuenientissi
Alrᵉ. mū habitaꝝ. i. cōitiuꝫ rōnū. Qḋ qdem est de hoc qꝫ pos
set aliquis dubitare, vtꝝ cōtingat idem ⁊ fm idem scire
per diffōnem ⁊ demonstrationē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et enim diffinitio ipsius qd est esse videť.
Omne autē qd est: vl'e est: atqꝫ affirmatiuū.
At rōcinationes al's negatiuas: al's nō vl'es
esse pꝫ. Uniuerse nāqꝫ rōcinationes scḋe fi/
gure sunt negatiue Tertie aūt vl'es nō sunt.

¶ Diffinitio qdeꝫ. n. qḋ qd est scire videť: qḋ
aūt qd est oē vl'e ⁊ pdicatiuū est. Syllogismi
aūt sunt alij quideꝫ priuatiui: aut nō vniuer/
sales. Sicut in scḋa quidem figura priuatiui
omnes sunt: in tertia v̊o non vniuersales.

K ¶ Probat qꝫ non oium quoꝝ est demōstratio sit diffō. Et
Expo.pᵉ. hoc quadrupl'r. Primo quidem, qꝛ diffō est indicatiua
eius qḋ quidest, omne aūt qḋ ptinet ad qḋ quidest, predi
cať ⁊ affirmatiue ⁊ vniuersal'r, ergo diffinitio est solum
coꝝ cōclusionū sine significatiua que predicanť affirmati
2ᵉ. ue ⁊ vl'r. Sed non oēs syllogismi sunt demonstratiui cō
Alr. clusionū affirmatiuaꝝ vniuersaliū, sed quidā sunt nega
tiui. Puta oēs q sunt in scḋa figura, quidam v̊o particu

lares, puta omnes qui sunt in tertia figura. Non ḡ oiuꝫ
est diffō, quoꝝ est demōstratio. ¶ Secundo ibi.

¶ Deinde nec coꝝ oium est diffō: que p pri
mā affirmatiue demōstranť figurā. q̄le ē h:
ois triāgulus hꝫ tres angulos duobꝰ rectis
eq̄les: aliaqꝫ silia. Huius aūt rō est: qꝛ id scire
qḋ demōstrari pōt: nil aliḋ est: q̄ꝫ demr̃atio/
nē eius hr̃e. Quare si est taliū demonstratio:
pꝫ eoꝛūdē ⁊ diffōnem non esse. Nā si esset: p
diffōnē ēt qspiam sciret: demr̃ationem non
habens. Nihil enim vetat: vt non simul de/
monstratio: atqꝫ diffinitio habeatur.

¶ Postea neqꝫ coꝝ que sunt in pma figura
oium est diffō: vt qꝫ ois triāgulus duobꝰ re/
ctis equales hꝫ. Hmōi aūt ratio est: qm̄ scire
demr̃are est demonstrationem hr̃e. Quare
si in talibꝰ demr̃atio est: manifestū est qꝫ nō
erit ipsoꝛū diffinitio. Sit. n. vtiqꝫ aliqs ⁊ fm
diffinitionē: non habens demonstrationeꝫ. Vide in annot.
Nihil enim prohibet non simul habere.

¶ Oñdit idē dicēs, qꝫ neqꝫ diffō ēt pōt esse oiuꝫ coꝝ, q̄ cō L
cludanť p syll'os affirmatiuos, qḋ cōtingit esse solum in Expo.pᵉ.
pma figura, sicut demōstratiue syllogizať, qꝫ triāgulus
hꝫ tres angulos eq̄les duobꝰ rectis. Hmōi aūt qḋ dictū 2ᵉ.
est. s. qꝫ non oium que syllogizanť possit esse diffō rō est,
qꝛ scire aliqd demōstratiue nihil aliud est, q̄ꝫ demōstra/
tionē hr̃e. Ex quo pꝫ, qꝫ si omniū hoꝝ scia solū p demō/ 3ᵉ.
strationeꝫ habeť, nō est coꝝ diffō. Ea. n. quoꝝ est diffō,
cognoscunť p diffōneꝫ. Seq̄retur ergo, qꝫ aliqs nō hn̄s 4ᵉ.
coꝝ demr̃ationē sciret eam, eo qꝫ nihil phibet aliquem Alr.
hn̄tem diffōnē nō simul hr̃e demōstrationē. q̄uis diffō
sit demōstrationis pncipiū. Nō. n. qcūqꝫ cognoscit pnci
pia, scit cōcl'onem inducere demōstrando. ¶ Tertio ibi.

¶ Inductiōe ēt idē satis oñdi: crediqꝫ pōt. Ni
hil enim vnq̄ꝫ coꝝ que vel per se: vel per ac/
cidens insunt diffinientes cognouimus.

¶ Sufficiēs aūt fides est ex inductiōe. Nihil
enim aliqn̄ diffinientes cognosceť: neqꝫ coꝝ
q̄ p se insunt: neqꝫ que insunt fm accidens.

¶ Oñdit idē p inductionē ex qua pōt fieri pmisse cōcl'onis M
sufficiēs fides, qꝛ demōstratio est coꝝ q̄ per se insunt, vt
pꝫ de his q̄ in primo habita sūt. Nullus autē vnq̄ꝫ cog/ Lec.4. sequētis
uit p diffōneꝫ, neqꝫ aliqd coꝝ q̄ p se insunt, neqꝫ ēt aliqd
coꝝ q̄ p accn̄s insūt, qm̄ accn̄tiū q p se vel per accn̄s in/
sunt, non pōt esse aliqua diffōnes, vt habeť in 7ᵉ meta.
Quare eius qḋ est inesse p se vel p accidens, qḋ sylls cō Lec.4.
cludit, nullus vnq̄ꝫ dedit diffinitionem. ¶ Quarto ibi. Lec.3. 1.q. po.rii.

¶ Preterea si diffinitio subam explicat atqꝫ lec.4.
declarat: pꝫ talia non substantias esse. Per/
spicuū igitur est non omnis eius diffinitio/
nem esse: cuius est demonstratio.

¶ Amplius si diffinitio substātie qdā est noti
ficatio: hmōi manifestum est qꝫ non sint sub/
stantie. Quod qdeꝫ igiť nō est diffinitio ois
cuius est ⁊ demonstratio: manifestum est.

¶ Oñdit idem p rōneꝫ, qꝛ diffinitio est notificatio substā/ N
tie, tum qꝛ suba principal'r diffinitur, accn̄s aūt p poste/ Expo.pᵉ.
rius, diffōne, q̄ est p additamētuꝫ, vt habeť in 7ᵉ meta.

T.com.4. tum etiam q: accñs nõ diffinit̃ nisi quatenus significat̃ per modum substantie per aliqḋ nomẽ. Hec autẽ de q̃bus sunt demr̃ationes, non sunt substantie, nec per modum sube significant̃, sed per modũ accñtium. s. ſm inesse aliqd alicui. Unde ↄcludit nõ esse possibile, ꝙ diffõ sit ois eius, cuius est demõstratio. ¶ Deinde cum dicit.

Ult.

¶ At est ne ei⁹ oĩs demõstratio cui⁹ est diffõ? At videt̃ nõ esse: vna nãqȝ ⁊ eadẽ de hoc ẽt est ratio. Cõstat. n. vnius ea rõne q̃ vnuȝ est: sciam vnã esse. Quare si id scire qḋ demr̃ari põt: nil aliud est q̃ȝ demr̃ationẽ ei⁹ hr̃e: eueniet aliqd qḋ fieri neqt. Sciet. n. is q diffinitionem habet sine demõstratione profecto.

¶ Quid aũt: cui⁹ est: diffinitio nunqd ois est d̃monstratio: aut nõ? Una qdẽ iam rõ ⁊ de hac eadẽ est. Unius. n. in q̃ȝtuȝ vnuȝ: vna est scia. Quare si vere scire demr̃abile est sciam habere: accidet qḋdam impossibile. Diffinitionẽ enim hñs sine demõstratione sciret.

A Expo. pᵃ. ¶ Inquirit an ecõuerso demonstratio sit ois eius, cui⁹ est diffinitio. Et oñdit ꝙ nõ, duplici rõne, quaꝝ pma supra 2ᵃ. tacta est. Unius. n. inq̃ȝtuȝ est vnũ, videt̃ esse vna scienLec.pᵃ tia. i. vnus modus cognoscendi. Unde si id qḋ est demõ 3ᵃ. strabile vere scit̃ p hoc ꝙ habet̃ demr̃atio de eo, sequit̃ 4ᵃ. qḋdã impoẽ si p diffõnẽ sciri possit, q: hñs diffõnẽ sciret aliqd demr̃abile absq; hoc ꝙ hẽret demr̃ationem, Ult. quod videt̃ inconueniens. Et hec ratio fuit secundo posita inter premissas. ¶ Secundam rationem ponit ibi.

¶ Preterea demr̃ationũ p̃ncipia sunt diffinitiones: quoꝝ nõ esse demõstrationes: antea demõstrauimus. Alioqn in infinitũ esset ꝓcessio. Etenim aut principia demõstrant̃: ⁊ principioꝝ sunt semper p̃ncipia: modusq; nullus vnquam occurrit: aut in primis stet̃ necesse est: que quidem ⁊ diffinitiones sunt: ⁊ demonstrari non possunt.

¶ Ampli⁹ p̃ncipia demõstrationũ diffõnes sunt: quaꝝ nõ esse demr̃ationes monstratũ est p̃us: aut erũt p̃ncipia demõstratiua ⁊ p̃ncipioꝝ p̃ncipia: ⁊ hoc in infinituȝ abibit: aut primaꝝ diffinitiones erũt indemõstrabiles

B Lec.16. Expo.3. lec.34.⁊.35. ¶ Diffinitiones enim sunt principia demonstrationum, vt in primo habitum est, sed principia non sunt demonstrabilia, q: sic sequeretur, ꝙ principiorum essent principia, ⁊ ꝙ demonstrationes in infinitum ꝓcederent, quod est impossibile, vt in primo ostensum est. Unde sequit̃, ꝙ diffõnes sint indemonstrabiles, tanq̃ȝ quedam principia prima in demonstrationibus. Et sic nõ omniũ quorũ est diffinitio est demõstratio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At si non omnis eiusdem: cuiusdã ne saltẽ diffinitio ac d̃mõstratio est: an neqȝ hoc esse põt? Non. n. eius est demonstratio: cui⁹ est diffinitio. Etenim diffinitio est ipsius qd est: substantiãq; declarat: demõstratiões aũt id ipȝ subijcere sumereq; vident̃. Mathematice nãqȝ qd est vnitas: qd par: qd impar: accipiunt: ceteréq; demonstrationes similr̃.

¶ Sȝ vtꝝ si nõ ois eiusdẽ: sȝ cuiusdã eiusdem sit diffõ ⁊ demr̃atio: aut impoẽ sit. Non est demõstratio cui⁹ est diffõ. Diffõ qdẽ ipsius qd est: ⁊ sube est: sed demr̃ationes videntur oẽs suppone ẽẽ: ⁊ accipiẽtes qḋqd est: vt mathematice qd vnitas: ⁊ qd impar: ⁊ alie silr̃.

¶ Inqrit vtꝝ sit poẽ ꝙ alicuius eiusdẽ sit diffinitio ⁊ demõstratio, ⁊ si nõ ois ei⁹. Et oñdit ꝙ nõ, trib⁹ rõnibus. Quaꝝ pma ẽ, q: diffõ est manifestatiua eius qḋqd est, ⁊ sube. i. eẽntie cuiuslibet rei. Demr̃atiões aũt hoc nõ manifestãt, sȝ supponũt, sicut in mathematicis demr̃ationibus arithmetice supponit̃ qd est vnitas, ⁊ qd est par, ⁊ silr̃ est etiam in alijs demr̃ationibus. Ergo nõ est eiusdẽ demõstratio ⁊ diffinitio. ¶ Scd̃am rõnem ponit ibi. C Expo. pᵃ. Ult. 2ᵃ

¶ Preterea ois demr̃atio aliqd demõstrat d̃ aliquo: vt esse: aut nõ esse. At in diffõne nihil de alio p̃dicat̃: veluti neqȝ aial de bipede: neqȝ hoc de aiali: nec itẽ figura de plano. Nõ ẽ eni planũ figura: neqȝ figura planum.

¶ Ampli⁹ ois demr̃atio aliqd de aliquo demõstrat: vt q: est: aut nõ est: in diffõne auteȝ nil alteꝝ d̃ altero p̃dicat̃: vt ꝙ aial d̃ bipede: neqȝ hoc de aiali: neqȝ d̃ plano figura. Neqȝ enim planum est figura: neqȝ figura planuȝ.

¶ Que talis ẽ. In eo qḋ per demõstrationẽ ↄcludit̃ predicat̃ aliqd de aliquo vel affirmatiue vel negatiue, sȝ in diffõne non p̃dicat̃ aliqd de aliquo, sicut in hac diffõne, homo ẽ animal bipes, neqȝ p̃dicat̃ aial de bipede, neqȝ bipes de aiali. Et silr̃ in hac diffõne, circulus aut triãgulus est figura plana, nec planũ p̃dicat̃ d̃ figura, neqȝ ecõuerso. Si. n. ptes diffõnis adiũgerent̃ sibi inuicẽ, oporteret ꝙ p̃dicatio itelligeret̃ p modũ ↄueniẽteȝ diffõni. s. in eo qḋqd est, hoc aũt nõ videm⁹. Nec. n. genus predicat̃ in eo qḋqd est de diã, neqȝ ecõuerso. Nõ ergo eiusdẽ est diffõ ⁊ demonstratio. ¶ Tertiam rõnem ponit ibi. D Expo. pᵃ. Ult.

¶ Preterea differt qd est: ⁊ esse ostẽdere. At diffõ qdẽ qd est patefacit: demr̃atio v̾o q̄ppiã inesse cuipiã vl̃ nõ inesse demõstrat. Diuersoꝝ ãt diuersa ẽ demr̃atio: nisi qd totius sit ps. Qḋ qdẽ ꝓpterea dem̃ est: qḋ si demõstratũ est: triãgulũ oẽm duob⁹ rectis angulos tres eq̃les hr̃e: demr̃atum est ẽt triãgulũ duoꝝ eq̃liũ lateꝝ tres angl̃os eq̃les duobus rectis hr̃e. Iste nãqȝ partis: ille toti⁹ rõnẽ hr̃e videt̃. At qd est: ⁊ esse: nõ ita sese hr̃e vident̃: q̄ppe cuȝ neutꝝ ad alteꝝ partis habeat rõnẽ. Pȝ igit̃ nec ei⁹ ois demr̃ationeȝ esse cui⁹ est diffinitio: nec ei⁹ oĩs diffõnẽ esse: cui⁹ est demr̃atio. Quib⁹ efficit̃: vt oĩno cuiusq̃ȝ eiusdeȝ vtrũqȝ hẽri non possit. Quare ꝑspicuũ est: neqȝ idem esse diffõnem demõstrationẽq;: neqȝ alteꝝ in altero esse. Naȝ ea que subijciunt̃ silr̃ ꝑfecto sese hr̃ent. Sȝ de his hacten⁹: satı̃. n. d̃ hisce diximus dubitãdo.

¶ Ampli⁹ alteꝝ est qḋqd est: ⁊ q: ẽ demr̃are. Diffõ qdẽ igit̃ qd est oñdit: sȝ demonstratio

ga,si ē hoc de hoc:aut nō ē. Alterius aūt alte ra demr̄atio est:nisi sit tanq̃ q̄dā pars toti⁹. Hoc aūt dico qm̄ ōnsuz est q̄ isocheles duo/ bus rectis h̄z tres:si ois ōnsus est triāgulus: ps.n.est:hoc aūt totū. Hec aūt adinuicez nō se hn̄t sic:ꝛ q: est:ꝛ qd est. Nō.n.alteꝝ ē alte rius ps. Manifestū itaq̃ ē:q̄ neq̃ cuius est diffō ois sit demr̄atio:neq̃ cuius ois sit de/ mr̄atio:hui⁹ ois sit diffō. Quaꝛ oino eiusdē nulli⁹ ꝯtingit hr̄e vtrūq̃. Manifestū igiꝛ est q̄ neq̃ diffō ē demr̄atio:neq̃ idem erunt: neq̃ alteꝝ in altero. Et nāq̃ subiecta silr̄ se hērent. Hec q̄dez igiꝛ vsq̃ ad hoc opposita.

B ¶ Et dicit q̄ alteꝝ est manifestare q̄ōq̄dest,ꝛ q: est,vt p3
Expo.p^e. in dictis q̄ōnū suprapositis.s3 diffō ōndit de aliquo qd ē,
Lec.p^e. demōstratio aūt ōndit affirmatiue vel negatiue aliqd es
2^e. se de aliquo vł nō esse. Uidemus aūt q̄ alterius rei alia
3^e. est demōstratio,nisi illa duo se hēant adinuicē sicut totū ꝛ ps,q: tūc vna ꝛ eadē esset demr̄atio de vtroq̃. Sicut
4^e. demr̄ato q̄ triāgulus h3 tres angulos eq̄les duob⁹ re/
5^e. ctis,silr̄ ēt ōnsuz est de isochele,q̄ se h3 ad triāgulū sicut pars ad totū,s3 non ita est in his duob⁹,q: est ꝛ qd est,
6^e. neutꝝ.n.est pars alteri⁹. Ōnsuz est igiꝛ,q̄ nec ois cui⁹
7^e. est diffō sit demōstratio,neq̃ ecōuerso. Et ex hoc vlteri⁹ ꝯcludi pōt,q̄ nulli⁹ eiusdez sint,ꝛ q̄ diffō ꝛ demōstratio neq̃ sunt idez,neq̃ vnū sit in alio,sicut ps subiectiua in
8^e. suo toto,q: oporteret q̄ ēt ea quoꝝ sunt,se hērent p mo dū toti⁹ ꝛ ptis,ita.s.q̄ omne diffinibile esset demonstra
Lec.p̄sen. bile aut ecōuerso,qd̄ supra improbatū ē. Ultimo epilo/
ālis. gando ꝯcludit vsq̃ ad hoc processum esse opponendo.

¶ Nunc inuestigemus op3:vtrum ipsius qd est ratiocinatio sit demonstratioq̃:an nō sit: vt nunc sermo noster supponit.

T.com 3. ¶ Ipsi⁹ aūt qd est vtꝝ syllus sit:an demr̄atio est:aut nō:sicut rō supposuit. LECTIO.III.

Postq̃ Ph̄s disputatiue inq̄siuit,vtrū diffō significās q̄ōq̄dest possit demr̄ari,hic ꝓce/ dit vlteri⁹ ad inq̄rendū disputatiue,vtꝝ ip̄z q̄ōq̄dest qd̄ est diffōnis significatum,possit demr̄atiue ꝓbari. Et p̄mo ꝓponit qd̄ inten/
F dit. Scd̄o exequiꝛ ꝓpositū.ibi ¶ Syll's q̄dē eni3. Mo/
expo.t.ꝛ sen/ uet ḡ p̄ q̄ōnē,vtꝝ possit esse syll's aut demr̄atio ei⁹ q̄ōq̄d
sus.q. est,ita.s.q̄ ꝯcludaꝛ h̄ eē q̄ōq̄dest hui⁹,aut h̄ nō sit pōle, sic supposuit rō imediate p̄missa. Fuit āt necīa hec dubi tatio post p̄missa,q: in diffōne attēdiꝛ nō solū vt illd̄ qd̄ significaꝛ sit q̄ōq̄dest,sed ēt vt tali mō tradaꝛ q̄ cōpetat ad manifestādū q̄ōq̄dest,ita.s.q̄ sit ex p̄oꝛib⁹ ꝛ notiori/ bus,ꝛ alia hm̄ōi hēat q̄ in diffōne sūt obſuāda. Signā/ ter aūt dicit,vtꝝ sit syll's aut demr̄atio,nā rōnum subse quentiū q̄dā ꝯcludunt q̄ eius q̄ōq̄dest nō sit demr̄atio, q̄dā ṽo q̄ eius oino,nō sit syll's. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ps.n.rōcinationē q̄dē aliqd p mediuz de aliq̄ semp ōndere:ip̄m aūt qd est ꝓpriuz eē: ꝛ h̄ ipso qd ē p̄dicari. Hec aūt ꝯuerti necē ē.

¶ Syll's q̄dē.n.aliqd de aliquo demonstrat per mediū. S3 qd est ꝓprium est:ꝛ in eo qd̄ q̄dest p̄dicaꝛ. Hoc aūt necesse est conuerti.

¶ Procedit disputatiue,ad ōndēdū q̄ nō sit syll's vel de/ mr̄atio ei⁹ q̄ōq̄dest. Et p̄ excludit q̄sdaz spāles modos,
lec.b. q̄b⁹ posset videri q̄ posset demr̄ari qd̄ q̄dest. Scd̄o po/ nit rōnes cōes ad hoc.ibi ¶ Ampli⁹ scim⁹ q̄uō demōstra bit. Circa p̄m̄ tria facit. P̄io ōndit,q̄ nō pōt demōstra ri q̄ōq̄dest p acceptionē ꝯuertibilium terminoꝝ. Scd̄o
Lec.4. q̄ nō pōt demōstrari p diuisionē.ibi ¶ At ṽo neq̃ p diui
Lec.5. sionis. Tertio q̄ nō pōt demr̄ari accipiēdo id qd̄ req̄/ riꝛ ad q̄ōq̄dest.ibi ¶ Sed vtꝝ sit demōstrare. Circa p̄m̄ tria facit. Primo p̄mittit q̄dam que sūt necessaria ad ꝓ/ positū ōndēdū. Scd̄o inducit rōnē.ibi ¶ Si.n.ipsius.c. a.ꝓpriū est. ¶ Tertio manifestat incōueniens qd̄ sequiꝛ.
G ibi ¶ O3 aūt in duab⁹ ꝓpositionib⁹. Circa p̄m̄ p̄suppo/
expo.p̄me. nit duo,quoꝝ p̄mū ptinet ad ip̄m syll'm.s.q̄ ois syll's ꝓ/ bat aliqd de aliquo p aliud mediū,vt ex superioribus p3. Aliud aūt ptinet ad ip̄m q̄ōq̄dest,qd̄ est p syll'm ꝓban/ dū,ad qd̄ req̄runꝛ due ꝯditiōes,quaꝝ vna ē,q̄ q̄ōq̄dest sit ꝓpriū. Quelib3.n.res h3 ꝓpriā eēntiā siue q̄ditatem.
2^e. Et q: nō dē qd̄ est ꝓpriū alicui ptinet ad eēntiā ei⁹,sicut risibile hoi,ideo requiriꝛ scd̄a cōditio,q̄ p̄diceꝛ in qd. Et has duas ꝯditiones necesse est sequi tertiam.s.vt qd̄
3^e. q̄dest sit ꝯuertibile cū eo cuius est. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Nā si.a.sit ꝓpriū ipsi⁹.c.p3.b.q̄q̃ ipsi⁹.c.ꝛ a.rursus ipsius.b.ꝓpriū esse. Quo fit vt oīa cōuertanꝛ:mutuāq̃ predicationē suscipiāt.

¶ Si.n.a.ipi.c.ē ꝓpriuz:manifestū est qd̄ ꝛ.a. ipi.b.ꝛ hoc ipsi c. Quare oīa sunt adinuicē.

H ¶ Ponit rōnē ad ꝓpositū ōndendū. Et circa hoc tria fa cit. Primo dicit q̄lē oporteat eē syll'm,q̄ ꝯcludit q̄ōq̄d est,si hoc sit pōle. Scd̄o ꝯcludit incōueniens qd̄ ex hoc sequiꝛ.ibi ¶ Si ergo q̄ōq̄dest. Tertio exēplificat in ter minis.ibi ¶ Et oino si est monstrare. Circa p̄mū tria fa cit. Primo.n.ōndit qd requiraꝛ ad syll'm ꝯcludentē qd̄
I quidest,ex eo qd̄ est ꝓpriū. Scd̄o qd requiraꝛ ex eo qd̄
Expo.p̄. p̄dicaꝛ in quid.ibi ¶ At ṽo ꝛ si.a. Tertio ōndit,q̄ sine his,talis syll's eē nō possit.ibi ¶ Si ṽo aliq̄s. Dicꝛ ergo p̄,q̄ si.a.qd̄ est ꝓbandū de.c.tanq̄ q̄ōq̄dest eius,est ꝓ/ priū ipsi.c.quod requiriꝛ ad qd̄ q̄dest,vt dc̄m̄ est,opor/ tebit q̄ p̄mū.s.a.sit ꝓpriū medij quod est.b. Nā si.a.ex/ cedit.b.qd̄ vlr̄ p̄dicaꝛ de.c.sequitur q̄.a.multo magis excedat.c. Et silr̄ manifestū est,q̄ oportebit.b.esse ꝓpri/ uz ipsius.c. Nā si.b.excedat.c.seq̄ꝛ q̄.a.qd̄ vlr̄ p̄dicaꝛ de.b.excedat.c.ꝛ sic non erit ꝓpriū ei⁹,vt supponebaꝛ. Relinquiꝛ ergo,q̄ si aliq̄s syllogismus sit q̄ ꝯcludit qd̄
3^e. quidest,op3 esse talem habitudinem terminoꝝ eius,vt omnes adinuicem conuertantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At ṽo si tam.a.cōpetit ipsi.b.vt qd ē ipsius q̃.b.competat idētidez ipsi.c.necesse est tu3 a.de.c.predicetur vt quid est ipsius.

¶ At ṽo ꝛ si.a.in eo q̄ōq̄dest in omni.b.ꝛ vlr̄ b.de omni.c.in eo q̄ōq̄dest dr̄:necesse est ꝛ a.in eo qd̄quidest predicari de.c.

K ¶ Ōndit quid o3 hr̄e syll's p̄dictus ex eo q̄ ꝯcludit id qd̄
expo. p̄dicatur in eo quodq̄dest. Et dicit,q̄ op3 hoc mō syll'm ꝓcedere,vt maior extremitas,que est.a.p̄dicetur in eo qd̄ qd de medio,qd̄ est.b.ꝛ.b.silr̄ prediceꝛ in eo qd̄ qd de minori extremitate,que est.c.ꝛ sic ꝯcluditur q̄.a.pre/ dicetur de.c.in eo qd̄quidest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd̄ si nō hoc pacto his illd̄ q̄spiā sūpserit: nll'a sane necessitas oino cōpellet vt.a.d̄.c.vt qd ē ipi⁹ dicaꝛ. Ut si.a.q̄dē.vt qd est ipsi⁹.b. competere dixeris.b.vero non eodē mō de quolibet.c.predicaueris:quare non solu3.a. de.b.dicaꝛ op3:vt quid ē ipsius:s3.b.quoq̃ de.c.modo eodem predicetur necesse est.

¶ Si v͛o aliqs nō accepit sic reduplicāꝫ: nͦ necesse est .a. in eo qͦdqdest ꝺ̓.c. p̄dicari. Si aūt .a. qdē ꝺ̓.b. in eo qͦdqdest nō de qbuscūqꝫ .b. in eo qͦdqdest: ip̄m autē qͦdqdest vtrūqꝫ hoc habebit: erit itaqꝫ ⁊ .b. ꝺ̓.c. in eo qͦquidest.

A Expo. pͣ. ¶ Ostēdit ꝙ p̄dictus modus syllogiçandi regraꝫ. Et dicit ꝙ [si aliqs nō ita accipiat terminos duplicās .s. obseruans duas ꝯditiones predictas, vel potius accipiēs quodquidest ex duab⁹ partibus, nō sequit ex necessitate, ꝙ .a. predicetur de .c. in eo qͦquidest. 2ͣ. Sed ⁊ si ex vna tm̄ parte p̄dicte ꝯditiones obseruent, nō sufficit ad ppositum. Et si enim det ꝙ .a. p̄dicet de .b. in eo quodquidest, nō propter hoc sequit ꝙ predicet in eo quod quid de qbuscūqꝫ p̄dicat .b. ⁊ qualitcunqꝫ. Et sic sequit ꝙ ex vtraqꝫ pte oporteat accipe qͦdqdest, ita .s. ꝙ nō solū .a. sit quodquidest ipsius .b. sꝫ ēt ip̄m .b. sit quod est ipsius .c. Ult. ꝯuertabilr ⁊ in eo qͦ qd p̄dicatū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec enim ita sint. Si in vtroqꝫ rōcinatiōis interuallo ipsuꝫ quid est quiditasqꝫ sumat: qditas nimirum antea q̄ꝫ ꝯcludatur: in ipso medio ratiocinationis termino collocab.t̄.

¶ Si igit̄ qͦdqdest: ⁊ qͦdqd erat esse vtraqꝫ habent: in medio erit prius qͦ qd erat esse.

B Expo. t. ¶ Ducit ad inconueniens, qꝛ si sicut ostēsum est ex vtraqꝫ parte inuenit non soluꝫ p̄dicari aliqd in eo qͦ qd: sicut genus p̄dicat de spe, sꝫ etiaꝫ ꝙ ex vtraqꝫ parte sit quod qd erat esse, qͦ significat diffinitio, sequit qͦ qd erat eē p̄us fuisse in medio termino .i. ꝙ medi⁹ termin⁹ sit quod qd erat eē minoris extremitatis. ⁊ ita supponit ꝙ oportebat pbare .s. quiditateꝫ ipsius .c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atqꝫ oino si fieri pt: vt ostdat̄ qd nā sit hō: sit .c. qdē hō .a. v͛o qd ē ip̄i⁹: siue sit aial bipes siue aliqd aliꝺ̓. Si igit̄ huiusce rōcinatio fiet: necesse est .a. de q̄libet .b. predicet̄. Hoc aūt erit alia media inter .a. ⁊ .c. rō: q̄ qdē ēt qd est ipsius hois erit. Sumit̄ igit̄ id pfecto qͦ ꝺ̓monstrare opꝫ. B. nāqꝫ diffō ip̄i⁹ hois est.

Uide in annot. ¶ Et oino si ē monstrare qd est hō: sit .c. hō .a. v͛o qͦdqdest siue aial bipes siue aliqd aliꝺ̓. Si igit̄ syllogiçat̄: nec̄ē ē ꝺ̓.b.a. oi p̄dicari: ⁊ hꝺ̓ āt erit alia media rō. Quaꝛ̄ ⁊ h̄ qͦdqdest hō:

C Expo. pͣ. ¶ Manifestat quod dixerat in terminis, puta [si voluimus monstrare quid est homo, sit .c .] .i. minor extremitas [hō .a. v͛o] .i. maior extremitas sit qͦdqdest hominis, puta [aial bipes: vel aliqd aliꝺ̓ hmōi.] 2ͣ. Si ergo h̄ oporteat per syllm̄ pbari, necesse ē ꝙ diffiniat̄ aliquod mediū .s. .b. de quo omni .a. p̄dicetur, ⁊ ad hoc medium ptinebit q̄dam alia media diffō, que .s. erat diffinitio minoris extremitatis. Ult. Unde sequetur, ꝙ hoc etiam mediū sit quodquidest hominis. Et ita qui sic syllogiçat, accipit supponendo id quod oportebit ostendere .s. ꝙ .b. sit quod quid erat esse hominis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Id autē ipsum in duabus ppōnibus: ⁊ primis medioqꝫ vacantib⁹ terminis ꝯsideret̄ opꝫ. Maxime aūt id qͦ dictū est elucescit.

¶ Oꝫ aūt in duab⁹ ppositionib⁹ primis ⁊ immediatis terminis ꝯ̄siderare. Maxime autem manifestum est quod dicitur sic.

Expo. pͣ. ¶ Manifestat qūo hoc incōueniēs sequit ex p̄missis. Et circa hoc tria facit. P̄rio ostdit moduꝫ qūo h̄ ꝯueniēter manifestet̄. Et dicit, ꝙ id qͦ dcm̄ ē oꝫ ꝯsiderare in duab⁹ ppōnib⁹ q̄ sint p̄me, ⁊ hēant terminos imediate sibi inherētes. Possibile .n. esset p plures ppōnes h̄ ostdere, ex qbus plures sylli ꝯstarēt, vel ēt esse posꝫ duas solas ppōnes accipiēdo accipe eas mediatas. Sꝫ qꝛ oꝫ sp deducere ad duas p̄mas imediatas, iō vt breuior ⁊ expeditior sit ꝯsideratio, assumam⁹ a p̄n° tales ppōnes, ⁊ sic maxime poterit manifestari ppositū. ¶ Scdo ibi. Expo. pͣ. Ult.

¶ Qui igit̄ p ea ꝯuertunt̄: qd sit aia: qd hō: vl̄ qͦuis aliꝺ̓ conant̄ ostdere: hi petūt id sine dubio qͦ initio q̄rūt: demōstrareqꝫ nitunt̄. Ut si qs censuerit id aiam esse. qd est sibi viuendi causa: atqꝫ hoc numeꝝ esse seip̄m mouenteꝫ. Is .n. necesse est postulet a deo aiam numeꝝ esse seipsum motu cientem: vt idem sit anima numerusqꝫ seipsum mouens.

¶ Qui quidē itaqꝫ p ꝯuersionē demōstrantes quid est aia: ⁊ quid est hō: aut aliꝺ̓ qlibꝫ coꝝ q̄ sunt: qͦ est ex principio petunt. Ut si aliquis diffiniat animā esse eandē eidē cām viuendi: hoc aūt numeꝝ seipsum mouentē: necesse est repetere si consegtur ꝙ v͛e est esse numeꝝ seip̄m mouētem sic sicut idem.

D Expo. pͣ. ¶ Proponit qͦ intēdit, ⁊ dic̄ ꝯcludēs ex p̄missis, ꝙ illi q volūt demrare p terminos ꝯuertibiles qͦdqdest alicui⁹ rei, puta [qd ē aia. vel qd est hō, vl̄ qͦcūqꝫ aliꝺ̓ hmōi.] necesse est ꝙ incidāt in hoc ꝙ petāt p̄nͫ. Et inducit exēplū de diffōne aie s̄m Platonē. Qꝛ .n. aia viuit, ⁊ ē corpi cā viuēdi, sequit ꝙ differat a corpe, p h̄ ꝙ corpus viuit pp aliam cām, aia v͛o viuit p seipsaꝫ. Ponebat aūt Plato ꝙ numer⁹ est sub̄a omniū reꝝ, eo ꝙ nō distinguebat inter vnū qͦ ꝯuertit̄ cum ente, qͦ significat sub̄am eius de quo dr̄. ⁊ vnū qͦ est p̄nͫ numeri, ⁊ ita seq̄bat̄ ꝙ aia sub̄alr̄ sit numerus, sicut ⁊ q̄libet alia res multa in se cōtinēs. Iteꝫ ponebat Plato ꝙ viuere sit qͦdam moueri. Duob⁹ .n. distinguit̄ viuū a non viuēte .s. sensu ⁊ motu, vt dr̄ in p̄ de aia, ⁊ ip̄m sentire siue cognoscere dicebat esse qͦdā moueri. Sic g͛ dicebat aiaꝫ eē numeꝝ seip̄ꝫ mouentē, dicebat ēt aiam esse id qͦ est sibi cā viuēdi. Si qs ergo velit pbare qd est aia, qꝛ .s. est id qͦ est sibi cā viuēdi, ⁊ assumat p medio ꝙ aia est numerus seip̄m mouēs, necesse est h̄ petere .s. ꝙ aia sit numerus seip̄m mouens ita .s. ꝙ hoc sit ideꝫ ip̄i aie, tanq̄ꝫ qͦdqdest eius. Alioqn non seq̄ret̄ ꝙ si aliqd est qͦdqdest ipsius numeri mouentis seipsum, ꝙ sit quodquidest ipsius aie. ¶ Tertio ibi. B Tex. cō. 19. Lec. 3. t. Expo. pͣ. Ult.

¶ Non enim si .a. qdē ipsuꝫ .b. .b. v͛o .c. ipsuꝫ sequat̄ .a. diffinitio erit ip̄i⁹ .c. sꝫ de ipso tm̄ vere dicet̄: vt pꝫ. Neqꝫ si rursus .a. rōne substātie cōpetit ⁊ de oi .b. p̄dicat̄ .a. ꝯtinuo diffinitio erit ip̄i⁹ .c. Quāq̄ꝫ .n. aialis esse: de hois esse dicit̄: oē .n. aial rōnis particeps substantia v͛e est aial particeps: q̄ est p̄ncipiū sentiēdi quēadmodū ⁊ ois homo est aial: nō tamē hoc dr̄ pacto: vt vnū sit. Si igit̄ qspiam non hoc pacto terminos sūpserit: nunq̄ꝫ .a. sane qditatē ipsius .c. sub̄amqꝫ esse concluserit. Sin autem hoc accepit mōꝛ̄ tuꝫ antea pfecto .b. ipsius .c. diffōnē sumpserit esse: q̄re nō de

mõstrabit. Sumit.n.id qđ initio querebat̃.
C Nõ n.ↄ̃ſeqt̃.a.ipſi.b.⁊ hoc ipſi.c.erit ipſi.c.
a.qđ qd erat eſſe:ſ; verꝫ erat dicere ꝙ erit ſo
lum:neq; ſi eſt a.qđ qdeſt:⁊ de.b.p̃dicat̃ oĩ.
Nã aĩalis eſſe p̃dicat̃ de hoĩs eſſe:ſicut ⁊ di
cimus oẽm hoĩem eſſe animal:ſ; nõ ſic ſicut
vnũ eſt eſſe. Siqdẽ igit̃ nõ ſic accipiat nõ ſyl
logiçat̃ ꝙ.a.ſit in.c.in eo qđ qd erat in ſuba.
Si vo ſic accipiat:tũc p̃us erat accipiẽs ꝙ in
c.eſt in eo qđ qd erat eſſe.b. Quare neq; de
mõſtratũ eſt. Qđ.n.erat in p̃ncipio accepit.

G C Probat ꝓpoſitũ.ſ.ꝙ talis ꝓbatio ↄ̃tineat petitionẽ p̃n
Expo. pᵉ. cipij:et dicit ꝙ nõ ſequit̃ ꝙ maior extremitas q̃ eſt.a.ſit
qđ qdeſt minoris extremitatꝭ qđ eſt.c.ex hoc ꝙ.a.ſequit̃
ad b.⁊.b.ſequit̃ ad.c.ſ; ſeqtur ſimplr̃ ꝙ.a.ſolũ ſit c. Et
ſi vlterius det̃ ꝙ ip̃m.a.ſit quodqdeſt alicuiꝰ,⁊ p̃dicet̃
vlr̃ de.b.nõ adhuc ſeqtur ꝙ.a.ſit qđ quideſt ipſius.c.ſ.
qđ qdeſt aĩalis,p̃dicari de hoc qđ eſt hoĩ eſſe.i.de eo qđ
2ᵉ. eſt quodqd eſt hominis. Sicut.n.verꝫ eſt,ꝙ aĩal vlr̃ p̃di
cat̃ de hoĩe,ita verũ eſt ꝙ diffinitio aĩalis vlr̃ p̃dicetur
de diffõne hominis.non tñ vt ſint oĩno vnũ ⁊ idẽ. Sic g̃
3ᵉ. p;,ꝙ ſi aliqs non ſic accipiat terminos,vt primũ ſit di
no vnũ ⁊ idem medio,⁊ mediũ vltimo,nõ poterit ſyllo
giçari ꝙ.a.quod eſt p̃mũ ſit quodqdeſt ipſi.c.qđ eſt vl
4ᵉ. timum ex eſſentia eius. Si vo accipiant̃ termini mõ pre
dicto,ſequit̃ ꝙ p̃uſq̃ ↄ̃cludat̃,accipiat̃ in p̃miſſis qđ
5ᵉ. qdeſt ipſius.c.ſ.ipſum.b.ex quo ſequitur ꝙ non ſit de
Ult. monſtratio,ſed petitio vel acceptio principij.

C Atq neq; p diuiſionis viam ſit rõcinatio:vt
in p̃oꝝ reſolutiuoꝝ diximꝰ libro. Nunq̃;.n.
in diuiſiõe ſit:vt cũ hec ſint:neceſſario illa ſe
quant̃:ſ; ſit p̃inde atq; cũ qſpiã inducit. Nõ
eñi demſat. Nã nõ interrogare ↄ̃cl'onẽ op;:
nec q; data eſt:nõ ipſa; eſſe op;:ſ; neceſſe eſt
ipſam eſſe cũ illa ſint:⁊ ſi hiſce q r̃ſidet nõ di
cit:nec aſſentit̃. Etenim ſi qſpiã hoc interro
gat pacto:homo aĩal ne an inaĩatũ eſt:dein
de accipit aĩal:nullã ꝓſus rõcinationẽ facit:
vt p;. Rurſus ſi omne aĩal greſſibile eſſe:aut
aq̃ticum dixerit.deinde greſſibile cepit:nul
lam rõcinationem fecit ꝑfecto:nec hominẽ
hoc eẽ totũ animal inquã greſſibile neceſſa
rio ex dictis emergit:ſ; hoc quoq; p̃inde vt
illa ſumit. Atq; nihil oĩno refert ſiue in mul
tis ſiue in paucis hoc pacto ſiat:ẽ.n.idẽ. Fit
igit̃ vt hiſce q hoc ꝓcedũt modo inutilis ſit
hic vſus:⁊ ad ea quoꝝ fieri ratiocinatio põt.
Tex. cō. 4. C At vo neq; p diuiſiõis viã eſt ſyllogiçare:
ſicut in reſolutiõe circa figuras dcm̃ eſt. Ne
quaq̃.n.neceſſe eſt illã rẽ eſſe:cũ hec ſint:ſ;
ſicẽ neq; inducẽs demſat. Nõ.n.op; ↄ̃cl'onẽ
interrogare:neq; in ↄ̃cedẽdo eſſe:ſ; neceſſe
eſt eſſe cũ ſint illa:⁊ ſi nõ dicat r̃ſidens:vt hõ
aĩal eſt aut inaĩatu;:poſtea accepit aĩal:non
ſyllogiçatũ ẽ. Item oẽ aĩal aut greſſibile:aut
aq̃tile:⁊ ſi accepit greſſibile:⁊ hoĩe; totũ aĩal
greſſibile:nõ neceſſe eſt ex dictis:ſ; accipit ⁊
hoc. Differt aũt nihil in m̃ltis aut in paucis
ſic dicere.idem enim eſt. Non ſyllogiſticus
qdem igitur vſus ſit ſic procedentibus:⁊ de
conuenientibus ſyllogiçari. LECTIO. IIII.

Postq̃ Ph̃s oſtendit ꝙ nõ põt demſari qđ A
qdeſt p terminos ↄ̃uertibiles. Hic oñdit ꝙ
nõ p̃t demõſtrari p viã diuiſiõis. Et circa h
duo facit. P̃rio oñdit ꝓpoſitũ. Scđo exclu
dit q̃;dã ſol'onẽ.ibi [Contingit ſoluẽ aũt.]
Circa p̃mũ duo facit. Primo oñdit ꝓpoſitũ p rõnẽ cõe;
oĩbus q̃ ſyllogiçari p̃nt. Scđo oñdit ꝓpoſitũ q̃;tũ ad ea H
q̃ ſunt ꝓpria ei qđ qdeſt.ibi [Quid.n.ꝓhibet ⁊c.] Dicit expo. p̃me.
g̃ p̃mo,ꝙ ſicut nõ p̃t demõſtrari quodqdeſt p terminos
ↄ̃uertibiles,ita ẽt nõ põt demſari p viã diuiſiõis,p quã
ẽt nihil ſyllogiſtice ꝓbat̃ ſicut dcm̃ eſt in reſol'one circa
figuras.i.in p̃ p̃oꝝ analeticoꝝ. Sicut.n.in poſteriorib' Capᵒ.
analeticis docet̃ reſol'o vſq; ad p̃nᵃ p̃ma,ita ẽt in priori
bus analeticis ſit reſol'o ad p̃ma q̃dã ſimplicia p̃tinẽtia
ad diſpõnẽ ſyllͥ in mõ ⁊ figura. Q; aũt p viã diuiſionis 2ᵉ.
nõ poſſit aliqd ſyllogiçari ꝓbat p hoc,ꝙ via diuiſionis
nõ ex neceſſitate ſeqtur ↄ̃cl'o exiſtĩbus p̃miſſis,qđ requi
rit̃ ad rõnem ſyllͥ. S; ita ſe h; in via diuiſionis,ſicut ⁊
via inductiõis. Ille.n.q inducit p ſingularia ad vl'e,nec
demonſtrat,neq; ſyllogiçat ex neceſſitate. Cu;.n.aliqd 3ᵉ.
ſyllogiſtice ꝓbat̃,non eſt neceſſariũ vlterius ꝙ vel inter
roget de ↄ̃cl'one,nec ꝙ r̃ſidens ei det ↄ̃cl'onẽ,ſ; neceſſe ẽ
ꝙ ↄ̃cl'o ſit vera p̃miſſis exiſtĩbus veris. Hoc aũt nõ acci
dit in via diuiſionis,ſicut manifeſtat p exẽpla. Procedit̃
enim via diuiſionis,cu; accepto aliquo cõi qđ p multa
diuidit̃,remoto vno ↄ̃cludit̃ alteꝝ. Puta ſi entium aliđ
eſt aĩal,⁊ aliđ ẽ inanimatũ,habito ꝙ homo nõ ſit inani
matum ↄ̃cludit̃ ꝙ ſit aĩal. S; iſta ↄ̃cluſio non ſeqtur,niſi
ſi r̃ſidens det ꝙ hõ vel ſit aĩal vel inanimatum. C Et eſt
attẽdendũ,ꝙ ſatis ↄ̃ueniẽter cõparauit diuiſionẽ indu
ctioni. Utrobiq;.n.op; ſupponere,ꝙ accepta ſint oĩa q̃
ↄ̃tinent̃ ſub aliquo cõmuni. Alioqn nec inducens pote
rit ex ſingularibus acceptis ↄ̃cludere vl'e,nec diuidens
ex remotione q̃runda; ptium poterit ↄ̃cludere aliã. P;
g̃ ꝙ inducẽs facta inductiõe ꝙ ſortes currat ⁊ Plato ⁊
Cicero,nõ põt ex neceſſitate ↄ̃cludere,ꝙ oĩs hõ currat,
niſi det̃ ſibi a r̃ſidente ꝙ nihil aliud ↄ̃tineat̃ ſub hoĩe,q̃
iſta q̃ inducta ſunt. Silr̃ ẽt nec diuidẽs ſi ꝓbauerit ꝙ h
coloratũ nõ ſit albũ nec pallidũ,nõ põt ex neceſſitate cõ
cludere ꝙ ſit nigrum,niſi det̃ ſibi a r̃ſidente,ꝙ nihil ali K
ud ↄ̃tineat̃ ſub colorato,niſi ea que aſſumpta ſunt in di
uiſione. Et q; inueſtigantibꝰ qd eſt hõ,op; accipe nõ ſo 4ᵉ.
lum genus qđ eſt aĩal,ſ; dĩam,vlteriꝰ in ſuo exẽplo ꝓ
cedit ꝙ ſi omne aĩal,aut greſſibile eſt,aut aq̃ticu;,⁊ ac
cipiat ꝙ hõ q non eſt aĩal qđ eſt aq̃ticu; ſit totũ h quod
eſt aĩal greſſibile,nõ ex neceſſitate ſequit̃ ex dictis,ſ; o;
ꝙ hoc ẽt ſupponat datũ ſibi a r̃ſidente.ſ.ꝙ aĩal ſufficien
ter diuidat̃ p greſſibile ⁊ aq̃ticum. Et q; q̃nq; p plures
diuiſiones ꝓcedit̃ ad accipiendũ qđ qdeſt alicuiꝰ rei,lõ
p̃miſſis duabꝰ diuiſionibꝰ in ſuo exẽplo,ſubdit ꝙ nihil 5ᵉ.
differt ꝙ ſic ꝓcedat̃ in multis,aut in paucis. Eadẽ eni;
eſt rõ in oĩbus. Et ſic vlterius ↄ̃cludit ꝙ ꝓcedentes per Ult.
viam diuiſionis,ẽt circa ea que ↄ̃tingit ſyllogiçari non
vtunt̃ ꝓbatione ſyllogiſtica. C Deinde cum dicit.

C Quid vo ꝓhibet vt illđ totũ ve qdẽ dicat̃
de hoĩe:nõ tñ qd eſt:neq; qditate; declaret.
C Quid.n.ꝓhibet hoc verꝫ qdem omne eſſe
de homine:non tamen qđ quideſt:neq;: qđ
quid erat eſſe oſtendens.

A Expo. l. ¶ Inducit duas rônes pprias ei qđ quidest. Quaꝝ pma est qꝛ nõ oẽ qđ vere p̄dicat̃ đ aliquo, p̄dicat̃ in eo qđ gd est, nec significat ẽentiã ei⁹. Si igit̃ dcẽ ꝙ p viã diuisio/nis sufficiẽter pbet̃, ꝙ totum hoc .s. aial gressibile ẽe p̄/dicet̃ de hoie, non tñ pp hoc erit pbatum ꝙ p̄dicetur de eo in eo quodgdest, vel ostendat quod gd erat esse .i. ꝙ demonstrat essentiã rei. ¶ Scđam rõnem ponit ibi.

¶ Quid insup obstat: vt aut addat̃ substan/tie gppiam: aut auferat̃: aut pretermittatur.

Vide in annot. ¶ Amplius gd prohibꝫ: aut apponere aligd: aut auferre: aut supegredi substãtiam. Hec igitur dimittuntur quidem.

B Expo. p̃. ¶ Que talis est. Essentia. n. cuiuslibet rei declarat̃ p ali/qua certa gbus nec addere opꝫ nec subtrahi. Nihil aũt pbibet gn ille q pcedit p viam diuisionis, aut apponat aligd supra ea q sufficiũt ad oñdendum quodgdest, aut auferat aligd eoꝝ q̄ ad hoc sunt necessaria, aut etiaꝫ ꝙ supgrediat̃ vel excellat essentiã rei, vtpote si sit cõius ꝙ̃ ipsa res, qđ sit dũ subtrahunt̃ dñe vltime gb⁹ ea q̄ sunt cõia ꝯbuntur. Vñ p diuisionẽ non pbat̃ sufficienter qđ gdest. Alr. Et h̃ est qđ ꝯcludit, ꝙ in via diuisiõis p̄termittũt̃ p̄dicte ꝯditiões, vt .s. id qđ ꝯcludit̃ p̄dicet̃ in eo quod/gdest, ꝛ ꝙ nec excedat nec excedat̃. ¶ Deide cũ dicit,

¶ Atqꝫ hec gdeꝫ eueniũt: sꝫ summã gspiã di/xerit vniuersa ea q̄ hoc ipso gd est p̄dicant̃. Et adhibita diligẽtia post primi diuisionem alteriusue postulationẽ. ipsius rursus postu/lare distributionẽ deiceps faciã. Atqꝫ adeo: vt nihil p̄termittat̃ qđ gdẽ est necessariuꝫ. si omne cadit in diuisionẽ: ꝛ nihil deest. Id v̊o est necessariuꝫ. Indiuiduũ enim id esse opꝫ.

¶ Cõtingit aũt soluere in accipiẽdo in eo qđ gdest oĩa: ꝛ gd est ꝯñter p diuisionẽ facere q̄ fiunt prius: ꝛ nihil relinq̃re. Hoc aũt necessa/rium est. Indiuiduum enim specie opꝫ esse.

C Expo. p̃. ¶ Excludit quãdã soĺonem. Et pmo ꝓponit eam. Scđo cludit ipsam. ibi [Sꝫ syll's tñ ꝛc.] Dicit g̊ pmo, ꝙ ꝯtin/git soluere ea q̄ obiecta sunt, ex eo ꝙ aliqs dicat ꝙ diui/dẽdo accipiat oĩa q̄ p̄dicant̃ in eo quod gd, ꝛ ita p ꝯñti aꝫ ad diuisionem faciat id quod p̄ intẽdit̃, vt .s. ꝯstituat diffõneꝫ significantẽ qđgdest, ꝛ nihil relinq̃t eoꝝ q̄ req/2ᵒ. runt̃ ad diffiniendũ. Et si hec duo faciat .s. ꝙ oĩa q̄ acci/pit p diuisionẽ p̄dicent̃ in eo quod quid. ꝛ oĩa hmõi ca/dant in diuisione, ita ꝙ nihil desit: necessariũ est id qđ ẽ Alr. inuentũ sit qđquidest. Et hmõi necessitatis rõ est: qꝛ acce/ptis oĩb⁹ q̄ p̄dicant̃ in eo qđ quid, nullo derelicto: iam id quod inuẽtũ est, opꝫ esse quoddã indiuiduũ .s. indiuidu/aꝫ rõnẽ talis rei, ita .s. ꝙ nõ indigeat vlteriori diuisione ad hoc ꝙ appropriet̃ huic rei. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At q̄ꝫq̄ꝫ id fieri põt: nulla tñ h̃ pacto vnq̄ꝫ efficit̃ rõcinatio. Sꝫ si noscere diuisio facit: alio quodã id facit mõ. Atqꝫ hoc gdẽ nõ est absurdum. Neqꝫ. n. is q vtit̃ inductione for/tasse demr̃at. Notũ tñ aligd facit: rõcinatio/nẽ aũt nõ dicit: q diffinitionẽ ex diuisione di/cit. Nã vt in ꝯclonib⁹ q̄ sine medijs inferun/tur: si gspiã dixerit hoc necesse est esse cũ ista sint: fit vt interroget̃ pp gd: sic ꝛ in diffõni/bus cũ p diuisionẽ inuestigant̃ fieri põt. Nã cũ hec ꝯficit̃ diffinitio hois: aial mortale pe/des hñs bipes ac alis vacãs. Cur hoc in vna quaqꝫ ptiũ additiõe nimiꝝ interrogatio fie/ri põt. Dicet. n. atqꝫ oñdet p diuisionem: vt putat: oẽ aial aut imortale esse: aut mortale. Talis aũt oĩo tota nõ p rõcinationẽ esse oñ/dit̃. Quare ẽt si definitio p diuisionẽ demõ/straret̃: nunq̄ꝫ tñ per rõcinationeꝫ ꝯficitur.

¶ Sꝫ syll's tñ nõ iest: ꝛ si vere alio mõ cogno/scet̃ facit. Et h̃ qdẽ nõ est incõueniẽs. Neqꝫ eñi inducẽs fortasse demõstrat: sꝫ tñ manife/stat aligd: syll'm aũt nõ dicit: ex diuisione di/cens diffõnem. Sicut. n. in ꝯclonibus que Vide in annot. sine medijs sunt: si aliqs dicat qm̃ his existi/bus necesse est hoc eẽ: ꝯtingit interrogare p/pter gd: sic ꝛ in diuisiuis terminis gd est hõ aial mortale bipes hñs pedes sine pẽnis: p/pter gd s̃ꝫ vnamquãqꝫ appositionẽ. Dicet eñi ꝛ mõstrabit diuisionẽ sicut opinat̃ ꝙ oẽ aial aut mortale: aut imortale sit. Hmõi au/tẽ rõ nõ oĩs est diffinitio. Quare q̄ꝫuis diui/sione demonstrauerit: sꝫ diffõ non syll's fit.

¶ Excludit p̄dictã soĺonẽ ꝛ dicit ꝙ q̄ꝫuis necesse sit p̄di/ctis existib⁹ aligd indiuiduum fieri, sicut expositũ est, tñ D Expo. p̃. p̄dicta via nõ est syllogistica. q̄ꝫuis cognoscẽ faciat qđ/gdest p aliũ modũ, ꝛ h̃ nõ est incõueniẽs .s. ꝙ aligd alio 2ᵒ. mõ manifestet̃ q̄ꝫ p syll'm. Ille. n. qui vtit̃ inductiõe non pbat syllogistice, sed tñ aliquid manifestat. Oꝫ aũt ille 3ᵒ. qui p diuisionẽ ad diffõnẽ puenit nõ faciat syll'm, oñdit p quoddam sile. Si. n. inducat̃ ꝯclo ex maiori ꝓpõne, 4ᵒ. subtracta media, ꝛ cõcludens dicat, ꝙ necesse est sequi ex premissis, poterit interrogare r̃ndens, pp quid sit ne/cessariũ, quod nõ accidit in syllogistica pbatione. Unde talis modus argumẽtandi nõ est syllogisticus. Ita etiã in terminis diuisiuis non fit syllogismus, qꝛ semp restat interrogatio pp quid. Puta si aliquis volens notificare quid est hõ, accipiat p viaꝫ diuisionis ꝙ hõ est aial mor/E tale bipes, vel habens pedes sine pennis, ad quãlibet oppositionem predictoꝝ poterit conuenienter queri p/pter quid sit necesse. Ille enim q ad manifestandum qđ 5ᵒ quidest conatur, non solum dicet, sed etiam probabit p diuisionem s̃m ꝙ ipse opinat̃ ꝙ omne quod est, sit mor/tale aut immortale. Et quãuis detur ꝙ per hãc diuisio/nem possit demõstrare propositum, tamen non est neces/se ꝙ ratio sic conclusa sit diffinitio, qꝛ forte ea ex quibus constat ratio talis, non predicantur in eo quodquidest, vel excedũt substantiam diffiniti. Sed ꝛ si contingat ꝙ Alr. talis ratio sit diffinitio, non tamen per syllogismum p/batur ꝙ diffinitio sit, vt ex supra dictis patet.

¶ Sꝫ ne fieri põt: vt ipsum gd est accõmoda/tuꝫ substãtie demonstraret̃: ex suppõne tñ: hoc pacto: vt accipiat̃ id gdem ꝓpriũ qđ ex hisce ꝯstat: que hoc ipso quid est predicant̃: diffinitiõem esse: hec aũt sola dicto predica/ri modo: totũqꝫ qđ ex hisce constat ꝓprium esse. Id est enim illius nimirum ratio.

¶ Sꝫ vtruꝫ sit demr̃are qđgdest s̃m substan/T. com. 5. Vide in annot. tiam ex cõditione accipiente qđ gd erat eẽ:

qḋ est ex his q̄ sunt in eo qḋqdest proprijs. Hec autē in qḋqdest sola: ꝛ ꝓpriū est omne. Hoc enim est esse illi. LECTIO. V.

POstq̄ Phs ondit, ꝙ nō pōt demrari qḋqd est nec ꝑ ꝯuertibiles terminos nec ꝑ viā diuisiōis, hic ondit vlteri⁹ ꝙ nō pōt qḋqdest demrari. accipiēdo id qḋ reqrit ad qḋqd est. Et circa hoc duo facit. Pmo ondit ꝓpositū. Scḋo ꝯcludit ex oib⁹ p̄dictis, ꝙ nullo mō qḋqdest demrari possit. ibi [Qualr igit diffinitiō ꝛc.] Circa primū duo facit. Primo inducit rōnes ꝓprias ad ꝓpositū. Scḋo inducit q̄ndā rōnē cōez ad id qḋ nunc dr, ꝛ ad id qḋ supra dcm̄ est. ibi [Ad vtrosq3 aūt ꝛc.] Circa pmū duo facit. Primo ondit ꝙ nō pōt demōstrari qḋqdest ꝑ hoc ꝙ accipiat id qḋ ptinet ad rōnē ei⁹ qḋqdest. Scḋo ondit, ꝙ nō pōt dmrari qḋqdest hmōi rei, ex hoc ꝙ accipit qḋqdest alteri⁹ rei. ibi [Ex suppōne aūt ꝛc.] Circa
F p̄m duo facit. Primo mouet qōnē. Scḋo argumētat ad
Expo. pe. ꝓpositū. ibi [Aut itez accipit ꝛc.] Querit ḡ p̄, vtꝝ cōtingat demōstrare qd sit aliqd s3 suā sub̄am, ex tali suppōne, ꝑ quā accipiat qḋ qd erat eē alicui⁹ rei, ex illis cōditiōib⁹ q̄ sunt ꝓprie ei qḋquidest. Puta si aliqs ꝓbet ꝙ aīal gressibile bipes sit qḋquidest hoīs accipiens ꝑ me
S. dio ꝙ hec rō ꝯuertat cū hoīe ꝛ ꝯstat ex gn̄e ꝛ dr̄ia. Hec aūt sola requirunt, ad qḋquidest, totū h̄ qḋ dcm̄ est est ꝓ
Alt. priuz ei qḋquidest, qꝛ est eē illi. s. ei qḋqdest, q̄si dicat, ꝙ hoc qḋ est esse rōnē ꝯuertibilē ex gn̄e ꝛ differentijs constantē, est oino idez ei quodqdest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ An ꝛ hic rursus sumit diffinitio. Necesse est enim per medium ipsum ostendere.

¶ An itez accipit qḋ quid erat esse ꝛ in hoc. Necesse est enim per medinm monstrare.

G ¶ Obijcit ad p̄dictam qōnē duab⁹ rōnib⁹, ondens ꝙ nō
ex po. pe. pōt qḋqdest p̄dicto mō demrari. Quaꝝ pma est, qꝛ sicut p̄missi modi demōstrandi deficiūt in hoc ꝙ accipiūt id qḋ q̄rit, ita est in ꝓposito. Accipit. n. ꝛ in mō ꝓbationis qḋ qd erat esse, puta dū accipit ꝙ ois rō ꝯuertibilis cōstans ex genere ꝛ dr̄ntijs significat qḋquidest, ꝛ ita incō
Alt. ueniens est ꝓbatio. Necesse est. n. id ad qḋ demratio inducit nō supponere q̄si mediū, sed potius per aliud medium demonstrare. ¶ Scḋam rōnem ponit ibi.

¶ Preterea queadmodū nec in rōcinatione sumit qd est rōcinari: semp. n. tota vel ps est ꝓpositio ex qb⁹ rōciatio ꝯstat: sic neq3 diffōnē oz in rōcinatione inesse: s3 seorsum a ꝓpōnib⁹ esse. Atq3 vt si qs ambigat: si rōcinatio sit ꝯfecta: nec ne: obuiādu3 est asserendo rōcinationē esse extructā: id enim rōcinatio: sic ꝛ ad eū q dicit nō diffōnē esse ꝯclusam: asserendū est diffōnē esse ꝯclusam. Id enim nobis supponebat esse rō diffōne. Quare necesse est ꝛ sine rōcinatiōis: ꝛ sine diffōnis ratione: aliqd per rōcinatione3 conclusu3 esse.

¶ Ampli⁹ sicut in syllō neq3 accipit qḋqdest syllogiçare: sp enim totū: aut pars ē ex qbus est sylls: sic neq3 qḋ qd erat esse oz esse in syllogismo: s3 seorsu3 hoc appositis esse: ꝛ ad dubitātē: syllogiçatū est: aut nō: est h̄ ꝯdicē: qm̄ hic erat sylls: ꝛ adhuc ꝙ neq3 qd erat eē syllogiçatū est: qm̄ vtiq3 est: h̄. n. positū ē nobis qḋ qd erat eē. Quare nece est sine eo qḋqd est sylls: aut qḋ qd erat eē syllogiçare aliqd. A

¶ Que sumit ex silitudine syllogismi. Cū. n. aliqs syllo- H
giçat, nō oz ꝙ accipiat diffōnē sylli ad syllogiçandū, qꝛ Expo. p.
ea ex qb⁹ ꝓcedit sylls hoc mō se habēt, ꝙ semꝑ quodlibet eoꝝ est aut tota ꝓpositio. i. vlis seu maior, aut est ps. i. pticularis seu minor q̄ sumit sub maiori. Et ita diffō sylli nō est aliqd eoꝝ ex qb⁹ ꝓcedit sylls. Et silr si aliqs vellit syllogiçare quod qd erat eē alicui⁹ rei, nō oz ꝙ accipiat qd sit qḋ qd erat esse, s3 oz hoc seorsum haberi in mente, ꝓter ea q̄ ponunt in diffōne vel syllō. Hmōi. n. rōnes sylli ꝛ diffōnes se hn̄t in diffiniēdo ꝛ syllogiçando, sicut regule artis ad q̄s oz aspicere artifex in operādo. Artifex. n. qui facit cultellū, non facit opando regulam s̄m quā opat, s3 s̄m regulā quā hēt in mente examinat an cultellus bn̄ sit fcūs. Et ita ēt ille qui syllogiçat nō ac-
I cipit rōnem sylli in syllogiçādo, s3 examinat syllm fcm̄, an sit bonus. Un̄ si aliqs dubitet de syllogismo facto an sit syllogiçatū vel nō poterit syllogiçans obuiare, ostendendo ꝙ sylls sit tale aliquid. Silr ēt ei qui intendit syllogiçare qḋ quid erat esse, ꝯuenit vt habeat seorsum in mente rōnem eius quod quid erat eē, vt si aliquis dicat ꝙ nō est syllogiçatū qḋ qd erat esse, ipe dicat ꝙ imo, qꝛ tale aliqd ponit quod quid erat esse. Sic ergo p3, ꝙ syl Alt.
logiçans quod quid erat esse, non debet sumere quid est syllogismus, neq3 quid est quod quid erat esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At. n. neq3 sic bene sese hēbit ipsius qd est ꝓbatio: si ex suppōne ēt qspiam ipm ondat hoc pacto: si rō mali est diuisibile esse: qbus aūt est ꝯriū: eoꝝ ꝛ rō ꝯtraria est rōni cōtrarij atq3 bonū est malo ꝯtrariū: ꝛ indiuisibile diuisibili: rō boni nimirum est indiuisibile esse.

¶ Et si ex suppōne alia demōstret: vt si malo T. com. 6.
inest diuisibile esse: in ꝯrio aūt ꝯtrarij esse in Vide in
qb⁹ est ꝯrium: bonū aūt ꝯtrario malo: ꝛ indi annot.
uisibile diuisibili: ē itaq3 bonū eē idiuisibile.

¶ Ostendit ꝙ nō pōt demrari qḋqdest vnius rei ex quod K
quidest alterius rei. Et circa hoc duo facit. Primo ꝓponit qḋ intendit. Scḋo ꝓbat ꝓpositū. ibi [Etenim hic ac-
cipiens ꝛc.] Dicit ergo pmo, ꝙ ēt non ꝓbat quodquid expo. t.
est. si aliquis velit hoc ꝓbare ex suppōne quodqdest alteri⁹ rei. Puta si aliquis sic ꝓcedat accipiēs ꝙ idē sit eē diuisibili ꝛ malo. i. ꝙ diuisio sit quodquidest mali, ꝛ vlteri⁹ argumētet sic. In oib⁹ q̄ hn̄t ꝯriū, ꝯrij est ꝯrium quodquidest, s3 bono est ꝯrium malū, ꝛ indiuisibile est ꝯriu3 diuisibili, sequitur ergo ꝙ indiuisibile sit quodqd
ipsius boni. Et sumunt ista exēpla s̄m Platonē, qui po Pla. pō. de rō
suit ꝙ eadē est rō vni⁹ ꝛ boni. Uidem⁹. n. ꝙ vnūquodq3 ne vni⁹ ꝛ boni
appetit vnitatē sicut ꝓpriū bonū, vnu3 aūt est idē quod indiuisibile, ꝛ sic ꝑ oppositū sequit ꝙ malū sit idē quod diuisibile. Unū. n. refugit diuisionem sui, qꝛ ꝑ hoc tēdit ad diminutum ꝛ imperfectum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et hic. n. accipiens diffinitionem: ostendit.

¶ Eteni h̄ accipiens qḋ qd erat esse demrat.

¶ Probat ꝓpositū. s. ꝙ non possit demonstrari quodqd L
est. Et hoc duabus rōnibus, quaꝝ pma est, qꝛ ēt in hoc expo. t.
mō ꝓbatiōis demrat aliquis. accipiēdo quod quid erat esse, ꝛ ita accipit qḋ opz ꝓbare. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sumit aūt diffōnē ad ondendā diffōne3. At sit aliqd aliḋ. Et in demrationib⁹ enim:

aliquid de alio dici sumit. Non tamen ipsum neqz id cuius est eadē rō atqz conuertitur.

Vide in annot. ¶ Accipe aūt ad demōstrationē qd qd erat esse alterū tm̄ fit. Et in dēmōstratiōib⁹ est: qm̄ est h̄ d̄ h̄: sz nō ipsū: neqz cui⁹ eadē ipa rō. Et ꝯuertit̄.

A Expo. p^a. ¶ Et dicit, ꝙ nō solū est icōueniēs ꝙ accipiat qd qd erat esse ad demōstrandum, sz ⁊ alterū incōueniēs fit ꝙ accipit̄ qd quid erat ad demōstrandum quod qd erat esse, q: ēt in
1^a. demōstratōib⁹ in qb⁹ ꝓbat̄ hoc de hoc, puta passio de subiecto, accipit̄ ꝓ medio qd qd erat eē, nō tm̄ qd qd erat eē qd accipit̄ est ipm̄ vz qd oz ꝯcludi, vel aliquod qd hēat eandem rōnē ⁊ ꝯuertat̄. Eandē aūt rōnē hz ꝙ bonū sit
Ult^a. indiuisibile, ⁊ malū diuisibile, ⁊ hec duo ꝯuertūt̄, q: posito vno ponit̄ alterū, ⁊ ecōuerso. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ad vtrosqz aūt: quoꝝ alter diuisiōe: alter tali rōcinatiōe ostēdit eadē ē dubitatio: cur hō simul aial bipes gressibile: sz nō aial seorsū: ⁊ bipes erit seorsum. Nulla nāqz necessitas cogit: vt ex ijs que sumunt̄ vnū efficiat̄ qd predicet̄: sed erit forsitan perinde atqz idem homo ⁊ musicus est ⁊ grammaticus.

¶ Ad vtrosqz aūt ⁊ sz diuisionē demōstantes: ⁊ ad sic syllm̄ ē eadē oppositio: pp qd est hō aial ⁊ bipes gressibile: sz nō aial: ⁊ bipes. Ex acceptis.n. neqz vna nec̄itas ē vnū fieri qd p̄dicat̄: sz vtiqz idē erit hō: ⁊ grāmatic⁹: ⁊ music⁹.

B Expo. p^a. ¶ Inducit rōnē cōem ꝯ eū qui demōstrat ex suppōne ⁊ diuisione, ⁊ dicit ꝙ eadē oppositio hz locū ꝯ vtrosqz. s. ꝯ eum qui vult demōstrare quodqdest ꝑ diuisionē, ⁊ ꝯ eū q vtit̄ suppōne qdqdest in syllo. Manifestū est.n. ꝙ diffō significat vnū aliqd, vñ ea q̄ ponunt̄ in diffōne, ad significādū vnitatē debēt poni absqz copula, vt dicat̄ ꝙ hō ē aial
Ult. gressibile bipes, nō aūt oz dici ꝙ hō sit aial ⁊ bipes. Vñ si aliqs vult ꝓbare quodqdest, opz ꝙ ꝓbet q̄ assumunt̄ fieri vnū. Sz nō est necessariū s̄m p̄dictas vias diuisionis ⁊ suppōnis, ꝙ ex his q̄ accipiunt̄ ad diffiniēdū fiat vnum p̄dicatū, sz poterit eē ꝙ sint multa, puta si dicat̄ ꝙ est grammaticus ⁊ musicus. Videt̄ ergo, ꝙ s̄m vias predictas non probet̄ qdquidest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec cum ita sint: quonā pacto is q diffinit subam: ⁊ ipsum qd est ostēdet rei differende. Neqz.n. vt is qd demōstrat ex hisce que cōcedunt̄ notū faciet ipsū: vt cum illa sint necessario aliqd aliud sit: (hec.n. est demōstratio) neqz ēt vt his q p singula nota iducit vniuersa. ex eo sic se habere: q: nihil singuloꝝ sese aliter hz. Non eniz qd est: sz esse: aut non esse ostendit. Quis igitur alius modus restat. Non enim sensu vel digito demōstrabitur.

¶ Quali igitur diffiniēs demōstrabit substantiam: aut qdqdest: Neqz.n. sicut demonstrās ex certis esse: manifestū faciet qd necesse est: cū sint illa alterū esse aliqd. (demōstratio enim hec est) neqz demōstrabit sicut inducens p singularia cuz manifesta sint: qm̄ oē sic cui nihil aliter est. Nō.n. qd est demōstrat: sz qm̄ est: aut nō est. Quis igitur est modus relictus. Nō enim monstrabit sensu: aut digito.

¶ Cōcludit ex p̄missis ꝙ nullo mō pōt ꝓbari quodquid C
est, ⁊ dicit. Si igit̄ neqz ꝑ terminos cōuertibiles, neqz ꝑ Expo. p^a.
diuisionē, neqz ꝑ suppōnē demōstrat̄ quodqdest, quo mō, igit̄ diffiniēs poterit demōstrare subaz rei, vel qdquidest.
Iā.n. ex p̄missis pz ꝙ nō ꝓbat, sicut manifestū faciēs ex 2^a.
his q̄ sunt ꝑ se nota ꝙ necesse sit alterū aliquid sequi ꝑ ea q̄ dicta sunt, ꝙ requirit̄ ad demōstrationē. Relinquit̄ aūt p̄ter tres modos q̄rtus modus, qui est ꝑ inductionem. Sz nec ꝯtingit ꝓbare qdquidest ꝑ singularia manifesta .s. ꝙ aliquid p̄dicet̄ de oib⁹, ⁊ non sit aliquid coꝝ ꝙ aliter se hēat, q: sic iducēdo nō demōstrabit qdquidest, sz demōstrabit aliquid eē vel non esse, puta ꝙ ois hō est aial vel nullus hō est lapis. Nullus aūt alius modus relinquit̄ 3^a.
ad demōstrandū qdquidest, nisi forte modus demōstratiōis Ult.
qui est ad sensuz, sicut cū demōstrat̄ digito. Manifestū D
est aūt ꝙ hic modus nō pōt competere in ꝓposito, q: qd T. com. 9.
quidest nō est obiectū sensus, sz intellect⁹, vt di in 3° de Lec. 8. 1.
aia. Relinquit̄ ḡ ꝙ nullo mō possit demōstrari qdquidest. expo. 2.

¶ Preterea quonā pacto ipm̄ qd est ostēdet. Necesse est.n. eū q scit qd est hō: aut aliud qduis: ⁊ esse etiā scire. Id enim qd non est in ratione: nemo scit vnq̄ qd est: sz qd naz oratio vel nomē significat: cum dico hippocentaurus bene percipimus: fieri v̊o nequit: vt sciamus quid hippocentaurus est.

¶ Amplius aūt quo mō mōstrabit qdqdest. Tex. co. 7.
Necesse est.n. qdqdest hō aut aliqd quomodolibet scire qa est. Qd.n. nō est: nullus scit qd est: sz qd significat diffinitio qdez: aut nomen: cuz dico tragelaphus: qd aūt est tragelaphus impossibile est scire. LECTIO. VI.

POstq̄ Phs ostendit ꝙ non ꝯtingit demonstrare quodquidest, inducendo ꝑ singulos modos quib⁹ aliquid demonstrari pōt, hic ostēdit ꝓpositum ꝑ rōnes cōes. Et circa hoc tria facit. Primo p̄mittit qddā, quod ē necessarium ad propositum ostendendum. Scdo ostendit propositum. ibi [At vero si demonstrabit quodquid est.] Tertio epilogat q̄ dicta sunt. ibi [Ex his igit̄ neqz diffō ⁊c.] Dicit ḡ p̄mo, ꝙ nō videt̄ esse possibilis aliqs E
modus, quo aliquis demōstret qdquidest esse hois, ⁊ hoc Expo. p^a.
ideo, q: necesse est, ꝙ quicūqz scit quodquidest eē hois 1^a.
vel cuiuscūqz rei, ꝙ sciat rē illā esse. Q: n. nō entis nō est
aliq̄ quiditas vł eēntia, de eo qd nō est nullus pōt scire Ult.
quodquidest, sz pōt scire significationē nois vel rōnē ex plurib⁹ noibus cōpositā, sicut pōt aliquis scire quid significat hoc nomē tragelaphus vel hircoceruus quod idē est, q: significat quoddā aial cōpositū ex hirco ⁊ ceruo, sed impossibile est sciri quodquidest hircocerui, q: nihil est tale in reꝝ natura. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At v̊o si qd est ostēderit: ⁊ esse quoqz ostēdet. Et quonā mō ratione eadem ostēdet. Nam vnum qddā diffinitio ipsa declarat: ⁊ demōstratio ēt vnum. Quid autē est homo: ⁊ hominem esse: diuersa sane: nō eadem sunt.

¶ At v̊o si demōstrabit qd est: ⁊ q: est. Et q̄liter eadem rōne mōstrabit? Diffinitio.n. quoqz vnū aliqd manifestat: ⁊ demōstratio. Id aūt qdqdest homo: ⁊ esse hominem aliud est.

¶ Ex eo qd' pmissum est, pcedit ad ppositu ostendendu. Circa hoc duo fac. Primo ostendit q non pot ostendi quodquidest demonstratione. Scdo q no pot ostendi diffone. ibi [Si igitur is qui diffiniens demonstrat. [Circa primum ponit tres rones quarum prima
F
Expo. 3e. talis est. Sicut diffo inducit ad manifestandu aliqd unu inquantu. s. ex ptib' diffonis fit unu p se, et no p accns, ita et opz q demonstratio q utit diffone tanq medio, unu aliqd demonstret. Oz. n. pclone esse medio pportionata. Et
2e. ita pz, q p una et eade demonstratione no pnt diuersa demonstrari [sz aliud est quodquidest ho et esse hois. [In solo. n. primo essendi pn' qd est essentialr ens, ipsum esse et qditas ei' est unum et ide, in omnibus aut alijs que sunt entia per
Prime elici. participatione, opz q sit aliud esse et qditas entis. Non est ergo possibile q eadem demonstratione demonstret aliquis qd est, et q est. ¶ Scdam rationem ponit ibi.

¶ Deinde et dicimus oe quoduis (nisi sit substantia) necessario p demonstratione esse ostendi. Esse vo rei nullius est (vt pz) substantia. Id. n. qd e no e gen'. Demonstratio igit id est: quo quippia ondit esse: qd de etia nuc ipe scie faciunt. Geometra naqz qd significat quidem triangulus sumpsit: esse aut ipm demonstrat. Quo mo igit ostedet ipse diffiniens qd e triagulus? Scies g qspia diffone qppiam qd est: si sit illd nesciet. At nunq fieri potest.

Vide in annot. ¶ Postea et per demonstratione dico necessarium esse oe demonstrare q est: nisi suba sit. Esse aute nulla suba e. Non. n. est genus qd est. Demostratio vtiqz erit qd est: quo vere et nuc faciut scie. Quid enim significat triagulus accipit geometra: q aut est: demonstrat. Quid igit monstrabit diffiniens. Quid est no: q est: vt triagulu. Scies itaqz aliqs diffone qd qd est: si est non sciet. Sed impossibile est.

G ¶ Que talis est. Scdm coe sapientuz dem, necessariu est
Expo 4e. q oe. i. pmu totu qd p demonstratione demostrat sit ipsum q est, nisi forte aliqs dicat q hoc ipsuz q est sit substan
2e. tia alicuius rei. Hoc aut est impole. Hoc. n. ipm qd e ee, non est suba vel essentia alicuius rei in gne existentis.
3e. Aliogn oporteret q hoc qd dico ens. esset genus, q genus est qd pdicat de aliquo in eo qd qd. Ens aut no est
Tex. co. 10. gen', vt pbat 3o metaphy. Et ppter hoc et, deus qui est
Lec. 8. t. sub esse no est in genere. Si aut q est esset suba alicuius
expo. 10. rei, simul cu aliqs ondëret q est, ondëret qd est. et ita no
4e totum qd demonstratio demostrat esset q est. Illud aut est falsuz. Ergo pz q demostratio solu demostrat q est. Demostrat. n. enutiatione aliqua q significat esse et non
H esse. Et hoc et apparet in pcessu sciaz. Geometra enim
5e accipit qd significat hoc nome triagul' et demonstrat q sit, puta cu demonstrat, sup linea recta data ptingit triangulum equilatez ptituere. Si igit aliqs demonstraret
6e. solum qd est triagulus, preter morem demostrationuz,
7e. qbus vtuntur sciétie, non demonstraret hoc totu qd est triagulum esse, sz demonstraret solu hoc qd dico triagulum. Sicut enim ppter hoc q esse non est substatia rei, ille qui demonstrat esse hoc solu demostrat, ita si aliquis
8e demonstraret qd est, hoc solu demonstraret. Seqret igit q aliqs sciens per diffonem quid est, nesciret an est, qd est
Ult. impole, vt ex predictis pz. ¶ Tertia ronem ponit ibi.

¶ Ps aut per ipsos et diffinitionu: que nuc assignant modos: eos q diffiniut no ondere esse. Nas et si est medio qd equalet: tn cur e ist ipm diffinitu: et pp qd hoc circulus est queret. Poterit enim illd dicere qspiam diffone oricalci et esse. Neqz. n. id esse posse qd diffinit ipse diffones insup faciut manifestu. Neqz illud et no aliud esse cuius inqunt diffones esse: sed propter quid semper dicere licet.

¶ Manifestu aut est bm nuc modos terminoz: q no demonstrant diffinietes q est. Si. n. est ex medio aliqd eqle: sz pp qd est qd diffinit: et ppter qd est circulus. Esset enis vtiqz et montis enei dicere ipsam. Neqz. n. q possibile sit ee qd di cu assignant termini: neqz quod illud est cuius dicunt esse diffinitione: sed semper licet dicere propter quid. Vide in annot.

¶ Per exepla pcreta diffonu manifestat ide, qd in pcedenti rone est pclusum. s. q mostrans qd est. no mostrat. I
q est. Un dicit, manifestu esse no solu bm pdicta, sz et bz modos terminoz, id est diffonuz, q nuc sunt in vsu, q il Expo. 5e.
li q diffiniut, no manifestat q e, puta q diffinit circuluz, 2.
dices q e aliqd ex cui' medio linee ad circuferentia ducte sunt eqles, adhuc restat qd pp qd oporteat poni esse id qd diffinit, puta pp qd oporteat poni q sit circulus q pdicto modo diffinit. Conuenit. n. aliqua silem ronem 3.
dicere motis enei, puta q est corpus eneu in altu et vsqz quaqz diffusum, et tamen adhuc restat querere an sit aliquid tale in rez na. Et hoc io q termini. i. rones diffini/ Ult.
tiue non declarant q illud de quo assignant, aut sit, aut possibile sit esse, sz semp assignata tali rone, licet queret si oporteat tale aliqd esse. Sic igit pz q impole est q simul demonstretur qd est, et q est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igit is qui diffinit: aut qd est ondit: aut qd ipsum nomen significat. Si diffinitio nullo pacto est ipsius quid est: erit ipsa profecto ratio idem qd nomen significans.

¶ Si ergo diffiniens demonstrat: aut qd est: aut qd significet nomen: sz non est vllo modo eius quodquidest: erit vtiqz diffinitio et ratio nominis idem significans.

¶ Ondit q no potest ostedi quodquidest diffone ducendo K
ad incouenies, vn pmo pponit, scdo ostedit qd ex hoc expo. 6.
sequat. ibi [Sz inconueniens et. [Dicit ergo pmo, q cuz ille q diffinit possit ondere vel qd est, vel tm quid significat nome, no pp hoc oportebit q diffinitio sit manifestatiua ipsius quodquidest, qd pprie ptinet ad diffonem. aliogn sequet q diffo significas quodquidest nihil sit aliud q ro significas ide qd nomen, nec enim sup tale ronem addit aliquid diffinitio, nisi q significat essentia alicui' rei, vn si no sit aliqua res cuius essentia diffinitio significet, nihil differt diffinitio a ratione exponente significationem alicuius nominis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At hoc absurdum est sane. Primo naqz et non substantiaru: et eoruz que non sunt in ratione rerum erit vtiqz diffinitio. Nam et ea que non sunt significare nomine licet.

¶ Sz inconueniens est. Primuz qdem et no substantiaru vtiqz esset: et eorum que non sunt. Significare enim est etiam que non sunt.

A Expo.pᵉ. ¶ Ostēdit incōueniens esse q̄ diffinitio nihil aliud sit q̄ȝ ratio exponēs noīs significationē. Et hoc tribus rōnib⁹. Quaꝝ pᵐa est, q̄ ꝯtingit ēt ea q̄ nec sunt subaꝫ, nec sunt Vlt. vl̄r entia, aliquo noīe significare. Q̄ōlibet aūt nomen p aliquā interpretationē exponi pōt, Si ergo nihil aliud esset diffinitio q̄ȝ ratio interpretatiua nominis, sequeret̄ q̄ diffō esset non subaꝝ ꝛ totalr̄ non entiū, q̄ḋ pȝ esse falsum. Ostensum est enim in 7ᵒ metaphysice, q̄ diffinitio principalr̄ quidem est subē, alioꝝ autem inquantum se habent ad substantiam. ¶ Scḋam rōnem ponit ibi.

2ᵉ. Tex. cō.14. Tex.3ᵒ.1. expo. vlt. Tex.4.t. expo. pᵐe.

¶ Deinde oēs orōnes diffōnes erūt sine discrimine vllo. Fieri nāq̄ȝ pōt: vt cuiuis orōni nomē ponat̄. Quare diffōnibus disserem⁹ oēs atq̄ȝ loquemur. Et ilias ipsa diffō erit.

¶ Ampli⁹ diffōnes oēs rōnes eēnt. Esset.n. vtiq̄ȝ nomē ponere cuilibȝ rōni. Quare oēs terminos vtiq̄ȝ disputarem⁹: ꝛ ilias diffō sit.

B ¶ Que talis est. Cuilibȝ rōni.i. orationi aliq̄d significāti est imponere aliq̄ḋ nomē, q̄ḋ est ei corr̄ndens q̄ḋ per illaȝ rōnē manifestat̄. Si ergo nihil aliud est diffō q̄ȝ ratio interpretatiua noīs, seq̄tur q̄ oēs rōnes essent diffinitiones, ꝛ ita sequet̄ cū disputamus vel colloqmur adinuicem q̄ ipse disputationes vel collocutiōes nostre sint q̄dam diffones, ꝛ silr̄ sequet̄ q̄ ilias.i. poema Homeri de bello troiano sit q̄dā diffō. ¶ Tertiā rōnē ponit ibi.

ex.2. 3ᵉ. Vlt.

¶ Preterea nulla scia demōstrabit. hoc nomen hoc indicare: ac significat̄: ergo nec diffinitiones idipsum indicant.

¶ Amplius neq̄ȝ vna scia demonstrat vtiq̄ȝ q̄ hoc nomen eius q̄ḋq̄d est significat: neq̄ȝ diffinitiones igitur huius assignant.

C Expo.t. ¶ Que talis est, Nulla scia demōstrat q̄ tale nomē, significet talem rem. Noīa.n. significant ad placitum, vnde opȝ hoc supponere ꝑm voluntatem instituentis, Manifestum est ergo, q̄ diffōnes non significant hoc.s. solaȝ nominis interpretationem. ¶ Deinde cum dicit,

¶ Ex his igit̄ nec idēȝ esse diffōnē rōcinationē q̄ȝ videt̄. Et insuper neq̄ȝ diffōnē demōstrare q̄dnam sit ꝯcquā: fieriq̄ȝ non posse: vt ipsum quid est demonstratione diffinitioneue vnquā percipiatur: aut cognoscatur.

¶ Ex his igit̄ neq̄ȝ diffō: neq̄ȝ syll'ᵒ idē cōis: neq̄ȝ eiusdē syll'ᵒ ꝛ diffō ē. Adhuc āt q̄ neq̄ȝ diffō nihil demr̄at: neq̄ȝ mōstrat̄. Neq̄ȝ q̄ḋq̄dest neq̄ȝ diffōne neq̄ȝ dm̄r̄atiōe cogscē ē.

D Expo.pᵉ. 2ᵉ. Vlt. ¶ Epilogat que disputatiue premissa sunt. Et dicit, q̄ ex premissis videt̄ seq, q̄ diffinitio ꝛ syll'ᵒ nō sunt idē, neq̄ȝ de eodē, ꝛ q̄ diffō nihil demonstret, q̄ꝛ non est de eodeȝ de quo est demonstratio. Et silr̄ videt̄ esse ostensum, q̄ non est possibile cognoscere q̄ḋq̄dest, neq̄ȝ per diffōneȝ, neq̄ȝ per demōstrationē, q̄ꝛ diffō solū ostendit q̄d, ꝛ demōstratio ostendit q̄ꝛ est. Sed ad cognitionem q̄ḋq̄dest requiritur cognitio, quia est, vt dictum est.

¶ Veꝝ ꝯsiderandū est rursus: q̄d istoꝝ bene: ꝛ q̄d non bene: recteq̄ȝ dicit̄: et q̄d est diffinitio: ꝛ vtrum aliquo modo sit ipsius q̄d est demonstratio diffinitioue: an nullo sit modo.

T. com. 8. ¶ Iteꝝ aūt speculanduȝ est q̄d hoꝝ dr̄ bene: ꝛ q̄d non bene: ꝛ q̄d sit diffō: ꝛ eius q̄ḋq̄dest nunq̄d quodāmō est demōstratio: aut diffinitio: aut nullo modo.

LECTIO. VII.

Postq̄ȝ Ph̃s disputatiue inq̄siuit qualr̄ cognoscat̄ diffinitio ꝛ q̄ḋq̄dest, h̄ determinat vtrāq̄ȝ vītatē. Et pᵐo dicit de quo est intentio. Scḋo exequit̄ ꝓpositum, ibi ⌈ Q̄m aūt sicut dixim⁹. ⌋ Tertio epilogat q̄ dcā sunt. ibi ⌈ Manifestum est igit̄ ex dictis ꝛc̄. Dicit ergo pᵐo, q̄ iteꝝ p⁹ disputatiuū ꝓcessuȝ ꝯsiderādū ē vītatē, determinādo q̄d p̄dictoꝝ dicat̄ bn̄ ꝛ q̄d nō bn̄, ꝛ hoc tā circa ipsaȝ diffōnē, vt ꝯsiderem⁹ q̄ sit ipa diffō, q̄ȝ ēt circa ipm̄ q̄ḋq̄dest, vt ꝯsiderem⁹ vtꝝ aliq̄lr̄ possit mālfestari dmōstratiōe vel diffōne vel nullo mō ¶ Deinde cum dicit. Tex. ime. se. que t. cx. vlt. E Expo. t.

¶ Cum itaq̄ȝ scire q̄d est: ꝛ scire cām ipsius si est: idē sit: vti diximus: fieri pōt: vt q̄d est ostēdat̄. Cuius q̄dē hec rō est. Est.n. q̄dā cā: Et hec aut est eadēȝ: aut alia. Et si sit alia: aut est demr̄abilis: aut indemonstrabilis. Si igitur alia sit demōstrariq̄ȝ pōt: cū causa sit mediū: ꝛ pᵐa figura rōcinationis ostēdat̄: necesse ē: id q̄ḋ ostēdit̄ vl̄e esse ꝛ affirmatiuum: vt pȝ. Unus igitur is est modus: quē nūc inq̄siuimus p aliud inquā ipm̄ q̄d est ostēdere. Naȝ mediū ipsoꝝ q̄d est: necesse est esse q̄d est: et ꝓpriū idē ꝛ idē ꝓpriū. Quare diffōnū eiusdē rei alia ostēdet: alia n̄ ostēdet. Atq̄ȝ huiusce mōus nō ē demr̄atio ipsi⁹ q̄d ē (vt antea dixim⁹:) s̄ȝ rōcinatio ad disserēdi mōuȝ accōmodata.

¶ Q̄m aūt sicut diximus idē scire q̄ḋq̄dest: ꝛ scire cām ipsius si est. Ratio aūt hui⁹ ē q̄m est aliqua causa. Et hec aut eadē: aut alia est. Et si vtiq̄ȝ alia est: aut demr̄abilis: aut indemonstrabilis ē. Si igit̄ est alia: ꝛ ꝯtingit demonstrare: necesse est mediū cāȝ esse: ꝛ in figura pᵐa demonstrari. Vl̄e.n. ꝛ p̄dicatiuū est q̄ḋ demonstrat̄. Un⁹ q̄dem igit̄ modus nūc exq̄situs per aliud q̄ḋq̄dest monstrare: ꝛ hoꝝ enim q̄ḋq̄dest necesse est mediū esse q̄ḋq̄dest: ꝛ ꝓprioꝝ ꝓpriuȝ. Quare hoc q̄deȝ mediū mōstrabit: illō vō nō mōstrabit eoꝝ q̄ q̄ḋ q̄d erant esse eiusdem rei. Hic q̄dē igit̄ modus q̄ nō sit demonstratio dictuȝ ē p̄usȝ: s̄ȝ est logicus syllogismus ipsius q̄ḋq̄dest. Vide in annot.

¶ Exequitur ꝓpositūȝ. Et pᵐo q̄ntum ad ipm̄ q̄ḋq̄dest: Scḋo q̄ntum ad diffōneȝ, que est rō significatiua ei⁹. ibi ⌈ Diffinitio aūt q̄m dr̄ rō ꝛc̄. ⌋ Circa pᵐum ponit duos modos manifestādi q̄ḋq̄dest. Et pᵐo ponit modū logice ꝓbationis. Scḋo modū demōstratiue ꝓbationis. ibi ⌈ Quo aūt mō ꝯtingat ꝛc̄. ⌋ Circa pᵐū resumit̄ pᵐo id q̄ḋ supra manifestatū est. s. q̄ idē est scire quid est ꝛ scire cām questionis, an est, sicut idem est scire ꝓpter quid et cām scire questionis q̄ꝛ est. ⌈ Rō aūt hmōi ⌋ .s. q̄ ideȝ est scire quid est ꝛ scire causam ipsius si est ita est, q̄ꝛ opȝ q̄ eius q̄ḋ est rē esse sit aliqua causa. Propter hoc enim dr̄ aliquid causatum, q̄ḋ hȝ cām sui esse. Hec aūt causa eēndi, aut est eadē. s. cū eēntia ipsius rei, aut alia. Eadē q̄dē sicut forma ꝛ mā, que sunt ꝑtes eēntie, alia vō sicut effi- F Tex. ime. se. que. t. cx. 2. Expo. pᵉ. Lib. 2ᵒ. lec. 2ᵉ. 3ᵉ. G

ciens & finis, que quidē due cause sunt quodāmodo cāe forme & materie. Nā agens opatur ppter finem & vnit
4ª. formā materie. Et si accipiamus cām que est alia ab es/sentia rei, qñqꝫ qdē est talis p quā possit fieri demratio, qñqꝫ aūt nō. Nō.n. ex omni causa agēte sequitur ex neces/sitate effect⁹. Ex suppōne aūt finis sequit̄ ꝙ fit id qđ est
Tex. cō. 90. ad finē, vt pbat̄ in. 2. phyſi. Supponam⁹ ergo ꝙ sit ali/
Lec. 15 l. quis effectus, cui⁹ esse cā sit nō solū ipsa eēntia rei, sꝫ ha
Expo 4ª. beat ēt aliā cām, & sit talis p quā possit demonstrari: pu
H ta si dicamus ꝙ si homo ptingit ad beatitudinē, necesse est pexistere v̄tutē. Accipiamus aūt, ꝙ eēntia v̄tutis sit habitus opans ſm rōnē rectā. Pōt ergo demonstrari es/se aliquē habitū ſm rectā rōnē opantē, si sit aliqs habi/
5ª. tus ad beatitudinē pducēs. Accipiat̄ ergo p medio illa cā alia que est dmōstratiua, & formet̄ syllogismus in p/
6ª. ma figura, qđ necesse est fieri, qꝛ oꝫ qđqdest vlr & affir/matiue p̄dicari de re cui⁹ ē. Syllogiçabit̄ ergo sic. Ois
I habitus pducens ad beatitudinē est habit⁹ ſm rectam rōnem opans, sꝫ v̄tus est hmōi, ergo &c̄. Cōcludit ergo
7ª. ꝙ iste modus q est nūc inqsitus est vn⁹ modus ondēdi qđqdest per aliud qđ est cā. Et ꝙ iste modus sit ꝯueniēs
lec. 3. 4. tx. 3. 4. 5. 5. pꝫ. qꝛ necesse est sicut supra dcm̄ est ꝙ mediuꝫ ad pban/dū qđqdest accipiat̄ ipm qd est. & sitr mediuꝫ ad pban
Eiusdē rei qđqdē mlti plr assigna/ri dum aliq̄ ppria accipiat̄ aliqd ppriū. Est aūt ꝯsiderā/dum ꝙ cū qd est sit causa ipsi⁹ rei, ſm diuersas cās eius/dem rei pōt multiplr̄ qđqdest eiusdē rei assignari. Pu/ta qd est domus pōt accipi p cōparationē ad cāꝫ mālē, vt dicamus ꝙ est aliqd cōpositū ex lignis & lapidib⁹, et
K ēt p cōparationē ad cām finalē, vt dicamus ꝙ est artifi/
8ª. ciū p̄paratū ad habitandū. Sic ergo ꝯtinget ꝙ cuꝫ sint multa qđ qd est eiusdē rei, aliqđ illoꝝ monstrabit̄, & ali qđ nō mōstrabit̄, sꝫ supponet̄. Unde nō sequit̄ ꝙ sit pe/titio principij, qꝛ aliđ qđqdest supponit̄, & aliud pbat̄.
Ult. Nec tñ est modus pbandi qđqdest demōstratiue, sꝫ lo/gice syllogiçandi, qꝛ non sufficienter per hoc pbatur, ꝙ id qđ concluditur sit qđquidest illius rei de qua conclu/dit̄, sed solum quod insit ei. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quo autē mō fieri pōt: vt qd est eliciat̄ ex demōstratione: deinceps dicamus oꝫ: hinc rursus initio sumpto. Nā vt q̄rimus ppter qd est: prius hñtes esse: interdū v̄o & simul nota nobis hec fiūt: sꝫ nunq̄ꝫ fieri pōt: vt an/tea cognoscam⁹ cur estq̄ꝫ pcipiam⁹ esse: sic pari rōne neqꝫ qd est q̄rere: atqꝫ cognoscere possum⁹ sine pceptiōe ipsi⁹ esse. Fieri.n. ne/qt: vt qd est vnq̄ꝫ sciamus: si ignorem⁹ si est.

¶ Quo aūt mō contingat dicemus: dicentes iteꝝ ex p̄ncipio Sicut eniꝫ ppter qd queri/mus hñtes qꝛ: aliquādo aūt & simul mani/festa fiunt: sꝫ neqꝫ prius propter qd possibile est cognoscere q̄ꝫ qꝛ: manifestuꝫ est ꝙ simil̄r & qđ qd erat esse non sine quia est. Impossi/bile enim est scire quid est: ignorantes si est.

¶ Ostendit qñ per demonstrationē potest accipi quod quid est. Et circa hoc duo facit. Primo ondit qñ mani/festet̄ qđquidest p demonstrationem in aliqbus. Scđo
Lec. inte. sequen. ondit̄ ꝙ non est ita in omnibus. ibi [Est aūt quorun/dā &c̄.] Circa p̄m tria facit. Primo premittit quedā que sunt necessaria ad ppositum ondendum. Scđo manife/stat ppositum. ibi [Quoꝝ igit̄ habemus &c̄.] Tertio epilogat. ibi [Qñ quidē igit̄ &c̄.] Circa p̄m premittit
L tria, quoꝝ primū est cōparatio quedam ipsius qđquid est ad ppter quid. Dicit ergo ꝙ ad ondendū quomodo Expo. pª.
ꝯtingat accipe qđqdest per demōstrationem, oꝫ iterum a principio resumere. Ubi ꝯsiderandum occurrit ꝙ du/plr̄ se hꝫ aliquid ad cognoscendū qꝛ ⁊ quid. Qñqꝫ.n. ha 2ª.
bemus qꝛ in nostra cognitione & querimus adhuc pro/pter quid, qñqꝫ autē sil̄ manifestata sunt nobis vtraqꝫ.
Tertiū aūt impossibile est vt. s. prius cognoscat aliquis M
de aliq̄ re ⁊ qd q̄ꝫ qꝛ. Et silr̄ est de eo qđ qd erat esse, qꝛ aliqñ scimus rē esse: nec tñ pfecte scim⁹ qd sit. aliqñ aūt simul scimus vtrunqꝫ. Sed tertium est impōle vt. s. scia/ Ult.
mus quid est, ignorantes si est. ¶ Secūdum ponit ibi.

¶ Hēmus aūt si est nōnunq̄ꝫ per accñs: non nunq̄ꝫ aliqd hñtes ipsi⁹ rei: veluti tonitruuꝫ esse scimus: hñtes sonū quēdā nubiū esse. & defectionē: lucis esse quādā p̄uationē: ho/minem item quoddā animal esse: & animaꝫ etiam id esse: quod ipsum se motu ciet.

¶ Hoc aūt si est aliqñ qdē ſm accñs hēmus: aliquādo v̄o hñtes qđqdest ipsius rei: vt to/nitruū qm̄ sonus qdā nebulaꝝ est: & defectū qm̄ p̄uatio q̄dam luminis est: & hoiem qm̄ aial qđdā est: & animā qm̄ seipsum mouens.

¶ Et dicit ꝙ rem aliquam eē possumus scire absqꝫ eo ꝙ N
sciam⁹ pfecte qd est dupl̄r. Uno mō ſm ꝙ cognoscim⁹ aliqđ accñs ei⁹, puta si p velocitatē motus existimemus leporē esse. Alio mō p hoc ꝙ cognoscimus aliqd de eēn/tia ei⁹, qđ qdē est pōle in substātijs cōpositis, vtputa si cōprehēdamus hoiem esse p hoc ꝙ est rōnale, nōdū co/gnitis alijs q̄ cōplent eēntiaꝫ hois. In substātijs v̄o sim/plicibus hoc nō ꝯtingit, qꝛ nō pōt cognosci aliqd de sub/stātia simplicis rei nisi tota cognoscat̄, vt pꝫ in. 9. meta.
Oꝫ aūt ꝙ q cognoscit aliqd esse, ꝙ p aliquid rei illđ co/ Tex. com. 22.
gnoscat, & hoc vel est aliqd p̄ter eēntiā rei, vel aliqd de Lec. 11. l.
essentia ipsi⁹. Et de hoc ponit exēplū, puta si cognosca/ Expo. 5ª
mus tonitruū esse ⁊ hoc, qꝛ pcipimus quendā sonū in nubibus, qđ qdeꝫ ptinet ad essentiā tonitrui, non tñ est tota tonitrui essentia, qꝛ nō ois son⁹ nubiū est tonitruū. Et silr̄ si cognoscamus defectuꝫ. i. eclypsim solis, vel lu/ne esse ppter hoc, ꝙ est quedā priuatio luminis, cum ta/mē nō ois p̄uatio luminis sit eclypsis. Et eadē ratio est, si aliquis pcipiat hominē esse ppter hoc ꝙ est quoddaꝫ animal, vel si percipiat animam esse, propter hoc ꝙ est aliquid seipsum mouens. ¶ Tertium ponit ibi.

¶ Que igit̄ p accñs esse scimus: necesse ē ad coꝝ pcipiendū qd est nullo mō nos quicq̄ꝫ hēre. Neqꝫ.n. illa esse scimus. Atqꝫ querere qd est nō hñtes esse: perinde atqꝫ est si nihil prorsus q̄rat̄. Quoꝝ aūt habemus aliquid: eoꝝ qd est facil̄r⁹ pcipe possumus. Quapro/pter vt habemus ipsum esse: sic & ad ipsum quid est percipiendum sumus dispositi.

¶ Sꝫ q̄cunqꝫ qdē ſm accñs scimus qꝛ sunt: necesse nullo modo habere se ad quid est. Neqꝫ.n. scim⁹ qꝛ sūt. Querere aūt qd est nō hñtes qꝛ est: nihil q̄rere est. Sꝫ cū habemus qꝛ est: qd ē facile ē q̄rere. Quare quēadmo/dū hēmus qꝛ est: sic habem⁹ ad id qđqdest.

¶ Et dicit ꝙ illa de quibus scim⁹ qꝛ sunt p aliqđ accñs O
ipsoꝝ, nullo mō p hoc se habēt ad hoc ꝙ cognoscamus Expo. pª.

2ᵉ. de ipsis qd est, q̄ nec ēt p hmōi accñā vere scimus ea es
A se. Scimus qdem esse eo℞ accñtia. sʒ q̄ accñtia nō sunt
3ᵉ. ipse res: non pp hoc vere scimus ipsas res esse. Uanum
4ᵉ. autē est querere qd est, si aliqs nesciat: q̄ est, sed illa de
Dist. qbʼ scimus ea esse p aliqd ipso℞ facilius possunt cogno
sci a nobis qd sunt. Unde manifestū est ꝙ sicut nos ha/
bemus ad cognoscēdum q̄ est aliqd, ita nos habemus
ad cognoscendum quid est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qua℞ igit̄ re℞ aliqd hēmus ipsius qd ē: ca℞ hec sint exēpla. Sit defectʼ eo in loco q̄ ipʒ est. a luna in eo quo ipʒ est. c. interpositio vel obiectio terre in quo est ipsum positū. b. Querere igit̄ vt℞ luna ōficiat: an nō ōficiat: nil aliō est: q̄ʒ ipʒ. b. q̄rere si sit: nec ne. At id/ipm nil ab hac qōne differre videt̄: sit ne ra/tio eiʼ. Qō si sit: ⁊ illud dicimʼ esse. Ul' que/rat̄ vtrius partiū ʒdictionis sit rō: vt℞ hēn/di duobʼ rectis eq̄les: an non hēndi. Qō cū inuenerimus: ⁊ esse: simul ⁊ pp qd scimus: (si modo sit mediū). Qō si non sit: esse qdeʒ scimus: ꝑpter qd aūt nescimus. Atqʒ idipʒ hoc exēplo patefieri pōt. Sit nāqʒ c. luna. a. defectio. b. nō posse: cū est tota refecta lumi/ne vmbrā efficē itercedēte manifesto corpe nllo. Si igit̄. b. qdē ipsi c. insit. a. vō cōpetat ipsi. b. lunā qdē deficere notū sit nobis. Cur āt deficit nōdū ē notū. Atqʒ defectionē qdē esse scimʼ: sʒ qd est ōfectio nescimʼ. Atqʒ cū a. qdē ipsi inesse. c. patet: q̄rit̄ aūt ꝑpter quid inest: nil aliud tum q̄rit̄ q̄ʒ qd. Nā sit ipm. b. vt℞ obiectio terre an ecōuerso lune: an lucis eiʼ extinctio. Hoc aūt alterius extremi rō ē: vt hoc in exēplo ipsiʼ. a. Est eni defectʼ obiectio terre. Preterea qd tonitruuʒ est: extin/ctio ignis i nube: pp qd tonat: q̄ ignis in nu/be extinguit̄. Nubes sit. c. tonitruū. a. ignis extinctio. b. Igit̄ ipsi. c. nubi inquā. b. ipʒ iest: extinguit̄ enʒ ignis in nube. At huic. a. ipm inest tonitruū seu sonʼ. Atqʒ. b. rō ipsiʼ est. a. p̄mi inquā extremi. Qō si rursus huiʼ aliud mediū sit: id ex hisce rōnibʼ erit que restant.

¶ Quo℞ igit̄ hēmus aliqd ipsius qōqdest: p̄mū qdē sit defectʼ in quo. a. luna in quo. c. oppositio terre in q̄. b. Ut℞ qdē igit̄ deficit: aut nō. b. q̄rere est: vt℞ ē: aut nō. Hoc aūt ni/hil differt q̄rere: q̄ʒ si est rō ipsiʼ: et si sit hoc ⁊ illud dicimus esse. Aut q̄lis ʒdictionis est rō: vt℞ habēdi duos rectos: aut non hēndi. Cū aūt ineniamʼ simul q̄ ⁊ ꝑpter qd est: sci/mus si p media sit. Si vō nō: q̄: ꝑpter qd āt non. Sit igit̄ luna. c. defectus. a. lunā plenā vmbrā nō posse facē nullo nr̄ʒ medio exñte manifesto in q̄. b. Si igit̄ in. c. est. b. qō est lu nā nō posse facē vmbrā: cū nullius nr̄ʒ mediʼ sit. in hoc aūt. a. qō est deficer̄: q̄ deficit qdē manifestū est: sʒ ꝑpter qd nōdū: ⁊ q̄ defectʼ est qdē scimʼ: qd aūt est nescimus. Cū mani/festū aūt est qa. a. in. c. sit: sʒ ꝑpter qd est q̄re/re. b. est q̄rere qd est: vt℞ sit obiectio: aut cō/uersio lune: aut extinctio. Hec āt ē rō alteriʼ termini: vt in his q̄ sūt ipsiʼ. a. est. n. defectus obiectio. Quid ē tonitruū ignis extinctio in nube. Sit nubes. c. tonitruum. a. extinctio ignis. b. In. c. igitur nube est. b. extinguit̄. n. in ipsa ignis: hoc autem est sonus: ⁊ est. b. ra/tio ipsiʼ. a. primi termini. Si autem ite℞ hu/ius aliqd mediū sit: ex reliqs erit rationibʼ.

¶ Manifestat ꝑpositū s̄m p̄missa, ⁊ dicit ꝙ in his q̄ sci/ B
mus esse p hoc ꝙ cognoscimʼ aliqd essentie eiʼ, accipia Expo. pᵉ.
mʼ p̄ tale exēplū. Sit defectus. i. eclipsis in quo. a. q̄ est
maior extremitas, lune in quo. c. q̄ ē minor extremitas,
oppositio terre directa inter lunā ⁊ solē in quo. b. qō est
mediū. Idē igit̄ est q̄rere vt℞ deficiat luna vel nō, ⁊ q̄re 2ᵉ.
re vt℞. b. sit vel nō. Querere autē vt℞. b. sit vel nō. nihil 3ᵉ.
differt q̄ʒ q̄rere si est aliq̄ rō ipsiʼ defectʼ. Nā b. id est op
positio terre est rō defectʼ lune. ⁊ si sit oppositio terre, ēt 4ᵉ
tūc dicimʼ esse. s. defectū lune aut nō. Silr̄ si q̄ramus q̄/ 5ᵉ
lis sit rō ʒdictionis. vt℞. s. in hēndo duos rectos vel nō
hēndo sit ʒdictio. Cū aūt inueniamʼ esse id qō q̄rimus, 6ᵉ.
puta esse defectuʒ: sil' sciemus q̄ ⁊ ꝑpter qd. si inuenia t̄
ꝑpositum p mediū debitū qō est causa. Si vō nō, sʒ per 7ᵉ.
aliqō extrinsecū: sciemus q̄, sed nō ꝑpter qd. puta si sit
luna. c. ⁊ defectus. a. accipiamʼ p medio ꝙ est. b. hoc est 8ᵉ
ꝙ luna nō pōt facere vmbrā aliquo nr̄um medio nō exi C
stēte cū sit pleniluniū. Luna. n. q̄ncūqʒ nō ōficit facit vm
brā iterposito aliquo corpe. sʒ hoc qō est nō posse facer̄
vmbrā nisi aliqs nr̄m existat in medio: nō est cā defectʼ.
sʒ potius effectus. Si ergo. b. p̄dicet̄ de. c. q̄. s. luna pōt 9ᵉ.
in plenilunio facere vmbrā aliquo nr̄m medio exñte, et
ite℞ si in hoc medio sit. a. id est si accipiat̄ ꝙ q̄n hoc acci
dit luna deficit, manifestū erit lunā deficere, sʒ pp qd lu/
na deficiat nōdū erit manifestū. ⁊ silr̄ sciemus q̄ est ōfe 10ᵉ.
ctus, sʒ nesciemus qd est defectus. Q̄n aūt manifestū ē
ꝙ. a. est in. c. id est ꝙ luna deficit sicut in p̄dicto exēplo,
nec scit̄ pp qd est, nec scit̄ qd est: tūc querere pp qd est ni
hil enim aliō est q̄ʒ q̄rere qd est: puta si q̄ramus q̄re ōfi/
cit luna vt℞ deficiat pp hoc qō obiicitur terra in medio
inter solē ⁊ lunā. vel hoc fiat p ʒuersionē lune, vt tūc ver
tat̄ v̄sus nos superficies lune q̄ est tenebrosa (vt qdā dixe
rūt) vel ēt lumē extinguat̄ in aliquo humido. Querere D
aūt vt℞ pp aliquam ha℞ cā℞ fiat ōfectus lune, nihil est
aliud q̄ʒ querere vt℞ defectus lune sit obiectio terre, aut
ʒuersio lune, aut extinctio luminis eius. Et hoc mediū 11ᵉ.
est ratio alterius extremitatis sicut in p̄missis exemplis
est ratio ipsius. a. qō est maior extremitas, q̄ defectʼ lu
ne nihil est aliō q̄ʒ obiectio facta lunari lumini a terra.
Ponit ēt aliud exemplum. vt si queramus qd est toni/ 12ᵉ.
truū, ⁊ dicamus s̄m opinionē Anaxagore, ⁊ Empedo/
clis, ꝙ ē extinctio ignis in nube. Scd̄ʒ vō opionē eiʼ in Capᵉ. 10.
2ᵉ metheoro℞ tonitruū fit ex pcussura exhalatiōis sicce
in frigitate ad nubes. Utit̄ aūt multotiēs in exemplis opi
nionibus alio℞. Si ergo s̄m p̄dictam opinionem q̄rat̄
ꝑpter qd tonat, respōdet̄. ꝑpter hoc ꝙ extinguit̄ ignis 13ᵉ.
in nube. Sit igit̄ nubes. c. qō est minor extremitas, to/
nitruū aūt. a. qō est maior extremitas, extinctio ignis sit
b, qō est medium. Syllogizet̄ ergo sic, In. c. est. b. id est

B in nube est extinctio ignis, sed ois extinctio ignis est sonus tonitrui. Et sic pʒ ꝙ accipiendo ppꝗd. ꝑ demr̄atio/nem, accipimus qd est, qꝛ ipm mediū ondens ppꝗd: est ratio diffinitiua pmi termini. i. maioris extremitatis. Sʒ si oporteat accipe aliquod aliud mediū ad hoc demōstrandū. hoc assumet (ex reliquis rōnibus) id est ex diffōne minoris extremitatis. ⁊ aliaꝝ causaꝝ extrinsecaꝝ. Cum enim subiectuʒ sit causa passionis: necesse est ꝙ diffinitio passionis demonstret per diffinitionē subiecti. Et hoc pʒ in exēplo ꝓposito. Quia. n. luna est corpꝰ natum sic moueri. ideo necesse est ꝙ obijciatur certo tēpore terra inter solem ⁊ ipsam. ℭ Deinde cum dicit.

Mediū ondens ppꝗd expo. vlr.

ℭ Quo igit̄ pacto sumit̄ ipʒ qd est ⁊ fit notū: satis iaʒ diximus. Quare rōcinatio qdē ipsius qd est demonstratioqʒ nō fit: per rōcinationem tamen innotescit ⁊ demonstrationē. Quocirca neqʒ sine demōstratione fieri potest: vt cognoscatur ipsum quid est: cuius est alia causa: neqʒ rursus ipsius est demonstratio: vt in dubitationibus etiam diximus.

ℭ Quō qdē igit̄ accipit̄ qd est ⁊ fit notū demū est. q̄re sylls qdē ipsiꝰ qd est non fit neqʒ demōstratio: manifestū tn̄ est ꝑ syllm ⁊ demonstrationē. Quare neqʒ sine demōstratiōe est cognoscē qd est: cuiꝰ est cā aliq̄: neqʒ ē demōstratio ipsiꝰ: sicut ⁊ in oppōnibus diximus.

F ℭ Epilogat qd demū est, ⁊ dicit: Demū est [quō accipiat̄ ⁊ innotescat qōꝗdest] .i. ꝑ hoc ꝙ accipit̄ ppꝗd. Dictū est etiā ꝙ non est syllogismus, neqʒ demr̄atio ipsius qd est, vt. s. ꝓprie syllogizetur vel demonstretur qōꝗd est, ⁊ tn̄ manifestat̄ qōꝗdest per syllogismū ⁊ per demōstrationem. inquātū. s. mediū demr̄ationis ꝓpter qd est qōꝗd est. Unde manifestum est ꝙ neqʒ sine demōstratione potest cognosci qōꝗdest, cuius est altera causa, nec tamen est demonstratio ipsius qōꝗdest, sicut probatur in obijciendo. Et s̄m hoc obiectiones inducte sunt vere.

Expo. l̄r.

Ult.

Obiectiōes inducte

ℭ Est aūt quorūdā qdē alia q̄dam cā: quorūdā aūt nō est. Quare pʒ vt ipsoꝝ qd est q̄dā vacare medio ꝑncipiaqʒ esse. Que qdē ⁊ esse: ⁊ qd sunt supponē: vel alio mō facere manifesta oʒ. Qō arithmeticꝰ facit. Nā ⁊ qd sit vnitas: ⁊ vnitateʒ eē supponit. Eoꝝ aūt que mediū habēt: ⁊ quoꝝ est aliqua causa: alia a substātia sit: vt ꝑ demonstrationē ipsum qd est (vt diximus) declaret̄ non demonstret̄.

ℭ Est aūt quorūdā qdē q̄dā altera cā: quorūdā aūt non est. Diffōnes qdē s̄m spēs facte nullū hn̄t mediū quo demonstrent̄: sʒ diffōnes s̄ʒ mām facte possunt hr̄e mediū. Quare manifestū est qm̄ eoꝝ q̄ sunt qd est: alia qdē sine medio ⁊ ꝑncipia sūt: q̄ ⁊ esse: ⁊ qꝛ sūt supponere opʒ: aut alio mō manifesta facet̄. Qō vere arithmeticꝰ facit: ⁊ nāqʒ qd est vnitas supponit: ⁊ qꝛ est. Sʒ hn̄tiū mediū: quorū est quedā altera cā: substātie ⁊ ipsius esse est ꝑ demōstrationē (sicut demū est) ondere: non qōꝗdest demonstrantes. LECTIO. VIII.

No. ista hec diffōnes vsqʒ ad q̄re nō eē expo. t. sʒ al. T. com. 9.

POstq̄ Phs ostēdit ꝙ in quibusdā per demōstrationē accipit̄ qōꝗdest: hic ondit ꝙ hoc nō est possibile in oibus. Et ad hoc ondendum psupponit ꝙ quorūdam est q̄dā altera cā, quorūdam aūt non. Qꝛ igit̄ qōꝗdest accipit̄ ꝑ demr̄ationeʒ, cuiꝰ mediū est causa, manifestū est ꝙ sunt q̄dā quoꝝ qōꝗdest opʒ accipere sicut qōdam immediatū ꝑnm: ita ꝙ opʒ supponere de tali re ⁊ esse et qd est, vel manifestare aliquo alio modo q̄ȝ per demonstrationē, puta per effectū. vel per simile, vel aliquo tali modo. Est aūt ɔsiderandū ꝙ hoc qd dicit̄ [quorūdā nō esse aliam cām:] pōt intelligi tripl̄r. Uno modo ꝙ simplr̄ ⁊ absolute causam nō hʒ sui esse. Et hoc cōpetit soli pmo ꝑncipio qd est causa esse ⁊ veritatis in omnibꝰ rebus. Nihil enim ꝓhibet ēt eoruʒ que ex necessitate sunt esse aliquā cām necessitatis, vt pʒ in 5° meta. Et ideo cū hic Phs pluralr̄ loquat̄, non sic est intelligēduʒ qd hic dicit̄: ꝙ aliq̄ sint que nullā habent causam sui esse. Alio modo pōt intelligi s̄m ordinē causaꝝ eiusdē rei. Manifestum est. n. in rebus habentibꝰ quatuor causas, ꝙ vna causa est quodāmodo causa alterius. Qꝛ. n. materia est ꝓpter formā ⁊ non ecōuerso, vt ꝓbat̄ in 2° physi. diffinitio que sumit̄ ex causa formali est causa diffōnis que sumit̄ ex causa materiali eiusdem rei. Et qꝛ gn̄atum consequit̄ formā ꝑ actionē gn̄antis, ɔñs est ꝙ agens sit quodāmodo causa forme, ⁊ diffō diffōnis. Ulteriꝰ aūt omne agēs agit ꝓpter finē, vn̄ diffō que a fine sumit̄ est quodāmodo causa diffōnis que sumit̄ a causa agente. Ulteriꝰ aūt nō est ꝓcedere in generibus causaꝝ, vnde dr̄ ꝙ finis est causa causaꝝ. Pōt tn̄ in singulis causaꝝ generibꝰ fieri demr̄atio a posterioribus ad priora, sed diffōnes vel demōstrationes debent dari per causas primas. Et s̄m hūc sensum in quibusdā libris interponit̄ ꝙ diffōnes s̄m spēm facte nullū hn̄t mediū quo demōstrent̄, diffōnes aūt s̄m mām facte possunt hr̄e medium, qꝛ. s. diffōnes q̄ dant̄ s̄m causam meram mālē possunt demōstrari per diffōnes que dant̄ s̄m cām formaleʒ. Diffō aūt que dat̄ s̄m cām formalē non pōt vlterius demōstrari per aliqd ꝑnm intrinsecum rei qd ꝓprie ꝑtinet ad qōꝗdest, vtpote intrans essentiā rei. Sed ⁊ si demōstret̄ per cām efficiētem ⁊ finaleʒ, dōm erit ꝙ semꝑ cā superior se hʒ vt formalis respectu inferioris. Predicta tn̄ verba nō habent̄ in libris grecis. Unde magis videt̄ esse glosa que per errorem scriptoꝝ introducta est loco textus. Tertio modo pōt intelligi inq̄ntum aliqua sunt que non hn̄t cām in genere subiecto alicuiꝰ sciētie, sicut in gn̄e numeri de quo est arithmetica est deuenire ad vnitateʒ eius. In hoc. n. genere nō est accipere aliud ꝑncipiū. Et hic sensus ɔcordat exemplo qd Phs subiūgit dicēs, ꝙ arithmeticꝰ supponit qd est vnitas, ⁊ qꝛ est. Et sicut illa quoꝝ nō est alia causa ita etiaʒ illa que possunt hr̄e mediū, ⁊ quoꝝ est altera causa potest manifestari qōꝗdest, ita tamen ꝙ non demonstret̄ ipsum qōꝗdest, sed magis vt mediū demōstrationis qōꝗdest accipiatur. ℭ Deinde cum dicit.

G Expo. l̄r.

2°

Primꝰ modꝰ soli pmo ꝑ conuenientia

H T. com. 6. Lec. 51. ex. ꝑ ti. t. 8. phy. T. com. 6. in 3 expo. vlr.

2° modus Unā cām eē cām alterius Tex. com. 4 lec. 4. t. ex. 4

I

No. circa terā diffi. d

K Que tn̄ nō hn̄t i greco

3° modus

3° Ult.

ℭ Cū āt diffō dicat̄ eē ratio ipsiꝰ qd ē: pʒ quādā diffōnē rationeʒ esse: q̄ id explicat qd nomen significat: vl̄ q̄ nois interꝑtationē cōplectit̄: veluti qd significat triāgulus noie: quē hn̄tes esse q̄rimꝰ: deinde ppꝗd est. Difficile aūt est hoc pacto sumet̄ ea q̄ nescimꝰ esse: cāmqʒ difficultatis antea diximꝰ. Nā neqʒ si sint: an nō sint scimꝰ: nisi ꝑ accn̄s. At. n. oro ē vna dupl̄r. Alia nāqʒ ɔiūctiōe ē vna: vt ilias. alia qꝛ vnū d̄ vno d̄claratū ꝑ accn̄s. Una

igitur

igitᷣ hec eſt diſſinitio diffõnis, quã diximus.

❡ Diſſinitio aũt qm̃ qdẽ dr̃ rõ ipſius qõ qd eſt manifeſtũ eſt, qm̃ aliq̃ rõ ipſi⁹ qõ qd eſt ſignificat nomẽ, aut erit rõ altera noĩa ponens, vt qdẽ ſignificãs qd eſt ſm ꝙ triãgulus eſt, qõ ꝟo hñtes q2 eſt, q̃rimus pp qd eſt. Difficile aũt eſt ſic accipe q̃ nõ ſcimus q2 ſunt. Cã aũt ꝑus dicta eſt difficultatis, q2 neq3 ſi eſt: neq3 ſi nõ ſcimus: ſ3 aut ſm accñs. Rõ aũt vna eſt duplex: hec qdẽ cõiũctio eſt vt q̃ eſt ilias, alia ꝟo vnũ de vno oñdẽs nõ ſm accñs. Rõ aũt vna qdẽ igitᷣ terminus eſt termini q̃ dicta ẽ.

T. cõ. 10.

A ❡ Oñſo qualr̃ ſe habeat qõ qd eſt ad demõſtrationem, oſtẽdit quõ ſe h3 diffõ. Et circa hoc duo facit. Pͥo oſtẽdit q̃liter diffõ ſe habeat ad demõſtrationẽ. Scdo manifeſtat qõ dixerat ꝑ exẽplũ. ibi [Differt. n. dicere pp qd.] Circa pͥᵐ tria facit. Pͥmo ꝓponit vnũ modũ diffõnis ſignificãtis qd eſt. Scdo proponit aliũ modũ diffõnis ſignificãtis pp qd. ibi [Alia ꝟo terminus.] Tertio oſtẽdit q̃lr̃ ſe hẽat vtraq3 diffõ ad demõſtrationẽ. ibi [Quare pͥᵃ qdẽ.] Circa pͥᵐ ſupponit ꝓ ꝙ diffõ ſit rõ ſignificatiua illius qõ qd eſt. Si aũt non poſſet hẽi aliqua rõ rei q̃ diffõ, impoſẽ eſſet ꝙ ſciremus aliquã rẽ eẽ, quin ſciremus de ea qd eſt, q2 impoſẽ eſt ꝙ ſciamus aliqua3 rẽ eẽ niſi per aliquã illius rei rõnẽ. De eo. n. qõ eſt nobis penitus ignotũ nõ poſſumus ſcire ſi eſt, aut nõ. Inuenitᷣ aũt aliq̃ alia rõ ꝑter diffõnẽ q̃ qdẽ vel eſt rõ expoſitiua ſignificationis noĩs, vel eſt rõ ipſi⁹ rei noĩate, altera tñ a diffinitione, q2 nõ ſigñat qd eſt ſicut diffõ, ſ3 forte aliqõ accidẽs. Sicut forte inuenitᷣ aliq̃ rõ q̃ exponit qd ſigñat h̃ nomẽ triãgulus, ⁊ ꝑ hõ rõnẽ hñtes q2 eſt, adhuc querimus pp qd eſt, vt ſic accipiam⁹ qõ qd eſt. S3 ſicut ſupra dictũ eſt, hoc eſt difficile accipe in illis in qb⁹ neſcimus an ſit. Et hõ difficultatis cã ſuperius eſt aſſignata, q2. ſ. qñ neſcimus rẽ eẽ ꝑ aliqd rei, nõ abſolute ſcimus ſi eſt vel nõ, ſed ſolũ accñs, vt ſupra expoſitũ eſt. ❡ Ad diſtinguẽdũ aũt rõnẽ ſigñantẽ qd ẽ ab alijs, ſubiũgit ꝙ duplr̃ aliq̃ rõ põt dici vna. Quedã. n. eſt vna ſola cõiũctione, ꝑ quẽ modũ ẽt h3 vnitatẽ ilias. i. poema de hyſtoria troiana. Et per hũc ẽt modũ dr̃ eſſe vna rõ que eſt expoſitiua noĩs, vel manifeſtatiua ipſius rei noĩate per aliq̃ accidẽtia, vt ſi dicatᷣ ꝙ hõ eſt aĩal riſibile ſuſceptibile diſciplinę. Alia ꝟo rõ eſt vna inq̃ãtũ ſimplr̃ ſignificat vnũ3 de vna re cuius rõ eſt, ⁊ h̃ nõ ſm accñs. Et talis rõ eſt diffõ ſignificans qd eſt, q2 eẽntia cuiuſl3 rei eſt vna. Sic ergo concludit ꝙ illa que dicta eſt, eſt vna diffõ diffõnis. ſ. ꝙ diffinitio eſt rõ ipſius qõ quid eſt. ❡ Deinde cum dicit.

Expo. lr̃e. — B — Duplex rõ nõ vnĩ ſcẽr. diffi. — 2ᵒ — 3ᵒ — Lec. ſecũdẽ. — 4 — C — Ulti.

❡ Alia autem eſt diſſinitio ratio que declarat propter quid eſt.

❡ Alia ꝟo terminus eſt demõſtrans pp qd eſt.

D ❡ Ponit aliũ modũ diffõnis, ⁊ dicit ꝙ alia diffõ diffõnis eſt, vt ſit rõ manifeſtãs ꝑpter qd. ❡ Deinde cum dicit.

Expõ lr̃e.

❡ Quare prior ſignificat qdẽ, ſ3 nõ oſtẽdit: poſteriorẽ aũt p3 q̃ſi demõſtrationẽ eẽ ipſius qd eſt, poſitione differẽtem a demonſtratione.

❡ Quare prima quidẽ ſignificat qõ qd eſt, demõſtrat aũt nõ. Que ꝟo poſterius eſt: manifeſtum eſt qm̃ erit vt demõſtratio eius qõ quid eſt: poſitione differens a demonſtratione.

E ❡ Oſtendit quõ vtraq3 diffõ ſe habeat ad demonſtrationem cõcludẽs ex ꝑmiſſis ꝙ prima diffõ ſolum ſignificat qõ qd eſt, ſed nõ demõſtrat ipſum. Scdã ꝟo diffinitio eſt quaſi demonſtratio quedã ipſius qõ qd eſt, ⁊ non differt a demonſtratione niſi ſola poſitione id eſt ordine terminorum ⁊ propoſitionum. ❡ Deinde cum dicit.

Expo. pͥme — Ulti.

❡ Intereſt. n. cũ ꝑpter qd tonat, atq3 qd eſt tonitruũ dr̃, q̃ppe cũ ad pͥmu3 hec accõmodetᷣ redditio: q2 in nubibus ignis extinguitᷣ, ad ſecũdũ hec cõpetat: ſon⁹ cũ extinguitᷣ i nubibus ignis. Quare eadẽ rõ diuerſo dr̃ mõ. Et illo qdẽ mõ ꝯtinua eſt demõſtratio: h̃ aũt eſt diffõ. Preterea ẽ tonitrui diffõ ſon⁹ i nubib⁹, atq3 h̃ ẽ demõſtrationis ipſi⁹ qd eſt põ. Eſt igitᷣ diffinitio vna quidẽ rõ ipſius qd eſt concluſio.

❡ Differt eni dicere pp qd tonat, ⁊ qd eſt tonitruũ. Dicet. n. ſiqdẽ pp id qõ extinguitur ignis in nubibus, quid aũt tonitruũ ẽ: ſonus extincti ignis in nubibus. Quare eadem rõ alio mõ dr̃. Et ſic quidẽ demõſtratio ꝯtinua: ſic aũt diffinitio. Amplius eſt terminus: continuus ſonus in nubibus. Hoc aũt eſt que eſt ipſius quid eſt demonſtrationis concluſio.

F ❡ Manifeſtat qõ dixerat ꝑ exẽpla. Et circa hoc duo fac. Pͥmo manifeſtat ꝑ exẽpla q̃ dicta ſunt. Scdo colligit ex ꝑmiſſis diuerſitatẽ diffõnũ. ibi [Immediatoꝝ autẽ diffõ.] ❡ Dicit ergo ꝓ ꝙ differt dicere pp quid tonat, ⁊ qd eſt tonitruũ, q2 ſm opinionẽ illoꝝ qui dicũt ꝙ extinctio ignis in nube eſt cã tonitrui, dicit aliqs pp qd, cum dicit tonitruũ eſſe pp h̃ ꝙ ignis extinguitᷣ in nube. Ille aũt dicit qd eſt tonitruũ, q dicit ꝙ ſonus ignis extincti in nubibus. Utrq3 aũt hoꝝ ſignificat eãdẽ rõnẽ, ſed ꝑ aliũ modũ. Nã cũ dr̃ tonat pp h̃ ꝙ extinguitᷣ ignis i nube, ſignificatur ꝑ modũ demõſtrationis ꝯtinue. i. nõ diſiicte ꝑ diuerſas propõnes, accipiũtᷣ tñ cõtinue oẽs termini demonſtrationis. Cũ aũt dr̃. ꝙ tonitruũ eſt ſonus extincti ignis in nubibus, ſignificatᷣ ꝑ modũ diffõnis. Sed ſi dicamus ꝙ tonitruũ eſt ſonus in nubibus nulla mẽtione facta de extinctione ignis, erit diffõ ſignificãs quid eſt, ⁊ erit ſolum demonſtrationis cõcluſio. ❡ Deinde cum dicit.

Expo. lr̃e. — 2. — 3ᵒ — 4ᵒ — 5ᵒ — Ulti.

❡ Eoꝝ aũt diſſinitio que medijs vacat indemõſtrabilis eſt ipſius qd eſt põ. Eſt igitᷣ diſſinitio vna qdẽ rõ ipſius qd eſt indemõſtrabilis, alia ꝟo rõcinatio ipſius quid eſt a demonſtratione differens caſu, ⁊ tertia demõſtrationis ipſius quid eſt concluſio.

❡ Immediatoꝝ autẽ diſſinitio põ eſt ipſius quid eſt idemõſtrabilis. Una ꝟo ſyll's ipſi⁹ quid eſt, caſu differẽs a demõſtratione. Tertium aũt eſt que eſt ipſius quid eſt cõcluſio.

G ❡ Colligit ex premiſſis quot ſunt modi diffõnum per reſpectum ad demõſtrationẽ. Et ꝓ reſumit quoddã qõ ſupra dixerat, ꝙ eoꝝ que non hñt cãm diffinitiones ſunt accipiẽde, ſicut quedã imediata ꝑncipia. Et iõ dicit h̃. ꝙ diffõ imediatoꝝ id eſt rerũ non hñtiu3 cãs eſt ſicut quedam indemonſtrabilis poſitio eius qõ quid eſt. Ex hoc ꝯcludit ꝙ triplex eſt genus diffõnis per cõparationem ad demõſtrationẽ. Quedã. n. eſt diffõ que eſt indemonſtrabilis rõ eius qõ qd eſt. Et hec eſt illa qua3 dixerat eẽ imediatoꝝ. Alia aũt diffõ eſt que eſt quaſi qdã ſyll's demõſtratiuus eius qõ qd eſt, ⁊ nõ differt a demõſtratione

Expo. lr̃e.

nisi casu id est fm diuersaz acceptionē ꝛ positionem di‐ctionū, vt cū dr̄ tonitruū est sonus extincti ignis in nubi‐

Ult. bus. Tertia aūt diffō est que solū est significatiua ipsius qd̄qdest, ꝛ est ꝯ demonstrationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Pꝫ igiť ex hisce q̄ diximus, quo pacto est: quo pacto nō est ipsius qd est demr̄atio. Et quoꝝ est ꝛ quoꝝ nō est. Quotqꝫ modis p̄te rea dr̄ diffō, quoqꝫ pacto ip̄m qd est ostendi tur, ꝛ quo pacto ēt nō ostēdiť, atqꝫ quoꝝ est ꝛ quoꝝ nō est. Insup q̄uo sese hꝫ ad demon‐strationē: quoqꝫ mō fieri pōt: ꝛ q̄uo fieri ne‐quit, vt eiusdē sit diffinitio demonstratione.

¶ Manifestū igiť ex dictis est, ꝛ qualr̄ est ipsi⁹ qd̄qdest demōstratio, ꝛ q̄uo nō est. Et quoꝝ est, ꝛ quoꝝ nō. Amplius aūt diffō quot mo‐dis dr̄, ꝛ qualiter qd̄qdest demōstreť, ꝛ quo

T.c.3.11. modo nō. ꝛ quoꝝ est: ꝛ quorūꝫ non est. Ad‐huc autē ꝛ ad demonstrationem quo mō se hꝫ: ꝛ quo mō cōtingere ꝛ quo modo non.

H ¶ Epilogat q̄ dcā sunt, ꝛ dic̄ manifestū eē ex p̄dictis p quē

Expo.p⁹. modū est dm̄r̄atio ipsi⁹ qd̄qdest, ꝛ p quē modū nō, q. s. qd̄qdest pōt accipi ex ipsa demr̄atiōe, nō aūt pōt demō‐

2ᵒ strari. Dictū est ēt in qb⁹ possit eē demr̄atio ei⁹ qd̄qdest fm modū p̄dictū, q in h̄ntib⁹ cām, ꝛ in qb⁹ nō, q in nō

3ᵒ h̄ntib⁹ cām. Dictū est ēt quot modis dr̄ diffō, q. s. q̄daꝫ sign̄at qd̄qdest, q̄dā aūt ēt manifestat pp qd. Dictū est ēt q̄uo qd est demr̄aǐ i quātū. s. signaǐ p diffōnē significan‐tē solū qd̄qdest, ꝛ q̄uo nō demr̄aǐ i quātū. s. p diffōnem

Ult. accipiť nō solū qd, sed ēt pp quid. Dictū est ēt q̄uo diffō se h̄eat diuersimode ad demr̄ationē, ꝛ q̄uo contingat ꝙ eiusdē sit demōstratio ꝛ diffō, ꝛ q̄uo hoc nō cōtingat.

¶ Cū aūt tū arbitremur scire cū cognoscim⁹ cām, q̄tuor vō cause sunt, vna qdēꝫ qdditas: alia aūt q̄ cuꝫ sint hoc esse necesse est, ꝛ tertia que primū mouit, ꝛ q̄rta gr̄a cui⁹ cetera fiūt: oēs he per demōstrationis mediū ōn̄duntᷓ.

¶ Qm̄ aūt scire opinamur cum scimus cām: cāe aūt q̄tuor sunt: vna qdē qd̄ quid erat eē. vna vō cuꝫ hec sit necesse est hoc esse, altera aūt aliqd primo mouet: quarta vō cā cuius: oēs he per mediū mōstrantᷓ. LECTIO. IX.

Ostēs Phs oñdit q̄liter ip̄m qd est se h̄eat ad demr̄ationē, h̄ oñdit q̄uo ad demonstra‐tionē se h̄eat pp qd qd̄ significat cām. Et cir‐ca h̄ duo facit. Pꝛio oñdit q̄uo cāe assumā‐tur in demr̄atione, 2ᵒ q̄uo diuersimode i di‐

T.c.imē seq. uersis reb⁹. ibi ⌈ Eadē autē cā est. ⌋ Circa p̄ᵐ duo facit.

I Primo p̄ponit qd̄ itēdit, 2ᵒ manifestat p̄poᵐ. ibi ⌈ Et h̄

Expo.c. eni existe. ⌋ Dic̄ ḡ p̄ ꝙ q scire opinamur cū sciam⁹ cāꝫ,

T.c.4.1.c.2.2. vt in p̄ habitū est. demōstratio aūt est syll'o faciēs scire,

4. gña cāꝝ. ita ꝯña est ꝙ mediū demr̄ationis sit cā. Sunt aūt q̄tuor

Physic.tex. gña cāꝝ, vt in 2ᵒ phyſi. ꝛ in 5ᵒ meta. plenius manifestaǐ,

com.28.29.ꝛ quaꝝ vna est qd̄ qd erat eē. i. cā formalis q̄ est cōplecti‐

30.lec.5. na eēntie rei. Alia aūt est cā q̄ posita nec̄e est cātum po‐

Meta.c.cō. ni, ꝛ h̄ est cā mālis, q ea q̄ sequuntur ex necessitate mālē

2.lec.2. sunt nec̄ia absolute, vt h̄r in 2ᵒ phyſi. Tertia aūt cā est q̄

T.cō.82.lec. est p̄nᵐ motus. i. cā efficiēs. Quarta cā est cuius gr̄a fit

15.t.88. aliqd. s. cā finalis. Et ita pꝫ ꝙ per mediū demōstratiōis oēs he cause manifestanǐ, q qlibet harū causaꝝ pōt ac‐cipi vt medium demōstrationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nam id qd̄ cū sit necesse est hoc esse, nō est vna propositione sumpta, sed saltē duabus. Hoc aūt est cū vnū medium habēt. Hoc igi‐tur vno sumpto necesse est conclusionē esse.

¶ Et hoc. n. ꝙ cū sit, hoc nec̄e est eē: vna qdē propōne accepta nō est: duabus autē ad mi nus. Hoc aūt est cū vnū mediū habeāt. Hoc igiť vno accepto, cōclusionē necesse est esse.

¶ Manifestat qd̄ dixerat. Et circa h̄ duo facit. Pꝛio ostē‐dit q̄uo diuerse cāe sumunť vt mediū demr̄ationis in di‐uersis reb⁹, 2ᵒ oñdit q̄uo vnius ꝛ eiusdē rei pñt eē diuer‐se cāe. ibi ⌈ Cōtingit aūt ibidē. ⌋ Circa p̄ᵐ quatuor facit. Primo manifestat q̄uo cā mālis accipiaǐ in demonstra‐tione, 2ᵒ manifestat p̄poᵐ i cā formali. ibi ⌈ At vō ipsi⁹. ⌋ Tertio oñ. sr idē de cā efficiēti. ibi ⌈ Propter qd aut me‐dioꝝ. ⌋ Quarto aūt in cā finali. ibi ⌈ Quoscūqꝫ aūt. ⌋ Circa p̄ᵐ duo facit. Primo p̄ponit modū quo cā mālis

K assumiť in demr̄atione: q ēt cōpetit in alijs causis. Scd̄o

Expo.p⁹ ponit exēplū. ibi ⌈ Manifestū est autē. ⌋ ¶ Dicit ḡ p̄ ꝙ illud quo existe nec̄e est aliud eē. s. cā mālis nō ꝯtigit ac‐cipi sic, vt ex nec̄itate aliqd seq̄tur, si accipiaǐ vna sola p̄‐pō, sꝫ opꝫ accipe ad min⁹ duas h̄ mō se h̄ntes ꝙ cōicēt i

2. vno medio. Si ḡ accipiaǐ i duab⁹ p̄pōnib⁹ vnū mediuꝫ

Ult. qd̄ ē cā mālis, ex nec̄itate sequitur ꝯ nec̄ia. Puta si dica‐mus. oē cōpositū ex ꝯ̄rijs est corruptibile. lapis est h̄o.

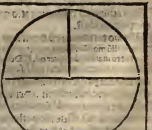
Nō oia q̄ ex mā, h̄nt ex mā nec̄ē. ḡ ꝛc̄. Opꝫ aūt accipe duas p̄pōnes nō solū pp exigētiaꝫ

T.cō.88.le formę syllogistice, sed ēt q nō oia q̄ sunt ex mā h̄nt ex mā

15.t.c.3. necessitatē, vt p̄baǐ in 2ᵒ phyſi. Et iō p̄ter p̄pōnē in q̄ su‐miť h̄ hic talēꝫ m̄am, opꝫ ꝙ sumaǐ alia p̄pō q̄ declaret ꝙ ex tali mā aliqd ex nec̄itate seq̄tur. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Pꝫ aūt ꝛ h̄ pacto. Cur rectus his angul⁹ ē, q i semicirculo designaǐ, qd cū sit rectus ē ille. Sit itaqꝫ rectus. a. dimidiū duoꝝ recto‐rū. b. āgulus deniqꝫ q ē i semicirculo dsigna‐tus. c. Ut igiť. a. id est rectus cōpetat ipsi. c. id ē āgulo, q ē i semicirculo designatus, cā ē ip̄m. b. Nā duoꝝ qdē rectoꝝ dimidiū eq̄le ē ipsi. a. Ipꝫ aūt. c. eq̄le ē ipsi. b. Angulus. n. i se‐micirculo designat⁹ duoꝝ rectoꝝ dimidiuꝫ ē. Cū igiť. b. duoꝝ rectoꝝ dimidiū sit. a. cōpe‐tit ipsi c. qd̄ qdē ē rectū euꝫ angulū eē q ē i se‐micirculo designat⁹. Quiditas aūt ē idē qd̄ hoc: ꝛ eo sane quia hoc significat ipsa ratio.

¶ Ma‐nifestū āt est ꝛ sic, p̄pť qd r̄cta i medio circlo q̄ existēte recta ē. Sit igiť recta in quo. a. duorū

Uide i mā.

rectoꝝ in quo. b. q̄ est i medio circulo in q̄. c.

A.igit̃ rectaꝫ esse in.c.que est in medio circu lo cā.b.est:hoc eniꝫ ipsi.a.equale est,qđ ꝟo ē c.ipsi.b.duoꝝ eniꝫ rectoꝝ mediū est. Exñte igit̃.b.medio duoꝝ rectoꝝ.a.i.c.est:hoc au tē erat in semicirculo rectā eē. Huic aūt ideꝫ est qđ qd erat esse,cuꝫ hoc significet ratione.

A

T.cõ.3.lec.4.et.e.i.po. ℂ Proponit exēplū in mathematicis. Nec est ꝯ id qđ dī in 3° meta.ꝙ mathematice scie nō demōstrāt per cāꝫ mā lē. Mathematica.n.abstrahit qdē a mā sensibili,nō aūt a mā itelligibili,vt dī in 6° meta.q̄ qdē mā intelligibilis cōsideraẗ ſm ꝙ aliqd diuisibile accipiẗ vel in numeris vel in ꝯtinuis. Et,iō qñcūqꝫ in mathematicis aliqd de mōstraẗ de toto p ptes,vī esse demōstratio per cām ma terialē,ptes.n.se hñt ad totū ſm rōnē māe,vt hꝫ in scđo phy. Et qꝛ mā magis ꝓprie dī in sensibilib⁹,pp hoc no luit eā noiare cām māle. Sꝫ cām necessitatis. ℂ Ad eui dētiā aūt exēpli qđ in lrā poniẗ sciēdū est ꝙ ois triāgu lus cadēs in semicirculo est rectus,vt ꝓbaẗ in 3° Eucli dis. Est aūt ꝓbatio talis. Sit semicirculus.a.b.c.chor da aūt eius q̄ est diameter circuli diuidaẗ in pūcto.d.qđ est cētrū circuli. Erigaẗ ergo sup punctū.d.linea ppēdi cularis q̄ attingat circūferētiā circuli in pūcto.b,a quo ducanẗ due linee ad duo puncta.a.ꝛ.c. Dico ergo ꝙ an gulus.a.b.c.cadēs in semicirculo est rectus. Probatio. Triāgulus.b.d.c.hꝫ tres angulos eq̄les duob⁹ rectis, sꝫ angulus ei⁹.b.d.c.est rectus,qꝛ linea.b.d.est ppendi

T.cõ.2.lec.1.et.exp.5.

T.cõ.31.le.5.i.ex.4.

B cularis,ergo duo alij anguli.s.d.b.c.ꝛ.b.c.d.sunt equa les vni recto. Sꝫ hi duo āguli sunt eq̄les,eo ꝙ due linee d.b.ꝛ.d.c.sunt eq̄les,qꝛ ꝓducunẗ a cētro ad circūferētiā, relinqtur ergo ꝙ angulus.d.b.c.sit media ps recti āgu li. Pari quoqꝫ mō ꝓbaẗ ꝙ angulus.a.b.d.sit media ps

Expo.p. recti. Ergo totus angulus.a.b.c.d.est rectus. Hac ḡ ꝓ batione vtiẗ hic Phs dicēs ꝙ manifestū est p hunc mo dū,ꝙ est recta q̄ i semicirculo.i.rectus angulus q cadit

2 in semicirculo,dū accipit illud quo exñte seqtur ꝙ si re ctus. Sit ergo rectus angulus i quo.a.qđ est maior ex tremitas,medietas duoꝝ anguloꝝ sit mediū in quo.b,

3 angulus cadēs in semicirculo sit minor extremitas in⁹ q̄ est.c. Hoc ergo qđ est.a.eē in.c.i.ꝙ angulus i semicircu lo sit rectus cā est.b.s.ꝙ angulus semicirculi est mediuꝫ duoꝝ rectoꝝ. Hoc.n.mediū est eq̄le p ꝯuersionē ipsi.a.ꝛ

4 ipm.c.est siū mō eq̄le ipsi.b. Nā.b.est eē medietatē duo rū anguloꝝ rectoꝝ. Hoc ergo exñte nec̄e est ꝙ.a.sit i.c,

Vlti. qđ nihil aliud est q̄ꝫ anguli semicirculi eē rectū. Subiū git aūt hic ꝙ modus demōstrationis pōt ēt ad formalē cām ptinere,quaꝫ nominauerat qđ quid erat esse,eo ꝙ esse medium duorum rectoꝝ potest accipi vt ratio signi ficans quodquid est recti anguli. ℂ Deinde cuꝫ dicit.

ℂ At ꝟo quidditatem etiam causam esse me diam antea demonstrauimus:

ℂ At ꝟo ꝛ ipsius quod quid erat esse causa monstrata est media.

C

Expo.tex. ℂ Remittit ad p̄missa,ꝛ dicit ꝙ in supioribus mōstratuꝫ est qūo cā formalis que est quod qd erat esse ptineat ad medium demonstrationis ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Idē fit cū q̄riẗ pp qd aduersus atheniēses psicū bellū exarsit,q̄ cā fuit:vt atheniēses bel lo vexenẗ:qꝛ ꝯ sardes ipsi cū cretriēsibus ir ruerūt. Hoc.n.p̄mū mouit. Sit itaqꝫ bellū.a. p̄ores irruisse.b.atheniēses.c. B.igẗ p̄ores inquā irruisse ipsi.c.id est atheniēses inest.a. quoqꝫ.b.ipsi cōpetit,medi nāqꝫ lacessiti bel lū aduersus eos agūt,q p̄ores iniuriā itule rūt. A.igit̃ id ē bellū,vexariqꝫ bello.b.ipsi in est,id est hisce q p̄ores bellum gessere.b.ꝟo ipsi.c.id ē atheniēsib⁹ inest. Hi nāqꝫ tractare bellū cepe medosqꝫ lacessiue re. Mediū igẗ ꝛ hoc in loco cā est:atqꝫ ea q̄ primū mouit.

ℂ Propter qd āt medoꝝ bellū factū est athe nis,q̄ cā ē pluari atheniēses:qm̄ i sardos cō miserūt. Propẗ h.n.motū ē p̄mū. Sit bellū in q̄.a.p̄us cōmittit.b.atheniēses.c. Est igit̃ b.i.c.p̄us est cōmittere atheniēsib⁹.a.āt i.b. ꝯbellari.n.pri⁹ iniustos. Est itaqꝫ i.b.a.ꝯbella ri pri⁹ icipiētes.b.āt pri⁹ i atheniēsib⁹,pri⁹.n. iceperūt. Mediū itaqꝫ hic cā ē p̄mū mouēs. Vide i suno.

ℂ Ponit exēplū de cā mouēte tāgēs q̄ndā grecā hystoriā D videlꝫ,ꝙ atheniēses quōdā adiunctis sibi qbusdā alijs grecis inuaserūt sardēses,q erāt subi regi medoꝝ,ꝛ ideo medi inuaserūt atheniēses. Dicit ergo p̄ ꝙ q̄ri pōt pp qd Expo.p. bellū medoꝝ factū est cuꝫ atheniēsibus,ꝛ hoc pp qd est cā q̄re atheniēses ipugnati sunt a medis,qꝛ.s.ipsi simul cū qbusdā alijs.s.eretrijs fecerūt isultū in sardēses. Hoc 2 enim est qđ fuit motiuū belli. Sit ergo belluꝫ in quo.a. 3 qđ est maior extremitas,ꝙ p̄ores isultū fecerūt sit.b.id est mediū,sꝫ atheniēses sit.c.i.minor extremitas. Ergo 4 b.est i.c.i.quātū.s.atheniēsib⁹ ꝯuenit ꝙ p̄ores fecerūt in sultū. A.aūt est i.b.qꝛ.s.illi q p̄us alijs iniustitiā ītulerūt sunt debellati. Sic ḡ.a.est in.b.inquātū debellanẗ illi q 5 p̄us iceperūt. Hoc aūt.s.b.qđ ē mediū ptinet ad atheniē ses,qui prius bellū inceperūt. Et sic pꝫ ꝙ hic accipitur Vlti. quasi mediū cā que primo mouit. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Ea ꝟo quoꝝ cā est id qđ alicui⁹ est gr̃a:cū dē subeūt modū:ceu pp qd deābulat,vt va leat,cur dom⁹ ē:vt ꝯseruet̃ suppellex. Nēpe valitudis deābulatio,suppellectilis ꝯseruā de,dom⁹ ē gr̃a. Atqꝫ iter hec pp qd post ce nā ābulare opꝫ,ꝛ cuius opꝫ gr̃a,nihil iteresse vī. Sit itaqꝫ deābulatio post cenā.c.nō nata re cibū cū occupet locū i quo est.b.valere sit a. Cōpetit igit̃ deābulatiōi post cenā id effi cere,cibū iquā sumptū i ore vētris nō supna tare:atqꝫ idipsuꝫ sanitatē cōseruet. Sic.n.vr. B.igit̃ cibū inquā haud natare.c.ipsi inest: id est deābulationi post cenā. At.a.valitudi nē inquā ꝯseruare.b.ipsi cōpetit. Que igit̃ ē cā,vt.a.gr̃a cuius cetera fiunt:ipsi cōpetat.c. Nēpe.b.ipm est:nō supnatare iquā cibum. Atqꝫ h est tanq̄ꝫ ipsi⁹ rō. Nā.a.hoc assigna bit̃ pacto. Cur aūt.b.cōpetit ipsi.c. Quia sa num esse id nimirū est:sic inquam sese habe re. Verū mutentur ratiocinationes oportet. Magis enim hoc pacto singula elucescent.

ℂ Quorūcūqꝫ aūt cā est pp aliqd:vt pp quid Vide i suno. ābulat,vt sanus fiat,ꝛ pp qd facta est dom⁹, vt saluet vasa Hoc ergo vt sanet:illud ꝟo ꝓ pter id qđ saluet,ꝓpter qđ post cenā opꝫ am bulare ꝛ cuius gr̃a opꝫ,nihil differt. Ambu

lare post cenā i quo.c.nō eminere cibos in q̄
Vide i anno. b.sanari i quo.a.Sit igit̄ in eo qđ post cenaʒ
ābulat eē facere nō supeminere cibos iuxta
os vētris,⁊ h̄ eē sanū. Uʒ.n.in eē ipsi ābula/
re qđ est.c.b.qđ est nō eminere cibos:in hoc
aūt.a.qđ sanatiuū est. Que igit̄ cā ē in.c.qđ
a.fit pp qd,est.b.nō eminere cibos. Hoc aūt
est sic illius rō. A.n.sic demr̄abit̄. Propter
Vide i anno. qd.a.in.c.est,qm̄ h̄ est sanari. Opʒ aūt cōmu/
tare rōnes,⁊ sic magis vnaqueqʒ apparebit.

E ¶ Manifestat idē in cā finali. Et circa h̄ duo facit. Prio
ꝑponit exēplū in cā finali. Scđo ondit diuersam iter cāʒ fi
nalem ⁊ cām q̄ est pn̄ motus.ibi [Gñones aūt eʒ̄rio.]
Expo.ꝑ. ¶ Dicit ḡ p̄ ꝙ sil̄r se hʒ cū p̄dictis i qbuscūqʒ accipit̄.q.
cā finis cui⁹ cā fit aliqd. Puta si dicam⁹ pp qd aliqs am
bulat post cenā vt.s.fiat sanus,⁊ iteꝝ pp qd est dom⁹.ad
2ᵉ h̄ vt.s.vasa.i.supellectilia hois saluent̄.i.ꝯseruent̄. Sic
ḡ h̄.s.ambulatio post cenā fit gr̄a sanādi. h̄ aūt.s.edifica
tio domus est gr̄a seruādi sppellectilia. Sic ḡ nihil dif/
fert dicere pp qd opʒ post cenaʒ ābulare, ⁊ cuius gr̄a h̄
3ᵉ oporteat. Sit ḡ ambulare post cenā in quo.c.minor ex/
tremitas, sʒ nō eminere cibos i ore stomachi sit mediū i
F quo est.b.sanari ṽo sit maior extremitas in q̄ est.a. Sit
ḡ.b.in.c.qꝛ ambulatio post cenā facit vt nō emineant ci
4ᵉ bi in ore stomachi, ⁊ pp h̄ ꝓuenit sanitas qđ est.a.eē in
5. b. Uʒ.n.ꝙ ipsi ambulare qđ est.c.insit.b.qđ est nō emi/
6. nere cibos in ore stomachi. Ad hoc aūt seqtur.a.qđ est
esse sanatiuū. Sic ergo pʒ ꝙ.b.s.nō eminere cibos i ore
stomachi est cā quare.c.est.a.i.q̄re ambulare post cenā
sit sanatiuū, ⁊ hoc.s.nō eminere cibos in ore stomachi ē
rō eius qđ est eē sanatiuū. A.enim.i.eē sanatiuū sic assi/
7. gnabit̄ ⁊ notificabit̄. Oʒ aūt.a.fit in.c.est.b.pp qd,qꝛ.s.
8. sic se hr̄e vt non emineāt cibi in ore stomachi est sanari.
Ulti. Et ad hoc ꝙ singula fiāt magis manifesta, opʒ trāsume
re rōnes, vt.s.accipiat̄ mediū q̄si rō maioris extremita/
tis, sicut in p̄misso exēplo apparet. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Ordo aūt gñonis ac ortus verso mō sese hʒ
in his,⁊ in mouētib⁹ causis. In illis.n.p̄ me/
diū fiat opʒ,in his aūt.c.ip̄m extremuʒ p̄mo:
deinde id vltimum,gratia cuius cetera fiūt.
¶ Gñationes aūt eʒ̄rio hic,⁊ in causis ꝑʒ mo
tū. Ibi qdē.n.mediū opʒ p̄mum fieri:hic aūt
ipsum.c.vltimū. Ultimū aūt est pp quid est.

G ¶ Ondit quō diuersimode se hʒ ⁊ in cā q̄ est pn̄ motus.
Expo.p̄me Cōtrario.n.mō se hn̄t in via gñonis cā finalis,⁊ cā q̄ est
1 2ᵉ pn̄ motus. Nā.s.i demr̄atione q̄ sumit̄ per cām que est
pn̄ motus, opʒ mediū pn̄ fieri.i.esse pn̄ i via gñonis.
sicut ꝑus fuit ꝙ atheniēses isultū fecerūt in sardēses,q̄ʒ
ꝙ ipugnarent a medis. Sʒ hic in demr̄atione q̄ fit per
cām finaleʒ,accipit̄ sicut p̄ in via gñonis ip̄m.c.qđ est
Ulti. minor extremitas, ⁊ vltimū cāꝝ cause finalis. Ultimū
ē in via gñationis est finis, cuius gr̄a est aliqd. Mani/
festū est aūt ꝙ p̄ aliqs ambulat post cenā, ex hoc seqtur
ꝙ cibi nō emineāt in ore stomachi, ⁊ ex h̄ vlterius seqt̄
sanitas hois q̄ est p̄ncipalis finis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri aūt p̄t,vt idē gr̄a sit alicui⁹,⁊ ex nec̄i/
tate:veluti pp qd p laternā penetrat lumen.
Et.n.id qđ minores hʒ ptes,sbtilioresue,ne/
cessario p meat⁹ maiores penetrat,āpliores/
ue. Si qdē lumē fit,qꝛ trāsit. Et cuiusnaʒ gr̄a,

vt nō deuiem⁹:pedesqʒ ēt offendam⁹. At vt
est i hisce q̄ sunt,sic ne ēt est i hisce q̄ fiūt: vt si
cū ignis extiguit̄ tonitat,nec̄e est strepit⁹ so
nusqʒ fiat. Et vt pythagorici dicunt,terroris
gr̄a,quo pertimeant hij,qui i tartaro degūt.
¶ Cōtigit aūt idē ⁊ vnū,⁊ qd est,⁊ pp qd ē: ⁊ T.cō.12. Vide i anno.
ex nec̄itate,vt p lucerne pellē lumē. Et nāqʒ
ex necessitate digredit̄ qđ in pua ē ptibilius
p maiores poros. Sic qdē ignis fit digrediē
do:⁊ pp aliqd,vt non offendamus. Itaqʒ si
esse ꝯtigit,⁊ fieri cōtigit,sicut sonat extracto
igne:necesse est sceptire ⁊ sonare:⁊ si est quē
admodū pythagorici dicunt minarum cau/
sa his qui sunt in tartaro,quatenus timeāt.

¶ Ondit quō ad eūdē effectū psit accipi plēs p̄dictarum H
cāꝝ. Et circa h̄ duo facit. Prio manifestat pl̄es cās esse
eiusdē, 2° ondit in qb⁹ hēat locū qđ dictū ē.ibi [Plima
aūt hō sunt.] Dic̄ ḡ p̄ ꝙ ꝯtigit vnū ⁊ eūdē effectū eē pp Expo.p̄.
aliquē finē siue gr̄a ei⁹, ⁊ ex nec̄itate alicuius p̄oris cāe,
sic h̄ qđ est lumē appere p pellē lucerne, ex nec̄itate ꝓue
nit. Nec̄e est.n.ꝙ corpus mioꝝ ptiū trāseat p poros lar 2.
giores. Di aūt h̄ ꝑʒ opinionē ponētiū ꝙ lumē sit corpus
qđdā subtile, ⁊ ꝙ apparētia luminis p diaphanū fiat pp
magnitudinē poroꝝ q̄si quorūdā foraminū. Corp⁹ āt sb
tile vi eē puoꝝ ptiū. Et qꝛ h̄ nō est ꝑm suā opionē, subiū/ 3ᵉ
git ꝙ ex tali nec̄itate h̄ ꝓuenit, si tn̄ lumē appeat disgre/
diēdo.i.p egressuʒ ptiū eius p poros diaphani. Hoc aūt
qđ est appere lumē p pellē lucerne est pp aliquē fineʒ.vt I
s.ābulātes i nocte bn̄ficio luminis nō offendamur. ¶ In Ulti.
talib⁹ ḡ pote est 2ʳ argumentari. Uno mō a cā p̄exn̄te, vt
dicam⁹ si eē ꝯtigit h̄.⁊ h̄ erit. puta si lumē ipositū ē lucer
ne:seqtur ꝙ diffundat̄ p poros pellis, alio͛ a cā posterio
ri q̄ est posterior in fieri. ⁊ ꝑʒ h̄ argumētabitur ꝙ si fieri
ꝯtigit finē vltimū opʒ p̄cedere ea p q̄ ꝓuenit̄ ad finē. Si
cut pʒ in tonitruo, ꝙ si ē ignis extictus, nec̄e ē sceptire.i.
fulminare, ⁊ facē fremitū quēdā ignis extīcti, ⁊ sonū quē
dā. Et si opio pithagoricoꝝ est vā ꝙ tonitruū fiat ad cō
minādū his q sunt i tartaro, opʒ dicere ꝙ tonitruuʒ fiat
ad h̄ ꝙ hoies q sunt in tartaro timeāt. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Atqʒ plima talia sunt:p̄sertim in hisce q̄ nā
talia fiūt ⁊ ꝯstāt. Altera nāqʒ nā alicuius gr̄a
facit:altera necessitate. Necessitas aūt est du
plex. Alia.n.est ꝑm nām ⁊ appetitioneʒ,alia
violenta: q̄ qdē est p̄ter appetitionē. He ne/
cessitates extāt cū lapis nūc sursuʒ nūc,deor
sum mouetur. Naʒ tametsi necessitate lapis
vtroqʒ motu cietur:non eadē tn̄ necessitate.
¶ Plima aūt hō sunt:⁊ maxie i his q̄ nā sbsi
stūt ⁊ ꝯstātib⁹. Hoc qđ pp h̄ nā facit:alia ꝑo
ex nec̄itate. Nec̄itas aūt duplex ē. Hoc qdē
.n.ꝑʒ nām ⁊ motū,sic lapis ex nec̄itate ⁊ sur/
suʒ ⁊ deorsuʒ defert̄,sʒ nō pp eādē nec̄itatē.

¶ Ondit in qb⁹ ꝯtigat h̄ qđ dictū ē. Et circa h̄ tria facit. K
Prio ondit quō h̄ se hēat i his q̄ fiūt a nā, 2° quō se hēat i
his q̄ fiunt a ppo°.ibi [In his āt q̄ sunt.] 3° ifert qđdā Expo.p̄me
correlariū.ibi [Quat̄ finis bon⁹.] Dic̄ ḡ p̄ ꝙ plima hō
q̄.s.fiūt ex nec̄i°⁊ sunt pp finē, maxie inueniunt̄ i his q̄ sb/ 2.
sistūt a nā, ⁊ i his q̄ fiūt p nāʒ ꝯstructā. Nā.n.q̄dā fac̄ pp
finē, q̄dā ṽo facit ex nec̄itate p̄oꝝ cāꝝ, q̄ qdē est duplex. 3ᵉ

Alia. Una fz nāz q̄ ē fz ɔditionē mãe, alia fz cām mouētē. sic lapis mouet̃ qdē ex necītate q̄nqz sursuz q̄nqz deorsū, sz nō pp idē gen⁹ necītatis, sz deorsū mouet̃ pp necītātē nãe, sursuz āt pp necītatē mouētis. i. pijcientis. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ In his aūt q̄ phicisci solēt a mēte, q̄dā nūq̄ sunt a casu: vt dom⁹ vel statua: neqz necītate, sz alic⁹ gr̄a. Quedā sūt ēt a fortūa: vt sanitas atqz salus, maxie v̄o in qbus fit: vt sic, z aliter sese habeant: cū generatio nō est a fortuna.

¶ In his āt q̄ sūt ab itelligētia: alia qdez neq̄q̄ sūt ab eo qd̄ p se frustra ē: vt dom⁹ aut effigies, neqz ex necītate sūt: sz pp h̄. Alia v̄o sūt a fortūa, vt sanitas z salus. Maxie āt i qbuscūqz ɔtingit z sic z alr̄: cū non a fortuna gn̄o fit.

A Expo. p̄ᵉ. ¶ Ondit q̄ṁo se hēat i his q̄ sunt a ppo⁰, z dic̄ q in illis q̄ fiūt p rōnē, sic sūt opa artis, q̄dā talia sūt q nunq̄ fiūt a casu, sic domus z statua, nec ēt pn̄t vnq̄ fieri ex necītate nãe, sz sp fiūt pp finē, qz sp fiūt a rōne q̄ nō opat̃ nisi intē-

2ᵉ dēs finē. Quedā v̄o q̄ pn̄t qdē fieri a rōne artis, tn̄ pn̄t ēt q̄nqz fieri a fortūa. sic pz de sani⁰, q̄ q̄nqz fit p artē medicine, sz tn̄ qz pōt puenire ex aliq̄ cā nali, pōt ɔtingere q aliqs sanet̃ pter itētionē, sicut si leprosus sanet̃ ex esu serpētis quē comedit vt moreret̃. Et silr̄ ɔtigit d̄ salute, cū s. aliqs intras domū pp aliqd aliō liberat̃ de manu inimi-

Alia. cor̄ qrētiū ip̄z. Et h̄ maxie ɔtigit i oib⁹ reb⁹ i qb⁹ ɔtigit q aliqd fit z sic z alr̄, cū nō a fortūa fit. i. ɔtigit eūdē esse ctū nō fortuito ex diuersis cāis puenire. Puta p̄t aliqs itrare domū nō a fortūa vt saluet̃ a manu hostiuz, vel vt comedat, vel vt qescat. Un̄ si intēdēdo vnū cor̄, eueniat aliō erit a fortūa. Sz dom⁹ z statua nō fiūt nisi pp easdez cās, z iō talia nō ɔtigit fieri a fortuna. ¶ Deide cū dicit,

¶ Quare si finis sit bon⁹: ea q̄ ad illū ɔsequēdū efficiūt̃ alic⁹ gr̄a fiūt: z aut a nã: aut ab arte. A fortuna v̄o nihil cuiusq̄ fieri gr̄a solet.

¶ Quare finis bonus pp aliqd fit, z aut nã, aut arte. A fortuna aūt nihil ppter aliqd fit.

B ¶ Cōcludit ex p̄missis q puenire ad bonū ē aut a nã aut

T. cō. 79. lec. 13. & exp. 3. ab arte. Ars. n. z nã sir̄ opant̃ pp finē. vt h̄z in 2⁰ phyſi. Sz a fortuna nō fit aliqd gr̄a h̄⁹. Qd̄ iō dr̄: qz z si fortūa

T. co. 52. lec. 8. & exp. vlti. ɔtigat i his q̄ fiūt pp aliqd, vt dr̄ i 2⁰ phy. illō tn̄ qd̄ dr̄ a fortūa fieri nō ē itētū tanq̄ finis, sz pter itētionē accidit.

¶ Eadē aūt cā est i his q̄ sūt: z i his q̄ fiūt: z in his que fuere: z i his itē q̄ fiēt, futuraqz sunt. Mediū. n. ipz cāz eē ɔstat. Uez dr̄is q̄dā eē vī. Eor̄. n. q̄ sunt, est, eorū que fiūt, fit, eorum que fuere, fuit, eorū deniqz que fient, erit.

¶ Eadē aūt cā ē in his q̄ fiūt: z factis, z futuris: q̄ vere est his q̄ sunt. Mediū. n. cā est i his q̄ sunt, q̄ est: ipsis aūt q̄ fiūt, que fit: factis aūt facta, z futuris, futura. LECTIO. X.

D Ostq̄ Phs ondit q̄ṁo q̄tuor gn̄a cār̄ i demōstratiōe p medijs assumūt̃, h̄ ondit q̄ṁo i diuersis demr̄at̃ aliqd p cām. Est āt circa h̄ duplex dr̄ia ɔsiderāda. Pria qdē fz q cā simul est cū effectu, vl̄ nō sil̄, 2ᵃ put cā pducit effectū sp, aut sic freq̄nter. Et de hac agit. ibi [Sunt

Lec. 12. tex. expo. 3. āt qdē q̄dā q̄ fiūt vlr.] Circa p̄ᵐ duo fac̄. Primo ondit q̄ṁo aliqd demr̄et̃ p cām q̄ est sil̄ cū eo cui⁹ est cā, 2⁰ q̄ṁo

C demr̄at̃ aliqd p cām q̄ nō est sil̄ cū eo cui⁹ est cā. ibi [In his aūt q̄ nō simul.] Circa p̄ᵐ ɔsiderādūz q qz in motu necē est ɔsiderare p̄us z posteri⁹, i causis mot⁹ ē accipe cām z cāt̃ū se hīe fz p̄us z posterius. Sic pz q cā agēs nālis mouēdo pducit ad suū effectū. Et sic p totū motuz pducit̃ mobile ad terminū mot⁹, ita p p̄⁰ ptē mot⁹ pducit̃ ad 2ᵃᵐ, z sic deinceps. Un̄ sic mot⁹ ē cā qetis ɔn̄tis, ita p̄s p̄ᵃ mot⁹ ē cā subseq̄ntis, z sic deinceps. Et h̄ idē iter siue h̄ ɔsideret̃ i vno mobili qd̄ mouet̃ ɔtinue a p̄n⁰ vsqz ad finē, siue i diuersis mobilibus, quor̄ p̄ᵐ mouet 2ᵐ, z 2ᵐ 3ᵐ. Lz simul duz p̄ᵐ mouēs mouet, p̄ᵐ motū moueat̃, tn̄ p̄ᵐ motū remanet mouēs postq̄ desijt moueri, quo mouēte simul mouet̃ 2ᵐ mobile. Et ita successiue mouētur mobilia, quor̄ vnū ē cā mot⁹ alteri⁹, sic de his q̄ pijciuntur manifestat Phs i 8⁰ phy. Per hūc ḡ modū ɔtigit q

T. cō. 82. lec. 11. & expo. 3. cā nō ē sil̄ cū eo cui⁹ est cā, inq̄tū. s. p̄ᵃ ps motus est cā 2ᵉ, vel p̄ᵐ motū mouet 2ᵐ. Quāuis autē motus i suis ptib⁹ successionē hēat, tn̄ sil̄ est cū cā mouēte. Sil̄. n. dum mo-

D uēs mouet, mobile mouet̃, eo q mot⁹ nihil est aliud q̄ act⁹ mobilis a mouēte, fz quē mouēs dr̄ mouē z mobile moueri. Et m̄lto magis i his q̄ sunt ex̄ motuz opz cā sil̄ eē cū suo cāto, siue accipiat̃ aliqd vt termin⁹ mot⁹, sicut illuminatio aeris sil̄ est cū solis exortu, siue aliqd accipiat̃ i his q̄ sunt penitus imobilia z causis eēntialib⁹, q̄ sunt cāe ipsi⁹ eē. Circa p̄ᵐ ḡ duo fac̄. Primo pponit qd̄ itēdit, 2⁰ manifestat ppositū p exēpla. ibi [Ut pp qd fa-

Expo. p̄ᵉ ctus defectus.] Dic̄ ḡ p̄ q q̄ncūqz cā est simul cū suo effectu, opz eādē cāz accipe quātū ad h̄ qd̄ est fieri, vel factū eē, z futur̄ eē, q̄ accipit̃ quātū ad h̄ ē qd̄ eē, qz si cā simul cū suo cāto, sicut necē est q q̄ñ est cā est effectus, ita necesse est q q̄ñ fit cā fiat effectus, z q̄ñ est facta q fit factus effectus, z q̄ñ est futura fit futurus effectus. Nec ē istātia q dū fit edificator addiscēdo artē edificatiuā nōdū fit edificiū, cuius ipse est cā per artem edificatiuā, qz edificator nō noiat cām edificij in actu, sed cām in potētia, vel in habitu. Sz edificās noiat cām i actu, quā opz simul esse cū eo cui⁹ est cā, vt dr̄ in 2⁰ phy. Est aūt identi-

T. cō. 37. le. 6. & ex. h̄. vlti. tas q̄tū ad h̄ q i oib⁹ mediū est cā. Sz h̄ accipiēdū est fm debitā pportionē, vt. s. ip̄m eē cāe pportionet̃ ipsi eē effectus, z fieri cāe fieri cāti, z factū eē cāe facto eē cāti, z futur̄ esse cāe futuro esse cāti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nā vt he pateſiāt exēplo: cū interrogamur cur fuit, vel fit, vel erit, vel est, defectio lune: qz fuit: vel fit, vel erit: vel est terra iter solez z lunaz: accōmodatissime rñdemus. Quid est glaties: z accipiat̃ aquā ɔgelatā ipsam esse. Atqz sit aqua quidē. c. ɔgelata aūt. a. cā deinde collocetur in medio qd̄ ipsuz occupat. b. absentia penitus ipsi⁹ caloris. B. igit̃ ipsis c. i est. a. quoqz. b. ipsi cōpetit. Atqz fit glaties, cū ip̄m. b. fit: z fuit cū fuit: eritqz cum erit. Ea igitur que hoc pacto est causa fit: z est, z fuit: z erit vna cum eo cuius esse causa dicitur.

¶ Ut pp qd factus est defectus pp id qd̄ in medio facta ē terra: fit aūt pp id qd̄ fit: erit āt z pp id qd̄ erit i medio: z est pp id qd̄ est sir̄. Et qd est crystallus. Accipiat̃ igit̃ q̄ñ aqua dēsata est. Aqua. c. densata in quo. a. cā. media i quo. b. defectus caloris penitus. Est igitur in. c. qdē. b. in hoc aūt densatū eē qd̄ est i quo. a. fit āt crystallus cū fiat. b. factū est. a. facto. b. erit aūt futuro. b. Siquidez cā z cuius est cā simul fiunt cum fiant: z sunt cum sint: z

lare post cenā i quo.c.nō eminere cibos in q̄
Uide i anno. b.sanari i quo.a.Sit igit̄ in eo qđ post cenā
ābulat eē facere nō supeminere cibos iuxta
os vētris, & h̄ eē sanū. Uā.n.ineē ipsi ābula-
re qđ est.c.b.qđ est nō eminere cibos: in hoc
aūt.a.qđ sanatiuū est. Que igit̄ cā ē in.c.qđ
a.fit pp qd, est.b.nō eminere cibos. Hoc aūt
est sic illius rō. A.n.sic demrābit̄. Propter
Uide i anno. qd.a.in.c.est, qm̄ h̄ est sanari. Opz aūt cōmu-
tare rōnes, & sic magis vnaqueqꝫ apparebit.

E ¶ Manifestat idē in cā finali. Et circa h̄ duo facit. Pᵒ
pponit exēplū in cā finali. Scđo ondit diūam iter cāz fi
nalem & cām q̄ est pn̄ᵐ motus. ibi [Gnōnes aūt eꝯ̄rio.]
Expo.lr̄e. ¶ Dicit g̃ p̄ q̄ sil̄r se hz cū p̄dictis i qbuscūqꝫ accipit̄.q.
cā finis cuiꝰ cā fit aliqd. Puta si dicamꝰ pp qd aliqs am
bulat post cenā vt.s.fiat sanus. & iterū pp qd est domꝰ.ad
2ᵉ h̄ vt.s.vasa.i.supellectilia hoīs saluent̄.i.ꝯseruent̄. Sic
g̃ h̄.s.ambulatio post cenā fit gr̄a sanādi. h̄ aūt.s.edifica
tio domus est gr̄a seruādi sppellectilia. Sic g̃ nihil dif-
fert dicere pp qd opz post cenā ābulare, & cuius gr̄a h̄
3ᵉ oporteat. Sit g̃ ambulare post cenā in quo.c.minor ex-
tremitas, sz nō eminere cibos i ore stomachi sit mediū i
F quo est.b.sanari vō sit maior extremitas in q̄ est.a. Sit
g̃.b.in.c.q2 ambulatio post cenā facit vt nō emineant ci
4ᵉ bi in ore stomachi, & pp h̄ ꝑuenit sanitas qđ est.a.eē in
5. b. Uā.n.q̄ ipsi ambulare qđ est.c.inest.b.qđ est nō emi-
6. nere cibos in ore stomachi. Ad hoc aūt sequr.a.qđ est
esse sanatiuū. Sic ergo pz q̄.b.s.nō eminere cibos i ore
stomachi est cā quare.c.est.a.i.q̄re ambulare post cenā
sit sanatiuū, & hoc.s.nō eminere cibos in ore stomachi ē
rō eius qđ est eē sanatiuū. A.enim.i.eē sanatiuū sic assi-
7. gnabit̄ & notificabit̄. Qz aūt.a.fit in.c.est.b.pp qd, q2.s.
8. sic se hr̄e vt non emineāt cibi in ore stomachi est sanari.
Ult. Et ad hoc q̄ singula fiāt magis manifesta, opz trāsume
re rōnes, vt.s.accipiat̄ mediū q̄si rō maioris extremita-
tis, sicut in p̄misso exēplo apparet. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ordo aūt gn̄onis ac ortus verso mō sese hz
in his, & in mouētibꝰ causis. In illis.n.p̄'me-
diū fiat opz, in his aūt.c.ipm extremuz p̄mo:
deinde id vltimum, gratia cuius cetera fiūt.
¶ Gn̄ationes aūt eꝯ̄rio hic, & in causis s̄z mo
tū. Ibi qdē.n.mediū opz p̄mum fieri: hic aūt
ipsum.c.vltimū. Ultimū aūt est pp quid est.

G ¶ Ondit q̄uo diuersimode se hz & in cā q̄ est pn̄ᵐ motus.
Expo.lr̄e ꝯ̄trario.n.mō se hr̄t in via gn̄onis cā finalis, & cā q̄ est
2ᵉ pn̄ᵐ motus. Nā.s.i demrātione q̄ sumit̄ per cām que est
pn̄ᵐ motus, opz mediū pn̄ᵐ fieri.i.esse pn̄ᵐ i via gn̄onis.
sicut p̄us fuit q̄ athenienses isultū fecerūt in sardēses, q̄z
q̄ ipugnarent a medis. Sz hic in demrātione q̄ fit per
cām finalez, accipit̄ sicut p̄ᵐ in via gn̄onis ipm.c.qđ est
Ult. minor extremitas, & vltimū cāuz cause finalis. Ultimū
ēt in via gn̄ationis est finis, cuius gr̄a est aliqd. Mani-
festū est aūt q̄ p̄ aliqs ambulat post cenā, ex hoc sequr
q̄ cibi nō emineāt in ore stomachi, & ex h̄ vlterius seqt̄
sanitas hoīs q̄ est pncipalis finis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri aūt p̄t, vt idē gr̄a sit alicuiꝰ, & ex necē-
tate: veluti pp qd p laternā penetrat lumen.
Et.n.id qđ minores hz ptes, s̄btiliorē sue, ne-
cessario p meatꝰ maiores penetrat, ampliores-
ue. Si qdē lumē fit, q2 trāsit. Et cuiusnāz gr̄a,

vt nō deuiemꝰ: pedesqꝫ ēt offendamꝰ. At vt
est i hisce q̄ sunt, sic ne ēt est i hisce q̄ fiūt: vt si
cū ignis extiguit̄ tonitat, necē est strepitꝰ so
nusqꝫ fiat. Et vt pythagorici dicunt, terroris
gr̄a, quo pertimeant hij, qui i tartaro degūt.
¶ Cōtigit aūt idē & vnū, & qd est, & pp qd ē: & T.cō.12.
ex necītate, vt p lucerne pellē lumē. Et nāqꝫ Uide i anno.
ex necessitate digredit̄ qđ in p̄ua ē ptibilius
p maiores poros. Sic qdē ignis fit digrediē
do: & pp aliqd, vt non offendamus. Itaqꝫ si
esse ꝯtigit, & fieri cōtigit, sicut sonat extracto
igne: necesse est sceptire & sonare: & si est quē
admodū pythagorici dicunt minarum cau-
sa his qui sunt in tartaro, quatenus timeāt.

¶ Ondit q̄uo ad eūdē effectū pñt accipi plēs p̄dictarum H
cāꝝ. Et circa h̄ duo facit. Pᵒ manifestat pl̄es cās esse
eiusdē, 2ᵒ ondit in qbꝰ hēat locū qđ dictū ē. ibi [Plima
aūt hꝰ sunt.] Dic̄ g̃ p̄ q̄ ꝯtigit vnū & eūdē effectū eē pp Expo.lr̄e.
aliquē finē siue gr̄a eiꝰ, & ex necītate alicuius p̄oris cāe,
sic h̄ qđ est lumē appere p pellē lucerne, ex necītate ꝑue
nit. Necē est.n.q̄ corpus mioꝝ ptiū trāseat p poros lar 2.
giores. Dr̄ aūt h̄ s̄z opinionē ponētiū q̄ lumē sit corpus
qđdā subtile, & q̄ apparētia luminis p diaphanū fiat pp
magnitudinē poroꝝ q̄si quorūdā foraminū. Corpꝰ āt sb
tile vr̄ eē p̄uaꝝ ptiū. Et q2 h̄ nō est s̄m suā opionē, subiū-
git q̄ ex tali necītate h̄ ꝑuenit, si tn̄ lumē appeat disgre- 3ᵉ
diēdo.i.p egressuz ptiū eius p poros diaphani. Hoc aūt
qđ est appere lumē p pellē lucerne est pp aliquē finez, vt
s.ābulātes i nocte bn̄ficio luminis nō offendamur. ¶ In I
talibꝰ g̃ posē est 2ʳ argumentari. Uno mō a cā p̄existēte, vt Ult.
dicamꝰ si eē ꝯtigit h̄, & h̄ erit. puta si lumē ipositū ē lucer
ne: sequr q̄ diffundat̄ p poros pellis, aliōᵃ a cā posterio
ri q̄ est posterior in fieri. & s̄z h̄ argumētabitur q̄ si fieri
ꝯtigit finē vltimū opz p̄cedere ea p q̄ ꝑuenit̄ ad finē. Si
cut pz in tonitruo, q̄ si ē ignis extictus, necē ē sceptire.i.
fulminare, & facē fremitū quēdā ignis extīcti, & sonū quē
dā. Et si opīo pithagoricoꝝ est vā q̄ tonitruū fiat ad cō
minādū hīs q̄ sunt i tartaro, opz dicere q̄ tonitruuz fiat
ad h̄ q̄ hoīes q̄ sunt in tartaro timeāt. ¶ Deīde cū dic̄.

¶ Atqꝫ plima talia sunt: p̄sertim in hisce q̄ nā
talia fiūt & ꝯstāt. Altera nāqꝫ nā alicuius gr̄a
facit: altera necessitate. Necessitas aūt est du
plex. Alia.n.est s̄m nām & appetitionez, alia
violenta: q̄ qdē est p̄ter appetitionē. He ne-
cessitates extāt cū lapis nūc sursuz nūc, deor
sum mouetur. Naz tametsi necessitate lapis
vtroqꝫ motu cietur: non eadē tn̄ necessitate.
¶ Plima aūt hꝰ sunt: & maxie i his q̄ nā sbsi
stūt & ꝯstātibꝰ. Hoc qđ pp h̄ nā fecit: alia vō
ex necītate. Necītas aūt duplex ē. Hoc qdē
.n.s̄z nām & motū, sic lapis ex necītate & sur-
suz & deorsuz defert̄, s̄z nō pp eādē necītatē.

¶ Ondit in qbꝰ ꝯtigat h̄ qđ dictū ē. Et circa h̄ tria facit. K
Pᵒ ondit q̄uo h̄ se hēat i his q̄ fiūt a nā, 2ᵒ q̄uo se hēat i
his q̄ fiunt a ppoᵒ. ibi [In his āt q̄ sunt.] 3ᵒ ifert qđdā Expo.lr̄e.
correlariū. ibi [Quare finis bonꝰ.] Dic̄ g̃ p̄ q̄ plima hꝰ
q̄.s.fiūt ex necītate & sunt pp finē, maxie iueniunt̄ i his q̄ sb- 2.
sistūt a nā, & i his q̄ fiūt p nāz ꝯstructā. Nā.n.q̄dā fac̄ pp
finē, q̄dā vō facit ex necītate p̄oꝝ cāꝝ, q̄ qdē est duplex. 3ᵉ

Ult. Una fȝ nāȝ q̄ ē fȝ ꝯditionē māe, alia fȝ cām mouētē. sic
lapis mouet̄ qdē ex necītate q̄nq; sursū q̄nq; deorsū, sȝ
nō ppidē gen⁹ necītatꝫ, sȝ deorsū mouet̄ pp necītatē nāe,
sursū āt pp necītatē mouētꝫ. i. pijcientꝫ. ¶ Deide cū dic̄.

¶ In his aūt q̄ pficisci solēt a mēte, q̄dā nūq̄ꝫ
sunt a casu: vt dom⁹ vel statua: neq; necītate,
sȝ alic⁹ gr̄a. Quedā sūt ēt a fortūa: vt sanitas
atq; salus, maxie ᵭo in qbus fit: vt sic, ꝛ aliter
sese habeant: cū generatio nō est a fortuna.

¶ In his āt q̄ sit ab itelligētia: alia qdēȝ neq̄ꝫ
sūt ab eo qd̄ p se frustra ē: vt dom⁹ aut effigi-
es, neq; ex necītate sūt: sȝ pp h̄. Alia ᵭo sūt a
fortūa, vt sanitas ꝛ salus. Maxie āt i qbuscū
q; ꝯtingit ꝛ sic ꝛ alr̄: cū non a fortuna gn̄o fit.

A ¶ Ondit q̄uo se hēat i his q̄ sunt a ppo^{ito}, ꝛ dic̄ ꝙ in illis
Expo. p^{e}. q̄ fiūt p rōnē, sic sūt opa artꝫ, q̄dā talia sūt ꝙ nunq̄ꝫ fiūt a
casu, sic domus ꝛ statua, nec ēt pn̄t vnq̄ꝫ fieri ex necītate
nāe, sȝ sp̄ fiūt pp finē, q₂ sp̄ fiūt a rōne q̄ nō opat̄ nisi intē-
2^{e} dēs finē. Quedā ᵭo q̄ pn̄t qdē fieri a rōne artꝫ, tn̄ pn̄t ēt
q̄nq; fieri a fortūa. sic pȝ de sani^{te}, q̄ q̄nq; fit p artē medi
cine, sȝ tn̄ q₂ pōt ꝓuenire ex aliq̄ cā nāli, pōt ꝯtingere ꝙ
aliqs sanet̄ pter itētionē, sicut si leprosus sanet̄ ex esu ser
pētis quē comedit vt moreret̄. Et sīr ꝯtigit ꝺ salute. cū
s. aliqs itras domū pp aliqd aliō liberat̄ de manu inimi
Ult. coꝝ q̄rētiū ipȝ. Et h̄ maxie ꝯtigit i oīb⁹ reb⁹ i qb⁹ ꝯtigit
ꝙ aliqd fit ꝛ sic ꝛ alr̄, cū nō a fortūa fit. i. ꝯtigit eūdē esse
cāū nō fortuito ex diuersis cāis ꝓuenire. Puta p̄t aliqs
itrare domū nō a fortūa vt saluet̄ a manu hostiū, vel vt
comedat, vel vt qescat. Un̄ si intēdēdo vnū coꝝ, eueniat
aliō erit a fortūa. Sȝ dom⁹ ꝛ statua nō fiūt nisi pp easdē
cās, ꝛ iō talia nō ꝯtigit fieri a fortuna. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quare si finis sit bon⁹: ea q̄ ad illū ꝯseque-
dū efficiūt̄ alic⁹ gr̄a fiūt: ꝛ aut a nā: aut ab ar-
te. A fortuna ᵭo nihil cuiusq̄ꝫ fieri gr̄a solet.

¶ Quare finis bonus pp aliqd fit, ꝛ aut nā,
aut arte. A fortuna aūt nihil ꝑpter aliqd fit.

B ¶ Cōcludit ex p̄missis ꝙ ꝓuenire ad bonū ē aut a nā aut
T. cō. 29. lec. ab arte. Ars. n. ꝛ nā sīr opant̄ pp finē. vt h̄r in 2° phys.
13. ꝛ exp. 3. Sȝ a fortuna nō fit aliqd gr̄a hꝫ. Qđ iō dic̄ q₂ ꝛ si fortūa
T. co. 52. lec. ꝯtigat i his q̄ fiūt pp aliqd, vt dī i 2° phy. illō tn̄ qđ dī a
8. ꝛ. exp. viii. fortūa fieri nō ē itētū tanq̄ꝫ finis, sȝ pter itētionē accidit.

¶ Eadē aūt cā est i his q̄ sūt: ꝛ i his q̄ fiūt: ꝛ in
his que fuere: ꝛ i his itē q̄ fiēt, futuraq; sunt.
Mediū. n. ipȝ cāȝ eē ꝯstat. Uerū dr̄is q̄dā eē
vī. Eoꝝ. n. q̄ sunt, est, coꝝ que fiūt, fit, eoꝝ
que fuere, fuit, coꝝ deniq; que fient, erit.

¶ Eadē aūt cā ē in his q̄ fiūt: ꝛ factꝫ, ꝛ futuris:
q̄ vere est his q̄ sunt. Mediū. n. cā est i his q̄
sunt, q̄ est: ipsis aūt q̄ fiūt, que fit: factis aūt fa-
cta, ꝛ futuris, futura. LECTIO. X.

Ostq̄ꝫ Phs ondit q̄uo q̄tuor gn̄a cāꝝ i de-
mōstratiōe, p medijs assumūt̄, h̄ ondit q̄uo
i diuersis demrat̄ aliqd p cām. Est āt circa
h̄ duplex dr̄ia ꝯsiderāda. Pria qdē fȝ ꝙ cā
simul est cū effectu, vl̄ nō sil̄. 2° put cā ꝓdu
Lec. 11. ter. cit effectū sp̄, aut sic freq̄nter. Et de hac agit. ibi [Sunt
expo. 3. āt qdē q̄dā q̄ fiūt vl̄r.] Circa p^{m} duo fac̄. Primo ondit
q̄uo aliqd demrēt̄ p cām q̄ est sil̄ cū eo cui⁹ est cā, 2° q̄uo
C demrat̄ aliqd p cām q̄ nō est sil̄ cū eo cui⁹ est cā. ibi [In
his aūt q̄ nō simul.] Circa p^{m} ꝯsiderāduȝ ꝙ q₂ in motu

necē est ꝯsiderare ꝑus ꝛ posteri⁹, i causis mot⁹ ē accipe
cām ꝛ cāt̄ū se h̄re fȝ ꝑus ꝛ posterius. Sic pȝ ꝙ cā agēs
nālis mouēdo ꝑducit ad suū effectū. Et sic p totū motuȝ
ꝑducit̄ mobile ad terminū mot⁹, ita p p^{m} ptē mot⁹ ꝑdu-
cit̄ ad 2^{am}, ꝛ sic deiceps. Un̄ sic mot⁹ ē cā q̄etꝫ ꝯn̄tis, ita
ps p^{a} mot⁹ ē cā subseq̄ntꝫ, ꝛ sic deiceps. Et h̄ idē inter siue
h̄ ꝯsideret̄ i vno mobili qđ mouet̄ ꝯtinue a p^{n}° vsq; ad
finē, siue i diuersis mobilibus, quoꝝ p^{m} mouet 2^{m}, ꝛ 2^{m}
3^{m}. Lȝ simul duȝ p^{m} mouēs mouet, p^{m} motū moueat̄, tn̄
p^{m} motū remanet mouēs postq̄ꝫ desijt moueri, quo mo-
uēte simul mouet̄ 2^{m} mobile. Et ita successiue mouētur
mobilia, quoꝝ vnū ē cā mot⁹ alteri⁹, sic de his q̄ pijciun
tur manifestat Phs i 8° phy. Per h̄c ḡ modū ꝯtigit ꝙ T. cō. 82. lec.
cā nō ē sil̄ cū eo cui⁹ est cā, in q̄ꝫtū. s. p^{a} ps motus est cā 2^{e}, 22. ꝛ. expo. 3.
vel p^{m} motū mouet 2^{m}. Quāuis autē motus i suis ptib⁹
successionē hēat. tn̄ sil̄ est cū cā mouēte. Sil̄. n. dū mo-
uēs mouet, mobile mouet̄, eo ꝙ mot⁹ nihil est aliud q̄ꝫ D
act⁹ mobilis a mouēte, fȝ quē mouēs dī mouē ꝛ mobi-
le moueri. Et mlt̄o magis i his q̄ sunt ex̄ motuȝ opȝ cā
sil̄ eē cū suo cāto, siue accipiat̄ aliqd vt termin⁹ mot⁹, si-
cut illuminatio aeris sil̄ est cū solis exortu, siue aliqd ac
cipiat̄ i his q̄ sunt penitus imobilia ꝛ causis eēntialib⁹,
q̄ sunt cāe ipsi⁹ eē. Circa p^{m} ḡ duo fac̄. Primo ꝓponit qđ
itēdit, 2° manifestat ꝓpositū p exēpla. ibi [Ut pp qd fa-
ctus defectus.] Dic̄ ḡ p̄ ꝙ q̄cūq; cā est simul cū suo ef Expo. p^{e}
fectu, opȝ eādē cāȝ accipe quātū ad h̄ qđ est fieri, vel fa
ctū eē, ꝛ futuꝝ eē, q̄ accipit̄ quātū ad h̄ ē qđ eē, q₂ si cā si
mul cū suo cāto, sicut necē est ꝙ q̄n est cā est effectus, ita
necesse est ꝙ q̄n fit cā fiat effectus, ꝛ q̄n est facta ꝙ sit fa
ctus effectus, ꝛ q̄n est futura sit futurus effectus. Nec ē
istātia ꝙ dū fit edificator addiscēdo artē edificatiuā nō-
dū fit edificiū, cuius ipse est cā per artem edificatiuā, q₂
edificator nō noiat cām edificij in actu, sed cām in pote-
tia, vel in habitu. Sȝ edificās noiat cām i actu, quā opȝ
simul esse cū eo cui⁹ est cā, vt dī in 2° phy. Est aūt identi- T. cō. 37. le. 6.
tas q̄ꝫtū ad h̄ ꝙ in oīb⁹ mediū est cā. Sȝ h̄ accipiēdū est ꝛ. ex. 6. viii.
fm̄ debitā ꝓportionē, vt. s. ipm̄ eē cāe ꝓportionet̄ ipsi eē
effectus, ꝛ fieri cāe fieri cāti, ꝛ factū eē cāe facto eē cāti,
ꝛ futuꝝ esse cāe futuro esse cāti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nā vt he pateāt exēplo: cū interrogamur
cur fuit, vel fit, vel erit, vel est, defectio lune:
q₂ fuit: vel fit, vel erit: vel est terra iter solē ꝛ
lunā: accōmodatissime rn̄demus. Quid est
glaties: ꝛ accipiat̄ aquā ꝯgelatā ipsam esse.
Atq; sit aqua quidē. c. ꝯgelata aūt. a. cā deīn
de collocetur in medio qđ ipsuȝ occupat. b.
absentia penitus ipsi⁹ caloris. B. igit̄ ipsis
c. i est. a. quoq;. b. ipsi cōpetit. Atq; fit glaties,
cū ipm̄. b. fit: ꝛ fuit cū fuit: eritq; cum erit. Ea
igitur que hoc pacto est causa fit: ꝛ est, ꝛ fuit:
ꝛ erit vna cum eo cuius esse causa dicitur.

¶ Ut pp qd factus est defectus pp id qđ in
medio facta ē terra: fit aūt pp id qđ fit: erit āt
ꝛ pp id qđ erit i medio: ꝛ est pp id qđ est sil̄r.
Et qd est crystallus. Accipiat̄ igit̄ q̄m aqua
dēsata est. Aqua. c. densata in quo. a. cā me-
dia i quo. b. defectus caloris penitus. Est igi
tur in. c. qdē. b. in hoc aūt densatū eē qđ est i
quo. a. fit āt crystallus cū fiat. b. factū est. a. fa-
cto. b. erit aūt futuro. b. Siquidē cā ꝛ cuius
est cā simul fiunt cum fiant: ꝛ sunt cum sint: ꝛ

in eo qꝺ factum est: ⁊ in futuro similiter est.
E ¶ Manifestat qꝺ dixerat ꝑ duo exépla. qꝫ pᵐ est de eclypsi lune. Dicim⁹.n.ꝙ heri fact⁹ ē defect⁹ lune ꝑꝑ h ꝙ heri fcā est iterpō terre iter solē ⁊ lunā, ⁊ ꝙ nūc fit defectus lune ꝑꝑ h ꝙ nūc fit talis iterpō terre, ⁊ ꝙ cras fiet defectus lune ꝑꝑ id qꝺ terra ponet i medio, ⁊ ꝙ nūc est defe
Expo.pᵉ.
2ᵉ ctus lune ꝑꝑ id qꝺ nūc est iterpō terre. ¶ Scōm aūt exē
3ᵉ plū de crystallo, puta si dicam⁹ qd est crystallus, ⁊ acci
4ᵉ piat h pro ei⁹ diffōne, ꝙ fit aq̄ ꝯdēsata vehementer. Sit ḡ aq̄.c.i. mīor ēxmitas, ⁊ dēsatū eē sit.a.i. maior extremitas, ⁊ accipiat ꝑ medio.b.i. ꝙ penitus caret calore. Exhalāte.n. calo ispissat hūidū. Vñ qñ itēse exhalat cal3,
5ᵉ ꝯñs est ꝙ itēse ispisset humidū. Reducēdo ḡ ad formā
F syllogisticā dicem⁹ ꝙ.b.ē i.c. qꝛ.s. crystallus h3 ꝑfecta3 exhalatione cali, i.b. āt est.a. qꝛ illic qꝺ ꝑfecte caret calo dēsatū ē. Sic igit h⁹ ꝙ est crystallū eē plenū aq̄ densata est cā ꝙ hēat defectu3 caloris, ita ēt cā ꝙ fiat crystallus
Ulti. cā est ꝙ fiat.b. Et eadē rō est i fcm̄ eē, ⁊ i futuꝝ eē. Et sic ꝯcludit, ꝙ si sic accipiat cā ⁊ cātū op3 ꝙ siłr sint siꝰ in fieri ⁊ in eē, ⁊ in factū eē, ⁊ in futuꝝ eē. ¶ Deinde cū dicit.

¶ S3 i hisce q̄ nō sunt siꝰ: sit ne vt i ꝯtinuo tpe?
L.cō.13. ¶ In his āt q̄ nō siꝰ sūt: nūqd sūt i ꝯtinuo tpe?
G ¶ Ostēdit qūo cā q̄ nō est simul cū cāto accipiat mediu3 demōstrationis. Et ꝑ in his q̄ fiunt indirectū, 2ᵒ in his q̄
Lec.12.a. fiūt circulariter, ibi [Qm̄ aūt videmus.] Circa pᵐ tria
expo.pᵉ. facit. Primo ꝑponit qōnem, 2ᵒ interponit qꝺdam qꝺ est necessariū cognoscere ad solutionē qōnis. ibi [Est igit a posteri⁹ facto.] 3ᵒ soluit qōnē. ibi [Speculādū est igi
Le.inte.seq. tur qd est ꝯtigēs.] Circa pᵐ duo facit. Prio ꝑponit qō
i.exp.hnc. nē, 2ᵒ manifestat eā. ibi [Sicꝰ vi nobis.] Mouet ḡ ꝑ qō
Expo.tex. nē vtꝝ in cāis q̄ nō siꝰ fiūt cū cātis, sit dicere ꝙ cātu3 fm tꝑs ꝯtinuū ꝯseq̄tur ad cām vel nō. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quēadmodū nobis vꝛ alia alioꝝ sint cāe: ceu factū facti: fiēs fiētis: futurumq3 futuri.
¶ Sicut videtur nobis alias aliorum causas esse: hoc est facti esse altera facta: ⁊ futura futuri: eius aūt quod fit si aliqd antea factū est.
H ¶ Manifestat qōnē. Uidemus.n.ꝙ alie sunt cāe alioru3
Expo.t. nō simul cū eis exñtes. sicut eius qꝺ factū esse, est alia cā precedens qꝺ est fieri, ⁊ ipsius fore.i.ꝙ aliqd sit futurū cā est aliqꝺ futurū fieri, ⁊ iteru3 ipsius fieri cā est aliqd
Decasus.q. qꝺ prius factū est. Est igit qꝺ vtru3 iste cāe se ꝯñtes sint in tꝑe ꝯtinuo, vel non. Hoc.n. necessariū est scire demonstratori, qꝛ si nō sit ꝯtinuatio in huiꝰ causis, nō erit accipere imediatū. qꝛ semꝑ inter duo nō cōtinuata est accipe aliqꝺ mediū. Et iō si illud nūc i quo est effectus nō sit cōtinuū ad illud nūc in quo ē cā, erit i medio aliqd accipe qꝺ sit cā media, ⁊ sic in infinitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At ꝯstat i his ab eo rōcinationē extruēdā esse qꝺ postea fuit: ꝑncipia aūt ⁊ eoꝝ ea sunt que prius fuerunt. Quapropter idē ⁊ in hisce q̄ fiunt seruādus est modus. Sed ab eo qꝺ ante fuit nō extruit rōcinatio: vt qm̄ hoc fuit: h qꝺ est posteri⁹ ortū est: siłr ⁊ in futuro.
¶ Est igit a posteri⁹ facto syll's ꝑncipiū: igit ⁊ hoꝝ est q̄ facta sunt. Vñ ⁊ i his q̄ fiūt siłr ē. A priori aūt non est: vt qm̄ hoc factū est: q̄re hoc posterius factū est: ⁊ in futuro similiter.
¶ Manifestat qꝺdā qꝺ est necessariū ad solutionē ꝑmisse qōnis. Et ꝑ ꝑponit qꝺ intēdit, 2ᵒ probat propositū. ibi
I [Neq3.n. determinati.] Circa pᵐ ꝯsiderādū est ꝙ sicut linea est qꝺdā ꝯtinuū pūctus qꝺda3 indiuisibile qꝺ terminat ⁊ diuidit lineā, ita ēt ipm fieri vel moueri est qꝺdam ꝯtinuū, ipm aūt qꝺ est motū esse vel factū eē est qꝺdā idiuisibile, qꝺ pōt accipi, vel vt terminās totū motū, vel vt diuidēs motū tāquā finis pᵉ ptis motus, ⁊ pnᵐ 2ᵉ, sicꝰ p3 de pūcto qꝺ diuidit lineā. Sic igit ip3 factū eē est cā pcedēs ipm fieri cui⁹ ē pnᵐ. ⁊ est effect⁹ ꝯñs illꝺ fieri
cui⁹ ē termin⁹. Si ḡ debeamus demrare, op3 fieri syllm Expo.pᵉ
demratiuū a posteriori fcm̄ eē ad fieri pcedēs, vt si dica
m⁹ h fcm̄ eē, ḡ illꝺ prius fiebat. S3 qꝛ ⁊ ip3 fcm̄ eē est pnᵐ 2.
fieri, siue q̄ fcā sunt eoꝝ q̄ fiūt, ꝯñs ē vt siłr se hēant i his q̄ fiūt, vt.s. a posteriori fieri syllogiget ad prius fcm̄, puta si dicam⁹ sol mouet ad pūctū medij celi, ḡ prius motus ē
ad pūctū oriētis. S3 a priori nō pōt fieri sylls ad posteri⁹ Ulti.
vtputa si dicam⁹ ꝙ qꝛ h prius fcm̄ est, iō seq̄tur ꝙ illꝺ qꝺ est posteri⁹ fiat, aut fcm̄ sit. Et q̄ rō est de fieri ⁊ de factu3 esse, eadē rō est de fore, ⁊ futuꝝ fieri. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Siue nāq3 determinatū, siue indeterminatū fuerit tꝑs, si erit vnq̄3: vt cū h fuisse vꝰe dicat, posteri⁹ iquā ip3. In medio.n. tꝑe falsu3 erit ꝑfecto h ortū fuisse dicē, altero iā orto. Eadē ē ⁊ i futuro penitus rō, neq3 qm̄ h fuit h erit.
¶ Neq3.n. determinati, aut non determinati erit tꝑis. Quare neq3 qm̄ h veru3 est dicere factū eē: hoc veꝝ est dicere factū eē posteri⁹. In medio.n. falsum eēt dicere hoc, iam altero facto. Eadem autem ratio est ⁊ in futuro.
¶ Probat qꝺ dixerat. Et circa h duo fac. Prio pbat ꝑpositū rōne accepta ex pte tꝑis absolute ꝯsiderati, 2ᵒ ex pte K
tꝑis qꝺ ꝯuenit eē mediū iter cā3 priorē ⁊ effectū posteriorē. ibi [Ampli⁹.n. neq3 indeterminatū.] Dicit ḡ ꝑ ꝙ iō a Expo.pᵉ.
priori nō pōt syllogigari ad posteri⁹, qꝛ posito priori nō op3 ꝙ seq̄tur posteri⁹, neq3 fm aliqꝺ determinatū tꝑs, neq3
simplr nō determinatū. Et h ꝑ manifestat q̄ntū ad deter 2ᵉ
minatū tꝑs, puta si dicam⁹ bibit ifirmus potionē, ḡ tali
die sanabit. Si.n. a priori facto syllogigari possit posteri⁹ L
fm determinatū tꝑs, poterit ꝯcludi, ꝙ qꝛ veꝝ est dicere hoc factū esse puta infirmū bibisse potionē, ꝙ ēt veꝝ sit dicere hoc factū esse qꝺ posterius est, puta eū eē sanatū. Sed h nō seq̄tur, qꝛ pōt dari aliqꝺ tꝑs in quo verū ē eū potionē bibisse, ⁊ tñ nōdū veꝝ est eū sanatū eē, sicꝰ in iter
medio tꝑe iter sumptionē medicine ⁊ sanitatē adepta3. 3ᵉ
Et h est qꝺ dicit, ꝙ iō ꝑdicta ꝯ nō seq̄tur, qꝛ i medio tꝑe falsum erit ꝙ h sit factū. s. hūc esse sanatū, quāuis alteꝝ
iā sit factū. s. eū medicinā bibisse. Et eadē rō est ēt respe Ulti.
ctu futuri. Nō.n. possumus ꝯcludere, iste nūc medicinā bibit. ḡ erit sanatus ꝑ aliq̄ tꝑe determinato, qꝛ h nō erit verū in quolibet tꝑe futuro. s. i tꝑe medio. ¶ Scōo ibi.

¶ Mediū.n. siꝰ hēat ortū o3, vt sit factū factorū, futurorūq3 futurū, ⁊ ceteroꝝ siłr. At id qꝺ fuit, ⁊ id qꝺ erit, fieri neq̄t, vt ortu3 hēant siꝰ.
¶ Neq3 qm̄ h fcm̄ ē, h erit. Mediū.n. homogeneū op3 esse, factoꝝ fcm̄, futuroꝝ ꝯo futurū, cū his q̄ fiūt fieri: cū his q̄ sunt esse. S3 futurū esse ⁊ esse nō ꝯtingit esse homogeneu3.
¶ Probat idē quātū ad tꝑs indeterminatū, puta si dica M
mus iste medicinā bibit, ergo sanabit. Nō.n seq̄tur, ꝙ Expo.pᵉ.
qꝛ hoc factū est, s.ꝙ iste medicinā bibit, hoc erit. s. sana L.1.lec.18.
bitur. Iā.n. supra dictū est, ꝙ cā q̄ ex necessitate isert esse ctū, est simul cū effectu. Et accipit q̄si mediū hōgeneum 2ᵉ
.s. vnius gñis, sicut ad probādū aliqua esse facta in pterito accipit pro medio ⁊ causa aliqd qꝺ est in preterito. ⁊ siłr futuroꝝ id qꝺ est futurū. ⁊ eoꝝ que sunt in fieri id

Vid. qȏ est in fieri, ⁊ eoꝝ.s.q̄ existunt id qȏ existit. Sed qñ sic syllogiçat̃ h̃ fcm̄ est g̃ hoc erit, nõ accipit̃ mediuʒ vnius gñis, sʒ vnũ est p̃us ⁊ aliud posteri⁹. Vñ posito p̃ori nõ sequit̃ ex necessitate posterius in illis in q̄bus effectus causarũ impediri possunt. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Preterea fieri nõ pōt: vt aut īdeterminatuʒ: aut determinatũ sit ip̄m mediũ tp̄s. Falsum enim erit in medio illȏ dicere tempore.

ℭ Amplı⁹.n.neqʒ indeterminatum contingit esse tp̄s medium: neqʒ determinatum. Falsum enim erit dicere in medio.

A Expo.pª. ℭ Ponit aliā rōnē q̄ sumit̃ ex p̃te tp̄is medij, ⁊ dicit, q̄ sicut ex p̃te tp̄is absolute ɔsiderati manifestũ ē q̄ nõ p̄t syllogiçari a p̃ori ad posteri⁹, nec fm̄ tp̄s determinatũ, neqʒ fʒ tp̄s īdeterminatũ, ita ēt nec ex p̃te medij tp̄is ɔtigit accipi aliqȏ d̄terminatũ, aut īdeterminatũ ī q̄.s.p̄t ɔcludi posteri⁹ a p̃ori. Iā.n.dcm̄ ē, q̄ ī toto tp̄e ītermedio falsuʒ est
Vlt. dicere id qȏ est posteri⁹ eē, q̄uis id qȏ est p̃us iā p̃cessit.

ℭ Cōsiderādũ ē āt qd nā sit qȏ ɔtinet: vt ī rebus post fcm̄ esse sit fieri. An pʒ fcō fiēs non herere? nec.n. facto fcm̄ ēt heret. Sunt.n. fines ac īdiuidua. Nā vt pũctũ pũcto ñ heret: sic neqʒ fcō fcm̄. Ambo nāqʒ sunt indiuisibilia. Nec igit̃ ob idip̄m fcō fiēs herere p̄t. Fiens.n. diuisibile: fcm̄ īdiuisibile ɔstat eē. Ut igit̃ linea sese hʒ ad pũctũ: sic fiēs ad factum. Nā in eo qȏ fit īfinita sunt facta. Magis aũt de hisce clari⁹ ē dcm̄ ī vlib⁹ libris de motu.

T.cō.34. ℭ Speculādũ igit̃ qd est ɔtingēs: vt p⁹ id qȏ fcm̄ ē fit fieri in reb⁹. Aut manifestuʒ ē q̄ nõ ē habitũ cũ fcō eē qȏ fit. Neqʒ.n. fcm̄ cũ post fcō eē (termini.n. sũt ⁊ athomi) sic neqʒ pũcta adinuicē sũt hita: neqʒ q̄ fcā sũt. Utraqʒ.n. idiuisibilia sũt. Neqʒ igit̃ qȏ fit cũ eo qȏ fcm̄ est p̄p id. Qȏ qdē.n. fit diuisibile ē: qȏ aũt fcm̄ ē indiuisibile est. Sicut igit̃ linea ad pũctuʒ se hʒ: sic id qȏ fit ad qȏ fcm̄ est. Sũt.n. infinita fcā in eo qȏ fit. Magis aũt manifestũ in vlibus de motu opʒ dicere de his. LECTIO.XI.

Ostq̄ Phs q̄siuit vtꝝ ī his q̄ nõ sũt sĩut, posteri⁹ fʒ ɔtinuitatē tp̄is seq̄t̃ ad p⁹: ⁊ īterposuit qȏdā necīũ.s. q̄o p̃ori ad posteri⁹ ñ syllogiçat̃, hic accedit ad determinādũ qōnē motā. Et circa h̃ duo facit. Pmo ōndit q̄uo
B Expo.pª. se hēant fieri ⁊ fcm̄ eē fʒ tp̄is ɔtinuitatē, 2° ōndit p̄positũ. ibi[De h̃ qdē igit̃ ⁊c.]Dicit g̃ p̃ q̄ ad ōndēdũ p̄positũ, opʒ speculari qd ē ɔtīgēs, vl' ɔtinuās fcm̄ eē ei qȏ ē fie
2ª. ri, vt p⁹ vnũ ɔtinue seq̄t̃ aliȏ. Et circa h̃ dīc p̃ manifestũ eē q̄ fieri cũ eo qȏ ē fcm̄ eē nõ ē hitũ.i. ɔñter se hñs. Dñr āt ɔñter se hñtia q̄ꝝ nihil est mediũ eiusdē gñis, sic duo milites ī acie, vl' duo cīuci ī choro. Hitũ āt supra id qȏ ē ɔñter addit ɔtactũ, sic dr̃ ī.5.phy. Sic g̃ dīc q̄ fieri nõ p̄t
T.cō.15.⁊.26. Lec.5.1. expo.4. eē ɔñter se hñs ⁊ ɔtiguũ cũ h̃ qȏ ē fcm̄ eē. Et h̃ p̄bat, q̄ neqʒ ēt fcm̄ eē ē ɔtiguũ.s. vt ɔñter se hñs cũ alio fcm̄ eē,
3ª. eo q̄ duo fcā eē h̃ mõ se hñt. vt q̄dā vltia ⁊ īdiuisibilia ī
C tp̄e, sic duo pũcta ī linea. Vñ sic duo pũcta nõ sũt ɔñter se
4ª. hñtia adinuicē, ita ēt neqʒ duo fcā eē, q̄ r̃ā pũcta q̄ʒ fcā
Tex.com.2. eē sũt sic īdiuisibilia, ⁊ talia nõ se hñt ɔñter ī ɔtīnuis, vt p̄
Lec.1.i.exp. bat̃ ī.6.phy. Et q̄ duo fcā esse nõ sũt ɔñter se hñtia, p̄p h̃ ēt manifestũ ē q̄ fieri ⁊ fcm̄ eē nõ ɔñter se hñt. Fieri.n.ē
4ª. diuisibile sic ⁊ moueri, sʒ fcm̄ eē ē īdiuisibile sic ⁊ pũct⁹.
5ª. Sic igit̃ se hʒ līea ad pũctũ, sic se hʒ fieri ad fcm̄ eē. Sũt
6ª. enim īfinita fcā eē ī eo qȏ ē fieri, sic ⁊ īfinita pũcta potē
7ª. tialr̃ sũt ī līea. Et h̃ ē cā q̄re ī līea nõ p̄nt eē duo pũcta ɔñ
8ª. ter se hñtia, q̄ īter q̄lʒ duo pũcta ē accip̄e aliȏ pũctũ. et silr̃ īter q̄lʒ duo fcā eē ē accip̄e aliȏ. Vñ duo fcā eē nõ se hñt ɔñter. Et q̄ fcm̄ eē ē t̃ri⁹ ei⁹ qȏ ē fieri, seq̄t̃ ɔñter
D q̄ nec fieri se hēat ɔñter cũ eo qȏ est fcm̄ esse, q̄ tũc duo fcā eē se hērent ɔseq̄nter adinuicē. Sʒ fieri īmediate ter
Vlt. T.cō.1. ⁊ ide Lec.1.1. Expo.4. minat̃ ad fcm̄ eē, sic linea ad pũctũ. [De his āt opʒ ⁊c.] s. de his patebit magis ī vlib⁹ de motu.i. in libro phyſ. Tractat̃.n. de hoc in sexto illius. ℭ Deinde cum dicit.

Vide in annot. ℭ De eo igit̃ ip̄o q̄uo sese hʒ mediũ cuʒ deinceps sit gñatio: h̃ eo vsqʒ sumant̃. Nā ⁊ ī his ip̄is mediũ: ⁊ p̄muʒ neccē ē medio vacare: velut.a. fuit cũ fit fcm̄.c. Antea aũt fuit.a. Atqʒ e. p̄ncipiũ ē ex eo q̄ p̄pinquus ē eo pũcto: qȏ ē p̄ncipiũ tp̄is. Itē.c. fuit qm̄.d. fuit: Orto igr̃ d. neccē est.c. fuisse.c. vero orto: necesse est.a. prius ortũ fuisse. Atqʒ si mediũ hoc accepis mõ: ad id tandē accesseris qȏ medio vacat.

ℭ De h̃ qdē igr̃ q̄ q̄uo cũ eo qȏ ɔñter se hēat media cā: intm̄ acceptuʒ sit. Neccē.n. ⁊ in ijs mediā: ⁊ p̄mā ⁊ sine medio esse: vt.a. fcm̄ est qm̄.c. fcm̄ ē: añ aũt ē.a. Pncipiũ igit̃ ē.c. p̄p id qȏ primũ ē ipsi nũc: qȏ ē p̄ncipiuʒ tp̄is. sʒ c. fcm̄ ē: qm̄.d. fcm̄ ē. D. igit̃ cũ fiat.a. neccē ē fcm̄ eē. Cā āt ē.c. D.n. fcō neccē ē.c. fcm̄ esse c. āt fcō: neccē est.a. pri⁹ fuisse. Sic āt accipiēs aliqȏ medium: stabit alicubi immediatum.

E ℭ Ōndit fʒ p̄dcā q̄uo accipi possit imediate, vl' mediate effect⁹ cāe in his q̄ nõ sũt sĩt. Et p̃ ōndit p̄positũ, 2° manifestat p̄ exēpla. ibi[Hʒ āt sic se in opib⁹ ⁊c.]Circa p̄mũ duo fac. Pmo ōndit p̄positũ ī p̃terit̃, 2° ī futuris. ibi[Silr̃ āt in eo qȏ erit ⁊c.]Circa p̄m̄ duo fac. Pmo ostēdit
Expo.pª. p̄positũ, 2° excludit q̄dā obuiatiōeʒ. ibi[Aut sp̄ īterci det.]Dīc g̃ p̃ q̄ ex p̄missis accipi p̄t, q̄uo cā q̄ accipit̃ vt mediũ in demrātiōe se hēat ɔñter ei.s. qȏ ē ī fieri vl' gñari, q̄ ēt in his demrātiōib⁹ q̄ syllogiçāt de his q̄ sũt in fie
2ª. ri, neccē ē accip̄e eē aliqȏ mediũ: ⁊ p̄m̄ qȏ sit sine medio. sic si ɔcludam⁹ q̄.a. fcm̄ ē p̄p h̃ q̄.c. fcm̄ ē, ita.s. q̄ posteri⁹ fcm̄ sit.c. ⁊ p̃us.a. Puta si dicam⁹, iste sanat⁹ est g̃ bibit medicinā.a. p̃ori.n. nõ ɔseq̄ret̃ syll's, vt supra dcm̄ ē,
Lec. p̃ce. expo.5. sʒ ip̄m.c. accipit̃ vt id qȏ est magis primũ ipsi nũc p̄ntī
3ª. q̄ʒ.a. Pnīs āt nũc ē p̄n̄ tp̄is, q̄ fʒ ipʒ distinguit̃ p̃teritũ ⁊ futuꝝ, ⁊ sic opʒ p̄ñs nũc accip̄e vt p̄n̄ notificādi tp̄is
F successionē. In p̃terit̃.n. tāto aliqd ē posteri⁹ ī fieri, q̄to prim⁹ ē in p̄nti nũc, in futuris āt ē eɔ. Sic igit̃ accipit̃. vt p̄n̄ syllogiçādi qȏ ē posteri⁹ in fieri q̄ʒ.a. ⁊ p̄pinquus p̄nti nũc, ita ⁊ accipiam⁹.d. p̄pinquus p̄nti nũc q̄ʒ.c. ⁊ ɔ
4ª. cludimus q̄ si fcm̄ est.d. q̄ p̃us fcm̄ est.c. Puta si p̄ficit
5ª. opus sani hois. p̃us san⁹ ē. Possum⁹ g̃ ɔcludere q̄ si fcm̄
6ª. est.d. neccē ē q̄ p̃us fcm̄ sit.a. ⁊ accipit̃ p̄ cā id qȏ erat in
7ª. medio.s.c. Fcō.n.d. neccē ē q̄ p̃us fcm̄ fuerit.c. ⁊ fcō.c. necesse ē q̄ p̃us fcm̄ fuerit.a. g̃ ⁊ fcō.d. neccē est q̄ p̃us fcm̄ fuerit.a. puta si hic hō iā p̄fic̄ op⁹ sani hois, seq̄t̃ q̄ p̃us sit sanat⁹, ⁊ si ē sanat⁹ neccē est q̄ p̃us biberit medicinaʒ.
Vlt. Sic igit̃ semp accipiendo mediũ, puta aliqd aliȏ inter c. ⁊.a. sicut.c. acceptũ est mediũ inter.d. ⁊.a. stabit alicubi ad aliquod immediatum. ℭ Deinde cum dicit.

¶ An sp ob infinitionē mediū cadet. Non.n. fcm̄ facto heret:(vt diximꝰ.) Attū a medio incipiendū est:ꝛ ab eo qd̄ nūc est pͥmum.

Vide in annot. ¶ Aut sp itercidet pp ifinitū. Nō.n. ɔtiguuz fcm̄ cuz fcō:quēadmodū dcm̄ est. Sz incipere tm̄ necē est a medio:ꝛ ab ipo nunc primo.

G Expo. pͣ. ¶ Ponit quādā obuiatōez. Pōt.n. aliqs dicē ꝙ nunq̄ veniat ad imediatū, sz sp erit accipe aliqd̄ mediū iter duo facta eē, pp h̄ ꝙ in ipso fieri sit ifinita fcā eē, eo ꝙ factum eē nō ɔtīr se hz ad aliō fcm̄ eē, vt dcm̄ est. Sz hāc obuiationē excludit ipe, qꝛ q̄uis sint ifinita fcā eē i vno fieri, tm̄ necē est incipe ab aliquo medio.s. ab ipso nunc tanq̄ a pͥmo. Dictū est.n. ꝙ id qd̄ est posterius est pͥnm̄ syllogizandi. Respectu aūt oium in pͥterito factoꝝ, postremuz est ipm pͥsens nūc, vn̄ necē est ipsum pn̄s nunc accipe vt pͥmū ꝛ imediatum pͥnm̄. Qd̄libet autē alioꝝ factoꝝ accipit vt pͥncipium mediatum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Idē ꝛ in futuris suadū ē. Nā si veꝝ ē.d. fore:veꝝ sit pͥus oz.a. fore. Hui9 āt cā est ipz.c. Eteniz si erit.d. pͥus.c. ipz erit. Et si.c. rursus erit.a pͥus erit. Silr āt ꝛ i ijs ipis ifinitio diuisiōis existit. Futuꝝ nāqz futuro nō hēt. Atqz pͥncipiū ꝛ in ijs est sumēdū:qd̄ medio vacet.

¶ Silr aūt est ꝛ in eo qd̄ erit. Si.n. veꝝ est dicere qm̄ erit.d. necesse est prius veꝝ dicere: qm̄.a. erit. Hui9 aūt cā est.c. Sigdē.n.d. erit: pri9.c. erit:si vo.c. erit:pri9.a. erit. Silr aūt ē decisio infinita ꝛ in ijs. Non.n. sunt talia q̄ erunt ɔtigua adinuicē. Pͥcipiū aūt ꝛ in ijs immediatum:sine medio accipiendum est.

H Expo pͣ. ¶ Manifestat idē ꝛ i futuris, ꝛ dic̄ ꝙ sic se hz in eo qd̄ factū ē, silr se hz ꝛ in eo qd̄ fcm̄ erit, qꝛ si veꝝ est qd̄ erit.d. necē est ꝙ pͥus verificet ꝙ fit.a. ꝛ hꝰ cā accipiet.c. q̄ cadit mediuz iter.d. ꝛ.a. Qꝛ si erit.d. necē est ꝙ pͥus erit.c. ꝛ si erit.c. necē ē ꝙ pͥus sit futuꝝ.a. Et silr ēt in his pōt fieri obiectio de ifinita diuisiōe futuri in instātia, vel mot9 in momēta, qꝛ sic in pͥterito ita ꝛ i futuris nō ɔsiter se hn̄t in diuisibilia, ꝛ tm̄ ēt hic accipiēdū ē aliqd sic imediatū pͥncipiū, sic dcm̄ est in his q̄ fcā sunt in pͥterito. Lz.n. nō sit accipe duo facta esse se ɔsiter hn̄tia, neqz in pͥterito, neqz in futuro, pōt tm̄ accipi aliqd vltimū vtrobiqz, ꝛ hoc accipiet vt pͥncipiū immediatum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec aūt in ipsis opib9 ita sese hn̄t:vt diximus. Nā si domus extructa est:lapides ςincisos fuisse necesse est. At id q̄z ob rē:qꝛ necesse est fundamēta fuisse:si dom9 est facta. Si vo fundamēta iacta fuere:necesse ē lapides āñ fuisse. Rursus si dom9 erit:pari rōne lapides pri9 erūt. Qd̄ qdem p mediū mō demōstrat eodē. Iacient enim antea fundamēta.

¶ Hz autē sic se ꝛ in opib9. Si facta est dom9 necesse est decisos esse lapides:ꝛ fcm̄ eē hoc pp qd:qm̄ necesse est fundamētū fcm̄ esse:si dom9 fcā est. Si vo fundamētū est:pri9 lapides esse fcōs necesse est. Iteꝝ si erit dom9: silr prius erūt lapides. Demrant̄ aūt p medium silr. Erit enim fundamētum prius.

I ¶ Mālfestat qd̄ dixerat p exēpla, ꝛ dic̄ ꝙ pͥdict9 modus argumētādi pōt ɔsiderari circa opa hūana. Expo. pͣ. Accipiem9 enī fcm̄ eē dom9 tanq̄ qd̄daz post remū, ex q̄ ɔcludit sic qd̄dā pͥm ꝙ necē ē lapides pͥus fuisse dcisos, ꝛ accipiem9 p medio ɔstructōez fūdamēti, qꝛ si dom9 fcā ē, necē ē ꝙ pͥus sit fūdamētū fcm̄, ꝛ si fcm̄ ē fūdamētū, necē ē ꝙ pͥ9 sint lapides decisi. Et qd̄ dcm̄ est in pͥtō accipiēdū ē in futuro, puta si erit dom9, necē ē ꝙ pͥus futura sit decisio lapidū, ꝛ h̄ demrat̄ p mediū qd̄ est ɔstructio fundamenti.

¶ Sed qm̄ in hisce q̄ fiunt:gn̄ationē quādaz mō circuli ɔuerti videm9:fieri pōt:vt idipm sit:si mediū:ꝛ termini mutuo se sequant̄. In ijs.n. ɔsistit ipa ɔuersio. Atqz idipm in pͥmonib9 pͥmis ondim9:ɔuerti inquā ipas ɔclones:hoc est.n. circuli mō rōcinationē ɔuerti.

Vide in annot. T. com. 15. ¶ Qm̄ autē videm9 in his q̄ fiūt circulo quādā gn̄atōez eē:ꝛ ɔtigit h̄ eē. Si.n. ɔsequant̄ adinuicē mediū ꝛ termini. Ijs.n. ɔuerti ē. Ondsuz est aūt hoc in priorib9:ꝙ ɔuertant̄ ɔclones:circulo autē esse hoc est. LECTIO. XII.

Postq̄ Phs ondit qūo accipiēdū sit mediū qd̄ ē cā i his q̄ fiūt i rectū, h̄ ondit qūo debeant accipi i his q̄ fiūt sz gn̄onē circlarē. Et pͥ ondit ppositū. 2° manifestat p exēpla. ibi [In opib9 āt vz sic.] Circa pͥm ɔsiderādū ē ꝙ qꝛ mot9 celi circlaris cā ē gn̄atōis i istis iferiorib9, iō dz in hoc ō gn̄atōe ꝙ q̄dā circlatio i gn̄atōib9 inenit, puta ꝙ ex aq̄ gn̄at terra, ꝛ ex terra iteꝝ aq̄. Dicit ḡ qꝛ videm9 eē quādā gn̄atōez i his q̄ circlo gn̄ant, i his ēt ɔtigit obsuari h̄ qd̄ supra dcm̄ ē, ꝙ.s. syllogizet a posteriori, si h̄ mō accipiant̄ termini dmrātiōis, ꝙ mediū ꝛ extremi termini se inicē ɔsequāt, qꝛ i his q̄ sic gn̄ant ē q̄dā ɔuersio circlaris, dū.s. a pͥ gn̄ato deuenit ad vltimū, ꝛ ab vltimo redit ad pͥm, nō idē nūero, sz idē i spē, vt pz in hoc de gn̄atiōe. Et ita nō seqt̄ ꝙ idē nūero sit pͥ9 ꝛ posteri9, effect9 ꝛ cā. Et h̄ ipm ɔpetit pcessui demōstrationū, eo ꝙ vt in pͥcedētib9 dcm̄ ē, q̄n ɔnes ɔuertunt̄, vt ex eis.s. syllogizent̄ aliq̄ pͥmissaꝝ, h̄.n. ē circlo demrare. Qd̄ q̄uis nō cōpetat, si oino sit vnū ꝛ idē qd̄ pͥus fuit ɔ. ꝛ postea ē pͥnm̄ respectu eiusdē nūero, ne sit idem noti9 ꝛ minus notū, si tm̄ non sit oino idem sicut accidit in his que circulo gn̄ant, nullum incōueniens est. ¶ Deinde cum dicit.

K Tex. cō. 70. lec. vii. ꝛ expo. vii. Expo. pͣ. 2°. 3°. t. cō. 70. lec. vii. ꝛ ex. vii. Vlt. Demonstr. circularis

¶ In reb9 aūt ipis hoc videt̄ fieri mō. Humida fcā pluuia terra:vapoꝛ necē ē oriat̄. Quo qdē orto:nubē ɔstare necē est. Qua fcā fieri aquā. Qua orta:terra pluuia necē est humectet̄. Hoc aūt id erat:qd̄ initio sumpsimus. Quare mō circuli ɔuersio fuit. Quicqd enī ex hisce sumpseris:aliud seqtur qdem cū sit aliud. Qd̄ qdē cum sit aliud item est. Quod rursus cum sit:primum ipsum emergit.

¶ In opib9 āt vr sic. Cōpluta.n. terra:necē ē vaporē fieri:hoc āt fcō:nubē:hac vo fcā necesse ē terrā cōplutā eē. Hoc āt erat ex pͥncipio. Qr circlo circuiuit. Cū.n. vnū hoꝝ qd̄lz ē:alteꝝ ē:ꝛ cū illō est:alteꝝ:ꝛ cuz h̄:primum.

Expo. pͣ. 2°. ¶ Mālfestat qd̄ dixerat p exēpla, ꝛ dic̄ ꝙ in ipsis opib9 nāe vr sic euenire, ꝙ sit qdā circlaris pcessus, qꝛ si terra sit ɔpluta, necē ē ꝙ p actiōez sol vapor ex ea resoluat̄, q̄ resoluto ꝛ sursum eleuato, necē est ꝙ gn̄et nubes, ꝛ hec.

gñata neceẽ ꝙ gñet aq̃ pluuie, q̃ gñata, neceẽ ꝙ cadat,
3ᵒ. cadẽs sup terrã ꝯpluat eã. Et h̃ ẽ qd̃ accipim⁹ q̃si p̃ᵐ nõ
tñ ẽ eadẽ ꝯplutio terre ad quã vltio puenit, ⁊ a q̃ p̃ inci-
4. ⁊ vlt. piebat. Et sic manifestũ ẽ ꝙ fcũs ẽ gdã circuit⁹, inq̃ꝝtuꝫ
vno eoꝝ exñte fit aliud, ⁊ illo exñte fit aliqd̃ aliud, q̃ exñte
redit ad p̃mũ, nõ idẽ nũero, ꝫ idẽ spẽ. Iste tñ cãꝝ circul
t⁹ inueniri nõ pt̃ f̃ꝫ ordinẽ q inuenit in cãis p̃se. Sic. n.
Tex. cõ. 5. le. neceẽ puenire ad vnũ p̃mũ i q̃bꝫ gñe cãꝝ, vt ꝓbat in 5o
3. 1. expo. vlt. meta. Q. at aq̃ gñet ex igne ⁊ ignis iterato ex aq̃, h̃ non
tx. cõ. 6. lec. 3. ẽ p se ꝫ p accñs. Nõ. n. ens p se gñat vt ex ente in actu,
1. expo. p̃ᵃ. ꝫ ex ente i poᵃ, vt oñ i p̃ phy. Procedẽdo g̃ i cãis p se nõ
tex. cõ. 77. le. erit circulatio. Nã cõplutiõis terre cãꝫ agẽtẽ accipiem⁹
14. 1. expo. 2. calorẽ aeris, q cãt ex sole, ⁊ ñ eꝫ. Cãꝫ vo mãlẽ aquã, cu
i⁹ mã nõ ẽ vapor, ꝫ mã cõis elmtoꝝ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sunt aũt reꝝ nõnulle q̃ fiũt vlr: sp. n. ⁊ oẽs aut eodẽ modo sese h̃nt: aut eodẽ fiũt pacto. Nõnlle sũt rursus: q̃ sp gdẽ nõ fiũt eodẽ mõ: fiunt tñ plerũq̃ꝫ. Nã nõ oĩs gdẽ mas hõ barbã emittit: fit aũt plerũq̃ꝫ: vt hõ mas barbaꝫ emittat. Taliũ igĩ ⁊ mediũ eẽ plerũq̃ꝫ neceẽ.

Tex. cõ. 16. ¶ Sunt aũt q̃dã q̃ fiũt vlr sp q̃deꝫ ⁊ in oi aut se h̃nt: aut fiunt sp. Alia vo sp gdẽ non: ꝫ sic frequẽter sunt: vt nõ semp omnis hõ masculus barbatus: sed est sicut frequenter. Taliũ igĩ necesse est ⁊ mediũ sicut frequẽter esse.

¶ Oñdit q̃lr diuersimode demrẽ p cãꝫ in his q̃ sũt sp, ⁊ i his q̃ sũt vt freq̃nter. Et circa h̃ tria fac. Prio ꝓponit qd̃ intẽdit, 2ᵒ ꝓbat ꝓpositũ. ibi [Si. n. a. a. de. b.] 3ᵒ epilo-
Expo. p̃ᵃ. gat q̃ dcã sũt. ibi [Quo mõ gdẽ igĩ ⁊c.] Dic̃ g̃ p̃ ꝙ q̃dã sũt q̃ vlr fiũt, ⁊ q̃tũ ad t̃pa. q2 sp, ⁊ q̃tũ ad subꝫ. q2 i oib⁹ [aut se h̃nt,] sic imobilia qb⁹ nõ expedit ꝓpe fieri. [aut fiũt] sic mobilia q̃ sp eodẽ mõ se h̃nt, vt pꝫ i motib⁹ cele
2ᵒ stib⁹. Quedã vo nõ fiũt sic sp, ꝫ sic freq̃nter. Et ponit õ his exẽplũ. Sic̃ ꝙ oĩs hõ mascul⁹ efficiĩ q̃n q̃ꝫ barbat⁹,
Ult. nõ accidit sp ꝫ sicut freq̃nter. Sicut igĩ eoꝝ q̃ sũt semp opꝫ accipe mediũ semp, ita ⁊ taliũ que sunt sicut freq̃n-
ter oꝫ accipere mediũ sicut freq̃nter. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Naꝫ si tã. a. de. b. q̃ꝫ. b. de. c. vlr p̃dicetũ: ⁊. a. de. c. neceesse est: ⁊ sp: ⁊ de q̃libet p̃dicari. Id eni est vlr p̃dicari: de oi semp q̃ꝫ dici. At sup-ponebaĩ. a. plerũq̃ꝫ de. c. p̃dicari. Necesse ẽ g̃ mediũ ẽt ipꝫ. b. ꝯditiõeꝫ eãdẽ subire: ac eẽ plerũq̃ꝫ. Erũt igĩ ⁊ eoꝝ q̃ sũt plerũq̃ꝫ ea p̃ncipia vacãtia mediĳs: q̃ plerũq̃ꝫ sic sũt: vel fiunt.

¶ Si. n. a. de. b. p̃dicaĩ vlr: ⁊. b. õ. c. vlr: neceẽ est. ⁊. a. de. c. sp: ⁊ de oi p̃dicari. Hoc. n. erat vlr: ⁊ õ oi: ⁊ sp. Sꝫ suppositũ ẽ sic freq̃nter eẽ. Neceẽ g̃ ẽ mediũ sic freq̃nter eẽ: qd̃ ẽ i q̃ ẽ. b. Erũt igĩ ⁊ eoꝝ q̃ sũt frequẽter principia sine medio: q̃cunq̃ꝫ frequẽter sunt sic: aut fiunt.

¶ Probat ꝙ ad ꝯcludẽdũ id qd̃ ẽ sicut freq̃nter, neceẽ sit
Expo. p̃ᵃ. accipe mediũ ꝙ sit sicut frequẽter. Deĩ. n. opp̃ᵐ ꝙ acci-
piaĩ mediũ qd̃ sit vlr ⁊ sp, puta si. a. q̃ ẽ maior extrẽitas,
p̃diceĩ vlr de. b. qd̃ ẽ mediũ, ⁊. b. de. c. qd̃ ẽ minor extre-
mitas. ex neccitate seq̃ĩ ꝙ. a. p̃diceĩ de. c. vlr, ⁊ q̃tuꝫ ad
2ᵒ. t̃pa, ⁊ q̃tũ ad subm, qd̃ est sp ⁊ de oi p̃dicari. Vñ idem
3ᵒ. nũc dicim⁹ vlr p̃dicari, qd̃ p̃dicari de oi ⁊ sp. Sꝫ suppo
4ᵒ. situ erat ꝙ. a. p̃dicareĩ õ. c. sic freq̃nter. Neceẽ est g̃ ꝙ me-
Ult. diũ qd̃ ẽ. b. accipiaĩ sicut freq̃nter exñs. Sic g̃ pꝫ ꝙ p̃nt
accipi q̃dã imediata p̃nᵃ eoꝝ q̃ sũt freq̃nter, ita ꝙ ipa p̃n-
cipia sint aut fiãt sicut freq̃nter. Hmõi tñ demrãtiões nõ
faciũt simplr scire veꝝ esse qd̃ ꝯcludiĩ, ꝫ f̃m qd. s. ꝙ sit
veꝝ vt i plurib⁹, ⁊ sic ẽt p̃nᵃ q̃ assumunĩ v̓itatẽ h̃nt. Vñ Uide s̃. in p̃ lec. 16. t. expo. vlt.
hmõi scie differũt a scientĳs que sunt de neccĳs absolute
q̃tũ ad certitudinem demrãtiõis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At enim quo nã pacto ipm qd est ad rõci-nationis terminos accõmodaĩ. Et quo modo: vel est ipsius: vel nõ est demonstratio diffinitioue: satis antea pertractauimus.

¶ Qũo gdem igitur qõ qd est inter terminos assignatum est: ⁊ qualr demõstratio: aut diffinitio sit ipsius: aut non: dictum est prius. tex. com. 17.

¶ Epilogat q̃ dicta sunt, ⁊ dicit ꝙ iaꝫ supra dcm̃ est qũo Expo. t. Nõ. torum epilo.
qõ qd est, qd̃ est aliqualr idem ei qd̃ ꝑꝑ qd, assignaĩ iter
terminos syllogisticos, duꝫ ostensum est qualr singula
causarum genera, ⁊ in singulis diuersitatibus reꝝ, sint
media demonstrationum. Dcm̃ est etiaꝫ qualr eius qd̃
quidest sit vel non sit demonstratio, vel diffinitio.

¶ Nunc dõm est videĩ: quo nam pacto venari nos ea opꝫ: que hoc ipso qd est p̃dicantur.

¶ Qũo autẽ opꝫ venari in eo quodqdest veniẽntia: nunc dicamus. LECTIO. XIII.

Postq̃ꝫ Phs ostẽdit q̃lr qõ qd est: ⁊ ꝑꝑ qd se h̃eant ad dm̃rãtionẽ, hic oñdit qũo possint
inuestigari. Et p̃ qũo inuestigeĩ qõ qd est. Se-
cũdo qũo inuestigeĩ ꝑꝑ qd. ibi [Ad h̃ndũ at Lec. 17.
⁊c̃.] Circa p̃ᵐ duo fac̃. Prio dic̃ õ q̃ ẽ itẽtio
f̃o exequiĩ ꝓpositum. ibi [Eoꝝ aũt igiĩ que insunt sem-
per ⁊c̃.] Dicit g̃ p̃ ꝙ postq̃ꝫ dcm̃ est q̃lr qõ qd est cogno- expo. t.
scaĩ. ⁊ q̃lr quodqdest vel ꝑꝑ qd accipiaĩ vt medium in
demrãtione: nunc dicendũ est qũo oporteat inuestigare
ea que ponunĩ in eo quodqdest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eoꝝ itaq̃ꝫ q̃ sp cuiq̃ꝫ cõpetũt: q̃dã extẽdũt sese qdẽ ad plura: ñ tñ gen⁹ egrediũĩ. Atq̃ꝫ ea sese ad plura extẽdẽ dico: q̃ q̃ꝫ q̃ꝫ vlr cuiq̃ꝫ ꝯpetũt: ñ tñ soli: ꝫ ẽt alĳ isũt. Est. n. qõdã qd̃ oi ꝯpetit trinitati: ⁊ ẽt ñ trinitati. Id. n. qd̃ ẽt trinitati: ⁊ ẽt nõ nũero cõpetit. At ipar iest ⁊ ipꝫ qd̃ trinitati: ⁊ alĳs ẽt plurib⁹. Quinario nãq̃ꝫ cõpetit: nõ tñ gen⁹ egrediĩ. Quinari⁹ eni numer⁹ est: ⁊ nihil est ex̃ numeꝝ impar.

¶ Eoꝝ igiĩ q̃ insunt vnicuiq̃ꝫ: q̃dã extẽdunĩ in plus: nõ tñ erũt ex̃ gen⁹. Dico át i plus eẽ q̃cũq̃ꝫ isunt qdẽ vnicuiq̃ꝫ vlr: at vo ꝫ ⁊ alĳ: vt est aliqd qd̃ oi trinitati inest: ꝫ ⁊ nõ trinitati. Sic̃ qd̃ est inest trinitati: ꝫ ⁊ nõ numero. Sꝫ impar inest oi trinitati: ⁊ est in plus. Et nãq̃ꝫ ipsis qnq̃ꝫ inest: ꝫ nõ ex̃ gen⁹. Quinq̃ꝫ. n. numer⁹ est ipar: nullũ autẽ ipar ex̃ numeꝝ est.

¶ Ostendit ꝓpositũ ⁊ manifestat q̃lia oporteat esse illa
que accipiunĩ ad ostendenduꝫ qõ qd est. Scdõ qũo sunt
ingrẽda. ibi [Cõgruuꝫ aũt est cũ tota aliqd̃ ⁊c̃.] Circa Lec. ime. sequen.
p̃muꝫ tria facit. Primo p̃mittit quãdã diuisionẽ. Scdõ
ꝓponit q̃lia opꝫ esse que accipiunĩ ad ꝯstitendũ qõ qd-
est. ibi [Hmõi itaq̃ꝫ accipiẽda sũt ⁊c̃.] Tertio ꝓbat. ibi
[Quõ aũt ostensum est ⁊c̃.] Circa p̃mum ꝯsiderãdum
est ꝙ ea que ponunĩ in eo quodqdest opꝫ ꝙ semp ⁊ vlr Lec. 2ᵃ. t. expo. 3.
predicenĩ. vt supra habitũ. ⁊ ideo accipiens ea que p̃di-
canĩ de vnoquoq̃ꝫ vt semp: dicit ꝙ inter ea q̃dam inue-

niunt q̄ extēdunt in plus q̄ȝ id cui insūt:nō tm̄ ita ꝙ inueniant ex̄ gen⁹ illō. Et exponit qd sit eē in plus, ⁊ dicit ꝙ in plus esse dr̄r q̄cunqȝ vīr insunt alicui:non tm̄ ei soli:sȝ ēt alij. Daſ aūt p̄ h̄ intelligi aliō mēbꝝ oppositū:q.ſ.ē aliqd qō extēdiſ in plus:⁊ est ex̄ gen⁹. Et d hoc p̄ ponit

1ᵐ. exēplū dicēs ꝙ est aliqd qō īest oi ternario:sic pȝ d ipso ente qō qdē vīr inest:nō tm̄ trinitati:sȝ ēt alijs, ⁊ nō solū

4ᵐ. 5ᵐ. in gn̄e numeri.sȝ ēt in his q̄ sunt ex̄ gen⁹ numeri. impar v̄o inest oi ternario ⁊ est in plus. qꝛ ēt inest ipsi qnario:

Alr. nō tm̄ inueniſ ex̄ gen⁹ ternarij qō est numer⁹. qꝛ ēt qnarius in genere numeri inueniſ. nihil autem qō sit extra genus numeri potest dici impar. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Talia igiſ eousqȝ sumenda sunt:q̄usqȝ tot fuerint sumpta p̄mo:vt vnūq̄dqȝ qdē illoꝝ plib⁹ ꝯpetat:cūcta āt siſ nō ad plura sese extēdāt. Hāc.n.neċe ē subāȝ eē rei diffiniende.

ℭ Hmōi āt accipiēda sūt vsqȝ ad h̄:q̄usqȝ tot accipiāſ:quoꝝ vnūq̄dqȝ qdē in plus sit:oīa āt nō sint in plus. Hāc.n.neċe ē subāȝ rei eē.

expo. p̄me. ℭ Ostendit q̄lia debēt esse q̄ accipiunſ ad ꝯstituendū qō qdest. Et p̄ p̄ponit qō itēdit. 2ᵒ manifestat p exēplū. ibi [Ut trinitati oi ⁊c̄.] Dicit ḡ p̄ ꝙ ad manifestādū qōqd est. accipiēda sunt talia. q̄ qdem sunt semp ⁊ in plus. nō tm̄ ex̄ genus. vsqȝ ad taleȝ terminū. vt p̄ qdem vnūq̄dqȝ

Alr. qō accipiſ sit in plus. oīa aūt nō sint in plus sȝ ꝯuertanſ cum re cui⁹ queriſ qōqdest. Eius enim rationem necesse est significare qōqdest rei. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Uelut oi trinitati cōpetit nūer⁹ ipar p̄mus vtroqȝ mō:⁊ qꝛ nō mēsuraſ nūero:⁊ qꝛ non ex numeris ꝯstat. Id igiſ iā ipsa trinitas est: numer⁹ inquā ipar prim⁹:atqȝ hoc pacto primus. Hoꝝ.n.p̄ria ceteris ēt vniuersis iparib⁹ īsūt:vltimū dualitati ēt cōpetit. At vniuersa siſ nulli p̄ter trinitatē numero cōpetunt.

ℭ Ut trinitati oi īest nūer⁹ ipar p̄m⁹ vtrobiqȝ: ⁊ sicut qō nō est nō mēsurari nūero:⁊ sic nō cōponi ex numeris. Hoc itaqȝ iā trinitas est impar numer⁹ prim⁹:⁊ sic p̄io. Hoꝝ.n. vnūq̄dqȝ:aliud quidem in imparibus oīb⁹ inest: vltimum aūt dualitati:oīa autem nulli.

Expo. 1ᵉ. ℭ Manifestat qō dixerat p exēplū. Accipiam⁹.n. ista q̄tuor nūer⁹ ipar p̄m⁹ vtroqȝ mō. Dupl'r.n. dr̄ aliqs nūer⁹

Dupl'r dr̄ aliqs numerus primus. p̄m⁹. vno° qꝛ nō mēsuraſ aliq̄ alio nūero sic p opp̄ᵐ pȝ ꝙ q̄ternari⁹ nō est nūer⁹ p̄m⁹. qꝛ mēsuraſ dualitate. ternari⁹ aūt est nūer⁹ p̄m⁹. qꝛ nō mēsuraſ aliq̄ nūero:sȝ sola vnitate. Alio° dr̄ aliqs nūer⁹ p̄m⁹ qꝛ nō ꝯponiſ ex plib⁹

2ᵘˢ modus. bus nūeris sic pȝ p opp̄ᵐ de septēnario. q̄ p̄ mō est p̄m⁹: nō.n. mēsuraſ nisi vnitate:nō āt est p̄m⁹ 2ᵒᵒ. cōponiſ.n. ex ternario ⁊ q̄ternario. sȝ ternari⁹ nō cōponiſ ex plib⁹

Alit⁹. numeris. sȝ ex sola vnitate ⁊ dualitate. Sic ḡ pȝ ꝙ qōlȝ p̄dictoꝝ q̄tuor ꝯueniſ vīr trinitati. qōlȝ āt eoꝝ ꝯueniſ ēt alijs in gn̄e nūeri. Nā h̄ qō dr̄ nūer⁹ ⁊ impar ꝯueniſ oib⁹ nūeris imparib⁹. vltimū āt.ſ. ꝙ sit p̄m⁹ vtroqȝ mō cōuenit ēt dualitati q̄ nec mēsuraſ alio nūero:nec cōponiſ

expo. 2ᵉ. ex numeris:sȝ ex solis vnitatib⁹. Uñ oīa ista siſ lūcta si

Dub̄ᵐ. gnificāt qōqdest ternari⁹. ℭ Sȝ vr̄ ꝙ nō regraſ ad diffinitōeȝ ꝙ q̄lȝ pticula sit in pl⁹ q̄ȝ diffinitū. Dicit.n. ph̄s in

Tex. cō. 43. Lec. 12. 1. expo. 6. 7ᵒ meta. ꝙ q̄n p̄ueniſ ad vltimas dr̄ias erūt eq̄les diffe speb⁹. nō ḡ opȝ ꝙ dr̄ia sit in plus q̄ȝ spēs. Qō ēt rōne vr̄.

T. com. 6. Lec. 3. exp. 8. Dicit.n. Ph̄s in. 8. meta. ꝙ rō q̄ est ex dr̄ntijs vr̄ eē spēi ⁊ act⁹.i. forē. qꝛ sic ibidē dr̄. dr̄ia r̄ndet forē. Cuiuslibȝ āt spēi est p̄p̄a forma:q̄ nullī alij ꝯuenit. Uideſ igiſ ꝙ dr̄ia

Tex. cō. 43. lec. 12. 1. ex. 5. vltima nō excedat spēȝ. Dic̄ ēt ph̄s in 7ᵒ meta. ꝙ nihil ē aliō in diffōne q̄ȝ gen⁹ ⁊ dr̄ie. ⁊ ꝙ pōſ ē diffōnē ex duob⁹ ꝯstitui:q̄ꝝ vnū sit gen⁹. aliō dr̄ia. Dr̄ia āt nō inueniſ ex̄ p̄p̄ꝛ gen⁹. alioq̄n nō eēt diuisiua gn̄is p se sȝ p accn̄s. vr̄ ḡ ꝙ dr̄ia nō excedat spēm. ℭ Sȝ dr̄m est ꝙ si accipi

Solo posſȝ dr̄ia q̄ notificaret ipsaȝ formā subālem spēi nullo mō dr̄ia vltima eēt in plus q̄ȝ spēs. vt rōnes p̄bāt. Sȝ qꝛ forme eēntiales nō sīt nobis p se note. oȝ ꝙ manifestenſ

Tex. com. 43. Lec. 11. 1. Expo. 6ᵉ. p aliq̄ accn̄tia q̄ sunt signa illi⁹ forme. vt pȝ in. 8ᵒ. meta. Nō āt oȝ accipe accn̄tia p̄p̄a illi⁹ spēi. qꝛ talia oȝ p diffōnem spēi demōstrari:sed oȝ notificare formā spēi p alia accidētia cōiora. ⁊ s̄m h̄ dr̄ie sumpte dicunſ qdem subāles. inq̄ȝtū inducunſ ad declarandum formā essentialē. sunt aūt cōiores spē inq̄ȝtum assumunſ ex aliq̄b⁹ signis que sequunſ superiora genera. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Cum aūt necessaria qdeȝ sint ea:q̄ hoc ipso qd ē p̄dicāſ:vt antea patefecim⁹: vlīa nāqȝ necessaria sunt:trinitati v̄o: vel cui⁹ alij sic cōpetunt ea que sumuntur:hoc modo necessario qdem trinitas ea que diximus erit.

Uide in anno. ℭ Qm̄ āt ostēsū est a nobis in sup̄iorib⁹:ꝙ necessaria qdeȝ sūt in eo qōqdest p̄dicātia: vlīa āt neċia sūt:in trinitate aūt:⁊ in vnoq̄qȝ alio sic accipiunſ in eo qōqdest accepta:sic auteȝ erit ex necessitate quidem trinitas hoc.

A ℭ Ostēdit qō supra dixerat. Et p̄ ꝙ oporteat p̄dicta vr̄ ⁊ ex necessitate p̄dicari de ternario. 2ᵒ ꝙ ex p̄dictis ꝯstituaſ ip̄a eēntia ipsi⁹ ternarij. ibi [Qꝛ āt subā ex his ⁊c̄.]

expo. 1ᵉ. Dicit ḡ p̄ qō qꝛ sup̄ius ostēsuȝ ē ꝙ ea q̄ p̄dicanſ in eo qōqdest ex necessitate insūt. q̄cūqȝ aūt ex necessitate insunt vīr p̄dicanſ. necesse est ꝙ siue de ternario siue de q̄cūqȝ alio accipianſ predicto mō ea q̄ p̄dicanſ in eo qō qd. ꝙ ex necessitate ⁊ vīr predicantur. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Subām aūt hec ei⁹ esse rōnemus: ex hisce patē pōt. Nā si id qō assignauim⁹ nō sit ipi⁹ rō trinitatis:necesse est ipm q̄si gen⁹ quodā ipsi⁹ esse:aut noīe vocitatū:aut noīe carens. Igiſ nō trinitati mō:sȝ p̄ter ipsam alijs etiaȝ ꝯpetet. Gen⁹.n. huiuscemodi ponaſ eē nāꝑ vt insit potentia pluribus:atqȝ ad plura sese extēdat. Qō si istō p̄ter idiuiduas alij nulli ꝯpetit rei:id erit p̄fecto ip̄a rō trinitatꝭ. Nā ⁊ h̄ ēt suppōaſ:id cuiusqȝ subāȝ eē: qō vltimū d idiuiduis tali dr̄ mō. Quaſ siſ ⁊ i q̄busuis alijs inerit cuiusqȝ rō: qō hoc ostidiſ modo.

ℭ Qꝛ aūt subā sit ex his:manifestū ē. Neċe āt ē nisi h̄ eēt trinitati eē:vt gen⁹ aliqō eē. Hoc āt noiatū:aut n̄ noiatū erit. Igiſ i pl⁹ q̄ȝ trinitati īesse. Cōcessuȝ ē.n. hui⁹ eē gen⁹:qō ē bȝ potentiā in pl⁹ ē. Si itaqȝ nulli inerūt alij q̄ȝ athomis trinitatꝭ:hoc vtiqȝ erit trinitatꝭ esse. Supponaſ eteni h̄ subā vniuscuiusqȝ eē:q̄ ē i illi⁹ athōis vltimū p̄dicamētū. Quaſ siſ ⁊ alij cuilibet sic demr̄atiuoꝝ eideȝ esse inerit.

B ℭ Ostēdit ꝙ ex his q̄ p̄dicto mō accipiunſ, ꝯstituaſ eēntia ternarij vl̄ cuiuscūqȝ alteri⁹, qꝛ necesse est si h̄ qō supra positū est non esset ipsa subā ternarij cū p̄diceſ in eo

Expo. 1ᵉ. 2ᵉ.

3ᵒ qȯquideſt qȯ eſſet qȯdam genus, vel noiatū, vel inoia/tū. Nō.n.cuilibet rōni eſt nomē ipoſitū. Et inde ē ꝙ mul ta ſunt inoiata tam in gñibus ꝙ̄ in ſpēbus. Jō autē opꝫ ꝙ p̄dicta rō ſit genus ternarij, ſi nō ſignificet eēntiā eiꝰ, q2 omne qȯ predicatur in qd, aut eſt genus, aut diffō ſi/
4ᵒ gnificās eſſentiā. Nō eſt aūt poſſē ꝙ ſit genus, q2 ſeque/
5ᵒ retur ꝙ eēt in plus ꝙ̄ ternarius, hoc.n.ſupponimus eē
6ᵒ genus cuius potētia ſub ſe ꝯtinet plures ſpēs. Habitū
eſt aūt ꝙ p̄dicta rō nō ꝯuenit niſi athomis.i.indiuiduis
A ſub ternario ꝯtētis. Relinquitur ḡ ꝙ p̄dicta rō ſit diffō ſi/
7ᵒ Ulti. gnificās eēntiā ternarij. Hec.n.ſupponit eē eēntia vniuſ cuiuſqꝫ ꝙ̄ inuenit in indiuiduis illius ſpeciei. Silr ſm ꝓ dictum modū predicationis ſicut dictuꝫ eſt de ternario, ita ēt eſt intelligendū de quibuſcunqꝫ alijs qbus demō/ſtretur aliquid eſſe idem per modum predictum.

Opꝫ aūt cū totū aliqȯ qſpiaꝫ tractat, genus in ea diuidere que ſunt prima atqꝫ īdiuidua ſpecie, veluti numerū in dualitatem trinita/temue, deinde illoꝝ eniti diffōnes accipere vt recte linee, ꝛ circuli, atqꝫ anguli recti.

T.cō.18. Cōgruū aūt eſt cū totū aliqȯ aliqs negocie/tur, departiri genus in athoma ſpē p̄ma, vt eſt numerus in trinitatē ꝛ dualitateꝫ, poſtea ſic illorum diffōnes accipere tentare, vt re/cte linee, ꝛ circuli, ꝛ anguli. LECTIO.XIIII.

Poſtꝙ̄ Phs oñdit q̄lia opꝫ eē ea q̄ ꝯſtituūt diffōnē ſignificātē eēntiā rei, hic oñdit quali/ter debeāt inueſtigari. Et circa h̄ duo facit. Primo ꝓponit modū maxie ꝯuenietē ad in/ueſtigāduꝫ ea q̄ ſunt in diffōne ponēda.ſ.ꝑ diuiſionē gñis, 2ᵒ ponit quēdā aliū moduꝫ ꝑ ſilia ꝛ dr̄ia.
Lec.16. ibi [Querere autē opꝫ ꝛc.] Circa p̄ᵐ duo facit. Primo oñdit ꝙ opꝫ vti diuiſionē gñis ad inueſtigādū p̄ticulas diffōnis, 2ᵒ qd oporteat in tali inueſtigatione obſeruari.
Lc.ime.ſeq. cxpo.6. ibi [Ad ꝯſequēdū aūt termini ꝛc.] Circa p̄ᵐ duo facit.
Uide ſupra.ſ. expo.p̄me. Primo oñdit veritatē, 2ᵒ excludit erroē. ibi [Nihil aūt opꝫ diuidētē ꝛc.] Circa p̄ᵐ tria facit. Primo oñdit qua/liter ꝑ diuiſioneꝫ gñis inueſtigent diffōnis p̄ticule. 2ᵒ quō ꝓceſſus diffōnis ſit vtilis ad ꝓpoſitū. ibi [Diuiſiōes aūt
B q̄ ſunt ꝛc.] Tertio quō ſunt cauēda ea q̄ circa hūc ꝓceſ/ſum defectū īducere p̄nt. ibi [Differt aūt ꝛc.] Circa p̄ᵐ
Expo.1. duo facit. Prio oſtēdit ꝙ opꝫ vti diuiſione gñis ad diffi/niēdū. 2ᵒ quō oꝫ accipe dr̄ias. ibi [Poſt āt accepto ꝛc.] Dicit ḡ ꝓ ꝙ cū aliqs vult negociari ad diffiniēdū aliqȯ totū.ſ.vle, ꝯgruū eſt vt ꝓ diuidat genus in p̄mas p̄tes il/lius gñis q̄ ſunt indiuiſibiles ſm ſpēm, puta ꝙ diuidat numerū in binariū ꝛ ternariuꝫ. Et hac diuiſione p̄miſſa ꝑ quā cognoſcit genus, tentet poſtea accipere diffōneꝫ ſingularū ſpērum, ſicut ēt ſit in alijs, puta in linea recta, ꝛ in circulo, ꝛ in recto angulo. Oia.n.hec congrue diffi/niūtur p̄miſſa diuiſione generis. Deinde cum dicit.

Poſt hoc ſumpto qd nā ſit genus, vtrum quātitas, an q̄litas, ꝓprios affectus ꝑ cōes p̄mos cōtēplari. Nā ea q̄ ijs accidūt, q̄ cōpo/nunt ex īdiuiduis, ex diffōnibꝰ inoteſcēt: ꝓ/pterea ꝙ diffō ſimplex que p̄ncipiū eſt oiuꝫ: ꝛ ea que ſimplicibus accidunt, per ſe quideꝫ ipſis ſolis: per ipſa Ꝟo ceteris competunt.

Uide i anno. Poſt hec aūt accipiēdū qd genꝰ ſit, vtꝝ q̄̄titaſ ſit, aut q̄litaſ, ꝛ ꝓprias paſſiones ſpecu/lari ꝑ cōia p̄ma. Cōpoſiţ.n.ex athomis ꝯue/niētia ex diffōnibꝰ erūt māifeſta, ꝓp qȯ p̄nci/piū ē oiuꝫ diffōnū qȯ ſimplex ē, ꝛ ſimplicibꝰ ꝑ ſe ineſſe ꝯueniētia ſolum, alijs aūt ſm illa.

Oſtēdit qualr ſint accipiēde dr̄e, ꝛ dicit ꝙ poſtꝙ̄ acce/ C
perimus ꝑ diuiſionē gñis in ſpēs qd ſit genꝰ, puta vtruꝫ Expo. p.
ſit in gñe q̄litatis, vel q̄̄titatis, opꝫ ad inueſtigādū dr̄ias ꝯſiderare ꝓprias paſſiones que ſicut dictū eſt ſunt ſigna Lec. ſcede. expo.4.
manifeſtātia formas ꝓprias ſpērum. Et hoc opꝫ p̄mūꝫ facere ꝑ aliq̄ cōia. Si.n.nos ꝯgregemus accn̄tia ex gñi/ Ulti.
bus cōioribus q̄ hic dicunt īdiuiſibilia q2 nō reſoluunt in aliq̄ p̄ora, ſtatim ex diffōnibus eoꝝ erūt manifeſta ea q̄ q̄rimus. Opꝫ.n.oium diffōnū eē p̄nᵐ id qȯ ſimplex ē .ſ.genꝰ cōe, ꝛ hōꝫ ſimplicibꝰ ſolū ꝑ ſe iſunt accn̄ia q̄ cōiter inueniunt i multis, oibꝰ aūt alijs ꝯueniūt ſm illa. Sicut albū ꝛ nigrū ꝑ ſe qdē ꝯueniunt corpi terminato, ꝛ ſm h̄ cōe ꝯueniūt ꝛ hoi ꝛ equo ꝛ qbuſcūqꝫ alijs. Uñ ſi oporte/ret accipe diffōnē alicꝰ cui vīr ꝯueniret albū, puta diffō/nē niuis, oporteret recurrē ad genꝰ cōius qȯ eſt corpus terminatū, ꝛ ex eo inueſtigare cām albedis, ꝛ ſm h̄ oſten/deret nobis q̄re nix vīr ſit alba. Et iſta cā poterit p̄ine/re ad qȯqdeſt niuis, puta iſpiſſatio huiꝰ que facit humi/duꝫ terminari cū ꝯſeruatione lucis. Deinde cū dicit.

At q diuiſiones que ꝑ dr̄ias proficiſcūtur vtiles ſunt ad diffōnes hoc pacto inueſtigā/das. Jpſas tñ nō oſtēdere dictum eſt antea. Utiles aūt erūt hoc pacto ſolū ad rōcināndū ipm qd eſt. Atqꝫ videbit ipſa diuiſio nihil fa/cere prorſus, ſꝫ vniuerſa ſtati accipe ꝑinde at/qꝫ ſi eadē ab initio ſine diſiōe qſpiā ſumeret.

Diuiſiones aūt q̄ ſunt ſm dr̄ias vtiles ſūt T.cō.19.
ī his, vt ſic adeamꝰ. Sic tñ demōſtrāt dictuꝫ eſt in p̄oribꝰ. Utiles aūt ſunt vtiqꝫ ſic ſolū ad colligēdū qȯqdeſt: ꝛ ēt videtur vtiqꝫ nil vti/le: ſed mox videtur accipere oia, tanquā ſi ex principio acceperit aliquis ſine diuiſione.

Oſtēdit quō p̄dictus ꝓceſſus ꝯferat ad diffōnes, ꝛ di/ D
cit ꝙ ad hoc qȯ aliqs in p̄dicto mō procedat ad diffiniē/ Expo.3ᵃ.
dum.ſ.diuidēdo genus in ſpēs. vtile eſt qȯ hō accipiat diuiſionē generis per dr̄ias. Sꝫ tñ quo mō per hoc ma/ 2ᵒ
nifeſtetur qȯqdeſt, dictū eſt in p̄cedētibꝰ. Sunt qdeꝫ vti/ Lec.prece.
les p̄dicte diuiſiones ad accipiēdū qȯqdeſt ſolum, ſicut Item ſupra
dictum eſt, ſed ad ſyllogiſandū qȯqdeſt nihil videntur lec.4.
facere vt prius dictuꝫ eſt. Sed videtur qȯ diuidētes ſta/ Ulti.
tim accipiat omnia ſyllogiſata, ſicut ſi p̄us aliquis acce/piſſet antequam diuideret. Deinde cum dicit.

Refert aūt, ea que predicātur primū ꝛ po/ſterius p̄dicari, veluti ſi aial mite bipes, aial bipes mite dicat. Etenim ſi ex duobus ois definitio ꝯſtet: ꝛ vnū qd ſit ipſuꝫ aial māſue/tum: atqꝫ rurſus ex hoc ꝛ dr̄ia ſiat vnū: hō in quam: vel qcquid tandē id ſit qȯ vnum eſſi/citur: neceſſe eſt diuidentem petere ſemper.

Differt aūt aliqȯ prius ꝛ poſterius p̄dica/ Uide i anno.
mētoꝝ p̄dicari: vt eſt dicere aial māſuetū bi/pes: ꝛ bipes aial māſuetuꝫ eſt: ꝛ iterū ex hoc ꝛ differentia eſt homo aut qȯlibet eſſe vnuꝫ ſic. Unde neceſſe eſt diuidentem repetere.

Oſtēdit qd oporteat cauere ne circa p̄dictū proceſſum E
defectus accidat. Et circa hoc duo facit. Prio oñdit qȯ

oporteat cauere inordinationē, 2° ꝙ oporteat cauere di/
E. po. p̄me minutionē. ibi [Amplius aūt ad nil reliquēdū ⁊c.] Dic̄
ergo p̄ ꝙ multū differt qd prius ⁊ qd posterius p̄dicet̄
īter ea q̄ ponunt̄ in diffōne. Pōt. n. vno mō sic dici ꝙ hō
est aial māsuetū bipes. Alio mō pōt ordinari, vt dicat̄
ꝙ hō est bipes aial mānsuetū. Et ꝙ h̄ differat ad diffiniē/
dū pꝫ p hoc, q2 opꝫ ꝙ oē qd diffinit̄ ꝯstituatur ex gn̄e ⁊
dr̄ia. Sic igit̄ si mānsuetū accipitur vt dr̄ia aialis, opꝫ ꝙ
aial mānsuetū sit aliqd vnū qd accipiat̄ vt genus ex quo
⁊ alia dr̄ia q̄ est bipes ꝯstituitur hō. Et eadem rō est de
quocūqꝫ alio qd sit vnū ex pluribus p se ⁊ non p accn̄s.
Sicut igit̄ differt ꝙ accipiat̄ hoc vel illud pro gn̄e vel
dr̄ia, aut ꝙ accipiat̄ aliquid vt est dr̄ia cōstitutiua gn̄is
⁊ diuisiua eiusdē, ita differt ad diffiniendū ꝙ sic vel ali/
F ter partes diffōnis ordinent̄. Si. n. dicā ꝙ hō ē aial mā
suetū bipes, accipiet̄ aial vt genus, mānsuetū aūt vt dr̄ia
ꝯstitutiua eius, bipes aūt vt dr̄ia diuisiua ipsi⁹. Econuer
Ult. so aūt erit si dicat̄ ꝙ hō ē aial bipes mānsuetū. Quia igi/
tur dr̄ia ordinis facit dr̄iaꝫ in qōqdest, ꝯn̄s est ꝙ ille qui
diuidit nō solū supponat ea q̄ accipiunt̄ ad diffiniendū,
sed ēt petat ordinē eorūdē. Et sic manifestū est ꝙ diffini/
tio non syllogizat quodquidest. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Preterea h̄ pacto dūtaxat fieri pōt: vt ni/
hil eoꝝ p̄termittat̄: q̄ sunt ī diffōne ponēda.
Sūpto nāqꝫ gn̄e p̄: si accipiat̄ aliq̄ diuisionū
inferioꝝ: non oē cadet in illā: ceu nō oē aial:
aut ꝯtinuaꝝ: aut diuisaꝝ alaꝝ est: sꝫ volatile
aial oē. Hui⁹ est. n. hec dr̄ia. Dr̄ia aūt aialis
ea est dr̄ia: in quā oē aial cadit: ⁊ cuiusqꝫ ce/
teroꝝ siłr generꝝ: ⁊, eoꝝ q̄ sunt extra aial: ⁊ eo
rū q̄ sub ipso sunt collocata: ceu volucris ea
est dr̄ia p̄ma: in quā ōis volucris cadit: ⁊ pi/
scis itidē ea: in quā ōis piscis. Hoc igit̄ si p/
ficiscat̄ q̄spiā pacto sciat nihil prorsus p̄ter/
misisse. Qꝫ si nō hoc mō p̄cedat: ⁊ pretermit
tere eū necesse est: ⁊ idipsum quoqꝫ nescire.

ℭ Amplius aūt ad nil reliquēdū in eo qd est:
sic solūmō ꝯtigit. Cū. n. p̄mū accipit̄ genus:
si qdē alicui⁹ īferioꝝ aliquā diffonē accipiat:
nō icidet oē i h̄. Ut nō oē aial aut totalū est:
aut diuisuꝫ pēnis: sꝫ pēnatū aial ē oē. Huius
eni dr̄ia hec ē. Dr̄ia aūt est dr̄ia aialis: ī quā
oē aial icidit. Siłr aūt ē i vnoquoqꝫ alioꝝ: ⁊ i
his q̄ extra gen⁹: ⁊ q̄ sub ipsis sunt: vt in aue
in q̄ est ōis auis: ⁊ i pisce i quo est ōis piscis.
Sic igit̄ cū ambulās est: qd est scire q̄n nil re
lictū est. Aliť aūt relinq̄re ē necesse ⁊ nō scire.

G ℭ Docet cauere diminutionē ostēdēs q̄uo fieri possit vt
Expo. p̄ nihil p̄termittat̄ eoꝝ q̄ requirunt̄ ad qōqdest. ⁊ dicit ꝙ h̄
ꝯtingit fieri solū isto mō quo dicet̄. Ad cuius euidētiaꝫ
ꝯsiderādū est ꝙ oēs dr̄ie supioꝝ generꝝ p̄tinēt ad qōqd
est alicuius spēi. Nā iferius genus ꝯstituit̄ p dr̄iaꝫ diui
siuā supioris gn̄is. Ad vitādū ergo diminutionē opꝫ ꝙ
nulla huiꝰ dr̄iarū p̄termittat̄. Pretermittit̄ aūt si aliqs
accepto supmo genere. accipiat ꝯtr aliquā dr̄iaꝫ diui
siuā. nō qdē ipsius supmi gn̄is, sed alicuius inferioris.
2. Qd qdē h̄ mō cognosci pōt, q2 cū aial accipiat̄ aliqd sup/
mū genus, si postea aliqs accipiat diuisionē alicuius de
H inferiorib⁹ gn̄ibus, nō totū qd ꝯtinet̄ sub genere supio/
3° re cadet sub illa diuisione. Et ponit ad hoc exēpluꝫ. Si/

cut nō oē aial est vel totalū, vel diuisum pēnis. Dr̄ autē Aial totaluꝫ vel diuisum pennis.
aial totalū qd hꝫ totas alas itegras ⁊ ꝯtinuas, sic̄ vesp/
tilio. Diuisum pēnis aūt dr̄ aial cuius ale distinguunt̄ p
diuersas pēnas, sicut ancipitris vel corui. Aiali aūt non
hn̄ti alas neutrū hoꝝ cōuenit, sed oē aial volatile conti/ 4
netur sub altera hoꝝ dr̄iaꝝ, q2 p̄z p̄dictas dr̄ias diuidit̄
hoc gen⁹ qd est aial volatile. Sꝫ p̄ᵃ ⁊ imediata dr̄ia aia/ 5
lis attēdit̄ ex h̄ ꝙ oē aial cadit sub diuisiōe. Et ita est ēt 6
de oībus alijs gn̄ib⁹, siue accipiamus gn̄a q̄ sunt extrin
seca aiali, sicut lapis ⁊ plāta, siue illa q̄ sub aiali ꝯtinen/
tur, sicut auis piscis. Prima tn̄ dr̄ia auis attēdit̄ p̄z dr̄iaꝫ
ī quā incidit ōis auis, ⁊ eadē rō ē de pisce. Cōcludit g̃ ꝙ
si aliqs sic p̄cedat indiuidēdo. s. ꝙ totū diuisum cōtineat
sub partib⁹ diuisionis, poterit homo cognoscere ꝙ nil
est relictū de his que sunt necessaria ad diffiniendūꝫ. Si Ult.
autem aliter procedat, necesse est ꝙ aliqua relinquan/
tur: ⁊ ꝙ hō non cognoscat se integraliter diffinisse.

ℭ Non autem oportet eum qui diffinit ac di
uidit omnia scire que sunt. T. c. 20.

ℭ Nihil āt oꝫ diffinientē ōia scire q̄ sūt. L E. XV.

Postq̃z Phs ōndit veritatē circa diuisionez
gn̄is q̄ sumit̄ ad diffiniēdum. hic excludit
duos errores. 2ᵐ ibi [Oē aūt icidere.] Cir I
ca p̄ᵐ tria facit. Primo p̄ponit exclusionez Expo. 1.
erroris, ⁊ dicit ꝙ nō est nec̄iū ꝙ ille q diui/
dēdo diffinit sciat ōia q̄ sunt in mundo. ℭ Secūdo ibi.

ℭ Quāq̃z nōnulli cēsent fieri nō posse: vt quis
quā vnq̃z dr̄ias ad vnūqōqꝫ cuiusqꝫ sciat: nisi
scierit vnūqōqꝫ. Sine dr̄o differētijs nūquā
fieri posse, vt q̄cq̄uaꝫ sciatur. A quoqꝫ nāqꝫ
nō differt quispiā: idem qd illud inquiūt es/
se: a quo dr̄o differt ab eo diuersum esse.

ℭ Et tn̄ ipoſe qdaꝫ dicūt eē dr̄ias cognoscere
q̄ sunt ad vnūqōqꝫ: nō cognoscētē vnūqōqꝫ.
Sine āt dr̄ntijs n̄ eē vnūqōqꝫ scire. A q̄. n. nō
dr̄t idē eē huic a q̄ aūt differt: alterū ab hoc.

ℭ Narrat opiōnē errātiū. Dicebāt. n. qdā ꝙ nō pōt agno K
sci dr̄ia alicui⁹ ād ōia alia entia nisi ōia alia entia agno/ Expo. p̄ᵉ.
scant̄; vt pꝫ i aliqb⁹ duob⁹, q̄ꝝ dr̄iā cogscē nō possum⁹, 2.
nisi vtrūqꝫ cogscam⁹. Addebāt āt ꝙ nō ē poſe ꝙ aliqd Ult.
sciat̄ qd est, nisi cogscat̄ dr̄ia ei⁹ ad ōia alia. Jd. n. a q̄ ali
qd nō dr̄t est ideꝫ ei, illd aūt a quo dr̄t est alteꝝ ab ipso.
Nō aūt possum⁹ scire qd sit vnūqōqꝫ, nisi sciamus qd sit
idē ei, ⁊ quid alteꝝ ab eo. Et s̄m hoc ꝯcludebāt ꝙ non
pōt aliqd cognosci nisi ōia cognoscant̄. ℭ Tertio ibi.

ℭ Primo igitur hoc est falsum. Non. n. qua/
uis differentia res sunt diuerse. Complures
enim insunt rebus eisdem specie differētie:
sed non per substantiam: neqꝫ per se.

ℭ Primū qdē igit̄ hoc falsum est. Nō. n. s̄m
oēm dr̄iam alterū est. Multe eniꝫ sunt dr̄ie
in eadē specie: sed nō s̄m subaꝫ: neqꝫ per se.

ℭ Improbat qd dictū est dupłr. Et p̄ quidē iterimit hoc L
qd dictū est, ꝙ illud a quo aliquid differt est alterū. Lo/ Expo. p̄me.
quimur enim nūc de eodē ⁊ altero s̄m essentiā quaꝫ si/
gnificat diffō. Manifestū est aūt ꝙ ēt in eadē specie sunt Ult.
dr̄ie multe accidentales, que nō diuersificant subam spe
ciei quā significat diffō, nec per se insunt. Un̄ ꝯn̄s est ꝙ Expo. 2.
non ōis dr̄ia facit talem alteritatem quam necessarium
sit cognoscere ad diffiniendum. ℭ Secundo ibi.

ℭ Deide cū q̄spiā accepit ea que opponun/

tur, ⁊ dr̃iam: ⁊ omne, aut in hāc partem: aut in illā cadere: sumpseritq; in altera parte rem eam quā querit esse, ⁊ idipsum cognouerit: nihil refert si sciat: nec ne: de qbus alie drĩe p̄dicātur. Patet.n. cū habiturū esse rõnem substātie: si sic proficiscens ad ea tādē peruenerit: quorū non est vlterius differentia.

¶ Postea cū accipiat opposita ⁊ s̄z drĩam: ⁊ cū oẽ incidat hic, aut idē: ⁊ accipiat in altero qd̄ querit̄ esse: ⁊ hoc cognoscat, nihil differt scire, aut nescire, i qbuscūq; p̄nt̄ d̄ alijs drĩe. Manifestū.n. qm̄ si sic vadēs veniat i h̄, quorū non amplius est drĩa, habebit rõnē sub̄e.

A Expõ. l̄r̄e. ¶ Improbat que dicta sunt alio mõ. Cū.n. ille q vult diffinire diuidēdo accipiat oppositas drĩas h̄ mõ q̄ oẽ qd̄ ptinet̄ sub diffo cadat s̄b h̄ mēbro diuisionis, vel sub illo, ⁊ accipiat sub altero mēbrorū id cui⁹ diffõ q̄rit̄, si h̄ qd̄ itēdit diffinire cognoscat sub illo mēbro diuisionis cõtineri, nõ differt ad ꝓpositū, vtrū sciat, vel nesciat q̄ de qbusdā alijs reb⁹ p̄dicent̄ opposite drĩe. Puta si diuidā aial per rõnale ⁊ irrõnale, ⁊ accipiā ꝓpo^m sic hoiez ptineri s̄b rõnali, nõ req̄rit̄ q̄ sciā de qb⁹ irrõnale p̄dicet̄, nec q̄lr illa

Alit. adiuicē differāt. Manifestū.n.ē q̄ si aliqs sic ꝓcedat. s. diuidēdo gen⁹ p p̄mas drĩas ei⁹, ⁊ accipiēdo ꝓpo^m sub altero mēbro diuisionis quousq; ꝑueniat̄ i illa q̄ vlteri⁹ diuidi

B n̄ pñt eẽntialib⁹ drĩjs, sic ꝓcedēs hēbit diffõnē sub̄e quā q̄rebat. Decipiebant̄ ḡ p̄dicti hoies ex eo q̄ nõ distigue bāt iter cog̃scere aliqd i cõi ⁊ i sp̄ali. Oz.n. q̄ qcūq; scit qd ē aliqd, cog̃scat oĩa alia i cõi, nõ aūt i sp̄ali. Puta qui scit qd ē hõ, opz q̄ sciat hoiez p h̄ qd̄ est aial distigui ab oib⁹ q̄ nõ sunt aialia, ⁊ p h̄ qd̄ est rõnale distigui ab oib⁹ q̄ nõ sunt rõnalia. Nõ eniz opz q̄ illa cognoscat nisi s̄m hoc cõe qd̄ est aial, vel rationale. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omne autem in ipsam diuisionez cadere: si sint ea opposita, quorū non est mediū quicquā nõ est postulatio. Necesse est.n. omne i altero ipsorum esse: si illius est differentia.

¶ Oẽ aūt incidere in diuisionē si sunt opposita, qb⁹ nihil iterest: nõ est repetitio. Necẽ.n. est oẽ i altero ipsorū esse: siqdē illius drĩa est.

C Expõ. p̄me Alit. ¶ Excludit 2^m errorez. Posset.n. aliqs credere q̄ qcunq; vtit̄ diuisione ad diffiniēdū, indigeat petere q̄ totū diuisum ptineat̄ sub mēbris diuisionis, s̄z ipse dicit q̄ h̄ est necessariū si opposita p q̄ fit diuisio sint imediata, q2 s̄m h̄ necẽū est, q̄ totū diuisū sub altero oppositorū ptineat̄, dū tñ accipiant̄ p̄me drĩe alicui⁹ gñis. Drĩe.n. q̄ sunt imediate si cõparent̄ ad gen⁹ iferius, nõ sunt imediate, si cõparent̄ ad gen⁹ supius. Sicut par ⁊ ipar sunt imediata si cõparent̄ ad numerū, cuius sunt ꝓprie drĩe, non aūt si cõparentur ad quantitatem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ad extruēdaz aūt ꝓbandāue p diuisiones diffõnē, hec tria sunt obseruāda. Primū vt ea sumant̄ q̄ hoc ipso quid est p̄dicant̄. Secūdū vt hec adeo disponantur: vt p̄mū in p̄: scd̄z i scd̄o loco ponat̄. Tertiū vt hec oia sint.

I. Te. cõ. 32. ¶ Ad ꝯstruēdū aūt terminū p diuisiones tria oz ꝯiecturari accipiētē p̄dicātia i eo qd̄ qd est: ⁊ hec ordinare qd p̄mū, aut scd̄z: hec oia sunt.

D ¶ Post q̄ȝ exclusit ea que nõ req̄runt̄ ad diuisiones diffinĩ, hic ostēdit q̄ s̄m rei veritatē req̄rant̄. Et p̄ ponit qd̄ intēdit, 2° manifestat ꝓpositū. ibi [Est autē horū vnuz.] Dicit ergo p̄ q̄ ad hoc q̄ aliqs ꝯstituat terminū. i. diffõnem p viā diuisionis, tria opz ꝯsiderare, quorū p̄^m est, vt ea q̄ p̄ accipiant̄ p̄dicent̄ i eo qd̄ qd est, 2° vt ordinent̄ qd sit p̄^m ⁊ qd 2^m, 3^m est q̄ accipiant̄ oia que ptinent ad qd̄ quid est, ⁊ nihil eorū ptermittatur. ¶ Deinde cum dicit. Expõ tex.

¶ Atq; primū istorū erit, si possumus quemadmodum ad accidēs ratiocinari, ipsum inquam competere ⁊ per genus probare.

¶ Est aūt horū vnū p̄mū p id qd̄ possum⁹ sicut ad accñs colligere qm̄ est: ⁊ p genus ꝓbare.

¶ Manifestat ꝓp^m. Et p̄ ondit q̄uo tria p̄dicta pñt obseruari, 2° ondit q̄ p̄dicta tria obseruata sufficiāt, ibi [Manifestū est aūt.] Circa p̄^m tria fac. Pmo ondit q̄uo obseruet̄ p̄^m, ⁊ dic̄ q̄ vnū horū q̄. s. accipiant̄ ea q̄ p̄nt̄ in eo qd̄ qd est obseruat̄, p̄ qdē p h̄ q̄ hõ põt iducere syllõs q̄ id qd̄ assumit̄ insit, sicut cū disputat̄ ad ꝓblemata de accidente. Scd̄o, vt ondat̄ qd̄ p̄dicatur in eo qd̄ quid p ea qbus disputatur ad ꝓblemata de genere. ¶ Scd̄o ibi. B Expõ tex.

¶ Scd̄m fiet si ip̄m p̄mū sumpserimus. Hoc aūt erit, si id accipiat̄ qd̄ tale ē: vt ip̄z qdē oia seq̄tur: oia autē ip̄m nõ eẽ seq̄ntur. Necẽ est eni aliqd eẽ tale: quo sumpto, idē id erit, ⁊ in iferiorib⁹ modus. Id.n. erit scd̄z qd̄ ceterorū est primū. Et id ēt tertiū: qd̄ est herentiū primū. Supe nāq; sublato: id qd̄ heret ceterorū erit primū: vt p̄z. Et in ceteris eodem mõ.

¶ Ordinare āt sic oz: si p̄mū accipiat. Hoc aūt erit si p̄mū accipiat̄ qd̄ oib⁹ iheret: illi aūt nõ oia. Necẽ ē.n. aliqd̄ eẽ h̄. Accepto āt h̄ erit idē i oib⁹ iferiorib⁹ modus. Scd̄z āt aliorū p̄mū erit: ⁊ tertiū hitorū. Remoto.n. qd̄ est sursuz hituz aliorū p̄mū erit. Silr̄ aūt ē ⁊ in alijs.

¶ Manifestat q̄uo obseruet̄ 2^m. s. debita ordinatio partiū, ⁊ dicit q̄ tunc ordinant̄ ptes diffõnis sicut opz, si aliquis p̄ accipiat id qd̄ est p̄^m, ⁊ hoc erit si aliqs hõ p̄ accipiat id qd̄ ꝯsequtur alia posteri⁹ accepta, ⁊ nõ ecõuerso. Hoc.n. est cõius ⁊ p̄us. Necẽ est autē aliqd h̄ accipi in diffõne tanq̄ȝ genus, puta cū dr̄ hõ est aial gressibile bipes. Si.n. est gressibile bipes, est aial, s̄z nõ ecõuerso. Cū ergo iā acceperimus aial tanq̄ȝ primū, idem modus obseruādus est in ordinatione iferiorū. Accipietur eni q̄si 2^m in diffõne illud qd̄ s̄m rõnē p̄missam erit p̄mū inter oia sequētia, ⁊ silr̄ accipiet̄ tertiū id qd̄ est primuz respectu habitorū. i. ꝯsequētiū. Semp.n. remoto superiori, illud qd̄ est habitū. i. imediate ꝯsequēs erit p̄mū oiuz aliorū. Et ita est ēt in oibus alijs, puta in quarto, ⁊ in 5°, si tot oporteat partes diffinitionis esse. ¶ Tertio ibi. F Expo. p̄ 2° 3° 4° 5° 6. Alit.

¶ Patebit aūt hec oia eẽ: qd̄ erat tertium: si sumpserimus p̄muz ip̄m p diuisionē omne: aut hoc: aut hoc aial esse. Esse autem hoc: ⁊ rursus totius drĩam: huius extremi iā non vlterius drĩam esse: vel etiā statiz cū vltima drĩa ab ipso toto: non differre id specie.

¶ Oz aūt hec oia sint manifestū est ex h̄ q̄ recipimus primū qdez s̄m diuisionē: qm̄ omne est aut h̄ aut illud. Est aūt hoc: ⁊ iterū totius drĩa: a toto nil differre specie amplius hoc.

G ¶ Manifestat qualiter possit tertiū obseruari, ꝛ dicit ꝙ
Expo. ꝑ manifestū erit omnia que pertinēt ad qđ qđ est accipi in
diffōne ſm modū ſupra dictuȝ ex hoc ꝙ diuidēdo aliqđ
genus accipimus primas dr̃ias ſub qbus diuiſuȝ vlr cō
tinetur, ſicut oē aial eſt hoc vel illud, puta rōnale vel ir-
rōnale, ꝛ accipiamus qđ intēdimus diffinire eē hoc pu-
Ulti. ta rationale. Et iterum accipiemus hoc totum. ſ. aial ra
tionale, ꝛ diuidemus ipſum per dr̃ias proprias, ſed qn̄
iam deuenimus ad vltimam dr̃iam iaȝ nō erit diuidere
per alias dr̃ias ſpecificas, ſed ſtatiȝ vltima dr̃ia addita,
hoc cuius diffō queritur i nullo differret ſpecie a ſuo to
to. i. a rōne congregata ab oibus partibus acceptis, ſi-
cut homo nō differt ſpecie ab aliquo eoꝝ de qbus pre-
dicatur aial rationale mortale. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Patet. n. neqȝ plus opȝ qcq̄ȝ additū eſſe.
Oia nāqȝ ſumpto hoc ipſo qd eſt ꝑdicantur,
neqȝ qcq̄ȝ deeſſe. Nā aut gen⁹, aut dr̃ia eēt.
At gen⁹ ē ipm primū: ꝛ hoc cū dr̃ntijs ſimul
eſt ſumptū. Dr̃ie etiā vniuerſe ſunt ſumpte:
nulla. n. prorſus poſterior ē. Spē nāqȝ differ
ret ipm extremū. At hoc dictū ē nō differre.
¶ Manifeſtū. n. eſt qm̄ neqȝ plus ħ apponit.
Oia. n. i eo qđ qđ eſt accipiunt̃ hoꝝ neqȝ de
ficere nihil. Aut. n. genus, aut dr̃ia vtiqȝ eēt.
Genus qdē igit̃ eſt primū, ꝛ cuȝ differētijs
ꝑus acceptū eſt: dr̃ie aūt oēs ꝯtinent̃. Nō. n.
amplius ſunt vltima. Specie. n. differret ꝛ
vltimū. Hoc autēȝ eſt dictum non differre.

H ¶ Oſtendit ꝙ tria ꝑdicta obſeruata ſufficiāt ad diffinien
Expo. ꝑ. dum, qȝ diffō neqȝ ſuꝑfluū neqȝ diminutū hēbit. Qȝ autē
nō apponat̃ aliqđ plus q̄ȝ debeat, manifeſtū eſt per ꝑm
2 triū ꝑdictoꝝ, qȝ. ſ. accepta ſunt ſolū ea que ꝑdicātur i eo
qđ qđ, ꝛ talia neceſſe erat accipe. Silr̃ ēt manifeſtuȝ eſt
3. ꝙ nihil deficit. Aut. n. deficeret genus, aut dr̃ia. Sed ꝙ
4. genus nō deficiat, pȝ ex 2° triū dictoꝝ. Acceptū eſt eniȝ
ꝑm id ſine quo nō ſunt alia, ꝛ pōt eſſe ſine alijs, ꝛ hoc eſt
5. genus, ꝛ cū genere poſtea accepte ſunt dr̃ie. Sed ꝙ dr̃ie
oēs ſunt accepte pȝ ꝑ tertiū ꝑdictoꝝ triū, qȝ nō amplius
pōt accipi poſterior dr̃ia poſt illā cuius diximus nō eſſe
etiā differentiā, qȝ iam ſequeretur ꝙ vltimum acceptuȝ
6 adhuc differret, differētia eſſentiali, cum tamen dictum
Ulti. ſit, ꝙ non differat. Similiter etiam ex premiſſis pȝ ꝙ nō
intermittitur aliqua differentia in medio, per hoc. ſ. ꝙ
ſemper accipiuntur prime differētie. Unde relinquitur
ꝙ ſufficiant tria predicta ad diffiniendum obſeruari.

¶ Querere aūt opȝ īſpiciēdo: primuȝ ad ea q̄
ſunt ſilia: ꝛ nullā iter ſe dr̃iam hn̄t: qd nā idē
habeāt vniuerſa. Deide ad alia q̄ ſub eodeȝ
cū illis gn̄e collocant̃, ꝛ ſunt qdē eiuſdē iter
ſe ſpē: ab illis aūt ſpē ſunt diuerſa. Atqȝ ſi in
ijs accipiat̃ aliqd penitus ideȝ: ꝛ in alijs ſili
mō. Rurſus ꝯſiderādū ē ſi i ijs q̄ ſunt ſum-
pta ſit aliqd idē: quſqȝ ad vnā rōnē fiat acceſ
ſio. Hec. n. erit ipſius diffō rei. Qđ ſi non ad
vnā rōnē, ſed ad duas, vel plures itur: pȝ id
quod q̄ritur non vnū quid eſſe: ſed plura.

T. cō. 12. ¶ Querere aūt opȝ intēdēteȝ in ſilia ꝛ in dr̃ia.
Primū qdē oia idē habeāt: poſtea iteꝝ i al-
teris q̄ in eodē qdē gn̄e ſunt cū illis: ſunt aūt
ipſis qdē idē ſpecie: illoꝝ aūt altera. Cū aūt
in his accipiat̃ qd habeāt oia ideȝ: ꝛ in alijs
ſilr̃: in acceptis iteꝝ ſilr̃ intēdēdū ſi idē ſit: q̄-
uſqȝ in vnā ꝯueniāt rōnem. Hec aūt erit diſ-
finitio. Si xᵒ nō vadit in vnā ſȝ in duas aut
plures: manifeſtū eſt ꝙ vtiqȝ non eſt vnū ali
quod qđ queritur: ſed plura. LECTIO. XVI.

Oſtq̄ȝ Phs docuit inueſtigare qđ qđ eſt ſȝ
modū maxie ꝯgruū q eſt ꝑ diuiſionē gn̄is,
hic docet inueſtigare qđ qđ eſt alio⁹. Et cir-
ca ħ tria facit. Pꝰ docet ꝑdictū modū inue
ſtigandi, 2° manifeſtat ꝑ exē^m. ibi [Utputa
I
dico.] 3° ꝓbat hūc modū eē ꝯuenietē. ibi [Semꝑ aūt ē
Expo. ꝑ.
ois diffō.] Dic̄ ḡ ꝑ ꝙ ſi aliqs inq̄rit diffōneȝ alicui⁹ rei,
opȝ ꝙ attēdat ad ea q ſunt ſilia illi, ꝛ ēt ad ea q̄ ſunt dr̃ia
2 ab illa re, qđ qdē q̄r fieri debeat oñdit ſubdēs, ꝙ ꝑ opȝ
circa ſilia ꝯſiderare qd idē i oib⁹ iueniat̃, puta qd idē in
ueniat̃ i oibus hoib⁹, q oēs ꝯueniūt i ħ qđ ē eē rōnale.
Poſtea ꝯſiderādū ē iteꝝ i alijs q̄ ꝯueniūt cū ꝑmis in eo
dē gn̄e, ꝛ ſunt ſibiinuicē idē ſpe, ſunt aūt altera ſpe ab il
lis q̄ ꝑ accipiebant̃, ſicut eq ab hoib⁹. opȝ ēt accipe qd ſit
3. idē in his. ſ. eqs: puta hinibile. Cū ḡ accipiat̃ qd ſit idē i
oib⁹ his. ſ. hoib⁹. qȝ rōnale, ꝛ qd ſit idē ſilr̃ i oib⁹. ſ. eqs,
hinibile, iteꝝ ꝯſiderā^m ē ſi aliqd ē idē in iſtis duob⁹ acce
ptis. ſ. i rōnali, ꝛ qȝ hinibili. Et ita ē ꝯſiderā^m q̄uſqȝ ꝑue
4. niat̃ ad aliquā vnā rōneȝ cōem. Hec. n. erit diffō rei. Si
Ulti.
xᵒ talis ꝯſideratio nō inducat in vnā rōnem cōem, ſȝ in
ducat in duas rōnes diuerſas, aut ēt in plures, manife-
ſtū erit, ꝙ id cui⁹ diffō q̄rit̃ nō erit vnū ſm eēntiā, ſȝ plu
ra, ꝛ ita nō poterit hēre vnā diffōnē. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ Ueluti ſi q̄rat̃ qd nā ſit magnitudo animi:
ꝯſiderādū eſt i aliqb⁹: q̄s qdē ſcimus eē ma
gnanimos: qd nā hēant vnū oēs pacto q̄ ta
les eē dr̃r. Ceu ſi Alcibiades fuit magnani-
mus: ꝛ Achilles: ac ēt Aiax: qd vnū oēs ha
bebāt. Atqȝ. i. eos affectos ꝯtumelijs nō ꝑ-
ferre. Nā ꝑmus itulit bellū: ſcđs iratus ſe a
ſocijs defendēdis ſeiūxit: tertius ſibi mortē
ꝯſciuit. Rurſus i alijs ꝯſiderādū ē: vt Lyſā
dro ac Socrate: qd nā ꝛ iſtis ierat vnū. Atqȝ
. i. eq̄bilr̃ ſeſe hēre i ſcđis: atqȝ aduerſis reb⁹
fortune. His ſumptꝭ ꝯſidero qd nā idē habe
ant hec: eq̄bilitas iquā i rebus fortune: ꝛ nō
patiētia cū ꝯtūelie afferūt̃. Qđ ſi nihil hēant
idē: due ꝓfecto magnanimitatꝭ ſpēs erunt.
¶ Utputa ſi quid ē magnanimitas q̄rim⁹: in
tēdēdū eſt i quoſdā magnanimos: quos ſci
Uide i anno.
mus ꝙ hēant vnū oēs inquātū ſunt hꝯ. Ut
magnanim⁹ alcides ē: aut achilleſ: aut aiax:
quid vnū oēs hn̄t nō tolerare iniuriā. Hic q-
dē. n. dimicauit: ille xᵒ iſaniuit: hic aūt iter-
fecit ſeipm. Iteꝝ idē eſt in alteris: vt i Lyſan
dro: ꝛ Socrate: ſi iā idifferētes ꝓſpitati: ꝛ i-
ꝓſpitati: hec duo accipiēs itēdēdo qd idē
cōe hn̄t: aut ipaſſibilitas q̄ eſt circa fortunas
aut nō tollerantiā iniuriaruȝ. Si xᵒ nullum
ſit: due ſpēs vtiqȝ erunt magnanimitatis.

A Expo.p. ¶ Manifestat qd dixerat p exe^m, ꝛ dicit, ꝙ si q̄ram^9 qd ē magnanimitas, debem^9 attēdere ad q̄sdā magnanimos, vt sciam^9 qd vnū hñt in seipsis inquātū magnanimi sūt. 2. Sicut Alcides .i. Hercules dictus ē magnanimus, ꝛ ēt Achilles, ꝛ ēt Aiax, q oēs hñt vnū qd cōe qd ē nō sustinere iniurias. 3. Cui^9 signū ē, q: Alcides nō sustinens iniurias dimicauit. Achilles vō i isaniā v̄sus ē pp irā. B Aiax 4 āt iterfecit seipz. Itez debem^9 ꝯsiderare i aliis q dicūtur magnanimi, sic̄ i Lysandro, aut Socrate. Hñt.n. h cōe ꝙ nō mutabant̄ pp ꝓspitatē fortune, ꝛ p infortuniū, s; indifferēter se hēbāt in vtrisq;. Accipiam^9 ḡ hec duo .s. i passibilitatē a fortuit̄ casib^9, ꝛ nō tolerare iniurias, ꝛ cōsideremus si ē aliqd cōe eis. In h.n. ꝯsistit rō magnanimitati̇. Sic̄ si dicam^9 ꝙ vtrūq; ꝯtigit pp h, ꝙ aliqs existimat se dignū magnis. Ex h.n. ꝯtigit ꝙ hō nō patit̄ iniurias, ꝛ ex h ꝯtigit ꝙ ꝛ ꝯtēnit mutationē exterioꝝ bonorū tanq̄ minimoꝝ. Gl. Si āt nihil cōe inueniret̄ illis duob^9 acceptis, nō esset vna spēs magnanimitatis, s; due. Unde nō posset dari vna cōis diffinitio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Omnis aūt diffinitio vl̄is est semp. Medicus enim non diffinit salubre cuidam oculo, sed aut omni, aut specie determinato.

¶ Semper enim est ois diffinitio vl̄is. Non eni; in quodā oculo dicit sanabile medicus, sed aut in omni, aut in specie determinans.

¶ Ostēdit p̄missum modū inueniēdi qd̄ qd est esse ꝯuenientem. Et circa h duo facit. Primo ostēdit hūc modū conuenientē, 2° ostēdit qd opz in h mō vitare. ibi [Si autē neq; disputare.] Circa p^m duo fac̄. Pmo ōndit p̄dictum modū eē ꝯueniētē quātū ad terminū, pt̄ .s. ꝑuenit̄ aliquid cōe, 2° quātū ad ꝓcessū, pt̄ .s. ꝓcedit̄ i p̄dicto mō a ꝑticularibus. ibi [Faciliusq; est signare.] Dicit ḡ p̄ ꝙ C Expo.p̄me. ꝯueniēter dcm̄ est, ꝙ opz ingrentes qd̄ qd est ꝑuenire ad aliqd cōe, q: ois diffō dat̄ de aliquo fm ꝙ ꝯsideratur in Gl. vl̄i, non aūt fm ꝙ ꝯsiderat̄ in h singulari. vel in illo. Nō eni medic^9 diffinit qd sit sanū i hoc oculo huius hois, sed vel in vl̄i simplr̄ quātū ad oēs, vel distinguit sanum fm diuersas species: puta cum dicit hoc esse sanum cholericis, illud autem flegmaticis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq; facilius est singulare diffinire q̄ vniuersale. Quapropter a singularibus ad vl̄ia opz ascendere. Equiuocationes enim in vl̄ibus magis latent, q̄ in iis que nō differūt.

Gl. del anng. ¶ Facilius .n. ē singulare diffinire q̄ vl̄e. Un̄ o; ex singularib^9 i vl̄ia ascēdē. Naq; equocationes latēt magis i vl̄ib^9, q̄ i differētibus.

D ¶ Ostēdit p̄dictū modū esse ꝯueniētē quātū ad ꝓcessum quo .s. ꝓcedit̄ a minus cōibus ad maius cōe. Et hoc 2°. Expo.p^a. Primo rōne facilitatis. Procedit.n. disciplina a faciliorib^9. Facili^9 aūt est diffinire singulare .s. aliqd min^9 cōe, q̄ vl̄e qd est magis cōe, īquātū .s. i vl̄ib^9 q̄ sunt min^9 deGl. Expo.2. terminata magis latēt equocatiōes, q̄ i illis q̄ sūt idīa, ꝛ q̄ nō diuidunt̄ p dr̄as specificas. Et iō opz a singularibus diffiniēdo ascēdere ad vl̄ia. ¶ Secundo ibi.

¶ Ut aūt i demrātionib^9 rōcinādi forma, sic i diffōnibus diluciditas insit opz. Que qdez fuerit, si seorsuz id diffiniat q̄spiā, qd in pluribus gn̄ibus est: p ea q̄ in vnoquoq; dicunt̄: veluti sil̄e nō oē: s; id qd in coloribus est ꝛ figuris: ꝛ acutū silr̄ qd est in voce: ꝛ sic ad ipm cōe ꝓficiscat̄, cauēs ne equocationē offēdat.

¶ Sicut in demōstrationib^9 opz syllogiçari eē, sic ꝛ i terminis certā. Hoc aūt erit, si p ea q̄ singulr̄ dicunt̄ sit in vnoquoq; gn̄e diffinire separatim: vt sil̄e non omne, s; in coloribus, ꝛ figuris: ꝛ acutum qd in voce est. Et sic necesse ire timentem: ne equocatio contingat.

E Expo.p̄me. ¶ Ostēdit idē ex rōne euidētie. Sic̄.n. in demrātionibus opz syllogiçari p̄supponēdo aliqd qd est euidēs ꝛ manifestū, sic ēt ꝛ in terminis .i. i diffōnibus. Nō.n. pōt aliqs deuenire in cognitionē alicui^9 ignoti nisi p aliqd notuz, siue aliqs itēdat cogscere q: est, qd fit p demrātionē, siue qd est, qd fit p diffōnē. Hoc aūt ꝯtigit vt .s. ꝑexistat aliqd euidēs, si fit .i. ꝯtigat separatim diffōnez diffiniri p ea q̄ singulr̄ dr̄ .i. que ꝓprie ꝯueniūt, ꝛ distincte huic, vel illi. Sicut si aliqs velit notificare qd est sil̄e: nō ꝯsiderabit ad oē id qd pōt sil̄e dici, s; de qbusdā silib^9, puta q̄ō dicatur sil̄e in colorib^9, ꝛ q̄ō dicat̄ sil̄e in figuris. Di.n. sil̄e i colorib^9 ex vnitate coloris, di aūt sil̄e i figuris ex eo ꝙ F anguli sunt eq̄les, ꝛ latera ꝓportionabilia. Silr̄ ēt i aliis si velit diffinire acutū nō respiciet ad oē qd dici pōt acutū, s; respicit ad acutū fz ꝙ di i voce. Et p hūc modū pz Gl. ꝙ aliqs diffinire itēdēs refugit statī ne ꝯtingat equocatio. Et p h pz eē ꝯueniētē modū diffiniēdi, q ex iferio^9 ꝓcedit̄ ad cōe, iquātū .s. i spālib^9 spālia diffinire facili^9 ē, ꝛ magi i talib^9 pōt eē nota vniuocatio. ¶ Deide cū .d.

¶ Quod si neq; differere trāslationibus opz, patet neq; diffinire oportere: aut translationibus, aut hisce q̄ p trāslationē dicunt̄. Erit eni; necessitas vt trāslationibus differatur.

¶ Si autem neq; disputare in metaphoris: neq; q̄cunq; dicūtur in metaphoris. Disputare enim necesse erit in metaphoris.

G Expo.p^a. ¶ Excludit modū ꝓcedēdi in diffōnibus. Et dicit ꝙ sicut nō opz disputare per metaphoras, ita ēt nō opz diffinire per metaphoras, vtpote si dicamus ꝙ hō est arbor inuersa, nec opz diffōnib^9 assumere q̄cūq; metaphorice dr̄. Gl. Cū eni diffōnes sint p̄ncipia ꝛ efficacissima media in disputationibus, si diffōnes darent̄ per metaphoras, seq̄ret̄ ꝙ oporteret ex metaphoris disputare. Hoc aūt fieri nō dz, q: metaphora accipit̄ fm aliqd sil̄e, non aūt opz vt id qd est simile fm vnū, sit simile quantū ad omnia.

¶ Ut āt facultatē hēamus medioꝝ ad ea demōstrāda, q̄ ꝓponunt̄, ꝑuestigare opz: ꝛ ea q̄ aiantib^9 aptis ispiciunt̄: ꝛ ipas q̄q; diuisiones: atq; sic ꝑuestigare o; supposito gn̄e cōi oium, ceu si aialia sint ea q̄ ꝯsiderant̄: q̄ nā oi cōpetūt aiali. Quib^9 sumptis rursus idētidez ꝑuestigare opz: q̄ nā ceteroꝝ p̄ cuilz isunt: veluti si id sit, auis: q̄ nā oēm auez sequūt̄. Et sic sp q̄ nā ꝓpinq̄ssimo cōpetūt. Pz.n. nos posse iā dicē pp qd isunt ea q̄ cōpetūt hisce q̄ sb ipso cōi sūt collata: vt pp qd hoi cōpetūt, aut eq̄. Sit aūt aial qdē .b. i .a. ho ponāt̄ ea q̄ aial oē sequunt̄: his āt i locis i qb^9 .c.e.d. hec d̄signāt̄ aialia singl̄a collocēt̄. Pz itaq; pp qd a. ꝯpetit ipi .c. pp .b. nāq; ꝯpetit. Et silr̄ ceti s.

¶ Ad h̄ndū aūt ꝓblemata, eligere o; deci siones ꝛ diuisiones. Sic aūt eligē sub in gen^9 cōe

oium ꝯsiliuꝫ, vt si aialia sūt q̄ ꝯsiderāt: q̄lia oi aiali isunt. Accepꝭ aūt his reliq̄: ēi oi q̄lia ihe rēt: vt si hoc est auis: q̄lia ihereāt oi aui: ꝛ sic semp ꝑximo. Manifestū.n. ꝛ qm̄ hēbimus iā dicere pp qd isunt iherētia, is q̄ sūt sb cōi: vt pp quid hoi, aut equo isunt. Sit aūt aial in quo. a. b. aūt iherētia oi aiali: i qbꝰ āt sūt. c. d. e. sint q̄dā aialia. Maīfestuꝫ igit̄ ē pp quid ē b. in. d. pp. a. eniꝫ: silr̄ ꝛ i alijs: ꝛ semp in alijs deorsum eadem ratio est. LECTIO. XVII.

Ostq̄ꝫ ostēdit Phs quō opꝫ iuestigare qd̄ qd est, h̄ ondit quō oꝫ iuestigare pp qd. Et circa h̄ duo facit. Pͦo ondit quō oporteat iuestigari pp qd, 2° mouet q̄sdā q̄ōnes circa ipꝫ pp qd. ibi [De cā aūt ꝛ cuiꝰ est cā.] Circa pͫ duo facit. Pͦo ondit quō alicꝰ q̄ōnis ꝓposite pos sit iuestigari pp qd, 2° ondit quō diuerse q̄ōnes cōicāt in pp qd. ibi [Eadē autē ꝓblemata.] Circa pͫ duo facit. Pͦo docet accipe pp qd accipiēdo cōe vniuocū, 2° accipiēdo cōe analogū. ibi [Ampliꝰ āt aliꝰ modus.] Circa pͫ duo fac. Pͦo docet iuestigare pp qd accipiendo cōe vniuocū qd ē genꝰ noiatū, 2° accipiendo qd̄lꝫ aliud cōe. ibi [Nūc qdē igit̄ ꝛc.] Dic̄ ḡ p̄ ꝙ ad h̄ ꝙ bēamꝰ pp qd circa singula ꝓblemata q̄ ponunt̄, opꝫ ꝯsiderare diuisiones ꝛ subdiuisiones, ꝛ sic ad singula ꝓcedere disputādo suppo̅ⁱᵒ cōi gn̄e. Ut si aliqs velit cōsiderare pp qd aliqd ꝯueniat aliqbꝰ aialibꝰ, opꝫ accipe q̄lia sūt q̄ cōueniūt oi aiali. Quibꝰ accepꝭ, opꝫ iterato accipe s̄m diuisionē q̄lia sunt q̄ ꝯsequunt̄ p̄ ad aliqd cōe, q̄ sub aiali ꝯtinent̄, puta q̄lia ꝯsequunt̄ ad oēm auē, ꝛ sic semp debemꝰ ꝓcedē accipiendo id qd est pͫ, i qd .s. fit immeᵉ diuisio, qd supra obseruabat̄ i diuisionibꝰ, qbꝰ ꝓcedit̄ ad inuestigādū qd̄ qd est. Sic ḡ ꝓcedēdo manifestū est ꝙ semp poterimꝰ dicere pp qd aliq̄ isunt his q̄ ꝯtinent̄ sub aliq cōi, vt si vellimus scire pp qd aliq̄ isunt hoi ꝛ equo: puta somnꝰ ꝛ vigilia. Sit ḡ aial i quo est. a. qd est mediū. b. aūt. i. maior ex̄mitas accipiat̄ ꝓ his q̄ iherēt oi aiali, sic somnꝰ ꝛ vigilia, q̄dā aūt aialiū spēs, puta hō, equꝰ, bos, accipiant̄ vt mior extremitas .s. c. d. e. Sic ḡ manifestū ē pp qd. b. id est somnꝰ, vel vigilia fit in. d. puta in hoie, q: pp. a. i. pp h̄ ꝙ hō est aial. Et silr̄ est faciēdū in alijs, ꝛ in oibꝰ est eadē rō obseruāda. Huiꝰ aūt documenti rō est, q: subm̄ est cā ꝓprie passionis. Et io si volumꝰ iuestigare cām alicuius passionis, pp quā insit qbusdaꝫ rebus iferioribꝰ, opꝫ accipere cōe qd est ꝓpriū subm̄, per cuius diffōnem accipitur causa illius passionis. Deinde cum dicit.

Eadē aūt est semp ꝛ in alijs rō, atqꝫ nūc sic dicimus p tradita nobis noia cōia rebꝰ. Oꝫ aūt nō solū in ijs ipsis dicto mō ꝯsiderare: sꝫ ēt si aliqd aliud videat̄ cōe cōpetēs: ꝛ idipꝫ accipe: deide sumere ꝛ ea q̄ ipm̄ sequunt̄: ꝛ ea que hoc sequunt̄, veluti cornigeris cōpetit eriti ū hēre, supioribusqꝫ vacare dentibus. Sumant̄ igit̄ hec, ꝛ rursus accipiēda sūt ea quibꝰ cōpetit: sequiturqꝫ gerere cornua. Ipꝫ eni pp quid illis cōpetūt ea q̄ diximus. Nā ob idipsum illis inerunt, q: cornua gerunt.

Nūc qdē igr̄ s̄ꝫ ea q̄ assignant̄ cōia noia dicimꝰ. Oꝫ aūt nō solū sic ꝯsiderare, sꝫ ꝛ si aliō aliqd accipit̄ cōe: accipiētes si aliquibꝰ h̄ iherea: ꝛ q̄lia h̄ seq̄ntur. Ut cornua hn̄tia h̄ habere vētres: nō vtrobiqꝫ dētes eē. Itez cornua hn̄c q̄dā sequunt̄. Maīfestū ē.n. pp qd est in illis qd dr̄ pp id sunt ꝙ cornua hn̄t.

Ondit quō opꝫ inestigare pp qd est reducēdo in aliqd cōe, qd nō sit genꝰ noiatū, ꝛ dic̄ ꝙ ea q̄ supra dicta sūt dicunt̄ s̄m illa cōia qbꝰ noia sunt assignata, sꝫ opꝫ nō solū sic i talibꝰ ꝯsiderare, sꝫ ꝛ si qd aliō appeat cōe qd isit alicuibꝰ ēt si nō sit genꝰ, vel si nō sit noiatū. Deide opꝫ ꝯsiderare ad q̄ h̄ cōe ꝯseq̄tur, ꝛ q̄ sunt q̄ ꝯseq̄ntur ad h̄ cōe inoiatū acceptū. Sicut hr̄e cornua est qddā cōe cui non est nomē ipositū, ꝛ qd nō est genꝰ. Ad h̄ aūt cōe sequuntur duo, quoꝝ vnū est, ꝙ oē aial hn̄s cornua hꝫ multos vētres pp necītatē ruminatiōis, q̄ꝝ vnū vocat̄ echinus in iterioribꝰ extīs, asper ꝛ capedinē hn̄s, vt dr̄ i libᵒ de hystorijs aialiū. Aliō āt qd ꝯseq̄tur ad aialia hn̄tia cornua est ꝙ nō habeāt dētes in vtraqꝫ mādibula, sꝫ solū in iferiori, q: mā dētiū ꝯuertit̄ in cornua. Itē ꝯsiderādum est ad q̄ aialia ꝯsequātur hr̄e cornua, puta bouē, ꝛ ceruuꝫ. Sic enim manifestū erit ꝓpter qd hec aialia habēt illas ꝓprietates, q: .s. habēt cornua. Deinde cum dicit.

Et isup alius modus ꝓuestigādi p silitudinē rōnis. Nō.n. ētvnū q̄ppiā idē sumi: qd quidē sepiū ꝛ spina ꝛ os appellare oꝫ. Inerūt āt ꝛ ijs atqꝫ seq̄nt̄ aliq̄: q̄si talis sit vna q̄dā nā.

Amplius aūt alius modus ē s̄ꝫ analogū. Eligere.n. vnū idē nō est accipe qd opꝫ vocare sepion ꝛ spinā ꝛ os. Sūt aūt q̄ sequunt̄: ꝛ hoc tanq̄ꝫ natura vna huiusmodi existente.

Ondit iuestigare pp qd reducēdo ad aliqd cōe analogū, ꝛ dic̄ ꝙ aliꝰ modus iuestigādi pp qd ē eligere cōe s̄ꝫ analogū. i. ꝓporᵗⁿᵉ. Cōtigit.n. vnū accipe analogū qd nō ē idē s̄ꝫ spēꝫ vel genꝰ, sic os sepiaꝝ qd vocat̄ sepiō, ꝛ spina pisciū, ꝛ ossa aialiū terrestriū. Oia.n. ista ꝯueniūt s̄ꝫ ꝓporᵗⁿᵉˢ, q: eodē mō se hn̄t spine ad pisces, sic ossa ad terrestria aialia. Ad h̄ āt cōe analogū, q̄dā ꝯsequūt̄ pp vnitatē ꝓportiōis, sic si cōicarēt in vna nā gn̄is vel spēi, sicut esse coopertum carnibus. Deinde cum dicit.

Eadē aūt sūt nōnulla coꝝ q̄ ꝓponunt̄ multiplr̄. Quedā.n. ex eo sunt ea q: mediū idem hn̄t: veluti q: sunt oia ātiparistasis. Atqꝫ horū nōnulla sūt eadē gn̄e q̄cūqꝫ d̄rias hn̄t: ex eo q: sūt diuersorū: vel alio mō: vt pp qd resonat: aut pp quid appet: ꝛ pp quid iris existit. Uniuersa.n. hec idē sr̄ ꝓpositū gn̄e (oia nāqꝫ sunt plane reflexo) sꝫ spē sunt diuersa.

Eadē autē problemata sunt: q̄ quidē idem mediū hn̄t. Amplius vt qm̄ oia antiparistasis: hoꝝ aūt q̄dam gn̄e sunt eadē: q̄cūqꝫ hn̄t d̄rias ex quo aliorū: aut aliter sūt: vt pp quid echo: aut propter quid forma apparet: ꝛ pp quid iris. Oia.n. hec vnū ꝓblema sunt gn̄e: (oia enim repercussio sunt) sed spē altera.

Ostēdit quō mlta ꝓblemata ꝯueniūt in eo qd ē pp qd. Et p̄ q̄ꝫtū ad vnitatē mediꝫ, 2° quātū ad ordinē medioꝝ. ibi [Alia aūt.] Dicit ḡ p̄, ꝙ q̄dā ꝓblemata sunt eadeꝫ iquātū .s. ꝯueniūt in eo qd est pp qd, pp hoc ꝙ hn̄t idem mediū. Sic p h̄ mediū qd ē ātiparistasis. i. ꝯ resistentia, vel repcussio mlta demonstrant̄. Sūt aūt q̄dā eadeꝫ non simplr̄.

simplr, sȝ gñe, que qbusdā differētijs diuersificant, que sumunt vel ex diuersitate subōꝝ, vel ex diuersitate modi fiēdi. Sicut si q̄rat ꝑꝑ qd fit echo, aut ꝑꝑ qd appet. s. aliqd in speculo, vel ꝑꝑ qd gñat iris. Oia. n. ista sūt idē ꝓblema q̄tū ad medium ꝑꝑ qd, qd̄ est idē gñe. Oia. n. cānt ex ꝑcussiōe. Sȝ ꝑcussiones dn̄t spe. Nā echo fit ꝑ ꝑcussionē aeris moti a corpe sonāte ad aliqd̄ corpus ꝯcauū. Apparitio aūt rei in speculo fit ꝑꝑ h̄ q̄ imutatio medij ꝑcutit ad speculū. Iris āt fit ꝑꝑ h̄ q̄ radij solares ꝑcutiūt ad vapores hūidos. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Quedā āt differūt: ex eo q̄ medium est sub alio medio: veluti ꝑꝑ qd nilus decrescente mēse magis affluat aqs: q̄ mēsis decrescēs filis magis hyemis est. Propter qd mensis decrescens: filis magis hyemis est: q̄ luna decrescit. Hec. n. sic inter sese habent: vt pȝ.

Vide in annot. ¶ Alia āt ex eo q̄ medium qd̄ sb altero medio ē dn̄t ꝓblemata. Ut ꝑꝑ qd nil⁹ finiēte mēse magis fluit: ꝑꝑ id q̄ vnior est finis mensis. Propter qd āt ē vernior finis mēsis: ꝑꝑ id q̄ luna deficit. Hec qdē. n. se h̄nt adinuicē.

A Expo. pᵉ. ¶ Ondit qñ ꝓblemata ꝯueniūt in ꝑꝑ qd sȝ ordinatiōes medioꝝ, ⁊ dic̄, q̄ q̄dā alia ꝓblemata sūt q̄ dn̄t adinuicē eo q̄ h̄nt diuersa media, quoꝝ vnū ē sub altero, ⁊ ponit exēplū. Utpote si q̄rat ꝑꝑ qd nilus in fine mensis. s. lunaris magis inundat. 2ᵉ. Hmōi. n. rō est, q̄ finis mensis magis est pluuialis. 3ᵉ. Quare aūt hoc fit accipit per aliud mediū, ꝑꝑ hoc. s. q̄ tūc deficit luna, que hȝ dn̄ium super humores, ⁊ ideo deficiēte lumine ei⁹ magis cōmouent vapores i aere ex quo cāt pluuia. Et sic pȝ q̄ ista duo media sic se habent adinuicē, q̄ vnū eoꝝ est sub altero. Ult⁹.

¶ Ambiget āt qspiā de cā: ⁊ de eo cui⁹ ē cā: ē ne tū cā: cū ē id cui⁹ ē cā veluti cū frōdes dciduūt: est ne tū ipsa cā dfluēdi frōdes latitudo inquā folioꝝ: si idipȝ illi⁹ sit cā. Uel cum dficit luna: est ne tum interpositio terre.

Tex. com. 25. ¶ De cā autē ⁊ cuius est cā dubitabit aliqs: nungd ⁊ cū cātuȝ ē: ⁊ cā est. Ut si folia fluunt aut deficit luna: ⁊ cā deficiēdi ēt folia cadēdi erunt. Ut si hui⁹ est lata hr̄e folia: deficiendi autē terram esse in medio. LECTIO. XVIII.

Lec. imme. sequen. Ostq̄ Phs ondit qñ oȝ inuestigare ꝑꝑ qd, hic mouet duas q̄ones circa ipȝ ꝑꝑ qd, q̄ꝝ ꝑma est de coexn̄tia cāe ad cātum, 2ᵃ ꝑtinet ad vnitatē cāe. ibi Utꝝ āt ꝯtingat. Circa ꝑᵐ tria facit. Pⁱo ꝓponit q̄onē. 2ᵒ obijcit. ibi Si. n. nō est. 3ᵒ soluit. ibi Aut ꝯtingit vni⁹. Dic̄

Expo. pᵉ. B ḡ ꝑ q̄ de cā ⁊ cāto pōt aliqs dubitare, vtꝝ qñ est vnum eoꝝ sit ⁊ aliud. Que qdē qō nō ē itelligēda q̄tū ad simultatem tpis, sȝ q̄tū ad simultatē ꝯsecutiōis, vtpote si posito vno ꝯsequat aliud simul tpe, vel posteri⁹. Et ponit duo exēpla, in quoꝝ vno cā ꝑcedit cātuȝ. 2ᵉ. Nā lata folia hr̄e est cā q̄ fluāt folia alicui⁹ arboris, non aūt hr̄e lata folia, ⁊ folia fluere sunt simul tpe. In alio autem exēplo causa ⁊ causatū sunt simul tpe, sicut interpositio terre simul tpe est cum defectu lune. Est ergo questio vtruȝ ad vnuȝ istorum consequatur aliud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Naȝ si nō est, aliq̄ alia erit ipsoꝝ cā: sin sit ⁊ cā: ⁊ id cui⁹ ē cā: ceu si itercedit terra: deficit luna: aut si latitudo ē folioꝝ defluūt frōdes.

Vide in annot. ¶ Si enim nō: aliqua alia erit cā ipsoꝝ. Si vero causa sit simul ⁊ cātum: vt si in medio est terra deficit: aut si latum folium est: fluit. Si igitur non sit: simul itaqȝ erunt.

C Expo. pᵉ. ¶ Obijcit ad ꝓpositā q̄onē ondēs q̄ cā ⁊ cātuȝ sp sil sunt sm ꝯn̄aȝ, ⁊ ponit ad h̄ duas rōnes, quaꝝ ꝑma sumit ex rōne cāe ⁊ cāti: ⁊ dic̄ q̄ oē cātū opȝ q̄ h̄eat aliquā cām. 2ᵉ. Un̄ si posito isto cāto nō sil ponit q̄ ista ei⁹ cā sit, seqt q̄ sit ei⁹ aliq̄ alia cā, ⁊ hoc iō, q̄ necesse est q̄ cātū sil sit cū aliq̄ cā. Sicut ad h̄ q̄ est terrā esse in medio, seqtur q̄ luna deficiat, ⁊ ad h̄ qd̄ est arborē hr̄e lata folia seqtur q̄ folia eius fluāt. Si igit nō est dare aliam cām, sequitur q̄ simul sit cum hac causa. ¶ Scdam rōnem ponit ibi. Ult.

¶ Tū mutuo ꝑfecte dmr̄ abūt. Sit eni. a. frōdes dponit. b. plāta cui⁹ sīt folia lata. c. vitis. Si igit. a. cuilibȝ cōpetit. b. Ois. n. plāta cuius folia sīt lata frōdes deponit. b. vo. c. ipsi cōpetit. Latas. n. frōdes q̄libet vitis hȝ. a. ēt ipi. c. cōpetit. Oisqȝ vitis frōdes suas dponit. Atqȝ cā. b. medium est: vt pȝ. At lȝ ēt ꝑ folioꝝ defluxū lata vitē hr̄e folia demonstrare. Sit eni. d. lata hr̄e folia: abijcē frōdes. e. vitis āt. f. E. igit cuilibet iest. f. Ois. n. vitis abijcit suas frōdes. d. vo cuilibȝ cōpetit. e. ois nāqȝ plāta q̄ frōdes deponit hȝ folia lata: ois ergo vitis hȝ folia lata: atqȝ cā est folioꝝ defluxus.

¶ Et si demrēt ꝑ altera. Sit. n. folium fluere in q̄. a. latū aūt folium in quo. b. vitis vo in q̄ c. Si aūt in. b. est. a. oē eni latū folium folio fluit, in. c. aūt. b. ois eni vitis est hn̄s latum folium: in. c. igit. a. ois eni vitis folio fluit. Cā āt est. b. medium. Sȝ qm̄ latis folijs vitis sit: est ꝑꝑ id qd̄ folio fluit demrare. Sit eni. d. qdē latū folium. e. aūt folio fluere: vitis vo in q̄. z. In. z. igit est. e. folio. n. fluit ois vitis: in. e. autē. d. oē eni fluēs folio latū est folium: ois itaqȝ vitis latum est folium. Causa autē est folio fluere.

D ¶ Que qdē sumit ex h̄ q̄ cā ⁊ cātū ꝑ inuicē demrant. Et circa h̄ tria fac. Pⁱo ponit rōnē. Scdo remouet errorē q̄ possȝ ꝯseq. ibi Si āt si ꝯtigit ⁊c̄. Tertio ꝓbat qd̄dā qd̄ supposuerat. ibi Qd̄ āt nō desit ē. Circa ꝑᵐ dic̄ q̄ ēt manifestū est, q̄ cā ⁊ cātuȝ sil se ꝯsequunt, si h̄ veꝝ est q̄ ꝑ inuicē demrēt, q̄ ad mediū demratiōis de necessitate seqt ꝯclo. Expo. pᵉ. Qꝫ aūt ꝑ inuicē demrēt ꝓbat in ꝑdicto exēplo. Sit. n. foliū fluere in quo. a. que est maior extremitas, latū folium hr̄e in quo. b. qd̄ est medium, vites 2ᵉ. vo accipiant in quo. c. qd̄ ē minor extremitas. Sic igit 3ᵉ. in. b. est. a. q̄ oē qd̄ hȝ latū foliū folio fluit, in. c. aūt ē. b. q̄ ois vitis hȝ folia lata, ⁊ sic ꝯcludit q̄. a. est in. c. id est E q̄ ois vitis folio fluit. Et in toto h̄ ꝓcessu cā accipit ꝓ medio, ⁊ sic cātū ꝑ eāȝ demrat. 4ᵉ. Cōtingit āt ecōuerso demōstrare cāȝ ꝑ cātuȝ. s. q̄ vitis hȝ lata folia ꝑ h̄ q̄ fluit folio. 5ᵉ. 6ᵉ. Accipiat. n. lata folia hr̄e q̄si maior extremitas que est d. fluere folia q̄si mediū qd̄ est. e. vitis vo minor extremitas q̄ est. z. Sic igit. e. est in. z. q̄ ois vitis fluit folio. d. 7ᵉ. āt est in. e. q̄. s. oē qd̄ fluit ⁊ lata hȝ folia folio fluit, ex h̄ concluditur q̄ ois vitis sit lati folij, ⁊ accipitur pro causa in consequendo folia fluere. ¶ Deinde cum dicit. Ult.

¶ Qd̄ si fieri negt: vt sint sibi mutuo cause: cā

náqȝ p̄oꝛ est eo cui⁹ est cā:ꝛ deficiēdi qdē cā
ē in medio terrā eē:huiꝰ aūt nō est cā deficē
lunā. Atqȝ demōstratio que fit per cām:est
pp qd:demr̄atio vo que non p cāȝ fit:est eā
quā qppiam tm̄ esse ostendit̄. Qui per defe
ctuȝ terrā in medio esse pcepit:is scit qdē id
ipsum esse; ppter quid aūt est nō cognoscit.
Vide in annot. ℭ Si aūt nō ꝯtingit cāȝ eē adinuicē:cā.n.p̄uȝ
ē eo cuiꝰ est cā:ꝛ deficiēdi qdē cā est terrā eē
in medio:nō ē cā deficere. Si igit̄ qdē p cāȝ
est demr̄atio pp qd est:si vo nō p cāȝ: ipsius
qꝛ:qm̄ in medio est cognouit:pp qd aūt nō.
F ℭ Excludit quēdā erroꝛē q posset seq ex p̄missis:vt.s.ea/
dē rōne vnū p̄dictoꝝ demr̄ef ex alio. Sȝ ipse excludēs
Expo.p^e. h dicē, q̄ si nō ꝯtingit q̄ aliq̄ duo sint sibiinuiceȝ cāe.s.in
eodē gn̄e, eo q̄ cā est p̄oꝛ eo cuiꝰ ē cā, nō aūt ꝯtingit ideȝ
esse p̄ns ꝛ posteriꝰ, eodē mō cū cā defectꝰ lune sit terraȝ
esse in medio:nō est poꝰe q̄ dfectꝰ lune sit cā eiꝰ q̄ terra
Ult. sit in medio. Si igit̄ demr̄atio q̄ ē p cāȝ est demr̄atio pp
qd, q̄ aūt nō est p cāȝ est ipsiꝰ qꝛ, vt in p̄ habituȝ est. seq̄
cc.24. et.25. q̄ ille q p defectuȝ lune demr̄at q̄ terra sit in medio co/
gnoscit qdeȝ qꝛ, non propter quid. ℭ Deinde cuȝ dicit.
ℭ Atqȝ dficere lunā nō eē cāȝ vt sit in medio
terra:sȝ eȝ cām esse:vt deficiat luna:ide pspi
ci p̄t. In rōne náqȝ dficiēdi iest:in medio ter/
rā eē. Qr̄ pȝ p h illō:sȝ nō p illō h inotescere.
ℭ Qō aūt non deficē cā sit in medio esse:sȝ h
deficiēdi cā:manifestū ē. In rōne.n. deficien
di est qō ē in medio. Quar̄ manifestuȝ ē q̄ p
hoc illud cognoscit̄:sed non hoc per illud.
G ℭ Probat qō supposuerat.s.q̄ iterpositio terre sit causa
Expo.p^e dfectus ꝛ nō ecōuerso, ꝛ dicit manifestū esse q̄ lunā de/
ficere.nō est cā eiꝰ qō est terrā eē in medio, sȝ ecōuerso,
2^e. qꝛ in rōne eclypsis ponit̄ q̄ terra sit i medio, vt supra di
ctū est. Cuȝ igit̄ qd ꝛ pp qd sint idem, manifestum est q̄
Ult. defectus cognoscit̄ p interpositioneȝ terre, sicut per me/
dium ppter qd, ꝛ non econuerso. ℭ Deinde cum dicit.
ℭ An fieri p̄ot:vt vniꝰ plures sint cāe? Etenī
si sit:vt idē p̄io de plibꝰ p̄dicet̄:sit.a.qō qdē
tā.b.q̄ȝ.c.ꝯpetat p̄mo:q̄ꝝ alteꝝ isit.d.alteꝝ
ipi ꝯpetat.e. Inerit igr̄ ipȝ.a.illis vtrisqȝ.e.in
quā ꝛ.d. Atqȝ vt isit qō ipi.d.cā ē ipȝ.b.vt cō
petat āt ipi.e.cā ē ipȝ.c. Quare si cā ē:necē ē
ꝛ reȝ esse. Si vo res ē:non est necē id esse qō
est cā:sȝ cām quidem esse:non tamē omneȝ.
ℭ Aut ꝯtigit vniꝰ plures cās eē? Et náqȝ si ē
idē de plibꝰ primū p̄dicari:sit.a.in.b.p̄io eē:
ꝛ i.c.alio p̄io:ꝛ h sit in.d.ꝛ illō i.e. Erit itaqȝ
a.in.d.ꝛ.e.vtraqȝ. Cā autē est in.d.qdē.b.in
e.autē.c. Quare cū cā sit:necesse est rē esse.sȝ
res cū sit:non necesse est qdem q̄ sit cā. Cau
sam qdem necesse est esse:non tamē omneȝ.
H ℭ Soluit p̄mā qōnē ondens in qbꝰ veꝝ sit q̄ cā ꝛ cātum
se sequant̄, ꝛ in qbꝰ nō. Et circa h duo facit. P̄io ondit
in qbꝰ nō sit veꝝ, 2° in qbꝰ sit veꝝ. ibi [Aut si sp.] Dicit
expo. p̄me. ergo p̄ q̄ ꝯtingit vnū cōe hic p̄les cās s̄m q̄ ꝯuenit di/
uersis, sic esse vituꝑabile ꝯuenit audaci pp excessum, ti/
mido aūt pp defectū. Accipiat̄ ergo q̄ aliqō vnū p̄dic 1^e
cet̄ de plibus p̄ ꝛ imediate, vt p̄dicet̄.a.de.b.p̄, ꝛ silr̄ de
c. sicut esse vituꝑabile de supabūdantia ꝛ defectu, ꝛ ista
duo.s.c.ꝛ.b.p̄dicent̄ de.d.ꝛ.e. sic̄ supabūdantia ꝯuenit
audaci, defectus autē timido. P̄dicabit̄ itaqȝ.a.de.d. 3^e.
ꝛ.e.qꝛ tā audax q̄ȝ timidus est vituꝑabilis. Cā aūt q̄.a.
sit in.d.est ipȝ.b. Est.n.audax vituꝑabilis pp supabūdā 4^e.
tiā. Qȝ aūt.a.insit ipsi.e.cā est ipȝ.c. Timidus.n.vituꝑa
bilis est pp defectū. Pȝ ḡ q̄ cū cā sit:necē est rē eē, qꝛ si/ 5^e.
ue.s. sit supabūdātia siue defectꝰ, necē est aliqd eē vitu/
ꝑabile. Sȝ existe re, necē est qdē q̄ aliq̄ cāꝝ sit, nō tm̄ ne/ Ult.
cesse est q̄ȝlibet cāȝ esse. Sicut posito q̄ aliqd sit vituꝑa/
bile, nō ē necē q̄ sit i supabūdātia, sȝ necesse ē q̄ sit vl' in
supabundantia, vel in defectu. ℭ Deinde cum dicit.
ℭ Aut si semp id qō pponit̄ vl'e est:cā quoqȝ
tota q̄dā ē:ꝛ id cuiꝰ ē cā vl'e ēt est. Veluti fo/
lijs spoliari:toti cuidā iest determinato:ꝛ si
spēs sunt illiꝰ:ꝛ his vlr̄:aut plātis:aut huiuſ
cemodi plātis cōpetit. Quare ꝛ mediū i his:
ꝛ id cuiꝰ ē cā eq̄ sint oȝ:ꝛ ꝯuertāt̄:veluti pp
qd arboꝛes folijs spoliant̄. Quid si idipȝ ob
ꝯgelationē esse oȝ:ꝛ si ꝯgelatio nō cuiꝰ inest:
sed arboꝛi:folijs arboꝛem spoliari opoꝛtet.
ℭ Aut si sp est vl'e ppositū:ꝛ cā qōdaȝ totū ē:
ꝛ cuiꝰ est cā vlr̄:vt folio fluere in toto quodā
determinatuȝ ē:ꝛ si spēs ipsiꝰ sint mlte:ꝛ vlr̄
igit̄ aut planť:aut hꝫ plātis. Quare mediuȝ
eq̄le oȝ eē in ijs:ꝛ cuiꝰ ē cā:ꝛ ꝯuerti:vt pp qd
arboꝛes folio fluunt. Si ḡ pp dēsitatē hmōi
folio fluit arboꝛ:oȝ esse densitatē:si densitas
est:non in qualibet:sed in arboꝛe:folio fluit.
ℭ Ondit in qbꝰ necesse sit silr̄ se ꝯseq cām ꝛ cātū, ꝛ dicit q̄ I
si aliqd q̄rat̄ in vl̄, ꝛ accipiat̄ tā cā q̄ȝ id cuiꝰ cā, ꝛ q̄rit̄ Expo.p^e.
in vl̄:tūc oȝ q̄ ad cām sp sequat̄ effectꝰ, ꝛ ad effectū cā.
Sicut h qō est fluere folio nō ꝯuenit p̄ pluribus, vt erat
in p̄misso exemplo, sȝ determinate vni p̄mo cōi, q̄uis il
lius cōis sint mlte spēs, qbꝰ vlr̄ ꝯuenit q̄ fluāt folio, pu
ta si accipiamꝰ plātas vel plantas tales.s.lata folia hn̄
tes. Vn̄ in oibꝰ istis oȝ accipe eq̄le mediū, ita q̄ ꝯuertat̄ 2^e
cā ꝛ id cuiꝰ est cā. Sicut si q̄ramꝰ q̄re arboꝛes fluant fo/ Ult.
lio, si accipiat̄ cā hmōi eē pp h q̄ humidū est ꝯdēsatū ꝛ
sic faciliꝰ desiccabile, sequet̄ q̄ si cātū sit, q̄ ēt cā sit, puta
si fluit arboꝛ q̄ sit ꝯdēsatio hūoris. Et ecōuerso oȝ q̄ po
sita cā i tali subo ponat̄ effectꝰ, vtputa si ꝯdēsatio hūo/
ris est non in q̄cūqȝ re sȝ in arboꝛe. sequit̄ q̄ folia fluat.
ℭ At q̄ret qspiā rursus:si fieri possit:vt nō ea/
dē eiusdeȝ sit vniuersis cā:sȝ diuersa:nec ne.
ℭ Vtꝝ aūt ꝯtingat nō eādē cām eiusdē in oi/
bus:sed alteram:aut non. LECTIO.XIX.

Postq̄ P̄hs determinauit qōnē motā vtruȝ
ad existiā effectꝰ sequat̄ existia cāe, ꝛ econ/
uerso, hic ingrit vtꝝ ad vnitatē cāe sequat̄
vnitas effectꝰ, ꝛ econuerso. Et circa h duo
facit. P̄imo ondit q̄ūo ad vnitatē effectus
sequat̄ vnitas cāe. Scdo ex hoc manifestat ꝯsecutionē
cause ꝛ effectus. ibi [Dȝ autem sic ꝯseq.] Circa p̄mum K
tria facit. P̄imo pponit qōnem que est vtrū ꝯtingat q̄ expo.
einsdem effectus non sit eadē causa in oibus, sed alia ꝛ
alia, vel non. Videbat̄ enim in solutione p̄misse questio
nis supponi q̄ ꝯtingat vnius effectus in diuersis rebus
esse diuersas causas. ℭ Secundo,

¶ An si p se qdē est demr̄atū: ⁊ non p signū aut per accñs: id fieri nequit: qppe cū ipsum medium extremi sit ratio. Sin vero non hoc pacto est demonstratum: fieri potest.

Vide in annot. ¶ Aut siqdem per se demonstret: ⁊ non ſm signum: aut accñs: non pōt autē esse. Rō. n. vltimi medium. Si vō non sic est: contingit.

¶ Soluit qōnē distiguēdo. Cōtingit. n. aliqd assignari p cā alicui⁹ effect⁹ tripl'r. Uno° accipiēdo cāz p se: ⁊ sic de mr̄atiue ɔcludēdo effectū. Alio° accipiēdo signū. Ter- A Expo. p[a]. tio° accipiendo aliqd accñs. Si ḡ accipiat p cā id qd p se ē mediū demr̄atiōis, nō pt eē nisi vna cā vni⁹ effectus 1[a] in oib⁹. Et h̄ pbat, q2 h̄ mediū p se in demr̄ationib⁹ est rō vltimi. i. diffō maioris extremitat̄. Que tñ si demr̄a- tī idigeat de subo. demr̄abit p diffōnē subi, vt supra ha- Lib. 2. lec. 7. expo. 6. in fi. bitū ē. Manifestū est aūt, q vni⁹ vna ē diffō. Uñ opz q vni⁹ effect⁹ non accipiat nisi vna cā q̄ est mediū demr̄a- 2[a]. tionis. Si vō nō accipiat q̄si cā inferēs id qd est p se me diū demr̄ationis, sȝ accipiat p medio aliqd signū vel aliqd accñs, tunc ɔtingit vni⁹ effectus accipi q̄si plures cās in diuersis, sicut pȝ in exēplo superi⁹ posito. Per se enīȝ cā q aliqd sit vituperabile est pter rectā rōnē. Sed q aliqd sit supabundans, vel deficiens est signum eius quod est preter rectam rationem. ¶ Tertio ibi.

¶ Fit aūt id cui⁹: ⁊ id cui est cā: p accñs ɔside- rent. Nō tñ ex nūero eoꝝ eē vident q̄ ppo- nunt. Qō si ita nō est: silr hēbūt ⁊ mediū. Si .n. equoca sint: mediū hēbūt equocū. Si sint vt in gñe: mediū hēbūt silr: veluti pp qd etiā mutuo ordine silitudinē subeūt rōnū. Est. n. alia cā in lineis: ⁊ in nūeris. Atqȝ eadeȝ alia qdē ē: vt lineaꝝ rōnē subit. Eadē aūt vt tale hȝ icremētū ⁊ eodē in oib⁹ mō. Ut color aūt colori figuraqȝ figure sit silis: alia erit alij cā. Silē naqȝ in his ē equocū. In figuris. n. i sili tudie forsitā rōnum ɔsistit: q̄ iter latera sunt: ⁊ anguloꝝ eq̄litate. In colorib⁹ autē in vni- tatē ipsius sensus: aut aliquo tali: ea vō que silitudine rationum eadeȝ sunt: mediū idēti- dem similitudine rationum idem habebūt.

Vide in annot. ¶ Est āt ⁊ cāȝ ⁊ cui⁹ cā in q̄ ɔsideraf ſȝ accñs: imo vident pblemata eē. Si āt nō: silr se hē bit mediū. Si qdē equocū: ⁊ equocū mediuȝ est: si vō sicut in gñe fit: silr se hēbit: vt pp qd vicissim analogū. Alia. n. est cā in numeris ⁊ in lineis: ⁊ eadē. Inq̄ztum aūt linea est: non eadē est: inq̄ztū aūt hñs augmēta hui⁹ eadē sicut in oibus. Silē aūt esse colorē colori: ⁊ figurā figure aliā cāȝ eē. Equocū. n. est silē in oib⁹. Hoc qdē ē fortassis ſȝ analogiā hēre la- tera eq̄lia ⁊ eq̄les anglos. In colorib⁹ āt vnū sensuȝ esse: aut aliqd aliō hmōi. Scdm aūt analogiā eadē st: ⁊ mediū se hȝ ſȝ analogiā.

B Expo. p[a]. ¶ Māifestat positā sol'onē ondēs mēbra diuiōis posite eē posita, ⁊ dic q ɔtigit ⁊ id qd ē cā, ⁊ id cui⁹ ē cā ɔsiderare ſȝ accñs, sic music⁹ p accñs ē cā dom⁹ c⁹ p se ē cā edifica tor, q tñ ē cā receptaculi latronū p accñs, si h̄ ɔtigat i do 2[a]. mo fieri, qnimo ēt ipsa pblemata vīr eē p accñs. Si vō nō accipiat p accñs cā ⁊ cātū. oȝ q mediū qd accipit p cā silr se hēat cū effectu c⁹ demr̄atio q̄rit, vtpote si aliq 3[a]. st equoca: ⁊ mediū cōe qd accipit erit equocū. Si āt nō sint equoca, sȝ ɔueniāt q̄si in gñe, ⁊ mediū erit cōe sic ge nus, sic vicissim analogū. i. cōmutatim pportionari vni uoce in mltis inenit, puta in nūeris, ⁊ lineis, in qb⁹ hȝ q̄- dāmō aliā cāȝ: ⁊ q̄dāmō eādē. Aliā qdē ſȝ spēȝ, inq̄ztuȝ 4[a]. s. alij st nūeri, ⁊ alij linee, sȝ ē gñe eadē inq̄ztū. s. tā linee, 5[a]. q̄z nūeri ɔueniūt in h̄ q hñt tale augmētū, ex q̄ in eis cō C mutata pportio dmr̄at. Aliō āt exēplū sublūgit i equo 6[a]. cis, ⁊ dic q ei⁹ qd ē silē, alia cā ē in colorib⁹, ⁊ i figuris, q2 equoce di vtrobiqȝ. In figuris. n. nihil ē aliō eē silē q̄z 7[a]. q latera hēant analogiā. i. q sint adinicē pportionabi- 8[a]. lia, ⁊ q angli sint eq̄les. Sȝ i colorib⁹ eē silē ē q faciant eādē imutationē in sensu, vl' aliqd aliō hō. Tertio āt dic Ult. de his que ɔueniūt ſm analogiā, qm̄ in his opȝ esse me Lec. 17. dium vnum ſm analogiā, sicut supra dictum est, q2 tam frix q̄z echo est quedam repcussio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cā āt ⁊ id cui⁹ est cā: atqȝ id cui ē cā: ita sese hñt ad mutuo se sequēdū. Naȝ si h̄ sumas p singl'a: id cui⁹ ē cā ad plura sese extēdit: velut externos anglos q̄tuor rectis eq̄les hēre extē- dit triāgulū atqȝ q̄dratū. Q̄ si oia sumas: eq̄ tur. Sūt. n. q̄cūqȝ q̄tuor rectis eq̄les externos angulos hñt. Silr sese hȝ ⁊ mediū. Est āt ipsȝ mediū extremi rō pmi. Quo circa scie oēs p diffōnē fiūt: veluti spoliari frōdib⁹ silr seqtur vitē: atqȝ excedit. Et sicū itē atqȝ excedit: sȝ si ois supat: sȝ equat. Si igit pmū mediū sum pseris rō illō erit abijciēdi folia. Erit. n. pmū qdē mediū ɔsus extremū alteꝝ: tales inquā vniuersis esse: deide mediū hui⁹ succum cō- gelari: vel aliqd aliud tale. At si q̄spiā inter- rogauerit qd ē defluere folia: ɔgelari rñdebi mus eius succū: q in seminis ɔiunctiōe ɔsistit.

Vide in annot. ¶ Hȝ aūt sic ɔseq cām adinuicē: ⁊ cui⁹ est cā: ⁊ in q̄ ē cā. Unūqdqȝ qd accipiēti ⁊ cui⁹ ē cā: ⁊ cā i plus ē: vt in q̄tuor eq̄les q st ex in plus sunt q̄z in triāgulis: aut q̄drāgulis: in oibus aūt ⁊ in eque. Quecūqȝ. n. q̄tuor rectis eq̄les q̄ sunt extra: ⁊ mediū silr ē. Est aūt mediū rō pmi termini. Ex quo oēs scie sūt p diffōnes: vt folio fluere silr seqtur vitē ⁊ excellit sicuȝ: sȝ nō oia: sȝ eq̄liū est. Si vō accipiat aliqs pri mū mediū: rō fluēdi foliū est. Erit. n. primuȝ qdē qd in altera mediū: qm̄ hui⁹ sūt oia. Sit hui⁹ mediū qm̄ succ⁹ dēsat: aut aliqd hō: qd aūt ē folio fluē: dēsari in ɔtactu semis succū.

¶ Ondit ſȝ pmissa q̄lr sibi inuiceȝ cāe ɔseq̄nt. Et circa h̄ tria fac. Pmo ondit qual' sit ɔsecutio cāe ⁊ effect⁹. 2° or- dinat hō ɔñazi figura syllogistica. ibi [In figuris aūt.] D Expo. p[a]. 3° mouet q̄zdā dubitatōeȝ ex pmissis. ibi [Si āt in arbo rib.] Dic ḡ p q tal' mōus ɔsitie inenit iter cāȝ ⁊ cātū e 2[a]. subȝ cui sēt illō cātū, q si aliqs accipiat ſm vnuȝ aliqd pticulare id c⁹ eē q̄rit, erit in plus q̄z cā vl' subȝ, sic hēre anglos extrisecos eq̄les q̄tuor rectis ɔuenit triāgulo ea- dē rōne, q2 tres angli ei⁹ extrīseci sīt cū trib⁹ intrisecis st eq̄les sex rectis. Cū igit tres intrīseci sint eq̄les duob⁹ re- ctis, seqt q tres extrīseci sint eq̄les q̄tuor rectis. Etiā q̄drā-

gulus h3 quatuor angulos eqles quatuor rectis.sz alia rone. Angli.n.eius intrinseci et extrinseci sunt eqles octo rectis,sz anguli intrinseci quadranguli sunt eqles quatuor rectis.g angli extrinseci sunt eqles quatuor rectis.Sic igit habere angulos exteriores eqles quatuor rectis e in plus q triangulus,aut quadrangulus,sz si sil accipiant eqlr se hebunt.Quecuqz.n.figure coicant in h q heant anglos exteriores eqles quatuor rectis.oz q sibi coicet in medio qd est ca eqlitatis ad quatuor anglos rectos. Et h pbat sic et pus,p h q mediuz e diffo maioris extremitatis.Et ide e q oes scie fiut p diffone.Probat at h p exeplu i reb naalib. Hoc.n.qd e folio flue sequit ad vite,et qi ex plib sequit et ad ficu n excedit ipaz,tn e excessiuu oium qb pvenit,sz e eoz sic eqlitu.Si g aliqs velit accipe id qd e pm mediu respcu oiuz,erit h diffo eius qd e folio flue.q qde diffo erit pm mediu ad alia,eo q oia talis sunt. Et iterz huius accipiet aliqd alid mediu,puta q succus desiccat p desiccatoez,vl aliqd alid h3.Vn si qrat qd est folio fluere,dicemus q nihil aliud est q condesari succu seminis in contactu.s.folij ad ramuz. Deinde cum dicit.

In figuris at h pacto quispia assignabit:querentibus quona pacto se sequunt ca et id cuius est ca. Ponat.a.cuilibz inesse.b.ipz at.b.cuiqz pertat eoz q sunt.d. A.igit vle hisce fuerit q sunt.d. Eteni id vle dico qd no puertit.Id aute vle vocito pmuz:cu q vnuqdqz qde no puertit: vniuersa at puertunt atqz eqnt. B.igit ca e vt.a.cuncti hisce petat q sunt.d.Oz g ipz.a.ad plura sese extedere:q ipm.b.Qz si ita no e:cur magis h erit illius ca?Qz si.b.no oib copetit e.erut vniusa illa vnu qd alid ab ipo.b.Alioqn q na pacto dice licebit.a.qde ipz oi copetere.e.ipz at.e.no oi copete.a.Cu vo no erit aliq ca.na ipm.a.cuncti copetit.d.at ipsis etia e.et ipsa igit vnum qd erut.atqz id psiderare oz:et sit.c.Fieri igit pt:vt eiusde:sz no eisdez spe plures sint cae:veluti vt loge sint vite quadrupedes qde ca est ipsas bili vacare:volucres aute ipsas esse siccas:aut aliquid alid.

Vide in annot. In figuris at sic assignabit querentibus psecutione cae:et cuius e ca.Sit eni.a.qde i.b.oi.b.aut in vnoquoqz eoz q sunt.d. B.qde vlr vtiqz in ipsis erit.d.Hoc aut dico vle qd no puertit: oia at puertunt et excedunt.In ipsis igit ee ca ipsius.a.b.e.Oz itaqz.a.i plus q.b.extedi Si vo no:qd magis erit ca h illius.Si ergo in oib.e.e.a.erit aliqd vnu:illa oia alid.a.b. Si eni no:quo erit dice:qm in quo e.e.sit.a.oi:i q at.a.no oi sit.e.Propter qd.n.erit aliq ca:vt.a.sit in oib.e.Si itaqz q sunt.e.erut:aliqd vnu psiderare opz:et sit.c.Cotingit igit et plures cas ee eiusde:sz non eiusde specie:vt loge vite esse quadrupedia ca est no hre cholera:volatilia autez sicca esse aut aliqua alia.

F Ordinat modu pdicte psecutois in figura syllogistica, et dic q si qrat psecutio cae et cati sic poterit assignari fz figuras syllogismoz.

Expo. 1.

Sit eni.a.in oi.b.b.aut in vnoqqz eoz q

2. sunt.d.sz in plus q.d.Sic igit.b.vlr erit in his q ptinent

3.

4. sub.d.fm q vlr oi inesse,qd no puertit,sz et pmu vle est cui vnuqdqz qde pteroz sub eo non puertit.Oia aut simul accepta puertunt cu pmo vli,sz excedut qdlibz eoruz q sub eo ptinent.Sic igit q.a.sit in ipsis q ptinent sub.d.ca est.b.Oz ergo q.a.extedat in plus q.c.Si at no:sz se hret ex equo,qre magis.b.ee ca in inferedo q.a.sit in.d.q ecouerso.Pot enim ex vtroqz puertibilium pcludi aliud.Ponat igit vlterius q.a.pdicet de oib in qb est.e.sz non puertit,opz.n.dicere q illa oia que ptinent sub.b.sint aliqd vnuz diuersum ab eo qd est.b.Si.n.no esset alid.e.q.b.quo esset vez dice.q.a.inesset oi b.et no ecouerso:cu.a.no sit nisi in.e.et in.b.Et ita sequeret si.e.et.b.no eent alid q.a.non eet in plus q.e.Supponat ergo q.a.sit in plus q.d.et q.e.Quare ergo no poterit inueniri aliq ca pp qua isit oib q sunt i.d.Et hec ca e.b.Sz adhuc qredu e vtz et oia q ptinent sub.e.hebeant aliqua vna caz.et sit talis ca.c.Igit pcludit q ptigit eiusde ee plures cas,sz no eiusde fm spem.Sic eius qd e a.ca est.b.et.c.sz.b.est ca q.a.insit his que ptinent sub d.c.aut est ca q.a.insit his q ptinent sub.e.Et ponit exemplu in his rebus naalibus.Sit.n.h qd est esse loge vite qsi.a.quadrupedia qsi.d.sz non hre colera.s.supflua sit qsi.b.qd est ca in quadrupedibus longe vite,volantia aut qsi.e.siccu aut esse vel aliquid aliud hmoi qd est in eis ca longe vite,aut aliqd aliud hmoi sit qsi.c. Deinde cum dicit.

Qz si no statiz accedut ad idiuiduu:et si no solu vnu:sz plura sunt media:plures et et cae sunt.Utz aut medioz sit singulis ca:vtz id qd est versus vle pmu:an id qd versus singula collocat.Pz igit ea esse q ppinqssima sunt vnicuiqz cuius e ca:Na vtz pmuz sit sub vli,hoc est ca:veluti vt.a.copetat ipsi.d.ca est ipm.c. Ut igit.a.copetat ipsi.d.ca ipz.c.vt aut.a.copetat ipsi.c.ca est ipz.b.at vt huic isit:idipm. At.n.de rociatioe qde demfatioe qd na vtruqz sit:et quo sit mo satis iam patuit:et simul etia demonstratiua scia.Est enim ide.

Si aut in athomu no statiz veniut:no soluz vnu mediu e:sz plura:et cae plures sunt.Et qlis e ca medioz que ad vle pma est:aut q ad singulare singulariu.Manifestu igit est q magis pxime vnicuiqz ppria est ca.Pmu qde sub vli eeni h est ca vt in.d.qd est.c.ipsius.b.ca e.In.d.qde igit ee.c.ca est ipsius.a.in.c.at.a. b.in h aut eadez est.De syllo et demfatione qd vnuquodqz sit:et quo sit:manifestum est. Silr aut et de scia demfatiua.Idez enim est. Vide in annot. Tex.co.36.

Mouet quada dubitatione ex pmissis.Dcu e supra q no statim a pmo venit in aliqd athomu.i.indiuisibile,in q inueniat illd cuius ca qrit,sz statim inueniunt multa et indiuisa in qb illd vnu inuenit,et no est vnu mediu p qd de oib illd vnu demfet,et cae plures sunt.Est ergo dubitatio si illoz medioz oporteat aliqua caz accipe,vtz oporteat ea accipe ex pte vlis pmi,puta ex pte ipsius.a.vel ex parte singulariu id est eoz q sunt minus coia.sic supra accipiebat.e.et.d.vel quadrupedia et aues.Et ad h rndes dicit q oz semp media accipe que sunt ppinquiora subo in quo qrit ca illius coia cati,et sic oz pcedere quousqz pueniat ad id qd est imediatu coi cato.Et huius rone assignat.qi illd qd est ex pte eius qd ptinet sub aliquo coi,est ei ca q sit sub illo coi,sic.d.est sub.b.et si.c.sit ca.d.q.b. insit ei.Et ex hoc sequit vlterius q.c.sit ca q.a.insit.d.et

H expo. pme. Expo. 2. declarans suum dub. 3. 4. I 5.

q̄ a. inest. c. b. est cā. Ipsi aūt. b. inest. a. p se ipm̄ ⁊ immediate. 6ᵘˢ. Ultio āt epilogat ea q̄ dcā sūt in tota doctrina analeticoꝝ, ⁊ dicit q̄ manifestū ē ex p̄missis tā in libro prioꝝ, q̄ȝ in libro posterioꝝ de syllo ⁊ demr̄atiōe qd sit, ⁊ q̄uo fiat vtrūq̄, ⁊ silr̄ manifestū est de sciētia demr̄atiua q̄uo fiat in nobis. Hoc enim ad idē ptinet, q̄ demr̄atio ē syllogismus faciens scire vt supra in primo habitum est. (marg.: 7ᵘˢ. Ult. Lec. 4ᵃ.)

℄ De principijs autez quo nam pacto nota nobis euadunt: ⁊ quis habit⁹ ea cognoscit: hinc patefiet: si antea dubitabimus.

T. comm. ℄ De p̄ncipijs aūt q̄uo fiūt cognita p̄ncipia: ⁊ q̄s est cognoscēs habit⁹: hinc ē manifestū: dubitantib⁹ q̄dem primū. LECTIO. XX.

A expo. Postq̄ȝ Phs ōndit q̄uo cognoscat̄ id qd̄ est p̄nᵐ demr̄atiōis sic mediū. s. qd ⁊ p̄p qd, h̄ ōndit q̄uo cognoscant̄ p̄ma p̄nᵃ demr̄atiōnis cōia. Et p̄mo dicit de quo est intentio. Scdo exeq̄t̄ p̄positū. ibi [Qd̄ q̄d igt̄ ⁊c.] Dicit ḡ p̄mo q̄ ex his q̄ sequent̄ manifestū erit de p̄ncipijs p̄mis indemr̄abilib⁹ qualr̄ eoꝝ cognitio fiat in nobis, ⁊ quo habitu cognoscant̄. Hoc t̄n ordine obs̄uato, vt p̄us circa h̄ dubitatōes ponam⁹. ℄ Deinde cū dicit.

℄ Fieri itaq̄ȝ non posse: vt demr̄atione q̄sq̄ȝ sciam ꝯseq̄tur: si nō cognoscat p̄ma p̄ncipia vacātia medijs: prius est dcm̄ ac explicatū.

℄ Quod q̄dem igitur non contingit scire per demonstrationem non cognoscentem p̄ma principia immediata: dictum est prius.

℄ Exeq̄tur p̄positū. Et circa h̄ duo facit. Prio mouet dubitatione. Scdo soluit. ibi [Nec ē itaq̄ȝ ē h̄re ⁊c.] Circa p̄mū tria facit. Prio p̄mittit q̄dā ex quo ōndit̄ necessitas hmōi inq̄sitiōis. Scdo mouet q̄ōnes. ibi [Immediatoꝝ aūt ⁊c.] Tertio obijcit ad q̄ōnez. ibi [Siq̄dē ⁊c.]

B expo. Dicit ergo p̄mo qd̄ dcm̄ est q̄ nō ꝯtingit aliq̄d scire per demr̄atione, nisi p̄cognoscant̄ p̄ma p̄nᵃ imediata. Et iō ad scientiaz que est de demōstratione, vtile est vt sciatur qualr̄ p̄ma principia cognoscant̄. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Dubitauerit aūt q̄spiā: vtꝝ cognitio eoꝝ q̄ medijs vacant sit eadē: an ante nō eadē: ⁊ vtꝝ scia sit vtriusq̄ȝ an ante sit: s̄ȝ alterius q̄dez scia: alterius aūt aliquid aliud genus: et vtrum habit⁹ eorum non insint: sed fiant ac acquirantur: an insint quidem sed lateant.

℄ Immediatoꝝ aūt cognitio vtꝝ eadez est: aut nō eadē dubitabit vtiq̄ȝ aliq̄s: ⁊ vtꝝ sciētia vtriusq̄ȝ: aut ē: aut nō ē: aut hui⁹ q̄dez sciētia: illius aūt alteꝝ aliq̄d genus sit: ⁊ vtꝝ cui nō īsint habitus fiant: aut duȝ insint lateant.

C expo. 1. Pu° dub. ℄ Mouet dubitationes tres circa p̄dictā cognitionē p̄ncipioꝝ, quaꝝ p̄ma ē, vtꝝ oium imediatoꝝ p̄ncipioꝝ sit eadē cognitio, vl̄ nō. 2°. Scda dubitatio est, vtꝝ oium immediatoꝝ sit scia, vel nulloꝝ, aut sit scia quorūdā, aliorū vo aliud genus cognitiōis. 3°. Tertia vo questio ē, vtꝝ habitus istoꝝ p̄ncipioꝝ fiat in nobis cum prius nō fuerunt, vel in nobis fuerunt, sed t̄n nos lateat.

℄ Si igit̄ ipsos habemus absurduȝ est sane. Fit enim vt lateat nos habentes certiores demonstratione cognitiones has habere.

Uide in annot. ℄ Siquidem igitur habemus ipsos incōueniens est. Cōtingit enim ⁊ certissimas habitas cognitiones demonstrantem latere.

D Expo. pᵉ. ℄ Obijcit ad q̄ōnē vltimā ad quā alie ordinant̄. Et p̄mo obijcit ad vnā p̄tē, ⁊ dicit q̄ ē incōueniēs dicē q̄ h̄eamus habit⁹ hoꝝ p̄ncipioꝝ ⁊ lateat nos. Manifestuȝ est. n. q̄ illi q̄ h̄nt cognitionē p̄ncipioꝝ, habēt certiorē cognitionē cognitiōe que est p̄ demr̄ationē. Nō enim pōt haberi ita q̄ lateat h̄ntem. Dcm̄ est enim in p̄n° libri, q̄ ille q̄ hȝ sciētiam scit q̄ impossibile est aliter se habere. Ergo multo minus pōt esse q̄ aliq̄s habeat cognitionē p̄ncipioꝝ imediatoꝝ, ⁊ lateat ipm̄. Qd̄ t̄n incōueniēs sequeret̄, si habit⁹ hmōi inessent ⁊ laterent. ℄ Secūdo ibi. (marg.: Ult. Lec. 4. t. Expo. 2ᵉ.)

℄ Sin vo non h̄ntes prius acq̄rimus: quonā pacto cognoscam⁹ atq̄ȝ discamus ex nō antecedēti cognitiōe. Id enim fieri neq̄t: vt de demonstratione etiam dicebamus.

℄ Si āt accepim⁹ nō h̄ītes p̄us: itaq̄ȝ qualr̄ cognoscim⁹ ⁊ addiscim⁹ ⁊ nō p̄exn̄ti cognitione. Impoſē. n. est sic in demr̄atiōe diximus.

E Expo. pᵉ. ℄ Obijcit ad 2ūm. Si. n. aliq̄s dicat q̄ accipim⁹ de nouo habitus p̄ncipioꝝ cū p̄us eos nō habuerim⁹, relinquit̄ vlterī⁹ dubitatio qualr̄ possum⁹ hmōi p̄nᵃ de nouo cognoscere ⁊ addiscē, ⁊ hoc nō ex aliq̄ p̄exn̄ti cognitione. Ult. Impossibile ē eni aliq̄d addiscere nisi p̄existēti cognitione, sicut ēt supra circa demr̄atione diximus. Immediata aūt p̄nᵃ ideo ex p̄exn̄ti cognitiōe addiscere nō possumus, q̄ p̄existēs cognitio est certior, cum sit cā certitudinis hic que per eam inotescūt. Nulla aūt cognitio certior est cognitiōe hmōi p̄ncipioꝝ. Un̄ nō videt̄ q̄ possimus ea cognoscere, cū prius nō cognouerimus. ℄ Tertio ibi. (marg.: Libᵒ. 1. le. 1. t. expo. pᵉ. et lec. 6. ⁊ ex. 1ᵃ.)

℄ Constat igit̄ fieri nō posse: vt aut h̄eamus ipsos: nō enim sane ignorarēmus: aut ignari nulliq̄ȝ habentes habitum cōsequamur.

℄ Manifestuȝ igit̄ est: q̄m neq̄ȝ h̄re possibile est ignorātib⁹: ⁊ neq̄ȝ nō h̄ītib⁹ habitū fieri.

F expo. 1. ℄ Concludit ex p̄missis duab⁹ rōnibus q̄ neq̄ pōē est q̄ h̄re cognitōez hoꝝ p̄ncipioꝝ q̄ nos lateant, neq̄ ēt pōē est q̄ in nobis ḡnet̄ de nouo talis cognitio, oīno ignorātia p̄cedēte: ⁊ nō aliq̄ alio habitu. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Necesse est itaq̄ȝ vim quidē nos aliquā potentiamq̄ȝ h̄re: non tamē talem: vt his ipsis exactior sit: ac certitudine prestabilior.

℄ Necesse itaq̄ȝ est habere quādā q̄dem potentiam: non huiusmodi autez habere: vt sit his honorabilior s̄m certitudinem.

℄ Soluit premissas q̄ōnes. Et p̄mo soluit vltimā. Scdo soluit duas p̄mas. ibi [Qm̄ autez eoꝝ que circa intellectū ⁊c.] Circa p̄muȝ duo facit. Primo soluit dubitatōez. Scdo manifestat solōnem positā. ibi [Qd̄ autē dcm̄ est olim ⁊c.] Circa p̄mū tria facit. Primo p̄ponit q̄ oȝ aliq̄d cognoscitiuuȝ in nobis p̄existere. Scdo ōndit q̄d sit illud. ibi [Videt̄ aūt ⁊c.] Tertio ōndit q̄uo ex p̄existenti cognoscitiuo p̄ncipio fiat in nobis p̄ncipioꝝ cognitio ibi [Ex sensu q̄dem ⁊c.] Dicit ergo p̄mo q̄ necesse est a p̄ncipio in nobis esse quādā potētiaz cognoscitiuā, que .s. p̄existat cognitiōi p̄ncipioꝝ, non t̄n talem q̄ sit potior q̄ȝtuȝ ad certitudinē cognitione p̄ncipioꝝ. Unde nō eodē mō p̄ncipioꝝ cognitio fit in nobis ex p̄existēti cognitione, sicut accidit in his que cognoscunt̄ per demōstratione, q̄ cognitio eoꝝ que cognoscunt̄ p̄ demonstrationem. i. cognitio conclusionum fit in nobis ex preexistenti cognitione intellectiua principioꝝ. i. ex habitu, sed cognitio principiorum fit in nobis ex preexistenti cognitione sensitiua. ℄ Deinde cum dicit. (marg.: G Expo. t.)

¶ Videt autē idipm aialibus cunctis inesse. Nam habēt vim quādam insitam discernē/di: quā quidem vniuersi sensum appellant.

¶ Videt aūt hoc iesse oib⁹ aialib⁹. Hñt.n.nā/lē potentiā iudicatiuā: quā vocam⁹ sensum.

H Expo. p̄ᵉ. lit. ¶ Ondit qd sit illud pn^m cogscitiuū pexnis. Et q̄tū ad h ponit tres ḡdus i aialib⁹, q̄z pm⁹ ē h qd videt iesse cōi/ter oib⁹ aialib⁹, q̄ oia hñt quādā ɔnālē potētiā ad iudi/cādū de sensibilib⁹ q̄ vocat sensus, q̄ nō acq̄rit d̄ nouo, sed ipsam nām ɔseqtur. ¶ Scōm gradum ponit ibi.

¶ Insito āt aialib⁹ sensu nā: in qbusdā fit for/te sensibil' māsio: i qbusdā nō fit. In qb⁹ igit nō fit: hisce p̄ter ip̄z sentire nō ē cognitio: aut oi/no: aut eoꝝ circa q̄ nō fit for/te māsio. In qb⁹ aūt fit: vt cā sentiūt vnū qd in anima habeāt.

¶ Cum autē insit sensus animalib⁹: in his q̄/dē animaliū mansio est sensibilis: in alijs aūt non fit. In qbuscūqz igitur non fit: aut oino: aut circa que nō fit: nō est in his cognitio vl/tra quā sentiunt. In quibuscūqz aūt sentien/tibus est habere vnum quoddam in anima.

I Expo. p̄ᵉ. 2ᵉ. ¶ Et dicit q̄ cū sit sensus in oib⁹ aialibus, in qbusdā coꝝ remanet aliq̄ imp̄ssio sensibil' abeūte re sensibili, sic ɔtin/git in oib⁹ aialib⁹ pfectis. In qbusdā aūt nō ɔtingit h, sic̄ in qbusdā aialib⁹ impfectis, sicut pz in his q̄ nō mouent motu progressiuo. Et forte ɔtingit q̄ circa aliq̄ aialia re/manet aliq̄ imp̄ssio q̄tū ad aliq̄ sensibilia que sunt vehe/mētiora, nō aūt q̄tū ad aliq̄ que sunt debiliora. In qbus/cūqz igit aialib⁹ oino nulla imp̄ssio remanet sensibil' hō/

K aialia nullā cognitionē hñt, nisi dū sentiūt. Et sir aialia in qb⁹ nata ē remanē tal' imp̄ssio, si circa aliq̄ sensibilia in eis nō remanet nō pñt habere aliquam cognitionem

Aliqᵉ. nisi dū sentiūt. Sz aialia i qb⁹ iest hō remāsio imp̄ssiōis ɔtingit adhuc hre quādā cognitionē in aia p̄ter sensuz, ⁊ ista s̄t q̄ hēnt memoriā. ¶ Tertiuz gradum ponit ibi.

¶ In his cum multa talia fiunt differentia q̄/dam emergit: vt quibusdam ex talium man/sione ratio fiat: quibusdam non fiat.

Vide in annot. ¶ Multis igit factis hmōi: iaz differētia q̄/dam fit. Quare in his quādaz est fieri ratio/nem ex talium memoria: in alijs vo non.

L Expo. p̄ᵉ. lit. ¶ Et dicit q̄ cū mlta sint talia aialia hñtia memoriā, in/ter ea vlteri⁹ est q̄dā dr̄ia. Nā in qbusdā coꝝ fit rōcina/tio de his que remanēt in memoria, sicut in hoib⁹, in q̄/busdam aūt non, sicut in brutis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex sensu igit fit memoria quēadmodū dici/mus: ex memoria vo sepi⁹ eiusdē fcā. expiē/tia nascit. Plures.n. memorie numero vna expientia est. Expientia vo: aut ex oi vli qe/tē iā in aia ɔsecuto: qd est vnum p̄ter multa: qdqz in oib⁹ illis vnū iest: idēqz pncipiū artis atqz scie pullulat. Artis si fit circa gñationez: sciētie si sit circa id qd est. Neqz igit determi/nati habit⁹ isunt: neqz ab alijs ad cognoscen/dū magis aptis habitib⁹: sz a sensu fiūt (vt di/ximus) veluti in p̄lio fcā fuga: si stetit vn⁹ ste/tit ⁊ ali⁹: deinde ali⁹: donec ad pncipium est puentū. Anima aūt ⁊ talis: vt possit id pati.

¶ Ex sensu qdē igit fit memoria sicut dixim⁹: ex memoria aūt multotiēs facta expimētū. Multe.n. memorie numero: expimentū est vnū. Ex expimento aūt: aut ex omni qescēte vli in aia vno p̄ter multa: qd cū in oibus vnū fit ⁊ idem: illd est artis pncipiū ⁊ scientie. Si qdē circa gñationē artis est: si vo circa eē sci/entie. Neqz igit determinati habitus: neqz ab alijs habitib⁹ fiūt notioribus: sed a sensu: vt inuersione pugne. Vno.n. stāte alter ste/tit: postea alter quousqz in pncipium veniat. Aia aūt cū hmōi sit: qualis possit pati hoc. Vide in annot.

¶ Ondit sz p̄dicta quō in nobis fiat cognitio pmoꝝ pn/cipioꝝ. ⁊ ɔcludit ex p̄missis q̄ ex sensu fit memoria in il/lis.s. aialib⁹ in qb⁹.s. remanet imp̄ssio sensibilis, sic̄.s. di/ctū est. Ex memoria aūt mltotiēs fcā circa eādē rē in di/uersis tñ singularib⁹ fit expimētū, q̄z expimētū nihil ali/ud videt q̄z accipe aliqd ex multis in memoria retentis. Sz tñ expimētū idiget aliq̄ rōcinatiōe circa pticularia, p quā ɔfert vnū ad aliud. qd est ppriū rōnis. Puta cū tal' recordat q̄ tal' herba multotiēs sanauit mltos a febre, dr̄ eē expimentū q̄ tal' sit sanatiua febris. Rō āt nō sistit in expimēto pticulariū, sz ex multis pticularib⁹ in qb⁹ exp/tus est, accipit vnū cōe qd firmat in aia, ⁊ ɔsiderat illud absqz ɔsideratiōe alicui⁹ singulariū. ⁊ h accipit vt pn^m artis ⁊ scie. Puta diu medic⁹ ɔsiderauit hāc herbā sanas/se sortē febriētē ⁊ platonē ⁊ mltos alios singulares hoies, cū aūt sua ɔsideratio ad h ascendit, q̄ tal' spēs herbe sa/nat febriētē simplr, h accipit vt q̄dā regula artis medici/nē. Hoc est ḡ qd dicit q̄ sic ex memoria fit expimētū, ita ēt ex expimēto, aut ēt vlteri⁹ ex vli qescente in aia, qd.s. accipit ac si i oib⁹ ita sit sic̄ ē expimētū i qbusdā. Qd q̄/dē vle dr̄ eē qescēs in aia inq̄tū.s. ɔsiderat p̄ter singula/ria in qb⁹ ē mot⁹. Qd ēt dicit eē vnū p̄ter multa, nō qdē fm eē, sz fm ɔsideratiōem itellc̄s, q ɔsider at nām aliquā puta hoīs, nō respiciēdo ad sortē ⁊ platonē. Qd ⁊ si fm ɔsiderationē intellc̄s fit vnū p̄ter multa, tñ fm esse est in oib⁹ singularib⁹ vnū ⁊ idē, non qdē numero, q̄si sit eadē humanitas nūero oiuz hoiuz, sz fm rōnē spēi. Sic enī h albū est sile illi albo in albedine nō q̄si vna numero al/bedine exñte in vtroqz, ita ēt sortes est silis platoni in hūa/nitate, nō q̄si vna humanitate nūero in vtroqz exñte. Ex h igit expimēto ⁊ ex tali vli p expimētū accepto ē in aia id qd ē pn^m artis ⁊ scie. Et distiguit iter artē ⁊ sciaz, sic̄ ēt in 6° ethi. vbi dr̄ q̄ ars ē recta rō factibiliū. Et iō h dicit q̄ si ex expimēto accipiat aliqd vle circa gnōnē. i. circa qcūqz factibilia, puta circa sanatiōez, vl' agriculturā. h ptinet ad artē. Scia vo vt ibidē dr̄ ē circa necāria, ⁊ iō si vle ɔsideret circa ea q̄ sp eodē mō s̄t ptinet ad sciaz, pu/ta circa nūeros vel figuras. Et iste modus q dict⁹ ē cōpe/tit in pncipijs oiuz sciaꝝ ⁊ artiū. Vñ ɔcludit q̄ neqz p exi/stūt in nob hit⁹ pncipioꝝ q̄si determiati ⁊ cōpleti, neqz ēt fiunt de nouo ab aliqb⁹ notiorib⁹ habitib⁹ p exñtib⁹, si/cut gñat in nobis habit⁹ scie ex p cognitōe pncipioꝝ, sz habit⁹ pncipioꝝ fit in nob a sensu p exñte. Et ponit exem/plū in pugnis q̄ fiūt p reuersionē exercit⁹ deuicti ⁊ fuga/ti. Cū.n. vn⁹ eoꝝ pfecerit statū. i. imobilr cepit stare ⁊ nō fuget, alter stat adiūgēs se ei, ⁊ postea alter, quousqz tot cō/gregent q̄ faciūt pn^m pugne, sic ēt ex sensu ⁊ memoria vni⁹ pticularis, ⁊ iterꝝ alteri⁹, ⁊ alterius q̄nqz puenit ad id qd est pn^m artis ⁊ scie, vt dcm̄ ē. ¶ Possz aūt aliquis crēdere q̄ solus sensus, vl' memoria singulariū sufficiat ad cāndū intelligibilē cognitionē pncipioꝝ, sicut posue/rūt qdā antiq nō discernētes inter sensum ⁊ intellcm̄, ⁊ iō

M Expo. p̄ᵉ.

Expimen/tum quid 2ᵉ.

N

3ᵉ.

O

4ᵉ.

Lec. 3ᵉ. cap. 4ᵉ. 5ᵉ

6ᵉ.

P

7ᵉ.

Vide. ad hoc excludendum Phs subdit, ꝙ cum sensu oportet presupponere talem naturaȝ anime que posset pati hoc .s. sit susceptiua cognitiõis vlis, quod quidem fit per intellectum possibilem, ⁊ iteruȝ ꝙ possit agere hoc per intellectum agentem qui facit intelligibilia in actu ꝑ abstractionem vlium a singularibus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Qḋ āt dcm̄ ē antea: sȝ nō dilucide dcm̄ ē: id rursus dicem⁹. Nā cū steterit vnū q̄ nō differunt: p̄mū vl'e tum in aīa nascit'. Eteni sentit illḋ qdē singulare. Sēsus aūt ē ipsius vlis vt hois: sȝ non callie hois. Rursus in his ipsis stat: q̄usqȝ ad ea stet: q̄ ptibus vacāt: atqȝ ad ipa vlia: veluti tale aīal donec stet aīal: ⁊ in h̄ mō eodē. Necesse est igit' nobis: vt ex hisce patet: ipsa prima inductiōe cognoscere. Sic enim ⁊ sensus efficit in nobis ipsum vl'e.

ℭ Qḋ āt dcm̄ ē olim alibi: nō aūt plane dcm̄ est: iteꝝ dicam⁹. Stāte.n. vno indifferētiuȝ: p̄mū qdē vl'e in aīa ē. Et nāqȝ sentire qdē singl'are ē: sensus āt vl'e ē: vt hois: n̄ callie hois. Iteꝝ in his stat' q̄usqȝ vtiqȝ impartibilia stēt ⁊ vlia: vt hui⁹ aīalis q̄usqȝ aīal: ⁊ in h̄ sil'r. Manifestū ē: q̄m̄ nobis p̄ma inductōe cognoscere necessariū est. Et nāqȝ sic sensus vl'e facit.

A Expo.p^a. ℭ Manifestat qḋ dcm̄ est in precedenti solutione q̄ntum ad hoc ꝙ experimento singulariū accipit' vl'e, ⁊ dicit ꝙ illud qḋ supra dcm̄ est ⁊ nō plane, q̄ō.s. expimento singulariū fiat vl'e in aīa, iteꝝ oȝ dicere, vt planius manifestet'. 2^a. Si.n. accipiant' multa singularia que sunt indiā q̄ntum ad aliqd vnū in eis exn̄s, illud vnū s̄m qḋ nō differūt: in aīa acceptū, est p̄mū vl'e qcqd sit illud, siue.s. ptineat ad essentiā singulariū, siue nō. Qȝ.n. inuenimus sortem, ⁊ Platonē ⁊ multos alios esse indifferētes q̄ntū ad albedinē. accipim⁹ hoc vnū.s. albū.q. vl'e qḋ est accn̄s. B Et sil'r qȝ inuenimus sortē, ⁊ platonē, ⁊ alios esse indifferentes q̄ntum ad rōnabilitatē, hoc vnū in quo non differūt.s. rōnale accipimus q̄si vl'e qḋ est dīa. 3^a. Qualr aūt h̄ vnū accipi possit manifestat ꝯn̄ter. Manifestuȝ est.n. ꝙ singulare sentit' ꝓpie ⁊ ꝑ se, sȝ tn̄ sensus est quodāmō ⁊ ipsi⁹ vlis. Cognoscit.n. calliā non solum inq̄ntū est callias, sȝ ēt inq̄ntum est hic homo, ⁊ sil'r sortem inq̄ntum est hic homo. Et inde est ꝙ tali acceptione sensu p̄existēte, aīa intellectiua pōt ꝯsiderare hoiem in vtroqȝ. Si autē ita esset ꝙ sensus apprehēderet solū id qḋ est ꝑticularitatis, ⁊ nullo mō cū hoc apprehēderet vl'e in particulari, nō eēt poss'e ꝙ ex apprehēsione sensus cāret' in nobis C 4^a. cognitio vlis. Et hoc idē manifestat ꝯn̄ter in ꝓcessu qui est a spēbus ad genus, ⁊ subdit ꝙ iterū in his.s. in hoie ⁊ equo aīa stat ꝑ ꝯsiderationeȝ, quousqȝ ꝑueniat' ad aliqd impartibile in eis qḋ est vl'e. Utputa ꝯsideram⁹ tale ⁊ tale aīal. puta hoiem, ⁊ equū quousqȝ ꝑueniat' ad cōe aīal qḋ est genus, ⁊ in hoc sil'r facimus quousqȝ ꝑueniamus ad aliqḋ genus superius. 5^a. Qȝ igit' vlium cognitionē accipimus ex singularibus ꝯcludit manifestuȝ esse, qḋ necesse est prima vlia p̄ncipia cognoscere ꝑ inductionē. Ult. Sic eni.s.ꝑ viā inductionis sensus facit vl'e intus in aīa inq̄ntum ꝯsiderant' oīa singularia. ℭ Deinde cuȝ dicit.

ℭ Cū aūt mētis habituū qb⁹ veꝝ ꝑspicimus qdā veri ꝑpetuo sint: vt intell'z atqȝ scia: qdā īterdū falsuȝ suscipiāt: vt opio: subducēdeqȝ rōnis p̄ncipiū: nullūqȝ aliud gen⁹ exacti⁹ sit scia q̄ȝ itell's: atqȝ p̄ncipia notiora sint demōstratiōib⁹: sciaqȝ cū rōne sit oīs: hec inq̄ȝ cuȝ ita sint: scia qdē p̄ncipioꝝ nō erit. Sȝ cū fieri neq̄at vt aliḋ quicq̄ȝ verius scia sit q̄ȝ intellectus ipe: intell's ꝑfecto p̄ncipioꝝ habit⁹ erit. Qḋ ex eo quoqȝ ꝑspicuū fuerit: qȝ dmōstrationis p̄ncipiū nō est demr̄atio. Quar' neqȝ scia. Si igit' preter sciaȝ nullū aliud gen⁹ verū hēmus q̄ȝ intellectū: intellectus sane scie p̄ncipiū erit: atqȝ p̄ncipiū qdeȝ est ipsius p̄ncipij. Scia aūt ad rem oēm sese habet simil'r.

ℭ Qm̄ aūt eoꝝ q circa intelligētiā habituū: qb⁹ veꝝ dicim⁹: alij qdē semp veri sunt: alij āt recipiūt falsitatē: vt opio: ⁊ rō: veri āt sunt sꝑ scia ⁊ intell's: ⁊ nihil ē scia certi⁹ aliḋ gen⁹ q̄ȝ intell's: p̄ncipia demr̄ationū sūt notiora: scia aūt oīs cū rōne ē: p̄ncipioꝝ qdē scia non vtiqȝ erit. Qm̄ aūt nihil veri⁹ ꝯtingit eē scie q̄ȝ intell's: intell's vtiqȝ erit p̄ncipioꝝ ex his ꝯsiderātib⁹. Et ꝙ qdē demr̄ationis p̄ncipiū nō sit demr̄atio: q̄re neqȝ scie scia est. Si igit' nil aliḋ ꝑ̄ sciaȝ gen⁹ hēm⁹ veꝝ: intell's vtiqȝ erit scientie principiū: ⁊ principiuȝ principij. Hoc aūt omne sil'r se hȝ ad omne gen⁹ reꝝ. — Vide in annot.

ℭ Soluit prias duas q̄ōnes, vȝ.s. prioꝝ p̄ncipioꝝ sit scie vl' aliqs ali⁹ habit⁹. Circa qḋ ex p̄missis accipit' ꝙ p̄ncipioꝝ cognitio ptinet ad itell'ȝ cui⁹ ē cognoscere vl'e. Nā vl'e dic' eē p̄n^m scie. Circa itell'm aūt s' duo gn̄a habituū hn̄tiū se aliq̄l'r ad veꝝ. Quidā.n. s' sꝑ veri, alij vō interdū recipiūt falsitatē, vt pȝ de opione ⁊ rōcinatiōe q̄ pōt esse veri ⁊ falsi. Sūt ēt ⁊ qdā habit⁹ erronei se hn̄tes ad falsū. Qȝ vō p̄n^a s' maxime vā, manifestū ē ꝙ nō ptinēt ad habit⁹ q sꝑ sunt falsi, neqȝ ēt ad habit⁹ q interdū recipiūt falsitatē, sȝ solū ad habit⁹ q sꝑ sunt veri. Hmōi āt s' scia ⁊ intell's. Addit' aūt in.vj. ethi. tertiū.s. sapia. Sȝ qȝ sapia. vt ibidē dr̄ cōprehēdit in se sciam ⁊ intell'm, est.n. q̄dā scia ⁊ caput sciaꝝ, hic eā ꝑtermittit. Hac ḡ ꝑtermissa nullū aliḋ gen⁹ cognitiōis q̄ȝ intell's ē certi⁹ scia. Manifestū est aūt ꝙ p̄n^a demr̄ationū sūt notiora ꝯclonibus demōstratis, vt in p̄n^o habitū ē. Nō aūt pōt eē scia ipsorū p̄ncipioꝝ, qȝ oīs scia sit ex aliq̄ rōcinatiōe.s. demr̄atiua, cui⁹ sūt p̄n^a illa de qb⁹ loqmur. Qȝ igit' nihil pōt eē veri⁹ q̄ȝ scia ⁊ intell's, nā sapiētia in his intelligit', ꝯn̄s ē ex ꝯsideratiōe p̄missoꝝ ꝙ p̄ncipioꝝ ꝓp̄e sit intell's. Probat hoc ēt alia rōne, qȝ.s. demr̄atio nō est ex necessitate demōstratiōis p̄n^m, alioqn ꝓcederet' in demr̄ationibus in infinitū, qḋ in p̄mo improbatū est. Cū igit' demr̄atio sciam cāet, seqtur ꝙ neqȝ scia possit esse p̄n^m scie͂ita.s. ꝙ p̄n^a sciaꝝ ꝑ sciam cognoscant'. Si igit' nullū aliḋ genus cognitiōis ꝑter scientiā hēmus qḋ semp sit veꝝ, relinqt' ꝙ intell's erit p̄n^m scientie, qȝ.s. ꝑ intell'm cognoscuntur p̄ncipia sciaꝝ, ita.s. ꝙ hic intell's q est p̄n^m sciētie, est cognoscitiuus principij ex quo ꝓcedit scientia. Hoc autē scilicet scientia: est omne.s. totuȝ quod similiter se hȝ ad oēm remȝ: idest ad totam materiā de qua est scientia, sicut scilicet intellectus ad principium scientie.

Margin notes beside this commentary, in order: D; Expo.p^a.; Cap.40.; B; Lec.6.; 2^a.; 3^a; Lec.28.; 4^a; Ult.

ℭ Expliciunt preclarissima commentaria diui Thome Aquinatis sacri ordinis predicatorum in libros posteriorum Aristotelis.

℣ Incipit opusculū insigne diui Thome Aquinatis ordi-nis predicatorum nutu quorundam nobilium ab ipso editum, quod ad sophisticas argumentationes dissol-uendas plurimum suffragatur. Cap. I.

Uia logica est rōnalis scia, ⁊ ad rōcinādū inuē-ta, rōcinari aūt ɔtingit recte ⁊ nō recte, vtrūqꝫ ad logici ɔsiderationeꝫ spectat, vt p rectā rōcinationē ad verā cognitionē pueniat, ⁊ falsaꝫ rōcinationē vitādo errorē falsitatꝫ euitet. Utergꝫ aūt rōcinā-di mōus ɔpetit vni hoi, ⁊ ad seipm̄, ⁊ ad aliū. Nā ⁊ secū aliqs ɔsiderās, pōt recte ⁊ nō recte rōcinari, ⁊ cū alio cō-feres. Sꝫ cū aliqs secū ɔsiderās rōcinat non recte, pter intētionē h̄ accidit, qꝛ nemo sui ipsi⁹ deceptionē intēdit. Cū aūt ad alteꝝ aliqs rōcinat nō recte, ɔtingit qñqꝫ ex intētiōe rōcinantꝫ, hoc ē cū aliqs de altero intēdit, vl' ex-perimētū sumē, vel victoriā hr̄e ad sui gl'iaꝫ. Rōcinatio aūt q̄ ad seipm̄ est, syll'o solū dici pōt, siue aliq̄ alia spēs argumētationis. Sꝫ rōcinatio q̄ est ad alteꝝ nō solū dr̄ syll'o ⁊ argumētatio, sꝫ ēt disputatio. Ūrit .n. iter duos, hoc ē iter opponētē, ⁊ rñdētē. Et iō de falsis rōcinātib⁹ tractaturi p̄ a disputatione inchoādū est. Cap. II.

Disputatio

Est aūt disputatio act⁹ syllogisticus vni⁹ ad alteꝝ, ad ꝓpositum oñdendū. In hoc ꝙ dr̄ actus, tāgit disputatiōis gen⁹. Per h̄ ꝙ dr̄ syllogistic⁹, tāgit disputatiōis istr̄ꝫ. s. syll's, sub q̄ ɔprehēdunt alie spēs argumētatiōis, sic impfectū sub pfecto. Et p h̄ distinguit disputatio ab actib⁹ corpalib⁹, vt comedere, bibē, ⁊ ab actib⁹ volūta-tis, vt amare ⁊ odire. Nā p h̄ ꝙ dr̄ syllogistic⁹, oñditur act⁹ rōnis. Per h̄ aūt ꝙ dr̄ vni⁹ ad alteꝝ, tāgunt psone op-ponentꝫ ⁊ rñdētꝫ, iter q̄s v̄rit disputatio, ad dr̄aꝫ rōcina-tionis, q̄ hō secū rōcinat. Per hoc ꝙ dr̄ ad ꝓpositū ostē-dendū, tangunt disputationis effectus, siue terminus, aut finis primus. Et p hoc distinguit disputatio a syll'is exemplaribus, qui non inducunt ad propositū oñden-dum, sed ad formam exemplificandam. Cap. III.

Dispu. 4^or. Spēs. Doctrinalis

Disputatiōis vō q̄tuor sunt spēs. s. doctrinal', dialectica, tētatiua, ⁊ sophistica, q̄ alio mō dr̄ litigiosa. ℣ Doctrinal' siue dmr̄atiua est q̄ ad sciaꝫ ordinat, pcedēs ex veris, ⁊ p se notꝫ ⁊ ppriis scie, de q̄ fit disputatio. Et hec v̄rit iter docētē ⁊ addiscētē. ℣ Dialectica vō disputatio ē ex pbabilib⁹ pcedēs, ⁊ ad opionē tēdēs. Probabilia aūt dr̄ q̄ vident oib⁹, vl' plib⁹, vl' sapiētib⁹ aut pcipuis, vl' magis notꝫ. ℣ Tētatiua vō disputatio ē q̄ ordiat ad expimentū sumēdū de aliq̄, p ea q̄ vident rñdētī. ℣ So-phistica vō disputatio ē tēdēs ad gl'iaꝫ, vt sapiēs esse vi-deat. Ūn dr̄ sophistica. i. appens sapia. Procedit .n. ex his q̄ vr̄ v̄a ⁊ pbabilia, ⁊ non s̄t, vel simplr̄ falsas ppō-nes assumēdo, q̄ vr̄ esse v̄e ⁊ nō s̄ūt, vel in v̄tute falsaꝝ ppōnuꝫ argumētādo. Logicales .n. argumētatiōes. s̄ūt i v̄tute veraꝝ ppōnū. s. maxiaꝝ ex qb⁹ tota v̄t⁹ argumē-tatiōis pēdet, sic ista argumētatio, sor. est hō, g̃ sortes est aial, pcedit in v̄tute hui⁹ ppōnis, de q̄cūqꝫ p̄dicat spēs ⁊ genus, que est simplr̄ v̄a. Sophistica aūt sic argumē-tat. Est aial, ergo est hō, q̄ñ in v̄tute hui⁹ ppōnis, de q̄-cūqꝫ p̄dicatur gen⁹ ⁊ spēs, que est simplr̄ falsa. Relictis autem aliis disputationibus, ad presens de his que ad sophisticam ptinent intendamus. Cap. IIII.

Diale^a.

Tentati^a.

Sophi^ca. Sophi^ca ex quib⁹ pce.

Uia vō sophista (vt dcm̄ ē) ad gl'iā tēdit, vo-lens sapiēs videri, hoc aūt ɔseq̄ studet p h̄, ꝙ de aduersario, cū q̄ disputat, victoriā hē-at appentē, qd̄ tūc maxime fit, si ipm̄ ad ali-qd̄ incōueniēs ducat, iō terminus disputa-tionis sophistice est aliqd̄ inconueniens, ad quod sophi-sta nitit ducere rñdentem. Et hoc dr̄ metha vel finis si-ue termin⁹. Ūn de duob⁹ opꝫ tractare. Primo de hmōi methis, Scd̄o de mōis argumētandi, qbus sophiste ad methas rñdentes ducere nitunt. Cap. V.

Terminus sophistice

De qb⁹ me-this tractet

Sunt aūt methe q̄nqꝫ. s. redargutio, falsū, iopi-nabile, solecismus ⁊ nugatio. ℣ Redargu-tio est p̄negati ɔcessio, vl' p̄cōcessi negatio i eadeꝫ disputatiōe vi argumētationis. Ut si rñdēs negauerit se carnes crudas comedis-se, sophista ɔ̄ sic argumētat, Quicqd emisti comedisti, carnes crudas emisti, g̃ carnes crudas comedisti. Si vi hui⁹ argumētationis rñdēs ɔcedat qd̄ p̄us negauerat, est redargut⁹. Et talis modus argumētatōis dr̄ elēch⁹, si bon⁹ sit syll'o, vel appens elēch⁹, si videat ⁊ nō sit, aut syll'o aut ɔ̄dictio. Est .n. elēch⁹ syll's ɔ̄dictionis. Si autē non in eadē disputatiōe, vel nō vi argumēti, sꝫ ꝓpria vo-lūtate aliqs negat ɔcessum, vel ɔcedat negatū, non erit redargutio. ℣ Falsum aūt vt hic sumit, est aliqd̄ manife-sto falsuꝫ, qd̄ rñdēs ɔcedere cogit vi sophistice argumē-tationis, sic ois canis ē latrabilis, celeste sidus ē canis, g̃ celeste sidus est latrabile. ℣ Inopinabile ē, qd̄ est ɔtra cōem opionē. Differt aūt a falso, qꝛ aliqd est ɔ̄ cōeꝫ opi-nionē plium, qd̄ tn̄ nō est falsum, vt stellā esse maiorē ter-ra, ⁊ aliquē regē diuitē ⁊ felicē, esse miseꝝ ⁊ infortuna-tū, si sit pcōr. Ad qd̄ pōt aliqs sophistice sic duci. Quē-cūqꝫ ɔtingit aliquē hostē vincere est infelix, qꝛ ille q̄ vin-cit ē infelix, sꝫ regē ɔtingit aliquē hosteꝫ vincere, qꝛ pōt eē, ꝙ regē aliqs hostis vincat, g̃ rex ē infelix. ℣ Solecis-mus est vitiū in ɔtextu ptiū orōnis, ɔ̄ regulas artꝫ grā-matice fcm̄, vt vir alba, ⁊ hoies currit. Ad hoc pōt ali-qs sophistice sic deduci. Tu scis hoc, hoc est lapis, g̃ tu scis lapis, qd̄ grāmatice non dr̄. ℣ Nugatio est eiusdeꝫ ⁊ ex eadē pte inutilis repetitio, vt hic, hō hō currit. Di-co eiusdē, qꝛ si eēt diuersoꝝ, nō eēt nugatio. Dico aūt ex eadē pte, qꝛ si idē ponit in subito ⁊ p̄dicato, non erit nu-gatio, vt hō est hō. Inutilis aūt repetitio dr̄, qꝛ si idē repe-tat ad maiorē expr̄ssionē, nō erit nugatio, vt cū dr̄, deus de⁹ me⁹ respice in me. Ad hoc pt̄ aliqs sophistice sic du-ci. Iste nasus est nasus simus, sꝫ simus ideꝫ est, ꝙ nasus sim⁹, ergo iste nasus est nasus nasus sim⁹. Cap. VI.

Metheꝫ. Redargu-tio

Elenchus

Falsum

Inopinabile ⁊ quo⁹ differt a falso.

Solecismus

Nugatio

Et sciēdū, ꝙ ista incōueniētia respiciunt di-uersas scias. Nā redargutio est ɔ̄ metaphy-sicaꝫ, ad quē ptinet ɔsideratio hui⁹ p̄ncipii, ɔ̄dictoria nō sunt sil' v̄a nec sil' falsa. Falsum est circa sciam nalē, que ɔsiderat res sensibi-les, in qb⁹ v̄itas ⁊ falsitas est manifesta, ⁊ spālr ɔ̄ ma-thematicā, in qua est maxima certitudo. Inopinabile ɔ̄ dialecticā, que pcedit ex pbabilib⁹, q̄ sunt s̄m opionem oium vel pluriū vel sapientū. Solecismus est ɔ̄ grāma-ticam. Nugatio est ɔ̄ rhetoricā, cuius est ornate loqui. Et sic dum in singulis scientiis, rñdēs ad incōueniēs du-cit, sophista opponēs appet ois sciēs eē. Cap. VII.

Quas scias ista incōueniētia respi. Redargu⁹. Falsum

Inopinabile

Solecismus Nugatio

Nunc restat videre de modis arguēdi, qbus sophista ad p̄dicta incōueniētia rñdētē du-cere conat. ℣ Est aūt sciēdū, ꝙ sic argumē-tatio dialectica hꝫ firmitateꝫ ex loco v̄o, ita argumētatio sophista ad p̄dicta inconueni-entia firmitatē hꝫ ex loco appenti. Locus aūt ver⁹ firmi-tatē dialectice argumētationi p̄stans, est habitudo infe-rentꝫ ad illatum, que dr̄ dr̄ia maxime, vt gen⁹ spēs, totū ⁊ pars, ex quaꝝ habitudine v̄itas maxime ppōnis dici-tur, supra quā fundat v̄itas dialectici argumēti, sicut ex habitudine spēi ad gen⁹ sumit hec maxima. De q̄cūqꝫ p̄dicat spēs: ⁊ gen⁹, Ex q̄ h̄ argumētū ɔfirmat Sortes est hō, g̃ sortes est aial. Et sir̄ loc⁹ sophistic⁹ ɔsistit in ha-bitudine inferentꝫ ad illatū, ex q̄ sumit aliq̄ regl'a falsa, sꝫ appens v̄a, s̄m quā, pcedit sophisticū argumētū, sicut

Argu⁹. dia. ⁊ sophi^ca. vnde hn̄t firmitatē

Locus ver⁹

cū dr̄, cognosco venientē, veniēs est coriscꝰ, ergo cognosco
coriscū. Hic pcedit ab accñte ad subm. i. a veniēte ad co
riscū, sꝫ ꝟtute huiꝰ maxime, qcqd est ð accñte, ꝛ ð subo.
Que qdē maxia est falsa, pp diuersitatē accñtis ꝛ subi,
videt tñ ee vera, pp puenientiā vtriusqꝫ. Vñ ad locū sophi
Duo pcurrūt. ad lo. sophi. sticū pdictū duo pcurrūt. Vnū qd ē cā appentie, qꝛ facit
argumētū appere verū, ꝛ dr̄ ēt pn^m motiuum, qꝛ mouet
hoiēs ad h, q argumēto sophistico assentiat, ꝛ h ē in p
dicto argumēto, vnio accñtis ad subm. Aliud est pn^m defe
2^m. ctus, qꝛ facit. s. dfectū necitatis in argumēto. Et vocat cā
nō existie, q in pdicto argumēto ē diuersitas subi ꝛ accñ
Cur. lo. sophi. dr̄ fall^s tis. Ex his aūt duobꝰ ptingit hoiēs falli, qꝛ. s. appet ali
qd ꝛ nō ē. Vñ locꝰ sophisticꝰ alio noie fallacia dr̄, qꝛ. s. ē
cā fallēdi qntū ē de se, lꝫ p se aliqs non fallat in actu, nisi
ignorātia adueniēte. ¶ Sicut aūt loci dialectici distin
Penes q lo. sophi. distin. guunt penes diuersas habitudines, ex qbꝰ maxime ꝛ
argumēta sumunt, ita loci sophistici, siue fallacie distin
guunt penes pn^a motiua, ex qbꝰ appet eē firmitas in so
phisticis argumentis. Hoc aūt ptingit dupl'r. Vno mō, ex
Prim^o mōus pte vocis, qñ pp vnitatē vocis credit eē vnitas rei signi
ficate p vocē, sicut ea, q p hoc nomen canis significant,
videnť esse vnum, qꝛ hoc nomē canis vnū est. Alio mo
2° do, ex parte rei, ex eo. s. q aliq̄ res, que aliquo modo
conueniunt, simpl'r vnum esse credantur, sicut supra di
ctum est de subiecto ꝛ accidente. Cap. VIII.

Locorum igit̄ sophisticoꝝ siue fallaciaꝝ qdā
Pn^e diui. lo. sophi. sunt in dictione, ꝛ qdā extra dictionē. In di
Locus in dictione ctione qdē locꝰ siue fallacia est, qñ pn^m mo
tiuū siue cā appentie est ex pte vocis. Extra
Lo. ex̄ dic. dictionē vō, qñ ex pte rei ē cā appentie. Ex
pte autē vocis est pn^m motiuū siue cā appentie, ex eo q
vna vox multa significat, qd ptingit pp vocis multiplici
Multiplex 3^x tatē. Est aūt multiplex 3^x. s. actuale, potētiale ꝛ phanta
Actuale sticū. ¶ Actuale est, qñ vna vox nullo mō variata, mul
ta significat. Et hoc qdē si fit in vna dictione, dr̄ equoca
tio. Si aūt in orone, dr̄ amphibologia, vt liber Arist. i.
ab Aristo. scdo vel possessiuo. ¶ Multiplex vō potētia
Potētiale le ē, qñ vna vox aliquo mō sm plationē variata, multa
significat. Quodqdē in dictiōe est sm accentū, vt pēdere
sm q graui vel acuto accētu pferť, multa significat. In
orone vō est sm pponē vel diuisionē, vt duo ꝛ tria sunt
qnqꝫ. Hoc. n. diuerse significat cōposite ꝛ diuise platū.
¶ Phātasticū vō. i. appens multiplex ē, qñ vna dictio
Phātasticū sm rei vitatē, vnū significat, sꝫ videť aliqd aliud significa
re, sicut hoc nomē, hō, significat qle qd, ꝛ videť significa
re h aliqd, vt dr̄ in pdicamentis. Et hec dr̄ figura dictio
nis, qñ dictionis similitudo. Sunt igit̄ loci sophistici in di
Lo. in dic. sophi. 5. ctione quinqꝫ, equiuocatio, amphibologia, accentus,
cōpositio ꝛ diuisio, ꝛ figura dictionis. Cap. IX.

Primo igit̄ dicendum est de equocatiōe. Est autē
Equoca. Fallacia equocationis equocatio vniꝰ ꝛ eiusdē nois diuersa signi
ficatio. Fallacia aūt equocationis est deceptio
pueniēs ex eo, q vnū nomē plā significat.
Pn^m āt motiuū siue cā appentie i equoca
tiōe, ē vnitas dictiōis eiusdē simpl'r. Simpl'r qdē dr̄, ad
drīā accentꝰ, in q non ē vna dictio simpl'r, sꝫ solū in po^o.
Cā aūt non existie ē diuersitas reꝝ significataꝝ. ¶ Spe
cies vō siue modi equocatiōis sūt tres. Pria spēs ē, qñ
Equo. mo. 3. Primus vna dictio pncipalr plura significat, vt h nomen canis
pncipalr plura significat, vꝫ, aial latrabile, piscē mari
nū, ꝛ celeste sidus. Et format sic palogismꝰ. i. apparēs
syllo. Ois canis ē latrabilis, celeste sidus ē canis, ergo cele
ste sidus ē latrabile. Sꝫ nō sequitur, qꝛ h nomē canis ali
ud significat in p^a, aliud in 2^a, sm q vtraqꝫ accipit vā, ꝛ
sic nō est verꝰ syllo, cū nō sit idē mediū. Si āt accipiat vt
idē significās in vtraqꝫ, sic altera pmissaꝝ ē falsa. ¶ Et
Nota. nota, q sic in sillo oꝫ idē mediū bis sumi in pmissis, ita

oꝫ duas extremitates bis sumi in syllo, semel i pmissis,
ꝛ semel in pclone. Vñ eadē rōne pt fieri palogismꝰ, si fit
equocatio in aliq̄ extremitatū, sicut h. Grāmatici discunt,
sꝫ grāmatici sūt sciētes, ergo sciētes discūt. Nō seqť. Discere
enī equocū ē. Nā vnoº idē ē, qd itelligere docētes, ꝛ sic
sciētes discūt. Alioº idē est, qd accipe sciam, ꝛ sic sciētes
nō discūt. ¶ Scda spēs equocatiōis, est, qñ vnū nomen 2^a. s. 2ª spēs
pncipalr significat vnū, ꝛ aliud nōnisi metaphorice siue
trāsumptiue, sic h vbū, ridet, pncipalr signat actū ppri
um ridēdi hois, metaphorice aūt siue trāsumptiue, pra
ti floriditatē. Et formať sic palogismus. Quicqd ridet
hꝫ os, pratū ridet, ergo pratū hꝫ os. Et sic. Quicqd currit
hꝫ pedes, sꝫ aq̄ currit, ergo aq̄ hꝫ pedes. Nō seqť, qꝛ ridere
ꝛ currere pmo sumit ppe, ꝛ postea trāsumptiue. ¶ Ad
Reducibilis ad illā spēm hāc ēt scdāꝫ spēm reducit multiplicitas noium analo
goꝝ, que dicūt de pluribꝰ sm pus ꝛ posteriꝰ, sicut sanū dr̄
ð vria, aiali, ꝛ dieta, alr̄ ꝛ alr̄. Et formať sic palogismꝰ.
Oē sanū hꝫ vitā, vrina ē sana, ergo vrina hꝫ vitā. Nō seqť,
qꝛ sanū pº sumit p eo qd pncipalr significat sanitatem.
scdo p eo quod posterius significat. s. p signo sanitatis.
¶ Pōt ēt ad hāc reduci multiplicitas ppōnū, qñ vna p
positio vnā habitudinē signat p pus, ꝛ aliā p posterius.
Et formať sic palogismꝰ. In qcūqꝫ est sanitas illd ē aial,
sꝫ sanitas est in humoꝝ adeqtione, ergo humoꝝ adeq
tio est aial. Nō sequitur, qꝛ in pma hec ppō significat ha
bitudinē accñtis ad subm, in scda vō, habitudinē effe
3ª spēs. s. modus ctus ad cām. ¶ Tertia spēs, est, que puenit ex diuersa
signatione, que qdē attendiť sꝫ accñtia gritū orōnis, sicut
sm tps numeꝝ, genꝰ ꝛ silia. Et formať sic palogismus.
Quicūqꝫ surgebat stat, sedēs surgebat, ergo sedēs stat.
Nō seqť. qꝛ sedēs in minori sumebať put est tpis preteriti
imperfecti, in pclone put est tpis pñtis. Cap. X.

Fallacia amphibologie ē deceptio pueniēs
Fallacia amphibologie ex eo, q vna orō penitus eadē plura signifi
cat. Et dico penitꝰ eadē, ad drīaꝫ orōnis cō
posite ꝛ diuise, q nō nisi inqntū cōposita est,
ꝛ diuisa, plura signat. Sicut aūt equocatio p
uenit ex eo, q vna dictio penitꝰ eadē, plura signat, ita am
phibologia puenit ex eo, q vna orō penitꝰ eadē, plura
significat. Vñ dr̄ āphibologia ab amphi, qd ē dubiū, ꝛ
boli qd est snia, qñ dubia snia locutiōis. Vel sꝫ quosdā
dr̄ ab amphi, qd ē dubiū, ꝛ boli, qd ē snia, ꝛ logos, qd
ē smo. Vñ amphibologia, qñ dubia snia smōis. ¶ Cā
Cā apparē. Cā. nō existen. amphi. bo. 3. spēs āt appentie siue pn^m motiuū in amphibologia, ē, vnitas
orationis plura significātis. Cā vō non existie siue pn^m
defectus, est, diuersitas significatiōis. ¶ Sunt aūt tres
spēs amphibologie. Prima spēs, puenit ex eo, q aliqua
vna orō pncipalr plura significat, manente eadē pstru
ctione, pp diuersam habitudinē pstructoꝝ, sicut hec ora
tio, liber Arist. plura significat. Et lꝫ semp eodē mō, iste
due dictiōes pstruant, tñ pp diuersaꝫ habitudinē, diuer
sa significāt. Pōt. n. itelligi sm habitudinē effectus ad
cām, vel possessi ad possidētem. Et formať sic paralogi
smus. Quicqd est Aristo. possideť ab Aristo. sꝫ iste li
ber est Aristo. ergo possideť ab Aristo. Non seqť, qꝛ pmo
pstruebať noiatiuus cū genitiuo, in habitudine posses
sionis ad possidētem, ꝛ in scda in habitudine effectꝰ ad
2^a cām. ¶ Scda spēs, est, que puenit ex eo, q vna oratio
plura significat, pp diuersam gritū pstructionē, ex eo, q
aliq dictio pōt pstrui cū alia transitiue vel intrāsitiue, si
cut hic. Quicqd videt aliqs, h videt, sꝫ colūnam videt
aliqs, ergo colūna videt. Nō sequitur, qꝛ ly h pstruit vno mo
do cū vbo videt trāsitiue, ꝛ est accusatiui casus, ꝛ sic est
vā. Est. n. sensus, q q videt aliqua rem, videt illā. Alio
modo pōt pstrui itrāsitiue, ꝛ est noiatiui casus, ꝛ sic est
falsa. Et est sensus. q q videt aliquā rem, illa res videt.
Et sic pcedit pclo. Silr ꝛ hoc. Quoscunqꝫ volo me ac

cipere, volo ꝙ ipſi me accipiant, ſꝫ pugnantes volo me accipe, ḡ volo ꝙ pugnãtes me accipiãt. Nõ ſequit̃, q2 li me, põt ↄſtrui cũ h̄ v̄bo accipe trãſitiue vel itrãſitiue, ⁊ i vno ſenſu eſt v̄a, ⁊ i alio falſa. Silr hic. Quicũqꝫ ſt epi. ſũt boies. ſꝫ iſti aſini ſunt epi. ḡ iſti aſini ſunt boies. Nõ ſequit̃, q2 minor eſt duplex, ex eo ꝙ li, epi, põt ↄſtrui intrãſitiue, ⁊ eſt noiatiui caſus, ⁊ ſic eſt falſa. Põt etiã conſtrui tranſitiue, ⁊ eſt genitiui caſus, ⁊ ſic eſt v̄a. ¶ Et eſt attẽdẽdũ. ꝙ diuerſitas caſuũ ptinet ad fallaciã amphibologie, q2 caſus accidũt dictioni, ſm ꝙ vna dictio conſtruit̃ cũ alia dictione. Diuerſitas v̄o alioꝝ accñtiũ ptinet ad equocationẽ, q2 alia accñtia accidũt dictioni, ſꝫ ꝙ in ſe cõſiderat̃. ¶ Tertia ſpẽs amphibologie, eſt qñ oratio vna ſignificat plura, vnũ p̄ncipalr, ⁊ aliud trãſumptiue. ſicut hec oro. Litt9 arat̃, p̄ncipalr ſignificat littoris ſciſſionẽ, trãſũptiue v̄o opis amiſſionẽ. Et format̃ ſic palogiſmꝰ. Qñ litt9 arat̃, terra ſcindit̃, ſꝫ qñ indocilis docet̃, litt9 arat̃, ḡ qñ indocilis docet̃, terra ſcindit̃. Nõ ſeqtur, ꝑpter predictã multiplicitatẽ. Caplm. XI.

Diuerſitas caſuũ ad amphibolo. ptinet aliorũ v̄o accidẽ. ad equo.

3ª ſpẽs

Fallã ↄpõnis ⁊ diuiſionis

Cur oro vna dr̄ potẽtialr multiplex.

Equit̃ d̄ fallacia ↄpõnis ⁊ diuiſiõis, in qbꝰ vt ſupra dcm̃ eſt, ẽ deceptio ꝓueniẽs, ex potẽtiali multiplicitate vniꝰ orõnis. Dr autẽ vna oro potẽtialr mltiplex, vl' ex eo ꝙ eedẽ dictiões diuerſimode adinuicẽ cõponi p̄nt, vel adinuicẽ diſtingui. Sicut cũ dr̄. Quicqd viuit ſemꝑ erit, hec dictio, ſemꝑ põt cõponi cũ hoc v̄bo viuit, vl' diuidi ab eodẽ. Et q2 oro p ↄpõnem priꝰ ↄſtituit̃, ꝑtes ſe hñt ad orõnẽ ſicut mã, cõpoſitio ſicut forma. Ubi ḡ ſunt eedẽ ꝑtes, ſꝫ nõ eadẽ ↄpõ, eſt eadẽ oro mãlr ⁊ potẽtialr, ſꝫ nõ formalr ⁊ actualr. Et ꝑp h̄ eſt multiplex potẽtiale. Uel q2 oro q̃ eſt vna, potentialr plura ſignificat. Et in h̄ dñt iſte fallacie ab amphibologia, q2 in amphibologia ſꝑ idẽ cõponit̃ cũ eodẽ, ſꝫ nõ vniformiter, vñ eſt eadẽ cõpoſitio. ⁊ ꝑ ↄñs oro formalr ⁊ actualr eſt vna, ⁊ multiplex potẽtiale. ¶ Differũt aũt he fallẽ ↄpõnis ⁊ diuiſiõis, q2 qñ oro in ſenſu cõpoſito ẽ falſa, eſt fallã cõpõnis, qñ aũt in ſenſu diuiſo ẽ falſa, ẽ fallã diuiſiõis. ¶ Et nota, ꝙ tũc dr̄ oro cõpoſita, qñ ꝑtes magis debite ordinãt̃, ⁊ dr̄ diuiſa, qñ ꝑtes minꝰ d̄bite ordinãt̃. Cã aũt apparentie ſiue p̄nm motiuũ i vtraqꝫ, ẽ vnitas potẽtialis orõnis plura ſignificant̃. Cã v̄o nõ exñtie ſiue p̄nm d̄fectꝰ, ẽ diuerſitas ſignificatiõis, ſꝫ ꝙ itelligit̃ cõpoſita vl' diuiſa. Cap. XII.

In q̃ differũt ab amphibo. he fallacie

Dña iter fallã cõpo. ⁊ diui.

Oro qñ ↄpo. ⁊ diuiſa.

Cã. appa. ⁊ cã. nõ exñ.

Tres mõi vtriuſqꝫ fall.

Primꝰ

Unt aũt tres modi ſiue ſpẽs vtriuſqꝫ fallẽ. ¶ Primus modus ẽ qñ aliqd dcm̃ põt ſupponere v̄bo vel rõne totiꝰ: vel rõne ꝑtis. Si enim rõne totiꝰ ſupponat̃ v̄bo: erit oro ↄpoſita: ſi rõne ꝑtis: erit oro diuiſa. Et tũc ſi i ſenſu cõpoſito oro eſt falſa, eſt fallã ↄpõnis. Si aũt in ſenſu diuiſo: eſt fallã diuiſiõis. Si aũt in vtroqꝫ eſt falſa: tũc nulla eſt fallã, qd ⁊ in aliis multiplicitatibꝰ ẽ itelligẽdũ. Et format̃ ſic palogiſmꝰ. Quẽcũqꝫ poſſẽ eſt eẽ albũ. poſſẽ ẽ ꝙ ipſe ſit albꝰ: ſꝫ nigꝝ poſſẽ eſt eſſe albũ. ḡ poſſẽ eſt ꝙ nigrũ ſit albũ. Nõ valet, q2 illud dcm̃ nigrũ eſſe albũ põt ſupponere ei qd dr̄ eẽ poſſẽ: vel rõne ſubiecti: ⁊ tũc poſſibilitas attribuit̃ ſubiecto dicti: ⁊ eſt modalis d̄ re, ⁊ tũc eſt diuiſa ⁊ v̄a, eſt. n. ſenſus ꝙ iſte q ẽ niger hꝫ potẽtiã ꝙ ſit albus. Uel põt ſupponere rõne totiꝰ dicti: ⁊ ſic eſt modalis de re ⁊ de dicto: ⁊ ẽ cõpoſita ⁊ falſa. eſt. n. ſenſus ꝙ h̄ dcm̃ albũ eſſe nigrũ ſit poſſẽ, Un̄ hic eſt fallã compõnis. Põt ẽt ſic formari palogiſmus. Quẽcũqꝫ eſſe nigrũ eſt ipoſſẽ i nõ põt eẽ niger: ſꝫ albũ eẽ nigꝝ ẽ ipoſſẽ. ḡ albũ nõ põt eſſe nigꝝ. Nõ valet. q2 media eſt duplex: ſicut ſupra dcm̃ eſt: ⁊ in ſenſu compoſito eſt v̄a: ⁊ in diuiſo eſt falſa. vnde eſt fallacia diuiſionis. Caplm. XIII.

Qñ oro ↄpo. ⁊ diuiſa ⁊ qñ in his fall.

Qñ modalis de re. ⁊ d̄ dcõ

2ˢ modus

Ecũdus mõus ꝓuenit ex eo ꝙ aliqd p̄dicatũ in q̃ ꝑ ↄiũctionẽ copulatiuã vl' diſiũctiuã plura adunant̃: põt attribui ſubiecto ↄiũctiꝫ vl' diuiſim. Si ↄiũctim oro ẽ cõpoſita: ſi diuiſim oro ẽ diuiſa. Et tũc ſi in ſenſu cõpoſito eſt falſa, ẽ fallã cõpoſitiõis. Si in diuiſo ẽ falſa, ẽ fallã diuiſiõis: vt pꝫ in his paralogiſmis. Quicũqꝫ nũerꝰ cõponit̃ ex duobꝰ ⁊ tribꝰ ẽ duo ⁊ tria, ſꝫ q̃nqꝫ nõ ſt duo ⁊ tria. ḡ q̃nqꝫ nõ cõponit̃ ex duobꝰ ⁊ tribꝰ. Nõ valꝫ. Media. n. ẽ duplex ex eo ꝙ illd p̄dicatũ duo ⁊ tria põt intelligi remoueri a ſubiecto diuiſim: ⁊ ſic ẽ v̄a. Eſt. n. ſenſus ꝙ q̃nqꝫ neqꝫ ſt duo: neqꝫ ſunt tria. Uel pt remoueri ↄiũctiꝫ. ⁊ ſic ẽ falſa. Eſt. n. ſenſus ꝙ duo ⁊ tria ſil iũcta nõ ſũt q̃nqꝫ: ⁊ in hoc ſenſu ꝓcedit ↄclo, vñ eſt fallã ↄpõnis. Uel pt formari ſic. Quecũqꝫ ſt duo ⁊ tria ſt duo: ſꝫ q̃nqꝫ ſt duo ⁊ tria. ḡ q̃nqꝫ ſt duo. Hic ſilr minor ẽ duplex ⁊ in ſenſu cõpoſito ẽ v̄a. in diuiſo falſa. vñ ibi ẽ fallã diuiſiõis. Silẽ ẽ ſi in p̄dicato ponat̃ dictio diſiũctiua. ſicut hic. Oẽ aial ẽ rõnale vl' irrõnale: ſꝫ nõ oẽ aial ẽ rõnale. ḡ oẽ aial ẽ irrõnale: nõ valet. Nã p̄ma ẽ r3 ex eo ꝙ p̄dicatũ pt ↄiũctim attribui ſubiecto, ⁊ ſic ẽ cõpoſita ⁊ v̄a, ⁊ ẽ ſenſus ꝙ de q̃libꝫ aiali veꝝ ẽ dicẽ ꝙ eſt rõnale vl' irrõnale. Uel pt diuiſim attribui ſubiecto p̄dicatũ: ⁊ ſic ẽ diuiſa ⁊ falſa. Eſt. n. ſenſus ꝙ altera iſtaꝝ ꝓpõnũ eſt v̄a: oẽ aial ẽ rõnale. vl' oẽ aial eſt irrõnale. cũ tñ vtraqꝫ ſit falſa. ⁊ ideo ẽ fallã diuiſiõis. Põt ẽt formari ſic palogiſmꝰ. Qd nõ eſt rõnale vl' irrõnale neqꝫ ẽ rõnale neqꝫ irrõnale, ſꝫ nõ oẽ aial eſt rõnale vel irrõnale ḡ aliqd aial neqꝫ ẽ rõnale neqꝫ irrõnale. Nõ ſeq̃t̃. q2 minor ẽ duplex: ⁊ in ſenſu diuiſo ẽ v̄a: ⁊ in cõpoſito eſt falſa. vñ ẽ fallã ↄpõnis. ¶ Et ſciẽdũ ꝙ qñ p̄dicatũ cõparat̃ ad ſubm ↄiũctim. tũc ↄiũctio ↄiũgit terminos. ⁊ ſic accipit̃ in vi vniꝰ ꝓpõnis. q2 duo termini ↄiũctim accepti ſumunt̃ vt vnũ p̄dicatũ: ⁊ cũ ſil attribuunt̃ ſubiecto ſubꝫ ẽt, erit vnũ. Ex vno aũt ſubiecto ⁊ vno p̄dicato fit oro vna. Qñ v̄o duo termini in p̄dicato poſiti copulato vel diſiũcto, diuiſiꝫ ſubiecto attribuunt̃: ſic accipiunt̃ vt duo predicata, ⁊ ꝑ ↄñs vt duo ſubiecta eis corrñdẽtia: ⁊ ſic intelligunt̃ vt due orones ꝑ ↄiũctionẽ copulatiuam vel diſiunctiuam. Caplm. XIIII.

Qñ fall. ↄpo.
Qñ fal. diui.

Exm d̄ fal. compo.

Exm de fall. diui.

Aliud exm d̄ fall. diui.

Qñ fall. ↄpo.
Qn ↄiũctio dr̄ ↄiungere terminos

Ertius modus eſt qñ vna dictio põt ↄiungi diuerſis dictionibꝰ in orõne poſitis. Erit aũt ſꝫ h̄ tũc cõpoſita: qñ ↄiũgit̃ cũ dictione cui magis appet vel apta eſt ↄiungi, diuiſa v̄o qñ ab ea diuidit̃: ſicut in hoc palogiſmo. Qd põt vnũ ſolũ ferre: plura põt ferre. ſꝫ qd ſolũ vnum pt ferre, non p̄t niſi vnũ ferre. ḡ q non p̄t niſi ſolũ vnum ferre plura põt ferre. Nõ ſeqtur. Nã p̄ma eſt duplex ex eo ꝙ ſolũ p̄t ↄiũgi cũ hac dictiõe pt, cũ q̃ magis vr̃ coniũgi: ⁊ ſic eſt cõpoſita ⁊ falſa. eſt. n. ſenſus ꝙ iſte q nõ p̄t portare niſi vnũ pondus p̄t portare plura. Uel p̄t diuidi ab h̄ v̄bo p̄t ⁊ ↄiũgi cũ hac dictione vnũ. ⁊ ſic ẽ diuiſa ⁊ v̄a. Eſt. n. ſenſus. q nõ p̄t portare vnũ ſolũ põdus. p̄t portare q̃ñqꝫ pl'a. vñ ẽ fallã ↄpõnis. ¶ Item, Quicũqꝫ viuit ſꝑ erit. iſte aſinꝰ viuit. ḡ iſte aſinꝰ ſꝑ erit. Nõ ſeq̃t̃. Nã p̄ª eſt r3 ex eo ꝙ h̄ aduerbiũ ſꝑ p̄t ↄſtrui cũ h̄ v̄bo erit cũ q̃ vr̃ cõponi magis. ⁊ ſic ẽ ↄpoſita ⁊ fĩa. Uel diuidi ab eo ⁊ ↄponi cũ h̄ v̄bo viuit: ⁊ ſic eſt diuiſa ⁊ v̄a. vñ eſt fallã cõpoſitionis. ¶ Exñtio v̄o ẽ fallã diuiſionis in his palogiſmis. Quocũqꝫ vides hũc ꝑcuſſũ illo ꝑcuſſus ẽ. ſꝫ oculo vides hũc ꝑcuſſũ. ḡ hic ẽ ꝑcuſſus oculo. Non ſequit̃. Nã minor eſt r3 ex eo ꝙ iſte ablatiuꝰ oculo p̄t ↄponi cũ h̄ v̄bo vides: cũ q̃ magis vr̃: ⁊ ſic eſt ↄpoſita ⁊ v̄a. Uel põt diuidi ab eo ⁊ ↄponi cũ h̄ ꝑticipio ꝑcuſſũ: ⁊ ſic eſt diuiſa ⁊ falſa. vñ eſt fallã diuiſionis. ¶ Itẽ. Quicũqꝫ eſt hodie natus hodie p̄mo eſſe incepit: ſꝫ tu es hodie natꝰ: ꝙ ↄ̃ſtat. n. ꝙ hodie es ⁊ es natus. ergo hodie p̄mo cepiſti eſſe. Non ſequit̃: q2 p̄ma eſt duplex eo ꝙ hoc aduerbiũ hodie p̄t componi cũ hoc v̄bo es ⁊ ſic eſt cõpoſita ⁊ v̄a. Uel cũ hoc ꝑticipio natus. ⁊ ſic eſt diuiſa ⁊ falſa. Et notandũ ꝙ obliq ⁊ aduerbia magis vident̃ determinare v̄bũ q̃ꝫ participiũ ⁊ magis verbũ p̄ncipale: q̃ꝫ ſcḋariũ:

3ᵘ modus

qñ fall. ↄpõ.

Qñ fal. diui.

Obliq ⁊ aduerbia q̃ determi.

qd implicat in subo. Cum.n.dicit. Quicqz currit mo/uetur: mouetur est verbum principale. & currit scdarium in subiecto implicatum. Caplm. XV.

Falla accētus

Sequit de fallacia accentus. Accentus put h sumit est modus pnūtiandi aliquā di/ctionē. Fallacia aūt accētus est deceptio p/ueniens ex eo q aliq dictio diuersimode p/nūtiata diuersa significat. Sic.n.i fallacia fz cpōnē & diuisionē est eadē orō mālr: & formalr diuer sificata fz cpōnē & diuisionē. ita in hac fall'a est eadē di ctio mālr. formalr diuersificata fm modū pnūtiandi: & io sic est ibi potētialis mltiplicitas orōnis. ita ē h potēt multiplicitas dictiōis.

Cā apparen.

Causa apparētie in hac fallacia est mālis vnitas dictiōis.

Cā nō exn̄tie.

Causa vo nō exn̄tie est diuersi tas significatiōis. i. dictiōis diuersimode pnūtiate vl' p/late.

4. modi

Sūt aūt q̄tuor modi huius fallacie fm q q̄tuor modis ptingit diuersificari modus pnūtiādi dictionē.

Accēt. 3. acutus

Primo mō nāqz variat p diuersos tonos siue accentus. q sunt tres. s. acut?: grauis: & circūflexus. Acutus accē/tus siue tonus est q acuit siue eleuat syllabā: sicut cū dī martin?: in quo media syllaba eleuat.

Grauis.

Grauis vo accē/tus est q deprimit syllabā vl' deponit: vt pz in media syl laba huius nois dn̄s: vel vltima hui? nois lucas.

Circūflexus

Circū flexus aūt accētus est q acuit syllabā & deprimit.

Prim? mo.

Pri/m? ergo modus hui? fall'e pueniz ex eo q aliq dictio pt pnūtiari acuto: graui: vel circūflexo accētu: vt pz in h paralogismo. Quoscūqz iustum est pēdere: iustū est pa/ti penā: sz bonos viros iustū est pēdere. g bonos viros iustū est pati penā. Nā in pma sumebat pendere, put p/fert graui accētu: & sic idē est pendere qd pati penā. In scda pferebat acuto accētu: & sic pendere idē est qd da/re penā. Scdo mō variat modus pnūtiandi dictionē fz diuersa tpa que sunt duo. s. pductū vt in syllaba lōga: & correptū vt in syllaba breui.

2°.

Scds g modus puenit ex eo q aliq syllaba alicui? dictiōis pōt corripi vl' pdu/ci: vt pz in h paralogismo. Ois pple est arbor: sz aliqua gens est pple. g aliq gens est arbor. Nō seqtur: q2 hec di ctio pple aliō significat fm q ei? pma syllaba pducit: sic.n. signat quādā arborē: & aliō fz q corripit: sic.n.si/gnificat gētē. Tertio mō variat modus pnūtiandi di ctionē fm diuersitatē spūs. q qdē diuersificat fm aspe/rū & lene. Asp qdē spūs designat p hāc figuraz. h. lenis vo spūs est qn sine aspiratione syllaba pfert.

3°.

Terti? g modus huius fall'e puenit ex eo q aliq dictio pōt leni ter vel aspere pnūtiari: vt pz in h palogismo. Quicqd hamat hamo capit: sz vinū amat. g vinū hamo capit. Non seqtur. q2 pō h vbum hamat pfert aspe. 2° leniter. Silr h. Ois ara est in tēplo: stabulū porcoꝝ est hara. g stabulū porcoꝝ est in tēplo. Nō sequit. q2 pō hoc nomen ara pfertur leniter. postea aspirat.

4°.

Quartus modus puenit ex eo q aliqd pōt pferri: vt vna dictio vel vt plu res: vt dictu es q es: sz qes est reges. ergo tu es reges. Non seqt: q2 h qd primo dico q es sumit vt oratio vna. postea vt vna dictio. Silr h. Quicqd deus fecit inuite: fecit inuit?. racemos fecit deus in vite. g. racemos fecit inuitus. Non sequit. q2 pmo hec dictio inuite sumit vt vna dictio: postea vt plures.

Accēt? a q̄ hec fall.

Pz igitur ex pdictis q accēt? fm q ab eo denoiat hec fall'a cōius est q̄z accēt? q diuidit p grauē & acutū & circūflexū. cōprehēdit.n. h se & hūc accētū: & alia tria: vt dcm̄ est prius. s. aspeꝝ lene correptum pductū vt vnū & vt plura. Caplm. XVI.

Figura dictionis

Sequit de fallacia figure dictionis. Figura dictionis put h sumit nihil est aliud q̄z simi litudo vni? dictionis ad alteram sicut dī ali qd ad figurā alteri? scdm̄ qd ei assimilatur.

Fall. figu. dic.

Unā fall'a figure dictionis est deceptio pue niens ex eo q aliq dictio sibi alteri dictioni videt con/dem modū significandi [illegible] habeat: vt hec di/ctio hō. videt significare h aliqd pp silitudinem quā hz cū noibus significantib? subam primam. Et sic pz q in hac fall'a non est multiplex veꝝ: sz phātasticum. q2 vna dictio nō plura significat fm rei veritatē: sed hz vnū mo dum significandi: & videt hēre alium.

In hac non est mltiplex verum

Cā apparen.

Causa apparentie. in hac fallacia est silitudo vni? dictionis cū alia dictiōe.

Cā nō exn̄tie.

causa vo nō existentie est diuersus modus significandi.

Prim? mo.

Sunt aūt tres modi hui? fallacie. Prim? modus puenit ex eo q dictio q significat masculinuz sumit ad significādū femininū aut neutꝝ aut ecōuerso: vt pz in h palogismo. Quecūqz colorat albedine ē alba. sz catelli/na colorat albedine. g catelina ē alba. Nō sequit. q2 cū catelina sit pprlū nomē viri nō significat femininū. sz si/gnificare videat pp silitudinē dictiōis quā hz cū noibus femininis. vn̄ nō dz sumi sub feminino distributio. Uel sic. Ois subā colorata albedine ē alba: sz vir est subā co lorata albedine. g vir est alba. Non sequit: q2 mutat h femininuz in masculinū.

2°.

Scds modus puenit ex eo q aliq dictio q significat p modū vni? pdicamēti videt significare p modū alteri?. sic hic. Quicqd heri vidisti: hodie video. albū heri vidisti. g albuz hodie video. Nō sequit. q2 hic mutat qd in q̄le. Uel sic. Quotcunqz emi sti comedisti: crudū emisti. g crudūz comedisti. Nō seqt q2 hic mutat q̄tum in quale. Uel sic. Quātūcūqz digi/tos olim habuisti hodie hēs. sz paruos digitos olim ha buisti. g puos digitos hodie habeo. Nō seqt: q2 mutat q̄tum q̄titatis discrete: in q̄tum q̄titatis ptinue.

Mutat? pdi camentoꝝ quo fa. hanc fall.

Et notandum q non facit fall'am figure dictionis mutatio pdicamento p q̄tuz ad rē significatā: sed q̄tū ad modū significādi. Albedo.n. significat q̄litatē: sz significat eaz p modū substātie: q2 nō significat eā vt inherētez. Albū aūt significat eā p modum q̄litatis: q2 significat eā vt in herētem. Unā hic non est fall'a figure dictionis. Quicqd heri vidisti hodie video. albedinē heri vidisti: g albedi/nē hodie video. Erit aūt fallacia figure dictionis si pce dat sic. albū vidisti: g albuz video.

3°.

Terti? modus p/uenit ex eo q aliq dictio q significat q̄le qd videt signifi care hoc aliqd: & ptingit qn̄ q̄le qd transmutat in h ali/qd. Et dī significare q̄le qd qn̄ significat nām eodem ge/neris vel spēi. fm q ptinet ad tertiuz modū. Hoc aliqd vo significat subam pticularē.

Significare quale quid

Si.n. sumat q̄le qd signi ficare fm q ptinet ad gen? q̄litatis: sic mutat q̄le qd in h aliqd: & ptinet ad tertiū moduz. Et formatur sic palogi/smus. Sortes est alter ab homine: ipse est hō. g ipse ē al ter a se. Nō sequitur: q2 pcedit ab hoie ad sortem: & sic mutat q̄le qd in hoc aliqd. Et ad hūc modum reducit omnis deceptio pueniēs ex variata suppositione termi noꝝ: vt hō est spēs: sortes est hō. ergo sortes est species. Hic procedit a simplici suppositione ad discretaz. & mu tatur quale qd in hoc aliquid. Caplm. XVII.

Fall. extra dic. in quo diff. a fall. in dict.

Sequitur de fallacijs extra dictionez que in hoc differūt a fallacijs in dictione vt supra dictum est. quia in fallacijs in dictione prin/cipium motiuū siue causa apparentie est ex parte vocis. in fallacijs autem extra dictio nem ex parte rei. Sicut enim in fallacijs in dictione de/ceptio puenit ex eo q alique res que cōueniunt fm vo/cem accipiunt vt eedem fm rem: ita in fallacijs extra di ctionem deceptio puenit ex eo q alique res aliquo mō pueniētes vel differentes accipiunt vt eedē simplr vel diuerse.

Fall. extra dic. 7

Sunt aūt fallacie extra dictionē septē: quaꝝ pma est fm accidens. scda fz qd & simplr. tertia fz igno rantiam elenchi. quarta fm petitionem principij. quin/ta fm consequens. sexta fm non causam vt causam. se/ptima fm plures interrogationes vt vnam.

Sufficien? hꝝ fall.

Accipi/untur autem he fallacie fm quasdam vniuersales reꝝ

ɔditiones. Nā3 enim aliud est p se, ꝛ aliud p accñs, ꝛ ſm hoc accipit fallacia accñtis. Jtē ſm pfectum ꝛ imp fectum. fall'a ſm qd ꝛ ſimplr. ſm aūt oppositum ꝛ non oppositum fallacia ſm ignorantiā elenchi. ſm vō idem ꝛ diuersum est fallacia petitiōis pncipij. ſm prius ꝛ posterius fallacia ɔsequētis. ſm autē causatum ꝛ cām est fallacia ſm non causam vt cām. ſm autē vnum ꝛ multa fallacia ſm plures interrogationes vt vnam. Dōm est ergo primus de fallacia accñtis. Cap. XVIII.

Accñs quō hic sumatur — Sciēdum est aūt q accñs hic accipit ſm q inesse diuidit p inesse p se ꝛ p inesse p accñs. Per se aūt dī aliqd inesse alicui qd inest ei ſm rōnem ppie diffōnis. qd aūt pter hec inest alicui dī inesse p accidens. Vñ ad hoc qd ē

Jd inē p se ꝛ p acci. tripl'r — inesse p se aut p accidēs: tripl'r aliqd pōt se hre. Quedā

Primº mo. — enim sunt que oīno sunt idē ſm sube rōnem: vt vestis ꝛ indumentū. ꝛ in istis est solūmodo p se ꝛ nullo mō p accidēs.

2º. Quedā vō sunt quo⁊ vnū est oīno extraneū a rōne alteriº. sic se hʒ albū ꝛ hō. ꝛ in istis est solūmō p accñs: ꝛ nullo mō p se.

3º. Quedā vō sunt quo⁊ vnum quodāmō ptinet ad rōnē alteriº. ſʒ nō sint eadē ſm diffōnē. ꝛ sic se hʒ supiꝰ ꝛ inferiꝰ. Nam superiº ponit in diffōne inferioris: ſʒ non tñ oīno est eadē diffō superioris ꝛ inferioris: vt aīalis ꝛ hōis. cum diffō inferioris addat supra diffōnem superioris. Et sil'r est de pprio ꝛ de spē. nā spēs ponit in diffōne pprij. nō tñ spēs ꝛ pprium oīno sunt idē in diffinitiōe. Et in his quodāmō est p se ꝛ quodāmō p accñs.

Jn 3º mō. q̄ sunt per se ꝛ per acci. — Inq̄tum partim ſm diffōnē ɔueniūt ꝛ partim differūt.

Jn primo mō quo — Jn his aūt que p̄ modo se hñt necesse ē vt qcqd est verū de vno sit verū de alio: eo q talia sunt penitꝰ eadē ſm rōnē ꝛ dñt ſm nomē solū. vñ in his nō ɔtingit esse fallām accñtis. Sʒ in oībus alijs nō est necīuʒ q qcqd est ver̄ de vno sit ver̄ de alio. Et iō si ex hoc q aliqd est ver̄ d vno ɔcludat eē ver̄ de altero: est fallacia accñtis. Cōtingit aūt aliqñ vt qd est ver̄ de vno sit ver̄ d alio. qñ. ſ. aliqd attribuit vni ſm q ē idē alij. tūc enim ei ꝛ alteri inerit.

Qñ sit fal. acciden. — Si vō attribuit vni ſm q est ab altero diuersum: nō inerit alteri. sic si albū attribuat aīali inq̄tuʒ est idē hoī. tūc oʒ q ɔueniat hoī. Si aūt vt est diuersuʒ ab hoie: nō ɔuenit hoī. Et si ɔcludat inesse hoī: est ibi fallacia accñtis. Sicut si dicat aīal est q̄drupes. hō ē aīal. ergo hō ē q̄drupes. Nō seqt. qꝛ q̄drupes non pdicat de aīali ſm q aīal est idē hoī: ſʒ ſʒ q ē ab hoie diuersuʒ. Vñ pʒ q in p̄dicto argumēto mediū diuersimode accipit. Nā p accipiebat ſʒ q est diuersuʒ ab hoie. scđo ſm q est idē hoī.

Jn fall. acci. semper ē rč. — Et iō qñ est fall'a accñtis sp est diuersa acceptio medij. Dī aūt diuersa acceptio medij qñ mediū ſm q cōuenit cū vna extremitatū est diuersum ab alia. Caplm. XIX.

Fall. accidē. — Fallacia vō accñtis est deceptio pueniēs ex eo q aliqd assignat sil'r inesse rei subiecte ꝛ accñti eiꝰ. vel sil'r inesse vtriq3 eo⁊ que sunt aliqual'r p accñs vnū. Ex quo pʒ q in fallacia accidentis semp inueniunt tres termini sicut in syllogismo. quo⁊ duo per accidens ɔiungunt. q quidē se hñt sicut mediū ꝛ minor extremitas. Tertium vō qd assignat sil'r vtriq3 eo⁊ inesse est maior extremitas.

Cā apparen. — Cā apparentie in hac fallacia est vnitas quedā ꝛ idētitas eorum que per accidens aliquo mō coniunguntur.

Cā nō exist. — Cā vō non existentie est diuersitas eorūdem. Nam sicut dicit Phs in p̄ elencho⁊. fallacia accidentis fit ex eo q aliqs non pōt distinguere idē ꝛ diuersum: vnū ꝛ multa.

Primº mo. — ¶ Sunt aūt tres modi huiº fallacie. Primº modus puenit ex eo qd pcedit ab accidente ad subm: vel econuerso. Sicut hic. Cognosco Corīscum: coriscus est veniēs; ergo cognosco veniētem. Non seqt: qꝛ corīscº ꝛ veniēs sunt vnum per accidens: ꝛ non p se. Unde nō sequit q qcqd est ver̄ de vno sit ver̄ de alio. Hic. n. fallit quando aliqd est ver̄ de vnō ſm q est diuersuʒ ab altero. Sicut hic. Coriscus enim non subiacet cognitioni ſʒ q est idē venienti. vnde pʒ q est diuersificatio medij. ꝛ sic est fallacia accidentis. Sil'r hic. Jste canis est pater: ꝛ est tuº. ergo est pater tuus. Canis enim ꝛ pater sunt vnū p accidēs. vñ nō seqtur q qcqd est ver̄ de vno sit ver̄ de alio. ſm enim q canis est pater: nō ɔuenit ei esse tuū.

2º. ¶ Secundus modus puenit quādo id qd ɔuenit superiori ɔcludit de inferiori: vel econuerso: sicut hic. Homo est aīal: animal est genus. ergo hō est genº. Nō sequit. Superius enim ꝛ inferius aliquo modo sunt vnū per accidēs. ſʒ alio modo sint vnum p se: vt ex dictis pʒ. Unde qd verificat de vno eo⁊ ſm qd est idem alteri: necesse est ꝛ de altero verificari. Et ſm hoc sumuntur argumenta dialectica a gñe ꝛ a specie: siue ab inferiori ꝛ superiori. Qd aūt verificatur de vno eo⁊ ſm q differt ab altero. nō oportet de altero verificari. tunc eniʒ est variatio medij ꝛ fallacia accidentis. sicut est in pposito. Nam esse genº non predicatur de animali ſm q est idem homini: sed ſm q ab eo differt. sicut supius ab inferiori. Sil'r est hic. Triangulus est figura, sed pprietas trianguli est hēre tres angulos. ergo est pprietas figure. Non seqtur: qꝛ triangulus ꝛ figura non sunt oībº modis idē. vñ nō seqt: qd de vno verificat ꝛ de altero verificari. Sil'r est etiam hic Sortes est alius ab homine: ipse est homo. ergo est aliº a se.

3º. ¶ Tertiº modus puenit quādo pcedit a specie ad pprium, vel econuerso sicut hic. Homo est risibilis: risibile est pprīū. ergo homo est proprium. Uel sic. homo ē spēs: ſʒ homo est risibilis. ergo risibile est spēs. Non sequit: qꝛ risibile ꝛ homo nō sunt oīno idē ſm diffōnem. ideo se hʒ vnū ad alte⁊ aliquo mō p accidens: vt est extraneum. ꝛ propter hoc non est necesse q quicquid verificat de vno verificetur de alio. Caplm. XX.

Jn aliq paralogismo esse duas fall. — Et est sciēduʒ q nō est incōueniēs si aliqbº pdicto⁊ palogismo⁊ sint assignate due fallacie. ſ. figure dictionis ꝛ accñtis. qꝛ ſʒ q puenit deceptio ex silitudine dictiōis: est fallacia figure dictionis. ſʒ aūt q puenit ex cōueniētia rei: est fallacia accidētis. hō. n. ꝛ sortes ꝛ q̄tū ad rē ɔueniūt: ꝛ q̄tū ad nomē silitudinē hñt.

Ex hypotheticis paralogismū fieri — ¶ Sciēdum est ēt q sicut fit palogismº accidētis ex ppōnibº categoricis: ita fit ex ppōnibº hypotheticis: ex eo q medium diuersimode accipit put. ſ. cōparatū est ad vnā extremitatē est diuersum ab alia sicut hic. Si nullum tps est: dies nō est. p locū a toto in q̄titate: ꝛ si dies non est. ergo nox est: p locū ab oppositis: sed si nox est: aliqd tps est. ergo si nullū tps est: aliqd tps est. Pʒ. n. q istud medium qd est diē non esse est diuersum ab eo qd est noctē esse. Ex hoc. n. quod est diem non esse: sequitur noctem esse supposito tpe: sicut ex hoc qd est videtem nō esse sequit cecū esse: supposito aīali qd est natū videre. Caplʒ. XXI.

Simpl'r — Sequit de fall'a ſm qd ꝛ simpl'r. Simpl'r dī q nullo addito dī: vt sortes est albº, vel sortes currit.

Scđm quid — Scđm qd autē dī qd aliquo addito dī: vt iste currit bñ: vl' sortes est albº dētem. Hoc aūt qd addit dupl'r se hʒ ad id cui addit.

Qd additur aliqñ non diminuit. — Nā quādoq3 nō diminuit de rōne eiº cui addit. ꝛ tūc p̄t pcedi ab eo qd est ſʒ qd: ad id qd ē simpl'r. Ut cū dī. Jste currit velociter. ergo currit. Uelocitas. n. nihil diminuit de rōne cursus. ꝛ est in p̄dicto argumēto locus a pte in mō.

Aliqñ dimi. — Aliq̄n vō additū diminuit aliqd de rōne eiº cui addit: vt cū dī. Ethiops est albº dētem. Nam hec determinatio dētem diminuit aliqd de rōne eius qd dī albū. Nō. n. pōt dici albº nisi q vel totº albº est: vel ſʒ plures ꝛ pncipaliores partes. Et iō si ɔcludat est albus dēte. ergo est albº. est locº sophisticº siue fallacia ſm qd ꝛ simpl'r.

Fall. ſm qd ꝛc. — Fall'a ergo ſʒ qd ꝛ simpl'r est dceptio pueniēs

Cā apparen. ex eo q̄ dcm̄ fm̄ qd sumit̄ ac eēt simplr dcm̄. Cause ap/
Cā nō existē. parentie in hac fallacia est ꝯuenientia ei⁹ qd est fm̄ qd.
ad id qd dictum est simpliciter. Causa vero non existen/
tie est diuersitas eorundem. Capitm̄. XXII.

Quinqꝫ mo. huius fall. Primus — Sunt aūt qnqꝫ modi hui⁹ fallacie. Primus
modus ē qn̄ determinatio addita hꝫ oppo
sitionē ad id cui addit̄: vt in hoc argumēto
Cesar est hō mortu⁹. ḡ est hō. Nō sequit̄. qꝛ
esse mortuū hꝫ oppōnē ad hoiē eo q̄ viuū
est de rōne hoīs cū hō sit aial: ꝛ aial sit subā aiata sensibi
lis: ꝛ sic pꝫ q̄ hec determinatio mortu⁹ tollit hoīs rōnē.
Silr hic. Iste est bonus latro. ḡ est bonus. Naꝫ bonū p
se simplr sumptū oppōnem hꝫ ad latronē. Silr est hic.
Mendax verū dicit dicēdo se dicere falsum. ḡ dicit verū.
Nō sequit̄: qꝛ dicere verū opponit̄ ei qd est dicere falsū
2°. ꝛ ecōuerso. ¶ Scdꝫ modus ꝓuenit ex eo q̄ determina/
tio addita ptinet ad aie actū. nā aliq̄ actus aie pnt̄ esse ꝛ
circa existia ꝛ circa non existia. Sicut hic. Chimera est
aial opinabile. ḡ chimera est aial. Nō sequit̄. Nā opina
bile additū aiali diminuit de eius rōne. Silr est h̄ Cesar
est in memoria hoīuꝫ. ḡ cesar est. Et iteꝝ. Tu habes feli
3°. citatē in voluntate mea. ḡ habes felicitatē. ¶ Terti⁹ mo
dus ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄ determinatio addita significat
esse in potētia: sicut hic. Ouū potētialiter est aial. ḡ est
aial. Nō sequit̄. Nā esse in potētia diminuit de rōne ei⁹
4°. qd est esse simplr. ¶ Quartus modus est qn̄ determina
tio addita significat ptem. sicut hic Ethiops est alb⁹ dē
Quā nō ē fall. mo. 4. mo. tem. ḡ est alb⁹: Nō sequit̄: qꝛ eē in pte diminuit de rōne
eius qd est esse simplr. ¶ Sciendū tn̄ est q̄ si a pte ꝯsue
uit vel natū sit denoīari totū non accidet fallacia in hoc
pcessu. vt si dicat̄. Iste est crisp⁹ fm̄ capillos. ḡ est crisp⁹
bn̄ sequit̄. Nā hō nō denoīatur crispus nisi fm̄ capillos.
Et hic modus se extendit ad alias ptes. s. loci vel tpis ꝛ
alioꝝ totoꝝ. sicut hic. Ista dieta ē bona in locis egrota/
tiuis. ḡ ē bona. Nō sequit̄. qꝛ qd dr̄ in locis egrotatiuis
significat ptem in loco ꝛ nō totū. Silr hic. Bibere vinū
est malū egrotanti. ḡ est malum bibere vinū. Et eadem
5°. rō est in oībus silib⁹. ¶ Quintus modus est qn̄ deter/
minatio addita cogit terminuꝫ cui addit̄ stare matlr. sic
hic Sapiens vult admittere malū. ḡ vult malū. Nā ad/
mittere malū nō dicit malū simplr: sꝫ fm̄ qd. Simplr hic.
Fur vult sumē bonū. qꝛ pecuniā. ḡ vult bonū. ꝛ eadē rō
Hec fall. prouenit est in silib⁹ alijs. Sic ḡ pꝫ ex dictis q̄ hec fallacia ꝓuenit
fm̄ rōnē pfecti vel impfecti. Nā determinatio diminuit
ex eo q̄ significat aliqd impfecte. Capitm̄. XXIII.

Falla fm̄ ignorantiā elēchi — Sequit̄ de falla fm̄ ignorantiā elenchi. Est
aūt elenchus sylls ꝯdictiōis: ꝛ q̄nqꝫ est vn⁹
sylls: q̄nqꝫ duo. Vn⁹ qdē est qn̄ ꝯcludit ꝯdi
ctoriaꝫ alicui⁹ ꝓpōnis ꝓus date. sicut si dect̄
aliqd aial eē icorruptibile ꝛ ꝓcedat̄ sic. Oē
cōpositū ex ꝯrijs est corruptibile: oē aial est hmōi. ergo
est corruptibile. Hec. n. ꝯclo ꝯria est prioris ꝓpōnis da/
Qui duo syl. te. Duo. n. syllogismi ꝯstituūt vnū elenchum qn̄ ex duo/
bus syllis ꝯdictoria concludunt̄. Sicut si in syllo predi
cto ꝯponatur alius talis sylls. Nullum beatū est corru
ptibile: aliqd aial est beatum. s. rōnale. ergo aliqd aial
non est corruptibile. Qꝛ igit̄ de rōne elenchi est sylls si/
Oēs fal. reducūt ad igno. elenchi. mul ꝛ ꝯdictio: ꝛ qcqd est ꝯtra diffōnem sylli ꝛ ꝯdictionis
est ꝯtra diffōnem elenchi. ꝛ ideo cū in qualibet fallacia
defectus accidat p hoc q̄ aliqd omittit̄ de diffōne sylli
ꝛ ꝯtradictionis. ideo oīs fallacia reducitur ad ignoran
tiam elenchi sicut ad gn̄alem. Qꝛ vo in diffōne elenchi
Quō est fall. specialis ponit̄ ꝯdictio quasi dr̄ia que ꝯstituit specieꝫ. ideo spālr
omissio eoꝝ que ad ꝯdictionē reqrunt̄ ignorantiā elen/
chi ꝯstituūt fm̄ q̄ est fallacia spālis. Sꝫ qꝛ fallacia esse
Requirit̄ ad fall. non potest si apparentia desit: oportꝫ ad hoc q̄ sit fallacia
vt sit apparens ꝯtradictio. ꝛ cum hoc aliquid ad verita

tem ꝯtradictionis desit. Apparens autē ꝯtradictio esse
non pōt nisi sit vni⁹ ꝛ eiusdē. Vn̄ hoc obseruato ex defe
ctu alioꝝ que ad ꝯdictionem requirunt̄ hec ꝯtingit fal
lacia. Est. n. ꝯtradictio oppositio vnius ꝛ eiusdē non rei Cōtradictio
tm̄ nec nominis tm̄: sed rei ꝛ noīs. fm̄ idem ꝛ ad idē. ꝛ
respectu eiusdē. silr ꝛ in eodē tpe. Fallacia ergo fm̄ igno
rantiā elenchi est deceptio ꝓueniēs ex eo q̄ non obser/
uant̄ ea que sunt necessaria ad diffōnem elenchi ꝛ preci
pue ex pte ꝯdictionis. Unde ꝛ dr̄ ignorantia elenchi: qꝛ
deceptio non accidit nisi p hoc q̄ ignorat̄ diffō ꝯdictio/
nis. Cā vo apparentie in hac fallacia est silitudo diffini Cā apparen.
tionis deficientis ad ꝯdictionem pfectam. Cā vo nō exi Cā no existē.
stentie est diuersitas eorundem. Capitm̄. XXIIII.

Modi huius falle sunt q̄tuor. Prim⁹ peccat ꝯ Primus mo.
hanc particulā ad idē. vt hic. Duo sunt du/
plum ad vnū. non sunt aūt dupluꝫ ad tria.
ergo duo sunt duplū ꝛ non duplū. Non se/
quit̄ qꝛ omissio huius qd est esse ad idē fa/
cit q̄ nō est ꝯdictio. ¶ Scdꝫ modus peccat ꝯ hanc par 2°.
ticulam fm̄ idē. sicut hic. Hoc est duplū ad illud fm̄ lon
gitudinē. ꝛ nō est duplū ad idē fꝫ latitudinē. ergo est du
plum ꝛ nō duplū. Non seqtur. qꝛ omittit̄ hec particula
fm̄ idem qd reqrit̄ ad ꝯdictionem. ¶ Tertius peccat 3°.
ꝯ hanc pticulā silr: sicut hic Celuꝫ mouet̄ circulr ꝛ non
mouet̄ sursum ꝛ deorsum. ergo mouet̄ ꝛ nō mouet̄. Nō
seqtur qꝛ omissio hui⁹ particule silr tollit ꝯdictionem.
¶ Quartus modus est ꝯtra hanc particulā. ꝛ in eodeꝫ 4°.
tpe. sicut hic. Dom⁹ ista est clausa isto tpe ꝛ nō alio. ergo
est clausa ꝛ nō clausa. Nō seqtur: qꝛ diuersitas tpis im/
pedit ꝯdictionē. ¶ Et sciēduꝫ est q̄ hec fallacia cōis est
cum fallacia fm̄ qd ꝛ simplr in h̄ q̄ in vtraqꝫ ꝓcedit̄ ab Cōuenientia ꝛ
eo qd dr̄ cum determinatiōe ad id qd dr̄ simplr. Sꝫ hec dr̄ia hui⁹ cuꝫ
est dr̄ia: qꝛ in fallacia fꝫ qd ꝛ simplr determinatio dimi fall. fm̄ quid
nuit de rōne ei⁹ qd est simplr. qd nō de necessitate acci/ ꝛ simplr
dit in hac fallacia. sed he determinationes addite dimi/
nuunt de ratione ꝯdictionis. Bene enim sequit̄. hoc est
duplum ad illud fm̄ lōgitudinem. ergo est duplū ad il/
lud. Non tn̄ sequit̄ q̄ sit ꝯdictio si ad diuersa referat̄. pꝫ
etiam ex dictis q̄ hec fallacia ꝓuenit fm̄ generalem en/
tium contradictionem. nam contradictio est omnis op
positionis principium. Capitm̄. XXV.

Sequit̄ de falla petitiōis pncipij. Principiū De falla. pe. pnci.
aūt hic dr̄ pncipale ꝓpositū. Tūc igit̄ aliqs Petitio
petit pn̄m cū petit sibi ꝯcedi pncipale ꝓpo petere pn̄m
situm: qd dꝫ ꝓbare. Qd qdē si sub eodē noīe quādo ē fal.
petat nulla sit falla. sꝫ petēs videbit̄ deridē
dus: sicut si velit ꝓbare q̄ hō currit. ꝛ petit eādē sibi ꝯce
di. Si vo petat q̄ vult ꝓbare sub alio noīe vel vocabulo Quā non
poterit esse falla. ꝛ tunc ꝓprie petit illō qd est in pn̄. i. il
lud qd in se ꝯtinet pncipale ꝓpositū. Fallacia ergo peti/ Fal. pe. pn.
tiōis pncipij ē deceptio ꝓueniēs ex eo q̄ idē assumit̄ ad
ꝓbationē suijpsius sub alio vocabulo. Cā ergo apparē
tie in hac falla est diuersitas ꝯclusionis a pmissis. cā vo Cā apparen.
nō existie est idētitas eorūdē. ¶ Sūt aūt qnqꝫ modi hu Cā nō existē.
ius fallacie. ¶ Primus modus est qn̄ diffinitū petit̄ ad 5 mo. huius fall.
ꝓbationē diffōnis vl' ecōuerso. vt si debeat ꝓbari q̄ ho/
mo currit. ꝛ arguat̄ sic. Aial rōnale ꝛ mortale currit. ḡ
hō currit. hic nulla ē ꝓbatio: qꝛ silr dubitat̄ de pmissa ꝛ
de ꝯclone. ¶ Scdꝫ modus est qn̄ vle petit̄ ad ꝓbatiōeꝫ 2°.
pticularis. vt si debeat ꝓbari q̄ oium ꝯrioꝝ est eadē di/
sciplina. ꝛ assumat̄ iste. Oium oppositoꝝ est eadē disci/
plina. ergo ꝛ oiuꝫ ꝯrioꝝ. Hic. n. pmissa nō est magis no
ta q̄ ꝯclo. ¶ Tertius est qn̄ petunt̄ pticularia ad ꝓba/ 3°.
tionē vlis. vt si debeat ꝓbari q̄ oiuꝫ oppositoꝝ est eadē
disciplina. ꝛ assumant̄ iste. Oiuꝫ ꝯrioꝝ oiuꝫ ꝓuatiue op
positoꝝ est eadē disciplina: ꝛ sic de alijs. ergo ꝛ oiuꝫ op
positoꝝ. Hic ēt ꝯclo in pmissis petit̄. ¶ Quartus ē qn̄ 4°.

diuisim petit qd oz pbari ꝯiunctim. vt si debeat pbari ꝙ medicina est scia sani ꝛ egri. ꝛ sumat ista. Medicina est scia sani ꝛ medicina est scia egri. ergo est scia sani ꝛ egri. hic etiam petit qd oz pbari sub alijs vbis. Quintus est qn petit vnu correlatiuoꝝ ad pbationem alterius. vt si debeat pbari ꝙ sortes sit pater platonis: ꝛ sumat sic: Plato est filius sortis, ergo sor. est pater platonis. hic petit qd oz pbari sub alijs vbis. Et est sciendu ꝙ hec fallacia no peccat ꝯ vim illatiuá argumenti. bn. n. sequitur ꝯclo ꝯ datis pmissis cu seruet debita habitudo inferentis ad illatu: sz peccat ꝯtra pbationem argumenti. Nam pbatio oz esse p magis manifesta. qd hic no obseruat. Unde hic non accidit deceptio ex eo ꝙ ꝯclo infert ex premissis. cu illationes pdicte sint sz locos dialecticos: sz accidit deceptio ex eo ꝙ petit ide ꝯcedi ac si esset diuersum. Unde si in pmissis modis arguendi sumant pmisse ex eo ꝙ sunt magis note ꝛ no qn petite. no erit argumentum sophisticum: sed dialecticu. Patet etiam ex dictis ꝙ hec fallacia puenit sm ide ꝛ diuersum. put no discernit inter ea. Caplm. XXVI.

Quintus · *No peccat* · *Peccat* · *Deceptionis.* · *Und hec fall.*

Equitur de fallacia ꝯntis. Consequens aut hic dr qd ad antecedens sequit in ppositione conditionali. vt cu dr. Si sor. e ho. sor. est aial. sorte esse aial est ꝯns sor. ee hoiem est antecedens. Est ergo fallacia ꝯntis deceptio pueniens ex eo ꝙ ꝯns extimat oino esse idem antecedenti. Ex hoc enim ꝯtingit aliquez credere ꝙ sicut ꝯns sequit ad antecedens: ita econuerso antecedens ad ꝯns sequit. Unde pz ꝙ fallacia ꝯntis in duab9 ꝯsistit ꝯntijs. quaꝝ vna est vera altera falsa. Sicut si dicat. Si qs currit mouet. sz sor. mouet. ergo sor. currit. Hec. n. ꝯntia que pmo ponit est vera: sed ista ad qua pcedit est falsa. s. mouet. ergo currit. Ubi vo ponit tm vna ꝯntia non est fallacia ꝯntis. Unde si sic dicat. sor. est aial. ergo est ho: no est fallacia ꝯntis ex modo arguendi: sz magis fallacia accntis. Na sicut fallacia ꝯntis puenit ex eo qd ꝯns existimat oino esse ide antecedenti. ita fallacia accntis puenit ex eo qd pdicatu existimat oino esse ide subo. Unde ꝛ hec fallacia denoiat a consequendo. illa vo ab accidendo. qd est inherere. ꝛ inde est ꝙ qn pcedit arguendo solu ab aliq cathegorica p qua sequit aliqd inesse: est fallacia accntis. Qn vo ab aliqua ꝯditionali est fallacia ꝯntis. Et ideo Phs dicit ꝙ fallacia accntis est in vno. ꝛ fallacia ꝯntis est in plibus. s. ꝯsequentijs. Ex hoc etiam pz ꝙ ꝯns est aliquo modo ps accntis. Nam oe qd sequit aliquo modo accidit. non oe qd accidit sequit. Non. n. sequit. si est ho: est albus. lz hec sit vera ho est albus. Et io vbicunqz est fallacia ꝯntis potest aliter ordinatis terminis fieri fallacia accntis, sed non ꝯuertit. Causa vo apparentie huius fallacie est ꝯuenientia ꝯntis cum antecedente. Causa vero non existentie est diuersitas eorundem. Caplm. XXVII.

De fall. ꝯntis · *Consequens hic* · *Fall. ꝯntis* · *In qbus consistit* · *Fall. ꝯntis ꝛ acciden. vn* · *Consequens est ps acciden. Ubi fall. ꝯntis pot esse ꝛ acci. ꝛ no econtra.* · *Ca no existe.* · *Primus modus*

Unt aut duo modi hui9 fallacie. Prim9 puenit ex ꝯsecutioe magis cois ad min9 coe: siue magis coe sit gen9: siue accns. vt pz i his palogismis. Si aliqd est asin9 est aial: sz tu es aial. ergo tu es asin9. No seqt. No. n. ꝯntia e posita ꝯuertit Silr est hic. si aliqd est mel est rubeu: sz fel est rubeu. ergo fel est mel. Et itez silr est hic. Si aliqs e fur errat de nocte: sz tu erras d nocte. ergo tu es fur. In his oib9 putat ꝯntia ꝯuerti q no ꝯuertit. Unde est fall. ꝯntis. Si aut sumant ppones cathegorice in eisde terminis e fall. accntis: sic hic. Asin9 est aial: tu es aial. ergo tu es asinus. Et itep. Mel est rubeu. fel est rubeu: ergo fel est mel. Scds modus pcedit a ꝯntia vni9 oppositi ad simile ꝯntia in alio opposito. vt si dicat sic. Si aliqd est gnatu hz pnm: sz aia no e gnata: qz ex nihilo creata. ergo no hz principiu sed sp fuit. Non sequit. Est. n. in oppositis duplex ꝯntia. Una in ipsis: ꝛ altera in ꝯrio. In ipso qde est ꝯntia

Duplex ꝯntia ꝯz in opposito · *In ipso consequentia*

qn sic ad ans sequit ꝯns. ita ad oppm antis sequit oppositu ꝯntis. vt si est iustu: est bonu. ergo si e iniustu: est malu. Consequentia in ꝯrio est: qn sicut ad ans sequit ꝯns: ita ad oppm ꝯntis sequitur oppm antis. vt si est ho: est aial. ergo si non est aial no est ho. In oppositis aut sm affirmatione ꝛ negatione no est ꝯntia in ipso: sz in ꝯrio. ꝛ ideo qn pcedit in hmoi oppositis ac si eet ꝯntia in ipso e fall. ꝯntis. sicut in pdicto exeplo pz. In his aut terminis est fall. accntis cathegoricis ppoib9 sumptis. vt si dicat oe gnatu est corruptibile vl hz pnm. aia non est gnata. ergo no hz pnm. Est aut sciendu ꝙ sic prim9 modus peccat ꝯ ꝯntia pcedendo a positione ꝯntis. ita scds a destructione ꝯntis. Est aut ꝯrio mo pcedendum. s. a destructioe ꝯntis, ꝛ a positione antis. Pz etiam ꝙ hec fallacia puenit sm ronem prioris ꝛ posterioris. Caplm. XXVIII.

Consequentia in contrario · *In ꝯrio vn* · *Prim9 mo. in quo. pecc. In quo. s9.*

Equitur de fall. sm non cam vt cam. Ca aut hic dr ꝙ est in inferendo ca: sz ꝙ pmisse sunt ca ꝯnis. Est ergo fall. sm non cam vt cam: qn inter pmissas ex qb9 sequit ꝯ. ponit aliq ppositio q nihil ad ꝯne opat. ꝛ sic no e ca. ita ad h ꝙ fiat fall. oz ꝙ videat ee ca. qd fit p h ꝙ ꝯuenit cu alijs ppoib9 q st cae itereptiois. Ex h aut ꝙ ppo q no est ca sumit vt ca: non puenit aliq deceptio: nisi qn ex ꝯne redit ad pmissas: qd qde fit in sylls ad ipoe: in qb9 p hoc ꝙ ꝯclo est impossis ondit aliq pmissaꝝ posis fuisse. ꝛ io hec fall. non hz fieri nisi in hmoi syllo. In syllo enim ostensiuo in qb9 directe aliqd ꝯcludit: ad nullu inconueniens pot reduci vidds. si sumat aliq ppo que no est ca ꝯclonis: ac si esset ca. Est ergo ca apparetie in hac fallacia ꝯuenientia ppois que no est ca cu illis que st cae. Ca vo non existie est defectus habitudinis debite inter ppones inferente ꝛ illata. Formaf aut sm hac fallacia palogism9 hoc mo. Putas ne vita ꝛ aia sunt idem: quo dato pcedat sic. Aia ꝛ vita sut ide. mors ꝛ vita st ꝯria. gnatio ꝛ corruptio sunt ꝯria. sz mors est corruptio. ergo vita est gnatio. ergo viuere est gnari. Qd e ipoe. Na q viuit no gnatur. sz iaz gnatus est. Ergo pm fuit ipoe. s. ꝙ aia ꝛ vita sunt ide. que accipiebat in pmissis. No sequit. qz ista ppositio. aia ꝛ vita sunt ide. no fuit ca ꝯclonis impossibilis. Qd ex hoc pz. qz ea remota adhuc seqt ꝯclo. Unde p h ꝙ ꝯclo est impossis: no pot ondi ꝙ pdicta ppo sit impossibilis. Sz magis ꝙ ista sit impossis ex qua seqtur q est ista: mors ꝛ vita sunt ꝯria. Ex huius. n. falsitate seqt falsitas in ꝯclusione. Mors. n. ꝛ vita non sunt ꝯria sed opponunt vt puatio ꝛ habitus. Pz etiam ꝙ hec fall. peccat ꝯtra rationem cause ꝛ causati. Caplm. XXIX.

Fall. sz non cam vt cam. · *Ca apparen.* · *Ca no existe.*

Equit de fallacia sm plures interrogationes vt vnam. Est autem ide sm substantia enuntiatio, interrogatio. ppositio, ꝛ ꝯclo, sz dr enuntiatio sm ꝙ significat aliquid simplr esse vl non esse. Interrogatio sm ꝙ sub dubitatione pponitur. Propositio sm ꝙ sumit ad alterius pbationem. Conclusio vo sm ꝙ ex premissis probat. Et ideo sicut enuntiatio est vna vel plures. ita interrogatio: ppositio: ꝛ ꝯclusio. Est aut vna interrogatio in qua dr vnum de vno: vt homo est aial. vel ho est albus. Enuntiatio vo plures quando dicunt plura de vno: ex q-bus fit vnu p accidens: vt sortes est albus: ꝛ musicus: vel vnu de pluribus. vt Sortes ꝛ Plato sunt albi ꝛ musici. Sciendum est aute ꝙ qn plura predicant de vno ex quibus est vnum p se: est enuntiatio vna. vt cum dicitur. homo est aial ronale ꝛ mortale. Na ex partibus diffinitionis fit vnum p se qd est na spei. Si autem predicant plura ex qbus fit vnum per accidens. tunc est enuntiatio plures: vt cum dr Sortes est homo albus. ex hoie ꝛ albo fit vnum per accidens. Prouenit ergo ista fallacia ex hoc ꝙ ad interrogatione que est plures dat vna respo-

De fall. sm plu. interro. vt vnam. · *Enutiatio* · *Interrogat* · *Propositio* · *Conclusio* · *Enutiatio vna* · *Enu. plures* · *Qn enu. vna* · *Qn plu.* · *Hec fall. vn*

sio.ex eo q sub vno modo interrogandi pponitur:vt si dicaf. Putas ne Sor.⁊ Plato currit. Ex eo enim q se mel interrogatur de duobus:videf esse vna interroga/ Cā appa. tio cum tñ sint plures. Causa ergo apparētie in hac fal/ Cā exsten. lacia est vnitas ex parte modi interrogādi. Cā vō nō exi stentie est pluralitas interrogationis. Cap.XXX.

Prim⁹ mōus Modi vō huius fallacie sunt duo. Prim⁹ mo dus est qñ interrogatio est plures: ex eo q vnuz de pluribus in singulari predicaf vel econuerso.sicut hoc. Putas ne homo ⁊ asi/ nus sunt animal rōnale. Si dicaf nō. Pro/ cedatur sic. Homo ⁊ asinus non sunt animal rationale. ergo homo non est animal rationale. Deceptio hic pue nit, quia ad interrogationem premissam cum sint plu/ res:non est danda vna responsio:vt dicatur simpliciter sic vel non. Sed plures. Ut dicatur homo est animal ra tionale. asinus est animal irrationale:vel non est aial ra tionale. Silr est hic. Putas ne tu es homo ⁊ asinus? Si dicatur non.concludatur sic.ergo tu non es homo. Si dicatur sic.ergo tu es asinus. Etiterum hoc. Putas ne ethiops est homo albus? Si nō. Dicaf.ergo nō est hō. Si sic.ḡ est albus. ¶ Secundus modus est qñ interro/ Scd⁹ gatio est plures, ex eo q plura subijciunf vel predicanf in plurali numero.sicut hoc. Putas ne mel ⁊ fel sūt dul cia. Si non concludatur.ergo mel non est dulce. Si sic. Concludaf.ergo fel est dulce. In oibus enim his nō est danda responsio vna. Pz ergo q hec fallacia prouenit fm vnum ⁊ multa. Et hec de fallacijs dicta sufficiant.

¶ Finiunt preclarissima Cōmentaria Angelici:⁊ diui doctoris. s. Thomę Aqui natis almi ordinis predica. Aristo. fidissimi:clarissimiqz interpretis in libros poste riorꝝ analeticorꝝ eiusdem Arist. correctioni cū duplici textu antiquo. vz. ⁊ Jo. Ar/ giropoli byzantij q̄z diligētissime tradita:summoqz studio singulariter postillata: adiecto insuper copioso repertorio nouiter excogitato:quod omnia tuz phi:tum etiam sancti Thomę quęsita notabilia alphabetice demonstrat:per fratrem Thomam Uincentinum eiusdem ordinis vitę regularis. s. Theolo/ gię lectorez. Impressa autem in inclita Uenetiarum vrbe: Sum ma diligentia ⁊ arte:expensis nobilis viri. D. Lucę An/ tonij iūcta Florētini. Anno a Uirgineo partu Mil lesimo quingentesimo vigesimosexto. Suprema Maij Luce.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m.

Omnia quaterna. Tabula aūt p se patet.

¶ Clarissimi Artiũ ⁊ sacre Theologie doctoris fratris Dñici de Flãdria sacri ordis fratrũ pdicatoꝝ In cõmẽtaria Diui Thome de Aquino sup libros posterioꝝ analeticoꝝ Aristotelis Ad fratrẽ Ambrosiũ de Alemania eiusdẽ ordinis Qõnes putiles feliciť Incipiũt. Prohemiũ.

Onsideraui/mus sepenũero fr Ambrosi charissime pp igrãtiã sciẽtie libri posterioꝝ q̃ diuz aliaꝝ ianua ẽ ⁊ ancilla, nonnullos i schola Doc.S.plurimũ impediri. Eoꝝ igiť vtilitati vtroqꝫ desiderio puidere cupiẽs ad laudẽ ⁊ gloriaz saluatoris dñi nři Jesu xpi eiusdẽqꝫ pfundissimi discipli.s.Doctoꝛ sci diui Thome de agno vt pariter cũ eis deuotos alios viãs facilius ad altissimã sciaꝝ sapiẽtiã in posteꝝ extẽdere valeãt: tẽtabim⁹ cũ ↄsiderãtia diuini auxilijꝫ eo ordie q̃ psat⁹.D.S.in suis cõmẽtarijs pcedere dignat⁹ ẽ: omissis varijs alioꝝ opinionib⁹, ea q̃ ad libros posterioꝝ ptinẽt: breuiter enucleaŕ. Et vt intẽtio nřa sub aliqb⁹ certi limitib⁹ cõpzehẽdaŕ in pñsenti ope due erũt ptes pncipales. ¶ In pᵃ pte erit declaratio eoꝝ q̃ i scripto sũt.D.S. ¶ In scđa pte adducenť pblemata q̃ sũt iter.D.S.⁊ alios doctores circa hos libros posterioꝝ. ¶ In pᵃ pte duplex occurrit ↄsideratio. ¶ Prima erit de his q̃ tanq̃ pambula reqrunť ad hãc sciam in cõi. ¶ Scđa erit de ↄsideratis in hac scia in spãli: q̃ icipiet ibi in Doctore Scđ. Alijs aũt partib⁹ logice pt̃ermissis. ¶ Circa pᵐ tria sũt ↄsiderãda. ¶ pᵒ nãqꝫ ↄsiderãdũ ẽ de necẽtate scie sermocinalꝭ siue rõnalis: que logica di. Et hec in pria parte pme lectõis.D.S.2ᵒ de diuisiõe eiusdẽ.ibi.Oz ĝ logice ptes accipe ⁊c̃.3ᵒ de q̃litate ⁊ ↄditiõe huius scie in cõi. Et h vbi supra in.D.S.⁊ pcipue ibi.ps aũt logice q̃ pmo deseruit p/cessui ⁊c̃. ¶ Circa pᵐ q̃runť q̃tuoꝛ. ¶ Primo vtꝝ ad diuersos act⁹ humanos faciľr ⁊ ordinate pficiẽdos reqranť diuerse artes ⁊ scie. ¶ Scđo si ad directionẽ actuũ rõnis: reqraŕ aliq̃ scia: vtꝝ talis scia dicaŕ logica. ¶ Tertio vtꝝ talis scia que logica di: sit circa actũ rõnis tanq̃ circa ppziũ subiectũ. ¶ Quarto vtꝝ talis scia ↄueniẽter dicaŕ ars artiuz.

Ar.1. ¶ Qõ prima primi libri posterioꝝ Aristo. De necessitate ⁊ vtilitate scie rõnalis siue sermocinalis ibi in.D.S.Sicut dicit phs.quod est pnᵐ pbemij eiusdẽ. Articu.primus.

Arg.ᵐ pᵐ — D primum sic pcediť. Videť qꝫ ad directionẽ actuũ hũanoꝝ nõ necessario reqranť diuerse artes ⁊ scie. ¶ Nã sic hoies ordinanť ad finẽ: ita ⁊ alia aialia. Sꝫ ad h qꝫ act⁹ alioꝝ aialiũ ordinenť in finez: nõ reqriť ars aut scia: cũ intellm nõ hẽant: ĝ vť qꝫ ẽt ad directionẽ actuũ humanoꝝ in determinatũ finẽ nõ reqranť diuerse artes ⁊ scie.

2ᵐ ¶ Preterea gubernare aliquẽ nihil aliđ est q̃ dirigere ipm in finẽ vt pbat.D.S.in pma pte.q.130.ꝗ̃si p totã. Sꝫ de⁹ gubernat oia vt ibidẽ pbat.ĝ dirigit oia in suum finem. ⁊ p ↄñs frustra reqrunť ad hoc artes ⁊ scie.

3ᵐ ¶ Preterea id qđ necessario tẽdit in aliqđ non indiget aliq̃ extrinseco: vt ordineť ad illud. Sꝫ oẽs act⁹ humani necessario tẽdũt in vltimũ finez: q͛ nihil est qđ vltimũ finẽ possit nõ appetere. Igiť idẽ qđ pus.

4ᵐ ¶ Preterea si artes ⁊ scie diuerse reqrerenť ad h: vt act⁹ humani dirigerenť in finẽ: sequereť qꝫ vetula sciãs ignorãs nõ posset ↄsequi vltimũ finẽ. ↄñs est erroneũ. Igiť ⁊ añs. Pꝫ ↄñia: q͛ necessariũ est: sine quo aliqđ impoĺe est esse: vt eliciť ex.5.metaphy.

¶ Sꝫ in ↄ̃riũ est.D.S.in pncipio pme lectiõis hui⁹ libri dicens. Inde est qꝫ ad actus humanos faciľr ⁊ ordinate pficiẽdos diuerse artes deseruiunt. Hec ille.

Con°. ¶ Rñ dõm qꝫ ad hoc qꝫ actus humani ad debitũ finem ↄueniant: necessario reqruntur diuerse artes ⁊ scie ad eoꝝ directionez.

Proba° Qđ sic pbaŕ sm.D.S.vnica rõne que talis est. ¶ Nã hõ in suis actib⁹ dirigiť iudicio rõnis ordinantis act⁹ in debitũ finẽ. Sꝫ hõ in suis actib⁹ ↄueniẽter dirigi nõ põt iudicio rõnis nisi mediantib⁹ diuersis artib⁹ ⁊ scientijs. ergo ad act⁹ humanos faciľr ⁊ ordinate pficiendos diuerse artes ⁊ scie deseruiũt. ℣ Primam pbat.D.S.auctẽ pbi in pbemio metaphy. vbi dicit: qꝫ hoium gen⁹ arte ⁊ rõnib⁹ viuit: volens p hoc innuere ppzium hois in quo ab alijs aialib⁹ differt. Alia enim aialia quodã nãli instinctu ad actus suos agunť. Sꝫ homo in suis opibus iudicio rõnis dirigiť. Et sic maioꝛ ẽ vera. ℣ Mediaz v͛o sic pbat. Nã nihil aliud ars esse vr̃ q̃ quedã rectitudo rõnis qua p determinata media ad determinatum finẽ actus humani ↄueniant. ĝ hõ ↄuenienter dirigi non potest nisi mediãtib⁹ artibus diuersis ⁊ scientijs.

¶ Predictã aũt ↄclõnem cum pbationib⁹ eiusdez innuit.D.S.in pncipio pme lectionis hui⁹ libri: vbi sic ait. Sicut dicit Arist.in p metaphy.hoium genus arte ⁊ rationibus viuit ⁊c̃. vsqꝫ ibi exclusiue. Ratio aũt non solũ dirigere põt ⁊c̃. Circa hanc rõnem pcedit.D.S.p̃ ponit pbationẽ maioris.s.in pn°.2° ponit maiorez ibi. Homo aũt ⁊c̃.3° ponit ↄclõnem ibi. Inde est ⁊c̃.

pᵃ discipli instan°. ¶ Sꝫ ↄ̃ aliq̃ que dicta sunt instabat discipulus dicẽs. Sine vita nulluz aial hꝫ esse: icũ viuere viuẽtib⁹ sit esse ei⁹. vt habeť in.2.de aia. Si ergo hoiuz genus arte ⁊ rõnibus viueret: sequereť qꝫ nõ hẽret esse sine artib⁹. ↄñs est manifeste falsum. ergo ⁊ illud ex quo sequiť.

2ᵃ ¶ Preterea. ars est ipsa ratio reꝝ: vt pꝫ p Tullium. q̃ dicit qꝫ ars est recta rõ reꝝ a nobis factibiliũ. ergo videť esse male dcm̃: qꝫ ars sit rectitudo rõnis.

Rᵒ ad pᵐ inã instan. Viuere 3ᵉ ¶ Dõm primo qꝫ viuere siue vita põt accipi tripľr sm qꝫ innuit.D.S.in pma 2ᵉ.q.3.ar.2.ad pᵐ.|.q.56.i.1ᵐ.|.1ᵃ.q.18.a.2.|.q.54.i.2ᵐ.|. ⁊ in.2.de aia ⁊ in pbemio metaphy. vnomodo p esse viuentis. Et sic pcedit argᵐ vꝫ qꝫ sine tali viuere aial non põt eẽ.

2° 2° modo accipiť viuere p opatione vitali. Quãdo.n.aliqs facit opationes vitales dicimus eũ viuere: qbus cessantibus di mori.

3° 3° mõ accipiť vita p pncipio directiuo operationũ vitaliũ. Et sic accipiť viuere in pbemio metaphy.⁊ in pñti lectiõe cum di qꝫ hoium genus arte ⁊ rõnibus viuit: q͛ p artem hõ dirigiť in agendis: vt pꝫ p.D.S.2ᵃ 2ᵉ.q.19.ar.7.in corpe: vbi sic ait. Initiũ artis sꝫ ei⁹ essentiã sunt pncipia ex qb⁹ pcedit ars. Initiũ aũt artis sm ei⁹ effectuz est vñ incipit ars operi: sicut si dicamus qꝫ pnᵐ artis edificatiue est fundamẽtum: q͛ ibi incipit edificatoꝛ operi. Hec ille.

Dubium ¶ Contra. q͛ accipiendo artẽ p pncipio directiuo opationũ solũ, ars sic ↄuenit artificib⁹: cum ars sit de factibilib⁹ p artẽ: vt di.6.ethicoꝝ. Si ergo accipiť in p̃dicta pbatione ars p pncipio opationis, non vniuersaľr verum erit qꝫ hominum genus viuit artibus: sꝫ solum qꝫ genus artificum viuit artib⁹. Et sic predicta ↄclusio non debite pbabiť.

Rᵒ Ars 2ᵉ ¶ Dõꝫ qꝫ ars põt accipi dupľr. ℣ Vnomodo ppzie sꝫ qꝫ distinguiť ↄtra prudẽtiã ⁊ ↄtra alios habit⁹ intellectuales: sm.s.qꝫ est recta ratio reꝝ a nobis factibiliũ. Et sic nõ accipiť hic. Et sic argumẽtũ pcedebat.

2° ℣ Aliomõ accipiť ars cõiter vt se extẽdit ad oẽs habitus itellectuales. Et sic ↄuenit non solũ artificibus: sꝫ omnib⁹ hoibus aliquẽ habitum intellectualẽ hñtibus. Et isto mõ accipiť hic.

Rᵒ ad 2ᵐ Rõ 2ᵉ ¶ Dicendũ 2°. qꝫ ratio põt accipi dupľr. ℣ Vnomodo p potẽtia rõnali discursiua. Et sic ars non di rõ: sꝫ rõnis rectitudo vt in pposito dcm̃ est. ℣ Aliomodo accipiť rõ p habitu directiuo rõnis. Et sic accipiť rõ dum di qꝫ ars est recta rõ reꝝ i.habit⁹ directiu⁹ rõnis. vñ argᵐ laborabat in equiuoco.

Ordinari in finem. ¶ Ad pᵐ. igit̄ dōz q̄ dupl'r aliqd ordinat̄ ad finē vt dicit. D.S.in.1ᵉ.q.1.ar.2. ▽ Uno mō ꝓprie tanq̄ seipm mouēs ad finē. Et sic sola creatura intellectualis ordinat̄ in finē. ▽ Alio mō cōiter non tanq̄ seipm mouēs: sz tanq̄ motuz ab alio. Et isto mō bruta aīalia ordinat̄ in finē bō aut opatione nāli ⁊ aīali ordinat̄ siłr ab alioꝝ opatione homana ordinat̄ a seipso in finē: vt pȝ ibidē ar.pᵒ. Nō est ergo silis rō de hoīe ⁊ de brutis: q̄uis moueant̄ in finem: q2 diuersi mode hoc eis ꝯuenit. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ duplex est pnᵐ di-

Pn̄ᵐ directiuū opationis humane 2ᵉ. rectiuū opatiōis homane. ▽ Q̄ddā est pnᵐ qō. ¶ Et illud est duplex. s. remotū ⁊ vle qō est ip̄e deus. ▽ Aliud est pti-culare ⁊ ꝓximū. Et illud est hō agens. ▽ Aliud pnᵐ dire-ctiuū quo. ¶ Et illud est duplex. ▽ Nā q̄ddam est pnᵐ di-rectiuū opationis nāle ⁊ remotū q̄tum ad esse. Et tale est po^a q̄ est pncipiū opandi. ▽ Aliud est pnᵐ directiuū nō nā-le sz supadditū ⁊ ꝓpinquū ⁊ imediatuz ⁊ q̄tum ad bn̄ esse ⁊ ꝯgruentiā opationis: ⁊ tale est ars vt pȝ p. D.S.in.4.sen tentiaꝝ.di.4.q.1.ar.1.q.1.c.post mediū. vbi sic ait. potētia est qua possum⁹ aliqd simpl'r: sz habitus est q̄ illud possu-mus bn̄ vel male. Et.4.sniaꝝ di.49.q.1.ar.2.sic ait. Potē-tia est pnᵐ actus quo ad sbam ei⁹: sz habitus quo ad for mā ⁊ pfectionē actus dr̄ esse pnᵐ actus. hec ille. Et.1.di.3. q.5.5ᵐ.|.2ᵉ.di.24.q.1.1.c.dicit q̄ habit⁹ ꝓprie est q̄litas in-formās aliquam potētiam vel pnᵐ eliciēs actum. hec ille. Lȝ ḡ deus sit primū pnᵐ efficiens directiuū: tñ ars est pnᵐ

Ultimus finis hoīs 3ᵉ. ꝓximū: nō qō: sed quo. vt dcm̄ est. ¶ Ad tertiū dōm q̄ vlti mus finis hoīs pōt accipi dupl'r: vt dicit. D.S.1 pma.1.q. 1.ar.7. ▽ Uno mō p rōne ipius vltimi finis. Et sic oēs act⁹ humani nec̄io tēdunt in vltimuz finē. ▽ Alio mō accipit̄ p re in qua rō vltimi finis repit̄. Et sic nō nec̄io tēdunt in vlti mū finē. Aliq. n. posuerunt vltimū finē ꝯsistere in volupta tib⁹: alij in honorib⁹ ⁊ hmōi: vt pȝ p ethicoꝝ. Uel dicendū ad maiorē q̄ illō qō nec̄io tēdit in aliqd nō indiget aliquo extrinseco creato: quo ad esse: sz bn̄ indiget quo ad bn̄ eē. Oē tñ creatū qō tēdit in aliod tanq̄ in finem siue nec̄io siue ꝯtingēter: indiget aliquo exteriori dirigēte increato. s. deo: q2 talis necessitas hȝ cām sui esse: ⁊ depēdet q̄tum ad esse ⁊ fieri ab ipso deo. ¶ Ad vltimū dōm q̄ duplex est necessi-tas sm p̄hm. 5. metaphy. ▽ Quedaz est necessitas absolu

Necessitas 2ᵉ. ta. ¶ Et hec est duplex. ▽ Quedā ē que sumit̄ a cā forma li: vt triāgulum necesse est hr̄e tres angulos. ▽ Quedā est que sumit̄ a cā mālit: vt q̄ oē cōpositū ex ꝯrijs nec̄io sit cor ruptibile. Alia ṽo est necessitas ꝯditionata. ¶ Et talis est duplex. ▽ Quedā est ꝯditionata ex ꝯditione agentis: que dr̄ nec̄itas coactiōis: que qdē sumit̄ a cā efficiēte. Dum. n. ali qs cogit̄ aliqd facere ꝯ volūtatē: dr̄ necessitati. ▽ Alia est necessitas ꝯditionata que sumit̄ a fine. ¶ Et talis est du-plex. ▽ Quedā est necessitas simpl'r dicta qñ. s. est aliqd si ne qoo res nullo mō pōt esse: sicut si hō velit viuere: nec̄iuz est vt hēat cibum. ▽ Alia est necessitas ꝯgruētie. qñ. s. ali-qd est sine quo res pōt ꝯtingere ad finē: nō tñ debito ⁊ cō-gruo mō: vt si q̄s vellet itinerare p. 5. miliaria p vnā horaz. nec̄e est q̄ hēat equū: nō qdem simpl'r sz vt ꝯgrue ⁊ debite ambulare possit. Nec̄ium aūt sine quo nō: vel absolute aut simpl'r est qō est impoīe nō eē: mō aūt sine qoo sz non bn̄ vl' nec̄ium ꝯgruentie: sz est sine qoo res ꝯgrue nō pōt eē. Ars igit̄ nec̄io reqrit̄ ad vitā humanā nō nec̄itate absoluta vl' necessitate simpl'r dicta: sz necessitate ꝯgruētie: q2 lȝ impfe-cte sine arte vita hoīs possit ordinari in finē: nō tñ comple-te ⁊ debito ⁊ ꝯgruo mō sicut dcm̄ est. vn̄ arg. nullum est.

¶ Ibi. Rō āt nō solū. in p̄hemio. S.D. ¶ Articulus. II.

Ad secūdum

sic pcedit̄. Uidet̄ q̄ ad directionē actuū rōnis nō reqrat̄ aliqua dter-

Pnᵐ arg. minata scia que logica dr̄. ¶ Nā rō non solū est directiua alioꝝ actuū, sz ēt suoꝝ: vt dicit. D.S.in lra. ḡ pter rōnē nō reqrit̄ alia ars ad directionē actuū ꝓprioꝝ. Frustra. n. fit p

2ᵐ plura: qō pōt fieri p pauciora. ¶ Preterea idē vr̄ esse pnᵐ directiuū alioꝝ actuum hoīs ⁊ ꝓprioꝝ actuū rōnis. Sȝ nō est nec̄ia dterminata scia que logica dr̄ ad directionē actu-um alioꝝ. vȝ ipius man⁹ vel oculi: ⁊ sic de siłib⁹. ḡ idez qō

3ᵐ ꝓus. ¶ Preterea illa scia que est aliaꝝ rectrix ⁊ gubinatrix hȝ dirigere rōnē in suis actib⁹. q2 dirigere ptinet ad sciam architectonicā: vt dr̄ in p̄hemio metaphysice: sz metaphy-sica est aliaꝝ sciaꝝ gubernatrix vt ibidez deducit. D.S. ḡ metaphy^a est illa scia q̄ est directiua opationū rōnis ⁊ non logica. ¶ Sȝ in ꝯtrm̄ est. D.S. in lra. d. Eadē rōne ars q̄dā nec̄ia est que sit directiua ipius act⁹ rōnis p quā hō in actu ipo rōnis. ordinate. facil'r: ⁊ sine errore pcedat. Et hec ē lo

Conclusio. gica. hec ille. ¶ Rn̄deo dōm q̄ nec̄ia est q̄dam scia que est directiua ipius act⁹ rōnis: vt p eā hō in ipo actu rōnis ordi nate. facil'r ⁊ sine errore pcedat: que qdē scia dr̄ logica. pri

Probat̄ p̄me ꝯclusio. mā p̄te p̄ntis ꝯclōnis pbat. D.S. tali rōne. Siē rō de actu man⁹ aut aliaꝝ ptiū hoīs rōcinat̄ ita ⁊ de ꝓprio actu suo rōcinat̄ cui⁹ est directiua. Sȝ ex hoc q̄ ratio de actu man⁹ rōcinat̄ adinuēta est ars edificatoria aut fabrilis: p q̄s hō facil'r ⁊ ordinate hmōi actus exercere pōt. ḡ a siłi ex hoc q̄ rō de ꝓprio actu rōcinat̄ nec̄io est aliqua ars que sit directi ua ipi⁹ act⁹ rōnis: vt ordinate in suis actib⁹ pcedat. Q̄ āt rō de ꝓprio actu rōcinet̄ cui⁹ act⁹ est directiua: pbat sic. D. S. q2 ꝓpriū est intellectiue ptis vt in seipsam reflectat̄. Nā intellect⁹ intelligit seipm. Siłr rō de suo actu rōcinari pōt. Un̄ rō nō solū dirigere pt inferioꝝ ptiū act⁹: sz ēt est suipi-

Probat̄ 2ᵉ. us directiua. ¶ Scdā aūt p̄te p̄dicte ꝯclōnis pbat. D.S. tali medio. Nā logica dr̄ rōnalis scia nō solū ex hoc q̄ est sm̄ rōnē: q2 hec est oīb⁹ artibus cōis: sz ex hoc q̄ est circa ipm actū rōnis. ḡ illa scia que est actuū rōnis directiua: est ipsa

Ratio in-stat. Discip. logica. ¶ Sȝ in ꝯtrm̄ instabat discipulus. d. Dirigere ē act⁹ rōnis. Si ergo logica esset directiua actuum rationis: se-queretur q̄ esset directiua directionis. quod est falsum. q2 sic eēt pcedere in infinitū in directiōib⁹ rōnis. ¶ Dōm q̄ rō

Rn̄. est directiua directiōis non qdē p aliquā aliā directionē: sz vna ⁊ eadem directiōe dirigit alios act⁹ ei⁹ ⁊ ipm dirigere

2ᵒ nō qdē directe sz reflexe. Dirigere. n. non est ꝓprie ille act⁹ rōnis q dirigit̄: sz q̄ aliqs act⁹ dirigit̄. ¶ Preterea idē di-scipulus sic arguebat. Simpliciū terminoꝝ apphēsio est actus rōnis. Et tñ logica non est nec̄ia neq reqrit̄: vt vr̄ ad directionē talis actus. ḡ saltē nō est vniuersal'r q̄ logica sit di-

Rn̄. rectiua oīum actuū rōnis. ¶ Dōm q̄ ipi⁹ rōnis ꝓprie est discurrere ab vno in aliud. Et inde est q̄ hō dr̄ rōnalis: q2 intelligit p discursum. Angelus ṽo dr̄ intellectual' ⁊ nō ꝓ-prie rōnalis. vn̄ logica ꝓprie dr̄ directiua actuū rōnis sz q̄ rō discurrit ab vno in aliud. Ex ꝯñti tñ est ēt directiua ap-prehēsionis terminoꝝ simpliciū non absolute: sz sm̄ q̄ sūt ordinabiles in ꝓpōnib⁹ ⁊ sillogismis: aut ēt sm̄ q̄ sunt or-dinabiles sm̄ sb ⁊ supra in aliq̄ linea p̄dicamentali. ¶ Ad pmū igit̄ dōm q̄ duplex est pnᵐ directiuū. vȝ q̄ ad esse ⁊ q̄ ad bn̄ esse. Rō. n. est directiua suoꝝ actuū q̄ ad esse. Sȝ nō pōt bn̄ ⁊ ordinate facil'r ⁊ ꝓmpte dirigere suos act⁹ sine ha bitu. Un̄ in directiōe actuū ei⁹ reqrit̄ habit⁹ q est scientia. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ idē est pnᵐ directiuū remotū oīum actuū rōnis. vȝ ipsa rō. sz diuersa sunt pncipia directiōs ꝓpinqua vȝ diuersi habit⁹ ⁊ scie. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ metaphy. est gu-bernatrix sciaꝝ realiū. Logica ṽo dr̄ directiua q̄tū ad rō-cinatiōes ⁊ intētiones rōnis. Un̄ logica dr̄ scia scientiaruz ad omnium methodorum principia viam habens.

¶ Ibi. Que non solum rationalis est. in prohemio. S.D. Articulus tertius.

Ad tertiū

sic pcedit̄. Ur̄ q̄ logica nō sit circa actuz rōnis sicut circa ꝓpriā māȝ. ▽ Nā act⁹

Primuȝ rōnis nō hȝ māȝ ex q̄ eū non cōponat̄ ex mā ⁊ forma. Opȝ ḡ q̄ si sit mā q̄ sit mā in q̄ ipi⁹ logice aut mā circa quam. Nō pmū q2 logica est in aīa subiectiue ⁊ nō in actu rōnis. ergo aīa est mā in qua logice ⁊ non act⁹ rōnis. Siłr actus rōnis nō pōt esse mā circa quā logice: q2 habit⁹ ⁊ act⁹ eius

referunt ad idē obiectū: ꝑ ꝯñs ad eādem mām circa quā
dr̄ obiectū scie. Sz act⁹ scie logicalis non h̄z ꝓ mā circa quā
ipm actū rōnis. Alr̄ idem esset obiectū ⁊ act⁹ eiusdē habit⁹.
2m ḡ logica nō v̄sat circa actū rōnis sicut circa obiectū. ¶ Pre-
terea act⁹ alicui⁹ potētie nō p̄t eē obiectū ei⁹. neq̧ ecōuerso.
vt pbat. D. S. 12ᵉ. q. 1. ar. 1. ḡ act⁹ rōnis nō p̄t eē obiectū ipsi⁹
rōnis. ⁊ ꝑ ꝯñs neq̧ ipsi⁹ logice q̄ ē directiua actuum rōnis.
3m ¶ Preterea ꝓz. D. S. in. 4. metaphy. ⁊ in tractatu d̄ gn̄e.
ens rōnis est obiectū logice. ḡ nō est act⁹ rōnis. p3 ꝯñtia: q2
obiectū est illō in qō vltimū terminat̄ po⁰. ¶ Sz in ꝯ̄riū est.
D. S. in lec. dicēs. Que qdē logica non solū rōnal̄ est ex h̄
q2 est ꝓz rōnē qō ē oib⁹ artib⁹ cōe. sz ex h̄ q2 ē circa ip3 actū
Pri. Actus rōnis 2r rōnis sicͭ circa ꝓpriā mām. hec ille. ¶ Re⁰ dōm q2 act⁹ rōnis
p̄t ꝯsiderari dupl̄r. ▽ Uno mō formal̄r. v3 ꝓ ipsa opatione
intellꝯ ꝓz se ⁊ absolute ꝯsiderata. Et isto mō logica non ē
circa actū rōnis: sicͭ circa ꝓpriū ob3. ¶ Cui⁹ rō est q2 obm̄
alicui⁹ scie est illō in qō vltio terminat̄ scia. Sz act⁹ rōnis
formal̄r ⁊ ꝓm se ꝯsiderat⁹ non est vltim⁹ termin⁹ logice: q2
ille actus ordinet̄ ad ens rōnis obiectiue. igit̄ ⁊c̄. ▽ Alio mō
actus rōnis p̄t ꝯsiderari obiectiue aut mār̄. v3 ꝓ eo qō cāt̄ ꝑ
Con⁰ ipsaz opationē intellꝯ in aīa. s. ꝓ ente rōnis. ¶ Et isto mō
logica est circa actū rōnis. sicͭ circa ꝓpriā mām: siue circa ꝓ-
priū obiectū vt p3 ꝑ. D. S. in ꝓ hui⁹ lectione. 20. vbi sic ait.
Et q2 circa oīa q̄ sunt: h̄z negociari rō: logica āt est de ope
rationib⁹ rōnis: logica āt erit de his q̄ cōia sꝫ oib⁹. i. de inten
tionib⁹ rōnis q̄ ad oēs res se hn̄t. Non āt ita q2 ipsa logica
sit de ipsis reb⁹ cōib⁹ sicͭ de subiectꝭ. Considerat. n. logica sicͭ
subiectū syllm: ⁊ enūciationē ⁊ ꝓdicatum aut aliq̄d hmōi.
Hec ille formal̄r. vt p3 ēt ꝑ. D. S. ꝓ sniaꝝ. dis. 33. ar. ꝓ ad 3m.
Rō 2r vbi dr̄ q2 rō dr̄ dupl̄r. ▽ Uno⁰ id q̄d est in rōcināte. i. act⁹ vl̄
po⁰. ▽ Scdo⁰ vt est nomē intētionis. s. diffō. argumētatio.
Et in. 4. ꝯ̄ gētī. c. 11. co. 2. sic ait. Alie sꝫ scie de reb⁹: alie de
intētionib⁹ itellectualis. hec ille. Qō sic p3. Q2 illō ē s̄b3 ali
cui⁹ scie qō est cōissimū3 in aliq̄ scia ꝯsideratū. ꝓ notū. non
transcendēs metas illi⁹ scie: ad qō oīa in tali scia p̄ncipal̄r
ꝯsiderata hn̄t ordinē ⁊ attributionē vt p3 ꝑ. D. S. in ꝓhe-
mio ꝓmi sniaꝝ. Sz ens rōnis est hō in logica: vt p3 discur-
renti ꝑ singulas ptes. Nā ens rōnis est cōissimum ꝯsidera
tum in logica: ⁊ de eo in nulla alia scia ꝯsiderat̄. Ad ipsū3
ēt oīa reducunt̄. Nā oīa q̄ in logica ꝯsiderant̄ aut sꝫ entia
ꝑ ꝓmā opationē rōnis apphēsibilia: aut ꝑ scdā3: aut ꝑ ter-
tiā. igit̄ ⁊c̄. Idē p3 ꝑ. D. S. in. 4. metaphy. vbi sic dic̄. Ens
rōnis est ꝓpriū subiectū3 logice ⁊ hō intētiones itelligibiles
entib⁹ nāe eqparant̄. hec ille. Idez p3 ꝑ phm. 4. metaphy.
vbi dicit q2 dialectica ⁊ ꝓ⁰ phia eandē subinduūt formā. ⁊
sic in s̄bcto eqparant̄. Un̄ sicͭ meta. h̄z ens reale creatū cōe
ꝓ obiecto: ita logica hēt ens de quo potest fieri rōcinatio ꝓ
No^m 1^m 3 cōdi. s̄b. iecti attributiōis obiecto. qō est ens rōnis. ¶ Pro cui⁹ declaratione maiori.
Primo aduertēdū ē ꝓz. D. S. in ꝓhemio ꝓmi sniaꝝ. q2 tres
sꝫ ꝯditiones subiecti attributionis alicui⁹ scie. ▽ Pria ē q2
q̄cūq̧ sꝫ ꝯsiderata in illa scia. d̄hēt ꝯtineri in s̄bcto. ▽ Scda
est q2 cognitio s̄bcti p̄ncipal̄r intēdat̄ in illa scia. ▽ Tertia
ꝯditio est q2 ꝑ s̄bctū distinguat̄ scia ab oib⁹ alijs. q2 scie se-
cant̄ quēadmodū ⁊ res: vt p3 in. 3. de aīa. Hec ille. Cū igit̄
ꝓdicte ꝯditiones ꝯueniant enti rōnis in logica: seq̄t̄ q2 ens
rōnis erit s̄bctū. ¶ Considerādū est vlteri⁹ ꝓm. D. S. in. 4.
No^m 2^m Ens 2r metaphy. q2 ens est duplex. s. ens nāe ⁊ ens rōnis. Ens āt
rōnis dr̄ ꝓprie de illis intētionib⁹ q̄s ratio adinuenit in re
b⁹ ꝯsideratis: sicut intētio gn̄is ⁊ spēi ⁊ silium. q̄ qdez non
inueniunt̄ in reꝝ nā: sz ꝯsiderationē rōnis ꝯsequunt̄. Et hō
. s. ens rationis est ꝓprie subiectū logice. Hmōi aūt intelligi-
biles intētiones entib⁹ nāe eqparant̄ eo q2 oīa entia nāe s̄b
ꝯsideratione rationis cadūt. Et ideo s̄bctū logice ad oīa se
extendit de q̄b⁹ ens ꝓdicat̄. Un̄ ꝯtingit q2 s̄bm logice eqpa
rat̄ s̄bcto ꝓme phie qō est ens nāe. Hec ille formal̄r. Idem
dicit. D. S. in tractatu d̄ nā gn̄is q̄si de v̄bo ad v̄bū. ¶ Ex
quo p3 solō illi⁹ argumēti cum sic arguit̄. Subiectū3 logice

eqparat̄ s̄bcto metaphysice: sz s̄bctū metaphy. est ens rea-
le. ḡ s̄bm logice est ens reale: ⁊ non ens rōnis. Non. n. ē in-
telligendū q2 s̄bctū3 logice eqparet̄ subiecto ꝓme phie ꝓm
idētitatē: sz ꝓm extēsionē ꝯsiderationis vt dcm̄ est. ¶ Con- No^m 3^m Subm̄ scientie 3r
siderādum est vlteri⁹ 3⁰ q2 triplex est subiectū in aliq̄ scia. s.
cōissimū, cōe, ⁊ spāle. ▽ Cōissimū subiectū in logica ē ens
in cōi vt se extendit ad ens reale ⁊ ad ens rōnis. ▽ Cōe v̄o
qō vocat̄ subiectū attributionis est ens rōnis: qō h̄z funda-
mentū in re mediāte ꝯceptiōe intellꝯ. ▽ Sz spāle dr̄ p̄nci
palior ps subiectiua subiecti. Et sic argumētatio dr̄ subiectū
logice spāle. Nā sicͭ in metaphysica ps subiectiua p̄ncipa-
lis ipsi⁹ entis q̄ ē s̄ba non ē subiectū attributionis metaphy
sice cū non oīa ꝯsiderent̄ sub rōne formali s̄be: sz entitatꝭ. ita
in logica argumētatio non ē subiectū attributiōis. ⁊ cū non
oīa ꝯsiderent̄ sub rōne formali argumētationis rōcinabi-
litatꝭ vel alicui⁹ hō q̄ sit rō formalis entis rōnis tanq̄ subie
cti toti⁹ logice: ⁊ cū ēt sub tali rōne formali s̄bctū ꝓdicet̄ de oi-
b⁹ q̄ cadūt s̄b trib⁹ opationib⁹ intellꝯ. ⁊ tale subiectū totius
scie sub tali rōne ꝯcta debeat eē ēt in ptib⁹ subiectū: sicut ens
mobile ꝯctū ad formā vel ad vbi ⁊c̄. Sz argumentatio nō
est hō. Non enim ꝯ̄ dōm sicut dicit v̄loris albertiꝫādo q2
argumētatio sit subiectū attributionis logice: q2 vt dcm̄ est
ꝓm phm. s̄bm logice ad oīa se extēdit de q̄bus ens ratio-
nis ꝓdicat̄. Sz ens rōnis non solū ꝓdicat̄ de his q̄b⁹ attri
buit̄ argumētatio: sz ēt de his q̄b⁹ attribuit̄ diffinitio ⁊ cō
positio siue diuisio. Ideo ens rōnis ⁊ non argumētatio d3
esse subiectum attributionis logice. ¶ Ad ꝓmū igit̄ dōm q2
triplex est mā. s. ex q̄ ⁊ in q̄: ⁊ circa quā. ▽ Mā ex q̄ dr̄ altera Mā^e 3r
ps toti⁹ cōpositi: sicͭ paries est mā ex qua dom⁹ sit. ▽ Mā
v̄o in qua est s̄bm in quo est aliqō accñs: sicut paries est
mā in qua albedinis. ▽ Sz mā circa quā. est obm̄ alicui⁹
potentie siue habit⁹: circa qō talis po⁰ v̄sat̄ vel habit⁹: sicͭ
color dr̄ mā circa quā ipsi⁹ visus. Logica v̄o cū non sit res
mālis non h̄z mām ex q̄: sz h̄z mām in q̄ q̄ est aīa: ⁊ mā3 cir
ca quā q̄ est ens rōnis aut act⁹ rōnis. 2⁰ modo supra posito
ꝯsideratus: ⁊ non ꝓmo mō vt arg^m voluit. ¶ Ad alia duo
argumenta p3 solō ex dictis: q2 ꝓcedūt de actu rōnis ꝓmo
modo accepto: ⁊ non secūdo modo sicut declaratum est.

¶ Ibi. Et ideo dicitur ars artium. in prohemio sancti doctoris. ¶ Articulus quartus.

Ad quartū sic ꝓcedit̄. Ui̅ q2 logica non debeat di
ci ars artiū. ¶ Nā illa scia que guber- Primū3 arg^m
nat alias dr̄ esse ars artiū. Sz metaphy^ca est gubernatrix
oium aliaꝝ sciaꝝ. Igit̄ metaphy. est ars artiū ⁊ nō logica.
2^m ¶ Preterea oīs grā reflex⁹ supra suū actū3 iportat excellē
tiā. Si ḡ logica eēt ars artiū: seq̄ret̄ q2 eēt nobilissima scia-
rū. ꝯñs est falsum: q2 metaphy. cū sit de ente reali ē nobili-
or q̄ logica q̄ est de ente rōnis: vt p3 ꝓmo metaphy. ḡ idez
3^m qō ꝓus. ¶ Preterea logica nō est ars. ḡ non est ars artiū.
p3 añs: q2 ars ⁊ scia sꝫ duo habit⁹ intellectuales ab inuicē
distincti. Sz logica ē scia. ḡ logica non ē ars. Et vaꝫ ꝯñtia
ꝑ locū a disparatꝭ. ¶ Sz in ꝯ̄riū est. D. S. in lectione dicens.
Jō logica dr̄ ars artiū q2 in actu rōnis nos dirigit a q̄ oēs
artes ꝓcedūt. Hec ille. ¶ Re⁰ dōm q2 aliquā sciam esse artē
artiū p̄t itelligi q̄drupl̄r. ▽ Uno mō ꝓm dignitatē obiecti. q2 Re⁰. aliquam sciam eē artē artium 4r
. s. h̄z nobili⁹ obiectū. Et sic manifestū ē q2 logica non dicit̄
ars artiū: q2 ens reale ē nobili⁹ ente rōnis. Cū ḡ ens ratio-
nis sit subiectū logice: seq̄tur q2 oēs scie reales sꝫ nobiliores
logica. Et ꝑ ꝯñs isto modo logica n̄ d3 dici ars artium: sz
2⁰ poti⁹ metaphy. ▽ Alio modo aliq̄ scia p̄t dici ars artiū ra-
tione certitudinis modi ꝓcedēdi: q̄. s. certiori mō ꝓcedit. Et
sic ēt logica n̄ d3 dici ars artiū: q2 mathēatica certissimū3
h̄z modū ꝓcedēdi: cū demr̄ationes ei⁹ sint certissime n̄ aūt
3⁰ logica: cū idifferēter ꝓcedat ꝑ oēs cās. ▽ Tertio mō ratio-
ne vtriusq̧. v3 tā ratione nobilitatꝭ obiecti q̄ ratione certitu
dinis modi ꝓcedēdi. Et isto⁰ ēt vt ex dictꝭ p3. logica non d3

ars artiũ:s3 poti⁹ theologia diuina:vt pbat. D.S. i p' pte.
4° q.1.ar.5. ¶ Quartomõ rõne adminiculationis:aut ēt dire ctiõis pncipioꝝ oium artiũ. Et isto mõ logica dr ars artiũ.
Proba' cõclusiõis ¶ Qd sic pbat fm. D.S. in lec. Nã illa scia q̃ est directi/ ua actuũ rõnis a qb⁹ oẽs artes pcedunt:est ars artiũ q̃rto mõ. S3 logica ẽ directiua actuũ rõnis:vt ex pcedētib⁹ p3. Igit logica est ars artiũ. ¶ Ad p^m igit ⁊ 2^m p3 solũ p di/ stinctionẽ iã positã. ¶ Ad 3^m vr ad pbationẽ ṽtis dõm q
Ars 2° ars põt accipi dupl'r. ¶ Unomõ pprie vt est recta rõ reꝝ a nobis factibiliũ. Et isto modo ars ⁊ scia distinguunt. Nec isto mõ logica ẽ ars:s3 scia. ¶ Alio mõ accipit ars cõiter: vt ẽ q̃dã collectio pluriũ pceptoꝝ ad vnũ finẽ tēdentiũ. Et isto mõ ars ẽ cõis ad oẽs scias tã practicas q̃3 speclatiuas. q3 h3 aliqd p modũ opis vt dicit. 12^c. q.57. |. 3^m. Et sic acci pit ars cũ dr q logica est ars artiũ ⁊ scia sciaꝝ. Uerũtñ ha bit⁹ intellectuales ñ distinguunt abinuicẽ sic oppo^m ab op posito:s3 sicut id qd addit aliqd supra aliud:vt p3 p S.D. sup Boetio de trinitate. q.2. ar.2. ad p^m vbi sic ait. Sapia ñ diuidit ꝯ sciam sic oppo^m ꝯ oppo^m:s3 q1 se h3 ex additiõe ad sciam ⁊ sic pprũ ꝯ cõe. Est.n. sapia vt dr. 6. ethicoꝝ. ca/ put oium sciaꝝ. regulãs oẽs alias scias inq̃ñtũ est de altissi mis cãis. Et pp hoc dea sciaꝝ dr p metaphy. vñ illa scia q̃ de altissimis ꝯsiderat:sapia dr. Scie vo nomẽ alijs sciẽtijs
Instan'. discip. inferiorib⁹ relinqt. Et fm h sapia diuidit ꝯ sciam sic pprũ ꝯ cõe. Hec ille formalr. ¶ S3 ꝯ pmã ptẽ pdicte solonis re/ plicabat discipulus dicẽs. Logica ẽ de factibilib⁹ a nobis. g logica ẽ ars pprie accepta. Añs p3 q1 logica ẽ de entib⁹ rõnis:s3 entia rõnis:fiũt ab intell'u:q1 ꝯsideratiões intell'us ꝯsequunt vt dcm est. Igit ⁊c. ¶ Dõm q aliqd dr factibile
Rño Factibile a nob. d 2° a nobis dupl'r. ¶ Unomõ p opationẽ volũtatis, vel transe untem:sicut p3 in his q̃ fiũt p artes mechanicas:aut ima/ nentẽ:sicut opationes morales. Et isto mõ intelligit q ars pprie dcã ẽ recta rõ reꝝ a nob factibiliũ. s. p opationes vo/ luntatis q̃ est alia po^a ab intell'u. ¶ Aliomõ aliqd dr factibi le a nobis p opationẽ intell'us tm̃:arguẽdo. s. aut cõponen do:vel diuidendo. Et isto mõ nõ intelligit q ars pprie dcã sit ratio factibiliũ a nobis: q̃re logica est de opabilibus a nobis. 2° mõ qd non pmomõ:vnde non seqtur q logica sit ars pprie dicta sed bene cõiter sumpta:sicut dictum est.

¶ Qõ scda de diuisione logice in cõi ⁊ eius subdiuisione.

Deinde ꝯsiderandũ restat de diuisiõe lo/ gice ⁊ ei⁹ subdiuisione. Circa qd queruntur duo. p vtrum diuisio logice cõue/ nienter sumat fm actus rõnis. 2° vtꝝ noua lo gica ꝯuenienter diuidat in libꝝ prioꝝ:poste/ riorum:topicorum ⁊ elenchorum.

¶ Seqtur in Doctore Scõ ibi. D3 igit logice ptes. in phemio eiusdẽ. ¶ Articulus pmus.

Ad primũ sic pcedit. Ut q diuisio logice non ꝯue/ nienter sumat fm diuersas opatões rõ/
Primũ nis. ¶ Nã logica si diuideret:aut hoc ẽẽt in ptes subiecti/ uas:aut in ptes q̃ntitatiuas:aut in ptes ẽentiales. S3 mani festũ est q logica nõ diuidit in ptes q̃ntitatiuas:pstim cũ sint subiectiue in aia rõnali:q̃ nõ est q̃nta nec p se nec p accñs. Nec ẽt pt hic ptes ẽentiales nisi gen⁹ ⁊ dria:s3 g nõ dñr par tes logice i q̃s diuidit. Nõ ẽt pt hic ptes subiectiuas:q1 aut il le ptes subiectiue ẽẽnt pl'es in nũero aut i spe. Nõ scd3:q1 sic logica nõ ẽẽt vna scia vnitate specifica. ⁊ p ꝯñs ẽẽt genus ⁊ nõ spẽs. Nõ pt ẽt dici p^m:q1 plura accñtia eiusdẽ spẽi non pñt esse in eodẽ sbo:vt pbatũ est in sũma diuine phie. Sed ꝯstat q oẽs ptes logice pñt ẽẽ sil' in eadẽ aia. g logica nul/ las h3 ptes:⁊ sic nõ pt diuidi:cũ diuisio sit vnius in plures
2^m ptes ptitio. ¶ Preterea sũt tñ due ptes logice. v3 logica no ua ⁊ vet⁹. g diuisio logice nõ sumit p3 act⁹ rõnis. p3 ꝯñtia.
3^m q1 tres sũt act⁹ rõnis:vt hic dic. D.S. in lectiõe. ¶ Preterea q̃libet fora simplex est indiuisibil. S3 logica cũ sit q̃litas ẽ forma simplex. g nõ diuisibil. Et sic nõ h3 ptes. ¶ S3 in ꝯ/ triũ est. D.S. in lec. dicẽs. D3 igit logice ptes accipe fm di
Con'. uersitatẽ actuũ rõnis. Sũt ẽt act⁹ rõnis tres ⁊c. ¶ Re° dõ3
Proba' q diuisio logice ꝯuenienter sumit fm diuersitatẽ actuũ rõ/ nis. Qd sic pbat fm. D.S. Nã logica est circa actũ rõnis: sic circa ppriã mãm:vt in pcedẽti qõne dcm̃ ẽ. g d3 ptes lo gice accipe fm diuersitatẽ actuũ rõnis. P3 ꝯñtia:q1 scie se/ cant ⁊ diuidunt:quẽadmodũ ⁊ res de qb⁹ sunt:vt dr in. 3.
Correl^m de aia. ¶ Ex q̃ infert fm. D.S. q tres sũt ptes logice. Qd sic pbat fm eundẽ. Nã ptes logice sumunt fm diuersitatẽ actuũ rõnis:vt ia3 pbatũ ẽ. S3 tres sũt act⁹ rõnis. v3 simpli ciũ intelligẽtia cõpositio ⁊ diuisio. ⁊ discursus:vt dic. D.S.
No^m in lec. g sũt tres ptes logice pdictꝪ actib⁹ corñdẽtes. ¶ Pro cui⁹ declaratiõe aduertẽdũ est:vt dic. S.D. in lra: q actus
3^r. ipsius rõnis sũt tres:quoꝝ pmi duo:sunt rõnis:fm q rõ est intell's qdã. ¶ Una.n. actio intell's est itelligẽtia indiuisibi liũ siue incõplexoꝝ fm quã ꝯcipit qd ẽ res. Et hec opatio dr a qbusdã iformatio intell's:siue imaginatio p itellm. Et ad hãc opationẽ rõnis reducit doctrina quã tradit Arist. in libro pdicamẽtoꝝ. ¶ Scda vo opatio ẽ cõpositio vl' diuisio
2° intell's in q̃ iã ẽ veꝝ vl' falsũ. Et huic rõnis actui deseruit do/
3°. ctria quã tradit Ari. in li° pihermẽias. ¶ Tertio vo actus rõnis ẽ fm illd ẽ ppriũ rõnis. s. discurrere ab vno in aliud: vt p id qd ẽ notũ deueniat i cognitiõe3 ignoti. Et huic actui deseruiũt reliq libri logice. Hec ille formalr. Sic g sũt tres ptes logice:v3 scia pdicamẽtoꝝ:scia pihermẽias ⁊ scia noue lo.
Discip. gice:q̃ dr scia argumẽtatiõis. ¶ S3 istebat discipul⁹. Nã fm phm in. 3. de aia:sũt tñ due opatiões itell's. vna q̃ intelli git qd qd est. Alia q̃ cõponit ⁊ diuidit. Idẽ expsse adducit . D.S. in de spũalib⁹ creaturis. q.1. ar. vlti. ad 7^m. ⁊ in prio sniaꝝ. dist. 19. q.5. ar.1. ⁊ in q̃libet q̃libeto. 5. q.5. ar.2. Ut g q male h. D.S. ponat tres opatiões rõnis. cũ rõ ⁊ intell's sint vna po^a essentialr. vt pbat. D.S. in p^a pte. q.79. ar.8.
Rño ¶ Dõm q l3 intell's ⁊ rõ sint idẽ fm rẽ dñt tñ fm rõnem. Nã ipsi⁹ intell's fm ppriũ suũ actũ ꝯsideratũ:q est intelligẽ est ipsa3 ṽitatẽ itelligibilẽ simpl'r apprehẽdere. S3 ipi⁹ rõ/ nis est fm suũ actũ pcedẽ de vno intell'o ad aliũ ad ṽitate3 intelligẽdã. Et idẽ est q angeli q sine discursu intelligũt dr cunt sbe intell'uales. Hõ vo q discurrit in actu itelligẽdi dr sba rõnal'. Sic g tñ ponunt due opatiões intell's:fm q in/ tell's distinguit ꝯ rõnẽ. Tñ accipiẽdo intellm h3 q ꝯuenit realr cũ rõne ⁊ eꝯ:sic ponunt tres opatiões rõnis ⁊ itell's. Et hoc ẽ qd. D.S. voluit innuere in pñti lectiõe cum dicit: q duo pmi act⁹ sunt ipsi⁹ rõnis fm q rõ ẽ intell's qdã. Idẽ dic 2° 2^c. q.49. ar.5. ad 3^m. vbi sic ait. Et si intell's ⁊ rõ ñ sint diuerse po^e:tñ denoiant ex diuersis actibus. Intell's.n. no men sumit ab itima penetratiõe ṽitatis:nomẽ ãt rõnis ab
Discip. inqsitiõe ⁊ discursu. Hec ille. 1. di. 33. |. 3^m. ¶ Insup inciden talr discipul⁹ q̃rebat duo. p vtꝝ p scdã3 opatões intell's ṽe possim⁹ intelligẽ coruũ ẽẽ albũ. Et arguebat q nõ:q1 non possum⁹ intelligẽ hoiẽ3 nõ ẽẽ risibilẽ ṽe p scdã3 opõnẽ itel/ lect⁹. g a siũ nõ possum⁹ itelligẽ ṽe coruũ nõ esse nigꝝ cu3 coru⁹ nõ possit ẽẽ sine nigredine. Ab eo.n. q res ẽ vel nõ ẽ orõ dr ṽa vel falsa.
Rño ¶ Dõm q intell's nr ṽe pt intelligere p scdã3 opationẽ intell's coruũ ẽẽ albũ. Nec ẽ sile de risibili/ tate respcũ hois ⁊ de nigredine respcũ corui:q1 nigredo q̃ opponit albedini nõ depẽdet a pncipijs spẽi corui. S3 risi bile hñ depẽdet a pncipijs hois. Et hec est snia. D.S. in de spũalib⁹ creaturis. q.1. ar. vlti. ad 7^m. vbi sic dic. Duplex ẽ opatio intell's. vna q̃ itelligit qd qd ẽ. Et tali opatiõe intel/ lect⁹ itelligi pt ẽentia rei:⁊ sine pprio:⁊ sine accñte:cũ neu/ tꝝ coꝝ ingrediat ẽentiã. Alia ẽ opatio intell's cõponent ⁊ diuidentꝪ. Et sic pt suba intelligi sine accñtali pdicato:ẽt si fm rẽ sit insepabile:sicut põt itelligi coru⁹ ẽẽ alb⁹. Nõ ẽ.n. ibi repugnãtia intellectiuũ cũ oppo^m pdicati nõ depẽdeat ex pncipijs spẽi q̃ significat noie i subo posito. Hec vo opa tiõe intell's intelligi nõ põt suba sine pprio. Nõ.n. põt intel/

ligi φ hõ non sit risibilis: qꝛ ibi est repugnãtia intellectuũ. Nã oppõm ꝑdicati depẽdet a nã subiecti. Hec ille. ꝛ valde
Discipl glose. ¶ Scdo qrebat q. D.S. hic dicit φ 2ª opatio itellꝰ ẽ ꝯpõ vel diuisio in q iã est verũ vel falsũ. verũ in pma opõne
Rº. intellꝰ nullo mõ sit verũ vel falsuʒ. ¶ Ad hoc breuiter dõʒ φ verũ pncipalr ꝛ pmario repit in 2ª opatiõe intellꝰ. scdario
vo in pª: vt pʒ p. D.S. in p sniaꝝ. di. 19. q. 5. ar. 1. vbi sic ait. Pria opatio itellꝰ respicit qditatẽ rei. 2ª respicit eẽ ipiꝰ. Et
qꝛ rõ vitatꝭ fundat in eẽ ꝛ nõ in qditate. idõ vitas ꝛ falsitas ꝓprie inueniunt in 2ª opatõe itellꝰ: ꝛ in signo eiꝰ qd est enũ/
ciatio: ꝛ nõ in pª: vl in eiꝰ signo: qd est diffõ nisi sʒ qd: sicut et ipsiꝰ qditaꝭ est qdã eẽ rõnis: ꝛ sm istd eẽ: dr et esse vitaꝭ
in pª opõne intellꝰ p quẽ modũ et dr φ diffõ ẽ va. hec ille. De q clariꝰ in metaphy. disputatũ ẽ. ¶ Ad pm igit dõʒ φ
logica dr scia vna vnitate specifica. Et diuidit in sciaʒ pdi/
camẽtoꝝ perihermenias ꝛ noue logice nõ tanq̃ in diuersas scias specie aut numero distinctas in eodẽ subo: sʒ tanq̃ in
diuersos gdus eiusdem scie: sic in. 5. metaphy. q. 9. ar. 7. ad pm. ꝛ. 1. q. 1. ar. 4. Et. 6. q. 7. ar. 3. dcm est. de metaphy. ꝛ eli
cit ex. D.S. in. 1ª. 2e. q. 54. ar. vlti. ad vltimũ. vbi sic ait. Il/
le q in aliq̃ scia acqrit p demõstratiõnẽ sciaʒ ꝯclõnis vniꝰ: hʒ
qdẽ habitũ sʒ impfecte: Cũ vo acqrit p aliã demõstrationem sciam ꝯclõnis alteriꝰ nõ gñat in eo aliꝰ habitus: sʒ hitꝰ q pus
ierat fit pfectior: vtpote ad plura se extẽdẽs ad qd ꝯclones ꝛ demõstrationes vniꝰ scie ordinate st ꝛ vna deriuat ex alia.
Hec ille formalr: sicut et calor in aq̃ ꝛc. Cũ g logica sit vna scia q hʒ vnã ꝯclõnẽ logicalẽ pfecte p demõstratiõnẽ hʒ totã logi
cã. Et dũ acqrit pfecte notitiã alteriꝰ ꝯclõnis p aliã demõstra tiõnẽ: puta aut in libº prioꝝ: aut in libº posterioꝝ: vel periher-
menias ꝛ hmõi nõ acqrit nouã sciam: sʒ pfectiorẽ gdũ eiusdẽ
scie. ¶ Et si dicat φ. D.S. in 2º 2e. q. 51. ar. 2. ad vltimũ dicit φ alia rõnalis scia ẽ dialectica ꝛ alia demõstratiua. igit ꝛc.
¶ Ad hoc rñdet inferiꝰ. q. 3. ar. 5. ad 2m. ¶ Ad 2m dõm φ
lʒ sint tm due ptes q̃dam logice in gñe gñalissimo sunt tm
tres in gñe subalterno: sm tres actus rõnis: vt declaratuʒ
est. ¶ Ad 3m dõm φ nulla forma simplex vt simplex est pt
diuidi. Tñ forma q̃ dr vno modo simplex pt dici hre ptes
alio mõ. Vñ logica lʒ non possit diuidi in ptes q̃titatiuas aut itegrales pt tm diuidi in partes subiectiuas. diuersos
gradus essendi eiusdem scie specifice significantes.

¶ Seqt in. D.S. ibi. Attẽdẽdũ ẽ at φ actus, i prohemio eiusdẽ. ¶ Articulus secundus.

Ad secũdum sic pcedit. Vr φ noua logica q̃ est 3ª ps logice n sufficiẽter sbdiuidat
Primuʒ in tres ptes q̃ sunt resolutoria: topica ꝛ sophistica. ℣ Naʒ
noue logice sunt q̃tuor ptes. vʒ lib prioꝝ: posterioꝝ: topico/
rũ: ꝛ elẽchoꝝ. g insufficiẽter ipsiꝰ noue logice enumerant
2m tm tres ptes. ¶ Preterea topica siue dialectica q̃ inuẽtiua
dr nõ est scia: sʒ opio vel fides: vt ꝯcedit. D.S. in lec. Sʒ q̃/
3m libet ps logice ẽ scia. g ps inuẽtiua nõ est ps logice. ¶ Pre
terea ois scia hẽtur p certitudinẽ: vt pʒ p posterioꝝ. Sʒ in/
uẽtiua cognitio nõ sp habet p certitudinẽ: vt ꝯcedit. D.S.
4m in lect. g ps inuẽtiua nõ est ps logice. ¶ Preterea ptes scie
distinguunt sm obia. Secant. n. scie quẽadmodũ ꝛ res de
qbꝰ sunt vt dr in. 3. de aia. Sʒ pdictaꝝ triũ est vnũ obm. s.
argumẽtatio. g nõ st distincte. Et sic idẽ qd pus. ¶ Sʒ i ꝯ/
riũ ẽ. D.S. in ista. lec. pª. ibi. Attẽdẽdũ est at φ actꝰ rõnis
Con° siles st q̃ʒtũ ad aliqd actibꝰ nãe ꝛc. ¶ Rñ° dõʒ φ tm st tres
ptes noue logice in cõiq nesuiũt 3°. actui rõnis. Qd sic p/
Ptis re. bat sm. D.S. tribꝰ rõnibꝰ. ¶ Naʒ noua logica sumit sm
ad ꝯtio. tertiã opõnẽ rõnis q̃ ẽ discursus, put pcedit de notitia noti
ad ignoti notitiã. Ergo q̃t sũt pcessus siue discursus rõnis: tot erũt ptes logice noue. Sʒ triplex ẽ discursus siue pces/
sus rõnis. g tres st ptes noue logice. Minorẽ sic pbat. D.
S. Nã ars imitat nãʒ in q̃ʒtũ pt. Et idẽ est φ actꝰ rõnis si/
miles st q̃ʒtũ ad aliqd actibꝰ nãe. Sʒ triplex est pcessus in
actibꝰ nãe. Nã in qbusdaʒ nã agit ex nccitate: ita φ nõ pt
dficere. In qbusdã vo nã vt freq̃ntiꝰ opat: sʒ nõ sp. Et qꝛ nõ
sp opat oʒ φ aliqñ possit dficẽ a ꝓprio actu. Vñ in his ne/
cesse ẽ eẽ duplicẽ actũ. vnũ q sit vt in plibꝰ: sicut cũ ex semine
gñat aial pfectũ. Aliũ vo qñ nã dficit ab opõne intẽta: sicut
vt in plibꝰ hõ gñat hoieʒ cũ qnque digitꝭ. Aliqñ tm deficit
ab hoc ꝛ gñat aliquẽ cũ q̃tuor: aut cũ sex ꝓp corruptõeʒ ali
cuiꝰ pncipij: vt in. 2. phy. disputabit. ¶ Pʒ g φ triplex est
pcessus in actibꝰ nãe. s. sp. vt in plibꝰ ꝛ vt in paucioribꝰ. g
triplex ẽ pcessus actuũ rõnis. vʒ vnꝰ erit nccitatẽ inducẽs
in q nõ est posse vitatꝭ eẽ dfectũ. Et p hmõi pcessum certitudo
scie acqrit. Aliꝰ ẽ pcessus rõnis in q vt in plibus verũ ꝯclu
dit: nõ tm nccitatẽ hñs. Et tertiꝰ ẽ pcessus in q rõ a vo defi/
cit ꝓp alicuiꝰ pncipij defectũ qd in rõcinãdo erat obsuan/
duʒ. Hec oia snialr. D.S. in lec. ¶ Preterea ois discursus 2°
rõnis q ad tertiã opõneʒ rõnis ptinet: aut ẽ certitudinalis: aut pbabilis. Si pm sic ẽ ps resolutoria: qꝛ resolõ est cũ cer
titudine. Si 2m hoc ẽ duplr: qꝛ aut pcedit ex ve pbabilibꝰ
aut ex appenter pbabilibꝰ. Si pm sic est topica. Si 2m sic ẽ
sophistica. Et hec rõ breuiter tãgit in. D.S. cũ subdit φ p
pm rõnis pcessum certitudo scie acqrit. ¶ Preterea ois ps 3°
logice aut ẽ iudicatiua: aut inuẽtiua: aut deficit ab vtraq̃.
Si pm sic ẽ ps certitudinalr: qꝛ ps iudicatiua dr eo φ ẽ cum
certitudine snie. Si 2m sic ẽ topica siue dialectica. Si 3m sic
ẽ sophistica: de q fit mẽtio in libris elẽchoꝝ Arist. Hãc rõ/
nẽ tãgit. D.S. ibi. Pars at logice que p pcessui deseruit ꝛc.
vsq; ibi. Aliis g partibus logice ꝛc. Plura tm itermiscẽdo.
¶ Aduertẽdũ est at φ sicut duplex ẽ nccitas. s. nccitas ꝯñtie Nom 1m Necitas
q est hitudo necia añtis ad ꝯñs ꝛ nccitas ꝯñtis q est necia ꝯsequentꝰ
hitudo terminoꝝ ꝓpõnis. vʒ pdicati ad sbm: ita duplex est ꝛ necitas
resolõ. ℣ Quedã ẽ resolõ ꝯñtie in formã ꝛ mãʒ silli q sunt ꝯsequẽtis
modus ꝛ figura. ℣ Alia est resolõ ꝯñtis in sua pnª, ꝛ cãs 2ª resolu°.
necias. ¶ Vñ duplex est scia analetica siue resolutoria: qd 2ª scia re/
idẽ est. ℣ Quedã ẽ priostica: q docet soluere nccitatẽ ꝯñtie solutoria
in pnª eiꝰ. Et hec est scia q tradit in libris prioꝝ analeticoꝝ.
¶ Alia ẽ posterioristica q docet resoluẽ nccitatẽ ꝯñtis ꝛ in
sua pnª ꝛ cãs. Et hec scia tradit in libris posterioꝝ analeti
coꝝ. ¶ Sʒ qrebat discipulꝰ. Quare scia libri prioꝝ dr scia Dubꝰ
resolutoria prioristica: aut q̃re vocat lib prioꝝ. Et q̃re libri
posterioꝝ vocat scia resolutoria posterioristica: aut quare
iste liber vocat liber posterioꝝ. ¶ Dõm φ sicut ꝯñtia cũ sit Rº.
hitudo añtis ad ꝯñs pcedit ipm ꝯñs sicut mediũ itelligit
pcedere extremũ: ita ꝛ nccitas ꝯñtie pcedit nccitatẽ ꝯñtis.
Cũ g lib prioꝝ tractet de nccitate ꝯñtie ꝛ eiꝰ resolõne: ꝛ lib Cur dicat lib prioꝝ ꝛ
posterioꝝ tractet de nccitate ꝯñtis eiꝰ resolõne ꝯuenienter aut poste/
libri prioꝝ scia dr prioristica: ꝛ eadẽ de cã dr libri prioꝝ. Scia rioꝝ
at libri posterioꝝ dr posterioristica: ꝛ eadẽ de cã vocat lib
posterioꝝ. ¶ Cõsiderãdum ẽ vlteriꝰ 2° sm. D.S. in lec. φ Nom 2m
duplex est scia. s. iudicatiua ꝛ inuẽtiua. ℣ Iudicatiua qdeʒ Scia iudi
dr que sp est cũ certitudine qꝛ iudiciũ ẽ cũ certitudine snie. catiua.
Et qꝛ iudiciũ certũ effectibꝰ hri nõ pt nisi resoluẽdo in pª
pnª: ideo dis scia iudicatiua dr resolutoria siue analetica. Inuẽtiua
℣ Sʒ scia inuẽtiua nõ sp est cũ certitudine. Vñ de his q̃ in/
uẽta st iudiciũ reqrit ad hoc φ certitudo hẽat. Vñ talis scia
. s. inuẽtiua: nõ dr resolutoria: sʒ pbabilis: q̃lis est scia topi/
coꝝ. Hec ille snialr. ¶ Aduertẽdũ est vlteriꝰ sm. D.S. in Nom 3m
lec. φ sicut in rebꝰ nãlibꝰ in his q̃ vt in plibꝰ agunt: gradus
qdã attẽdit: qꝛ q̃ʒto virtus nãe est fortior: tãto minꝰ deficit a
suo effectu: ita ꝛ in pcessu rõnis q nõ est cũ oimoda certitu
dine gdus aliqs inuenit sm φ magis ꝛ minꝰ ad pfectã cer
titudinẽ accedit. Per hmõi. n. pcessum q̃nq̃ʒ qdeʒ ꝛ si nõ fiat
scia fit tm fides vel opinio ꝓp pbabilitatẽ ꝓpõnũ ex qbꝰ p/
cedit: ex eo φ rõ declinat totalr in vnã ptẽ ꝯdictiõis: lʒ cuʒ
formidine alteriꝰ. Et ad hoc ordinat topica vl dialectica.
Nã syllõ dialecticꝰ ex pbabilibꝰ est. De quo agit Arist. in
libris topicoꝝ. Q̃nq̃ʒ vo non fit cõplete fides vel opinio: sʒ
suspicatio q̃dã: qꝛ non totalr declinat ad vnã ptẽ ꝯdictiõis

lʒ magis inclinet ad hanc q̃ȝ ad illā. Et ad h̄ ordinat̄ rhe
torica. Quñqȝ vō estimatio declinat ad aliquā pteȝ ɔ̄dictio
nis pp aliquā repñtatōeȝ ad modū q̄ fit hoi abhominatio
alicui⁹ cibi ſi pñtet ei ſub ſilitudine alicui⁹ abhominabil̄.
Et ad hoc ordinat̄ poetica. Nā poete eſt iducere ad aliqd
v̄tuoſum p aliquā decentē repñtationē. Ōia aūt hec ad rō
naiē phīam ptinent: qꝛ inducere ex vno in aliō rōnis ē. Hec
3. spēs in vētuue oia iiie formalr. ℭ Ex quo hētur q̄ ſcia inuētiua ſub ſe ɔti
net tres ſpēs. vȝ dialecticā: rhetoricā: ⁊ poeticā ſcientiam.
Discip. Quaꝝ ſufficiētia ō facili ex adductꝫ elici pōt. ℭ Sȝ argue
bat diſcipl's ɔ̄ adducta. Naȝ ois habit⁹ ɔclōnis p demſa
tionē acq̄ſit⁹ eſt ſcia ⁊ nō opio. Sȝ dialectica ſiue topica eſt
hmōi. igit̄ male dcm̄ eſt: q̄ dialectica ē fides vel opinio: cū
opinio diſtinguat̄ ɔ̄ ſciaȝ. Probatio medie. Nā in libris to
picoꝝ aſſignat̄ a doctorib⁹ ſbm. ſ. ſill's dialecticus. ⁊ aliqd
loco paſſiōis. ſ. gñatiuū opiniōis: ⁊ pn̄ᵐ ſubiecti. ſ. diffō ei⁹
que eſt mediū demſationis. Cū ḡ ſolū hec tria ad demſa
tionē requirant̄. vȝ ſubm: paſſio: ⁊ diffō ſequit̄ q̄ in topicis
ſiue dialecticis pñt fieri demſationes p q̄s poterit hri ſcia
R° v̄a. ℭ Dōm q̄ ſyll's dialectic⁹ pōt dupl̄r ɔſiderari. ℣ Uno
modo p reſpectū ad ſua pn̄ᵃ ⁊ cās. Et iſto mō ſcia libri to
picoꝝ q̄ eſt de ſyll'o dialectico tanq̄ȝ de ſbo attributiōis eſt
v̄a ſcia ⁊ nō opinio. ℣ Aliomō pōt ɔſiderari ſm ſuū vſum
⁊ effectū: ⁊ in ſe. Et iſto mō cū pcedat ex pbabilib⁹ de eo ñ
eſt ſcia ſed opinio: vt hic dicit. D.S. ℭ Et p hoc pȝ ſol'o ad
2ᵐ. ⁊ 3ᵐ. ℭ Ad pᵐ igit̄ dōm q̄ lȝ ſint q̄tuor ptes logice in
ſpe ſubalterna ⁊ adhuc plures in ſpe ſpāliſſima tñ tm̄ ſunt
tres in gñe. Quaꝝ vna. ſ. reſolutoria ɔtinet ſb ſe ſciam po
riſticā ⁊ poſterioriſticam. ℭ Ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ pȝ ſol'o ex dictis.
ℭ Ad 4ᵐ dōm q̄ lȝ oium ptium noue logice ſit vnū ſbm
cōe. ſ. argumētatio tñ q̄libet pars hȝ ꝓpriū ſbm. Syll's. n.
ſimpl'r dictus eſt ſubm in libris poꝝ. Syll's āt dialecticus
in libris topicoꝝ. Syll's vō ſophiſtic⁹ in libris elenchoꝝ.
Et ſyll's demſatiuus in libris poſterioꝝ vt infra patebit.

ℭ Queſtio tertia de qualitatib⁹ ſcientie in communi.

Deinde ɔſiderādū reſtat de q̄litate ⁊ cō
ditione huius ſcie poſterioriſtice
in cōi. ℭ Circa qd̄ q̄runt̄. 6. ℣ Primo vtꝝ de
ſyll'o demſatiuo ſit ſcia. ℣ Scdō vtꝝ talis ſciē
tia ſit practica vel ſpeculatiua. ℣ Tertio vtrū
ſit ſcia realis vel rōnalis. ℣ Et vtꝝ ſit dignior ceteris ptib⁹
logice. ℣ Quarto vtꝝ ſit iudicatiua vl' inuētiua tm̄. ℣ Se
xto vtrum ſyll's demonſtratiuus ſit ſubiectū huius libri.
ℭ Ubi ſupra in. D.S. in pbemio eiuſdem. Articulus. I.

Ad primum ḡ ſic pcedit̄. Ut̄ q̄ de ſyll'o demſati
uo nō hēat̄ ſcia. ℭ Nā ſcia ē habit⁹
Primū ɔclōnis p demſationē acq̄ſit⁹. Si ḡ de ſyll'o demſatiuo eſ
ſet ſcia: illa haberet̄ p ſyll'm demſatiuū. Et iteꝝ ſcia de illo
alio ſyll'o demſatiuo hēret̄ p aliū. Et ſic eēt pceſſus in infi
nitū qd̄ eſt incōueniēs. igit̄ ⁊c̄. ℭ Sȝ dicebat diſcipul⁹. ſci
entia de ſyll'o demſatiuo in cōi hētur p pticularē quādam
demſationē: q̄ qdē coḡſcit̄ nō p aliā demſationē ſȝ cognitꝫ
2ᵐ terīs. ℭ Cōtra. Jlle q acq̄rit ſciaȝ de demſatione p demſa
tōeȝ pticularē: aut coḡſcit ſe hre verā demſatōeȝ aut ñ. Si
pmū ſeq̄t̄ q̄ hēat ſciam de demſatiōe anteq̄ȝ acq̄rat eā. Si
2ᵐ ſequit̄ q̄ nō poſſit aſſerere ſe acq̄ſiuiſſe ſciam de demſa
tiōe: qd̄ ēt eſt incōueniēs. ſ. p demſationē. ℭ Preterea com
3ᵐ plexoꝝ nō eſt diffō neqȝ demſatio aut ſcia: vt infra dī. Sed
demſatio eſt qd complexū cū ſit ſyllus. ergo ei⁹ nō eſt ſciētia.
4ᵐ ℭ Preterea ſcia eſt ſempiternoꝝ: vt pȝ p huius. ⁊. 6. meta
phy. Sȝ demſatio eſt corruptibilis: cū ſit qd fabricatū a
5ᵐ rōne nra. Igit̄ idē qd̄ pus. ℭ Preterea de demſatiōe nō pt
hēri demſatio. Alias demſatiōis eēt demſatio. ḡ de demō
ſtratiōe nō eſt ſcia: cū q̄libet ſcia hēat̄ p demſationē. ℭ In
ɔ̄riū eſt phūs q tradit nob̄ ſciam de ſyll'o demſatiuo in pñti
R° lib⁹. Et ſil'r. D.S. in pn̄° hui⁹. R° dōm q̄ ſyll's demſatiu⁹
pt ɔſiderari dupl'r. ℣ Unomō q̄tū ad ſuū vſum quo. ſ. ſci
ens vtit̄ particularib⁹ demſationib⁹ in hac ſcia ⁊ in alijs.
Et iſto mō de eo nō eſt ſcia. ſȝ eſt modus ſciendi in q̄ȝtū hō.
℣ Aliomō pt ɔſiderari q̄tū ad ſua pn̄ᵃ ⁊ cās ⁊ ppͥetates.
Et hoc dupl'r. ℣ Unomō in pticulari. Et ſic ēt ō eo non eſt
ſcia directe qꝛ pticulariū nō ē diffō: vt pȝ. 7. metaphy. ⁊ p
ɔ̄ñs neqȝ ſcia niſi reflexe. ℣ Aliomō in vl̄i. Et ſic de eo ē ſci Con°.
entia. Qō ſic pȝ. Nā de illo eſt ſcia: qd̄ hȝ pn̄ᵃ ptes ⁊ ppͥe Probō cōcluſiōis
tates demſabiles de eo ⁊ de ſuis ptib⁹ vt pȝ p phm̄. 4. me
taphy. ⁊ in pn̄° hui⁹. Sȝ ſylls demſatiu⁹ eſt hō. Igit̄ ō eo
eſt ſcia. Probatio medie. Nā pn̄ᵃ ſyll̄i demſatiui ſunt diffō
ei⁹ ⁊ ſyll's in cōi: ſil'r ⁊ argumētatio. cui⁹ q̄tuor ſunt ſpēs. ſ. 4. spēs ar gumen.
ſyll's. enthymema. inductio. ⁊ exēplū: vt pȝ p̊ ⁊ 2° prioꝝ ⁊
p topicoꝝ. ℣ Partes vō demſationis ſunt duplices. ſ. ſbie 2ª pars de mon.
ctiue ⁊ integrales: ptes demſatiōis ſbctiue ſt demſatio pp
qd ⁊ demſatio qꝛ eſt: demſatio vl'is ⁊ pticularis. Sil'r de
mſatio affirmatiua ⁊ negatiua. ℣ Partes vō itegrales ei⁹
ſt duplices. ſ. vel ppinq̄ vt ppō maior ⁊ minor: ⁊ ɔclō. vel
remote vt ſt maior extremitas ⁊ minor extremitas ⁊ medi
um. ſ. ſbm ⁊ paſſio ⁊ diffō ſubiecti. ℭ Sȝ inſtabat diſcipu diſcip.
lus. Nā de oi eo de quo eſt ſcia pōt demſari aliq̄ ppͥa paſ
ſio: cū ſcia ſit effect⁹ demſatiōis: cui⁹ ɔclō ɔſtituit̄ ex ſbo ⁊
ppͥa paſſiōe. Sȝ de demſatiōe non pt demſari paſſio. Si
ſic demſet̄. igit̄ ⁊c̄. ℭ Dōm negādo minoreȝ imo de ſyll'o R°.
demſatiuo pt demſari paſſio. ſic arguendo. Ōis ſyll's pce
dens ex pmis. veris. ⁊ imediatꝫ. notiorib⁹. priorib⁹. cauſiſqȝ
ɔclōnis ⁊ gñatiu⁹ v̄e ſcie. Sȝ demſatio ſiue ſyll's demſati
uus eſt ſyll's pcedēs ex pmis. v̄is ⁊c̄. ḡ demſatio eſt gñati
ua v̄e ſcie. In hac. n. pticulari deductiōe: demſat̄ paſſio ſyl
logiſmi demſatiui in cōi quā circūloq̄mur p ei⁹ effectuȝ: ⁊ Diſcip.
eā de ipſo p diffōnē ſyll̄i demſatiui demſamus. ℭ Quere
bat inſup idē diſcipulus. vtꝝ ſcia poſterioriſtica vtēs ⁊ po
ſterioriſtica docēs ſint vn⁹ habit⁹ vel duo. Et videbat̄ ibi
q̄ nō ſint vn⁹ habit⁹: qꝛ dcm̄ eſt in pn̄° corpis hui⁹ articuli
q̄ ſi ſyll's demſatiu⁹ ɔſideret̄ q̄tū ad ſuū vſuȝ: ſic de eo nō
eſt ſciētia. Uidet̄ ḡ q̄ ſcia poſterioriſtica vtēs nō ſit idē ha
bit⁹ cū ea vt docēs ē. ℭ Dōm breuiter q̄ ſcia poſterioriſti R°
ca vtens ⁊ poſterioriſtica docēs ſt vni⁹ habit⁹ ſm eēntiaȝ
ſm diuerſos modos eēndi ɔſiderat⁹: ſic̄ dcm̄ eſt circa pnᵐ
logice de dialectica vtēte ⁊ dialectica docēte. Nā vn⁹ ⁊ idē
eſt habit⁹ q ɔſiderat̄ p reſpectū ad ſuas cās: ⁊ q̄tū ad ſuū
vſum. Sic̄ idē eſt martellus q ɔſiderat̄ p reſpectū ad ſuas
cās ⁊ pncipia: ⁊ q ɔſiderat̄ q̄tū ad vſuȝ ei⁹ q̄ artifex in di
uerſis artib⁹ vtit̄. Poſterioriſtica. n. docēs dī iſta ſcia ɔſi
derata in ſe p reſpectū ad ſuas cāſ ⁊ pn̄ᵃ. Et poſterioriſtica
vtēs dī eſſe eadē ſciētia ɔſiderata q̄tū ad ſuū vſum in quā
tū. ſ. demſator vtit̄ ſcia ſua poſterioriſtica acq̄ſita in alijs
ſciētijs multipl'r demſando ⁊ in ſeipa. ℭ Ad pmū igit̄ ad
mittit̄ ſol'o diſcipli. ℭ Ad 2ᵐ vel ad replicā ɔ̄ diſcipulū in
ductā dc̄m q̄ ille q acq̄rit ſciam de demſatiōe p demſatio
nē quādā pticulare cognoſcit ſe hre verā demſationē ante
acq̄ſitionē: vel in ipſa acq̄ſitiōe ſcie: nō qdē p ſciam demſa
tiuā pcedētē: ſȝ lumine doctoris extrinſeci. ſ. magr̄i talē ō
mſationē adducentꝫ: aut lumine doctoris intrinſeci. vȝ itel
lect⁹ agentꝫ ⁊ ēt lumine pmoꝝ pncipioꝝ ⁊ lumine cognitio
nis terminoꝝ ſimpliciū. Uñ nō oȝ q̄ hēat ſciam ō dmſatio
ne anteq̄ȝ eā acq̄rat ſm. D.S. in. 2. ō ais. lec. 11. vbi ſic ait.
Eodē aūt mō ſe hȝ in ſcie acq̄ſitiōe. Hō. n. acq̄rit ſciam ⁊ a
pn̄° intrinſeco: qd̄ inuenit: ⁊ a pn̄° extrinſeco dum addiſcit.
Utrobiqȝ āt reducit̄ de poᵃ in actum ab eo qd̄ eſt actu. Hō
enim p lumē intell's agentꝫ ſtatim coḡſcit actu pᵃ pn̄ᵃ nāl'r
cognita. Et dum ex eis ɔclones elicit p hoc q̄ actu ſcit: ve
nit in actualē cognitiōeȝ eoꝝ q̄ poᵃ ſciebat. Et eodē mō do
cēs exteri⁹ ei auxiliat̄ ad ſciēdū. ſ. ex pncipijs addiſcētī no
tis deducēs eū p demſationē in ɔclones pus ignotas. Qō
qdē auxiliū hoi neccīuȝ nō eēt: ſi adeo eēt pſpicacis intell's
q̄ p ſeipm poſſit ex pncipijs notꝫ ɔclones elicē. Que qdeȝ
pſpicacitas hoib⁹ adeſt ſm plus ⁊ minus. Hec ille. ℭ Ad

Demõ.3ᵉ 3ᵐ dõm ꝙ demr̃atio pt accipi dupl'r. Uno mõ pme intẽ-
tional'r. vz p re sbcta intẽtiõi. s. p sylo q cõponit ex tribus
ppõnib⁹: ⁊ trib⁹ terminis. Et isto mõ de ea nõ est scia neqȝ
diffõ neqȝ ẽt demr̃atio. Alio mõ pt ↄsiderari. 2ᵉ intentio-
nal'r. vz accipiẽdo eã p illo termino simplici demr̃atio nõ
qdẽ absolute sȝ vt est vox significatiua rei sbcte q̃ ẽ signifi-
catũ ei⁹. s. vt significat rẽ pme itẽtiõis. Et isto mõ demr̃atio
nõ est qd cõplexũ. Et vt sic de ea est diffõ ⁊ scia. vt infra la-
tius declarabit. Ad 4ᵐ dõm ꝙ si demr̃atio ↄsideret in
pticulari. sic est corruptibilis ⁊ vt sic: de ea nõ est scia. Sȝ si
ↄsideret i vli sic est icorruptibilis. Et isto mõ de ea est scia.
Discip. Cõtra hoc arguebat discipulus. Nã corruptis nobis cor
rũpunt oia q̃ sunt in nobis. vt innuit phs in pdicamẽtis. sȝ
vlia sũt in singularib⁹. ergo corruptis singularib⁹ corrũpunt vlia.
Et sic demr̃atio in vli ẽ corruptibilis: ⁊ p ↄñs argᵐ pdictũ
Rᵒ. in suo robore remãsit. Dõm est ꝙ aliud est vle corrũpi ⁊
aliud est aliqd in vli corrũpi. Corruptis. n. singularib⁹ corrũ-
pit vle fm eẽ qd hȝ in singularib⁹. Nõ tñ corrũpit in vli. i.
fm bitudinẽ quã hȝ ad sua pn̄ ẽentialia ⁊ ad suas passio-
nes. Lȝ. n. ↄclõnis de q̃ ẽ scia p ⁊ pcipm sbm ⁊ pdicatũ si-
ue ppria passio corrumpat fm eẽ exñtie: sp tñ manet neccia
habitudo vni⁹ ad reliquũ: quã imediate significat ↄclõ de-
mr̃ata. Inde ẽ ꝙ scia dr̃ eẽ sempiternoꝝ. de q̃ inferi⁹ ad lon
gũ disputãdũ ẽ. Ad vltᵐ dõm ꝙ de demr̃atiõe pme in-
tẽtional'r accepta: nõ pt hri demr̃atio, qȝ sic demr̃atio non
pt esse sbm ↄclõnis. cũ vt sic sit tota demr̃atio icludẽs du-
as pmissas ⁊ ipam ↄclõnẽ. sȝ tñ si 2ᵉ intẽtional'r sumat: sic
pt esse sbctum ↄclõnis. Et ei⁹ vt sic põt esse demõstratio. vt
patuit in rñsione ad argᵐ discipuli in corpore articuli.
Sequitur in. D. S. vbi supra extrauaganti in prohemio
eiusdem. Articulus secundus.

Ad secũdum sic pcedit. Ut ꝙ scia de sylo demõ-
stratiuo sit scia pctica ⁊ nõ specula-
Primus tiua. Nã illa scia est pctica q̃ ordinat ad opus. vt pȝ. 2.
metaphy. Sȝ ista scia ordinat ad opus. s. ad demr̃are ⁊ ar
2ᵐ guere ⁊ hm̃oi. ergo est scia pctica. Preterea logica ẽ scia pcti-
ca vt pbat Scade⁹ in pn̄ᵒ logice sue. ergo hec scia est pctica. qȝ
scie pctice q̃libet ps oȝ eẽ pctica: si ordinent ad eũdez finẽ.
3ᵐ Preterea scia speculatiua ordinat ad cognitionẽ vitatis
coꝝ circa q̃ vsat nõ ordinãs vlteri⁹ vitatẽ cognitã ad ipo-
rũ opationẽ: sȝ scia demr̃atiua q̃ ordinat ad modos dmon
strãdi: sic ordinat ad cognoscẽdũ de eis vitatẽ ꝙ vitatẽ de
eis cognitã ordinat ad taliũ modoꝝ debitã formationẽ q̃
4ᵐ. est q̃dã ipoꝝ opatio. ergo hec scia est pctica. Preterea nul-
lus hit⁹ cui⁹ finis nõ est act⁹ ppri⁹ sȝ act⁹ alteri⁹ hit⁹. pt dici
speculatiu⁹. Talis. n. nõ ẽ gr̃a sui qd reqrit ad habitũ spe
culatiuũ. Sȝ scia hui⁹ libri nõ hȝ actũ ppriũ q sit finis ei⁹.
sȝ ordinat ad introductionez aliaꝝ sciaꝝ. vt dic. D. S. in p
metaphy. lec. 5. vbi dic ꝙ q̃dã vo scie iuẽte sunt ad introdu
ctionẽ in alijs sciẽtijs sic logicales. Et ibidẽ in lec. 7. dic ꝙ
inqsitores phie hẽbãt ẽt ea q̃ sũt ẽt ad eruditionẽ nẽciam
sicut scie logicales q̃ nõ pp se q̃rant sȝ vt introductorie ad
alias scias. Hec ille. vt ẽt phs ↄcedit. 4. metaphy. ergo ⁊c̃.
5ᵐ Preterea nullus habit⁹ speculatiu⁹ opat suũ obm. sed
hec scia opat suũ obm. s. demr̃ationẽ. ergo ⁊c̃. Sȝ in ↄ-
riuz arguit. Nã illa scia est speculatiua q̃ ordinat ad scire
vt pȝ. 2. metaphy. sȝ hec scia ordinat ad scire. Finis. n. dmõ
Cõclusio strationis ẽ scire. ergo est speculatiua. Rx⁹ dõm ꝙ hec sci-
entia nõ est pctica sȝ speculatiua simpl'r. Pro cui⁹ declara-
4. ↄditiões vt scia sit practica 1ᵃ tiõe est diligẽter aduertẽdũ ꝙ q̃tuor ↄditiones reqrunt ad
h ꝙ aliq̃ scia aut aliqs habit⁹ sit pctic⁹ fm. D. S. in diuer-
sis locis. Quaꝝ pᵃ est ꝙ talis habit⁹ ordinet ad op⁹ tã-
q̃ȝ ad finẽ. hãc ↄditionẽ innuit phs. 2. metaphy. ⁊ D. S. ibi-
2ᵃ dẽ. Scdã ↄditio est ꝙ talis habit⁹ ordinet ad op⁹ alteri
us poᵗ q̃ȝ intell's. s. ad op⁹ volũtatis tanq̃ȝ ad finẽ. Et hãc cõ
ditionẽ innuit. D. S. in. 1ᵃ. 2ᵉ. q. 57. ar. 1. ad pmũ. vbi sic ait
ꝙ duplex est op⁹. s. interi⁹ ⁊ exteri⁹. Practicũ ergo vel ope-
ratiuũ qd diuidit ↄ speculatiuũ dr̃ de ope exteriori: ad qd nõ
hñt ordinẽ habit⁹ speculatiui: sȝ tñ hñt ordinẽ ad op⁹ inte
ri⁹ intell's: qd est speculari vez. Hec ille formal'r. Tertia 3ᵃ
ↄditio ẽ ꝙ talis habit⁹ pure pctic⁹ ⁊ non mixt⁹ ordinet ad
op⁹ voluntatis nãe vt ad ex̃ exercitũ ⁊ nõ elicitũ tñ. Et hãc
ↄditionẽ innuit. D. S. in plogo pmi sniaꝝ. ar. 1. in arguᵗᵒ.
2. vbi sic ait. Oĩs doctrina est ad pfectionẽ vel q̃ȝtũ ad intel-
lectũ: sic speculatiue: vel q̃ȝtũ ad effectuz pcedẽtẽ in op⁹: sic
practice. Hec ille. Et ibidẽ ad 2ᵐ sic ait. phia sufficit ad pfe
ctionẽ intellus fm cognitionẽ nãlẽ, ⁊ affect⁹ fm vtutẽ acq
sitã. Et iõ opȝ esse aliã sciam p quã intellus pficiat q̃ȝtũ ad
cognitionẽ infusaz. ⁊ affect⁹ q̃ȝtũ ad dilectionẽ g̃tuitã. Hec
ille. Et idẽ innuit. D. S. in de vitate. q. 14. ar. 4. c. Et in p sen
tẽtiaꝝ. di. 51. q. 5. ar. 3. o. si ait. pmissionẽ inuisibilẽ sit vt hõ
nõ sit in hoc mũdo obiectiue fm intellm ⁊ affectũ. nõ aũt es-
sential'r. Et idẽ dicit op⁹. 9. q. 31. Itẽ 2ᵃ. 2ᵉ. q. 162. ar. 3. ad pᵐ
dicit. D. S. ꝙ cognitio vitatis est duplex. Una pure specula
tiua. Alia aũt cognitio vitatis affectiua ⁊c̃. Et ibidẽ. q. 154.
ar. 5. Et hõ fm vtutes morales dr̃ simpl'r bon⁹: nõ aũt fm
intellectuales. vt pȝ. 1ᵃ. 2ᵉ. q. 68. ar. 3. ad 2ᵐ. Quarta ↄdi 4ᵃ
tio ẽ ꝙ talis hit⁹ sit imediate regl'atiu⁹ illi⁹ opis exterioris.
Hanc ↄditiõem tãgit. D. S. in de vitate. q. 14. ar. 4. vbi sic
ait. Nõ q̃libet relatio ad op⁹ fac intellm eẽ practicũ: sȝ ali-
q̃ simpl'r speculatio pt esse alicui remota occasio aliqd ope
rãdi. sic phs speculat aiam eẽ imortalẽ. Et inde sic a cã re-
mota sumit occasionẽ aliqd opandi. Sȝ intellm pcticũ oȝ
eẽ primã regulã opis. vtpote ꝙ ↄsideret ipȝ opabile ⁊ rõ-
nes opandi ⁊ cãs opis. Cõstat autẽ ꝙ obm fidei nõ est veꝝ
opabile: Sȝ veꝝ increatũ in qd nõ põt nisi act⁹ intellus spe
culatiui. vñ fides ẽ in intellu speculatiuo q̃ȝuis sit vt occa-
sio remota aliqd opandi. vñ ẽt sibi nõ attribuit opatio ni-
si mediãte dilectione. Hec ille formal'r. Cũ ergo hec scia
nõ ordinet ad op⁹ volũtatis exteri⁹: sȝ ad dirigẽdũ actũ rõ-
nis in suis opib⁹. vt in pnᵒ hui⁹ libri pbat. D. S. relinquit
ꝙ hec scia nõ est pctica. Sequit ergo ꝙ est speculatiua qȝ ois
habit⁹ vel ẽ speculatiu⁹ vel pctic⁹. vt pȝ p phz. 6. metaphy.
Pro ampliori aũt declaratiõe hui⁹ aduertẽdũ ẽ fm. D. Notãdum 3ᵉ sciaȝ et se specu.
S. in pᵃ pte. q. 14. ar. vlti. ꝙ tripl'r aliq̃ scia dr̃ speculatiua.
Uno mõ ex pte reꝝ scitaꝝ q̃ nõ sũt opabiles a sciẽte. sicut
scia de reb⁹ nãlib⁹ vel diuinis. Scdo q̃ȝtuz ad modũ ↄsi
derãdi: vtputa si edificator ↄsideret domũ diffiniẽdo vl' di-
uidẽdo ⁊ ẽt ↄsiderãdo vlia pnᵃ ipsi⁹. Tertio q̃ȝtuz ad fi-
nẽ. Nã finis habit⁹ speculatiui est ↄsideratio vitatis. Hec il
le. Cũ ergo hec scia ↄsideret suũ obm diffiniẽdo ⁊ diui- Proba⁹ ↄclõnis
dẽdo ac resoluẽdo in sua pnᵃ ⁊ cãs. cũ ẽt ↄsideret ipm obm
ei⁹ rõne vitatis cognoscẽde. ⁊ si obm ei⁹ in pticulari ↄsidera
tũ sit opabile a nobis opõne intellus nõ tñ ẽ opabile a no-
bis opõne volũtatis exteriori. iõ dõm est ꝙ hec scia oib⁹ mo
dis est speculatiua. lȝ fm qd possit dici pctica. s. inq̃ȝtũ obȝ
ei⁹ est opabile a nobis opõne intellus siue rõnis. Sȝ dice- Discip.
bat discipulus. Opatio volũtatis exterior siue ad extra dr̃
opatio trãsiẽs pter q̃ȝ est aliq̃ res opata. Si ergo vt addu-
ctũ est reqrit ad hoc ꝙ aliq̃ scia sit practica ꝙ ordinet ad
opus volũtatis exteri⁹ siue ad extra seq̃ret ꝙ prudẽtia non
eẽt habit⁹ practic⁹. Qd est ↄ phz. 6. ethi. ⁊ ↄ. D. S. in pmo
metaphy. pȝ seq̃la. qȝ prudẽtia p hoc differt ab arte qȝ ars
est de factilib⁹ a nobis q̃ p opationẽ trãseũtẽ pducunt. Pru
dẽtia vo ẽ de agibilib⁹ q̃ fiũt p actionẽ immanẽtẽ. Dõȝ Rᵒ
ad assumptũ ꝙ nõ ois opatio voluntatis ad extra dr̃ opatio
solũ trãsiẽs. Sȝ opatio voluntatis ad ex̃ hic accipit p q̃cũq̃
opatione impata a volũtate pducibili ab eadẽ suis vtuti-
b⁹ nãlib⁹. Agibilia. n. pducunt p opationẽ a volũtate im
peratã p nãlia pnᵃ hois. Unñ nõ opȝ ꝙ prudẽtia sit habit⁹
speculatiu⁹: sȝ est habit⁹ practic⁹. sicut ⁊ ars: vt pȝ p. D. S.
1ᵃ. 2ᵉ. q. 47. ar. 2. ad 2ᵐ vbi sic ait. Ambrosi⁹ ⁊ ẽt Tulli⁹ no
men prudẽtie largius sumũt p q̃libet cognitiõe humana tã
speculatiua q̃ȝ practica: q̃ȝuis dici possit ꝙ ipse actus spe-

culatiue rōnis fm q est volūtari⁹ cadit sub electione ₇ ɔsi
lio q̄ztū ad suū exercitiū: ₇ p ɔñs cadit sub ordinatiōe pru/
dētie. Sz q̄ztū ad suā spēz put cōparat ad obm qd est ver
necius nō cadit sub ɔsilio nec sub prudētia. Hec ille. ¶ Ad
pmum igit dōm q vt dcm̄ est. lz hec scia ordinet ad opus
intellus: nō tñ ordinat ad op⁹ volūtatē ad extra. vñ nō opz
q sit pctica. ¶ Ad scdm dōm q Giade⁹ in hac pte derelīqt
fontē scie. vz. D. S. vt ex dictis pz. Logica. n. est scia specu/
latiua simplr ₇ fm qd practica. vt dclaratū est. Nō. n. ordi
nat ad opus alteri⁹ po⁹ q̄z intellus. ¶ Sz ɔ̄ h instabat di/
Discip. sciplus. ¶ Nā z phs in. 6. metaphy. sub phia theorica solū
cōprehēdit phicā, mathematicā ₇ metaphy. sz logica non
est aliq̄ illaꝝ triū. g logica siue ē: hec scia nō ē speculatiua.
Rº ¶ Dōz q duplex ē phia: theorica siue speclatiua. ꝟ Que/
dam est smocinalis. ꝟ Alia est realis. Phs aūt pmi⁹ cū sit
artifex realis l. 6. metaphy. diuisit phiā speculatiuā realē
in phicā, mathematicā ₇ metaphysicā. Vñ bñ sequit q lo
gica nō sit speculatiua realis: nō aūt sequit q nō sit specu/
Discip. latiua. ¶ Cōtra hoc iterū instabat idē discipulus. ꝟ Nā si
logica siue hec scia esset scia speculatiua: ipsa ɔtineret sub
phia speculatiua sicut ps sub toto: neq̄z q̄rit pp aliud. Sz
logica nō ɔtinet sub phia speculatiua sic ps sub toto: neq̄z
q̄rit pp seipsam. sz pp aliō. g est practica ₇ nō speculatiua.
Cui⁹ s̄nīc vī esse. D. S. sup Boe. d trini. q. 5. ar. 1. ad 2m vbi
sic ait. Scie speculatiue vt pz p metaphy. sunt de illis q̄ꝝ
cognitio q̄rit pp se. Res aūt de qb⁹ est logica nō q̄runt ad
cognoscēdū pp seipsam: sz vt ad adminiculū qddā ad alias
scias. ₇ id logica nō ɔtinet sub speculatiua phia pncipalr
sicut ps: sz sicut qddā reductū ad phiam speculatiuā put
ministrat speculatiōi sua instra. s. syllos. diffōnes ₇ alia hm̄
qb⁹ in sciētijs speculatiuis indigem⁹. Vñ fm Boe. in com
mēto sup porphyriū. logica nō tam est scia q̄z scie instrm.
Hec ille formalr. Vr ergo. D. S. velle q logica non sit spe
culatiua. tū qz nō ɔtinet sub phia speculatiua sicut ps. tū
Rº pma ēt qz res de qbus tractat non q̄runt pp se. ¶ Sz dōm p vt
pus. qz. D. S. ibi loquit de phia speculatiua reali sub qua
non ɔtinet logica sicut ps: sz reductiue sic qddā adminicu
lum inq̄ztum p artē logice ēt in phia speculatiua reali vti/
mur argumētationib⁹, diffōnib⁹, ₇ dmrationib⁹. Cōtinet
tñ vt ps subiectiua sub phia speculatiua smocinali vt dcm̄
2º. est. ¶ Dōm 2º q logica pōt ɔsiderari dupl'r. ꝟ Unomō q̄z/
tū ad suū vsum. Et isto mō nō q̄rit solū pp se: sz ēt pp aliud:
si tñ pp aliō qd sit extra gen⁹ ɔtēplatōis. ꝟ Alio° ɔsiderat
in se fm q est docēs in ordine. s. ad suas cās. Et isto mō q̄/
rit ēt pp se vñ simplr dicenda ē speculatiua vt ēt vult Aug.
de ciuitate dei. ¶ Ad 3m dōm q pp hāc rōnem coact⁹ fuit
Giadeus dicere logicā esse magis practicā q̄z speculatiuā.
vt pz in pn° sue logice. vbi eaz formal'r adducit. ¶ Sz fm
pdictas ɔditiones ad praxim reqsitas: facil'r apparet q rō
sua nullo mō ɔcludit. Qz licz ea q ɔsiderant in logica fm
eoꝝ vsum ɔsiderata ordinent ad opatione intellus: nō tñ or
dinant ad opatione alteri⁹ po⁹ q̄z intellus. s. ad opatione vo
lūtatis ad extra: qd tñ reqrit ad habitū practicū. vt declara
tū est. ¶ Ad 4m dōm q pp hāc rōnē ₇ seqntē Petr⁹ aureo
li in p sniaꝝ ₇ Scot⁹ in p meta^e dicere conant ēt q logica
sit magis dicēda practica q̄z speculatiua. Sz manifestū est
q ex dictis solute sunt. Nō est. n. incōueniēs q vn⁹ habitus
speculatiu⁹ ordinet ad finē alteri⁹ habit⁹ tanq̄z ad finē re/
motū. Silr g lz logica ordinet ad itroductionē aliaꝝ scien
tiaꝝ tāq̄z ad vltimū finē: nō tñ pp hoc dz dici practica. Tū
p qz scia dz denoiari practica vl speculatiua a fine primo.
Tū 2° qz dato q finis ei⁹ spālis eēt introductio sciaꝝ: non
tñ eēt aliud finis ei⁹ q̄z scire. Sz scire nō facit habitū practi
cum. sz speculatiuū. vt pz. 2. metaphy. Et nō est intelligen/
duz q logica sit scia practica simplr q̄si ibi exēplificat. D.
S. de sciētijs logicalib°. sz hñ logica vtens ɔsiderata. s. fm
applicationē ad alias scias est practica fm qd ₇ sumendo
largo mō praxim. Et sic itelligit. D. S. in pmo metaphy. ₇
phs in. 4. metaphy. Logica vo docēs q̄rit pp seipsam. Jō
logica est simplr speculatiua ₇ fm qd practica vt superi⁹
dcm̄ est: vt ēt dicit. D. S. 1° 2e. q. 51. ar. 2. ad vltimuz. vbi sic
ait. In speculatiuis alia rōnalis scia est dialectica que ordi
nat ad inqsitionē inuētiuā. ₇ alia est scia dmratiua que est
vitatis determinatiua. Hec ille. igit ₇c̄. ¶ Ad vltimū dōm
q ille habit⁹ q opat suū subm opatiōe extrinseca volūtatis
est bñ practicus. Nō tñ dz q ille sit pctic⁹ q opat suū obm
opatiōe itellus sicuti est logica. ¶ Verūtñ lz intellus opet
syllm dmratiuū particularē hunc. s. vel illū. non tñ opz
q pscōpet cum vñ. Unde ratio non ɔcludit.

¶ Ubi supra impertinenter in pohemio eiusdē. Articulus. III.

Ad tertiū sic pcedit. Videt q hec scia sit realis ₇ nō
rōnalis. ꝟ Nā nihil est in aliq̄ pdicamen Pº arg.
to nisi sit ens reale extra aiam exñs. vt pz p. D. S. in de po°
q. 7. ar. 9. Sz hec scia ₇ q̄libet alia ponit in pdicamēto q̄li
tatis in p° spē. ergo hec scia est ens reale. ₇ p ɔñs scia rea/
lis. ¶ Preterea ille effect⁹ est realis cui⁹ oēs cāe sunt rea/ 2m
les: qz effectus dz pportionari sue cāe. Sz hui⁹ scie cāe sūt
reales. Nā aia q est cā ei⁹ effect⁹ iualis ₇ mālis in qua hu
ius ₇ cuiuslibet alteri⁹ scie est realis. ergo hec scia est rea/
lis. Non aūt pt esse aliq̄ cā formalis ipsi⁹ scie cū scia sit for
ma. aliās forme esset forma. ¶ Preterea illa scia est realis 3m
cui⁹ obiectū est ens reale: qz scie dnoiant ab obiectis eaꝝ.
3. de aia. Sz obm hui⁹ scie est ens reale. ergo ₇c̄. Probatio
medie qz obm ei⁹ est ens. Sz ens ₇ res ɔuertunt. ergo ob/
iectuz ei⁹ erit ens ₇ p ɔñs erit ens reale. ¶ Preterea. ab eo 4m
q res est vel non. est dō vā vel falsa. Sz subm hui⁹ scie qd
est syllus dmratiu⁹ ēt dō dī. Syllus. n. est dō in q̄ qbus/
dā positis ncēe est aliud p ea que posita sunt euenire: vt pz p
phm p poꝝ. ergo ab eo q res est nihil nō est: syllus demō/
stratiu⁹ dī ver⁹ vel falsus. Sz sciētia denoiat vā vel falsa a
vitate vel falsitate obi. Sequit g q hec scia denoiat vā vl
falsa a re. ₇ p ɔñs subm ei⁹ erit res q̄dā. ¶ Preterea cuius/ 5m
libet relōnis realis dz esse fundamentū reale. vt pz p phm
5. metaphy. ₇ p. D. S. in de po°. q. 6. ar. vltio ₇ penultimo.
sz relō scie ad scibile ē relō realis: vt ɔcedit phs vbi supra
ergo fundamētū illi⁹ relōnis qd est ipa scia: dz eē reale: ₇ p
ɔñs hec sciētia est scia realis. ¶ Sz in ɔ̄riū arguit p. D. S.
in pn° hui⁹ libri q dicit q omnis discursus rōnis ptinet ad
phiam smocinalē. Sz hec scia deseruit discursui rōnis vt
ibidē pbat. ergo est scia smocinalis. ¶ Preterea ois scia
directiua actuū rōnis ē rōnal' vt supra pbatū ē. Sz hec scia
ē directiua actuū rōnis vt ēt supra pbatū est fm. D. S. er/ Con pars rñ.
go hec scia est scientia rōnalis. ¶ Rñdeo dōm q scia libri s. pñ. scia
posterioꝝ est scia rōnalis ₇ nō real'. Qd sic pz. ¶ Nā q̄cq̄ (?) cētiā rōne
sunt pprietates que ɔsequunt sciaz rōne obi. vz. vnitas, di obiecti.
gnitas distinctio. ordo ₇ nomē. Quelibet g sciētia dnomi
nat. s. vel realis vel rōnalis a suo subo. Sz subm hui⁹ sciē/
tie qd est syllus dmratiuus est ens rōnis. ergo hec scia est 1°.
rōnalis. ¶ Preterea ois scia realis fm phm. 6. metaphy.
aut est speculatiua, aut actiua, aut factiua. Sz hec scia nō
est actiua vel factiua: qz q̄libet eaꝝ ē practica. hec aūt sciē/
tia nō est practica: vt supra pbatū est. ergo nō est actiua vel
factiua. Silr neq̄z est speculatiua realis: qz ois realis est vel
phica vel mathematica vl metaphy. vt pz p phm ibidem.
Sz hec scia nō est aliq̄ illaꝝ. ergo nō est speculatiua realis: 3°
₇ p ɔñs nō est scia realis. ¶ Preterea logica est sciētia rō/
nalis vt pz p Augustinū de ciuitate dei. vbi vocat eā sciam
rōnalē. g hec scia est rōnalis: cū sciētia toti⁹ ₇ ptis ad idem
gen⁹ sciētiaꝝ ptineant. Jdē ēt pz p rōnes adductas pus in
ɔ̄rium q̄ sumunt a. D. S. in pma lectiōe hui⁹ pmi vt patet.
¶ Pro declaratiōe ergo pcedentiū aduertendū est q aliq̄ Notādū
sciētia pōt dici realis dupl'r. Unomō improprie. Et hec tri/ Sciam ad
plr. ꝟ Unomō qz ipsa est ens reale. ₇ sic q̄libet sciētia ē rea realem 2r
lis: cū q̄libet sit in pdicamēto q̄litatis. ꝟ Aliomodo qz est in

subiecto reali. Et sic ēt q̄libet sciētia est realis:qꝛ quelibet
scia est in aia subiectiue:que est ens reale. Tertio mō qꝛ est
ab aliq̄ cā reali. Et sic ēt qlibꝫ scia est realis:qꝛ aia est cā ef
ficiens finalis ⁊ ēt mālis in qua cuiuslibet scie. ℣ Aliomō
aliq̄ scia pt dici realis ꝓpꝛie cui⁹.s.cā obiectiualis ē realis:
siue cui⁹ obm est ens reale ext aiam exñs: et isto mō nō q̄li
bꝫ scia est realis. Sꝫ aliq̄ est realis ⁊ aliq̄ rōnalis. Hec igi
tur scia hꝫ obm qd est ens rōnis:vꝫ syllm demrātiuuz. Uñ
hec scia dr̄ rōnalis ꝓpꝛie ⁊ nō realis. ℭ Ad pmū ḡ dōm q
aliud est sciam esse ens reale:⁊ aliud est sciam esse sciaꝫ rea
lē:sicut aliud est idēptitatē eē realē:⁊ aliud est idēptitatez esse
relōnē realē:vt pꝫ p D.S. in de po^a.q.7.ar.viii. Nā aliqs
est idē vel silis sibiipsi realr̄:⁊ tñ talis idēptitas vl' silitudo
nō est relō realis:cū relō realis reqrat duo extrema realia
realr̄ distincta:vt in.5.lib. diuine phie disputatū est. Et in p̄
sniaꝝ dist.24.q.1.ar.3.ad pmū ait. Uñ dico q negatio ista
in q̄ pficit rō vnitaꝫ:nō est nisi negatio rōnis tm̄.dis.n.re
spectus q est entꝫ ad negationē vel ad nō ens:nō est nisi rō
nis. Et ibidē ad 2^m sic ait. Unū nō importat negationē nisi
in rōne:vñ fm rē magis se hꝫ ad po^am q̄ꝫ multitudo in qua
importat̄ realis negatio fm qua res a re distinguit̄. Hec il
le. ℭ Ex qb⁹ pꝫ q ibi nō accipit̄ negatio realis:q̄si ip̄a ne
gatio sit ens reale.cū negatio sit ens rōnis. Sꝫ accipit̄ ibi
negatio realis qꝛ est inter entia realia dicēs:hoc nō ē hoc:
qꝛ fm eaꝫ res a re distinguit̄. Ipsa tñ negatio fm se est ens
rōnis. Silr̄ scia q̄libet est ens reale:tñ q̄libet non est sciētia
realis. Cui⁹ rō est qꝛ scia accipit entitatē a suo subo inhesio
nis ⁊ a suis cāis. Sꝫ q sit scia realis hic hꝫ ꝓpꝛie ab obie
cto suo qd est ens reale. Et qꝛ obm hui⁹ scie nō est ens rea
le:sꝫ est aliqd ens rōnis:io dr̄ q est ens reale de p̄dicamēto
q̄litatꝫ:nō tñ est sciētia realis. Qd qdē diligenter memorie
cōmedandū est. ℭ Ad 2^m dōm q ille effect⁹ est realis cui⁹
oēs cāe sunt reales. Sꝫ hui⁹ sciētie nō oēs cāe sunt reales:
qꝛ cā obiectiualis ei⁹ nō est ens reale. Uñ rō nō sequitur. Ue
rūtñ bñ ꝯcludit q hec scia est ens reale non tñ q sit sciētia
realis. ℭ Ad 3^m dōm negādo minorē. Et ad ꝓbationē dōꝫ
q ens in cōi vt diuidit̄ in ens reale ⁊ ens rōnis nō ꝯuertit̄
cū re aut alijs trāscendētib⁹.sꝫ solū ens reale qd est cōe deo
⁊ creaturis:aut ēt decē p̄dicamentꝫ. Lꝫ ergo obm hui⁹ sciē
tie sit ens:accipiēdo ens fꝫ q est cōe enti reali ⁊ enti rōnis
nō tñ est ens reale.vñ non oꝫ q sit res q̄daꝫ ꝓpꝛie dicta.s.a
ratus rata ratū. ℭ Ad 4^m dōm q aliqd denoiat̄ ab ali
quo reali dupl'r. ℣ Unomō tanq̄ꝫ a cā remota. Et isto mō
nō oꝫ q illud denoiatū sit reale. Sicut gen⁹ ⁊ alie 2^e inten
tiones denoiant̄ a suo fundamēto remoto qd est res extra
aiam tanq̄ꝫ a cā remota.nō tñ ꝓp hoc opꝫ q genus sit ens
reale. Et isto mō syll's demrātiu⁹ denoiat̄ a re extra aiam
exñte. Uñ non opꝫ q sit ens reale. Aliomō aliqd denoiat̄
ab aliquo reali tanq̄ꝫ a cā ꝓxima:sicut sunt pme intētiōes.
Et isto mō opꝫ q denoiatū sit ens reale. ℭ Ad vltimū dōꝫ
est p̄ ad maiorē q q̄libet scia est ens reale ⁊ est relōnis fun
damētum reale:sꝫ nō dicat̄ scia realis.vñ arg^m p̄supponit
falsum. ℭ Dōm 2° ad minorē q lꝫ relō sciētie realis ad sci
bile reale sit relatio realis:tñ relatio sciētie rōnalis ad sci
bile qd est ens rōnis.nō opꝫ q sit relō realis:qꝛ ad hoc q
aliq̄ relō sit realis opꝫ q hēat extrema realia ⁊ ēt realr̄ di
stincta. Cū ergo scibile hui⁹ sciētie qd est syll's demrātiuus
sit ens rōnis:⁊ non ens reale.ideo relō que est huius scien
tie ad tale scibile nō est relatio realis sed rationis tñ.

ℭ Ubi supra ē᷑uaganti in ꝓhemio eiusdē. Articulus.IIII.

Primus arg^m **Ad quartū** sic pcedit̄. Uꝫ q hec.sciētia non sit iu
dicatiua:sed inuentiua tñ. ℭ Nā iudi
cium ptinet ad sapiētiam. Sapiētia.n.est iudicare:vt pꝫ p
phm p̄ metaphy.sed hec sciētia nō est sapiētia:qꝛ sapiētia
est donū spūs sancti infusum. H aūt sciētia acqrit̄ ⁊ nō in
fundit̄:vt infra ꝓbat phs ꝯ̄ Platonē.ergo non est iudicati
ua. ℭ Preterea sapiētia est ꝯsiderare altissimas cās:vt ꝓ
bat phs p̄ metaphy.sed hec sciētia non ꝯsiderat pmas ⁊ al
tissimas cās cū hoc ptineat ad pmū phm.ergo hec sciētia
nō est sapiētia.⁊ p ꝯñs nō est iudicatiua. ℭ Preterea iudi 3^m
catiuū hr̄ cū certitudine sciētie:vt dicit phs in policitis. et
vt dicit.D.S. in ꝓhemio hui⁹:hec aūt scia nō est certa sed
fallibilis:vt patuit p demrātionē Zenonis q voluit ꝓbare
q̄draturam circuli multiplr̄ deficiēs:igit̄ ⁊c. ℭ Preterea 4^m
ille bñ iudicat q oia nouit vt pꝫ p phm pmo ethicoꝝ. Sed
ille q hꝫ hāc sciētiam:nō oia nouit.ergo nō bñ iudicat.⁊ p
ꝯñs hec sciētia nō est iudicatiua. ℭ In ꝯ̄riū arguit̄ p D.
S. in lectiōe dicētem. Alijs ergo ptib⁹ logice p̄termissis ad
p̄ns intendēdū est circa partem iudicatiuā ꝓut tradit̄ in li
bris posterioꝝ analeticoꝝ. ℭ Rñdeo dōm q hec sciētia est
iudicatiua. Qd sic ꝓbat̄ fm.D.S. elicitiue in lectiōe pma.
℣ Nā cū iudiciū de re aliq̄ nō hēatur nisi cū certitudine sci Probat^o cōclusiōis
entie:certitudo aūt sciētie hēri nō possit nisi p resolōnē effe
ctus in sua pn^a ⁊ cāis:sequit̄ q illa sciētia erit iudicatiua q̄
ē resolutoria:siue q̄ docet resoluere aliqd in sua pn^a,⁊ cās:
sed hec sciētia est hꝫ.resoluit.n.necītatez ꝯñis in sua pn^a.
vt pꝫ p q̄ꝫlibet demrātiōem ꝓp qdꝫ qꝛ p eā demrāt̄ habitu
do passionis ad subm esse verā p cām.s.p diffōnem subi.q̄
hec sciētia est iudicatiua. Idem dicit 2^a 2^e.q.53.ar.4.in coꝛ
pore vbi sic ait. In speculatiuis demrātiua sciētia dr̄ iudi
catiua:inq̄ꝫtum p resolōnem in prima pn^a intelligibilia de
v̄itate inquisitoꝝ dijudicat̄:hec ille. ℭ Sed instabat discipu Discip. p̄
lus:nā febricitans vinū dulce iudicat amaꝝ. Et tñ ꝯstat q
non resoluit illud in suā cām.ergo insufficienter dcm̄ est q
iudiciū hr̄ cum certitudine scie p resolōnez ad pn^a. ℭ Pre 2°
terea iudicium ptinet ad volūtatē cum iudicādo aliqū q
peccat.pctm̄ aūt in voluntate est. Sed hec sciētia non ē in
volūtate:sed in intellectu:cū sit habit⁹ intellectiu⁹.igit̄ nō
est iudicatiuā. ℭ Dōm pmo q duplex ē iudiciū. ℣ Qddā R^o ad p^m
est iudiciū falsum:sicut iudiciū Zenonis de q̄dratura circu
li. ℣ Aliud est iudiciū veꝝ:⁊ illud est triplex. ℣ Qddā est Iudiciuꝫ multiplex
imꝑfectū.sicut cū vetula iudicat de pluuia. Et tale nō hēt̄
semꝑ p cām sed p silitudinē aut p ꝯiecturā aliquā. ℣ Aliud
est ꝑfectum. Et tale hr̄ resoluēdo ad cās ꝓximas. ℣ Aliud
est ꝑfectissimū. Et tale nō pt hēri nisi p resolōnez vsq̄ꝫ ad p^m
pn^m:hic aūt loqmur de iudicio v̄o ꝑfecto. Iudiciū autē se
bricitātis est appens ⁊ nō exñs:vñ rō nulla. ℭ Dōm 2° q Ad 2^m
iudiciū appꝛehēsionē rōnis ꝯsequit̄ ad qd seqtur volūtas
aliqñ deliberata aliqñ v̄o non deliberata. Et sic ip̄m iudi
ciū ptinet pncipalr̄ ad intellectū:sed p quādā ꝯcomitātiaꝫ
ptinet ad volūtatē:ita.s.q act⁹ volūtatis sequit̄ iudiciū de
re appꝛehēsa. ℭ Sed ꝯ̄ hec replicabat discipulus. ℭ Nā Discip.
iudiciū est actus iustitie:vt ꝓbat.D.S. in 2^a 2^e.q.60.ar.1.in
corpore. Sed iustitia essentialr̄ est in volūtate.ergo iudici
um est act⁹ voluntatꝫ. ℭ Dōm q iudiciū importat rectam R^o
determinatiōem:vñ iudicium pōt ꝯsiderari dupl'r. ℣ Uno
mō fm ꝓpꝛiam impositionē nois vt p recta determinatiōe
iustoꝝ. ℣ Aliomō cōiter fm q trāslatū est ad significādū
rectā determinationē in qbuscunq̄ reb⁹ tā speculatiuis q̄ꝫ
practicis. pmō accipiēdo iudiciū.sic pt esse alicui⁹ dupl'r.
℣ Unomō tanq̄ꝫ v̄tutꝫ ꝓferentꝫ iudiciū. Et sic ptinet ad rōnē:
qꝛ diffinire vel dicere aut affirmare pertinet ad rationem.
Et sic est act⁹ prudētie. ℣ Aliomō p̄t esse alicui⁹ tanq̄ꝫ v̄tutꝫ
disponentꝫ aut iclinātis ad rectā determinationē:⁊ isto mō
est ipsi⁹ volūtatis:⁊ est act⁹ iustitie. Sed accipiēdo iudiciū
vt dicit determinationē rectā in speculabilib⁹ sicut in ꝓpo
sitis:sic est ipsi⁹ rōnis tanq̄ꝫ v̄tutis ꝓferentꝫ ⁊ habitum intelle
ctus tanq̄ꝫ v̄tutis disponētis ⁊ inclinātis. Hec oia elicitiue
D.S. in 2^a 2^e. vbi supra. Sic ergo iudicare ꝯ̄ demrābilib⁹
ptinet ad rōnē ⁊ ad hanc sciam. vñ relinqtur q est iudicati
ua. ℭ Ad p^m ergo dōm q ꝯtingit aliquē iudicare dupl'r.
vt dicit.D.S. in pma pte.q.1.ar.6. ℣ Unomō p modū incli
nationis sicut q hꝫ habitū alicui⁹ v̄tutis dato q nō habeat
sciam de eo bñ tñ iudicat de his que ad illā v̄tutem ptinēt.

¶ Aliomõ ꝑ modū cognitiõis:sicut q̄ hꝫ sciam v̄tutū deto ꝙ nõ sit v̄tuosus:ibñ tñ iudicare de moralib⁹. ¶ Primo q̄ mõ iudicare ꝑtinet ad sapiam q̄ est donū spūs sci. ¶ Scdo v̄o mõ iudicare ꝑt intelligi dupl'r. ¶ Unomõ v'lr de oib⁹ spāli b⁹. Et sic ꝑtinet ad metaphy. ¶ Aliomõ spāl'r.s.de demſa bilib⁹. Et sic ꝑtinet ad hāc sciaꝫ. ¶ Ex q̄ pꝫ ꝙ hec scia põt dici sapia nõ simpl'r ⁊ v'lr sꝫ in gñe.s.demſationuꝫ. ¶ Et ꝑ h̄ pꝫ solo ad 2ᵐ:q2 sapientꝫ simpl'r ē altissimas cās ꝯsiderare. Tñ sapientꝫ in gñe est ꝯsiderare cās in suo gñe cõprehēsas:vt pꝫ ꝑ.D.S.1ᵃ 2ᵉ.q.45.ar.1. Et in.3.sniaꝝ.di.35.ar.1. q.2.vt ēt adductuꝫ est in ꝑ metaphy.q.7.ar.4.notabili ꝑ. ¶ Ad 3ᵐ dõꝫ ꝙ hec scia est certissima. Et sꝫ ille demſator ꝺfecerit:h̄ nõ fuit ꝑꝑ incertitudinē hui⁹ scie:sꝫ ꝑꝑ malā applicatiõeꝫ ꝑncipioꝝ ad ꝯclõnē ipi⁹ demſantis. ¶ Ad vltimū dõm ꝙ ille q̄ hꝫ hāc sciam non oia nouit simpl'r ⁊ v'lr. Oia tñ cognoscit q̄ req̄runt' ad verā demſationem. Uñ nõ dicitur vniuersaliter sapientia,sed in gñe:vt declaratū est.

¶ Ubi supra imꝑtinēter in ꝓhemio eiusdē. Articulus.V.

Primū **Ad quintū** sic ꝓcedit'. Uidet' ꝙ hec scia nõ sit ceteris ꝑtib⁹ noue logice dignior. ¶ Naꝫ dignitas scie attēdit' ex dignitate obiī:vt pꝫ ꝑ de aia. Sꝫ scientia libri ꝑoꝝ hꝫ nobili⁹ obm q̄ꝫ scia huius libri:ergo sciētia ꝑoristica ē nobilior. ¶ Probatio medie:q2 simpliciora sunt nobiliora. Sꝫ obm scie ꝑoristice qd̄ est syll's simpl'r dictus:est simplici⁹ syllo demſatiuo q est subiectū hui⁹ libri. Syllus.n.demſatiu⁹ se hꝫ ex additiõe ad syllm ꝑoristicū:q2 includit nec̄itatē ꝯñtie ⁊ nec̄itateꝫ ꝯñtis. Syll's v̄o simpl'r dictus includit nec̄itateꝫ ꝯñtie tm̄.igit' ⁊c̄.

2ᵐ ¶ Preterea vbicūq̄ est cõparatio ibi est distinctio. Sꝫ hec scia non distinguit' ꝯ alias ꝑtes logice.ergo ⁊c̄. Probatio medie:q2 ꝑtes subiectiue alicui⁹ toti⁹ ꝑtinēt ad eandē sciam cū toto. Sꝫ syllus demſatiu⁹ dialectic⁹:simpl'r dictus ⁊ sophistic⁹ sunt spēs argumētationis:vt pꝫ ꝑ topicoꝝ. Argumētatio aūt ꝯsideraṫ in libro ꝑoꝝ.ergo oēs ꝑdicti sylli ꝑtinēt ad sciāꝫ ꝑoristicā. Et sic hec scia non distinguit' ab illa ⁊ ꝑ ꝯñs

3ᵐ nõ est dignior ea. ¶ Preterea ꝯcessuꝫ est supra ꝙ tota logica est vna scia in spē.ergo de ꝑtib⁹ logice non sunt diuerse scie:⁊ ꝑ ꝯñs hec scia non est dignior sciētijs aliaꝝ ꝑtiuꝫ logice. Alias idē eēt digni⁹ seipso. ¶ Sꝫ incõtrariū arguit'. Nā illa sciētia ē dignior q̄ ex certiorib⁹ ꝓcedit. Sꝫ hec sciētia ꝓcedit ex certiorib⁹ q̄ꝫ sciētie aliaꝝ ꝑtiuꝫ logice:cū ꝓce

Cōclusio dat ex necessarijs ⁊ imediatꝫ.igit' ⁊c̄. ¶ Rñdeo dõm ꝙ scientia

Probat⁹ libri posterioꝝ est dignior ⁊ nobilior scientijs aliaꝝ partiū noue logice. Qd̄ sic pꝫ. ¶ Nā vna sciētia dr̄ dignior altera ꝑꝑ duo.vꝫ ꝑꝑ dignitatē subti ⁊ ꝑꝑ certitudinē:vt pꝫ ꝑ p̄hm in ꝓhemio de aia ⁊ in ꝓhemio ethicoꝝ. Sꝫ hec scientia hꝫ nobili⁹ subm inter ceteras ꝑtes noue logice:q2 syllogism⁹ demſatiuus īter ceteras ꝑtes argumētationis est nobilior:qd̄ pꝫ ex eius fine q2 gñat verā scientiā in nobis. Syllogism⁹ aūt dialecticus gñat opinionē. Et syllogism⁹ sophistic⁹ gñat appentē scientiā. Syllus v̄o simpl'r dictus inq̄ꝫtū hmõi abstrahit ab oib⁹. ¶ Sil'r hec sciētia ꝓcedit ex necessarijs q̄ certissima sunt. Alie v̄o ex ꝓbabilibus aut appenter ꝓbabilib⁹.ergo ⁊ q̄ꝫtū ad nobilitatē obū:⁊ q̄ꝫtū ad certitudinē hec sciētia ē dignior ceteris ꝑtib⁹ noue logice.

Dub⁹ ¶ Sꝫ diceret aliq̄s ꝙ maior hꝫ v̄itatē de dignitate sciētiaꝝ speculatiuaꝝ non aūt de sciētijs practicis. Logica aūt

Rn̄ est scientia practica igit' ⁊c̄. ¶ Dõm ꝙ minor est falsa:vt supra ostēsum est. Et dato ēt ꝙ esset practica.adhuc hec sciētia esset dignior ceteris ꝑtibus noue logice:q2 vna scientia practica dr̄ nobilior alia.que ordinat' ad nobiliorē finem:⁊ vt pꝫ ꝑ ethicoꝝ:⁊ vt adducit.D.S.in prima pte.q.1.ar.4. Sꝫ hec scia (vt dcm̄ est) ordinat' ad nobiliorē finē.s.ad generādum ꝑfectum sciētiam ergo ⁊c̄. ¶ Aduertēdū est aūt

Notādūꝫ 3.ꝓprietates sciās rõne obiecti ꝙ q̄nq̄ sunt ꝓprietates ꝯñtes sciam rõne sui obiecti:vꝫ vnitas,dignitas,distinctio,ordo,⁊ nomē. ¶ Dr̄.n.scientia sit vna vel plures:hoc hꝫ ab vnitate vel pluralitate subiecti.

¶ Qd̄ ēt sit dignior:hoc hꝫ a nobilitate obiecti. ¶ Et ēt illa scia est distincta ab alijs:cui⁹ obm est distinctuꝫ. ¶ Sil'r illa sciētia est ꝑor cui⁹ obiectum est ꝑus. ¶ Et ēt vt in pluribus scia accipit dnoiationē ab obiecto. ¶ Aliq̄n tñ denoiatur a ꝑncipaliori ꝑte subiectiua. ¶ Aliq̄n v̄o a passione vel ab aliquo hmõi. ¶ Ad ꝑᵐ ergo dõm negādo minorē. Et ad ꝓbationeꝫ dõm ꝙ nõ semꝑ ꝑora sunt nobiliora. Sꝫ illa que sunt ꝑora ⁊ determinatoria illa sunt digniora. Nā hõ nõ ē dignior q̄ꝫ hõ beat⁹. Sil'r aial nõ ē digni⁹ q̄ꝫ hõ. Syll's aūt simpl'r dict⁹ lꝫ sit ꝑor ⁊ simplicior ꝑ abstractionē q̄ꝫ syllogism⁹ demſatiu⁹:⁊ q2.s.nõ est determinat⁹ siue ꝯct⁹ ad aliquā māꝫ:sꝫ idifferēter fit in oi mā.syllus aūt demſatiu⁹ fit determinat⁹ ad mām nec̄iā:tñ syll's demſatiu⁹ ē determinatior. Uñ argumētū nõ ꝯcludit. ¶ Sꝫ dicebat discipul⁹ disciplꝰ

ꝙ nullus est syll's q nõ fiet ex ꝓpõnib⁹ in mā aliq̄ existib⁹: ergo syllus simpl'r dcūs nõ abstrahit ab aliq̄ mā. ¶ Dõm Rn̄

ꝙ syllum aliquē abstrahi a q̄libet mā põt intelligi dupl'r. ¶ Unomõ ꝙ possit fieri ex q̄cunq̄ mām. Et sic nõ abstrahit. ¶ Aliomõ ꝙ indifferēter fiat in q̄libet mā.ita.s.ꝙ possit fieri nõ solū in mā ꝯtingētiuꝫ ēt ex necessarijs:⁊ possit ēt fieri nõ solū ex necessarijs:sꝫ ēt ex ꝯtingētib⁹. Et sic dr̄ abstract⁹ ab oi mā. ¶ Ad 2ᵐ dõm ad ꝓbationē minoris ꝙ totū ⁊ ps põt ꝯsiderari dupl'r. ¶ Unomõ ꝑ cõparationeꝫ ad eādē passionē. Et sic ꝑtinēt ad eādē sciam. ¶ Aliomõ ꝑ respectū ad diuersas passiões. Et sic nõ ꝑtinēt ad eādē sciaꝫ:vbi gfa. Ens ⁊ ens mobile si ꝯsiderent' ꝑ respectū ad mobilitatē:sic ambo ꝑtinent ad scientiā nālem. Si v̄o ens cõe ꝯsideret' ꝑ cõparationē ad rõnē entitatꝫ:⁊ ens mobile ꝑ respectū ad mobilitatē:sic ꝑtinet ad diuersas sciētias. ¶ Ad 3ᵐ dõm ꝙ libri logice põt ꝯsiderari dupl'r. ¶ Unomõ fm ꝙ vn⁹ ordinat' ad aliū:⁊ cognitio vnius ad cognitionē alterius:⁊ sil'r ꝯclões vni⁹ ad ꝯclões alteri⁹:sic logica tota est vna scia spē:⁊ vna simplex q̄litas:vt supra ꝯcessum ē q.1.ar.1.ad ꝑmū. ¶ Aliomõ põt ꝯsiderari absolute ⁊ ꝑ se ⁊ nõ fm ꝙ vn⁹ ordinat' ad aliū. Et sic diuersoꝝ libroꝝ logice sunt diuerse scie. Et sic intelligit' dictuꝫ.D.S.in 2ᵃ 2ᵉ. q.51.ar.2.ad vltimū vbi sic ait.ꝙ in speculatiuis alia rõnalis scia est dialectica:que ordinat' ad inq̄sitionē inuētiuam ⁊ alia scia est dmſatiua q̄ est v̄itatꝫ determinatiua. Hec ille. Et isto mõ accipiēdo ꝑtes logice vna est ceteris dignior.

¶ Ubi supra imꝑtinēter in ꝓhemio eiusdē. Articu.VI.

Ad sextum sic ꝓcedit'. Uidet' ꝙ syllogism⁹ dmſatiuus nõ sit subiectū hui⁹ scie. ¶ Nā subiectū alicui⁹ scie dbet esse ps ꝯclõnis dmõstrande:vt infra patebit. Sꝫ syllogism⁹ dmonstratiu⁹ non est aliq̄ ps ꝯclõnis:sꝫ est totalis discursus.ꝑmissas ⁊ ꝯclõnē cõprehēdēs: ꝑmū ar.

ergo nõ põt esse subiectū hui⁹ scie. ¶ Preterea d quolibet 2ᵐ

subo dmonstrat' aliq̄ passio ꝑ diffõneꝫ ei⁹ vt infra pꝫ. Sꝫ d dmonstratiõe nõ põt dmonstrari passio.q2 si dmonstrationis esset aliq̄ passio maxime eēt hoc qd̄ est gñatiuū sciētie. Sꝫ h̄ nõ põt dici:q2 gñare sciam est effect⁹ ⁊ finis dmõstrationis.ergo non est passio ei⁹. ¶ Preterea in q̄libet dmon 3ᵐ

stratiõe sunt tria.s.diffõ.subm ⁊ ꝓpria passio.ergo dmonstratio nõ est subm tm̄ hui⁹ sciētie. ¶ Preterea.subm vni⁹ 4ᵐ

scie nõ idacit in se subm alteri⁹ scie distincte ab ea. Sꝫ syll's dmonstratiu⁹ includit syllm simpl'r dcm̄:q est subm libri ꝑoꝝ. Nullus.n.est syllogism⁹ dmõstratiu⁹ q nõ icludat necessitatē illatiõis siue ꝯñtie.ergo ⁊c̄. ¶ Sꝫ in ꝯ̄riū sunt oēs expositores hui⁹ libri. Et pꝫ rõne. ¶ Q2 illd̄ est subm alicuius scie a quo illa scia dnoiatur. Sꝫ hec scia dnoiatur a syllogismo dmſatiuo. Dr̄.n.sciētia d dmonstratione igit' ⁊c̄. Con⁹.

¶ Rñdeo dõm ꝙ syllogismus dmonstratiu⁹ est subm attributiõis hui⁹ libri. Qd̄ sic pꝫ. ¶ Q2 illd̄ est subiectū qd̄ Probat⁹

ꝑncipaliter ꝯsideraṫ in aliq̄ sciētia:⁊ qd̄ includit oia ꝑncipaliter ꝯsiderata:⁊ ꝑ qd̄ illa sciētia distinguit' ab alijs:vt ex supradictis pꝫ. Sꝫ syllogism⁹ dmõstratiu⁹ est id qd̄ est ꝑncipaliter ꝯsideratū in hac sciētia ꝑ notū adeq̄tū.ad quod

ola hñt attributionē in recto vel in obliquo: vt pʒ discurrē
2ª ratio ti p oia. igit̄ ₢c. ¶ Preterea illō est subiectū alicui⁹ scie cu
ius pn⁹ ptes ꝛ passiones q̄rim⁹: vt pʒ p phm. 4. metaphy.
Sʒ in hac scia q̄rim⁹ pn⁹ demr̄ationis: ptes subiectiuas ꝛ
ptes integrales ꝛ passiões ei⁹ vt ifra patebit. igit̄ ₢c. ¶ Sʒ
Discip. istabat discipulus. ☞ Nā de subiecto p̄supponit̄ qd est: vt ifra
dicit phs. Sʒ de syllo demr̄atiuo nō p̄supponit̄ qd est ei⁹:
sʒ inuestigat̄. Diffinit̄. n. syll's demr̄atiu⁹ in hoc libro. ergo
Rᵒ ₢c. ¶ Dōm ꝙ duplex ē qd. s. qd nois ꝛ qd rei. De subiecto
igit̄ oʒ p̄supponi qd nois: sʒ qd rei pt̄ inuestigari: vt infra
declarabit̄. ¶ Querebat vlteri⁹ idē discipulus qd debea
Dubᵐ mus itelligere p ptes alicui⁹ subi: ꝛ qd p passiões. ¶ Dōm
2ᵐ
Partes ſm. D. S. sup Boetio de trinitate. q. 2. ar. 2. ad tertiū ꝙ par
subiecti tes subi in aliq̄ scia: nō solū sūt itelligēde ptes subiectiue vł
integrales: sʒ ptes subi dicunt̄ oia illa quoꝝ cognitio reg̃
rit̄ ad cognitionē subiecti: ū oia hmōi nō tractent̄ in scia nisi
Passiões inq̄tum hñt ordinē ad subiectuʒ. ☞ Passiões ēt dnr̄ q̄cūqʒ
de aliquo pbari pñt siue negationes. siue habitudines ad
aliq̄s res. hec ille formalr̄. ¶ Ad pmū igit̄ dōm ꝙ syllus
demr̄atiu⁹ pt̄ ꝯsiderari duplr̄. ☞ Uno mō p re significata p
illuʒ terminū absolute. Et sic syllus demr̄atiuus est qd cō
plexū: nec est vt sic subm ꝯclonis. ☞ Alio mō pōt accipi p
illo termino syllus demr̄atiuus ſm tm̄ ꝙ significat talē di
scursuʒ. Et sic est qd incōplexū. ꝛ vt sic est subiectū ꝯclonis.
¶ Ad scdm pʒ solō ex dictis: qꝛ lʒ gñatiuum scie sit effect⁹
ipsius sylli demōstratiui tñ p p hoc nō sequit̄ ꝙ non sit eius
passio: qꝛ accipit̄ passio p omni eo qd de sbo pbari pōt vt
adductū est. ¶ Ad 3ᵐ dōm sicut ad pmū. ¶ Ad 4ᵐ dōm
ꝙ sbm vni⁹ scie hñ includi sbm alteri⁹ scie malr̄ nō aūt for
malr̄. ſm. s. eādē rōnē formalē: sic ens mobile qd est subm
in physica includit ens qd est subm in metaphy.

¶ Questio quarta de acquisitione alicuius sciētie in nobis ex preexistenti cognitione.

Consideratis his q̄ tanq̄ p̄ambula requirunt̄ ad hāc sciā: cōsiter ꝯsiderandū restat de ꝯsideratis in hac scia. ¶ Circa qd duplex occurrit ꝯsideratio. ¶ Prima nāqʒ cōsideratio erit de necitate sylli dmr̄atiui. ¶ Scda erit d ipo syllo dmr̄atiuo. ¶ Et qꝛ necessitas cuiuslibʒ rei ex suo fine sumit̄. ꝛ finis sylli demō
stratiui est cognoscere siue scire. io circa pmū duo ꝯsiderā
da sunt. ☞ Primo. n. ꝯsiderādū est qualr̄ in nobis acqrat̄
cognitio itellectiua. ☞ Scdo ꝯsiderandū est de mō p̄cogni
tiōis. ¶ Circa pᵐ q̄runt̄ duo. ☞ Prio vtꝝ ois nr̄a cognitio
itellectiua fiat ex p̄exñti cognitiōe sensitiua. ☞ Scdo vtrus
quelibet cognitio sciētifica p studiū ꝛ exercitium acqrat̄.
¶ Sequit̄ in. D. S. ibi. (Alijs aūt partibus.) In p̄hemio ꝛ
in lectione prima eiusdē. ¶ Articulus primus.

Ad primū sic pcedit̄. Uidet̄ ꝙ nō ois nr̄a cognitio intellectiua hēat ortū a cognitiōe sensiti
Pmᵐ arg. ua. ¶ Nā illa cognitio nō hʒ ortū ab aliquo que est nobis
nālis: qꝛ illud dr̄ nāle alicui: qd iest ei a nā. Sʒ cognitio in
tellectiua pmoꝝ pncipioꝝ est nobis nālis. Impoīe est enīʒ
nō assentire pmis pncipijs: g̃ sequit̄ ꝙ nō ois nr̄a cognitio
2ᵐ itellectiua fit ex p̄exñti cognitiōe. ¶ Preterea. nos hēmus
cognitionē intellectiuā de angelis: ꝛ de deo. Sʒ ꝯstat ꝙ de
angelis ꝛ de dō nō hēm⁹ cognitionē sensitiuā: cū nō cadāt
3ᵐ sub sensu. igit̄ idē qd prius. ¶ Preterea. si nr̄a cognitio itel
lectiua ortū hēret a sensu: seq̄ret̄ ꝙ illud qd sentit̄ eēt illud
qd intelligit̄. Sʒ ꝯñs est falsū: qꝛ intellus est vliuʒ. sensus
4ᵐ vō singulariū. igit̄ ₢c. ¶ Preterea. Adā fuit eiusdē ꝯditio
nis sic̄ ꝛ ceteri hoies: ꝛ cū sicut aia Ade fuit creata: ita ꝛ aia
cuiuslibet hois. Sʒ scia q̄ fuit in aia Ade nō habuit ortuʒ
5ᵐ a cognitione sensitiua. g̃ ₢c. ¶ Preterea. si cognitio intelle
ctiua cāret̄ a sensitiua: vel hoc eēt in gn̄e cāe mālis: vel for
malis: vel efficiētis: vel finalis. Nō pmū: qꝛ scia nō hʒ māʒ
ex q̄ fiat: cū sit forma accñtalis. Neqʒ ēt 2ᵐ qꝛ forme nō est
forma. Neqʒ 3ᵐ aut 4ᵐ: qꝛ eē efficiēs ꝛ finalis semp sūt di
gniores suo effectu. Sʒ cognitio sensitiua non est nobilior
q̄ʒ intellectiua. ergo ₢c. ¶ Sʒ ꝯ̄ est phs in lr̄a dicēs ꝙ ois
doctrina ꝛ ois disciplina intellectiua ex p̄exñti fit cognitio
ne ₢c. ¶ Rñdeo dōm ꝙ ois nr̄a cognitio intellectiua fit ex Ꝯclusio
p̄ñti cognitiōe. s. sensitiua. ☞ Qd sic pbat phs ſm mentēʒ. Probaᵒ
D. S. p inductionē. Nā oēs mathematice scie pcedūt ex p̄
exñti cognitiōe: qꝛ fiūt p demr̄ationeʒ. Demr̄atio aūt fit ex
p̄cognitis. Silr̄ oēs dialectice scie vtunt̄ syllo vel inductio
ne quoꝝ vtroqʒ pcedit̄ ex aliquo p̄cognito. Nam in syllo
accipit̄ notitia alicui⁹ vlis ꝯclusi ab alijs vlibus notis. In
inductiōe vō ꝯcludit̄ vle ex singularib⁹ q̄ sunt manifesta ad
sensum. Silr̄ rhetorice scie pcedunt ex p̄cognitis. Nā pce
dunt p enthymema aut p exēplū in quoꝝ vtroqʒ pcedit̄ ab
aliquo p̄cognito. qꝛ enthymema est syllus iʒ truncatus. ꝛ
exēplū est inductio: lʒ impfecta. In syllo aūt ꝛ in inductiōe
pcedit̄ ab aliquo p̄cognito vt dcm̄ est. igit̄. in enthymema
te ꝛ exemplo pcedit̄ ex aliquo p̄cognito. Et sic scie mathe
matice siue demr̄atiue ꝛ dialectice ꝛ rhetorice pcedunt ex
p̄exñti cognitione: ꝛ sic de alijs scientijs ꝛ artib⁹. ergo ois Noᵐ pᵐ.
doctrina ꝛ scia pcedit vel fit ex p̄exñti cognitiōe. ¶ Consi
derandū est aūt p̄ ſm. D. S. in lectiōe ꝙ nō ois cognitio ex
p̄exñti cognitiōe depēdet. Esset. n. abire in ifinitū. Sʒ bene
ois discipline acceptio fit ex p̄exñti cognitiōe. Nomē autē Doctrina
doctrine ꝛ discipline ad inq̄sitioneʒ cognitiōis ptinet. Nā discip.
doctrina est actio ei⁹ q aliqd cognoscere facit. ¶ Discipli Noᵐ 2ᵐ
na aūt est receptio cognitiōis ab aliq. Hec ille. ¶ Aduer
tendū est ēt ſm eūdē ibidē ꝙ nō accipit̄ hic doctrina ꝛ di
sciplina ſm ꝙ se hñt ad inq̄sitionē scie tm̄: sʒ ad inq̄sitionē
cognitiōis cuiuscūqʒ intellectiue. Qd pʒ p hoc ꝙ phs ma
nifestat hāc ppōnē ēt in dialecticis ꝛ in rhetoricis disputa
tiōib⁹ p q̄s nō acqrit̄ scia. Propter qd ēt nō dicit ex p̄exñti
scia vel intellu sʒ vr̄ ex cognitiōe. ¶ Addit ēt phus intelle
ctiua ad excludēdū acceptionē cognitiōis sensitiue vł ima
ginatiue. Nā ex vno in aliō pcedere rōnis est tm̄. Hec ille.
¶ Ex qb⁹ p̄ elicit̄ ꝙ doctrina siue disciplina pōt accipi du Doctrina
plr̄. ☞ Uno mō cōiter p q̄cūqʒ cognitiōe intellectiua. Et sic vł discipli
accipit̄ hic. ☞ Alio mō pprie. s. p scia acq̄sita p demr̄atio na 2ᵉ
nē. Et sic nō accipit̄ hic. Elicit̄ ēt. ☞ Scdo ꝙ triplex est co
gnitio. s. sensitiua imaginatiua ꝛ intellectiua. ¶ Cōsiderā Noᵐ 3ᵐ
dū est vlteri⁹ 3ᵒ ſm eūdē ibidē ꝙ rhetorice psuasiones fiūt
p enthymema ꝛ p exēplū nō aūt p syllm ꝛ inductionē com
pletā ppi certitudinē mā: circa quā vsat̄. s. circa act⁹ singu
lares hoium in qb⁹ vles ppōnes nō pñt assumi vere. Et iō
rhetor vtit̄ loco silli in quo necesse est esse aliquā vlem aliq̄
enthymemate. Et silr̄ loco inductiōis in q̄ vle ꝯcludit̄ vtit̄
aliquo exēplo in quo pcedit̄ a singulari nō ad vle: sʒ ad sin
gulare. Uñ pʒ ꝙ sicut enthymema est syllus trūcatus: ita
exēplum est inductio impfecta. Hec ille formalr̄. ¶ Ex q
b⁹ elicit̄ ꝙ duplex ē inductio. ☞ Quedā est impfecta: in q̄ Inductio
pcedit̄ a singularib⁹ nō sufficiēter enumerat̄ ad vle: vt di 2ᵉ
cendo: sor. currit. Plato currit. ergo ois hō currit. ☞ Alia impfecta
est inductio pfecta in q̄ pcedit̄ a singularib⁹ sufficiēter enu perfecta
meratis cū illa particula. ꝛ sic de alijs: vel ꝛ non plura ad
vle: vt sic dicēdo. sor. currit Plato currit. ꝛ sic de alijs. ergo
ois hō currit. ¶ Silr̄ duplex est syllus. ☞ Quidā est imp Syllus
fectus in quo. s. non ponit̄ nisi vna pmissaꝝ expsse: ꝛ alte impfect⁹
ra subintelligit̄: vt sic dicendo. Omne aial currit. g̃ omnis
hō currit. ☞ Ali⁹ est syllus pfectus in quo. s. ꝯtinet̄ forma Perfect⁹
liter ꝛ expsse due pmisse. s. maior ꝛ minor vt dicendo. Ois
hō currit. sor. est hō. ergo sor. currit. ¶ Sʒ dicebat discipu discip.
lus scia est de vlibus ꝯclonib⁹ vt pbat phs infra. Si ergo
rhetor non vtat̄ ppōnibus vlibus veris sequit̄ ꝙ rhetori
ca nō erit sciētia. qd est ꝯ̄. D. S. in pma lectione huius: vbi
rhetoricā sub rōnali phia collocauit. ¶ Dicendum ꝙ rhe Rᵒ
torica sicut etiam dcm̄ est de dialectica: potest ꝯsiderari du Rhetori
plr̄. ☞ Uno mō p respectum ad suas cās ꝛ passiones ꝛ pn⁹ ca 2ᵉ

.s.fm q est docēs. Et sic est scia. Et formant in ea vlēs p/
pōnes ꝛ nec̄ie. Alio⁹ pt ꝯsiderari q̄tū ad vsum sine q̄tū
ad modū suū ꝓcedendi. Et sic nō vtit ꝓpōnib⁹ vlibus. Sic
Discip. aūt non est scia sꝫ magis modus sciēdi. Querebat insup
discipulus qualr ex ꝓdicta ꝯclone ostēdi pt nec̄itas sylli de/
R⁹ Nec̄itas syllo. de/mon. mrātiui. ꝛ q̄lis est ei⁹ nec̄itas. Dōm q nec̄itas sylli de/
mrātiui non est nec̄itas absoluta neqꝫ nec̄itas coactionis.
Sꝫ est necessitas ex suppōne finis. Supposito. n. q velim⁹
aliqd scire necesse est hēre syllm demonstratiuū. Que qdēꝫ
necessitas ex ꝓmissa ꝯclone sic deducit. Nā ois nr̄a cogni/
tio intellectiua fit ex ꝓexn̄ti cognitiōe. ergo ꝯstringit nos ali
qd scire de nouo. Sꝫ non possum⁹ aliqd scire de nouo nisi
hēamus syllm demonstratiuū: cū syllogism⁹ demratiu⁹ so
lus sit ille q facit scire: ergo nec̄e est hēre syllꝫ demratiuū
Discip. si volum⁹ hēre sciam de nouo. Querebat insup idē disci
pulus de ordine cognitionū que illaꝝ. s. orit ab alia ꝛ que
R⁹ non ꝛ in qua cognitiōe est status. Dōm q duplex est co
Cognitio infusa gnitio. Quedā est infusa. Et talis nō hꝫ ortū ab aliq̄ alia
Acq̄sita cognitione existe in intellectu cognoscentiꝫ. Et de ista nō est
Sensit. ad ꝓpositūꝫ. Alia est cognitio acq̄sita. Et talis est du
Exterior plex. Quedam ē sensitiua. Et hec est duplex. s. exteri/
Interior. or qua aliqd cognoscit ꝑ sensus exteriores. vt ꝑ visum ꝛc̄.
Intellectiua 2ᵉ Et interior qua. s. aliqd cognoscit ꝑ sensus interiores.
Terminoꝝ Alia est cognitio intellectiua. Et talis etiā est duplex.
ꝓpōnū 2ᵉ Quedā est cognitio terminoꝝ. Alia est cognitio ꝓpō/
ꝓmissarū. nū. Et ista est duplex. Quedā est cognitio ꝓmissarūꝫ.
ꝯclonum. siue ꝓncipioꝝ. Alia ē cognitio ꝯclonū. Vn̄ inter has
Ordo cognitionū cognitōes talis ē ordo. Nā ois cognitio intellectiua ꝯclo/
nū fit ex ꝓexn̄ti cognitione intellectiua ꝓmissaꝝ. Cognitio
aūt intellectiua ꝓmissaꝝ fit ex ꝓexn̄ti cognitōe intellectiua
terminoꝝ. Sꝫ cognitio intellectiua terminoꝝ fit ex ꝓexn̄ti
cognitōe sensitiua interiori. Et cognitio sensitiua interior
fit ex ꝓexn̄ti cognitione sensitiua exteriori. ꝛ ibi est status.
Nāle nobis 2ᵉ Ad ꝓmū igit dōm q aliqd dr̄ nobis nāle duplr. Uno
mō qr totalr inest nobis a nā. Et sic cognitio primoꝝ ꝓnci
pioꝝ non ē nobis nālis. Aliomō qr intell̄s nālr ei assen/
tit cognitꝫ terminis. Et sic cognitio ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ est no/
bis nālis: qr. s. nō acq̄rit talis cognitio ꝑ deductionē syllo/
gisticā. Depēdet tn̄ a cognitione terminoꝝ ꝛ a cognitione
Cadere sb sensu 2ᵉ sensitiua. Ad ꝓm dōm q duplr aliqd pt cadere sub sen/
su. Uno mō fm se. Et sic sub̄e immāles non cadūt sub sen
su. Aliomō ꝑ suos effect⁹: qr. s. effect⁹ ei⁹ cadūt sb sensu.
Et isto mō sub̄e immāles cadūt sub sensu. Inde est q nō ha
bemus cognitionē de angelis ꝛ de deo a ꝓori ꝑ eāmꝫ: sꝫ so/
lum a posteriori ꝑ suos effectus. Ad 3ᵐ dōm negando
ꝯn̄tiam: qr lꝫ illud qd̄ intelligit cadat sub sensu non tn̄ fm
eādē rōne formalē cadit sub sensu ꝛ sb intellectu: vn̄ ꝯn̄tia
non valꝫ. Ad 4ᵐ dōm q scia adē fuit infusa ꝛ nō acq̄si/
ta de qua est hic ad ꝓpositū. Ad vltimū dōꝫ q cognitio
sensitiua: vt dicit. D. S. in ꝓma pte. q. 84. ar. 6. non est tota/
lis ꝛ perfecta cā cognitionis intellectiue: sed magis est mā
cāe. Vn̄ non opꝫ q sit nobilior q̄ꝫ cognitio intellectiua nō
enim oē quod ꝯcurrit ad causalitatē alicui⁹ est nobili⁹ eo:
sꝫ solū cā ꝓncipalr agēs. Qualr autē cāet cognitio in/
tellectiua a cognitione sensitiua posteri⁹ ꝑscrutandū erit.

Ubi supra in. D. S. in ꝓhemio eiusdē. Articulus. II.

Ad secūdum sic ꝓcedit. Videt q nulla cognitio scientifica acq̄rat ꝑ exercitiū ꝛ stu/
Primū dīū. Nā illud qd̄ est ꝑ se notū non acq̄rit ꝑ exercitium ꝛ
studiū. Sꝫ ꝓmisse cuiuslibet demrationis ꝑ quā habet sci
entia sunt ꝑ se note, ergo ꝓmisse non acq̄runt ꝑ exercitiū ꝛ
studiū: imo vt dcm̄ est cognitis terminis imediate cogno/
scunt. Sꝫ ꝯclo sil tpe cognoscit cum ꝓmissis: vt infra dicit
phs. ḡ nulla cognitio sciētifica acq̄rit ꝑ exercitiū ꝛ studiuꝫ
2ᵐ qd̄ hꝫ fieri in longo tpe. Preterea q̄libꝫ potētia nālr fer
tur in suū obꝫ: sicut volūtas in vltimū finē: ꝛ visus i colorē.
Sꝫ veꝝ est obm intellect⁹. ergo intellect⁹ nālr fert in veꝝ.

Et sic cognitio veri non hēt ꝑ studiū. Preterea cogni 3ᵒ
tio ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ non acq̄rit ꝑ exercitiū studij. ergo nec
cognitio eoꝝ que ꝯtinent in ꝓmis ꝓncipijs. Qui. n. cogno
scit hoiem cognoscit oia ꝓdicata iclusa in hoie. vꝫ aial: cor
pus subam ꝛ eneꝛ sic de alijs. Sꝫ oia scibilia cōtinent in
ꝓmis ꝓncipijs. igit ꝛc̄. Sed in ꝯtrium arguit. qr ois co/
gnitio nr̄a intellectiua fit ex ꝓexn̄ti cognitiōe: vt pꝫ ꝑ predi
ctā supius ꝓpōnē phi. Sꝫ illa cognitio que cāt ex ꝓexn̄ti
cognitione acq̄rit ꝑ exercitiū ꝛ studiū. ergo ꝛc̄. Rn̄deo Cōclusio
dōm q aliqua cognitio sciētifica acq̄rit ꝑ exercitiū ꝛ studi
um. Nā illa cognitio q̄ acq̄rit per demr̄ationē acq̄ritur Pobatio
ꝑ exercitiuꝫ ꝛ studiū. Sed aliq̄ cognitio scientifica est que
acq̄ritur ꝑ demr̄ationem. Alias nulla ēēt necessitas ponē/
di syllogismū demr̄atiuū cui⁹ finis ē facere scire. ergo ꝛc̄.
Preterea. si nulla scia acq̄reret ꝑ exercitiū ꝛ studiū: seq̄ 2ᵒ.
ret q nulla cognitio ēēt acq̄sita: sꝫ quelibꝫ esset innata aut
infusa qd̄ est ꝯ phm. ḡ ꝛc̄. Et si dicat ois scia inest nobis Obiectio
a nā: ergo nulla scia est ꝑ exercitiū ꝛ studiū. Añs ꝓbat rō/ Lecta
ne platonis. Qr q q̄rit aliqd scire: aut pōt inuenire scitū
vl̄r aut non. Si nō frustra est inq̄sitio. Si aūt pōt iuenire:
aut ergo qd̄ inuenit scit ꝑ aliud se inuenisse qn̄ inuenit. aut
nescit se inuenisse. si scōm tūc nunq̄ꝫ cessabit ab inq̄sitione.
Si ꝓmū cū nunq̄ꝫ aliqd sciat nisi ꝑ sil̄e: opꝫ q sil̄e ei qd̄ inue
nit intus hēat. Ergo oium que inueniri ꝑn̄tiā antea intus
sil̄es habit⁹ sunt. duo aūt habit⁹ ꝑ oia sil̄es ꝛ eiusdē spēi q̄/
litatis ꝛ forme existes: nō pn̄t fm idē in eodē fieri. Cū ergo
in aia sit silis habit⁹ cū quesito ꝑ studiū nihil gn̄atur de no/
uo in aia: sꝫ ꝑ talis excitat aia ad reminiscendū ea que ꝓus
nouit a nā. Dōm q nulla scia inest nobis a nā. sꝫ ꝑ inuē R⁹
tionē vel acq̄sitionē nisi forte loquēdo de scia infusa. Et qn̄
hō ꝑ exercitiū ꝛ studiū inuenit aliqd: scit se illud inuenisse
vt ēt infra dicet. q. 2. ar. 2. Et ꝓ. scit v̄tute intellus agentꝫ
ꝛ possibilis. Scōo v̄tute ꝛ rōne scie que ꝓexistebat imp
fecte in aia. in potētia. s. ꝛ in vn̄ ꝛ in v̄tute. Nō aūt formalr
vt voluit Albertus neqꝫ ꝑfecte. Et talis habitus impfecte
exn̄s in aia ꝛ in potentia hꝫ silitudinē ad sciam ꝯsideratāꝫ
fm ei⁹ esse ꝑfectum. vn̄ non oꝫ ponere oēs scias existere in
aia a nā. vt ēt dcm̄ est supra. q. 3. ar. 1. ad 2ᵐ. Pro amplio No^m pᵒ
ri aūt huius ꝯsideratione ꝛ eoꝝ que sequunt: ꝯsiderandū
est q duplex est cognitio. Quedā est intuitiua ꝛ quedāꝫ Cognitio 2ᵉ
abstractiua. Cognitio āt intuitiua que est notitia de pre Intuitiua 2ᵉ
senti est duplex. Quedā incōplexa ꝛ quedā cōplexa. Co
gnitio intuitiua incōplexa est qua aliqs apprehēdit termi
nū incōplexū ꝑ ꝓmam opationē intellectus. Cōplexa v̄o
qua aliqs apphendit rē pn̄tem cōponendo vel diuidēdo ꝑ
scōam opationeꝫ intellectus. Silr cognitio abstractiua Abstractiua 2ᵉ
qua aliqs apprehēdit rē absn̄tem est duplex. Vꝫ incōplexa
qua aliqs apprehēdit rē absn̄tem ꝑ ꝓmam opationē intel/
lectus. Et cōplexa: qua aliqs apphendit rem absn̄tem ꝑ
scōam opationē intellectus. Considerādū est vlteri⁹ 2ᵒ. No^m 2^m
q q̄libꝫ ꝓdictaꝝ cognitionū pōt esse duplex. Nā quedā Intuitiua vel
est cognitio comprehēsiua qua. s. aliqs cognoscit rem ali/ Abstractiua 2ᵉ
quā oibus modis qb⁹ est cognoscibilis. Alia est cogni
tio apprehēsiua. ꝛ talis est duplex. Nā quedā est imper
fecta qua. s. aliqs assentit alicui cū formidine de opposito.
Et talis cognitio vocatur opinio. Alia est perfecta qua
s. aliqs assentit rei intellecte sine formidine de opposito. Et
talis cognitio vocat sciētia siue cognitio scientifica exten/
so noie sciētie. Aduertēdum est vlterius 3ᵒ. q cognitio
apprehēsiua ꝑfecta fm Linconiensem in ꝓ huius est q̄dru No^m 3^m
plex. s. cōis: ꝓpria: ꝛ magis ꝓpria ꝛ ꝓprijssima. Cogni/ Cognitio apprehēsiua ꝑfec.
tio ꝑfecta cōis est cuiuslibet rei apphensio. Et sic possum⁹
scire nō solum necessaria: sed etiam ꝯtingentes ꝓpōnes: vt 4ᵒ
sortem currere. Sed cognitio perfecta ꝓpria est cuius/ Cōis
libet rei frequenter apprehensio. Et sic non solꝫ dicimur Propria
scire necessaria: sed ēt ea que frequenter vera sint: licet non
sint necessaria. sic niues ꝛ grādines eē in hyeme. Cogni/ Magis propria

tio vo pfecta magis ppria est cuiuslibꝫ rei necessarij app/
bẽsio. Et isto mõ non solũ bẽm⁹ sciam de ↄclonib⁹ necessa
Prohib. rijs sꝫ ẽt de pncipijs demrationũ. Cognitio aũt pfecta p
pmissimo ẽ cuiuslibet veri neccij demrati p pmissas necios
appbẽsio. Et sic solũ bẽm⁹ sciam ð ↄclonib⁹ demrationis:
ꝛ de bis q̃ in ↄclone ponũt. Et isto mõ accipiẽdo sciaꝫ ipa
vocat cognitio sciẽtifica pprie loq̃ndo: q̃ p studiũ ꝛ exerci/
tiũ acqrit in aia: vt clari⁹. q.7. ar.2. ifra declarabit. Ad
pm. g̃ dõm pꝫ. D.S. in pma pte. q.2. ar.1. q aliqd dr p se no
tũ ee dupl'r. Uno⁹ pꝫ nãm ꝛ q̃ ad nos. Aliomõ pm nãz
Per se notum 2° tm̃. Jllõ g̃ qõ est p se notũ pmõ nõ acqrit p studiũ ꝛ exerci/
tiũ: sꝫ cognitij terminis imediate cognoscit. Cognitio vo il
li⁹ qõ est p se notũ scdõmõ bñ pt acqri p exercitiũ: vt pꝫ de
ista ppõne. deus est. Nõ ẽt semp pmisse nr tpe cognoscunt
cũ ↄclone: sꝫ solũ qñ sunt debite applicate: vt infra dclara/
bit. Ad scdm dõm q lꝫ intellus nãlr ferat in veꝝ: nõ tñ
nãlr fert in qõlibꝫ veꝝ. vñ ratio non sequit. Lꝫ. n. intellus
nãlr cognoscat vitatẽ eẽ: nõ tñ nãlr cognoscit bãc vel illoꝫ
vitatẽ eẽ. Ad vltimũ dõm: q oia ↄtinent in pmis pnci/
pijs vtualr ꝛ potẽtialr: nõ aũt formalr ꝛ in actu. Uñ qcũqꝫ
cognoscit pma pn°. cognoscit oia q̃ ↄtinent in eis in po°. ꝛ
in vlĩ qõ est cognoscere sophistico mõ. non aũt formalr et
in actu. Hõ aũt ↄtinet actu. ꝛ formalr oia pdicata supiora.
Jõ cognito hoie cognoscit aial ꝛ suba ꝛc̃. Aial aũt ↄtinet
hominẽ in potẽtia. Uñ cognito aiali nõ semp cognoscitur
homo actualiter sed in vniuersali ꝛ in potentia tantum.

Questio quinta. ꝛ est lectio scda. D.S. De modo preco/
gnitionis quãtum ad cognitionem ipsam.

Le.ii. Deinde ↄsiderandũ est de mõ pcognitio
nis. Circa qõ dupl'r occurrit
ↄsideratio. Prima erit de mõ pcognitionis
q̃ztũ ad illa q̃ oꝫ pcognoscere. Scda erit de
mõ pcognitiõis ipsi⁹ ↄclonis cui⁹ scia p demõ
strationẽ q̃rit ibi. Anteq̃ꝫ aũt ꝛc̃. Quantũ ad pmũ duo
ↄsiderãda sunt. Primo ↄsiderãdũ est de mõ pcognitiõis
q̃ztũ ad cognitionẽ ipam. Scdo q̃ztũ ad cognitiõis ordi
nẽ ibi. Est aũt ꝛc̃. Circa pm q̃runt duo. Primo vtꝝ tm̃
sint due pcognitiões. Scdo vtꝝ de subiecto pcognoscer
oporteat qd ẽ ꝛ q2 est. de passiõe qd est. ꝛ de dignitate q2 ẽ.

Seqt in pho ꝛ in. D.S. ibi. Deinde cũ dicit.
Dupliciter aũt. Articulus prim⁹.

Primũ Ad primum sic pcedit. Uidet q non sint tm̃ due
pcognitiões. s. qd est: ꝛ q2 ẽ. Naꝫ
tria st pcognita. s. dignitas passio ꝛ subm: vt dr in textu. g̃
tres st pcognitiões. pꝫ ↄñia: q2 de q̃libꝫ pcognito pcogno
2m scit aliqd. Preterea st q̃tuor qõnes vescibiles. s. si ẽ: qd
est. q2 ꝛ pp qd: vt pꝫ 2° hui⁹. g̃ sunt ẽt q̃tuor pcognitiones.
q2 non vr maior rõ q̃re debeat esse q̃tuor qõnes vescibiles
q̃ꝫ q̃tuor pcognitiões. Preterea. q2 ẽ ꝛ qd est sũt qõnes.
g̃ non st pcognitiões. Añs pꝫ p phm 2°. hui⁹. ↄñia pꝫ. q2
idẽ non pt esse pcognitũ ꝛ q̃situ. Preterea. vna ẽ pcogni
tio. ꝛ vna non est plures. g̃ nõ st due. Assumptũ pꝫ. q2 vna
est pcognitio. ꝛ vna est vna ꝛ nõ plures. g̃ vna est pcogni
tio ꝛ nõ plures. Sꝫ ↄ̃ ẽ phs in ifra dicẽs. Dupl'r autẽ ne/
cessariũ ẽ pcognoscẽ. Alios nãqꝫ q2 st. pus opinari nece est.
Cõclusio Alios vo qd ẽ qõ dr intelligere. Quedã aũt vtraqꝫ. Rñ/
deo dõm. q tm̃ st due pcognitiões in gñe. vꝫ qd est: ꝛ q2 ẽ.
Probat° Qõ sic pbat phs sm. D.S. Nã tm̃ sũt tria pcognita.
vꝫ. dignitas. passio: ꝛ subm. Sꝫ de istis trib⁹ solũ bẽm⁹ du
plicẽ pcognitionẽ. Nã de pncipijs demratiõis q̃ dicunt di
gnitates pcognoscim⁹ q2 st. de passionib⁹ autẽ qd st. Et de
subiecto. q2 est. ꝛ qd est. ergo tm̃ st due pcognitiones. s. q2 est
Ro^m p^m ꝛ qd est. Pro declaratiõe g̃ maioris: aduertẽduꝫ est sm
D.S. in lectiõe q id cui⁹ scia p demrationẽ querit est ↄclo
aliq̃ in q̃ ppria passio de subo aliq̃ pdicat. Que qdeꝫ ↄclo
ex aliqb⁹ pncipijs infert. Et q2 cognitio terminoꝝ simpli/
ciuꝫ pcedit cognitionẽ complexoꝝ necesse est q anteq̃ꝫ ba
beat cognitio ↄclonis: pcognoscat aliq̃ mõ subꝫ ꝛ passio.
Et silr opꝫ q pcognoscat pn^m ex quo ↄclo infert: cũ ex co
gnitiõe pncipij ↄclo inotescat. Hec ille. Ex quo bñtur q
tria st pcognita in q̃libet demratione. s. dignitas. subm ꝛ p
pria passio. Sꝫ p declaratiõe minoris q̃rebat discipul⁹. Discip.
Quid est pcognoscere q2 est de pncipijs: ꝛ q2 est de subie/
cto. Et q̃re nõ possum⁹ pcognoscere qd ð pncipijs. Et vtꝝ
sit eadẽ pcognitio. q2 est de pncipijs. ꝛ q2 est de subo. Di R°.
cẽdum sm. D.S. in lectiõe: qõ vt pꝫ in.7. metaphy. cõple/
xoꝝ non eẽ diffõ. Hois. n. albi non ẽ aliq̃ diffo: ꝛ multomi/
nus alicui⁹ enũciatiõis. Uñ cũ pn^m sit enũciatio q̃dã. de De pnci/pijs q2 ẽ a/sone
ipso non pt pcognosci qd sit: cũ non bẽat qd: sꝫ solũ q2 est.
hoc est. q2 veꝝ est. De passione aũt pt sciri qd sit: q2 vt in De passio/ne quia
eodẽ lib.7. ondit. accñtis q̃dãmõ diffõnem bñt. Sꝫ q2 pas
sionis eẽ ꝛ cuiuslibꝫ accñtis: est inesse subo: qõ qdẽ demra
tiõe ondit. De passiõe g̃ non pcognoscit q2 est. sꝫ quid est.
Subm aũt ꝛ diffõnẽ bꝫ et ei⁹ esse a passiõe nõ dependet. De subto qd ꝛ quia
sꝫ suũ esse ppriuꝫ pintelligit ipsi esse passiõis in eo. Et iõ de
subo opꝫ pcognoscere: q2 est: ꝛ qd est. pcertim cũ ex diffõne
subiecti ꝛ passionis sumat mediũ demrationis: hec ille for Correla^m
malr. Ex quo pꝫ q pcognitio q2 ẽ de pncipijs ꝛ de sub/
iecto est vna pcognitio in genere non tñ in spẽ: q2 pcogno/
scere q2 est de principijs: est precognoscere: q2 vera sunt cũ
sint qd complexum. ꝛ non q2 sunt in reꝝ nã per se. Sed p/
cognoscere q2 est de subiecto est pcognoscere. q2 ipsum est.
in reꝝ nã per se: ꝛ non q2 veꝝ est: cum termin⁹ simplex non
significet veꝝ vel falsum. Patet ẽt ex pdictis q2 non pos Correla^m
sumus pcognoscere de pncipijs qd sunt q2 sunt complexa.
Et de passionib⁹ q2 sunt q2 esse eoꝝ demonstrat. Sꝫ in/ discip.
stabat discipulus. Nam vt ↄcessum est. q2 est. p demõstra/
tionem q̃rit. ergo non est pcognitio. q2 idẽ nõ est pcognitũ
ꝛ inuestigatũ. Dõm q lꝫ q2 est passionis inuestiget per R°
demonstrationem: q2 per demonstrationẽ ↄcludit ꝛ osten
dit q passio inest subo: tñ q2 est subiecti ꝛ pncipij: nõ inue/
stigat: sꝫ psupponit. Uñ argumẽtũ laborabat in equoco.
Cõsiderandum est vlteri⁹ q de pdictis tribus. s. d digni Ro^m 2^m
tate subiecto ꝛ passione exemplificat phs in ifa. De digni/
tate qdem vt de quolibet est affirmatio vel negatio va. Est
quedam dignitas: immo cũ sit pmum omnium principio/
rum est dignitas dignitatũ ꝛ per ↄsequens est ppõ verissi/
mo. De passione vo vt triãgulus. De subiecto ãt vt vnitas. Mar^e di/gnitatum
Sed instabat discipulus. Nam triangulus est subiectũ Discip.
in illa demõstratione qua demrat q anguli trianguli eqla
teris sunt eq̃les: vt pꝫ p Euclidis: ꝛ p phm in.9. metaphy.
vt pbatum est ibidẽ. q.12. per. D.S. lectio.12. ergo triãgu/
lus non pt esse passio. Pꝫ ↄñia q2 qõ vni est subm nulli est 1°.
accñs: vt pꝫ in p physico. Preterea vnitas est accñs de
gñe q̃ntitatis cum sit pncipium numeri. pncipium aũt ꝛ pn
cipiatũ sunt eiusdem gñis. ergo vnitas non pt eẽ subm ali
cui⁹ accñtis: cũ subm pbeat stabilimẽtum essendi accñtib⁹
qõ non cõpetit alicui accñtiũ. Alias accñs p se subsisteret R°
ꝛ p ↄñs esset substãtia ꝛ non accñs qõ implicat. Dõm p
sm. D.S. in lectiõe q duplex ẽ subiectũ: Quoddã ẽ subie
ctum simpl'r ꝛ pprie dr̃m qõ est vera suba. qõ vocat cõiter
subm qõ. Aliud est subm in respectu non qdẽ simpl'r: sꝫ in
respectu alicui⁹ alteri⁹ accñtis quod vocat subm quo. Jllõ
igit qõ est subm pmodo non põt esse accñs nec econuerso
vt argm̃ voluit: q2 quod vni est vera suba nulli potest eẽ ve
rũ accñs. Sed cum accñtia ordine quodam referantur ad
subam: illud qõ est accñs in respectu ad aliqd. s. ad subaꝫ.
potest esse subm respectu alterius accñtis: ꝛ econuerso. si/
cut superficies est propium subiectum coloris. ꝛ tm̃ est accñs
substãtie. Triãgulus ergo est subiectũ. 2° mõ. vñ nihil re/
fert q sit passio vera: ꝛ q bẽat modũ substãtie respcũ alte/
ri⁹. Ex quo pꝫ vt ifert. D.S. q in illis sciẽtijs q̃ꝫ est subie/
ctum aliq̃ substãtia: illõ qõ ẽ subm: nullo mõ põt eẽ passio.

ficuti est in prima phia ꝛ in scia nāli que est de subā mobi/li. Sȝ in illis sciētijs que sunt de aliqbꝰ accñtibus tanq̄ de subiecto nihil ꝓhibet illud qꝺ accipit vt subiectū respectu alicuiꝰ passionis: accipi ēt vt passio respectu aūriozis subie

Ad 2ᵐ discip. cti hec illic. ¶ Dōm siłr ad 2ᵐ. s. ꝙ illō qꝺ est accñs non pt eē subiectū ꝑmodo acceptu: ȝ. s̄ȝ bñ scꝺomō. Et iȝ vnitas sit accñs respectu subiecti in sciētijs math. q̄ sunt de q̄ztitate: ñ pt accipi vt passio. sȝ vt subiectū tm̄ cū in hoc gñe nihil ha

Discip. p⁹ beat ꝑmū. Semꝑ. n. passio ꝑsupponit suū subiectū. ¶ Sed ꝯ ea q̄ dicta sunt in ꝑma solōne instabat discipulus dupl̄r. ¶ Primo si id qꝺ ē subiectū respectu alicuiꝰ passionis pos set accipi vt passio respectu aūriozis subiecti sequeret ꝙ es set ꝓcedere in infinitū in hꝫ acceptionibꝰ. qꝛ non vꝫ maior ratio ꝙ eēt statꝰ in vno accñte q̄z in alio. Sȝ ꝯñs est incon/

2ᵒ ueniens. ergo ꝛ id ex q̄ sequr. ¶ Scꝺo: qꝛ. D. S. hic exp̄s se innuit: ꝙ subā est subiectū in ꝑma phia: vt pȝ ꝑ exempla sua dum exēplificat de ꝑma phia, ꝛ scia nāli. Sed ꝯtrium tȝ in sua metaphy. vbi vult cū pho: ꝙ ens est subiectū prime phie ꝛ ñ subā. Manifestū est autē ꝙ ens pt eē accñs. al's

R° ad 1ᵐ nullum ens esset accñs qꝺ est manifeste falsum. ¶ Dōm ꝑ negādo ꝯñtiā. Nā vt hic dicit. D. S. est deuenire ad aliqꝺ ꝑmum in q̄libet scia qꝺ ita accipit vt subiectū qꝺ nullo mo do pt accipi vt passio: vt pȝ de mathematicis sciētijs q̄ sunt de q̄ztitate ꝯtinua vel discreta. Supponunt. n. in his scien/tijs ea q̄ sunt ꝑma in gñe q̄ztitatis sicut vnitas ꝛ linea ꝛ supfi cies ꝛ alia hꝫ qbꝰ suppositis ꝑ demrationē q̄runt alia: sicut triangulus eqlaterus ꝛ q̄dratum ꝛ alia hmōi in geometri cis. Quibꝰ suppositis ꝑ demonstrationē q̄runt q̄dam alia que qꝺē demrationes q̄si opatiue dicunt. Sicut est illō ꝑn cipiū. Sup rectā lineā datā ꝯstingit triāgulum collocare. Quo adinuēto rursus de eo passiones alique ꝓbant. s. ꝙ eiꝰ anguli sunt eq̄les vel aliqꝺ hꝫ. Ex quo pȝ ꝙ triāgulus in ꝑmomodo demrationis se hꝫ vt passio. In scꝺo se hꝫ vt subiectū. vñ phs hic exēplificat de triāgulo vt est passio et

Ad 2ᵐ non vt ē subiectum hec illic formal̄r. ¶ Dōm scꝺo ꝙ duplex est subiectū in aliq̄ scia: put ad ꝓpositum sufficit. ¶ Vȝ ꝑn cipale qꝺ est ꝑncipalioꝛ ps subiectiua subiecti attributio/nis. ¶ Aliud est subm cōe qꝺ alio noie dꝛ subiectū attribu tionis. Substātia igit dꝛ subȝ ꝑncipale ꝑme phie. Ens vō est subiectū cōe siue adeq̄tū siue attributionis: vt in prima phia disputatū est. ꝛ ēt dcm̄ est supra. q. 1. ar. 3. in vltimo no tabili. In p̄nti ḡ passu loqtur. D. S. de subiecto ꝑmodo di cto. In metaphy. vō de subiecto scꝺomō accepto. ¶ Ad pri mū igit ꝑncipale dōm ꝙ sicut sunt tria ꝑcognita. ita sꝫ tres ꝑcognitiones in spāli: sunt tñ tm̄ due in gñali: qꝛ ꝑcognitio

Discip. nes coincidunt in qd est ꝛ qꝛ est vt ex dictis pȝ. ¶ Sȝ dice bat discipulus. Qꝛ est ꝛ qd est sūt ꝑcognita. ḡ non ꝑcogni tiones. Probauit assumptū. qꝛ illa sunt ꝑcognita que ꝑco gnoscunt. Sȝ qꝛ est ꝛ qd est ꝑcognoscunt. ergo sūt preco/

R° precogni tum 2ᵐ gnita. ¶ Dōm ꝙ ꝑcognitum accipit dupl̄r. ¶ Unomodo ꝓ eo qꝺ ꝑcognoscit sicut id qꝺ cognoscit. siue ꝓ eo qꝺ ter minat cognitionem: ꝛ isto mō qd est. ꝛ qꝛ est. non sunt ꝑco/gnita. Et isto mō non loqtur hic phs de ꝑcognitis. ¶ Alio modo accipit ꝑcognitū cōiter. s. ꝓ omni eo qꝺ ꝑcognosci/tur: siue vt qꝺ: siue vt quo: siue ēt sit terminus cognitionis siue mediū. Et isto modo possȝ ꝯcedi ꝙ ipm qd est: ꝛ qꝛ est sunt ꝑcognita. vñ instantia laborat in equoco. ¶ Ad scꝺm dōm ꝙ iȝ sint q̄tuor qōnes scibiles in spāli. tñ oēs redu cunt ad duas in gñe. Nā qꝺ qd ꝛ ꝓp qd coincidunt. Et qꝺ si est ꝛ qꝛ est vt patebit in scꝺo huiꝰ. ¶ Uel dōm negādo ꝯse quentiā: qꝛ lȝ idē eodē mō sumptū ꝛ ſm vocē ꝛ ſm rem: ñ possit eē qꝺ ꝛ ꝑcognitio. tñ idē ſm vocē. diuersum tñ ſm significatū pt eē qꝺ ꝛ ꝑcognitio: vñ qd est: ꝛ qꝛ est equo/ce dicunt qōnes ꝛ ꝑcognitiones. Inq̄rim⁹. n. ignoramꝰ de re qd est: aut an sit in reꝝ nā ꝑ se existunt: qd est ꝛ qꝛ ē di/cunt qōnes. Qñ vō ꝑcognoscimus qd ꝑ nomē rei signifi/cat: aut ꝙ est in reꝝ nā ꝑ se existit: aut ꝙ aliqd veꝝ sit. tūc di cunt ꝑcognitiones. Et ꝑ hoc pȝ solō ad 3ᵐ. ¶ Ad quartū dōm ꝙ ista ꝓpō: vna est ꝑcognitio ꝛ non plures hꝫ duplicē sensum. Nā ꝑcognitio pt accipi dupl̄r. ¶ Unomō determi nate. s. ꝓ hac ꝑcognitione: vel illa: vt sit sensus. hec ꝑcogni/tio. s. precognitio qd est: est vna ꝛ non plures. Et sic ꝓpō est vā. Sed non sequr ꝯclō dum sic infert. ergo non sunt due ꝑcognitiones nisi accipiat ꝑcognitio eodē modo: vt sit sen sus. ḡ ꝑcognitio qd est non sūt due ꝑcognitiones. Et sic to tum ꝯcedit. ¶ Aliomodo accipit ꝑcognitio idiffinite. s. ꝓ vtraq̄ ꝑcognitione: vt sit sensus ꝑcognito qꝛ est ꝛ qd ē vna ꝛ non plures. Et sic illa ꝓpō ē falsa: vñ pȝ ꝙ maioꝛ ꝑmi syl logismi. ꝛ maioꝛ ꝓbationis laborant in equoco. ꝛ est silis modus puer illis arguēdi: ac si argueret: vnꝰ est hō. s. sor/tes. ꝛ vnus nō est plures. ḡ non sunt plures hoies q̄z vnus. Non valet ꝯñtia: lȝ bene sequat ergo sortes q est vnꝰ non

Albertus de saxo⁹ est plures. ¶ Uerūtñ Albertus de Saxonia ꝓp ꝑdictū ar gumētū ꝯcludit de ṽtute ſmonis eē ꝯcedēdum ꝙ vna est ꝑcognitio ꝛ ñ plures. ꝛ ꝙ sꝫ due ꝑcognitiōes ꝛ nō plures: ꝛ ꝙ sꝫ tres ꝛ nō plures. Et illos q suū argumētū soluere vo

Cōtra al bertum lūt asinos appellat. ¶ Sȝ vt ex ꝑdictis pȝ deceptꝰ est ꝑ fal laciam equocationis ex variatione acceptiōis terminoꝝ. Neq̄ in hoc mirꝫ ēt qꝛ ēt sapiētes vt dicit phus ꝑ elēchoꝝ ꝑ fallaciam equocationis decipiunt. Nam significata vo cabulo ꝝ ignorantes de facili paralogizant: vt ibidē dicit. ¶ Ubi supra in pho ꝛ in Doctore Sctō. ¶ Articulus. II.

Ad secūdum sic ꝓcedit. Uidet ꝙ de subiecto nō oporteat ꝑcognoscere qd est ꝛ qꝛ ē: ꝛ de dignitate qꝛ est tm̄. ꝛ de passione qd est tm̄. ¶ Nā idē

Primo 1ᵒ ñ est q̄situm siue inuestigatū ꝛ ꝑcognitū. Sȝ qd est subiecti i pluribꝰ scientijs inuestigat sicut pȝ de qd est ipsius aie in 2. de anima. ergo non est necesse ꝑcognoscere qd est subiecti.

2ᵐ ¶ Preterea. ꝑcognoscere de aliq̄ qꝛ est. est ꝑcognoscere qꝛ veꝝ ē sic pȝ de ꝑncipijs demrationū de qbꝰ ꝑcognoscit qꝛ sunt. i. qꝛ vā sunt. Sȝ subm ꝯclonis non signi veꝝ cū sit ter/minus simplex: vt pȝ ꝑ phm in libro predicamentoꝝ. in ꝑ pihermenias. silr ꝛ in. 6. metaphy. igit de subō nō opȝ ꝑco gnoscere qꝛ est: ¶ Preterea. ꝑncipij immediati est diffō. vt pȝ ꝑ phm infra q diffinit ꝑnᵐ imediatū. ḡ de ꝑncipijs ꝛ di/gnitatibꝰ possumꝰ ꝑcognoscere qd sꝫ. ¶ Preterea. qꝛ qd ē ꝑsupponit qōnē an est: vt dicit hic. D. S. in lectione. De q̄/cūq̄ ḡ cognoscit qd ē oȝ ꝙ cognoscat eē eiꝰ: cū qꝺ an est ꝑcedat qōnē qd est vt dicet in scꝺo huiꝰ. Et in. 7. metaphy. dꝛ ꝙ non entiū nō sꝫ diffōnes. sȝ an demrationē nō cognoscit eē passionis. Ergo nec qd est. Consequētia pȝ cū maiori. ¶ Et minoꝛ ꝓbat tripl̄r. ¶ Primo qꝛ hic dicit phs ꝙ de pas sione nō ꝑcognoscit: qꝛ est. s. eē eiꝰ. sȝ qd est tm̄. ¶ Scꝺo. qꝛ eiꝰ qꝛ est ꝯcludit in demratione: vt patebit in scꝺo huiꝰ. ¶ Tertio. qꝛ inherētia passionis ad subiectū ēt ꝯcludit per demrationē: sȝ eē passionis ē iherētia ipiꝰ ad subm qꝛ accñ tis eē ē ieē vt dꝛ. 7. metaphy. Si ḡ de passiōe ꝑcognosci mꝰ qd est: necesse ē ꝑcognoscere: an sit. siue qꝛ est. qꝛ qcūq̄ ꝑcognoscit posteriꝰ: ꝑcognoscit ꝛ pus. qꝺ supponit in co/gnitione posterioris. ¶ Preterea. loco diffiniti licet pone/re diffōnem: vt ꝓbat in. 7. metaphy. Si ḡ passio demōstra tur de subiecto diffō passionis poterit demonstrari ꝺ subie cto: ꝛ sic diffō siue qd passionis non sp ꝑcognoscit: sed pōt queri ꝛ demrari. ¶ Sed ꝯ est phs in litera vt ex ꝑcedenti

Cōclusio articulo pȝ. ¶ Rñdeo dōm ꝙ necesse est precognoscere ꝺ subiecto qd ꝛ qꝛ ꝺ dignitate vero qꝛ ꝛ non qd ꝛ ꝺ passione qd ꝛ non qꝛ. Quod sic ꝓbatur ſm. D. S. ꝛ phm elicitiue

Probat ex p̄nti lectione. ¶ Nā in demonstratione nihil aliud fit q̄z ꝙ per cā passio ostenditur non hēre eē per se. sȝ eē in sb/iecto. Et sic ꝑ ꝺmonstrationem querit: qꝛ est passionis. ꝛ ꝑ ꝯñs non ꝑcognoscit: qꝛ idem non est ꝑcognitum ꝛ quesi/tum. Sed non pt ondi inherētia siue qꝛ est passionis in sb/iecto nisi precognoscatur quid per nomē passionis signifi/catur: que demonstratur ꝺ subō. ꝛ quid significat per no/

men subiecti de quo demōstrat̄ illa passio. ḡ opȝ p̄cognosce re qd passionis: ⁊ qd subti. ¶ Siłr si nō p̄cognoscatur qd subm est in rer̄ nā: qd est p̄cognoscere q̄ est de subto non poterit demr̄ari passio de eo demr̄atione sciētifica. ḡ in de/ mōstratione opȝ p̄cognoscere. i. p̄supponere: q̄ est subti. s. ꝙ ipsuȝ subm sit in rer̄ nā p se. Et q̄ ver̄ non pōt demr̄ari nisi ex veris: vt infra pbat pħus: tȝ ex falsis possit sillogiza ri ver̄: iō opȝ de p̄missis demr̄ationis p̄cognoscere. i. p̄sup ponere ꝙ sunt ṽe qd est p̄cognoscere de ipsis q̄ sunt. vt di/ ctū est. ergo in oi demr̄atiōe opȝ p̄cognoscere: q̄ sunt de p̄/ missis ⁊ qd est tm̄ de passiōe: ⁊ qd ⁊ q̄ sit de subto. Soluȝ aūt in demr̄atiōe: q̄ est passiō: a. s. inherētia ei⁹ in subiecto inuestigat̄.

Discip. ¶ Sȝ instat discipulus. Nā vnitas est subm ali cuius pclonis: vt pȝ p exēpla pħi. Sȝ pstat ꝙ de ea nō p̄co gnoscit̄ q̄ est: cum sit accns. ḡ de subto non semp̄ p̄cogno/ scit̄ q̄ est. vl̄ p̄cognoscere de subto q̄ est: nō est p̄cognosce

2°. re ꝙ sit in rer̄ natura. ¶ Preterea. hec est pclo scibilis: va cuum nō est. vt pȝ. 4. physicor̄. Sed cōstat ꝙ de illo subto non p̄cognoscit̄ q̄ est cum nō hēat esse in rer̄ natura. igit̄

3°. idem qd prius. ¶ Preterea. hec est etiaȝ pclusio scibilis fm̄ Astrologos Eclypsis solis erit. Et tn̄ de subto nō p̄cogno/ scit̄ q̄ est. posito ꝙ eclypsis nō sit in p̄nti. sȝ solūȝ in futuro

4°. igit̄ ⁊c̄. ¶ Preterea. q̄rebat discipul⁹ rōnē diuersitatȝ hor̄ p̄cognitionū. q̄re. s. de oibus p̄cognitis nō oia p̄cognoscū/ tur: aut quare p̄cognita non eodem modo p̄cognoscunt̄.

Ad 1m discip. ¶ Dōm p̄mo ꝙ p̄cognoscere d̄ subto q̄ est. i. q̄ p se existit in rer̄ natura hec pōt intelligi dupl̄r. ꝟ Uno mō q̄. s. existit p se simpl̄r. ita ꝙ nullo modo existat in alio sicut accn̄s in subto. Et isto mō p̄cognoscere q̄ est. solū competit subtis

De subto q̄ est. que sunt de gn̄e sube. ꝟ Alio modo q̄ existit p se non sim/ pliciter: sȝ q̄ non hȝ suuȝ existere a passione que demr̄atur de eo. ⁊ sic p̄cognoscere q̄ est. i. q̄ est p se in rer̄ nā: compe tit oibus subiectis de qbus affirmatiue aliqd pōt demr̄a/

Ad 2m ri. ¶ Dōm scḋo sicut dicit Albertus de Saxonia ꝙ añs no titiam illi⁹ pclusionis vacuū non est. p̄supponit̄ q̄ est de il lis p que pcipit̄ vacuū. s. de loco ⁊ corpore. Et hoc sofficit. ¶ Uel dōm est ⁊ forsan meli⁹ ꝙ dcm̄ pħi intelligēdum est de pclusionib⁹ affirmatiuis in qbus p̄dicatum ondit̄ ines/ se subto ⁊ nō pclonib⁹ negatiuis in qbus aliqd remouet̄

Ad 3m a subto. ¶ Dōm tertio. ꝙ cognoscere de subto q̄ est. nō est p̄cognoscere q̄ p se actu existat actuali exn̄tia: sȝ sufficit p̄/ cognoscere. q̄ pōt p se actu existere. aut potuit in p̄terito. Et sic intelligunt̄ ea que dicta sunt in p̄nti qōne. Alias va leret psitia. s. hō est risibilis. ergo hō est. qd qdeȝ in scholis. D. S. nō pcedit̄.

Ad 4m ¶ Dōm q̄rto. ad dubiū discipuli sicut dic̄ hic. D. S. ex pħo elicitiue ꝙ rō hui⁹ diuersitatȝ est: q̄ non est silis modus manifestatiōis p̄dictor̄. s. p̄ncipij subti ⁊ pas/ sionis. Nō enim est eadē rō cognitionis in ipsis. Nā p̄nci/ pia cognoscunt̄ p actus intellectus cōponentȝ ⁊ diuidentȝ. Sȝ subiuȝ ⁊ passio p actum intellectus apprehendētis qd qd est. Qd qdem non silr̄ cōpetit subto ⁊ passiōi. cū subiuȝ diffiniat̄ absolute: q̄ in ei⁹ diffōne non ponit̄ aliqd qd sit extra eēntiā ei⁹. Passio aūt diffinit̄ cū depēdentia ad subie ctum qd in diffōne ei⁹ ponit̄. Unde ex quo nō eodē mō co/ gnoscunt̄: nō est mir̄ si cor̄ sit diuersa precognitio: hec ille formal̄r in fine lectionis.

Ad p̄mū p̄ncipale quid no minis. ¶ Ad p̄mū igit̄ p̄ncipale dōm ꝙ duplex est qd vt elicit̄ ex pħo ⁊. D. S. in p̄nti lectiōe. vȝ qd nois ⁊ qd rei. ꝟ Quid nois est id qd p nomē importatur. Uñ diffō qd nois: est ratio explicatiua nois p aliqd a quo nomen imponit̄ non tn̄ p p̄ncipia essentialia ⁊ ppria rei: vt lesio pedis respectu lapidis ⁊ tale qd nois p̄supponit̄. Et hoc innuit. D. S. supius qñ dicit. Et q̄ cognitio termino/ rū simpliciū p̄cedit cognitionem complexor̄: necesse est ꝙ anteq̄ȝ habeat̄ cognitio pclonis precognoscat̄ aliquo mō subm ⁊ passio. hec ille. Nota aliquo mō: ⁊ non p p̄ncipia es/

Quid rei Quid no. quor̄ sit sentialia. ꝟ Sȝ diffinitio qd rei est que dicit qd rei p p̄nci/ pia ppria ⁊ essentialia rei. ⁊ qd nois est ⁊c̄. Et est tam entis q̄ȝ non entis. tam entis realis q̄ȝ entis rōnis. tam cōplexo/ rum q̄ȝ incōplexor̄. tam substātie q̄ȝ accntis. Sed qd rei ē pprium significatū diffōnis essentialis: Et est solū entis rea/ lis incōplexi vniuoci. ⁊ pprie est solū ipsius sube. p additā mētuȝ vo est ipsius accntis. Lȝ ergo qd rei de subto possit inuestigari vt argumētum voluit: tn̄ semp qd nois p̄suppo nit̄ de subto in qualibȝ scia: ⁊ in q̄libet demōstratione. Uñ pħs in litera nō dicit: ꝙ de subto precognoscat̄ qd simpl̄r. Sȝ dicit vt innuit hic. D. S. ꝙ est qd di. i. qd significat̄ per nomē: q̄ anteq̄ȝ sciat̄ de aliquo an sit. nō pōt pprie sciri de eo qd sit. q̄ non entiū non sunt diffinitiōes. Unde qd an est p̄cedit qōnem qd est. sȝ non potest ostendi de aliquo an sit. nisi prius intelligat̄ quid significat̄ p nomen. ppter quod ēt pħs. 4. metaphy. in disputatione contra negantes p̄nci/ pia docet incipe a significatione nominuȝ. hec ille.

Discip. ¶ Sed instabat discipulus pbando ꝙ nō sufficit p̄cognoscere qd nois: sȝ ꝙ oporteat p̄cognoscere qd rei. Nā in omni demō stratione opȝ p̄cognoscere medium demonstratiōis: qd est cā inherētie passionis in subto. sȝ medium demōstrationis est qd rei: vȝ. ppria diffō subti. ergo opȝ precognoscere qd rei de subto ⁊ non solum qd nois.

Rn̄. ¶ Dicendum ꝙ ad ter/ minandū qōnē si est ⁊ qd est subti: sufficit p̄cognoscere qd nominis. Sed ad terminandū qōnē q̄ est passiōis ⁊ pp qd subdistinguēdum est: q̄ vel terminant̄ ille qōnes p demō/ strationem. q̄ ē quia ē p effectum vel p cām remotaȝ. Et sic sufficit precognoscere qd nominis de subiecto. Uel termi/ nentur p demonstrationē ppter quid: cuius medium est p pria diffinitio subti. Et sic non sufficit p̄cognoscere de sub/ iecto qd nominis: sed opȝ etiam precognoscere ⁊ p̄suppo/ nere quid rei. vt argumētum voluit. ¶ Et p hoc pȝ concor dantia inter. D. S. ⁊ aduersarios eius de medio demōstra tionis. ¶ Ad scḋm. dōm ꝙ lȝ p̄cognoscere q̄ est de princi pio demonstrationis: sit p̄cognoscere q̄ ver̄ est: tamē p̄co gnoscere de subto q̄ est: non est precognoscere: q̄ ver̄ est: sed q̄ hȝ esse in rer̄ natura p se. mō expositorvt ex supradi/ ctis pȝ. ¶ Ad tertiū. dōm ꝙ p̄ncipium immediatū pōt du pl̄r psiderari. ꝟ Uno modo p̄me intētional̄r absolute. vȝ. p illa ppōne que est ppositio immediata. Et isto modo est p̄missa demōstrationis. Et sic nō diffinit̄ diffōne qd rei cū sit qd complexum. ꝟ Aliomodo p termino scḋe intentiōis non qdem absolute: sed fm̄ ꝙ significat rem subiectam il/ li intentioni. Et sic cū sit quid incōplexum pōt diffiniri dif/ finitione descriptiua. Et sic nō est p̄ncipium demonstratio/ nis formal̄r eam ingrediens. ¶ Ad quartū dōm ꝙ lȝ qd rei p̄supponat̄ an est: tn̄ qd nois p̄cedit questionē an est. vt ex predictis pȝ. ¶ Ad vltimum dōm ꝙ lȝ diffinitio passio nis possit demonstrari de subto inquātum pōt poni in con clusione loco passionis: tn̄ non potest demonstrari diffini/ tio passionis in eo ꝙ diffinitio: siue in eo qd quid est. vt pa tebit scḋo huius. Unde argumē. non concludit.

¶ Questio. 6. De modo precognitionis quantum ad cogni tionis ordinem.

DEinde psiderandum est de mō p̄cogni/ tiōis q̄ȝtum ad cognitionis ordi nē. Postq̄ȝ psiderandū est de mō p̄cognitiōis q̄ȝtum ad ipsaȝ cognitionē. ¶ Circa qd que/ runt̄ duo. ꝟ Primo vtr̄ maior ppō sillogismi demr̄atiui prius tpe cognoscat̄ q̄ȝ pclo. ꝟ Scḋo vtr̄ cogni/ tis maiori ⁊ minori: simul tpe cognoscat̄ ipsa pclusio.

¶ Sequit̄ in pħo ⁊ in. D. S. ibi. Deinde cum dicit. Est autē cognoscere. In lectione scḋa. ¶ Articulus. 1.

Ad primū sic pceditur. Uidetur ꝙ maior proposi tio syllogismi demonstratiui non possit intelligi prius tempore minore ⁊ conclusione. ꝟ Nam re/ latiua simul tempore cognoscuntur. ita ꝙ relatiuū non po test intelligi sine correlatiuo. Sed principium demonstra/ tionis relatiue dicitur ad principiatū. s. ad conclusionem.

Primo

Uidet ergo q̄ p̄misse que sunt principia ɔclōnis simul tpe
2m cognoscunt cū ɔclōne. ¶ Preterea aut maior vnico actu
cognoscit cū ɔclōne: aut alio actu. Non pōt dici 2m. Alias
nūq̄ maior posset sil' intelligi cū ɔclōne. cū impoſſe sit esse
plures actus in intellectu sil. cū ēt sit ɔ̄ p̄hm in p̄nti caplo.
Oz ḡ dicere p̄mū. vz. q̄ maior vnico actu cognoscit cū cō-
3m clusione. ⁊ p̄ ɔ̄ñs simul. ¶ Preterea vnūqd̄q̄ sicut se hȝ ad
esse ita ⁊ ad cognosci. Sz cā ⁊ effect⁹ simul sunt ⁊ nō sunt:
vt pz. 2. phyſi. ⁊ p̄batū est in summa diuine p̄hie. ergo cā ⁊
effectus sil' cognoscunt. Sz p̄misse sunt cāe ɔclōnis: vt pz
2. phyſi. ⁊ 5. metaphy. igitur p̄misse sil' tpe ⁊ nō p̄us cogno
scunt ɔclōne. ¶ Sz ɔ̄ est p̄hus in lr̄a dicens: q̄ aliquā con
tingit cognoscere aliquē cognoscētem ea p̄us tempore ⁊c̄.
Ɔclusio ¶ Rñdeo dōm q̄ maior p̄positio syllogismi demr̄atiui s̄z
se ⁊ absolute ɔſiderata. aliqñ prius tpe cognoscit ɔclōne.
Probatō Q̄d̄ p̄bat p̄hs exemplo. ¶ Nam cū ad ɔclōnē inferēdam
due p̄pōnes reqrunt. s. maior ⁊ minor. cognita maiori ad-
huc non habet cognitio ɔclōnis: vt si aliqs assumeret ad
demr̄andū ois triangulus hȝ tres angulos eq̄les duobus
rectis. ista maiori cognita. nondū habet cognitio ɔclōnis
inferēde. ḡ maior p̄positio cognoscit p̄us tpe ɔclōne. Q̄d̄
Proba- pōt sic p̄bari rōne. ¶ Nā illa que sic se hn̄t: q̄ vnū pōt co-
tio alia gnosci altero ignorato: vnū p̄us tpe pōt cognosci q̄ aliud.
Sz maior p̄positio ⁊ ɔclō sic se hn̄t q̄ maior pōt cognosci
ɔclōne non cognita: vt p̄ exemplū p̄hi additū est. igit ⁊c̄.
Et p̄p eandē rōnem maior pōt cognosci p̄us tpe ipsa mino
ri. ¶ Silr̄ minor p̄us tpe pōt cognosci ipsa ɔclōne. Q̄d̄ ēt
p̄bat p̄hs p̄ exemplū. ¶ Nam si in minori p̄pōne sumatur
aliqd ɔtentum sub vli p̄positione. s. sub maiori de quo ma
nifestum non sit q̄ sub hoc vli ɔtineat: nōdum habet ɔclō-
nis cognitio. q̄r nondum erit certa v̄itas minoris p̄pōnis:
sicut si non esset manifestū q̄ hec figura in semicirculo de-
scripta esset triāgulus: nōdum statim in subsumptiōe qua
subsumit sic. Omnis triangulus hȝ tres ⁊c̄. Sz hec figura
d̄scripta in semicirculo est triāgulus. sciretur ɔclōis opor
teret vlteri⁹ aliud medium querere p̄ qd̄ demonstraret q̄
hec figura esset triāgulus. Uñ minor p̄positio pōt ēt prius
tpe cognosci ipsa ɔclōne. Quod ēt p̄bari pōt p̄ rōnem iaz
Notādū assignatā vt pz. ¶ Aduertēdum est aūt s̄m. D. S. in lr̄a q̄
P̄ius aliqd dr̄ p̄us altero: vt ad p̄positum sufficit duplr̄. ☞ Uno
duero. 2r mō s̄m tp̄s sicut mane p̄cedit meridiem. ☞ Alio mō s̄m or
dinem nature. sicut q̄libet cā p̄cedit suum effectum ordine
Ordo na- nāe. ¶ Uerūtamen duplex est ordo nāe. s. ḡnationis ⁊ p̄fe
ture 2x ctionis. Ois ḡ cā actualis. s. efficiēs. formalis ⁊ finalis p̄ce
dit suū effectuȝ ordine nāe p̄fectionis. Mā v̄o ordine nāe
ḡnationis. Cū ḡ p̄misse sint cāe cognitionis ipsius ɔclōnis
necesse est dicere q̄ ōēs p̄misse ⁊ semp̄ p̄us nā cognoscunt
ipsa ɔclōne vt infra patebit. ¶ Ad p̄mum ḡ dōm q̄ relati
Relatiua ua p̄nt duplr̄ ɔſiderari. ☞ Uno mō sub forma relatiōis. Et
2r isto mō sil' cognoscunt. ☞ Alio mō fundamētalr̄. Et sic re-
latiuū p̄us tpe pōt cognosci q̄ correlatiuū. sicut p̄r inquā-
tum p̄r est: non pōt cognosci sine filio: neq̄ tpe neq̄ nā. Sz
ille q est p̄r pōt cognosci sine filio. ☞ Silr̄ in p̄posito. Ma-
ior p̄positio pōt ɔſiderari: vt dicit habitudinē ad minorem
⁊ ɔclōnem: ⁊ vt vnum est rō alteri⁹. Et isto mō nō pōt pri⁹
cognosci ipsa ɔclōne. ☞ Alio mō pōt ɔſiderari mālr̄. s. p̄
ista vel illa vli p̄pōne s̄m se. Et sic pōt cognosci p̄us tpe. vt
declaratum est. ¶ Ad scd̄m dōm q̄ maior absolute ɔſide-
rata intelligit alio actu q̄ ɔclō. Nec tñ sequit q̄ nunquaȝ
posset sil' intelligi cū ɔclōne. q̄r qñ accipit vt vnū est rō alte
rius: tūc sil' intellr̄ cum ɔclōne ⁊ nō cognoscit alio actu: s̄z
eodē actu quo ɔclō intellr̄. vñ. D. S. in p̄mo sniaꝝ dist. 27.
q. 2. ar. 3. sic ait. ☞ In spēm vel imaginē ɔtingit fieri ɔuer-
sionē duplr̄. ☞ Uel s̄m q̄ est spēs talis rei. Et tūc eadem est
ɔuersio in spēm rei ⁊ rem ipsam. ☞ Uel s̄m q̄ est res que-
dam. Et sic non opȝ q̄ eadē ɔuersione ɔuertat q̄s p̄ intellē
in spēm rei ⁊ rem. Hec ille. Et sic intelligit aliud qd̄ dicit in
p̄ma parte. q. 28. [.] 2m q̄ alio actu intellect⁹ intelligit lapidē:
⁊ alio actu intelligit se intelligere. Et illud qd̄ dicit in p̄mo
sniaꝝ dist. 1. q. 2. ar. 1. ad scd̄m q̄ eodē actu intelligo intelli-
gibile: ⁊ intelligo me intelligere. Hec ille. De q̄bus ēt dcm̄
est in. 4. metaphy. q. 7. ar. 2. Et i. 6. metaphy. q. 13. ar. 2. no-
tabili scd̄o. ¶ Contra hec replicabat discipulus. ☞ Nam Discip.
illa que diuersis habitib⁹ spē distictis cognoscunt: nō p̄nt
cognosci vnico actu. Sz p̄misse cū sint p̄n^a demr̄atiōis co-
gnoscunt intellr̄: ɔclō v̄o cognoscit scia. Scia aūt ⁊ intel-
lectus sunt duo habitus intellectuales adinuicē spē distin-
cti. vt pz. 6. ethicoꝝ. igit premisse ⁊ ɔclō non p̄nt cognosci
vnico actu. ¶ Dicēdum q̄ p̄misse demōstrationis p̄nt du- R°.
plr̄ ɔſiderari. ☞ Uno modo absolute ⁊ vt p̄pōnes s̄z se cō-
siderate: s̄m. s. q̄ nōdum sunt applicate ad ɔclōnē: ⁊ sic co-
gnoscunt intellr̄. Et hoc mō non intelligunt eodē actu cū
ɔclōne vt dcm̄ est: sed p̄us tpe. ☞ Alio mō p̄nt ɔſiderari vt
applicata sūt. Et sic nihil refert q̄ cognoscant vnico actu.
⁊ h̄ eodē habitu q est scia vt dr̄. 12. q. 57. ⁊ 2m. ¶ Uel dōm Alia rñ.
q̄ nihil refert intellectuȝ itelligere sil' plura vnico actu s̄m
diuersos habitus: quoꝝ vn⁹ est cā ⁊ ratio cognitionis alte
rius. Sicut ēt oculus vnico actu videt parietē: colorē ⁊ lu-
men s̄m q̄ lumē est ratio vidēdi colorē. Et color illumina-
tus est rō vidēdi parietē. vt pz in. 12. q. 57. ⁊ 2m. ¶ Silr̄ hic
s̄m q̄ intellr̄ p̄ncipioꝝ est ratio cognitiōis scientifice ipsi⁹
ɔclōnis ⁊ scia ab intellectu depēdet p̄ncipioꝝ: nō est incon
ueniēs q̄ intellect⁹ cognoscat p̄missas ⁊ ɔclōneȝ sil' vnico
actu s̄m diuersos habitus inq̄tum tñ ɔueniunt in vno me
dio: qd̄ est intelligere plura p̄ modum vnius. vt in alio arti
culo sequēti expressius declarabit. ¶ Ad tertiū dōm q̄ cā
in actu non vt res nāe: sed in rōne cāe ɔſiderata sil' est cum
suo effectu. Et si sil' relatiue ɔſideret simul ēt intelligit cuȝ
suo effectu. Sz cā in potentia non est sil' cuȝ suo effectu nec
ecōuerso. Uñ p̄misse nondū applicate ad ɔclōnē: sed vt p̄-
positiones quedā s̄m se ɔſiderate non sunt cāe in actu co-
gnitiōis ipsi⁹ ɔclōnis. Unde rō non sequit. ¶ Et lȝ effect⁹
cognoscat in sua causa v̄tualr̄ ⁊ imp̄fecte non tñ in p̄pria
forma. De qua cognitione hic principalr̄ loquimur.
¶ Ubi supra in doctore scō ⁊ p̄ho. ¶ Articulus. II.

Ad secūdum sic p̄cedit. Uidet q̄ maior ⁊ minor
p̄positio syllogismi demonstratiui
non possint sil' tpe intelligi cum ɔclōne. ¶ Naȝ impoſſe est Primū arg̃m
intellectū sil' plura intelligere: sicut impoſſe est parietem sil'
informari plurib⁹ figuris. Sz maior ⁊ minor ⁊ ɔclusio sūt
plura. Sunt. n. tres p̄pōnes. ḡ non p̄nt simul tpe cognosci.
¶ Sz dicebat q̄s lȝ intellect⁹ non possit plura simul intelli-
gere p̄ p̄mam opatiōnē intellect⁹: pōt tñ plura sil' intellige-
re p̄ scd̄am ⁊ tertiā opatiōnē ei⁹. ¶ Cōtra. Intelligere plu 2m
ra est informari diuersis spēb⁹ intelligibilib⁹: vt pz ex. 3. d̄
aia. Sz impoſſe est intellectū simul actu informari diuersis
spēb⁹ intelligibilib⁹: q̄r sicut plures spēs vel forme eiusdē
ḡnis nāe nō possunt esse simul in eodē subiecto: ita nec plu-
res spēs intelligibiles. Igit intellect⁹ etiā per scd̄am ope-
rationem eius non potest simul plura intelligere. ¶ Prete- 3m
rea. Quicqd intellectus pōt intelligere: pōt p̄ voceȝ exp̄ri-
mere. Sz intellectus non pōt p̄ vocem simul exp̄mere ma-
iorem: minorem: ⁊ ɔclusionem: q̄r maiore p̄lata: p̄fert mi-
norem: ⁊ postea conclusionē. igit ⁊c̄. ¶ Preterea. Causa ef- 4m
ficiens tpe precedit suum effectum: q̄r causa efficiens agit
p̄ transmutationem que non potest esse in instanti: Sz pre-
misse sunt causa efficiens ɔclusionis: vt dicit p̄hs in. 2. phy-
sicoꝝ. ergo cognitio premissaꝝ tpe precedit cognitionē cō-
clusionis. ¶ Sed ɔtra est p̄hs in litera dicens. Quotidiā
precognitoꝝ simul tempore est notitiam habere ⁊ illoꝝ q̄-
bus p̄cognoscunt. ¶ Respondeo dicēdum: q̄ cognitiȝ ma- Ɔclusio
iori ⁊ minori debite sumpta sub maiori. ⁊ cognita debita
sumptione minoris ⁊ applicatione vtriusq̄ ad ɔclusioneȝ.
necesse est simul cognoscere conclusionem tpe non tamen
simul

simul natura. ¶ Hanc conclonem p p̄mā parte pbat phs exē
Probatio quo ad p̄mam ptē plo. ¶ Nam si in minori ppositione assumat terminus de
quo manifestum sit q̄ cōtineat sub vlī.i. maiori ppositione:
tūc pz veritas minoris ppositionis. Et sic statim hētur co
gnitio conclonis: vt si sic demrēt aliquis. Omnis triangulus
hz tres angulos ⁊c̄. Sz hec figura descripta in semicircu
lo est triangulus: cognita hac minori cū subsumptiōe de
bita ei⁹ statim cognoscit q̄ hec figura hz tres angulos ⁊c̄.
Alia pbatio ¶ Idem potest rōne pbari. Nam posita causa p se. natura
li. ppria. in actu sufficienti. adequata ⁊ applicata ⁊ nō im
pedita de necessitate ponit suus effectus: vt habet .6. meta
phy. Sz cognitio maioris ⁊ minoris in rōne minoris: ⁊ de
bite subsumptiōis minoris sub maiori est causa p se effici
ens cognitionis conclonis. ergo posita cognitiōe maioris et
minoris ⁊ debita subsumptione applicata ad conclonem si
2ª ps cōclo nis pbat. mul tpe cognoscitur cōclusio. ¶ Scda pars cōclusionis sic
pbatur. Nam omnis causa naturalr p̄cedit suū effectum.
Sz cognitio p̄missarū est causa cognitionis conclonis. ergo
cognitio p̄missarum p̄cedit naturalr cognitionē cōclusiōis.
¶ Ex p̄dictis ergo possunt elici quatuor cōditiones que req
runt ad hoc q̄ cognitio maiori ⁊ minori simul tpe cogno
4. cōditiōes requirūt ad durādū cōclu. scat conclusio. ¶ Quarum. Prima est q̄ minor debet esse
d̄bite sumpta sub maiori. ¶ Scda est q̄ cognoscat illa de
bita sumptio. ¶ Tertia est q̄ maior ⁊ minor sint debite ap
plicate ad cōclusionem. ¶ Quarta est q̄ cognoscat illa d̄bi
ta applicatio: vt pz ēt per. D.S. in p̄mo pihermenias lec.
13. vbi sic ait. Quedam enim ex necessitate cōsequunt ex p̄n
cipijs: ita. s. q̄ non possunt esse falsa p̄ncipijs existentib⁹ ve
ris: sicut sunt oēs cōclusiones demonstrationū. Et hmōi ve
ris ex necessitate intellectus assentit: postq̄ pcepit ordinez
eorum ad p̄ncipia: non aūt prius. Hec ille. Idem dicit. 1. q.
82. 2. c. Et. 12ᵉ. q. 51. ⁊ 2ᵐ. ⁊ 2ᵃ 2ᵉ. q. 51. 4. 2ᵐ. Et. 3. dist. 33. q. 1.
ar. 2. q. 1. c. Si enim vna istaꝝ cōditionum deficiat non erit
necesse cognoscere simul conclonez. ¶ Aduertēdum est aūt
Notādū sm p̄hm in litera q̄ aliquoꝝ accipitur cognitio p se ⁊ non
opz ea cognoscere per aliud medium qd̄ sit vltimū. Qd̄ p̄t
dupli intelligi sm. D.S. in lectiōe. ¶ Uno mō vt sit sensus:
q̄ aliquoꝝ est cognitio que nō opz cognoscere p aliqd̄ ali
ud medium: qd̄ qdem mediuz sit vltimum in resolōne qua
mediata ad imediata reducunt. ¶ Aliomō vt sit sensus q̄
vltimū. i. extremuz qd̄ sub vlī medio accipitur non cogno
scatur esse sub illo vlī per aliqd̄ aliud mediū. Que aūt sint
illa quoꝝ cognitio habet per se ⁊ non p aliqd̄ aliud medi
um manifestat p̄hus dicens: q̄ hmōi sunt singularia q̄ nō
dicunt de aliquo subiecto: cū inter singularia ⁊ ipsam spe
ciem nullum mediū possit inueniri. hec. D.S. in lectione.
¶ Ad p̄ᵐ igit dōz q̄ intellus non pōt simul actu intellige
re plura p modum plurium: vz p diuersas spēs intelligibi
les. Oēs enīz spēs intelligibiles sunt eiusdē gn̄is cognitio
nis: sz illa que representant distinguunt aliqn̄ gn̄e nature.
Et iz vt 2ᵐ argumentū assumpsit diuerse spēs eiusdem ge
neris nō possunt sil esse in eodē subo. Nam diuerse spēs cō
stituunt sub eodem gn̄e nature ex oppositis differentijs.
Si ergo diuerse spēs eiusdem gn̄is nāe essent in eodē subie
cto simul: opposita essent simul actu in eodē: qd̄ est incōue
niens. Intellectus tn̄ potest plura intelligere p modū vni⁹.
sicut pōt intelligere plures partes dom⁹ simul: sm q̄ cōue
niunt in vna forma totius. ¶ Et silr p̄dicatū ⁊ subm ppoi
tionis sm q̄ cōueniūt in vnione ppositiōis. Et sic de siib⁹.
¶ Silr potest intelligere simul maiorē minorē conclonē: sm
q̄ hn̄t vnionē in medio syllogismi. ¶ Ad 2ᵐ argumētū pz
ibi. ¶ Ad 3ᵐ argumētū dōm q̄ intellus pōt exprimere il
la que intelligit. Nō tn̄ oz q̄ eodē modo quo intelligit ex
primat nisi eēt vnū nomē impositum ad significandū oia il
la que intelligit eodē mō quo intelligit. vn̄ lz intellectus si
mul intelligat plura per modū vnius: non tamen opz q̄ si
mul illa exprimat. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ lz cā efficiens absolu
te cōsiderata tpe p̄cedat suū effectū: tn̄ causa efficiēs in actu
pprio p se sufficiēs applicata ad suū effectū ⁊ non impedi
ta: simul est cum suo effectu: q2 sic necessario agit in suū ef
fectum nisi esset agens per intellectum ⁊ volūtatem: qd̄ q
dem agit sicut intelligit ⁊ vult ⁊ non necessitate nature.
¶ Questio septima de precognitione conclusionis: ⁊ est le
ctio tertia. D.S.

Determinatū est supius de his que Lec. 3ᵃ.
p̄cognoscunt anteq̄ᵹ
sumat cognitio de conclone: nunc cōsiderādum
restat qualr cōclo p̄cognoscat antequā sumat
de ea cognitio p syllogismum vel inductionē.
¶ Circa qd̄ querunt duo. ¶ Primo vtꝝ cōclo in premissis
cognoscat anteq̄ᵹ habeat eius cognitio per demonstratio
nem. ¶ Scdo vtruz contingat nos aliquid scire de nouo.
¶ Sequitur in philosopho ⁊ in. D.S. L. Ante aūt q̄ᵹ fit ⁊c̄.
¶ Articulus primus.

Ad primum sic p̄cedit. Videt q̄ cōclo non pure
cognoscat in p̄missis anteq̄ᵹ cogno
scat p demonstratiōem. ¶ Nā finis sylli demonstratiui est Primū
scire: vt supra dixit. D.S. ergo illius qd̄ scit cognitio acq
ritur p demonstrationem. Non ergo cōclo scitur in p̄missis
ante demonstrationē. Alias demrātio non eēt necessaria.
¶ Preterea. si cōclo sciretur in premissis: sequeret q̄ adisce 2ᵐ
remus id qd̄ iam scimus: Sz cn̄s est inconueniēs sm Phi
losophū ⁊ Platonem. ergo ⁊c̄. ¶ Pz sn̄ria: q2 p demōstra
tionem adiscimus conclonem. Si ergo cōclo prescireẗ ante
demonstrationē in p̄missis. sequeret q̄ id qd̄ p̄sciebamus
adisceremus. ¶ Preterea. si p̄cognosceremus conclonem in 3ᵐ
p̄missis: aut de ea p̄cognosceremus q2 est: aut qd est. Non
enim sunt nisi due p̄cognitiones: vt supra pbatū est. Sz nō
p̄cognoscim⁹ qd est: cū sit qd complexū. Complexoꝝ aūt
non est diffinitio. Nec ēt q2 est. Nā p demrātionem inuesti
gat q2 est conclonis. i. eius veritas. ergo ⁊c̄. ¶ Sed cōtra est
Philosoph⁹ in lrā dicēs. Anteq̄ᵹ qdē sit inducere aut acci
pere syllm quodā qdem mō fortasse dōm est scire: mō aūt
alio non ⁊c̄. ¶ Rn̄sio dōm q̄ anteq̄ᵹ inducat inductio: aut Cōclusio
syllus demonstratiuus ad faciēdum cognitionē de aliqua
conclone illa cōclo quodāmodo scitur: ⁊ quodāmodo igno
rat. i. cōclo aliqualr cognoscit in p̄missis: ⁊ aliqualr igno
rat. Simplr. n. ignorat ⁊ scit sm qd. ¶ Qd̄ pbat Philo Probat p exēpluz
sophus exemplo. ¶ Nā si deberet demōstrari ista cōclusio:
triāgulus habet tres angulos ⁊c̄. anteq̄ᵹ demonstret ille
qui per demonstrationē accipit scientiam: eaz nesciuit p̄us
simpliciter: Alias adisceret id quod sciuit simpliciter: sed
sciuit eam sm qd. s. in potentia. vnde eaz quodāmodo sci
uit: sz eam nesciuit simplr. ¶ Idem pbat. D.S. tali rōne.
¶ Nā p̄ncipia se hn̄t ad cōclones in demrātiuis sicut cāe Probat ratione
actiue in naturalibus ad suos effectus. vnde in scdo phy.
propositiones syllogismi ponuntur in genere cause efficiē
tis. Sed effectus naturales anteq̄ᵹ pducant in actuz p̄exi
stunt qdem in causis v̄tute tm̄: ⁊ nō actu qd̄ est simplr esse.
ergo silr anteq̄ᵹ ex p̄ncipijs demōstrationis educat cōclo in
ipsis p̄ncipijs cognoscit cōclo v̄tute: ⁊ non actu: siue non in
ppria forma. Cum ergo oporteat p̄scire p̄ncipia cōclonis:
seqtur q̄ cōclo quodāmodo precognoscitur in p̄ncipijs si
ue in premissis: anteq̄ᵹ cognitio eius habeat p demonstra
tionem. Sic ergo cōclo p̄cognoscitur in p̄missis sm qd: sed
per demonstrationē cognoscit simplr ⁊ in actu. ¶ Sz in
stabat discipulus. ¶ Effect⁹ naturalis verius existit in sua Discip.
causa effectiua q̄ᵹ in seipso: vt deducit. D.S. in veritate. q.
4. ar. 6. ergo v̄tus cognoscit in sua causa q̄ᵹ in seipso. Cum
ergo cōclo comparat ad suas p̄missas sicut comparat effe
ctus nālis ad suaz cām vt hic dicit. D.S. seqtur q̄ cōclusio
verius cognoscat in premissis q̄ᵹ in seipsa. Et sic simplr p̄
cognoscitur in premissis. ¶ Preterea. illud qd̄ cognoscit 2ᵒ
per certiorem habitum: certius cognoscitur. Sz conclusio

in premissis cognoscit p habitum intellectus. p demonstrationem vero cognoscit conclusio p habitum scie. Sed intellectus est certior scientia: vt infra probat Phus. igitur conclusio verius cognoscit in premissis quam p demonstrationem. ¶ Ad primum dicendum p que effectum habere verius esse in sua causa quam in seipso pot intelligi dupliciter. Uno modo de causa materiali. Et sic non habet verius esse in sua causa quam in seipso: quia in causa materiali habet esse in potentia tantum: in seipso autem habet esse in actu. Alio modo de causa efficiente. ¶ Et sic pot intelligi adhuc dupliciter. Uno modo loquendo de veritate essendi. Et sic effectus verius est in sua causa effectiva potissime si sit causa equivoca. Alio modo loquendo de veritate predicationis. Et sic effectus verius est in seipso quam in sua causa. hec. D. S. in de veritate. q. 4. ar. 6. in corpore: et in solutionibus argumentorum. ¶ Et quia cognitio scientifica non sequitur esse existentie conclusionis in premissis: sed inherentiam passionis in subiecto: que attendit p veritatem predicationis: ideo conclusio verius cognoscit in seipsa quam in premissis presertim cum premisse ratione terminorum et potentialitatis comparentur etiam ad conclusionem sicut principium vle et materiale: et non sicut principium effectivum proprie, nisi ratione virtutis inferendi. Nam dictum est supra que maior etiam se habet vt vlis respectu minoris et conclusionis. vnde dicit. D. S. sup. 5. metaphy. lec. prima. que propositiones dicuntur esse materia conclusionis non quidem secundum que sub tali forma existunt vel secundum virtutem earum: sic enim magis se habent in ratione cause efficientis: sed quantum ad terminos ex quibus componuntur. Nam ex terminis premissarum componitur conclusio. i. ex maiori et minori extremitate. Hec ille. ¶ Ad 2m dicendum 2o que ceteris paribus illa que cognoscuntur p certiorem habitum certius cognoscuntur: Sed tamen si vnum prepositum cognoscatur p certiorem habitum in virtute aut in potentia tantum: et aliud p incertiorem habitum in propria forma: tunc illud quod p certiorem habitum cognoscitur non certius cognoscitur. Sic est in proposito quia conclusio vt dictum est cognoscitur in premissis in potentia et secundum quid. p demonstrationem vero simpliciter et in propria forma. ¶ Sed contra primam solutionem instabat discipulus. Nam cognoscere aliquid in vli est cognoscere perfectiori modo quam cognoscere in particulari. Inde est que primus angelus perfectius cognoscit: quia cognoscit p species vliores quam inferior angelus: vt deducit. D. S. in de veritate. q. 8. ar. 10. 1m. et in. q. 55. a. 2m. Dum ergo conclusio cognoscatur in premissis in vli et in potentia videtur que perfectius cognoscatur in premissis quam in seipsa. Et sic solutio nulla. ¶ Dicendum que aliquid cognoscere in vli pot intelligi dupliciter. Uno modo ex parte medii cognoscendi. Et sic cognoscere aliquid in vli. i. p medium vniversale est perfectius cognoscere: quam cognoscere in particulari. i. p medium particulare: quod non ita ad plura et singula propria se extendit vt argumentum voluit. Alio modo ex parte rei cognite. Et sic cognoscere aliquid in vli non est perfectius cognoscere quam in particulari: quia cognoscere isto modo aliquid in vli est cognoscere aliquid secundum quid et confuse: Sed cognoscere aliquid in particulari est cognoscere aliquid simpliciter et in propria forma. Et hec est scientia. D. S. in de veritate. vbi immediate supra. Et etiam. 2. sniarum. di. 3. q. 2. ar. 2. ad 3m vbi sic ait. ¶ Cognitio perfecta non habet p medium vle: quia non est efficax ad cognitionem omnium propriorum. Si autem p medium vle omnia propria efficaciter cognoscerentur: esset perfectissima cognitio: quia quanto aliquid est magis vnum et simplex est virtuosius et nobilius. Et hoc modo dicimus que angeli superiores sufficienter p formas vles cognoscunt res: sicut deus p essentiam suam perfecte cognoscit omnia. ¶ Ad duas igitur primas rationes patet solutio ex iam dictis: quia nihil aliud concludunt quam que conclusio non totaliter et simpliciter cognoscitur in premissis: quod concedimus. Conclusionem enim adiscimus simpliciter p demonstrationem et in propria forma: quam presciuimus secundum quid: quod non est inconveniens. ¶ Ad vltimum dicendum que de conclusione precognoscimus quia est. i. quia vera est. imperfecte tamen et in potentia et in vli: sed non simpliciter et perfecte et in propria forma vt dictum est.

¶ Sequitur in philosopho, et in. D. S. Tertio ibi. [Si vero etc.

¶ Articulus. II.

Primum arg. Ad secundum sic proceditur. Videtur que non contingat aliquid nos scire de novo. ¶ Nam dans formam dat etiam omnia consequentia ad formam: sed scientia est proprietas consequens animam rationalem: sicut perfectivum sequitur suum perfectibile. ergo qui dat animam dat etiam scientiam. Sed anima est a deo p creationem. ergo et scientia est a deo p creationem. Et sic nullus de novo accipit scientiam. ¶ Preterea. anima dum separatur a corpore cognoscit multas conclusiones: quas prius non habuit scientiam acquisitam. ergo scientia illarum conclusionum fuit anime concreata. Sed eadem ratione omnes scientie aliarum conclusionum concreantur in anima. igitur omnes scientie sunt innate et non acquisite. Et sic nihil contingit scire de novo. 2m ¶ Preterea. eorum que sunt eiusdem nature et speciei: videtur esse vna conditio naturalis: sed in anima Ade que fuit eiusdem nature cum ceteris animabus fuerunt omnes scientie concreate. ergo et in nobis. Et sic idem quod prius. 3m ¶ Preterea. si anima aliquid adisceret de novo: sequeretur que anima esset alterabilis de contrario in contrarium. s. de ignorantia ad scientiam: sed hoc est falsum: quia quicquid est alterabile est corruptibile: vt patet p philosophum in primo de celo. Anima autem rationalis est incorruptibilis: vt patet. 2. de anima. igitur etc. 4m ¶ Preterea. si aliquis adiscit aliquam conclusionem puta. a. vel ergo adiscens prius cognovit illam conclusionem vel non. Si primum sequitur nihil adiscit de novo. Si vero secundum: sequitur que nunquam apprehendet eam. Quod quidem sic patet. Nam voluntas non movet intellectum nisi in aliquid iam cognitum. Si ergo intellectus non cognoscit illam conclusionem: ipsa voluntas non movebit intellectum ad apprehensionem eiusdem. ¶ Sed contra est Phus in textu ibi. [Si vero non. Menonis ambiguitas continget. Aut non adiscit aut que novit etc.] Sic ergo secundum Philosophum ambiguum est dicere que nihil contingit scire de novo. ¶ Respondeo dicendum que Plato in libro Menonis sic intitulato sive appellato nomine sui discipuli concludit que homo aut nihil adiscit de novo: aut adiscit ea que sciuit. Et sic concludere vult. que nihil contingit scire de novo. Et p roboratione, sue positionis inducit hic. D. S. quendam hominem omnino imperitum artis geometrie interrogatum ordinate de principiis geometrie ex quibus quedam geometrica conclusio concluditur incipiendo a principiis per se notis. Qui quidem discipulus ignarus ad omnia ordinate quod verum est respondit. Et similiter deducendo questiones ad conclusionem p singula verum respondit. ergo illi qui videntur imperiti in aliis scientiis antequam interrogentur et instruantur eorum habent notitiam. Et sic sequitur que homo vel nihil adiscit: vel adiscit ea que prius novit. ¶ Sed hec opinio destructa est p ea que Phus supra probavit. Nam syllogismi demonstrativi necessitas est: vt aliquid de novo sciamus: cum finis syllogismi demonstrativi sit facere scire. si ergo nihil possemus scire de novo frustra poneretur. scientia de syllogismo demonstrativo. ¶ Preterea. scientia conclusionis demonstrate est cognitio intellectiva: sed omnis cognitio intellectiva fit ex preexistenti cognitione: vt probavit phus in prima propositione huius libri. ergo omnis cognitio intellectiva conclusionis acquiritur de novo. vel p aliam cognitionem preexistentem. ¶ Considerandum est autem pro solutione dubitationis Platonis secundum Philosophum in presenti lec. que dubitatio Platonis vitari non pot nisi supponatur predeterminata veritas. s. que conclusio quam quis adiscit p demonstrationem vel inductionem prius erit nota in premissis non simpliciter sed secundum quid. i. in virtute. s. in suis principiis de quibus ignarus scientie interrogatus veritatem respondere pot. Sed supposita predicta determinatione veritatis: facile est solvere Platonis dubitationem: sicut in precedenti articulo declaratum est. ¶ Nam illud quod aliquis adiscit nihil prohibet quodammodo scire et quodammodo ignorare. Non est enim inconveniens vt dicit Phus in textu secundum que deducit. D. S. in lectione: si aliquis quodammodo presciat illud quod adiscit. Sed esset inconveniens si hoc modo precognoscat secundum que adiscit. Nam adiscere proprie est scientiam in aliquo generari. Quod autem generatur ante non fuit omnino ens: sed quodammodo ens et quodammodo non ens. Ens quidem in potentia: non ens vero in actu. Et hoc est generari. i. reduci de potentia in actum. Unde nec id quod quis adiscit erat omnino notum prius: vt Plato posuit. nec omnino ignotum: sed erat notum in potentia: sive in virtute. sive in principiis vlibus precognitis: ignotum autem actu et in propria forma. s. secundum propriam cognitionem. Et hoc est adiscere: scilicet reduci de cognitione potentiali sive virtuali aut vli in cognitionem propriam et actualem. hec. D. S. in presenti lec. circa finem.

Ro^m 2^m Falsa q̄rū- dam solo ad dubiū Platonis

¶ Cōsiderandum est vlterius sm Phm in lra q aliq volētes soluere p̄dictam dubitationē Platonis: dicebant q cōclusio anteq̄ demonstret vel quocūq mō adisceret: nullo mō erat cognita. ¶ Et cum eis obijciebat sm dubitatiōez Platonis hoc mō. Siqs interrogaret ab aliquo imperito: nungd tu scis q ois dualitas est par? Et ꝯcedēte eo se scire vltra afferat quādam dualitatē: quā ille interrogatus nō opinaret esse: puta illam dualitatē que est pars tertia senarij dicēdo: sed hec dualitas est dualitas: ꝯcluderet imediate q sciret tertiam ptē senarij esse numer̄ parē: qd erat ei incognitū: sed p demōstrationē adductā adiscit: vn̄ seqt vel q hō adiscit id qd prius sciuit: vel hō non adiscit: q2 cognoscēdo oēm dualitatem esse parem cognouit hāc dualitatem eē parem.

Illoꝝ cauillosa responsio

¶ Ad hoc rn̄debāt dicētes q ille q interrogatus rn̄dit se scire q ois dualitas est par nō dixit se scire oēm dualitatē simplr: sꝫ illam quā sciuit esse dualitatez. vn̄ cū ista dualitas que est allata ab eo fuerit penitus ignorata: nullo mō sciuit q ista dualitas est numer⁹ par. Et sic sequit q apud cognoscētem pn̄ᵉ nullo modo ꝯclo sit p̄cognita nec simplr nec sm qd.

Cōtra illorū solutiē

¶ Sꝫ Phs hanc rn̄sionē sine cauillationē remouet p talem rōnem. ¶ Nā hoc modo aliquid scit: de quo dmōstratio habet. Sed adiscētes nō accipiūt demfationem de oi dualitate quā sciūt: sꝫ de oi simplr. Et silr de omni numero ꝛ de oi triāgulo. ergo nō est verū q sciāt de oi numero: quē sciūt esse numeꝝ: aut de omni dualitate quā sciūt esse dualitatem: sed de oi simplr. i. vlr. ¶ Minorē pbat tali rōne. Nam nihil dꝫ poni in ꝯclone: qd non assumebat in p̄missis: q2 ꝯclo ꝯuenit in terminis cum p̄missis: vt pꝫ primo prioꝝ. Nam subm ꝛ p̄dicatum ꝯclusionis sunt maior ꝛ minor extremitas in p̄missis: sed in p̄missis non accipit aliq ppositio de numero aut de dualitate cum hac additione quā tu nosti: vel quam ego scio: sꝫ simplr de omni. ergo ꝯclo demōstrationis nō dꝫ esse cuꝫ additioē p̄dicta: sed simplr de omni.

¶ Ad pmū g dōm q duplr aliqd ꝯsequit formam aliquā. ¶ Uno mō p se siue in p̄ modo dicēdi per se siue i scdo modo. Et isto mō dans formam dat ēt per se ꝯñtia ad formaz. ¶ Alio mō aliqd ꝯseqt formam: non per se sed per accn̄s. Et isto mō dans formaz non dat omnia ꝯñtia ad formā. hec aūt est p̄dicatio p accidēs ꝛ accidētalis. hō est sciēs. ꝛ nō per se. ¶ Et qn̄ dꝛ q bonitatis diuine est: creando animā creare eā cū suis pfectionibus: hoc verum est de pfectionibus essentialibus ꝛ nō d accidētalibus. Ad 2^m dōm q anima separata hꝫ cognitionem multoꝝ notitiam nō hēbat q̄re erat ꝯiuncta corpi nō qdem pp hoc q sciam talium habuit per creationē: sed q2 nouas spēs influxas a radio diuini luminis dum est sepata recipit: quaꝝ dum ꝯiūcta erat nō erat capax nālr loquendo: vn̄ ratio nō sequat. ¶ Ad 3^m dōm q eoꝝ que sunt eiusdem spēi est vna ꝯditio q̄tum ad accidētia ꝯñtia spēm vt dicit. D.S. in prima parte. q. 100. ar. 1. non autē q̄tum ad accidētia que ꝯsequunt indiuiduū. Inde est q pueri in statu innocētie nō fuissent nati pfecti in scia sicut Adam vt ibidem pꝫ per. D.S. Sciētia aūt est accidēs ꝯsequēs indiuiduum ꝛ nō naturā specificā. Alias cuilibet indiuiduo speciei ꝯueniret: sicut risibile ꝯuenit omni homini. Et ideo argumētum nō sequit.

Cur adaꝫ creat⁹ fuit in scia pfecta

¶ Quare autem Adam fuerit creatus in sciētia pfecta oium nāliuꝫ: hec est ratio q2 fuit primus homo qui habuit instruere ꝛ gubernare totū genus humanū. Qd qdem non potuisset facere: si nō habuisset p creationē oium nālium sciētiam infusam: omniū dico eoꝝ que regrebant ad regimē ꝛ instructionē gn̄is humani vt deducit. D.S. in prima pte. q. 100. ar. 3.

Alteratio 2^x

¶ Ad 4^m dōm q duplex est alteratio. ¶ Quedam est pfectiua que. s. est sine abiectiōe alicuius pfectionis. Et sic aia formalis bene alterat. s. de ignorātia ad sciētiam que nō dꝛ proprie alteratio. ¶ Alia est corruptiua. que. s. est cuꝫ abiectiōe alicui⁹ forme nālis siue pfectiōis in subiecto alterabili. Et isto mō aia rōnalis non est alterabilis. Alias esset corruptibilis vt voluit argumētum. ¶ Ad vltimū pꝫ solutio ex dictis. Nam adiscens cognouit illā ꝯclōnē impfecte ꝛ sꝫ qd: qd sufficit ad hoc q voluntas tendat in obm ꝛ vt mouet intellectum.

¶ Questio. 8. de diffinitiōe ipsius scire quod est finis demōstrationis: ꝛ est lec. 4ᵃ. D.S.

Lec. 4.

COnsiderata necessitate sylli demonstratiui: ꝯsiderāduꝫ restat de ipo syllo demōstratiuo. ¶ Circa qd duplex occurrit cōsideratio. ¶ Prima erit de ipso syllo demonstratiuo. ¶ Scda erit de medio ex quo syllus demōstratiu⁹ pcedit. Et hoc in. 2. lib. ibi. ⌊Qōnes sunt equales numero.⌋ ¶ Quātum ad pmum duo cōsideranda sunt. ¶ Primo ꝯsiderandum est de syllo demonstratiuo absolute. ¶ Scdo p comparationē vni⁹ demōstrationis ad aliam demōstrationem. neq̄ de vl̄i ꝛ particulari demfatione agit. ibi. ⌊Cum aūt demfatio sit alia qdē vniuersalis ꝛc.⌋ ¶ Circa pmum duplex occurrit cōsideratio. ¶ Prima erit de his que cōcernūt demfationem absolute. ¶ Scda erit qualr in demfationibus nō est pcedere in infinitum ibi. ⌊Est aūt ois syllo p tres terminos ꝛc.⌋ ¶ Quantum ad pmum duo ꝯsideranda occurrūt. ¶ Primo cōsiderandū est de syllo demfatiuo per quē acgrimus sciētiam. ¶ Scdo de syllo p quem acgrimus aliquā ignorātiam ibi. ⌊Ignorātia v̇o non sm negationē ꝛc.⌋ ¶ Circa pmum triplex occurrit ꝯsideratio. ¶ Pria erit de qditate sylli demonstratiui. ¶ Scda erit de mā ei⁹. ex qbus. s. ꝛ qualib⁹ est ibi. ⌊Qm̄ aūt impole est ꝛc.⌋ ¶ Tertia erit de forma ei⁹ in qua. s. figura hꝫ fieri ibi. ⌊Figura aūt magis faciēs scire ꝛc.⌋ ¶ Quantū ad pmum tria ꝯsideranda sunt. ¶ Primo enim ꝯsiderandū est de diffōnibus demfationis. ¶ Scdo de pncipio imediato ibi. ⌊Est aūt pn^m demōstrationis ppositio imediata ꝛc.⌋ ¶ Tertio de erroribus q pn̄t ꝯtingere circa demōstrationem ibi. ⌊Quibusdam qdē igit ꝛc.⌋ Et q2 scire est finis demōstrationis: ratio aūt medioꝝ ad finē ex fine sumit: ideo circa pmum duplex occurrit consideratio. ¶ Prima erit de diffōne ipsius scire. ¶ Secunda de duabus diffōnibus demōstrationis ibi. ⌊dicim⁹ autem scire ꝛc.⌋ ¶ Circa primum querunt tria. ¶ Primo vtrum scire qd ē finis demonstratiōis possit diffiniri. ¶ Secundo vtrum diffinitio: ipsius scire sit conuenienter a pho tradita. ¶ Tertio vtrum vna causa magis faciat scire q̄ alia.

¶ Sequitur in Pho, ꝛ in. D.S. ⌊Scire autēꝫ opinamur.⌋

¶ Articulus primus.

Ad primum sic pcedit. Uidet q scire quod est finis demonstrationis nō possit diffiniri. ¶ Et primo arguit cōtra suppositū. Nam scire est finis intellectus. cum verum qd scitur sit obiectum intellus. ergo scire non est effectus demonstrationis siue finis eius: patet ꝯsequētia: q2 diuersorum specie distinctorum sunt diuersi fines ꝛ operationes. Primuꝫ

¶ Preterea. scire est finis oium sciētiarum speculatiuarum: vt patꝫ. 2. metaphy. sicut etiaꝫ concessum est superius. ergo scire nō est proprius finis demonstrationis. 2^m

¶ Preterea. est finis demōstrationis. ergo ergo nō est causa demfationis: cū idem nō sit eiusdē causa ꝛ effectus: ꝛ per ꝯñs non est finis demōstrationis cuꝫ finis sit causa. 3^m

¶ Preterea arguit scdo contra ppositum. Nam de illo qd diffinitur pōt aliquid demonstrari per suam diffinitionem: sicut de hoie demonstrat risibile per eius diffinitionem. Si ergo sciētia vel ipsum scire posset diffiniri sequeret q de sciētia posset demonstrari aliqua passio per illam diffōnem. Et sic ipsius sciētie esset sciētia: cum scientia sit effectus demōstrationis: qd est inconueniens. ergo scire nō potest diffiniri. 4^m

¶ Preterea. effectus habet diffiniri per cām suam cum ab ea depēdeat in esse. Sed scire est effect⁹ demonstrationis. ergo si scire posset diffiniri oporteret q diffiniretur per demōstrationem. Et sic syllus demonstra- 5^m

tiuus poneret in diffõne ipsius scire: qδ est falsum: qꝛ scire
ponit in diffõne demonstratiõis: vt infra patebit. igit ⁊c.
¶ Sed cõtra est Phũs in lra q diffinit ipm scire: vt patebit
in sequenti articulo. ergo scire põt diffiniri. ¶ Rñsio. dõm
Diffõ. 1ª. ꝑ ꝙ duplex est diffinitio. s. qditatiua ⁊ descriptiua. ¶ Pri-
Quidditatiua. 2ª. ma est duplex. ¶ Nam quedam est simplr dicta que solius
est subie. ¶ Alia est data per additamentum: que potest esse
ipsius accñtis: vt p3. 7. metaphy. vtraqꝫ tñ dat ꝑ verũ ge-
nus ⁊ veram dr̃iam. vel ꝑ aliqd per qδ circũloquimur dif
ferentiam. ¶ Descriptiua võ diffinitio dat ꝑ aliqua accidẽ
Descriptiua tia ꝓpria aut cõmunia: que sunt notiora diffinito. ¶ Tertia
Quid nominis etiam est diffinitio qd nõis: que est notior diffinito quo ad
nos. Et ista põt esse tam entis ꝗ̃ non entis: vt supra dictuz
Cõclusio est. ¶ Scire igitur potest diffiniri nõ solum diffõne qd no-
minis: sed etiam diffõne quidditatiua ⁊ descriptiua. ¶ Qδ
qdem sic p3. Nam illud qδ ponit in determinato genere ꝑ
Prima ꝓbatio illud genus ⁊ ꝑ dr̃iam ꝯstituentem ipsum si sint nobis no-
minata: vel ꝑ aliqd ꝑ quod circũloquimur dr̃iaz illam: po-
test diffiniri: Sed scire ponit in determinato gñe. Nam si
accipiat scire pro actu scientis sic ponit in gñe actionis.
Si võ accipiatur pro ipsa scientia sic ponit in ꝑma specie
2ª. qualitatis. ergo scire potest diffiniri. ¶ Preterea. omnis ef-
fectus potest diffiniri ꝑ suam cãm: Sed scire est effectus rei
scibilis loquendo de scire speculatiuo. ergo potest diffiniri
diffõne qditatiua data per additamentum vel formalr vel
Discip. circũlocutiue. ¶ Sed instabat discipulus. Nam ens rõnis
non ponitur in aliquo gñe: Sed scire est ens rationis ⁊ in-
2º tellectus. ergo non ponitur in aliquo genere. ¶ Preterea.
abstractum ⁊ ꝯcretum ponuntur in eodem predicamẽto.
Sed sciẽtia ⁊ ipsum scire se habẽt sicut abstractũ ⁊ cõcre-
tum. ergo ponunt in eodem ꝑdicamento: Sed sciẽtia non
ponitur in predicamento actionis. ergo nec ipsum scire.
3º ¶ Preterea. sciẽtia ponitur in ꝑdicamẽto relationis cum
significet relationẽ realez de gñe ad aliqd. ergo non ponit
in ꝑdicamento qualitatis: qꝛ diuersoꝝ generꝝ diuerse sunt
Rñº species ⁊ differẽtie. ¶ Dõm ꝑmo ꝙ tripl'r aliqd potest di-
Ens rõnis 3ª ci ens rationis. ¶ Uno modo. s. qꝛ est a ratione solum ⁊ fun
damentalr solum in ratione: sicut chymera. ¶ Alio modo
qꝛ fit a ratione: sed tamẽ non solum est in ratione: sed habz
fundamẽtum in re remotũ: sicut secũde intẽtiones: sicut ge
nus species ⁊c. ¶ Tertio modo aliqd dici potest improprie
ens rationis: videlicet omne illud quod est in rõne siue in
intellectu: vel sicut accidẽs in subiecto: vel sicut effectus in
sua causa. Illud igitur qδ est ens rationis duobus primis
modis non ponitur in ꝑdicamento: sed bene tertio modo.
Scire aũt dicitur ens ratiõis tertio modo. ergo potest po-
ni in genere. ¶ Dõm secundo ꝙ scire ⁊ scientia non se ha-
Ad 2m bent sicut ꝯcretum ⁊ abstractum. Nam scientia est abstra
ctum de genere qualitatis: ⁊ eius ꝯcretum non est nomina
tum: sed ipsum circũloquimur per hunc terminum sciens.
Unde aliquis denominat sciẽs a sciẽtia: sicut albus ab al
bedine. ¶ Similiter scire est concretum de genere actionis:
⁊ eius abstractum non est nobis nominatuz: sed ipsum cõ
Ad 3m muniter per scientiam circũloquimur. ¶ Dicẽdum tertio
negando antecedẽs. Sciẽtia enim nõ ponitur in ꝑdicamẽ-
to relationis: sed qualitatis. Et lz sciẽtia importet relatio-
nem de cõnotato: non tamẽ de ꝑncipali significato signifi-
cat relationem: sed qualitatem tñ. Unde vocatur relati-
tiuũ ꝺm dici. Nomina enim ponuntur in predicamento ꝺm
eorum significatum principale: ⁊ non ꝺm cõnotata vel ꝺm
ꝯsequẽtia eoꝝ. Alias albꝰ posset poni in ꝑdicamẽto subε.
Unde sciẽtie nomẽ preter relationẽ ex qua dicitur scientia
ad scibile: dat intelligere rem quãdam principalr significa
tam per ipsum: lz ex ꝯsequenti importet relõnem. Sicut ẽt
dicit. D. S. in primo sentẽtiarum. dist. 18. q. 1. ar. 2. ad tertiũ
de hoc nomine donum. vbi sic ait. Hoc nomen donum vel
datum preter relõnem ex qua dicitur donum vel datũ dat
intelligere rem quãdam que datur: quãuis forte non sicut
partem significationis nominis: qꝛ subm nõ includitur in
significatione nominis significantis accidẽs concretiue: vt
dicit Cõmẽtator qnto metaphy. ꝯ̃ Auicẽ. ꝯtrariũ sen-
serit. Sed ad rationem dati vel doni nihil refert: vtrum il-
la res data sit in hoc gñe vel in illo. Hec ille. ¶ Uerũtamẽ quo 2ªdã solo
aliqui dicere volũt ꝙ sciẽtia potest accipi duꝑl'r. ¶ Uno mo
do ꝺm ꝙ significat habituz. Et sic ponitur in ꝑdicamento
qualitatis. ¶ Alio mõ ꝺm ꝙ significat relõnez. Et sic ponit
in ꝑdicamẽto relõnis. Non enim ꝺm eos est incõueniens:
ꝙ vnum ⁊ idem nomẽ ponat in diuersis predicamẽtis: ꝺm
diuersas rationes cõsideratum. ¶ Sed hec diffinitio nulla
est. Nam hoc nomẽ sciẽtia si significaret spẽm qualitatis: ꝯ solones
⁊ speciem relõnis: ita ꝙ esset in potentia ad significanduz
qualitatẽ ⁊ relõnem: aut ergo equalr illa duo significaret:
aut inequalr. Si primum sequitur ꝙ aliqd erit vniuocatũ
⁊ equalr predicatuz de diuersis ꝑdicamentis. Si scdm se-
quitur ꝙ aliquod analogum vel equocum equiuocãs po-
nitur in ꝑdicamẽto: quod est cõtra omnes expositores lo-
gice ⁊ metaphysice. ¶ Licet enim canis qui est canis latra-
bilis ponatur in ꝑdicamento: nunꝗ̃ tamẽ ꝯceditur: ꝙ ca-
nis in cõmuni vt equocuz equiuocãs ponatur in ꝑdicamẽ
to. ¶ Silr licz ens qδ est substãtia in ꝑdicamẽto subε: ⁊ ens
qδ est ꝗ̃titas ponat in ꝑdicamento ꝗ̃titatis: ⁊ sic de aliis.
nunꝗ̃ tamen ꝯceditur ꝙ ens in cõmuni ponat in ꝑdicamẽ
to. ¶ Similr lz corpus qδ est trina demẽsio ponatur in ꝑdi
camẽto ꝗ̃titatis: ⁊ corpus quod est substãtia corporea po
natur in predicamẽto substãtie: non tamẽ corpus in cõmu
ni acceptum ponitur in ꝑdicamẽto. Si ergo sciẽtia signifi
caret illa duo analogice: nõ posset poni in predicamento.
¶ Sed dicebat ꝑdictus cauillator ꝙ scientia que est habi Rñº cauillosa 3ꝑº.
tus ponit in ꝑdicamẽto qualitatis: ⁊ scia que ẽ relatio: po
nitur in predicamento relõnis: ⁊ non scientia in cõmuni.
¶ Contra. In terminis specialibus nunꝗ̃ abstractum ve
rificatur de concreto: nec ecõuerso. Ista enim est falsa. Al-
bedo est alba: vel ecõuerso. Cum ergo scientia sit relatiuũ:
ista est falsa: sciẽtia est relatio: sicut est falsa: pater est pater
nitas vel filius est filiatio: loquẽdo de relõnibꝰ que ponunt
in gñe ad aliqd. Secus est in relatiõibꝰ diuinis. Unde fal-
sum est dicere: ꝙ sciẽtia que est relatio ponatur in predica- 2º
mento ad aliqd: cum hec sit falsa: sciẽtia est relatio. ¶ Pre
terea. predicta respõsio repugnat dictis. D. S. Nam si hoc
nomẽ sciẽtia esset impositum ad significãdum relationem:
tũc esset relatiuum ꝺm esse: qꝛ vt dicit. D. S. in de potentia
q. 57. ar. penultimo. relatiua ꝺm esse dicunt quãdo nomi-
na imposita sunt ad significãdum ipsas relõnes. Sed ꝯse-
quẽs est ꝯtra ipm ibidem: vt dicit ꝙ sciẽtia est relatiuũ ꝺm
dici. ergo ꝑdicta rñsio nulla. ¶ Ad ꝑmum igitur ꝑncipa-
le dicendum negando consequẽtiam: qꝛ lz diuersoꝝ peri-
tia disperatorum: sint diuersi fines proximi tamẽ diuerso-
rum subordinatoꝝ potest esse vnus finis propinꝗ. Intelle
ctus aũt ⁊ sciẽtie speculatiue: ⁊ syllꝰ demõstratiuus sub-
ordinantur: ita ꝙ vnum est ꝓpter alterum: videlz demon-
stratio propter sciẽtias: ⁊ sciẽtie ꝓpter intellectũ cũ sint ꝑfe
ctiões ipsius intellectus. Unde nõ est incõueniẽs ꝙ omnia
ista ordinent ad scire tanꝗ̃ ad finem. ¶ Et per hoc p3 so-
lutio ad scdm. ¶ Ad tertium dicẽdum ꝙ idem potest esse
causa ⁊ effectus respectu eiusdez in diuersis tamẽ gñibus
cause: vt p3. 2. physicoꝝ: ⁊ qnto metaphysice. ⁊ in hoc pri-
mo posterioꝝ. Unde scire est causa demonstrationis in ge
nere cãe finalis. Sed est effectus demõstratiõis in gñe cau
se efficientis. ¶ Ad quartum dicẽdum ꝙ sciẽtia potest cõ
siderari dupl'r. ¶ Uno modo inquãtum est quedez spẽs de Scia 2ª.
genere qualitatis. Et isto modo de ea potest aliquid demõ
strari etiam demõstratione propter quid. Et isto modo de
sciẽtia potest haberi sciẽtia. Nec tamẽ est procedere in infi
nitum. quia de hac vel illa sciẽtia isto modo cõsiderata: nõ

habetur sciētia: sed de sciētia in cōmuni cum sciētia sit vniuersalium ⁊ nō singularium per se primo: vt infra patebit. ¶ Aliomō potest ꝯsiderari sciētia in ratiōe sciētie scḋm ꝙ est actus conclusionis demōstrabilis. Et isto modo de sciētia non potest haberi sciētia. ℭ Ad vltimū dicēdum ꝙ syllogismus demōstratiu⁹ non est causa pncipalis ⁊ realis ipsius sciētie: aut causa intrinseca quod reqritur ad diffōnem: vt infra patebit. Sed est soluꝫ causa instrumētalis que nō habet poni in diffinitiōe. Unde nō opꝫ ꝙ syllogismus demonstratiuus ponatur in diffinitione ipsius scire.

ℭ Ubi supra in philosopho ⁊ .D.S. ℭ Articulus .II.

Primũ Ad secūdum sic pcedit. Videt ꝙ diffinitio ipsi⁹ scire non sit sufficiēter a Pho tradita. In qua dicitur. Scire est rei causam ⁊c̄. ℭ Nam si scire est rei causam cognoscere: sequitur ꝙ erit procedere in infinitum aut ꝙ nihil ꝯtingit scire. Sed ꝯsequēs est incōueniens. ergo ⁊c̄. ¶ Patet ꝯñtia. Nam si debeam⁹ scire cām: ad hoc ꝙ sciamus rē ipsam non poterimus illam causaꝫ scire nisi adhuc cognoscamus eius causaꝫ: vt pꝫ p diffinitioneꝫ ipsius scire. Et iterum non poterimus scire illā causam nisi p causam: ⁊ sic in infinitū. Et sic erit pcedere in infinitū. Uel oportebit dicere ꝙ ꝯtingit aliquid scire: ⁊ non per causaꝫ.

2ᵐ ℭ Preterea. Omnis demōstratio facit scire. Alias nō esset demonstratio. Sed aliqua demonstratio procedit ab effectibus ad suas causas: vt infra deducit Phus. ergo scire est rem p effectum aliquādo cognoscere: ⁊ non semp per cām.

3ᵐ ℭ Preterea. si sic: sequeretur ꝙ de his que non habēt cām non possumus habere sciētiam. Sed ꝯñs est falsum. Nam de deo tradit sciētia. vꝫ metaphy. ⁊ sciētia sacre scripture. ergo ⁊c̄.

4ᵐ ℭ Preterea. si sic sequeret ꝙ de ente rationis nō posset esse sciētia. Nam ens ratiōis vt videt non habet cām pp̄ter quam est. Sed hoc est falsum cum Phs tradat logicam que est de ente ratiōis.

5ᵐ ℭ Preterea. si diffinitio eēt bene data: sequeretur ꝙ de naturalibus nō esset sciētia: qꝛ naturalia possunt aliter se habere. Sed ꝯsequēs est ꝯtra Philosophuꝫ in sua phica: ⁊ .6. metaphy. ergo ⁊c̄.

ℭ Sed contra est philosophus in litera dicens.

Scire autē opinamur simplr vnumquodqꝫ: sꝫ non sophistico modo: siue scḋm accidens: cum causam arbitramur cognoscere ⁊c̄.

Con⁹. ℭ Rñdeo dōm ꝙ diffinitio ipsius scire est bñ data. In qua dī. Scire est cām rei cognoscere pp̄ quam res est: ⁊ qm̄ illius est cā: ⁊ non contingit hoc aliter se habere. ¶ Quā qdē diffōnem notificat Phs a signo. Nam tam sciētes qꝫ non

Proba⁹ sciētes existimantes se aliquid scire: hoc modo accipiūt scire: sicut in diffōne dī. Nam non sciētes qui se existimāt scire opinantur scire: cum cām existimāt cognoscere. Sciētes aūt non opinantur solum: sed realr sciunt cum cām cognoscunt. ergo signuꝫ est: ꝙ scire est rei cām cognoscere: pp̄ter

Corolla^m quam ⁊c̄. ℭ Ex qua diffinitione infert Phs quoddam corelarium. vꝫ ꝙ illud de quo est sciētia opꝫ esse necessarium .s. ꝙ non ꝯtingit alr se habere. ℭ Eādem vo diffinitioneꝫ notificat .D.S. per singulas particulas. Nam scire aliqđ

Declaratio diffōnis est pfecte cognoscere ipsum. Perfecte aūt cognoscere rem est pfecte apphēdere vitatē ipsius. Sꝫ eadē sunt pncipia esse rei ⁊ veritatis ipsius: vt dī .2. metaphy. Cuꝫ ergo cā sit pncipium p esse rei: ⁊ ꝯñs veritatis ei⁹: opꝫ sciētem: si est pfecte cognoscēs cognoscere causam rei pp̄ter quam res est. Sed qui cognoscit causaꝫ tm̄: nō cognoscit effectū in actu. qđ est simplr scire: sꝫ virtute tm̄: qđ est scire scḋm quid: ⁊ per ꝯñs p accidēs. Cum ergo hic diffiniatur scire simplr: vt dicit Phs. opꝫ sciētem: vt simplr sciat ēt cognoscere applicationē cause ad effectum. Unde dī in predicta diffinitiōe. Et quoniaꝫ illius est causa. Et qꝛ sciētia est certa cognitio rei: sed quod ꝯtingit aliter se habere: nullus potest p certitudinē cognoscere. ideo opꝫ ꝙ illud qđ scitur non possit aliter se habere. Unde additur in pdicta diffinitione. Et non est ꝯtingere aliter se habere. ¶ Posset ēt probari per ꝯditiones bone diffinitionis: que sibi conueniunt. Nam illa diffinitio cōuenit omni contēto sub diffinito: ⁊ nulli alteri: ⁊ facit ipsum diffinitum differre a quolibet alio: ⁊ euacuat totam naturam diffiniti a pma potētia vsqꝫ ad vltimū actū. ergo est bñ assignata. Alia probatio

No^m 1^m ℭ Cōsiderandum est aūt primo scḋm .D.S. in lec. ꝙ ratio quare hic Phs ponit ipsius scire diffinitionē: est ista. ¶ Nam in oibus que sunt propter finem diffinitio que datur p causaꝫ finalē: est ratio diffōnis q̄ datur p causam mālem. ⁊ medium probās ipsam: pp̄ter hoc enim opꝫ ꝙ domus sit ex lapidibus ⁊ lignis: qꝛ est opimētum prohibēs nos a frigore ⁊ estu. Quia igitur Phs voluit ponere duas diffinitiones demonstrationis: quaꝝ vna sumit ex fine demōstratiōis qui est facere scire: q qdē finis ponitur in diffōne eius: ideo pmisit diffinitionem ipsi⁹ sciendi antequam poneret diffinitionē demōstrationis.

No^m 2^m Scire 2ᵒ ℭ Aduertēdum est vlteri⁹ scḋm .D.S. in p̄senti lec. ⁊ scḋm Phm eiꝰ citius ꝙ dupl'r aliquid dicimur scire. ¶ Unomō simplr qñ scimus aliquid in seipso. ¶ Alio modo dicimur aliquid scire in alio in quo est vel sicut pars in toto: sicut si sciētes domum diceremur scire parietē: vel sicut accidēs in subiecto: sicut si sciētes coriscum diceremur scire veniētem: vel sicut effectus in sua causa. sicut sciētes pmissas scḋm se: diceremur scire ꝯclusionem vel quocūqꝫ alio modo. Et hoc est scire p accñs: qꝛ .s. scito aliquo per se dicimur scire id qđ accidit ei quocūqꝫ modo. Et tale scire dicitur ēt scire sophistico mō: qꝛ sophistice vtunt tali modo arguēdi. Cognosco coriscū. Coriscus est veniēs. ergo cognosco veniētem.

No^m 3^m ℭ Considerandum est insup scḋm .D.S. ibidem ꝙ manifestatio pdicta phi diffōnis ipsius scire a signo est recta ⁊ ꝯueniēs manifestatio: Nam diffinitio est ratio quā significat nomē: vt habetur .4. metaphy. Sed significatio nois accipiēda est ab eo, qđ intēdunt cōmuniter loquētes p illud nomē significare. Unde in .2. topicoꝝ dī. ꝙ noibus vtēdum est vt plures. Unde si tam sciētes qꝫ non sciētes intēdunt significare per hoc nomē scire hoc .s. qđ est cām rei cognoscere: sequit ꝙ pdicta manifestatio est sufficiēs ⁊ recta.

No^m 4^m ℭ Aduertendum est etiam scḋm .D.S. ibidē ꝙ pdicta diffinitio magis est diffinitio dicēs quid nois qꝫ qd rei. Nam si qs recte ꝯsideret: illa notificatione seu diffinitiōe magis ostēditur qd significet nomē: qꝫ ꝙ directe aliquid significet. Nam Phs nō notificat sciam de qua pp̄rie posset diffinitio haberi: cū sit species alicui⁹ gñis: sꝫ notificat ipm scire. Uñ ēt a pncipio dixit. Scire opinamur. Et nō dixit scire est aliqd tale vel tale. Hucusqꝫ .D.S. in lec. quasi de vbo ad vbuꝫ.

Dub^m ℭ Sed istud vltimū videt pugnare his que determinata sunt in pcedēti articulo. Nam ibi dictum est ꝙ scire pōt diffiniri proprie: ⁊ ꝙ erat spēs alicuius gñis. Hic aūt videtur .D.S. alr innuere. Uidetur .n. velle ꝙ sciētia que est alicuius gñis possit proprie diffiniri: ⁊ nō ipsum scire.

Re⁹ ℭ Dōm ꝙ lꝫ predicta diffinitio sit diffinitio dicēs qd nois: tn̄ nō pp̄ter hoc sequitur ꝙ nō possit dari diffinitio quid rei ipsius scire. ¶ Uerū tamen scire pōt dupl'r. ¶ Unomō scḋm ꝙ est effectus demonstrationis: vt .s. noiat actualē motū rōnis discurrētis a premissis ad ꝯclusionē. Et isto modo proprie nō est spēs alicuius gñis: sicut nec aliquis alius motus. ¶ Aliomō accipit absolute scḋm .s. ꝙ est actus intelligētis in anima existēs. Et isto modo pōt diffiniri: ⁊ ēt diffinitiōe proprie dicta: ⁊ est species alicuius gñis: vt supra ꝯcessum est. Primo aūt modo accipitur hic a .D.S.

No^m 5^m Scire 4ᵒ ℭ Cōsiderandum est insuper ꝙ scire dicitur multis modis. ¶ Uno enim modo accipit pro quacūqꝫ cognitione siue pfecta siue impfecta. Et isto modo nō solum scire est per cām: sed ēt per effectum: vel aliquo alio modo. ¶ Alio modo accipitur: ⁊ est idē ꝙ cognoscere aliqd p cām quācūqꝫ siue illa cā sit necia siue non. Et isto mō dicimur scire ēt ꝯtingentia. ¶ Tertio modo accipitur scire:

vt idem est φ cognoscere aliqd p cãm necñam qualitercũqʒ siue illa cã sit applicata siue nõ.ſ Quarto modo dr̃ scire vt idẽ est φ cognoscere aliqd p cãm necñaʒ applicatã ad effectum. Et isto modo ꝓprie aliqd scit̃ p demõstrationẽ ꝓp qd. Et sic accipit̃ hic scire qđ est ꝓprie ⁊ pfecte scire. Vñ. D.S. dicit in lec. φ ꝯtingit aliqd scire p effectũ: vt infra patebit. ⁊ ꝯtingit ẽt scire pma pncipia indemonstrabilia: quoꝝ nõ est accipe cãm. Sed ꝓprius ⁊ pfectus modus ipsi⁹ scire est vltim⁹ q pdict⁹ est. Ex quo pʒ φ scire accipit̃ quadruplr. Cõmunissime cõis cõiter ⁊ ꝓprie: sicut ẽt supra tactuʒ est.

Nõᵐ 6ᵐ Proprie scire 4ʳ
ℭ Aduertẽdum est insup φ quadruplr aliqd dicimur scire ꝓprie. ſ Vno modo dicimur scire ꝓprie. Id cui intellus assentit p demõstrationem. Et isto modo ꝯclusio demõstrabilis ꝓprie scitur. ſ Alio mod dicimur ꝓprie scire illõ qđ significat̃ p ꝯclõnem cui intellus assentit: sicut significatũ hui⁹ ꝯclonis: homo est risibilis ꝓprie scimus. ſ Tertio mõ dicimur scire ꝓprie id qđ est subm vel pdicatum illius ꝯclonis demõstrate. ſ Quarto mõ dicimur scire ꝓprie id qđ significat̃ p tale subm vel pdicatum.

Nõᵐ 7ᵐ Scia. 2ʳ
ℭ Aduertẽdũ est vlteri⁹ φ sciẽtia accipit̃ duplr. ſ Vno modo vt distinguit̃ ꝯtra intellectũ. Et isto mõ sciẽtia est soluʒ ꝯclonum ⁊ non pncipioꝝ. ſ Alio mõ accipit̃ scia vt se extendit ad intellm. Et isto mõ dicimur hẽre sciam de pmissis ⁊ pncipijs demõstrationis. Et talis non semp habet̃ p cãm: vt dcm̃ est.

Nõᵐ 8ᵐ
ℭ Aduertendum est vlterius p ampliori declaratiõe pdictoꝝ ⁊ eoꝝ que inferius dicẽda sunt φ sciaꝝ plures repiunt̃ diuisiões in diuersis locis doctrine. D.S. Nam sciaꝝ quedã est scia visiõis: ⁊ quedã est scia simplicis intelligẽtie: vt pʒ p. D.S. in p sententiaꝝ. di. 38. q. 1. ar. 4. Et in de vitate. q. 2. ar. 9. ad 2ᵐ. Et in pma pte. q. 14. ar. 9.

Scia visio nis vl̃ intuitiua
ſ Scia aũt visiõis est qua aliqs cognoscit res actu existẽtes. Et dr̃ visiõis ad silitudinẽ visus corporalis: q intuet̃ res extra ipm existẽtes. Et hec vocat̃ alio noie: scia intuitiua.

Simplicis intelligẽtie vl̃ abstractiua.
ſ Sed scia simplicis intelligẽtie est qua aliqs cognoscit ea que pñt esse: queqʒ tñ non sunt existẽtia actu. Et talis alio noie vocat̃ cognitio abstractiua. Hi aũt duo modi sciẽtie non faciũt diuersitatẽ ex pte sciẽtie: sed ex pte rei scite vt dicit. D.S. in de vitate vbi supra.

Cõprehensiua.
ℭ Itẽ sciaꝝ quedã est apprehẽsiua. Alia est cõprehẽsiua: vt pʒ p. D.S. i pma pte. q. 12. ar. 7. Et. q. 14. ar. 3. Et in multis alijs locis. ſ Scia aũt cõprehẽsionis est qua cognoscit̃ aliqd ita pfecte: sicut est cognoscibile: sicut ꝯclo demõstrabilis scit̃ scia cõprehẽsiua: qñ scit̃ p demõstrationẽ: non aũt qñ cognoscit̃ p aliquam rõneʒ ꝓbabilẽ: vt ibidẽ. D.S. dicit.

Apprehẽsiua
Sed scia apprehẽsionis est qua cognoscit̃ res nõ tñ oibus modis qbus cognoscibilis est. sicut qñ cognoscit̃ aliqua ꝯclo demõstrabilis: nõ tñ p demõstrationem: sʒ p aliquã rõnem ꝓbabilem. puta si h qđ est triãgulũ hẽe tres angulos equales duob⁹ rectis aliqs sciat p demonstrationẽ comprehẽdit illud: Si võ aliqs eius opinionẽ accipiat p hoc φ a sapiẽtibus vel pluribus ita dr̃: non cõprehendet ipm: qr non ptingit ad illuʒ pfectũ modum cognitionis quo cognoscibile est: sed soluʒ cognosceret ipm sciẽtia apprehẽsionis.

Scia qr ẽ Scia ꝓp quid
ℭ Item scientiaꝝ quedam est sciẽtia qr est: ⁊ quedã est sciẽtia ꝓp qd est: vt pʒ p Phm in pñti libro. ſ Sciẽtia qr est dr̃ habitus ꝯclonis acqsitus p demõstrationem: qr est. ſ Sed sciẽtia ꝓp qd dr̃ habitus ꝯclusionis acqsitus p demõstrationem ꝓp qd: vt infra ostenditur.

Subalternata Subalternans
ℭ Item scientiaꝝ quedã est sciẽtia subalternata: ⁊ quedã subalternans vt inferi⁹ ostẽdit Phs. ſ Sciẽtia subalternata est que accipit sua pncipia a sciẽtia subalternãte. ſ Sed sciẽtia subalternãs est que hʒ ꝓbare ⁊ regulare pncipia inferioris sciẽtie subalternate: vt clari⁹ infra patebit.

Scia vl̃is Particularis
ℭ Iteʒ scientiaꝝ alia est vl̃is: alia particularis: alia in potẽtia: alia in habitu: ⁊ alia in actu: vt pʒ p. D.S. in p sententiaꝝ. di. 35. q. 1. ar. vlti. ſ Scientia vl̃is dr̃ qua aliqs cognoscit aliqd p medium vle: siue p rõnem vlem: sicut metaphy. ſ Sciẽtia võ particularis est qua aliqs cognoscit aliqd p rõnem ꝓpriam ⁊ particularem. Dr̃ aũt sciẽtia pticularis vt ibidem dicit. D.S. qr est p medium cognoscẽdi particularem a re accepta.

Scia in potẽtia In habitu In actu
ſ Sed sciẽtia in po° est qua aliqs apt⁹ nat⁹ est aliqd cognoscere: qđ tñ nõ cognoscit. ſ Sciẽtia võ in habitu est qua aliqs cognoscit aliqd qđ ꝯsiderare põt cuʒ vult qđ tñ actu nõ ꝯsiderat. ſ Sʒ scia in actu est qua aliqs ꝯsiderat actu rem ipsam.

Scia donum S.S.
ℭ Itẽ scientiaꝝ quedã est donuʒ spũs sancti: alia est habitus ꝯclonis acqsitus. ſ Scia que est donũ est cognitio qua aliqs iudicat de re p modũ inclinationis: sicut q hʒ habitum virtutis recte iudicat de his q̃ sunt sm vtutem agẽda inqʒtum ad illa faciliꝰ faciẽda inclinat̃ vt in Ethicis dr̃ φ vtus est mensura ⁊ regula humanoꝝ actuum.

Habitus ꝯclusionis
ſ Sciẽtia võ que est habitus ꝯclonis acqsitus: est qua aliqs iudicat de re p modũ cognitiõis: sicut aliqs instruct⁹ in scia morali posset iudicare de actib⁹ vtutis ẽt si habituʒ illoꝝ nõ hẽret: vt pʒ p. D.S. in pma pte. q. 1. ar. 6. ad vltimũ elicitiue.

Humana Diuina
ℭ Iteʒ sciaꝝ quedã est humana ⁊ quedã diuina: vt pʒ p Phm. ⁊ D.S. in p metaphy. ſ Scia humana ꝓprie dr̃ illa que est humanit⁹ inuẽta. ſ Sʒ sciẽtia diuina est illa q̃ est diuinit⁹ inspirata: sicut sciẽtia sacre theologie. Vl̃ que soliũ a deo hẽtur: sicut scia ipsius dei q̃ est sua eẽntia.

Rõnalis Realis 3ʳ Actiua Factiua Theorica tripler Physica Mathe° Metaphysica
ℭ Itẽ sciaꝝ quedã est rõnalis que. s. est d ente rõnis: sicut logica. ſ Quedã võ est realis: que. s. est de ente reali. ſ Et talis est triplex. ſ Quedã est actiua: sicut scientia moralis. ſ Quedã factiua: sicut sciẽtie mechanice. Et quedaʒ theorica. Et illa est triplex ſ. s. phica: que est de cõiunctis mãe sensibili cõi sm rem ⁊ rõnem. ſ Alia est mathematica que est de cõiunctis sm rem mãe sensibili ⁊ de separatis sm rationem. ſ Alia est metaphysica que ẽ de separatis a mã sm rẽ ⁊ sʒ rõnem.

Practica Speculatiua
ℭ Item sciẽtiaꝝ alia est practica: alia speculatiua: vt pʒ. 2. metaphy. ſ Sciẽtia practica ẽ que ordinat̃ ad op⁹: modo supra exposito. ſ Sed scia speculatiua est que ordinat̃ ad scire siue ad opationẽ intellus. Vel ẽt ad opationeʒ volũtarie: non vt opano est: sed vt scibilis est: vel diffinibilis.

Naturalis indita Infusa Acqsita Infinita Finita
ℭ Item scientiaꝝ ſ quedã est naturalr indita: sicut scia pmoꝝ pncipioꝝ cognitio terminis. ſ Quedã võ est infusa p grãm: sicut declarat. D.S. in pma parte. q. 12. ar. vltimo. ſ Alia võ est acqsita per studium ⁊ exercitium. ℭ Itẽ sciẽtiaꝝ ſ alia est infinita: sicut scia dei: vt dicit. D.S. in prima parte. q. 14. ar. 12. ſ Alia võ finita: sicut scia cuiuslibʒ creature. Idem innuit. D.S. in p sententiaꝝ. di. 39. q. 1. ar. vlti. Scia infinita dr̃ cognitio qua aliqd cognoscit̃ p mediũ infinitum. Sʒ sciẽtia finita dr̃ illa qua aliqd cognoscit̃ p medium finitũ. siue p rõnem cognoscẽdi finitam.

Simplex Discursiua 3ʳ successiõe causalitate Resolutiõe
ℭ Itẽ scientiaꝝ quedam est simplex: ⁊ quedã est discursiua: vt pʒ per D.S. in pma parte. q. 14. ar. 7. in corpore. ſ Scientia simplex dr̃ illa qua cognoscit̃ aliqd sine ꝓcessu vnius ad aliõ. ſ Sʒ scia discursiua est triplex. ſ Quedã est discursiua sm successionem tñ: qua. s. duʒ cognoscimus aliqd in actu cõuertimus nos ad cognoscẽduʒ aliud. ſ Alia est discursiua sm cãlitatẽ. s. quando a pncipijs cognitis discurrimus ad sciẽdum ꝯclonem. ſ Tertia est discursiua sm resolutioneʒ qua. s. resoluim⁹ effectus in suas cãs: ⁊ ibi cessat inqsitio.

Scia vna Scia plures
ℭ Item scientiaꝝ quedã est vna: ⁊ quedã plures: vt elicit̃. ex 2° ⁊ 3° de aia. ſ Scientia vna dr̃ illa que est de vno obiecto formalr sumpto: sicut sciẽtia phicalis. ſ Scia võ plures dicitur illa que est de diuersis obiectis formalr sumptis specifice: sicut phia realis in cõmuni est plures simplr: licʒ sit vnum genere gñalissimo.

ℭ Ex pdictis ergo patẽt modi sciẽtiaꝝ pro maiori parte si eis adiungant̃ modi cognitionum: positi supra. q. 4. ar. vlti. Qui si memorie diligenter cõmendent̃ ad ea que infra dicẽda sunt maximã adducẽt vtilitatẽ.

ℭ Ad pmum igitur dicẽdum φ qñ scimus ꝯclusionẽ p cãm: non opʒ φ iterꝝ sciamus illam cãm p aliã cãʒ: qr de tali cã. s. pma non habet̃ scia ꝓpria sed magis intellectus q est pncipioꝝ vt dcm̃ est. vñ non est procedere in infinitum. ℭ Ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ pʒ solutio p ea que dicta sunt. ℭ Ad 4ᵐ dicendum φ aliqui volunt ꝓp hoc argumentum dicere

re ꝙ logica non est scia proprie dicta: Sed isti nō volūt vti terminis vt plures qḋ est ꝯ Phm in lib.2.topicoꝝ.ꝛ ꝯtra .D.S. in pñti lec. Nam illi ꝗ loquunt̄ de scire volūt ꝑ hoc nomē scire significare hoc.s. aliquā ꝓpōnem necessariā cognoscere ꝑ cām applicatam: vt iam expositū est: Sed manifestū est ꝙ alique ꝓpositiones formant̄ in logica neccie ꝗ demōstrant̄ ꝛ demr̄atiōe ꝑꝑ qd. vz ꝑ diffōnem subti. v. gr̄a hec ꝯclo est neccia, ꝛ ꝑ se. omne vl'e est ṗdicabile. que demōstrat̄ sic. oē illḋ qḋ aptū natū est esse in multis est ṗdicabile. Sed oē vl'e est hmōi. ꝗ ꝛc̄. ¶ Itē hec snia est ꝛ ꝯ oēs expositores ꝗ diuidūt phiam in phiam smocinalē ꝛ realem. ¶ Itē si non eēt scia ꝓprie dicta nō esset habitus de gñe ꝗlitatis qḋ est ꝯ oēs phos ꝛ logicos: ꝛ ꝯ. D.S. in pn° hui⁹ libri. vbi vult ꝙ regrat̄ quedā scia rōnalis que hēat dirigere rōnē in suis actib⁹: qḋ non faceret si nō esset qd reale in aliquo gñe. ¶ Vñ dōm est ꝙ logica est scia proprie dicta. Verūtamē si accipiat̄ scia ꝓprie siue vt pauci accipiūt. vz ꝓ habitu reali que est de ente reali: ꝛ ꝑ diffōnez proprie dictam ꝛ ꝗditatiuā: sic de sola sub̄a est sciam. Et isto mō logica non est scia. s. ꝓprijssime ꝛ strictissime sumpta. sz hoc nihil ad ꝓpositū. ¶ Dōm est ergo ꝙ ens rōnis pōt hēre cām sue necessitatis. vñ probatio ꝯñtis false assumit̄. ¶ Ad vltimū dōm ꝙ nālia pñt dupl'r ꝯsiderari.

Rñsio 2ª. ⌐ Vno mō in ꝑticulari q̄ztū ad esse existie. Et sic sunt ꝯtingētia. Et isto mō de eis nō est scia. ⌐ Alio mō pñt ꝯsiderari in vli q̄ztum ad esse eēntie ꝑ respectum ad suas passiones ꝛ ṗdicata essentialia. Et sic sunt incorruptibilia. Et isto mō de eis est sciētia. ¶ Vel posset dici ꝙ licz res nāles sint corruptibiles: tñ habitudo passionis ad sub̄m quā significat ꝯclo demr̄abilis ē neccia ꝛ ꝑpetua. Proprie. n. ꝛ ꝑ se ṗmo de ꝯcl'one est scientia.

¶ Ubi supra in philosopho, ꝛ in. D.S. ¶ Articulus. III.

Ad tertiū sic ꝓcedit̄. Videt̄ ꝙ cāe extrinsece. vz cā finalis ꝛ efficiēs magis faciāt scire q̄z cāe intrinsece que sunt mā ꝛ forma.

Primus. ¶ Nā illa cā magis facit scire que necessitat oēs alias cās: ꝛ que est maxima cāruz. Sed finis est hmōi cū sit cā causaꝝ: vt pz. 2. phys. ꝛ ṗmo. ꝛ. 5. metaphy. ergo finis maxie facit scire. ⌐ Probatio maioris: qꝛ scire est cām rei cognoscere vt dcm̄ est. ꝗ maxime scire ē maximā cām rei cognoscere: qꝛ sicut se hz simpl'r ad simpl'r: ita se hz magis ad magis: ꝛ maximū ad maximū: vt pz ꝑ maximaz topicā.

2m ¶ Preterea. illa cā maxime facit scire: q̄ hēt regulare oēs alias cās. Sz cā finalis est hmōi: qꝛ vt dicit Lynconiēsis ꝑm exigētiam finis: necē est ois moderari. ꝗ idem qḋ ṗus.

3m ¶ Preterea. illa cā facit maxie scire ꝑ quā sit demr̄atio potissima. Sed demr̄atio q̄ dat̄ per cām finalē oī potissima infra vt ꝓbat̄. ꝗ ꝛc̄.

4m ¶ Preterea. illa cā maxime facit scire a qua maxime depēdet effectus in esse: cū eadē sint pn̄ᵃ essendi ꝛ cognoscēdi: vt hētur. 2. metaphy. Sz cā efficiēs est hmōi: qꝛ disponit mām ꝛ introducit formā: ꝯseruat ēt effectū in esse maxime ṗmū efficiēs. ergo cā efficiens maxime facit scire. ¶ Sz in ꝯtriū arguit̄. Naz illa cā maxime facit scire: ꝑ quā mā'e distinguit̄ ab imālis: qꝛ eadē sunt pn̄ᵃ essendi ꝛ distinguēdi: ꝛ ꝑ ꝯñs cognoscēdi. Sz cā mālis est hmōi: vt de se notū est. ergo cā mālis maxime facit scire: ꝛ nō cāe extrinsece. ¶ Preterea. ꝑ illud maxime aliqd scit̄: ꝑ qḋ habet̄ esse simpl'r. Sz forma est hmōi. ergo forma maxime facit scire ꝛ nō cāe extrinsece.

Rñsio 2ª. ¶ Rñdeo dōm ꝙ cāe pñt dupl'r ꝯsiderari. ⌐ Vno mō metaphy. s. ꝑm eaꝝ nām. ⌐ Alio mō pñt ꝯsiderari logice ꝑm. s. ꝙ cadūt in apprehēsione nr̄a. Si ergo loquamur ḋ causis ṗmo modo: tūc manifestū est ꝙ cāe extrinsece nō faciūt maxime scire: sz cause intrinsece. Qḋ sic pz. ⌐ Nā diffinitio significās qḋ qd est rei: est medium in demr̄atione ꝑꝑ qd: cuius est facere maxime scire. ergo ille cāe q̄ includunt̄ in essentia rei: ꝛ que ponunt̄ in diffōne rei: maxime faciūt scire. Sed cause intrinsece ꝑtinent ad diffōnem ꝛ essentiā rei realr loquēdo: non cause extrinsece. Finis enim ꝛ efficiens non sunt partes essentie rei: nisi forte finis gñationis ꝗ est ipa forma rei: non tñ finis rei gñate est pars eēntie rei: vt pz ꝑ. D.S. in. 2. phy. lec. vltima. ꝛ ꝑ Cōmentatorē ibidez. ergo cāe intrinsece maxime faciūt scire. ⌐ Os aūt cause intrinsece nō ꝑtineant ad qḋ qd est metaphysice loquēdo: lz bene logice loquēdo: pz ꝑ. D.S. in fine septimi metaphysice ꝑm sniam Aristo. ibidem. vbi sic ait. Nā logicus ꝯsiderat modū ṗdicandi ꝛ non eēntiā rei: vñ ꝗcqd rñdet̄ ad qḋ qd est: siue illud sit intrinsecum: vt mā ꝛ forma: siue extrinsecuz: vt finis ꝛ efficiēs: dr̄ ꝑtinere ad qḋ qd est: ꝛ hoc logice loquendo. Sz metaphysicus ꝗ eēntiam reꝝ querit: finē vel cām efficientē cum sint quedam extrinseca non cōprehēdit sub qḋ qd erat esse. Vñ si dicamus ꝙ domus est aliqd ꝓhibens a frigore logice loquēdo significat̄ qḋ qd est: non aūt ꝑm cōsiderationē phicaz. Hec ille formalr. ¶ Si ergo metaphysice ꝛ realr loquēdo cāe extrinsece nō ꝑtinēt ad qḋ qd est. neq̄ ponunt̄ in diffōne ꝗditatiua rei. Ideo non maxime faciunt scire: cū vt sic non possint esse mediū demr̄ationis ꝑꝑ qd. ¶ Si vō cāe ꝯsiderent̄ scḋo mō: sic inter oēs cās: cā finalis maxime facit scire: vt voluerūt tria ṗma argumenta ante in ꝯtriuz adducta. ⌐ Et possent ēt sic corroborari. Nā illa cā vltra quā nō ꝯtingit vlterius querere: ꝛ qua habita cessat omnis questio de scibilis: illa maxime facit scire. sz cā finalis est hmōi: vt in. 2. hui⁹ dicet̄. ꝗ cā finalis maxime facit scire. ¶ Ad tria igitur ṗma argumenta pz solutio ex dictis: qꝛ probant ꝙ cā finalis logice loquēdo maxime facit scire. non aūt loquēdo realr ꝛ phice vt dictuz est. ¶ Ad quartū dōm ꝙ illa causa que est intrinseca: a qua essentialiter res depēdet in esse: facit maxime scire realr loquendo .s. cā formalis. sz illa que est ṗma in gñe cāruz illa facit scire simpl'r. s. cā finalis logice loquēdo. Vñ causa efficiēs cū non sit ṗma causaꝝ: cū ēt non sit cā intrinseca non facit maxime scire: siue logice siue metaphysice loquamur.

¶ Questio. 9. De diffinitione syllogismi demonstratiui.

Deinde ꝯsiderandum restat de syll'o demōstratiuo q̄ztuz ad qḋ quid est .s. de diffōnib⁹ eius. ¶ Circa qḋ querunt̄ q̄tuor. ⌐ Primo vtꝝ ṗma diffō demōstrationis sit bñ data. ⌐ Scḋo vtꝝ scḋa diffō eiusdē sit sufficiens. ⌐ Tertio vtrum demr̄atio ꝑꝑ qd debeat ꝓcedere ex ꝑorībus ꝛ notiorib⁹ ꝑm nām ꝛ quo ad nos. ⌐ Quarto vtꝝ illa que sunt propinquora singularib⁹ sint nobis notiora.

¶ Sequitur in Pho. ꝛ in. D.S. Deinde cum dicit. [Dicimus autem scire.] ¶ Articulus primus.

Ad primum sic ꝓcedit̄. Vr̄ ꝙ pᵃ diffinitio dēmonstrationis non sit bene assignata. In qua dr̄ ꝙ syll'us demonstratiuus est syllogismus faciēs scire. ¶ Nam intell'us agēs ꝛ ob̄m intelligibile faciūt scire. Primus Obiectum. n. cuiuslibet scientie est pnᵐ sciēdi. ergo ṗdicta diffinitio ꝯuenit alijs a diffinito: ꝛ ꝑ ꝯsequēs non est bona.

¶ Preterea. si demr̄atio faceret scire: aut faceret scire duz est: aut dum non est. Non pōt dici scḋm: qꝛ qḋ nō est: est nihil. Sed nihil nō facit aliqd. Neq̄ ēt pōt dici primū: qꝛ sequeret̄ ꝙ scire fieret dum esset: qḋ est falsum. qꝛ qḋ est non fit. Patet sequela: qꝛ dum demonstratio est: ipsum scire est. Si ꝗ demonstratio dum est facit scire sequitur ꝙ ipsum scire fiet dum est: qḋ fuit ꝓbandū. 2m

3m ¶ Preterea. scire est rei cām cognoscere. vt dcm̄ est. sz syll'o demr̄atiuus non est cā rei cuz sit ens rōnis. ꝗ ꝛc̄. ¶ Preterea. illa que ponunt̄ in diffōne alicuius debent ṗdicari in recto ꝛ in qd de diffinito: vt pz ꝑ Phm. 7. metaphy. Sz scire nō pōt ṗdicari de syll'o dēmōstratiuo in recto nec in quid. Hec enim predicatio est falsa. Demr̄atio est scire. Igit̄ diffō illa vr̄ insufficiēs. ¶ Sed ꝯ est pho in l'ra dicēs. ⌐ Dicimus aūt scire ꝛ ꝑ demr̄ationem intelligere. Scḋm nomen aūt dico syll'm apotheticon. i. syllogismū faciētem scire. Sed apotheticon dico scḋm quem in hñdo ipm scimus. ¶ Rr̄ᵒ dōm ꝙ syll'us demr̄atiu⁹ ꝯue- Conº.

niẽter diffinitur p scire dum dr.Syllus demrãtiuus est syl
Proba[1] logismus faciẽs scire.Qđ sic pbaẽ p phm ⁊ hoc in pñti
lectiõe elicitiue.Nam in oib⁹ que sunt pp finẽ:rõ sumenda
est ex ipso fine.Sed syllogismus demonstratiuus est pp
aliquem finẽ.vt supra ostẽsum est.ḡ rõ eius ex fine sumẽda
est.Finis aũt sylli demrãtiui est scire:qr scire nihil aliđ esse
vr q̃z p demrãtionẽ intelligere:vt dicit hic phs in lr̃a.ḡ syl
logism⁹ demrãtiu⁹ ɔuenienter diffinit p hoc qđ est facere sci
Discip. re.Sz q̃rebat discipulus p:q̃lis esset pdicta diffõ.vz an
sit mãlis vel formalis.Nõ qdẽ põt eẽ mãlis:cũ nõ deẽ per
cãm mãlem.Neqz ẽt vr q sit formalis:cũ nõ deẽ p cãz for/
malẽ.Ois aũt diffõ vel est mãlis vel formalis.Dõm fm
.D.S.in.2.huius.lec.8.q ⁊ si demõstreẽ aliqd p cãm effi/
ciẽtem ⁊ finalẽ:dõm erit q semp cã superior se hz vt forma/
lis respectu inferioris.Hec ille.Idẽ dr veri.q.14.5.c.vñ di
ci põt.q ois diffõ vel est formalis vel mãlis.pdicta aũt dif
No[m] 1[m] finitio est formalis ⁊ nõ mãlis.Sz sciẽdum q aliq̃ diffõ
Diffõ for põt dici formalis dupl'r.Unomõ qr deẽ p verã cãm for/
malis 2[a]. malẽ.Et sic pdicta diffõ nõ est formalis.Neqz isto mõ ois
diffinitio est vel mãlis vel formalis:cũ q̃dã deẽ p cãm effi/
ciẽtem ⁊ finalẽ logice loqẽdo vt supra dcm̃ est.Aliomõ
aliqua diffinitio dr formalis qr deẽ p aliqd qđ hz modum
forme.De rõne.n.forme est q sit actus.Illud ḡ qđ hz rõ
nem actus hz modũ forme.Cõstat aũt q finis cũ sit cã cãr
est act⁹ qr mouet ipm efficiẽs ad agẽdum.Nihil.n.mouet
nisi fm q hz rõnem actus.Sil'r ipm efficiẽs cum agat hz
rõnem actus ⁊ forma est ipe actus.vñ manifestũ est q isto
mõ diffõ que deẽ per cãm finalẽ ⁊ efficiẽtem formalis dici
põt.Cũ ergo pdicta diffõ deẽ p cãm finalẽ seqtur q sit for/
malis.Cõsiderandũ est tñ q aliqua diffõ põt dici forma
No[m] 2[m] lis dupl'r.Unomõ simpl'r.Aliomodo in respectu.Il/
Diffõ for la aũt diffinitio dr formalis simpl'r que deẽ p cãm finalẽ.
malis 2[a]. qr cã finalis nõ hz cãm priorem respectu cuius possit hre ra
tionẽ potẽtie.Illa vo diffõ dr formalis in respectu q̃ deẽ
p cãm formalẽ vel efficiẽtem.qr cã efficiens dr hre rõnem
actus respectu forme ⁊ mãe:⁊ forma respectu materie.Qr
tñ efficiens respectu finis hz rõnem potẽtie,⁊ forma respe
ctu efficientis ⁊ finis.iõ diffõnes hmõi date dicunẽ forma
les in respectu ⁊ mãles in respectu.Et hec est snia.D.S.in
Discip. 4.sniar circa pn[m].Querebat insup discipulus an pdi/
cta diffinitio sit qditatiua.Et videbaẽ sibi q nõ.quia fi/
nis non ptinet ad qditatem rei:pdicta aũt diffinitio datur
p finẽ.ergo ⁊c̃.In ɔ̃rium videbaẽ q sic qr p eam rñdeẽ
ad interrogationẽ factã p qd.vt si q̃raẽ qd est syllus demõ
stratiu⁹:ɔuenienter rñdeẽ q est syll's faciẽs scire.ḡ vr q sit
R[o] qditatiua.Dicẽdũ q logice loq̃ndo pdicta diffõ potest
dici qditatiua vt volut argumẽtum in ɔ̃rium:qr logice lo
quẽdo.ois illa diffõ põt dici qditatiua p quã rñderi potest
ad interrogationẽ factã p qd ceteris trib⁹ ɔditionib⁹ obs
uatis supius adductis.Sed metaphy.loqẽdo ipsa nõ est
qditatiua:sz vt sic est queda descriptio:qr (vt dcm̃ est) finis
nõ ptinet ad qditatẽ rei cũ sit causa extrinseca.Ad pmũ
igiẽ dõm q pdicta diffõ nõ ɔuenit intellectui neqz ei⁹ obie
cto.qr gen⁹ diffiniti qđ est syllus eis nõ ɔuenit.Nõ.n.intel
lectus est syll's:neqz obm intelligibile est syll's.vnde dato
añcedẽte negãda est ɔñtia.Uerũtñ intell's ⁊ obiectũ intel/
ligibile nõ faciũt eodẽ mõ scire sicut syll's demrãtiu⁹.Hec
enim oia.s.sensus.fantasma intellect⁹ agẽs.res intellecta.
spẽs intelligibilis.intellectus poss ⁊ ipsa ois ɔcurrunt ad
gñationẽ scientie sic aliquomõ faciunt scire.sz diuersimode.
Cõcurrẽ/ Nã ad gñationẽ scie aliqua ɔcurrũt dupl'r.Unomõ si/
tia ad cãu cut pn[a] remota.Aliomõ sicut pn[a] propinq̃.Primomõ
dã sciam. ɔtingit dupl'r.Unomõ sicut pn[m] pncipale.Et sic aia rõna
lis ɔcurrit ad gñationem scie.Aliomõ sicut pn[m] coadiu/
uans.Et sic sensus ɔcurrit ad gñationẽ scie.Scđo modo
ɔtingit sex modis.Unomõ effectiue.Et hoc dupl'r.vel
pncipal'r vel instr'al'r.Primomõ ɔcurrit intellus agẽs ad
gñationẽ scie.Scđomõ syllus demrãtiu⁹.Aliomõ ob/
iectiue.Et hoc dupl'r.Uel vt obiectũ pncipale:⁊ primũ.
Et sic res itellecta ɔcurrit.Uel vt obm remotũ.Et sic fan
tasma ɔcurrit.Tertio mõ mãl'r.Et sic ɔcurrit intell's pos
sibilis.Quarto mõ formal'r.Et sic ɔcurrit spẽs intelligi/
bilis.Quinto mõ final'r.Et sic ɔcurrit beatitudo.Sexto
mõ sicut vlis cã oium.Et sic ɔcurrit p[s] cã ad gñationẽ scie
tie.Ad 2[m] dõm q syllus demrãtiuus facit scire dum ẽ.
Et sz scire sit simul tpe cũ syll'o demrãtiuo tñ seqtur cũ nã/
liter.sicut effect⁹ suã cãm.Et sz id qđ est qn est nõ fiat i his
que p vep motũ fiũt:tñ in his que in instanti pducunẽ:id
qđ fit:dũ fit.est.⁊ dũ est.fit.accipiẽdo terminos pprie.Illđ
enim qđ gñaẽ est.⁊ illud qđ sic est gñaẽ.si accipiaẽ gñatio
vt distinguiẽ ɔ̃ alterationẽ.Ad 3[m] dõz q cognoscere rẽ
nõ est cognoscere syllm demrãtiuũ.sz cognoscere rẽ est co/
gnoscere cãm rei per syllum demrãtiuũ.vñ argumentum
non sequitur.Ad vltimũ dõm q illa que ponunẽ in dif
finitiõe qditatiua ptinẽtia ad essentiam rei debẽt pdicari
in recto de diffinito.nõ aũt illa que ponunẽ in diffinitione
tanq̃z pncipia extrinseca diffiniti.Scire aũt ponitur in pre
dicta diffinitione.scđo modo ⁊ non primomodo.
Sequitur in.D.S.3[c] ibi.Demrãtio ⁊c̃.Articulus.II.

Ad secũdum

sic pcediẽ.Ur q diffõ 2[a].sylli dmõ
stratiui que dr mãlis nõ sit sufficiẽ
ter tradita a pho.in qua dr.Syllus demrãtiu⁹ est q pce/ Primũ
dit ex pmis veris ⁊c̃.Nã vni⁹ rei est vnica eẽntia.ḡ vni
us rei est vna diffõ tm̃:qr ipsa eẽntia siue ipm qđ qd ẽ rei:
est significatũ diffõnis.Cũ ergo pdicta diffõ demrãtionis
de qua dcm̃ est in pcedẽti articulo:sit bñ assignata:vt pz.se 2[m]
quiẽ q ista sit supflua.Preterea.pma pn[a] nõ igrediunẽ
formal'r demrãtionẽ:cũ in oi demrãtiõe supponanẽ.ḡ ma 3[m]
le poniẽ illa pticula:ex pmis in diffõne demrãtiõis.Pre
terea.ex falsis ɔtingit syllogizari vep:vt pz.2.prior.ḡ ex fal
sis põt sciri vep.Cũ ḡ scire sit effect⁹ demrãtionis.vt supra
ɔcessum est.relinquiẽ q demrãtio possit esse ex falsis.⁊ sic 4[m]
male poniẽ in diffõne illa particula ex veris.Preterea.
ppinquũ ⁊ immediatũ idẽ sunt.Sz pmum ⁊ immediatũ
opponunẽ.Si ergo demrãtio pcedit ex pmis male adiun/
giẽ q pcedit ex imediatis.Preterea ppõ immediata co 5[m]
ret medio per qđ possit demõstrari:Sz pmisse demonstra/
tiõis possunt demrãri.vt pz de pmissis scie subalternate q̃
possunt demrãri per pn[a] scie subalternantis.ergo demrã/ 6[m]
tio nõ semp pcedit ex immediatis.Preterea.demõstra/
tio pcedit ex ppriis.⁊ tñ illa particula non poniẽ in pdicta 7[m]
diffõne.ḡ nõ est sufficiens.Preterea.oia prima sunt po/
ra ⁊ ecõuerso.omnia illa que sunt pora sunt pma.ergo sup 8[m]
flue poniẽ ille pticule ex prioribus.Preterea.diffinitio
pdicta nõ cõpetit omni ɔtento sub diffinito.ergo nõ est bo
na.pz assumptũ:qr demrãtio qr est:ẽ demõstratio.⁊ tñ nõ
semp pcedit a causis.sz aliq̃n ab effectib⁹ vt infra dicit phi
losoph⁹.ḡ ⁊c̃.Sz ɔ̃ est phs in lr̃a dicẽs.Si igiẽ est sci
re vt posuim⁹.demrãtiuã sciam necesse est ex veris eẽ ⁊ p/
mis ⁊ immediatis notioribus.priorib⁹.causisqz ɔclõnis. Cõclusio
R[o] dõm q diffõ mãlis ipsi⁹ demrãtionis est bñ assigna
ta.in qua dr syllus demrãtiuus est q pcedit ex pmis veris
⁊ immediatis prioribus notiorib⁹ causisqz conclusionis. Proba[o]
Quã qdem diffõnẽ pbat phs dupl'r.p pbat eam fm se Prima
cotũ:demrãndo eã p pmam diffõnem.Nã omnis syllus
faciẽs scire pcedit ex pmis veris ⁊ immediatis ⁊c̃.Sz ois
syllus demrãtiuus est syllus faciens scire.ergo ois syllus
demõstratiuus pcedit ex pmis veris ⁊c̃.Ex qb⁹ pz q hec
scđa diffõ se hz vt ɔclõ.Prima vo vt mediũ demrãtiõis q̃
si ɔiunganẽ simul hẽbunt se simul vt tota demonstratio so
la positione differẽs.Scđo pbat eam p singulas particu Scđaque
las.Et pmo q sit ex veris.nã qđ nõ est:nõ ɔtingit sciri cuz ad ptacu/
scia sit de ente.Sicut dyametr quadrati esse simetr.i.com las
mẽsurabilẽ coste.s.eius lateri.sz qđ nõ est vep.non est enti Qđ sit ex
veris

cum ens ꝛ verũ ↄuertant᷑.ergo illud qđ ſcit᷑ dʒ eſſe verũ.Cõ
cluſio aũt demõſtrabilis ſcit᷑.ergo ↄclõ demonſtrabilis eſt vera.
Sʒ verũ non ſcit᷑ niſi ex veris:vt infra pbabit᷑.ergo opʒ p̃/
Qđ ex pri mis ꝛ im mediatis missas ex qb⁹ ſcit᷑ ↄclõ eſſe veras.¶ Sʒ ꝙ demõſtratio pce/
dat ex p̃mis ꝛ immediatis pbat᷑ ſic ſm pħm.¶ Nã non con
tingit aliquẽ hr̃e ſciam niſi hẽat demõſtratiõnẽ eorũ quorũ eſt
demõſtratio.Si g̃ demõſtratio in ſuis demõſtrationib⁹ pcedat ex
p̃miſſis mediatis ꝛ demõſtrabilib⁹.aut ergo hʒ demõſtrationẽ
illarũ premiſſarũ aut non.ſi dat᷑ ꝙ non:tũc ſeqtur ꝙ non ſcit
illas premiſſas:ꝛ ꝑ ↄñs neqȝ ↄclõnẽ.Nã dcm̃ eſt ꝙ non ↄtĩ
tingit aliquem hr̃e ſciẽtiam aliquorũ niſi hẽat demõſtrationẽ
illorũ:quorũ eſt demõſtratio.ſi vero dat᷑ p̃mum.vʒ ꝙ habeat
taliũ p̃miſſarum demõſtrationẽ.tũc vel eſt pcedere i infinitũ
in demõſtrationibus vel eſt ſtatus.Non p̃mũ.qꝛ non ↄtingit
infinita ptrãſire:ꝛ ꝑ ↄñs nihil ſciret᷑ vt infra dicet᷑.Relin/
quit᷑ ergo 2m.ſ.ꝙ deueniẽdum eſt ad aliquas p̃miſſas pri/
mas ꝛ immediatas:ꝛ indemonſtrabiles.Et ſic opʒ ꝙ demõ
Qđ ex cau ſis ſtratio ex immediatis pcedat vel ſtatim vel ꝑ aliq̃ media/
ta:vt pʒ.¶ Deinde pbat pħs ꝙ pcedat ex cauſis ꝑ diffõnẽ
ipſius ſcire.¶ Nã ſcire eſt rei cãm cognoſcere:ſʒ demõſtratio
facit ſcire.vt pʒ ꝑ p̃mã eius diffõnem.ergo pcedit ex cãis.
Ex priorib⁹ ꝛ notiori bus ¶ Ulterius pbat ꝙ pcedat ex priorib⁹ ꝛ notiorib⁹.quia
oĩs cauſa naturalr̃ prior eſt ſuo effectu:ꝛ notior.ſʒ demon/
ſtratio pcedit ex cauſis (vt iam dcm̃ eſt) g̃ pcedit ex priorib⁹
ꝛ notiorib⁹ non ſolũ q̃tũ ad cognitionẽ qđ eſt.vt dicit h̃.
D.S.Sʒ ẽt q̃tum ad cognitionẽ qꝛ eſt.Nõ.n.ad ſciendũ
ꝙ eclypſis ſolis fit.ſufficit ſcire qđ eſt eclypſis.ſ.ꝙ eſt inter
poſitio lune inter ſolem ꝛ terrã:ſʒ opʒ ẽt ſcire ꝙ luna inter/
Ex priorib⁹ ꝛ notiori b⁹ ſimplr̃ ꝛ ſm nãʒ. ponet᷑.¶ Et qꝛ aliqđ dr̃ prius altero duplr̃.¶ Unomõ ſim/
plr̃ ꝛ ſm nãm.¶ Aliomõ quo ad nos.iõ formalr̃ pħs oñ/
dit ꝙ demõſtratio pcedit ex priorib⁹ ꝛ notiorib⁹ ſimplr̃ ꝛ ſm
nãm.nã illa que ſunt remotiora a ſenſu.ſt notiora ſimplr̃.
ſed vlĩa ſunt hmõi.Singularia.n.ſunt ppinqſſima ſenſui:
que opponunt᷑ vlibus.Cũ ergo demõſtratio pcedat ex vlib⁹
ꝛ non ex ſingularibus ſeqtur ꝙ pcedat ex notioribus ſm
Diſcip. p̃ nãm.Hec oia.D.S.in lec.ꝛ pħs ſnialr̃.¶ Sʒ ↄtra aliqua
que dicta ſunt inſtabat diſcipulus.Nã p̃mũ ꝛ immediatũ
idẽ ſunt:qꝛ illa ppõ dr̃ p̃ma que nõ põt demõſtrari.qꝛ ſi demõ
ſtraret᷑ nõ eſſet p̃ª.ſilr̃ illa ppõ dr̃ immediata que non pt̃ de/
2° mõſtrari.Fruſtra g̃ in p̃dicta diffõne adiũgit᷑ ex immediatis.
¶ Preterea ↄtigit aliquẽ ſcire ↄclõnẽ ꝑ p̃miſſas demõſtrabi
les.quarũ tñ demõſtrationẽ ignorabit.ſicut pʒ in ſciẽtijs ſub/
alternatis.g̃ non opʒ ꝙ qcunqȝ hʒ ſciam aliquorũ ꝙ hẽat
3° demõſtrationẽ oiũ quorũ eſt demõſtratio.¶ Preterea.de p̃miſ
ſis non p̃cognoſcit᷑ qđ ſunt:vt ſupra dcm̃ eſt.g̃ male dictuʒ
eſt ꝙ opʒ demõſtrationẽ pcedere ex notiorib⁹ q̃tum ad qđ ẽ
ꝛ qꝛ eſt.Mõ illa ex qb⁹ pcedit demõſtratio ſunt p̃miſſe g̃ ꝛc̃.
4° ¶ Preterea id qđ includit᷑ in eſſentia alterius:aut in intel
lectu qditatiuo ei⁹ non hʒ oppõnem ad ip̃m:Sʒ vl̃e inclu/
dit᷑ in intellectu ſingulariũ per ſe ꝛ eẽntialr̃:ſicut ſupius in
ſuo inferiori.ergo male dcm̃ eſt ꝙ vl̃e opponit᷑ ſingulari.
Rñ ad p̃m ¶ Dõm p̃mo ꝙ lʒ p̃mũ ꝛ immediatũ ſint ideʒ ſm rem:differ/
runt tñ ſm rõnem vt dicit hic.D.S.Nam premiſſe dicunt᷑
Ad 2m immediate inq̃tuʒ carent medio demõſtrante.Et dicunt᷑ pri
me per reſpectũ ad alias ppõnes que ꝑ eas pbant᷑.¶ Di/
cendũ ſcđo ꝙ non ↄtingit aliquẽ ſcire ↄclõnẽ aliquã ꝑ pre/
miſſas demõſtrabiles vt dmonſtrabiles ſunt:ſʒ bene vt acci/
pit illas vt immediatas ꝛ indemõſtrabiles.Et hoc loquẽ
Ad 3m do per ſe ꝛ non ſm acciñs vt dicit pħs in l̃ra.¶ Dõm 3° ꝙ
demõſtratio pcedit ex aliqbus duplr̃.¶ Unomõ tanq̃ȝ ex cõ/
plexis.Et ſic pcedit ex p̃miſſis d qbus non eſt qđ.vt ſupra
dcm̃ eſt.¶ Aliomõ tanq̃ȝ ex incomplexis.Et iſto mõ pcedit
ex tribus terminis.Et iſto modo nõ refert p̃cognoſcere qđ
Ad 4m Diſcip. eſt de his ex qbus pcedit demõſtratio.¶ Dõm 4° ꝙ vl̃e non
opponit᷑ ſingulari ſm rẽ:ſed ſolũ oppõne prioris ꝛ poſte/
Ad p̃mũ p̃cipale. rioris:ſicut ppinq̃ ꝛ remoti.vt dicit.D.S.in lec.vñ ratio nõ
ſequit᷑.¶ Ad p̃mũ igit᷑ p̃ncipale dõm ꝙ duplex eſt diffini

tio.ſ.deſcriptiua ꝛ qditatiua.vnius rei pñt eſſe plures diffõ
nes deſcriptiue.nõ qdem ſm vnã rõneʒ:ſʒ ſm ꝙ diuerſimo
de illa res ↄſiderat᷑.¶ Sʒ ꝙ vni⁹ rei poſſint eſſe plures dif
finitiones qditatiue.hoc põt duplr̃ intelligi.qꝛ duplex eſt
diffinitio qditatiua.¶ Quedã eſt metaphyſica ꝛ quedã lo Diffõ qdi tatiua 2ª
gica.Unius rei non pñt eſſe plures diffõnes qditatiue me
taphyſice loquendo.qꝛ diffinitio qditatiua dat᷑ ꝑ ea q̃ ſunt
de eſſentia rei.vt ſupra dcm̃ eſt.ſed eſſentia vni⁹ rei eſt vna
tñ:vni⁹ autẽ rei poſſunt eſſe plures diffinitiones qditati/
ue logice loquẽdo:qꝛ cauſa efficiẽs ꝛ finalis ꝑtinẽt ad qdi
tatẽ rei ſm logicos.Iſte aũt diffõnes non ſunt qditatiue:ſʒ
deſcriptiue niſi logice loquẽdo.igit᷑ argumentuʒ nullum.
¶ Ad 2m dõm ꝙ p̃ncipia pñt dici prima duplr̃.¶ Unomõ Principia Prĩa 2r
ordine cõpoſitionis.¶ Aliomõ ordine reſolutiõis.Premiſ
ſe igit᷑ dmonſtrationis ſunt p̃ncipia p̃ma ordine reſolutio/
nis:non aũt ordine cõpoſitionis.hinc eſt qđ ſupra dcm̃ eſt
in p̃nti articulo.ſ.ꝙ dicunt᷑ p̃ma per reſpectũ ad illas ppõ
nes que per ea dmonſtrant᷑.¶ Uel poſſet clarius dici.ſ.ꝙ
aliqđ poteſt dici primũ duplr̃.¶ Unomõ ſimplr̃.¶ Aliomo Primũ 2r
do in reſpectu.Uerũ eſt ꝙ illa principia que dicunt᷑ prima
ſimplr̃ non ingrediunt᷑ dmonſtrationẽ formalr̃.Illa vero
p̃ncipia que dicunt᷑ prima in reſpectu:bene ingrediuntur
dmonſtrationẽ.p̃miſſe võ dicunt᷑ p̃ma p̃nª in reſpectu ꝛ nõ
ſimplr̃.ideo argumẽtum nihil ↄcludit.¶ Ad 3m negatur
ↄñtia ſm pħm in litera:qꝛ lʒ predicte ↄditiones non req/
runt᷑ ad ſyllogiſmum in cõmuni:requiruntur tamen ad ſyl
logiſmum demonſtratiuum qui facit ſcire.Cuius ratio
infra patebit.¶ Ad 4m dõm ꝙ licet illđ qđ eſt primum ꝑ
viã diuiſionis ꝛ dſcenſus dicat᷑ remotũ ꝛ non ppinquum
illud tñ quod eſt propinquũ ſiue p̃mum per viã reſolutio/
nis ꝛ aſcẽſus dr̃ propinquũ ſiue proximũ.vt poteſt exem/
plificari in arbore Porphyrij.Principia aũt ex quib⁹ pce
dit dmonſtratio ſunt p̃ma via reſolutionis:vt dictum eſt.
¶ Ad 5m dõm ꝙ premiſſe dmonſtrationis poſſunt duplr̃ Premiſ ſe 2r
ↄſiderari.¶ Unomodo inq̃tum premiſſe ſunt.Et ſic nõ poſ
ſunt dmonſtrari.¶ Aliomodo vt ſunt ↄclõnes.Et ſic bene
poſſunt dmonſtrari.ſicut p̃ncipia ſcientie ſubalternate poſ
ſunt dmonſtrari per principia ſciẽtie ſubalternãtis:nõ qdẽ
vt principia:qđ eſſet ea dmonſtrari in eodẽ gñe terminorũ
ſʒ vt ↄclõnes.¶ Ad 6m dõm ſm pħm in litera ꝙ illa parti
cula ex ꝓprijs intelligit᷑ per hoc ꝙ dmõſtratio procedit ex
cauſis.Nam ſi ppõnes dmonſtrationis ſunt cãe ↄclõnis
neceſſe eſt eas eſſe ꝓprias.Naʒ opʒ cauſas eſſe pportiona
tas ſuis effectib⁹.vt habet᷑ ex.2.phyſicorũ.per hoc etiã ꝙ
dmonſtratio procedit ex primis datur intelligi etiaʒ ꝙ fit ex
principijs.primũ enim ꝛ p̃ncipiuʒ idem vident᷑ eſſe.qꝛ pri
mũ in vnoquoqȝ gñe eſt cauſa ꝛ p̃ncipium omniũ que ſunt
poſt.vt dr̃ in.2.metaphy.¶ Ad 7m dõm ꝙ lʒ primũ ꝛ pri/
us ſint idem ſm rem differunt tñ ſm rõnem.qꝛ p̃us impor
tat ordineʒ ad poſterius in ſuo modo ſignificandi:nõ autẽ
primũ.¶ Ad vltimum dicẽdum ꝙ predicta diffinitio dat᷑
ſoluʒ de dmonſtratione ꝓpter qđ ꝛ non de dmonſtratione
in cõmuni.Unde non opʒ ꝙ competat demonſtrationi qꝛ
eſt.Alias competeret alijs diffinitio.

¶ Sequit᷑ in.D.S.Ut᷑ aũt ↄuiũ. ¶ Articulus.III.

Ad tertiũ ſic pcedit᷑.Uidet᷑ ꝙ vniuerſalia non ſint
notiora ſimplr̃:ꝛ ſingularia quo ad nos.
¶ Nam vt arguit.D.S.in lec.in primo phyſicorũ dicitur Primũ
ꝙ vniuerſalia ſunt nobis notiora ſingularibus.Sʒ eadem
non ſunt nobis nota ꝛ nature vt ibidẽ dr̃.ergo male dicit᷑ 2m
hic ꝙ vlĩa ſunt notiora ſm nãm.¶ Preterea dmonſtratio
facit ſcire:ꝛ per ↄſequẽs oñdit aliqđ ignotum.Sed igno/
tum non poteſt fieri nobis notũ niſi per id qđ eſt nobis ma
gis notũ.vt hic dicit.D.S.ergo dmõſtratio quelibet pro/
cedit ex notioribus nobis.Cũ igit᷑ dmonſtratio pcedat ex
vlibus:ſequit᷑ ꝙ vlĩa ſint notiora nobis ꝛ non ſingularia.
¶ Preterea.illud eſt notius quo ad nos:quod p̃us occur/ 3m

rit intellectui nro:sed maxime vle.s.ens prius inter oia pdicata occurrit intellectui nro vt dicit Auicena in pmo sue
4m metaphy. g maxime vlia sunt nobis notiora. ¶ Preterea. illud qd intelligit directe est nobis noti9 eo qd intelligit reflexe. qr illud qd intelligit solu reflexe intelligit ad intellectione illi9 qd directe intelligit:sz vle intelligit directe singulare vo reflexe. g rc. Sed ptra est phs in lra dices q priora r notiora simplr sunt illa que sunt remotiora a sensu vt vlia. priora aute r notiora quo ad nos sunt prima sensui. s.
Rn singularia. ¶ Rn° dom q duplex est singulare. ¶ Uz singulare simplr. vt sor. r Plato. ¶ Et singulare in respectu. qd est minus vle. sicut ho est singlare respectu aialis r aial respectu corpis. ¶ Duplex et est vle. s. vle in pdicando. vt aial. r vle in cando sicut deus r celuz. ¶ Silr duplex est cognitio . s. sensitiua sicut cognitio p visum vel auditu. ¶ Alia est cognitio intellectiua. ¶ Et illa est duplex. ¶ Quedã est psusa qua. s. aliqd itelligit impfecte. ¶ Et quedã est cognitio determinata:qua. s. aliqd intelligit pfecte. ¶ Ulia g esse magis vel minus nota singularib9 hoc potest intelligi duplr. ¶ Uel de singularibus simplr:vel de singularibus in respectu. ¶ Si loquemur de singularibus simplr:hoc pot intelligi duplr. ¶ Uel copara do cognitione intellectiua ad sensitiuaz:ita q vlia cognoscant cognitioe intellectiua r singularia cognitioe sensitiua. Et isto modo sunt nobis notiora singularia vlibus. qr vt supra dcm est. ois nra cognitio intellectiua ortum bz a sensitiua. Igit singularia que in nob cadunt sub sensu sunt nobis prius nota. Hinc est q deficiente sensu deficit sciétia de sensibilibus illius sensus:vt infra dicit phs. Et sic loquit hic phs. ¶ Uel comparado cognitione intellectiuaz ad intellectiua. vt si loquamur de cognitione intellectiua tam vlium qz singularium simplr. Et isto modo vlia sunt nobis notiora. qr intelligunt directe:singularia vo simplr intelligunt reflexe solum. Et p hoc pz solo ad vltimu argumetum. ¶ Si vo loquamur de singularib9 in respectu que dicunt minus vlia. ¶ Sic magis vlia ee notiora singularib9 pot duplr intelligi. ¶ Uel loquendo de vlibus in cando vel de vlibus in pdicado. ¶ Si p:sic maxime vlia sunt difficillime cognitioe ex parte nra:qr sunt remotissima a sensu. Un isto mo singularia. i. min9 vlia sunt notiora quo ad nos:r magis vlia sunt notiora scdm nam:qr sunt maxime in actu vt vult phs in p metaphy. ¶ Si scdo mo:hoc pot intelligi duplr vel psiderado magis vlia fz q sunt pn9 diffinitiua min9 vlium. vel accipiendo magis vlia fm q sunt vlia r fm se. ¶ Si primo modo:r hoc duplr. vel coparando vna pte alteri. sic genus in nobis magis notuz qz dria. vt aial qz ronale. vel coparado ambas ptes ipsi diffinito sic magis vlia sunt magis nota fm nam r no quo ad nos. qr vt sic bnt ronem ptis. r minus vle bz ronem totius diffiniti. Totum aut magis est notu nobis suis ptibus:vt vult phs p physicoz. r oes partes se hnt ad totu fm rone mãe:vt pz. 2. physicoz. ¶ Si scdo modo hoc pt intelligi duplr. vel loquedo de cognitione psusa. vel de cognitione determinata. ¶ Si pmo modo sic magis vlia sut nobis notiora:vt vult phs in p physicoz. Qd sic pbat. D. S. in presenti lectione. ¶ Nã in omni gnatioe id qd est in potentia est prius tpe r posterius natura. Qd aut est completu in actu:est prius natura r posterius tpe. Cognitio aut gnis est quasi potétialis in comparatioe ad cognitione spéi:in qua actu sciunt oia esséntialia rei. vn in gnatione scientie nre prius est cognoscere magis coe qz minus coe. Hec ille. ¶ Si vo loquamur de cognitione determinata sic min9 vlia sunt nob notiora:qr pauciora regrunt ad cognitione determinataz minus vlis qz magis vlis. ¶ Ad pmu igitur principale dicendum sicut dicit. D. S. in lec. q phs hic loqtur de ordine vniuersalis ad singulare simplr. quorum ordine oportet accipere fm ordinem cognitionis intellectiue ad sensitiuam. In nobis enim cognitio sensitiua est prior intellectiua. Un r singlare est prius r notius quo ad nos qz vniuersale. Sed in pmo physicoz non ponit ordo singularis ad vle simplr. sed ordo magis vlis ad minus vle. vtpote aialis ad hominez. Et sic opz q ad nos vlius sit prius r magis notum. Hec ille. Un nulla est pdictio. ¶ Ad 2m dom sicut dicit. D. S. in lec. q in omni demratione oz pcedere ex notioribus nobis:no qde singularib9:sz vlibus. qr no pot nobis aliqd notum fieri:nisi p id qd est magis notum nobis.
¶ Sz psiderandum est q quedam sunt demrationes mathematice que pcedut ex notiorib9 nobis r fz nam. In mathematicis. n. pp abstractione a mã sensibili:no fiut demostratioes nisi ex pncipijs formalib9:que sunt notiora r fm nam r quo ad nos. ¶ Alie sunt demrationes physice que vt plurimu fiut p effectus. Et tales pcedunt ex notioribus quo ad nos r no fm nam. In nalibus. n. essentie r vtutes rez pp hoc q sunt in materia:sunt occulte sed innotescunt nobis p ea que exterius de ipsis apparet. Inde est q in talibus vt in plurib9 demrationes pcedut p effectus. ¶ Sz dicebat discipulus. Ois demratio pcedit ex notiorib9 nobis. ergo vlia sunt nobis notiora. Et sic argumetum remanet in robore suo. ¶ Dom q comparado cognitione intellectiua ad intellectiua:pcessum q vlia sunt nobis notiora. Et sic intelligendu est q omnis demratio pcedit ex notioribus nobis. Si vo comparet cognitio intellectiua ad sensitiuam sic vlia no sunt nobis notiora. Nec sic oz q demostratio pcedat ex notiorib9 nobis. Et lz in naturalibus eadem non sint nota nobis r nãe fm eandem psiderationez. tamen in mathematicis eadem sunt nobis nota r nature.
¶ Ad 3m r 4m patet solutio in corpore articuli.
¶ Ubi supra impertinenter. ¶ Articulus. IIII.

Ad quartu sic pcedit. Uidet q singularia simplr sint nobis prius nota fm intellectuz qz vlia. ¶ Nã illud est prius notu intellectui:a quo prius fit abstractio. Sz singulare simplr est hmoi. igit est pmo notuz intellectui. ¶ Maior pz. qr si illud a quo fit abstractio non esset prius notum:sequeret q intellectus no magis abstraheret ab vno qz alio. qd tn est falsum. ¶ Preterea. sicut aliqd se hz in sensu:ita se hz intellectu. g illud qd est prius sensatu est prius intellectu. Sed singulare est prius sensatu. ergo idé quod prius. ¶ Preterea. illa q sunt ppinqora sensui sut nobis notiora:vt dicit hic phs. sz singularia st hmoi. g rc. ¶ Preterea. illud qd est vnu numero positiue prius itelligit qz illud qd est vnu numero priuatiue. cu habit9 prius intelligat priuatioe. Sz singulare est vnu numero positiue. vle vo priuatiue. g. rc. ¶ Sz in ptriu arguit. Naz pmu qd occurrit intellectui nro est ens:sz ens est vlissimum pdicatoz. ergo vle est a nobis prius intellectu. ¶ Rn° dom q singularia no sunt prius nota nobis cognitioe intellectiua. ¶ Qd sic pz. Nam illud qd solum intelligit reflexe:no potest esse prius intellectum. qr actus reflexus presupponit actum directu. Sed singularia no possunt intelligi nisi per reflexione quãdam intellectus ad imaginatione r sensum. dum. s. intellectus specie vlem quã a singularib9 abstrahit:applicat forme singulari in imaginatioe seruate. vt dicit. S. D. in. 2. sententiaz. di. 3. ar. 1. r. 3. g singularia no mouent pmo intellectu:nec sunt prius intellecta. ¶ Preterea. intellect9 intelligit per abstractione a fantasmatibus:vt pz per phm. 3. de anima. Si ergo singulare esset prius intellectum:sequeret q singulare esset abstractu a fantasmatib9:r per psequés a singularibus. Et sic singulare non eet singulare:sed vle. ¶ Preterea. ad intellectione necessario reqrit intellectus agens. si ergo singulare prius intelligeret qz vle no requireret intellectus agens:cu non reqrat nisi pp illustratione specierum a fantasmatibus abstractaz. ¶ Preterea. illud qd p apprehendit ab intellectu est suum obm. sed obm p se ipsius intellectus est qditas rei materialis. ergo rc. ¶ Sz instabat discipulus. Nã pprium ipsius intellectus nri est in·

Margin notes (left column): Singulare duplex — Vle 2m. Cognitio duplex. Intellectiua 2a. — Nota de cognitione magis vl' min9 vlis, vni r singularium, et q magis vl' minus nota.

Margin notes (right column): Notãdu — Discip. — Rn° — Primus — 2m — 3m — 4m — Con° — Probat° prima — 2° — 3° — 4° — Discip.

intelligere formā in mā individuali exñtem. vt dicit. D.S. infra lec.33. in fi. vbi sic ait. Nos.n. intēdimus de hmōi rebus de qb⁹ in nobis scia p demrationē acqrit. Et hmōi sūt res in mā exñtes nobis note de qb⁹ fiūt demrationes. Hec ille. Et hoc idez dicit in pma pte. q.12. ar.4. in corpe vbi sic ait. Uñ p intellm cum nāle est nobis cognoscere naturas que qdez non hñt esse nisi in materia individuali. Hec ille. Et idē dicit in pma pte. q.75. ar.1. in corpe. s. intelligere formā exñtem in mā individuali est intelligere singulare. ergo 7c. ℂ Dōm q vt ibidē dicit. D.S. ppriū est intellectus nři intelligere formā in materia individualr exñtem: nō tamen put in tali materia: qd est abstrahere a fantasmatib⁹. Intelligere aūt formā in materia exñtem. nō put in mā existit: est intelligere vle 7 nō singulare de quo alias pleni⁹ disputandū restat. ℂ Ad pmuz g dōm negando maiorē. imo necesse est q illō a quo abstractio fit nō intelligatur in ipsa abstractione. nam abstrahere vle ab ipsis particularibus nihil aliō est q̄z intelligere vle nō intelligēdo particulare. Uñ intelligere rem p abstractionē a fantasmatib⁹ est intelligere rem nō intelligēdo fantasmata: aut singularia: quoꝝ sunt fantasmata. Et intelligere rem p ꝯversionez ad fantasmata est intelligere rem in fantasmatib⁹ vel in materia exñtem. vñ pz q maior est falsa. Ad hoc autē q magis abstrahat intellus spēz ab vno q̄z ab alio: sufficit cognitio sensitiva. qꝛ singulare pus cognoscit q̄z vle. ℂ Ad 2m dōz: q illa ppositio. sicut aliqd se hz in sensu: ita se hz in intellectu pōt intelligi dupłr. ſ Unomō vt sit sensus. q nihil est in intellectu qd pus non fuerit in sensu. Et sic est vera. ſ Alio modo vt sit sensus q aliqd est itellectu eodē modo: sicut in sensu. Et sic est falsa. Uñ ñ oz q illō qd est prius sensatum sit p intellm. ℂ Ad 3m dōm q singularia qꝛ sunt ppinqora sensui: sunt pus nota cognitione sensitiva. Non aūt opz q sint pus nota cognitiōe intellectiva de qua nūc loqmur. ℂ Ad 4m dōm q ad hoc qd aliqd intelligat: non reqrit q sit vnū numero numerositate suppositi: sz q sit vnuz numero nūerositate eēntie. Et reqrit q tale vnū sit illustratū per intellum agentē. Unde argumētum supponit falsum.

ℂ Questio.10. de diffinitione 7 divisione ppositionis immediate. lec.5a. Sancti Doctoris.

Lec.5. Alia vero supius Phs dixit q demratio pcedit ex pmis 7 immediatis. ꝯsiter ꝯsiderandū restat de ppōne immediata. ℂ Circa qd duplex occurrit ꝯsideratio. ſ Primo nāqz ꝯsiderandū est de ppōne immediata diffinitiue 7 divisiue. ſ Scdō quō oporteat hmōi ppositiones esse notiores ꝯclōne ibi. ⌊ Qm autē opz credere 7c ⌋. ℂ Circa pmū querunt duo. ſ Primo vtrum diffinitio ppositionis immediate sit convenienter a phō assignata. ſ Scdō vtrum cōvenienter a phō in litera dividatur.

ℂ Sequit in philosopho, 7 in. D.S. ⌊ Est autem principiū.

ℂ Articulus primus.

Primu3 Ad primū sic pcedit. Videt q diffinitio ppōnis immediate nō sit ꝯveniēs. in q̄ dr. ppō. immediata est qua nō est altera pꝛ neqz notior. ℂ Nā hec ppositio est imediata. Deus est. cū pdicatū sit rōne subiecti. Deus.n. est suū esse. Sed ꝯstat q ista est aliq̄ alia notior cū sit demrabilis: vt pz p. D.S. in prima parte. q.2. ar.2. ergo male dr q ppositio imediata est q̄ nō est altera pꝛ. ℂ Preterea. hec ēt est ppō imediata: hō est risibilis. Et tñ ea est altera prior. Alias non posset demrari. ergo 7c. ſ Probatio maioris qꝛ oē pdicabile pdicat immediate de suis subijcibilibus. Sed risibile est pdicabile respectu hois. ergo immediate pdicat de hoie. 7 sic ista est immediata. ois hō est risibilis. ℂ Preterea. hec ēt est ppositio immediata. Ois hō est aial rōnale. Alias non posset esse pmissa demōstrationis. Sed tñ ea est altera prior. pōt enim pbari per istaz. Omne aial risibile est rationale animal. ergo omnis hō est animal rationale: vt pz p locū a descriptione ad descriptū. ergo 7c. ℂ Preterea pmū pnm est notissimū q̄ est oib⁹ alijs notius. Sed multe sunt ppositiōes immediate alie a p° pncipio. ergo alique ppositiones immediate hñt aliquā ppōnem eis notiorem 7 pꝛem. ℂ Sz ꝯ̄ est phs in lra. d.

Est aūt pncipium demrationis ppō imediata. Propō aūt imediata est q̄ nō est altera pꝛ 7c.

ℂ Rñ° dōm q ppō immediata est q̄ nō est altera pꝛ neqz notior. ℂ Cui⁹ rō est. qꝛ si ea esset altera pꝛ: tunc posset demōstrari p eam. qꝛ demōstratio pcedit ex pꝛibus. Sz illa ppositio que pōt demrari est ppō mediata hñs. s. medium p qd possit demrari. ergo si ppositio immediata hrēt aliquā pꝛem p quā posset demōstrari: tūc ppositio immediata esset mediata inq̄ztū hmōi. Hoc aūt est incōveniēs ergo ppositio immediata est qua nō est altera pꝛ. ℂ Hāc aūt rōnez innuit. D.S. in lectione cū dicit. Huius aūt nonficanonis rō ex pdictis apparet. Dcm̄ est.n. supra q demōstratio est ex pꝛibus. Qñcunqz ergo aliqua ppositio est mediata. i. hñs mediuz p qd demōstrat pdicatum de subiecto. opz q pꝛes eo sint ppōnes ex qbus demrat. Nam predicatum ꝯclōnis p prius inest medio q̄z subō: cui etiā per prius inest medium q̄z pdicatum. Relinquitur ergo q illa propositio qua non est altera prior sit ppositio immediata. Hec ille.

ℂ Sed instabat discipulus nihil notius est diffinito q̄z sua diffō. ergo pbatio ꝯcludēs diffōnem de diffinito peccat sz fallaciā petitionis pncipij: vt pbat phs infra in scdō hui⁹. qꝛ pbat notū per ignotū. ℂ Dōm q aliqd dr esset noti⁹ dupłr. ſ Unomodo fm naturā. ſ aliomō quo ad nos. veꝝ est q nihil notius ꝯvenit diffinito q̄z sua diffinitio fm naturā 7 simplr: tamē aliqd noti⁹ potest ꝯvenire diffinito quoad nos q̄z sua diffinitio 7 hoc considerando diffinitionē vt diffinitio est: vt pz in prohemio phyꝝcoꝝ 7 sic est in pposito.

ℂ Advertendū est aūt q qꝛ propositio ponit in diffinitione ppositionis immediate 7 enūciatio in diffinitione ppositionis 7 ꝯtradictio in diffinitiōe enūciationis. 7 affirmatio vel negatio in diffōne ꝯtradictionis: ideo phs in psenti passu diffinit ppōnē. enūciationē. ꝯtradictionē. affirmationē 7 negationē ne. s. pcederet ex ignotis. ſ Propositio ergo fm phm est altera pars enūciatiōis in qua predicatur vnū de vno p hoc enim q dr altera pars enūciatiōis separat ppō a pblemate. hz.n. enunciatio duas partes vt hic dicit. D.S. vz affirmationē 7 negationem. Opz aūt q omnis syllogizās alterā eaꝝ pponat. non aūt vtrāqz sicut facit qui movet problema. per hoc autē quod dr in pdicta diffōne in qua pdicat vnū d vno: separat ppositio ab enūciatione que dr plures. Sed enunciatio est que complectitur vtrāqz partem ꝯtradictionis. Cōtradictio. vero est oppositio cuius fm se non est dare mediū. Et lz privative opposita 7 aliqua sint contraria immediata: inter que nō cadit medium p participationē: tamen inter omnia cōtraria cadit medium p abnegationē. Inter ꝯtradictoria v̄o nullū cadit medium. ℂ Cōsiderandum vlterius est scdō fm phz hic q contradictionis due sunt partes. vz affirmatio 7 negatio. ſ Affirmatio est que predicat aliqd de aliquo. ſ Negatio vero est que removet aliqd ab aliquo. Et hoc potissime loquendo de negatione negante. Aliud autem est de negatione privante aut infinitante. ℂ Cōsiderandum vlterius est tertio q propositio dr immediata dupłr. ſ Unomodo immediata simplr. ſ Aliomodo in genere alicuius sciētie. Si simplr: sic de ea ait. D.S. in lec.5. Quarūdam ppositionuz termini sunt tales: q sunt in notitia omnium sicut ens 7 vnum 7 alia que sunt entis inq̄ztum sunt ens. nā ens est pma ꝯceptio intellectus. vnde opz q tales ppositiones non solū in se: sed ēt quo ad omnes quasi per se note habeantur: sicut q non contingit. idem esse 7 non esse. Hec ille. Ex quibus pz q tales sunt propositiones immediate sim-

Marginalia (left): 2m; 3m. Marginalia (right): 4m; Cõclusio; Proba°; Discip.; Rn°; No^m 1^m; Proposi. tio; Enũcia. tio; Cõtradi. ctio; No^m 2^m; Cõtradi. ctiõis ptes 2.; No^m 3^m; Prop. im mediata 2x.

plr: q2 cóponunt ex terminis cōibus: ⁊ sic non hñt mediū p qd̄ probent ſm. D.S. lec. 44. vbi sic ait. ⁋ Duplex est genus imediataꝝ ꝓpositionū. Quedā .n. sunt imediate ꝓpositióes ꝑme ⁊ quedam scd̄e: ita q̄ accipiat ordo immediatarum ꝓpositionū ſm ordinē terminoꝝ. Hec ille. Si aūt sit ꝓpositio immediata in gñe alterius scie. s. que ē ex terminis min⁹ cōib⁹. ⁋ Hoc est duplr. Vel est ꝓpō imediata affirmatiua: vel negatiua. ⁋ Si negatiua hoc est duplr. vel neutꝝ extremū est in aliquo toto: ita q̄ nō hȝ mediū p qd̄ pbet: ⁊ vel ambo extrema sunt in aliquo toto. Si ꝑmū sic dī de ea in lec. 26. ſm. D.S. Ondit quō ꝓpō negatiua sit immediata dicēs q̄ si neutri⁹ sit in toto aliquo. s. neq3 a. neq3 b. cuȝ a. nō sit in. b. necē est q̄ hec sit immediata. Nullus. b. est. a. Hec ille. Sicut ista ꝓpō est imediata. Nulla suba ē q̄ītitas. Si v̄o ambo termini sint in quodā toto. sic de ea ait ibidē. Si .n. sint in codē toto: est ꝓpō imediata. Sicut nullū rōnale est irrōnale: ⁊ nullū bipes est q̄drupes. Hec ille. ⁋ Si vero sit affirmatiua h̄ est duplr. vel est nec̄ia vl' ꝯtingēs. ⁋ Si 2m sic de ea ait. D.S. in lec. 44. vbi sic ait. Et ad exponēdū qd sit opinio subiūgit q̄ opinio est acceptio. i. existimatio qdā imediate ꝓpōnis nō nec̄ie. ⁋ Qd̄ pt duob⁹ modis itelligi. ⁋ Unomō sic q̄ ꝓpō imediata in se qdeȝ sit nec̄ia: sȝ ab opināte accipiat vt nō nec̄ia. ⁋ Aliomō vt in se sit ꝯtingēs.

Propō imediata

Di. n. imediata ꝓpō q̄cūq3 p aliqd̄ mediū ꝓbari nō pōt siue sit nec̄ia siue nō nec̄ia. Ondsum est .n. supra q̄ nō est ꝓcedere in infinitū in ꝑdicatióib⁹ neq3 q̄ītū ad media neq3 q̄ītuȝ ad extrema. Si igit sit aliq̄ ꝓpositio ꝯtingēs mediata: opȝ q̄ reducat ad aliq̄s immediatas. Nō aūt reducit ad imediatas nec̄ias: q2 nec̄ia nō sunt ꝑpria ꝑn⁰ ꝯtingētiū: nec ex necessarijs pt ꝯcludi ꝯtingēs. Uñ relinquit q̄ sit aliq̄ ꝓpō immediata ꝯtingēs: sicut hec hō nō currit: est mediata. pōt .n. ꝓbari p hoc mediū. hō nō mouet que ēt est ꝯtingēs: sȝ immediata. Sȝ p hoc nō excludit qn ēt acceptio ꝓpōnis contingētis immediate sit opinio. Sic .n. se hȝ opinio circa cōtingētia: sicut intellus ⁊ scia circa nec̄ia. Hec ille. Et idem dōm est de immediatꝭ ꝯtingētibus affirmatiuis q̄ītū ad reductionē.

Discip. ꝑ

⁋ Sȝ ꝯ ꝑdicta instabat discipul⁹ ꝯ dictum phi. Nā aīal rōnale cū sit diffinitio: est ꝑn^m imediatū. ⁊ tñ nō est ꝓpō: cū nō significet esse vel nō esse. ergo insufficiēter dī in textu q̄ ꝑn^m imediatū ē ꝓpositio.

2⁰

⁋ Preterea. nā nihil cognoscit: cū nō hēat intellum. ḡ male dcm̄ est q̄ aliqd est notius nāe.

R⁰ ad 1m Principiū immediatū 2^x

⁋ Dōm ꝑ q̄ duplex est ꝑn^m imediatū. vȝ incóplexum ⁊ cóplexum. phs aūt ibi loqtur de ꝑn⁰ cóplexo in textu allegato: ⁊ nō de ꝑncipio incóplexo. Diffinitio aūt non est principiū cóplexum sȝ incóplexum. Unde instantia nulla.

Ad 2m Esse notius nāe.

⁋ Dicēdum 2⁰ q̄ aliqd dī esse notius nāe: nō q2 natura cognoscat: sȝ q2 ipm qd̄ cognoscit est magis cognoscibile ſm suā ꝑppriam nām ⁊ entitatem. Uñ rō supponit falsuȝ ⁊ laborat in equoco. ⁋ Ad ꝑmum igitur dōm q̄ illa ꝓpositio deus est: dī per se nota ⁊ imediata ſm naturā: non aūt quo ad nos. Unde pōt demōstrari p effectus ⁊ a posteriori ſm nām: ⁊ a ꝑori quo ad nos: nō aūt a ꝑori ſm nām ⁊ simplr: vt ibidē p doctores sanctos mō pȝ. ⁋ Ad 2m dōm q̄ duplex est imediatio: vt infra dī. vȝ immediatio ꝑdicationis: siue subiecti: ⁊ immediatio cāitatis. Illa igit ꝓpositio: hō est risibilis. est imediata imediatione ꝑdicationis siue subiecti: nō aūt imediatione causalitatis: Uñ hȝ medium per quod pōt demōstrari. ⁋ Ad 3m dōm q̄ illa ꝓpositio: hō est animal rōnale: est hñ immediata imediatiōe cāe in gñe cause formalis. nō āt simplr. Uñ in eodem gñe cāe: nō hȝ aliquā ꝑorem p quā possit demōstrari: sȝ simplr loquēdo p aliud genus cāe possit demōstrari. ⁋ Quādo aūt dī ꝓpō immediata est qua nō est altera ꝑor neq3 notior: intelligēdum est in codē gñe cause ⁊ nō simplr: nisi loquēdo de primo ꝑncipio simplr seu de ꝓpositione immediata simplr. ⁋ Et per hoc patet solutio ad quartum.

⁋ Sequitur in Phō, ⁊. D.S. ibi. Deinde cum dicit. [Principij autem immediati.] ⁋ Articulus. II.

Ad secūdum sic ꝑcedit. Videt q̄ diuisio ꝑncipij immediati cū subdiuisiōe positiōis non sit sufficiēs. ⁋ Nam oē ꝑncipium immediatū: siue ōis ꝓpositio imediata est ꝓpō p se nota: Sȝ positio nō est ꝓpositio p se nota: cum nō sit necesse quēlibet docēdum eā hēre: vt habet in textu. Ergo positio non est ꝓpositio imediata: neq3 ꝑn^m immediatū.

Primus

⁋ Preterea. dignitas dȝ esse nota oībus: Sed nulla ꝓpositio est hmōi: cū quēlibȝ possit negari: vt pȝ. 4. metaphy. de primis ꝑncipijs que aliq̄ phoꝝ negauerūt. Ergo nulla ꝓpositio est dignitas.

2m

⁋ Preterea. positio infra diuidit lec. 19. in quatuor spēs. vȝ in suppositionem: q̄ōnem: petitionem ⁊ diffōnem. Ergo male diuiditur hic in duas spēs tm̄: vȝ in suppōnem ⁊ diffōnem.

3m

⁋ ⁋ Preterea. omnis positio est ꝓpositio imediata: aliter aliud erit diffinitū ⁊ diuisum: Sȝ diffinitio nō est ꝓpositio imediata: cum nō dicat eē. ergo diffinitio nō est positio: ⁊ per ꝯñs nō est suppositio. vt pȝ per locū a supiori ad inferi⁹ negatiue.

4m

Sȝ ꝯtra est phs in textu ibi. [Principij autem immediati positionē3 dico ⁊c̄.] ⁋ R⁰ dōm q̄ postq̄ȝ phs in hoc. 2. capitulo huius ꝑmi tractatus determinauit de ꝑn⁰ imediato diffinitiue. Hic determinat de ꝑn⁰ imediato diuisiue. ⁋ Et hec est scd̄a ꝯclo huius scd̄i capl'i: que est rńsiua ad quesitum. vȝ q̄ ꝑn^m immediatū ꝯuenieter diuiditur in positionem ⁊ dignitatē: ⁊ positio ꝯueniēter subdiuidit in suppositionem: ⁊ diffōnē.

Con^o

⁋ Prima pars huius ꝯclonis sic ꝓbat ſm phm elicitiue. Naȝ oē ꝑn^m immediatū est in demōstrabile. Aliter nō esset imediatū: Aut ergo tale ꝑncipium nō ꝯtingit demōstrari: ⁊ nō est necesse ipm quēlibet docēdum hēre. vel nō ꝯtingit ipm demōstrari: ⁊ necē est quēlibȝ docēdū hēre. Si ꝑmum: sic est positio. Si 2m: sic est dignitas.

Proba^o p. sonis quo ad ꝑmā ꝑtem

⁋ Ex qbus pȝ qd sit dignitas. ⁊ qd sit positio. ⁋ Est enim dignitas ꝓpō immediata quā nō ꝯtingit demōstrari: ⁊ necesse ē eam quēlibet docēdum hēre ⁋ positio vero est ꝓpositio immediata quā nō ꝯtingit demōstrari. ⁊ nō est necesse eā quēlibet docēdum hēre.

dignitas positio

⁋ Pōt ēt ꝑdicta prima pars ꝯclonis sic alr ꝓbari. D.S. Nam oē ꝑn^m immediatū est per se notum. Aut ergo est cóposītū ex terminis cōibus ⁊ per se est omnibus notū: aut nō. Si ꝑmū: sic ē dignitas. Si 2m: sic est positio.

Secunda probatio

⁋ Scd̄a pars eiusdem ꝯclusiōis sic probat. ⁋ Nā omnis positio est ꝑn^m immediatū. Uel ergo est ꝑncipium cóplexum: significās esse vel nō esse. Uel est ꝑncipiū incomplexum nō significās esse vel nō esse. Si ꝑmū: sic est suppositio. Si 2m: sic est diffinitio.

Scd̄a pars cóclusiōis probatur

⁋ Ex qbus pȝ q̄ suppositio est principiū immediatū esse vel nō esse significās. Sȝ diffō est ꝑncipium immediatū nō significās esse vel nō esse.

Suppō diffinitio

No^m 1m Propō p se nota

⁋ Cōsiderandum est aūt ſm. D.S. q̄ ꝓpositio illa dī esse p se nota cuius ꝑdicatū est de rōne subiecti: q̄ītum est in se: ⁊ hoc loquēdo de ꝓpōnib⁹ affirmatiuis. ⁋ Sed ꝓpōnes imediate ⁊ per se note sunt in duplici dr̄ia. ⁋ Nam quedā sunt que sunt per se note ſm se ⁊ quasi quo ad oēs: quarum. s. termini sunt in notitia omniū: vt sunt ille ꝓpōnes que ꝯstituunt ex terminis cōibus siue trāscēdentibus: vt sunt ens ⁊ vnū bonum: ⁊ omnia que sunt passiōes entis inquātuȝ est ens: sicut ista propositio. nō ꝯtingit idem simul esse ⁊ nō esse. et omne totum est maius sua parte. ⁋ Alie vero sunt ꝓpositiones per se note scd̄m se: nō tamē quo ad nos: que vȝ cóponunt ex terminis specialibus quoꝝ notitia nō habetur ab omnib⁹. sicut hec. Omnes recti anguli sunt equales.

Propō p se nota 2^x

⁋ Cōsiderandum vlterius est scd̄o q̄ quedā propositiones sunt que non possunt probari nisi per principia alterius sciētie. Et ideo opȝ q̄ in illa sciētia supponant: sȝ probentur p ꝑncipia alterius scientie. Sicut q̄ a puncto ad punctum contingit rectam lineam ducere: supponit geometra: ⁊ probat naturalis ostendens q̄ inter quelibet duo puncta est linea media. Hec omnia. D. S. in lectione. ⁋ Ad primum igitur patet solutio ex dictis. ⁋ Ad secundum dicendum

No^m 2m

ꝙ dignitas nō pōt negari mente:lꝫ antiq phi ꝓcruiter vo
ce ⁊ non cōne negauerint. ℭ Ad tertium dōm ꝙ lꝫ de qō/
ne hic non fiat mentio explicite:tñ implicite ꝯtinet sub sup
positione:vt infra clarius patebit lec.19. Ad quartū dōm
ꝑm.D.S. ꝙ lꝫ diffinitio no sit positio que oī ꝓpositio ime/
diata est tñ ꝑn^m immediatū Phs aūt in ꝑdicta subdiuisio/
ne non subdiuidit sine resumit ꝓpōnē immediatā:lꝫ imme
diatū ꝑn^m. ℭ Uel potest dici ꝙ lꝫ diffinitio nō sit ꝓpositio
actu.est tñ virtualr propositio:qꝛ cognita diffōne apparet
manifeste diffōnem de diffinitio vere ꝑdicari. Nō ergo ois
positio est actu ꝓpositio immediata:lꝫ bene est ꝑn^m imme
Esse 3r diatū. ¶ Uel dōm ꝙ esse accipit tripl'r. ſ Uno mō accipitur
ꝓ actuali existentia rei:qō cōiter solet vocari esse actualis
existētie. Qñqꝫ ēt solet vocari esse in effectu. Qñqꝫ aūt vo/
cat actus nature. ⁊ illud esse nō dī diffinitio. ſ Alio mō ac/
cipit ꝓ ipsa rei essentia seu qditate. Et hoc modo accipitur
in diffōne diffōnis cum dī in ꝑ topicoꝝ. ꝙ diffinitio est ora
tio qō est esse rei significās. Nec tñ ꝓpter hoc seqt ꝙ signi
ficet rei esse. Aliud est enim significare esse rei:⁊ significa/
re rem esse. ſ Tertio modo pōt accipi esse ꝓ ipsa composi/
tione extremoꝝ.s.predicati ⁊ subiecti:quā facere videtur
intellectus ⁊ quā sine extremis non est intelligere. ⁊ hoc es/
se significatur ꝑ propositionē. ⁊ vocat esse veꝝ. ⁊ tale esse
non significat diffinitio in actu:sed virtualr.

Lec.6. ℭ Questio.11. de preeminētia cognitionis premissarum in
ordine ad conclusionem est lectio.6.D.S.

Deinde ꝯsiderandum est de cognitiōe
ꝑmissaꝝ in ordine ad cognitōē
ꝯclusionis. ℭ Circa qō queruntur duo. ſ Pri/
mo vtrum magis credendū sit ꝑncipijs qꝫ cō
clusioni. ſ Scdō vtrum hec propositio sit ve/
ra:propter qō vnumquodqꝫ tale. ⁊ illud magis.

ℭ Sequit in philosopho, ⁊ in.D.S. [Quoniam autē oꝫ.]

ℭ Articulus primus.

Primum Ad primū sic ꝓcedit. Uidet ꝙ nō magis credēdū
sit ꝑncipijs qꝫ ꝯclōni. ℭ Naꝫ illi magis
credēdū est qō certiori mō cognoscit. Sꝫ ꝯclō certiori mō
cognoscit qꝫ premisse. cū cognoscat ꝑ demōſtationē. Scire
enim (vt dcm̄ est) dī effect⁹ demōſtationis. Premisse aūt non
2m cognoscunt ꝑ demōſtationē. ergo ⁊c̄. ℭ Preterea illi magis
credēdū est qō ē magis scibile qꝫ illi qō nō est scibile:neqꝫ
scit. Sꝫ ꝯclō est scibilis. cū scia sit tm̄ habit⁹ ꝯclōnū. ꝑmis/
se vō nō sunt scibiles:cū habit⁹ eaꝝ sit intellus ⁊ nō sciētia.
3m ḡ ⁊c̄. ℭ Preterea. illa q̄ sil. tpe cognoscunt sic se hñt ꝙ vnū
nō magis cognoscit qꝫ reliquū:nec vni magis est credēdū
qꝫ reliquo:lꝫ premisse ⁊ ꝯclō simul tpe cognoscunt ⁊ vno
actu:vt supra concessum est. ergo ⁊c̄. ſ Probatio maioris.
Nā inter illa que simul tpe cognoscunt non est discursus:
sꝫ ab his que magis cognoscunt ad ea que minus cogno
scunt est discursus:cū discurrere nihil aliud sit qꝫ ꝓcedere
a magis noto ad min⁹ notū. Ergo illa que simul tpe ⁊ eo/
dem actu cognoscunt sic se habēt:ꝙ vnum non magis co
gnoscit qꝫ reliquū:nec vni est magis credendū qꝫ reliquo
quod fuit ꝓbandum. ℭ Sed ꝯ̄ est phs in textu ibi.

Qm̄ aūt oportet credere ⁊ scire magis ⁊c̄.

ℭ Re° dōm ꝙ istud est tertiū capl'm hui⁹ primi tractatus:in
quo phs determinādo de ꝑeminentia cognitiōis ꝑncipio/
rū respectu cognitiōis ꝯclōnum. vꝫ oñdēdo ꝙ demonstra
tio ꝓcedit ex notiorib⁹. ponit vnā ꝯclōnem inferēdo vnū
correlariū. Que qdeꝫ ꝯclō que est rñsiua ad quesitū est ta
Cōclusio lis. Opꝫ magis credere ꝑncipijs sine ꝑmissis qꝫ ꝯclusioni.
ℭ Hāc ꝯclōnē ꝓbat phs duab⁹ rōnib⁹. vꝫ vna rōne ostensi/
ua. altera vō ducēte ad impole siue ad incōueniens manife
Prima ra° stū. ℭ Prima rō talis est. Naꝫ ꝓpter qō vnūqōqꝫ tale:⁊ illud
magis est. vt si diligimus magr̄m ꝓpter discipulū. magis di/
scipulum diligimus:Sed nos scimus ꝯclōnes ⁊ eis credi

mus ꝓpter ꝑncipia. Ergo ꝑn^a magis scimus ⁊ magis eis
credimus. ℭ Scdā ratio est talis. Nam si ꝑncipia nō ma/
gis sciunt qꝫ ꝯclō:sequit ꝙ homo sciēs vel melius dispo/
situs qꝫ sciens:nō magis cognosceret ea que nouit:qꝫ ea q̄
non nouit. Hoc aūt est incōueniēs:cum quelibꝫ nr̄a cogni
tio ꝓcedat ex notitia noti ad ignoti notitiā. ſ Pꝫ sequela.
nā ꝑn^a possunt ꝑus tpe cognosci ipsa ꝯclōne vt ex supradi
ctis pꝫ. In illo ergo ꝑori ꝯclō est nobis ignota:⁊ ꝑmisse si/
ue ꝑncipia sūt nota. Si ergo ꝑn^a nō magis scirent qꝫ ꝯclō
in illo ꝑori:sequeret ꝙ nō magis sciremus ea que nouim⁹
qꝫ ea que ignoramus. ℭ Cōsiderandum est aūt hic primo No^m 1^m
ꝑm Alber. mag. ꝙ magis scire est aliqd ꝑ se scire. Nam il/ Magis
lud magis scitur qō per se scit:qꝫ illud qō scit per aliud. scire
Cum ergo ꝑncipia siue ꝑmisse sciant per se:ꝯclō vero ꝑ al
teꝝ. vꝫ per premissas relinquit ꝙ ꝑncipia magis sciunt qꝫ
ꝯclō. ℭ Cōsiderandum vlterius est scdō ꝑm phm in textu: No^m 2^m
ꝙ quando dī ꝙ necesse est credere magis ꝑncipijs oibus
aut qbusdam qꝫ ꝯclōni:intelligēdū est de illo q̄ acqrit sciē
tiam per demōſtationē. Si aūt ꝯclō aliunde esset nota vtpu/
ta ꝑ sensum:nō esset necesse ꝑn^a esse magis nota qꝫ sit con/
clusio. ℭ Cōsiderandū vlteri⁹ est 3^c hic ꝑm.D.S. ⁊ Egidi No^m 3^m
um ꝙ h̄ qō phs ifra dicit ꝙ opꝫ magis credere principijs
aut omnib⁹ aut qbusdā:pōt intelligi quadrupl'r ꝑm q̄tuor
diuersitates que repiunt in demōſtatione. ſ Quaꝝ ꝑma est
diuersitas principioꝝ. Nam quedaꝫ sunt principia cōia:⁊
quedā ꝓpria. Principia aūt cōia sunt oia nobis magis no
ta qꝫ ꝯclō cognitis terminis. Sed ꝑn^a ꝓpria nō semꝑ sunt
oia nobis magis nota qꝫ ꝯclusio. Dicit ergo phs ꝙ oꝫ ma
gis credere ꝑncipijs. aut oibus ꝓpter ꝑncipia cōia. aut qbus/
dam ꝓpter ꝑn^a ꝓpria. ſ Scdā diuersitas est ꝑmissaꝝ. Naꝫ
ꝑmissarum altera est maior:⁊ altera minor. Maior autē
ꝑus tpe aliqñ cognoscitur qꝫ ꝯclō. Minor vō debite sub/
sumpta:⁊ applicata ad ꝯclusionē in ratiōe minoris:simul
tpe cognoscit cum ꝯclōne. Unde ad hoc demōſtandū dicit
phs:aut omnib⁹:aut qbusdam. ſ Tertia vō diuersitas est
modoꝝ cognoscēdi. Nā aliqua cognoscunt ꝑ sensū:aliq̄
vō ꝑ intellectum. Unde qñ ꝯclō est nobis nota ad sensum:
vt supra dcm̄ est in scdō notabili. nō opꝫ ꝙ ꝑncipia illi⁹ cō
clusionis sint magis nobis nota qꝫ ꝯclusio. Ideo phs dicit
aut omnib⁹ aut qbusdā. ſ Sed q̄rta diuersitas est sciaꝝ.
Nam quedā est scia subalternās. ⁊ quedā est scia subalter
nata. vt ifra declarabit. Principia āt scie subalternate ali/
quādo ꝓbant per ꝑncipia sciētie subalternātis. Uñ anteqꝫ
probent:nō sunt magis nota ipsa ꝯclōne. Dicit ergo phs
aut omnib⁹ aut qbusdam ꝓpter ꝑdictas diuersitates. ℭ Con No^m 4^m
siderandum vlterius est hic 4° ꝙ ex ꝑdicta ꝯclōne:infert
phs vnū correlariū. vꝫ ꝙ nō solū opꝫ magis credere ꝑnci/ Correla^m
pijs qꝫ ꝯclōni:sꝫ ēt oꝫ ꝙ nihil sit certius qꝫ ꝙ opposita ꝑn/
cipijs sint falsa. ſ Cuius ratio est:qꝛ quicūqꝫ dubitat d̄ fal/ Rō corre
sitate vni⁹ oppositoꝝ:nō potest firmiter adherere alteri op larij
posito:qꝛ semper formidat de v̄itate alterius. Sꝫ opꝫ illū
qui accipit sciētiam ꝯclōnis ꝑ demonstrationem nō solum
magis credere principijs qꝫ ꝯclōni. sed ēt firmissime adhe
rere eis:vt dcm̄ est. Ergo nihil ei debet eē certius qꝫ ꝙ op
posita principijs sint falsa. Ad ꝑmum igit dōm negando
minorē. Et ad eius ꝓbationem dōm ꝙ quādo aliqua duo
apta nata sunt cognosci per demōſtrationem:veꝝ est ꝙ il/
lud certius cognoscit qō per demōſtrationem cognoscit:
qꝫ illud qō cognoscit non per demōſtrationem. Sed si ali/
qua duo sint:quorum vnū est cognoscibile ꝑ demōſtratio/
nē:alteꝝ vō nō:sed altiori modo ⁊ certiori habitu:sic non
est veꝝ ꝙ illud qō cognoscit per demonstrationem certi/
us cognoscat qꝫ illō quod cognoscit nō per demōſtationē.
Principia aūt cognoscuntur per habitū intellectus:⁊ nō
per demōſtrationē. Habit⁹ aūt intellectus certior est qꝫ ha
bitus scie:vt infra ꝓbat phs:vt etiam adductum est supra
q.7. ar.1. ad secundam instantiam discipuli. vnde proba/

Scibilitas tio nulla. ¶ Ad 1m dōm ꝙ scibile accipiť dupľr. ſ Uno mō
ſm ꝙ scibile dr̄ ad sciam put scia distinguiť ꝯ alios habi/
tus intellectuales. vꝫ put scia est tm̄ habitus ꝯclonis. Et isto
mō pn̄ non sunt scibilia nisi v̄tualr. ſ Alio mō accipiť cōi/
ter scientia. vꝫ p oi certitudinali cognitiōe. Et isto mō pnci
pia magis sciunť ꝙ̄ ꝯclo. Et hoc modo accipiť hic. ¶ Ad
3m patet solutio ex dictis supra. q. 6. ar. 1. ad secundum.
¶ Sequitur in philosopho ꝛ in. D. S. vbi supra impertinē
ter tamen. ¶ Articulus. II.

Ad secūdum sic pcediť. Videť ꝙ illa propositio
nō sit vera pp qȯ vnūqȯq; tale: ꝛ il
Primus lud magis est. ¶ Nā mobile efficiť calm̄ pp motū localē.
Et tm̄ motus localis nō est magis calīus. Ergo ꝓpositio il/
2m la est falsa. ¶ Preterea. sortes genitus est homo pp plato/
nem gn̄antem. Et tm̄ Plato gn̄ans non est magis hō ꝙ̄ sor
tes genitus: cū sūba (vt pꝫ in p̄dicamētis) nō suscipiat ma/
3m gis ꝛ minus ergo ꝛc. ¶ Preterea. ignis genit⁹ est ignis ꝛ
est calīus pp ignē gn̄antē. Et tm̄ ignis gn̄ans non est magis
ignis aut calīus ꝙ̄ ignis genitus. ergo ꝛc. ¶ Preterea. ali/
qȯ subiectū est albū pp albedinē. Et tm̄ albedo non est ma/
gis alba: q2 vt dr̄. 1. topicoꝝ albedo non est colorata. ergo
Rō. nec alba. ergo ꝛc. Sed ꝯ est phs in textu vbi supra. ¶ Rn̄
deo dōm ꝙ causaꝝ quedā sunt cāe p se: quedā v̄o p accn̄s:
vt pꝫ. 2. physicoꝝ. Predicta v̄o ꝓpositio nō hꝫ veritatē in
causis p accn̄s: vt voluit scdm̄ argumētum. ſ Causaꝝ ve/
ro p se quedā sunt intrinsece: quedam v̄o extrinsece. Predi
cta aūt ꝓpositio nō verificať in causis p se intrinsecis. Nō
enim sequiť paries est albus pp albedinem. Ergo albedo
est magis alba: vt voluit quartū argumētū. ⁋ Causaꝝ v̄o
per se extrinsecaꝝ: quedā sunt cāe efficiētes: quedā vero fi/
nales. In causis aūt finalibus semp tꝫ si sint vni⁹ ordinis: si
aūt non sint vni⁹ ordinis nō semp tꝫ. Nō. n. seqtur. hō post
cenā deambulat pp sanitatē. Ergo sanitas magis deambu
lat. ⁋ Causaꝝ v̄o efficiētium: quedā sunt pncipales: q̄dam
v̄o min⁹ pncipales. In causis aūt min⁹ pncipalib⁹ nō tꝫ p̄/
dicta ꝓpositio. Nō. n. sequiť hoc est calm̄ pp calorē ignis.
Ergo calor est magis calīus. ⁋ Causaꝝ v̄o efficientiū pnci
paliū ſ quedā sunt equoce: que. s. nō ꝯueniunt in noīe ꝛ rō/
ne cū suo effectu. ſ Alie v̄o sunt vniuoce. ⁋ Et hoc dupľr:
vel in p̄dicatiōibus vniuocis essentialib⁹. Et sic non tꝫ: vt
dr̄ in p̄ notabili ꝛ sequētib⁹: vel in p̄dicationib⁹ vniuocis
accidētalibus siue denoīatiuis. Et sic tꝫ: vt patebit ibidē.
ſ Cāe v̄o efficiētes equoce sunt in duplici dr̄a. ſ Nā quedā
sunt p se ꝛ essentialr subordinate. s. qn̄ vna nō pōt agere. ni/
si in v̄tute alteri⁹. s. qn̄ intētio p̄me respicit oēs cās medias
vsq; ad vltimū effectū. ſ Alie v̄o sunt accn̄talr subordina/
te: sicut diuerse circulationes ipsius celi: quaꝝ vna nō agit
in v̄tute alterius. Predicta aūt ꝓpositio hꝫ v̄itatē in causis
efficiētib⁹ pncipalib⁹ p se equocis, ꝛ analogicis essentialr
subordinatis solū ſm aliquos doctores ꝛ non in equocis
accn̄talib⁹ nec in causis vniuocis essentialib⁹ pp 1m argu/
mentū. ¶ Sꝫ ꝯ p̄dicta instabat discipulus: Nā nō sequiť.
Discip. p̄ Filius in diuinis hoc qȯ est pn̄m spūs sc̄ti hꝫ a patre. Ergo
2o pater est magis pn̄m spūs sc̄ti ꝙ̄ filius. ¶ Preterea. non se/
quiť res alie cognoscunť ab aīa pp habit⁹ ꝛ pp spēs intel/
ligibiles. Ergo ista magis p seipsa ab aīa cognoscuntur.
3o ¶ Preterea nō seqtur. Corpa inferiora afficiunť pp motū
corpoꝝ supioꝝ. Ergo corpa supiora magis afficiunť illis
qualitatib⁹. s. calore ꝛ frigore: cū hoc sit ꝯ phm̄. Et sic v̄ꝫ ꝙ
corpa supiora non sint cā motuū ꝛ alterationū ad illas for
4o mas. Oē aūt agēs agit sibi simile vt pꝫ p̄ de gn̄atione. ¶ Pre
terea. nō seqtur. Mulier ducta in mr̄imoniū efficiť affinis
ꝯsanguineoꝝ viri. Ergo efficitur magis affinis viro. Uel
q2 mulier ducta in mr̄imoniū non ꝯiungiť alicui de ꝯsan/
guinitate viri: nisi rōne viri: si nō fiat viro affinis. ergo nec
5o alicui ꝯsanguineoꝝ affinis erit. ¶ Preterea nō seqtur. vna
candela accēdiť pp aliam candelā accēsam. Ergo illa alia
est magis accensa. ¶ Preterea nō sequiť. Ignis est cā calo 6o
ris in ferro. ergo ignis est magis calīus ꝙ̄ ferrū ignitum.
¶ Preterea nō sequiť. intellus nr̄ cognoscit alia v̄a pp pri 7o
mā v̄itatē que lux vera illuminat oēm hoiem ꝛc. Ergo pri
mā v̄itatē que de⁹ est magis cognoscit. ¶ Dōm p̄ ſm. D. Ad pmū discip.
S. in p̄ sniaꝝ dist. 12. ar. 2. ad 2m. ꝙ oēm phi v̄ificať qn̄ illō
qȯ ꝯuenit alicui pp aliqd aliud est diuersū in vtroq;: ꝛ p̄ci
pue qn̄ tm̄ est cā alterius essentiali ordine. Tūc. n. cālitas
sua extendiť respectu toti⁹ spēi: ꝛ non respectu vni⁹ indiui/
dui tm̄. vt dicit Auicē. Sicut calor est magis in igne ꝙ̄ in
corpe mixto: q2 pp ignē est in corpe mixto. Sꝫ ꝙ̄uis filius
habeat a pr̄e hoc ꝙ spirat spm̄ scm̄: nihilominus tm̄ nō est
hoc diuersum in pr̄e ꝛ filio: q2 eādē v̄tutē spiratiuā quā pr̄
hꝫ filio cōicat. Et ideo p illā equalr spm̄ scm̄ spirāt. Et si ēt
nō esset vna v̄tus numero sꝫ spē tm̄: rō non valeret: sic pꝫ in
oib⁹ vniuocis gn̄ationibus. Nō. n. pr̄ sortis plus influit in
filiū sortis ꝙ̄ sortes. Hec ille. Idē dicit in. 1. sniaꝝ. di. 13. ar. Correlm
15. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ illud p̄dicatum qȯ ꝯuenit cause ꝛ ef/
fectui: opꝫ ꝙ sit diuersū numero in vtroq;. In diuinis aūt
non est aliqd diuersum numero in diuersis psonis. Iō ibi
non tꝫ p̄dicta ꝓpositio. ¶ Pꝫ ēt ex his ꝙ non tꝫ in vniuo/
cis ꝛ essentialib⁹ gn̄ationibus: sed in equocis: cum gn̄ans
vniuocū oporteat esse q̄si agens instrumētale respectu cāe
primarie totius spēi. vt etiā pꝫ per. D. S. in scdo ꝯ gentiles
ca. 21. ad 4m. ¶ Dōm scdo. ſm. D. S. in pma parte. q. 87. Ad 2m
ar. 1. ad 3m. ꝛ quoľ. 10. q. 4. ꝯ. 2m ꝙ illa ꝓpositio v̄itatem hꝫ
si intelligať in his que sunt vnius ordinis: puta in vno gn̄e
cause: puta si dicať ꝙ sanitas est desiderabilis pp vitā: se/
quitur ꝙ vita sit magis desiderabilis. Si aūt accipianť ea
que sunt diuersoꝝ ordinum: nō hꝫ v̄itatem: vt si dicatur ꝙ
sanitas est pp medicinā: nō ideo seqtur ꝙ medicina sit ma/
gis desiderabilis: q2 sanitas est in ordine finium: medicina
aūt in ordine causarum efficiētium. Sic igiť si accipiam⁹
duo quoꝝ vtrūq; sit per se in ordine obiectoꝝ cognitiōis:
illud ꝓpter qȯ aliud cognoscit erit magis notum sicut pn̄
ꝯclonibus. Sꝫ habitus nō est de ordine obiectoꝝ inquan
tum est habit⁹: nec ꝓpter habitū aliqua cognoscunť sicut
pp obm̄ cognitū: sed sicut ꝓpter dispositionē vľ formā qua
cognoscēs cognoscit. Et ideo rō non sequiť. Hec ille. ¶ Ex Correlm
qbus pꝫ ꝙ p̄dicta ꝓpositio nō solū tꝫ in causis efficiētib⁹: Notādū
sꝫ ēt in gn̄e causaꝝ finalium. Sed sciēdum ꝙ dupľr est ali/ Et i gn̄e cau. effic.
qd in gn̄e cāruṁ efficientium. ſ Uno mō directe. ſ Alio mō
reductiue. Finis ergo est in gn̄e esse efficientis non directe:
sed reductiue ſm. D. S. in libro de causis lect. 1. co. 3. ꝛ. 4.
vbi sic ait. In causis ēt finalib⁹ manifestū est verificari oīa
predicta. Nā pp vltimū finē q est vniuersalis: alij fines ap
petunť: quorū appetitus aduenit post appetitū vltimi fi/
nis: ꝛ ante ipsum cessat. Et hui⁹ ordinis rō ad genus cause
efficiētis reduciť. Nam finis intentū est cā: inq̄ntū mouet
efficiētem ad agēdum. Et sic put hꝫ rōnē mouentis ptinet
quodāmodo ad cause efficiētis gen⁹. Hec ille. ¶ Dōm 3o. Ad 3m
ſꝫ. D. S. in. 1. sniaꝝ. di. 15. q. 1. ar. ad 4m. ꝙ sīlia sūt que in ea/
dē forma cōicant. Sed ꝯtingit ꝙ illā formā nō vniformiter
participāt quedā. q2 qȯ est in vno diffiniť in altero est emi
nentius. Et h̄ opꝫ inueniri ſm Diony. in omnibus causis
essentialib⁹. Et ideo ipse dicit ꝙ sol vniformiter accipit in
se ea que diuisim per eius actionē in alijs causantur. Et ſꝫ
hoc dico ꝙ calor ꝛ frigus ꝛ hmōi inueniunť in corporibus
celestibus nobiliori modo ꝙ̄ in elemētis: nō ꝙ istis qualī
tatibus afficianť ꝛ denominenť: sed sunt in eis sicut in vir
tute actiua. Et talis similitudo sufficit ad actionem agētis
non vniuoci. Hec ille. ¶ Et effect⁹ est in cā vniuoca ſm si/
militudinem forme eiusdē spēi: in causa vero equoca ſm
similitudinē forme excellentioris ſm. D. S. de malo. q. 4.
ar. 3. Et in pma parte. q. 4. ar. 2. Et d̄ po. q. 7. ar. 1. ꝛ. 8. Et
super Diony. lec. 3. co. 3. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ predicta propo/ Correlm
sitio intelligiť ꝙ ꝓpter qȯ vnumqȯq; tale: ꝛ illud magis.

Ad 4m. s.formalr vel virtualr. ¶Dōm 4° sm.D.S.in.4.sniaꝝ.
di.41.q.1.ar.1.q.1.ad pm.ꝙ q̄uis cā sit potior suo effectu:
non tn̄ opꝫ ꝙ sp nomē idem effectui ⁊ cāe ꝯueniat:qꝛ qn̄qꝫ
illud qđ est in effectu inuenit in cā non eodē mō altiori.Et
tō nō ꝯuenit cāe ⁊ effectui p idē nomē neqꝫ p eādem rōnez:
sicut pꝫ in oibus cāis equoce agentib9.Et hoc mō ꝯiūctio
viri ⁊ vxoris est potior q̄ ꝯiunctio vxoris ad ꝯsanguineos
viri.Nō tn̄ dꝫ dici affinitas:sꝫ m̄rimoniū qđ ē vnitas q̄dā:
Corelam sic hō sibijpsi est idem nō ꝯsanguineus.Hec ille.¶Ex qb9
pꝫ ꝙ p̄dicta ꝓpositio nō sp v̄itatē hꝫ sm idē nomē ⁊ eādez
rōnē sꝫ sm diuersum nomen:⁊ sm diuersam rōnē:⁊ sm ali
qd nobili9:aliqn̄ tꝫ:sicut in equocis vt ēt patet p.D.S.hic
⁊ in.2.metaphy.lec.2.in pn°.⁊ in.1.sniaꝝ.dist.15.q.1.ar.2.
ad 4m.sicut ēt adductū ē ad tertiā instātiā discipuli supra.
¶Dōm q̄nto sm.D.S.in lib° de cālo.lec.1.co.3.⁊.4.ꝙ si
Ad 5m q̄rat in vnoq̄qꝫ gn̄e cāꝝ vtꝝ p̄dicta v̄ificent in oib9 causis
q̄uolibet ordinatꝭ:manifestū est ꝙ nō.Inuenim9.n.cās or/
dinari dupl'r.Uno mō p se.Alio mō p accn̄s.Per se qdez
qn̄ intētio p̄me cāe respicit vsqꝫ ad vltimū effectū p oēs me
dias cās.Sicut cū ars fabrilis mouet manū ⁊ man9 mar
teliū:q̄ ferꝝ pcutit extēdit:ad qđ fert intentio artis.Per
accn̄s aūt qn̄ intētio cāe nō pcedit nisi ad p̄mū effectuz.
Qđ aūt ab illo effectu efficiat iterꝝ aliud:est p̄ter intētionē
p̄mi efficientꝭ:sicut cū aliqs accēdit cādelā:preter intētionē
ei9 est ꝙ iterꝝ accēsa accēdat aliā ⁊ illa aliam.Qđ aūt p̄ter
intētionez est:sunt oēs cāe p accn̄s.In causis igit' p se ordi
natis:hec ꝓpositio hꝫ v̄itatē in qb9 cā p̄ma mouet oēs cās
medias ad effectū.In causis aūt ordinatis p accn̄s est ecō
uerso.Nā effect9 q̄ p se ꝓducit' a cā p̄ma:p accn̄s ꝓducit'
a cā p̄ma p̄ter intētionē ei9 exn̄s.Qđ aūt est p se poti9 ē eo
qđ est p accn̄s.Et pp̄ h̄ significādū dicit ꝓcius.Cāus q̄ est
p se.Hec ille.¶Et cā p accn̄s est duplex.Quedā ē nihil
opans ad effectū.Et q̄dam est opans ad effectū p̄ter
intentionē.¶Et hec est dupl'r.Quedā est attingēs effe
ctū:sicut casus ⁊ fortuna.Et q̄daz est aliqd ei ꝯiunctū sicut
occasio:sm.D.S.in p̊ sniaꝝ.di.46.ar.2.ad tertiū.Et in.2.
Corelam sniaꝝ.di.1.q.1.ar.1.ad scđm.¶Ex qb9 pꝫ ꝙ p̄dicta ꝓposi/
tio v̄ificat' in causis p se ⁊ essentialr ordinatꝭ nō aūt in cau/
sis accidētalr ordinatꝭ:vt ēt pꝫ p.D.S.in p̊ sniaꝝ.di.12.ar.
Ad 6m 3.ad scđm.¶Dōm 6° ꝙ licꝫ aliqđ ferꝝ sit magis calm q̄
aliqs ignis p accn̄s.vꝫ pp̄ maiorē impssionē in mā ferri q̄
est ꝯdensa:⁊ mul'tꝫ retētiua caloris:tn̄ simplr ⁊ p se ignis
est magis calid9 q̄ ferꝝ ignitū.¶Dōm 7° sm.D.S.in p̊/
Ad 7m ma pte.q.88.ar.3.ad scđm.ꝙ dictū phi intelligēdum est in
his que sūt vni9 ordinis:vt supra dcm̄ est.Propter deū aūt
alia cognoscunt':nō sicut pp̄ p̄mū cognitū:sꝫ sic pp̄ p̄mā v̄/
tutis cognoscitiue cāz.Hec ille.¶Uel dōm sm.D.S.in p̊
ma pte.q.16.ar.6.ad p̄mū.ꝙ aia nō iudicat de oibus reb9
sm q̄scūqꝫ v̄itates:sed sm p̄mā.inq̄tum resultat in aia sicut
Corelam in speculo sm p̄ma intelligibilia.¶Ex qbus pꝫ ꝙ dictum
phi v̄ificat' in his que sūt vni9 ordinis cāe:vt ēt supra dcm̄
Nom 1m est ad scđam instātiam discipuli.¶Cōsiderādū est aūt hic
q̄ sm.D.S.in p̄nti passu:⁊ in.2.metaphy.lect.2a in pn° si
v̄ba eius diligēter ꝯsiderent' ꝙ p̄dicta ꝓpositio nō solū v̄ifi
cat' in cāis equocis p se essentialr subordinatis:sꝫ ēt v̄ita/
tem hꝫ in causis vniuocis.Dicit.n.sic in p̄nti passu.ꝙ cā sp
est potior suo effectu.Qn̄ ergo cā ⁊ effectus ꝯueniūt in no
mine:tūc illud nomē magis p̄dicat' de cā q̄ de effectu.sic
ignis est magis calid9 q̄ ea que p ignē calefiunt.Qn̄qꝫ v̄o
cā ⁊ effectus nō ꝯueniūt in noie.Et tūc lꝫ nomē effect9 non
ꝯueniat cāe:tn̄ ꝯuenit ei aliqd dignius:sicut ⁊ si in sole nō
sit calor:est tn̄ v̄tus in eo quedā que est p̄ncipium caloris.Hec il
Corelam le.¶Ex qb9 pꝫ ꝙ sm ipm p̄dicta ꝓpositio phi:ēt v̄itatem
hꝫ in eāis vniuocis.vꝫ in cāis ꝯuenientib9 in noie cū suo ef
fectu:nō qdem in p̄dicationib9 vniuocis essentialib9:vt di
ctum est ad p̄mā instātiam discipuli:sꝫ in p̄dicationib9 vni
uocis denoiatiuis.¶Bene.n.sequit'.Aqua est calida pp̄ter
ignem.Ergo ignis est magis calidus:qꝛ ibi est p̄dicatio vni
uoca accn̄talis seu denoiatiua.¶Sꝫ nō sequit'.Ignis ge/
nitus est ignis pp̄ ignē gn̄antem:ḡ ignis gn̄ans est magis
ignis:qꝛ ibi est p̄dicatio vniuoca essentialis in qua p̄dicta
ꝓpositio non tꝫ.Alr (vt voluit argm sm) sub̄a susciperet ma/
gis ⁊ min9.¶Cōsiderādū vlteri9 est 2° sm.D.S.in.2.me/ Nom 2m
taphy.lec.2.in pn°.⁊ sm phm ibidē.ꝙ ista ꝓpositio vnum
q̄dqꝫ inter alia oi maxime tale:ex quo cātur in alijs aliqđ
vniuoce p̄dicatū de eis:intelligit' in vniuocis ⁊ p se.Unde
phs notāter facit mētionē de vniuocatiōe:qꝛ qn̄qꝫ ꝯtingit
ꝙ effectus non ꝑuenit ad silitudinē cāe sm eādē rōnē spēi:
pp̄ excellētiā cāe:vt dicit ibidē.D.S.sicut sol est cā caloris
in istis inferiorib9:nec tn̄ inferiora corpa p̄nt recipe impss/
sionē solis:aut aliorum corporum celestiū sm eādem rōnē spēi:
cum nō cōicent in mā.Et pp̄ hoc nō dicim9 solē esse calidis/
simū:sicut ignē.sꝫ dicim9 solez esse aliqđ ampli9.s.qꝛ in eo
est v̄tus q̄dam excellētior ipso calore.¶Cōsiderādū vlte/ Nom 3m
rius est 3° sm phm.⁊.D.S.ibidē:ꝙ ista ꝓpō:prima cā est
maxime v̄a:⁊ cā aliorum veroꝝ:debꝫ intelligi ꝙ veꝝ ꝯuenit
vtrisqꝫ formalr ⁊ nō solū v̄tualr.Nā oēs res alie adeo sunt
v̄e vna v̄itate.s.v̄itate dei:sicut p̄n° effectiuo ⁊ exēplari:sꝫ
sunt v̄e multis v̄itatib9 formal'r sm.D.S.in p̊ sniaꝝ di.19.
q.5.ar.2.Et in p̊a parte.q.16.ar.6.Et de veri.q.1.ar.4.⁊.q.
17.ar.1.ad 7m.¶Sꝫ ꝯ h̄ instabat discipulus.Naꝫ si p̄ma d scipl
cā est illud ex q̄ cātur veꝝ in oib9 alijs rebus creatis:aut ḡ
illđ veꝝ qđ ꝯuenit p̄me cāe ⁊ oib9 alijs reb9 creatꝭ vniuo/
ce eis ꝯuenit:aut nō.Nota.p̄mum:qꝛ sic necessariū eēt sco
tizare:vꝫ ponere aliqđ vniuocū deo ⁊ creaturis.Si 2m tūc
ꝓbatio phi ibi nullis erit:qꝛ sicut in p̄cedenti notabili dcm̄
est:p̄ma ꝓpositio ēt intelligit' in vniuocis:⁊ nō in equocis
solū.¶Si dicat' ꝙ sufficit ꝙ illud qđ ꝓducit' a cā in esse/
ctū:sit eis cōe nomē:⁊ sm eādē rōnē cōem.¶Cōtra Sol
enim ⁊ ista iferiora ꝯueniūt sm nomē cōe ⁊ sm rōnē cōez.
vꝫ sm rōnem entis.Et tn̄ nō vniuoce in eo ꝯueniūt.¶Pre
terea sm.D.S.ibidē.ad h̄ ꝙ illa p̊a auctas hēat v̄itatē in
vniuocis:oꝫ ꝙ effect9 ꝑueniat ad silitudinē cāe sm eādem
rōnē spēi.Ergo non sufficit ꝙ ꝯueniāt in rōne cōi.¶Dōm R°
q̄ veꝝ qđ di de p̄ma cā:⁊ creaturis ꝯuenit deo ⁊ creaturis
vniuoce.¶Pro cuius declaratione ꝯsiderādum est 4° ꝙ
aliqđ p̄dicari vniuoce de plib9:pōt intelligi dupl'r.Uno Nom 4m Predicari vniuoce de plib9 2r
mō accipiēdo vniuocationē ꝓprie ⁊ stricte.vꝫ quādo aliqđ
p̄dicat' sm vnū nomē ⁊ eādem rōnez equalr pticipatā.Et
sic veꝝ non di vniuoce de deo ⁊ creaturis:sicut nec ens:vt
firmat phs in.4.metaphy.⁊.D.S.in p̊ libro ꝯ gētiles.co.
32.33.34.Alio modo accipiēdo vniuocatiōem large.vꝫ
ꝓ analogia:ita tn̄ ꝙ rō analogi ꝯueniat vtriqꝫ formalr:⁊
non solum virtualr.Et sic veruꝫ bene di vniuoce de deo ⁊
creaturis:hoc est non di pure equoce:nec pure vniuoce:sꝫ
analogice.Et hoc sufficit ad vniuocatiōem de qua loqtur
philosophus in scđo metaphy.¶Cōsiderandum vlterius Nom 5m
est 5°.ꝙ si illi quod causatur ab aliqua cā in aliquo 3° fue/
rit nomē spēi opꝫ ꝙ tam cā q̄ illud 3m ꝯueniāt in cāto sm
eādem rōnem specificaꝫ:ad hoc ꝙ predicta p̄ma auctas
phi hēat v̄itatem.v̄bi grā.Ignis est cā caloris in vno ter/
tio.s.in aqua:opꝫ ꝙ tam calor ignis q̄ calor aque ꝯueniāt
sm idē nomē caloris:⁊ sꝫ eādē rōnez specificā ips9 caloris.
Sꝫ si illi qđ cātur ab aliq̄ cā in aliquo 3° sit nomē cōe:⁊ nō
nomē ꝓpriuꝫ alicui9 spēi sufficit ꝙ tā cā q̄ illđ 3m ꝯueniāt
in rōne cōi illi9 effect9.Cum ḡ veꝝ nō sit nomē ꝓpriū alicu
ius spēi:sꝫ se hēat cōiter ad oia entia:si illđ qđ est cā v̄itatꝭ
in alijs sit cā cōicans cū effectu in noie ⁊ in rōne cōi ipsius
v̄i sequitur ꝙ erit verissimū.Sꝫ manifestum est ꝙ p̄ma cā ⁊
creature ꝯueniunt in nomine.⁊ in rōne cōi ipsius veri sicut
ꝯueniunt in noie ⁊ in rōne cōi ipsius entis.Ideo ibi a phō
sufficiēter ꝓbatum est ꝙ p̄ma cā est verissima:que est causa
oium v̄itatum.¶Ex quibus pꝫ ꝙ illa ꝓpō phi.s.pp̄ quod Corelam
vnūqđqꝫ tale ⁊ illud magis pōt dupl'r intelligi.Uno mō

q̃ ibi sit aliqs terminus spālis ꝛ non trāscēdens: q̃ṁ par ticipant aliq̃ duo ꝛ vnū participat ipm ꝑ aliud: vt calor: q̄ est in aliq̄ calidis ꝑ ignē est in igne verior mō: ꝛ v̄tus hʒ esse in igne q̄ȝ in aq̄. Et sic tȝ ꝓpositio. ¶ Aliomō q̃ sit termin⁹ trāscendens. vt veꝝ qd̄ est cōe reb⁹ mālib⁹ ꝛ immālibus ꝛ ēt deo. Et sic bene tȝ. Sȝ non sequit̃: v̄itas in rebus mālibus est intelligibilis a nobis ꝑꝑ ꝓmā v̄itatē. Ergo ꝓma v̄itas est magis a nobis intelligibilis. Nō valet ꝯ̄ntia: q2 intelligibile a nobis est terminus spālis: ꝛ non est terminus trāscendēs ꝛ analogus. Et ꝑꝑ primam v̄itatē alia cognoscunt̃ non sicut ꝑꝑ ꝓmum a nobis cognitū in ordine obiectoꝝ: sed sicut ꝑꝑ ꝓmam v̄tutis cognoscitiue cām. sicut etiā adductum est supra ad scōm ꝛ ad septimā instantiam discipuli. ¶ Ex q̄bus ēt pȝ q̃ ꝓdicta ꝓpositio tȝ qñ idē ꝓdicat̃ de duob⁹ ꝑ se ordinatis: qd̄ inest eis vel formalr̃ vl v̄tualr̃. vñ bene valet. Aer est calidus ꝑꝑ solem. Ergo sol est magis calidus: non q̄dem formalr̃ sȝ v̄tualr̃. vel ista est v̄a ꝺm v̄itatem rei: non aūt ꝺm veritatem ꝓdicationis vt ꝓbatuȝ est in. 5. metaphy. q. 24. 2. notabili. 3. ¶ Considerādū vlterius est 6° q̃ ꝺm aliquos modernos expositores: sensus ꝓdicte ꝓpositionis est talis. ꝑꝑ qd̄ vnūq̄dq̄ȝ tale: ꝛ illud magis est tale: vel magis q̄ȝ tale. Et isto mō ꝺm eos ēt v̄itatem hȝ in ꝓdicationib⁹ essentialib⁹. vñ bene seq̄tur sortes genitus est hō ꝑꝑ Platonē gñantem. Ergo plato est homo vel magis q̄ȝ homo. Sȝ ista expositio est min⁹ decens ꝛ est magis voluntaria: q̄ȝ ꝯsona intētioni ph̄i. ¶ Cōsiderādū vlterius est 7° qd̄ elicit̃ ex v̄bis. D. S. q̃ ꝓdicta ꝓpō pōt dupl̄r intelligi. ¶ Unomō in ꝑ se essentialr̃ ordinatis. ¶ Aliomō in accidentalr̃ ordinatis. Si 2m: sic nō tenet: vt patuit ad q̄ntam instantiā discipuli. ¶ Si v̄o ꝓmū: hoc est dupl̄r. ¶ Unomō ꝑ se in gñe cāe directe. ¶ Aliomō ꝑ se in gñe cāe reductiue. Si 2m: sic tȝ: vt patuit supra ad scd̄am instantiā discipuli in fine. ¶ Si v̄o ꝓmū: hoc est dupl̄r. ¶ Unomō in his q̄ sunt vnius ordinis: puta vni⁹ ordinis cāe. ¶ Aliomō in his que sunt diuersoꝝ ordinuȝ. Si 2m: sic non tȝ: vt patuit supra ad scd̄am instantiaȝ discipuli. ¶ Si v̄o ꝓmum: hoc est dupl̄r. ¶ Unomō in causis extrinsecis ¶ Aliomō in cāis intrinsecis. Si 2m: sic non tȝ formalr̃ loq̄ndo vt supra patuit in ꝓn° corpis articuli. ¶ Si v̄o ꝓmū: hoc est dupl̄r. ¶ Unomō in cāis efficiētib⁹. ¶ Aliomō in cāis finalib⁹. Si 2m: sic tȝ: vt patuit supra ad scd̄am instantiā discipuli. ¶ Si v̄o ꝓmū: h̄ est dupl̄r. ¶ Unomō in causis ꝓncipalib⁹. ¶ Aliomodo in causis min⁹ ꝓncipalib⁹. Si 2m: sic nō tȝ: vt patuit in ꝓn° articuli. ¶ Si v̄o ꝓmū: hoc est dupl̄r. ¶ Unomō in causis equiuocis. ¶ Aliomō in causis vniuocis. Si 2m: vel ꝺm idē nomen ꝓpriū: ꝛ ꝺm eādem rōnem essentialē. Et sic nō tȝ: vt supra patuit ad primā instantiā discipuli: ꝛ in ꝓ. 4°. ꝛ 5° notabili. Uel ꝺm idē nomē cōe. ꝛ sic ēt tȝ ibidē. ¶ Si aūt in causis equiuocis siue analogis: hoc est dupl̄r. ¶ Unomō: q2 res importata ꝑ ꝓdicatū est diuersa in vtroq̄ȝ. ¶ Aliomō: q2 nō est diuersa. Si 2m: sic non tȝ: vt supra patuit ad ꝓmam instantiam discipuli. ¶ Si v̄o ꝓmum: hoc est dupl̄r. ¶ Unomodo q̄ñ vnū est cā alteri⁹ essentiali ordine. Aliomō accñtali ordine. Si 2m: sic non tȝ: vt patuit ad ꝓmā instantiā discipuli. ¶ Si v̄o ꝓmum: hoc est dupl̄r. ¶ Unomō qñ predicatū est terminus spālis. ¶ Aliomō qñ ꝓdicatū est termin⁹ trāscendēs. Si 2m: sic tȝ. ¶ Si v̄o ꝓmū: hoc est dupl̄r. ¶ Unomodo ꝺm formā eiusdem rōnis. ꝛ sic non tȝ. ¶ Aliomō ꝺm formam alterius rōnis. ꝛ sic tȝ: vt pȝ ꝑ. D. S. in. 2. sniarum dist. 27. q. 1. ar. 1. ad ꝓmū. vbi sic ait. Alr̃ est in noībus illis que exp̄mūt formas gñales ꝛ que exprimūt formas spāles. Forma. n. spālis que informat aliqd̄ subm̄ non informat̃ alia forma eiusdem rōnis. Sicut color non informat̃ colore: sed forte luce. Uñ nō pōt dici colorat⁹ sȝ forte clar⁹. Nec silr̃ albedo colorata. Cōtingit aūt q̃ illd̄ quod est ꝑfectio vni⁹ ꝺm vnā rōnē: sit ꝑfectū ab alio ꝺm aliā rōnē: sicut lux ꝑficit colorē: ꝛ color ꝑficit supficiem ꝛ supficies corpus cuius est terminus. Et ideo ꝑfectio pōt dici ꝑfectam silr̃ in oībus alijs que exp̄munt ꝑfectionē in cōi: sicut est hoc nomen bonū. Et inde est q̃ v̄tus que oī bonitas dic ꝺm q̃ ꝑficit cāe: ēt pōt dici bona ꝺm q̃ est ꝑfecta a quodā alio in ordine ad finē: ꝛ regula rōnis: a q̄b⁹ formā hȝ ꝛ in spēm trahit̃. Hec ille. ¶ Ex q̄b⁹ pȝ q̃ cū. D. S. dicit in. 12e. q. 55. ar. 4. ad ꝓmū. Et v̄tu. q. 1. ar. 2. ad ꝓmuȝ ꝛ ad 2m. q̃ virtus est bona seipsa: ꝛ non ꝑ aliam bonitatē. ꝛ in. 2. sniaꝝ vbi sup̄. q̃ virtus est bona alio. s. ordine rōne ꝛ mensura rōnis: q̃ in ꝓ dicto loq̄tur de alietate reali. sȝ in 2° dicto de alietate rōnis: sicut ēt lux est ꝑfectio coloris: cum tñ color sit essentialiter lux ꝺm Aristo. in libro de sensu ꝛ sensato: q̃ lux est tota hypostasis coloꝝ. Et. D. S. dicit in ꝓmo sniaꝝ dist. 15. q. 7. ar. ꝓmo. q̃ color est lux icorporata. ¶ Uel pōt dici q̃ in ꝓmo dicto intelligit: q̃ virtus nō est bona alia bonitate formalr̃ ꝛ intrinsece. In 2° aūt dicto intelligit q̃ v̄tus est bona originalr̃ ꝛ extrinsece ordine rōnis. ¶ De formis aūt transcendētib⁹ pȝ q̃ seipsas denominant ꝺm. D. S. in de potentia. q. 9. ar. 7. circa finē. ¶ Ad ꝓmū ergo dōm q̃ lȝ motus localis non hēat colorē in se formalr̃: hȝ tñ in se colorē virtualr̃: siue in ipso est v̄tus quedā vel aliq̄d excellētius ipso colore: vt in sole est lux: siue aliqua alia q̄litas que est ꝓnm coloris. Et silr̃ in motu locali est v̄tus ꝑ quā est quodāmō ꝓmū oium motuū. Primū aūt in vnoquoq̄ȝ gñe est ꝓnm ꝛ ꝑ se cā oium alioꝝ in illo gñe vt dī. 2. metaphy. Uñ motus localis est ꝑ se cā cuiuslibet alterationis. Et q2 calefactio est ꝓma alteratio sicut caliditas inter oēs q̄litates alteratiuas est ꝓma: ideo motus localis est ꝑ se cā caloris. ¶ Ad 2m dicendum q̃ inter ea que sunt eiusdē spēi nō est ordo essentialis: sȝ solū ordo accñtalis. Nā scd̄a cā inq̄ȝtū cā: non depēdet a cā ꝓma: lȝ depēdeat a ꝓma in fieri: non tñ in ꝯseruari vel in esse suo: vel in aliquo altero. Fili⁹. n. pōt cāre mortuo patre ꝛ ꝑter intētionē eius. Et sic in ꝓposito illa ꝓpositio non hȝ v̄itatem: vt patuit ēt ad ꝓmam ꝛ ad q̄ntam instantiam discipuli. ¶ Ad 3m dōm sicut ad scōm. ¶ Ad 4m dicendū q̃ lȝ albedo nō sit alba: hȝ tñ ꝺm modū ꝓdicandi vl̄ significādi aliq̄d ꝑfecti⁹ albo in hoc q̃ abstractū qd̄ significat ꝑ modū subē ꝑfectius est q̄ȝ ꝯcretū qd̄ significat ꝑ modum alteri adiacentis. Et sic bene seq̄tur hoc album: est album ꝑꝑ albedinem. Ergo albedo est potior ꝛ excellentior ipso albo q̄ȝtum ad hoc qd̄ dcm̄ est logice. Sed hoc est ꝺm modum significādi ꝛ logice sȝ non ꝺm reȝ. vñ hec rñsio nō est ita cōsona intentioni ph̄i: vt dictum est 6° notabili. licet predicato essentialis sit dignior denominatiua.

¶ Q̃ó. 12. de errore quorundam dicentium nulli⁹ rei esse scientiam: ꝛ in lectione septima sancti doctoris.

Consequenter ꝯsiderādū est de erroribus aliquoꝝ q̄ ꝓueniebant ex predicta determinata veritate. ¶ Circa qd̄ duo occurrūt ꝯsiderāda. ¶ Nam ꝓmo ꝯsiderādū est de errore illoꝝ q̄ dicebant q̃ nullius rei esset scia. ¶ Scd̄o de errore illoꝝ q̄ dicebant oppom. vȝ q̃ oium reꝝ pōt esse scia ꝛ demonstratio. ¶ Circa ꝓmum querunt̃ duo. ¶ Primo vtrum alicuius rei possit esse sciētia. ¶ Secundo vtrum cognitio principiorum sit ꝓncipium siue causa cognitionis conclusionis.

¶ Sequit̃ in ph̄o in. D. S. [Quib⁹ gdā.] Articulus. I.

Ad primū sic ꝓceditur. Uř q̃ nullius rei possit esse scia. Et hoc rōnibus aliquoꝝ āt̄iquoꝝ. ¶ Nam ꝓn° demonstrationis aut ꝓcedunt in infinitū: aut in eis est status. Si ꝓmum igit̃ in eis non est accipe primas: cuȝ infinita nō ꝯtinget ptrāsire: vt ad ꝓmū ꝓueniat̃. Et ita non ꝯtingit ꝓmum cognoscere. Et ꝑ ꝯñs nihil ꝯtingit cognoscere. Nam posteriora non possunt cognosci: ignoratis primis. Si aūt est status in ꝓncipijs: ꝛ pȝ q̃ principia non sciunt̃: q2 scire est aliquid cognoscere ꝑ demonstrationem vt pȝ ꝑ ꝓmam diffōnem demonstrationis. Prima autē ꝓn⁹

nō hñs

Conclu[sio]

non hñt aliqua priora ꝑ que possint demrãri. Ergo prima
pñª non sciunt: ⁊ ꝑ ꝯñs neqȝ posteriora. Et sic nulli⁹ rei erit
2m scia. ¶ Preterea. Si alicui⁹ rei eẽt scia oporteret dicere ꝙ
aliq̃ esset scia que non haberet ꝑ dmonstrationē. Sȝ ꝯñs
est falsum: cũ scia (vt supra dcm̃ est) sit habit⁹ ꝯclõnis ꝑ de-
mrãtionē acq̃sit⁹. Pȝ sequela. Nã si aliqua ꝯclõ scit necesse
se est ⁊ pñª scire: imo ea magis scire q̃ ꝯclonē: vt supra ꝓ-
batũ est. Sȝ pñª non sciunt ꝑ demrãtionem. Ergo aliq̃ sci-
unt nõ ꝑ demrãtionē. ¶ Sed ꝯ est phs in textu ibi. [Qui-
busdam igit ꝓp hoc ꝙ opȝ prima scire: nõ videt sciam es-
Ro se ⁊c̃. ¶ Rñdeo dõm ꝙ istd est 4m caplm hui⁹ pmi tracta-
tus. In quo phs remouēdo vnã opinionē falsam ponit vnã
ꝯclõnē ꝯ suppositũ opinatũ. ex qua sequitur ꝯclõ rñsiua ad
Noᵐ pᵐ. quesitũ. ¶ Pro cui⁹ dclaratione ꝯsiderandũ est p̃ ꝙ qr su-
pra ostensum est ꝙ oȝ pñª demrãtionis scire: ideõ qbusdã phis
visum est ꝙ nulli⁹ rei possit esse scia ꝓp rõnes adductas in
pñᶜ articuli. Supponebãt aũt ꝙ omnis scia hret ꝑ dmrã-
tionē. Cum ḡ pma pñª nõ possint dmõstrari dicebãt ꝙ pñ-
Cõclusio cipioȝ non est scia: ⁊ ꝑ ꝯñs neqȝ ꝯclõnũ. ¶ Cõtra vo illud
suppositũ phs adducit vnã ꝯclonē. vȝ ꝙ non oĩum est scia
ꝑ demrãtionē accepta: sȝ aliquoȝ. vȝ ꝯclõnũ est scia ꝑ de-
monstrationē acq̃sita: aliquoȝ aũt. vȝ pmoȝ pñcipioȝ est
Ratio scia indemõstrabilis. ¶ Que qdē ꝯclo: sic ꝓbat fm phm.
Nã necesse ē scire. i. certitudinalr cognoscere priora ex qb⁹
est demrãtio: qr ignoratis priorib⁹ oĩa alia ignorant. Sȝ ta-
lia ꝯtingit aliq̃n ad imediata reducere. aliter inter duo ex-
trema. vȝ inter subm ⁊ p̃dicatum eẽnt infinita media actu:
qd̃ infra improbabit. Immediata autē cũ sint priora: sunt
indemrãbilia. Ergo necẽ est aliquoȝ sciaȝ esse ꝑ demõstra-
tionē ⁊ aliquoȝ esse sciam sine demrãtione. ¶ Ex quo seq-
Corollarm tur ꝯclõ rñsiua ad quesitũ. vȝ ꝙ alicui⁹ rei est scia. Nã pñ-
cipioȝ est scia sine demrãtione. Cõclusionũ vo est scia per
demrãtionē acq̃sita: vt dcm̃ est. ergo alicui⁹ rei est scia. Ali-
ter sequeret ꝙ syllus demrãtiuus esset frustratcũ finis ei⁹
sit facere scire: vt in ꝓhemio hui⁹ declaratũ est. ¶ Seq̃ret
etiã ꝙ gen⁹ studij esset inane: ⁊ ꝙ desiderium humanũ eẽt
frustratcũ oẽs hoĩes nã scire desiderẽt: vt pȝ in pñᵒ meta-
Noᵐ 2ᵐ. phy. ¶ Cõsiderandũ vlteri⁹ est 2ᵒ fm. D. S. in lrã sicut ẽt
supra dcm̃ est ꝙ scia accipit 2ʳ. [Uno mõ ꝓprie. s. ꝓ habitu
ꝯclõnis: put distinguit ꝯ intellm: vt pȝ. 6. ethico. Et isto
mõ q̃libet scia habet ꝑ dmõstrationē. [Alio mõ accipitur
scia cõiter: nõ tñ cõmunissime: sȝ cõiter. vȝ ꝓ oi certitudina-
li cognitiõe. Et isto modo necẽ est ꝙ aliquoȝ sit scia absqȝ
demrãtione: vt de principijs dcm̃ est: que ꝯsiderata vt pñª
Noᵐ 3ᵐ sunt demrãri nõ pñt. Alr pñcipioȝ essent pñª. ¶ Cõsiderã-
dum vlterius est 3ᵒ fm phm in textu: ꝙ nõ solũ imediatoȝ
pñcipioȝ est scia: imo eoȝ cognitio est pñᵐ qõdã toti⁹ scie-
tie. Nã ex cognitiõe pñcipioȝ deriuat cognitio ꝯclõnum:
quaȝ ꝓprie est scia. Ipsa vo pñª immediata nõ ꝑ aliqd̃ ex-
trinsecũ mediũ cognoscunt: sȝ ꝑ cognitionē ꝓprioȝ termi-
noȝ. Cum ḡ illud qd̃ est ꝑ se sit causa ⁊ pñᵐ eius qd̃ est ꝑ
aliud: rationabilr dr̃ ꝙ pñcipia sunt cã cognitiõis ꝯclonis:
vt infra declarabit. Hec omnia. D. S. in lec. ¶ Ad primũ
igit dõm ꝙ in principijs demonstratiõis est status que q-
dem sciunt. i. certitudinalr cognoscuntur: cognitio termi-
nis ⁊ non per demonstrationez. Nõ enim necesse est omni-
um esse scientiam per demonstrationem: vt declaratuȝ est.
¶ Ad scdm̃ patet solutio in secundo notabili.
¶ Ubi supra in Pho. ⁊. D. S. potissime ibi. [Hec igitur sic
dicimus ⁊c̃.]

¶ Articulus secundus.

Ad secũdum sic pcedit. Uidet ꝙ cognitio princi-
pioȝ nõ sit causa siue pñᵐ cognitio-
Primũ nis ꝯclõnum. ¶ Nã aut esset cã intrinseca: puta mã ⁊ for-
ma: aut esset cã extrinseca. vȝ efficiēs vel finis. Non pmũ:
qr non est pars ipsius ꝯclõnis: cũ medium non intrat con-
clusionē. Neqȝ 2m: qr sequeret ꝙ in mathematicis esset effi-
ciens ⁊ finis cũ in eis sint pñcipia demonstrationis certissi-
ma: qd̃ est ꝯ phm. 3. metaphy. ergo nullo mõ pñcipia siue
pmisse sunt cã cognitiõis ꝯclõnis. ¶ Preterea. illa q̃litas ꝑ 2m
quã aliqd agit ꝓducēdo sibi sĩle est q̃litas actiua. Si ḡ co-
gnitio pñcipioȝ esset cã cognitiõis ꝯclonũ: sequeret ꝙ co-
gnitio siue scia eoȝ esset q̃litas actiua: qd̃ est falsum. ḡ ⁊c̃.
¶ Preterea. lumē intelligibile ⁊ spẽs intelligibilis: ⁊ do- 3m
ctor exterior sunt cãe cognitiõis ꝯclõnũ in discipulo. ḡ non
principia siue pmisse. ¶ Sed ꝯ est phs vbi supra potissime
circa finē lectionis dicẽs. [Hec igitur sic dicimus nõ solũ
sciam esse: sȝ pñᵐ sciẽtie quoddã esse dicim⁹ inq̃ztum termi-
nos cognoscim⁹ ⁊c̃. Rñdeo dõm ꝙ cognitio principiorũ Con°.
siue pmissaȝ ẽ est cã cognitionis ipsaȝ ꝯclonum. Qd̃ pȝ fȝ
. D. S. in lec. ⁊ fm phm elicitiue: tali rõne. ¶ Nã sempillud Ra°
qd̃ est per se: est causa illi⁹ qd̃ est per aliud vt pȝ. 2. phy. ⁊ 2ᵒ
metaphy. Sed pñcipia cognoscunt ꝑ se: ⁊ non ꝑ aliqd̃ me-
diũ extrinsecum: vt dcm̃ est: Sed cognitis terminis imme-
diate sunt ꝑ se nota. Cõclusio vo cognoscit ꝑ aliud vȝ ꝑ pñ-
cipia ergo cognitio principioȝ est cã cognitiõis ꝯclonum.
¶ Sȝ instabat discipulus. Nam illd̃ cuius cognitio dpen- Discip.
det ex p̃existẽti cognitiõe nõ cognoscit per se: sȝ ꝑ aliud. Sed
cognitio principioȝ depēdet ex p̃existenti cognitiõe. vȝ ex
cognitione intellectiua terminoȝ: vt supra ꝯcessum ẽ ergo
pñcipia nõ cognoscunt per se: qd̃ est ꝯtra p̃dicta. ¶ Dõm Re°.
ad minorem ꝙ lȝ cognitio principioȝ depēdeat ex p̃existẽti
cognitiõe incomplexa. vȝ ipsoȝ terminoȝ: nõ tñ sit ex pre-
existẽti cognitiõe complexa: que vȝ acquirit ꝑ discursum.
¶ Considerandũ est aũt hic p̃ ꝓ ampliori declaratiõe p̃di- Noᵐ 1ᵐ
cte ꝯclõnis: fȝ. D. S. in prima pte. q. añpenultima. ar. 1. ꝙ
effectuũ q sunt ab exteriori pñcipio qdam sũt ab exteriori
pricipio tñ. sicut forma domus cãtur in mã solũ ab arte ar-
tificio. Alij vo sunt q q̃nqȝ sunt ab exteriori pñᵒ: ⁊ q̃nqȝ ab
interiori: sicut sanitas q̃nqȝ cãtur in isirmo ab exteriori pñ-
cipio. s. ab arte medicine: q̃nqȝ vo ab interiori pñᵒ. vȝ cum
aliqs sanat ꝑ v̄tutem nãe. Scia aũt est de numero illoȝ ef-
fectuũ q fiũt q̃nqȝ ab exteriori: ⁊ q̃nqȝ ab interiori pñcipio.
Cãtur aũt scia ꝯclõnis in discipulo q̃nqȝ ꝑ inuẽtionē ab in-
teriori prinᵒ. vȝ a lumine nãli intellꝰ agẽtis. Q̃nqȝ vo cau-
sat in eo ꝑ acq̃sitionē ab exteriori prinᵒ. vȝ a magistro do-
cẽte: ⁊ ꝓponẽte discipulo ordinē principioȝ ad ꝯclonem.
¶ Cõsiderandũ vlterius est 2ᵒ fm eũdē ibidē: ꝙ q̃n aliqs Noᵐ 2ᵐ
effect⁹ sit tam a pricipio exteriori: quã a pricipio interiori:
tũc prinᵐ exteri⁹ nõ opat sicut pricipale agẽs. sȝ sicut prinᵐ
coadiuuãs pricipale agẽs: qd̃ est prinᵐ interi⁹. vȝ ꝯfortan-
do ipm ⁊ ministrãdo ei instr̃a ⁊ auxilia: qbus vtat ad effe-
ctũ ꝓducẽdum: sicut ars medicine ꝯfortat nãȝ. Un̄ ars me-
dicine nõ opat tanq̃ȝ principale agẽs: sed tanq̃ȝ prinᵐ coad-
iuuãs ipsam nãm ꝯfortãdo. Cũ igit scia sit a magr̃o tanq̃ȝ
ab exteriori prinᵒ. ⁊ a lumine nãli intellꝰ agẽtis tanq̃ȝ a
pricipio interiori: relinqtur ꝙ magr̃ docẽs erit prinᵐ coad-
iuuãs: ⁊ nõ principale agẽs. Ipm vo lumē intellꝰ agẽtis
erit agẽs principale: pricipia vo siue pmisse erunt cause in-
strumẽtales cognitiõis ipsius ꝯclõnis in discipulo. Spẽs
vo itelligibilis erit prinᵐ. quo format ꝯceptio ꝯclõnis: cu-
ius signa sibi ꝓponunt exteri⁹. Ex quo pȝ solõ ad tertium
argᵐ. ¶ Ad primũ igit dõm ꝙ duplex est efficiẽs. s. reale Efficiens
qd̃ qdem agit per nãlem trãsmutationē siue ꝑ motuȝ phi- 2ᵃ
cum: ⁊ efficiẽs rõnis. Lȝ ergo in mathematicis nõ sit effici-
ens pmo modo dictuȝ: bene tñ est ibi efficiẽs scdõ modo.
Premisse aũt demrãtionis nõ sunt hmõi principia realia:
sed rõnis. vñ ratio non sequit. ¶ Uel dõm fm. D. S. in. 3.
metaphy. ꝙ licet in mathematicis q̃ntum ad formalē rõnē
ꝯsiderandi non sit efficiens ⁊ finis cuȝ talis ꝯsideratio ab-
strahat ab omni motu: tamē realr in eis est efficiẽs cum in
eis reperiatur bonũ. ¶ Uel dicẽdum ꝙ licet abstrahãt ab
omni motu physico siue nãli: nõ tamē abstrahũt ab omni
motu metaphysico qualis est motus a principijs ad ꝯclu-
sionez. ¶ Ad scdm̃ dicẽdum fm. D. S. in prima parte vbi

Qualitas qua a… agit 2 f. supra ad scdm duplex est qualitas: p quã agẽs agit. ¶ Naz
quedã est p quam agens agit p modũ agentis nãlis. ⁊ ta/
lis dr̃ qualitas activa. ¶ Alia est q̃litas p quam agens diri
gitur in operando ⁊ talis nõ semp est qualitas activa: vt acci
dit in pposito de scia. Magister. n. docens non cãt sciẽtiaz
in discipulo p sciam pncipioꝝ p modũ agẽtis nãlis: vt Cõ/
mentator obijcit: s; est pn^m quo aliquis dirigitur in operan/
do. Unde non oz q scientia sit qualitas activa: sed est pnci
pium quo aliquis dirigit̃ in docendo: sicut agens nãle est
pncipium: quo aligs dirigitur in operando. ¶ Ad tertiuz
patet solutio ex dictis in secundo notabili.

¶ Questio. 13. de errore dicentium omniũ rerum posse esse
scientiam ⁊ in lectione. 8. D. S.

Deinde oz ɔsiderare d̃ alio errore ph̃o/
rum: q pp determinata dicebãt
oium reꝝ esse sciam et p demfationem: q: fm
eos demfatio circularis erat poss. ¶ Circa
qd q̃runt̃ duo. ¶ Primo vtꝝ demfatio circula
ris sit poss. ¶ Scdo vtꝝ syll'us circularis sit possibilis.

¶ Sequitur in philosopho: ⁊ in. D. S. [Circulo quoq3.]

¶ Articulus primus.

Primuz Ad primum sic pcedit̃. Ut q demõstratio circu/
laris sit poss. ¶ Nã syll'us circula
ris est poss: vt pz. 2. physicoꝝ. Cũ ergo demõstratio sit syl
logism⁹: videt̃ q pari rõne demfatio circularis sit poss.
2m ¶ Preterea. effect⁹ põt demfari per causaz: ⁊ cã p effectũ:
vt infra pbabitur. ergo demfatio circularis est possibilis.
3m ¶ Preterea. illd qd est notũ p aliud põt pbari p illd aliud.
ergo pari rõne illud qd est notũ p se põt pbari p se. S; con
stat aliquam ppõnem esse p se notam. ergo talis ppositio
poterit p seipsam pbari. Et p ɔñs non erit incõueniẽs idez
demõstrari per idem. Et sic demfatio circularis erit poss.
4m ¶ Preterea. idem põt esse causa ⁊ effect⁹: vt pz. 2. physico/
rũ. de deambulatiõe post cenã respectu sanitatis. ergo idẽ
põt eẽ notius ⁊ ignotius: prius ⁊ posteri⁹ respectu eiusdẽ.
Et sic demõstratio circularis erit possibilis. ¶ Preterea.
5m illa demfatio qua vere vtit̃ ph̃s: est possibilis. Sed demõ
stratio circularis est hmõi: vt pz per ph̃m i hoc pmo libro.
lec. 14. ⁊ p. D. S. ibidẽ: vbi sic dit. Videt̃ aũt q Arist. vta/
tur demõstratiõe circulari quã supra iprobauit. Ostẽderat
enim supra qd demõstratio est necioꝝ ex hoc q est eorum
que sunt p se. Nũc aũt ecõuerso ostẽdit q demonstratio est
eoruz que sunt per se: q: est necessarioꝝ. Hec ille. igitur ⁊c̃.
¶ S; ɔ est ph̃s in textu dicens. Circulo quoq3 q impossi/
R° bile sit demfare manifestuz est. ¶ Rñdeo dõm q istud est
5m capl'm ⁊ vltimũ huius primi tractatus. In quo ph̃s re
mouẽdo errorem quorũdam ph̃oꝝ dicẽtiuz omniũ esse sci
entiam p demfationem. v3 circularẽ: ponit vnam ɔclo/
Conclo pria rõ. nem: que est rñsiua ad q̃stam. v3 q circulo demfare est im
possibile. Quã ɔclonez pbat ph̃s tribus rõnib⁹. ¶ Qua
rum pma talis est. Nam si demfatio circularis esset possi/
bilis: sequeret̃ q idẽ esset pus ⁊ posterius. notius ⁊ igno/
tius respectu eiusdẽ: eodem mõ ⁊ simplr̃. Sed ɔñs est im/
possibile. ergo ⁊ illud ex quo sequit̃. ¶ Pz sequela. Nã pn/
cipium demfationis est prius ⁊ noti⁹ ipsa ɔclone: vt ex su/
pradictis pz. In syll'o autẽ circulari idez est pn^m. ⁊ ɔclusio:
q: qd in primo discursu accipitur pro pn°: in scdo discursu
accipit̃ p ɔclone: ⁊ est ɔclo eius. ergo pn^m erit notius cõ/
clusione in pmo discursu: ⁊ ignotius in scdo discursu: cum
Scda rõ ɔclo primi discursus efficiat̃ pn^m in scdo discursu. ¶ Secũ
da ratio est talis. Nã si demõstratio circularis esset possibi
lis: sequeret̃ q idem demõstratiue pbaret̃ p idem. S; ɔse
quens est incõueniens: q: isto mõ tam sciẽs q̃z ignorans fa
cile demõstraret: ⁊ syll'us demfatiuus non esset gñatiuus
scientie. ¶ Probatio ɔsequẽtie. Nam qñ 3m sequit̃ ad 2m: s;
q scdm sequitur ad pmum: necessario 3m sequit̃ ad pmũ:
q: qcqd sequitur ad ɔsequẽs bone ɔñtie: sequit̃ etiam ad ei⁹

antecedens: vt patet p ph̃m in libro prioꝝ. vnde bene seq/
tur. Si hoc est homo: est rõnabile. sed si est rõnale: est risibi
le. ergo si est homo est risibile. Si igit̃ ad pn^m sequit̃ con/
clusio ⁊ ad eandem ɔclonem sequitur idem p^m circulariter:
tunc idem pn^m sequit̃ ad ipm pn^m. Et sic idem demfabit̃
p idem qd fuit pbãdum. vbi gratia. Si ad. a. i. ad hominẽ
sequit̃. b. i. rationale: ⁊ ad. b. i. ad rõnale: sequit̃. c. i. risibi/
le: necesse ẽ q ad. a. i. ad hominẽ sequat̃. c. i. risibile ⁊ vt pz
p regulã prioristicam adductam. Silr̃ si ad. a. i. ad pn^m se/
quitur. b. i. ɔclusio ⁊ ad. b. i. ad ɔclusionem sequit̃. a. i. pn/
cipium p demonstrationẽ circularem: ⁊ ponat̃ vltimuz. a.
in loco tertio. v3 loco ipsius. c. necesse est q ad. a. i. ad pn^m:
sequat̃. a. i. ipsum pn^m: per eandẽ regulã: sicut ad. a. seque
batur. c. ¶ Tertia ratio talis. Nam si omnia possẽt demon Tertia rõ
stratione circulari demfari: sequitur q in tali demfatione
posset ɔcludi vtraq3 premissaꝝ. Hoc autem vr̃ est falsum:
q: hoc solum potest fieri dũmodo termini sint ɔuertibiles:
vt pz in. 2. prioꝝ: sicut in sequẽti articulo declarabit̃. Sed
manifeste ɔstat q non oẽs ppositiones componunt̃ ex ter
minis ɔuertibilibus. ergo vacuum est pp̃ter hoc dicere q
omnia possunt demfatiue scire p demõstrationẽ circularẽ.
¶ Cõsiderandũ aũt est hic pmo pro ampliori declaratiõe Notãduz primum
p̃sentis ɔclonis. fm. D. S. in p̃senti lectiõe: q syll'us circu/
laris dr̃ qñ ex conclusione: ⁊ altera pmissarum conuersa:
ɔcludit̃ reliqua pmissa. sicut si fiat talis syllogism⁹. Omne
animal rõnale est risibile. sed omnis hõ est aial rationale.
ergo ois homo est risibilis. Assumat̃ igit̃ ɔclusio tanquã
pmissa siue pncipium ⁊ adiungatur ei minor ⁊ inferat̃ ma
ior. hoc mõ. Ois hõ est risibilis. Oẽ aial rõnale est homo.
sequitur ergo omne animal rationale est risibile: que erat
maior pmi syllogismi. ¶ Cõsiderandũ vlterius est scdo q No^m 2^m Demon. circulare poss. 2.
demonstrationem circularẽ esse possibilẽ: põt intelligi du/
plr̃. ¶ Uno mõ variando demõstrationis genus. i. mutãdo
demfationem q: est. in demfationem pp̃ter quid ⁊ ecõuer
so. Et isto modo demfatio circularis est possibilis. ¶ Alio
modo seruando idem genus demõstrationis. v3 pp̃ter qd.
Et isto modo demõstratio circl'aris est impossibilis: potis/
sime in eodem genere cãe. ¶ Cõsideranduz vlterius ẽ 3° q No^m 3^m.
p̃dictus pmus mõus demonstrãdi. v3 variãdo demfatiõis
genus: non est ppr̃ie circularis: q: demonstratio dicit̃ me/
taphorice circularis ad similitudinez figure circularis ad
quã requirit̃ q fiat processus vniformis. v3 ab eodẽ pun/
cto ad idem punctum. Quãdo v° variat̃ genus demõstra
tionis vel genus cãe non obseruat̃ vniformitas. Unde ta/
lis demonstratio non dr̃ circularis ppr̃ie loquendo. Sim/
plr̃ igitur ⁊ ppr̃ie loquẽdo: dõm est q demonstratio circu/
laris nullo modo est possibilis. ¶ Ad pmum igit̃ dõm ne.
gando ɔsequentiam: q: idem põt esse magis pbabile ⁊ mi.
nus pbabile apd̃ diuersos. Syll'us igit̃ pbabilis siue dia/
lectic⁹ pcedit ex pbabilib⁹. Jo syll'us circularis est poss.
non aũt demfatio circularis: q: demfatio vt dcm̃ est ppr̃ie
loquẽdo pcedit ex pꝛorib⁹ ⁊ notiorib⁹ simplr̃ respectu eius/
dem: ⁊ nõ apud diuersos: vt pz in sequẽti articulo ad pmum.
vñ non est sile. Ad 2m pz solũ ex dictis in 2° ⁊ 3° notabili.
¶ Ad 3m dõz negãdo ɔñtiam: q: pbatio importat discur/
sum. Discursus aũt nõ est eiusdem ad seipsum: sed est d̃ vno
ad aliud. Jõ illud qd est notum p aliud: põt pbari p illd ali
ud. non tñ illud qd est notuz per se põt pbari per se. ¶ Ad
4m dõm sicut ad 2m. ¶ Ad 5m dõz fm. D. S. ibidẽ quo. su
pra. s. lec. 13. ostendit Aristo. demonstrationem esse necessa
riorum non solum pp̃ter hoc q est eoꝝ que sunt per se: sed
etiam ex diffinitione eius quod est scire. Et hic fuit verus
demonstrationis modus. Quod autem ostendit demõstra
tionem necessariam esse propter hoc q est eorum que sunt
per se: non est vera demonstratio: sed est ostensio ad homi/
nem: apud quem notum est q demonstratio sit eorum que
sunt per se. Hec ille.

¶ Ubi supra in .D.S. ⁊ precipue ibi [Ex his autem appa/ret ⁊c.

¶ Articulus secundus.

Primum **Ad secūdum** sic pcedit. Uidet q̄ syllus circula/ris non sit possi. ¶ Nā syllus dif/fert ab inductione: vt pȝ p phm in phemio huius: ex eo q̄ syllus pcedit ex notiorib⁹ simplr: inductio vō ex notiorib⁹ nobis. Si igit syllus circularis esset possi: sequeret q̄ idē esset notius ⁊ ignotius. cā ⁊ effectus. prius ⁊ posteri⁹ simplr respectu eiusdem: sicut pbatū est de demrātione circu/lari. Sȝ hoc ē incōueniēs: vt ꝯcessum est. Ergo syllus cir/2m cularis non est possi. ¶ Preterea. qñ idez pbat p idē: cau/sat fallacia petitionis pncipij: vt pȝ in p̄ elenchoꝝ. Sed in syllogismo circulari idē pbat p idem. Ergo talis syllus est 3m sophistic⁹ ⁊ non verus. Et idē qd̄ prius. ¶ Preterea. si fieret aut talis syllogismus fieret in omni figura: aut in aliq̄ tm̄. Non est dōm primum: vt pȝ p Phm. 2. pbr. ⁊ per .D.S. in p̄nti lec. Neqȝ ēt est dōm scōm: qꝛ nō est maior ratio q̄ pos/sit fieri in vna figura magis q̄ȝ in alia: vel detur talis diffe/rentie ratio. Ergo talis syllogismus non est possi. ¶ Sed contra est phs. 2. pbr. ⁊ .D.S. in presenti lec. ibi.

Ex his igit apparet q̄ dialectic⁹ syllus pōt eē circularis. pcedit. n. ex pbabilibus: ⁊ ex his q̄ sunt magis nota nobis. Contingit enim idem esse magis ⁊ minus notum apud diuersos.

Con⁹. Probat Hec ille. ¶ Rñdeo dōm q̄ syllus circularis ē possi: vt pa/tet scdo pbr. [Quod sic probat fm .D.S. Nam ex ꝯclo/ne cuȝ altera pmissaꝝ ꝯuersa: pōt ꝯcludi reliqua. Ergo syl/logismus circularis est possibilis. Pȝ ꝯñtia per locū a dif/finitione ad diffinitū. Nā syllus circularis vt dcm̄ est i pce/denti articulo fm .D.S. dr̄ pcessus syllus in quo ex ꝯclu/sione ⁊ ꝯuertente vnius premissaꝝ infertur altera pmissa. [Añs pbat. Nam ex ꝯclone istius sylli omne animal rō/nale est risibile. omnis hō est aial rōnale. Ergo ois hō est ri/sibilis: cum ꝯuertēte minoris pōt inferri maior in barba/ra: sic syllogizando. Ois hō est risibilis. Oē aial rōnale est hō. ergo oē aial rōnale est risibile. Ista aūt ꝯclo erat maior pcessus pmi: vt ēt in pcedēti articulo exemplificatum est. ¶ Ex quo pȝ q̄ ipsius sylli circularis est duplex pcessus. vnus a pmissis ad ꝯclonem. scds a ꝯclone ad alterā pmis/No^m 1^m saꝝ. ¶ Cōsiderandū aūt est hic primo q̄ syllus circularis In qb⁹ sit syllus circularis hȝ fieri in terminis ꝯuertibilibus. Aliter pmissa vlis affir/matiua non posset circulr ꝯcludi: qd̄ est ꝯ phm. 2. prioꝝ. Qd̄ sic pȝ. Nam aut ambe premisse sunt vles: aut alia vlis ⁊ alia particularis: qꝛ ex puris particularib⁹ nihil seqtur. Si scdm: sic ꝯclo erit particularis p vnam regulaȝ pori̇sti/cam. vȝ si vna premissaꝝ est particularis: ꝯclo dȝ esse parti/cularis. Cuius ratio est. qꝛ extremitates sylli vniunt in cō/clusione virtute vnionis earum cū medio in premissis. Sȝ cum aliqua pmissaꝝ est particularis: ⁊ alia vlis extremita/tes vniunt cū medio particulariter tm̄: qꝛ q̄uis vna earuȝ vniat cum medio vlr: alia tm̄ vnit particulr solum cū ipso medio. Ergo tales extremitates solum particulr in ꝯclo/ne debēt vniri. ¶ Item in tali dispōne premissa vlis ⁊ pmis/sa particularis se habēt sicut causa vlis ⁊ cā particularis effectiua in naturalib⁹. Sȝ in naturalib⁹ effect⁹ magis as/similiat cause particularis q̄ȝ vli. Ergo silr in pdictis con/clusio magis dȝ assimiliari pmisse particulari q̄ȝ vli. Ex cō/clusione enim particulari cuȝ ꝯuertente pmisse pticularis: non pōt ꝯcludi vlis vt pȝ p regulam eādē. Si aut pmū: tūc nulla premissaꝝ poterit ꝯuerti in vlem: nisi ꝯstituat ex ter/minis ꝯuertibilib⁹. Conuertet ergo p accñs in particula/rem. Que ꝯuertēs cum ꝯclone non poterit inferre vlem p/pter rōnem iam dictam ⁊ assignataȝ. Patet ergo q̄ syllus circularis debet esse ex terminis ꝯuertibilib⁹ ad ꝯcluden/No^m 2^m dum circulariter pmissam vlem affirmatiuam. ¶ Cōside/randū vlteri⁹ est scdo q̄ in modis ꝯcludentib⁹ ꝯclonez ne/gatiuā. pmissa affirmatiua nō pōt circulariter syllogizari: In modis ꝯcludētib⁹ negatiuā nō pōt eē syllus circularis qꝛ ꝯclo ē negatiua: nunq̄ȝ poterit accipi pro pmissa ad cō/cludēdum affirmatiuā: qꝛ si vna pmissaꝝ est negatiua: con/clusio erit negatiua: vt pȝ per vnā regulam poristicā. ¶ Cu/ius ratio est: qꝛ vnio vel sepatio extremitatū in ꝯclone seq/tur pp vnionē vel sepationē eaꝝ in pmissis. Sȝ qñ vna pre/missaꝝ ē affirmatiua ⁊ alia negatiua. due extremitates se/parant abinuicē p hoc q̄ vna ꝯiungit cū medio in pmissa affirmatiua: ⁊ alia sepat a medio in pmissa negatiua. ergo oȝ ipsas extremitates separi abinuicē in ꝯclone. ergo qñ/cūqȝ aliq̄ pmissaꝝ est negatiua: opȝ ꝯclonez esse negatiuā. ¶ Ex puris ēt negatiuis nihil sequit. qꝛ pp̄ter sepationem aliquoꝝ extremoꝝ ab vno tertio: nō seqtur separatio eorū iter se: sicut pp̄ter separationē hois ⁊ risibilis a lapide: nō sequitur sepatio hominis ⁊ risibilis abinuicem. Sȝ qñ pre/misse sunt ambe negatiue: denotat ibi sepatio duarū extre/mitatum ab vno tertio. s. a medio. ergo non seqtur sepatio duaꝝ extremitatū inter se. Ideo ex puris negatiuis nunq̄ȝ formalr seqtur aliqua ꝯclo: nec in aliq̄ figura pōt ex eis fie/ri bonus syllus. Ex ꝯclone igit negatiua cum altera pmis/saꝝ negatiua nō pōt ꝯcludi pmissa affirmatiua. ¶ Ex quo pȝ q̄ in scda figura non pōt aliq̄ pmissa affirmatiua sylio/gizari circulr: qꝛ oēs eiusmodi ꝯcludunt ꝯclonem negati/uam. ¶ Cōsiderādum vlteri⁹ est tertio q̄ in modis ꝯcludē/No^m 3^m tibus ꝯclonem particularem. non pōt circulariter cōcludi In ꝯcludētib⁹ particularē nō est syllus circu. premissa vlis: qꝛ in syllo circulari vt dcm̄ est: ꝯclo accipit pro vna premissaꝝ. Premissa aūt particularis nō pōt i fer/re vlem per regulam supradictā in pmo notabili: qꝛ si vna pmissarum erit particularis: necesse est ꝯclonem esse parti/cularem. ¶ Ex quo pȝ q̄ in 3^a figura non pōt circulr ꝯclu/di vlis: qꝛ oēs modi eius ꝯcludunt particulr. ¶ Patet etiā ex pdictis. q̄ vlis affirmatiua non pōt circulariter ꝯcludi nisi in primo modo pme figure. Non. n. potest ꝯcludi in ce/larent aut in modis scde figure. qꝛ est affirmatiua: neqȝ in darij. vel ferio. vel in aliquo mō 3^e figure: qꝛ est vlis. ¶ Ad primuȝ igit dōm q̄ syllus dr̄ pcedere ex notiorib⁹ simplr: qꝛ procedit ex notiorib⁹ fm intellum cū pcedat ex vniuer/salib⁹: non aūt qꝛ procedat ex notiorib⁹ simplr. s. ex notio/ribus fm naturā. Inductio vō pcedit ex notiorib⁹ sensui: cum pcedat ex singularib⁹. Un̄ nō est fm idem simplr fm .D.S. in scdo hui⁹ lec. 12. co. pma in pn⁹. vbi sic ait. Qꝛ vi/demus esse quādam gñationem in his que circulo gñant: in his ēt ꝯtingit obseruari hoc qd̄ supra dcm̄ est. s. q̄ sylio/gizet a posteriori si hoc modo accipiant termini demrātio/nis q̄ medium ⁊ extremi termini se inuicem ꝯsequant: qꝛ in his que sic gñant est quedam conuersio circularis: duȝ. s. a pmo generato deuenit ad vltimū: ⁊ ab vltimo reditur ad pmum non idem numero: sȝ idem spē: vt pȝ in. 2. de ge/neratione. Et ita nō sequit q̄ idem numero sit prius ⁊ poste/rius. effectus ⁊ causa. Et hoc ipm cōpetit pgressui demrā/tionis: eo q̄ in presenti dcm̄ est. qñqȝ ꝯclusiones ꝯuertunt: vt ex eis. s. syllogizent alique premissaꝝ. hoc enim est cir/culo demrāre. Quod q̄uis nō competat si omnino sit vnū ⁊ idez qd̄ prius fuit ꝯclusio: ⁊ postea est pn^m respectu eius/dem numero ne sit noti⁹ ⁊ minus notuȝ: si tm̄ non sit omni/no idem. sicut accidit in his que circulo gñant nullum in/conueniens est. Hec ille. Idē dicit lec. 14. in pncipio. ¶ Ad scdm dōm q̄ nihil phibet eūdem syllogismū esse dialecti/cum quo ad nos: ⁊ sophisticum simplr: sicut etiam fm .D.S. in pma parte. q. 58. ar. 7. ad 3^m. q̄ aliqd cognoscat per duo media quoꝝ vnum est pfectius ⁊ aliud impfectius. ni/hil repugnans hȝ: sicut ad eandem ꝯclonē hēre possumus ⁊ mediū demrātiuum. ⁊ dialecticum. Hec ille. De quo etiā ad longum disputatum est in qōnib⁹ fallaciaꝝ. ¶ Ad 3^m dōm q̄ syllus circularis pōt fieri in omni figura: sȝ diuersi/mode. In pma enim figura potest ꝯcludi circulariter tam

affirmatiua q̄ȝ negatiua:tā vlis q̄ȝ particularis. Sȝ in scđa figura potest concludi circulariter negatiua tm̄. In tertia vō figura pōt ↄclu di circulariter tm̄ ꝑticularis.

Lec. 9. ¶ Qō. 14. De dici de oi. ⁊ dici de nullo. ⁊ est lec. 9ª. D.S.

Consequenter ↄsiderādū est đ his q̄bus demōstrator dirigit ⁊ vtit in sua demr̄atione. ¶ Circa qđ q̄tuor occurrunt ↄsideranda. ⌈ Primo ↄsiderādū est de dici d omni. ⁊ de dici de nullo. ⌈ Secūdo de modis ꝑseitatis. ⌈ Tertio ↄsiderādū est de ip̄o vli. ⌈ Quarto ↄsiderandū est de erroribus q̄ ↄtingere possunt in assignatione ipsius vlis. Circa p̄mū querunt duo. ⌈ Primo vtrum diffinitio ipsius de omni sit in textu a ph̄o bene assignata. ⌈ Scđo vtrȝ ad ip̄m de omni reqrat tam vniuersalitas suppositorum q̄ȝ vniuersalitas temporum.

¶ Sequitur in Ph̄o ⁊ in. D.S. ⌊ Quoniam autem impossibile. ⌋ ¶ Articulus primus.

Ad primum sic ꝑcedit. Videt q̄ diffinitio ipsius de omni. nō sit sufficiens in qua dī. De omni est qđ q̄d est. non in q̄busdā q̄dē sic: ⁊ in q̄busdā q̄dem non: neqȝ aliquādo q̄dem sic ⁊ aliq̄ñ q̄dem non: sed

Primū de omni: ⁊ per se. ⁊ semꝑ. ¶ Naȝ ista ꝑpositio est de omni: omnis homo currit: cū nihil sit subsumere sub subiecto: đ quo non denotet verificari predicatū. Et tamē predicatuȝ

2^m non conuenit semꝑ subo. non enim omnes homines semꝑ currunt. ergo ista diffinitio non est sufficiens. ¶ Preterea. Ista diffinitio ↄuenit alijs a diffinito. ergo non est sufficiēs. ⌈ Probatio añtis. nā ↄuenit his que dr̄ per se: q2 illud qđ dī ꝑ se ↄuenit subo pro omni supposito eius ⁊ semꝑ. Sȝ de omni ⁊ per se differunt: vt dicit hic in textu ph̄i. ergo ⁊c̄. Sed contra est philosophus in textu dicens.

De omni quidem igit hoc dico: qđ vtiqȝ est: non in q̄busdam q̄dem sic in quibusdaȝ aūt nō neqȝ aliquando quidem sic ⁊c̄.

R° ¶ R° dōm. q̄ iste est scđus tractat⁹ primi libri posterioruȝ: in quo Ph̄s summarie determinat de his q̄bus demr̄ator dirigit: ⁊ q̄bus vtit in sua demr̄atione. Qui q̄dem tractatus ↄtinet in se q̄tuor capl'a. ⌈ In primo caplō determinat ph̄s de dici de omni posterioristico. ⌈ In scđo vō caplō qđ incipit ibi: ⌊ ꝑ se aūt ⁊c̄. ⌋ determinat de modis ꝑseitatū. ⌈ In tertio aūt caplō qđ incipit ibi: ⌊ vl'e dico ⁊c̄. ⌋ determinat de vli posterioristico: sciz de s̄m q̄ ipsum. vel primo. ⌈ Sȝ in q̄rto caplō qđ incipit ibi: ⌊ Opȝ aūt nō latere ⁊c̄. ⌋ determinat de q̄busdā errorib⁹ q̄ ↄtingere possunt in assignatione ipsius vlis posterioristici. ⁊ Primū ergo caplm

Cōclusio ↄtinet solū vnā ↄcl'onē: que est r̄nsiua ad questitam. ⌈ Vȝ q̄ predicta diffinitio ipsius dici de omni. est bene assignata.

pbatio ⁊ Quā ↄcl'onē ꝑbat ph̄s a signo. Nam non fert instantia ↄtra diffōnem vel ↄtra ꝑbationem aliquam: nisi q2 deficit aliquid qđ per diffōneȝ importat ⁊ significatur. Sed dum querit vtrum aliq̄d ꝑdicet de omni. dupl'r fert instantia. vȝ vel q2 in q̄ _dā eoꝝ que ↄtinent sub subo nō inest ꝑdicatuȝ: aut q2 aliquādo non inest. ergo signū est q̄ de omni vtrūqȝ ꝑdictorum reqrit que ꝑ diffōnem eius important. ergo ꝑdicta diffinitio est bene assignata. ⌈ Vel sic. noȝ nos nō inferimus instantiā ↄtra ꝑpositionē vl'em: nisi vel q2 ꝑdicatum non inest alicui supposito subiecti: vel q2 ꝑdicatū non semꝑ inest subo. Et iđ est signū q̄ de omni posterioristi

Notādū primum cum vtrūqȝ importat. ¶ Considerandū aūt est hic p̄mo s̄m ph̄m in textu: q̄ q2 illud qđ scit: impoℓe est aliter se h̄e: vt patuit ꝑ diffōneȝ ipsius scire: ideo illud qđ scit ꝑ demr̄ationem: oȝ esse necessariū: Sȝ necessariū sciri nō pōt demr̄atione nisi ex necessarijs: ⁊ infra ꝑbabit. ergo opȝ demr̄ationē ex necessarijs ꝑcedere. Et ideo nūc determinādū est: ex q̄bus ⁊ qualibus necessarijs ꝑcedunt demr̄ationes. primo determinādo q̄d intelligendū est ꝑ dici de omni: ⁊ q̄d ꝑ se:

⁊ quid per s̄m q̄ ip̄m: vel p̄mo. ¶ Cōsiderandū vlterius est hic scđo s̄m. D.S. in lec. q̄ tria ꝑdicta sunt idē s̄m reȝ: dif ferunt s̄m rōnē: sicut supius ⁊ inferius. h̄nt enim se adinuicem ex additione. Nā omne qđ predicat primo siue s̄m q̄ ipsum: ꝑdicat ꝑ se ⁊ de omni: sed nō ecōuerso. Et oē quod ꝑdicatur per se predicat de omni: sed non econuerso. Sic ergo se hn̄t in ordine adinuicem: sicut hō ⁊ aial: ⁊ corpus animatū. Ista. n. est de omni: sed nō ꝑ se. vȝ. Omnis homo est in loco. Et ista est ꝑ se: sed non s̄m q̄ ip̄m. vȝ. Omnis hō est sub a. Ex quo pȝ ordo ⁊ numer⁹ trium ꝑdictoꝝ. ¶ Cōsiderandū vlterius est hic 3° s̄m eundē ibidē: q̄ aliq̄d dī ꝑdicari de omni: ꝑ comparationē ad ea que sunt sub subiecto. ⁊ Tunc. n. aliq̄d ꝑdicat de omni: q̄ñ nihil est subsumere sub subo: de quo non dicat ꝑdicatū: vt pȝ primo prioꝝ. ⁊ Sed ꝑ se dī aliquid ꝑdicari ꝑ comparationem ad ipsum subm: q2 subm ponit in eius diffōne: vel ecōtra: vt infra patebit. ⁊ Aliq̄d vō dī primū: siue s̄m q̄ ip̄m predicari de altero: ꝑ cōparationeȝ ad ea que sunt priora subo: ⁊ sunt ↄtinentia ip̄m subm. Naȝ risibile dī de sorte non primo: q2 ꝑus predicat de hoie. ¶ Considerandū vlteri⁹ est hic 4° s̄m eundē ibidē: q̄ de omni vt hic sumit addit supra de omni ꝑut sumit in p̄mo libro prioꝝ. Nā in p̄mo libro prioꝝ accipit de omni cōiter. vȝ vt vtitur eo dialectic⁹ ⁊ demr̄ator. Et ideo ibi nō ponit in ei⁹ diffōne: nisi q̄ predicatū insit cuilibet eoꝝ que ↄtinent sub subo. ⁊ Qđ ↄtingit dupl'r. ⌈ Vl' vt nunc. i. in aliquo tp̄e. Et sic eo vtit q̄nqȝ dialectic⁹. ⌈ Vel simpl'r. i. q̄ȝtum ad omne tp̄s. Et sic solum eo vtit semꝑ demr̄ator. Ið in diffōne ip̄i⁹ de omni: ph̄s duo ponit. Quoꝝ vnum est q̄ nihil sit subsumere sub subo: de quo non verificet predicatum qđ significat ꝑ hoc qđ dicit. Non in quodam sic: ⁊ in quodaȝ non. Aliud est: q̄ non sit accipe aliq̄đ tp̄s in quo predicatū non ↄueniat subo pro quolibet eius supposito. Quod quidem đsignatur ꝑ hoc qđ dī. Nec aliquādo sic: ⁊ aliquādo non. ¶ Ad p̄mū igit dōm: q̄ ista ꝑpositio est bene de omni prioristico: nō aūt posterioristico: de quo est hic solum ad ꝑpositū. Quid aūt sit dici đ omni prioristico: in sequenti articulo plenius declarabit. ¶ Ad 2^m dōm: q̄ de omni ⁊ per se differunt s̄ȝ rōnē: sicut dcm̄ est in scđo notabili: q2 ꝑ se est inferius: ⁊ se hȝ ex additione ad de omni. vnde ↄtinet sub de omni: sicut ↄtentum sub diffinito. Unde non sequit q̄ dicta diffinitio conueniat alijs a diffinito. Sed magis sequit. q̄ si non conuenires his que sunt ꝑ se: q̄ non conueniret omni contento sub diffinito.

¶ Ubi supra in. D.S. impertinenter. ¶ Articulus secūdus.

Ad secūdum sic procedit. Videt q̄ ad de omni non reqrat vl'itas suppositoꝝ ⁊ tēpoꝝ. ¶ Naȝ hec ꝑpositio est de omni. Hō est risibilis cuȝ predicatum ↄueniat omni supposito subiecti ⁊ semꝑ. Et tm̄ non est vlis: sed indefinita. Et sic in ea non est vl'itas suppositoꝝ. ergo ⁊c̄. ¶ Preterea. hec ꝑpositio est de omni. Ois homo est homo: cum sit ꝑpositio vlis ⁊ affirmatiua: vt pȝ primo prioꝝ. Et tamē ibi non est vl'itas tempoꝝ. q2 predicatum non ↄuenit necessario subo pro quolibet dña tēporis. ergo ⁊c̄. ¶ Preterea. ista ꝑpositio est ꝑ se: homo est animal: cū ꝑdicatum sit de diffōne subiecti: vt infra patebit. ergo est đ omni: q2 vt ↄcessum est: omnis ꝑpositio ꝑ se: est de oi. Et tm̄ non est ibi vl'itas suppositoꝝ: cum ista ꝑpositio nō sit vlis. ergo ad de omni non requirit vl'itas suppositorum. ¶ Preterea. hec ꝑpositio est de omni. Omnis hō currit. Et tm̄ est aliquid sumere sub subiecto. de quo non dī predicatum: q2 ibi currit: nō verificat de Adaȝ: vel de Antichristo. ergo ⁊c̄. ¶ Preterea. in ista ꝑpositione. Omnis equus currit. est dici de omni. Et tamē est aliq̄d sumere sub subo de quo non dī ꝑdicatum: q2 potest sumi sub equo pes vel caput. de quo non dī cursus ergo ⁊c̄. ¶ Sed ↄtra est ph̄s hic in textu: qui ꝑ diffōnem de omni quā ponit: innuit vl'itatem suppositoꝝ cum dicit. ⌊ Non in quodam q̄dem sic ⁊

in q̄dā non.]Et vītatem tempoꝝ cū dicit. L ꝛ nō aliq̄n q̄dē
Coīᵉ fit aliq̄n non ꝛc.]¶ Rn̄deo dōm: ꝙ ad dici de omni poste
rioristicū: requirit tam vītas suppositoꝝ q̄ȝ vītas tempo
Rᵒ rum. ¶ Cuius rō est: q: ad ip̄m: vt ꝑ eiꝰ diffōnē pȝ: reqritur
ꝙ p̄dicatum ꝯueniat subo ꝓ omni supposito eius. ergo ad
ip̄m reqritur vītas suppositoꝝ. Et sit ad ip̄m requirit ꝙ
p̄dicatum ꝯueniat subo semꝑ: ꝛ ꝓ q̄libet diſa tp̄is. ergo ad
vītas sup ipsum reqrit vītas tempoꝝ. ¶ Vītas aūt suppositoꝝ dī es
positoꝝ et se. q̄n p̄dicatum ꝯuenit subo pro quolibet eius supposito.
temporꝫ ¶ Sȝ vītas tempoꝝ dī esse: q̄n p̄dicatum cōuenit subiecto
Noᵐ pᵐ ꝛ eius suppositis semꝑ ꝛ pro qualibet diſa tp̄is. ¶ Cōside
randum aūt est hic p̄mo pro ampliori d̄claratione p̄dicto/
Vītas 3ᵉ ruȝ: ꝙ triplex est vītas. ¶ Nā quedā est vītas ſm modum
enūciandi tm̄. s. q̄n p̄dicatū ondit ꝯuenire omni supposito
subi ꝑ signum vle: ꝛ tm̄ realr sic ei nō ꝯuenit: vt hic. Omnis
hō est bonus: ois homo est albus: ꝛ sic d̄ silibus. ¶ Alia est
vītas suppositoꝝ ſm rem significatam tm̄. s. q̄n p̄dicatum
realr ꝯuenit omni supposito subi. Et tm̄ ibi non ondit ꝯue
nire ſm moduȝ enunciādi pro omni supposito ꝑ signū vle.
vt hic. Homo est rōnalis: hō est risibilis: ꝛ sic d̄ similibus.
¶ Tertia vītas est vītas suppositoꝝ. ſȝ modū enūciandi:
ꝛ ſm rem significatā simul. s. q̄n p̄dicatum ꝑ signū vle de/
notat inesse cuilibet supposito subiecti: ꝛ realr sicut deno/
tat sibi ꝯuenire: ita ei ꝯuenit. vt omnis homo est risibilis.
¶ Considerādū vlteriꝰ est scd̄o ꝙ duplex est dici de omni.
Noᵐ 2ᵐ vȝ p̄oristicū ꝛ posterioristicū. ¶ Dici de omni p̄oristicuȝ est:
2ᵉ dici de q̄n nihil est subsumere sub subiecto: de quo non dicat p̄dica
omni tum. Et ad ip̄m sufficit ꝛ reqrit necessario vītas suppoſi/
toꝝ ſm modū enūciandi tm̄. ꝛ nō ſm rem significatā: neq̄ȝ
vītas tēpoꝝ. ¶ Sed dici de omni posterioristicum est illud
qd̄ hic diffinitū est. Et ad ip̄m sufficit ꝛ reqritur necessario
vītas suppositoꝝ ſm rem significatam: ꝛ vītas temporū.
¶ Ex quo pȝ ꝙ hic est dici d̄ omni p̄oristicū ꝛ nō posterio
risticū. Omnis homo est bonꝰ. sȝ hic est dici d̄ omni poste/
rioristicū ꝛ non p̄oristicum. Hō est risibilis. hic aūt est di/
Noᵐ 3ᵐ ci d̄ omni vtroq̄ȝ modo. omnis hō est risibilis. ¶ Conside
randū vlterius est 3ᵒ. ꝙ dici d̄ omni est ꝯditio p̄dicati in or
dine ad subm: dici seu p̄dicari est ꝯditio p̄dicati ꝛ nō subie
cti. Et iȝ esse in toto: sine ipsa distributio sit ꝯditio subiecti
qd̄ distribuit: tm̄ dici d̄ omni: seu p̄dicari d̄ subo distributo:
est ꝯditio p̄dicati. ¶ Et ꝑ hoc differunt dici d̄ omni: ꝛ esse in
Dr̄ia īter toto: eo ꝙ dici d̄ omni īportat habitudinē p̄dicati ad subm
dici de oī ꝛ ad supposita subiecti: ꝛ est ꝯditio predicati. Sȝ esse in to
ꝛ eē ī toto to: est ꝯditio subiecti in ordine ad p̄dicatum q: subm est in
p̄dicato: sicut pars subiectiua est in suo toto vli. ¶ Sȝ in/
Discip. stabat discipulus. nam hic ph̄s non d̄terminat d̄ dici d̄ nul
lo. ergo pari rōne non debeat d̄terminare d̄ dici de omni.
¶ Dicēdum ꝙ oppositoꝝ eadem est disciplina. Ideo ꝑ op
Rᵒ positum ad dici d̄ omni: poterit facilr haberi cognitio ip̄i
us dici d̄ nullo: d̄ quo tamē d̄terminauit in libro p̄oruȝ. Si
enim in aliqua ꝓpositiōe d̄ficit aut vītas suppositoꝝ: aut
vītas tempoꝝ: ibi erit dici d̄ nullo posterioristicuȝ: ꝛ loq̄n
do largo modo d̄ dici d̄ nullo. Si autē d̄ficit vītas suppo/
sitoꝝ ꝛ tempoꝝ ſm rem ꝛ ſm modū significandi simul: ibi
erit dici d̄ nullo p̄oristicum. ¶ Et diffinit sic. dici d̄ nullo
Dici d̄ nul posterioristicū est: quādo predicatum remouet a subiecto:
lo poste/ nō a quodā q̄dē sic: ꝛ a quodā non: aut aliq̄n q̄dē sic: ꝛ ali/
rioristicū quādo nō: sȝ ab oī ꝛ sp̄. ¶ Et dici d̄ nullo p̄oristicū diffini/
De nullo tur sic. Dici d̄ nullo est: q̄n nihil est subsumere sub subiecto:
p̄oristicuȝ a quo non remoueat p̄dicatum: vt hic. Nullus hō currit.
¶ Cuius rō est: q: sic in aliqua ꝓpōne est dici de nullo: q̄n
p̄dicatum negat d̄ subo distributo per signum vle ꝓ oibꝰ
suis suppositis: ꝛ q̄n nulli supposito inest. Sȝ q̄n predicatū
negatuȝ talr dī d̄ subo: nihil est sumere sub subo: a quo nō
Rᵒ alia remoueatur p̄dicatum. Igit diffō eius est bona. ¶ Uel di
cendum ad instātiā discipuli: ꝙ Ph̄s p̄ncipalr d̄terminat
in isto libro: de demōstratiōe ostensiua affirmatiua: que semꝑ
vtit ꝓpōnibus de omni. Iō nullam exp̄ssam mētioneȝ hic
fecit de dici d̄ nullo. Q: vō syllus simplr dictus: d̄ quo ph̄s
p̄ncipalr tractat in libro p̄oꝝ. indifferēter ꝓcedit tam ex ve
ris q̄ȝ ex falsis: ꝛ taȝ ex affirmatiuis q̄ȝ ex negatiuis: ideo ibi
exp̄ssam mētionē fecit d̄ dici d̄ omni: ꝛ d̄ dici d̄ nullo simul.
¶ Cōsiderandū vlterius est 4ᵒ. ꝙ dici d̄ omni: ꝛ dici d̄ nul Noᵐ 4ᵐ
lo: sunt hoc modo p̄nᵃ regulatiua syllogismoꝝ: q: ꝑ dici d̄
omni: intelligit ista maxima. ¶ Quicq̄d dī d̄ subo distribu Maxima sub dici d̄ omni
to: dī ēt de quolibȝ supposito eius sumpto sub ipso. ꝑ quā
p̄nt ꝓbari oēs sylli affirmatiui. vt facto isto syllo. Oē aial
currit. omnis homo est aial. ergo ois hō currit. Ibi currit
in maiori dī d̄ animali distributo ergo affirmat d̄ quolibȝ
supposito animalis. Sȝ homo in minori subsumit sub ani
mali. ergo currit d̄ hoīe p̄dicat. ¶ Et similr ꝑ dici d̄ nullo: Maxima sub dici d̄ nullo
intelligatur ista maxima. Quicq̄d negat d̄ subo distribu/
to: negat ēt d̄ quolibet supposito eius. Et ꝑ istam maximā
probant omnes sylli negatiui: sicut affirmatiui ꝑ aliā. Un̄
oēs sylli ꝑfecti q sunt directe ꝯcludētes in p̄ma figura ꝑ se
p̄mo regulant ꝑ dici d̄ omni ꝛ ꝑ dici d̄ nullo. Sed alij sylli
imꝑfecti regulantur ꝑ hec indirecte. ꝛ ex ꝯñti: inq̄ȝtuȝ redu
cunt ad syllos ꝑfectos. ¶ Sed instabat discipulus. nā nul Discip.
la regula ingredit suū regulatū: nec est d̄ cōpositione eius.
Sȝ dici d̄ omni: ꝛ dici d̄ nullo ingrediunt compositionē syl
logismi: q: in omni ꝓpōne affirmatiua ꝛ vli: ē dici d̄ omni:
ꝛ in vli negatiua: est dici d̄ nullo. ergo ip̄a nō sunt p̄nᵃ regu
latiua sylloꝝ. ¶ Dōm ꝙ licet dici de omni: ꝛ dici de nullo: Rᵒ
ꝑ accn̄s ꝛ vlr ingrediant compositionē sylli: tanq̄ȝ dispoſi
tiones mālē eius: inq̄ȝtum aliqua p̄missaꝝ est vlis: nō tm̄ in
grediunt ꝑfectanq̄ȝ ptes mālēs actualr componētes syllo
gismū. Et non est incōueniēs ꝙ regula alicuius virtualr: vl
per accn̄s ingrediat compositionē ipsius regulati: vt etiaȝ
inferius declarabit. ¶ Ad p̄mum igit dōm ꝙ lȝ ista ꝓpo
sitio hō est risibilis: non sit vlis ſm modū enūciandi: est tm̄
vlis ſm rem significatā: q: lȝ ibi predicatum non dicat de
subo ꝛ de quolibet supposito eiꝰ vlr ſm modū enunciādi ꝛ
in actu ꝑ signū vle: dī tamen d̄ eo vlr ſm rem ꝛ in aptitudi/
ne. Ideo ibi nō est dici de omni p̄oristicuȝ: sȝ posterioristi/
cum. ¶ Ad 2ᵐ pȝ solo ex dictis in scd̄o notabili. ¶ Ad 3ᵐ
dicēdum sicut ad p̄mum. ¶ Ad 4ᵐ dicēduȝ ꝙ in ista ꝓpo
sitione. Ois hō currit: homo solū ibi distribuit pro omni/
bus p̄ntibꝰ: ad quos restringit: rōne illius v̄bi p̄ntis tp̄is
currit. Et d̄ illis non est aliq̄d accipere sub subo: de quo nō
dicatur p̄dicatum. Unde Adā ꝛ Antichristus nō ꝯtinent
sub hoīe ibi ꝓ p̄ntibus distributo vt pȝ. ¶ Ad q̄ntū dōm
ꝙ lȝ pes: vel caput equi possit subsumi sub equo: tanq̄ȝ ps
integralis eius: non tm̄ tanq̄ȝ pars subiectiua eius: ꝛ tanq̄ȝ
suppositum eiꝰ. De q̄ sb̄sumptione est solū hic ad ꝓpositū
in dici de omni. Silr ad dici de nullo presupponit ꝙ possit
aliq̄d subsumi sub subiecto: ꝛ ꝙ a quolibet supposito eius
remoueat p̄dicatū. Un̄ sub sorte simplr nihil est subsume/
re: eo ꝙ non hȝ suppositū. Ideo si sic arguat in ista ꝓpoſi/
tione. Sortes non currit: nihil est subsumere sub subo: a q̄
non remoueat predicatum. Et tm̄ ibi non est dici de nullo:
cū sit ꝓpositio singularis. ergo diffinitio ꝯuenit alijs a dif/
finito. ¶ Dōm ꝙ in ista ꝓpositione. Sortes non currit: nō
est dici d̄ nullo: eo ꝙ sortes non habet supposita.

¶ Questio. 15. d̄ modis perseitatis. ꝛ est lectio. 10. S. D. Lec. 10.

DEinde ꝯsiderandū restat d̄ his que ꝑ/
dicant per se: ꝛ d̄ modis persei/
tatis. ¶ Circa qd̄ querunt duo. ¶ Primo vtꝝ
quattuor modi ꝑseitatis sint in textu conueni/
enter a ph̄o assignati. ¶ Scd̄o vtrum secūdus
et quartus modus perseitatis reperiantur in conclusione:
ꝛ in minori premissa demonstrationis.
¶ Seqt in Ph̄o. ꝛ in. D. S. L Per se aūt. ¶ Articulꝰ p̄mꝰ.
Ad primū sic p̄cedit. Videt ꝙ modi ꝑseitatis qua/
tuor: non sint ꝯuenienter in textu a Ph̄o

Primus assignati. ¶ Nā tripl'r solū dī aliqd pdicari p accñs: vt pz
infra: r in. 5. metaphy. vz qñ subm pdicat' dī accñs r ac
cñs de subiecto: r accñs de accñte. g tripl'r tm̄ aliqd dī per
se. Et p oñs male ponuntur quatuor modi pseitatis. ¶ Pz
oñsia: qz tot modis dī vnū oppositoꝝ quot modis dī r re
2m liquum vt pz p topicoꝝ. ¶ Preterea. qñ accñs pdicat' de
subo: est pdicatio p accñs: vt in argumēto pcedenti assum
ptū est. Sz hic. hō est risibilis: pdicat' accñs de suo subie
cto. ergo est ibi pdicatio p accñs. Et tm̄ subm ibi est de diffi
nitione pdicati: qz subm est de diffōne ppie passiōis: vt hic
r in. 7. metaphy. a phō dī. ergo scōs modus perseitatis est
3m incōuenienter assignat'. ¶ Preterea. ista ppō est p se de 2o
mō pseitatis. Sortes est risibilis. Et tm̄ subm ibi nō est de dif
finitiōe pdicati. Min'. n. cōe: nō est de diffōne magis cōis.
4m ergo ꝯtra 2m modū. ¶ Preterea. ista est p se. de scōomodo
pseitatis. Hō est aial: cū non sit p se pmomodo: qz pdicatū
pmo nō ꝯuenit subo: cum sibi ꝯuertibil'r nō ꝯueniat. Et tm̄
subm nō est de diffōne pdicati: sed potius ecōtra. ergo idez
5m qd prius. ¶ Preterea. illud qd accidit alicui: nō ꝯuenit si
bi p se. Sz calefacere accidit igni: cū nō sit de essentia eius.
ergo ista ppositio nō est p se. Ignis calefacit p calorē. Et p
6m oñs quartus modus pseitatis est insufficiēs. ¶ Preterea.
illud qd est p aliud: nō est p se. Prima aūt subā. vt sortes. ē
p aliud. vz p causas tā intrinsecas q̄ extrinsecas. ergo pri
7m ma suba nō est per se: qd est ꝯ 3m modū pseitatis. ¶ Prete
rea. a pma suba nulla est pdicatio. vt pz p Porphyriū. ergo
pma suba non pōt dici p se: qz dici idez est q pdicari: vt pz
8m in pdicamentis. Et sic idem qd prius. ¶ Preterea. ista est
per se. hō est hō: cum non sit p accñs. Et tm̄ nō est in aliquo
quatuor modoꝝ perseitatis. vt patet discurrendo per oēs.
9m ergo tales modi nō sunt sufficienter assignati. ¶ Preterea
phs in. 5. metaphy. caplo per se: sufficienter determinat de
modis perseitatis. ergo superflue de eis ōterminat. ¶ Sz
contra est philosophus in textu ibi.

Per se autem sunt quecunq3 in eo qd quid est: vt triangulo inest linea: r linee punctum rc.

R ¶ Rñdeo dōm q istud est 2m caplm huius scōi tractatus.
In quo phs determinādo de modis pseitatis. ponit duas
ꝯclōnes. ¶ Quaꝝ pma est: q tm̄ sunt q̄tuor modi pseitatis.
Ex qua infert' ꝯclō rñsiua ad quesitum. Scōa ꝯclō est. q
Con°. in ꝯclone demrationis est scōs r quart' modus pseitatis.
de qua in sequēti articulo videbit'. ¶ Prima ergo ꝯclō ta
Proba° lis est. Tm̄ sunt quatuor modi pseitatis. ¶ Que pbatur a
phō tali rōne: fm. D. S. Nam illa ppositio p se: aut dicit soli
tudinē. aut dicit habitudinem alicui' cause. Si primuz: sic
est tertius modus. Si 2m: hoc est dupl'r: qz vel dicit habitu
dinē cause extrinsece: vel cāe intrinsece. Si pmuz: sic est q̄r
tus modus. Si 2m: hoc est dupl'r: qz vel dicit habitudinem
cāe formalis. Et sic est pmus modus. Uel dicit habitudi
nem cāe mālis in qua. Et sic est scōs modus. ¶ Ex quo pz
ꝯclō rñsiua ad quesitum. vz q modi pseitatis quatuor ꝯue
nienter assignant' hic a phō: cū nō sint plures neq3 paucio
Notādū primum res. ¶ Cōsiderandū aūt est hic pmo p declaratiōe pceden
tium fm phm in textu: r fm. D. S. in pñti lectiōe: ¶ Q pri
Primus mod' per seitatis mus modus pseitatis est: qñ predicatuz est de diffōne qdi
tatiua vel essentiali ipsius subiecti. vt hō est animal: hō est
2° rationalis: r sic de silibus. ¶ Sed scōus modus p se est: qñ
subm est de diffinitione predicati. vz quando ppria passio
pdicatur de suo pprio subo: aut de inferiori eius vt homo
3° est risibilis: equus est hinibilis rc. ¶ Tertius vo modus q
dī modus per se essendi: est quādo aliqd p se existit r non
in alio: sicut accidēs in subo: vel sicut supius in suo inferio
ri. Et isto modo quelibz pma subiecta dī per se. s. solitarie.
4° ¶ Sed quartus modus pseitatis q dī modus causandi: st
quando aliqd attribuit' p se alicui effectiue inq̄ztum tale:
r non per accñs: sicut medicus per se sanat: qz sanat inq̄ztū
medicus: r non inq̄ztum albus vel musicus. Silr interfici
ens per se interficit: qz inq̄ztum interficiens est. hoc facit.
¶ Ex predictis pz q quatuor sunt modi pseitatis: quoꝝ Correla° Primus
duo pmi modi sunt modi dicendi p se. Tertius vero est mo
dus per se essendi. Quartus autē est modus p se causandi
effectiue. Nō igitur sunt quatuor modi dicendi p se: sz duo
tm̄: sz quatuor sunt modi perseitatis. ¶ Pz ēt ex predictis Correla° 2m
fm Phm in textu: q qcqd pdicatur. r non pred cat' altero
duoꝝ pmoꝝ modoꝝ: predicat' per accñs: r non per se. Cū
autem omnia accñtia cōmunia: de pma suba predicentur:
r non altero illorum duoꝝ modoꝝ: relinquit' q predicent'
de ea per accñs. ¶ Cōsiderandū vlterius est 2°. fm. D. S. No^m 2^m
in. 1. de anima lec. 14. vbi sic ait. ¶ Per se autem dī dupl'r.
¶ Uno enim modo dicit' ppositio per se cuius pdicatuz ca
dit in diffōne subiecti: sicut ista. Hō est animal. animal eniz
cadit in diffōne hominis. Et qz id qd est in diffōne alicui' :
est aliquo mō causa ei: in his que sic per se dicuntur: pdica
tum est causa subiecti. ¶ Aliomodo dī ppositio per se: cui'
econtrario subm ponit' in diffōne predicati sicut si dicatur:
nasus est simus: vel numer' est par. Simus enim nihil ali
ud est q̄ nasus curu'. Et par nihil aliud est q̄ numer' me
dietatem habēs. Et in istis subiectum est causa predicati.
Intelligēdum est ergo: q color est visibilis per se 1° mō: et
non primo. Nam visibilitas est quedam passio. Et hoc est
qd dicit: q color est fm se visibile: non rōne. i. non ita q visi
bile ponat' in eius diffōne: sz qz in seipso hēt causam ppie
passionis. qd pbat per hoc. q omnis color est motiu' dya
phani fm actum. Hec ille. ¶ Considerandū vlterius est 3° No^m 3^m
q in primo mō dicēdi per se: aliqd dī per se pmo. vt homo predicari
est rōnalis. Et aliqd dī per se non pmo: sz per se 2°. vt sortes p se p°. et
est rōnalis. Illō autem dī predicari per se pmo in pmo mō: non pmo
qd ꝯuertibil'r predicat' de aliquo: r est de diffōne eius. Sz
illō dicitur pdicari per se non pmo: sz per se scōo in primo
mō: quādo pdicatum est de diffōne subiecti. nō tamē de eo
ꝯuertibil'r pdicatur. vt homo est suba. ¶ Silr idem dicen
dum est de scōomō dicendi per se. Naz aliqd pdicatur per In scōo modo
se primo in scōomō: vt homo est risibilis. Aliqd vero pre
dicatur per se non primo: sz per se 2°. in scōomo. vt sortes ē
risibilis. Qñcunq3 ergo accñs propium predicatur ꝯuer
tibil'r de suo pprio subiecto: tunc pdicatur per se primo in
scōomō. Qñ vero pdicatur de inferioribus subiecti r non
conuertibil'r predicatur per se non primo: sz per se scōo: in
scōo mō dicendi per se. ¶ Ad pmum igit' dōm q tot mōis
dicitur vnum oppositoꝝ: quot modis dicitur r reliquum:
tenet tm̄ in oppositis in qbus est eadē ratio multiplicatio
nis. vz dummodo vtrūq3 oppositoꝝ diuidat' per differenti
as aut spēs immediatas: r hoc potissime loquēdo de vere
r ppie oppositis fm. S. D. in 2a 2e. q. 92a. arti. 1. ad pmuz.
Diuisio autem ipsius per se: r per accñs. non est per dr̄ias
immediatas vel per spēs immediatas: neq3 inter ea est ea
dem ratio multiplicationis: neq3 etiam vere r proprie op
ponunt': vnde ratio non seqtur. ¶ Ad 2m dōm q qñ accñs
cōmune: siue accñs per accñs pdicatur de subiecto inhesio
nis: est predicatio per accñs: vt dictum est in primo notabi
li. Non autem qñ accñs ppriuz pdicat' de aliquo subiecto
inhesionis sicut risibile. vñ ratio laborabat in equiuoco.
¶ Ad 3m dōm q ista pdicatio est per se scōo r non primo:
in scōomō. vñ non opz q subiectum ponat' in diffinitione
pdicati: sz sufficit q supius eius. s. homo ponat' in eius dif
finitiōe. ¶ Ad 4m dōm q ista ppositio: homo est animal.
est in primo p se scōo: sz non primo. Aliud enim est predica
ri per se primo: r aliud pdicari per se scōo r non pmo: in p
momō vt declaratū est in tertio notabili. ¶ Ad 5m dōm q
licet calefacere accidat igni cōsiderato fm se. s. vt ignis est
suba tm̄: r in sensu diuiso: non tamē sibi accidit vt calefaci
ens est: r in sensu composito. ¶ Uel dōz est facilius: q ista
pdicatio ignis calefacit: non est predicatio per se: sz calefa

cxio per se ꝯueniat igni q̃ꝫtum ad causalitatẽ:nõ tñ sibi con
uenit ꝑ se q̃ꝫtum ad ꝑdicationem. Unde bñ dictum est ꝙ il
le quartus modus est modus ꝑ se causalitatis:ꝛ non ꝑdi/
per se 2ᵒ cationis ꝑ se. ¶ Ad 6ᵐ dõm ꝙ per se accipiẽ dupłr. ⸿ Uno
modo vt distinguiẽ ꝯtra esse ab alio:aut cum alio:aut per
aliud. ꝛ isto mõ non accipiẽ hic,i ꝓposito vt bene voluit ar
gumẽtum. ⸿ Aliomõ accipiẽ vt distinguiẽ ꝯ esse in alio:si/
cut accñs in subiecto:aut sicut supius in suo iferiori. ꝛ isto
mõ subª ꝑma est per se:vt in proposito accipiẽ. ¶ Ad 7ᵐ
dõm ꝙ licꝫ ꝑma subª non prediceẽ ordinate ꝛ directe ꝑ se
de aliquo alio:tñ per se est ꝛ existit. Dctñ est enim ꝙ ille ter
tius modus est modus ꝑ se eẽndi ꝛ non predicandi. ¶ Ad
8ᵐ dõm ꝙ ista ꝓpositio homo ẽ homo.est ṽtualr in primo
mõ dicendi ꝑ se:q2 subiectum non põt intelligi ꝯceptu qdi
tatiuo sine predicato:lꝫ non sit in primo mõ formaliter:cuꝫ
idẽ non sit in seipso. ¶ Ad vltimum dicẽduꝫ negando ꝯse
quẽtiam:q2 Phs.5.metaphy.determinat de ꝑ se:in q̃ꝫtum
est ꝯditio entis in q̃ꝫtum ens. Hic ṽo determinat de per se:
in quantum regulatur eo demonstrator ꝛ in sua demõstra/
tione vtitur eo. Non est autem inconueniẽs ꝙ idem diuer/
sis rõnibus in diuersis sciẽtijs ꝯsideretur.

¶ Seqtur in Phõ. ꝛ in. D. S. ibi. ⸤ Que ṽo dicuntur in sim
pliciter ꝛc̃. ⸥ ¶ Articulus secundus.

Ad secũdum sic ꝓceditur. Uideẽ ꝙ in conclusio/
ne demõstrationis non sit secũdus
Primus ꝛ quart⁹ modus ꝑseitatis. ¶ Nã distincta ꝛ opposita non
repiunẽ in eodem. Sꝫ secũdus ꝛ quartus modus ꝑseitatis
sunt distincti abinuicẽ:cum sint mẽbra diuidẽtia. ergo non
2ᵐ repiuntur simul in ꝯclusione. ¶ Preterea. in minori ꝑmis/
sa non repiunẽ illi duo modi. ergo pari ratione nec in ꝯclo
ne:cum non sit maior ratio de vno q̃ꝫ de alio:al's detur. er/
3ᵐ go ꝛc̃. ¶ Preterea. in ꝯclõne predicaẽ propria passio de ꝓ/
prio suo subiecto. sed subiectum nõ est causa passionis. er/
go cum quartus modus sit modus causalitatis (vt dictuꝫ
est) sequiẽ ꝙ quartus modus non repiatur in conclusione
demonstrationis. ⸿ Maior patet:sed minor probatur. Nã
quando aliqua duo simul gñanẽ:vnum non est causa ꝓdu
ctiua alterius:cum productio non fit nisi in tẽpore:sꝫ subie
4ᵐ ctum ꝛ ꝓpria passio simul gñantur. ergo ꝛc̃. ¶ Preterea.
effectus nõ põt predicari in recto de sua causa efficiẽte vni
uoca:vñ ista est falsa. Domificator est domus. sꝫ ꝓpria pas/
sio predicaẽ in recto de suo subiecto. vt hic homo est risibi
lis. ergo subiectum non est causa passionis. ꝛ sic idẽ qđ pri
us. ¶ Sed contra est philosophus in textu ibi.

Que vero dicuntur in simpliciter scibilibus per se sunt in esse ꝛc̃.

¶ Rñdeo dõm:ꝙ scða ꝯclo huius capituli que est responsi/
Conclo uus ad quesitum est ista. ¶ Conclusio demonstrationis ꝓ/
pter quid. videlicet in qua ꝯcluditur demonstratiue ꝓpria
passio de suo ꝓprio subiecto:est in scðo ꝛ quarto mõ perse/
Pria ps probatur itatis. ¶ Prima pars huius ꝯclõnis sic pꝫ ꝑꝫ philosophũ.
Nam subiectum est de diffinitione predicati. videlicꝫ pro/
prie passionis. ergo conclusio illa est in scðo modo dicendi
per se. Patet consequẽtia ꝑ locum a diffinitione ad diffini/
2ᵃ ꝓbatur tum. ¶ Scða pars eiusdem sic pꝫ. Nam subiectuꝫ est cau
sa actiua per se passionis:vt pꝫ.7.metaphy. ergo est in q̃r/
Discip. ꝑ to modo perseitatis. ¶ Sed instabat discipulus ꝑmo. Nã
subiectum est causa materialis ipsius passionis:cum pas/
sio sit in eo subiectiue. ergo non est causa eius effectiua.
⸿ Patet consequẽtia:quia materia:ꝛ efficiens non coinci/
2ᵒ dunt:vt patet.2.physicorum. ¶ Secũdo. nam essentie pre
dicamentoꝝ sunt impermixte. ergo subiectũ non est cau/
sa proprie passionis:cũ subiectum ꝛ propria passio sint res
3ᵒ diuersorum predicamentorum. ¶ Tertio. nam idem non
est causa suijpsius:presertim effectiua: sed subiectum ꝛ ꝓ/
pria passio sunt idem realiter. quia.4.metaphy. eadem ge
neratione gñantur ꝛ eadem corruptione corrumpuntur.
ergo ꝛc̃. ¶ Quarto. nam eclypsis lune est passio lune:cuꝫ 4ᵒ
de ipsa sit demonstrabilis. ꝛ tamen luna non est causa ecly
psis:sed interpositio terre inter solem ꝛ lunam. ergo ꝛc̃.
¶ Dicẽdum ad primam instantiam ꝙ subiectum est cau/ Rᵒ ad ꝑ.
sa effectiua ipsius passionis ꝛ materialis. ⸿ Pro cuius de/ Noᵐ ꝑᵐ
claratione considerandum est ꝑmo ꝙ duplex est materia. 2ᵉ mã
s. materia ex qua aliquid fit. vt paries dicitur materia do/
mus. ⸿ Alia est materia in qua aliquid ẽ subiectiue vt ani/
ma dicitur materia in qua ipsius sciẽtie:ꝛ paries ipsius al
bedinis que est in eo subiectiue. Materia igitur ex qua nõ
potest dici causa efficiens eius cuius est materia:sꝫ mate/
ria in qua bene potest dici causa efficiẽs. Subiectum autẽ
diciẽ materia in qua sue passionis ꝛ non materia ex qua.
vñ potest esse causa effectiua ꝛ materialis ipsius passionis.
Et sic patet solutio ad primam instantiam. ¶ Sed replica Discip.
bat idem discipulus contra hoc. Nam causa efficiens tem
pore precedit suum effectum: sed subiectum non precedit
tempore suam passionem ꝓpriam. ergo non est eius causa
efficiẽs. ¶ Pro quo considerandꝫ est scðo ꝙ ⸿ Duplex ẽ Noᵐ 2ᵐ
causa efficiens. ⸿ Nam quedam est que producit suum ef/ 2ᵉ cã effe
fectum per realem transmutationẽ:sicut ignis diciẽ causa ctiua
effectiua caloris aque. ⸿ Alia est causa efficiens:que ꝓdu/
cit suum effectum per naturalem ꝯcomitantiam: videlicet
quia ad ipsam necessario sequiẽ suus effectus:ꝛ ipsa posi/
ta vel remota necessario ponitur aut remoueẽ effect⁹. Cau
sa igiẽ efficiens primo modo dicta tẽpore precedit suum ef
fectum:non autẽ scðo modo sumpta. Quo quidem modo
subiectum est causa efficiẽs ipsius passionis:vt patet ꝑ. D.
S. in prima parte. q.77. ar.6. ad scðꝫ vnde illa replicatio
laborabat in equiuoco. ¶ Considerãdum est tertio ꝙ pre Noᵐ 3ᵐ
dicamẽta esse impmixta ꝑt itelligi dupłr. ⸿ Uno modo for/ Predica
malr siue essentialr:ꝛ sic eẽntie predicamẽtorum sunt imꝑ/ mẽta imp
mixte:quia vnum ꝑdicamẽtum non est causa formalis al/ mixta es/
terius:vt clarius in summulis declaratũ est. ⸿ Aliomodo se 2ᵉ
ꝑt intelligi effectiue:ꝛ sic eẽntie ꝑdicamẽtoꝝ non sunt im/ Ad 2ᵐ
ꝑmixte:q2 vnum est causa effectiua alterius. vt pꝫ de subª
respectu accidẽtis in.7.metaphy. Et ꝑ hoc patꝫ solutio ad
scðam instantiam. ¶ Dicẽdum ad tertiã instantiaꝫ ꝙ sub/
iectum ꝛ ꝓpria passio realr differũt. Et lꝫ gñenẽ eadẽ gña Ad 3ᵐ
tione:non tamẽ eodẽ mõ:q2 subiectum gñatur sicut id qđ
gñatur ꝛ ꝑ se ꝛ primo: sꝫ propria passio gñatur ꝑ aliud ex
naturali ꝯsequẽtia ꝛ concomitatiue. ¶ Dicẽdum ad quar Ad 4ᵐ
tam instantiam ꝙ non oẽs passiones causanẽ a suis subie/
ctis:sꝫ solum ille que sunt operationes subiecti. vł necessario
ꝯñtes illas operationes ꝛ ipsiꝫ subiectum. Eclypsis aũt nõ
est propria passio lune:nec ꝗ eaꝫ necessario consequitur. vñ
ratio nõ sequitur. Aliud tamẽ ẽ de eclypsabili:vt infra pa/
tebit. ¶ Cõsiderandum est tamẽ hic ꝭm Phm in textu:ꝙ Noᵐ 4ᵐ
passiones sunt in duplici differentia. ⸿ Nam quedam sunt
que simplr ꝑdicantur de suis subiectis:sicut risibile ꝑdica
tur de homine. Quedam ṽo ꝑdicanẽ disiunctim:vt par vł
impar de numero. ¶ Ad ꝑmum igiẽ dõm ꝙ ꝑdicti modi
distinguunẽ ꝭm rationẽ. vñ non est inconueniẽs ꝙ vna ꝓ/
positio ꝭm rẽ colloceẽ in diuersis modis ꝑseitatis:ꝭm ta/
mẽ diuersas rationes. ¶ Ad scðm dõm negãdo ꝯñtiaꝫ:q2
ibi in minori subm non ẽ cã ꝑdicati demr̃ando in prima fi/
gura:q2 diffinitũ non ẽ causa effectiua diffõnis. vñ non est
simile de minori ꝛ conclusione. ¶ Ad 3ᵐ ꝛ ad 4ᵐ patet so
lutio ꝑ ea que dicta sunt in secundo notabili.

¶ Questio.16. De vñ siue ꝭm ꝙ ipm. ꝛ est lectio.11. S. D. Lec.11.

Consequenter Determinandum ẽ
de ipso vñ posterio
ristico. ¶ Circa quod q̃runtur duo. ⸿ Primo
vtrum diffinitio vñs a Phõ sit sufficiẽter assi/
gnata. ⸿ Scðo vtrum conclusio ipsius demon
strationis sit vniuersalis vel non.

¶ Sequitur in philosopho ⁊ in. D. S. [Uniuersale dico.]

Ad primuz sic ꝓcedit᷑. Uidet᷑ ꝙ diffõ ipĩ⁹ vl̃is q̃ trã git in textu nõ sit sufficiens: in qua dr̃.

Uĩe ẽ qd̃ iest de oi ⁊ de ꝑ se: ⁊ de ꝫm ꝙ ipsum.

Primũ ¶ Nã aial est vl̃e cũ sit genus: vt pꝫ in Porphyrio. ⁊ tñ aial nõ inest suis inferiorib⁹ ꝫm ꝙ ipm̃. cum nõ conuertibiliter ꝑdicetur de ipsis. 2m ¶ Preterea. albũ est vl̃e ⁊ ꝑdicabile qd̃ est accidens: vt ibidem pꝫ. ⁊ tamen albũ nõ inest ꝑ se. ergo 3m diffinitio mala. ¶ Preterea. vniuersale vel sumit᷑ ꝓ ꝓpositione vniuersali: vel ꝓ termino vniuersali. Si primuꝫ. seq̄t᷑ ꝙ predicta diffinitio nõ est sufficiens: q2 sic hec ꝓpositio est vl̃is: omnis hõ currit. ⁊ tamen ista non est ꝑdicatio per se. Si scd̃m etiam idem sequit᷑. q2 hõ respectu sortis est terminus vl̃is. ⁊ tamen non ꝯuenit sorti ꝫm ꝙ ipsum: cũ non cõ 4m uertibiliter ꝑdicet᷑ de eo. ergo ⁊c̃. ¶ Preterea. ipsius vl̃is est alia bona diffinitio a Porphyrio data. ergo ista est insufficiens. ¶ Sed contra est philosophus in textu ibi.

Uĩe dico qd̃ est de omni de per se ⁊ ꝫm ꝙ ipsuz inest. Manifestum est igit᷑ ꝙ quecunq̄ vniuersalia sunt ex necessitate insunt ⁊c̃.

R° ¶ Rñdeo dicẽdum ꝙ istud est tertiuꝫ capitulum huius scd̃i tractatus: in quo ponuntur due ꝯclones. ¶ Quarum prima est responsiua ad quesitum. videlicet ꝙ diffinitio vl̃is est bene assignata. ¶ Secunda est ꝙ ꝑ se loquendo ⁊ proprie cuiuslibet demonstrationis conclusio est vniuersalis. de qua in sequenti articulo tractabitur. Con° ¶ Est ergo prima conclusio talis. Diffinitio ipsius vniuersalis in textu posita est bene assignata: in qua dicitur.

Uĩe est qd̃ est de omni per se ⁊ ꝫm ꝙ ipsum.

Probat° ¶ Que ꝯclusio ꝓbat᷑ tali rõne phi elicitiue. ¶ Naꝫ vl̃e ẽ qd̃ ꝑmo ꝑdicat᷑. i. qd̃ non inuenit᷑ extra subm̃: neq̄ econuerso. Sꝫ esse tale ꝑdicatum inest de omni ꝑ se: ⁊ ꝫm ꝙ ipm̃. ergo ꝑdicta diffinitio est sufficiens: q2 explicat totam naturam vl̃is: ⁊ omni ꝯtento sub ipo ꝯuenit ⁊ sibi ⁊ soli. Discip. ¶ Sꝫ instabat discipulus dupl̃r. ¶ Primo q2 Phs in textu dicit ꝙ ꝑ se ⁊ ꝫm ꝙ ipm̃ sunt idem. ergo ꝑdicta diffinitio est nugatoria: cum bis idem repetat᷑: ⁊ sic est insufficiẽs. 2° ¶ Scd̃o. q2 animal ꝑdicatur de homine tanq̃ de omni de ꝑ se: ⁊ ꝫm ꝙ ipm̃ cũ de eo ꝑdicet᷑ imediate. ⁊ tñ aial non est vl̃e respectu hominis: cũ sibi ꝯuertibil̃r non ꝯueniat: siue ꝑmo: aut adequate: vt etiam in ꝑmo argumẽto adductum est. ergo ⁊c̃.

No^m p^m ¶ Pro quo ꝯsiderandũ est ꝑmo ꝙ aliqua sunt ideꝫ ꝫm rẽ ⁊ rõnem simul. sicut tunica ⁊ indumẽtum ꝓ eodẽ accepta. ⁊ talia si simul ponant᷑ in diffinitione: causant nugationeꝫ. ¶ Alia vero sunt que sunt idem ꝫm rem: ⁊ tñ differũt ꝫm rõnem: sicut supius ⁊ inferi⁹: vt aial ⁊ homo. ⁊ talia si simul ponant᷑ non causant nugationem. ¶ Per se vero ⁊ ꝫm ꝙ ipꝫ sunt idem ꝫm rem: ⁊ differũt ꝫm rõnem: sicut supius ⁊ inferius: vt supra. q. 14. arti. ꝑmo in scd̃o notabili declaratũ ẽ. vnde in ꝑdicta diffõne nulla est nugatio. Ex quo etiam pꝫ solo ad ꝑmam instãtiaꝫ discipuli. Discip. ¶ Sꝫ contra hoc replicabat idem discipulus. ¶ Nã animal ⁊ hõ differũt ꝫm rõnem: sicut supius ⁊ inferius. ⁊ tamẽ cãnt nugationem cum sic dr̃. hõ animal. ergo male dictũ est ꝙ illa que differũt ꝫm rationem: q̃uis modo sint idẽ ꝫm rem: nõ cãnt locutioneꝫ nugatoriã: si simul ponant᷑. R° ¶ Dicendũ ꝙ supius ⁊ inferius Supi° et inferi° 2r. ordinari. possunt dupl̃r ordinari in aliq̃ locutione. ¶ Unomõ ꝓponẽdo inferius suo supiori. ⁊ istomõ causat᷑ nugatio vt accidit in ꝓposito. ¶ Aliomõ postponẽdo inferius suo superiori. ⁊ sic non causat᷑ nugatio: vñ replica nulla. No^m 2^m. Dr̃ita iter ꝑdicari ꝫ ꝙ ipsuꝫ ⁊ imediate. ¶ Cõsiderandũ vlterius est scd̃o ꝙ aliud est ꝑdicari de aliquo immediate: ⁊ aliud est ꝑdicari ꝫm ꝙ ipm̃: q2 ꝑdicari ꝫm ꝙ ipsum: est ꝑdicari de aliquo adequate: seu conuertibil̃r: seu ꝑmo: scilicet videlicet ꝙ ꝑdicatum non reperiatur extra subm̃ neq̄ econuerso: vt homo est risibilis: homo est rõnalis: ⁊ sic de sil̃ibus.

Non enim omne qd̃ ꝑdicat᷑ de aliquo immediate: ꝑdicat᷑ adeq̃te: siue ꝯuertibil̃r. Licꝫ ergo aial predicetur de homine imediate: non tamẽ ꝑdicat᷑ vl̃r: ⁊ ꝫm ꝙ ipm̃. vñ pꝫ solutio ad scd̃am instantiam discipuli. ¶ Pꝫ etiam ꝙ aliqua ꝓpositio potest esse de ꝫm ꝙ ipm̃: non tamen erit imediate immediatione cãlitatis: vt homo est risibilis. al̃r ipsa nõ posset demõstrari. Et econtra aliq̃ ꝓpositio põt dici imediata immediatione subiecti: que tñ non erit vl̃is. siue ꝫm ꝙ ipꝫ: vt homo est aial. Cũ enim animal sit ꝑdicabile ꝓprie dictũ respectu hominis: ꝑdicat᷑ imediate de eo. non tñ ꝑdicat᷑ de eo vl̃r. ⁊ ꝫm ꝙ ipꝫ posterioristice loquẽdo: cũ excedat ipꝫ. Discip. ¶ Sed contra hoc instabat discipulus. Nam animal ꝑdicat᷑ de homine cũ signo vl̃i: accepto vl̃r: dicẽdo. Omnis homo est aial: ergo de eo ꝑdicatur vl̃r. R° ¶ Dicendũ ꝙ vl̃e põt accipi tripl̃r: vt ad ꝓpositũ sufficit. ¶ Unomõ absolute logice loquendo: videlicet accipiẽdo vl̃e ꝓ termino cõmuni q aptus natus est esse in multis vniuoce. Uleꝫ. Et istomodo accipit᷑ vl̃e in libro ꝑdicabilium Porphyrij. ⁊ in libro ꝑdicamentoꝝ phi. ¶ Aliomõ accipit᷑ vl̃e ꝑoristice. vꝫ ꝓ ꝓpositione vl̃i: vt ista ꝓpositio dr̃ vl̃is. omnis hõ currit. siue omnis homo est animal. q2 ꝫm modũ enũciandi est vl̃is: cum subijciat᷑ in ea terminus communis signo vl̃i determinatus. et istomodo accipitur vl̃e in libris ꝑorum. ⁊ in libris periher menias phi. ¶ Tertio mõ accipit᷑ vl̃e posterioristice videlicet ꝓ aliquo ꝑdicato: qd̃ ꝫm quãdam adequationem ꝑdicat᷑ de subiecto: ita videlicet ꝙ ꝑdicatum non inuenitur extra subiectum: neq̄ econuerso vt dicit hic. D. S. Et istomodo accipitur vl̃e in ꝑsenti passu. Licet ergo animal ꝑdicet᷑ vniuersal̃r de homine duabus primis modis: non tamen tertiomodo. Unde illa instantia ⁊ etiam ꝑmum argumentũ laborabat in equiuoco. Correl° ¶ Ex ꝑdictis igit᷑ pꝫ: ꝙ ꝑdicari ꝑmo: ꝑdicari adequate: ꝑdicari per se conuertibil̃r: ꝑdicari: ꝫm ꝙ ipsuꝫ: ⁊ ꝑdicari vniuersaliter posterioristice accipiunt᷑ in ꝓposito pro eodem. Correl° 2m ¶ Patet etiam secundo. ꝙ aliqua propositio potest dici vniuersalis sine signo vniuersali: posterioristice loquẽdo: vt ista: homo est risibilis: siue homo est rõnalis. ¶ Simil̃r ꝑ oppositũ: aliqua propositio põt dici particularis eodeꝫ mõ. videlicet posterioristice loquendo: in qua tamen ponitur subiectuꝫ cõmune cũ signo vniuersali: vt ista. Omnis homo est sensibilis: non est vniuersalis: sed particularis. cum predicatum subiecto nõ cõueniat conuertibiliter siue adequate: licꝫ in ea ponat᷑ signuꝫ vniuersale ad subiectum. ¶ Ad ꝑmum igitur ⁊ ad alia argumenta patet solutio ex dictis: si debite ⁊ diligenter considerentur ⁊ applicentur.

¶ Sequitur in pho ⁊. D. S. ibi. Deinde cũ dicit. [Et demõstratio per se huius vl̃is est ⁊c̃.] ¶ Articulus secũdus.

Ad secundũ sic ꝓcedit᷑. Uidet᷑ ꝙ conclusio demonstrationis non sit vniuersalis. Primum ¶ Nã infra ostendit phs aliquam demõstrationẽ esse particularem. videlicet que concludit conclusionem particularem. ergo conclusio demonstrationis non semper est vniuersalis. 2m ¶ Preterea. ista est conclusio demõstrationis propter qd̃. homo est risibilis. cum ibidem predicetur propria passio de proprio subiecto: ⁊ tamen non est vniuersalis cuꝫ sit indefinita. ergo ⁊c̃. 3m ¶ Preterea. si conclusio demonstrationis esset vniuersalis: hoc esset quia in ea demõstratur propria passio de proprio subiecto. sed ꝯsequẽs est falsum. quod sic patet. ¶ Nam passio immediate predicatur de suo proprio subiecto: cum sit predicabile. ergo passio non põt demonstrari de suo subiecto: cum nulla propositio immediata sit demonstrabilis. aliter propositio immediata esset mediata. ergo ⁊c̃. ¶ Sed contra est philosophus in textu ibi.

Et demonstratio per se huius vniuersalis est. Aliquorum autem quodam modo: sed non per se ⁊c̃.

Cōclusio Probat^r ℂ Rn̄deo dōm ꝙ scḋa ꝯclo huius capl̄i est: ꝙ ꝓprie ⁊ per se loquendo ꝯclo demōstrationis est vniuersalis. ⁋ Que ꝓbat̄ tali rōne pħi. Nam ꝓprie ⁊ ꝑ se in demōstratiōe ꝓpter quid demōstratur ꝓpria passio de ꝓprio subiecto. Sȝ ꝓpa passio ꝯuenit vl'r ꝓprio subiecto: videlicet adequate: ⁊ cōuertibiliter. ⁊ ꝑmo: vt supra declaratuȝ est. ergo conclusio demōstrationis ꝑ se loquendo est vniuersalis. Discip. ℂ Sȝ instabat discipulus. Naȝ ꝓpria passio aliquando demonstrat̄ de inferioribus subiecti. vtputa habere tres de ysocbele. ergo non semꝑ demōstratur propria passio de suo proprio R^o subiecto. ℂ Dicendum ꝙ ꝓpria passio non demonstrat̄ de inferioribus subiecti nisi inquātum illa habent reduci ad ꝓprium subiectum passionis: vt dicit hic. D. S. Unde reductiue propria passio potest demonstrari de inferioribus subiecti. Tamen solum per se ⁊ ꝓprie loquendo demōstra- Discip. tur de ꝓprio subiecto. ℂ Sed replicabat idem discipulus. Nam passio demōstrat̄ per se de inferiorib⁹ subiecti. ergo R^o ⁊ ꝓprie. ℂ Dicendum ꝙ passio demonstratur de inferioribus subiecti per se ꝑ alterum: sed non ꝑ se ꝑmo. ideo de eis No^m ꝑm non ꝓprie: sed reductiue demonstratur. ℂ Cōsiderandum autem est hic ꝑmo elicitiue ex textu ꝼm Pħm. vt expresse infra deducit. ꝙ duplex est demonstratio. videlicet vniuer- Demfa- tio vlis salis ⁊ particularis. ⸢ Demonstratio vniuersalis est illa in qua concluditur ꝓpria passio adequate de suo ꝓprio subiecto. Que quidem cōclusio dicitur vniuersalis vniuersalitate posterioristica: videlicet vniuersalitate adequationis: siue ponatur ibi signum vniuersale: siue non: vt supra decla- Demfatō pticularis ratum est. ⸢ Sed demonstratio particularis est illa in qua concludit̄ passio de aliquo inferiori ipsius subiecti: cū quo inferiori non conuertitur: vt risibile de sorte. Que quidem No^m ⁊^m conclusio dicitur particularis. i. inadequata. ℂ Considerandū vlterius est scḋo (vt ex supradictis colligi potest) ꝙ vniuersalitas est duplex. videlicȝ vniuersalitas signi ⁊ vni- Ulitas si- gni uersalitas rei. ⸢ Uniuersalitas signi dicit̄ quando aliquod predicatum de aliquo subiecto predicatur cum signo vni- Ulitas rei ⁊^x uersali: siue ꝼm rem conueniat sibi vniuersaliter: siue non. Sȝ vniuersalitas rei est quando realr̄ ꝑdicatum conuenit subiecto ꝓ omnibus suis suppositis ⁊ talis vniuersalitas Pdicatōis est duplex. ⸢ Nam quedam est vniuersalitas ꝑdicationis. videlicet quando ꝑdicatum conuenit omnibus suppositis subiecti ꝼm rem: siue ꝯueniat eis conuertibiliter: siue non: Adeq̄tōis ⁊ cālitat̄ vt homo est animal. ⸢ Alia est vniuersalitas adequationis ⁊ causalitatis. videlicet quando predicatum per se primo ⁊ conuertibiliter conuenit subiecto. vt homo est risibilis. Discip. De qua quidem vniuersalitate est hic ad ꝓpositum. ℂ Sȝ instabat discipulus. Nam aliquando demonstrat̄ diffinitio materialis de diffinito demonstratione vniuersali ꝑ diffinitionem formalem: vt supra patuit de diffinitionib⁹ demonstrationis. ergo insufficienter ꝯcessum est ꝙ in qualibet demonstratione vniuersali ꝯcludit̄ vniuersaliter ꝓpria R^o passio de ꝓprio subiecto. ℂ Dicendum ꝙ quando demonstratur aliqua diffinitio de suo diffinito. talis diffinitio habet modum passionis respectu diffiniti in ordine ad diffi- Qō tacita nitionem formalē que accipit̄ ꝓ medio. ℂ Et si queratur vtrum omnis propositio necessaria sit vniuersalis vniuer- R^o salitate posterioristica ⁊ ꝑ se. ℂ Dicendum ꝙ non omnis ꝓpositio necessaria est vniuersalis. i. adequata. Hec enim est necessaria in ꝑmo modo ꝑseitatis. homo est substantia. Non tamen est illo modo vniuersalis sed particularis: cū Ja ꝓpō necc̄aria sꝫ per se Maxidus ꝑdicatum excedat subiectum. ℂ Sȝ vtrum omnis ꝓpositio necessaria sit ꝑ se: hoc magis vertitur in dubium. ⸢ Pro quo considerandū est hic ꝼm Egidium: ꝙ duplex est necessitas. ⸢ Nam aliqua ꝑdicata habere necessariam habitudinem ad subiecta: quantū ad presens spectat: potest ꝯtingere dupl'r. ꝼm ꝙ duplicia principia possumus assignare: videlicet speciei ⁊ indiuidui. Si ergo illa necessaria habitudo caus̄et̄ ex principijs indiuiduitunc est accidens inse- parabile: ⁊ potest fieri inde ꝓpositio de omni: sed illa ꝓpositio non erit per se. Si vero huius necessitas caus̄et̄ ex ꝑncipijs speciei: sic huiusmodi ꝓpositio nō solū erit de omni: sed etiam per se. ℂ Ad ꝑmum igitur ⁊ ad secūdum patet solutio ex dictis. ℂ Ad tertium dicendū ꝙ lȝ passio immediate predicetur de subiecto immediatione ꝑdicationis siue subiecti: non tamen immediatione causalitatis. Habet enim causam in subiecto. per quā potest de eo ꝑdicari ⁊ ꝓ- hari. ℂ Sȝ contra hic latrabat discipulus. Nam si passio Discip. demonstrabit̄ de subiecto: aut hoc erit per diffinitionē subiecti: aut per diffinitionem suam. videlicet ꝑ diffinitionem passionis. non ꝑmum quia diffinitio subiecti ⁊ ipsum subiectum idem sunt. ⁊ per ꝯsequens in minori esset nugatio. neqȝ scḋm: q: talis diffinitio passionis predicaretur in minori de subiecto: ⁊ per consequēs peteret̄ ꝑncipium: cum ipsa esset eque vel magis dubia ꝯclone. ℂ Dicendum ꝙ ta- R^o lis passio potest demonstrari de subiecto per diffinitioneȝ vtriusqȝ: lȝ in demonstratione potissima demonstraret̄ solum ꝑ diffinitionem subiecti vt infra secundo huius declarabitur. ⁊ licet diffinitio ⁊ diffinitum sint idem ꝼm rem: differunt tamen ꝼm rationem: vnde nulla erit ibi nugatio.

ℂ Questio. 17. De erroribus circa vniuersale posterioristicum ⁊ est lectio. 12. S. D. Lec. 12.

DEinde considerandum restat de erroribus qui cōtingere possunt in acceptione ipsius vniuersalis. ⁋ ℂ Circa quod queruntur duo. ⸢ Primo vtrum errores q cōtingere possunt in acceptione vniuersalis sint sufficienter a pħo assignati. ⸢ Scḋo vtrum possit esse aliqḋ vniuersale genus sub quo sit vna sola species.

ℂ Sequitur in pħo ⁊ in. S. D. ⌊ Oportet autē non latere. ⌋

ℂ Articulus primus.

Ad primum sic ꝓceditur. Ut̄ ꝙ tria correlaria a pħo in litera posita non sint sufficienter assignata. ℂ Nam quādo aliqua duo cōuertunt̄ qcqd Primū debite demonstrat̄ de vno ⁊ de reliquo. sed omnes partes subiectiue simul sumpte ꝯuertunt̄ omnes cuȝ toto suo vl'i. ergo si propria passio conuenienter demōstratur de aliquo vniuersali tanquā de ꝓprio subiecto ꝯuertibil'r etiam demonstrabitur de omnibus partib⁹ subiectiuis simul sumptis ⁊ ꝑ ꝯsequēs scḋs modus est insufficienter assignatus. ℂ Scḋo ꝑterea de equalentibus idem est iudicium. sȝ oēs 2^m partes alicuius totius simul sumpte equalent toti. ergo si passio demōstratur de toto demonstrabit̄ debite de omnibus partibus simul sumptis. ergo idem qḋ prius. ℂ Sed contra est Pħs in litera ibi. ⌊ Oportet autē non latere ⁊c̄. ⌋ ℂ Rn̄deo dōm ꝙ istud est quartum capl̄m huius tractatus: in quo Pħs assignat tres errores qui ꝯtingunt in acceptiōe vniuersalis posterioristici. ⁋ Quoꝝ primus est ꝙ Primus error si sub aliquo vniuersali cum non est accipere nisi vnum singulare cui tale vniuersale cōpetit: si passio vniuersalis demonstraret̄ tali singulari inesse tanqȝ vl'i tanqȝ ꝓprio subō incōuenienter esset ista assignatio. vt si sensibile qḋ inest animali per se primo assignaret̄ vt vl'e homini: nullo alio animali existente esset error: q: sensibile non ꝯuenit homini ꝑ se ꝑmo sȝ per alteꝝ. videlicet per animal. ⁋ Secundus error est ꝙ si passio alicuius vl'is innominati ꝺmonstraretur 2° inesse vt idē omnibus ꝑtibus subiectiuis illius vniuersalis simul sumptis aut coniunctim aut diuisim incōueniens esset assignatio: vt si animali nō esset nomē impositum: sensibile demonstraret̄ singulis specieb⁹ eius inesse vt vniuersale esset error. ⁋ Tertius error est qn̄ passio alicuius infe- 3° rioris demonstrat̄ vt vniuersale inesse supiori: vt si risibile demonstraret̄ vt vniuersale inesse animali eēt error. ℂ Cōsiderandum est aūt ꝙ pħs de tribus ꝑdictis modis siue erroribus exemplificat primo de tertio dictum de primo ⁊ finaliter de scḋo. ⸢ Exēplū eius de tertio errore est tale. Naȝ

si non ꝯcurrere demonstraretur vt vniuersale inesse lineis rectis: esset error: qr nō ꝯcurrere non ꝯuenit omnib⁹ lineis rectis sʒ solum eque distantib⁹. ⸿ Exemplū vō eius de pri/mo errore est tale. Si non esset ali⁹ triplus q̄ ysocheles q est triplus trium equaliū lateꝝ ꝛ habere tres angulos eq̄/les duob⁹ rectis demōstraret̃ ei inesse vt vlr̄ inconueniens esset assignatio. Sʒ exemplū eius de scḋo est tale. Si cōmu/tatim ꝓportionari que est passio alicui⁹ cōis nobis ignoti: demonstraret̃ vt vlr̄ inesse numeris: lineis: solidis: ꝛ tēpo/ribus ꝯiunctim vel diuisim incōueniens esset talis assigna/tio. Et silr̄ ratio est vt dicit Phs etiam si tali cōi esset nomē

Nota 2m Documē/tum quo vlr̄ cogno/scitur impositum. ℭ Cōsiderandū est vlterius ꝙ phs in litera ad/ducit quoddā documētum quo ꝓprie posset accipi vniuer/sale. videlicʒ si remoto aliquo remaneat illud qḋ assignat̃ ꝓ tali predicato: aut posito aliquo non ponit̃ ꝑdicatū non ꝯueniet vlr̄ subo: sicut posito aiali nō necessario ponit̃ risi/bile. vñ risibile nō iest vlr̄ aiali. Silr̄ remoto sorte nō neces/sario remouet̃ risibile. igit̃ risibile non inest sorti vlr̄. ⸿ Sʒ qñ posito subiecto ponit̃ ꝑdicatum: ꝛ remoto subiecto re/mouet̃ ꝑdicatum signum est ꝙ tale ꝑdicatum ꝯuenit sub/iecto vlr̄. vt posito homine ponit̃ risibile: ꝛ remoto homi/ne remouet̃ risibile. igit̃ signum est ꝙ risibile inest vlr̄ ho/

Nota 3m Singula/re. 2r. mini. ℭ Considerandū ſʒ. D. S. in lectiōe circa ꝑmū erro/rem ꝙ singulare accipit̃ dupl̄r. ⸿ Unomō ꝓ indiuiduo ali/cuius spēi. ⸿ Aliomō accipit̃ cōiter ꝓ quolibet inferiori: si/cut hō oı̄ singulare quōdā ipsius animalis: ꝛ vocat̃ singu/

Nota 4m Propor/tio lare in respectu. Accipit̃ aūt singulare ibidē scḋomō ꝛ nō ꝑmomō. vt pʒ per exemplum phi supius adductū. ℭ Cōsi/derandum est vlterius ſm eundē circa exemplū phi de se/cūdo errore ꝙ ꝓportio est habitudo vnius q̄titatis ad ali/am sicut sex ad tria se habēt in ꝓportione dupla ꝛ quatuor

Propor/tionalitas ad duo. ⸿ Sʒ ꝓportionalitas est collatio duaꝝ ꝓportionuʒ inter se ꝛ est duplex. ⸿ Nā quedaʒ est disiūcta ꝛ habʒ qua/tuor terminos: vt sicut se habent sex ad tria: ita quatuor ad duo. ⸿ Alia est ꝯiuncta ꝛ habet tres terminos. nā vno vtit̃ vt duobus: vt hic. sicut se habēt octo ad quatuor: ita qua/

Nota 5m tuor ad duo. ℭ Cōsiderandū est vlterius ſm eundē ibidē ꝙ in proportionalitate ꝑsertim ꝯiuncta duo termini se ha/bent vt antecedētia ꝛ duo ꝯsequētia: vt cū dicit̃. sicut se ha/bent sex ad tria: ita q̄tuor ad duo. Sex ꝛ q̄tuor se habēt vt

Permuta/ta proportiō añtecedentia: tria vero ꝛ duo vt ꝯñtia. Est ergo ꝑmutata ꝓ/portio quādo añtia inter se ꝓportionalr̄ conferuntur ꝛ cō/sequētia silr̄: vt sic dicendo. Sicut se habent sex ad tria: ita quatuor ad duo. ergo a cōmutata ꝓportione. sicut se habēt sex ad quatuor. ita tria ad duo. Sed sex se habēt ad q̄tuor in ꝓportione sex q altera. ergo tria se habēt ad duo in silı̄ ꝓ/

Discip. portione. ℭ Sed instabat discipulus. Nam creaturaꝝ ad deū est aliqua ꝓportio. aliās per creaturas non cognoscere/mus deum. ꝛ tamen non est aliqua habitudo q̄titatis ad quātitatem: cuʒ non sit in deo quātitas. ergo insufficienter dictū est ꝙ proportio est habitudo vnius q̄titatis ad alte/

Rn° rum. ℭ Dōm ꝙ duplex est ꝓportio. videlicet cōmensurati/ua siue q̄titatiua: ꝛ ꝓportio assimilatiōis. ꝑma ꝓportio q̄ diffinita est prius: non est inter creaturas ꝛ deū: sʒ bñ scḋa que sufficit ad cognitionē. ℭ Ad ꝑmū igit̃ principale dicē/dum ꝙ lʒ oēs partes simul sumpte ꝯuertant̃ cum toto vlr̄ tamē ab eo differunt ſm rōneʒ. Unde passio que conuenit vniuersaliter illis partibus simul sumptis eis non conue/nit primo sed per alterum. videlicet per totum vniuersale vt declaratum est. ꝛ per hoc patet solutio ad secundum.

ℭ Sequitur vbi supra. impertinenter tamē. ℭ Articulus. II.

Ad secūdum sic ꝓcedit̃. Uidet̃ ꝙ possit esse gen⁹ sub quo non sint nisi vna sola spēs.

Primus ℭ Nā est aliqua spēs sub qua non est nisi vnū indiuiduʒ vt pʒ de sole. ergo a silı̄ potest esse genus sub quo nō sit nisi

2m vna sola spēs. ℭ Scḋo preterea. illud est possibile fieri qḋ non implicat contradictionem. sed nō implicat ꝯtradictio/nem solaʒ spēm humanā esse sub animali. ergo pōt esse ge/nus. videlicet animal sub quo non sit nisi vna sola species.

3m ℭ Tertio preterea. si nullus alius flos esset aliq̄ rosa: aut etiam nec flore existente adhuc flos esset genus: vt patet in

4m hyeme: ergo idem qḋ ꝑus. ℭ Quarto preterea. Ioē videt̃ velle in ꝑmo errore supius assignato. vbi innuit ꝙ si sub ali/quo vniuersali esset ſm vnum solum singulare ꝛc̃. accipit̃ ibi singulare cōmuniter vt dictum est: videlicet pro minus vniuersali. ergo potest esse genus sub quo sit vna species. ℭ Sed contra est. D. S. in p̄nti lectione ibi.

Uel pōt dici ꝙ est impossibile inueniri aliquod genus cuius sit vna species tm̄ ꝛc̃.

ℭ Rñdeo dōm ꝙ impossibile est inueniri aliqḋ genus sub quo sit solum vna spēs: quod sic ꝓbatur ſʒ. D. S. in p̄senti lectione. ℭ Nam oportet ꝙ si vnum ꝯtrarioꝝ reperiat̃ in rerum natura ꝙ ꝛ alterum reperiatur: vt patet per Phʒ scḋo de celo. vbi loquit̃ de differentijs contrarijs. Sed ge/nus diuiditur in spēs per differentias oppositas cōtrarie: ergo si vna spēs inuenitur ꝛ alia. ꝛ ꝑ ꝯñs non pōt esse gen⁹ sub quo sit tm̄ vna spēs. ℭ Sʒ instabat discipulus. Nam differentie repiunt̃ potissime in genere sube in quo tamen nulla est ꝯrietas: vt pʒ in p̄dicamentis. ergo non bñ dcm̄ est ꝙ differentie opponunt̃ ꝯrie. ℭ Dōm ꝙ triplex est gra/dus ꝯtrarietatis. vt pʒ ꝑmo phyſi. ⸿ Primus est repugnan/tia habitus ꝛ ꝑuationis. ⸿ Secūdus est repugnantia dua/ruʒ differentiarum formalr̄ diuidētium vnum genus. Isti aūt duo gradus ꝯtrarietatis repiunt̃ in quolibet ꝑdicamē/to. ⸿ Tertius gradus est repugnantia duoꝝ formaꝝ abso/lutaꝝ que sub eodē genere ponunt̃: maxime inter se repu/gnantes mutuo se expellentes a subiecto: nisi altera insit subiecto a natura. ꝛ istomō differētie non contrariantur. Lʒ ergo in genere sube non sit ꝯrarietas quātuʒ ad tertiū gradum ꝯrietatis: tñ quātum ad duos primos gradus re/peritur in substantia ꝯrietas. ℭ Cōsiderandum est autem ſʒ Egidiū ꝙ spēs plures esse sub genere dupl̄r potest intel/ligi. ⸿ Unomō q̄tum ad esse eēntie qḋ habēt in singulari/bus. ⸿ Aliomodo q̄tuʒ ad esse virtuale qḋ habent in suis causis. ⸿ Ad hoc ꝙ saluet̃ genus nō est necesse ꝙ sint plu/res q̄ ad esse essentie in singularibus. sʒ sufficit ꝙ sint plu/res q̄tum ad eē qḋ hēnt in suis causis. Et ꝑ hoc patet solu/tio ad tria argumēta principalia vltima. Et lʒ genus pos/sit saluari in vna specie q̄tum ad eēntiam: non tamē quan/tum ad eius potestatē: vt disputatum est sup libro ꝑdicabi/lium Porphyrij. ℭ Sed querebat discipulus vtrum spēs possit saluari in vno indiuiduo. videtur ꝙ non. ⸿ Tum ꝑ/mo qr esse in pluribus est de rōne cuiuslibet vniuersalis. id autem quod est de rōne alicuius non pōt ab eo separari. ⸿ Tunc secundo: qr de ratione cuiuslibet totius est habe/re plures partes: vt arguit Baltonus. ℭ Dicendum vt di/cit. D. S. ꝙ potest esse spēs sub qua non est nisi vnum indi/uiduum. cuius rationem assignat. ⸿ Nā spēs vna diuidit̃ in indiuidua ꝑ differētiam materie. Contingit aūt totā ma/teriam vnius spēi proportionatam sub vno indiuiduo cō/prehendi. ꝛ tunc non est nisi vnū indiuiduū sub vna specie. Hec ille. ⸿ Et per hoc patet solutio ad primum argumen/tum ꝑncipale. ⸿ Et lʒ aptum natum esse in pluribus sit de ratione vniuersalis: non tñ actu eē in multis: necꝫ talis apti/tudo est frustra si nunq̄ reduceretur ad actuʒ: qr aptitudo est inclinatio consequēs formam. Potētia vō consequitur materiaʒ: vnde lʒ potētia illa sit frustra que non reducitur ad actū: nō tñ aptitudo. ⸿ Et q̄uis de rōne totius integra/lis sit habere plures partes: nō tamē hoc est de ratione to/tius vniuersalis. ℭ Considerandum est tamē ſm. D. S. ꝙ spēs est duplex. ⸿ Nam quedā est cuius singulare est in ma/teriale. vt patet de angelis: ꝛ sub tali specie nō est nisi vnuʒ indiuiduum: immo plura esse sub tali specie repugnat ipsi

speciei. ¶ Alia est spẽs cui⁹ singulare est corruptibile vt homo. & sub tali specie necesse est esse plura individua q̃tum ad intẽtionem nature. Natura enim intendit ɔfirmationez spẽrum. Species aũt cui⁹ singulare est corruptibile nõ potest ɔservari in esse si sub ea solum est vnũ individuũ: q2 eo corrupto non remaneret spẽs in esse nisi esset tale individuum ex cui⁹ corruptione gñaret̃ alteꝝ sub eadem specie: vt pꝫ de fenice. Fenix est avis & non est pfectra talis. Un⁹ dum moriẽ alter ad hoc oriẽ. ¶ Sꝫ in p̃dictis videẽ esse contradictio. Nam dcm̃ est supra in p̃nti articulo ibi. ⌊Et iꝫ &c̃.⌋ q̄ aptum natum esse in multis est de rõne spẽi & cuiuslibet vlis. Hic aũt dcm̃ est q̄ repugnat spẽi angelice posse esse in multis. ¶ Dicẽdum q̄ natura angelica sive spẽs in angelis põt considerari dupl'r. ¶ Unomodo vt spẽs. ¶ Aliomodo vt talis spẽs. ¶ Primo posse esse in multis nõ repugnat spẽi angelice. Sꝫ bene scd̃omõ: q2 si posset multiplicari in plura individua nõ esset per se exñs: sꝫ in alio: qδ implicat ¶ Ad p̃mũ & ad oĩa alia argumenta pꝫ solutio ex dictis

Fenix
Dub^m
Solo

¶ Questio. 18. De qualitate principiorum demonstrationis & est lectio. 13. S. D.

Lec. 13.

Licet in superioribus habitũ sit quib⁹ demonstrator vtiẽ ɔsiderandũ tamẽ restat in hoc tractatu ex q̃bus & ex qualib⁹ demonstratio ꝓcedat. ¶ Circa qδ q̃nque occurrunt ɔsiderãda s̃m q̄ huius tractatus sunt q̃nque capl'a s̃m q̃nque lectiones. D. S. ¶ Primo ɔsiderãduꝫ est qualr demr̃atio ꝓcedat ex necessariis & hoc in p̃mo capitulo. ¶ Scd̃o qualr ꝓcedat ex his que sunt per se. & hoc in scd̃o capl'o ibi. ⌊Accidẽtia v̊o ꝑ se &c̃.⌋. ¶ Tertio qualr demonstratio non ꝓcedat ex principiis extraneis. & hoc in tertio capl'o ibi. ⌊Non ergo ex alio &c̃.⌋. ¶ Quarto qualiter demonstratio nõ ꝓcedat ex corruptibilibus: sed ex sempiternis. & hoc in quarto capl'o ibi. ⌊Manifestum est autem &c̃.⌋ ¶ Quinto qualr demonstratio non procedat ex cõmunibus sꝫ ex ꝓpriis. & hoc in q̃nto capitulo ibi. ⌊Q̃m autem manifestum est &c̃.⌋ ¶ Circa primum queruntur tria. ¶ Primo vtrum demõstratio procedat ex necessariis. ¶ Secundo vtrum conclusio possit fieri per mediuꝫ nõ necessarium. ¶ Tertio vtrum destructis omnibus scitis corrumpatur necessario scientia in nobis.

¶ Sequitur in Phõ & in. S. D. ¶ Si igitur est demonstrativa scientia.

¶ Articulus primus.

Primũ

Ad primuꝫ sic ꝓcediẽ. Videẽ q̄ demonstratio non procedat ex necessariis. ¶ Nã necessarium est qδ impossibile est non esse vt pꝫ per diffinitionem necessarii. 5. metaphy. sed p̃misse demonstrationes possunt nõ esse q2 ipsis plaĉis non sunt neq̃ reiterari possunt: q2 qδ semel est dictum meat irrevocabile v̊bũ: vt pꝫ ꝑ phm̃ in p̃dicamentis. ergo demõstratio non sem̃ ꝓcedit ex necessariis. ¶ Scd̃o p̃terea. demõstratio ad impõle est d̃monstratio vt infra patebit. sed talis non procedit ex necessariis sꝫ ex impossibilibus. Impossibile enim & necessarium opponuntur. ergo non quelibet demonstratio procedit ex necessariis. ¶ Sed contra est phũs in litera dicens.

2^m

Si igiẽ ẽ demõstrativa scĩa ex p̃ncipiis nec̃iis qδ enim sciẽ nõ põt aliter se h̃re igitur &c̃.

¶ Rñdeo dd̃m q̄ iste est terti⁹ tractatus hui⁹ primi libri in quo (vt dictum est) sunt q̃nque capl'a. In quoruꝫ p̃mo phs ondit q̄ demr̃atio ꝓcedit ex necessariis. Ponit autẽ in isto capl'o duas ɔcl'ones. Quarum p̃ma est respõsiva ad quesitum. Scd̃a est q̄ ɔcl'o necessaria non põt sciri nisi ex p̃missis necessariis de qua in sequẽti articulo videbiẽ. ¶ Est ergo prima conclusio q̄ demr̃atio ꝓcedit ex p̃missis necessariis. hec ɔcl'o ꝓbaẽ duab⁹ ratiõibus phĩ & a signo. ¶ Prima ratio est talis. Oẽs ꝓpositiões per se sunt necessarie vt pꝫ per p̃mum moduꝫ ꝑseitatis vbi predicatum est de diffõne subiecti. & per scd̃m modũ vbi subiectum est de diffõne predicati. Sed demonstratio ꝓcedit ex premissis que sunt per se. ergo demr̃atio ꝓcedit ex necessariis. ¶ Scd̃a ratio est talis. Illud qδ non põt aliter se habere est necessarium: sꝫ ɔclusio scita per demõstrationẽ non põt aliter se habere vt pꝫ per diffõnem scire superius habita. ergo ɔcl'o demr̃ationis est necessaria: sꝫ necessariũ non põt sciri nisi ꝑ p̃missas necessarias vt infra in sequẽti articulo ꝓbabitur. ergo cum demr̃atio faciat scire vt pꝫ ꝑ primam eius diffõnẽ ꝓcedit ex p̃missis necessariis. ¶ A signo idem sic probaẽ. Naꝫ ɔtra rõnem aliquã non ferẽ instantia nisi ꝓpter hoc q̄ deficit aliq̃d eoꝝ que in rõne ista observãda sunt. Sed cõtra eum qui opinaẽ demõstrare ferimus instãtiam ex eo q̄ nõ sunt necessaria ea ex quib⁹ ꝓcedit signũ est ergo q̄ demr̃atio ꝓcedit ex necessariis. ¶ Ex hac ɔcl'one infert phs vnũ correlariũ. videlicet q̄ cum oporteat demr̃ationẽ ꝓcedere ex necessariis (vt ꝓbatuꝫ ẽ) stulti sunt illi q̃ opinati sunt bene se principia demr̃ationis accipere: si solũ ꝓpõnes accepte sunt ꝓbabiles & vere vt sophiste faciũt. i. illi q̃ apparẽt sciẽtes & non sunt. Sicut enim aliq̃ dicunẽ sophiste in q̃ꝫtũ deficiũt a dialectica argumẽtatiõe: ita dialectici ex ꝓbabilibus procedẽtes se demõstrare opinantes sophiste dicuntur. i. apparentes & nõ existẽtes in argumẽtatione demr̃ativa. ¶ Cõsiderandũ est aũt s̃m. D. S. in p̃nti lectiõe: q̄ q2 in demr̃atiõe demr̃aẽ passio de subiecto ꝑ mediũ qδ est diffinitio op2 q̄ prima ꝓpositio. s. maior cui⁹ p̃dicatum ẽ passio & subiectum diffõ: que cõtinet passionis p̃ncipia: sit ꝑ se in quarto mõ. Scd̃o aũt. s. minor cui⁹ subest diffinitũ & p̃dicatum diffinitio ẽ in p̃mo mõ ꝑseitatis. Cõclusio v̊o in qua p̃dicatur ꝓpria passio de subiecto ẽ ꝑ se in scd̃o mõ. ¶ Ad p̃mum igitur dicẽdum q̄ p̃misse demonstrationes possunt dupl'r ɔsiderari. ¶ Unomõ q̃tum ad subaꝫ vocis & istomõ hñ corrumpunẽ. ¶ Aliomodo q̃tum ad habitudinẽ terminoꝝ & hoc mõ sunt incorruptibiles & necessarie. Et iꝫ orõ s̃m subaꝫ vocis eadẽ numero nõ possit reiterari: põt tamẽ eadẽ manẽs s̃m spẽm reiterari. ¶ Ad 2^m dd̃m q̄ duplex ẽ demr̃atio. vꝫ osñva & ad impossibile. ¶ Demr̃atio vero ad impossibile non ꝓcedit ex necessariis q̃tum ad vltimũ ei⁹ processum. Quot aũt sint ꝓcessus in demõstratione ad impossibile. & que sit talis infra declarabitur. ¶ Demr̃atio v̊o osñva est duplex. vꝫ demonstratio q2. & demr̃atio propter q̃d. ¶ Demr̃atio autẽ q2 non sem̃ procedit ex necessariis simpl'r. ¶ Demõstratio v̊o ꝓpẽ quid: de qua est potissime hic ad ꝓpositum procedit ex necessariis. Que autem sit demõstratio quia: & que propter quid inferius declarabitur.

1^a
Cõclusio
Pria rõ.
2^a
Proba^r a signo
Correla^m
Notãdum
demõstratio ad ipole
Divisio

¶ Sequitur vbi supra in phõ & in. S. D. ⌊Quod autem ex necessariis &c̃.

¶ Articulus secũdus.

Ad secundũ sic procediẽ. Videẽ q̄ ɔcl'o necessaria possit demr̃ative sciri per mediũ non necessarium. ¶ Nam ɔcl'ones naturales sunt necessarie cum ipsaꝝ sit sciẽtia & tamẽ sciunẽ per media nõ necessaria cũ entia naturalia sint variabilia & corruptibilia: ergo ɔcl'ones necessarie sciri possunt ꝑ mediũ non necessarium. ¶ Scd̃o preterea. ista ɔcl'o est necessaria De⁹ est & demr̃ative sciẽ ꝑ mediũ non necessariũ. vꝫ ꝑ ipsam creaturã. ergo &c̃. ¶ Tertio preterea. ista ɔcl'o necessaria. homo est risibilis. sciẽ demonstrative ꝓpter quid per premissas contingẽtes. vꝫ per istas. Omne animal rõnale est risibile. oĩs homo est aĩal rõnale: que sunt ɔtingentes. qδ sic pꝫ: q2 non sunt impossibiles ꝓpositiões: ergo sunt ɔtingentes. pꝫ ɔsequẽtia ꝑ legem ɔtradictoriaꝝ. Contingẽtes enim & impossibiles ɔtradicunt vt pꝫ scd̃o ꝑihermenias. ergo &c̃. ¶ Sꝫ ɔtra est phs in l'ra ibi. ⌊Quod aũt ex necessariis oportet esse syllogismũ manifestum est. Si enim nõ est habens rõnem ꝓpẽ quid existem demr̃atione non est sciens ergo &c̃.⌋ ¶ Rñdeo dicendum q̄ secunda conclusio huius capituli que est rñsiva ad quesitum est talis. Cõclusio necessaria nõ

Primũ
2^m
3^m
Cõclusio

Pria rō pōt sciri ex pmissis nō necessarijs. ¶ Que qdez ɔclō pbat
duab⁹ rōnibus phi. quaꝝ pma est talis. ¶ Nā ille q nō di-
cit rōnē rñdētem pp qd. nō efficit neqȝ dr sciens: cū scire sit
rei cām cognoscere ꝛc. vt ex supra dictis pȝ: sȝ q infert ali-
quā ɔclonē necessariā ex pmissis nō necessarijs. vȝ p medi
um ɔtingēs nō dicit rōnē oñdentem pp qd. ergo ex talibus
pmissis p mediū ɔtingēs nō pōt sciri ɔclo necessaria: ergo
mediū ɔtingēs nō pōt esse ratio siue cā pp qd ipsi⁹ ɔclonis
Scda rō necessarie: qd erit pbanduȝ. ¶ Scda rō est talis. Si aliqs
nūc nescit aliquā ɔclonē bñs tñ eādem rōnez quā prius ha
buit. saluus exñs re nō corrupta. ꝛ ille nō est oblit⁹ t seqtur
q prius nesciuit illā: qȝ illis modis amittit scia. sȝ ille q hēt
ɔclonē necessariā p mediuȝ ɔtingēs corrupto medio ɔñti
nescit illam ɔclonē medio nō exñte: ꝛ tñ hȝ eandeȝ rōnem
saluus exñs: ꝛ res est salua ꝛ nō est oblitus. ergo prius nesci
Nō^m p^m Scia. 4. modis amittitur uit illā ɔclonē: qñ vȝ mediū nōdū erat corruptū. ¶ Consi-
derandū est aūt fm. D. S. pñti lec. q Phs in scda pbatio-
ne pdicta innuit quatuor modos qbus aliqs amittit sciam
quā prius habuit. ¶ Quoꝝ pmus est qñ excidit a mēte eius
rō p quā prius sciuit. ¶ Scds est p corruptionē illi⁹ rei. vt si
scit scia te sedere dum sedeste nō sedēte scia perit. ¶ Terti-
us modus est p corruptionē aut lesionē ipsi⁹ sciētis: vt pȝ i
Nō^m 2^m lethargicis. ¶ Quart⁹ vo est p obliuionē. ¶ Cōsiderandū
est vlterius fm Phm in lr̄a: q lȝ ɔclo necessaria non possit
sciri p mediū ɔtingens: pōt tamē syllogiȝari p tale mediuȝ:
sicut veꝝ pōt syllogistice cōcludi ex falsis: vt omne album
est risibile. ois hō est albus. ergo ois hō est risibilis. Ibi g
ɔclo necessaria in barbara syllogistice cōcludit p pmissas
nō necessarias. verūtñ si ambe pmisse sunt necessarie. ergo
erit necessaria: qȝ sicut ex veris nō seqtur nisi verū: ita ex am-
Correla^m babus pmissis necessarijs nō seqtur nisi necessariū vt pȝ p
poꝝ. ¶ Ex pdictis pȝ vt infert Phs q opȝ demr̄ationē p-
cedere ex necessarijs p mediū necessariū cū demr̄atio faci-
at scire. Necessariū. n. nō pōt sciri nisi ex necessarijs vt dcm̄
est. ꝛ p mediū nō necessariū nō pōt sciri q ɔclo sit necessa-
ria neqȝ pp qd neqȝ qȝ. ¶ Ad pmū igit dōm q entis natu-
ralis pñt duplr̄ ɔsiderari. ¶ Unomō in particulari. vȝ qȝtū
ad eoꝝ esse exñtie. Et isto mōi variabilis. ¶ Aliomō in vñ
qȝtum ad habitudinē terminoꝝ quā hñt ad suas passiones
ꝛ principia: ꝛ istomō sunt variabilia. ¶ Ad 2^m dōm q iste
Discip. ppositio dr esse nō scita p demr̄ationē pp qd: sȝ solū demon
strando qȝ ꝛ a posteriori. ¶ Sȝ replicabat discipulus. Nā
dicit hic. D. S. fm intētionem phi q p medium ɔtingens
non scit ɔclo necessaria neqȝ pp qd neqȝ qȝ. ergo solo ma-
R^o la. ¶ Dōm q aliud est scire ppōnem necessariā qȝ est: ꝛ ali
ud est scire q talis ppositio est necessaria p mediū ɔtingēs
siue nō necessariū: vñ pōt sciri ɔclo necessaria qȝtum ad qȝ
est p mediū nō necīuȝ. nō tñ pōt sciri p tale mediū q ipsa sit
necessaria neqȝ qȝtum ad qd est: neqȝ qȝtū ad qȝ est. ¶ Ad
Cōtingēs 3^r 3^m dōm q ɔtingēs accipit duplr̄. ¶ Unomō fm q ɔuertit
cum poss aliq. vȝ pro oī eo qd non est impoꝛe: ꝛ sic diuidit
in ɔtingēs necessariū ꝛ ɔtingēs nō necessariū. ꝛ istomō p-
dicte pmisse ꝛ oēs ppōnes necessarie dicunt ɔtingentes.
¶ Aliomō accipit ɔtingens spālr̄. vȝ p ɔtingenti nō neces-
sario fm q distinguit ɔ̄ necessariū. ꝛ istomō pdicte pmisse
nō sunt ɔtingētes sȝ necessarie: vñ rō laborat in equiuoco.
¶ Sequitur vbi supra in philosopho. ꝛ in. S. D. impertinē-
ter tamen. ¶ Articulus tertius.

Ad tertiū sic pcedit. Uř q destructis rebus scitis
Primuȝ non corrūpat scia in nobis. ¶ Nā de ro
sa in hyeme habet scia ꝛ tñ rosa in hyeme est corrupta: g
2^m re scita corrupta nō corrumpit scia eius. ¶ Scdo pterea
de eclypsi solis ꝛ lune habem⁹ sciam ipsis nō existentibus
3^m sed corruptis. ergo idē qd prius. ¶ Tertio pterea. de plu-
uia ꝛ grādine ꝛ ceteris impssionibus methorologicis ha
4^m bemus sciam ipsis nō exñtibus. ergo ꝛc. ¶ Quarto dstru
cto pn° extrinseco nō necesse est pncipiatum corrūpi: sȝ ter-
tium dum illud pn^m est solum pn^m qȝtum ad fieri ꝛ nō qȝtuȝ
ad esse: sed res que scit est pn^m extrinsecum ipsi scie qȝtum
ad fieri tm̄: ergo res que scit destructa non destruit sciētia
in nobis. ¶ Sȝ ɔtra est phus in pñti caplo vbi enumerat
R^o ɔditiones qbus amittit scientia. ¶ Rñdeo dōm q res sci
bilis pōt ɔsiderari duplr̄. ¶ Unomō in sensu cōposito vt sci Res scibi lis 2^r cōsi. potest
bilis est: ꝛ sic manifestū est q re scibili destructa ipsa scien-
tia destruit: qȝ pempto vno relatiuoꝝ pimit ꝛ reliquum.
¶ Aliomō pōt ɔsiderari in sensu diuiso siue mālī. vȝ p illa
re que est scibilis. ¶ Et hoc duplr̄. ¶ Unomō qȝtū ad eē exi
stētie ei⁹ in pticulari. ꝛ istomō corrupta re scibili nō est ne-
cesse q corrūpat scia illi⁹ rei nisi qȝtū ad an ē. ¶ Aliomodo
qȝtū ad esse vlr̄ fm habitudinē quā hȝ ad suas passiōes ꝛ
pn^a. ꝛ istomō si res scibiles corrūperent qd est impoīe ne-
cessario ꝛ scia corrumperet. ¶ Concedēdū est ergo q cor
rupta re scibili eo mō quo corrūpit: corrūpit ꝛ ei⁹ scia. vñ
rosa in hyeme qȝ non hȝ esse exñtie: ideo non hēm⁹ sciam ei⁹
in hyeme qȝtū ad an est. hui⁹. n. ɔclonis rosa est in hyeme
nō habet scia. qȝ ipsi⁹ scie ad rē scitaȝ dȝ esse ɔformitas: ꝛ
adeqȝtio: cū scia sit veroꝝ. veꝝ. n. ɔsistit in adeqȝtiōe intellus
hui⁹ tñ ɔclonis: vȝ rosa est flos: qȝ est icorruptibilis cuȝ sit
necessaria hēm⁹ sciaȝ in hyeme. qȝ necīa est habitudo subi
ad pdicatū. ¶ Cōcedēduȝ est tñ fm Egidiū q res scibilis
hȝ duplex eē. vȝ eē exñtie in suis singularib⁹: ꝛ esse v̄tuale
in suis causis ꝛ pncipijs. Si manet qȝtū ad esse qd hȝ in su
is causis nō est necesse q scia corrūpat: qȝ ɔclo rosa in hye
me. lȝ corrūpat qȝtū ad eius esse exñtie: remanet tñ qȝtum
ad esse qd habȝ in suis causis: ideo de ea habet scia in hye
me. ꝛ silr̄ dōm est de eclypsi solis ꝛ lune ꝛ impssionib⁹ me-
thorologicis. ¶ Sȝ ɔ̄ hanc opinionē adducit Radulph⁹ Argu^m ro dulphi
britonus talē rōnez. ¶ Nā si res corrupte haberent esse in
suis causis sufficiēter ad hoc q de eis scia saluaret: aut ta-
les cāe sunt sufficiētes: aut nō. Si pmum seqtur q p eas ta
lis res nō scit certitudinalr̄. Si 2^m seqret q tales res cau-
se pducerent tales res: qȝ posita cā per se sufficiēti ponitur
R^o effectus. ¶ Sȝ siqs opinionē. Egidij sustinere voluerit de
facili pdicta ratio solueret. Nā posita cā p se sufficienti nō
est necesse q ponat effectus: sȝ reqrit q sit applicata ꝛ nō
impedita: vt pȝ ad lōgum in. 6. metaphy. vñ lȝ cāe rei scibi
lis sint sufficientes fm se: qȝ tñ nō semp applicant. ꝛ aliqñ
impediri possunt non est necesse q iste res pducant in esse
actuali. ꝛ ideo pdicta ratio nō demōstrat. ¶ Cōsiderandū Nota Opio ro dulphi
est vlterius fm pnoiatum Radulphuȝ q scia de aliqȝ re est
in duplici dīa. ¶ Nā quedā est p quā scimus cās p qȝs res
actu est ꝛ passiones ei actu alr̄ inexñtes. ¶ Alia est p quam
scimus cās p quas res pōt esse. ꝛ passiones que pñt ipsi rei
inesse. Si corrūpat res necesse est q corrumpat scia pmo-
modo sumpta: nō aūt scdomō. ¶ Sed siqs recte ɔsiderare Respōsio
voluerit: hec opinio nō videbit esse de mente phi ꝛ. D. S.
qȝ cū ɔclo demr̄ationis sit necessaria p demr̄ationē pp qd
nō scim⁹ q subm possit eē tale. vȝ q hō possit esse risibilis: ꝛ
sed q hō est risibilis. Silr̄ q rosa est flos ꝛ non solū q pos
sit esse flos. vnde in hyeme hec ppositio est vera rosa ē flos.
lȝ rosa non existat. Non. n. valet ɔñtia in ppositionib⁹ ne-
cessarijs exñtibus de est tertio adiacente ad est scdm adia-
cens. Nō. n. seqt hō est aial rōnale. ergo hō est. Alr̄ ex ve-
ro seqtur falsum cuȝ añs semp sit veꝝ ꝛ ɔñs possit esse fal-
sum: vt in. 2. Perihermenias satis disputatū est. ¶ Ad pri
mum igitur ꝛ ad alia argumenta patet solutio ex dictis.

¶ Questio. 19. de qualitate conclusionis demonstrationis.
ꝛ est lectio. 14. S. D. Lec. 14

Amplius cōsiderādum restat qualr̄ d-
mōstratio pcedat ex his que
sunt per se ꝛ non ex his que sunt p accidens.
¶ Circa qd qrunt duo. ¶ Primo vtꝝ ɔclo de-
mr̄ationis sit. semp p se ꝛ non p accns. ¶ Scdo
vtrum premisse demonstrationes debeant esse per se.

¶Seqř in pħo ꝛ in.D.S.[Accñtiū vo.] ¶Articulus.I.

Primū **Ad primuʒ** sic ꝓcedit. Uř ꝙ ꝯclo demfationis nō sit sempꝑ ꝑ se. ¶Nā ista est ꝯclo demōstrationis scibilis. vʒ luna eclypsat. ꝟm cōeʒ pħoꝝ sniam: ꝛ tñ nō est ꝑ se cū ꝑdicatum non sit de diffōne subiecti neqʒ
2m ecōuerso: ergo ꝯclo demfationis nō est sꝑ ꝑ se. ¶Scḋo ꝑterea ꝑdicata accñtiū sūt entia ꝑ accñs aīr eēnt subē si eēnt entia ꝑ se: ꝛ tñ eoꝝ est scia ꝛ ꝑ ꝯñs demfatio.ğ ꝛc. ¶Ter-
3m tio ꝓbat. accñtiū isepabiliū ꝑt esse demfatio: ꝛ tñ talia non ꝓbant ꝑ se: vt pʒ de nigredine in coruo. ꝛc. ¶Probatio maioris: qꝛ neccioꝝ pōt esse demfatio. sʒ talia accñtia sř neccia cū nō possint separi ab eoꝝ subiectis. ğ eoꝝ pōt esse demfatio. ¶Sʒ ꝯ est pħs in lřa ibi. [Accñtiū aūt nō ꝑ se non est
R° demfatiua sciētia ꝛc.] R° dōm ꝙ istud est 2m caplm tertij tractatus hui⁹ ꝑmi libri. in quo pħs ondendo qualř demōstratio sit eoꝝ que sunt ꝑ se ponit duas ꝯclones. Quaꝝ prima est rñsiua ad q̄situm. Scḋa vo ꝯclo de qua in sequenti articulo videbit. est ꝙ ꝑmisse demfationes debēt esse ꝑ se
Conclo ꝛ non ꝑ accñs. ¶Prima ꝯclo ergo est talis ꝙ demōstratio est eoꝝ que sunt ꝑ se. i. ꝯclo demōstrationis vʒ esse ꝑ se. hec
Probat° ꝯclo ꝓbat vna rōne pħi que sic format ꝟm.D.S. ¶Nam illa que nō sunt ꝑ se nō ex necitate isunt. si ergo ꝯclo demōstrationis nō eēt ꝑ se ipsa nō eēt neccia: cui⁹ ꝯriū patuit in ꝑ-
Dubm cedenti articulo. ğ ꝯclo demfationis est ꝑ se. ¶Sʒ ꝯ hanc rōnē arguit. D.S. in lec. Nā pħs ꝓbat in ꝑcedētib⁹ ꝯclonē demfationis eē neccīam qꝛ est ꝑ se. Nūc aūt ꝓbat ꝯclonē demfationis eē ꝑ se qꝛ est neccia. ğ vř ꝙ pħs cōmittat circu-
R° lationē in suis ꝓbatiōibus. ¶Ad hoc rñdet hic idē. D.S. ꝙ supra articulus nō solū oñdit demfationem eē necessariā ꝑ hoc ꝙ est ꝑ se sʒ ꝑ diffōnē qḋ est scire. ꝛ ille fuit ve-
No m 1m rus demfationis modus. ¶Cōsiderandū est aūt ꝙ pħs ꝯ
Instancia pdicta inducit instāciā talē. Nā qñ aliqua ꝯclo necessaria
pħi infert ex ꝑmissis ꝯñtib⁹ ꝯtingētibus querit an tales ꝑmisse sint vē: quo dato infert necessario ꝯclo: vř ergo ꝙ ꝑmisse ꝯtingētes pñt inferre aliquā ꝯclonē necciam que tñ non
R° erit ꝑ se. ¶Ad qḋ dōm ꝙ aliud est necessario inferre ꝯclonē. ꝛ aliud est inferre ꝯclonē necessariā. ꝑmisse ꝯtingentes inferūt necessario si vere sunt ꝛ debite ordinate aliquā ꝯclonē neccīam necitate ꝯñtie. nō tñ semꝑ inferūt ꝯclonē necessariā necitate ꝯñtis: qꝛ nō ita interrogat de ꝑmissis ꝯtingētib⁹ qñ ꝯclo sit neccia absolute ꝑꝑ interrogata: sed qꝛ necē est ꝑmissas ꝯcedēn ꝯcedere ꝯclonē. ꝛ hoc ꝑꝑ necitatē
No m 2m ꝯñtie ꝛ nō ꝯñtis. ¶Cōsiderandū est ēt vlterius ꝙ duplex
Accñs 2x est accñs. ¶Nā quodā est accñs ꝓpꝛium: ꝛ aliud est accñs
Cur aliqḋ cōe. ꝛ tale est duplex. ¶Nā quodā est sepabile: aliud inse-
accñs ē se parabile. ¶Cuius ratio. Nā oē accñs qḋ causat ex ꝑnci-
parabile q. pijs subiecti: aut causat ex ꝑncipijs ꝓpꝛijs speī: aut indiui-
quodā ise dui. Si ꝑmū sic est accñs ꝓpꝛiū. Si scḋm hoc est duplř: qꝛ
parabile vel causat a principijs indiuidui insepabilř. ꝛ sic est accñs insepabile vel a ꝑncipijs indiuidui indeterminate ꝯside-
ratis: ꝛ tunc est accñs sepabile. ¶De accidēte ꝓpꝛio est demōstratio ꝛ nō de alijs inq̄ñtum hmōi. ¶Ex ꝑdictis patet qualř accñs ꝓpꝛium ꝛ accñs cōe insepabilř ꝯueniūt ꝟm esse: qꝛ vtrūqʒ hʒ esse insepabile a suo subō: differūt tñ ꝟʒ ordinem. verūtñ (vt supra dcm̄ est) accñs ꝓpꝛiū hʒ esse insepabile tam ꝟm rē q̄ʒ ꝟm intellectū. Sʒ cōe insepabile est ꝗdeʒ insepabile ꝟm rem: tam ꝟm intelřm q̄ʒ ad scḋam eius opationē est sepabile. Possumus. n. intelligere coruū posse existere nō intelligēdo nigredinē esse: qḋ de accñte ꝓpꝛio dici non pōt. Non. n. possum⁹ intelligere hoiem posse esse in rerum nā absqʒ hoc ꝙ sit risibilis: qꝛ est repugnantia intellectuuʒ. ¶Ad ꝑmū igiř dōm ꝙ eclypsari pōt accipi duplř. ¶Unomō vt dicit aptitudineʒ: et isto mō ista ꝓpositio est ꝑ se luna eclypsat. i. luna est eclypsabilis: vt ita loqr. ¶Aliomō pōt accipi vt dicit actū: et isto mō dicta ꝓpositio non est necessaria ꝛ ꝑ se nisi necessitate: vt nūc. quādo. s. ponit cā in actu: necessario ponit actu eclypsis: tamē illa vt sic nō est.

demōstrabilis demfatiōe ꝑꝑ ꝗd ꝓpꝛie loquēdo. ¶Ad 2m dōm ꝙ accñtia possunt duplř ꝯsiderari. ¶Unomō ꝯcretiue per respectum ad subm. ꝛ illo mō accñtia cōia sunt entia ꝑ accñs. ¶Aliomō pñt ꝯsiderari abstractiue siue substractiue in ordine ad supiora ꝛ inferiora sui gñis. Et isto mō accidētia ēt cōia sunt entia per se. vñ pħs. 5. metaphy. diuidit ens in ens ꝑ se ꝛ in ens ꝑ accñs. Ens vo per se diuidit in. x. ꝑnta. ¶Uerūtñ aliqḋ dř ens per accñs duplř. ¶Unomō vt distiguiř ꝯ ens ꝑ se i reꝝ nā hʒ eē in alio sic accñs ē in subō. ꝛ isto mō oē ens q̄lřcūqʒ ꝯsiderēř est ꝑ accñs. scḋomō vt distinguiř ꝯ illḋ qḋ nō est cōpositū ex nāis diuersoꝝ ꝑntoꝝ. ꝛ isto mō accñtia abstractiua ꝯsignata q̄cūqʒ sint illis: sunt entia ꝑ se. ꝛ vt sic de eis est scia ꝛ demfatio. ¶Sʒ qꝛ accñs ꝓpꝛiū fluit adeq̄te a ꝑncipijs speī que hñt modū forme. iō accñs ꝓpꝛiū tā ꝯcretiue q̄ʒ abstractiue designatū dř ens ꝑ se. nō aūt sic est de accñtibus cōib⁹. ¶Ad 3m dōm ꝙ necessario ꝛ ꝑ se pōt esse ꝺmfatio ꝑꝑ ꝗd. nō aūt necessarioꝝ que nō sunt ꝑ se quēadmodum sunt illa accñtia que fluunt inseparabilř a ꝑncipijs indiuidui vt supra declaratum est.

Accñtia 2x ꝯñ. ꝑ se.

Ens ꝑ accidēs 2x.

¶Sequitur in.D.S. ibi. Deinde cum dicit. (Quando aūt ex necessitate ꝛc.) ¶Articulus secūdus.

Primuʒ **Ad scḋm** sic ꝓcedit. Uř ꝙ ꝑmisse demōstrationes ñ sꝑ sint ꝑ se sʒ possint eē ꝑ accñs. ¶Nā ꝑ se
aliqḋ dř qñ nō est cū alio. sʒ maior demfatōis est cū alio. s.
2m cū minore. ğ maior ipsa nō est ꝑ se. ¶Scḋo ꝑterea. hʒ ē demfatio. Omne compositū ex ꝯrijs est corruptibile. sed animal est compositum ex ꝯrijs. ergo ꝛc. sʒ tñ minor nō ē ꝓpō ꝑ se. nō. n. ꝑdicatū ē de diffōne subiecti cū subm possit intelligi sine ꝑdicato ꝛ eꝯ. vt de se manifestū ē. ğ idem qḋ prius. ¶Sʒ ꝯ est pħs lřa ibi. (Qm̄ āt ex necitate ꝛc.) ¶Rñdeo dōm ꝙ 1a ꝯclo hui⁹ caplī que est rñsiua ad q̄situʒ est talis.
Cōclusio ¶Demōstratio ꝑꝑ ꝗd neccio est ex ꝑmis que sūt ꝑ se. Quā
Proba° ꝯclonē ꝓbat pħs vnica rōne q̄ sic format ꝟm.D.S. ¶Nā demfatio cū faciat scire ꝓcedit ex neccijs vt supra oñsuʒ est. sʒ ea q̄ nō sūt ꝑ se cū possint nō esse nō sūt neccia: qꝛ neccium est qḋ impoīe est non eē vt pʒ ꝑ diffōnē necessarij. ğ demfatio nō ꝓcedit ex his q̄ nō sunt ꝑ se. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝓcedit ex ꝑmis
Correlam que sunt per se. ¶Ex quo infert pħs ꝙ si aliqs syllūs non ꝓcedit ex his que sunt ꝑ se dato ꝙ procedat ex necessarijs nō facit scire ꝑꝑ ꝗd. cū scire ꝑꝑ ꝗd sit rei cām cognoscere ꝑ
Per hypo se ꝓpꝛiam ꝛ applicatā vt supra declaratum est. ¶Ad ꝑmū
hiis 2x. igiř dōm ꝙ ista ꝓpositio ꝑ. pōt accipi duplř. ¶Unomō vt dicit solitudinē. Et isto mō illud dř ꝑ se qḋ nō est cū alio vel in alio. ¶Aliomō pōt accipi vt dicit habitudinē ꝑdicati ad subiectū: ꝟm ꝙ ꝑdicatuʒ ꝑ se inest subiecto. ꝛ hoc modo ꝑmie ꝺmōstratiōes dicunř ꝑ se ꝛ nō ꝑ mō. ¶Ad 2m dicēdum ꝙ lʒ cōponi ex necessarijs nō sit de diffōne aialis. ē tñ ꝑ diffōne ꝛ intellectu eius vt est corpus mixtū ex quatuor elemētis. vnde illa minor est in ꝑmo mō dicendi per se: non ꝑ se ꝑmo sed ꝑ alterum siue per se secundo.
Lec.15.

¶Questio.20. De ꝓcessu demfationū ꝛ est lec.15.D.S.

ORdine ꝑmisso cōsiderandum restat in hoc tertio caplo hui⁹ tertij tractatus qualř ꝺmfatio non ꝓcedit ex ꝑncipijs extraneis. Circa qḋ q̄runř duo. ¶Primo vtꝝ in ꝺmōstratiōib⁹ possit fieri discursus ꝺ gñe in gen⁹. ¶Scḋo vtꝝ extrēa ꝺmfatiōis ꝛ ei⁹ mediū sint eiusdē gñis.

¶Seqř in pħo ꝛ i.S.D. (Nō āt ex alio gñe. ¶Articu.I.

Primuʒ **Ad primuʒ** sic ꝓcedit. Uideř ꝙ in demfatiōibus ꝯuenit ꝺmonstrantē descēdere ꝺ gñe i genus. ¶Nā metaphy. est alia scia ab alijs scientijs spālibus: ꝛ tamē ab ea fit descensus ad sciētias spāles cum probet ꝛ ꝺmonstret ꝑncipia sciētiarum spālium. ergo cōuenit
2m ꝺmonstrantem descēdere de gñe spālium ad aliud genus. ¶Scḋo ꝓbatur. dialectica cū sit scia rōnalis est alia scia a sciētijs nālibus: ꝛ tñ ꝯuenit ꝺscendere ab ea ad alias scias cū hēat viā ad ꝑncipia oium aliaꝝ sciaꝝ: vt pʒ ꝑ topicoꝝ

3m ḡ rc̄. ℭ Tertio pbaṫ. ab aritbmetica ad musicā fit descen
sus: q꞉ ꝯclones musicales demrāṫ ꝑ aritbmeticalia ⁊ cō
4m stat eas esse scias diuersas. ḡ rc̄. ℭ Quarto ꝓbaṫ. qn̄ scie
bn̄t eadē pn̄a ꝯuenit demrantē descēdere ab vna in aliā. ſʒ
oium sciaꝝ ⁊ oium demrationū sunt eadē pncipia: vt innu
Rn̄o it bic Pbs. ḡ rc̄. Sʒ ꝯ est pbs in lrā ibi. Nō ē ergo ex alio
gn̄e descēdentē demōstrare rc̄. ℭ Rn̄o dōm ꝙ istud est 3m
capl̄m bui⁹ tertij tractat⁹: in quo pbs volēs ondere ꝙ de
Cōclusio mrātio nō ꝑcedit ex pncipijs extraneis: ponit vnā ꝯclonē
que est rn̄siua ad qn̄tū. ℭ Vʒ ꝙ nō ꝯuenit demrantē descē
dere de vno gn̄e subo in aliqđ genus: quā ꝯclonē aliqbus
Probaᵒ ꝑsuppositis pbat tali rōne. ℭ Nā in dmratiōe oʒ extrema
⁊ mediū cē eiusdē gn̄is vt in alio articulo ꝓbabiṫ. ſʒ diuer
se scie sūt circa diuersa gn̄a subē. ḡ ex pncipijs vni⁹ scie non
pōt ꝯcludi aliđ in alia scia. Ex quo sequit ꝙ demrationes
non ꝑcedūt ex extraneis pncipijs. q꞉ si sic nō ꝓhiberet de
mōstrantē descēdere de gn̄e in aliđ gen⁹. ℭ Ex pdcā ꝯclo
pm correlarium ne isert pbs duo correlaria. ℭ Quoꝝ pmū est ꝙ nulla scia
demōstrat aliqd de subiecto alterius scie: siue tale subm sit
subiectū cōioris scie siue scie dispate. sic geometria non de
mōstrat ꝙ ꝯrioꝝ eadem sit scia. Cōiora. n. ptinēt ad sciam
cōem. s. pmā pbiam siue dialecticā. Silr geometria nō de
mrat ꝙ ex ductu vni⁹ numeri cubi in alteꝝ numeꝝ cubus
2m correlarium surgat numer⁹ cub⁹. ſʒ b ptinet ad aritbmeticū. ℭ Scdm
correlariū est ꝙ scia de ꝓprio subiecto non demrat qđlibet
acciñs: ſʒ solū accñs qđ est sui gn̄is: sicut geometria nō de
Nom pm mrat de linea recta ꝙ sit pulcherrima lineaꝝ. ℭ Pro am
pliori declaratiōe pcedentiū ꝯsiderādū est fm pbm in pn̄ti
passu ꝙ tria reqrunṫ in qlibet demratione. vʒ passio q de
mraṫ: ⁊ gen⁹ subiectū de quo demraṫ passio: ⁊ dignitates
ex qb⁹ demratio ꝑcedit. quoꝝ triū dignitates solū pn̄t esse
cōes diuersis sciētijs: nō aūt subiectuʒ ⁊ passio: nisi ille scie
sic se bn̄t ꝙ vna ꝯtineṫ sub alia. vt accidit in sciētijs subal
Discip. ternatis de quaꝝ subalternatiōe inferi⁹ declarabiṫ. ℭ Sʒ
instabat discipulus. Nā pter pdicta tria in qlibet demra
tione reqiṫ ꝓpriū mediū qđ est diffō subiecti vel passiōis. ḡ
Rn̄o insufficiēs est pdicta assignatio pbi. ℭ Dōm ꝙ mediū re
ducit ad pdicta tria q꞉ reducit ad dignitatem sicut cā pri
ma ad cām: vt qdā dicūt. vl' reducit ad extremitates. vʒ ad
subiectū ⁊ passionē: q꞉ mediū qdāmō icludit i extrēis vt di
Nom 2m cit Egidi⁹. ℭ Cōsiderandū est bic vlteri⁹ fm pbm elicitiue
ꝙ sciaꝝ qdā sunt quaꝝ est idē gen⁹ subiectū simplr. sic scia
de triāgulo ⁊ ysocbele respectu eiusdē passiōis. ⸢ Alie sunt
quaꝝ gn̄a subiecta sunt simplr diuersa: siue alia. sicut geo
metria ⁊ aritbmetica. Sʒ alie sunt scie quaꝝ gn̄a subiecta
nō sunt simplr ideʒ neqʒ simplr alia: ſʒ sunt subalternatiue
adinuicē sicut aritbmetica ⁊ musica. Cōtingit. n. demōstrā
tē descēdere ab eodē gn̄e in idē gen⁹ simplr vt ab vno gn̄e
in alteꝝ gen⁹. Nō aūt ꝯuenit eum descendere ab vno gn̄e
Nom 3m in aliđ genus simplr: vt ꝓbatū est. ℭ Considerandū est vl
terius fm. D. S. in pn̄ti passu. ꝙ gen⁹ dr̄ simplr idē qn̄ non
sumiṫ aliq̄ diła que sit extranea a nō illius gn̄is: sed fm qđ
est idē gen⁹ qn̄ sumiṫ circa subiectū aliq̄ diła extranea a nā
illi⁹ gn̄is: sic son⁹ est ex̄neum qđdā a gn̄e numeri ⁊ visuale
a gn̄e linee. Sʒ illa gn̄a subiecta dicunṫ simplr diła q̄ sunt
dispata. ⁊ vnū nō se bʒ ad aliđ ꝑ diłas. ꝯbibiles sicut linea
Notādūʒ quartum ⁊ numer⁹. ℭ Cōsiderāduʒ est vlteri⁹ ꝙ gen⁹ pōt accipi du
plr. ⸢ Unomō ꝓ gn̄e nāli. ⸢ Aliomō ꝓ gn̄e logicali. ℭ Et
Gen⁹ 2r. boc duplr. ⸢ Unomō ꝓ gn̄e pdicabili. ⸢ Aliomō ꝓ gn̄e sub
Nom 5m iecto siue ꝓ gn̄e scibili cui pōt demrari inesse aliqua passio
Prim⁹ de mō. vl' scia ru a ꝯpli cia. ꝓpria. Isto aūt vltimo accipiṫ b genus ⁊ nō duob⁹ primis
modis. ℭ Cōsiderandū est finalr ꝙ duplicia sunt pncipia
demrationis siue sciaꝝ. ⸢ Quedā sunt ꝓpria ⁊ talia non se
extēdunt ad scias penitus diuersas. ⸢ Alia sunt cōia ⁊ talia
possunt duplr ꝯsiderari. ⸢ Unomō vt applicata sunt ⁊ ap
propriata ad aliquā sciam determinatā. Et isto mō non se
extendūt ad sciētias diuersas. ⸢ Aliomō vt sunt in sua cōi

tate remanentia. Et isto modo sunt communia diuersis sci
entijs. ℭ Ad argumenta patet solutio ex dictis.
ℭ Sequiṫ vbi arguiṫ impgnenter rc̄. ℭ Articulus scdus.

Ad secundū sic ꝑcediṫ. Vr̄ ꝙ mediū demratiōis non sit eiusdem gn̄is cum extremis.
ℭ Nam extrema nō sunt eiusdē gn̄is. ḡ suppositū falsum. Primus
Añs pʒ: q꞉ extrema demratiōis sunt subm ⁊ ꝓpria passio:
ſʒ subm vtplurimū est in gn̄e substantie: ⁊ passio in gn̄e qli
tatis fm scholā Thomistaꝝ. sūba aūt ⁊ qualitas sunt di
uersa gn̄a. igiṫ rc̄. ℭ Scdo pbaṫ. illa sunt eiusdē gn̄is que 2m
ꝯueniunt in eodē gn̄e, vel si nō sic: dēṫ illud. ḡ rc̄. ℭ Tertio 3m
ꝓbaṫ. illud cui nō ꝯuenit rō gn̄is nō pōt esse eiusdē gn̄is cū
aliquo. ſʒ medio qđ est diffinitio nō ꝯuenit ratio gn̄is. cuʒ
diffō non sit pdicabile. vt pʒ inducendo ꝑ singula pdicabi
lia. ergo mediū demrationis nō est eiusdem gn̄is cū extre
mis. ℭ Sed ꝯtra est Pbs in pn̄ti passu vbi sequitur. ℭ Rn̄o Cōᵒ
dōm ꝙ mediū demrationis est eiusdē gn̄is cū extremis. s.
cū maiori ⁊ minori extrēitatib⁹: qđ sic pʒ fʒ Pbm. ℭ Nā probatio
si mediū non esset eiusdē gn̄is cū extremis: sequaṫ ꝙ medi
um non ꝑ se ꝓboreṫ de extremis: neqʒ extrema de medio:
⁊ ꝯñs pmisse demratiōis eēnt ꝑ accñs ⁊ nō ꝑ se: ⁊ sic de
monstratio nō ꝑcederet ex bis que sunt ꝑ se: qđ est ꝯ pmis
sa. ergo mediū est eiusdē gn̄is cū extremis. ℭ Et boc loqn
do de gn̄e scibili siue subto ⁊ non de gn̄e pntali. Medium
enim ⁊ extrema sunt eiusdeʒ gn̄is scibilis. i. ptinēt ad ean
dem rōneʒ formalē ꝯsiderationis alicuius scie. Ex quo pʒ
solutio ad argumenta que procedunt de eodem genere.
ℭ Questio. 21. de bis quorum est demonstratio ⁊ est lectio. Lec. 16.
16. D. S.

Vlterius in boc qrto caplo eiusdē tra
ctatus ꝯsiderandus restat q̄
liter demratio non ꝑcedat ex corruptibilibus
sed ex sempiternis. ℭ Circa quod queruntur
duo. ⸢ Primo vtrum corruptibiliū sit demon
stratio ⁊ diffinitio. ⸢ Secundo vtrum eorūʒ que sunt vt fre
quenter sit demonstratio.
ℭ Sequitur in Pbo. ⁊ in. D. S. [Manifestum est autem.]
ℭ Articulus primus.

Ad primū sic ꝑcediṫ. Videṫ ꝙ corruptibilis possit esse demonstratio. ℭ Naʒ corruptibilia
sunt que pn̄t esse ⁊ nō esse: sed ea quoꝝ est demōstratio pn̄t Primus
esse ⁊ non esse: vt pʒ de rosa: boie risibili: ⁊ sic de alijs. ergo
illa quoꝝ est demratio sunt corruptibilia: ⁊ sic corruptibi
lium pōt esse demratio. ℭ Sʒ dicebat discipulus ꝙ lʒ bec
rosa pticularis sit corruptibilis. nō tn̄ rosa in vli ꝯsiderata.
ℭ Cōsiderandū est ꝙ destructis pmis substantijs impoē 2m
est aliqđ aliaꝝ remanere fm Pbʒ in pdicamētis. ergo bis
rosis pticularibus destructis destruiṫ rosa vlr. ℭ Sʒ dice
bat idem ꝙ destructis oib⁹ particularib⁹ rosis destruiṫ ro
sa in cōi qn̄tum ad esse exn̄tie: non tn̄ qn̄tum ad esse essentie.
ℭ Cōsideranduʒ est ꝙ corruptio respicit esse eēntie: ita qđ 3m
illđ di corruptibile qđ pōt bīe esse ⁊ non esse. i. bīe esse exi
stētie ⁊ non bīe. cum igitur vt ꝯcessum rose in cōi corrum
piṫ qn̄tum ad esse exn̄tie: sequit ꝙ simplr corrumpiṫ: ⁊ per
ꝯñs de ea re sic sit demratio: sequiṫ ꝙ corruptibiliū sit de
mōstratio. ℭ Preterea. ipsius motus est diffō vt pʒ. 3. pby. 4m
⁊ tn̄ ꝯstat ꝙ motus est corruptibilis: vt pʒ de alteratione ⁊
corruptione. ergo rc̄. ℭ Preterea. ipsum corruptibile est 5m
diffinibile. Naʒ corruptibile est quod potest esse ⁊ nō esse.
ergo corruptibilium est diffinitio ⁊ demonstratio. ℭ Sed
contra est Philosophus in litera ibi.

Manifestū est aūt si sint ꝓpōnes vl'es ex qbus
est syllus ꝙ necē est ꝯclonē esse ꝑpetuam rc̄.
ℭ Rn̄deo dōm ꝙ istud est 4m caplm buius tertij tractatus
in quo Pbs ondens quoꝝ est demratio ponit tres ꝯclusio
nes: quaꝝ 3⁹ in sequēti articulo declarabiṫ. ⸢ Prima est Cōclo pᵃ

lis: corruptibilium non est demſtratio neq3 ſcia. Que ɔclo ꝓ
Probatur bat tali rōne ſm pbm. ℂ Nā demſtratio eſt illoꝝ reꝝ q̄ ſūt
ꝑ ſe ⁊ de omni: vt ex ſupradictis pꝫ: ſed corruptibiliū non
ſunt vl'es neq3 de oi cū non ſint ſp: qḋ reqrit vt ſupra decla
ratū eſt. ḡ corruptibiliū non eſt demſtratio: ⁊ ꝑ ɔñs neq3 ſcia
2ª ɔclo ſꝫ tm̄ ſempiternoꝝ. ℂ Scḋa ɔcluſio eſt ꝙ ēt corruptibilioꝝ
Probatur non eſt diffinitio: q̄ probat tali rōne pħi. ℂ Nā corruptibi
liū non eſt demſtratio: vt patuit ꝑ p̄cedētem ɔclōnē. ḡ corru
ptibiliū non eſt diffinitio. ꝓ Pꝫ ɔñtia: q2 diffinitio vel eſt
pn̄m demſtrationis vel ɔclo vel tota demſtratio poſitione dif
Nota 1m ferēs: vt dr̄ hic in lr̄a. ℂ Pro cui⁹ declaratione ɔſiderādū
eſt ſm. D. S. ꝙ ɔtingit diffōnes diuerſas eiuſdē rei dari ex
diuerſis cāis ſumptꝫ. Que aūt adinuicē ordinē hūt. Nā ex
vna ſumit ratio alteri⁹. Ex forma. n. ſumit ratio mãe. talē
enim opꝫ eſſe mām qualē forma reqrit: efficiēs vo eſt ratio
forme. Q2. n. agens agit ſibi ſilē: opꝫ ꝙ ſm modū agentis
ſit modus forme q ex actione ɔſeqtur. Ex fine aūt ſumitur
ratio efficientis. Nā oē agēs agit ꝑꝑ finē: opꝫ ergo ꝙ diffi
nitio que ſumit a fine ſit ratio ⁊ cā ꝓbatiua alioꝝ diffōnuꝫ
que ſumunt ex alijs cauſis. Ponamus ergo duas diffōnes
domus: quoꝝ vna ſumat a cauſa finali que ſit talis: dom⁹
eſt coopimentū ꝓhibēs nos a pluuia ⁊ frigore ⁊ eſtu. Alia
ſumat a cauſa mãli: que ſit talis domus eſt opimētum con
ſtitutum ex cemēto lapidibus ⁊ lignis. Scḋa diffinitio po
terit demſtrari ꝑ p̄mā hoc modo. Omne coopimētum ꝓhi
bens nos a pluuia ⁊c̄. eſt ɔſtitutū ex cemēto ⁊c̄. ſꝫ domus
eſt coopimentū ꝓhibens nos ⁊c̄. ergo domus eſt coopimē
tum ɔſtitutum ex cemēto lignis ⁊ lapidib⁹. pꝫ ergo ꝙ dif
finitio que ſumit a fine eſt pn̄m demſtratiōis. Illa vo que ſu
mit a mã eſt ɔcluſio demſtrationis. pōt ēt ɔiungi vna diffi
nitio cum alia vt ſit vna diffinitio hoc modo: domus eſt co
opimentum ɔſtitutum ex cemēto lapidibus ⁊ lignis ꝓhi
bens nos a pluuia frigore ⁊ eſtu. Talis. n. diffinitio ɔtinet
totum qḋ eſt in demſtratione. vꝫ mediū ⁊ ɔclōnē: ⁊ ideo ta
lis diffinitio dr̄ dmonſtratio. poſitiōe differēs: q2 in hoc ſo
lum differt a dmonſtratiōe ꝙ nō eſt ordinata in modo ⁊ fi
Nota 2m gura. Hec oia dicit. D. S. in p̄nti lec. formalr̄. ℂ Conſide
randū vlteri⁹ ſm eundē ibidem: ꝙ q2 demſtratio non eſt cor
Cur pla. ruptibilium ſꝫ ſempiternoꝝ neq3 diffinitio: Plato fuit coa
poſuit ide as ctus ponere ideas. cū enim iſta ſenſibilia ſint corruptibilia
videbat ei ꝙ eoꝝ non poſſet eſſe demſtratio neq3 diffinitio:
⁊ ideo dicebat ꝙ neće eſt ponere quaſdā ſubas ſeparatas
incorruptibiles de qbus diffōnes ⁊ demſtrationes darent
q̄s vocabat ſpēs vel ideas. ꝓ Sed huic opinioni occurrit
hic Pħs dicēs: ꝙ dmonſtratio non eſt corruptibiliū niſi ꝑ
accńs. ⁊ ſi iſta ſenſibilia ſint corruptibilia in particulari: in
vlī tm̄ quādam ſempiternitatē habent. cū ergo demonſtra
tio detur de iſtis ſenſibilib⁹ in vlī ⁊ non in particulari: ſeq
tur ꝙ demſtratio non eſt corruptibiliū niſi ꝑ accńs: ſempiter
Nota 3m noꝝ vo eſt ꝑ ſe. Hec ille vbi eſt formalr̄. ℂ Conſiderandū
eſt vlterius ſm Egidium ꝙ cū forma recepta in intellectu
qua intellectus intelligit ſit abſtracta a ɔditionibus parti
cularis opꝫ ꝙ intellectus ⁊ cognitio eius ꝑ ſe ferat non in
rem particularē: ſed in rem ſic abſtractā cui⁹ eſt qditas rei:
que eſt obiꝫ intellectus: vt pꝫ. 3. de aia. ſicut ergo viſus eſt
per ſe ipſius coloris: ꝑ accńs vo ipſius lapidis vel alicui⁹
alterius corporis in quo color reꝑit: ſicut intellectus eſt ꝑ
ſe ipſi⁹ qditatis: ſed particulariū in qbus hꝫ eſſe talis qdi
tas eſt quodāmodo ꝑ accńs. ꝓ Silr̄ eſt dōm de ſcia cū ſcire
ſit qḋdā intelligere: ⁊ de dmſtratōe cū demſtratio faciat ſcire.
Nota 4m ℂ Conſiderandū eſt vlteri⁹ ſm eūdē ꝙ q2 nihil ab intellu
intellr̄ niſi vt eſt actu: ⁊ vt hꝫ analogiā ad formam: vñ oēs
gtes diffōnis dñr formes: q̄diu igit eſt ꝓceſſus ꝑ formā tā
diu ꝓcedit diffō. Qñ vo nō eſt ꝓceſſus vlteri⁹ diuiſio⁹ ꝑ for
mā ſꝫ ꝑ ɔditiones mãles: tūc vlteri⁹ diffinitio nō ꝓcedit: ⁊ q2
a ſpē individua nō eſt ꝓceſſus ſiue deſcēſus ꝑ dr̄as forma
les ſed mãles. In ſpē. n. ſpāliſſima ſubꝫ Plato gſcere: igit

ſenſibilium corruptibiliū ꝑ ſe diffinitio eſſe non pōt. ℂ Ad
p̄mū igit ⁊ 2m rñſum eſt in obijciendo. ℂ Ad 3m dicendū
ꝙ vlia ſunt corruptibilia in ſingularibus per alterum: vlia
vo in vlī ɔſiderata ſunt per ſe incorruptibilia quantum ad
neceſſarias habitudines quas habent ad ſuas paſſiōes et
pn̄a: ⁊ vt ſic de eis eſt demōſtratio ⁊ diffinitio ⁊ non p̄uno
modo. vnde non ſequitur. ℂ Ad alia pꝫ ſolutio.

ℂ Sequitur in Pħo ⁊ in. D. S. ibi. Deinde cum dicit. [Ex
eorum que ſunt ⁊c̄.] ℂ Articulus ſecundus.

Ad ſecūdum ſic ꝓcedit. Videt ꝙ eoꝝ que ſunt
vt frequenter non ſit demſtratio nec
ſciētia. ℂ Nam demonſtratio eſt ſempiternoꝝ: iſꝫ que ſunt Primū
frequenter ⁊ non ſp non ſunt ſempiterna: nam ſempiternū
dr̄ eſſe illud qḋ ſp eſt. igit ⁊c̄. ℂ Preterea. corruptibilium 2m
non eſt demōſtratio vt demſ eſt. ſed que non ſunt ſp ſunt cor
ruptibilia: cū aliqñ hēant non eſſe poſt eſſe. igit ⁊c̄. ℂ Pre 3m
terea. eoꝝ q̄ ſunt raro non eſt demſtratio neq3 ſcia. ḡ pari ra
tione eaꝝ que nō ſp ſunt ſed freqnēter nō eſt demſtratio neq3
diffinitio. ℂ Sed contra eſt Pħs in litera dicens.

Earum autem que ſepe fiunt demonſtrationes ſunt ⁊ ſcientie vt lune defectus ⁊c̄.

ℂ Rñ⁹ dōm ꝙ 3ª ɔclo hui⁹ capl'i q̄ eſt rñſiua ad q̄ſitū eſt ta
lis. ꝓ Eaꝝ q̄ ſepe fiūt eſt demſtratio. Quā ɔclōnē ꝓbat pħs Cōcluſio
ex ſitē. Nā de eclypſi lune ⁊ ſolis eſt demſtratio ⁊ ſcia: que vt ꝓbatio
freqnēter ⁊ nō ſp accidūt. ḡ eoꝝ que ſepe fiūt eſt demſtratio.
ℂ Sꝫ ɔſiderādum eſt ꝙ eclypſis lune ⁊ ſilis q̄ non ſp fiunt Nota 1m
pñt dupl'r ɔſiderari. [Vno mō in ꝑticulari: ⁊ tunc non ſunt Que non
ſp: et iſto mō de ipſis non eſt demſtratio neq3 ſcia ꝑ ſe. [Alio ſp ſunt 2r
mō in vlī. vꝫ q̄ꝫtuꝫ ad rōnes vl'es terminoꝝ: et iſto mō ea q̄ ɔñ poſſūt
non ſp ſunt. ſ. q̄ꝫtū ad eſſe exñtie ſp ſunt q̄ꝫtum ad eē eēntie
vel q̄ꝫtum ad habitudinē terminoꝝ. vñ eoꝝ que nō ſp ſunt
inq̄ꝫtū ſemꝑ ſunt eſt demſtratio ⁊ ſciētia: ⁊ non inq̄ꝫtū ſp non
ſunt: vt innuit hic Pħs. ℂ Conſiderandū eſt vlterius ſm Nota 2m
Egidium ꝙ in demſtratione q̄ demōſtrat hec ɔclo. vꝫ luna
eclypſat: ſicut in q̄libꝫ alia demōſtratione tria reqrunt: vꝫ
ſubm. ſ. luna ⁊ paſſio. ſ. eclypſis ⁊ mediū. ſ. interpoſitio ter
re inter ſolē ⁊ lunā q̄ eſt cā eclypſis lune. Manifeſtū eſt āt
ꝙ in vlī ɔſiderata ſunt ſp cū vlr̄ ſint vbiq3 ⁊ ſemꝑ. Non. n.
demōſtrat eclypſis de hac ꝑticulari luna p̄mo ſꝫ de luna in
cōi. Manifeſtum eſt ēt ꝙ ſi eclypſis que tanq3 paſſio de lu
na ɔſideret aptitudinalr̄ vt ſupra declaratū eſt: ſemꝑ eſt.
Luna enim ſp apta nata ē eclypſari lꝫ non ſp actu eclypſet:
ſicut hō ſp eſt riſibilis: lꝫ non ſp actu rideat. Silr̄ medium
quādam ſempiternitatē ꝑticipat: q2 poſita interpōne terre
inter ſolē ⁊ lunam: ſp ⁊ neceſſio ponit eclypſis. Ex quo pꝫ ꝙ
oia que ſunt in demſtratione eoꝝ que non ſunt ſp q̄ꝫtum ad
eſſe exñtie: ſp tm̄ ſunt ſi in vlī ɔſiderent. ⁊ vtꝫ ſint ſempiter
na ⁊ incorruptibilia: pꝫ ſolo argumēti. ℂ Cōſiderandū eſt Nota 3m
vlteri⁹ ſm. D. S. in p̄nti lec. ꝙ inter ea q̄ nō ſp ſunt eſt dr̄ia.
[Quedā. n. nō ſp ſunt ſꝫ tpoꝛe tm̄ ſp ꝑ cōparationē ad cāꝫ:
q2 nunq3 deficit qn poſita cā ponat effect⁹: ſic de eclypſi lu
ne demſ eſt. [Quedā vo ſunt q̄ nō ſunt ſp ēt ꝑ cōparationē
ad cām: q2 cāe impediri pñt. nō. n. ſp ex gñe hois gñat hō
hñs oēs man⁹: ſꝫ q̄nq3 ſit defectus vel ꝑꝑ impedimētum
vtutis cāe agentis vel mãe. In vtriſq3 ḡ ſic ſunt ordinande
demſtrationes: vt ex vlib⁹ ꝓpōnib⁹ inferat vlis ɔclo remo
uēdo illa in qb⁹ pōt eē defectus vel ex p̄ter ꝑpoſito tm̄: vel ēt ex
pte cāe. Hec ille. ℂ Cōſiderandū eſt vlteri⁹ ſm Paulū ve Nota 4m
netū ɔ̄ Egidiū: ꝙ ſiue eclypſis dicat actū ſiue aptitudinem Paulus
ſemꝑ illa ꝓpō luna eclypſat eſt dmōſtrabilis: vel q̄ꝫtum ad venetus
habitudinē ex hīs q̄ ſūt ſp. q2 ſic cā dicit relōnē ad effectū
⁊ ecōuerſo. Sicut. n. non interponit terra qn ſit eclypſis:
ita non eſt eclypſis qn interponat terra. vñ de luna pōt de
monſtrari eclypſis ſiue dicat actū ſiue aptitudinē ꝑ hunc
modū. Qñcūq3 terra interponit inter ſolem ⁊ lunā. Luna
eclypſat. Sꝫ q̄ñcūq3 ſol eſt in capite vel in cauda draconis

terra interponit inter solẽ & lunã. ergo qñcunq sol est in capite
Reproba tio vel in cauda draconis luna eclypsat. ¶ Sz hec snia videt
esse ꝯ ea que supius phs adduxit. pbauit. n. supra q dmõ
stratio est eoꝝ que sunt p se: & q ꝯclo dmonstrationis ẽ p se.
sz qñ eclypsari dicit actũ. ista ꝯpõ nõ est p se luna eclypsat
cũ ꝑtum possit subo abesse ꝑter eius corruptionẽ. vñ magis
adherẽdum est opinioni Egidij in hac pte q̃ snie huius opi
nionis. ¶ Ad pmũ igitur & ad alia pz solutio ex dictis.

Lec. 17. ¶ Questio. 22. de pncipijs dmfationum, & est lec. 17. D. S.

Eneraliter

nũc ꝯsiderare restat qua/
liter dmonstratio nõ pce/
dit ex principijs cõibus: sz pprijs. ¶ Circa qd
querunt duo. ¶ Primo vtrum dmonstratio p/
cedat ex principijs cõmunibus. ¶ Scdo vtruz
correlatiua que Phus infert in hoc capitulo ex principali
conclusione sunt sufficienter assignata.

¶ Sequitur in Pho tex. D. S. [Quoniam autem manife
stum est.]

¶ Articulus primus.

Primus **Ad primũ** sic pcedit. Videt q dmfatio pcedat ex
cõib. ¶ Nam sicut se hz cã vlis ad effe
ctũ pticularẽ: ita se hñt pnª cõia ad ꝯclonẽ dmonstrabilẽ:
sz cã vlis ꝯcurrit ad pductionẽ cuiuslibet effectus particula
ris. ergo pnª cõia dmonstrationis ꝯcurrũt ad sciam ꝯclonis: & et
2m p ꝯñs ingrediunt dmonstrationẽ. ¶ Preterea. illa q̃ sunt
imediatiora ꝯcloni dmfate magis ingrediunt dmfationẽ
q̃z illa q̃ nõ sunt ei ita imeᵗª: sz pnª cõia sũt imediatiora cõ/
cloni q̃z pnª ppria: qz fz auctorẽ libri de causis. Cã vlis im
3m mediati agit in effectũ q̃z cã pticularis. ergo &c. ¶ Preterea.
pnª cõia formalr & actualr includunt in pprijs sic supius in
suo iferiori. ergo si pnª ppria ingrediunt dmfationẽ ita & pnª
4m cõia. ¶ Preterea. Arithmetica & Geometria vtuntur isto
pnº si ab eq̃lib eq̃lia demas: q̃ remanẽt sunt eq̃lia: & tñ cõ/
5m stat q istõ pnm est cõe. igit &c. ¶ Preterea. metaᶜª est sciaz
& tñ ꝯclones eius pcedũt ex pncipijs cõib: cũ ea ꝯsideret ra
tione sue cõitatis. ergo &c. ¶ Preterea. vlia sunt cõia: sz dmon
6m 7m stratio pcedit ex vlib vt supra pbatũ est. ergo &c. ¶ Preterea.
phs dicit infra q eoꝝ qb vtimur in dmfatione q̃dam sũt
ppria & quedaz cõmunia. ergo demõstratio vtit principijs
cõmunibus. ¶ Sz contra est Phs in hoc capitulo dicẽs.

Qm̃ autem manifestum est q vnũquodq non est demonstrare ex vnoquoq &c.

¶ Rñº dõm q istud est 5m caplz huius tertij tractatus in quo
phs ponit vnã ꝯclonẽ ex qua ifert tria correlaria de qbus
Conº in seq̃nti articulo videbit. ¶ Est ergo ꝯclo q̃ est rñsiua ad q̃si/
tum. Demfatio non pcedit ex pncipijs cõib: & hec ꝯclo pbat
duab rõnib phi fm. D. S. si dicta eius diligẽter ꝯsiderent:
Pria rõ quaꝝ pma est talis. ¶ Ois demfatio pp qd facit scire sim
plr & p se nõ aũt fm accñs siue in cõi: sz demfatio q̃ pcedit
ex pncipijs cõib nõ facit scire simplr sz in vlĩ siue fz accñs.
ergo demfatio nõ pcedit ex cõib loquẽdo de demfatione pp
qd de qua est hic ad ppositũ. ¶ Maior pz p phm supra in
pma diffõne demfationis. ¶ Minor pz p demfationẽ Brisso
nis de q̃dratura circuli: q demfauit q̃draturã circuli eẽ eq̃
lẽ circulo p illud pnm cõe. Vbi est invenire maius & minus ibi
est eq̃le: sz est invenire q̃dratũ maius circulo: & q̃dratũ minus.
ergo est invenire q̃dratũ eq̃le. Manifestũ est q illa demfatio
non facit scire simplr sz fm accñs: qz illud pnm vbi est inve/
Scda rõ nire maius & minus &c. excedit genus q̃drati & circuli. ¶ Scda
rõ est talis. necẽ est mediũ in eadẽ primitate esse cũ ꝯclone
.i. necẽ est q mediũ sit primũ ꝯcloni. Sz si demfatio pce/
deret ex cõibus principijs mediũ nõ eẽt in eadẽ primitate
cũ ꝯclone & subo eius cũ possit ad diuersas scias applicari.
Discip. ergo demfatio nõ pt pcedẽ ex cõib. ¶ Sz istat discipulus. Nã
p pnª superioris scie dmfant passiões eiusdẽ scie de subo ife/
rioris scie. sic in musica dmfat aliqd p arithmeticalia: & tñ
ꝯstat q talia pnª nõ sũt in eadẽ primitate cũ subo & ꝯcloni
bus musice. ergo &c. ¶ Dõm hic fm Phm q demfatio q̃ ali/ 2°
qua passio superioris scie demfat p pnª eiusdẽ de subo iferio
ris scie facit scire: qz est. Sz dmfatio q̃ demfat passio supio
ris scie de subo pprio p prinª eiusdẽ facit scire pp qd. hic aũt
(vt dctm̃ est) fit mẽtio de dmfatione pp qd. vñ Phs infra di
cet q scie superioris est scire pp qd: sz scie iferioris est scire qz:
qd intelligẽdum est mõ exposito. ¶ Ex pdictis infert fm Correlariũ
Phm q demfatio pcedit ex principijs pprijs. ¶ Nã dmõ
stratio pcedit ex aliqbus principijs vt pz p diffõnem dmõ
strationis: vl ergo pcedit ex principijs extraneis siue p accñs. vl ex
principijs p se. Non primũ vt pbatũ est. Si 2m aut pcedit
ex principijs pprijs aut cõibus. nõ ex principijs cõibus vt
pz p pcedẽtẽ ꝯclonẽ. relinqtur ergo q demfatio pcedit ex pn
Notãdũ Paulũ venetũ cipijs proprijs. ¶ Cõsiderandũ est aũt fm Paulũ Venetũ
q pdicta ꝯclo pbat a Pho q̃tuor rõnib. qd qdez veꝝ est
si pbatiões debeãt appellari. ¶ Quaꝝ prima est. in q̃libz
demfatione illud qd demfatur est in suis principijs fm q
ipsum. Sz illud qd demõstrat non est in principijs cõibus
fm q ipm. sz bñ in principijs proprijs. ergo demfatio nõ pce/
dit ex principijs cõibus. ¶ Scda rõ est prima q̃ adducta ẽ
in corpe articuli. ¶ Tertia rõ est ista. ois dmõstratio est ex
principijs nõ extraneis neq p accñs. Sz prinª cõia sũt hmõi
qz supius est extra rõnẽ sui iferioris vt ipe dic. ergo &c. ¶ Quar
ta rõ est 2ª supius adducta ad ꝯclonem principalẽ pcedẽtis
Reprobatio argumẽti. ¶ Sz siqs recte ꝯsideret prima sua rõ peccat fz
fallaciã petitionis principij: qz q diceret ꝯclonẽ pcedere ex
cõib negaret maiorẽ. vz in q̃libet demfatiõe illõ qd dmon
stratũ est in suis principijs fm qd ipm. ¶ Silr 3ª rõ assumit
falsum. vz q supius est extraneũ reᵘ sui inferioris. Supius. n. est
de ẽntia & de intellu q̃ditatiuo reᵘ sui inferioris cum sit de
diffõne eius. Nec valz dicere vt ipse infert. Est extraneũ ab al/
tera spẽ: & tũc dr extraneum reᵘ inferioris: qz supius ꝯctum ad
aliquã spẽm iam nõ est supius. ¶ Ad pmũ dõm q sicut cã
vlis ꝯcurrit ad pductionẽ effectus vtualr ita prinª cõia in
grediunt demfationẽ vtualr nõ aũt formalr. ¶ Principia
ergo cõia ingredi demfationem põt intelligi dupr. ¶ Vnomõ
virtualr & sic ingrediunt. ¶ Aliomõ formalr & hoc dupr.
¶ Vnomõ ꝯsiderãdo ista prinª cõia vt appropriata & appli
cata ad terminos spãles: & et isto mõ ingrediunt demfatio/
nẽ et formalr. ¶ Aliomõ vt sunt in sua cõitate remanẽtia: &
tũc nõ ingrediunt formalr demfationez: vt vult Phs hic.
¶ Ad 2m dr q duplex est imediatio. vz vtutis & suppositi.
veꝝ ẽ q pncipia cõia imediati ingrediunt imediatiõe vtu
tis dmfationẽ: nõ aũt imediatiõe suppositi. ¶ Ad 3m & ad
4m dr sicut & ad pm. ¶ Ad 5m dõm q pricipia metaphysi/
calia pñt dupr ꝯsiderari. ¶ Vnomõ p respectũ ad ea q̃ ꝯsi/
derant in sciẽtijs spãlib: & istomõ dicunt cõia. ¶ Aliomõ
p respectũ ad ppriũ subz ipsius metaᶜᵉ: & istomõ dñr ppria.
vñ metaᶜª ꝯsiderat pncipia cõia alijs: sz ppa sibi vt hic dr.
¶ Ad 6m dr q cõe accipit dupr. ¶ Vnomõ vt distinguit ꝯ
singulare: & istomõ dmfatio pcedit ex cõib: qz vt sic vlia
omnia dicunt cõia. ¶ Aliomõ vt distinguit ꝯ propriũ: & et
isto mõ demonstratio propter quid non procedit ex cõib.
Secus aũt est de demonstratione qz: vt infra declarabit.
¶ Ad septimum dicendum sicut ad primum.

¶ Sequit in Pho. 2 tex. D. S. Deinde cum dicit. [Si autem
hec est &c.]

¶ Articulus secundus.

Ad secundũ sic pcedit. Vr q tria correlaria que
phs ex ꝯclone precedẽti ifert nõ sint
sufficiẽter assignata. ¶ Nã illa scia q̃ est ppria oib non hz Primum
probare pnª aliaꝝ sciaꝝ. Sz vt dr hic in textu. metaᶜª ẽ p/
pria scia oib. ergo ipsa nõ hz pbare prinª aliaꝝ sciaꝝ qd ẽ ꝯ
primũ correlariũ. ¶ Preterea. q̃ sũt p se nota non probant: 2m
sz pricipia sciaꝝ spãliũ sunt p se nota cũ sint propõnes ime
diate vt supra declaratũ. igit &c. ¶ Preterea. logica habet 3m
probare pricipia aliaꝝ sciaꝝ: vt pz p topicoꝝ. ergo nõ metaᶜᵉ:
qz dum vnum sufficit ad aliquid: superflue aliud reqritur.

¶ Quarto

6m ¶ Quarto preterea. si metaphysica hēret pbare pn^a alia/
ruz sciaꝝ: sequitur φ alie scie eēnt subalterne ipsi meta^ce: qꝛ
pbare pn^a alicui^9 scie ptinet ad sciam subalternātē: vt etiā
infra ꝯcedit Phs. ꝯñs videt esse falsum. cum subm meta/
physice nō ꝯbat ad sciētiam spālem ꝑ oīam accñtalez: vt
ēt infra declarabit. ergo idem φ pus. ¶ Quinto ṗterea.
scia que dī scia sciaꝝ est maxime scia. qꝛ gñus reflexus sup
suū ntūm importat excellētiam. Sz logica dī scia sciaruz.
ergo metaphysica nō dī maxime scia sꝫ logica: quod est ꝯ
scdm correlarium. Sed ꝯtra est Phs in litera ibi.

Si autem manifestuz est hoc quod non est vni/
cuiqꝫ propria principia demonstrare.

Correlariū primum ¶ Rñdeo dōm φ phs ex pcedēti ꝯclōne infert tria correla/
ria. ⌈ Quoꝝ pmū est φ ad metaphysicā ꝛ nō ad aliquā sci
enti ā spālē ptinet demrāre ꝓpria pn^a demrationuz: qꝛ sola
metaphysica ꝯsiderat pn^a pma q̄ sunt pncipia cōia ad pn^a.
ꝓpria oium sciaꝝ spāliuz. vñ ad eā ptinet pbare pn^a aliaꝝ
Discip. R^o sciaꝝ. ¶ Sed instabat discipulus. Naz arithmetica pbat
pn^a musicalia. g̃ hoc nō solū ad metaphysicā ptinet. ¶ Rñ
det qꝛ lꝫ arithmetica pn^a musice pbet nō tñ pbat pn^a geo
metrie: sola aūt meta^ca pbat pn^a oium sciaꝝ spāliū si pba/
Correla^m 2^m tione indigeāt. ¶ Scdm correlariuz est φ qꝛ meta^ca pbat
pn^a aliaꝝ sciaꝝ: ex eo φ pn^a pma: ꝛ pmas cās ꝯsiderat: se/
quit φ meta^ca sit maxime scia: qꝛ illō ꝑ qō aliqd scit ꝛ de/
mrat est magis notū. Scia aūt illa q̄ ꝯsiderat magis scibi
lia ꝛ priora dī magis scia. Illa igit scia q̄ ꝯsiderat maxime
scibilia ꝛ simplr pma dī maxime scia. vñ meta^ca sapia no/
minat: vt patz in pemio meta. Supior aūt scia est magis
Correla^m 3^m scia q̄z inferior: qꝛ pbat ei^9 pn^a. Illa g̃ scia que est supma oi
um dī maxime scia. ¶ Tertiū correlariū est φ descēdere a
metaphysica ad alias scias nō est descēdere de vno gñe in
aliō gen^9 simplr sꝫ est descēdere. sicut fit descēsus ab arith/
metica ad musicā qō est descēdere de vno gñe in alteꝝ ge/
No^m 1^m Meta^ca 4^r dī maxime scia. nus. ¶ Cōsiderandū est āt fm. S.D. in. 10. meta. φ meta/
physica dī maxime scia ꝓp q̄tuor. ⌈ Primo ratiōe obiti siue
subiti attributōis. Nā ens qō est subm ei^9 cū sit pmū qō ab
intellu nro ꝯcipit est maxime itelligibile. ⌈ Scdo rōne eo/
ruz que pncipalr ꝯsiderant in ea sicut sunt de^9 ꝛ sube sepa/
te que cū sint maxime entitatꝭ ꝛ simplr sunt maxime scibi/
lia: qꝛ vnūqōqꝫ est intelligibile: fm φ est ens in actu. ⌈ Ter
tio rōne pmoꝝ pncipioꝝ q̄ metaphysica ꝯsiderat. Nā pri/
mū pn^m vꝫ. Nō ꝯtingit idē sil' eē ꝛ nō eē dī eē certissimū vt
pꝫ. 5. meta. ⌈ Quarto rōne modi ꝯsiderādi. Cōsiderat eniz
ipsa meta^ca ea q̄ sunt abstracta a mā tā sensibili q̄z intelligi
bili. vñ ꝯsiderat maxime imāliaꝛ ꝑ ꝯñs maxime intelligi
bilia. vnūqōqꝫ. n. fm φ magis est sepabile a mā magis est
No^m 2^m A meta^ca ad alias scias 3^r descendere intelligibile. Metaphysica ergo q̄druplr: merito dī maxi/
me scia vt clari^9 pꝫ in pemio meta. ¶ Considerandū ē vl
teri^9 fm Paulū Venetū φ a meta^ca ꝯtingit triplr descēde/
re ad alias scias spāles. ⌈ Primo ratiōe obiti: qꝛ sub subto
ei^9 qō est ens inq̄ztum ens ꝯtinet subiecta aliaꝝ sciaꝝ. ⌈ Se
cūdo rōne pncipioꝝ cōplexoꝝ: qꝛ pn^a aliaꝝ sciaꝝ cōplexa
pbant ꝑ pn^a cōplexa metaphysicalia. ⌈ Tertio rōne pnci/
pioꝝ incōplexoꝝ: qꝛ termini incōplexi trāscēdentes de q̄/
bus est metaphysica includunt in rōne terminoꝝ spāliuz.
¶ Ad primum dōm est φ meta^ca dī ꝓpria scia: qꝛ ꝯsiderat
pn^a cōia que sunt ꝓpria sibi: sicut pn^a scie spālis dicunt ꝓ/
pria in tali scia: nō aūt dī ꝓpria: qꝛ ꝯsideret pn^a ꝓpria. i. spā
Per se notū 2^r lia. ¶ Ad 2^m dōm φ aliqua dicunt ꝑ se nota duplr. ⌈ Uno
mō simplr siue vlr loquēdo. ⌈ Aliomō in determinato ge/
nere scibili. Illa pncipia q̄ sūt ꝑ se nota. pmo mō. nullo mō
pñt demrari sicut sunt pn^a simplr pma. Illa tñ pncipia q̄ sūt
ꝑ se nota scdo mō pñt q̄dē demrari ꝑ pncipia pora nō q̄dez
vt pncipia: sꝫ vt sumunt vt ꝯclōnes. pncipia aūt sciaꝝ spā/
lium sunt ꝑ se nota scdo mō. vñ rō nō sequitur. ¶ Ad 3^m dōꝫ
φ logica pbat pncipia aliaꝝ sciaꝝ pbabilr siue dialectice.

metaphysica vō demratiue. vñ nulla est supfluitas. ¶ Ad
4^m dōm negando ꝯñtiā. Et ad pbatiōnē dī φ hoc nō suffi
cit ad subalternatiōnē scie: sꝫ reqrit φ subm supioris ꝯbat
ꝑ oīa cōnexā. Nihil aūt est cōnexū ab ente qō est subm meta
physice cū nihil sit qō rōnē entꝭ subterfugere possit. vñ scie
spāles nō subalternant metaphysice: nisi extēso vocabulo
subalternatiōis. ⌈ Porro Pau. vene. dic φ hoc pm correla Pau. vene.
riū phi ē φ in q̄libꝫ scia spālis sbalternet meta^ca. qō q̄dem
nō ē veꝝ: qꝛ Phs nullā hic penit^9 mētionē fecit de subalter
natiōe. ē g̃ pdictū correlariū nō phi sꝫ illi^9 opiatoris. ⌈ Sꝫ
dicet lꝫ phs nō fecerit expsse mētionē de subalternatiōe: tñ
necīo ꝯcludit ex dictis eius. Nā bñ seqt meta^ca pbat pnci
pia aliaꝝ sciaꝝ. ergo alie scie sibi subalternant: dōm φ cō/
sequētia nō valet ꝑ rōnē phi adductam. ¶ Ad vltimuz di/
cendum φ logica est quantuz ad aliqd nobilior metaphy
sica. vꝫ in acquisitione aliaꝝ sciarum: non autez simplr.
¶ Questio. 23. de noticia principiorum demonstrationis: ꝛ
est lectio. 18. D. S. Lec. 18.

Omnino in hoc 4° tractatu ꝯsiderādū
restat de pncipijs cōib^9 ꝛ ꝓpri
js. ¶ Circa quod qnqꝫ occurrūt ꝯsiderande.
⌈ Primo. n. ꝯsiderādū est de distīone pncipioꝝ
cōium a ꝓprijs. ⌈ Scdo de distīone pncipiorum
cōium inter se. ⌈ Tertio qualr scie demratiue se habeāt ad
pncipia cōia. ⌈ Quarto qualr demratiue scie se hēant cir/
ca ꝓpria pncipia: ꝛ qualr in q̄libꝫ scia sunt ꝓprie interroga
tiones ꝛ disputatiōes. ⌈ Quinto qualr in q̄libꝫ ꝓpria scia
sunt ꝑ se deceptiōes ꝛ ignorātie. ¶ Circa pmū q̄runt duo.
⌈ Primo vtꝝ principia demonstrationis possint demrari.
⌈ Scdo vtrum semper supponant in qualibet scientia.
¶ Seqt in Pho ꝛ in. S. D. ⌊ Difficile. ⌋ ¶ Articulus pm^9.

Ad primuz sic pcedit. Videt φ pn^a demrationis
possint demrari. ¶ Nā istud est vnuz
Primuz pn^m φ triāgulus hꝫ tres angulos eq̄les duob^9 rectis: qꝛ ꝑ
ipm demrat φ isocheles hꝫ tres ꝛc̄. ꝛ tñ demrat in primo
2^m Euclidis. g̃ pn^a demratiōis pñt demrari. ¶ Scdo ṗterea.
istud est vnū pn^m prima cā est: ꝛ tñ demrat: vt pꝫ. 8. phy. ꝛ
3^m 12. meta. ergo ꝛc̄. ¶ Tertio ṗterea. illa ꝓpō est demrabilis
qua est altera por ꝛ notior: sꝫ multa sunt pn^a sciaꝝ spāliuz
qb^9 sunt alique ꝓpōnes notiores ꝛ priores ex supra dictis.
igit idē qō prius. ¶ Quarto ṗterea. oē qō hꝫ cām pōt de/
4^m mrari: sꝫ pn^a cōia hñt cās. g̃ ꝛc̄. pbatio minoris: qꝛ oia pn
cipia ṗsertim cōplexa cōponunt ex terminis: sꝫ termini sūt
cāe maiores: vt pꝫ. 2. phy. ꝛ. 5. metaphy. g̃ principia cōplexa
hñt cām ꝛ tūc pñt demrari. ¶ Sꝫ ꝯ est phs in lra ibi. ⌊ Dif
ficile est aūt nosse ꝛc̄. ⌋ Et paulopost subiūgit. ⌊ Dico ēt pn
cipia in vnoquoqꝫ gñe q̄cūqꝫ sint nō ꝯtingit demōstrare. ⌋
R^o ¶ Rñ^o dōm φ iste est q̄rtus tractat^9 hui^9 pmi libri: in quo
Phs determinat de principijs cōibus ꝛ ꝓprijs: ꝛ q̄dē ꝯti/
net in se. 5. caplr. ⌈ In quoꝝ pmo ponit diaz inter cōia pn/
cipia ꝛ ꝓpria. ⌈ In 2° ponit diam inter principia cōia ibi.
⌊ Non est autē suppō. ⌋ In 3° ondit qualr scie demratiue se
hēant circa pncipia cōia ibi. ⌊ Cōtingere aūt. ⌋ In 4° ostē/
dit qualr scie demratiue se hēant circa pncipia ꝓpria: ꝛ q̄/
liter in q̄libet scia sunt ꝓprie interrogatiōes rñsiones: ꝛ ꝓ/
prie disputatiōes ibi. ⌊ Si aūt idem est interrogatus. ⌋ In
q̄nto vō caplo ondit φ in qualibꝫ scia sunt ꝓprie deceptio
nes ꝛ ignorātie ibi. ⌊ Qm̄ aūt sunt geometrice. ⌋ ¶ In pri
mo vō caplo Phus ponit duas ꝯclōnes: quaꝝ pma est rñ
sius ad q̄situ. ⌈ Scda est φ pn^m cōitatis diuidit in princi/
Cōclusio pma pium cōmune ꝛ ꝓpriuu. ⌈ Est ergo prima ꝯclo φ princi/
Proba^o pia non possunt demōstrari. ⌈ Quā ꝯclōnē pbat Phs per
descriptionē principioꝝ demōstrationis. Nā pncipia sunt
que cum sint vā non ꝯtingit ea demōstrare. ergo ꝑ locuz a
descriptiōe principia nō ꝯtingit demōstrare. ⌈ Scda ꝯclo
2^a ꝯclo est φ principioꝝ quedam sunt cōmunia quedā sunt ꝓpria.
Que probat elicitiue fm Phm. ⌈ Nam pn^m aut pōt ap/

Proba° plicari ad diuersas sciētias: aut solum ad vnā determinatā sciam. Si pmū sic sunt pncipia cōmunia. Si 2m sic sunt pn/cipia ppria. Et tunc pz dria inter principia cōia et propria.
Nom pm ℭ Considerandū est autez p declaratione pme ↄclonis q̄ pncipioꝝ vt dcm̄ est. Quedā sunt cōia quedā spālia. ¶ Si
Prin° cōia demō. 2°. fiat locutio de pncipijs cōibus sic ea posse demrari potest intelligi dupl'r. ¶ Uno modo loquēdo de demr̄atione simpl'r. ¶ Alio modo de demr̄atione quo ad aliquē. primo modo nō pos/sunt demr̄ari: sed bene scdo mō: vt pz. 4. metaphysi. ¶ Si vo loquamur de pncipijs spālibus hoc ↄtingit dupl'r: vel simpl'r: vel in scia in qua sumunt p principijs. Si primo modo sic possunt demr̄ari non qdē vt pn°: sicut dcm̄ est: sed vt su/munt in ratiōe ↄclonis. ¶ Si scdo modo hoc pōt intelligi du pl'r. ¶ Uel loquēdo de demr̄atione ostēsiua: vel ducendo ad impoīe. Si primo modo sic non pn̄t demr̄ari cū supponant.
Nom 2m Scdo vo mo pn̄t demr̄ari. ℭ Cōsiderandū vo vlterius est fm Phm q pūn°: et cōz nō pncipijs ↄueniūt et differūt: ¶ Cō/ueniunt qdē q de vtrisq; opz supponere qd significēt. i. qd significat p terminos. ¶ Sz in hoc differunt: qr de pncipijs opz supponere qr sunt. i. qr va sunt. Sed de non principijs hoc est de ↄclonibus que sunt ex principijs non oz suppo/
Nom 3m nere qr sunt sz hoc p demr̄ationē querit. ℭ Cōsiderandū est vlterius fm Phm q scie spāles nō vtunt principijs cōi/bus in sua cōitate remanētibus: vt supra dcm̄ est: sed vtunt eis fm quādam analogiā. i. fm q sunt pportionata et ap/plicata illis sciētijs spālibus. vtile enim est vt dicit Phus accipe hmōi principia cōia in sciētijs spālibus quātū ptī/net ad genus subm ipaꝝ qd cōtinet sub subo sciētie vtis.
Nom 4m ℭ Cōsiderandū est vlterius fm phm hic in tra q scie spā/les psupponant de suis pncipijs qr sunt. i. quia va sunt. de subo aūt psupponant qr et qd de passione ēt qd tm̄. Qualr aūt hoc intelligendū sit supius declaratū est. q. 5. ar. 1. Et lz (vt dic hic phs) pdicta supponēda sint in qualibet scia: nō tm̄ est necesse q qlibz scia de oibus pdictis faciat spālē mē/tionē: qr aliqn notū est subm et passionē esse. ℭ Ad pmum igitur dōm q illud principiū ois triangulus et c. demōstra/ri pōt non qdē vt principiū: sed vt quedā ↄclo: vt declaratū est. ℭ Ad 2m dōm q illud principiū pt demr̄ari demōstra/tione qr est: mō aūt demr̄atiōe pp qd: de qua est hic ad ppo/situ: et hoc sumēdo ipm p ↄclone quadā: non aūt vt princi/piuz est. ℭ Ad 3m dr sicut ad primū. ℭ Ad 4m dōm: q il/lud qd hz cām dicentē pp qd pt demr̄ari: sz termini pponis nō dicūt cām pp qd. vnde nō oz q ille ppones que dicunt pncipia possint demr̄ari p hmōi terminos: et lz cognitio ea/rum dependeat a cognitione terminoꝝ: vt in principio li/bri declaratum est.

ℭ Sequitur vbi supra in pho et in. D. S. Impertinenter ta/men et c. ℭ Articulus secundus.

Ad secūdum sic pceditur. Ur q principia nō sup/ponant in qualibet scia. ℭ Nā illa
Primū que demr̄ant siue pbant non supponunt: sz pncipia sciaꝝ
2m spāliū pbant vt dcm̄ est. ergo nō supponunt. ℭ Scdo p/terea. illa que pn̄t negari nō supponunt: sz pncipia ēt cōia pn̄t negari: vt pz. 4. meta. Nā principia cōia se hn̄t ad pn/cipia spālia sicut añs ad ↄñs: sz negato ↄñte negatur añs.
Sc° ḡ et c. ℭ Sed ↄ est Phs in pn̄ti caplo vbi supra. ℭ Rn̄deo dōm est q pncipioꝝ quedā sunt ppria quedā cōia: vt dcm̄ est. ¶ Si loqmur de principijs spālibus: sic illa non suppo/nunt in qualibet scia: sz solum in illa sciētia in qua sumunt p principijs. ¶ Si vo loqmur de principijs cōibus et pmis: sic necesse est ea supponere in qualibet sciētia: qr illa dicun/tur supponi in qualibet scia: qbus ignoratis ois ignoran/tur. sed principia cōia et prima sunt talia q ipsis ignoratis oia ignorant: ipsis tm̄ scitis non oia sciunt. Cōstituunt eni ex terminis cōibus siue transcēdentibus que includunt in intellu cuiuslibet termini spālis. ḡ necnon talia principia
discip. supponunt in qualibz sciētia. ℭ Sed instabat discipulus. illud est vnū primuz prin̄m. ¶ Si ab equalibus equalia de/mas: que remanēt sunt equalia. ¶ Sitr illō. oē totū est ma ius sua pte. et tm̄ non supponunt in qualibet scia. ergo et c.
Sc° ℭ Dōm q pdicte ppones hn̄ sunt cōes animi ↄceptiōes: nō tm̄ sunt principia simpl'r prima. ℭ Cōtra. Nā oēs animi
Arg. 3 cōes ↄceptiōes st pn° simpl'r pma. ergo et c. ℭ Rn̄deo dōz
Sc° ad hoc fm Egidiū q oēs animi ↄceptiōes pn̄t dupl'r ↄside/
Cōes ani mi ↄcep. 2°. cōside. possunt rari. ¶ Uno modo in ordine ad intellm ↄcipiētē. ¶ Alio modo ad ens et ad ptes ei°. ¶ Primo modo oēs cōes animi ↄceptiones sunt principia prima: qr intellus illis assentit absq; aliquo discursu ex sola notitia terminorū. ¶ Si scdo modo ↄsiderata nō sunt pncipia pma: qr fundant sup ptes entis. vz in qūti/tate: que qdē hz ordinē ad ens sicut posterius ad suū pus. et tūc solū illa que fundant in ente vel in esse sunt prima pn/cipia: vt illud nō ↄtingit idē simul esse et nō esse. ℭ Conside
Notādū randū est aūt q Paulus venet° alr rn̄dit ad pdicta dicēs: q pdicte ppones non sunt prima principia simpl'r sz solūz fm qd: nec intellus eis assentit cognitis terminis absq; ali/quo discursu vt est illud prin̄m. Nō ↄtingit idē sil' esse et nō esse: et talia dicuntur prima pn° simpl'r et prime dignitates nullo mō demr̄abiles. ¶ Quedā vo sunt pn° qbus intellus assentit cognitis terminis mediāte tm̄ discursu impceptibi/li: vt oē totum est mai° sua pte. Et talia nō sunt prin° prima simpl'r: sed solū fm qd. vz p respectum ad scias quaꝝ sunt prin°: que qdez sunt demr̄abilia fm qd illis vz q ea nega/rent. ¶ Sed alia sunt principia qbus intellus assentit ex solo discursu demr̄atiuo motoso: vt a quolibet pūcto ad qūli/bet pūctū ↄtingit rectā lineā ducere. Et talia simpl'r demō/strant. ¶ Alia vo sunt principia qbus intellus assentit ex so/lo discursu inductiuo vel diuisiuo: vt sunt pmisse indemr̄a/biles alicuius demr̄ationis. Hec ille. ¶ Solutio tm̄ Egidij magis placet: qr cū ois discursus sit argumentatiuus: et ois aūt argumētatio est pceptibilis ab eo q argumētationē fa/cit. ergo nullus videtur eē discursus impceptibilis. ℭ Ad primum igitur dicendū q lz principia ppria demonstrent in scientia supiori vt ↄclusiones quedā: sunt tm̄ prima prin/cipia cōmunia que supponunt in qualibet sciētia que non demonstrant: vt dictuz est. ℭ Ad 2m dōm q prima princi/pia lz negari possint voce non tm̄ mēte p se loquendo: quia sunt ppositiones fundate in ente qbus intellus dissentire nō potest p accñs vo negari possunt virtualr vz et implicite. Qui enim negat ppria principia specialiter virtualiter et im/plicite negat primum principium commune.

ℭ Questio. 24. de veritate principiorum demonstrationis. et est lectio. 19. S. D. Lec. 19.

Licet ↄsideratuz sit in precedenti caplo de distōne principioꝝ cōiuz a pprijs: re/stat ↄsiderare de distinctione principioꝝ cōiuz inter se. ℭ Circa quod queruntur duo. ¶ Pri/mo vtruz necesse sit cōes animi ↄceptiones si/ue dignitates p se esse veras et p se videri. ¶ Secundo vtrum diffinitio significet esse vel non esse.

ℭ Sequitur in philosopho. et in. S. D. [Non est autem sup positio.] ℭ Articulus primus.

Ad primū sic pcedit. Ur q non sit necesse cōes ani/mi ↄceptiōes p se eē et videri vere. ℭ Nā
Primū illō quod videt p aliud non p se videt: sed oia pncipia cō/plexa vident p aliud. vz p lumē intellus agentis. ergo nō est
2m necesse ea p se videri. ℭ Scdo preterea. qd videt p rōnem exteriorē nō p se videt. cum ratio exterior fm Doctores sit argumētatio aliqua: sz dignitates pn̄t videri p rōnes exte/riores: qr ratio interior significat p rōnem exteriorem. Ea enim que mēte ↄcipiunt p vocē exteriorē exprimi possunt. ḡ et c. ℭ Tertio preterea. nō est necesse ppones p se videri: vt
3m pz in textu. ḡ nec dignitates. pz ↄñtia: qr quelibet dignitas dr̄ suppositio cuz supponat in qualibet scia pticulari vt di/ctum est. ergo et c. ℭ Sed ↄtra est phus in litera ibi.

Non autez suppositio neqꝫ petitio qḋ est neces/se esse ꝑ seipsum aut videri necesse est ꝛc̄.

¶ Rn̄deo dōm ꝙ istud est 2m capl'm hui9 quarti tractat9 in quo Phs ponēdo dr̄ias inter pn̄a cōia ponit tres ɔclōnes. ¶ Quaꝝ pma est ꝙ dignitates differūt a petitionib9 ꝛ sup positioib9. ¶ Scōa ꝙ suppō ꝛ petitio questio iter se diffe/rūt. ¶ Tertia est de q̄ ēt in sequēti articulo videbat ꝙ diffi nitio differt a suppōne ꝛ petitione. ¶ Prima ɔclo ꝓbat ta li rōne. Nā illud pn̄m qḋ necesse est esse ꝑ seipm videri non est suppō neqꝫ petitio. Sꝫ cōis animi ɔceptio siue dignitas ē hmōi. ergo cōis animi ɔceptio siue dignitas nō est suppō neqꝫ petitio. ¶ Probatio minoris. q2 suppō ꝛ petitio pñt ꝓ/bari exteriorē rōne. vꝫ ꝑ syll'm aliquē cū ɔstituant ex termi nis ꝓpriis. Cōis animi ɔceptio nō pt ꝓbari ꝑ argumen/tationē aliquā. vn̄ ad ea non est ratio exterior: sꝫ ad eā est rō que est in aia: q2 ꝑ lumen intellꝰ cognitis terminis sta/tim cognoscit. vn̄ necesse est ꝑ se videri. ¶ Qꝫ aūt nō videat ꝑ rōnez exteriorē: pꝫ. q2 ɔ̄ illud qḋ videt ꝑ rōnē exteriorez pt semꝑ fieri instantia: sꝫ ɔ̄ illud qḋ ꝑ rōnē interiorē non pt fieri instātia. Cū ergo ɔ̄ pmū pn̄m non ferat instātia mēta/liter: silr neqꝫ ɔ̄ cōes animi ɔceptōes relinquit ꝙ vident ꝑ rōnē interiorē ꝛ non ꝑ rōnē exteriorez. ¶ Ex quo pꝫ qualr cōes animi ɔceptiones ꝛ alia demōstrationis pn̄a. vꝫ supposi tio ꝛ petitio differūt. Que qdē lꝫ inter se differāt in ꝓpriis hn̄t tn̄ aliqd cōe eis. Cōe qdē hn̄t q2 necē est taꝫ ista q̄ alia esse vȝ ꝑ se: lꝫ non sit necē ois videri vȝ: ꝛ ex adductis pꝫ.

¶ Scōa ɔclo ꝓbat tali rōne. Nam ois ꝓpositio qua vtitur demōstrator demōstrando aliquā ɔclōnē: aut est ꝓbabilis addi scēti cui fit talis demōstratio aut non. Si pmū illa dr̄ supposi tio. Si 2m hoc ē dupl'r: q2 aut ille addiscēs est ɔ̄rie opionis aut indifferēs. vꝫ q2 neqꝫ est eiusdē opinionis neqꝫ ɔ̄rie. Si pmū sic est questio. Si 2m sic est petitio. Ex quo patꝫ qualr ꝑdicta tria differūt. Cōueniūt aūt in hoc ꝙ cū sint demōstra/bilia tn̄ demōstrator ea non demōstrat. q2 nō demōstrant in illa sci entia in qua accipiunt ꝓ suppositionibus. vn̄ supius inter ꝓncipia imediata ɔnumerant. ¶ Pro ampliori d̄claratio ne pme ɔclōnis ɔsiderādum est ꝙ rō accipit pluribus mo dis. ¶ Unomō accipit ratio ꝓ diffōne: sicut pꝫ i diffōne vni/uocoꝝ in ante ꝓdicamentis vbi dr̄ ꝙ fm illud nomē ratio subē est eadē. ¶ Aliomō accipit ꝓ forma rei: vt pꝫ. 2. phyš. caplo de gn̄ationibus cāꝝ. ¶ Tertio mō accipit ꝓ essentia cōicabili siue d̄ificabili de pluribus. ¶ Quarto mō accipit ꝓ medio hn̄te vim ꝓbandi ɔclōnē. vn̄ fm Boetiū argm est ratio rei dubie faciens fidē. i. argm est mediū ꝓferens ꝛ ꝓ/bans ɔclōnē. ¶ Quinto mō accipit ꝓ aia rōnali: vt pꝫ. 3. de aia. ¶ Sexto mō accipit ꝓ potētia aie rōnalis fꝫ ꝙ diuidit in rōnē vlem ꝛ particularē. supiorē ꝛ inferiorē. ¶ Septimo mō accipit ꝓ cā licita: sicut cū dicimus iste hꝫ rōnē. ¶ Octa uo mō accipit ꝓ lumine intell'ꝰ agētꝫ quo lumine aliqd co gnoscit ꝛ vocat rō interior. ¶ Nono mō sumit ꝓ rōne seu ar gumētatione ꝓbante aliqd: ꝛ vocat rō exterior que pt dici mētalis ꝛ vocalis. ¶ Ratio vocalis dr̄ q2 exprimit extra il/lud qḋ interius ɔcipit. ¶ Rō vō mētalis exterior dr̄ q2 ē ex/plicabilis ꝑ rōnē: vel q2 nō est nobis nālr indita talis argu mētatio sꝫ acqsita ab extra. ¶ Qn̄ g̊ dr̄ ꝙ cōes animi ɔce/ptiōes hn̄t rōnes in aia. accipit ibi ratio ꝓ lumine intellꝰ agentꝫ ꝛ nō ꝑ syll'o mētali. hꝫ g̊ in se aia rōnē interiorē. i. lu/mē intellꝰ agentꝫ. qḋ est sibi intrinsecū ꝑ qḋ assentit digni tatib9 siue pmis ꝓncipiis. Magr vō non fac rōnē exterio/rē. i. syll'm aliquē discipulo ꝑ quez doceat ipm cognoscere pn̄a: sꝫ solū ꝓponit discipulo: ꝛ discipulus hꝫ apud se rōnē interiorē. i. lumē intellꝰ agentis ꝑ qḋ videt illas dignita/tes. Qn̄ vō dr̄ ꝙ alia pn̄a hn̄t rōnem exteriorez accipit ibi ratio ꝓ argumētatione ꝓbāte aliqd: vt deducit hic Egidi/us. ¶ Cōsiderādū est vlteri9 ꝙ q2 vni9 ꝛ eiusdē ꝛ ēt ab eo/dē pñt formari plēs rōnes exteriores. i. plures sylla ꝓban/tes aliqd: non tn̄ pñt ab eodē formari plēs rōnes interio/res cū in vno ꝛ eodē sit tm̄ vn9 intell'ꝰ agēs. hinc est ꝙ ɔtra rōnē interiorē non fert instātia: sꝫ hn̄ ɔ̄ rōnem exteriorem.

¶ Cōsiderandū est insuꝑ fm Phm elicitiue. Qꝫ dignitas a suppōne petitiōe ꝛ qōne differt quadrupl'r. ¶ Primo q2 di/gnitas est necia ꝑ se. Suppositio vō ꝛ petitio ꝑ aliḋ. ¶ Se/cūdo q2 dignitas ip̄a ꝑ seipsam videt: non āt suppō aut pe/titio aut qō. ¶ Tertio q2 dignitas est intelligibilis per solā rōnē interiorē nō āt alia. ¶ Quarto q2 dignitas neqꝫ dmon strat: neqꝫ demōstrari pt ꝑ rationē exteriorē. Suppō vō siue petitio siue qō pñt ꝑ rationē exteriorē ꝓbari. ¶ Ad primū igit dōm ꝙ aliqd ꝑ se videri pōt intelligi dupl'r. ¶ Unomō q2 nullo modo videt ꝑ aliud: ꝛ isto mō pma pn̄a non ꝑ se vi dent: q2 vident ꝑ cognitionē sensitiuā: ꝛ ꝑ cognitionē intel lectiuā terminoꝝ a lumine intellꝰ agentꝫ. ¶ Aliomō aliqd dr̄ ꝑ se videri: q2 non videt siue intelligit ꝑ discursum argu mentatiuū: siue ꝑ rōnē exteriorē: ꝛ isto mō dignitas ꝛ cōes ai ɔceptiones ꝑ se vident. ¶ Ad 2m dōm ꝙ si accipiat ra/tio interior ꝑ rōne siue argumētatione mētali ducēte in co/gnitionē alteri9. sic veꝝ est ꝙ illḋ qḋ videt ꝑ rōnē interiorē pt videri ꝑ rationē exteriorē. sꝫ isto ꝓ modo dignitas nō vi det ꝑ rōnē interiorē. ¶ Si vō accipiat rō interior ꝓ lumine intellꝰ agētis vt accipit in ꝓposito sic non est necē ꝙ illḋ qḋ videt ꝑ rationē interiorē possit videri ꝑ rationē exterio rem. ¶ Ad 3m dōm ꝙ lꝫ quelibet dignitas possit dici sup/positio extenso nomine suppositionis: non tamen ois sup/positio est dignitas. vnde ratio non sequitur.

¶ Seqtur in Phō ꝛ in. S. D. Deinde cum dicit. ¶ Termini autem non sunt.]

¶ Articulus secūdus.

Ad scōm sic ꝓcedit. Uidetur ꝙ diffō significet esse. ¶ Nā illḋ qḋ est de rōne alicui9 nō pt ab eo separi: sꝫ significare esse ē de rōne diffōnis: vt pꝫ ꝑ Phꝫ ꝛ Boetiū in topicis. ¶ Diffō. n. est orō indicās. qd est eē rei vt ibidē dr̄. g̊ diffō significat esse. ¶ Scōo ꝑterea. illud qḋ significat ꝙ qd erat esse significat esse: sed diffō est hmōi: vt pꝫ 1° huius ꝛ 7° meta. g̊ idē qḋ ꝑus. ¶ Tertio ꝑterea. inter esse ꝛ non esse non cadit mediū: sic inter ens ꝛ nō ens non cadit mediū cū ɔ̄dicant. g̊ qcqd significat aliqd aut significat esse aut non esse: sꝫ diffō signat aliqd ꝛ non signat non esse. ergo significat esse. ¶ Sed ɔtra est phs in litera ibi.

Termini autez non sunt ꝛc̄. nihil enim esse aut non esse dicunt.

¶ Rn̄deo dōm ꝙ ɔclo 3a hui9 capl'i est ista. ¶ Diffinitio dif fert a suppōne ꝛ petitione. ¶ Que ɔclo ꝓbat duabus rōni bus phi: quaꝝ pma est talis. ¶ Nā omnis suppositio signi ficat aliqd esse vel non esse. i. veꝝ vel falsuꝫ: aut affirmatio nē vel negationē. sꝫ diffinitio non significat esse vel nō esse modo exposito. ergo diffō differt a suppositōe ꝛ petitione. ¶ Scōa ratio est talis: suppositio vel petitio est in toto vel in pte. i. ois suppō est vlis vel ꝑticularis. Sꝫ nulla diffō est vlis ꝓpō vel ꝑticularis. cū in ea nihil vlr vel particulr ꝓdi cet. g̊ diffinitio differt a suppōne ꝛ petitione ꝛ silr a qōne. ¶ Considerandū est h̄ fm Phm elicitiue ꝙ termini. i. diffi nitiōes pñt dupl'r ɔsiderari. ¶ Unomō fm ꝙ sumunt in ꝓ/positionibus: ꝛ isto mō dici pñt suppōnes. ¶ Aliomō fm se ꝛ absolute sumunt: ꝛ isto mō non dicunt suppōnes: sꝫ opꝫ tales terminos ꝑ se sumptos solū intelligere: nō aūt suppo nere. i. veros ꝛ falsos esse. ¶ Cōsiderādū est vlteri9 fm eū/dez ibidē ꝙ geometra lꝫ aliq aliqd opinati sint non suppo nit falsum cū dicit lineā esse vni9 pedis: aut lineā descriptā in puluere esse rectam: que tn̄ non est recta: q2 geometra ni hil demōstrat de particularibus sꝫ de vlibus vt supra dcm̄ ē. he aūt linee sunt ꝑticulares siue singulares. vn̄ de eis nihil demōstrat geometra inqꝫtum geometra: sed vtit eis ꝑ exem/plis vlium inqꝫtum ꝑ hmōi exempla intelligunt illa ex q/bus ꝛ de qbus demōstrat. ¶ Considerandum est vlterius

sm q Phs ex pdictis correlarie ɔcludit q non est necesse ponere spēs sive ideas ad hoc q scia ꝛ demratio fit ex sempiternis: q demratio fit ex vlibus que ppetua sunt ꝛ sempiterna. Sz ad hoc q fiat aliqua demratio nece est eē vnū in multis ꝛ de multis. Nam si nō sit vnū in multis non erit vle. Et si nō sit vle nō erit mediū demrationis ꝛ p ɔñs neq demratio: opz.n. mediū demrationis eē vle ꝛ vnum de pluribus pdicatum nō eqnoce sz sm eādem rōnē que est ratio vlis alr eēt vitium in demrando. cōmitteret enim fallā eqvocationis: qd incōueniēs esse videt. ¶ Considerandū est

No^m 4^m vltertius q lz diffō (vt pz.7.metaphy.) significet primario nām vlem: vtputa nām specificam tm nec significat vlr nec pticulr sive singulr: q talis modus significādi dat a significato vl ab aliqua cōpositiōe terminoꝝ. ¶ Et dr diffinitiu

Diffō cur dicat terminus termin⁹ a terminādo tm p q terminat actū intellectum 2° q terminat totā nām diffiniti. Indicat.n. totā nām diffiniti a pma po^e vsq ad vltimū actū vt ddudit Alber.ma.

Esse f. ¶ Ad pm g dōm q esse accipit tripl sm.D.S.in qōnib⁹ disputatis de malo.q.1.ar.1. ¶ Uno mō p esse actualis existētie. ¶ Scdo mō accipit vt significat vitatē ppōnis. ppositio.n.affirmatiua va significat esse ꝛ affirmatiua ppositio falsa significat nō eē pncipalr: ꝛ istis duob⁹ modis diffinitio nō significat esse. ¶ Tertio mō accipit p eē eētie sive qditatiuo: ꝛ isto mō diffō significat esse: vt ccludit arg^m. ¶ Ad 2^m ꝛ 3^m pz solutio ex iam dictis. lz.n. inter esse ꝛ nō esse simplr nō cadat mediū: tm inter esse qd significat vitatē ppōnis ꝛ non esse bñ cadit medium. vñ rō nō sequitur.

Lec.20. ¶ Questio.25. De principio cōmunissimo in ordine ad scientiam. ꝛ est lectio.20.S.D.

Psuper ɔsiderandū restat qualr scie demratiue se habeāt circa pn^a cōia. ¶ Circa qd qruntur duo. ¶ Primo vtrū aliqua demonstratio accipiat h pn^m cōe. Non ɔtingit idem simul affirmare ꝛ negare. ¶ Secūdo vtrū logica ꝛ metaphysica sint de omnibus.

¶ Sequitur in philosopho ꝛ in.D.S.l. Non ɔtingere autem.

¶ Articulus primus.

Ad primū sic pcedit. Ut q nō aliqua demōstratio vtat isto pn^o. Non ɔuenit idem sil

Primus affirmare ꝛ negare. ¶ Naz aliqua demratio vtit in pn^o. De quolibet est va affirmatio vel negatio. de nullo vo ambo sil. vt ɔcedit phs in trā. g pari rōne pōt vti pdicto pn^o. vz nō ɔuenit idē sil affirmare ꝛ negare. ¶ Scdo preterea. qcūq sic se hñt q sunt idē regulr: si demratio vtit vno etiā vtit reliquo: Sz pdicta principia. vz non ɔuenit idē simul affirmare ꝛ negare. ꝛ de quolibet est va affirmatio vel negatio ꝛc. sunt idem realr: alr non esset vnum primū pncipium tm: qd est ɔtra Phm.4.metaphy. ergo si aliqua demōstratio vtitur vno ita ꝛ reliquo: ꝛ tunc idem quod prius.

¶ Sed ɔ est phs in presenti capitulo dicēs.

Contingere autem simul affirmare vel negare neq vna recipit demonstratio ꝛc.

¶ Rñdeo dōm q istud est 3^m caplm huius qrti tractatus: in quo phs ondit qualr demōstratiue scie se habeāt circa pncipia cōia adducēdo tres ɔclones. ¶ Quaꝝ pma est rñsiua ad qsitū. vt nulla demōstratio vtit isto pn^o. Nō ɔuenit

Prīa ɔclo

2° idē sil affirmare vel negare. ¶ Scda ɔclo est q aliq demōstratio vtit isto pn^o. De quolibet est va affirmatio vl negatio. de nullo vo ambo sil. ¶ Tertia ɔclo est de qua in seqnti articulo videbit. vz q logica dialectica ꝛ prima phia sūt de cōibus obiectiue sz diuersimode. ¶ Est ergo pma ɔclo q nulla demratio vtit isto pn^o. Non ɔuenit idē ꝛc. q ɔclo

3°

Probat^o prīe cōcl^e pbat vnica rōne phi que sic pōt formari. ¶ Naz demratio nō vtit eo quo nō idiget cū potissimū in demrationib⁹ superfluitas sit vitāda. Sed nulla demratio pcertim ostensiua indiget isto pn^o. Nō ɔuenit ꝛc. g nulla demratio vtit eo. ¶ Probatio minoris. Nā si eo indigeret potissime esset sumendo illud ad maiorē extremitatē. Sz hoc non est veꝝ: q si talis additio ponat ad maiorē extremitatez nihil plus certificat qz si nō ponat. vñ nō plus certificat cū dr ois hō est aial rationale ꝛ nō est nō aial rōnale: qz si diceret. ois hō est aial rationale. Cū demratio intēdat aliqd certificare ꝛ sciam generare nō indiget pdicto pn^o. ¶ Pro cui⁹ declaratione ɔsiderandū est q aliquā demrationē vti pdicto pn^o pōt intelligi dupl. ¶ Uno mō ita q eo vtat formalr. ¶ Alio mō q eo vtat virtualr. Si scdo mō sic qlibet demratio eo vtit: q in vtute primoꝝ pncipioꝝ ɔclones de pmis sive pncipijs ppijs reducunt. ¶ Si p mō hoc pōt intelligi dupl. ¶ Uno mō ita q eo vtat in sua cōitate remanēte: vl vt applicatū ē ad determinata pn^a sm diuersos terminos spāles. ¶ Primo mō nulla demratio eo vtit cū pn^a que formalr ingrediunt demrationē deberēt eē ppria. Demratio.n. pcedit ex ppriis pncipijs vt supra declaratū est. ¶ Si 2° mō hoc iterū pōt intelligi dupl. ¶ Uno mō q eo vtat ad vitatē manifestādam. ¶ Alio mō q eo vtat ad ɔdictionez ɔcludēdam. ¶ Primo mō demratio eo nō vtit: cū p hoc nō maior resultet certificatio vt declaratū est. ¶ Scdo mō aliqua demratio pōt eo vti sic pcedēdo. Oē aial rōnale est risibile ꝛ nō risibile: sz omnis hō est aial rōnale. ergo ois homo est aial risibile ꝛ non risibile: ꝛ sic de siilibus. ¶ Scda ɔclo est talis: 2ª ɔclo demratio ducēs ad impole vtit isto pn^o: De quolibz est va affirmatio vel negatio. de nullo vo ambo sil. ¶ Que ɔclo

Probat^o sic pōt pbari sm.D.S. q in demratione ad impole pbat aliqd esse veꝝ p hoc q eius oppositū est falsum qd fit per pdictum pn^m qd pz sic demrando. Nullus hō est risibilis sz oē aial rōnale est hō. ergo nullū aial rōnale est risibile. g est manifeste falsa. g aliqua pmissaꝝ. non minor cū diffinitum in ea pdicet de diffōne sua ppria. ergo minor est falsa. vz illa nullus hō est risibilis. Tūc sic. ista ppō est falsa. nullus hō est risibilis. g sua ɔdictoria est va.s. hō est risibilis. Q: de quolibz est va affirmatio vel negatio de nullo vero ambo sil. Ex quo pz q dmratio ad impole vtit pdicto pncipio qtū ad vitatē ondēdā qd non accidit de aliquo alio pn^o negatiuo vt declaratū est. ¶ Considerandū est aūt sm

No^m p^m Phm in trā q pdicta demratio nō semp vtitur isto pn^o: q qñcūq illud oppositū qd ondit esse falsum nō est negatio sz ɔtrium imediatū: sicut si onderet aliqs numer⁹ esse par p hoc q falsum est ipm esse imparē. Nec ēt vtit pdicto pn^o vlr. vz sub his terminis ens ꝛ nō ens. Sz qtum sufficit in gñe isto circa qd sūt demrationes. Sicut si in geometria accipiat rectum ꝛ nō rectū: ꝛ sic vz ondit aliquā lineam esse rectā p hoc qd est falsum ipaz eē nō rectā deducēdo ad impole. Hec.D.S.in lec. ¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ sm Egi/

No^m 2^m diū q eo ipo q res hz esse determinatū ex eo est hoc ꝛ nō aliud: ꝛ ex eo si de eo est affirmatio va vl negatio va. Qui g bñ intelligit q determinata significatio terminoꝝ ꝛ determinata nā reꝝ facit ad vitatē cuiuslibet ppōnis vere sufficiēter intelligit qño qlibet ppositio va roborat per hoc pn^m. De quolibet est va affirmatio vel negatio. Cuz g vitas qlibet roboret p pn^m pdictū aliquo mō. vz sm vtutē igredit demrationē qlibet: nō tm opz q sz ppriā formā ingrediat demrationē ꝛ potissime demrationē ostensiuā. Qui.n. vult arguere seu pbare aliqd ostensiue nō oz q accipiat vtrāq ptē ɔdictionis: sz sufficit ɔcludere alterā solū. vt sufficit dicere veꝝ esse hoiem esse aial. hec.n. ɔclo sufficiēter dat intelligere q falsū sit dicere ipm non eē aial. Qui.n. ɔcludit q hō est aial. ɔcludit ēt q hō non est nō aial. Naz nō esse nō aial intelligit p eē aial sicut obliquū intelligit p rectum. priuatio p habitum ꝛ negatio p affirmationem. vnde demratio ostensiua non indiget isto pn^o vt simul accipiat vtrāq ptem ɔdictionis: ꝛ q nō indiget ideo nō accipit ipm. Et si acciperet deberet accipe affirmationē ꝛ negationē ponēdo ad maiorē extremitatez: ꝛ non ad medium neq ad minorem

extremitatẽ. Sed lz demõstratio oñsiua pdicto pncipio nõ indigeat: Demrãtio tñ ducẽs ad impoĺe pt eo indigere: qꝛ possumus adducere aduersariuz ad hoc impoĺe ꝙ non de quolibz est affirmatio vel negatio va. Sz ꝯuenit idẽ siĺ affirmare ꝛ negare. Qñ vo ad tale incõueniẽs ducim⁹ aduersariũ oꝫ syllogizare siĺ ꝯcludẽdo affirmationẽ ꝛ negationẽ. hec oia ille formalr. Cõsiderãdũ est finalr ꝓm eũdez ꝙ argumẽtatio sit organũ sciẽtificũ ꝛ sit instrm manuducens nos ad sciam ꝛ veritatẽ. cũ demrãtio oñsiua nõ indigeat pdicto pn° neqꝫ indigeat accipe vtrãqꝫ partem ꝯdictionis siĺ ad vitatẽ oñdendã. pꝫ ꝙ talis demrãtio simplr loquẽdo nõ indiget vtrãqꝫ ptem siĺ accipe: cum spãlr ordinet ad vitatẽ põt tñ indigere ꝓm qd. vt si velit vtrãqꝫ ptem ꝯdictiõis ꝯcludere. Ad primũ igit dõm negãdo ꝯñtiaz ꝙ illud principiũ non ꝯuenit ꝛc̃. est negatiuũ. Aliõ vo affirmatiue designatum. Et lz sint idẽ ꝓm rem designatã differunt tñ ꝓm rõnes. vñ aliqd põt ꝯuenire vni ꝙ non cõuenit alteri. ꝛ tunc patet etiam solutio ad scdm argm.

Nom 1m

Seqtur Phs in. S.D. ibi. [Communicãt autem omnes scientie ꝛc̃.

Articulus secũdus.

Ad secũdum sic pcedit. Videt ꝙ logica dialectica ꝛ metaphy^ca non sint de oibus.

Primuz Nã logica est solũ de ente rõnis lz non oia sunt entia rõnis. ḡ ꝛc̃.

2m Preterea. dialectica est solũ de probabilib⁹: sz non oia sunt pbabilia. cũ quedã sint neĉia ꝛ quedã impossibilia. ergo ꝛc̃.

3m Preterea. metaphy^ca ꝯsiderat oia entia realia solũ cũ sit scia realis: sz non oia sĩt entia realia. ḡ ꝛc̃.

4m Preterea. nulla scia est singulariuz neqꝫ accñtium neqꝫ ꝯtingẽtiuz neqꝫ corruptibiliũ vt ex supradictis pꝫ. sz ꝯstat aliq̃ esse talia. ergo nulla scia põt esse de omnibus qd est ꝯ suppositum. Sed ꝯtra est phs in p̃senti capitulo ibi.

Cõicant aũt sciẽtie ꝓm cõia. Cõia aũt dico qbus vtunt tanq̃ ex his demrãtes sed non de qbus demonstrant neqꝫ qd demonstrant ꝛc̃.

Cõclusio Rñdeo dõm ꝙ 3a ꝯclo hec est que est rñsiua. Vz ꝙ logica dialectica ꝛ ꝓma pbia sunt de omnib⁹ lz diuersimode.

Prima ps probatur. Prima ps hui⁹ ꝯclonis ꝓbat aucte pbi dicentis: ꝙ oẽs scie cões vtunt pncipijs cõib⁹: sz q̃cunqꝫ scia vtit pncipijs cõibus est ẽt de ꝯtentis sub eis: cũ ptes subiectiue ꝛ totum ad eãdẽ sciam ptineãt: vt ex supioib⁹ pꝫ. ḡ pdicte scie oẽs sunt de oib⁹ ad minus obiectiue.

Scda ps pbatur Scda ps ꝓbat. qꝛ vt elicitiue hic hꝫ a. D.S. ꝛ pho. ꝓma pbia est de oib⁹ subiectiue. Logica vo est de oib⁹ rõcinatiue. Dialectica vo est de oib⁹ pbatiue.

Nom 1m Pro declaratione hui⁹ ꝯclonis ꝯsiderandũ est primo: ꝙ sciam vti principijs cõib⁹ pt intelligi dupl̃r. Uno mõ ꝑ ipa aliqd ꝯmonstrando. Aliomõ aliqd demrãdo de ipsis. p̃ mõ q̃libet scia vtit eis vtualr ꝛ nõ formalr. scdo mõ nulla scia ꝓprie loquẽdo vtit eis cũ sint ꝓma pn^a cõmunissima ꝛ indemrãbilia simplr .i. vltr: vt dicit Phs. 4. metaphy. sz scdomõ aliq̃ scia. vz ꝓma pbia vtit eis demrãdo. vz aliq̃ de eis. vtpote ꝙ non est poĺe mente ꝯcipe opposita eoꝝ: vt pꝫ. 4. meta. Et hoc est qd Phs dicit in capite hui⁹ lec. ꝓmus tñ Phs tẽtat pdicta prima pn^a demrãre eo modo quo poĺe est ꝯdicẽdo negantib⁹ ea ꝑ ea que opꝫ ab eis ꝯcedi: non autẽ ꝑ ea q̃ sunt magis nota. vt dicit hic. D.S.

Nom 2m Cõsiderandũ est vlterius ꝓm eũdẽ. D.S. in lec. ꝙ ꝓma pbia dĩ eẽ de cõib⁹: qꝛ eius ꝯsideratio dĩ eẽ circa res cões sicut circa ens ꝛ ptes ꝛ passiones entis: ꝛ tũc circa oia q̃ in rebus sunt hꝫ negociari. Sz ꝯsideratio logice est de opib⁹ rõnis. logica est ẽt de his que cõia sunt oib⁹ .i. de intẽtionibus rõnis que ad oẽs res se extẽdũt: non aũt ita ꝙ logica sit de ipsis reb⁹ cõib⁹ sic̃ de subiectis. ꝯsiderat. n. logica silez ꝛ enũciationẽ ꝛ hꝫ. Dialectica vo est de cõibus nõ solũ: qꝛ ptractat intẽtiones rõnis: qd est cõe toti logice: sz ẽt qꝛ circa res cõia argumẽtat. Ex quo pꝫ ꝙ prima pbia est de oibus subiectiue: logica rõcinatiue. Dia^ca vo pbatiue siue argumẽtatiue.

Nom 3m Cõsiderandũ est vlteri⁹ ꝙ lz tã pbia ꝓma q̃ dia^ca disputãt de ꝓmis pncipijs: tñ alr ꝛ alr vt innuit hic Phs ꝛ. D.S. Nã dia^ca non pcedit ex aliquibus pncipijs determinatis: nec assumit alterã ptẽ ꝯdictiõis tñ: sz se hꝫ ad vtrãqꝫ cũ ꝯtingat vtrãqꝫ vel pbabilẽ eẽ vel ex pbabilibus posse oñdi: ꝛ ꝑ hoc interrogat. ꝓma vo pbia procedit circa oia ꝑ modũ demrãtionis ꝛ non ꝑ modũ dialectice disputationis.

Ad p^m igit dõm: ꝙ lz non oia entia sint entia rõnis: tñ circa oia intellꝰ pt rõcinare. iõ logica dĩ eẽ de oib⁹. Ad 2m dõm ꝙ tã neĉia q̃ impoĺia dicunt esse pbabilia cõiter accipiẽdo .s. pbabile ꝓ oĩ eo qd pt vẽ aut apparẽter pbari. Ad 3m dõm ꝙ oia entia sunt entia realia formalr aut fundamẽtalr: lz. n. intẽtiones rationis non sint entia realia formalr: sunt tñ entia realia fundamentalr: qꝛ fundamentuz hñt in re. Uel dõm ꝙ prima pbia dĩ de oibus: qꝛ ꝯsiderat oẽs res reales. vñ ratio p̃supponit falsũ. Ad 4m dõm ꝙ prima pbia considerat singularia ꝯtingentia non ꝓm rationẽ singularitatis: sz ꝓm ꝙ conueniunt in ratione entis: vt in prima pbia declaratum est.

Qõ. 26. De sciaꝝ ꝓprijs principijs. ꝛ est lectio. 21. D.S. Lec. 21.

Nunc ꝯsiderãdum restat q̃lr scie demrãtiue se hẽant circa ꝓpria pn^a: cõsiderãdo ꝙ in q̃libz scia sunt ꝓprie interrogationes. rñsiones ꝛ disputationes. Circa qd q̃runt duo. Primo vtrũ in qualibet sciẽtia demõstratiua sint proprie interrogationes ꝛ proprie responsiones. Scdo vtrum demonstrator interroget.

Sequitur in philosopho. ꝛ in. S.D. [Si autem idem est interrogatio.]

Articulus primus.

Ad primũ sic pcedit. Vr ꝙ in q̃libz scia demrãtiua non sint ꝓprie interrogatiões ꝛ ꝓprie rñsiones ꝛ ꝓprie disputationes.

Primuz Nã si in q̃libz scia eẽnt interrogationes vẽ scibiles: de qb⁹ nũc ad ꝓpositũ seqtur: ꝙ non tñ q̃tuor eẽnt interrogationes siue q̃ones vẽ scibiles. ꝯñs est ꝯ pbm 2° hui⁹. ꝯñtia pꝫ: qꝛ non tñ q̃tuor sunt scie. vt de se pꝫ.

2m Scdo p̃terea. vbicũqꝫ ẽ maxĩa certitudo ibi nõ cadit dubitatio: sz in scia demrãtiua ẽ maxĩa certitudo cũ demrãtio pcedat ex pncipijs ꝑ se notis: vt supra ꝯcessum est. ḡ in ea nõ cadit dubitatio: ꝛ ꝑ ꝯñs neqꝫ iterrogatio. qꝛ

3m iterrogatio videt eẽ dubitabilis ꝓpõ. Tertio preterea. meta^ca rñdit ad oẽs q̃ones siue iterrogationes: qꝛ vt dĩ in ꝓhemio meta^ce. Sapientis ẽ scire oia. vt ꝯuenit ꝑ eãs. ḡ seqtur ꝙ in q̃libz scia nõ sint ꝓprie rñsiones.

4m Quarto preterea. nõ est alia ratio q̃re in q̃libz scia sint ꝓprie iterrogationes: nisi qꝛ vt dicit hic Phs ex his sit syllꝰ. sz hoc non pt esse: qꝛ ex iterrogatiõib⁹ syllꝰ fieri non pt: cũ iterrogatio nõ sit p̃missa: sz potꝰ ꝯclo siue de ꝯclone. ḡ videt ꝙ in q̃libet scia nõ sint ꝓprie iterrogatiões. Sz ꝯ est pho in lr̃a ibi. [Si aũt idẽ est iterrogatio ꝛc̃.] Rñdeo dõm ꝙ istõ est 4m capl̃m hui⁹ q̃rti tractatꝰ: in quo pho oñdẽdo q̃lr scie demrãtiue se hẽant circa ꝓpria pn^a. adducit duas ꝯclones: ex q̃rũ ꝓma infert 3a correlaria.

ꝓma ꝯclo 1° Prima ꝯclo est talis. i q̃libz sciẽtia demrãtiua sunt ꝓprie iterrogatiões.

2° Scda ꝙ in q̃libz scia sunt ꝓprie rñsiones ꝛ ꝓprie disputatiões.

Probaꝰ pa ꝯclonis Pria ꝯclo ꝓbat tali rõne. Propositio ꝛ iterrogatio idẽ sunt: sz in q̃libet sĩt ꝓprie ꝓpõnes: ex qb⁹ demrãtiones pcedũt ꝛ ꝓprie ꝯclones. ḡ in q̃lz sĩt scia ꝓprie iterrogationes.

Probaꝰ 2a Scda ꝯclo ꝓbat interrogatio ꝛ rñsio ptinẽt ad eãdẽ sciam. Non enim ꝯuenit vnũquẽqꝫ rñdentẽ ad oia interrogata rñdere: sz solũ de his que sũt ꝓm ꝓprias scias. Non. n. musicus hꝫ rñdere ad iterrogationes geometricales. ḡ in q̃libz scia sĩt ꝓprie rñsiones: sicut ꝛ ꝓprie iterrogationes. Sz ex interrogatione ꝛ rñsione sit disputatio. ḡ in q̃libz scia sunt ꝓprie disputationes. Non. n. est in non geometricis de geometria disputãdũ: vt dicit hic Phs: tũ pmo qꝛ ꝑ sic arguit non ꝯuincit nisi ꝑ acciñs. Scdo qꝛ nõ poterit iudicare ꝑ pn^a scie vtrũ bñ disputatũ sit vel male. Ex prima ꝯclone infert Phs

Correla^m tria correlaria. ꝟ Quoꝝ p̄mū est ꝙ non q̄libet iterrogatio est geometricalis vel medicinalis. ⁊ sic neq̨ aliq̄ iterrogatio ē idifferēter cuiuslibȝ scie: sic ꝓpō siue ꝯclō nō ē idifferēter cuiuslibȝ scie. 2^m ꝟ Scd̄ȝ correlariū ē ꝙ iterrogatiōes geometrice sūt ex qb^9 demrāt aliqd circa illa q̄ demrānt ex p̄ncipijs eiusdē geometrie. Hō ē ꝙ illa iterrogatio ē ꝓpa alicui scie ex q̄ aliqd demrāt vel in ip̄a scia vel in scia ei subalterna. 3^m ꝟ Tertiū correlariū ē. ꝙ de iterrogationib^9 alicui^9 scie fiēda ē rō ex p̄ncipijs illi^9 scie vel ex ꝯclōnibus q̄ ꝑ illa p̄n^a demrānt: sic de iterrogatiōib^9 geo^{ca}; fiēda ē rō ex p̄ncipijs Nō^m p̄^m geometrie: vel ex ꝯclōnib^9 q̄ ꝑ ista p̄n^a demrānt. ℂ Cōsiderandū est p̄ ꝓ declaratiōe p̄cedētiū ꝙ iterrogatio p̄t accipi Interrogatio 3^r 2^r. ſ Unomō ꝓ actu iterrogandi: ⁊ sic n̄ sumit hic. ſ Aliomō ꝓ ꝓpōne de q̄ fit iterrogatio: ⁊ tē iterrogatio ē dubitabilis ꝓpō. ꝟ Que qdē p̄t accipi 2^r. ſ Uno^o ꝓ q̄cunq̨ orōne ꝓbabili: ⁊ sic in q̄lȝ scia repiunt iterrogatiōes. ſ Aliomō capit ꝓ ꝓpōne ꝓbabili solū ad vtrāq̨ p̄tē ꝯdictionis. ⁊ sic solū in Nō^m 2^m dialectica repiunt iterrogationes. ℂ Cōsiderandū ē insup ꝙ iterrogatiōes s̄m. D. S. in lec. aliqn̄ sumunt put sūt ꝓpōnes ex qb^9 demrator ꝓcedit. ⁊ isto^o in nulla scia p̄tertiȝ sp̄ali p̄t sumi rō de ꝓprijs iterrogatiōib^9. qr nlla scia ꝓbat sua p̄n^a nisi iduēdo babitū meta^{ce}. Rō tn̄ istaꝝ iterrogationū p̄t sumi ex p̄ncipijs supioris scie: sic p̄ȝ ī scia subalternata. Qn̄q̨ vō sumunt iterrogatiōes put sūt ꝯclōnes demratiue: ⁊ sic de eis ratio p̄t sumi ex p̄ncipijs illi^9 scie ad quā ꝑtinent: qr rō ꝯclōnis sumit ex p̄ncipijs. ℂ Sȝ istabat discipulus. Nā demrator nō iterrogat de p̄ncipijs. ḡ demratio nō p̄t sumi ex ꝓpōnib^9 ex qb^9 demrator ꝓcedit. ℂ Dōm ꝙ p̄missē ex qb^9 demrator ꝓcedit si ꝯsiderent vt p̄missē sūt sine p̄n^a: sic de eis n̄ ē iterrogatio. sȝ si sumeret ꝓ ꝯclōnib^9 i alia scia sic de eis p̄t fieri iterrogatio. ℂ Ad p̄^m ḡ dōm ꝙ lȝ sint tm̄ q̄tuor iterrogatiōes ī scibilib^9 in gn̄e: plures tn̄ sunt in spē: vt 2° hic dclarabit. ℂ Ad 2^m dōm ꝙ lȝ in scia demratiua post deductiōes ꝯclōnis ex p̄ncipijs sit maxima certitudo. tn̄ an̄ ꝯclōnē p̄t eē dubitatio de ꝯclōne ad quā remouendā q̄libȝ scia bȝ p̄n^a sua. ℂ Ad 3^m dōȝ ꝙ metaphy^{ca} rn̄det ad iterrogatiōes resoluēdo i terios cōes: inq̄ztū vȝ iste iterrogationes cōponunt ex t̄minis q icludūt terios metaphysicales. ꝟ Uel dōȝ negādo ꝯn̄tiā: qr lȝ meta^{ca} bēat viā ad p̄n^a oiuȝ sciaꝝ sp̄aliū: n̄ ꝓ h̄ seqt q̄n in q̄libet scia sint ꝓpria p̄n^a. ⁊ silr dōȝ de iterrogationib^9. ⁊ lȝ vna ⁊ eadē iterrogatio mālr sūpta s̄m diuersas ꝯsideratiōes possit ꝑtinē ad diuersas scias: n̄ tn̄ bȝ eadē rōnē ꝯsiderādi. ℂ Ad 4^m dī ꝙ si accipiant iterrogatiōes ꝓ ꝓpōnib^9 q̄ p̄nt eē ꝯclōnes in vna scia ⁊ p̄n^a in altera: sic ex interrogationib^9 p̄t fieri syllo demratiu^9 ⁊ ostēsiu^9: ⁊ n̄ soluȝ demratio ad impole. Et ex hoc sumēdo interrogationē non formal' inq̄ztū interrogatio: sȝ mālr inq̄ztum ꝓpō siue pro propōne. Sed si accipiant iterrogationes solū pro propositionib^9 que sunt ꝯclōnes tunc sic manifestū est ꝙ demōstratio ostēsiua non fit ex interrogationibus. secus de demonstratione ad impossibile.

ℂ Sequitur in Pho. ⁊. D. S. vbi supra. ℂ Articulus scd̄s.

Primuȝ Ad scd̄m sic ꝓcedit. Uidet ꝙ demrator n̄ iterroget. ℂ Nā Phs in p̄cedēti caplo exp̄sse dicit ꝙ demratoris n̄ ē. i. n̄ ꝯuenit iterrogare. ḡ demrator n̄ iterrogat. 2^m ℂ Scd̄o p̄terea. demratio ꝓcedit ex certis ⁊ p̄snotis ⁊ n̄ ex dubitabilib^9. cū ḡ iterrogatio sit dubitabilis ꝓpō vr̄ 3^m ꝙ demrator nō iterroget. ℂ Tertio p̄terea. iterrogatio bȝ viā ad vtrāq̨ p̄tē ꝯdictiōis: sȝ demrator ad vnā viā tm̄: ad verā. ḡ n̄ iterrogat. ℂ Sed ꝯ̄ est Phs vbi sup̄: ondēdo ꝙ in q̄libet scia demratiua sūt ꝓp̄e interrogationes. ℂ Rn̄deo dōm ꝙ demrantē interrogare p̄t intelligi 2^r. ſ Unomō qr iterroget de p̄mis siue p̄ncipijs inq̄ztū hȝ. ſ Alio^o ita ꝙ interroget de ꝯclōne. p̄mō demranti n̄ est interrogare: qr si q̄s p̄n^a negauerit n̄ bȝ p̄n^a ad ꝓbandū ea. iō non oȝ de eis iterrogare: sȝ oȝ assumere ea tāq̨ v̄a. ꝟ Scd̄o^o itez p̄t itelligi 2^r. ſ Unomō ita ꝙ interroget de ꝯclōne vt demret vtrāq̨ p̄tē ꝯdictionis. ⁊ istomō non ē demrantis iterrogare: vt voluit 3^m arg^m. ſ Aliomō p̄t intelligi ꝙ interroget de ꝯclōne ⁊ ꝯcludit alterā p̄tē tm̄. vȝ verā. ⁊ tūc ē demranti intelligere. qr si negent ꝯclōnes bȝ viā ad demrandū eas. iō p̄t de ꝯclōnib^9 interrogare. Sȝ cū eas demrauerit vtit eis vt ꝓpositionib^9 ad aliq̄s ꝯclusiones demōstrandas. ꝟ Ex quo Correla^m p̄ȝ ꝙ iterrogatio dialectica ⁊ iterrogatio posterioristica 2^r dīnt. ſ Nā interrogatio dialectica est tam de p̄ncipijs q̄z ō conclusionibus. Interrogatio vō posterioristica siue ī sci bilis est solū de ꝯclusione. ſ Itez interrogatio dialectica ē de ꝯclusione tanq̨ ad vtrāq̨ p̄tē ꝯdictōis. Interrogatio vō posterioristica ē de ꝯclusione q̄ztū ad vnā p̄tē tm̄. ℂ Ad argumēta p̄ȝ solō ex dictis. Nā vt dc̄m est non est demrantis interrogare de p̄ncipijs neq̨ ēt de ꝯclōne vt ꝯcludat vtrāq̨ p̄tē ꝯdictioni. sicut voluit Phs in p̄cedēti cap̄. cū tn̄ ꝯtingat demonstrātez iterrogare de ꝯclusiōe sicut dc̄m est.

ℂ Questio. 17. Quō sciētie dmonstratiue habent proprias deceptiones. ⁊ est lec. 22. S. D. Lec. 22.

Tem supest ꝯsiderare q̄lr in scia sūt ꝓprie deceptiones ⁊ ignorantie. ℂ Circa qō q̄runt tria. ſ Primo vtꝝ in demonstratiuis sciētijs sylli ignorātie ꝑ quos cāt deceptio possit esse paralogismus in dictione vel extra dictionē. ſ Scd̄o vtꝝ demōstrationes augent ꝑ media diuersa. ſ Tertio vtꝝ scientie doctrinales sint certissime.

ℂ Seqt i pho ⁊ in. S. D. [Qm̄ aūt sūt. ℂ Articulus p̄mus.

Primū Ad primuȝ sic ꝓcedit. Ur ꝙ sylli ignorātie ꝑ quos cāt deceptio in syllis possint eē paralogismi in dictione ⁊ ex̄ dictionē. ℂ Nā scie aliq̄e demratiue vtunt teris analogicis vt pȝ de metaphysica q̄ est de ente vō ⁊c̄. sȝ analogū cāt fallaciā equocatiōis in scd̄omō: vt 2^m pȝ p̄ elēchoꝝ. ḡ in sciētijs demonstratiuis p̄nt fieri paralogismi: qui appellant sylli ignorātie. ℂ Scd̄o p̄terea. tales sylli ignorātie aut sunt veri: aut sunt falsi. Si primū non videt ꝙ tales dicant sylli ignorātie. Si 2^m tales erūt sylli sophistici: ⁊ ꝑ ꝯn̄s paralogismi. ℂ Sed ꝯ̄ est Phs ibi. [Qm̄ 3° aūt sunt geometrice ⁊c̄.] ℂ Rn̄deo dōm ꝙ istud est 5^m capitulū hui^9 q̄rti tractat^9 in quo phs ondēdo ꝙ in qualibȝ scia sunt proprie deceptiones: mouet ⁊ soluit tres q̄ōnes.

Qō p̄ma ꝟ Quaꝝ p̄ma est talis. vtꝝ sicut sūt aliq̄e geometrice iterrogationes: sint ēt aliq̄e oino non geometrice. ⁊ similr in 2^a alijs. ꝟ Scd̄a qō est. vtꝝ interrogatiōes que fiūt s̄m ignorantiā in geometria possint dici geometrice: ⁊ silr i alijs sci 3^a entijs. ꝟ Tertia qō est vtꝝ syll's ignorātie q fit in sciētijs demōstratiuis sit syll's ꝓcedens ex falsis. vel vtꝝ sit paralogismus. i. sylls peccās in forma: q est syll's apparēs ⁊ nō existens. ℂ Ad p̄mā. q. rn̄det. D. S. ꝙ aliq̄e sunt interroga- Rō ad p̄mam. q. tiones oino non geometrice que vȝ sūt oino ex altera scia. vt si q̄reret in geometria. vtꝝ tonus possit diuidi in duo semitona. talis interrogatio eēt oino non geometrica. qr eēt ex his que nullomō ꝑtinent ad geometriā. ℂ Ad scd̄ȝ di- Rō ad. 2. cēdum s̄m Phm ꝙ interrogatio que fit s̄m ignorātiam in geo^a de his que ad geometriā ꝑtinēt cū vȝ interrogat aliqd qō est ꝯ̄ v̄itatē geometrie: non est oino non geometrica sȝ est aliquo mō geometrica. ⁊ aliquomō non. ꝟ Dī enim interrogatio non geometrica 2^r. ſ Unomō qr est oino non geometrica q̄si nihil hn̄s de geo^a. ſ Aliomō. qr praue bȝ illud qō geo^c est. sicut hn̄s aliqd ꝯ̄rium geo^e v̄itati. ꝟ Sicut dupl'r aliqd dī sine sono. ſ Unomō qr nullū penit^9 facit sonū. vt ianua. ſ Aliomō qr bȝ prauū sonū. sicut cāpana nō bene sonās. Primomō interrogatio q̄ fit s̄m ignorantiā nō dī geo^{ca}: sȝ bn̄ scd̄omō. Sicut iterrogatio que est de ꝯcursu linearꝝ eque distātium ē geo^{ca} scd̄omō ⁊ nō p̄mō. ℂ Ad 3^{am} Rō ad. 3. q. rn̄det phs ꝙ syll's q fit s̄m ignorātiam in aliq̄ scia demōstratiue non est paralogism^9. i. peccās in forma: sȝ est syll's peccās in mā. qr falsum assumit sȝ bn̄ ꝯcludit. Qz aūt talis syllogism^9 nō sit paralogism^9 sic ꝓbatur s̄m Phm. Qz in

sciẽtijs demr̃atiuis nõ p̃t fieri paralogism⁹. qꝛ aut iste paralogism⁹ eẽt in dictiõe aut ex̃ dictionẽ. Nõ p̃m qꝛ hmõi maxime eẽt fm equocationẽ. sꝫ h̃ nõ p̃t dici. ¶ Tũ p̃ qꝛ mediũ in sciẽtijs demr̃atiuis dꝫ eẽ ⁊ ẽ sp̃ vnũ ⁊ idẽ fꝫ rẽ. sꝫ mediũ in equocatiõe nõ est vnũ fm rẽ sed multip̃ ꝛ vt pꝫ de cane. g̃ paralogism⁹ fm dictionẽ nõ cadit in scientijs demr̃atiuis.

In demõstratiuis non fit paralogism⁹ in dictiõe

¶ Tũ 2° qꝛ d̃ceptio q̃ fit fm equocationẽ excludit p̃ hoc q̃ mediũ demr̃at ad sensuꝫ. g̃ in demr̃atiuis sciẽtijs nõ p̃t esse aliq̃ d̃ceptio fm hãc fallaciã. ¶ añs pꝫ de h̃ noie circulus q̃ equoce dr̃ de figura ⁊ de poemate. cãt. n. d̃ceptionẽ anteq̃ demr̃et ad sensum dicẽdo. Ois circulus est figura: poema homeri est circulus. g̃ poema homeri ẽ figura. Sꝫ si circulus d̃scribat in puluere manifestũ ẽ q̃ carmina siue poema nõ sunt circulus: ⁊ sic nulla ibi accidit deceptio. ¶ ꝯña probat. qꝛ illõ qd̃ diffinit se hꝫ ad intellm. sic illõ qd̃ sensibilr describit se hẽt ad sensum. g̃ sicut deceptio excludit p̃ h̃ q̃ mediũ demr̃at ad sensum. ita in demr̃atiuis sciẽtijs excludit p̃ h̃ q̃ demr̃et ad intellm. qꝛ in demr̃ationib⁹ sp̃ p̃cedit ex diffõnib⁹ q̃ sunt p̃p̃riũ obiectũ intellc. vñ nõ p̃t esse ibi d̃ceptio fm fallaciaꝫ equocatiõis. ⁊ multo min⁹ fm alias fallacias in dictiõe.

qd̃ nec hꝫ fallaciam ex̃ dictione

¶ Nec p̃t fieri 2m videlꝫ q̃ talis p̃alogismus fit fm fallaciã ex̃ dictionẽ: qd̃ p̃bat p̃hs supponẽdo q̃ i demr̃atiuis nõ p̃t fieri instãtia nisi vlis: qꝛ opꝫ syllm demr̃atiuum eẽ ex p̃põnib⁹ vlib⁹. Eedẽ aũt st̃ p̃põnes ⁊ istãtie tã in dialecticis q̃ in demr̃atiuis. qꝛ illõ qd̃ sumit vt instantia postea sumit vt p̃põ. Quo supposito si in demr̃atiuis sciẽtijs fieret aliq̃s paralogism⁹ ex̃ dictionẽ h̃ maxie eẽt fꝫ fallaciã ꝯñtis: sꝫ h̃ non p̃t dici: qꝛ si eẽt fallacia ꝯñtis h̃ eẽt qꝛ añs possꝫ eẽ veꝝ ꝯñte existe fño. puta syllogizãdo ex puris affirmatiuis in 2ª figura vt arguit Scot⁹. Quicq̃d gñat ex añti cito gñat. sꝫ ignis cito gñat. g̃ ⁊c̃.

Falsa ꝯñtis tripl̃r.

¶ Aut qꝛ nõ ꝯuertit ꝯñtia: vt puta arguendo a p̃one añtis ad põnẽ ꝯñtis. g̃ ⁊c̃. ¶ Aut võ qꝛ ibi p̃nt sumi plura ⁊ indeterminata media ad vnã ꝯ̃lonẽ. his. n. trib⁹ modis cãt fm fallaciã ꝯñtis deceptio. Sꝫ nullus istoꝝ modoꝝ reꝑit in sciẽtijs demr̃atiuis. ¶ Nõ p̃m⁹. qꝛ cũ demr̃atio sp̃ p̃cedat ex verꝭ ⁊ sp̃ ꝯcludat veꝝ. añs si poterit eẽ veꝝ ꝯñte existe fño. ¶ Nec s̃cdõ: qꝛ demõstratio p̃cedit ex ꝯuertibilib⁹ vt potissime pꝫ in mathematicis. ¶ Nec ẽt 3°: qꝛ sp̃ in demr̃atiuis sciẽtijs st̃ determinata p̃n̄ᵃ. qꝛ demr̃atiões ñ augent p̃ media. qꝛ in demr̃atiuib⁹ assumũt diffõnes p̃ medijs. vni⁹ aũt rei ẽ tm̃ vna diffõ. g̃ nullomõ p̃t fieri deceptio in demr̃atiuis sciẽtijs p̃ fallaciam ꝯñtis: ⁊ p̃ ꝯñs syllis ignorãtie nõ p̃t dici p̃alogism⁹ nec syllis peccans in forma sed in mã. ¶ Ex q̃ pꝫ r̃nsio ad quesitũ. ex q̃b⁹ cõmẽdatio fit sciaꝝ doctrinaliũm: vt patebit in 3° ar

Noᵐ p̃ᵐ

ticul⁹. ¶ Cõsiderãdũ est p̃ declaratiõe p̃cedẽtiũ p̃ circa p̃mam. q. q̃ P̃hs si intẽdit q̃rere absolute an sint alique interrogationes nõ geoce: qꝛ h̃ satis hẽtur ex p̃cedẽti cap̃. vbi ondit q̃ in q̃libet scia st̃ p̃p̃e iterrogatiões: ⁊ q̃ interrogatiões hui⁹ scie non p̃tinẽt ad alias scias: sꝫ intẽdit q̃rere an sit aliq̃ iterrogatio simplr non geometrica nullo⁹ p̃tinẽs ad geometriã. vel an sit aliq̃ iterrogatio q̃ app̃et geometrica ⁊ nõ est.

Noᵐ 2ᵐ

¶ Pro q̃ vlteri⁹ ẽ ꝯsiderãdũ fm Egidiũ q̃ iterrogatiões ad geometriaꝫ p̃nt se hꝛe q̃tuor modis. ¶ Nã alique st̃ iterrogatiões que sequunt ex p̃ncip̃ijs geometrie ⁊ sunt in geometria: vt sup datã lineaꝫ rectã ꝯuenit eq̃laterꝫ collocare. ¶ Alie st̃ iterrogatiões q̃ sequunt ex p̃ncip̃ijs geoe: ⁊ tñ non sũt in geoᵃ: sꝫ i alia vt in p̃spectiua. sicut oculus videt dexteꝝ magnitudinis p̃ h̃ q̃ ab ipo egrediunt linee cãntes angulũ rectilineũ in p̃te dextrã ocl̃i. ¶ Alie võ st̃ interrogationes q̃ nec st̃ in geoᵃ nec sequunt ex p̃ncip̃ijs geometrie p̃nt tñ videri seq̃ ex talibus p̃ncip̃ijs rõne affinitatꝭ ad suas scias s̃balternãtes. Sicut ip̃si⁹ sex ad q̃tuor est p̃portio sexq̃altera. sꝫ alie st̃ q̃ nec sũt in geoᵃ. nec sequunt ex p̃ncip̃ijs geoᵉ. nec hñt apparẽtiam q̃ sequant ex ip̃sis. vt q̃ graue cadit deorsum: ⁊ leue tẽdit sursum. vñ p̃hs p̃p̃ has iterrogationũ diuersitates p̃posuit p̃dictas q̃õnes nõ volẽs absolute q̃rere vt dictũ est: vtꝝ sint aliq̃ iterrogatiões non geometrice. ⁊ sicut dicebat de geoᵃ. ita dõm ẽ de alijs sciẽtijs sp̃alib⁹.

¶ Cõsiderandũ est vlteri⁹ circa s̃cdãꝫ. q. fm Egidiũ. q̃ iterrogatio q̃ est fm ignorantiã geoᶜ magis dicẽda non geometrica q̃ geoᶜᵃ: sꝫ quodãmõ sit geometrica ⁊ q̃dãmõ nõ geometrica. Cui⁹ rõ ẽ: qꝛ illõ qd̃ est tale fm mãm ẽ tale fm q̃d. Qd̃ autem est tale fm formã est tale simplr. Qꝛ g̃ iterrogatio fm ignorantiã geoᶜ est geoᶜᵃ fm mãm: qꝛ composita est ex terꝭ geometricis. igit est geometrica fm q̃d. Qꝛ võ nõ est geoᶜᵃ fm formã qꝛ est mãlr ordinata ⁊ composita fm illos terminos: ideo est geometrica fm q̃d ⁊ nõ simplr. ⁊ qꝛ ab eo qd̃ est simplr dꝫ fieri denoiatio. ideo talr interrogatio dꝫ dici simplr non geometrica. Noᵐ 3ᵐ

¶ Considerãdum ẽ vlteri⁹ circa tertiã. q. fm P̃hm q̃ in scientijs doctrinalib⁹ nõ cõmittit paralogism⁹ sic in dialecticis: eo q̃ maior extremitas p̃dicat de oi medio: ⁊ mediũ de omni minori extremitate. ¶ Qd̃ võ p̃dicat non dr̃ cõe. i. signuꝫ vle nõ addit ad p̃dicatũ sꝫ ad subiectũ. cui⁹ rõ est: qꝛ subm hꝫ rationẽ mãe p̃dicatũ võ rõnẽ forme. Forma võ de se est indiuisibilis. mãe võ cõpetit diuisio. g̃ signũ vle qd̃ diuisionem importat dꝫ addi subo ⁊ non p̃dicato. ¶ Q. võ subm hẽat rõnẽ mãe ⁊ p̃dicatũ rõnẽ forme: pꝫ ex hoc q̃ q̃ñcunq̃ aliq̃ duo ꝯcurrũt ad ꝯstitutionẽ vni⁹ tertij. qd̃ p̃us ꝯcurrit tꝫ locum mãe: ⁊ qd̃ posteri⁹ ꝯcurrit tenet locũ forme: Sꝫ subm ⁊ p̃dicatũ ꝯcurrũt ad ꝯstitutionẽ p̃põnis ⁊ nẽcio p̃ius occurrit subm q̃ p̃dicatũ. g̃ subm hꝫ rõnẽ mãe ⁊ p̃dicatũ forme. Noᵐ 4ᵐ

Cur signũ vle nõ ponit ad p̃dicatum

¶ Ad p̃ᵐ g̃ dõm q̃ nõ oẽ analogũ cãt fallaciã equocationis. vñ duplex est analogũ ¶ qddã est analogũ qd̃ ex impositione nõium ẽ impositũ ad significãdũ plura fm prius ⁊ posteri⁹: ⁊ tale analogũ non cãt fallaciã equocatiõis: sic ens vnũ ⁊ sũia al̃s p̃mũ p̃nᵐ non eẽt certissimũ: qd̃ est ꝯtra P̃hm. 4. metaphy. ¶ Aliõ est analogũ qd̃ ex impositiõe nominũ impositũ ẽ ad significãdũ vnũ: qd̃ postea trãsumptũ est ad significandũ aliud. sicut ridẽs: vt pꝫ p̃ elẽchoꝝ. ⁊ tale bñ cãt fallaciam equocationis in s̃cdõmõ. Analogũ duplex

¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ tales syllĩ sunt veri cum obseruent oia que reqrunt ad formam syllogisticam: qꝛ tñ p̃cedunt ex falsis dicunt syllĩ fm quid non aũt paralogismi. vnde ratio non sequitur.

¶ Sequit vbi sup̃ in p̃bo. ⁊ in. D. S. ¶ Articulus secũdus.

Ad secũdum sic p̃cedit. Vr q̃ demr̃ationes augeant p̃ diuersa media. ¶ Nã vna ꝯclo p̃t demr̃ari p̃ diuersa media. Ista. n. ꝯclõ luna eclypsatur p̃t demr̃ari p̃ hoc: qꝛ non diffundit radios ad oculũ nostrũ. Et p̃ hoc q̃ terra interponit inter solẽ ⁊ lunã. g̃ demõstrationes p̃nt augeri p̃ diuersa media. qꝛ dicunt augeri p̃ diuersa media q̃n plura media sumunt ad eãdẽ ꝯclonem. Primo

¶ Scdõ p̃terea. vna ꝯclõ põt demr̃ari demr̃atiue qꝛ est. ⁊ demr̃ari p̃p̃ q̃d. sꝫ ꝯstat in his esse diuersa media. g̃ idẽ qd̃ p̃us. 2ᵐ

¶ Sꝫ dicebat discipulus sicut dicit hic. D. S. q̃ dẽmõstrationes non augeri p̃ diuersa media: est intelligendũ de demr̃ationib⁹ p̃p̃ q̃d tm̃. ¶ Tertio ꝯ̃ vni⁹ rei p̃nt eẽ plures diffõnes quaꝝ q̃libꝫ p̃t sumi p̃ medio respectu eiusdẽ ꝯclonis: ⁊ tñ ꝯstat eẽ tales demr̃ationes p̃p̃ q̃d in q̃b⁹ sumit diffinitio p̃ medio. g̃ demr̃ationes p̃p̃ q̃d augent per media. ¶ Quarto p̃terea. hec est vna ꝯclõ. terra est rotũda. ⁊ tñ p̃ aliud mediũ demr̃at a nãli ⁊ ab astronomo. g̃ idẽ est qd̃ p̃us. ¶ Quito p̃terea. in. 2. de celo ⁊ mũdo p̃hs demõstrat terraꝫ esse rotũdam duob⁹ medijs: vt pꝫ p̃ h̃ q̃ est grauis: ⁊ p̃ hoc q̃ cãt eclypsim circularẽ. ergo videt q̃ demr̃ationes augent p̃ diuersa media. ¶ Sed ꝯtra est p̃hs vbi sup̃ potissime aũt ibi. ¶ Augentur autẽ non p̃ medio ⁊c̃. Conclo Ratio

¶ Rñdeo dõm q̃ demr̃ationes nõ augent p̃ media. cui⁹ ratio est qꝛ vnius rei est tm̃ vna essentia p̃p̃ quam est: quam significat diffõ. sꝫ mediũ demr̃ationis est cã p̃p̃ quam est res: cuꝫ demonstratio faciat scire: ⁊ mõ scire ẽ cãm rei cognoscere p̃p̃ quam ẽ⁊. Noᵐ p̃ᵐ

¶ Cõsiderandũ est aũt q̃ demõstratiões augeri p̃ media potest intelligi duplr. ¶ Unomõ loq̃ndo de sciẽ/ Demon. augeri p̃ media 2ᵉ

thīs doctrinalib⁹ siue mathematicis. et tūc demrātiones nō
pñt augeri p media cū mathematice demrēt p cāz forma
lē tm̄. Uni⁹ aūt rei est tm̄ vna q̄ditas siue forma. ſ Aliomō
loquēdo in sciētijs nālibus. et hoc iterū dupl'r. ſ Unomō lo
quēdo de demrātionib⁹ pp̄ qd nō potissimis. et tūc demra
tio p̄t augeri p media: q̄r ca nāles dependent a q̄tuor cāis
q̄r q̄lz pōt sumi p medio. ſ Aliomō loquēdo de demrātio
nib⁹ pp̄ qd potissimis. et hoc dupl'r intelligi p̄t. ſ Unomō p
respectū ad diuersas ꝯclōnes demrandas: et tūc ēt demra
tiones pñt augeri p media s; h̄ pprie nō ē augeri demratio
nes. ſ Aliomō p respectū ad talē ꝯclōnē et tūc demratiōes
pñt augeri p media. q̄r vni⁹ ꝯclōnis non p̄t ēe nisi vna de
mōstratio pp̄ qd potissima: cū vni⁹ rei nō sit nisi vna cā tota
Burl. lis et p̄ncipalis. et tūc ſm rōnes Burlonis est intelligēdum
dcm̄ phī. vz q̄ demrātiones pp̄ qd potissime nō augent' in
Pau. vene. aliq̄ scia. s; ſm Paulū venetū intell'r dcm̄ phī solū d demra
tionib⁹ in sciētijs doctrinalib⁹ que dicunt' mathematice q̄
demōstrant p cām formalē tm̄ vt dcm̄ est. et p h̄ p3 solo ad
No^m 2^m. obiecta. ℭ Cōsiderādū est vlteri⁹ ſm phm̄ q̄ demratiōes pñt
augeri dupl'r. ſ Uno^o in post sumēdo. ſ Alio^o in lat⁹ ponē
do. ℙ Demratiōes āt augeri in p⁹ sumēdo p̄t intelligi 3^r ſ3
Egidiū. ſ Unomō sumēdo subm̄ sub subo. ſ Aliomō sumē
do subm̄ post subm̄. ſ Tertiomō sumēdo vnā passionē post
aliā. ſ Ex^m primi. vt si demrat' corruptibile ēe de corpe. p h̄
q̄ est cōpositū ex ꝯrijs. Deinde demrēt' de corpe aiato p h̄
q̄ est corp⁹: et idē demrēt' de aiali p h̄ q̄ est corp⁹ aiatum et
sic in infinitū qd q̄dē ꝯditionalr exponēdū est. i. si in infinitū
ꝯuenit p̄cedet' sumēdo subm̄ sub subo in infinitū demratiōes
augent'. Nō aūt ēēt h̄ cathegorice exponēdū q̄r infra pbo
pbat ēē statū in demratioib⁹. ſ Ex^m scdi: vt sumēdo spēm
post spēm siue subm̄ post subm̄. vt vnitas ē ps aliquota oīs
numeri. q̄r aliq̄ciēs supta reddit numerū oēz p̄fectū. S3 nu
mer⁹ binari⁹ ē numer⁹. ḡ vnitas ē ps aliq̄ta binarij. Trina
ri⁹ ē numer⁹. ḡ vnitas ē ps aliq̄ta trinarij. et sic in infinitū au
gent' demratiōes cū spēs numeri sint infinite. nō q̄dē actu: s;
po^e tm̄. ſ Ex^m tertij: sumēdo vz passiōes post passiōes. vt oē
aial rōnale est disciplinabile. ois hō est hmōi. ḡ ois hō ē di
sciplinabilis. Oē disciplinabile ē risibile. ois homo est di
sciplinabilis. ḡ ois hō est risibilis. Oē risibile ē flebile ois
hō est risibil'. ḡ ois hō est flebilis. et sic de alijs passionib⁹ su
mēdo vnā post aliā demratiōes augent' donec fiat stat⁹ in
Q̄ rñsio ad 2^m passionibus. ℭ Si dicat' in his demrationib⁹ sunt diuersa
media. ḡ demratōes augent' ſm media. ℭ Dōm ē ſm Egi
diū q̄ lz sint ibi diuersa media et diuerse ꝯclōnes: tm̄ est tm̄
vnū mediū ad vnā ꝯclōnē et nō plures: qd ēēt demōstratōez
augeri p media. vñ rō nulla. Si tm̄ aliq̄s vellet saluare vtrū
mediū: sic in exēplo scdi modi. posset sic demrare. Oē aial
rōnale est disciplinabile. ois hō ē aial rōnale. ḡ ois hō ē di
sciplinabilis. oē aial rationale est risibile. ois hō est hmōi.
ḡ et̄c. Ubi tm̄ est vnū mediū in p̄dictis demrationib⁹. silr in
exēplo p̄mi modi. posset aliq̄s accipe vnicū mediū ad de
mrandū vnā passionē de plurib⁹ subsumptis. vt oē cōpositū
ex ꝯrijs est corruptibile. s; oē corp⁹ est hmōi. ergo et̄c. Ibi p
vnū mediū demrat' ppria passio de plurib⁹ subiectis subsu
mēdo vnū post aliū. et hūc modū syllogiçādi puto magis
esse de mēte phī. saluo tm̄ meliori iudicio: q̄r in diuersis de
mrationib⁹ nō negat augmētationē posse fieri p media. Et
dicunt' p̄dicte augmētatiōes ēē vne de forma pp̄ vnitatem
medij et pp̄ vnitatē passiōis: mālr aūt dicunt' diuerse pp̄ di
uersitatē minoris extremitatis. ℭ Cōsiderādū est vlteri⁹
No^m 3^m. Pº ppō triplicem ordinem q̄n oz demrationē posse augeri in post sumendo. hoc post.
pōt importare triplicē ordinē ſ vz ordinē p̄dicantis. ſ ordinē
ꝯstituentis ad ꝯstitutū. ſ et ordinem originis. ſ In p̄ p̄dictoꝝ
modoꝝ. vz q̄n sumit' vnū sub alio ī post. dicit ordinē p̄di
cantis q̄n subm̄ est post p̄dicatū et inferi⁹ dz esse post superi
us s; ordinē p̄dicantis. ſ S3 in scdo mō dicit ordinē ꝯstituē
tis ad ꝯstitutū: q̄r numer⁹ binari⁹ magis dicit ꝯstitutionē

alteri⁹ numeri mālr loquēdo. ſ In 3° vo nā dicit ordinē ori
ginis: q̄r ab vno subo fluūt diuerse passiōes ordine quodā
originis. ita q̄ fluit vna mediāte alia. ℭ Cōsiderandū ē vl No^m 4^m.
terius q̄ spēs numeroꝝ in scdo^o pñt accipi 2^r. ſ Unomō p
respectū ad suū gen⁹. s. ad numeꝝ sic collateratū dicunt' se
hēre. vñ p̄mo modo talis argumētatio dr̄ esse in lat⁹ sumēdo.
ſ Aliomō p̄t ꝯsiderari s; ordinē ꝯstituētis et ꝯstituti: et isto
mō talis argumētatio dr̄ ēē in post sumendo: q̄r ꝯstitutū dr̄
esse post ꝯstituēs. hec. Egidi⁹ in p̄nti lec. Nō est aūt incōue
niēs q̄ in vno et eodē mō respectu eiusdē ſm tm̄ diuersas cō
sideratiōes fiat argumētatio in post sumēdo et in lat⁹ sumē
No^m 5^m. do. ℭ Cōsiderādū est vlteri⁹ q̄ argumētationes dicunt' ab
alio augeri in latus sumendo. q̄r vz vna passio alicui⁹ cōis
demrat' de spēb⁹ diuidētib⁹ absq; gen⁹. dicunt' .n. spēs di
uidētes gen⁹ collateralr se hre sic q̄n numer⁹ diuidit' p nu
meꝝ parē et imparē. Numer⁹ par se h3 ex vno latere et nu
mer⁹ impar se h3 ex alio latere. Si igit' ista passio finitum
vel infinitū esse demraret' de numero pari p h̄ q̄ ois nume
rus par est numer⁹ q̄tus: et ois numer⁹ q̄tus est numerus
finitus vel infinit⁹. et postea aliq̄d demrat' d numero im
pari p mediū dr̄ esse argumētatio dmrationis in lat⁹ sumē
do: vt p3 sic demrando. ois numer⁹ quātus est finit⁹ vel in
finitus. s; numer⁹ par est hmōi. ergo et̄c. ſ Itē ois numerus
cū sit q̄titas ē finit⁹ vel infinit⁹. s; ois numer⁹ par est h̄. ḡ
ois numerus par est finit⁹ vel infinit⁹. Isto aūt mō non pōt
fieri argumētatio in infinitū si fiat diuisio illi⁹ cōis imedia
te. q̄r non pñt esse nisi due spēs: aut due diīe imediate diui
dētes vnū gen⁹. si vo diuisio fiat p imediate nō ꝯtingit talē
argumētationē fieri in infinitū: vt p3 de spēb⁹ numeri et h̄
ꝯditionalr exponēdo vt dcm̄ est. ℙ P3 aūt ex dictis q̄ de
mrationes nō augent' p media ad eādē ꝯclōnē. et quālr au
gent' i post assumēdo tripl'r et qualr in lat⁹ sumēdo. ℭ Ad
p̄mū et ad alia p3 solo p distinctionem supius adductam.

ℭ Sequitur vbi supra in pho et. D. S. ℭ Articulus terti⁹.

Ad tertium sic p̄cedit'. Ut̄ q̄ scie doctrinales et ma
thematice non sint certissime et firme. Primum
ℭ Nam Cōmētator in p̄hemio de aia. vult q̄ scia de aia et
meta^a sint ceteris certiores. ergo mathema^{ce} scie non sunt
certissime. ℭ Cōtra. sed dicebat disciplulus q̄ scia de aia et
meta^{ca} sunt ceteris certiores rōne obiecti. q̄r vt dr̄ subē sepa
re et aia sunt obiecta ſm nām certissima et manifestissima: tm̄
mathematice scie sunt ceteris certiores rōne modi demon 2^m
strādi: q̄r nō demrāt nisi p certiora ſm nām. ℭ Scdo ꝯ cō
mētator dicit in eodē plogo sciam de aia excedere mathe
maticas scias nobilitate et certitudine demrationis. ḡ rñ
sio nulla. ℭ Tertio p̄terea. p̄n^a mathe^{ce} sūt falsa. ḡ mathe 3^m
matice scie nō sunt firme: qd est ꝯ scdam ptē. ſ Añs pbat'.
nā h̄ p̄n^m est ſm. si ab eq̄lib⁹ eq̄lia demas q̄ remanent sunt
eq̄lia. ſ Tm̄ p̄z q̄r si a duob⁹ ternarijs remoueant' equales
numeri: supta duo binarij residua nō erūt eq̄lia q̄r remanēt
due vnitates: q̄ non sunt eq̄les neq; ineq̄les cū nō sint quāte.
ſ Tum scdo: q̄r pportio. 8. ad. 4. et. 6. ad. 3. sunt pportiones
eq̄les: et tn̄ remouēdo a p̄ma pportione duo nō remanēt ppor
tiones eq̄les. vz remouēdo a p̄ma pportione duo remanet
pportio sexq̄altera. vz. 6. ad. 4. et remouēdo a pportiōe 2^a
idē: nō remanet pportio sexq̄altera. vz q̄tuor ad tria. ergo
p̄dictum p̄n^m est falsū tm̄ est mathe^m. ℭ Quarto preterea. 4^m.
istō est p̄n^m mathe^m. oē totū est mai⁹ sua pte. s; h̄ p̄n^m videt'
esse falsum. Nā corp⁹ et aia sunt ptes corpis sortis. s; sortes
non est maior aia: cū aia nō sit neq; pua neq; magna: cū nō
sit q̄ta nec est minor corpe. cū corp⁹ ei⁹ sit sibi eq̄le. ergo p̄
ma p̄n^a mathe^{ca} sunt falsa. et p ꝯñs scie mathematice nō sūt
firme. ℭ S3 ꝯ est phs vbi supra elicitiue. et Cōmentator 3°.
meta^{ce}. vbi dicit scias mathe^{cas} esse in p̄mo gradu certitudi
nis. ℭ Rñdeo dōm q̄ aliquā sciam esse certiorē et firmio R^o.
rem pōt intelligi dupl'r. ſ Unomō rōne obiecti et sic mathe^{ce}
non sunt certissime vt voluit p̄^m arg^m. ſ Aliomō rōne mo

di demſtandi ꝛ ħ duplr. ⸿ Uno mō qꝛ firmiori mō dmſtant. ꝛ ſic etiā ſcie mathe^ce non ſunt certiſſime. qꝛ res nāles ſunt firmiores ꝙ ꝗtitates numeri lineere ſic ꝓcedit replica adducta. ⸿ Alio mō qꝛ certiori mō demſtant. ꝛ ſic ſcie mathematice dicunt eſſe firme ꝛ certiſſime. ⸿ pro pma parte. vȝ ꝙ ſint certiſſime eliciunt hic a Pħo tres rōnes. ⸿ Quarum pma eſt talis. Ille ſcie que magis offerunt intellectui ſūt certiores: ſed ſcie mathematice ſunt hmōi. ğ ꝛc̄. ⸿ Probat minor: qꝛ cū noticia intell'ꝰ a ſenſu depēdeat ſm Pħm infra ꝛ in. 2. de aīa ibi. ⸤ Quō pſe magis offert ſe ſenſui magis ſe offert ꝛ intellꝰui. Sȝ ſcie mathe^ce magis ſe offerunt ſenſui ꝙ alie. ğ magis ſe offerūt intellꝰui. ⸿ Minor declaratur a ſili. Nā geo^a non ꝯcedit abſolute iſtā. vȝ oīs circulus eſt figura pp̄ ego occaſionem illiꝰ termini circolus. ſȝ ꝯcedit illā de circulo deſcripto in puluere vel in aliq̄ alio ſenſibili. ⸿ Cōſiderandū ē aūt ꝙ maior ꝓdicte ꝓbationis dȝ itelligi cōparādo ſingula ſingulis ubi ſȝ cetera ſint paria. Dato. n. ꝙ ſingulare magis ſe offerat ſenſui ꝙ vle: nō ſequit tn̄ ꝙ ſingulare magis ſe offerat intellꝰui ꝙ vle. cū vle ſm Pħm in. 3. de aīa ꝛ Cōmētatorē ibidē ſit intelligibile p ſe. vn̄ intell'ꝰ p ſe intelligit vle. reflexe vō ſingulare aut mediāte ſenſu: ſȝ itelligendū eſt cōparādo ſingulare ad ſingulare: ꝛ vle ad vle: vt pȝ: ꝙ ſi aliqđ ſingulare magis ſe offerat ſenſui ꝙ aliqđ ſingulare magis ſe offerat intellꝰui. ꝛ ſi aliqđ vle magis ſe offerat ſenſui ꝙ aliqđ vle magis ſe offerat itellꝰui. ⸿ Scđa rō eſt tal'. ille ſcie ſꝰ certiores in qbꝰ inſtare pꝛicul'r nō ꝯtingit. ſȝ tn̄ vl'r cū noticia vlis ſit potior ꝙ ſingularis: ſȝ i mathe^ca tn̄ ꝯuenit inſtare vl'r: qꝛ ꝓpōnes eiꝰ ſunt vles. cū ꝓdicatū. i. maior extremitas inſit medio. mediū ſubō. i. minori extremitati ſm ꝙ ipm. ꝓpōnes aūt ꝛ inſtātie ſilr. interrogatiōes idē ſunt: vt ſup innuit pħs. ergo ꝛc̄. ⸿ Tertia rō ē talis illa ſcia eſt certior que p ꝯuertibilia magis ꝓcedit: qꝛ minor poterit cāri deceptio in teris ꝯuertibilibꝰ ꝙ in teris nō ꝯuertibilibꝰ: ſȝ maxie ſcie mathe^ce ſꝰ hmōi: vt pȝ iductiue p ſingulas demſtationes eaꝝ. igit doctrinales ſcie que mathematice dicunt ſunt certiores. ⸿ Silr p 2^a pte q̄ſti. vȝ ꝙ ſcie doctrinales ſiue mathēatice ſunt ceteris ſciētijs firmiores: ꝓnt hic elici a pħo tres rōnes. ⸿ Quaꝝ pma eſt ex pte ꝓmiſſaꝝ cōparataꝝ ad ꝯclōnes. ⸿ Scđa ſumit ex pte extremitatꝝ cōparataꝝ ad mediū. ⸿ Tertia ſumit ex pte medij cōparati ad pmā ꝯclōnē. ⸿ Pria rō eſt talis. Nā in mathematicis ſciētijs vl'r ſi pmē ſunt ve ꝛ ꝯ̄ va ꝛ eꝯ̄ arguendo ex parte affirmatiōis in ſcđa figura: cū ibi ſemp arguat ex terminis ꝯuertibilibꝰ. qđ nō ꝯuenit i alijs ſciētijs: poīa in nāli pħia ſic arguēdo. Qđ gn̄at in multiplicata analogia ſiue ꝓportiōe cito gn̄at. ſȝ ignis cito gn̄at. ergo ignis gn̄at in multiplicata analogia. ğ ſcie mathematice ſunt ceteris firmiores. ⸿ Scđa rō eſt iſta. nā ſcie mathematice nō recipiūt niſi ea q̄ ſūt p ſe. cū ſolū recipiāt diffōnes. ſubiecta ꝛ paſſiones que adinuicē ꝯuertunt ꝛ de ſe inuicē ꝓdicant. Alie aūt ſcie ſumunt ea q̄ ſunt p accn̄s: vt pȝ de pħia nāli q̄ aſſumit ꝙ terra eſt frida ꝛ aer ē calꝰs. ergo ſunt ceteris firmiores. ⸿ Tertia rō eſt talis. nā ſcie mathematice nō ꝓcedunt niſi p vnū mediū ad vnā ꝯclōnē demſtandā. cū demſtatiōes augeant p diuerſa media: vt dicit pħs. Alie vō ſcie ꝓcedūt p plura media: vt pȝ de pħia pma: q̄ vnā ꝯclōnē etiā pp̄ qd ſꝰt demſtare p q̄tuor diuerſas cās. ergo ſcie mathematice q̄ potiſſime dicunt doctrinales ſunt alijs firmiores. ⸿ pȝ ſeq̄la. qꝛ vbi multitudo ibi ꝯfuſio: ꝛ p ꝯn̄s nō maxima certitudo. hec oīa dicit Paulus venetus ꝛ hn̄ lȝ paꝝ ad ꝓpoſitū. pħs. n. nō vult ħ ꝓbare niſi ꝙ ſyll'ſ ignorātie nō eſt paralogiſmus peccās ſm aliquā fallaciā in dictione aut extra dictionē: vt ſatis ex ſupradictis pȝ. ⸿ Ad pm̄ ꝛ 2^m pȝ ſolō ex ſupradictꝭ. ⸿ Ad 3^m negat ꝯntia: ꝛ ad ꝓbationē dī ꝙ illđ pn̄^m intelligēdū eſt ſi reſidua ſunt q̄titates āt vnitates aut duo puncta nō ſunt quāta. ⸿ Ad illud autē qđ obijciebat de ꝓportionibus dōm eſt ꝙ ſufficit ſubtrahere terios ꝓportionū: ſȝ non ꝓportiones vt ꝓportio dupla aut tripla ꝛ ſic de ſingulis. ⸿ Ad vltimū dōm ꝙ hoc pn̄^m intelligit de ptibus integralibus ſiue quātitatiuis ꝛ non formalibus aut eſſentialibus. vnde ratio laborat in eqiuoco.

⸿ Queſtio. 28. De demonſtratione propter qd ꝛ quia. ꝛ eſt lectio. 23. S. D. Lec. 23.

Citū eſt de demſtatōe pp̄ qd p̄. ⸿ ſcđo d̄ his qbꝰ demſtator vtit in ſuis demſtationibus. ⸿ Tertio ex qbꝰ demſtatio pp̄ qd ꝓcedit. Quarto de ꝓncipijs demſtationis tam cōibꝰ ꝙ ſpālibꝰ. ⸿ Cōſequēter ꝯſiderādoꝝ reſtat in ħ. 5. tractatu de dr̄ijs demſtatōis pp̄ qd ꝛ qꝛ ē. ⸿ Circa qđ duo occurrūt ꝯſiderāda. ⸿ p̄ ꝯſiderādum ē de dr̄ijs ꝓdictaꝝ demſtationū in eadē ſcia. ⸿ ſcđo de dr̄ijs eaꝝ in diuerſis ſciētijs ibi. ⸿ Alio vō mō ꝛc̄. ⸿ Circa pmū duo occurrūt ꝯſiderāda. ⸿ Nā p̄ ꝯſiderandū de duabꝰ dr̄ijs q̄s pħs ponit inter demſtationē pp̄ qd ꝛ qꝛ in eadē ſcia: ꝛ de ꝓbatione exemplari duplicis dr̄ie ipſius pħi. ⸿ ſcđo ꝯſiderādū eſt de ꝓbatione exēplari pme dr̄ie a pħo aſſignate ibi. ⸤ Amplius in qbꝰ ꝛc̄. ⸥ Circa pmum q̄runt duo. ⸿ Primo vtꝝ demſtatio pp̄ qd ꝛ qꝛ dr̄ant in eadē ſcia. ⸿ Scđo vtꝝ ſit aliq̄ demſtatio qꝛ eſt q̄ ꝓcedat p modū nō ꝯuertibilē.

⸿ Sequitur in philoſopho ꝛ in. D. S. ⸤ Quia dr̄t propter quid. ⸥

⸿ Articulus primus.

Ad primum ſic ꝓcedit. Ur ꝙ demſtatio pp̄ qd ꝛ qꝛ nō dr̄ant in eadē ſcia. ⸿ Na ... mis cuiuſlibet demſtatiōis eſt idē. vȝ ſcire. ğ demſtatio pp̄ ꝛ qd qꝛ nō dr̄nt. ⸿ Pȝ ꝯntia: qꝛ dr̄ia eoꝝ que ordinant ad finē ex ipſo fine ſumēda eſt: ſicut illa que dependet ex ꝓncipijs: vt vult pħs in ꝓhemio ethicoꝝ. ⸿ Scđo p̄terea. ſi demſtatio qꝛ eſt differret a demſtatione pp̄ qd in eadē ſcia maxime ħ eſſet: qꝛ demſtatio qꝛ eſt. ꝓcederet ex cauſis remotis vel ab effectibꝰ vt innuit hic pħs: ſȝ ħ non eſt veꝝ. qꝛ vt p diffōnē demſtationis ſupius potuit demſtatio ꝓcedit ex imediatꝭ ꝓoribus q̄ cāis: ſȝ cāe remote nō ſunt cāe imediate: ꝛ effectꝰ non ſūt p̄ores ſȝ poſteriores ſuis cauſis. ergo ꝛc̄. ⸿ Cōfirmat: qꝛ q̄libet demſtatio facit ſcire. ſȝ ſcire eſt rei cām cognoſcere pp̄ quā res eſt: ꝛ q̄m illiꝰ eſt cā: que dī cā imediata rei et prima. ğ nulla eſt demſtatio que ꝓcedat ex cauſis remotis aut effectibꝰ. ꝛ p ꝯn̄s nulla eſt eaꝝ dr̄ia. ⸿ Sed ꝯ̄ eſt Pħs in lr̄a ibi: ⸤ Sȝ qꝛ differt ꝛ pp̄ qd ꝛc̄. ⸿ Rn̄deo dōm ꝙ iſte eſt 5ꝰ tractatus huiꝰ pmi libri in quo Pħs aſſignat dr̄iam inter demſtationē qꝛ eſt. ꝛ pp̄ qd. qui diuidit in tria capitula ſm ꝙ ſunt tres lec. D. S. de eadem mā. ⸿ In p̄ caplo aſſignat duas dr̄ias inter demſtationē qꝛ eſt. ꝛ pp̄ qd. in eadē ſcia: ꝓbādo ſcđam dr̄iam p duo exēpla. ⸿ In ſcđo vō caplo ibi. ⸤ Ampliꝰ in qbꝰ mediū ꝛc̄. ⸥ Probat pmā dr̄iam p vnū exemplū. ⸿ In tertio aūt cap̄ aſſignat dr̄iaȝ inter demſtationē qꝛ ē ꝛ pp̄ qd in diuerſis ſcientijs. ibi. ⸤ Alio vō mō ꝛc̄. ⸥ ⸿ In pmo vō caplo tn̄ ponit vnā ꝯclō q̄ eſt rn̄ſiua ad q̄ſitū. ⸿ Uȝ ꝙ demſtatio pp̄ qd ꝛ qꝛ eſt dr̄nt in eadē ſcientia. Cōcluſio Que ꝯclō ꝓbat tali rōne ſm Pħm ꝛ. D. S. eliciriue. ⸿ Nā demſtatio pp̄ qd. ſemp ꝓcedit ex cauſis prioribus ꝛ immediatis vt pȝ p diffinitionē demōſtrationis. Sed aliqua demonſtratio qꝛ eſt ꝓcedit ex mediatis. vȝ ex cauſis remotis. Aliqua vō demonſtratio ꝓcedit ab effectibus ad cauſas ꝛ nō ex cauſis. ergo dmſtatio pp̄ qd ꝛ qꝛ in eadē ſcia dr̄nt ꝛc̄. ꝛ p ꝯn̄s iter ſe dr̄nt. qꝛ fuit ꝓbādū. ⸿ pmā dr̄iaȝ ꝓbat pħs i ſequēti caplo. ⸿ ſcđam vō ꝓbat hic exempl'r. videlicȝ duobꝰ. ex emplis. ⸿ Primum exemplum tale eſt in prima figura. Quicqd non ſcintillat eſt prope. ſed planete ſiue ſtelle erratice non ſcintillant. ergo planete prope ſunt. Manifeſtum eſt ꝙ mediū huius demonſtrationis. vȝ nō ſcintillant nō eſt cā maioris extremitatis. vȝ illud qđ eſt ꝓpe. non. n. planete ꝓpe ſunt qꝛ nō ſcintillāt: ſȝ eꝯ̄: qꝛ ꝓpe ſunt nō ſcintillāt. ſȝ tn̄ talis diſcurſus eſt demōſtratio cuȝ faciat ſcire nō pp̄ quid. cum quelibet talis ꝓcedat ex cauſis. ergo eſt demſtatio qa

Margin notes (left): Scie mathematice ſꝰ certiſſime. triplici ratione — Pria rō — Mi^or p^a — Scđa rō — 3^a — Mathematicas ſcias eſſe firmiores — Pria rō — 2^a — 3^a
Margin notes (right): Lec. 23. — Primus — 2^m — 1^a — Cōcluſio — Probat^o — Pri^m ex^m

est. ꝛ per ꝯñs est demõstratio q̃ est: q̃ procedit ab effectibus. Predictũ vero exẽplũ adducit ph̃s in terios non significatiuos. vꝫ p. a. b. c. ita ꝙ p. a. intelligit̃ p̃m⁹ terius: vꝫ maior extremitas. s. ppe est. p. b. vo mediũ. s. non scintillare. ꝛ p. c. minor extremitas q̃ dr̃ vltim⁹ terius. vꝫ planete. vñ sic arguit̃ s̃m ph̃m. oẽ. b. i. qcq̃d ñ scintillat est. a. i. ppe. sꝫ. c. i. planete ẽ. b. i. nõ scintillãt. ğ. c. i. planete sũt. a. i. ppe nos. B enĩ 2ʳ ꝯsiderãdũ est ꝙ ph̃s exẽplificãs in p̃ᵃ figura p terios nõ significatiuos p. a. cũ sit p̃ᵃ ista itelligit maiorẽ extremitatẽ q̃ est p̃m⁹ terius in p̃ᵃ figura cũ sit p̃dicatũ maioris. p. b. intellr̃ mediũ cũ mediũ in p̃ᵃ figura sit mediũ. si solũ ꝯsideratione sic in alijs sciẽtijs sꝫ ẽt põne. p. c. vo itelligit vltimuꝫ terminũ q̃ est minor extremitas cũ sit subm̃ minoris p̃misse ꝛ ꝯclõnis. in 1ᵃ vo figura volẽs exẽplare freqñter p. a. intelligit mediũ cũ mediũ sit p̃m⁹ terius in 2ᵃ figura q̃ ẽ p̃dicatũ vtriusq̃ p̃missaꝝ. p. b. vo intellr̃ maiorẽ extremitateꝫ q̃ est scd̃s terius. vꝫ subm̃ maioris p̃me. ꝛ p. c. intellr̃ minorẽ extremitatẽ q̃ est vltim⁹ terius. vꝫ subm̃ minoris ꝛ ꝯclõnis.

Discip. ¶ Sꝫ ꝯ̃ p̃dcm̃ exẽplũ istabat discipul⁹. Nã ibi arguit̃ in p̃ᵃ figura minore exñte negatiua. ğ sylls ẽ falsus vt pꝫ p ph̃m p̃ p̃oꝝ. ꝛ p ꝯñs nõ est demr̃atõ: cũ q̃libet demr̃atio sit ver⁹ sylls. ⌈ Assumptũ pꝫ: q̃ minor in p̃dcõ exẽplo erat. sꝫ planete non scintillãt q̃ est ppõ negatiua cũ ibi p̃dicatũ. vꝫ

Rᵒ scintillãt remoueat̃ a subo p negationẽ. ¶ Dõm ꝙ lꝫ p̃dicta minor s̃m vocẽ sit negatiua: tñ est affirmatiua expositiorie loq̃ndo. hoc. n. v̂bũ scintillãt oꝫ resolui in suũ p̃cipiuꝫ. vꝫ scintillãtes. ꝛ copulã v̂baleꝫ. s. est. ꝛ negatio oꝫ poni sup p̃cipiũ ꝛ nõ p̃poni copule sic dicẽdo. Sꝫ planete non scintillant. i. st̃ nõ scintillantes ꝛ sic est affirmatiua vt vult ph̃s

2ᵐ exẽplũ ꝛ sui expositores. ¶ Sꝫ 2ᵐ exẽplũ quo ph̃s pbat idẽ est tale. Nã qcq̃d augeẽ circulr̃ est circularis figure. sed luna suscipit incremẽtũ siue augeẽ circulr̃. ğ luna est circularis figura: sit augeẽ circulr̃. b. eẽ circularis figure. a. luna vo sit c. ꝛ sic arguet̃. qcq̃d est. b. i. qcq̃d augeẽ circulr̃ est. a. i. est circularis figure: sꝫ. c. i. luna est. b. i. augeẽ circulr̃. ğ. c. i. lũa ẽ. b. i. circularis figur̃. Manifestũ est. n. ꝙ 1ᵃ demr̃atio pcedit ab effectu ad cãm. Non. n. luna est circularis q̃ augeẽ siue incremẽtũ suscipit circulr̃: sꝫ q̃ est circularis figure. iõ

Nᵒᵐ pᵐ augeẽ circulr̃. ¶ Cõsiderãdũ est aũt s̃m ph̃m in textu ꝙ p̃dicte demr̃atiões q̃ reducunt̃ de facili ad demr̃atiõẽ pp̃ q̃d accipiendo vꝫ maiorẽ extremitatẽ p medio: ꝛ mediũ p maiore extremitate sic arguẽdo in p̃ exẽplo. ⌈ Quicq̃d est ppe nõ est scintillãs. planete ppe sunt. ğ planete nõ sũt scintillantes. vel sic arguẽdo in 2ᵒ exẽplo. ⌈ Quicq̃d est circularis figure augeẽ circulr̃. sꝫ luna est circularis figure. ğ luna augeẽ circulr̃. Manifestũ est. n. ꝙ in istis demr̃ationib⁹ pcedit̃ a cã ad suũ effectuꝫ. igit̃ sunt pp̃ q̃d ꝛ non q̃a. ¶ Sed

discip. instat discipulus. Nã maior in p̃ᵃ ppõne est falsa: vꝫ qcq̃d ẽ ppe est nõ scintillans. nã ignis ppe nos exñs aliq̃ñ scintillat vt ad sensum pꝫ. ğ nõ est demr̃atio pp̃ q̃d: cũ q̃libet talis

Rᵒ pcedat ex veris: vt ex supra dictis pꝫ. ¶ Dõm ꝙ aliq̃d corpus p̃t dici scintillare dupl'r. ⌈ Uno mõ s̃m rei v̂itatẽ vt dic̃ hic. Egidi⁹. vꝫ q̃d aliquę scintillę defluãt ab illo corpe sicẽ appet ab igne. ⌈ Alio mõ s̃m appẽntiãq̃ que q̃dẽ scintillatio nõ est pp̃ defluxũ corpis: sꝫ pp̃ defectũ visus. loq̃ẽdo scd̃o mõ ꝛ in pposito: tũc veꝝ est ꝙ qcq̃d ppe ẽ: est nõ scintillãs.

Nᵒᵐ 2ᵐ ¶ Cõsiderandũ est vlteri⁹ s̃m. D. S. in p̃nti lec. ꝙ stelle fixe scintillant q̃ visus in apph̃ẽsione eaꝝ caligat̃ pp̃ eaꝝ distantiã: q̃ visus s̃ꝫ Egidiũ nõ debite figit̃ in corpe viso. q̃d nõ intelligẽdũ: ita ꝙ radij visuales exeãt a visu ꝛ attingant ad corpus ꝛ ꝙ illi radij sint instabiles. alr̃ visus eẽt extra mittẽdo: q̃d est ꝯ̃ ph̃m in lib⁹ de sensu ꝛ sensato. sꝫ ita intelligẽdũ ẽ ꝙ spẽs multiplicat̃ a corpe viso que recipit̃ in visu ꝛ spẽs ista recepta nõ hꝫ tãtam fixionẽ in oculo si deriuat̃ a re visa remota q̃ñtũ hꝫ si deriuaret̃ a re visa ppinqua. ğ planete q̃ dicunt̃ stelle erratice cũ sint visui nr̃o ppinque dicunt̃ nõ scintillare. Dicunt̃ aũt planete erratice: tñ p̃ q̃ errant a p̃mi mobilis motu q̃ est ab oriẽte in occidẽs. mot⁹ vo planetaꝝ ab occidẽte in oriens. planeta vo in epiciclo mouet̃ de oriẽte in occidẽs. q̃d aũt sit mot⁹ epiciclus aut ecẽtric⁹. pꝫ

p ph̃m de celo ꝛ mũdo. ¶ Cõsiderandũ est vlteri⁹ s̃m. D. Nᵒᵐ 3ᵐ S. ꝙ v̂itas p̃missaꝝ prime maioris in p̃ exẽplo opꝫ ꝙ accipiat̃ p inductiõe aut p sensum vt ẽt dicit ph̃s in textu. q̃ effect⁹ est notior q̃ sit cã q̃ñtũ ad sensum. semp. n. in demr̃ationibus debemus arguere a notiorib⁹. Si. n. arguim⁹ a causis ad effectũ arguimus a notioribus simpl'r. q̃ñ vo arguamus alio mõ arguim⁹ a notiorib⁹ s̃m nos. notiora aũt s̃m nos sunt accepta p inductionẽ: vt ꝙ aialia modicũ viuẽtia sint cholerica: q̃ in pluribus videmus sic esse vel p sensuꝫ. vt ꝙ luna eclypsat̃: q̃ videm⁹ ip̃m sensibil'r eclypsari. cum ergo in p̃dicto exẽplo arguamus a notiorib⁹ nobis vꝫ ab effectu ad cãm: nece est ꝙ maior in qua stat tota v̂tus sylls. vꝫ oẽ non scintillans est ppe. sit accepta p sensuꝫ vel p inductionẽ. ¶ Ad p̃mum igit̃ dõm ꝙ lꝫ demr̃ationum pp̃ q̃d ꝛ ip̃i⁹ q̃ sit vnus finis remotus vꝫ scire ip̃m tñ est duplex finis ppinquus: vꝫ scire q̃a ꝛ posteri⁹ ꝛ scire pp̃ q̃d vꝫ a p̃ori ꝛ adequate. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ diffõ ip̃ius demonstratiõis supra posita datur solum de demonstratiõe propter quid. vnde ratio non sequitur ad ꝯfirmationem.

¶ Seqtur in Ph̃o ꝛ in. D. S. Deinde cum dicit. ⌊ In quib⁹ autem media ꝛc. ⌋

¶ Articulus secũdus.

Ad secundũ sic pcedit̃. Uĩ ꝙ non sit aliq̃ demr̃atio q̃que pcedat p effectũ non ꝯuertibilem. ¶ Nã in q̃libet demr̃atione añs non põt esse veꝝ

Argᵐ pᵐ ꝯñte exñte falso. q̃ ex veris nõ sequit̃ nisi veꝝ. Sꝫ arguendo ab effectu nõ ꝯuertibili: añs p̃t esse veꝝ ꝯñte exñte falso. ğ demr̃atio q̃ non põt fieri p effectum nisi ꝯuertibilem.

2ᵐ ¶ Scd̃o pbat̃. non seq̃t̃ qcq̃d nõ scintillat est ppe. sꝫ q̃dã stella in firmamẽto est non scintillãs. ğ est ppe. Añs est falsum: ꝛ tñ ibi arguit̃ p effectũ non ꝯuertibilẽ. ergo idem q̃d prius. ¶ Sꝫ ꝯ̃ est ph̃s in istã ibi. ⌊ In q̃bus aũt media ꝛc. ⌋

Cõclusio Probat⁹ ¶ Rñdeo dõm ꝙ p effectũ non ꝯuertibilem p̃t fieri demõstratio q̃ non pp̃ q̃d. ¶ Nã q̃ñcũq̃ effect⁹ est nobis sua cã notior p talẽ effectum p̃t demr̃ari cã a p̃ori: ꝛ quo ad nos. sꝫ aliq̃s effect⁹ non ꝯuertibilis cũ sua cã p̃t esse nobis notior q̃ cã. ergo aliq̃ demr̃atio p̃t pcedere p effectum non cõuertibilẽ. sicut demõstrando. Quicũq̃ hꝫ febres hꝫ pulsuꝫ cõmotũ: sꝫ talis non hꝫ pulsum cõmotũ. ğ nõ hꝫ febreꝫ. vel sic: q̃dcũq̃ est non desiccãs nõ est ignis: sꝫ hõ non est desiccans. ergo non est ignis. vtrobiq̃. n. pcedit̃ ab effectu nõ

Nᵒᵐ pᵐ ꝯuertibili cũ cã. ¶ Pro cui⁹ declaratiõe ꝯsiderandũ ẽ hic s̃m Egidiũ ꝙ ille effect⁹ q̃ p̃t seq̃ ex varijs ꝛ multis causis dr̃ esse nõ ꝯuertibilis cũ sua cã: q̃ excedit q̃libet ip̃saꝝ: vt puta desiccare p̃t esse effect⁹ solis ꝛ ignis: vꝫ si talis effect⁹ sit notior sua cã: vt si noti⁹ est nobis ꝙ aliq̃d sit desiccatuꝫ. ergo ꝙ sit ignis: poterimus a tali effectu arguere ad suam cãm non affirmatiue: q̃ est transcẽdẽs q̃: non autẽ pp̃ q̃d.

Nᵒᵐ 2ᵐ ¶ Cõsiderandũ est vlterius s̃m. D. S. in p̃nti lec. ꝙ effect⁹ q̃ accipit̃ pro medio si cõuertat̃ cum maiori extremitate ꝛ excedit minorẽ manifestũ est ꝙ ꝯueniẽs sit sylls. sicut si pbat̃ de venere ꝙ sit ppe q̃ non scintillat. Si aũt eẽ minor terminus [illegible] n plus q̃ mediũ. non sit ꝯueniẽs sylls. Nõ enim de stellis po. vlr ꝯcludi ꝙ sit prope p hoc ꝙ non scintillat. In cõparatione aũt ad maiorem terminum econuerso arguit̃. Nam si mediũ sit in minus q̃ sit maior termin⁹ ꝯueniẽs sit sylls. Sicut si p hoc q̃d est moueri motu pgressiuo de aliquo ostendit̃ ꝙ habeat aĩam sensitiuam siue animam. Si aũt sit in plus non sit ꝯueniens sylls. nam ab effectu qui a pluribus causis pcedere põt non p̃t vna illaꝝ cõcludi: sicut non potest cõcludi ꝙ aliquis habeat febres ex excitatione pulsus. Hec ille formaliter. ¶ Considerandũ

Nᵒᵐ 3ᵐ est vlterius ꝙ dum hic. D. S. dicit ꝙ effectus qui sumitur p medio exceditur ab aliqua extremitate: aut excedit maiorẽ: nõ est incõueniẽs sylls. Intelligẽdũ est affirmatiue syl

logizādo non aūt negatiue. Non valz.n. negatiue in ſillib⁹z
Correlaʳⁱᵘᵐ vt pz in p̄ notabili. ℭ Ex p̄dictis elici pt q demſationem
aliquā pcedere p effectū non ↄuertibilē pt intelligi dupl'r.
⸿ Vz aut loquēdo de demſatione pp qd: aut qz. ⸿ Si pmo
mō ſic non hz v̄itatē: vt pz p diffōne demſationis ſupra po
ſitā. ⸿ Si ſcdo mō h' dupl'r. vel affirmatiue demſando: vel
negatiue. ⸿ Si ſcdomō ſic aliq̄ demſatio pt pcedere p effe
ctū nō ↄuertibilē: vt pz p duo pma añ pmum notabile hic
adducta. ⸿ Si pmō h' dupl'r. vel attēdiſ reſpect⁹ inter effe
ctū q ſumiſ pro medio ⁊ minorē extremitatē: vel attendiſ
inter mediū ⁊ maiorē extremitatē. ⸿ Si pmū hoc 2ʳ. qz vel
mediū excedit minorē extremitatē: vel eȝ. ⸿ Si pmū ſic eſt
bona demſatio. ⸿ Si 2ᵐ ſic nō valet exēpiū pmi. Ois plane
ta nō ſcintillās eſt ppe. venus eſt hmōi. ḡ ⁊c̄. Si vo talis effe
ctus attendiſ inter mediū. ⁊ maiorē extremitatē. ⸿ Hoc ē
dupl'r. qz vel mediū excediſ a minori extremitate. i. in mi
nus ſe hz q̄z maior extremitas: vel ecōuerſo. ⸿ Si pmuz ſic
valet demſatio ⁊ non ſcdomō. Exēpluz pmi. qcqd moueſ
motu progreſſiuo hz aiam ſenſitiuā. ſed aſin⁹ eſt hmōi. ḡ ⁊c̄.
Exēplum ſcdi pz in argumēto articuli. Ex quo pz q p effe
ctum non conuertibilē non ſolum poteſt demonſtrari cau
ſa de aliquo negatiue: ſed etiam affirmatiue. ℭ Ad argu
menta autem patet ſolutio ex dictis.

Lec. 24. ℭ Queſtio. 29. De demſatione quia. ⁊ eſt lectio. 24. S. D.

ESt inſuper ↄſiderādū de exēplo pp qd Phs pbat aliquā de
terminationē. ℭ Circa qd q̄runſ tria. ⸿ Prio
vtꝝ demonſtratio procedat p cām remotaz ⁊
mediatā. ⸿ Scdo vtꝝ ſi affirmatio ſit cauſa af
firmationis non opz negationē eſſe cām negationis ⁊ eȝ.
⸿ Tertio vtrum demonſtratio qz ſit demonſtratio ſimpl'r.
ℭ Seqſ in pho ⁊ in. S. D. [Amplius in quibus mediuz.]

ℭ Articulus primus.

primum **A**d primuz ſic pcediſ. Uſ q nulla demōſtratio p
cedat p cāz remotā. ℭ Qd ſic pz. Nā
ſi eſſet aliq̄ talis maxime eēt iſta que tāgiſ a pho. vz qcqd
reſpirat eſt aial. ſz paries non eſt aial. ergo paries nō reſpi
rat. ſz talis non procedit p cām remotā: qd ſic pz qz nō pce
dit p cām. Non aial. n. non eſt cā reſpirationis: vt deducit
phs in textu. ſi. n. affirmatio non eſt cā affirmationis nega
tio non erit cā negationis. ḡ nulla eſt demſatio que proce
2ᵐ dat p cāz remotā cū cā remota nō ſit cā. ℭ Scdo preterea.
non ſequiſ. piſcis eſt aial. ergo piſcis reſpirat. Cum añs ſit
verꝫ ⁊ ↄñs falſum. ⁊ ibi arguiſ a cā mediata ad ſuum effe
ctum. ḡ nulla cā procedit a cā mediata vel ſaltez non eſt cā
formalis: qz nō in oibus terminis valet. ℭ Sz ↄ eſt phs in
lra ibi. [Amplius in qb⁹ mediū exponiſ. in his enim ipſi
us qz non pp qd demonſtratio eſt. non. n. dr cā. ℭ Rñdeo
Cōcluſio dcēm q iſtud eſt 6ᵐ caplm huius qnti tractat⁹. in quo phs
tm̄ vnam innuit ↄclonē. ℭ Vz q aliq̄ eſt demſatio quque
Probaᵒ pcedit p cām mediatam que ſumiſ pro medio qd extra po
niſ: quā ↄclonē probat vnico exēplo. ℭ Naz iſta eſt bona
demōſtratio in ſcdomō 2ᵉ figure. Quicqd reſpirat eſt aial.
ſed paries non eſt aial ḡ paries nō reſpirat. ibi aūt pcediſ
a cā remota ad ſuū effectū. Manifeſtū eſt. n. q non aial nō
eſt cā ppria ipſius vel illius qd eſt nō reſpirare. qd ſic pro
bat phs. qz aial non eſt cā ppria ⁊ adequata ipſius reſpirā
di: al's omne aial reſpiraret: qd eſt falſum: qz aialia ſangui
ne carētia ⁊ pulmone non reſpirant. ḡ non aial non eſt cau
ſa non reſpirandi. ⸿ patet ↄña p auctem phi. qz ſi negatio
eſt cā negationis affirmatio eſt cā affirmatōis. ḡ ſi affirma
tio non eſt cā affirmationis negatio non erit cā negatiōis.
⸿ Exemplū phi eſt ſicut non cōmenſurādo calida ⁊ frigida
non ſanandi cā eſt: ita cā ſanandi eſt coꝫ menſura. p̄dictuz
aūt modū demōſtrando adducit phs in modo ⁊ in figura
p terminos non ſignificatiuos. vz p. a. b. c. p. a. intelligitur
mediū in ſcda figura. vz animal. ⁊ hoc ideo qz medium in
ſcda figura vtrobiqꝫ p̄dicaſ. p. b. intelligiſ maior extremi
tas. vz reſpirat. p. c. mior extremitas: vz paries. ℭ Cōſide
Noᵐ pᵐ rādum eſt āt hic ſm. D. S. q nō ſoluz in his que demſanſ
p effectum demōſtraſ qz. ⁊ non ppter qd: ſed etiaz in qb⁹
Mediuz ex̄ poni. medium extra ponitur. ⸿ Dicitur autem medium extra po
ni qñ medium eſt diuerſum a maiori termino: vt accidit in
ſyllis negatiuis. vel mediū ex̄ poniſ qñ gen⁹ eſt q̄ſi cōius ⁊
nō ↄuertiſ cū maiori termino. ⸿ Qz āt p tale mediū ñ poſſit
pbari pp qd pbat phs in hoc q demſatio pp qd eſt p cāz.
Tale aūt mediū nō eſt cā pprie loquēdo. hec ille formalr.
⸿ Notāter ibi dicit. D. S. nō eſt cā pprie loquēdo. Cā eniz
remota nō eſt cā pprie loquēdo. Illa. n. dr cā prope loquē
do propter quā res eſt: ⁊ quoniam illius eſt cauſa ⁊c̄. Sed
cauſa remota nō eſt huiuſmodi: qz ipſa poſita nō poniſ ef
fect⁹. ipa tm̄ remota remoueſ effect⁹. igiſ nō eſt cā pprie di
cta. Qñ igiſ phs dicit in textu q nō aial nō eſt cā non reſpi
rādi: niſi loquaſ de cā vlr ſumpta: ſz totū eius ambitū. alr
modi cāꝝ in. 5. metaphy. ⁊ in. 2. phy. nō eēnt bñ aſſignati a
pho. ſz loquiſ de cā prope ⁊ ſpālr ſumpta modo expoſito.
⸿ Ex quo pz q̄lr demſatio pp qd ⁊ qz dñt vno alio mō in
eadem ſcia vz qz demſatio pp qd ſemp procedit p cās pro
prias ⁊ imediatas. Demſatio vo qz aliqñ procedit p cās
remotas ⁊ hoc negatiue pcedēdo vt dcm eſt ⁊ nō affirma
tiue. qz vt dcm̄ ē tali cā poſita nō poniſ effect⁹ de necītate.
Ex p hoc pz ſolō ad 2ᵐ acgᵐ. ℭ Cōſiderādū eſt vlteri⁹ ſm Noᵐ 2ᵐ
pōm in lra ibi. [Cōparanſ autē ⁊c̄.] q cāe mediate cōpa
ranſ ad ↄclones ſiue effect⁹ ſm excellētiā maiorē vel mino
rē. Nā cāꝝ q̄ ſunt remote q̄dā ſunt remotiores: q̄dā remo
tiſſime: vt pz p exēpluz Anacharſidis: vz q apud ſcythas
non ſunt ſibilatores: qz non ſunt ibi vites. voluit aūt Ana
charſis reddere cāz qz ſcythe. vz illi hoies q noianſ in ſcy
thia nō ſunt ſibilatores. hoc iō dicit eſſe: qz nō ſūt ibi vites:
Sz hec lz ſit cā tm̄ eſt multū remota. Nā vites ſunt cā vini.
vinū eſt cā potatiōis. potatio eſt cā letitie ⁊ gaudij. gaudi
um eſt cā ſibilationis. Vñ vites ſūt cā multū remota ſibila
tionis. pt tm̄ argui a cā remota ad ſuū effectū ſm excedētiā
ſ. ſm cām magis remotā vel min⁹ remotā. ſi ſic arguaſ. In
ſcythia non ſunt vites. ḡ ibi non ſunt ſibilatores. in ſcithia
nō ſunt vue ḡ ibi nō ſunt ſibilatores. In ſcythia non eſt vi
nū. ergo ibi non ſunt ſibilatores ⁊ ſic de alijs. Accipiſ aūt
hic ſibilatio ſz. D. S. p cantu nō quocūqꝫ: ſz pro cantu vin
Diſcip. demiantiū q vocaſ celeuma. ℭ Sz inſtat diſcipulus ↄ p̄di
ctum modū arguēdi ipſius Anacharſidis. Nā non ſequiſ
in flandria nō ſunt vites. ḡ in flandria nō ſunt ſibilatores.
cū añs ſit verꝫ ↄñs exñte falſo. In flandria. n. abūdant can
Rᵒ tores: ⁊ tm̄ ibi non ſunt vites. ℭ Ad hoc rñſum eſt: qz lz in
flandria ſint cantores ⁊ cantus: tm̄ ibi nō ſūt cantus vinde
Diſcip. miantiū cū ibi nō ſint vinee. ℭ Inſtat aūt adhuc diſcipul⁹
probando q p cām remotam pt fieri demſatio qz affirma
tiue. Nam bñ ſequiſ ſol eſt in capite vl' in cauda draconis.
ergo luna eclypſaſ: ⁊ tm̄ ibi arguiſ a cauſa mediata. cā autē
imediata ipſi⁹ eclypſis lune eſt interpoſitio ipſius terre in
Rᵒ ter ſolē ⁊ lunā. ℭ Rñdeo dcēm q aliq̄ cauſa pt dici remota
dupl'r. ⸿ Unomō qz eſt cōior cōitate p̄dicationis q̄z ſu⁹ effe
ctus: ſicut animal eſt in plus q̄z reſpirare. arguēdo autē de
tali cā remota pcedit exēplum phi ⁊ nō valet affirmatiue:
ſed ſolum negatiue. ⸿ Aliomō aliq̄ cauſa pōt dici remota:
non qz eſt cōior ſed qz ipſa ſola non reqriſ: ſz cum ea requi
riſ alia. ⁊ dr remota: potius p mediuz poſitionis ſiue ſitus
q̄z p̄dicationis: ſicut eſt ſolē eſſe in capite vel in cauda dra
conis eſt cā eclypſis lune remota: qz cum ea reqriſ interpo
ſitio terre. ⁊ arguendo a tali cauſa remota ad ſuū effectuz:
valet tam affirmatiue q̄z negatiue: ſed prope loquēdo de
mōſtrationes que ſiunt per hmōi cauſaz remotā dicuntur
pp qd. al's aſtrologus demſaret eclypſim lune demonſtra
tione qz: qd non eſt ↄcedendum: vt deducit hic. Paulus ve
netus. ℭ Ad argumenta patet ſolutio ex dictis.

¶ Sequit̄ vbi supra in pħo ⁊ in. S. D. ¶ Articulus scd̄s.

Ad secundū sic ꝓcedit̄. Videt̄ ꝙ nō oꝫ ꝙ si negatio sit cā negationis ⁊ affirmatio sit cā affirmatiōis: aut ecōuerso. ¶ Nā nō seqt̄. Si nullū aīal est irrōnale null⁹ hō est irrōnalis. ḡ si aliqḋ aīal est irrōnale aliq̄s hō ē irrōnalis. sꝫ cōmittit̄ fallacia ꝯn̄tis arguēdo a positiōe ꝯn̄tis ad pōnē āīt̄is. ḡ si negatio est cā negatiōis: nō oꝫ ꝙ affirmatio sit cā affirmatiōis. ¶ Scd̄o p̄terea. oē albū disgregat ⁊ tñ non oē albū p se ꝯgregat. ḡ si affirmatio est cā affirmatiōis: non oꝫ ꝙ negatio sit causa negatiōis. ¶ Tertio p̄terea nō seqt̄. si hō currit aliqḋ animal currit. ergo si nullus hō currit nullum aīal currit. sed ibi arguit̄ a destructione āīt̄is ad destructionem ꝯn̄tis: ⁊ p ꝯn̄s ibi cōmittit̄ fallacia ꝯn̄tis: ⁊ sic idem qḋ prius. ¶ Quarto p̄terea. qḋ non est ens non pōt esse causa alicuius: q: aut esset causa mālis aut formalis: aut efficiēs aut finalis sed negatio est non ens. ergo negatio non est alicuius cā qḋ est contra p̄suppositū. ¶ Sꝫ ꝯtra est pħs vbi supra dicens.

Primus

2m

3m

4m

Si cā est negatio ipsius nō esse affirmatio est cā ipsius eē ⁊c. ⁊ paulopost. Silr̄ si affirmatio est cā ipsi⁹ esse ⁊ negatio ipsius nō eē supple cā ⁊c.

¶ Rn̄deo dōm ꝙ in causis ꝓpriis p se ⁊ imediatis de qb⁹ hic loqt̄ Pħs. si negatio est cā negatiōis oꝫ affirmationeꝫ esse cām affirmatiōis ⁊ eꝯ. Nā sic remota cā ꝓpria remouet̄ effect⁹: ita posita ponit̄ effect⁹ ⁊ eꝯ. vñ sicut positio cāe in talib⁹ est cā pōnis effect⁹: ita negatio cāe est cā negationis effect⁹. ¶ Considerādū est aūt hic f̄m Egidiū ꝙ negatio effect⁹ oꝫ accipi ꝓportionabilr̄ ad negationeꝫ cāe: q̄ ꝓportio attēdēda ē siue accipiēda f̄m idē gen⁹ oppōnis: ⁊ alr̄ non hꝫ v̄itatē h̄ qḋ dicit. Nā si albū disgregat non oꝫ ꝙ non albuꝫ ꝯgreget: q: albuꝫ ⁊ non albū se h̄nt in plus q̄ꝫ ꝯgregare ⁊ disgregare. Albū. n. ⁊ non albū ꝯ̄dicunt. ꝯgregare v̄o ⁊ disgregare ꝯ̄riant̄. vñ oꝫ arguere f̄m idē gen⁹ oppositionis. vt si albū disgregat non albū non disgregabit. Et si album disgregabit ⁊ nigrū ꝯgregabit. q: eodē gn̄e oppōnis albū ⁊ nigrum: ꝯgregare ⁊ disgregare opponunt̄. Silr̄ albuꝫ ⁊ non album disgregare ⁊ non disgregare eodē gn̄e oppositionis opponunt̄. vñ isto mō arguēdo a cāis p se ⁊ ꝓpriis. si affirmatio est cā affirmatiōis ⁊ negatio est cā negatiōis: ⁊ eꝯ. ⁋ Ex quo pꝫ ꝙ auc̄tas pħi solū v̄itatē hꝫ in terminis ꝯuertibilib⁹. q: cā ꝓpria ⁊ imediata ꝯuertit̄ cū proprio effectu. in terminis aūt ꝯuertibilibus ꝯtingit arguere a positione ꝯn̄tis ad positionē āīt̄is. ⁊ a destructiōe āīt̄is ad destructionē ꝯn̄tis. Bñ. n. sequit̄ gr̄a māe lꝫ non gr̄a forme. si h̄ est hō h̄ est risibile. sꝫ h̄ est risibile. ḡ hoc ē homo. vel sic. Sꝫ h̄ non est hō. ḡ hoc non ē risibile. ¶ Ad p̄m 2m ⁊ 3m pꝫ solo ex dictis. ¶ Ad 4m dī ꝙ non ens non p̄t esse cā positiua alicuius entis: potest tñ esse cā priuatiua: vt pꝫ de priuatione p̄ physico. ⁋ Vel dōm ꝙ lꝫ negatio non possit esse cā in essendo: p̄t tñ esse cā illationis. s. inferēdo. Nā sic homo infert risibile: ita non hō infert non risibile. ⁋ Vel dōm ꝙ lꝫ negatio cāe sit negatio formalr̄: tñ cā affirmatio v̄tualr̄ siue equalēter. vbi gr̄a respiratio nihil aliḋ est q̄ꝫ mot⁹ in aeris attractione ad refrigerādū sanguinē ⁊ ad calitatem temperādam. Sꝫ non respiratio non est nisi qes cordis in tali attractione: que quidem quies affirmatiue dī.

Conclo pbatio

Notādum

¶ Sequitur vbi supra dicit̄ ⁊ tñ. ¶ Articulus tertius.

Ad tertium sic ꝓcedit̄. Vr̄ ꝙ demr̄atio q: que ꝓcedit p cām remotā vel p effect⁹ non conuertibiles non sit demr̄atio simplr̄. ¶ Nā dēmr̄atio simplr̄ facit scire: vt patuit supra p p̄mam diffōnē demr̄ationis. sꝫ nulla demr̄atio q: est: facit scire simplr̄. ergo nulla talis demr̄atio ē demr̄atio simplr̄. ⁋ Probatio mediꝫ. Nā vt supra in capite p̄mi tractat⁹ hui⁹ libri declaratū est. Scire simplr̄ est cām rei cognoscere ꝓp quā res est: ⁊ q̄ñ illi⁹ est cā. sed nulla demr̄atio q: est ꝓcedit p cām ꝓp quā res ē ⁊c. ḡ nulla demr̄atio q: est facit scire simplr̄: qḋ fuit ꝓbādū. ¶ Scd̄o p̄terea demr̄atio simplr̄ ꝓcedit ex p̄mis veris ⁊ imediatis p̄orib⁹. notioribusq꜡ causis: sꝫ nulla demr̄atio q: ꝓcedit ex immediatis cāis: sꝫ ꝓcedit ex remotis causis. ḡ nulla demr̄atio q: est demr̄atio simplr̄. ¶ Sed in cōtrarium arguit̄: quia demonstratio q: facit scire simplr̄. ḡ est demr̄atio simplr̄. ⁋ Añs pꝫ: q: facit scire p cām ꝓpriā. p̄ma aūt cā maxime facit scire. vt sup̄ ꝯcedit pħs. ḡ dēmr̄atio q: facit scire simplr̄: ⁊ per ꝯn̄s est demr̄atio simplr̄. q: demr̄atio eoꝝ que ad aliquē fineꝫ ordinant̄ a fine sumit̄. ¶ Rn̄deo dōm ꝙ ꝓp duo argumēta in ꝯ̄rio adducta Rodulph⁹ britonus ꝯcludit ꝙ demr̄atio q: nō est demr̄atio simplr̄ nec facit scire pfecte ⁊ simplr̄: si accipiat̄ simplr̄ vt idē est qḋ pfectissime in superlatiuo gradu siue ꝓpriissime. sic veꝝ est ꝙ demr̄atio q: nō est demr̄atio simplr̄: nec facit scire simplr̄. Sꝫ si accipiat̄ simplr̄ vt idē est qḋ pfecte siue ꝓprie tūc idē dicit in dubiū vertit̄. ⁋ Simplr̄. n. p̄t accipi multis modis. ⁋ Uno mō idē est qḋ nō ꝯ̄cte. sicut dī in p̄ p̄oꝝ. ꝙ sylls simplr̄ dicit⁹. i. nō ꝯ̄ctus ē sub m̄ in libris p̄oꝝ analogicoꝝ. ⁊ isto mō accipiēdo simplr̄ nulla demr̄atio ꝓp qd nec q: est dī demr̄atio simplr̄: q: q̄libet est ꝯ̄cta ad determinatā mām. vꝫ ad mām necīā. ⁋ Alio mō accipit̄ simplr̄ vt distinguit̄ ꝯ̄ p accn̄s: sicut cuꝫ dī simplr̄ dico qḋ sine addito dico. ⁊ isto mō q̄libꝫ demr̄atio tam ꝓp qd q̄ꝫ q: est dī demr̄atio simplr̄: cū nulla eaꝝ sit demr̄atio p accn̄s. ⁋ Alio mō vt idē est qḋ absolute: sic cū dicimus ꝙ hō simplr̄ loquēdo. i. absolute loquēdo ē pfectior leone. lꝫ q̄ꝫtū ad aliqd leo sit pfectior hoīe. ⁊ isto mō ēt q̄libet demr̄atio dī simplr̄. ⁋ Alio mō accipit̄ vt distinguit̄ ꝯ̄ f̄m qd inq̄ꝫtū illud qḋ est f̄m qd diminuit aut corrūpit aliqd qḋ ē de rōne illi⁹ qḋ dī simplr̄. sicut hō mortu⁹ respectu hoīs: et isto mō demr̄atio q: dī demr̄atio simp̄r. Nihil. n. ip̄m q: diminuit de rōne demr̄atiōis inq̄ꝫtū demr̄atio: lꝫ ei nō ꝯueniant oēs ꝯditiones q̄ req̄runt̄ ad demr̄ationē ꝓp qd. rō eniꝫ alicuius cōis ꝯuenit oībus sub eo ꝯtentis. demr̄atio auteꝫ cōis est: ⁊ diuidit̄ in demr̄ationē ꝓp qd ⁊ q: est. non sicut totū in mō aut sicut totū in q̄ꝫtitate in suas p̄tes: sꝫ sicut totuꝫ vl̄e in suas p̄tes subiectiuas. nunq̄ꝫ. n. p̄tes subiectiue diminuūt de rōne toti⁹: ⁊ vt pꝫ p Pħm in topicis lꝫ p̄ma ps subiectiua icludat aliqd p qḋ remoueant̄ aliq̄ que req̄rūt̄ ad rōnē alteri⁹ p̄tis subiectiue. sic patet de hoīe ⁊ bruto respectu aīalis. Multa. n. req̄runt̄ ad rōnē alicui⁹ iferioris que nō req̄runt̄ ad rōnē supioris. ¶ Cōcedim⁹ ḡ ꝙ demr̄atio q: ē demr̄atio simplr̄ accipiēdo simp̄r vt distinguit̄ ꝯ̄ f̄m quid. ⁋ Cui⁹ rō est: q: (vt dcm̄ est) dēmr̄atio q: nō diminuit aliqd qḋ est de rōne demr̄ationis. ḡ est demr̄atio simplr̄. ⁋ Añs pꝫ: q: de ratione demr̄ationis est facere scire certitudinaliter siue hoc fit per causam siue per effectū: siue per causam remotam siue propinquā. demōstratio auteꝫ q: facit scire certitudinalr̄. ergo non diminuit de ratiōe demonstratiōis inq̄ꝫtum demōstratio est. ¶ Preterea. demōstratio q: facit scire simplr̄. ergo est demōstratio simplr̄. ⁋ Pꝫ ꝯsequētia p locum a causa finali ad suū effectum. ⁋ assumptū pꝫ q: fac scire in ꝓpria forma. ergo facit scire simplr̄. ⁋ Pꝫ ꝯsequētia q: scire f̄m qd siue sophisticomō vt supius dixit pħs. est scire in alio aut in vl̄i aut in confuso: sicut pars cognoscitur in suo toto vel inferiora in suis superioribus. Scire autem in propria forma est scire simplr̄: vt simpliciter distinguit̄ cōtra sophistice scire vel f̄m quid. Relinquit̄ ergo ꝙ demonstratio q: facit scire in ꝓpria forma ⁊ nō in alio tm̄. ¶ Preterea. si demōstratio q: non faceret scire simplr̄. sequeretur ꝙ ille scientie que acquiruntur per demonstrationeꝫ quia non essent scientie simplr̄ sed solum f̄m qd ⁊ imperfecte. ⁋ Cōsequēs est falsum q: alr̄ metaphysica ⁊ theologia nō essent scientie nisi f̄m quid: quod ab omnibus falsum esse iudicatur. Relinquitur ergo ꝙ demonstratio quia est demonstratio simpliciter ⁊ facit scire simpliciter in propria forma ⁊ non solum f̄m quid ⁊ sophistico modo. vnde sigs

Primus

Rodulpho britonus

Simplr̄ multiplr̄ dicitur

1o

2o

3o

4o

Cōclusio pria rō

2o

3o

accipe vellet scire p excellẽtiam vt tñ valeat sicut pfectissime: sic ↄcludendũ est q demrãtio q non est demrãtio simplr. ¶ Ad pmũ g dõm negãdo minorẽ accipiendo simplr vt distinguit ↄtra fm qd. ¶ Et ad pbationem dõm q scire simplr est rei cãm cognoscere. verũ est acciplẽdo ly simplr vt excellẽtiã pfectiõis dicit: non aũt vt distinguit ↄ fm qd. ¶ Ad 2m dõm q ad demõstrationẽ pp qd hñ reqrit q pcedat ex pmis veris ꝛ imediatis causis: nõ aũt hoc reqrit ad demrãtionẽ inqʒtũ demrãtio: vñ lz demrãtio q non sit demrãtio pp qd: est tñ demrãtio simplr. vt ly simplr determinat rõnẽ demrãtionis inqʒtũ est demrãtio. sec⁹ ẽt si determinet demrãtionẽ fm q hʒ spãlẽ modũ in suis mẽbris diuidẽtibus. sicut accñs lz non dicat ens simplr fm q simplr dicit spãlem gradũ pfectionis ipsius entis: q est magis entis q̃ʒ ens. tñ si accipit simplr vt determinat rõnez entis absolute accñs di ens simplr. ꝛ satis in pma rõne phi dissuse disputatũ est. ¶ Ad illud aũt qd obijciebat in ↄtrũ dicẽdum q pmũ accipit dupl. ¶ Unomõ idẽ est qd primũ: qd accipit pmum via resolõnis ꝛ sic prima cã. i. prima maxime facit scire. ¶ Aliomõ accipit pmum p viam diuisionis: vt idẽ est qd vniuersali⁹: ꝛ sic pma cã nõ facit maxime scire formalr loquẽdo. secus autem ṽtualiter q ṽtute pmorũ pnciplo ꝛ cãꝝ omnia sciunt: ꝛ qbus ignoratis nulla sciuntur: vt satis supra declaratũ est dum de pncipijs cõibus aut spãlibus ipsius demonstrationis ageretur.

Lec. 25. ¶ Questio. 30. Qualiter demõstratio quid ꝛ quia se habeant ad scientias. ꝛ est lec. 15. S. D.

Secdo ↄsiderare restat d̃ diña demõstratio nis pp qd ꝛ q in diuersis scientijs. ¶ Circa qd queruntur duo. ¶ Primo vtꝝ demõstratio pp quid ꝛ quia differant in diuersis scientijs. ¶ Scdõ vtrum phia naturalis subalternetur pspectiue ꝛ perspectiua geometrie.

¶ Sequitur in Pho. ꝛ in. D. S. l. Alio autem modo differt.

¶ Articulus primus.

Ratione Ad primuʒ sic pcedit. Videt q demrãtio pp qd ꝛ q nõ differãt i diuersis sciẽtijs. ¶ Nã si differrẽt in diuersis scientijs hoc maxime esset vt innuit hic Phs in sciẽtijs subalternantib⁹ ꝛ subalternatĳ. Q scie subalternãtes dicũt pp qd: ꝛ scie subalternate dicũt q. Sʒ non pt hoc dici. igit demrãtio pp qd ꝛ q nõ differũt in diuersis sciẽtijs. ¶ Probatio minoris. naʒ si scie subalternate dicerẽt q: vel hõ intelligeret de pncipijs vel de ↄclone. Nõ de ↄclone q in tali scia demrãret ppria passio ꝛ de pprio subiecto p diffõnẽ subiecti aut passiõis: alr nõ eẽt scia: cuʒ scia sit habit⁹ ↄclonis p demrãtionez acqsit⁹: sʒ talis demrãtio est pp qd ꝛ nõ q tñ. g scia subalternata nõ dicit q qʒtũ ad ↄclonẽ. ¶ Si dicat de pncipijs: tũc nulla erit diña: q scie ẽt subalternãtes nõ dicũt pp qd qʒtũ ad pncipiũ ipoꝝ. ¶ Sʒ

Discip. dicebat discipulus. Nã scie subalternãtes dicunt pp qd de pncipijs scieꝝ subalternataꝝ de qbus scie subalternate dicũt tñ q. q ꝛ ea supponunt determinata his sciẽtijs subalternãtib⁹.

2m ¶ Scdõ ↄtra q pn^a sciẽtiaꝝ siue demrãtionũ sunt imediata vt supra osñsuz est: sʒ ppõnes imediate nõ pñt demrãri cũ careãt medio. g falsum est qd dr. vʒ q pn^a scie

3m subalternate demrãrent in scia subalternãte. ¶ Tertio ꝑterea. scia de yride subalternat pspectiue: vt dicit hic phs et tñ pspectiua de mulq dicit q: de qbus alia scia dicit pp qd: vt pʒ d̃ geometria. g scia subalternãs nõ dicit pp qd semp.

4m ¶ Quarto ꝑterea media ordinata ad eũdem finẽ nõ diñt specie cuʒ spẽs sortiat a fine. sʒ demrãtio pp qd ꝛ q ordinant ad eũdem finẽ. vʒ ad scire. g demrãtio pp qd ꝛ q ad minus nõ diñt spe. q aũt diñt numero nulla est difficltas.

5m ¶ Preterea demrãtio q põt sciri pp qd: vt patuit p Phm supi⁹. q docuit q trãsumptis terminis vna demrãtio mutat in aliam. ergo nõ diñt spe: q vna spẽs nõ pt vñficari de

6m alteranec vna pt fieri altera. ¶ Sexto ꝑterea. demrãtio nis pp qd ꝛ q est vna diffõ. vʒ syllus faciẽs scire g nõ diñt specie. pʒ ↄñtia: q quoꝝ rõ est vna illa sunt idem spẽ: vt pʒ p Phm. 5. metaphy. ergo ꝛc. ¶ Sed ↄ est Phs in lra ibi. Alio vo mõ diñ pp qd ab ipso q: fm q est per aliã sciam vtrãqʒ speculari. huius ãt sunt q̃cũqʒ sic se hñt adinuicem q alteꝝ sub altero est ꝛc.

¶ Rñdeo dõm q istud est 3m capim huius qnti tractat⁹. in quo phs vnã diñtã d̃ducit ↄclonẽ pbabilẽ que est rñsiua ad quesitũ. ¶ Vʒ q demrãtio pp qd ꝛ q diñt inter se in diuersis scientijs: que pbat tali rõne phi elicitiue. ¶ Nã scie Cõclusio

diuerse sunt in duplici diña. ¶ Quedã sunt essentialr diuerse Proba^o quaꝝ pprie vna di alia ab altera. Aliud. n. dicit diuersitatem ẽntialẽ potissime in neutro gñe. ¶ Alie vo sunt q̃ non sunt ẽntialr diuerse sʒ accñtalr. sicut sunt scie subalternate ꝛ subalternãtes. Scia. n. subalternata di altera a scia sb alternãte. nõ aũt alia pprie loquẽdo. alias ↄtingeret demõstrãtem de gñe in aliõ gen⁹ descẽdere. Lum descẽdat a gñe scie subalternãtis ad gen⁹ scie subalternate. Sed demrãtio pp qd ꝛ q diñt in diuersis sciẽtijs vtroqʒ mõ diuersitatis. g diñt inter se in diuersis sciẽtijs. ¶ Maiorez innuit phs in lra. ¶ Minorẽ pbat quo ad pmã ptẽ. q scie subalternãtes dicũt de mltis pp qd. de qb⁹ scie subalternate dicũt tñ q. g dmonstrationes pp qd fiunt pncipali⁹ in sciẽtijs subalternantib⁹ q̃ʒ subalternatĳ: ꝛ p ↄñs in sciẽtijs diuersis diñt q̃rum vna se hʒ ad alterã suppositiue: ita vʒ q subiectũ scie subalternate ↄtinet sub subiecto scie subalternantis. ¶ Secũdã ptẽ minoris pbat phs p exẽpla q sunt multe sciaruʒ que nõ sunt subalternate sʒ disparate que sic se hñt adinuicẽ. vt dcm est. vʒ q ad vnã ptem qa ꝛ ad alterã pp qd verbi grã. Medicina ꝛ geometria sunt scie nõ subalternate sʒ dispate. non. n. subiectũ medicine sumit a subiecto geometrie. Sʒ geometrie est dicere pp qd d̃ aliqb⁹ ↄclonibus: de qbus medicina dicit tñ q: vt vulnera circularia tardi⁹ sanant q̃ʒ oblõga. Ipsius medicine est scire q ex eo q experit. sed pp qd scire est ipsi⁹ geometrie ad quã ptinet cognoscere vt dicit hic. D. S. q circulus est figura sine angulo. vñ ptes vulneris non appropinquãt sibijnuicem sicut ptes vulneris oblõge vt possit de facili ↄiũgi. Sic ergo pp qd ꝛ ipsum q. non semp ptinẽt ad eãdem sciam. g demrãtio pp qd cuius finis est scire pp qd. ꝛ demrãtio. q cuius finis est scire q differunt in diuersis scientijs. ¶ Pro declaratione pcedentium ↄsiderãdũ est p̃ fm. D. S. i pñti lec. q vnã scientiam esse subalternatam pt intelligi dupl. ¶ Unomõ qñ subm vnius sciẽtie ↄtinet sub subo supioris scie. sicut spẽs ↄtinet sub gñe. Sic scia de aialibus est subiectiua nãli isto modo: q aial est spẽs entis siue corpis nãlis. ¶ Aliomõ qñ subiectũ inferioris scie non est pprie spẽs subiecti supioris scie. sʒ subiectũ inferioris scie cõparat ad subm supioris scientie sicut mãle ad formale. ꝛ hoc modo accipit hic a pho vnã sciẽtiaʒ esse subalternatã sicut pspectiua se hʒ ad geometriam. Geometria enim est de lineis ꝛ de alijs magnitudinibus. pspectiua autẽ est circa lineã determinatã ad materiam. vʒ ad lineam visualẽ. Linea autem visualis nõ est species linee simplr: sicut neqʒ triangulus ligneus est spẽs trianguli. Et silr machinatiua q̃ est sciẽtia de faciẽdis machinis ꝛ alijs ingenijs ad geometriam que est de mẽsuris corpoꝝ. Et similr se habet harmonica. i. musica ad arithmeticam ꝛ sic de alijs. Hec ille. ¶ Ex pdictis elicitur q scientia de specie nõ subalternat sciẽtie de gñe: lʒ spẽs ponat sub gñe. ad eãdem enim sciẽtiam ptinet cõsideratio totius ꝛ ptium subiectiuarum respectu eiusdem passionis. ¶ Sʒ dicebat discipulus q. D. S. videtur hic concedere q corpus naturale sit subiectũ phie naturalis. dicit q subm scie de aialibus. vʒ aial ↄtinet sicut spẽs sub subo sciẽtie naturalis. vʒ sub corpore nãli ꝛ tñ oppositum sustinet in pmo phy. ¶ Dicẽduz q corpus nãle est subm speciale phie na

Margin notes (right column): No^m p^m Sciaz sb alternari dupl. — Correla^m — Discip.

turalis: qꝛ est pncipalioꝛ pars subiectiua ipsius entis mo/
bilis qḋ est subiectū attributionis phie nālis. vt satis in p̄
phy. disputatū est. Ratio ergo discipuli laborat i equoco.
No^m ɔ^m ¶ Cōsiderādū est vlterius sm Phm in litera ꝙ p̄dicte scie
tie que sic se hñt ꝙ vna ɔtinet sub alia mō expositoꝛ: dōes se
re sunt vniuoce: qꝛ ɔueniūt in vno noie sm eādem rōnē nō
qdem specificā s; generificam. Cōueniūt āt in noie generi
fico. vt dicit hic. D. S. ⁊ non in noie specifico. ideo dicit dīs
Phs fere omnes sunt vniuoce. ¶ Dicunt. n. geometria ⁊
aritbmetica. astrologia. naualis scientia practica musica ⁊
cetere alie que in textu numerant oēs mathematice: s; di/
uersimode. ¶ Qꝛ quedā dicunt simplr mathematice q̄ sūt
de subiecto abstracto a mā. vt geometria ⁊ aritbmetica.
¶ Alie vō sunt vel dicunt mathematice non simplr: s; p ap
plicationē pncipioꝝ mathematicaliū ad res naturales. Ex
quo pz ꝙ ɔueniūt in noie gnīs. ¶ Vel pōt dici vt adīugit.
D. S. ꝙ p̄dicte sunt vniuoce: qꝛ ēt in noie spēi conueniunt.
Naz naualis dī astrologia. Et practica musice dī musica.
Dī aūt fere qꝛ non ɔuenit in oibus s; in pluribꝰ vt de se pz.
No^m 3^m ¶ Cōsiderandū est vlteriꝰ sm Egidiū ꝙ vniuoca dicunt
quoꝝ nomē cōe est ⁊ ratio sube eadē est. Ratio aūt sube ex
forma sumit. Ex qua illā ⁊ eādem formā quā ɔsiderat sci/
entia supioꝛ mō abstracto: cōsiderat scientia inferioꝛ ⁊ sub
alternata mō sensibili ⁊ p applicationē ad mām. Jō vna est
fere vniuoca alteri. ¶ Eandez sniam adducit hic Paulus
venetus. ¶ Astronomia. n. mathemaᶜᵃ ⁊ naualis sciētia ha
bent eūdem modum. Qꝛ vtraqꝫ est astrologia ⁊ hñt eādē
rationē. qꝛ quelibz eaꝝ est de motibus planetaꝝ. Sed non
eodē modo: qꝛ astrologia ⁊ mathematica ē de illis simplr
⁊ sm suas cās: s; naualis est de eis p habitudinez ad signa
apparētia celi vel aeris. ¶ Ad pmū igit dōm ꝙ de multis
ɔclonibus sciētie subalternate dicunt qꝛ de qbus scientie
subalternātes dicūt pp qd vt dcm est: s; alique ɔclōnes in
scientijs subalternatis etiā demrent ppter qd. ¶ Ad 2^m
dōm ꝙ pncipia in illa scientia in qua sumunt tanq̄ princi/
pia sunt indemrabilia: tñ possunt demrari in scientia supe/
rioꝛi in qua sumunt p ɔclonibꝰ. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ pspecti/
ua p respectum ad geometriam est scientia subalternata: p
respectum tñ ad scientiam de iride dī subalternās. vñ ipsa
inquātum subalternata est: dicit qꝛ. inq̄tum vero est sub/
alternans dicit ppter qd. ¶ Ad 4^m dī ꝙ demratio ppter
qd ⁊ qꝛ. bene ordinant ad eūdem finem cōem. vz ad scire:
non tñ ad eūdem finez spālem. qꝛ aliud est scire qꝛ. ⁊ aliud
est scire ppter quid. ¶ Ad 5^m dōm ꝙ formalr demratio
qꝛ. non fit ppter qd. Sed bene reductiue. qꝛ illa que dī de/
mratio qꝛ. pōt reduci ad demrationem ppter qd. Non tñ
demratio qꝛ inq̄tuz hmōi potest fieri demratio ppter qd.
¶ Ad vltimuz dicēdum ꝙ diffinitio illa demrationis non
ɔuenit demrationi quia est. cū scire sit rei cām cognoscere
propter quā res ⁊c. ꝙ demōstrationi quia est: non compe/
tit nisi forte sm analogiam siue proportionem.
¶ Seqꝛ vbi supra impertinenter tñ. ¶ Articulus secūdus.

Primum Ad secundū sic pcedit. Videt ꝙ phia naturalis nō sit subalternata pspectiue. ¶ Nā
subm sciētie subalternate ɔtinet sub subiecto sciētie subalter
nantis: vt innuit hic phs ⁊. D. S. s; subiectū phie nālis qḋ
est ens mobile sz. D. S. vel corpus mobile sm Alber. ma
gnum non ɔtinet sub subo ipsius pspectiue quod est linea
visualis. vt de se pz. ergo phia nālis non subalternat pspe
2^m ctiue. ¶ Scḋo pterea. subalternata videt esse pars sciētie
subalternantis: sed phia naturalis non est pars pspectiue.
igit idem quod pus. ¶ Probatio minoris. qꝛ illaꝝ vna est
pars alterius: quaꝝ vna ponit sub alia: s; scientia subalter
nata est hmōi respectu scientie subalternantis. ergo ⁊c.
¶ Tertio pterea. geometria est de magnitudinibus: s; li/
3^m nea visualis quā cōsiderat pspectiua non est magnitudo:
cum magnitudo soli corpori debeat. linea aūt non est cor/
pus. ergo pspectiua non subalternata geometrie. Cū subz
vnius non ɔtinetur sub subiecto alterius. ¶ Sed cōtra est
Phs vbi supra in suis exemplis p scḋa parte quesiti p qua
parte sic in ɔtrium arguit. ¶ Nam scientia de iride est scien
tia ptinēs ad phiam naturalem: s; sciētia de iride sm phm
hic: est subalternata pspectiue. ergo phia est saltez sm par
2° tem subalternata ipsi pspectiue. ¶ Rñdeo dōm ꝙ aliqua No^m p^m
sciētia sm Egidiū dī subalternari alteri duplr. ¶ Vnomō Scia alte
simplr. vz sm se totam. sicut musica subalternata aritbme ri subalter
tice ⁊ astrologia pspectiue: ⁊ pspectiua subalternat geome nari
trie. phia vero naturalis isto modo nō subalternat pspecti
ue. vt voluit pmum argᵐ articuli. ¶ Aliomō aliqua sciētia
dī subalternata alteri non simplr: sed quātum ad aliquam
partem. Et hoc modo phia dicit subalternari pspectiue.
vz quātum ad illā partē eiꝰ que est de iride. Et ideo in mul
tis vt dicit hic Phs ⁊. D. S. cum alijs doctoribꝰ naturalis
dicit qꝛ q̄tum ad ea que spectāt ad iridem de qbus pspecti
ua dicit ppter qd. Dicit. n. naturalꝭ ɔuersionez visus ad nu
bem aliquo modo oppositā ad solē esse cām iridis: sed pp
qd hoc sit sumit a pspectiua. ¶ Cōsiderādum est diligēter No^m 2^m
sm Egidium ꝙ phs in lra quatuoꝛ differētias assignat in 4^or d'ria in
ter sciētiam subalternātem ⁊ subalternatā. ¶ Quaꝝ prima ter sciam
est ex modo sciendi. Nam modus sciendi ipsius scie subal subalternā
ternate est scire qꝛ: subalternātis vō ppter qd. ¶ Scḋa diffe tē ⁊ subal
rentia est ex pte rei scite. Nā multotiēs ipm qꝛ est scitum in ternatā
scientia subalternata ꝙ non est scitum in scientia subalter/
nante. ¶ Tertia dr̄ia est ex parte sciētie subalternate: qꝛ est
mālioꝛ ⁊ sensibilioꝛ q̄ subalternās. ¶ Quarta dr̄ia ē ex par
te scientie subalternantis. qꝛ est formalioꝛ ⁊ abstractioꝛ q̄
sciētia subalternata. Hec ille. Que etiā hic adducit Pauꝰ
venetus. ¶ Cōsiderādum est vlterius ꝙ de subalternatio/ No^m 3^m
ne possumus loqui duplr. ¶ Vnomō comuniter. Et sic ibi Subalter
scientia dī subalternata alteri cuius subm ɔtrahit subm al natio 2^x
terius siue p differētiam essentialez siue accñtalem. ¶ Alio
mō ppꝛie. ⁊ sic ad hoc ꝙ vna sciētia dicat esse subalternata
alteri tres conditiones requirunt: vt adducit hic Albertꝰ
magnus. ¶ Quaꝝ prima est ꝙ subm scie subalternate con 3 ɔditōes
trahat subm supioris sciētie. ¶ Scḋa est ꝙ subm sciētie sub de scia al
alternate ɔhat subm subalternātis p dr̄iam mālem siue ex/ teri ppꝛie
tranea: sicut numerꝰ sonorus ɔhit numeꝝ. ⁊ linea visualis subalter/
ɔhit lineā. vñ sciētia de specie non subalternat sciētie de ge natur
nere. s; spēs ponat sub gñe ⁊ ɔhat ipsum. ¶ Tertia ɔditio
est ꝙ talis ɔctio non fiat p passionem: sicut risibile ɔtrahit
aial ad hoiem accñtalr. vñ sciētia de passione nō est subal/
ternata scie de subo vel de gñe subiecti. ¶ Quarta conditio
ab aliqbus supaddit que est ꝙ sciētia subalternata dz sup
ponere pnᵃ esse pbata in sciētia subalternantis. ¶ Ex pre/ Conclusᵒ
dictis pz ꝙ pspectiua subalternat ppꝛie geometrie. qꝛ oēs
p̄dicte ɔditiones sibi ɔueniunt vt pz p singulas discurren/
do. phia vero nālis nō est ppꝛie subalternata metaphy. qꝛ
deficit scḋa ɔditio suprapoita. Ens enim mobile quod est
subm phie naturalꝭ non ɔhit ens qḋ est subz metaphy. per
dr̄iam extraneam. Nihil enim est extraneum enti cum ni/
hil rationem entis subterfugere possit. ¶ Cōsiderandum No^m 4^m
est vlteriꝰ sm Albertū de Saxonia ꝙ quatuoꝛ modis ali
qua sciētia dī subalternata alterius. ¶ Primomō eo ꝙ sub/
iectum vnius est ps subiectiua subiecti alteriꝰ. ⁊ sic se hñt
adinuicem scientia de magnitudine ⁊ linea. Nam linea est
pars magnitudinis. ¶ Scḋomodo eo ꝙ vna illaꝝ sciētiaꝝ
est de aliquo subo supposito sine contractione. ⁊ alia est de
eodem ɔtracto p aliquā ɔtractionez per se: ⁊ sic scientia de
ente mobili ad vbi subalternatur sciētie que de ente mobi/
li. ¶ Tertiomodo alique sciētie subalternantur adinuicem
eo ꝙ vna illaꝝ est de aliquo non contracto ⁊ alia de eodez
ɔtracto ɔtractione accñtali: ⁊ sic se hñt adinuicez aritbme
tica ⁊ musica. ¶ Quartomō sciētie subalternant adinuicē.
Ex eo ꝙ principia ⁊ ɔclones vnius scie demrantur alique

ↄclusiones alterius scie. ꝛ sic se hñt adinuicē: geometria ꝛ mathema. Hec ille. Que pcedūt de subalternatione cōiter loquēdo. Secus aūt loquēdo de subalternatione ꝓprie loquēdo ſm modū expositū. ¶ Ad pmū igit patuit solo ex dictis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ scia subalternata dī ꝙ est ps scientie subalternātis non integralis neqꝫ subiectiua ꝓprie loquendo: sꝫ dī ps eius rōne sui subiecti: qꝛ subm sciētie subalternate est ps magis in mō q̄ȝ subiectiua subiecti scie subalternātis: sicut pꝫ de numero sonoro respectu numeri. ⸿ Albertus vero de Saxonia hic dicit vnā sciam esse ptem integralem alteri⁹ scie non quidem simplicis sed sciētie aggregate de quo in metaphy. ad longū disputatū est. ⸿ Vocat
Sciencia simplex. Aggregata.
aūt sciam simplicem sciam vnius sciētie vel generis. aggregatam vero scientiā vocat que continet diuersas ꝛ plures scientias simplices plurium conclusionum. ¶ Ad 3m dicendum ꝙ linea est magnitudo: ꝛ lꝫ non sit corpus est tamen pars corporis quod sufficit in proposito.

Lec. 26. ¶ Qō. 31. De figura sylli demſatiui. ꝛ est lec. 26. S. D.

Amplius ↄsiderandū restat de forma ipsius demōstrationis ostendēdo in qua figura demōstratio potissime hēt fieri. ¶ Circa qḋ q̄runt duo. ⸿ Pmo vtꝝ syllus potissime hēat fieri in pma figura. ⸿ Scdo vtꝝ sit aliqua ꝓpositio negatiua immediata ꝛ aliq̄ mediata.

¶ Sequitur in pħo ꝛ in. D. S. [Figurarum autē magis.]

¶ Articulus primus.

Ad primū sic pcedit. Vr ꝙ syllus demonstrationis nō potissime hēat fieri in prima fi-
Primus
gura. ¶ Nā si in prima figura hēant potissime fieri demōstrationes: hoc esset. qꝛ mathematice scientie que sunt certissime vtunt eꝭ in suis demōstrationib⁹. vt dicit hic Pħs in lra. Sed hoc non pt esse verū: qꝛ scientie mathematice non sunt certissime: qḋ sic pꝫ. Nam metaphy. que est de dō ꝛ subijs separatis ē de magis intelligibilib⁹ q̄ȝ scie mathema. que sunt de q̄ntitate. ergo metaphy. est certior ꝛ ꝑ ↄñs nō sunt certissime. ¶ Scdo pterea. pfectius est scire aliqd
2m in pticulari q̄ȝ in vli. vt ex supradictis pꝫ. Sꝫ tertia figura ↄcludit pticulariter. ergo videt ꝙ magis faciat scire q̄ȝ prima. ꝛ ꝑ ↄñs in ea deberent potissime fieri demōstrationes: quarū finis est facere scire. ¶ Tertio pterea. si sic. vel hoc
3m esset in primo prime vel in aliquo alio modo. Non pmum qꝛ primus modus prime figure concludit vniuersalr. Sed scire aliqd vniuersalr est scire impfecte ꝛ sophistico modo. vt in pncipio hui⁹ libri declaratum est. ergo pmus modus prime figure nō facit maxime scire. Neqꝫ dōm est 2m quia pari rōne in scda ꝛ tertia figura demſatiōes potissime hñt fieri: cum eis cōcludat particulariter ꝛ vniuersalr sicut in alijs modis prime figure. ¶ Sed ↄ est Pħs in lra ibi.

Figurarum aūt magis faciens scire prima est. Mathematice enim scie p hanc fere demōstrationē vt arithmetica ꝛ geometria ꝛc̄.

¶ Rñdeo dōm ꝙ iste est sextus tractatus huius pmi libri in quo postq̄ȝ pħs determinauit de mā sylli demſatiui. Nūc aūt determinat de forma eiusdē oñdendo in qua figura demōstratio potissime hꝫ fieri: qui qdē tractat⁹ vnicum dūtaxat cōtinet capłm in quo ponunt due ↄclones: quaꝝ pma
Conclusio est rñsiua ad quesitū. ¶ Vꝫ ꝙ in pma figura demſationes pp qd potissime hñt fieri. ¶ Scda est ꝙ alique sunt ppōnes negatiue imediate ꝛ alique mediate de qua in sequēti
Pria rō. articulo videbit. ¶ Prima ↄclo pbat trib⁹ rōnib⁹ quarū pma sic format. Qꝛ in illa figura potissime hñt fieri demōstratiōes pp qd: que maxime facit scire: cū finis demſationis pp qd sit maxime facere scire. vt supius dcm̄ est. Sꝫ prima figura maxime facit scire. ergo ꝛc̄. ⸿ Probatio medie ē pħi assignatio. Nā mathematice scie vt arithmetica: geometria. ꝛ quecūqꝫ alie pp qd demſantes: que sunt certissime: vt plurimū prima figura vtunt. ergo prima figura est maxime faciēs scire ꝛ ꝑ ↄñs maxime accōmodata demonstrationib⁹ ad pp qd speculādum. vt dicit hic text⁹. ¶ Secunda rō talis est. qꝛ in illa figura potissime hꝫ fieri demſatio pp qd que vtilis est ad inuestigandū ipm qḋ qd est siue ipsam diffōnē: cū ipm qḋ qd est potissimū locū hēat in demſationib⁹. Qꝛ ipsa diffinitio que significat ipm qḋ qd ē. vt dcm̄ est superius. aut est pn̄m demſationis aut ↄclo: aut certe tota demſatio sola terminoꝝ positione differens. Sꝫ prima figura sola valet ad inuestigādū ipm qḋ qd est. ḡ in prima figura potissime hñt fieri demſatiōes pp qd. ⸿ Probatio medie qꝛ diffinitio pdicat vlr ꝛ affirmatiue de diffinito. Silr ipm qḋ qd est ↄuenit vlr ꝛ affirmatiue ei cui⁹ ē. Non eniꝫ tm̄ qdā homo est aial rōnale vel bipes sꝫ ois homo. Prima aūt figura sola ↄcludit vlr ꝛ affirmatiue. Nā scda figura solū ↄcludit negatiue. Tertia vo solū pticulr. ḡ pma figura sola valet ad inuestigādū ipm qḋ qd est. qḋ fuit pbandū. ⸿ Tertia rō talis est. Alie figure indigēt prima. prima vo nō indiget alijs. Sylli. n. aliaꝝ figuraꝝ reducunt ad primā pp inevidētiā ipoꝝ. Non aūt sylli prime figure reducunt ad modos aliaꝝ figuraꝝ cū sint euidētissimi. ḡ prima figura maxime facit scire ꝛ ꝑ ↄñs in ea potissime fiūt demſatiōes pp qd. ¶ Cōsiderādū est ꝑ declaratione prime rōnis ſm. D. S. in pñti lect. Qꝫ cā q̄re demſatio pp qd maxime fiat in prima figura. Hec est rō. Nā in prima figura medius terminus subijcit maiori extremitati q̄ est pdicatum ↄclonis ꝛ pdicat de minori termino q ē subm ↄclonis. Oꝫ aūt in demſatione pp qd mediū esse cām passionis que pdicat in ↄclone de subo. ꝛ vn⁹ modus dicendi p se est qñ subm est cā pdicati sicut supra dcm̄ est. ꝛ hoc cōpetit prime figure in qua mediū subijcit maiori extremitati ꝛ pdicatur de minori termino: vt dcm̄ est. Hec ille formaliter. ¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ ſm eundē ibidē ꝑ declaratione tertie rōnis ꝑ hoc ꝙ alie figure indigent prima. Manifestū est qꝛ oꝫ ad pfectā sciam hēndā: ꝙ ꝓpōnes mediate que sumunt in demſationib⁹ ad immediatas reducant qḋ qdē fit dupłr. s. ↄdēsando media ꝛ augmētādo. ⸿ Condēsando qdē qñ mediū acceptū ↄiūgit mediate vtriqꝫ extremoꝝ vel alteri. vꝫ maiori extremitati. vñ qñ accipiunt media alia inter mediū primū ꝛ extrema fit q̄si quedā condēsatio medioꝝ: sic si accipent primo sic. Oē corp⁹ aiatum est suba. sꝫ ois hō est corpus aiatū. Et deinde inter corpus aiatū ꝛ subāꝫ sumat aliud mediū. vꝫ corpus. ꝛ inter hominē ꝛ corpus aiatū sumat aial. Sed augmētatio fit qñ medium est immediatū minori extremitati ꝛ non maiori. Tunc enim oꝫ sumere plura media supra primū medium acceptū primo. vtputa si p̄ accipiatur oē aial rōnale est sensibile: sꝫ omnis hō est aial rōnale. ꝛ postea supra aial rationale accipiat hō sic arguendo. Oē aial est sensibile. oē animal rōnale est aial: ꝛ sic de silibus. hec autem ↄdensatio ꝛ augmētatio medioꝝ fit solū ꝑ primā figurā. ⸿ Tum qꝛ solum in prima figura ↄcludit vlis affirmatiua. ⸿ Tū qꝛ solū in prima figura mediū sumit inter extrema. ⸿ In scda aūt mediū sumit supra extrema q̄si pdicatū de eis. ⸿ In tertia vo figura infra extrema q̄si subm de eis. ¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ ſm Egidiū ꝙ ꝑ cām ꝑ accñs non est demonstratio: igitur in demſationib⁹ est cā ꝑ se: in ꝑ se autē includit de oi vt ex supradictis pꝫ. ḡ talis cā est vlis. Illud qḋ demōstratur pp qd demōstrat vlr. ⸿ Demōstrare aūt vlr ↄuenit duplr. vel affirmatiue vel negatiue. Prima vero figura cōcludit vlr affirmatiue ꝛ negatiue non aūt alie figure. Igit prima figura vel demōstrat omnino ꝓpter qd. i. ꝓpōnē habētem ꝑ se cām ꝛ ꝓpositionē vlēm q̄ntū ad vlēm affirmatiuā vel vt in pluribus. vꝫ q̄ntum ad vtrāqꝫ tam affirmatiuam q̄ȝ negatiuā. vt dcm̄ est. Ideo pħs circa primū dicit. aut enim oino aut frequentius ꝛ in pluribus ꝓpter hanc figurā. i. primā ꝓpter qd fit syllus. vbi ſm Egidiū tangitur

Ro^m p^m Cur demōstratio p. qd. fiat in p^a figura

Ro^m 2^m

Ro^m 3^m

2ª ratio. Sȝ ſm. D. S. eſt magis cōplemētum pme rōnis.
Ro^m 4^m ¶ Cōſiderādū eſt vlterius ſm eūdē ibidē ꝙ ſicut rectū qḋ eſt index ſui ꝛ obliqꝫ: ꝛ ſicut ꝑ rectū intelligim⁹ rectū ꝛ obliquū. Ita ꝛ affirmatio eſt index ſui ꝛ ipſius negatiōis: ꝛ ꝑ affirmationē intelligimus affirmationē ꝛ negationē. Affirmatio. n. multū facit ad ſcire, negatio autē parꝫ. Et qꝛ vlis affirmatiua ꝑ pmā figurā ꝯcludiť, negatiua vlis ꝑ pmaȝ ꝛ ſcḋam. vñ bñ dcm̄ eſt in textu ꝙ frequētius eſt vt in pḃbus faciēs ſcire ſyll's. Speculare enim. i. cognoſcere ꝓꝑ qḋ maxime fit ꝑ hāc pmā figurā. Hec ille.
Ro^m 5^m ¶ Cōſiderandū eſt vlteri⁹ ſm eūdē ꝙ demſ̄ratio dr̄ ſcia diffōnis nō qꝛ diffō ſemꝑ demōſtreť: ſȝ qꝛ demſ̄ratio ſemꝑ eſt habita ꝑ diffōnē. Nā in demſ̄ratiōe potiſſima ſemꝑ diffō eſt mediū. Nā ꝑ diffōnem que eſt cā paſſionis cōcludiť paſſio de ſubo. ꝛ hec eſt ſcia. Igiť demſ̄ratio dr̄ ſcia diffōnis. i. ꝑ diffōnē gn̄ata. Diffinitio aūt vlr̄ cōpetit affirmatiue diffinito qḋ eſt minor extremitas: ꝛ qꝛ ꝓpria paſſio que eſt maior extremitas vlr̄ ꝛ affirmatiue ꝑdicať de medio neceſſe eſt ipſam in ꝯcſone vlr̄ ꝑdicari de minori extremitate ꝛ affirmatiue. Demſ̄ratio ḡ q̄ dr̄ ſcia diffōnis mō expoſito ꝯſtituiť ex duab⁹ ꝑmiſſis vñbus affirmatiuis vlem affirmatiuā ꝯcludētib⁹: ꝛ hoc ſolū fit in pma figura. igiť ſola pma figura maxime facit aliqḋ ſcire. ¶ Ad pmū igiť dōm ſm Egidiū in pn̄ti caplō ꝙ mathematicas eſſe ſcias certiſſimas pōt intelligi 2ʳ. ¶ Uno mō ex pte rei. ¶ Alio mō ex pte nr̄a. ¶ Pmo mō mathe. non eſt certiſſima: ſed magis illa que eſt de ſimplicibus que eſt metaphy. que eſt de deo ꝛ ſubijs ſepatis. ¶ Sȝ ſcḋo mō mathema. eſt certiſſima qꝛ ē de illis q̄ ſunt magis ꝓpoſita intellectui nr̄o vt pȝ ꝑ cōmentatorē ꝑ phy. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ lȝ 3ª figura ꝯcludat ꝑticulariter. tn̄ nō facit ſcire in ꝑticulari. i. in ꝓpria forma. Qꝛ vt ſupra dcm̄ eſt: ſcire in ꝓpria forma eſt ſcire reȝ adequatā ꝑ ꝓpriā qditatē que vlr̄ ꝛ non ſolum ꝑticulariter ꝑdicať de eo cuius eſt quiditas ꝛ de paſſione que a qditate ſubiecti fluit non qdeȝ qditatiue: ſed in gn̄e cāe efficientis per ſe tm̄. vȝ ſcḋo mō perſeitatis ꝛ in 4º vt ſupra expoſitum eſt: ꝛ per hoc patet ſolutio.

¶ Sequitur in Pho. ꝛ in. D. S. Deinde cum dicit. ⌊Sicut autem ꝛc.⌋ ¶ Articulus ſecundus.

Ad ſecūdum ſic ꝓcediť. Uideť ꝙ nulla ꝓpoſitio negatiua ſit imediata. ¶ Naȝ ꝓpō
Primo imediata eſt illa qua nō eſt altera ꝑor neqꝫ notior: vt ex ſupradictis pȝ. vȝ ꝑ diffōnē ꝓpōnis imediate: ſȝ q̄libet ꝓpōne negatiua eſt aliq̄ prior. vȝ ꝓpō affirmatiue vt pȝ ꝑ ꝑihermenias. ḡ nulla ē ꝓpō negatiua ē imediata.
2^m ¶ Scḋo ꝑterea. ſi aliqua ꝓpō eſſet imediata ſequereť ꝙ hec eſſȝ imediata. vȝ nulla actio eſt paſſio: cū ibi vnū ꝑdicatū remoueať a reliquo: ſȝ ꝯn̄s eſt falſum. qꝛ ois ꝓpoſitio imediata eſt vā. Sȝ illa nulla actio eſt paſſio eſt falſa. cū ei⁹ ꝯdictoria ſit vā. vȝ actio eſt paſſio realr̄ cū ſint vn⁹. ꝛ idē motus vt pȝ. 3. phy. Quecūqꝫ. n. ſunt idē vni 3º realr̄ illa inter ſe ſunt eadē eēntialr̄. vt pȝ. 4. metaphy. ḡ nll'a eſt ꝓpō negatiua imediata.
3^m ¶ Tertio ꝑterea. ſi eſſet aliq̄ ꝓpō negatiua imediata potiſſime hec eēt imediata. Nulla ſuba eſt q̄litas. cū neutꝝ terminoꝝ ꝯtineať ſub aliquo termino: ſȝ hoc non eſt veꝝ: qꝛ pōt demōſtrari ſic demſ̄rando. Nullū ens ꝑ ſe eſt q̄litas. ſed ois ſuba eſt ens ꝑ ſe. ḡ nulla ſuba eſt q̄litas. nō eſt ḡ imediata cū ſit ꝯcl'o demſ̄rabilis. ¶ Sȝ ꝯ eſt pho in lr̄a ibi. Sicut aūt. a. eſſe in. b. ꝛc.
Concl'o ¶ Rñdeo dōm ꝙ aliq̄ eſt ꝓpoſitio immediata negatiua cuius vȝ neutꝝ extremoꝝ ꝯtineť ſub aliquo toto. i. ſub aliquo gn̄e ꝑncipali. vt nulla ſuba eſt q̄litas: qḋ ſic pȝ.
Proba⁹ ¶ Qꝛ illa ꝓpoſitio dr̄ imediata negatiua cui⁹ ꝑdicatum remoueť a ſubecto. ꝛ ꝑ ꝯn̄s demſ̄rari non pōt. Quia ois demſ̄ratio hȝ ꝓ medio diffōnē qditatiuā que dať ꝑ genus ꝛ dr̄iam. vñ non pōt demſ̄rari aliq̄ ꝓpoſitio demſ̄ratiōe ꝓꝑ qḋ niſi vterqꝫ terminoꝝ ꝯtineať ſub aliquo gn̄e: cuȝ genus ſit pars diffōnis ipſius minoris extremitatis: que qdē diffinitio eſt mediū demſ̄rationis ꝓꝑ qḋ. Iſta eſt propoſitio ꝓprie immediata. Nulla ſuba eſt q̄litas. Eſt ēt aliq̄ ꝓpoſitio negatiua mediata cuius vȝ alter extremoꝝ cōtineť ſub aliquo toto. vel q̄ſi ambo termini ꝯtinenť ſub altero ꝛ altero toto. ¶ Exēplū primi. vt nullus hō eſt q̄litas. Exēplum ſcḋi vt nullus hō eſt albedo. ¶ Q; ꝟo tales ꝓpōnes negatiue ſint mediate: ſic pȝ. Nā illa ꝓpoſitio eſt mediata que hȝ mediū ꝓꝑ qḋ pōt demſ̄rari: ſȝ ꝑdicte ꝓpōnes ſūt hmōi. Iſta enim ꝓpoſitio nullus hō eſt q̄litas ſic pt̄ demſ̄rari. Nullum aial rōnale eſt qualitas. ſȝ ois hō eſt aial rōnale. ergo nullus hō eſt q̄litas: ꝛ ſic de ſilibus. ḡ ꝛc. ¶ Ad pmū igiť dōm ꝙ ꝓpoſitio negatiua imediata non hȝ aliquā ea ꝑorem in eodē gn̄e ꝓpōnum lȝ ſimplr̄ hēat ꝑorem: vt argm̄ ꝯcludit. ¶ Ad ſcḋm dōm ꝙ qꝛ illa ꝓpoſitio. nulla actio eſt paſſio ē imediata neceſſe ē dicere ꝙ ſit vēriſſima: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ſua ꝯdictoria falſiſſima. vȝ actio eſt paſſio eſſentialr̄ loquēdo. Et q̄ñ dr̄ actio ꝛ paſſio ſunt vnus motus. nō eſt locutio eſſentialr̄: ſed magis materialis actio ꝛ paſſio hñt fieri cū vno motu: vt in ſumma diuine phie latius declaratū eſt. vñ rō falſum ſupponit. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ ille ſyll'us non eſt demſ̄ratio cū mediū eius non ſit diffō qditatiua qḋ ad demſ̄rationem ꝓꝑ qḋ reqriť ꝛ de qua non ſit ſmo. Ens. n. non ꝯhiť ad ſubaȝ ꝑ aliqueȝ dr̄iam: cū dr̄ia ſit extra rōneȝ gn̄is. nihil enim eſt quod rōnem entis ſubterfugere poſſit. vt etiam in eadem ſumma ad longum declarať. vñ rō ſupponit falſum.

¶ Qō. 32. de ſyll'o ignorātie affirmatiuo. ꝛ eſt lec. 27. S. D. Lec. 27.

Reſtat inſuꝑ ꝯſiderandū de ſyll'o gn̄atiuo ignorātie poſtq̄ȝ ꝯſideratum eſt de ſyll'o gn̄atiuo ſcie. Habitus. n. ꝑcedit ꝑuatiōnem ſicut affirmatio ꝑcedit negationē. ¶ Circa qḋ quatuor occurrūt ꝯſiderare. ¶ Nā pmo ꝯſiderādum eſt de ſyll'o affirmatiuo ignorātie ꝯcludentis. vȝ affirmatiuā falſam ꝯriam negatiue immediate. ¶ Scḋo ꝯſiderandū eſt de ſyll'o negatiuo ignorātie ꝯcludētis negatiuā falſam ꝯriaȝ affirmatiue immediate vere. ¶ Tertio cōſiderādum eſt q̄re accidit ignorātia in ꝓpōnibus immediatis. ꝛ hoc loquēdo de ignorantia praue diſpōnis. ¶ Finalr̄ ꝯſiderandum eſt de ignorātia ſimplicis negationis. ¶ Circa primum duo queruntur. ¶ Primo vtꝝ ſit aliquis ſyll'us demonſtratiuus concludens affirmatiuam falſaȝ contrariam negatiue immediate vere. ¶ Scḋo vtrum ad libꝝ poſterioꝝ pertineat conſideratio ſyllogiſmi ignorantie.

¶ Seqť in Pho. ꝛ in. D. S. ⌊Ignorātia aūt.⌋ ¶ Articu. I.

Ad primum ſic ꝓcediť. Uideť ꝙ non ſit aliquis ſyll's ignorātie affirmatiu⁹ ꝯcludēs affirmatiuā falſam ꝯriam negatiue imediate vere.
Primo ¶ Nā ſyll'us eſt oro in qua qbuſdaȝ poſitis neceſſe eſt aliud accidere ꝑ ea que poſita ſunt: vt pȝ ꝑ prioꝝ. ergo in quolibȝ ſyllogiſmo neceſſario ꝯcl'o ſeqťur ex premiſſis: ꝛ per ꝯn̄s non eſt aliq̄s ſyllogiſm⁹ ignorātie qḋ eſt ꝯtra ſuppoſitū.
2^m ¶ Secūdo ꝑterea. ſi eſſet aliq̄s ſyll'us ignorātie affirmatiu⁹ ꝛc. vel eſſet ignorantie ſimplicis negatiōis vl' praue diſpoſitionis. ¶ Non ꝑmuȝ vt infra oſtendit Phs in pn̄ti lect. vel tractatu. ¶ Nec 2^m qꝛ ſyll'us ignorantie praue diſpōnis accidit ratione adiſcentis praue diſpoſiti. Nullus ergo eſt dicī ſyll'us ignorantie affirmatiuus. ¶ Sȝ ꝯtra eſt Phs in lr̄a ibi dicens. ⌊Ignorātia aūt non ſm negationē ꝛc.⌋
Rº ¶ Rñdeo dōm ꝙ iſte eſt ſeptim⁹ tractat⁹ huius pmi libri: in quo Phs poſtq̄ȝ determinauit de ſyllogiſmo ſcientie ꝯſequēter determinat de ſyll'o ignorantie: ꝛ qdem tractatus ꝯtinet in ſe quatuor capl'a ſm ꝙ ſunt quatuor lectiones. S. D. ¶ In primo capl'o Phs determinat de ſyllogiſmo ignorantie affirmatiue in imediatis. ¶ In ſcḋo oſtendit q̄re cauſať ignorantia per ſyllogiſmū affirmatiuȝ ꝛ hoc in immediatis. ¶ In tertio vero quare cauſať ignorātia in imediatis. ¶ In quarto vero capl'o determinat de ignorantia ſimplicis negationis: que non cauſať ꝑ ſyllogiſmū. ¶ In primo capl'o poniť vna ꝯcluſio que eſt reſpōſiua ad queſitum.
Cōcluſio ¶ Uȝ ꝙ aliquis

aliquis est syll's ignorātie affirmatiuus ɔcludens affirma
Probaᵒ tiuā falsam ɔ̃riam negatiue imediate vē. ¶ Ista ɔcl'o pbaꝛ
p exempla. Nā iste syll's. Ois q̃litas est sub̃a: ois q̃ntitas est
q̃litas. ergo ois q̃ntitas est sub̃a. iste est syll's ignorātie affir
matiuus ɔcludēs affirmatiuā falsam ɔ̃riam negatiue im
mediate vē. Ista. n. ɔcl'o ois q̃ntitas est sub̃a est falsa ꝛ con
traria ꝛ isti nulla quātitas est sub̃a que est vā ꝛ imediata vt
ex supradictis pꝫ. g̃ ɔcl'o vā. pcedit aūt syll's ex ambabus
falsis ɔ̃rijs ꝛ imediatis veris. ¶ Iste est syll's ignorātie affir
matiuus. Omne pfectū est sub̃a: sed ois q̃ntitas est pfecta:
g̃ ois q̃ntitas est sub̃a. ꝛ ɔstat q ɔcl'o est falsa ꝛ ɔ̃riaꝛ nega
tiue immediate vē que est nll'a q̃ntitas est sub̃a: ergo ꝛc̃. p
cedit ēt iste syll's ex ambab⁹ falsis: sꝫ non ɔ̃rijs veris: sꝫ ma
gis ɔ̃dicunt veris que sunt. Qdā pfectum non est sub̃a. ꝛ
quedā q̃ntitas nō est pfecta. Cōtrarie vō p̃dictis premissis
nō sunt vē. vꝫ nullū pfectum est sub̃a: ꝛ nulla q̃ntitas est pfe
cta. Ex quo pꝫ q iste syll's differt a pmo. ¶ Itē iste syll's vꝫ:
Ois intelligētia est sub̃a: sꝫ ois q̃ntitas est intelligētia: ergo
ois q̃ntitas est sub̃a. Est syll's ignorātie affirmatiu⁹ ɔcludēs
affirmatiuā ɔ̃riam negatiue vē imediate ꝛc̃. ¶ Differt autē
iste syll's a p̃cedētibus. qꝛ p̃cedētes pcedūt ex ambab⁹ fal
sis. Iste vō pcedit ex vna vera ꝛ altera falsa. ¶ Pꝫ ergo ex
p̃dictis q est aliq̃s syll's affirmatiu⁹ ignorātie. Qui q̃dem
solū bꝫ fieri in pma figura. Quia in 2ª figura ɔcludiꝛ nega
tiue. In 3ª vō non ɔcludiꝛ ɔcl'o vl'is que p̃ncipalr attendiꝛ
Noᵐ pᵐ in demr̄atione. ¶ Cōsiderādū est aūt f̄m Phm ꝛ. D. S. in
littera q duplex est ignorantia. ¶ Una f̄ꝫ negationē. ¶ Alia
Ignorantia f̄m negā. est f̄m dispōnem. ¶ Ignorātia q̃dem que est f̄m negationē:
Est qñ hō penitus nihil scit de re. ꝛ hec ignorantia ē in nō
attingēdo. Sicut pꝫ ꝺ̄ rustico q oino non scit de triangulo
Ignorantia f̄m dispositiōeꝫ an hēat tres angulos ꝛc̃. ¶ Ignorantia f̄m dispōneꝫ est qñ
aliq̃s hꝫ aliquā dispōnem in cognoscēdo sꝫ corruptā. Qñ
s. existimat aliq̃d de re sꝫ falsē: ꝛ hec ignorātia idem est q
error. Prima aūt ignorātia nō fit p syllm. sꝫ scđa p syllm fie
ri pōt. ꝛ tunc vocaꝛ deceptio. ¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ q
Noᵐ 2ᵐ ignorātia siue deceptio que causaꝛ p syllm pōt ɔtingere cir
ca duo. ¶ Unomō circa ea que sunt pma ꝛ immediata. dūꝫ
s. aliq̃s opinaꝛ opposita p̃ncipijs. ¶ Aliomō circa ɔcl'ones:
que nō sunt pma ꝛ immediata. ¶ Prima q̃dē ignorātia vel
deceptio opponiꝛ cognitioni intell's. ¶ Scđa vō opponiꝛ
scie hec. D. S. in lec. ¶ Ex quo pꝫ vel pōt elici q duplex est
Correlaᵐ 2ᵉ cognitio cer. cognitio certitudinalis. vꝫ cognitio intellectualis ꝛ cogni
tio scientifica. Intell's. n. est cognitio p̃ncipioꝝ. vt supra oñ
sum est. ꝛ scia habitus est siue cognitio ɔcl'onis. ¶ Sꝫ in
Discip. stat discipulus. Nā ea que nō cadūt in apprehensione opi
nari non pñt: sꝫ opposita pmis p̃ncipijs nō cadūt in appre
hensione: vt supra ɔcessit phs: ergo nullus pōt opinari op
Rᵒ posita p̃ncipijs qđ est adductuꝫ. ¶ Ad hoc rñdet. D. S. q
licet opposita principijs nō possint opinari interius in mē
te vt supra dcm̄ est: qꝛ non cadūt in apprehēsione. pōt tñ eis
ɔ̃dicere f̄mone ꝛ f̄m quādam falsam imaginationē. vt ha
beꝛ de q̃busdaꝫ negantibus pma p̃n⁹. 2. metaphy. hec ille.
Noᵐ 3ᵐ ¶ Cōsiderandūꝫ est vlteri⁹ f̄m eundē ibidē q vtraq̃ igno
rantia siue sit de his que sunt pma siue de his que non sunt
pma pōt hmōi p̄uenire 2ʳ. ¶ Unomō simplr. s. qñ absolute
absq̃ aliquo discursu rōnis estimat falsum siue affirmādo
siue negādo. ¶ Aliomō qñ induciꝛ ad existimādū aliq̃d fal
sum pp aliquā rōnē syllogisticā: sicut ēt dicit phs in. 4. me
taphy. de q̃busdā q p̃ncipijs ɔ̃dicūt velut rōnib⁹ persuasi.
Alij vō non qñ rōnib⁹ p̄suasi: sꝫ pp ineruditionē vel p̄ina
ciam volētes in oib⁹ q̃rere demr̄atiōeꝫ. hec ille formaliter.
Noᵐ 4ᵐ ¶ Cōsiderandū ē vlteri⁹ q phs in lr̄a in 2ᵒ exēplo pbat q
maior extremitas non pōt vlr inesse medio immediate: qꝛ
mediū non pōt ɔtineri sub aliquo toto q de eo vlr p̃diceꝛ.
Discip. ¶ Sed ɔ̃ hoc instat discipulus. Nā de eo q est sub aliquo
toto sicut spēs. pōt aliq̃d vlr p̃dicari. Non. n. solū gen⁹ aut
Rᵒ dria vlr p̃dicaꝛ: sꝫ ēt ipsiꝫ ppriū: ergo pbatio nulla. ¶ Ad
qđ rñdet. D. S. q lꝫ p̃dicta pbatio non sit efficax cōiter lo
quēdo est tñ efficax in pposito. Qꝛ sicut in p̃ topicoꝝ dr̄ pa
ralogismus discipline de quo hic loquiꝛ phs pcedit ex cō
uenientibus discipline. Uñ intēdit vti talib⁹ medijs q̃libus
vtiꝛ demr̄atoꝛ. Demr̄ationis aūt mediuꝫ est diffō vt supra
dcm̄ est. vñ ꝛ syll's de quo hic loquiꝛ phs intendit vti diffi
nitione p medio. Diffō aūt ɔtinet genus ꝛ dr̄iaꝫ. vñ opꝫ id
qđ vlr p̃dicaꝛ in hoc syll'o ɔtineri: vel in quo est sub̃m sicut
in toto. Hec ille. ¶ Ad pᵐ igiꝛ dcm̄ q licet in quolibet syl
logismo pprie sumpto sit necessitas ɔ̃sequētie: nō tamen in
aliquo syll'o simplr sumpto est necessitas ɔ̃ñtie p̃missaruꝫ.
Sꝫ p̃misse ꝛ ɔcl'o sunt false vt ex supradictis pꝫ: lꝫ ɔcl'o ne
cessario sequaꝛ ex p̃missis. vnde lꝫ ibi sit veritas p̃oristi
ca: non tñ est veritas posterioristica. ¶ Ad 2ᵐ dcm̄ q talis
syll's est syll's ignorantie praue dispositionis que quidē ac
cidit instrumentaliter per syllogismum qui dicitur paralo
gismus discipline vt dictum est. vnde ratio nulla.
¶ Seqꝛ vbi supra impertinenter. ¶ Articulus secundus.

Ad secūdum sic pcediꝛ. Uideꝛ q determinare ꝺ̄ syll'o ignorātie non ptineat ad hāc
sciam. ¶ Nam phs in libris elenchoꝝ determinat de syll'o Primuꝫ
ignorantie. vꝫ de ignorantia elenchi ostendendo q oēs para
logismi reducunꝛ ad ignorantiam elenchi: ergo ad hunc
libꝝ non ptinet eius ɔ̃sideratio nisi supflue. ¶ Scđo prete 2ᵐ
rea. syll's demr̄ationis siue finis hui⁹ scie est scire. ergo nō
licet ɔ̃siderare de syll'o ignorantie cum opponaꝛ syll'o sciē
tie. ¶ Sꝫ ɔtra est Phs in pñti tractatu in quo determinat
de syll'o ignorantie. ¶ Rñdeo dcm̄ q syll's ignorantie pōt Rᵒ
accipi duplr. ¶ Unomō p eo qđ peccat ɔtra illationeꝫ pba
tionem vel ɔ̃dictionem. Et talis ɔ̃sideratur in libris elen
choꝝ vt primum argᵐ voluit. ¶ Aliomō pōt accipi p syll'o
q peccat in materia tñ: qui vꝫ pcedit ex ambabus vel alte
ra falsis ɔcludentibus ɔcl'onem falsaꝫ in debito tñ modo
ꝛ figura. sicut est syll's ignorantie siue deceptio discipline.
ꝛ talis syll's ptinet ad ɔ̃siderationē huius sciētie. Quia op
positoꝝ eadē est disciplina. Cū ergo syll's discipline ꝛ igno
rantie syll's opponanꝛ ptinent ad ɔ̃siderationem huius sci
entie: que doctrinalis ꝛ certitudinalis est vt ex supradictis
pꝫ. ¶ Considerādū est hic f̄ꝫ. D. S. q syll's ignorātie ɔclu Notāduꝫ
dit ɔcl'onem falsam vt declaratuꝫ est. q̃libet aūt syll's ɔclu
dens ɔcl'onē falsam est syll's falsus q q̃dem si peccat in for
ma syllogistica est simplr falsus falsitate vꝫ p̃oristica ꝛ dr̄
paralogismus peccans ɔtra illationē. Si vō peccat in mā
tñ qꝛ pcedit ex p̃missis vel p̃missa falsis: tꝫ est syll's falsus fal
sitate posterioristica loquēdo. cum non pcedit ex veris. q
ad demr̄ationē reqritur: vt pꝫ per diffinitionem demr̄atio
nis. ¶ Ad argumenta patet solutio ex dictis.
¶ Qō. 33. ꝺ̄ syll'o ignorantie negatiuo. ꝛ est lectio. 28. S. D. Lec. 28.

Jnaliter ɔ̃siderandum restat de syll'o negatiuo ignorātie qꝫ ɔclu
dit ɔcl'onem negatiuā falsam ɔ̃riam affirmati
ue immediate vere. ¶ Circa qđ queriꝛ vnuꝫ.
vꝫ an sit talis syllogismus ignorantie.
¶ Sequitur in Pho. ꝛ in. S. D. L. Que vero in ipsius.
¶ Articulus vnicus.

Ad quod sic pcediꝛ. Uidetur q non sit aliq̃s syll's ignorantie negatiuus ɔcludens ɔcl'oneꝫ
negatiuam falsam ɔ̃riam affirmatiue vere ꝛ immediate.
¶ Nā in quolibꝫ syll'o est argᵐ. Argᵐ vō est ratio rei dubie Primuꝫ
faciēs fidē vt in topicis hētur: ergo q̃libet syll's gñat fidē.
ꝛ p ɔ̃ñs nullus est syllus p quem gñatur ignorantia qđ est
ɔtra suppositum. ¶ Scđo preterea. affirmatio ꝛ negatio cō 2ᵐ
tradicunt vt esse ꝛ non esse. vt pꝫ in. 4. metaphy. ergo nul
lus est syll's ɔcludēs negationem ɔ̃riam affirmatiue vere.
¶ Tertio preterea. syll's verus non pōt dici syllus ignorā 3ᵐ
tie: sꝫ syll's ɔcludēs negatiuā ɔtrariā affirmatiue vē: ē ver⁹
syll's cum fiat in debito mō ꝛ debita figura: ergo talis non

est syll'o ignorantie. ¶ Sed ꝯ͂ est Ph'us in l'ra ibi. [Quae vero est ipsis non esse &c.] ¶ R'ndeo dicendum ꝙ istud est 2m capitulum huius tractatus in quo Ph'us determinando de syll'o ignorãtie negatiue ponit vnã ꝯclõnẽ principalez que est r'nsiua ad q̃situm.

Cõclusio ¶ Uz ꝙ est aliqs syll'o ignorãtie negatiuus ꝯcludẽs negatiuã falsam ꝯ͂riaz affirmatiue v'e ⁊ imediate. ¶ Hanc

Probat. ꝯclõnẽ ꝓbat ph's ꝑ exẽpla. primo. s. syllogizãdo ꝑ terminos nõ significatiuos. vz nullũ. b. est. a. Sz. c. est. b. ergo nullu3 c. est. a. i. nulla albedo est color. que est v'a ⁊ imediata. Ois nigredo est albedo: ergo nulla nigredo est color: ꝯcl'o ẽ falsa ꝯ͂ria isti affirmatiue v'e. Ois nigredo est color: que est v'a ⁊ imediata: ergo dabilis est syll'o ignorãtie negatiu'. Procedit aũt p̃dictus syll'o in p̃ma figura ex ambab' falsis ꝯ͂rijs ⁊ imediatis veris. ¶ Sil'r talis syll'o põt fieri in 2a figure sic syllogizando ex ambabus falsis in scdõ mõ 2e figure. Oẽ aial est masculũ: s3 nullus hõ est masculus: ergo nullus hõ est aial. ꝯcl'o est falsa ꝯ͂ria vere affirmatiue ⁊ immediate. ¶ Preterea põt talis syll'o ignorãtie fieri ex altera vera ⁊ altera falsa. in p̃ma figura maiore exñte v'a ⁊ minore existente falsa. sic arguendo. Nulla q̃litas est color. ois albedo est q̃litas: ergo nulla albedo ẽ color. Si v'o syllogizat' sic: nulla qualitas est color. ois nigredo est qualitas: ergõ nulla nigredo est color. Talis syllogismus ignorãtie ꝓcedit ex maiore falsa ⁊ minore v'a. ¶ Sil'r in 2a figura põt fieri maiore exñte falsa ⁊ minore v'a sic arguẽdo in scdõ mõ 2e figure. Oẽ aial est irrõnale. s3 nullus hõ est irrõnalis: ergo nullus hõ est aial. vel sic arguẽdo in p̃mo scdẽ. Nullũ animal est alatum. s3 ois homo est alatus: ergo nullus hõ est aial. vel sic nullũ aial est rõnale. ois homo est rõnalis: ergo nullus homo est animal. p3 ergo ex p̃dictis ꝙ est aliqs syllus ignorãtie negatiuus immediate ꝯcludens negatiuã falsa3 ꝯ͂riam affirmatiue vere ⁊ immediate ꝓcedens ex ambab' falsis ⁊ altera tñ: siue tales ꝓpõnes sint in toto false siue in

Propõ i toto falsa i pte falsa pte. ¶ Di aũt ꝓpositio in toto falsa cui' p̃dicatu3 nõ ꝯuenit alicui supposito subiecti. vt ois homo est q̃litas. ¶ S3 ꝓpositio in pte falsa est cuius p̃dicatum cõuenit alicui supposito subiecti. vt oẽ aial est rõnale. ¶ Ad p̃mũ igit' dicendum ꝙ l3 argumẽtũ ve3 siue dialecticũ faciat fidẽ de re dubia: vt Boeti' deducit: nõ aũt argm falsum facit designata3 fidem nisi forsitan apparenter vel apparentẽ. ¶ Ad 2m dicendum ꝙ lic3 affirmatio ⁊ negatio incõplexe ꝯdicãt: tamẽ affirmatio. i. ꝓpositio affirmatiua ⁊ negatio. i. ꝓpositio negatiua sic cõplexe designate ꝯtrariantur si ambe sint vniuersales ceteris ꝯditionibus obseruatis que in primo perihermenias numerauimus. ¶ Ad 3m dicendum ꝙ l3 syllogismus ꝯcludens ꝯclõnẽ falsam ꝯ͂riam immediate v'e sit verus syllogismus veritate prioristica: tamẽ est falsa v'itate posterioristica. modo tamẽ exposito ratione cuius falsitatis dicitur syllogismus ignorantie siue syllogismus deceptionis. Et hec de syllogismo ignorantie quod h3 fieri in immediatis sufficiant.

¶ Questio. 34. De syllogismo ignorantie in comparatione ad demr̃ationem. ⁊ est lectio. 29. S.D.

Lec. 29.

Est autem ꝯsiderandũ de syllogismo ignorãtie qui h3 fieri in ꝓpositionibus mediatis. postq̃ ꝯsideratum est de eo q̃ h3 fieri in ꝓpositionibus immediatis.

Propõnes mediate dicunt' aũt ꝓpositiones mediate ꝯclusiones q̃ demr̃atione ꝓbant'. ¶ Circa qd̃ duo queruntur. ¶ Primo vtrũ immediatis propositionibus possit fieri syllogismus ignorantie negatiuus. ¶ Scdõ vtrum in eisdem possit fieri syllogismus ignorantie affirmatiuus.

¶ Sequitur in philosopho ⁊ in. D.S. [In his autem que indiuidua non sunt.] ¶ Articulus primus.

Ad primu3 sic ꝓcedit'. Uꝛ ꝙ non possit fieri syllogismus aliqs ignorantie negatiuus in

primus m propositionibus mediatis. ¶ Nã aut talis põt fieri in oi figura aut in aliqua: ⁊ in aliã non. Non primu3 vt deducit hic Ph's. Neq3 scdm quia non videtur maior ratio. ꝙ habeat fieri in aliqua figura magis q̃ in alia. ¶ Secundo p̃terea. si talis syll'o ignorantie format' in p̃ma figura huiõi maxime fieret ꝑ mediũ ꝓpriu3 vt dicit hic ph's: s3 hoc non põt fieri: q2 ꝑ mediũ ꝓpriu3 ꝯcludit' ꝯclusio vera vt de se p3 sic arguendo. Ois figura hñs angulũ extrinsecum equalẽ duobus intrinsecis sibi oppositis est figura hñs tres angulos equales duob' rectis: s3 ois triãgulus est huiõi. g̃ &c. S3 per idem mediũ non põt ꝯcludi affirmatiua vera ⁊ negatiua sibi opposita falsa: ergo talis syll'o nõ h3 fieri in prima figura ⁊ formari neq3 in 2a. ¶ S3 ꝯ͂ est ph's in l'ra ibi.

[illegible] [In his aũt que indiuidua non sunt &c.] ¶ R'o dicendum ꝙ istud est 3m capitulum huius septimi tractatus in quo ph's ondit q̃liter syll'o deceptionis siue ignorantie h3 fieri in ꝓpõnibus

Cõclusio mediatis in quo ponit ꝯclõnes que sunt r'nsiue ad quesitũ quãꝫ 2a videbit' in sequenti articulo. ¶ Prima v'o ꝯclusio que est r'nsiua ad quesitũ talis est. Syllogismus ignorãtie

Probat aliquis est negatiuus in ꝓpõnib' mediatis. ¶ Que ꝓbat'.

In prima figura Q2 talis syll'o negatiuus in ꝓpositionibus mediatis hab3 fieri in p̃ma ⁊ 2a figura. ¶ Prima pars p3 q2 in p̃ma figura põt ꝯcludi negatiua ꝯcl'o falsa opposita affirmatiue vere ⁊ mediate tripl'r: ꝑ mediũ. vz ꝓpriũ: ꝑ mediũ extrinsecũ s3 simile ꝓprio: ⁊ ꝑ medium intraneũ dissimile ꝓprio. ¶ Per medium ꝓpriũ ꝯcludit' sic arguendo. Nulla figura hñs angulũ extrinsecũ equalẽ intrinsecis duob' sibi oppositis hab3 tres angulos eq̃les duob' rectis: s3 ois triangulus est hõi: ergo nullus triãgulus h3 tres angulos equales duob' rectis. Ibi ꝯcluditur negatiua ꝯcl'o falsa ꝯ͂ria affirmatiue v'e mediate. ¶ S3 ꝑ mediũ extrinsecũ sil'e tñ ꝓprio fit etiã syllogismus ignorantie sic arguendo. Nullus gradiẽs est substã. ois hõ est gradiẽs: g̃ nullus hõ est substã: ꝯcl'o est negatiua falsa que ꝯ͂riat' affirmatiue v'e. vz isti: ois homo est substã. ¶ S3 ꝑ mediũ dissimile ꝓprio fit syll'o negatiu' ignorantie in prima figura sic arguendo. Nulla oliua est viuẽs: ois hõ est oliua. ergo nullus homo est viuẽs. vel sic nullus lapis ẽ viuens: omnis homo ẽ lapis: ergo nullus homo est viuẽs: que ꝯcl'o ꝯ͂riat' affirmatiue v'e mediate. vz ois homo est viuens: p3 ergo ꝙ syll'o ignorãtie: siue deceptionis negatiu' fit in p̃ma figura tripl'r mediate. vz ꝑ mediũ ꝓpriũ extraneum sil'e ꝓprio: ⁊ ꝑ mediũ extraneũ dissimile ꝓprio. ¶ Scdã

In scda figura ps assumpti. vz ꝙ syll'o deceptionis fiat in 2a figura ꝓbat' exemplariter sic syllogizando in 2o mõ scdẽ. Oẽ aial est viuum: nullus hõ est viuus: ergo nullus hõ est aial. vel sic in p̃mo mõ scdẽ. Nullũ aial est viuum: ois hõ est viuus: ergo nullus hõ est aial: ⁊ l3 ista ꝓpõ cui ꝯ͂riatur predicta ꝯcl'o sit immediata immediatione p̃dicationis. est tñ mediata mediatione posterioristica. põt. n. demr̃ari per hoc medium. omne animal rõnale vt p3 diligenter ꝯsideranti: ⁊ hoc lo-

No^m p quendo de animali non ꝯcreto. ¶ Pro precedenti articuli declaratione. ꝯsiderãdu3 est sm. D.S. ⁊ alios doctores q̃

Mediũ ꝓpriũ per medium ꝓpriũ intelligunt mediũ sumptũ inter maiorem ⁊ minorẽ extremitatẽ in eadẽ coordinatione. vt ad cõcludendũ hanc ꝓpositionẽ mediatã. Ois hõ est substã: accipitur pro medio ꝓprio q̃cqd est in p̃dicamento substẽ inter hoiem ⁊ substãm: vt animal est corpus aiatum ⁊ silia poterunt accipi tanq̃ medium ꝓpriũ ad ꝯcludendũ affirmatiuã verã. per qd̃ q̃dẽ mediũ etiã potest cõcludi negatiua falsa manente eadẽ minore: sed mutata maiore in oppositam qualitatẽ. vñ tale mediũ ꝓprium dicit'. vt dicit hic. D.S. ꝑ quod fit syllogism' ꝯ͂dictionis. i. ad oppositũ non q̃dẽ eodem mõ sumptã: s3 trãsmutata qualitate maioris in oppositã qualitatẽ. vz maior affirmatiua mutata in negatiuã.

No^m 2^m Mediũ extraneũ sil'e ꝓprio vt dictum est. ⁊ ꝑ hoc p3 solutio ad 1m argm. ¶ Cõsiderandũ est vlterius ꝙ per mediũ extraneũ simile tamẽ proprio intelligitur mediũ sumptũ ex altera coordinatione qd̃ vniuersaliter tñ subijcitur maiori extremitati. ⁊ vniuersaliter p̃dicatur de minore extremitate. Sicut hoc mediũ mobile

vel gradiens respectu huius ɔclusionis. ois hō est subā. ꝑ hoc idē mediū pōt ɔcludi ɔclō negatiua falsa mutādo maiorē in opposità q̄litatē remanēte minore imutata. vñ vt dicit phs deceptio que fit ꝑ tale mediuz sile ꝓprio est fere eadē ei que fit ꝑ mediū propriū. Est. n. inter vtrāq3 deceptionē talis idētitas siue silitudo q̄ si fiat in p̄ma figura semꝑ fit vā sic p3. Qꝛ tale mediuz in minori siue sit ꝓpriū siue sile ꝓprio vlr affirmatiue p̄dicaẗ de minori extremitate. minor aūt in p̄ma figura semꝑ est affirmatiua: vt in libris p̄orum declaratuz est. vnde minor semꝑ est vā ꝛ maior semꝑ falsa. Si fiat sylls deceptionis cū ɔtrariet̄ affirmatiue vere cui⁹ p̄dicatuz vlr ꝛ affirmatiue p̄dicaẗ de subo: vt in exēplis p̄dictis satis declaratū ē. ℭ Cōsiderādū est vlteri⁹ q̄ mediū extraneum dissimile proꝓo est qđ sumiẗ ex altera coordinatione terminoꝝ ꝛ vlr subijciẗ maiori extremitati. neq3 etiā semꝑ p̄dicatur vlr de minori extremitate. vñ ambe p̄misse possunt esse false. vel altera tm̄. vt exēplificatū est: ꝛ hoc in p̄ma ꝛ scđa figura. ⸿ In tertia vero figura nō fit talis sylls ignorātie. Quia in ea solū ɔcluditur particulariter. in demrātiōibus vero ɔclō est vniuersalis ꝛ per hoc p3 solutio ad primū. ℭ Ad argumenta autem p3 solo ex dictis.

ℭ Sequitur in Phō. ꝛ in. S. D. Deinde cū dicit. ⸤ Si vō affirmatiuus ꝛc̄. ⸥ ℭ Articulus secundus.

Ad secūdum sic ꝑcediẗ. Videẗ q̄ in ꝓpōnib⁹ inmediatis nō possit fieri sylls deceptionis siue ignorantie prauoe dispōnis affirmatiuus. ℭ Nā affirmatio p̄cedit negationez vt supius adductū est. Si ergo esset aliq̄s talis syllogismus affirmatiu⁹ phs debuisset de eo determinare anteq̄3 determinaret de syllogismo negatiuo in eisdē qđ est falsum: ergo nullus est talis syllogismus affirmatiuus. ℭ Scđo ꝑterea. si sic aut fieret in scđa figura syllogismus deceptionis negatiuus vel non. ⸿ p̄mū non est dicendū vt deducit hic phs: ⸿ neq3 scđm qꝛ non videẗ maior ratio q̄ debeat fieri in prima figura q̄3 in scđa cū vtrobiq3 ɔcludaẗ vniūsalr. ergo ꝛc̄. ℭ S3 ɔtra est Phs in litera ibi. ⸤ Si vero fit affirmatiuus sylls ꝛc̄. ⸥ ℭ R° dōm q̄ syllogismos praue dispositionis siue ignorātie affirmatiu⁹ fit solū in prima figura. v3 vniūsalē affirmatioā falsaz cōtrariā negatiue vere mediate ɔcludēdo. ℭ Qꝛ aūt p̄dictus sylls fiat in prima figura patet tripl̄r. ⸿ Primo ꝑ mediū ꝓpriū sic syllogizando. Ois subā est quātitas. ois homo est suba: ergo ois homo est q̄ntitas. que est falsa ꝛ ɔtrariatur negatiue vere ꝛ mediate. v3 isti. Nullus hō ē q̄ntitas. semꝑ enim in tali inductione maior est falsa ꝛ minor semꝑ vā ꝓpter rationē supius assignatā. ⸿ Scđo fit talis sylls ꝑ medium non ꝓpriuz: sile tamē proprio: qđ v3 non est eiusdē ordinis: s3 ex alia coordinatione sic syllogizādo. Oē agens est quātitas. omnis hō est agens. ergo ois homo est quātitas. op3 aūt hic etiā remanere minorē inuariatā: s3 maiorē mutari de negatiua vera in affirmatioā falsaz. ⸿ Tertio vero fit syllogism⁹ per mediū extraneū dissimile proprio sic syllogiçando. Ois tēperantia est virtus. ois grāmatica est tēperantia. ergo ois grāmatica est virtus. Ibi maior est vera ꝛ minor falsa: ⸿ vel sic ois albedo est virtus. ois grāmatica est albedo. ergo ois grāmatica est virt⁹. Ibi ambe sunt false p̄misse: ⸿ vel sic. ois sciētia est aial omnis musica est sciētia: ergo ois musica est aial: ibi maior est falsa ꝛ minor vera. ⸿ Ex quo patet q̄ sylls praue dispositionis pōt fieri in prima figura tripl̄r. v3 per mediū ꝓpriuz: per mediū extraneū simile proprio: ꝛ per mediū extraneū dissimile proꝓo. ⸿ ꝛ hoc tripl̄r. ⸿ Prio maiore extremitate vā ꝛ minore falsa. quando v3 tale mediū contineẗ sub maiori extremitate. vt patuit per primū exēplū. ⸿ Scđo ambabus p̄missis existentibus falsis. ꝛ hoc qñ mediū non contineẗ sub maiori extremitate. vt p3 per scđ3 exēplū vltimi mēbri declaratuz est. ⸿ Tertio fit maiore existēte falsa ꝛ minore vera: vt ꝑ tertiū exēplū eiusdē mēbri p3. ⸿ Ex p̄missis etiā p3 quot modis ꝛ ꝑ quas ꝓpositiones veras vel falsas possunt fieri deceptiones ꝑ sylīm ignorantie. tā3 in ꝓpositiōib⁹ imediatis q̄3 mediatis que demrātiōe ꝓbanẗ. ℭ Cōsiderādū est aūtē q̄ qñ syllogizaẗ ꝑ mediū extraneū sile ꝓprio semꝑ minor remanet vera ꝛ maior falsa semꝑ est: vt dcm̄ est. sicut qñ syllogizatur ꝑ mediū ꝓpriū. vñ tale mediū extraneū diciẗ sile ꝓprio. ℭ Cōsiderandū est vlteri⁹ fm Egidiū q̄ aliq̄s syllogism⁹ pōt dici verus dupl̄r. ⸿ vel q̄tum ad materiā. ⸿ vel q̄tū ad formā. Sylls aūt deceptionis nunq̄3 est verus fm materiā: qꝛ aut ambe p̄misse sunt false aut altera tm̄. pōt tñ talis sylls dici ver⁹ q̄tū ad formā syllogisticā: qꝛ fit in debito mō ꝛ in debita figura. vñ vt supra ɔcessum est talis sylls diciẗ verus veritate prioristica: non aūt veritate posterioristica. s3 diciẗ falsus ꝛ deceptiōus. ℭ Cōsiderandū est vlteri⁹ q̄ l3 grāmatica cū sit scia sit virt⁹ intellectualis non tñ ē virtus materie moralis de qua veritate duo exēpla vltimi mēbri ꝓbationis ipsius ɔclōnis ꝓcesserunt. ℭ S3 instat discipulus ɔ̄ deductionē phi p̄sentis lec. in tertio mēbro p̄sertim contra p̄mū exēplū adductū. Nā tēperantia nō est mediū extraneū ꝛ dissimile ꝓprio respectu v̄tutis: qꝛ tēperantia ꝛ virtus continenẗ in eadē coordinatione vt in p̄ma specie qualitatis: ergo exēplū malū. ℭ Dōm q̄ l3 id mediū tēperantia sit ɔsonū virtuti ꝛ non extraneū: qđ est maior extremitas: est tñ dissonū ꝛ desorme respectu scientie que est maior extremitas: vñ vt dicit hic Egidius. Secus est in ꝓpōne affirmatiua falsa opposita affirmatioe vere vel negatiue. ꝛ in ꝓpositione negatiua falsa opposita affirmatiue vere. Nō. n. potest accipi mediū extraneū nisi duob⁹ modis. v3 vel maiore extremitate tm̄ vel ab vtraq3. Non. n. potest accipi tertio mō v3 a maiori ꝛ non a minori: Qꝛ postq̄3 affirmatiua poniẗ esse vera nil est extraneu3 a maiori. s3 in ꝓposito vbi affirmatiua est falsa ꝛ negatiua vera poterit accipi mediū extraneū in cōparatione ad minorē extremitatē qđ tñ non est extraneū in cōparatione ad maiorez extremitatē: vt in exēplo adducto patet: qꝛ illō mediū tēperātia est dissonu3 ꝛ consonū: est dissonū siue extraneum respectu scientie ꝛ consonū respectu v̄tutis. ℭ Ad p̄m igiẗ dōm negando seq̄elā: quia l3 ꝓpositio affirmatiua sit simplicior notior ꝛ prior propositione negatiua: tamen quo ad nos ꝛ ordine doctrine propositio negatiua p̄cedit affirmatiuam. Que3 ordine tenet hic phs: vñ rō non seqtur. ℭ Ad scđm dōm q̄ talis sylls habet fieri in prima figura. Non eni3 habet fieri in scđa figura qꝛ in ea non sumunẗ sylli affirmatiui. Cu3 in ea semper concludatur negatiue. Neq3 etiā habet fieri in tertia figura cū ibidē semper concludaẗ particulariter. De syllogismis enim vlibus est hic ad propositū. cū fiat mentio de demrātione propter quid vt supra dictu3 est. Vñ non est silis ratio de omni figura.

ℭ Qō. 35. de ignorantia negationis. ꝛ est lectio. 30. S. D. Lec. 30.

Considerandum restat de ignorātia negationis. ℭ Circa qđ q̄runẗ duo. ⸿ p̄mo vtꝝ deficiēte in nobis aliq̄o sensu sit necesse deficere sciētiaz de sensibilib⁹ illius sensus. ⸿ Scđo vtrū in nobis sint tm̄ duo modi vere adiscendi. videlicet per demonstrationem vel per inductionem.

ℭ Sequitur in philosopho. ꝛ in. D. S. ⸿ Manifestu3 est autem. ℭ Articulus primus.

Ad primū sic ꝑcediẗ. Videẗ q̄ d̄ficiēte in nobis aliquo sensu nō sit nec̄e d̄ficere scia3 de proprijs sensibilib⁹ illi⁹ sensus. ℭ Nā nos in p̄nti statu cognoscimus substātias separatas ꝛ tñ sube separate nō cadūt sub sensu: cū sint sube imāles ꝛ insensibiles fm rē ꝛ rōnez sil'. g̃ deficiente sensu possum⁹ hr̄e sciam de aliq̄bus: sic carentia sensus nō tollit sciētificā cognitionē. ℭ Scđo ꝑterea. multi ceci visu carētes sunt q hñt verā sciam de colorib⁹ vt ad experientiā p3: ergo deficiēte sensu visus non est nec̄e sciētia3

5ᵐ in nobis deficere de coloribus. ¶ Tertio p̄terea de formis
substātialibus hēmus sciēciam: ⁊ tn̄ non cadunt sub sensu.
cū3 sensu sit accipiēdus respectu corporalium rex: vt p3. 2.
4ᵐ de aīa. ḡ ⁊c̄. ¶ Quarto preterea in 2° ⁊ 3° de aīa dicit p̄hs
q̄ nos intelligimus cū volum⁹ nō sentim⁹ dum volumus:
ergo possumus intelligere aliquā intellectualē cognitionē
a sensu. scīa aūt est intellectualis cognitio: ḡ deficiente sen/
5ᵐ su pōt hēri scīa. ¶ Quinto p̄terea aliqs cecus a natiuitate
pōt hēe auditum vt̄ de se p3. s3 q̄cūq3 h3 auditum pōt ab ali
quo doceri de colorib⁹ q̄ sibi significata colox manifestet:
s3 colores sunt a visu sensibiles: ḡ deficiēte sensu visus non
Discip. est necē q̄ deficiat scīa de ꝑprijs sensibilib⁹ ipsi⁹ visus. ¶ Sed
dicebat q̄ cecus a natiuitate hñs auditū pōt doceri ab ali
quo de colorib⁹ siue de ꝑprijs sensibilib⁹ visus q̄ztū ad qd
6ᵐ nois non autē quātū ad qd rei. ¶ Sexto ꝯsiderandū q̄ ce
cus a natiuitate habēs sensum tactus pōt cognoscere cās
ꝑprio𝔯 sensibiliu3 visus. Q2 q̄litates p̄mo tangibiles que
tactu ꝑcipiunt̄ sunt cause colox: s3 cognitio cause alicui⁹
possumus a ꝑm scire: vt p3 ꝑ diffōnem scire: ergo deficiente
aliquo sensu nō est necē q̄ deficiat in nobis sciētia de sensi/
bili⁹ illi⁹ sensus. ¶ Sed ꝯtra est p̄hs in caplo hui⁹ libri ibi.
[Manifestum ē aūt ⁊ si aliqs deficit necesse est aliquā sci/
R° entiam deficere ⁊c̄.] ¶ Rn̄° dōm q̄ istud est 4ᵐ caplm hu/
ius tractatus in quo p̄hs determinādo de ignorantia sim/
plicis negationis: que non causat̄ in nobis ꝑ syllm. Post/
quā determinauit de ignorācia praue dispōnis que causat̄
in nobis ꝑ syllm ponit vnā ꝯclōnē ex qua infert̄ necessitas
ignorantie pure negatiōis in aliqb⁹ que est r̄nsius ad que/
Cōclusio situm. ¶ Uz q̄ deficiente in nobis aliquo sensu necesse est
q̄ in nobis scientia deficiat de proprijs sensibilibus illius
sensus. ¶ Hanc cōclusionem probat philosophus s̄m. D.
Probaᵒ S. ⁊ alios doctores tali ratione. ¶ Nam duplex est modus
acq̄rendi scientiā. ¶ Unus qdē3 ꝑ demr̄ationē. ¶ Alius vo
ꝑ inductionē. S3 q̄libet talis modus necessario p̄supponit
in nobis sensum: ergo deficiente in nobis aliquo sensu ne/
cesse est ⁊ sciam deficere de ꝑprijs sensibilib⁹ illius sensus.
¶ Probatio minoris q2 scire ꝑ demr̄ationē ⁊ scire ex vniuer
salib⁹ p̄supponit scire ex inductione ⁊ ex particularibus.
S3 scire ex inductione ⁊ particularib⁹ p̄supponit sensum.
ergo q̄dlibet nostrū adiscere ⁊ omne nostrū scire cū non fit
nisi in duob⁹ modis p̄supponit sensum: vt etiā in capite hu
ius libri deductū est. ¶ Q. aūt scire ꝑ demr̄ationē p̄suppo/
nat scire ex inductione sic p3. Nam scire ꝑ demr̄ationē3 est
scire ꝑ ꝑpositiones vl̄es. s3 vl̄es ꝑpositiones nō possunt sci/
ri nisi inducēdo in particularib⁹ vt p3 primo metaphy. ḡ ꝑ
demr̄ationem non ꝯuenit scire nisi per inductionē in parti
cularib⁹: ⁊ l3 mediate vniuersales possint sciri ⁊ cognosci
immediate ꝑ propositiōes immediatas seu dignitates: Ta
men q2 cognitio p̄ncipio𝔯 de imediatis dependet a cogni/
tione termino𝔯: quo𝔯 cognitio a sensu dependet. Igitur co
gnitio cuiuslibet ꝑpositiōis vl̄is p̄supponit sensum. ¶ Q. āt
ꝑ inductiones non fit scire nisi sciant̄ particularia ꝑ viā sen
sus sic p3. Nā inductio est singulariū. sensus aūt est singula
rium: ḡ ꝯuenit accipe sciētia3 de particularib⁹ aut singula
rib⁹ ꝑ viam sensus. ¶ Ex quo patet q̄ sensus est totius no/
stre cognitionis intellectiue seu sciētie ianua necīa: deficiēte
ergo sensu necē est sciam in nobis deficere de sensibilib⁹ il/
lius sensus. ¶ Qd̄ intelligēdū est dū in nobis sensus a natiui
tate deficit. Secus aūt si post natiuitatē sensus deficeret. q2
non esset necesse q̄ scientia illi⁹ sensus de sensibilib⁹ nobis
Correlaᵐ deficeret vt voluit scdm argᵐ. ¶ Ex predicta ꝯclōne clare
hēri pōt correlarie. v3 q̄ cā ignorātie pure negatiōis in no
Notādu3 bis est carētia alicui⁹ sensus. ¶ Cōsiderandū est aūt s3. D.
S. q̄ ꝑ p̄dictā ꝯclōnē ⁊ ꝑ vba que hic a p̄ho dicunt̄: exclu
dit̄ duplex qō. ¶ Qua𝔯 prima est Platonis q ponebat q̄
nos habemus sciētiam de reb⁹ ꝑ spēs participatas ab ide
is: qd̄ si esset ve𝔯 vl̄ia fierēt nobis nota absq3 inductione ⁊
sensu possem⁹ acq̄rere scientiam re𝔯 qua𝔯 sensum non habe
mus. hoc aūt argumēto vtit̄ p̄hs in fine primi metaphy. vt
ad longum ibi disputatū est. ¶ Scda qō est quorūdā scoti
sta𝔯 dicētium q̄ possum⁹ in hac vita cognoscere subas se/
paratas cognoscēdo proprias qualitates ipsa𝔯: que tn̄ s̄m
sensibiles ea𝔯 effectus a qui ab eis omnimode quiditatiue
transcēdunt̄ cognosci nō possunt quo ad ea𝔯 ꝑprias essen
tias. Sec⁹ autē loquēdo de cognitione q2 sunt. Si. n. tales
subē q̄ztum ad ea𝔯 ꝑprias eēntias cognoscerent̄: sequeret̄
q̄ alique cognoscerent̄ sciētifice absq3 inductiōe ⁊ sensu.
Qd̄ p̄hs hic negat ēt de abstractis. hec oīa. D. S. i fine hu
ius capl̄i q̄si formalr̄. ¶ Sed instabat discipulus ꝯ p̄dicta3 Discip.
ꝯclōnē. Nā aliq̄ sunt sepata a mā sensibili vt sunt vl̄ia ma/
the^ca. ergo cognitio vl̄ium sciētifica non hētur ꝑ inductio/
nē singulariū sensibiliu3. ¶ Dōm vt hic dicit. D. S. q̄ vl̄ia R°
que ēt mathe^ca dicunt̄ s̄m abstractionē nō ꝯtingit nota fie
ri nisi ꝑ inductionē. Q2 in vnoquoq3 gn̄e vl̄ium mathema
tico𝔯 abstracto𝔯 sunt quedā particularia que non sunt se/
parabilia a mā sensibili: s3 q̄ vnūq̄dq3 eo𝔯 est hoc. i. realr̄
indiuiduu3. Quāuis. n. linea s̄m abstractionē dicat̄ linea
in cōitate: mē hec linea que est in mā sensibili in q̄ztum est in/
diuiduata abstrahi nō potest. Q2 indiuiduatio eius est ex
hac mā. Non aūt manifestant̄ nobis p̄n^a abstracto𝔯 ex q̄/
bus demr̄atiōes in eis ꝑcedūt nisi ex aliqb⁹ que a sensu ꝑ/
cipim⁹: vbi grā. Ex hoc q̄ videm⁹ aliqd̄ totū singulare sen
sibile ꝑcedim⁹ ad cognoscēdum qd est totū ⁊ qd pars: per
qd̄ cognoscim⁹ q̄ oē totū est mai⁹ sua parte ꝯsiderādo hoc
in pluribus. hec dicit. D. S. formalr̄. ¶ Ex p̄dictis dici pōt Correlᵐ
ratio ꝑ locum a maiori ad ꝑbandū q̄ ꝑ demr̄ationē nō pos
sumus accipe cognitionē vl̄ium absq3 inductione. ¶ Q2 si h̄
esset ve𝔯 maxime videret̄ esse ve𝔯 de vl̄ib⁹ mathematicis
abstractis: s3 hoc non vt declaratū est. ḡ nulla3 cognitionē
sciētificam ꝑ demr̄ationē possum⁹ hēe de vl̄ib⁹ nisi p̄suppo
nēdo inductionē que cadit sub sensu. ¶ Sed ꝯtra p̄dictam Discip.
ꝯclōnē replicabat discipulus. Nā particularia mathema/
tica. sunt abstracta a mā sensibili. possum⁹. n. imaginari si/
ue ꝯsiderat̄ nō solū lineā in cōi s3 ēt hāc lineā que est in mā
sensibili p̄ter mām sensibilem. Q2 possum⁹ imaginari hoc
q̄ztum non imaginādo qualeq3 ḡ nō req̄rit̄ q̄ in ꝯsideratiōe
vl̄ium req̄rat̄ via sensus. ¶ Dōm q̄ l3 possimus hēe (vt di/ R°
cit hic Egidi⁹) hāc lineā sine mā sensibili: tn̄ si nō hec linea
s̄m eē qd̄ h3 in mā sensibili suam si(mi)litudinē faceret in sensu
nūq̄ posset imaginari sine mā sensibili: q2 (vt ait cōmenta/
tor in. 2. metaphy.) Scīa nr̄a cātur a reb⁹ s̄m eē qd̄ hūt eē
mām. vn̄ tota nr̄a scīa quā possum⁹ hēe ex ducto ⁊ abstra/
ctiōe rōnis reducēda est ad sensum tanq3 ad radicē ⁊ tanq3
p̄mordiale p̄n^m. Un̄ deficiēte in nobis aliquo sensu necīum
est sciam deficere in nobis de sensibilib⁹ illius sensus. ⁊ per
ꝯn̄s in nobis ponit̄ ignorātia pure negatiōis. ¶ Ad p̄mū
igit̄ dōm q̄ q̄tuor mōis vt ad ꝑpositu3 sufficit aliqd cadit
sub sensu. ¶ Unomō s̄m se vt calor. ¶ Aliomō s3 suū simile.
¶ Tertiomō s̄m effectū suū. ¶ Quartomō s3 suas ptes sicut
p3 de mōte aureo. Subē vo sepate l3 nō cadāt sub sensu s3
ea𝔯 eēntiā: tn̄ ea𝔯 effect⁹ ꝑ sensum app̄hēdimus. Qui qdē
effect⁹ q2 nō sunt ꝑportionati eēntijs subē𝔯 sepata𝔯 ducūt
nos in cognitionē eo𝔯 q̄ztum ad q2 est: ⁊ nō q̄ztū ad qd est.
loquēdo de qditate ꝑpria ⁊ specifica ipso𝔯 vt lati⁹ in. 2. me
taphy^ce disputatū est. verūtn̄ q2 obiectū ⁊ act⁹ est ꝑportio/
natus potētie sicut p3 de motu vniformi ipsi⁹ celi: iō ꝑ obie
ctū possum⁹ scire qd est act⁹ ⁊ ꝑ actū qd est potētia. vn̄ lic3
act⁹ sit effect⁹ potētie in aliquo gn̄e cā𝔯 possum⁹ tn̄ ꝑ hmōi
effectū cognoscere ipsam potētiam non solū q̄ztū ad q2 est:
s3 ēt q̄ztum ad qd est. vt deducit hic Egidi⁹. ¶ Ad 2ᵐ patz
solo ex dictis. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ forma subālis cadit sub es
se indiuiduali in sensu nō ꝑ se s3 ratione intētionū accn̄tiu3
que sunt tanq3 organa intētionum forma𝔯 subalium: sicut
in nālibus forma accn̄talis tanq3 instr̄m forme subālis fac

ad pductionē forme subalis sicut pȝ de calore ignis. Sicut aūt se hñt forme reales ad actionē realē. sic se habēt modo suo forme intētionales ad effectū intētionalē: vt declararibȝ in meta^{ce}. ℭ Ad 4^m dōm ꝙ nos intelligim⁹ dum volumus supposita sensatiōe ⁊ non alr vñ ratio nō seqr. ℭ Ad 5^m admittatur solutio in obiectione 2^e adducta. ℭ Ad 6^m dōm ꝙ lȝ cecus a natiuitate hñs auditum possit instrui de causis colo⁊ in sensu diuiso. vȝ vt tales cause res quedam sunt: nō pōt tñ instrui de causis in sensu cōposito. vȝ inquātum sunt cāe talium colo⁊. vñ nunꝗ̄ potest instrui vt habeat scientiam de coloribus iꝗ̄tum ad qd rei. Secus autem ꝗ̄tum ad quid nominis: vt dictum est.

ℭ Sequitur in philosopho ⁊ in. D. S. [Impossibile ē ⁊c.]

ℭ Articulus secundus.

Primū Ad secūdum sic pcedif. Videt ꝙ nō sint tm̄ duo siue duplex modus ꝺe discendi vel sciēdi. vȝ p demſtationē vl' inductionē. ℭ Nā Egidius hic assignat triplicē modū quo cātur scia in nobis vȝ p acq̄sitionē. p acceptionē. ⁊ p impressionē. ergo male a Pho enumerant duo modi ꝺe adiscēdi vel acqrendi sciaȝ. ℭ Scdo 2^m pterea aliqñ in nobis acqritur scia p argumētationē pbabilē. vȝ p syllm dialecticū. Manifestū est aūt ꝙ talis syll's non est demſtatio neqȝ inductio vt in. 1. po⁊ declaraf. ꝗ ⁊c.

ℭ Sȝ ꝯ est pho. Impossibile est accipe sciaȝ siue adiscim⁹ nisi p inductioneȝ aut p demſtationē. est aūt demſtatio quidem ex vlibus. inductio aūt ex his q̄ sunt ſm ptem. ℭ R° Cõclusio dōm ꝙ tm̄ est duplex modus ꝺe adiscēdi. vȝ p demſtationē Probatur prima vlium: aut per inductionē singulariū qd̄ sic pȝ. nā quicqd ꝺe adiscim⁹ aut est vlē aut singulare. Si pmū: sic adiscim⁹ p demſtationeȝ. vlium enim est demſtatio: vt supra declaratum est. Si scdm sic adiscimus p inductioneȝ ex qua cātur experimētalis cognitio que causat cognitionē vlem in nobis. vt pbaf in pemio meta^{ce}. ℭ Preterea. omnis sciētia 2° causaf in nobis aut p acq̄sitionē aut p inuētionem. Si primū: sic est pmus modus. Si 2^m sic est scds modus. ℭ Cõsi- Non p^m derādū est hic ſm Albertū magnuȝ ꝙ scia scibilium quecūqȝ sit illa causaf in nobis p acceptionē rei quesite lȝ deficiente pma veritate acceptiua que est sensus deficiāt in nobis cetere veritates acceptiue. qȝ remoto pmo remouent omnia que sunt illius gñis: vt pȝ. 2. metaphy. ergo deficiē- Non 2^m te sensu deficit scia: vt supra declaratū est. ℭ Cõsiderandūȝ est vlteri⁹ ſm eūdem ꝙ huius scie logico non pōt determinari natura itellectus humani aut cā p quā nō accipit vlē nisi ex sensibili. sed hoc ex pncipijs pme phie accipi opȝ vñ de hoc nō est hic multū inuestigādum: sed supponēdum ꝙ Non 3^m sic sit. ℭ Cõsiderandū est aūt ſm eūdeȝ ibidē ꝙ humanus intell's est ꝯiunctus cū ꝯtinuo ⁊ ꝑter ꝯiunctiōe aūt cū ꝯtinuo accipit a sensu cōi ea que accipiunt a sensibilib⁹ cōpositis ⁊ diuersis. Ex ꝯiunctiōe aūt cuȝ tpe siue tpali non pōt accipe nisi a sensu ad sensus reflexos. ista ꝺo ⁊ siãa non hic querēda sunt sȝ supponēda vt dcm̄ est. ℭ Ad pmū igit dicēdum ꝙ tres modi ab Egidio assignati ꝯtinent sub duobus hic a Pho assignatis. vñ ratio nō seqr. ℭ Ad 2^m dōm ꝙ p argumētū dialecticū non acqrit scia ppe dicta: sȝ magis opinio. vñ argm̄ falsum assumit. [Vel dōm ꝙ si accipiaf hic scia p q̄cūqȝ cognitione intellectuali ipsi⁹ vlis tūc demſtatio accipit p q̄cūqȝ argumentatione discursiua ſm ꝙ argumētatio diuidif a pho in. 1. phyſi. ⁊ in p̄ topico⁊ in quatuor spēs. que sunt syll's. enthymema. inductio ⁊ exemplum. ℭ Sȝ qȝ Pho in tex. dicit. Si vere adiscimus. pma solutio magis videtur valere ad propositum.

Lec. 31. ℭ Qõ. 36. De his que a pho imittunt. ⁊ est lect. 31. S. D.

Vlterius ꝯsiderādū restat i hoc. 8. tractatu de statu q est in demſtationib⁹ ꝑpostꝗ̄ ꝯsiderādū est ex qb⁹ ⁊ q̄lib⁹ et in q̄ figura procedit demſtatio. ℭ Circa qd̄ sex ꝯsiderāda sunt ſm ꝙ hui⁹ tractat⁹ sunt sex capl'a siue sex lectiões. D. S. [Primo ꝯsiderādū est de his q̄ ponit ad ꝺitatē determinatā de numero qōnū q̄s mouet d statu q est in demſtatiōib⁹. [Scdo ꝯsiderādū ē d solone tertie qōnis mote in p̄. c. ⁊ de solone cuiusdā alteri⁹ qōnis: vȝ vtrū si sit status in affirmatiuis necesse sit status dari in demſtationib⁹ negatiuis. [Tertio ꝯsiderandū est de his que pho ponit ad ondendū logicalr ꝙ necessariū est statū esse in affirmatiuis demſtatiōib⁹. [Quarto ꝯsiderādūȝ est q̄re hoc pbat logica. [Quinto ꝯsiderādū est q̄re idē pbat analogice. [Sexto ꝯsiderādū ē de his que pho infert ex pdictis. ℭ Circa pmū querunt: duo. [Primo vtrū ea que phs hic ponit de mā ⁊ forma syllogismo⁊ sint sufficienter assignata. [Secundo vtrū phs hic de statu cōuenienter q est in demſtationibus moueat dūtaxat tres questiones.

ℭ Seqt in pho ⁊ in. D. S. [Est āt ois syll's. ℭ Articul⁹. I.

Ad primuȝ sic pcedif. Videt ꝙ ea que h̄ ponunt a pho ad ꝺitatē īfra determinādaȝ nō sint sufficiēter assignata. ℭ Nā sicut ad syllm in cōi requi- Primū runt tres termini: ita reqrunt due ppōnes ⁊ modus ⁊ figura. de qb⁹ hic pho nō facit mētionē. ergo insufficienter ⁊c. ℭ Scdo pterea. hec est vera demſtatio. ois triāgulus hēt 2^m tres angulos eq̄les duob⁹ rectis: sȝ ysocheles est hm̄. ꝗ ⁊c. ⁊ tñ nō pcedit ex imediatis. cū maior (vt notū est) sit demſtrabilis. ergo male hic reassumit ponendo ꝙ demſtatio est ex his que sunt imediata ſm rei ꝺitatē. ℭ Tertio pterea. tri- 3^m plr aliqd dr p accn̄s: vt pȝ. 6. ⁊. 7. metaphy. ꝗ insufficiēter hic pho dic ꝙ 2^x aliqd dr siue predicaf p accn̄s. ℭ Sȝ ꝯ est pho in ifa ibi. [Est āt ois syll's p tres terminos. ⁊ hoc qdē demſtare possibile est ⁊c.] R° dōm ꝙ iste est octau⁹ tracta- R° tus hui⁹ libri. in quo pho ondit ꝙ nō est in infinitū pcedere in demſtationibus: sȝ necesse est in eis statū esse. q qdem tractatus ꝯtinet in se sex capl'a: [in quo⁊ p̄ pmittēdo aliq̄ que valēt ad ꝺitatem determinādam mouet tres qōnes ſm tres terminos q requirunt in quolibȝ syll'o. [In 2° ꝺo caplo ibi. [q cqd nō ꝯuenit.] soluit tertiā qōnē pncipalē pbādo ꝙ si sit stat⁹ in affirmatiuis necesse est ⁊ statū fieri in negatiuis. [Sȝ in 3° caplo ibi. [Qd aūt in illis logicis ⁊c.] ponit aliq̄ q̄ sunt necīa ad pbādum dialectice ꝙ in affirmatiuis nō est pcedere in infinitū in sursum ascēdēdo. [In q̄rto ꝺo ibi. [Amplius nā ꝯ huius qualitatis.] pbat dialectice hoc qd nūc dcm̄ est. [In q̄nto ꝺo caplo ibi. [Analogice āt manifestū est ⁊c.] ostēdit ideȝ analogice. [Sȝ in sexto siue vltimo caplo ibi. [Mōstratū est his ⁊c.] infert q̄sdā ꝯcl'ones siue corelaria ex predictis. [In p̄ ꝺo caplo eliciunt a pho due ꝯcl'ones pncipales. de qua⁊ scda in sequenti articulo videbif. ℭ Prima aūt ꝯcl'o que est rñsiua ad q̄situm Cõclusio talis est. Illa que hic p modū suppositū ponit: hic pho conueniēter ad ꝺitatem determinādam īfra pmissa sunt: qd sic pȝ. ℭ Nā illa que hic ponit vtilia sunt p determinatiōe qōnum q̄s īfra mouet pho vt īfra declarabif. ꝗ ꝯueniēter ab Probatur eo pmittunt. pmittit aūt siue supponit q̄nque que in libris po⁊ ⁊ in pñti libro determinata sunt. [Primū aūt qd supponit ꝑtinet ad mām syllī in cōi. [Scdm ꝺo pertinet ad formam syllī affirmatiui. Tertiū ꝑtinet ad formā syllī negatiui. [Quartū ꝺo ⁊ q̄ntum ꝑtinet ad mām syllī demſtatiui. Primū ergo qd supponit est ꝙ ois syll's hȝ fieri p tres ter- Primus minos tm̄. vȝ. p maiorē extremitatē. minorē extremitatē ⁊ suppositū medium. Ex qb⁹ sūt due pmisse: vnā ꝯcl'onē necīo inferētes in debito mō ⁊ in debita figura: qd qdē ꝑtinet ad formam syllī: vt diffusi⁹ in p̄ po⁊ tractaf. [Scdm ꝺo qd supponit 2^m ꝑtinet ad syllm affirmatiuū: cui⁹ forma talis est. vȝ. ꝙ ꝯcludit maiorē inesse minori extremitati pp hoc maior extremitas inest medio in syll'o: que qdē forma syllogistica est forma in pma figura: in qua sola pōt ꝯcludi affirmatiua vlis: que maxime q̄rit in demſtationib⁹: ⁊ talis forma regulaf p dici de oī: vt pȝ in primo p̄io⁊. vel regulaf vt dicit Egidius p illā regulā syllogisticā syllī expositorie que ē. Que-

Contra cūcꝫ eadē sunt vni tertio ꝯiūcta sūt inter se. ℭ Et si arguit. Non seqtur hō est aial: equus est aial. ergo equus est hō. ⁊
R° tñ ibi arguit ꝯ regulā ꝑdictaꝫ. ergo regula est falsa. ℭ Ad qḋ rñdet Egidi⁹ dicēs ꝙ in ꝑdicto syllogismo syllogizat in q̄tuor terminis. Nō.n.idē est aial qḋ predicat de hoīe ⁊ de equo. Si.n.idē eēt aial qḋ ꝑdicat de hoīe ⁊ de equo opor/ teret vnū de alio ꝑdicari. hoc obseruauit phūs in ꝑmo ꝑoꝝ vt sic ordinarent termini: qḋ mediū non diuersificatū ꝯiū/ geret vtricꝫ extremitati: ⁊ qꝛ que vni ⁊ eidē sunt ꝯiūcta ea/ deꝫ inter se sunt ꝯiuncta ⁊ ex hoc ꝯñs erat ꝙ extremitates que ꝯiungunt eidē medio in ꝑmissis ꝙ ꝯiungerent inter se
3m i ꝯclone. hec ille formalr. ¶ Tertiū vō qḋ ꝑmittit siue sup ponit ꝑtinet ad syllm negatiuū. vꝫ. ꝙ de necitate hꝫ vnā af firmatiuā ꝓpositionē: aliā aūt negatiuā. Differūt aūt ꝑma ⁊ scḋa figura. vt in ꝑ prioꝝ declaratum est. Manifestuꝫ est aūt ꝙ ex vtracꝫ ꝓpositiōe affirmatiua non pōt ꝯcludi nega tiua necꝫ ex duab⁹ negatiuis: qꝛ ambab⁹ exñtib⁹ negatiuis nihil formalr seqtur. ⸿ Non enim valet si aliqua duo remo uent ab eodē sicut homo ⁊ risibile ab asino: ꝙ illa remota sint eadem inter se. Nec etiaꝫ seqtur ꝙ illa sint eadem: ꝑnt enim esse eadē ⁊ diuersa que remouent ab vno ⁊ eodē. vñ seqtur ꝙ si ex puris negatiuis nihil seqtur: vel nō ꝯcludat negatiua: ꝙ syll's negatiu⁹ hic alterā ꝑmissaꝝ hꝫ negatiuā ⁊ alteram affirmatiuā. forma aūt talis syllogismi regulat ꝑ tale pn^m: vt refert hic Egidius. Quicqd remouet ab ali quo remouet ab omni eo qḋ est idem illi. ⁊ hoc syllogizā/ do in tribus terminis. hic ꝓ tanto dr: qꝛ lꝫ hoc ꝑdicatū ge/ nus remoueatur ab hoīe ⁊ nō ab aiali tñ hō aial ⁊ homo idem sunt. Non.n. hoc ꝑdicatuꝫ genus contingit aiali ꝺm ꝙ aial est idē cū homine: vñ in talibus terminis syllogizan
4m do syllogizat ex quatuor terminis ⁊ nō solū ex trib⁹. ¶ 4m qḋ ꝑmittit phūs est ex pte syllogismi demrātiui. vꝫ ꝙ syll's demrātiuus ꝓcedit ex vēībus premissis. vel duab⁹ que sūt suppositiones vel ꝑncipia suppositiones: cū sint immedia/ te sunt indemrābiles vl' simplr vel in illa scientia in qua su munt ꝓ ꝑncipijs siue ꝑmissis demrātiōis quod dī pro de/ monstrationibus que fiūt in scia subalternata: que suppo/ nit principia sua ꝓbata aliunde. vt supra declaratū est. Ex quo innuit phūs. differētiam inter syllogismū demonstrati/ uum ⁊ dialecticum. Nā qꝛ syllogismus dialecticus ad hoc solum tendit vt opinionē faciat hoc solum est de intentiōe dialectici: vt procedat ex his que sunt maxime opinabilia. ⁊ hec sunt que vident aut plurib⁹ aut sapiētib⁹ que non sp vā sunt: sꝫ aliqñ falsa. Nō.n. refert vt dicit phūs ꝑmo topico rū q̄dā falsis q̄busdā veris esse ꝓbabiliora siue opinabilio ra. Et iō si dialectico occurrat in syllogizādo aliq̄ ꝓpō me/ diata que ꝺm rei vitatē hēat mediū ꝑ qḋ possit ꝓbari: sꝫ tñ ei non videat hēre mediū: sꝫ pp sui ꝓbationē videat sibi ꝑ se nota: tex ea syllogizans sufficit ꝯficere syllm dialecticū: sed syll's demrātiuus ordinat ad sciam vitatis ⁊ nō ad opinio nes: ideo ad demrātionem ꝑtinet vt ꝓcedat ex his que sūt ꝺm rei vitatē imediata. Et si occurrat mediata ꝓpositio ne cessariū est ꝙ ꝓbet eā ꝑ mediū ꝓpriuꝫ quousqꝫ deueniat ad
5m imediata. ¶ Quintū vō qḋ ꝑmittit aut supponit phūs est ꝙ demrātor in demrāndo ꝓcedat ex his que sunt ꝑ se: ⁊ non ex his que sunt ꝑ accñs: ¶ duplr aūt ꝺm phm in lra. aliqd ꝑdicat siue dī ꝑ accñs. ⸿ Unomō qñ subm ꝑdicat de acci/ dēte. vꝫ h̄ albū est hō. ⸿ Aliomō ecōuerso qñ vꝫ accñs ꝑdi cat de subo: sicut cū dī. hō est albus. Et dīt scḋus modus a ꝑ: qꝛ in 2° mō qñ accñs ꝑdicat de subiecto dī hō est albus. Non qꝛ aliqd aliō ab hoīe sit albū: sꝫ qꝛ ipse hō est albus: ⁊ tñ est ꝑdicatio ꝑ accñs: qꝛ albū non ꝯuenit hoī ꝺm ꝓpriā rōneꝫ. Non.n. ponit in diffōne eius necꝫ ecōuerso. ꝙ regri tur ad ꝑdicationeꝫ ꝑ se vt supra declaratū est cū de modis ꝑseitatis ageret. Sꝫ qñ dī albū est hō: h̄ non dī qꝛ esse ho/ mineꝫ insit albo: sꝫ esse hoiem inest subo albo cui. s. accidit esse albuꝫ vel fieri. vꝫ sorti vel platoni. Sūt aūt quedā que

neutro istoꝝ modoꝝ ꝑdicant ꝑ accñs: ⁊ illa ꝑdicant ꝑ se: ⁊ non hēnt locū in syll'o dialectico: sꝫ solū in syll'o demrāti
uo: vt patebit clarius infra. ℭ Considerandū est aūt ꝙ ad Notādū vitatē infra manifestādam vtile erit ꝑmittere suppōnes ꝑ/ dictas. ¶ Nā dubitare de statu aut infinitate sylloꝝ duplr ꝑt ꝯtingere. ⸿ Unomō enim posset esse dubitatio de quoli/ bet syll'o in se. ⸿ Aliomō in syll'o vt refert ad formā quā hꝫ in mā demrātiua: q̄tum ad ꝑmū vtiles sunt tres suppōnes: q̄s hic ponit phūs. Nā q̄libet syll's in se non ꝯstat nisi ex tri/ bus terminis ⁊ duab⁹ ꝓpōnib⁹. nō solū nō accipit infinita sꝫ ēt paucissima. Sꝫ q̄tum ad scḋm vtiles sunt due vltime suppōnes in his que sunt ꝑ se ⁊ imediata siue indemrābi/ lia non est ꝓcedere in infinitū. Cū ḡ reducat ad imediata si ue ad indemrābilia vt vult 4a suppō ⁊ ꝓcedat ex his q̄ sūt ꝑ se: facile ꝯcludit ꝙ in demrābilib⁹ nō est ꝓcedere in infi/
nitum. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ ea que ponit hic phs cum sint vtilia Correl° ꝯuenienter ⁊ non insufficienter sunt tradita. ℭ Ad ꝑmum igit dōm ꝙ multipliciter aliqua regruntur ad syllm que h̄ non ponunt: qꝛ nō ex ꝓpinquo valet ad ꝓpositū inferi⁹ ꝓ/ bandū vñ rō nō seqtur. ℭ Ad 2m dōm ꝙ lꝫ illa ꝓpō omnis triangulus hꝫ tres ⁊c̄. sit simplr demrābilis: in illo tñ gñe demrātionis in quo simplr est ꝑmissa siue ꝑn° nō est demō strabilis. ℭ Ad 3m dōm ꝙ ille modus ꝺm quem accidens ꝑdicat de accñte ꝯtinet sub ꝑ ꝑdictorum modoꝝ ꝑ accñs: ⁊ cum vtriusqꝫ eadeꝫ sit expositio. lꝫ ergo in spāli sint plures modi predicandi per accñs: tñ vt in proposito tñ sunt duo modi in generali: vñ ratio laborat in equiuoco.

ℭ Seqtur in Phō ⁊ in. D. S. ⸿ Si igit ⁊c̄. ℭ Articulus. II.

Ad secundū sic ꝓceditur. Uꝫ ꝙ phūs nō ꝯuenienter moueat tres qōnes de statu aut ꝓces
su in demrābilibus. ℭ Nā necessaria est vltima alia qḋ de Primo statu demrātionū. vꝫ vtꝝ si sit stat⁹ in affirmatiuis necesse sit fore statuꝫ in negatiuis: vt infra patebit. ḡ insufficienter
mouent a phō tñ tres qōnes. ℭ Scḋo ꝑterea ad phm ꝑti 2m net ꝯsiderare statū siue ꝓcessum in quolibet gñe reꝝ: vt pꝫ 2°. ⁊. 7. metaphy. ḡ phūs mouēdo aliq̄s qōnes h̄ non d̄baīt set de statu ibi demrāre. ℭ Sed ꝯtra est phs auctē sua q in
hoc caplo mouet tñ tres qōnes ibi. ⸿ Si igit ⁊c̄. ℭ R° di/ Cōclusio cēdum ꝙ ꝯuenienter phūs mouet hic tñ tres qōnes in gñali
de statu aut ꝓcessu demrātionis. ℭ Nā si eēt ꝓcessus in ifi/ Probatur nituꝫ ⁊c̄. esset rōne alicui⁹ terminoꝝ: q regruntur ad syllm demrātiuū: sꝫ tñ regrunt tres termini ad q̄lbet syllm. vt supra suppositū est. ḡ ꝯuenienter tñ mouent a phō ad ꝓ/
positū tres qōnes rōne trium terminoꝝ. ℭ Considerandū Nota est aūt ꝙ phūs ꝑ mouet ꝑmā qōnē ex pte maioris extremita tis. vtꝝ vꝫ in demrātionib⁹ aut ꝑdicationib⁹ sit abire in ifi nitū ascendēdo. In qua qōne supponit vltimuꝫ subiectum ꝙ non ꝑdicat d̄ alio. quo supposito: questio est vtꝝ sit ꝑue nire ad aliqḋ ꝑmū ꝑdicatū de quo nihil ꝑdicatur vel nonne si cōtingit ascēdere in infinitū in ꝑdicatis. Et qꝛ ꝑdicatum ꝯclonis in syll'o est maior extremitas: iō ꝑdicta qḋ dī mo/ ta ex pte maioris extremitatis: ⁊ qꝛ vt pꝫ in naturalib⁹ mo tus fit a ꝯtento ad ꝯtinēs: vt ab aq̄ ad aerē dī ascensus. ma ior aūt extremitas ꝯtinet sub se minorē extremitatem. igit ex pte maioris extremitatis q̄rit an sit ꝓcedere in infinituꝫ in ascendēdo ⁊ ex parte minoris extremitatis an sit ꝓcede
re in infinitū in descēdendo. ℭ Sꝫ hic instabat discipulus. Discip. Nam minor extremitas est illa a qua descenditur: ⁊ maior extremitas est illa a qua fit ascensus. ergo quod de ascen/ su magis est ꝓpria minori extremitati q̄ꝫ qḋ de descensu q̄
est magis propria maiori extremitati a qua fit descensus. R° ℭ Dōm ꝙ pp hoc motiuū vult Egidius ꝙ ꝑma qḋ phi sit
de minori extremitate. ⁊ 2a de maiori extremitate ꝑ se ⁊ ꝓ/ Contra Egidium prie loquēdo. Cuius oppositū affirmat. D. S. in pñti pas/ su. Sꝫ si qs ꝯsideret diligenter manifestū videbit ꝙ ꝑdicta ratio nō militat. Nā cū ars imitet nām in q̄ꝫtū pōt. sic mo/ tus nālis: ita ⁊ motus rōnis potius denoiabunt a termino

ad quē q̄z a termino a quo. Ascēsus aūt ⁊ descēsus in p̄di/
catiōib⁹ motū quēdā rōnis importāt cuz p̄ vt inuit idē. D.
S. Maior extremitas ē illa a q̄ incipit ascēsus. minor aūt
extremitas est termin⁹ ad quē eiusdē. vn̄ qd̄ de ascēsu ma/
gis dz dici p̄prie qd̄ maioris extremitatꝪ q̄z minoris: q2 ecō
uerso est de descēsu. vn̄ rō p̄dicta non seq̄t sz est soluēda ne/
Nom 2m gando p̄n̄tiā. ℂ Cōsiderādū est vlteri⁹ q̄ ph̄s ex pte mino
ris extremitatꝪ mouet scd̄az qōnē de descēsu ei⁹: vtꝝ posito
p̄ p̄dicato sit ire in infinitū descēdēdo. In hac qōne suppo/
nit esse aliqd̄ p̄mū predicatū vl'e qd̄ de alijs p̄dicet̄: ⁊ nihil
vl'ius eo qd̄ de ipso p̄dicet̄: vbi gr̄a sit sub̄a p̄mū vl'e p̄dica
tū in gn̄e sub̄e. vtꝝ descēdēdo ad iferiora sit p̄cedere in infi
nitū: ita q̄ sit p̄uenire ad aliqd̄ p̄ticulare idiuiduū qd̄ d̄ nul
lo alio p̄dicet̄. ſ Di aūt ista qd̄ de descēsu: q2 in nālib⁹ dum
fit mot⁹ a p̄tinēte ad p̄tētū ⁊ ab aere ad terrā dī descēsus.
maior āt extremitas p̄tinet minorē. ḡ ⁊c̄. pz s̄ap̄ clari⁹ dr̄a
p̄dictaꝝ qōnū: q2 supponit infimū subiectū ⁊ nō p̄muz vl'ti/
mū p̄dicatū. 2a rō p̄supponit vl'e p̄mū predicatū ⁊ nō ifimū
Nom 3m subiectū vt dcm̄ est. ℂ Considerandū est vlteri⁹ q̄ ph̄s mo
uet tertiā qōnez ex pte medij in q̄ supponunt̄ duo extrema
d̄terminata. vz vl'timū p̄dicatū ⁊ infimū subiectū q̄ qdez
qd̄ talis est. Utꝝ determinatis extremis sit p̄cedere in infi/
nitū ex pte medioꝝ: hoc est si in p̄dicationib⁹ sit p̄cedere in
infinitum in sursum ascēdēdo vel deorsum descēdēdo. vtꝝ
p̄tingat ifinita media iter p̄mū vl'timū p̄dicatū ⁊ ifimum
Nom 4m singularissimū subiectū: vl' vtꝝ hoc sit impol'e. ℂ Cōsiderā
dū est vlteri⁹ fm̄ ph̄m q̄ p̄dicte qōnes p̄tinēt ad mām de q̄
nūc ageret̄. vz ad demr̄ationes. Nā in predictis qōnibus
idē est ac si q̄rat̄ vtꝝ demr̄ationes p̄cedāt in ifinitū vl' ascē/
dēdo vel descēdēdo. ascendēdo q̄dem ita q̄ q̄libz p̄pō ex q̄
demr̄atio p̄cedit sit demr̄abilis p aliā p̄orē demr̄ationē: ita
q̄ cuiuslibet p̄pōnis sit demr̄atio ascēdēdo. aut si ex q̄libet
demr̄atione vel p̄pōne demr̄ata p̄tingat iteꝝ ad aliā poste
riorē demr̄ationē p̄cedere vel nō. hoc est vtꝝ vna demr̄atio
p̄firmet̄ p aliā ascēdēdo: vel ex vna demr̄atiōe p̄cedat alia
Nom 5m descēdēdo: ⁊ hoc vsq̄ ad aliquē terminū. ℂ Cōsiderādū ē
vlteri⁹ fz ph̄m in lr̄a. q̄ p̄dicte qōnes ēt h̄n̄t locū in demr̄a
tionib⁹ negatiuis. Q2 demr̄atio negatiua opz q̄ vtat̄ p̄po
sitione affirmatiua: cū ex puris negatiuis nihil seq̄tur in q̄
sub̄m p̄clōnis p̄tineatur sub medio: ⁊ aliqd̄ sub̄m p̄clōnis
remoueat̄. fm̄ ḡ q̄ est ascēsus ⁊ descensus in affirmatiuis
opz q̄ sit ascēsus ⁊ descēsus in negatiuis syllīs ⁊ p̄pōnib⁹.
Nom 6m ℂ Cōsiderandū est vlteri⁹ fm̄ ph̄m in lr̄a q̄ p̄dicte qōnes
nō h̄n̄t locū in p̄uertibilib⁹. Q2 vt dicit. D. S. in his que d̄
se p̄dicant̄ equalr̄ in inuicē ⁊ p̄uertunt̄ adinuicē nō est acci
pere aliqd̄ p̄us ⁊ posteri⁹: q2 siue sint ifinita p̄dicata ⁊ infi/
nita subiecta oia h̄mōi sil'r se h̄ēbunt ad oia. Q2 q̄libet eoꝝ
poterit predicari de quolibz ⁊ subijci cuilibz p̄uertibiliū: ⁊
⁊ sic demr̄atio circularis eēt possibilis qd̄ supi⁹ improbatū est: ⁊
posset esse tn̄ talis dr̄a. Q2 predicabil' vt p̄dicatum accn̄ta
le siue vt accn̄s: ⁊ aliō predicabil' vt p̄dicatum sub̄ale. que
dr̄a est inter diffōnē ⁊ p̄priū quoꝝ vtrūq̄ est p̄uertibile: ⁊ et
est diffō est p̄dicatū eēntiale ⁊ pp̄ hoc est p̄us nālr̄ p̄prio qd̄
est p̄dicatū accn̄tale. ⁊ sic idem est q̄ in demr̄ationibus vti
mur diffōne p medio ad demr̄andā p̄priā passionē d̄ sub̄e/
Discip. cto. ℂ Sz instabat discipulus. Nā p̄ p̄ hoc qd̄ dī hic. nam
demr̄atio p̄cedit ex his q̄ sunt de oi. p se. ⁊ de fm̄ q̄ ip̄m vt
supra declaratū est. ḡ p̄cedit ex p̄uertibilib⁹. Si ḡ predicte
qōnes nō h̄n̄t locū in cōuertibilib⁹ nō h̄ēbūt locū in demr̄a
tionib⁹: qd̄ est p̄ p̄dicta. ℂ Dōm q̄ lz termini ex qb⁹ demō
Rº stratio p̄cedit sint p̄uertibiles si p̄iuncti sumant̄: nō tn̄ si se/
orsum sumant̄. vbi gr̄a si gen⁹ ⁊ dr̄a ex qb⁹ p̄stituit̄ diffō.
que est mediū in demr̄atōe pp̄ qd̄ sil' sumant̄: sic p̄uertunt̄
cū sub̄o ⁊ p̄pria passiōe. Si tn̄ sumant̄ seorsum manifestū
Discipl. est q̄ non oino p̄uertit̄ sub̄m cū gn̄e ⁊ dr̄a. ℂ Preterea in/
stabat discipulus idē. Nā sub̄z qd̄ p̄uertit̄ cū p̄prio est p̄us
p̄prio cū sit cā ei⁹: vt pz. 7. metaph̄y. ḡ male dcm̄ ē q̄ i his

que p̄uertunt̄ nō ē accipe p̄us ⁊ posteri⁹. ℂ Dōm q̄ in his Rº
que p̄uertibilr̄ predicant̄ non est accipe p̄us ⁊ posteri⁹ fm̄
illū modū quo prius ⁊ posteri⁹ est a quo nō p̄uertit̄ subsi/
stendi p̄n̄tia: put vl'ia sunt priora singularibus: de quo mō
id qd̄ dcm̄ est intelligebat̄: lz in eis sit accipe prius ⁊ poste
rius fm̄ illū modū quo aliqd̄ p̄us altero nā. i. nālī p̄fectio
ne: vn̄ rō laborat in equoco. ℂ Tertio instabat idē. Nā p̄/ Discipl
prium p̄dicatur de subiecto p se. ergo nō p̄dicat̄ accn̄talr̄.
pz p̄n̄tia: q2 illō dī solū p̄dicari accn̄talr̄ qd̄ predicat̄ p ac/
cn̄s aliquo predictoꝝ mōꝝ. ℂ Dōm q̄ p̄dicatio accn̄talis Rº
accipit̄ dupl'r. ſ Uno mō stricte: vn̄ qn̄ predicat̄ accn̄s cōe Predicatio accn̄. 2ª
de sub̄o vel ecōuerso: aut accn̄s de accn̄te ⁊ isto mō p̄prium
nō predicat̄ accn̄talr̄. ſ Alio mō accipit̄ cōiter: vz p eo quo
p̄dicat̄ aliqd de aliquo qd̄ nō ē de eēntia ei⁹ lz p se p̄sequat̄
eēntiā: ⁊ isto mō illa p̄dicatio est accn̄talis nō tn̄ p accn̄s sz p
se vt dcm̄ est. ℂ Ad p̄mū igit̄ p̄ncipale dōm q̄ tm̄ in mā ista
tres qōnes p̄ncipales que mote sunt lz sint ⁊ possint eē plu
res incidentales. ℂ Ad 2m dōm q̄ ad ph̄m p̄mum p̄tinet
p̄siderare processum realem qui est in gradibus entis ⁊ tn̄
ad logicum p̄tinet p̄siderare processum q̄ repitur in termi/
nis aut in p̄positionibus intentionalibus vl' de his q̄ subij
ciuntur huiusmodi terminis scd̄e impositionis.

ℂ Qō. 37. De statu in demr̄ationibus. ⁊ est lec. 32. S. D. Lec. 32.

PReterea p̄siderandū est de solōne ter/
tie qōnis p̄ncipalis superius
mote ⁊ de solōne cuiusdam qōnis incidentalr̄
admixtis. vz vtrum si sit status in affirmatiuis
necesse sit esse statū in negatiuis. ℂ Circa qd̄
querunt̄ duo. ſ Primo vtrum si sit statū in extremis neces/
se sit esse statum in medijs. ſ Scd̄o vtrum si sit statum in af
firmatiuis necesse sit esse statum in negatiuis.

ℂ Seq̄t in ph̄o ⁊ in. S. D. [Qd̄ qd igit̄. ℂ Articulus. I.

Ad primuz sic p̄cedit̄. Uidet̄ q̄ d̄terminatis extre
mis nō sit necesse esse statuz in medijs: ⁊
Primus sz p̄uenit semp in infinitū p̄cedere ex pte medioꝝ. ℂ Nam
que rōnis sunt ⁊ voluntatꝪ p̄uenit in infinitū p̄cedere vt cō/
cludit. S. D. in p̄ma 2e. q. 1. ar. 4. ad 2m ⁊ 3m. vn̄ in numeris
intell'is in infinitū rōcinari pōt. ℂ Scd̄o preterea. extrema li 2m
nee sunt finita ⁊ d̄terminata: cū sint tn̄ duo pūcti vz pūct⁹
initiās ⁊ pūct⁹ terminās: ⁊ lz p̄stat q̄ infinita sunt pūcta inter/
media. ergo ⁊c̄. ℂ Sz p̄ est ph̄s in p̄n̄ti passu dicens. [Qd̄
qd igitur non ⁊c̄.] ℂ Rº dōm q̄ istō est scd̄m caplm hui⁹ Rº
octaui tractat⁹: vt in quo ph̄s soluēdo tertiā qōnez supius
motā adducēs solōnez alteri⁹ qōnis p̄dictis qōnib⁹ admi
xte ponit duas p̄clōnes de quaꝝ scd̄a videbit̄ in scd̄o arti/
culo. ℂ Prima vō p̄clō est talis q̄ determinatis extremis Cōclusio
in sursum ascēdēdo ⁊ descēdēdo in deorsuz impossibile est
media esse infinita. ℂ Pro cuius p̄batione p̄siderandū est Nom 1m
fm̄ ph̄m in lr̄a q̄ sursum p̄cedere dī qn̄ itur ad magis vl'e
de cui⁹ rōne est q̄ p̄dicatur deorsum p̄cedit̄ qn̄ itur ad ma
gis particulare de cui⁹ rōne est q̄ subijciat̄ dicunt̄ ḡ extre/
ma determinata in sursum ⁊ deorsum qn̄ supra p̄dicatū p̄t
actu p̄dicari d̄ ifimo sub̄o: q̄ supposito predicta p̄clo p̄bat̄
tali rōne Ph̄i. ℂ Nā sit sumū p̄dicatū. a. i. sub̄a: ⁊ infimuz
sub̄m sit. c. i. hō vel sortes: ⁊ inter sub̄am ⁊ hoiem sint infi/
nita media: vtputa corpus aiatū. q2 igit̄ sub̄a erat. p̄mum
p̄dicatū p̄mo p̄dicabit̄ de aliquo medio sibi p̄pinq̄ssimo:
vtputa de corpe: ⁊ iteꝝ illō mediū de aliquo medio iferio/
ri: ⁊ cū media sint infinita seq̄tur in infinitū p̄dicatio descē/
dēdo: ⁊ sic sup̄mū p̄dicatum nunq̄z poterit de infimo sub̄o
p̄dicari qd̄ est p̄ ypostasim. ponit̄. n. q̄ non descēdat p̄dica
tio in infinitū. ſ Et sil'r si accipiat̄ infimū sub̄m p̄cedet ascē
dēdo in infinitū anteq̄z veniat̄ ad sup̄mū p̄dicatū: qd̄ est ēt
p̄ ypostasim datā. Determinatis ḡ extremis in sursum ascē
dēdo impol'e est media esse infinita. ℂ Sz dicet aliquis ca Obiectio cauillatio
uillate vt adducit hic ph̄s: predicta rō p̄cedit ac si media ⁊
extrema sic se haberēt q̄ eēnt adinuicē vnita: ita vz q̄ iter

ta non esset aliqd mediū. Unita.n.dicunt vt p3.6.phyſi.q̄ cōñter ſe hñt cū ſe tangant. S3 ille q ponit eſſe infinita dicit q hoc nō ↄtingit. dicet.n.q inter quoſcūq3 terminos acce- 2°
ptos eſſe aliqd mediu3. ¶ Ad hāc cauillationē rñdet phs dicens: q nihil oīt ſiue hic accipiant infinita media ita q ſint vnita adinuicē ſicut ↄtingit in diſtinctis vel nō. ſicut cō tingit in cōtinuis: qꝛ ſemꝑ medio accepto op3 ſemꝑ accipe infinita media ad alterꝑ extremoꝝ. Uñ nihil refert vtꝝ ſta- tim tale mediū cōiungat alteri extremoꝝ. i. ſine medio vel non ſtatim ꝑ aliq̄ media: qꝛ ēt ſi ↄiungit alteri extremoꝝ3 ſine medio neceſſe eſt q poſtea inueniant infinita media re- ſpectu alteriꝰ: ⁊ ita ſemꝑ oportebit. ſi eſt infinitꝰ in medijs q ꝓcedat in infinitū in ꝑdicatiōibus vel aſcēdēdo vel de- ſcēdēdo: ſicut ꝑdicta ꝓbatio ꝓcedebat. hec oia. D.S. i lec.
Notā ¶ Cōſiderandū eſt aūt hic ſm Egidiū q qōnes ſugiꝰ mo- tas phs abbreuiat dupl̄r. ¶ Primo qōnes de medio redu- cēdo ad qōnes de extremis. qꝛ ſi nō eſt ꝓcedere in infinitū ex pte extremoꝝ in ſurſum aſcēdēdo vel deorſum deſcēdē- do nō erit ꝓcedere in infinitū in medijs. ¶ Scdo reducendo qōnes de negatiuis ad qōnes de affirmatiuis. vñ qñdit q ſi ſit ſtatus in affirmatiuis neceſſe eſt q ſit ſtatus in negati uis: que duo ꝓbat in pñti caplo. ¶ Ad pmu3 igit dōm q ratio in ſuis actibꝰ pōt ꝓcedere in infinitū accñtalr ⁊ nō ꝑ ſe ſubordinatis. demſtatio vō ꝓcedit ex his que ſunt ꝑ ſe: vt patuit ꝑ qntam ſuppōnem ſugiꝰ a pho adductā. vñ. D.S. in pma 2ᵉ. q2.1. ar. 4. ad 3ᵐ ſic dicit. q in his que ſūt ꝑ ſe ra tio incipit a ꝑncipijs nālr notis ⁊ ad aliquē terminū ꝓgre dit. vñ phs ꝓbat in p̄ poſterioꝝ. q in demſtationibꝰ nō eſt ꝓceſſus in infinitū: qꝛ in demſtationibus attendit ordo ali quoꝝ ꝑ ſe adinuicē admixtoꝝ ⁊ nō ꝑ accñs. In his ēt que per accñs ↄſequunt non ꝓhibet rōnem in infinitū multipli cari. hec ille. ¶ Ad 2ᵐ dōm q inter duo extrema linee non ſunt infinita pūcta actu nec ēt eſſentialr vel ꝑ ſe ſubordina- ta. Sicut etiā de gradibꝰ formaꝝ que intēdunt aut remit- tuntur: vnde ratio nihil ad propoſitum.

¶ Sequitur in philoſopho ⁊ in. S.D. Deinde cum dicit. [Manifeſtum eſt autem.] ¶ Articulus ſecundus.

Ad ſecūdum ſic ꝓcedit. Uidet q ſi ſit ſtatus in af firmatiuis ꝑdicationibus aut ſyllo giſmis demſtatiuis q nō ſit neceſſe eſſe ſtatū in negatiuis.
Primus ¶ Nā ꝓpoſitio negatiua pluribꝰ mōis ↄcludit q̄3 affirma tiua: cū ipſa ↄcludat in tribꝰ figuris. affirmatiua vō in pᵃ. ⁊ tertia figura tm: vt p3 pmo prioꝝ. vt ergo q ſi ſit ſtatꝰ in
2ᵐ affirmatiuis q nō debeat eſſe ſtatꝰ in negatiuis. ¶ Scdo ꝑterea. plures ſunt ꝓpōnes negatiue mediate q̄3 affirmati ue: vt ex ſupradictis p3. igit idē qd pus. ¶ S3 ↄ̄ eſt phs in pñti caplo ibi. [Manifeſtū eſt aūt ⁊c.] ¶ Reꝰ dōm q ſcōa
Cōcluſio ↄclō huiꝰ caplī que eſt rñſiua ad queſitū talis eſt. v3. ¶ Q ſi ſit ſtatus in affirmatiuis demſtatiōibꝰ neceſſe eſt eſſe ſtatū in negatiuis demſtationibus ⁊ hoc in ſurſum ⁊ deorſum.
Probatꝰ ¶ Que ↄclō ꝓbat elicitiue tali rōne phi. Nā nulla ꝓpoſitio negatiua mediata pōt demſtari niſi ꝑ vnam affirmatiua3 ⁊ aliā negatiuā: cū ex puris negatiuis nihil ſequit: Si ergo in negatiuis ſit ꝓcedere in infinitū q̄tū ad demſtationē vel reductionē ad imediata neceſſe eſt q ſit ꝓcedere in infinitū in affirmatiuis: qꝛ (vt dictū eſt) ipſa ꝓpoſitio negatiua ſine negatiua demſtari ſiue ſyllogizari nō poteſt vt hic deducit phs ꝑ exempla in pma ⁊ tertia figura: ſ3 ſupponitur qd eſt impoſſe. v3 q in affirmatiuis ſit ꝓcedere in infinitu3 aut in ſurſum aut in deorſum vt infra ꝓbabit. Si ergo eſt ſtatus in affirmatiuis demſtationibꝰ neceſſe eſt eſſe ſtatū in nega- tiuis: qd eſt ꝑ exempla manifeſtū: vt p3 diligēter ↄſiderāti.
Notādus ¶ Conſiderandū eſt hic ſm doctores q ↄclō negatiua cō- cluſa in q̄cūq3 figura hoc mō reducit ad imediata. q ſi cō- cludat negatiua op3 q ↄcludat ꝑ aliā negatiuā ⁊ vnā af- firmatiuam: qꝛ ex ambabus affirmatiuis non concluditur negatiua: tunc querer de illa negatiua vtrum ſit immedia-

ta vel non. ſi ſic. ergo ibi eſt ſtatus in negatiuis. ſi nō: opor- tebit q ↄcludat ꝑ aliā negatiuā ⁊ affirmatiuā donec ꝑue niat ad imediata. vñ ſi procedat in infinitū in talibus ꝓpo ſitionibꝰ negatiuis ꝓcedet in infinitū in affirmatiuis qd eſt ↄ̄ ſuppoſitū. ¶ S3 dicet cauillator vt adducit hic phs. q ſi Cauil.
ↄcludat aliqua ꝓpoſitio negatiua in aliq̄ figura nō erit ꝓ- cedere in infinitū ſ3 illā figurā. S3 ſi ↄcludat illa ꝓpoſitio in oibus modis qbus fieri pōt in q̄libet figura tales ſyllo- giſātes cū ꝓſyllogiſationibꝰ eſſent infiniti. ¶ S3 vt hic in nuit Phs dicere hoc vel affirmare ridiculū eſt: cum figure ſint finite ⁊ ipſe ꝓſyllogizationes. dato ergo q in quolibet figura fiant ꝓſyllogizationes varie: nō poterūt tñ eſſe infi- nite: qꝛ finitū finities ſumptū facit finitū. cū finitas finities ſumpta ↄſtituāt finitū. vñ p3 q cauillatio eſt nulla. ¶ Ad pmū ergo ⁊ 2ᵐ dōm negando ↄñtiā: qꝛ l3 ꝓpoſitio negati- ua ↄcludat in pluribꝰ figuris q̄3 affirmatiua: ⁊ ſint paucio res ꝓpoſitiōes negatiue imediate: tñ nunq̄3 ꝓpoſitio nega- tiua pōt demſtari niſi per vnā affirmatiuam ⁊ vnam nega- tiuam: vñ (vt dcm̄ eſt) ſi eſſet ꝓcedere in infinitū in negatiuis demſtationibus neceſſe eſſet ꝓcedere in affirmatiuis.

¶ Queſtio. 38. De ſtatu in predicatis: ⁊ eſt lec. 33. D.S. Lec. 33.

Nuper ↄſiderādum eſt de his que phs pmittit q̄ neceſſaria ſit ad ꝓbandū per rōnes cōes in oi ſyllō q in demſtationibus affirmatiuis q̄tū ad ꝑdicatū non ꝓcedit in infinitum. Primo ↄſiderādo in capite huiꝰ capituli q non eſt procedere in infinitum in ꝑdicatis q̄ pre dicantur in eo qd quid. ¶ Circa qd querunt duo. ¶ Primo vtꝝ in predicatis que predicantur in eo qd quid ſit proce- dere in infinitum. ¶ Scdo vtrum ea que hic philoſophus premittit ſint ſufficienter poſita.

¶ Segtur in pho ⁊ in. S.D. [Quod autem in illis logice quidem.] ¶ Articulus primus.

Ad primu3 ſic ꝓcedit. Uidet q in ꝑdicatis q̄dita- tiuis ſit ꝓcedere in infinitum aſcēdēdo ſurſum vel deſcendēdo deorſum. ¶ Nā (vt dicit Albertꝰ) Primum diffinitio d3 indicare tota3 nām diffiniti a prima potentia vſq3 ad vltimū actū. S3 inter pmā potētiam que eſt mā pma ⁊ vltimum actū ordine ꝑfectionis qui eſt deus infinita eſt diſtantia: cū finitum ⁊ infinitū diſtant. ergo in tali infini- ta diſtantia poterūt ſumi infinita ꝑdicata ſubſtātialia ſm diuerſos gradus ꝑfectionis. igit in ꝑdicatis ſubalibus eſt ꝓcedere in infinitū que q̄ditatē rei hñt indicare. ¶ Scdo 2ᵐ. ꝑterea. nō eſt deuenire ad ſupremū ⁊ pmū ꝑdicatū trāſcen- dentia que ad omnium reꝝ q̄ditatē ꝑtinēt. ergo eſt ꝓcede- re ⁊c. ¶ Probatio añtis. Nā ſm Cōmētatorē. 7. metaphy. a duobꝰ ēt nūero diſtinctis ↄuenit abſtrahere ↄceptū cōio rē. Sit vnꝰ ↄceptꝰ. c. ⁊ vnꝰ ↄſilis. d. ⁊ arguat vt ꝑus: nō eſt deuenire ad pma ꝑdicata tranſcēdētia: ⁊ ſic in ſurſum aſcē dēdo eſt ꝓcedere in infinitū in ꝑdicatis q̄ditatiuis cū tran- ſcēdentia potiſſime ens ad q̄ditate3 reꝝ ꝑtinent. ¶ Tertio 3ᵐ ꝑterea. qñ vnus ↄceptus eſt certꝰ de vno dubiꝰ de duobus neceſſe eſt ponere 3ᵐ ↄceptū ꝑciſum quo eſt certꝰ de vno ⁊ dubiꝰ de duobꝰ. ſ3 intellectꝰ eſt certꝰ q rō entis in tota ſua cōitate ↄſiderata ſm q ↄuertit cū vno ſit ens: Dubius tñ ē an ratio talis eſt vniꝰ vel nō. Q2 ſi pmū dat. ſeqtur q talis ratio nō erit vna in tali prioritate: ⁊ qd nō eſt ens erit vnū. qꝛ nihil ſi denoiat vnū niſi ꝑ rōnē vniꝰ. ſi dat 2ᵐ ſeqt q ſm rōnē ens non ꝑcedet rōnem vniꝰ. ⁊ per ↄñs ens non poſſet intelligi niſi intelligeret vnū qd eſt ↄ̄. D.S. ⁊ Auicēna3 in pleriſq3 locis. Intellectus ergo eſt dubiꝰ de duobꝰ ⁊ certus de vno. vñ ponere neceſſe eſt vnum tertium ↄceptum a ra- tione entis ⁊ a ratiōe vnius. ſit talis ↄceptus. b. qui poterit ſignificari per aliquem terminū: qui ſit. d. q ſignificabit ali- quā rationem ſiue ↄceptionem. ⁊ arguetur vt prius. nō eſt ergo deuenire ad pmam tranſcēdens qd pmam rationem rei ſignificet ⁊ ſic idem qd prius. ¶ S3 contra eſt phs ibi.

⌊Sꝫ qñ autẽ in his qdem ⁊c̃.⌋ Nº ꝙ istõ est tertiũ caplm
hui⁹ octaui tractatus: in quo phs ostẽdendo ꝙ non est pce-
dere in infinitũ in p̃dicatis qditatiuis siue essentialib⁹ sunt
p̃mittẽda aliq̃ q̃ sunt necessaria ad pbãdũ: sꝫ ꝙ in nullis
p̃dicatis affirmatiuis est pcedere in infinitũ in sursum aut
deorsum. ponit ḡ duas ꝯclones remouẽdo quãdã cauilla-
Cõclusio tionẽ. ℭ Quaꝝ pma est r̃nsiua ad quesitũ. vꝫ ꝙ in p̃dicaꝫ
qditatiuis .i. p̃dicatis qditatem rei indicantib⁹ nõ est pce-
dere in infinitũ. quã ꝯclonem pbat phs p vnã rõnẽ logicã
Probatio ducẽtem ad impole. ℭ Nã si in his que p̃dicant in eo qd̃
qd est .i. i p̃dicatis ex qb⁹ qd̃ qd est .i. diffõ ꝯstituit pcedat
in infinitũ: seqtur ꝙ nihil ꝯuenit diffiniri ⁊ ꝙ nihil sciet: cũ
mediũ demr̃ationis sit diffõ rei vt nũc supponit. sꝫ ꝯcedere
ꝯñs est magis icõueniẽs q̃ȝ dicere ꝙ in p̃dicatis sit pcede-
re in infinitũ. ergo in p̃dicatis qditatiuis est status. ⌈ Pro-
batio sequele. Qz oꝫ diffiniẽtem diffinibile ⁊ ea q̃ ad diffõ
nem ꝑtinẽt intelligere: infinita autẽ vt ifinita sunt vt supius
adductũ est: nõ est ptrãsire: si ergo in p̃dicatis ipsis qditati
uis siue diffinitiuis nõ eẽt status sꝫ pcessus in infinitũ nulli
Notãdũ us rei eẽt diffõ. ⁊ p intellm attributionis. ℭ Cõsiderandũ
est autẽ fm. D.S. qz hic dicunt logice rõnes que pcedunt
ex cõib⁹ qbusdã: que ꝑtinent ad ꝯsiderationẽ logice fꝫ Al
bertum magnũ in pñti tractatu .11. caplo. ⌈ Ratio logica ẽ
que diuidit ediuerso ꝫ analeticam. Et hec est que p modũ
ꝯdinuẽtionis pcedit. Et sic est inuenire statũ ex rõne medij
⁊ ex rõne extremi. Analeticã autẽ vocat rõnẽ que pcedit p
iudiciũ resoluẽdo p̃ncipiatum in p̃ncipia ⁊ ex illis iudicare
statũ esse finitum tam in medijs q̃ȝ in extremis. hec ille for
Dubium malr. ℭ Sꝫ argueret aliqs ꝫ determinationẽ phi vt addu
cit hic Paulus venet⁹. Nã vt colligit ex doctrina eiusdeꝫ.
Ois demr̃atio pcedit ex ꝯuertibilibus. frustra ergo deter-
minauit dubitationẽ de pcessu in infinitũ in demr̃ationib⁹
quo ad ascẽsum ⁊ descẽsum in quo nõ est terminoꝝ ꝯuerti
bilitas: sꝫ modus poris: fm queꝫ aliqd dr̃ prius a quo non
ꝯuertit subsistendi ꝯñia. ℭ Dõm ꝙ lꝫ ea ex qbus demr̃a
tio pcedit formalr sint ꝯuertibilia. tñ ea in que resoluit nõ
sunt ꝯuertibilia. Manifestum est. n. ꝙ a quolibet termino
p̃ntali ad quẽlibꝫ terminũ transcẽdẽtem est pcessus finit⁹: ⁊
alr nõ posset aliq̃ talis resolõ fieri: vt ergo possimus deue-
nire ⁊ demr̃ationem cognoscere: cui⁹ mediuꝫ est ipsa diffõ
indicãs ip̃m qd̃ qd est: fuit necessariũ ꝯcludere pcessum fo
re finitũ in p̃dicaꝫ qditatiuis: Qz infinitũ est ignotuꝫ nihil
faciens scire: lꝫ ẽt quelibet demõstratio ꝑꝑ qd ⁊ potissima
pcedat ex ꝯuertibilib⁹. non tñ demr̃atio qz est q̃ pcedit
p causam remotã aut p effectũ nõ ꝯuertibilẽ. vt supius de-
claratuꝫ est. ergo determinatio qõnum de ascẽsu ⁊ descẽsu
in infinitũ nõ est frustra. ℭ Ad pm ergo dõm ꝙ lꝫ inter pri
mã potẽtiam ⁊ vltimũ actũ. vꝫ deũ. sit infinita distãtia vir-
tutis siue pfectionis: nõ tñ est ibi infinita distantia dimẽsio
nis siue q̃titatis quã nõ ꝯuenit ptransire ab intellectu. Se
cus aũt de distãtia ṽtutis. ⌈ Negãda est ẽt ꝯñia qz dato ꝙ
inter p̃noiata esset distantia q̃titatis dimẽsiue: nõ oporte-
ret de necessitate esse ifinita p̃dicata qditatiua: ponat eniꝫ
p impole ꝙ celũ sit ifinite q̃titatis: non tñ seqtur ꝑꝑ hoc ꝙ
hẽat infinita p̃dicata qditatiua. cũ q̃titas rei ⁊ gradus ei⁹
nõ ꝑtineant ad qditatem rei. ⌈ lꝫ attẽdendum est ꝙ qñ Al-
bert⁹ dicit ꝙ diffõ dꝫ indicare totã nãm diffiniti a p̃ma po
tẽtia vsqꝫ ad vltimũ actũ: nõ accipit ibi potẽtiam p̃mã pro
mã p̃ma que est ꝑpe nihil: neqꝫ accipit vltimũ actũ pot ar-
gumẽtũ supponit: sꝫ accipit vltimũ actũ p dr̃ia que cõplet
rei diffõnẽ ⁊ significat vltimã diffiniti pfectionẽ. p primaꝫ
ṽo potẽtiam intelligit p̃mũ p̃dicatum essentiale cõissimuꝫ
qd̃ de diffõne p̃dicatur. qd̃ qdeꝫ cõparatũ ad inferiora hẽt
rõnem potẽtialis ⁊ ꝯtrabibilis siue determinabilis vt saꝫ
deductum est supra p̃dicabilia Porphyrij. ℭ Ad 2m dõm
ꝙ vt dicit Paulus venetus: Cõmentator intelligit de solo
numero differentibus nõ se hñtib⁹ p modũ signoꝝ sꝫ signi
ficatoꝝ tñ. ꝯstat. n. ꝙ trãscẽdẽtia sit signa ⁊ nõ signata tñ.
vñ rõ nulla est: lꝫ ẽt duo trãscẽdẽtia differãt fm rõnẽ: nõ tñ
dĩnt nũero. alr differrẽt realr. Quecũqꝫ. n. dĩnt numero fꝫ
ꝙ phs loqtur. 5. metaphy. cº. differẽs inter se realr dĩnt vt
ibidẽ declaratũ est ad lõgũ. lꝫ ergo a sorte ⁊ platõe solo nu
mero dĩntib⁹ abstrahat ꝯcept⁹ spẽi. vꝫ hoīs: ⁊ a duob⁹ vt
puta ab hoīe ⁊ asino sola spẽ sp̃alissima differẽtib⁹ abstra-
hat ꝯceptus gñis subalterni: ⁊ a duob⁹ spẽ subalterna dif
ferẽtibus: vt puta a subã corpea ⁊ incorpea abstrahat ꝯce
pt⁹ gñis gñalissimi: ⁊ a duob⁹ gñib⁹ siue ab oib⁹ gñe gña-
lissimo differẽtib⁹ abstrahat ꝯcept⁹ fm aliquos vꝫ entis: ⁊
tñ in trãscẽdẽtib⁹ est stat⁹ a qb⁹ nõ põt fieri altior ꝯceptuũ
p̃cisior: que si numero dĩant: trãscẽdẽter loquẽdo: nõ tamen
differũt numero numerositate suppositi aut eẽntia: vt i. 4.
metaphy. declarat. ℭ Ad 3m dõm ꝙ qñ intellis est cert⁹ ð
vno dubi⁹ de duob⁹ nõ est neẽ ponere aliũ ꝯceptũ q fit ali
us alietate p̃cisionis: sꝫ hñ alietate ꝯtinentie. qz plura in se
cõprehẽdet: vt ẽt. 4. metaphy. ad lõgum declaratũ est. vbi
de vniuocatione entis agit. ⌈ Sꝫ vtꝝ ratio entis fm ꝙ ens
dĩt ab vno ⁊ est prius eo sic vna est magne difficultas: qz si
est vna. ḡ aliqd erit vnũ fm ꝙ distinguit ab vno ⁊ vnitas
q̃ denoiabit vna in illis p̃ori p̃cedet vnũ ⁊ rõnem ei⁹ qd̃ est
absurdũ. Si ṽo nec est vna ḡ aliqd erit ens qd̃ nõ erit vnũ.
ꝙ ẽt vnũ de mirabilibus putãdum est. Sꝫ hec difficultas
ad metaphysicũ ꝑtinet. igitur pro presenti admittatur.
ℭ Sequitur in pho ⁊ in. D.S. ⌊ Ubi etiã sicut dicimus ⁊c̃.

ℭ Articulus secundus.

Ad scd̃m sic pcedit. Uꝫ ꝙ ea q̃ hic phs supponit ad
pbãdũ ꝙ in p̃dicaꝫ affirmatiuis tã eẽntia
lib⁹ q̃ȝ accñtalib⁹ vl̃r nõ sit pcedere in infinitũ nõ sint suffi-
ciẽter posita vel adducta. ℭ Nam in pñº phs adducit fm Primũ
D.S. ꝙ in p̃dicatis p accñs est triplex modus predicandi
p accñs. vꝫ qñ accñs p̃dicat de subiecto ⁊c̃. ista ṽo fm eun
dem qñ accñs p̃dicatur de subiecto vt homo est albus nõ
est p accñs sꝫ p se. ergo videt ibidem ꝯdictio. ℭ Scd̃o p̃te 2m
rea vt supra habitũ est a phorqñcunqꝫ aliqd p̃dicat per se
aut subm est de diffõne p̃dicati aut ecõuerso: sꝫ in hac ꝑpo-
sitiõe hõ est alb⁹: neqꝫ subiectuꝫ est de diffõne p̃dicati neqꝫ
ecõuerso. cũ albũ nõ sit de eẽntia hoīs neqꝫ necesse ei⁹ essen
tiam ꝯsequit. ḡ talis ꝑpositio nõ est p se. qd̃ est ꝫ adductuꝫ
phi. ℭ Tertio preterea. fm modũ diuersoꝝ p̃dicatoꝝ de- 3m
cem: possunt p̃dicatiões in infinitũ multiplicari fm infini-
tos modos obseruãdi p̃dicata adinuicem. ḡ cũ hic querat
status in his q̃ p̃dicant: frustra phs p̃supponit in scd̃a sup
positione modos p̃dicandi p se fm decem predicamenta.
ℭ Quarto preterea. ois p̃dicatio ẽ p̃dicatio simplr seu di- 4m
recta: aut fm qd ⁊ indirecta vt inuit hic phs. ergo insuffi-
ciẽter adducit hic phs qnque modos p̃dicandi accñtalr.
p̃sertim cuꝫ supius adduxerit tñ duos. ℭ Quinto p̃terea 5m
ista ẽ p̃dicatio p se ⁊ simplr. vꝫ ois triangulus hꝫ tres ⁊c̃.
non esset a geometria demr̃abilis: ⁊ tñ ibi p̃dicat accñs ð
accñte: ⁊ accñs subijcitur accñti. ergo non ꝯuenienter hic
phs adducit ꝙ illa p̃dicatio est accñtalis ⁊ non simplr qñ
accñs subijcitur aut ð eo p̃dicat. ℭ Sexto preterea. qñ dr̃ 6m
homo est alb⁹. ibi albũ nõ cõuenit subiecto. s. hoī nisi rõne
sortis aut alteri⁹ indiuidui. p̃dicata aũt accñtalia nõ ꝯueni
unt supioribus nisi rõne vl̃ nisi mediantib⁹ inferioribus vt
supra ⁊ in p̃senti declaratũ est. ergo ista p̃dicatio non est p
se homo est albus: sꝫ p alteꝝ. cuius oppositũ phs ħ addu
cit. ℭ Sꝫ ꝯtra est phs vbi supra presertim ibi. ⌊ Ubi auteꝫ
sicuti dicimus ⁊c̃. ⌋ ℭ Nº ꝙ scd̃a ꝯclo hui⁹ capĩ r̃nsiua est Cõclusio
ad q̃situm. vꝫ illa que hic phs supponẽdo adducit ad pbã
dum vl̃r esse statũ in affirmatiuis sunt ꝯueniẽter adducta.
ℭ Nam omnia que hic supponẽdo adducit valent de ꝑ- Probatio
pinquo ad propositum suũ infra ostendendum. vt manifeste
patebit. ergo conuenienter hic adducuntur potissime ne ali
qua magnitudine multotiens repeterentur. ℭ Pro cuius Notã pm

declaratione ɔsiderādum est ꝙ phs in gñe supponit duos quoꝝ pmū ptinent ad pdicata accñtalia. 2m vō ptinet ad pdicata ēentialia seu p se. ¶ Supponit ergo p° ꝙ triplex est pdicatio accñtalis. ¶ quaꝝ vna est. qñ accñs pdicat° d accidēte vt albū ambulat. ¶ Alia est: qñ subm pdicat° de accñte vt albū est lignū. ¶ 3a est: qñ accñs pdicat° de subiecto vt hō est albus vel hō ambulat: qd est intelligēduz de accñte cōi ⁊ nō accñte ppͥo: nisi accipiēdo pdicationē accñtalem largo mō: vt supra declaratū est: qd nihil est ad ppositū: qꝛ hic est mētio de demrātiōib⁹. Ex quo pȝ solō ad 5m argm.

(Suppon. ad pmum 2s pdica. accidētal°)

¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ circa eādē supponē ꝙ pdicti tres modi pdicādi fm phm inter se dñt. Nā subm pdicatur de accñte dicēdo albū est lignum. sensus est ꝙ illd vlē pdicatum qd est lignū pdicetur de subiecto cui accidit esse albū .s. de hoc pticulari ligno in quo est albedo: ita ꝙ sit sensus albū est lignum .i. lignū cui accidit esse albū est lignū. Nō enim est sensus ꝙ albū sit subiectuȝ ligni. cui⁹ ratio phi est qꝛ illd qd est subiectuȝ fm pdictos modos pdicādi fit hoc qd pdicat° de ipso sicut de subiecto vel fm totū vel fm partē: sicut hō fit alb⁹ licȝ neqȝ albū neqȝ aliq̄ ps albi fit lignū: qꝛ accidens nō est subiectū trāsmutatōis: qꝛ de nō ligno fit lignū. De aūt qd incipit eē hoc fit hoc. si igit° aliqñ non fit hoc nō est hoc nisi dicat° ꝙ sp fuerit hoc: nō āt semp fuit verū albū esse lignū: qꝛ aliqñ nō simul fuerūt albedo ⁊ lignum. Cū ergo nō fit veꝝ dicere ꝙ albū fiat lignū: manifestū ē ꝙ albū nō est lignū ppͥe ⁊ p se loquēdo: Sȝ si hoc ɔcedatur albū est lignū. intelligit° p accñs: qꝛ .s. aliqd pticulare subiectū cui accidit albū est lignuȝ: hec oia hic. D.S. facit.

(No^m 2^m)

¶ Et si arguat° socrates adolescēs est aialis: ȝ nō fit aial. ȝ aliqd tale qd non fit tale. ¶ Dōm ꝙ lȝ sor. nō semp fiat alb⁹: tñ verū est dicere ꝙ aliqñ fit albū. vñ rō nō seqt°. Ex quo pȝ sensus pdicatiōis illi⁹ in q̄ subm pdicat° de accñte.

(Quo taci ta rñ°)

¶ Considerandū est vlteri⁹ circa eādē supponem ꝙ qñ accñs pdicat° de subiecto vt hō est alb⁹ non est sensus pdictis sylls: ȝ est sensus ꝙ subm. vȝ hō realr fact⁹ est alb⁹ ⁊ non alid a subiecto. Et si hō subijciat° albedini rōne sortis vel alteri⁹ indiuidui: tñ sortes essentialr non est alid ab hoie. vñ pp hoc non subijcit° p alid q̄ p se: vt dicūt hic doctores. Ex quo pȝ solō ad vltimuȝ argm.

(No^m 3^m)

¶ Sēsus vō alteri⁹ modi pdicandi. vȝ ꝙ accñs pdicat° de accñte fitis. est pmo. Cū .n. dr musicū esse albū: nō alid significat nisi ꝙ ille hō particularis puta sor. cui accidit esse musicū est albū. ¶ Ex quo colligit° inter pdictos mōs talis dria. ¶ Qꝛ cū pdicat° accñs de subiecto ñ pdicat° p aligd alid subiectū. vñ talis pdicatio est pdicatio simplr ⁊ non fm accñs lȝ fit accñtalis. ¶ Cū vō pdicat° accidēs de accñte fit pdicatio rōne alteri⁹ vl rōne ei⁹ qd subijcit° termino in subo posito de quo qdem vt dicit. D.S. pdicat° aliqd accñs accñtalr: ipsa vō spēs subiecti ēentialr vt hō pdicat° essentialr de sorte cui accidit esse musicū de quo albū a pte pdicati positū pdicat° accñtalr.

(Dria inter predictos mos pdicādi accidentalr)

¶ Restringendo igit° modos pdicādi accidentalr tm erit duplex modus pdicandi in gñe. vn⁹ simplr ali⁹ nō simplr: sȝ p accñs. lȝ fint tres modi in spāli vt declaratū est. Ex quo pȝ solō ad q̄rtū argm. In pposito fit debita restrictio pdicationū ad pdicatione simplr ⁊ p accñs.

(Restrictio mōꝝ pdicādi accidentalr)

¶ Cōsiderādū est vlteri⁹ circa secūdam supponē quā hic phs pmittit de pdicatio per se. ꝙ illud qd pdicat° ppͥe .i. qd pdicat° nō fm aliqd subiectū mō exposito diuersificat° fm decē pdicamēta. Nā qcqd per se ⁊ pmo pdicat°: aut pdicat° p modū subalis pdicati: aut per modū qualis: aut quātī: aut p modū alicui⁹ alterius pdicamētoꝝ: ⁊ hoc cū vnū de vno pdicat°: qꝛ si predicatū non fit vnū sȝ multa nō poterit predicatū simplr predicari fm aliquē modū alicui⁹ predicamētoꝝ. possent enim pdicatiões in infinitū multiplicari. Cū ȝ querat° hic status in his que predicant° ɔuenienter phs dixit vnū de vno predicari.

(No^m 4^m) (Suppositum 2^m)

¶ Ex quo pȝ solō ad 3m argm. ¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ fm eādem supponem ꝙ inter pdicta predicata est talis dria. Nā illd qd predicat° p modum subalis predicati opȝ vt dicit hic phs ꝙ significet essentiam eius de quo predicat° ꝙ vere illd est.

(No^m 5^m)

¶ Exemplū pmi. Nā cū dr hō est aial: hoc est ꝙ vē ē animal. Aial enim significat ēentiā hois. igit° ad ipm ꝙ est hō est essentialr aial. ¶ Exēplū scdi. Nā cū dr hō est albus: cuȝ albū fit pdicatū accñtale non est de essentia hois. vñ nō est sensus ꝙ hō fit vere hoc ipm qd est albū .i. significatū albi non includit° in significato hois. ⁊ q̄ntus illa vt dicit. D.S. que non significāt subam fint accñtia: tñ nō predicant° per accñs sȝ p se cuȝ non pdicent° de subiecto rōne alteri⁹ subiecti. qd est intelligēdū accipiendo pdicatū per se cōiter: vȝ p omni eo qd nō pdicat° de subiecto rōne alteri⁹. nō aūt accipiendo p se ppͥe vt in modis pseitatis accipit°. vȝ p eo qd est de essentia ei⁹ de quo pdicat° qd seqtur necessario essentiā ei⁹. ¶ Ex quo pȝ solō ad pmū ⁊ 2m argm in ɔ̄trium adducta.

¶ Sȝ instare posset platonicus cauillando. Nā pdicata vlia que significant subam significant q̄sdā essentias separatas p se subsistētes. igit° non sunt vē ⁊ essentialr illd de quo pdicātur vel illd aliud .i. aligd eius. Neqȝ accñtia que sunt in indiuiduis sicut in subiectis ɔueniūt hmōi predicatis cōibus essentialib⁹.

(Instantia cauillosa.)

¶ Sȝ ad hoc rñdet phs si supponant° gñia ⁊ spēs .i. idee esse vt dcm est debēt gaudere tanq̄ monstra vel pmrationes. hñt enim aligd nobili⁹ cōe q̄ res nāles nobis note. hmōi enim res sunt pticulares ⁊ māles. ille aūt idee sunt vles ⁊ imāles. sunt ēt q̄dā pmonstrationes reꝝ nāliū .i. quedā exēplaria hoꝝ entiū naliū: gaudēt ergo genera ⁊ spēs .i. idee reꝝ qsi monstra sunt. Sȝ si hmōi spēs sunt separate vt dicit platonicus nihil ptinet ad rōnem: qꝛ fit mentio de hmōi reb⁹ de qb⁹ in nobis scia p demrationē acqrit° que sunt res in nā exñtes nobis notis de qbus fiūt demrationes. Et lō si dicat° ꝙ animal fit qddam separatū q̄si monstrum .i. pmonstratio exñs animaliū nāliū: tñ cuȝ dr homo est aial fm ꝙ hoc ppōne vtimur in demonstrationibus ll animal figt essentiā rei nālis de qua est demōstratio vñ cauillatio nulla.

(Rn°)

¶ Considerādū est vlterius hic fȝ. D.S. ꝙ qñ phs hic dicit ꝙ illa pdicata que subam significāt opȝ ꝙ significent esse eius de quo pdicantur ꝙ vere illud est aut ꝙ vere illud aligd est: pōt intelligi duplr. ¶ Uno mō vt ostēdatur distinctio ex parte predicati: qd vel significat totam essentiā subiecti sicut diffō. ⁊ significat° cuȝ dr ꝙ vere illud est vel ꝙ significet partem ēentie: sicut gen⁹ ⁊ differētia: ⁊ hoc significat° cum dr aut ꝙ vere est illd aligd. ¶ Alio mō vt ondatur distinctio ex parte subiecti qd qñqȝ est ɔuertibile cum predicato essentialr sicut diffinitū cum diffinitione. ⁊ hoc significat phs cum dicit ꝙ vere illud est qñqȝ vō illd est pars subiectiua pdicati sicut hō ipsius aialis. ⁊ hoc significat cum dicit aut ꝙ vere illud aligd est. hō .n. aligd animalis est. hoc idem Egidius dicit hic formalr.

(No^m 6^m)

¶ Sȝ hic oritur difficultas vt hic adducit Egidi⁹. Nam pars non pōt predicari d suo toto siue fit forma siue fit mā. Cum ergo tam gen⁹ q̄ dria predicent° de spē opȝ ꝙ quelibet dicat totā essentiā spēi ⁊ non partē. oppositum videt° hic innuere. D.S.

(Dub^m)

¶ Ad h rñdet Egidi⁹ dicens ꝙ gen⁹ ⁊ dria dicunt totā essentiā spēi sȝ non significant. Genus .n. dicit ⁊ significat. Dria vō dicit sed non significat. Animatū enim non significat nisi animaȝ que est pars rei ⁊ non tota res. sicut albū nō significat nisi albedinē. Et inde est ꝙ dria non predicat° essentialr sȝ denominatiue. Aial .n. non ē anima sȝ animatū. Genus aūt dicit totum: qꝛ significat totuȝ. ⁊ inde est ꝙ ɔ̄ rationē gñis est predicari denoiatiue sȝ predicatur essentialr. vñ dicit vlr ꝙ genus dicit totum. dria dicit totū: spēs totum: ac diffō: talr tñ ⁊ aliter. qꝛ vnum p modum mālē: alid per modū forme: alīud vō per modū vniuersi. Species .n. dicit totum indistinctum. Diffō vō distincte ⁊ denominatiue. hec oia ille formalr.

(Rn°)

¶ Addit aūt Paulus venetus ꝙ dria non significat totum sed totum partem.

¶ Sed hic orit° difficultas ⁊ argumentum dubij vr stare.

Nã oĩs p̄dicatio est essentialis vel accñtalis aut suppositalis de qua nihil ad ppositũ. Sz dĩa nõ p̄dicaẽ accñtalr de spẽ cũ sit ps diffõnis ei⁹. ergo p̄dicaẽ essentialr ꝛ nõ denoĩatiue nisi loquẽdo de denoĩatiõe fm modũ tm̃. Illud ẽt qd̃ dicit totũ p modũ ptis nõ p̄dicaẽ de eo. sicut humanitas nõ p̄dicaẽ de hoĩe. hec. n. est falsa hõ est humanitas. ꝛ ista hõ est albedo. vñ cũ dĩa p̄dicet de spẽ: videẽ ꝙ dicit totã eẽntiam spẽi p modũ toti⁹. ℂ Dubiũ est hic ẽt de quo accipit ibi dicere: cõiter. n. logicãtes terministe dicũt ꝙ termini dicunt id qd̃ significãt. igiẽ q̃ão genus ꝛ dĩa dicũt totum ꝛ nõ significant totũ. Presertim cũ modus p̄dicandi fundeẽ supra modos significãdi. ⁊ posset. n. alr sustinẽdo dictum. D. S. dicĩ. vz ꝙ gen⁹ ꝛ dĩa pñt duplr ꝯsiderari. ⁋ Unomõ vt sunt diuersa p̄dicabilia respectu spẽi: ꝛ istomõ dicunt ꝙ significant totã eẽntiã spẽi ẽt p moduz toti⁹: sz nõ fm oẽm modũ: alr de spẽ non p̄dicarenẽ pp rõnẽ adductaz. ⁋ Aliomõ possunt ꝯsiderari vt sunt ptes diffõnis: ꝛ istomõ significãt ptẽ essentie spẽi nõ vt essentia sz vt qd̃dam diffinitũ est. Genus. n. ꝛ dĩa ptes diffõnis sunt. Si. n. genus ꝛ dĩa ꝯsiderenẽ ẽt p̄mõ q̃tum ad id a quo noĩa imposita sunt ad significãdum: ꝛ istomõ dicũt ꝛ significãt ptez. qꝛ gen⁹ imponiẽ ab eo qd̃ hz modũ mãe: ꝛ dĩa ab eo qd̃ hz moduz forme: vt clare in scõa pte diuine phĩe declaratuz est. Siũo ꝯsiderenẽ q̃tũ ad id ad qd̃ noĩa imposita sunt ad significãduz: tunc significant totum p modũ totius mõ exposito. ⁋ Ex q̃ pz solutio ad argumẽtũ dubij. hec in p̄dicamẽtis lati⁹ declarari hñt. ℂ Cõsiderãdũ est vlteri⁹ fm Egidium ꝛ Paulũ venetũ ꝙ Phs adducit in scõa suppõne ꝙ vnum de vno semp pz p̄dicari pp tria. ⁋ Primo pp ipsam p̄dicationem. ⁋ Scõo rõne demrationis. ⁋ Tertio rõne diffõnis rerum. ⁋ Rõne aũt p̄dicatiõis: qꝛ demrator vtiẽ in suis demrationib⁹ ppõnib⁹ ꝛ p̄dicationib⁹ simplr. ppositio plures nõ ẽ ppositio simplr: vt pz p̄ pihermenias. g̃ neq̃ p̄dicatio plures est simplr predicatio. ⁋ Rõne aũt demrationis qꝛ nulla demratione demraẽ plura de vno: vt pz p Phm in hoc libro p̄ ꝛ 2° posterioꝝ. ⁋ Sz rõne diffõnis: qꝛ nullũ cõplexuz diffiniẽ: vt pz. 7. metaphy. diffõ aut est mediũ demratiõis: aut ꝯclo: aut tota demratio solũ põne differẽs: vt dcm̃ est vt in scõo huius declarabiẽ. ⁋ Quartũ põt superaddi rõne significationis: qꝛ oẽ p̄dicatum per se significat vnũz tm̃. vz subam. quãtũ. quale: etiam demratio est ex his que sunt p se: vt ẽt declaratuz est ꝛ hic supponiẽ. ℂ Considerandũ est finalr ꝙ Egidius redarguit. D. S. in hoc ꝙ rõnem reddit quare idee debẽt gaudere. Qꝛ si sint (vt Plato posuit) habẽt esse nobilius istis rebus mãlibus: cũ habeant esse immãle ꝛ separatũ. Sz qꝛ Phs addit: qm̃ monstra sũt monstra aũt videnẽ hẽre vilissimũ esse: vt pz scõo phy. ideo cõcludit ꝙ ṽba. D. S. non sunt ad ppositũ phĩ. ⁊ Sz si aliqs diligenter ꝯsideret ṽba ꝛ ppriam eius expositionẽ ṽboꝝ: ista redargutio laborat in equoco. Quia. D. S. nõ accipit monstrum vt accipiẽ in. 2. phyſi. vz eo qd̃ p̄ter intẽtionem accidit: sz accipit monstrum p demonstratione quadaz: vt expresse pz per ṽba. D. S. Manifestũ est aũt ꝙ fm Platonem idea est causa rerum cum sciẽtia sit incorruptibiliũ: vt deduciẽ ad longum p̄mo metaphy. igitur reprehẽsio nulla. ℂ Ad argumenta pz solutio ex supradictis.

ℂ Questio. 39. De pcessu in oĩb⁹ p̄dicatĩ. ꝛ est lec. 34. S. D.

Lec. 34. Ed ideo ꝯsiderãdum restat qualr phs probat esse statũ vlr in q̃buscũq̃ p̄dicatis affirmatiuis. ℂ Circa qd̃ queruntẽ duo. ⁋ Primo vtrum ꝯtingat in aliq̃bus p̄dicatis procedere in infinitum. ⁋ Scõo vtrũ ꝯtingat intelligẽtem quãlibet subam diffinire: vt phs hic innuit.

ℂ Sequitur in Philosopho. ꝛ in. S. D. [Amplius si non.]

ℂ Articulus primus.

Ad primuz sic pcediẽ. Uideẽ ꝙ non sit staẽ⁹ in p̄dicatis affirmatiuis: sz ꝙ in eis sit pcedere in infinitũ. ℂ Nã infinita accidere pñt: vt dĩ primo ꝛ q̃rto phyſi. ergo in p̄dicatis saltem accñtalib⁹ pcedere in infinitũ erit possibile. ℂ Scõo p̄terea. sicut gen⁹ p̄dicaẽ d̃ spẽ: sic ecõuerso. vĩ ergo ꝙ in p̄dicatis essentialibus p modum circulationis sit posse pcessus in infinitũ. ℂ Si dicaẽ ꝙ licz spẽs p̄diceẽ de gñe ꝛ ecõuerso: non tñ ex equo: qꝛ p̄dicatio gñis de spẽ est magis ppria q̃z econuerso. ℂ Cõsiderandũ ꝙ p̄dicatum semp tenet locum forme: sed genus tz locum materie. ergo spẽs erit formalior gñe: ꝛ per ꝯñs spẽs verius ꝛ magis pprie p̄dicatur de gñe q̃z ecõuerso. ℂ Tertio preterea. fm sniam Platonis ꝛ phĩ primo topicoꝝ indiuidua non cadunt sub arte: qꝛ infinita sunt. vñ in spẽ spẽlissima iubet Plato q̃escere. ergo in deorsuz descẽdẽdo potest esse pcessus in infinitũ rõne indiuiduoꝝ. ℂ Sz ꝯ̃ est phs in pñti cap̃lo ibi. [Ampli⁹ si nõ hmõi q̃litas ꝛc̃.] ℂ R̃ñ⁰ dõm ꝙ istud est quartum cap̃lm huius octaui tractatus in quo phs dialectice demõstrando suã ppriam opinionẽ de statu siue processu in oĩbus vniuersalr p̄dicatis: ponit vnã ꝯclõnem que est rñsiua ad quesitum. ℂ Uz ꝙ in p̄dicatis aut p̄dicatiõibus affirmatiuis nõ est pcessus in infinitũ in demõstrationib⁹. ℂ Que ꝯclõ pbaẽ tali rõne phĩ elicitiue. Naz si in aliq̃bus esset pcedere in infinitũ: aut hoc esset veꝝ de p̄dicatis subalibus: vel absolute loquẽdo de aliq̃b⁹ siue subalibus siue accñtalib⁹: sz nullũ istoꝝ est dõm igiẽ ꝛc̃. ⁋ Primum probat phs q̃tuor supponẽdo siue resumendo. Primo ꝙ p̄dicatum accñtale ꝯsignificat aliqd̃ genus accñtis: puta q̃litatem. nõ potest aũt esse ꝙ p̄dicata se hẽant h̃ modo adinuicẽ vt p̄mum sit q̃litas scõi. ꝛ scõm sit qualitas primi. Alia est enim rõ q̃litatis ꝛ ei⁹ cui inest rõ: ⁋ Scõo qꝛ vlr non est possibile ꝙ q̃litas hẽat quãcũq̃ qualitatem sibi inherẽtem. qd̃ est intelligẽdum tanq̃z subiectũ qd̃. qꝛ nullum accidẽs est subiectũ alterius accñtis p se loquẽdo. soli eniz sube cõpetit rõ subiecti. ⁋ Tertio ꝙ in p̄dicatis essentialibus ꝛ accñtalibus impoẽe est ꝙ sit mutua p̄dicatio adinuicem. i. fm equalẽ rõnẽ p̄dicãdi. sicut ṽe dĩ ꝙ hõ est albus: ita ecõuerso: sz nõ ex equo: ꝛ ita est in p̄dicatis essentialib⁹ i q̃b⁹ id qd̃ p̄dicaẽ: p̄dicaẽ vt suba aut aliq̃ alio⁰. si sit sicut suba aut sicut gen⁹ aut sicut dĩa. hec. n. duo sunt ptes diffõnis q̃ significant essentiã. ⁋ Quarto ꝙ oẽm subam que hẽt aliqd vlius qd̃ de ipsa p̄dicaẽ que ẽt põt demonstrari d̃ aliquo inferiori ꝯtingit diffinire. gña ṽo gñalissima de q̃bus alia vniuersaliora non p̄dicanẽ: ꝛ singularia que non p̄dicanẽ de aliq̃bus inferioribus nõ ꝯtingit diffinire. solam g̃ ꝛ quãlibet subam mediã ꝯtingit diffinire: q̃bus resumptis p modũ suprapositũ sic formaẽ pbatio p̄mi. ℂ Nam si eẽt pcedere in infinitum in p̄dicatis essentialib⁹: vel hoc esset in directum vel p modũ circulatiõis. ⁋ nõ p̄mũ: qꝛ sic nõ ꝯtingeret aliqd diffinire: qꝛ oporteret diffinientẽ intelligendo ptrãsire illa que subalr p̄dicanẽ de diffinito: cũ dĩa cadant in diffõne: vel sicut genus vel vt dĩa. Sed infinita nõ ꝯtingit ptransire. g̃ non ꝯtingit diffinire subam de qua infinita p̄dicanẽ. Impoẽe est ergo talẽ subam que non est gen⁹ supmum neq̃ infimũ subm si debeat diffiniri ꝙ habeat infinita p̄dicata que de ipsa substãtialr p̄dicantur: nõ est ergo in eis procedere in infinitũ neq̃ in sursum neq̃ in deorsuz alr (vt dictum est) suba non esset diffinibilis qd̃ est summũ (vt de se pz) inconueniẽs. ⁋ Neq̃ dõm est scõm. vz ꝙ in eis sit procedere in infinitũ p modũ circulationis siue reciprocationis: qꝛ in q̃buscunq̃ est circulatio ibi põt esse ꝛ est equa p̄dicatio: sed in p̄dicatis subalibus siue essentialibus non est equa p̄dicatio vt patuit per tertiam suppõnem igiẽ ꝛc̃. ⁋ Ex quo pz eadem rõne ꝙ in p̄dicatis accidentalibus cũ in eis p eãdem suppõnem non sit equa p̄dicatio nõ est procedere in infinitum p modum circulatiõis: ⁊ scõm principale. vz ꝙ vlr loquẽdo nõ est procedere in infinitum in aliquibus p̄dicatis probat phs duab⁹ ratiõibus. ⁊ Quaruz p̄ma sic resumiẽ p modũ aliquoꝝ suppositoꝝ. ⁋ Quorum

Margin notes (left): Ro^m 2^m. — Cur vnuz tm̃ de vno predicari — Ro^m 3^m — Lec. 34.

Margin notes (right): Primus — 2^m — 3^m — Cõclusio — Proba° — Suppõit 4. p̄mum — 2^m — 3^m — 4^m — Probatio ꝙ nõ eẽ pcessuz i infinitũ i p̄dicatis essentialib⁹ p directũ — Probatio ꝙ nec per circulationẽ — Absolute pbaẽ non eẽ pcessũ in infinituz

pmū est q oia pdicata essentialia predicant de his que ptinēt ad subaʒ rei. ¶ Scđm est q subalia pdicata sunt finita. ¶ Tertiū est q gnā et pdicatoꝝ sīt finita. ¶ Quartū est q in pdicatiōe simplr dicta vnū de vno pdicaꝶ. ¶ Quintū est q de accñtib⁹ nihil ꝓprie pdicaꝶ: qꝛ nullū accñs ē aliqd subsistēs: qđ est intelligēdum de accñtib⁹ in ꝯcreto de signatꝭ. Sec⁹ est de abstractis de qbus supiora essentialr pdicanꝶ: qb⁹ suppositꝭ sic formaꝶ pma rō.

Prima rō ¶ Nā si in aliqb⁹ pdicatꝭ esset ꝓcedere in infinituʒ: aut hoc esset ex pte subiecti q̄si in deorsum descēdēdo: aut ex pte pdicati q̄si in sursum ascēdēdo. ¶ Nō pmū: qꝛ oia accñtia ꝛ pdicata essentialia vel subalia pdicanꝶ de his que ptinēt ad subam rei: vt pʒ p pmam supponem. Sʒ illa pdicata subalia que ptinēt ad subaʒ rei sunt finita: vt pʒ p scđam suppone. ergo ex pte subti nō est ꝓcedere in infinitū in hꝭ pdicatiōib⁹ q̄si in deorsum. ¶ Neqꝫ 2m: qꝛ tā pdicata subalia q̄ʒ gnā accñtiuʒ sunt finita vt pʒ p scđam ꝛ tertiā suppone. ergo ex pte pdicatoꝝ q̄si in sursum nō est ꝓcedere in infinitum in pdicatiōib⁹. hec autē est pbatio logica que sumiꝶ ꝫm diuersos modos predicationum. ¶ Pro scđa rōne pħs tria supponit. ¶ Pmo q oīs ꝓpō immediata est demrābilis. ¶ Scđo q ꝓpōnē demrābilē nō possumus meli⁹ cognoscere q̄ʒ ipsam sciēdo p dēmrationē cuius finis est facere scire. pn^a. n. idemrabilia meli⁹ cognoscim⁹ q̄ʒ sciēdo: qꝛ ea cognoscim⁹ vt p se nota. ¶ Tertio si aliq̄ ꝓpositio ē certa p aliā: si illā p quā vͣa est nō scimus neqꝫ cognoscim⁹ eā meliori mō q̄ʒ sciēdi: ꝯsequēs est q neqꝫ scim⁹ ꝓpositionē que p eam cognosciꝶ. Semp. n. ad sciēdum posteriora necesse est scire pora: vel necesse est nos hēe ad ipsa meli⁹ q̄ʒ scire. Nā si illa pora sunt indemrābilia ad ea nos meli⁹ habem⁹ q̄ʒ scire. vt cognoscanꝶ habitu intell'e: q cercior est scia ꝛ nobilior vt supra declaratū est. Si vō illa pora sunt demrābilia: illa pora poterūt p demrātiōem sciri nisi sit ꝓcedere in infinitū. qb⁹ suppositis.

Scđa rō ¶ Scđa rō talis ē. si ꝯtingat aliqd scire simplr p demrātiōem ꝛ nō ex aliqbus neqꝫ ex suppositiōe nō erit ꝓcedere in infinitū rōne alicu⁹ pdicatoꝝ: qꝛ nō ꝯtingit intelligētem autē demrantem infinita ptrāsire: Sʒ ꝯstat q ꝯtingit aliqd scire simplr p demōstrationē. igiꝶ in pdicatis qbuscūqꝫ demrationem respiciētibus nullomō est procedere in infinitū. Et est bona ꝯsequētia. Si homo currit homo moueꝶ: sed homo currit. ḡ homo moueꝶ. ¶ Cōsiderandū est hic ꝫm. D. S. q pħs dicit hic q ꝯtingit aliqd scire p se simplr ꝛ nō ex aliqbus ad excludēdum demrationem ad impossibile ducētem in q̄ ꝓcedere ꝯ̄ propositiōes aliquas ex aliqb⁹ ꝓpositiōibus datis vt infra patebit. dicit etiam neqꝫ ex suppositiōe ad remouēdum demōstrationes: qꝛ q̄les sunt in sciētijs subalternatis que supponūt ꝯclōnes supiorū sciētiaꝝ vt supra habitum

Nota pm est cū de subalternatione sciaꝝ ageretꝶ. ¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ q cum a pħo hic dr̄ q ad pncipia nō habemus intellectum. Cum tñ sint sicut locus ianue in domo: quē nullus ignorat: vt pʒ. 2. metaphy. ¶ potest itelligi tripl'r. ¶ Unomō ꝫm viā suppositiōis. supposito enim cū aduersario q oīuʒ sit demōstratio vel q demōstrationes ꝓcedāt in infinitū: ꝯsequēs est q nl'a sit ꝓpositio imediata ꝛ ēt q nulla sit ꝓpositio pma simplr. Scđo nulli⁹ rei erit intell'e: ꝛ p ꝯñs ad nihil nos meli⁹ hēm⁹ q̄ʒ scire. ¶ 2ᵒ mō p viā assimilatiōis. Nā sicut deficiētes in sensu nō possunt scire posteriora p priora: sꝫ op ꝫ q deficiat illis sciētiaʒ ꝫm illum sensum: sic ponētes demōstrationē ire in infinitum: qꝛ hoc posito opʒ ignorare pora: cum nō ꝯtingat infinita ptrāsire. ꝯsequēs est ꝫm hoc q nihil ꝯtingit scire neqꝫ intelligere: ꝛ p ꝯsequens ad nihil meli⁹ se hēe q̄ʒ scire ¶ 3ᵒ mō per viam distinctiōis. Nam pncipia pñt ꝯsiderari dupl'r. ¶ Unomō q̄ʒtuʒ ad ascēsum quo ascēdimus eis oblatis. ¶ Aliomō q̄ʒtum ad resolōnē q̄ resoluim⁹ posteriora in talia pora pn^a ¶ q̄ʒtum ad pmū q̄libʒ rusticus idiota si offeranꝶ ei pn^a. dum tñ intelligat quid est qđ dr̄ per vocem nisi deficiat in sensu statim assentit eisꝫ quātum ad scđm vꝫ resoluere posteriora in priora pncipiā sciētium ēt ꝛ nō idiotaꝝ. Nō ergo possum⁹ scire posteriora nisi resoluēdo in prima pncipia: qđ est impossibile si in demōstrabilib⁹ nō sit stat⁹: qꝛ sic nihil ꝯtingit scire neqꝫ intelligere: ꝛ p ꝯñs nos nō possumus ad talia pn^a meli⁹ nos habere q̄ʒ scire: qꝛ vt dictū est. hoc modo nullius est scia neqꝫ intellectus. ¶ ꝛ quādo dr̄ q talia pn^a sunt locus ianue verū est: si ꝫm se ꝯsiderenꝶ. nō aūt si ꝯsiderenꝶ vt in ea resoluunꝶ posteriora. ꝛ istomō est nobilissimū scire pncipia: vꝫ intelligere. s. ꝓut in ea resoluunꝶ pncipia. ¶ Ad pm dōm q solutio patet ex dictis: qꝛ demōstrationes procedūt ex his que sunt per se. ꝛ non ex his que sunt p accñs. ¶ Ad 2m admittatur solutio in obiectione facta. ¶ Ad 3m dōm q genus ꝛ spēs possunt ꝯsiderari dupl'r. ¶ Unomō ꝫm Egidiū vt sūt significatiua nature siue essentie rei. ¶ Aliomō vt sunt instrumēta intellect⁹ ad intelligēdum. ¶ Primomō genus est formalius spē. Nam natura humana significata p aial ē multo abstractior ꝛ formalior q̄ʒ significata p hominē ¶ sʒ scđo mō accidit ecōuerso qꝛ hoc mō forma gnis est multo potētialior q̄ʒ forma speciꝶ. Nam itelligere hoiem in aiali est ipsum intelligere in potētia sʒ intelligere hominē in seipso est intelligere ipm pfectum ꝛ in actu. Aial. n. nō pdicaꝶ de homine vt est instrumētum itellectus ad intelligēdum: sed vt est significatiuū rei. Nam gen⁹ est formalius spē ꝛ gen⁹ magis ē ꝓpria pdicatio q̄n genus pdicaꝶ de spē q̄ʒ ecōuerso: qꝛ dr̄ia complet diffinitionē spēi formalior est ipa spēs ꝛ sic magis propria ē pdicatio qua differētia potest de specie q̄ʒ ecōuerso: ꝛ lʒ genus sumatur a materia ꝛ teneat locū materie nō tamē est vera materia: sʒ vera forma per modū totius designata ꝫm q predicatur de spē. Spēs autem vt subm est in pdicatione tenet locum materie.

¶ Sequitur vbi supra in philosopho. ꝛ. D. S. Impertinenter.

¶ Articulus secundus.

Ad scđm sic ꝓcediꝶ. Uꝫ q non ꝯtingat intelligētem oēm subaʒ diffinire: vt inuit h pħs. ¶ Nā suba diuidiꝶ in māʒ ꝛ formā ꝛ totū cōpositū: vt pʒ 5ᵒ ꝛ 7ᵒ metaphy. sʒ mā nō est diffinitio: vt pʒ ēt. 7. metaphy. loq̄ndo de diffōne q̄ditatiua: vt in ꝓposito loqtur pħs. ḡ q̄libet suba nō pōt diffiniri. — Primū

¶ Scđo ptrea. idiuiduū ī gñe subē est suba: ꝛ tñ nō pōt diffiniri: vt pʒ. 7. metaphy. ḡ idem qđ prius. sʒ soli⁹ spēi est diffō vt vult Boeti⁹. sʒ multe sūt sube q̄ nō sūt spēs. vʒ gnā vt de se pʒ. ḡ ꝛc. — 2m

¶ Sʒ in ꝯ̄riū arguiꝶ p pħm in pñti capl'o innuētem q [oēm substātiā hmōi ꝯtingeret diffinientēʒ diffinire.] — Cōclusio

¶ Re° dōm q ꝯtingit oēm subam diffinientem diffinire que est inter genus gnālissimum ꝛ idiuiduum de gñe subē vt vult pħs: qꝛ ois talis hēt dr̄iam ꝛ genus que sunt ptes diffōnis q̄ditatiue. ¶ Uniuersalr autē loquēdo nō ꝯtingit intelligētem oēm subam diffinire vt voluerūt argumēta ante in ꝯtrarium adducta. — Nota pm

¶ Cōsiderandum est hic ꝫm Egidium q sicut est triplex suba realis ita q real'r diuersa sunt. vʒ materia ꝛ forma ꝛ compositū: ita possumus dicere q triplex est suba ꝫm rōnem differēs. vʒ genus qđ se hʒ vt mā. dr̄ia que se hʒ vt forma ꝛ spēs que se hēt tanq̄ʒ cōpositum: q̄n ergo dr̄ q ꝯtingit oēm subam ꝛc. nō est intelligēdum de suba que se hʒ vt materia. vʒ de gñe in sensu cōposito loquēdo inquātum vʒ genus est. neqꝫ de suba que se habʒ vt forma. s. de dr̄ia. sed de suba que se hēt tanq̄ʒ cōpositum. vʒ de spē. Nam ois talis suba est diffinibilis. Talis enim suba que est spēs dr̄ esse iter genus ꝛ differētiam nō ꝫm rectam lineam pdicamētalem: sʒ qꝛ est inter ea vt ꝯstitutum inter ꝯstituētia. — Nota 2m

¶ Cōsiderandū est ꝫm eūdem ibidē q ꝫm Cōmētatorem diffō est quasi organum intellectus ad intelligēdum: cum sit q̄si qđdam speculū in quo respicit itellect⁹ ꝛ cernit naturā rei vñ hic pħs spālem facit mētionem de intellectu ꝛ intelligēte accipiēs intelligētem p diffinientem illa que potest trāsire. Hec ille. ¶ Ad argumenta omnia patet solutio ex dictis.

Le. 35. ¶ Questio. 40. De pbatioibus phi. et est lectio. 35. S. D.

POstea psideradoz restat qualr phs analetice sive ex ppriis pbat esse statu in pdicationibus gbus demrative scie vtuntur. ¶ Circa qd querit vnu3 tm. ¶ vz Utr pbatio qua pbat Phs esse statu3 in pdicationibus in h capitulo, que analectice dicunt sit sufficiens.

¶ Sequitur in Pho et in. S. D. [Analetice autem manifestum est.]

¶ Articulus vnicus.

Ad quod sic pcedit. Ut q pbatio phi in hoc caplo ad pbandu esse statum in pdicationibus
primum non sit analetica nec sufficies. ¶ Na supius fuit pbatu esse statum in pdicatio rone pdicatoz p se: vt ex dictis pz. et tn talis pbatio erat dialectica sive logica. g cu3 ista pbatio procedat etiam rone pdicatoz videt q sit pbatio dialectica et
2m no analetica. ¶ Scdo pterea. ipsius lube no est demratio: vt in 2o huius pz. g pbatio ista isofficieter pcedit ex pte pdicatorum in pmo mo dicedi p se. cum hic pncipalr qrat status q est
3m in sciectiis demratiuis. ¶ Tertio pterea. hec pbatio pcedit ex insufficieti diuisioe. g est insufficies. pbatio antis: qr solu pcedit ex pdicatis p se in pmo et scdo mo pseitatis. Sz clarum est q sunt plures modi pseitatis: vt dedoctu est. g pba
4m tio est insufficies. ¶ Quarto pterea pcessus analetic dicitur pcessus resolutorius: vt oes doctores pcedut: sz ista pbatio phi no est resolutoria: cum no resoluat aliqd pdicatu in
5m sua pna. g no est pbatio analetica. ¶ Quinto preterea. ista pbatio no est pbatio logica: vt dedocut hic doctores. g no est analetica. pbatio 9ntie tz a toto in modo in sua pte: vel a supiori ad iferius negatiue. Analetica. n. pars logice dr.
¶ Sed 3 est Phs in pnti caplo ibi. [Analetice aut manifestu est et c.] ¶ Rn dum q istd est qntu caplm hui tracta-
Coclusio tus in quo Phs ponit vna 9clone pncipale in hoc tractatu intetu iferedo qda correlaria. ¶ Que 9clo talis est. vz. q in sursum accipiedo supra pdicatu: nec in deorsum accipiedo sub subo pdicata media: que. s. de inferiori pdicant: 9tingit esse ifinita in sciectiis. s. demratiuis et demratioibus.
¶ Qua 9clone pbat analetice phs vna rone p viam diuisiois duo supponedo ex supradictis. ¶ Primo supponit q analetica. i. demratiua scia in suis demrationibus vtit tm pdicatioe p se et no pdicatione p accns. ¶ Scdo resumendo supponit q tm sunt duo modi pdicadi p se: quoz pmus est qn pdicata ponunt in diffone subi: vt multitudo pdicat de numero p se et ponit in diffone ei. Est. n. nomerus mltitudo ex vnitatibus. Scds modus est qn ipa subiecta ponunt in diffone pdicatoz. Sicut impar predicat hoc mo p se de numero: et numerus ponit in diffone ei. Est. n. impar numerus medio carens. vel vt dic Pythagoras numerus impar in cuius diuisioe intercidit vnitas. Et lz sint qtuor modi pseitatis supius enumerati: tn vt dicit hic. D. S. duo vltimi reducunt ad hos duos numeratos. ¶ Scdm vo Albertu loco hoc. Quartus est magis modus cae causalitatis. Qz tertius modus e magis modus p se eendi q pdicandi. duo primi modi quos hic phs resumit sunt modi pdicandi. Qz pmus est pdicati coparati ad subm. Scds vo subi coparati ad pdicatu. Cum igit de pdicationibus demratiuis fiat metio ideo phs tm duos modos pseitatis resumpsit. ¶ Ex quo colligit fm ipm q tm sunt duo modi dicedi siue pdicandi p se: lz sint qtuor modi pseitatis: vt pz. 5. meta. gbus suppositis pbat tali rone. ¶ Na si pdicationes in demratiuis sciectiis in sursum vel deorsum in infinitu pcederet: vel tales pdicationes eent in pmo mo dicendi p se. vel in scdo. vt suppositu est: demratiue scie vtunt pdicationibus p se fm duos
Probat i 2o modo modos adductos. ¶ No 2o mo q pz 9uplr. Nam cu impar pdicat p se hoc mo de numero vt exeplificatu est. oz q si pcedat vlterius q aliqd aliud pdicet de impari hoc scdo mo dicedi p se. seqtur q impar sit in diffone ipsius: numerus autem ponit in diffone imparis. vn seqtur q numerus ponit in diffone illius termini q p se inest impari: sz non cotingit abire in infinitu vt. s. infinita in sint in diffone alicuius: vt probatu est. Relinqtur ergo q in hmoi pdicationibus no est pcedere in infinitu in sursum. i. ex pte pdicati. ¶ Scdo idez pz. Na dato q eet in pdicatio p se de scdo mo pseitatis pcedere in infinitu: no esset ad ppositum qonis pntis qua qrit de pcessu in sursum et deorsuz: qr talia pdicata inter se et cu pmo subo mutuo sibi inuice inessent: et p 9ns inter se essent 9uertibilia vel non seipsa excedetia in sursum vel deorsuz. Si enim impar p se pdicat de numero: opz q qcqd p se pdicat de impare pdicet p se o numero. et itez oz q numerus omnibus illis diffinitiue insit. Qz si numerus ponat in diffinitione imparis opz q ponat in diffone omniu eoz que diffiniunt p impar et sic oia eent 9uertibilia: et p 9ns nullus esset ibide pcessus in sursum vel deorsum de quo est ad ppositu. ¶ Neqz dom est pmum. vz. q sit processus in infinitum in sursum vel deorsum in pdicationibus fm pmu modu pseitatis. Nam illa que p se illo mo pdicant ponunt in diffinitioe suboz. g no possunt ee infinita. alr no 9tingeret diffinire: vt probatu est. Cu impossibile sit diffinietem. i. intelligente infinita ptrasire. impossibile est ergo in demratiuis sciectiis pdicationes ptrasire in infinitu. ¶ Ex quo fm phz
Primum Corelarium seqt pmo q si omnia que pdicant in demrationibus p se pdicant et in pdicatio p se no est pcedere in infinitu necessarium est q pdicata stent in sursum. ¶ Seqtur scdo vlterius q
2m et stent in deorsum qr ex quacuqz pte ponat infinitu tollit scia et diffinitio vt ex supradictis pz. ¶ Seqtur tertio q si
3m est status in sursum vel deorsum necium est q sit status in mediis qr (vt probatu est) determinatis existibus terminis media
4m non possunt esse infinita. ¶ Quarto seqtur q aliq sunt pna pma demrationum indemrabilia: et sic no 9uenit vt qdam dixerut oia demrare. Na si oia pna essent demrabilia: seqret q pmoz pncipioz essent pna qd est 3 rone primi pncipii: vt pz pmo et. 8. phy. ¶ Ex quo vlterius seqtur. 5. q demo-
5m strationes no pcedut in infinitu: sz cu reducant ad aliqua pn-
6m cipia indemostrabilia. ¶ Seqtur vlterius. 6. q est aliqd pncipium imediatu et indemostrabile. i. aliq ppositio imediata que cum sit imediata erit indemrabilis: qr cu aliqd demostret opz sumere tertiu terminu. vz. mediu et inmittendo. i. q sit infra pdicatum et subm de quo s. p pus predicat pdicatum. i. maior extremitas q de subo. i. de minori extremitate. vel si sit ppositio negatiua a quo prius remoueat: no aut in demrationibus accipit mediu assumendo extrinsecus. huius. n. eet assumere extraneu mediu: et no pprium: et sic 9tingeret demostrantem descedere in aliud genus qd supra improbatu est a pho. Assumere aute mediu extrinsecum 9uenit litigiosis syllis et dialecticis syllis q no proce-
7m dut ex ppriis. ¶ Seqtur 7o q alique sunt ppositioes demostrabiles et alique imediate. alr demrationes in infinitum pcederent: et sequeret q media eent infinita inter duos terminos qd esset impossibile. Qz pdicationes stant in sursuz et deorsum: vt supra pbatum est. ¶ Cosideradu est ergo fz
Notadum D. S. q Analectica. i. demratiua sciectia que resoluedo genus ad pncipia p se nota iudicatiua dr. est pars logice que dialectica sub se 9tinet. Ad logicam aut coiter ptinet 9siderare pdicationem vlr fm q cotinet sub se pdicationez que
Cur dicat analetica no est p se et illam que est p se: sz ipsius demostratiue sciectie pprie est pdicatio p se: et ideo supra probauit phs logice ppositum. Qz ostedit vlr in oi gne pdicationis no esse procedere in infinitu. hic aut ide ostedit analetice qr hoc probat solu in his que predicant per se. hec ille. ¶ fm vo Alber. dr hec probatio analetica qr procedit p resolutione demostratiue coclusionis in sua pncipia. Eandez rationem assignat hic Egidius ex quo patz solutio ad quesitum. ¶ Ad pmu ergo dicedum vt dicit hic Egidius q lz fuerit pbatum esse statum in predicatis ratione predicatorum per se et p quedam communia non descedendo ad speciales terminos non

tñ solum róne p̄dicatoꝝ p se fuit ꝓbatum:sz et descendēdo ad spāles terminos vt satis ex dictis pz. ¶ Ad 2m dōm q lz ipsius subē non sit demr̄atio sicut eiꝰ qd demr̄at.tñ eius bene est demr̄atio sicut eiꝰ de quo fit demr̄atio. Eius autez diffinitio est vtilis ad demr̄ationē cū sit mediū in demr̄atione ꝓꝓ qd potissima:vt in scdo huiꝰ patebit. vñ ratio nulla. ¶ Ad 3m dōm negādo minorē.resoluit.n.ꝯclonē ꝓbādez in sua pn̄a etsi non formalr̄ tñ vtualr̄. ¶ Ad vltimū dōm q logica aliquando vt in proposito accipit pro parte logice que dialectica dicitur. Et hoc mō probatio analetica non dicitur logica sz a se inuicem distinguuntur.

¶ Questio.41.De reductione mediatorum ad immediata

Lec.36. et est lec.36.S.D.

Ст insup ꝯsiderādū de correlarijs phi ex p̄dictis illatꝫ et de reductiōe ꝓpositionum mediatoꝝ ad imediata pn̄a. ¶ Circa q̄ qrunt q̄tuor. ⌐ Primo vtꝝ si aliqd iest duobꝰ hoc eis insit semꝑ ꝑ aliq̄d cōe sz non semꝑ illd cōe sit nobis noiatum. ⌐ Scdo vtꝝ in p̄dicationibꝰ demr̄atiuis in qbus vnū de vno p̄dicat̄ necē sit deuenire ad aliqd p̄mū vnū p̄cipue.hoc est vtꝝ ꝓpōnes mediate hēant reduci ad imediata que sunt elemēta aut pn̄a demr̄ationū. ⌐ Tertio vtrū in reductione ꝓpositionū mediatoꝝ ad principia imediata sit necesse sumere mediū quod est eiusdē generis cū athomis.i.duabus extremitatibus. ⌐ Quarto vtrum propositiones imediate se habeant ad conclusiones demonstratiuas sicut metruz et mensura earum.

¶ Seqt̄ in pho et in.S.D.⌊Mōstratis āt his. ¶ Articu.I.

Ad primuz sic ꝓcedit̄. Videt̄ q si aliqd inest duobus q necio inest eis ꝑ aliqd cōmune.

Primū ¶ Nā quelibz ꝓpria passio adequate sit ut p̄mo et ꝑ se inest suo ꝓprio subo. Si ergo inest duobus ꝯtentis sub illo subo quoꝝ neutꝝ p̄dicat̄ de reliquo:inerit eis rōne illiꝰ cōis:qr illd qd ꝯuenit alicui ꝑ alteꝝ necesse est q ꝯueniat ei ꝑ illud cui competit p̄mo et ꝑ se.

2m ¶ Preterea.risibile ꝯuenit sorti et platoni ꝑ aliqd cōe.vz ꝑ hoiem vt de se notū est.g̃ et c̄.patet ꝯñtia:qr qd de vno singulariū ꝓbatū est de oibus alijs eadē rōne probatū est. ¶ Sz ꝯ̃ est phs in lr̄a ibi.⌊Monstratis autē his et c̄.⌋

R° ¶ Rñsio dōm q illd est vltimū caplm huius octaui tractatꝰ:in quo Phs determinādo de reductione mediatoꝝ ad imediata in demr̄ationibꝰ ponit q̄tuor correlaria.

Correlarm ⌐ Quoꝝ p̄mū est rñsiuū ad quesitū,vz q suppositis p̄determinatis.vz q non est ꝓcedere in infinitū in predicationibꝰ et demr̄ationibus. Manifestū est q aliqd insit aut p̄dicet̄ de duobꝰ:ita q vnū illoꝝ non p̄dicet̄ de altero nullo mō. Sic aial p̄dicat̄ de hoie et asino. Aut vnū nō p̄dicat̄ vlr̄ de altero. Sic aial p̄dicat̄ de hoie et masculo:nō opz q illd p̄dicatum qd de vtroqꝫ p̄dicatur insit vtriqꝫ s̄m aliqd cōe:et hoc in infinitum ꝓcedendo. ⌐ Qd correlariuz ꝓbat

Pria rō Phs duabꝰ rationibꝰ ducentibꝰ ad impossibile. ¶ Prima ratio talis est.qr si sic sequeret̄ q in p̄dicationibꝰ et demr̄ationibus esset ꝓcedere in infinitū qd est ꝯtra hypothesim et p̄determinata. ⌐ Sequela de se manifesta est. Nā si illd cōe p̄dicatum insit duobꝰ ratione alicuiꝰ cōis inest illi cōmuni rōne cōioris:et tali cōiori rōne alterius:sic deinceps manifestū

2° est q esset procedere in infinitū.similr̄ et in p̄dicationibus. ¶ Scđa ratio talis est. Qr si sic sequeret̄ q ꝓcederet̄ in infinitū in mediatis et inter duo extrema caderēt infiniti termini medij.hoc aūt est impossibile vt ꝓbatū est:qr determinatis extremis necesse est et c̄. Non g̃ necē si idē insit pluribus q semꝑ in infinitum insit eis s̄m aliqd cōe:vt declara-

Cauillatō tum est.necesse est ergo q deueniat̄ ad aliqua spatia imediata.i.ad aliquas imediatas p̄dicationes. ¶ Sz diceret cauillator q illd p̄dicatū semꝑ accipit̄ s̄m aliqd cōe p̄dicatum non eiusdez gn̄is sz alterius gn̄is:puta omne seipsum mouēs inest hoi et asino. Sz hoc cōe qd est aial est s̄m aliud cōe qd est habēs q̄ntitatē vl habēs calorē:vel aliqd aliud hmōi:itaq̄ possunt accipi in infinitum. ¶ Hāc cauillationē R°

phs excludēs dicit:q necesse ē terminos medios q accipiunt̄:eē ex eodē gn̄e et ex eisdē athomis.i.extremitatibus: Alr̄ contingeret descēdere de gn̄e in aliud genus simplr̄ qd supra ꝓbatū ē. ⌐ Exēplo idē correlarium probat phs. Nā Probat exemplo

sunt due spēs trianguli. Quaꝝ vna vocatur Scalenon.i. triangulus gradatus:cuius sunt tria latera ineq̄lia. Alia ē isocheles cuius sunt duo latera eq̄lia.vnū aūt illoꝝ non p̄dicatur de reliquo. Vtriqꝫ inest hec passio habere tres angulos equales duobus rectis.que inest eis s̄z aliqd cōmune.s.qr vterqꝫ istoꝝ est figura quedā.s.triangulus:hoc aūt non semper sic se hz ita q in infinitū ꝯueniat s̄m aliqd aliud:puta habere tres ꝯueniat triangulo iteꝝ s̄m aliqd aliud:et sic in infinitum. hec omnia.D.S.ad lr̄am. ¶ Ad p̄m q̃ dōm:q licz ꝓpria passio ꝯueniat pluribꝰ ꝯtentis sb subo quoꝝ vnū non predicatur de reliquo ratione cōmunis.vz ratione subiectiuū hoc non procedit isto mō in infinitum. vñ ratio nulla. Ex quo patet solutio ad secundum.

¶ Seqtur in pho et in.D.S.ibi.Deinde cum dicit.⌊Manifestum est autem et c̄.⌋ ¶ Articulus secundus.

Ad secūdum sic ꝓcedit̄. Videt̄ q in demr̄atiuis p̄dicationibꝰ in qbꝰ vnū de vno p̄dicat̄ non sit necē ꝓpōnes mediatas que sunt demr̄abiles reduci ad imediata q̄ sunt elemēta aut pn̄a demr̄ationum.

¶ Nā si sic sequeret̄ q nobis eēt inuestigandū prima pn̄a demr̄ationis:et ꝑ ꝯñs quelibet scia hēret viā ad pn̄a sua resolutorie.vz procedēdo a mediatis ad imediata.ꝯñs est ꝯ̃ phm in hoc libro et in p̄ phy.et.4.meta.igit̄ non est neces- Primū

se et c̄. ¶ Scdo p̄terea dialecticus q procedit ꝓbando habz 2m viam ad pn̄a et nō demr̄ator. Cū ꝓcedat s̄m rei vitatē ex ꝓprijs cuiuslibet scie.igit̄ nulla est via ad pn̄a demōstrationis et sic idē qd prius. ¶ Tertio p̄terea.elemētum vt pz.5.meta. 3m

est illd ex quo fit aliqd cū insitsz ex ꝓprijs p̄ncipijs demr̄ationū non fiunt demr̄ationes cū non ingrediant̄ demr̄ationes sz supponunt̄.g̃ talia p̄ncipia cum dicant̄ ꝓpositiones simplr̄ imediate non debēt dici elemēta demr̄ationū qd est ꝯ̃ ꝓtem q̄siti. ¶ Sz ꝯ̃ est phs in lr̄a ibi.⌊Manifestū est autez et c̄.⌋ Rñsio dōm q 2m correlariū phi ex p̄dictis declaratū est q in demr̄ationibꝰ siue in demr̄atiuis scientijs et p̄dicationibꝰ in qbꝰ vnū p̄dicat̄ de reliquo ꝓpōnes mediate reducunt̄ necio ad imediata que sunt pn̄a siue elr̄a ꝯclonum mediatoꝝ q̄ sunt demr̄abiles. Correlm

¶ Hoc correlariū ꝓbatur a pho dupl̄r.p̄mo mō in cōi rōne sumpta ex p̄determinatis. p̄ ꝓbatio

⌐ Nā si ꝓpositiones mediate nō reducunt̄ ad imediatas:sequeret̄ q eēt ꝓcedere in infinitū in demr̄ationibꝰ vt de se pz.ꝯsequēs est ꝯ̃ supradicta et hypothesim.g̃ et c̄. ¶ Sz instabat discipulus. Nā supra ꝓbatū est q non est procedere in infinitū in demr̄ationibꝰ:et qr mediata ad imediata reducunt̄. Hic vero inferri vr̄ phs q mediata reducunt̄ ad imediata:qr in eis non est ꝓcedere in infinitū:et ꝑ ꝯñs vr̄ eē circulocutio phi in demr̄ationibꝰ. ¶ Dōm q phs supius nō solū ꝓbauit esse statū in demr̄atiuis p̄dicationibus ꝓꝓ hoc q mediata ad imediata reducunt̄ sz alijs rōnibus:vñ cauillatio nulla. ⌐ Vel dōm q p̄ns probatio est a priori quo ad nos et ꝯditionalis.vz si sit status et c̄.necē est mediata ad imediata reducere.alia vō probatio est a priori simplr̄:vñ nulla est in dictis phi circulocutio. Discip. R°.p̄ma 2°

¶ Scdo probat̄ idem correlariū a pho in spāli dupl̄r. ⌐ Primo i affirmatiuis sic. data q̄cūqꝫ propositiōe affirmatiua in demr̄atiuis sciētijs vl est mediata vel imediata. ⌐ Si sit mediata poterit ꝑ mediuz demr̄ari donec ꝑueniat̄ ad aliqd imediatū. Alr̄ esset procedere in infinitū in demr̄ationibꝰ qd est ꝯtra suppositum. ⌐ Si vō sit imediata nō erit demr̄abilis ꝑ aliqd medium. Qr nulla propositio imediata est demr̄abilis loquendo de imediatiōe cāe et sub. sicut dicit hic Egidiꝰ. Secus vō loquēdo de imediatione subiecti tm̄ et non cāe. Ista enim propositio.hō est risibilis est immediata imediatione subiecti 2° ꝓbatio Primo i affirmatiuis

est demr̃abilis eo φ non est imediata immediatiōe cause. p3 ḡ φ oēs ppōnes affirmatiue in demr̃atiuis scientijs sūt imediate vel ad imediata reducunt̃ ique aut oēs aut vl'es sunt pn^a ↄclonuȝ mediatap:que p ea ↄcludunt̃. nibil enim sunt elta aut pn^a demr̃ationū q̃ȝ ppōnes imediate. quare āt
Scbo in negatiuis
Phs dicit aut oēs aut vl'es: statim patebit. ℭ Scdo idem pbat̃ fm pb̃m in negatiuis. Nā data ppōne negatiua si ē imediata erit indemr̃abilis: si est mediata est demr̃abilis p aliā ppōnē: q̄ si sit mediata iter̄ erit demr̃abilis. Cū ḡ nō sit vt pbatū est, pcedere in infinitum in demr̃ationib⁹: neče est puenire ad ppōnes imediatas q̄ sunt elta siue pn^a ppō/nū mediatap. Tot. n. sī elta ppōnū. quot sunt termini. Nā ꝛ hop terminop ppōnes sī pn^a demr̃atōis. accipiunt̃ autē
Termini
bic termini p medijs acceptis cū extremitatib⁹ i Ex qb⁹ sit' supḡ siūt ppōnes imediate q̄ dnr elta. ℭ Ex p̄dictis subifert
Subifert
Primo
pbs duo. ⌈ Primo φ sicē sī aliq̄ pn^a idemr̃abilia affirmati/ua in qb⁹ vnū p̄dicat̃ significādo φ hoc eēntialr est illd: sicū diffō q̄ est mediū demr̃atiōis p̄dicat̃ de diffinito. vel si/gnificādo φ hoc sit p se in illo: Sic ppria passio p̄dicat̃ de ppzio ꝛ imediato subo: vt hō est risibilis. ita ēt sī aliq̄ pn^a indemr̃abilia in negatiuis negādo vel eēntiale p̄dicatū vl' ēt ppriā passionē. ℭ Scdo subifert φ q̄dā sī pn^a demr̃atio
Scdo
nis ad demr̃andū ↄclonē affirmatiuā: quā oȝ ↄcludet̃ de/mr̃atiue ex oib⁹ p̄missis affirmatiuis. Et q̄dā sī pn^a demr̃a/tiōis ad pbandū demr̃atiue ↄclōneȝ negatiuā: ad cui⁹ illa/tionē oȝ assumet̃ aliquā affirmatiuā ꝛ aliquā negatiuā: vt in poꝛib⁹ ad lōgū declarat̃. ⌈ Ex p̄dictis ēt p3 via ad inueniē/dū pma pn^a demr̃ationū. s. pcedere a mediatis ad imediata p viā resolōnis. ℭ Cōsiderandū ē aūt fȝ. D. S. in lec. φ cū
Notādūȝ
pb̃s dicit φ propōnes imediate aut oēs aut vl'es sī pn^a aut elta demr̃atiōis pt itelligi 2^r. ⌈ Unomō accipiēdo ppōneȝ vl'em fm φ distinguit̃ ↄ propōnē singularē. Nā spēs spālis sima nō p̄dicat̃ de singulari p aliqd mediū: vñ hec proposi/tio est imediata sortes est hō: non tñ est pn^m demr̃atiōis: qꝛ demr̃atiōes nō sunt ex singularib⁹ icū eop nō sit scia: ꝛ ita nō ois propositio imediata est pn^m demr̃atiōis: sȝ solū vl'is. ⌈ Aliomō pt itelligi fm φ propōnes vl'es dicunt̃ propōnes cōes oib⁹ ppōnib⁹ alicui⁹ scie. Sic oē totū est mai⁹ sua pte: vñ hmōi sī pn^a demr̃ationū simplr oib⁹ p se nota. hec autē proposi tio isocheles est triāgulus nō est pn^m demr̃ationis in tota scia sȝ aliquap pticulap demr̃ationū: nec ēt oēs hō ppōnes sūt oib⁹ p se note. hec ille formalr. ⌈ Egidi⁹ vō p̄/dicta recitās dicit φ alr pt itelligi ꝛ forte meli⁹. vȝ φ ppō/nes imediate q̄liter cūq; imediate sint: siue imediatiōe subiecti: siue imediatiōe subi ꝛ cāe: oēs sunt pn^a demr̃ationum pticulariū. ppōnes vō imediate imediatiōe cāe si sint vl'es fm vl'itatē cāe tm̄: sunt pn^a demr̃ationū simplr vel demr̃a/tionū vl'iuȝ. Hec ille. hñ iste opinator adiūgit forte hoc ad/uerbiū forte. pbs. n. dum loqt̃ de reductiōe ppōnū media/tap ad imediata accipit imediationē eodeȝ mō. Alr in sua pbatione esset falla equocationis: vñ siue talis propositio sit imediata imediatiōe subi aut imediatiōe cāsitatis nibil ad ppositū pbi. Stādum est ḡ in expōne. S. D. q̄ fm inten/tionē pbi pcedit. ℭ Ad p^m igit̃ dōm φ hic viā ad pncipia
Hēre viā ad princi pia 2^r
pōt ↄtingere duob⁹ modis. ⌈ Unomō p viā probatiōis. ea vȝ probādo. ꝛ sic nullus artifex hȝ viam ad pn^a. ⌈ Aliomō p viam resolōnis resoluēdo pncipiata in sua pn^a: ꝛ isto mō scia hȝ viam ad sua pncipia: vñ demr̃ator ꝛ si pbat φ sunt aliqua pncipia: tñ nō probat pp qd sunt pn^a: vñ posterioꝛi/stica scia pprie nō demr̃at: sȝ dat artē ꝛ modū demr̃andi fȝ aliquā arteȝ. idō non probant̃ pn^a: sȝ datur via resoluēdi ad pncipia p viaȝ resolōnis vt dcm̄ est. ℭ Et p hoc p3 solutio ad 2^m arg^m. dialectica aūt nō est pprie scientia: sȝ magis est modus sciēdi loquēdo potissime de logica vtēte. ℭ Ad 3^m dōm φ nō solū accipit̃ elemētū illo mō sȝ plurib⁹ alijs mo/dis: vt p3. 5. meta. cap. elemētū. vñ arg^m p̄ supponit falsuȝ: ꝛ lȝ ppōnes imediate simplr pme non ingrediant̃ formalr demr̃ationē: ingrediunt̃ tñ vtualr. qn̄ aūt hic di φ tot sunt elemēta. i. pncipia quot sūt termini: exponēdum sic est. Nā p terminos intelligunt̃ media nō absolute: sȝ cum extremi/tatib⁹ mediante copula vl' sumpta vt supra. Media enim
Media elementa
dicuntur propositiones immediate que dicuntur elementa demonstrationum: vt declaratum est.

ℭ Sequitur in pbo ꝛ in. D. S. Deinde cum dicit. ⌊ Cum au/tem oportet ꝛc. ⌋

ℭ Articulus tertius.

Ad tertiū sic pceditur. Ur̃ φ in reductiōe mediata/rum propositionū ad imediatas non sit necesse sumere mediū qd est eiusdē gn̄is cū ext̃emis. i. cuȝ duab⁹ extremitatib⁹. ℭ Nā si sic eēt hoc eēt ↄdēsando me/dia: vt dicit hic pbs. sȝ hoc nō pōt fieri. Nā mediata ad im/mediata reducunt̃ assumēdo mediū post mediū. ḡ mediū
Primuȝ
augēt̃: ꝛ p ↄñs nō ↄdēsando. Cū ibi nō sit minoratio me/diatop sȝ magis additio: ꝛ p ↄñs suppositū q̄sti est falsuȝ. ℭ Scdo p̄terea hec propositio ois hō est risibilis ē propō 2^m mediata ꝛ reducit̃ ad imediata. Sic oē aial hrificabile est risibile. Sȝ ois hō est hō. ḡ ꝛc. Sȝ manifestū est φ illud as/sumptū. vȝ hrificabile nō est eiusdeȝ gn̄is cum extremitate minori. Cū hō sit in gn̄e subi: mō āt hrificabile: cū sit passio quedā. ḡ in reductiōe mediatap ad imediatap propōnum non est neče sumere mediū eiusdē gn̄is cū extremitatibus. ℭ Sȝ ↄ est pbs in pnti caplo ibi. ⌊ Cū aūt opȝ ꝛc. ⌋ ℭ Rñ/sio dōm φ 3^m correlariū pbi ex p̄dictis illatū est istd: φ vȝ
Correlarium
in reductiōe mediatap propositionū ad imediatas necesse est sumere mediū qd nō cadit extra genus terminop. ⌈ Et pmo probat pbs si opȝ demr̃are aliquā propositionē affir/matiuaȝ. puta istā ois hō est risibilis: neče est accipe aliqd
Probat in affirmatiuis
mediuȝ qd p̄ p̄dicat̃ de subo. vȝ de hoie ꝛ cui p̄ inest ꝛ p se p̄dicatum siue maior extremitas. vȝ risibile: ꝛ ita medium non erit extra p̄dicatū cū ei subijciat̃. ⌈ Scdo semp proce/dēdo donec pueniat̃ ad distātiam indiuisibilē simplr. i. ad propositionē imediatā semp media ↄdēsando p viā resolo/nis: p viā aūt demr̃ationis media magis rarefiunt q̄ȝ ↄde/sent̃ vt voluit p^m arg^m. ⌈ Ideȝ probat pbs in negatiuis. ꝛ
In negatiuis
primo in pma figura. ⌈ Naȝ si ista propositio nullū aial est q̄ntitas oȝ reduci ad imediata. pmo accipiet̃ istd medium
In prima figura
corpus aiatū: deinde corpus: postremo suba a qua imedia/te remouet̃ q̄ntitas: sȝ illa non cadūt extra genus termino/rū propōnis affirmatiue. Sȝ cadunt extra gen⁹ p̄dicati ne/gatiui: vt de se p3. ⌈ Probat 2° idē in 2^a figura in q̄ mediuȝ
In scda
vtrobiq; p̄dicat̃. Nam si oporteat demr̃are in 2^a figura φ nullū aial est q̄ntitas p hoc mediū corpus aiatū. sic syllogi/zādo. Nulla q̄ntitas est corp⁹ aiatū: ꝛ oē aial est corp⁹ aiatū. ḡ nullū aial est quātitas. Sic mediū sumptū non est extra genus terminop propositiōis negatiue. Sic. n. in prima fi/gura media accepta semp accipiunt̃ ex pte propositiōis af/firmatiue: ita opȝ in scda figura media sp accipi ex pte pro/positiōis negatiue. ℭ Cōsiderādū est āt hic fm pb̃m ꝛ. D.
No^m p^m
S. φ in 3^a figura media accepta nō erūt neq; extra p̄dica/tum qd negat̃: neq; extra subm a quo negat̃. i. extra maio/rē vl' minorē extremitatē: ꝛ idō qꝛ mediū necessario subijcit̃ vtriq; extremitati: igit̃ p tertiā figurā nō ↄuenit reducere propositiones mediatas ad imediatas potissime loquēdo de propōnibus vl'ib⁹ ꝛ negatiuis. ℭ Cōsiderāduȝ est vlte/
No^m 2^m
ri⁹ hic fm Paulū venetū φ 3^a figura est triplr ↄuertibilis ad reductionē siue resolōnē mediatap ad imediatas. ⌈ pri/mo qꝛ non pōt ↄcludere vl'em negatiuā. ⌈ scdo qꝛ medium nunq̄ȝ sumit̃ extra vt dictū est. ⌈ 3° qꝛ resumptiōe mediorū magis sit processus ad mediata q̄ȝ imediata. vbi gr̃a. resol/uat̃ hec propositio mediata qdā corpus non est quātitas p hoc medium corpus aiatum. Sic loquēdo in 3^a figura. Nullum corpus animatum est quātitas: ꝛ oē corp⁹ animatū est corpus. ḡ qdā corpus nō est quātitas. Si debeat iter̄ resolui sumendo aliud medium vel illd medium erit supra mediū assumptū ꝛ sit subā: ꝛ sic minor erit falsa. s. ois suba

est corpus: vel illud mediū erit īfra assūptuz vt puta aial: ꝛ sic minor 2ª erit magis mediata q̄ꝫ post vꝫ ista. oē aial ē corpus: est magis mediata q̄ꝫ ista oē corpus aiatū est corpus: vñ in tali reductione magis ꝓcedit ad mediata q̄ꝫ ad imediata in 3ª figura. ergo ista figura ad hoc est inutilis. ℭ Cōsiderādū est vlteri⁹ hic fm Egidiū ꝑ maiori declōne ꝙ qñ volumus negatiuā mediatā reducere ad imediata: vel opꝫ mediū accipe supra ꝑdicatū vel supra subm. vt si hāc negatiuā mediatā nullū corp⁹ est q̄litas vellemus reducere ad imediatā: accipiemus pro medio subam q̄ est supra subm. Si v̊o vellemus reducere ei⁹ ꝯuersaꝫ. vꝫ. Nulla q̄litas est corp⁹. accipiemus subaꝫ q̄ est supra ꝑdicatū. Ex quo apparet ꝙ suba nō ꝓprie est mediū īter corp⁹ de gñe sube ꝛ q̄litatem. Q2 si eēt vere mediū: tūc eēt supra vnū ꝛ īfra aliud: qd̄ pꝫ eē falsum: est tñ mediū ꝑ negationē: q2 suba vere ē illud mediū quo q̄ꝫtitas negat͛ a tali corpe. mediū ḡ fm negationē ꝑ qd̄ ꝑdicatū negat͛ a subo: ꝛ ꝑ qd̄ fit reductio ad negatiuā imediatā opꝫ esse supra subm a quo ꝑdicatū negat͛: vel supra ꝑdicatuꝫ qd̄ de tali subo negat͛. ſ In 3ª v̊o figura vbi mediū nunq̄ꝫ est extra .i. supra aliquā extremitatē inutilis est hec ars de reductione mediataꝝ ad imediata ꝯdensando media: ꝛ sicut in affirmatiua ꝯdensant͛ media ita in negatiua: qñ vꝫ nullū relinqtur mediū inter ꝑdicatū ꝛ subm vt si ista dꝫ reduci ad imediata nullū aial est q̄ntitas. primo accipiet͛ aiatum corpus postea suba que imediate remouet͛ a reliquo. sic ḡ accipiēdo media ꝯdēsata .i. sine intermissione tā in affirmatiuis q̄ꝫ in negatiuis. oportebit ad vltimū deuenire ad imediata fm regulā phi. Alr eēt ꝓcedere in infinitū in demſatiuis ꝑdicationibus. hec gdē ois ille formalr. ℭ Cōsiderandū est vlteri⁹ fm. D. S. ꝙ media cōdēsata dr̄ trāsumptiue siue silitudinarie ad silitudinē hominū q vident͛ ꝯdēsati sedētes in aliquo sede: qñ inter sedētes nullus pōt itercedere medi⁹: ita metaphorice in demōstratione dicunt͛ media esse ꝯdēsata qñ inter terminos acceptos nihil cadit mediū: sicut sunt termini ꝓpōnis imediate que dr̄ vna sicut simplr indiuisibilis est vna non solum actu sꝫ ēt in po͡ª: ꝓpō aūt mediata q̄ꝫuis vna in actu q2 vnū in ea de vno ꝑdicat͛: tñ multa in po͡ª inq̄ꝫtū est diuisibilis. Sic ēt ꝓpositio mediata dr̄ mlta in po͡ª inq̄ꝫtū est diuisibil' ꝑ ꝓpositū mediū. Et id̄o dcm̄ est ꝙ ꝓpō mediata est vna sic simplr indiuisibilis. Hec ille fm Sniam phi. Ex quo pꝫ ꝙ hꝰ non accipit͛ ꝯdēsatio eodē mō sicut in supra determinatis. ℭ Ad ꝑmū pꝫ sol'o ex dictis. ℭ Ad 2ᵐ dōm ꝙ lꝫ btificabile nō ponat͛ in ꝑdicamēto sube sicut nec risibile. tamē animal beatificabile qd̄ accipiebat͛ ꝓ medio est de ꝑdicamento sube: sicut aial risibile vñ argumentum nullum.

ℭ Seqtur in pho ꝛ in. D. S. ibi. Deinde cuꝫ dicit. ⌊Quemadmodum ꝛc.⌉

ℭ Articulus quartus.

Ad quartū sic ꝓcedit͛. Vr̄ ꝙ ꝓpositio imediata q̄ dr̄ vna simplr indiuisibilis non sit mēsura ꝛ metꝝ ꝯclonū demſatiuaꝝ. ℭ Nā ista ꝓpō. Ois hō est risibilis est imediata. Cū ꝑdicatuꝫ ꝑ se ꝑ ꝛ adeq̄te ꝯueniat subo ꝛ nō mediāte aliquo subo. ꝛ tñ est diuisibilis. q2 ꝑt sumi mediū. vꝫ aial rōnale inter subaꝫ ꝛ ꝑdicatū ad demſandum eā. ꝛ ex ea pñt fieri due ꝓpōnes. ḡ ꝓpō q̄libet imediata non est vna simplr indiuisibilis. Et pꝫ ꝙ suppositū q̄stionis est falsum. ℭ Scd̄o ꝑterea q̄libet ꝓpositio vt pꝫ ꝑ ꝑoꝝ est resolubilis in terminos. Diffinit͛ .n. terminus ꝑ resolui. Est enim terminus vt ibidē dr̄ in quem resoluit͛ ꝓpositio: vt in subm ꝛ ꝑdicatū. ḡ q̄libꝫ ꝓpositio est diuisibilis: ꝛ sic idē qd̄ ꝑus. ℭ Tertio ꝑterea qd̄libet totuꝫ est diuisibile inq̄ꝫtum hmōi cū hēat ptes. q̄libet aūt ꝓpō qd̄dā totū est hñs ptes: vt pꝫ ꝑ ꝑihermenias. ergo ꝛc. ℭ Quarto ꝑterea. illd̄ qd̄ ē metꝝ ꝛ mēsura aliquoꝝ: ē gd minimū: vt pꝫ. 10. metaphy. Sꝫ nulla ꝓpō est gd minimū: cū terminus sit simplicior ꝓpositiōe. ergo ꝓpositio imediata nō est mēsura ꝯclonū demſatiuaꝝ. ℭ Quinto ꝑterea intellꝰ q est habit⁹ ꝑncipiorū est mēsura ꝯclonū demſatiuaꝝ: vt dicunt hic doctores. ḡ nō ꝓpō imediata. ℭ Sꝫ ꝯ est pho in lra ꝑsertiꝫ ibi. ⌊Quemadmodū ꝛc.⌉ ℭ Rñsio dōm ꝙ 4ᵐ correlariū a pho ex ꝑdictis in ꝑñti caplo elicitū tale est. ℭ Propō imediata est metrū ꝛ mēsura ꝯclonū demſatiuaꝝ. Qd̄ ꝓbat͛ tali rōne phi. Nā vt pꝫ. 10. metaphy. in q̄libet gñe illd̄ dr̄ eē metꝝ ꝛ mensura qd̄ est simplicissimū ꝛ indiuisibile in illo gñe: sicut pūctus est mēsura linee: ꝛ vnitas ipsi⁹ nūeri: Sꝫ vt declaratuꝫ est: ꝓpō imediata est simplr vna. ꝛ idiuisibilis respectu demſatiuaꝝ. ḡ ꝛc. ℭ Cōsiderandū est hic fm. D. S. ꝙ demſatio ꝑt ꝯsiderari duplr. ſ Uno mō vt syll'o gdā est. ſ Alio mō vt gñatiua sciētie. Primo mō metꝝ ꝛ vnū indiuisibile ipsi⁹ q̄ꝫtum ad ꝯclones est ꝓpositio imediata. Sꝫ scd̄o mō vnuꝫ indiuisibile ꝛ mēsura eius est intell'o. Cōparat͛ aūt intell'o q est habitus ꝑncipioꝝ ad sciam que est habitus ꝯclonuꝫ: Sicut vnū ꝛ idiuisibile ad mlta. Nā scia acqrit͛ ꝑ discursuꝫ a ꝑncipijs ad ꝯclones. Intell'o aūt absolute ꝛ simplr ē acceptio principij ꝑ se nota: vñ intell'o adheret imediate ꝓpōni. vꝫ ipsis ꝑncipijs. Scia v̊o ipi ꝯcl'oni: que est ꝓpō mediata ꝛ demſabilis. ꝛ ꝑ hoc pꝫ sol'o ad vltimū argumentum. ℭ Cōsiderandū est aūt vlteri⁹ fm eundē ibidē: ꝙ q2 mēsura dꝫ esse homogenea mēsurato fm diuersitatē geneꝝ opꝫ hmōi ꝑnª indiuisibilia que dicunt͛ mēsure esse diuersa. non eniꝫ oꝫ ꝙ tale ꝑnᵐ semꝑ sit minimū simplr: sꝫ sufficit ꝙ sit minimū in illo gñe. sicut in gñe pōdeꝝ accipit͛ vt vnū indiuisibile vncia qd̄ est qd̄dā minimū pōdus nō simplex diuos q2 qd̄libet pōdus est diuisibile in mlta pōdera. Sꝫ accipit͛ vt simplex ꝑ suppōnem. Silr ꝓpositio imediata licꝫ non sit gd minimū simplr est tñ gd minimū indiuisibile in gñe ꝓpositionū. Ex quo pꝫ sol'o ad 2ᵐ argumētum ꝛ 4ᵐ. Ad ꝑmū aūt dōꝫ ꝙ lꝫ ista ꝓpositio ois hō est risibilis sit imediata imediatione subi: sicut ꝛ quelibꝫ ꝯcl'o demōstratiōis potissime. tñ est mediata mediatione cāe: pōt enim demſari ꝑ diffōnē subi. De imediatione aūt cause est hic ad ꝓpositū. non autē de imediatione subi. vñ ratio laborat in equoco. ℭ Ad alia argumenta patet solutio ex dictis.

ℭ Questio. 42. De demonstratione vli in comparatione ad particularem. ꝛ est lec. 37. S. D.   Lec. 37.

Consequenter ꝯsiderādū restat de syll'o demſatiuo cōparatiue postq̄ꝫ de eo ꝯsideratuꝫ est absolute. ℭ Circa qd̄ duplex occurrit ꝯsideratio. ſ Nā ꝑ ꝯsiderādū ē de cōparatōe demſationū adinuicē. ſ Scd̄o ꝯsiderādū est de cōparatiōe effect⁹ demſationis vt ipsi⁹ scie ad alios habit⁹. ¶ Quantū ad ꝑmū q̄druplex occurrit ꝯsideratio. ſ Nā ꝑmo ꝯsiderādū ē de rōnib⁹ ꝛ sol'onib⁹ eaꝝ q̄s pho in hoc caplo adducit ad ꝑtē falsam ꝛ de ꝑeminētia demſationis vlis ad demſatione particulare. Scd̄o ꝯsiderādum est qualiter demſatio vlis est potior particulari. ſ Tertio ꝯsiderādū est q̄liter dmſatio affirmatiua est potior negatiua. ſ Quarto ꝯsideradū est q̄liter demſatio ostēsiua est potior illa q̄ est ad impole. ℭ Circa qd̄ q̄runt͛ duo. ſ Primo vtꝝ demſatio vlis sit potior ꝑticulari. ſ Scd̄o vtꝝ alicui⁹ demſatōis ꝑticularis ꝯcl'o possit eē vlis.

ℭ Seqtur in Pho ꝛ in. D. S. ⌊Cum autē sit demonstratio.⌉

ℭ Articulus primus.

Ad primuꝫ sic ꝓcedit͛. Videt͛ ꝙ demſatio ꝑticularis sit potior vli rōnibus phi. ℭ Nam illa demſatio ē potior ꝑ quā maxie in hñdo scim⁹. vnūqd̄q꜠ .n. sēto ꝑfecti⁹ est q̄ꝫto magis attingit ad suā v̊itatez ꝛ finē: vt pꝫ. 8. phy. v̊tus āt demſatiōis ꝛ finis ei⁹ est facere scire. Sꝫ demſatio ꝑticularis facit magis scire: cū faciat scire aliqd fm se q̄ꝫ demſatio vlis: q̄ facit solū in alio: ꝛ non fm ip̄m. ḡ demſatio ꝑticularis est potior vli. hec āt rō sumit͛ ꝯ demſatione ꝑ respectū ad finē q est scia. ℭ Scd̄o ꝑterea illa demſatio est potior ꝛ dignior: que est magis elōgata ab opinione false siue errore q̄ꝫ altera cuius ꝛc. Sꝫ demſatio

particularis

particularis est hmōi ꝛ non vl̄is. ḡ demr̄atio p̄ticularis est
potior vl̄i. ¶ Probatio medie. Nā cū aliqd demr̄ de triā
gulo p̄ter p̄ticulares triāgulos. de figura p̄ter p̄ticulares
figuras: ꝛ de numero p̄ter particulares numeros: pōt ali
qs opinari triāgulū. figurā. ꝛ numeꝝ eē aliqd separatū a su
is singularib⁹. qd̄ est falsum vt p̄batū est. 7. meta. ergo ip̄a
d̄r̄atio vl̄is ex ip̄o mō demr̄atiōis redit ad errorē ꝛ opinio
nē falsam. Hec rō p̄hi sumit̄ de demr̄atione p respectū ad
3m opinionē sui finis. s. ad errorē. ¶ Tertio p̄terea illa demr̄a
tio est potior q̄ est magis de ente: cum nihil sciat̄ scibile nisi
ens p se loquēdo: Sȝ demr̄atio particularis est magis de
ente q̄ȝ vl̄is. Qꝛ particularia cū sint p se existētia sunt magis
entia q̄ȝ vl̄ia que subsistūt in singl'arib⁹. ḡ particularis de
mōstratio ꝛc̄. hec rō sumit̄ de demr̄atiōe p respectū ad obȝ
ei⁹ in qua rōne ēt tangit̄ scd̄a. ¶ Sȝ ꝯ̄ est p̄hs in p̄n̄ti caplo
ꝛ sequēti ibi. ⌊Ampli⁹ aūt ꝛ si demr̄atio ꝛc̄.⌋ Et ibi. ⌊Cuȝ
R° aūt sit demr̄atio ꝛc̄.⌋ ¶ R° dōm ꝙ hic incipit non⁹ tracta
tus hui⁹ libri: in quo p̄hs postq̄ȝ d̄terminauit de demr̄atio
ne absolute tā diffinitiue q̄ȝ diuisiue: determinat de demr̄a
tione cōparatiue. absolutū aūt p̄cedit respectiuū: vt dcm̄ ē
supius: q qdē tractatus ꝯtinet in se q̄tuor capl'a s̄m ꝙ sunt
q̄tuor lec. D. S. ¶ In quoꝝ p̄ p̄hs adducit rōnes probātes
demr̄ationē particularem eē nobiliorē vl̄i demr̄atiōe eas
soluēdo. ¶ In. 2. cap̄ ibi. ⌊Amplius si demr̄atio ꝛc̄.⌋ Ondit
demr̄ationē vl̄em eē potiorē particl'ari. ¶ In. 3. vō caplo cō
parādo demr̄ationē affirmatiuā negatiue ondit demr̄atio
nē affirmatiuā eē potiorē negatiua ibi. ⌊Qd̄ aūt affirmati
ua ꝛc̄.⌋ ¶ Sȝ in. 4. caplo cōparando demr̄ationē ostēsiuaȝ
ad eam que est ad impol'e ostēdit demr̄ationem ostēsiuam
esse potiorē ibi. ⌊Qm̄ aūt affirmatiua ꝛc̄. ¶ Ex quo pȝ tri
plex diuisio demr̄ationis siue sit demr̄atio p̄p̄ qd siue qa.
¶ Quaꝝ p̄ma est demr̄ationū. Alia p̄ticularis. Alia vl̄is.
¶ Scd̄a est demr̄ationuȝ. Alia affirmatiua. Alia negatiua
¶ Tertia est demr̄atiua. Alia est ostēsiua. Alia est deducens
ad impol'e: que vō vtraqueq̄ȝ eaꝝ sit in sequētib⁹ patebit.
¶ In p̄ caplo P̄hs adducit tres rōnes in ꝯ̄trium adductas
p̄bando vnā p̄ticularē esse potiorē ip̄a vl̄i demr̄atione q̄s
Ro^m p^m in eodē caplo soluit. ¶ Pro quaꝝ sol'one ꝯsiderādū est p̄
mo s̄m p̄hm in l'ra: ꝙ demr̄atio vl̄is facit scire s̄m seip̄m.
vt demr̄atio faciēs scire ꝙ triāgulus hȝ tres ꝛc̄. Demr̄atio
vō p̄ticularis facit scire non s̄m seip̄m sȝ s̄m aliū. Sicut de
mr̄atio faciēs ꝙ eq̄laterus hȝ tres ꝛc̄. nō facit scire s̄m se
ip̄m. i. s̄m ꝙ eq̄laterus est: sȝ s̄m aliū. vȝ. ꝙ est triangulus.
demr̄atio ḡ vl̄is magis est faciens scire aliqd̄ s̄m seip̄m q̄ȝ
s̄m aliū. io p̄ma ratio in minori falsum assumpsit. ¶ Sȝ ꝯ̄
Instantia Alber. h instabat Alb̄. ma. in vltio tractatu hui⁹ p̄mi libri. p̄ Naȝ
in p̄ poꝝ vl ꝙ cognitio in ꝓpria nā potior est q̄ȝ cognitio si
R° ue scia in vl̄i. ḡ oī falsum qd̄ dcm̄ est. ¶ Dōm est qd̄ (vt ip̄e
Cognitio 2^x dicit) ꝙ duplex est cognitio ¶ quedā ē cognitio rei in seip̄a.
ꝛ hec nō demr̄atiua: hac aūt cognitiōe mediū cognoscitur
magis in ꝓpria nā q̄ȝ in vl̄i vt instātia voluit. ¶ Alia est co
gnitio rei in alio. vȝ s̄m p̄tātē qua fluūt de ea sue passiones
nāles ꝛ ꝯuertibiles: ꝛ sic potissime cognoscit̄ res s̄m ꝙ co
gnoscit̄ ꝙ in ipsa est p̄n^m illaꝝ passionū: ꝛ talis est cognitio
demr̄atiua. hanc aūt distōnem ignorauerūt ipsi q p̄p̄ p̄maȝ
rationē supius adductā in ꝯ̄trium p̄tulerūt particularē de
mōstrationē vl̄i. ꝛ hoc mō dicit p̄hs in p̄ de aīa. ꝙ cognitio
accn̄tiū maxime ꝓdest ad cognitionem qd̄ qd est. Hec ille.
¶ Demr̄atio ḡ facit scire aliqd in alio: nō sicut inferi⁹ in suo
Cognitio passionū i subiecto 2^x. supiori: aut p̄tem in toto: qd̄ est scire sophistico mō: vt supra
dictum ē. Sȝ sicut passionū in subo ꝛ hoc dupl'r. ¶ Unomō
s̄m se nō s̄m aliū. sicut demr̄atio vl̄is. ¶ Aliomō in alio nō
s̄m se sȝ s̄m aliū sicut demr̄atio particularis vt declaratuȝ
est. ḡ ratio p̄ma p̄hi magis ꝯcludit ꝓpositū q̄ȝ oppositū. vȝ
Ro^m 2^m ꝙ demr̄atio particularis nō est potior q̄ȝ vl̄is. ¶ Conside
rādū est vlteri⁹ hic ꝙ p̄hs in sol'one p̄me rōnis innuit tria do
cumēta q̄bus cognosci pōt ꝓpositio aliq̄bus subiectis respe

ctu passionis: cur talis passio ꝛ p̄p̄ qd inest. ¶ Primū docu
mētum est ꝙ debem⁹ videre qd̄ illoꝝ suboꝝ in plus se hȝ.
¶ Scd̄m est ꝙ deinde debem⁹ videre vtꝝ tale cōe dicat̄ eq
uoce vel s̄m eādem rōnē de partib⁹ subiectis sub eo cōtentis.
¶ Tertiū est ꝙ debemus videre vtꝝ illa passio insit tali oī.
vbi ḡ a si respectu hui⁹ passiōis hr̄e tres: ponat̄ nobis tri
angulus ꝛ spēs triāguli: ꝯstat ꝙ triāgulus in plus se hȝ: ꝛ
p̄dicat̄ s̄m eādem rōnē de suis spēb⁹ ꝛ hr̄e tres angulos cō
uenit oī tali. vȝ oī triāgulo. ḡ manifestū ꝯcludit ꝙ hr̄e tres
angulos ꝛc̄. ꝯuenit alijs. vȝ spēbus triāguli p triāgulū. Et
lȝ tria dcā documēta arguāt ꝛ ondāt cui p̄p̄ qd isit passio
ꝓposita: nō tn̄ sufficiēter ondunt qd sit ꝓpriū ꝛ adequa
tū subm̄. Nā ꝙ anguli extrinseci valeāt q̄tuor cōpetit oī fi
gure rectilinee. Si ḡ ꝓponeret̄ hec passio respectu horum
suboꝝ triāguli. ꝛ spēꝝ ei⁹: constat ꝙ oīa p̄dicta documēta
ibi occurrerēt respectu trianguli vt de se pȝ: ꝛ tn̄ triangul⁹
nō est ꝓpriū ꝛ adequatū subm̄ vel imediatum subm̄ ei⁹:
Sȝ figura rectilinea. Hec oīa Egidius ꝛ Paulus venetus.
¶ Pro sol'one scd̄e rōnis p̄hi que tertio adducta est. Cōsi Ro^m 3^m
derādū est vlteri⁹ ꝙ ens accipit̄ tripl'r. ¶ Unomō vt signifi ens tripl'r
cat entitatē que req̄rit̄ ad sciam cui inest entitas s̄m ꝙ cir
ca eam negociat̄ intell'r: ꝛ istomō vl'e magis est ens. cuȝ sit
obm̄ intell'us q̄ȝ p̄ticulare simpl'r qd̄ est indiuiduū: de quo
p̄cedit arg^m: incorruptibile. n. vt dicit. D. S. est magis ens
q̄ȝ corruptibile. ratio ēt vl̄is est incorruptibilis. vn̄ particu
larium taliū nō est scia sȝ vl'iuȝ. ¶ Aliomō accipit̄ ens vt di
cit essentiam rei s̄m ꝙ diuidit̄ in decem p̄dicamenta: ꝛ isto
mō ēt vl̄is est magis ens quam particulare siue singulare.
Quia vl'e est ens simpl'r: particl'are vero nō est ens nisi de
terminati tpis: Cū sit corruptibile: vt innuit hic p̄hs. ¶ Ter
tio mō accipit̄ ens particul'r vt ideȝ qd̄ exn̄s: q̄ȝtum vȝ ad
esse exn̄tie. Et isto modo p̄ticularia sūt magis entia q̄ȝ vl̄ia:
qꝛ vl'e nō videt̄ existere nisi in singularib⁹. vn̄ in p̄dicamē
tis dicit p̄hs ꝙ destructio p̄mis subiis impol'e est aliqd re
manere alioꝝ. Sȝ qꝛ illd̄ esse accidit scie ꝛ demr̄atiōi. Nō
est scia de rebus q̄ȝtum ad existere qd̄ hn̄t. Sȝ sensus ē cir
ca hmōi res. igit̄ in p̄dicta rōne p̄hi loq̄tur de ente q̄ȝtū ad
rōnem scie. ꝛ demr̄atiōis: vn̄ manifestū est ꝙ talis ratio ēt
p minori falsum assumit. ¶ Cōsiderādū est vlteri⁹ ꝙ acci Ro^m 4^m
piendo p̄ticulare nō p particulari simpl'r: sȝ p particulari i
respectu. vȝ p minus vl'i: sic ēt vl'e q̄ȝtum ad ꝓpositū est ma
gis ens q̄ȝ particl'are vt deducit hic Egidi⁹: vt triāgulus ē
magis ens quam aliqua spēs ei⁹. Nā ens siue eē de q̄ agit
demr̄atio nō est ens siue esse vlr. sȝ est ens vel esse sub ꝓpria
passiōe. ꝯstat aūt ꝙ magis ē ens sub ꝓpria passione subꝫ vl'e.
Quia est ens sub ꝓpria tali passione q̄ȝ sit aliqd̄ illoꝝ in
quo diuidit̄ tale vl'e subm̄. ¶ Pro sol'one tertie rōnis que Ro^m 5^m
ponit̄ scd̄o loco est ꝯsiderandū ꝙ q̄ȝuis in ꝓpositionib⁹ vl'
demonstratiōib⁹ vl̄ib⁹ significet̄ aliqd̄ p se vnuȝ siue s̄m se:
vtputa triangulus nulla necessitas est ꝙ p̄p̄ hoc aliqs opi
net̄ ꝙ triangulus sit aliqd vnum p̄ter multa sicut ēt in his
que nō significāt subam. sȝ aliqd̄ gen⁹ accn̄tis p̄dicatur ali
quid s̄z se: sicut dicim⁹ ꝙ albedo est color. nō tn̄ p̄p̄ hoc qs
necessario opinabit̄ ꝙ albedo sit aliqd exn̄s s̄m se: sicut ꝛ
in ipsis vl̄ibus ex eo ꝙ alique passiōes demr̄ant̄ de eis s̄m
se: nisi qs intelligeret vl̄ia p̄ter singularia p scd̄am opatio
nem intell'us. ¶ Et si querat̄ quō accn̄tia que sunt in alijs Dub^m
p̄nt esse s̄m se. ¶ Ad hoc rn̄det Egidius. Nā esse s̄m se ac R°
cipit̄ tripl'r. ¶ Unomō q̄ȝtum ad actualē exn̄tiam. ꝛ istomō
accn̄tia non dicunt̄ esse s̄m se. ¶ Aliomō dr̄ aliqd esse s̄m se
q̄ȝtum ad ꝯsiderationem intell'us. sic vl̄ia sunt s̄m se: potest
enim intell'us noster intelligere vl'e non intelligēdo singu
lare aut particulare. ¶ Tertiomō dr̄ aliqd esse s̄m se: qꝛ s̄m
se est sub aliq̄bus p se p̄dicatis: ꝛ sic isto mō accn̄tia dicun
tur esse per se siue s̄m se. vt color dicitur de albedine s̄m se
in primo modo dicendi per se. ¶ Ad argumenta autem
patet solutio ex dictis.

¶ Sequitur in philosopho ꝛ.D.S. Impertinenter tamen ꝛc.

¶ Articulus secundus.

Ad secũdum sic ꝓcedit. Videt ꝙ alicui⁹ demõstrationis particularis possit ꝯclusio esse vlis. ¶ Nã ista est particularis demõstratio. Omnis triangulus hꝫ tres angulos ⁊c. sꝫ omnis isocheles est triangulus. ergo ois isocheles hꝫ tres angulos: ⁊ tñ ꝯclusio est vniuersalis cũ ibi subijciat terminꝰ cõmunis signo vniuersali determinatus. ergo ꝛc. ⸿ maior pꝫ qꝛ ꝑdicatuꝫ ꝯclusionis nõ ꝯuenit vlr subo cuꝫ sibi non ꝯueniat adequate: vt ex supradictis pꝫ. ergo talis demõstratio est particularis ꝛc.

¶ Scdo preterea. nulla est demõstratio particularis. ergo suppositum q̃sti est falsuꝫ. ⸿ ꝓbatio antecedẽtis. Nã si esset aliqua demonstratio particularis maxime esset illa q̃ demõstrat habere tres de isocbele ꝑ hoc ꝙ est triangulus. Sed hoc nõ. qꝛ si esset demõstratio. vel esset per effectum vel ꝑ causam: cum ois demõstratio sit ꝓpter qd vel quia. Non ꝑmũ. qꝛ triangulus non est effectus eiꝰ qḋ est hr̃e tres angulos. Neqꝫ scdm qꝛ vel esset per causam proximã vel remotã. Si ꝑmum tũc esset demõstratio vlis ⁊ non particularis qḋ est ꝯtra ꝓpositum. Si 2m tunc non valeret nisi negatiue. ꝯcludebat autẽ affirmatiue. ergo nullo modo est demõstratio. vñ ẽt in elenchis dr̃: ꝙ ibi cõmittatur fallacia antecedẽtis vel ↄ̃sequẽtis.

¶ Sꝫ ꝯtra est phs in lr̃a q ꝓbat demonstrationẽ vniuersalẽ esse eminentiorẽ particulari. ergo aliq̃ demonstratio ẽ particularis: sꝫ demõstrationis particularis ꝯclusio est particularis. ergo demõstrationis particularis ꝯclõ non põt esse vlis.

¶ Rñ° dõm ꝙ aliq̃ ꝯclusio põt dici vlis prioristice loquendo. vꝫ quãdo ꝑdicatum denominatur inesse subo cõi mediante signo vli: ⁊ isto modo demõstrationis particularis ꝯclõ ꝑt esse vlis vt voluit primũ argumẽtum. Silr demõstrationis vlis ꝯclõ põt esse. isto modo particularis. ⸿ Alio mõ aliq̃ ꝯclusio siue ꝓpositio põt dici vlis posterioristice loquẽdo quãdo vꝫ ꝑdicatum ꝯuenit subo primo ⁊ adequate. sicut supius vle accipit in caplo de vli: ⁊ isto modo demonstrationis particularis ꝯclõ nõ põt esse vlis. Alr demõstratio particularis nõ esset particularis qḋ implicat.

¶ Pro cuius declaratione ꝯsiderãduꝫ est hic ſm Alber. ma. Egidiũ ⁊ alios doctores ꝙ demõstratio vlis dr̃ qñ demõstratur vlis passio de vniuersali subo proprio primo siue adeq̃te: vñ si habere tres angulos demõstraretur de figura nõ esset demõstratio vlis: Quia figura non vniuersalr subijcitur ⁊ ꝯuertibilr tali passioni. Non enim omnis figura habet tres ꝛc. Si vo p̄fata passio demõstraret de isocbele vel de aliq̃ alia spẽ trianguli etiã non eẽt vlis demõstratio: qꝛ talis passio nõ vniuersalr. i. ꝑmo ⁊ adequate siue conuertibilr predicatur de tali subo: Sꝫ talis demõstratio dicit particularis quando vꝫ ꝑdicat passio de aliquo subo non adeq̃to qḋ est ideꝫ ꝙ vle posterioristice loquendo vt declaratuꝫ est. ⸿ Ex quo patet ꝙ vlem aut particularem demõstrationem nõ vocamꝰ illas que particulari vel vli signo determinant.

¶ Ad primum ergo pꝫ solutio ex dictis.

¶ Ad 1m dicit Egidius ꝙ illa diuisio qua demonstratio diuiditur in demonstrationẽ que est ꝑ causam: ⁊ in illam q̃ est ꝑ effectum est diuisio demonstrationis vniuersalis. Si vo demõstratio gñalr ꝯsiderata deberet diuidi. Illa diuisio erit trimẽbris: vt omnis demonstratio est per effectum vel ꝑ causam vel ꝑ habẽs in se causam. ⸿ Verũtamẽ siquis vellet adaptare primã diuisionem datam ad demõstrationem particularẽ diceret ꝙ hmõi demõstratio est per causaꝫ. triãgulus enim in se hꝫ causaꝫ de habere tres. vꝫ angulũ extrinsecũ ⁊ ipsemet triangulus est hmõi causa. non est enim incõueniens eiusdẽ esse plures causas ſm quẽdam ordinem. ⸿ Et quando dicebat vel esset ꝑ causam remotã cõuertibilẽ. dicitur ꝙ sic tñ a quo valet argumentum affirmatiue. Non est etiam inconueniens ꝙ in eodem syllogismo sit fallacia ⁊ demonstratio vt in fallacijs. D.S. ad longum declaratum est.

¶ Qõ. 43. de dignitate demõstrationis vlis: ⁊ est lec. 38. S.D. Lec. 38.

Tandem ꝯsiderandũ est de ꝑeminẽtia demõstrationis particularis ad vlem. vel vlis ad particularem. q̃lr vꝫ phs varijs rõnibus ꝓbat demõstrationem vlem esse potiorem particulari. ¶ Circa qḋ queruntur duo. ⸿ Primo vtrum demonstratio vniuersalis sit potior particulari. ⸿ Scdo vtrum vniuersalia sint magis scibilia ⁊ intelligibilia q̃ꝫ singularia siue particularia.

¶ Seqtur in pho ⁊ in. S.D. [Amplius si demonstratio.]

¶ Articulus primus.

Ad primuꝫ sic ꝓcedit. Videt ꝙ demõstratio vlis non sit potior ⁊ dignior demõstratione particulari. ¶ Nã ꝑticularia sunt magis entia q̃ꝫ vlia. ꝗ magis sunt demõstrabilia: ⁊ ꝑ ꝯñs demõstratio particularis est potior. ⸿ ꝯsitia pꝫ. Qꝛ ꝑticularis magis habẽt de rõne vnitatis cũ magis sint in se indiuisa: qꝛ sunt incõicabilia non aũt vlia. Primum

¶ Scdo ꝑterea. illa demõstratio est potior que est de ꝑfectioribus: vt innuit hic phs. Sꝫ demõstratio ꝑticularis est hmõi: qꝛ vlia ꝯtinent in ꝑticularibꝰ sicut ps in toto. Sꝫ totuꝫ est ꝑfectius suis ꝑtibꝰ vt pꝫ. 7. metaphy. igit ꝛc. 2m

¶ Tertio ꝑterea. ꝑticularia ꝯtinẽt totã ꝑfectionẽ vlium ⁊ superaddunt vt de se pꝫ. ꝗ particularia sunt ꝑfectiora. ⁊ sic idẽ qḋ prius. 3m

¶ Quarto ꝑterea. illa demõstratio est potior q̃ ꝑfectiori mõ facit scire: vt pꝫ ꝑ ꝑmã rõnem phi hic adductã: Sꝫ demõstratio ꝑticularis est hmõi cũ eiꝰ sit notitia determinata. ipsi vo demõstrationis vlis notitia ꝯfusa vt videt. ꝗ ꝛc. 4m

¶ Sꝫ cõtra est Phs in litera ibi. [Amplꝰ si demõstratio ẽ ꝛc.]

¶ Rñdeo dõm ꝙ istḋ est scdm caplm huius noni tractatus in q̃ phs determinando de ꝑeminẽtia demõstrationis vlis ad ꝑticularem ponit vnã ꝯclonẽ. ¶ vꝫ. ꝙ demõstratio vlis ẽ potior ⁊ dignior particulari. Quã ꝯclonẽ ꝓbat septẽ rõnibus.

¶ Quaꝝ ꝑma sumit ex ꝑte finis ipsiꝰ demonstrationis que talis ẽ. Nã illa demõstratio q̃ magis facit scire est potior: cũ demõstratio sit sylls faciẽs scire: Sꝫ dmõstratio vlis est hmõi. ꝗ ꝛc. ⸿ Nã sylls magis declarãs cãm magis facit scire: cuꝫ scire sit rei cãm demõstrationis cognoscere: Sꝫ demõstratio vlis ẽ hmõi: cũ vle sit magis tale q̃ꝫ particulare. vli enim magis inest ꝑ se aliqd: qꝛ adequate q̃ꝫ ꝑticulare. q ꝑ alterꝫ. Sꝫ illḋ cui inest aliqd ꝑ se scdm mõ ꝑdicatis ẽ cã eiꝰ. Subm. n. est cã ꝓprie passiõis. ꝗ ꝛc. Prima rõ

¶ Scda rõ talis est. Tunc maxime scire dicimur: vt pꝫ. 2. phy. ⁊ primo metaphy. Cũ deuẽtum est ad vltimũ in omni gñe cãe: quo habito cessat inq̃sitio. qḋ maxime pꝫ in causis finalibus: Sed subm ẽ in aliquo gñe cãe ipsiꝰ passiõis: ergo maxime scire dicimur cũ deuenimꝰ vsqꝫ ad vltimũ subm: Sed ꝑ nullã demõstrationẽ particularẽ demonstrat passio de vltimo subiecto quo habito cessat inq̃sitio. ꝑ dmonstrationẽ vo vlem deuenit ad vle. i. ad subm adeq̃tũ quo habito cessat inq̃sitio cãe. presertim in isto gñe terminoꝝ. Sꝫ demõstratio vlis magis facit scire q̃ꝫ ꝑticularis: ⁊ ꝑ ꝯñs est potior ⁊ dignior hec rõ sumit a causis finalibꝰ. Secũda

⸿ Tertia rõ que sumit ex ꝑte obi demõstrationis aut sciẽ: qḋ est scibile. ẽ talis. Nã illa demõstratio ẽ potior q̃ est magis scibiliũ ⁊ demonstrabiliũ. Demonstratio. n. ad magis demõstrabile dr̃ ⁊ scibile: Sed demõstratio vlis ẽ hmõi. ꝗ ꝛc. ⸿ ꝓbatio medie. nã finitũ ẽ magis scibile ⁊ demõstrabile. cũ magis de se notũ: q̃ꝫ infinitũ qḋ de se ẽ ignotũ. Sꝫ q̃to magis ꝓcedit versus ꝑticularia tãto magis itur v̇sus infinitũ. Qꝛ infinitum ꝯgruit mãe: q̃ ẽ indiuiduationis ꝑnm vt pꝫ. 3. physi. Quãto cũqꝫ vo ꝓcedit v̇sus vlia tãto magis itur v̇sus ad simplr ⁊ finitũ: qꝛ rõ talis sumit ex ꝑte forme que ẽ simplr ⁊ hẽt rationẽ finis vt pꝫ. 2. phy. Tertia

¶ Quarta ratio que sumit ex ꝑte obiecti sciẽtifici extẽsiue ẽ talis. Nã cum finis demõstrationis sit facere scire. Illa demonstratio ẽ potior que plura facit scire. Sed demonstratio vlis respectu particularis est hmõi. Igitur ꝛc. ⸿ Probatio medie. Nã ille q hꝫ cognitio- 4a

nem de vlī singulare ē cognoscit sine pticulare: dūmō cognoscat ip̄m pticulare sob vlī contineri. Sicut q cognoscit oēz mulā esse sterilē. scit h̄ aial qd̄ ē mula esse sterilē. Sz q cognoscit pticulare nō pp h̄ scit vle. Nō. n. si cognosco hāc mulā esse sterilē: nō pp hoc cognosco oēm mulā esse sterilē igit̄ rc̄. ℭ Quinta rō que sumit̄ ex pte certitudinis pmoꝝ pncipioꝝ demrationis est talis: q̄to mediū demrationis ē ppinquius p̄ pn° tāto demratio ē potior: Sz demratio vlis pcedit ex medio ppinquori p̄ pn°. qd̄ est ppositio imediata. g demratio vlis est potior q̄ sit particularis ꝑ pbō p̄ᵃ. Naꝫ illa demratio que est certior dī esse potior. Sz illa demratio q̄ pcedit ex medio ppinquori p̄ pn°. qd̄ est ppositio imediata ē hmōi: g talis demratio est potior. ꝑ pbatio medie. Nā si oz demrare. a. qd̄ est vlissimuz. puta subam de eo qd̄ est pticularissimū: puta de hoie ꝛ accipiant̄. b. c. ita q. b. sit supius q̄z. c. pota viuū ꝛ aial. Manifestū est q. b. a. vidūeo q est vlius erit imediati⁹ ipsi. a. vz sube ꝛ ip̄m magis cog-scet̄. q̄z p. c. i. aial qd̄ ē min⁹ vle. ℭ Sexta ratio q̄ sumit̄ ex euidētia cognitōis est talis. illa demratio est potior que pcedit ex euidētiorib⁹ ꝛ potiorib⁹: cū talia magis faciāt scire. Sed demratio vlis est hmōi. ergo rc̄. ꝑ pbatio medie. Nam q hz cognitionez vlis ppōnis ex qua demratio vlis pcedit hz saltem cognitionē pticolaris io po°. ꝛ non econuerso. ergo demratio vlis pcedit ex euidētiorib⁹ qd̄ fuit pbandū. ℭ Septima ratio q̄ sumit̄ ex euidētia intellect⁹ supra sensuz est talis. Illa demratio est potior q̄ determināt̄ ad intellectū q̄z illa que determinat̄ ad sensum. Qz intellectus est dignior ꝛ potior sensu vt pz. 3. de aia. Sed demratio vlis fert̄ ꝛ terminat̄ ad intellectū. cū vle solo intellectu terminet̄ vel cognoscat̄. demratio v̄o particularis terminat̄ ad sensum. Quia pticulare solū directe cognoscitur p sensum: ideo demratio vlis est potior ꝛ dignior demonstratione pticulari.

Nom 1m ℭ Cōsiderandū est aūt circa p̄dictas rationes q pma ꝛ qnta p̄dictaꝝ rationuz vident̄ esse analetice vtpote pcedētes ex pmis principijs demratiōis. Alie vero rōnes p̄cipue 3ᵃ ꝛ 4ᵃ que accipiunt p medio id qd̄ ē cōmune omni cognitiōi dicunt̄ magis logice. Quia. s. procedunt ex cōioribus pncipijs: q̄ non sunt demrationis pin°. ℭ Sexta ratio supraposita n̄ differt a 4ᵃ nisi q in 4ᵃ fit cōparatio ꝯclōnum q̄ cognoscunt̄ per demrationē. In 6ᵃ vero ratiōe est comperatio ppositionū ex qbus demratio pcedit. Hec. D. S. in lec.

Nom 2m ℭ Cōsiderandū est vlteri⁹ circa pmā rōnez fm Egidiū q demōstratio potissima accipit mediū pp qd respectu passiōis nō absolute: sz vt ē in tali subiecto. vnde tale subm non est subm pticulare sed vle. i. q demratio vlis est potior particulari. Predicta aūt causalitas dz referri ad mediū non absolute: sz vt cōperatum ad passionē non simplr: sz vt hz esse in subo. vnde talis causalitas non p̄t esse in medio nisi ipsoz subm sit causale. Et qz hmōi subm accipit demratio vlis: non particularis: ideo demratio vlis dī magis causalis q̄z vlis.

Nom 3m ℭ Cōsiderandū est vlteri⁹ p declaratione 2ᵉ rōnis fm. D. S. in lec. q aliqd ē finis alteri⁹ ꝛ q̄ztum ad fieri ꝛ q̄ztum ad esse: ꝑ q̄ztum ad fieri quidem sicut gñatio est pp formā inducēdam: ꝑ q̄ztum ad esse autē sicut domus est pp habitantes vel pp habitationem. (Finis quo ad fieri et ad esse) vñ vsq̄z ad pmam cām finalē q̄rimus pp qd fiat aliqd. aut pp qd sit aliqd: quousq̄z nihil sit aliqd aliō assignari q̄z ad hoc ad qd̄ pventum est ppter qd fiat vel sit illud de quo q̄ritur pp qd. Et hoc. ideo est. Quia illō qd̄ sic est vltimum vbi nihil aliqd aliud sit vlteri⁹ q̄rendum: est id qd̄ est vere finis ꝛ terminus qd̄ q̄ritur: cum q̄rimus pp qd. ꝑ Exempli gra q̄ratur cuius causa aliqs iuit. ꝛ respondeat̄ vt acciperet argentū. hoc aūt pp qd. vt. s. reddat debitū ꝛ hoc ppter qd. s. vt non iniuste agat. Sic semp pcedendo qn̄ iā nō erit ampli⁹ aliqd aliud pp qd. sicut pp finē: puta cum pueneri-mus ad vltimū finē q est beatitudo: dicemus q pp hoc venit ꝛ nō pp aliud sicut ppter finez: ꝛ qn̄ ad hoc puenerim⁹ ꝛ scim⁹ tūc pp qd venit. Si igit̄ ita se hz in alijs cāis sicut in finalibus tūc maxime sciem⁹ qñ ad vltimū fuerit puētum. Hec ille.

ℭ Cōsiderādū ē vlteri⁹ fm Egidiū q non cōpetere per aliō ꝯuenit dupl̄r. ꝑ Unomō per aliud subm. ꝑ Aliomō non p aliam cām. q̄ñ aūt passio demratur de subo aliquo cui competit p aliud subm est demratio particularis. vt declaratū est. qñ aūt deuētū est ad subm cui cōpetit passio non p aliud subm sz p aliam cām est demonstratio vlis. qñ vero deuētum est ad tale subm ꝛ talez cām nec p aliud subm nec p aliā causaz est demratio vel ppositio imediata indemrabilis qd̄ est pncipium sciētie ꝛ demōstrationis. ꝛ iz taliū ppositionū ꝛ similiū non sit scientia sz intellectus. ipse tn̄ maxime faciunt scire aliqd. Intellectus enim est pncipium sciētie ꝛ demrationis vt supra dictū est. Nom 4m

Nom 5m ℭ Cōsiderādum est finaliter circa qntaz rōnem q non est incōueniens q aliq̄ ppositio diuersis respectibus vel tōnibus sit mediata ꝛ imediata. pncipiū ꝛ prima pncipio. Nā vt declaratū est: id qd̄ non est p aliud est imediatuz ꝛ indemonstrabile. Sicut ergo est duplex non p aliud: vel q nō per aliud subm: vel qz non per aliaz cām. Sic duplex dicit̄ imediatū ꝛ indemōstrabile. vel fm subm vel fm causam. Ex quo patet q triangulus est propositio imediata ꝛ mediata indemrabilis ꝛ demrabilis: ꝛ est pncipium ꝛ prima pncipio. Immediata est eniz ꝛ indemrabilis per subm cuz triangulū sit imediatū subm illius passionis. vz ei⁹ qd̄ ē habere tres anglos intrinsecos eqoales rc̄. Secus est de angulis extrinsecis. potest enim p̄dicta ppositio demrari per aliā caosaz. ꝛ hoc modo est ppositio mediata: que qdez ppositio est pncipium in demratione particulari vbi demonstrat̄ non per aliud subm: ꝛ non est pncipiū: sz prima pncipio. i. cause. Quia hz in se p̄cisam causaz p quā demratur demratione vli talis passio de tali subo. hec oia Egidius.

ℭ Ad pmum igit̄ dōm q demratio non dī particularis: qz particularis entis demrat: Sz qz passionez vl'em de particulari. i. non adeq̄to siue per se pmo subo sed per aliud demonstrat. Unde dato q particularia siue singularia simplr sint magis entia q̄z vlia nihil tn̄ ad ppositū. Et sic pz solutio. ad 2m ꝛ 3m. ℭ Ad 4m dōm q ipsius demratiōis pticularis non est cognitio distincta in propriā nā sz cognitio alicuius in aliquo non per se pmo sed per aliud vt supra declaratum est. Demratio vlis facit scire per se pmo siue adequate. vnde ratio assumit falsum. ꝛ falsum supponit. ℭ Sequitur vbi supra in pho ꝛ. D. S. Impertinēter tn̄ rc̄.

ℭ Articulus secundus.

Ad secundū sic pcedit̄. Uidet̄ q vlia non sint magis scibilia ꝛ intelligibilia q̄z particularia vt voluerunt 3ᵃ ꝛ 7ᵃ rationes pbi supra adducte.

ℭ Nā illud qd̄ pmo occurrit intellectui nr̄o est magis intelligibile: Sed particularia p̄ occurrūt intellectui nr̄o: cū p̄ cadant sub sensu aliquo a quo q̄libet nr̄a cognitio intellectiua originē trahit vt ex supradictis pz. ergo rc̄. Primus

ℭ Secūdo preterea. vlia sunt difficillima ad cognoscendū. vt pz pmo meta" ergo nō sunt maxime intelligibilia ꝛ scibilia. 2m

ℭ Tertio p̄terea. vle est minus indiuisuz (cū sit diuisibile) q̄z singulare: ergo est minus vnū ꝛ per ꝯñs minus ens. Cū vnūq̄dq̄z eodem mō se habeat ad vnitatem ꝛ entitatem vt pz. 4. metaphy. q̄ idē q pus. 3m

ℭ Sz ꝯ̄ est pbs vbi supra presertim in 3ᵃ ꝛ 7ᵃ ratione supius adducta. ℭ Re° dōm q vniuersalia sunt in duplici differētia vt in longū est in summa adductū. ꝑ Nā q̄dam sunt vlia in causando ꝛ talia lz in se sint maxime scibilia ꝛ intelligibilia: sunt tn̄ difficillima nobis ad cognoscēdum. ꝑ Alia sunt vlia in p̄dicando ꝛ talia p̄nt dupl̄r ꝯsiderari. ꝑ Unomō comparando ea ad particularia simplr: q̄ dicunt̄ singularia determinata: ꝛ sic vlia sūt magis intelligibilia cuz intelligant̄ directius q̄z particularia: q̄ intelligunt̄ dūtaxat reflexe. ꝑ Aliomō possunt ꝯsiderari p respectum ad particularia in respectu: que dicuntur (Re° / Ulia 2°)

minus vľa. ſicut hō dř qđdaʒ particulare reſpectu aialis.
⁋ ⁊ hoc dupľr. ⁋ Uno mō loquendo de cognitōe ɔfuſa. ⁊ ſic
vľa ſunt magis intelligibilia vt pʒ p̄ phy. ⁋ Alio mō loquē
do de cognitōe determinata ⁊ diſtincta. ⁊ ſic particularis
ſunt magis intelligibilia. ⁊ p ɔ̄ñs tali cognitōe magis co/
Notādū gnoſcibilia. ℭ Conſiderandū eſt tñ ꝙ vľe pōt adhuc acci/
Vľe 2ᵉ pi dupľr. ⁋ Uno mō cōplexe. vʒ p ꝓpōne vľi. ⁋ Alio mō incō
plexe vʒ pro termino cōi p̄dicabili de plurib⁹ ſiue de mul/
tis. ⁋ Primo mō pōt accipi dupľr. vt ſupra dcm̄ eſt. ⁋ Uno
mū p̄oꝛiſtice vʒ p ꝓpōne vľi vľtate ſigni. ⁊ iſto modo nihil
ad ꝓpoſitū. ⁋ Alio mō p̄t accipi poſterioꝛiſtice. vʒ pro ꝓpo
ſitione in qua p̄dicaľ ꝓpria paſſio de ſubo adequato. Econ/
Propoſitō uerſo vō ꝓpoſitio pticularis p ꝓpōne in qua p̄dicaľ ꝓpria
pticularis paſſio de non ſubo adequato. ⁊ iſto mō vľe eſt magis ſcibi
le ſciētia demōſtratiua ⁊ magis itelligibile: qꝛ magis ꝓximū
intellectui. i. ꝓpoſitiōi imediate: cui⁹ eſt intellect⁹ ⁊ nō ſcia
demōſtratiua: vt ſatis ſupra declaratū eſt. Si vō accipiaľ vľe
incōplexe. diſtinguendū eſt vt ſupra in capite corporis artī
culi ꝓceſſimus. Et lʒ nālia que ſunt min⁹ ſcibilia q̄ꝫ mathe
matica ſint magis dōſtrabilia extenſiue per plures vʒ cāas:
non aūt intenſiue eo ꝙ mathematica ſiunt certioꝛa ⁊ notio
ra p vnū genus cauſaꝝ q̄ꝫ nālia p oia gñā cauſaꝝ: lʒ etiam
vľa ſenſu ꝑcipianľ p alteꝝ. vʒ p ſingularia: tñ vľe dř intelli
gibile nō ſenſibile. nō qꝛ nō ſentiaľ: Sed qꝛ ſub ſua ratiōe
formalis vľtatis apprehendi non poteſt niſi ab intellectu.
ℭ Ad p̄mū ḡ ⁊ 2ᵐ pʒ ſolo ex dictis. ℭ Ad 3ᵐ dōm ꝙ ens
pōt accipi quadrupľr vt dicit Paulus venetus. ⁋ Uno mō
Ens 4ᵉ. in rōne entitatis. ⁊ iſto mō ſingularia ſunt magis entia q̄ꝫ
vľa participaľr accipiendo: na. Sec⁹ aūt ſi nominaľr ac/
cipiaľ vt ſupra declaratū ē. ⁋ Scđo mō in rōne ſubi: cui par
ticipaľr aliqđ inheret. ⁊ iſto mō vľe ē magis ens q̄ꝫ ſingu/
lare vel particulare. Qꝛ vľa p ſe p̄mo ſubijcianľ ſuis ꝓpri
is paſſionib⁹: nō aūt pticularia p̄: licʒ p ſe ſubijcianľ hmōi
paſſionib⁹. ꝓpriū. n. ineſt p̄ ſpēi: ⁊ p ſpēm indiuiduis ſm
Porphyriū in vľibus. ⁋ Tertio mō in rōne obi mouētis viʒ
cogitatiuā ⁊ terminantꝫ actū intell's. ⁊ iſto mō vľa ſunt ma
gis entia q̄ꝫ pticularia vt pʒ p̄mo phy. ⁋ Quarto mō in ra
tione menſure non ſolū ꝑfectionis ſʒ ēt durationis ⁊ immu
tationis. Et iſto mō ēt vľa ſunt magis entia q̄ꝫ pticularia
cū ſint ꝑpetua ⁊ eterna non aūt particularia. Uñ loquēdo
de entitate que ad rationē cognitionis ſcientifice ⁊ intelle/
ctiue ɔ̄fert: vniuerſale eſt magis ens q̄ꝫ particulare ⁊ ma/
gis vnum indiuiſum tranſcendenter loquendo.

ℭ Queſtio. 44. De comparatione demōſtrationis affirma
Lec. 39. tiue ad negatiuam. ⁊ eſt lec. 39. S. D.

AMplius ɔſiderandū reſtat de p̄eminē
tia demōſtrationis affirmatiue
ad negatiuam. ℭ Circa quod queranľ duo.
⁋ Primo vtrum demōſtratio affirmatiua ſit poti/
oꝛ ⁊ digniọ negatiua. ℭ Scđo vtrum propo
ſitio affirmatiua ſit potioꝛ ⁊ notioꝛ negatiua.

ℭ Sequitur in pħo ꝛ in. S. D. [Quod autem demōſtratio.]

ℭ Articulus primus.

Ad primū ſic ꝓcediľ. Uideľ ꝙ demōſtratio affirma
Primū tiua non ſit potioꝛ negatiua. ℭ Nā il/
la demōſtratio eſt potioꝛ que eſt magis p cām. vt in preceden
ti cap̄. pħs dicit. Sed demōſtratio negatiua eſt hmōi: ⁋ quod
ſic pʒ. Nā demōſtratio negatiua eſt per cāʒ remotā: Sʒ cā re
mota ē potioꝛ ⁊ magis cā q̄ꝫ cā ꝓpria vt i pħicis declaraľ:
⁊ pʒ in quolibet gñe cāꝝ actualium inductiue. ḡ demōſtratio
2ᵐ negatiua eſt potioꝛ negatiua. ℭ Scđo p̄terea. ſyll's negati
uus eſt potioꝛ affirmatiuo. ḡ demōſtratio negatiua cū ſit qdā
ſyll's ⁊c̄. eſt potioꝛ affirmatiuo. ⁋ añs pʒ qꝛ vtrus ſyll̄s nega/
tiui ad plura ſe extendit: cū habeat fieri in qualibet figura
quā vtrus ſyll̄s affirmatiui: cuʒ non habeat fieri in 2ᵃ figura
3ᵐ vt in libris prioꝝ declaraľ. ergo ⁊c̄. ℭ Tertio p̄terea. nul/
la eſt demōſtratio negatiua: ergo ſuppoſitū q̄ſiti eſt falſum.

⁋ Añs pʒ. Naʒ vel talis demōſtratio eſſet vľis vel pticularis.
Non p̄mū qꝛ p talē demōſtrationeʒ declaraľ ꝓpria paſſio de
ꝓprio ſubo ⁊ adequato. ergo nulla demōſtratio vľis vel par/
ticularis eſt negatiua. ℭ Sʒ ɔtra eſt pħs in lra ibi.

Quod autē demōſtratio affirmatiua p̄uatiua ⁊c̄.

ℭ Hic⁹ dōm ꝙ iſtō ē 3ᵐ capᵐ hui⁹ noni tractat⁹ in quo pħs
determinās de p̄eminētia demōſtrationis vľis affirmatiue ſu
pra negatiuā ponit vnā ɔclōnē que ē rñſio ad queſitum.
ℭ Uʒ ꝙ demōſtratio affirmatiua eſt potioꝛ ⁊ dignioꝛ negati Cōclūſio
ua. ℭ Quā ɔclōnē ꝓbat pħs qnqʒ rōnib⁹ ſm deductionē.
D. S. quaꝝ p̄ma talis eſt. ℭ Nā illa demōſtratio eſt potioꝛ ⁊ Pꝛia rō
dignioꝛ: que paucioꝛib⁹ petitiōib⁹ aut ſuppoſitiōib⁹ aut ꝓ/
poſitionib⁹ vtiľ. ⁋ Tū p̄ qꝛ velocī⁹ ⁊ appehibili⁹ facit ſcire.
⁋ Tuʒ 2ᵒ qꝛ ex notioꝛib⁹ ꝓcedit. Sʒ demōſtratio affirmatiua
paucioꝛib⁹ vtiľ q̄ꝫ demōſtratio negatiua q̄litatiue loquendo
nō aūt q̄ātitatiue. qꝛ vtraqʒ ex duob⁹ ꝓpōnib⁹ ⁊ trib⁹ termi
nis tñ ꝓcedit. Sʒ demōſtratio affirmatiua eſt tñ ex affirma/
tiuis. Negatiua vō tā ex affirmatiuis q̄ꝫ negatiuis: cuʒ ex
puris negatiuis nihil ſeqtur: Et ex puris negatiuis nō ſe/
quaľ ɔclō negatiua. ḡ demōſtratio affirmatiua potioꝛ ē ⁊ di/
gnioꝛ negatiua. ℭ Scđa rō talis eſt. illa demōſtratio ē potioꝛ Scđa rō
que ex efficacioꝛib⁹ ꝓcedit: Sed demōſtratio affirmatiua eſt
hmōi: cū ꝓcedat ex duab⁹ affirmatiuis ex qb⁹ p̄t fieri ſyll's:
Ex duab⁹ aūt negatiuis nihil ſeqtur. ꝓpōnes ḡ affirmati/
ue ex qb⁹ demōſtratio affirmatiua ꝓcedit ſunt efficacioris v̄/
tutis q̄ꝫ negatiue. ḡ ⁊c̄. ℭ Tertia rō eſt iſta. Nā illa demōſtra 3ᵃ
tio eſt potioꝛ ⁊ dignioꝛ que ꝓcedit ex notioꝛib⁹ ⁊ credibili/
bus. Sʒ demōſtratio affirmatiua ē hmōi. ḡ ⁊c̄. Nā negatiua
ꝓpoſitio maxie ꝓbaľ p affirmatiuā ⁊ nō ecōuerſo. Sʒ illō
p qđ aliqđ demōſtraľ eſt credibili⁹ eo qđ p ipm̄ demōſtraľ. ḡ ꝓ/
poſitio affirmatiua ex qua. ſ. demōſtratio affirmatiua ꝓcedit
eſt notioꝛ ⁊ credibilioꝛ ꝓpōne negatiua. ergo demōſtratio af/
firmatiua ꝓcedit ex certioꝛib⁹ ⁊ credibilibus. ⁋ Probatio
maioris ꝓſyll̄. Nā ſi augmentaľ demōſtratio negatiua hoc
eſt ſi ꝓſillogiʒentur p̄miſſe demōſtrationis negatiue quod eſt
augmentare demōſtrationē plures accipianľ affirmatiue q̄ꝫ
negatiue. Nā ad ꝓſillogiʒādū affirmatiuā accipiēľ ambe
affirmatiue. ⁊ p ɔ̄ñs in demōſtratione negatiua ꝓpōnes affir
matiue maiorē efficaciā hñt ad ꝓbandū negatiuā q̄ꝫ econ
uerſo. ℭ Sed dicet aliqs ꝙ hec rō videľ ɔ̄dicere p̄me que Q. La
dicebat ꝙ illa demōſtratio eſt potioꝛ que ꝓcedit ex paucioꝛi/
b⁹. ℭ Dōm vt dicit hic Egidi⁹ ꝙ hec ratio ⁊ p̄ma loquiľ Rᵒ
hic equoce de pluralitate. Nā p̄ma rō ex paucitate medio/
rū arguit dignitatē affirmatiue. ſuppoſito aūt numero me
dioꝝ ex pluralitate ꝓpoſitionū affirmatiuaꝝ arguit digni
tatē vľ efficaciā ꝓpōnis affirmatiue: ⁊ p ɔ̄ñs dignitatē ei⁹.
ℭ Quarta ratio eſt talis. Nā illa demōſtratio eſt potioꝛ que 4ᵃ
ꝓcedit ex p̄ncipijs potioꝛib⁹: Sʒ demōſtratio affirmatiua eſt
hmōi. ergo ⁊c̄. ⁋ Probatio medie: qꝛ mediū ex quo ꝓcedit
demōſtratio affirmatiua ē ꝓpō affirmatiua. p̄nᵐ vō a quo
ꝓcedit demōſtratio negatiua eſt ꝓpō negatiua: ſʒ ꝓpō affir
matiua eſt potioꝛ negatiua: cuʒ ſit prioꝛ: ſicut eſſe precedit
non eſſe: ⁊ notioꝛ: cū per affirmatiuā probeľ negatiua ⁊ nō
ecōuerſo. ℭ Et ſi dicaľ hec ratio videľ eſſe idē cuʒ p̄cedēti Q. La.
b⁹. vʒ ꝙ negatiua eſt minus nota q̄ꝫ affirmatiua. ℭ Dōm Rᵒ
ꝙ ſm app̄henſionē intellectus noſtri vľis affirmatiua ime
diata que eſt p̄nᵐ demōſtrationis affirmatiue eſt p̄oꝛ ⁊ notioꝛ
q̄ꝫ ꝓpō vľis negatiua imediata que eſt p̄nᵐ demōſtrationis
negatiue. Nā vt in elēchis dicit. In nō eſſe icludiľ eſſe: ⁊ in
negatiōe includiľ dictio. i. affirmatio. Attendiľ ergo p̄oꝛi/
tas ſm ordinē intellectus in hac rōne. Sʒ q̄ātum ad ordi/
nē ſillogiſticū negatiua hʒ ꝓbari p affirmatiuā. vt p̄cedēs
ratio voluit: in qua attendiľ p̄oꝛitas ſʒ ordinē ſillogiſticū:
vñ hec rō a p̄cedenti differt ⁊ nō cū ea coincidit. ℭ Quin/
ta ratio eſt talis. Illud ex quo aliquid depēdet eſt nobilius
eo qđ dependet: ſed ex demōſtratione affirmatiua dependet

negatiua: q2 non põt esse negatiua demrãtio absq3 affirmatiua ppõne. q2 nõ pbaf nisi p affirmatiuã ppositionẽ. ergo demrãtio affirmatiua est potior negatiua. ¶ Ad pmum ḡ dõm ꝙ lz causa remota in eodẽ gñe cãe sit magis causa et efficatior sm ṽtutẽ q̃3 prima: tñ causa prima est magis cã simplr. Inde ẽ ꝙ effectus magis assimilaf cãe proxime q̃3 remote. ẽt posita cã proxima ponif effect⁹ ⁊ non posita cã remota. vt in. 7. diuine phie clarius disputaf. ¶ Ad 2m dicẽdum ꝙ lz sylls negatiu⁹ sit potior extẽsiue q̃3 syllogism⁹ affirmatiuus: tñ affirmatiuus potior est intensiue vt satis declaratum est: vnde ratio laborat in equiuoco. ¶ Ad 3m dõm ꝙ demrãtio negatiua põt esse tam vlis q̃3 particularis. Non enim semp in qualibet demratione vniuersali demonstratur de proprio subiecto. sed aliquãdo remouetur ab opposito proprij obiecti. ergo ⁊c̃.

¶ Seqtur vbi supra in pho ⁊ in. D. S. Impertinenter ⁊c̃.

¶ Articulus secundus.

Ad secundũ sic pcedif. Videf ꝙ ppositio affirmatiua non sit prior ⁊ notior ppõne negatiua.

Primus ¶ Nã non esse pcedit esse: q2 res anteq̃3 pducanf in esse prius habent non eẽ: sed ppositio negatiua indicat nõ esse: propositio ṽo affirmatiua indicat esse. ergo ppõ negatiua prior est ipa ppositione affirmatiua.

2m ¶ Scdo preterea. cõpositiora sunt nobis notiora ⁊ priora vt p3 p̃ physicoꝝ. Sed negatiua ppositio cõpositior est q̃3 affirmatiua: cum affirmatiuã includat ⁊ non ecõuerso. ergo ⁊c̃.

3m ¶ Tertio p̃terea. pmũ pnm est notissimũ ⁊ firmissimũ vt probatur. 4. metaphy. S3 tale est propositio negatiua. v3 impossibile ẽ idẽ simul eẽ ⁊ non eẽ. vt ibidẽ p3. ḡ propositio negatiua est cũctis alijs propositiõibus notior. ¶ S3 ĩ est pho vbi supra precipue in q̃rta rõne ibi. [Amplius si pncipium ⁊c̃.] ¶ R° dõm ꝙ q̃uis in vno ⁊ eode3 qd de non ente ad esse pcedit nõ esse sit prius q̃3 esse ẽt tpe. vt voluit pmu3 argm. Tñ esse simplr est prius non esse. Cuius ratio hic assignaf a .D. S. q2 nõ entia non pducunf in esse nisi ab aliquo ente existente in actu. ḡ esse simplr pcedit nõ esse. vñ in. 9. metaphy. dĩ ꝙ in vno ⁊ codẽ gñabili ⁊ corruptibili potẽtia pcedit actum. prius eni3 fuit sortes in potẽtia q̃3 in actu esset. Simplr tñ actus pcedit potẽtiam. Na3 cũ de potentia nihil reducaf in actũ nisi p actum. si enim actus non precederet simplr potẽtiam: entia possent esse si nihil actu esset: qd ẽ absurdũ dicere. Cũ ergo esse se hẽat ad nõ esse sicut actus ad potẽtiam: Simplr esse pcedit non esse. Et cũ propositio affirmatiua explicet esse ⁊ ppõ negatiua nõ esse. vt in libro perihermenias p3. Relinqtur ꝙ ppositio affirmatiua est prior negatiua. ⁊ cum de priorib⁹ prior sit speculatio: ppositio affirmatiua est notior q̃3 sit negatiua. ¶ Ad primu3 ḡ p3 solutio ex dictis. ¶ Ad 2m dõm ꝙ lz compositiora sint priora quo ad nos cognitione cõfusa: tñ simplr illa que sũt simpliciora sunt priora ordine nature. ¶ Ad 3m dõm ꝙ lz illud pmũ pnm sm vocem sit negatiuum sm tamen significatum est affirmatiuũ. vt ibidem clarius disputatur.

¶ Questio. 45. de cõparatione demrãtiõis ostensiue adducente ad impossibile. ⁊ est lec. 40. S. D.

Lec. 40 Deinde ɔsiderandu3 restat de dignitate demrãtionis ostẽsiue. ¶ Circa qd querunf duo. [Primo vtrum demrãtio ostensiua sit nobilior ⁊ prior q̃3 sit demrãtio ducens ad impossibile. [Secũdo vtrum sit aliqua demrãtio ducens ad impossibile.

¶ Seqtur in pho ⁊ in. D. S. [Quod quidẽ cathegorica.]

¶ Articulus primus.

Ad primũ sic pcedif. Videf ꝙ demrãtio ostẽsiua nõ sit potior demratione ad impossibile.

Primus ¶ Nã inter demrãtionem ostensiuam ⁊ ad impossibile nõ est comparatio: cũ non sint eiusdẽ generis. ergo vna nõ est

2m dignior ⁊ potior altera qd est suppositu3. ¶ Scdo p̃terea. demrãtio ad impossibile est euidẽtior q̃3 sit demrãtio ostẽsiua. ergo est potior ⁊ dignior. [pbatur antecedens. q2 fundatur immediate in pmo pn° qd est euidẽtissimum. Nam ɔcludit aliquã ppõnẽ esse veram q2 sua ɔtradictoria est falsa. lex enim contradictoriarũ fundatur in primo principio immediate. igif ⁊c̃. ¶ S3 cõtra est Pho in litera ibi.

Quod quidem cathegorica siue affirmatiua dignior sit priuatiua manifestum est ⁊ ad impossibile ducentur ⁊ cetera.

¶ R° dõm ꝙ istd est vltimũ capl̃m huius noni tractat⁹ in quo pho d̃terminãdo de demrãtione ostẽsiua p respectũ ad demrãtionem que est ad impõle q̃tum ad p̃eminentiã ponit vnam ɔclõnẽ que est rñsiua ad quesitu3. ¶ V3 ꝙ quelibet demrãtio ostensiua est potior demratione ad impossibile. que pbatur tali rõne p̃bi sm. D. S. Nam illa demrãtio est potior ⁊ dignior: que pcedit ex notioribus ⁊ priorib⁹. S3 demrãtio ostẽsiua est hmõi. ergo ⁊c̃. [pbatio minoris. Nam ꝙ demrãtio ostẽsiua affirmatiua sit ex prioribus ⁊ notiorib⁹ p3 ex p̃cedẽtibus. ꝙ aũt demrãtio ostẽsiua negatiua sit hmõi p3. Nam p̃misse ex qbus inferunf ɔclones sunt naturalr priores ɔclone: s3 in ordine sillogistico demrãtio ostẽsiua negatiua accipit fidẽ ex vna ppositiõe negatiua maiore que infert negatiuam ɔclõnẽ a qua demrãtio ad impossibile fidẽ accipit: vt p3 sic sillogistice procedendo. [Nulla substãtia est relatio: qddam corpus est sub̃a. ergo quoddã corpus non est relatio. Hec est demrãtio ostẽsiua negatiua: que fidẽ sumit ab illa maiore negatiua. v3 nulla substantia est relatio. Si q̃s vero negaret illã ɔclone3: sillogizator acciperet oppositã eius tacitam ɔcessam sic pcedendo ad impossibile. Omne corpus est relatio: ista est manifeste vera: q2 opposita eius siue ɔtradictoria per te est falsa quã negasti. v3 qddam corpus non est relatio. sed omne corpus animatum est corpus. ergo omne corpus animatũ est relatio. ɔclusio est manifeste falsa. ergo aliqua premissaꝝ. igif ⁊c̃. Ista demrãtio sumit fidem ab illa negatiua ɔclone. v3 qddam corpus non est relatio ṽtute legis cõtradictoriaꝝ. p3 ergo ꝙ demrãtio ostensiua fidẽ sumit ex prioribus ⁊ notioribus q̃3 demrãtio ad impõle. ⁊ ɔsequẽs est potior ⁊ dignior ⁊ nobilior. ¶ Cõsiderandũ est sm p̃hm ꝙ demrãtio ostẽsiua ⁊ ad impõle ɔueniunt ⁊ differunt. ɔueniunt qde3 in syllogismi ordinatione terminoꝝ. Sed in hoc differunt q2 demrãtio ostensiua a prioribus ⁊ notiorib⁹ fidẽ accipit q̃3 demrãtio ducẽs ad impossibile (vt dcm̃ est.) Que aute3 sit demrãtio ostẽsiua ⁊ ad impõle in seq̃nti articulo declarabif. ¶ Ad pmum igif dõm ꝙ lz inter ea que sunt diuersorum generꝝ nõ sit cõparatio proprie dicta: cum talis comparatio similitudinẽ proprie dictã includat: tñ inter ea bene est cõparatio cõiter accepta eodẽ modo quo inter ea reperif siĩtudo. ¶ Ad 2m dõm negando minorem pp rõne3 in corpe assignatã. Euidẽtior est eni3 illa ppositio a qua fidem accipit demrãtio ostensiua q̃3 illa a qua trahit fidem demrãtio ducens ad impossibile vt dictum est.

Cõclusio

Probatio

Notãdus

¶ Sequitur in philosophe ⁊ in. D. S. Impertinenter ⁊c̃.

¶ Articulus secundus.

Ad secũdum sic pcedif. Videf ꝙ nulla sit demrãtio ducens ad impõle.

Primum ¶ Nã demõstratio pcedit ex prioribus: s3 sylls ad impõle non pcedit ex prioribus vel notioribus. vt in p̃cedenti articulo deductũ est. ergo sylls ducens ad impõle nõ est syllus demrãtiuus

2m l3 sit prioristicus. ¶ Scdo p̃terea. quelibet demrãtio pcedit ex principijs veris. verum ɔcludens. vt patet per diffinitiõem demõstrationis supius adductam: sed demonstratio ad impossibile ex falso ɔcludit impõle. ergo idẽ qd primo.

3m ¶ Tertio p̃terea. oĩs demrãtio est sylls vt p3 p diffõnẽ p̃mam demrãtionis: sed processus sillogisticus ducens ad impõle non est syll's: cum nõ ɔstet tãtum ex trib⁹ terminis

z duab⁹ ꝓpõnibus qȯ de se p3:qȯ tñ ad rõnem syllȯ reqri/ tur vt p3 p ꝓoꝝ.ergo zc̃. ¶ Quarto ꝑterea.ois demr̃atio (4ᵐ) est vel ꝓp qd.vel qꝛ est.vt p3 p phm supra.S3 deductio ad impoſſe ducẽs nõ est ꝓp qd neq3 quiã non ꝓcedat p cãm vel p effectũ.qꝛ nihil est causa vel effectus alicuius impossis.g nulla est demr̃atio ducẽs ad impoſſe. ¶ Sed ɔtra est phs oñdens demr̃ationem oñsiuaz esse nobiliorẽ z potiorẽ de/ (Cõclusio) mr̃atione ducẽte ad impoſſe. ¶ Rñ⁹ dõm ꝙ aliq̃ est demr̃a/ tio ad impossibile.v3 illa q̃ ex vna ꝓmissaꝝ manifeste fal/ sam accipit:cui⁹ falsitate ɔcludit̃ vitas sui oppositi cõtra/ dictorij vel ad falsitatẽ alterius ꝓmissarum ab ea q̃ est ma nifeste vera.vt p3 sic sillogizãdo.Siq̃s negat istam.hõ est risibilis.sumat̃ suũ oppositũ.Et sic arguat̃.Nullus hõ est risibilis.oẽ aial rõnale est hõ.ergo nullũ aial rõnale est ri/ sibile.ɔclȯ est manifeste falsa.ergo aliqua ꝓmissaꝝ.nõ mi nor:cũ diffinitum ꝑdicet̃ de diffõne.g maior.v3 illa nullus hõ est risibilis est falsa.Tunc sic.ista est falsa.nullus hõ est risibilis.ergo sua ɔ̈dictoria est v̇a.v3 hõ est risibilis.q̇ fuit (Correla⁹) negata. ¶ Ex quo p3 ꝙ in demr̃atione ducẽte ad impossi/ bile est triplex ꝓcessus.⸿ Primus est ab vna manifeste ve/ (3ᵉ ꝓcessus i demr̃a. ad ipoſſe) ra cu3 altera falsa ad ɔclõnem manifeste falsam.⸿ Scõs a falsitate ɔclõnis ad falsitatẽ alteri⁹ ꝓmissaꝝ.⸿ Tertius a veritate alterius ꝓmissaꝝ ad falsitatẽ sue opposite vt clari (ostẽsiue nõ vn⁹ ꝓces/ sus.) us p3 in.1.ꝓoꝝ.⸿ Demr̃atio v̇o oñsiua ẽ illa in qua ẽ vn⁹ tñ ꝓcessus a ꝓmissis.v3 ad ɔclõnem.sic arguendo.oẽ aial rõnale est risibile:s3 ois hõ est aial rõnale.g ois hõ est risi/ (Discip.) bilis. ¶ S3 instabat discipulus.Nã fm phm in lr̃a.Illud ex quo fit syllȯ:op3 ꝙ se hẽat sicut totu3 ad ptem:vel sicut pars ad totũ.S3 in deductione ad impossibile nihil est ꝙ se hẽat sicut totũ ad partẽ vel ecõuerso.Cum ipsius impos sibilis nullũ sit totũ vel pars:ergo talis deductio nõ est syl logismus.z ꝓ ɔñs nõ est demr̃atio.cũ ois demr̃atio sit syl/ (Rᵒ) logismus. ¶ Dõm ꝙ illud ex quo fit syllogismus ꝓprie est medius terminus vt dicit hic Egidius.medius aũt termi/ nus se h3 ad extremitates sicut totũ ad partes.vel sicut ps ad totũ.Nã in 2ª figura medi⁹ termin⁹ vtrobiq3 ꝑdicatur. ergo se h3 ad extremitates sicut totũ ad ptes.ꝑdicatum.n. h3 rõnem totius respectu subiecti.In 3ª v̇o figura vtrobiq3 subijcit̃.igit̃ se h3 sicut pars ad totum.In ꝑma aũt figura medius terminus se h3 in maiore sicut pars ad totu3:cum ibidẽ subijciat̃:in minori v̇o se h3 sicut totũ ad partes:cu3 in ea ꝑdicetur medius termin⁹.ergo terminus ex quo ali/ quid sillogistice infert̃ in quolibet syllȯ se h3 ad extremita tes sicut totum ad partes vel ecõuerso.l3 ipsius impossibi lis nõ sit totum aut pars maxime in essendo:eius tamẽ po test esse totum z pars in inferendo.vnde argumẽtũ nullũ. (Nota ꝑᵐ) ¶ Cõsiderandũ est hic fm Egidiũ ꝙ demr̃atio ad impos/ sibile semp facit fide3 ex nõ esse:qꝛ semp facit fidẽ interimẽ do ɔclõnem.interimere aũt ɔclõnem:est ɔclõne3 non esse: tñ nõ esse aliquãdo eqpollet affirmatiue:qꝛ nõ eẽ negõne3 est affirmationẽ esse. ¶ Cõsiderandũ est vlteri⁹ ꝙ sicut nõ ɔcedenti veꝝ op3 illȯ veꝝ declarari p aliud verius:ꝓpter qȯ ꝓmisse dicunt̃ semp v̇iores z notiores ɔclõne.Sic si ali qs ɔcedat falsum:op3 ꝙ impugnet ducendo ipm ad aliqd falsius.Et qꝛ in demr̃atione ad impoſſe semper ex falsitate ɔclõnis ꝓbat̃ esse falsitas in aliqua ꝓmissarũ op3 semp in omni tali demr̃atiõe ꝙ ɔclȯ sit falsior q̃3 ꝓmissa.⸿ Ex quo p3 ꝙ semp syllogismi ad impossibile debẽt hẽre ɔclõne3 fal sam manifeste. ¶ Ad ꝑmum igit̃ dõm ꝙ illa diffinitio de/ mr̃ationis dat̃ de demr̃atione oñsiua ꝓp qd z nõ de demõ stratione cõi.z p hoc p3 solutio ad scdm. ¶ Ad 3ᵐ dõm ꝙ argumentũ illud ꝓcedit de syllogismo simplici in quo v3 ẽ vnus discursus:vnde laborat in equiuoco. ¶ Ad quartu3 dicendum ꝙ ista diuisio qua demõstratio diuiditur in de/ monstrationem ꝓpter quid z quia:est diuisio demõstratio nis ostensiue z non diuisio demonstrationis in cõmuni:vn/ de non sequitur.

¶ Questio.46.De vnitate ac diuersitate scientie z dignita/ te.z est lec.41.S.D. (Lec.41.)

Bco ɔsiderandũ restat de effectu demon strationis comparatiue.v3 de scien tia. ¶ Circa qȯ duplex occurrit consideratio.⸿ Nã ꝑmo ɔsiderandu3 est de sciẽtia p compa rationem ad alias sciẽtias.⸿ Scdo ɔsiderãdũ est de scia p comparationẽ ad alios cognoscendi modos.⸿ Quãtum ad ꝑmu3 duplex occurrit ɔsideratio.⸿ Primo ɔsiderandum est de cõparatione sciẽtie ad scientiã fm cer/ titudinẽ:vnitatẽ z pluralitatẽ.⸿ Scdo de his quoꝝ est sciẽ tia obiectiue.⸿ Tertio de principijs demr̃atiuis in cõmu/ ni. ¶ Circa ꝑmum querunt̃ tria.⸿ Primo vtrum vna scien tia sit altera dignior.⸿ Scdo vtrum scientia accipiat vnita tem a suo subiecto.⸿ Tertio vtrum scientie accipiat diuer/ sitatem a diuersitate principiorum.

¶ Sequitur in phõ:z in.D.S.⌊Scientia autem certior zc̃.

¶ Articulus primus.

Ad primuz sic ꝓcedit̃.Videt̃ ꝙ vna scientia nõ sit dignior altera. ¶ Nam scientia nõ su/ (Primuz) scipit magis neq3 minus.ergo sciẽtia vna nõ est dignior al tera.⸿ Antecedẽs p3.Nam susceptio magis z minus cau/ satur in depuratiõe ɔ̈trarij a cõtrario vel ꝑmixtionem vni/ us cum altero vt Themistius deducit in ꝑsentis:sed in pri/ ma specie qualitatis in qua est sciẽtia:cũ sit habitus nõ est ɔ̈trietas.vt ibidẽ p phm p3.ergo zc̃. ¶ Scdo ꝑterea.si vna (2ᵐ) scia esset dignior altera maxime illa eẽt dignior que dicit ꝓpter qd z qꝛ:q̃3 illa que dicit qꝛ separatum a ꝓpter quid. vt vult phs hic in ꝑma rõne:s3 hoc nõ põt dici qꝛ sic sacra theologia non esset dignior ceteris:cũ non dicat ꝓpter qd potissime de suo subiecto:cũ nõ habeat cãm aliquã.igitur vna scia non est dignior altera. ¶ S3 ɔ̈ ẽ phs in pñti.c.ibi. ⌊Scientia autẽ est certior zc̃.⌋ ¶ Rñ⁹ dõm ꝙ iste est deci (Rᵒ) mus tractatus siue vltimus huius primi posterioꝝ in quo phs determinat comparatiue de effectu ipsius demr̃atio/ nis qui est sciẽtia postq̃3 determinauit cõparatiue de demõ stratione.v3 p respectũ ad alterã.In quo qdem tractatu cõ tinentur quatuor capl̃a.⸿ In ꝑ caplȯ determinat de sciẽtia q̃3tum ad tria.v3 ad vnitatẽ certitudinẽ z diuersitatẽ.⸿ In scdo v̇o caplȯ ibi.⌊Qȯ aũt qȯ est a fortuna zc̃.⌋Determi nat de his quoꝝ est scientia obiectiue.⸿ In tertio v̇o deter/ minat de principijs ostendẽdo ꝙ nõ omniũ demr̃ationum sunt eadẽ principia ibi.⌊Eadẽ autem principia zc̃.⌋ ⸿ In quarto aũt determinat de sciẽtia cõparatiue ad alios habi tus cognoscitiuos ibi.⌊Scibile aũt z sciẽtia zc̃. ¶ In ꝑmo caplȯ phs ponit tres principales ɔclõnes de quaꝝ duab⁹ (Cõclusio) vltimis videbit̃ in sequẽtibus articulis. ¶ Prima v̇o ɔclȯ que est rñsiua ad quesitũ talis est v3:ꝙ vna scia est nobilior (Probat̃) siue dignior altera. ¶ Hec ɔclȯ ꝓbatur tali rõne fm phm. Na3 illa scia est altera dignior que est certior z prior vt de/ ducitur in ꝓhemio de aia:S3 vna sciẽtia est altera certior. ⸿ qȯ ꝓbat phs trib⁹ rõnibus:⸿ quaꝝ prima talis est.Illa scientia est prior z certior que facit scire qꝛ z ꝓp qd:q̃3 ea q̃ facit scire qꝛ separatum a ꝓpter qd:a fine enim res denoia ri hz.Sed aliqua sciẽtia facit scire qꝛ z ꝓpter qd.vt pu/ ta sciẽtia subalternãs.aliqua facit scire qꝛ z nõ ꝓpter qd sicut sciẽtia subalternata:g vna sciẽtia est prior z certior al tera. ¶ Scda ratio est talis.Illa sciẽtia que est de nõ subie/ cto.i.de mã non sensibili est prior z certior illa q̃ est de sub/ iecto.Sed aliqua sciẽtia est de non subȯ sicut meta⁽ᶜᵃ⁾.Aliq̃ v̇o de subȯ sicut musica que est de numero sonoꝝ.g aliqua scientia est prior z certior altera:sicut arithmetica est prior z certior musica.prior quidem qꝛ musica vtitur principijs arithmeticis ad aliud.certior aũt qꝛ in certitudo causatur ꝓpter transmutabilitatẽ mãe sensibilis.vñ quanto magis accedit̃ ad eã tanto scia est minus certa. ¶ Tertia ratio ta lis est.Na3 illa scia que est de paucioribus vt p3 ꝑ meta⁽ᶜᵃ⁾.

est prior et certior ea que se habet ex appositione sive additione. Simplicia enim priora sunt et certiora secundum viam compositionis. Sed alique scientie sunt huiusmodi. Geometria enim se habet ex additione ad arithmeticam. Nam punctus de quo est geometria addit supra unitatem de qua est arithmetica positionem in continuo ut in presenti patet. Nam punctus est quoddam indivisibile in continuo abstrahens secundum rationem a materia sensibili. Unum autem abstrahit a materia sensibili et intelligibili. unde arithmetica certior est ipsa geometria. Relinquitur ergo quod propter tres gradus certitudinis una scientia sit dignior altera.

Nota duplex comparatio sciarum 3 ¶ Considerandum est hic secundum D. S. quod comparatio scientiarum accipitur tripliciter. ¶ Nam primus modus accipitur secundum quod causa est prior et certior suo effectu. ¶ Alij autem duo modi accipiuntur secundum quod forma est certior materia: utputa quia forma est principium cognoscendi materiam: cum materia non cognoscatur nisi secundum analogiam ad formam: ut patet primo physicorum. sed ut dicitur 7. metaphysice duplex est materia. ¶ una quidem sensibilis secundum quam accipitur secundus modus secundum rationis iam adducte. ¶ Alia vero est materia intelligibilis. scilicet ipsa continuitas. et secundum hanc accipitur tertius modus sive tertia ratio. et propter hoc patet distinctio harum trium conclusionum vel rationum: quia dignitas scientie dependet a dignitate obiecti sive rei considerate. aut a certitudine modi considerandi. aut utroque modo. ut deductum est: et deducitur in prohemio de anima. ¶ Ad primum ergo dicendum quod scientia suscipit magis et minus extensive et intensive: ut in prima parte summe divine philosophie declaratur libro de quotiens. et libro 5. unde in habentibus contrarium intensio et remissio forme attenditur secundum depurationem contrarij a contrario vel secundum permixtionem unius cum altero. Albius enim dicitur quod est magis et in permixtius ut patet in topicis. unde in non habentibus contrarium forme que sortiuntur speciem ab aliquo extrinseco ad quod ordinantur suscipiunt magis et minus sive intenduntur et remittuntur secundum accessum ad aliquem terminum vel recessum ab eo. aut etiam ex dispositione subiecti. concessa tamen maiore non valet consequentia: quia licet homo non suscipiat magis et minus tamen est dignior asino ut patet de se. ¶ Ad secundum dicendum quod ceteris paribus illa que docet propter quid et quia dignior est illa que docet quia tantum non est instantia de theologia et alijs scientijs. Quia theologia est dignior propter dignitatem obiecti et propter certitudinem modi addiscendi. Traditur enim per divinam revelationem: que falli non potest sicut potest ratio humana. ergo theologia sacra omnibus alijs scientijs humaniter inventis dignior est. ¶ Dicitur

Una scientia alia dignior 4 et una scientia dignior altera secundum Albertum: aut propter demonstrationem que certior est: aut ex subiecto ex eo quod mirabilius est: aut ex eo quod simplicius. ¶ Ex eo quidem quod mirabilius dupliciter. quia est subalternans et non subalternata: vel quia non ex appositione est se habens ad alteram: que ex appositione se habet ad ipsam. Hec ille.

¶ Sequitur in philosopho et in D. S. Deinde cum dicit. [Una autem scientia etc.] ¶ Articulus secundus.

Ad secundum

sic proceditur. Videtur quod una scientia non accipiat unitatem a suo subiecto.

Primum ¶ Nam ea que in diversis predicamentis ponuntur genere diversa sunt. ut patet 5. metaphysice. sed tamen constat quod pertinent ad considerationem unius scientie. ergo unitas scientie non est ex unitate rei considerate sive ex unitate generis scibilis.

2m ¶ Secundo preterea. metaphysica est scientia una ut patet 4. metaphysice. sed subiectum eius scilicet ens non sit univocum: dicat Porphyrius. Siquis omnia entia vocet equivoce inquit nuncupabit et non univoce. ergo etc.

3m ¶ Tertio preterea. logica et metaphysica sunt distincte et plures scientie et tamen idem genus scibile considerant: scilicet ens in communi: ut patet etiam 4. metaphysice. igitur etc. ¶ Sed contra est philosophus in presenti capitulo ibi. [Una autem scientia etc.] ¶ Respondeo dicendum quod secunda

Conclusio conclusio huius capituli que est responsiva ad quesitum est ista. ¶ Unitas scientie denominatur ab unitate generis scibilis sive generis subiecti: quod dicitur subiectum attributionis sive subiectum scientie. ¶ Que

Probatur conclusio probatur tali ratione secundum D. S. Nam unitas cuiuslibet motus maxime ex fine consideratur. ut patet 5. physicorum. sed processus cuiuslibet scientie est quidem motus rationis. ergo unitas scientie consideranda est et attendenda ex fine sive ex termino scientie. Cuiuslibet autem scientie finis terminus sive finis est genus scibile circa quod est scientia. In scientijs enim speculativis nihil aliud queritur quam cognitio generis subiecti. In practicis autem scientijs intenditur intentio ipsius generis subiecti ut patet 2. metaphysice. Sicut in geometria intenditur quasi finis cognitio magnitudinis que est subiectum geometrie. In scientia edificatoria intenditur tanquam finis constructio sive constitutio ipsius domus que est huius artis subiectum. Relinquitur ergo quod cuiuslibet scientie unitas secundum unitatem subiecti est attendenda: quod fuit probandum. Sicut unius generis unitas est colore quam alterius: utputa entis sive substantie quam corporis sive entis mobilis. Ita etiam una scientia est communior quam alia sicut metaphysica que est de ente sive de substantia communior est quam physica que est de corpore mobili. hec omnia D. S. in lec. qui hic loquitur de subiecto physice secundum opinionem illorum qui posuerunt corpus mobile esse subiectum physice naturalis. ut patet primo physicorum: quam nondum reprobavit: vel loquitur de subiecto speciali scientie et non de subiecto communi sive attributionis.

Nota primum ¶ Considerandum est hic secundum philosophum quod due conclusiones requiruntur ad hoc quod aliqua possint esse genera subiecta de quibus est scientia. ¶ Quarum prima est quod componantur ex aliquibus primis principijs. Illa enim de quibus habetur scientia per ea que sunt priora simpliciter sunt composita secundum se ex aliquibus prioribus. Illis vero de quibus habetur scientia per posteriora simpliciter sunt prima sive priora quo ad nos: et si in seipsis sint simplicia: sicut deus et substantie separate: secundum tamen quod in nostra cognitione accipiuntur: componuntur ex aliquibus primis quo ad nos.

1. conditio ut aliquid sit subiectum scientie.

¶ Ex quo colligi potest quod duplicia sunt principia alicuius generis subiecti. scilicet principia essendi: que sunt priora simpliciter. et principia cognoscendi que non sunt semper priora simpliciter: sed quo ad nos. philosophus tamen videtur hic magis loqui de his que possunt esse genera subiecta in scientijs specialibus sive inferioribus quam de alijs etc. Ratio autem quare genus subiectum debet habere principia est ista. Quia processus scientie (ut dictum est) consistit in quolibet motu rationis discurrentis ab uno in aliud. omnis autem motus a principio quodam procedit et ad aliquid terminatur: unde oportet quod in processu scientie ratio procedat ex aliquibus primis principijs. Si ergo sit aliqua res que non habeat principia priora ex quibus ratio procedere possit: eius non potest esse scientia secundum quod hic accipitur scientia. scilicet prout est effectus demonstrationis. Quamobrem de substantijs separatis non sunt alique scientie speculative quantum ad quod quid est. hec omnia D. S.

Duplicia principia subiecti.

Cur subiectum scientie habeat principia.

2a conditio. ¶ Secunda conditio est quod talia habeant partes subiectivas sive integrales et proprias passiones de eis et suis partibus demonstrabiles per se: partes autem integrales alicuius generis scibilis secundum D. S. in questionibus super Boetium de trinitate intelliguntur omnia illa per que devenimus in cognitionem ipsius generis subiecti.

Nota 2m ¶ Considerandum est ulterius secundum Egidium quod scientiam esse unius generis subiecti. nihil aliud est quam eam esse unius scibilis generis per quod solum excluditur equivocatio. Nam genus scibile est plus quam genus predicabile. Nam analogia entis impedit genus predicabile. Ens enim quod est analogum ad decem predicamenta non est genus ad illa: et talis tamen analogia non impedit genus scibile. Alias metaphysica que est de ente in communi secundum quod est ens. ut patet 4. metaphysice. non esset scientia una. dicitur ergo consequenter genus scibile: genus subiectum et non genus predicatum propter rationem adductam.

Nota 3m 4or requisita ut sit scientia una. ¶ Considerandum est ulterius secundum eundem quod quatuor conditiones elicuntur hic a philosopho que requiruntur ad hoc quod aliqua scientia dicatur una. ¶ Quarum prima est unitas generis subiecti scibilis. ¶ Secunda est identitas primorum principiorum. ¶ Tertia quod habeat per se partes. ¶ Quarta quod habeat per se passiones. ¶ Per primam excluditur equivocatio. Nam equivocorum secundum quod equivoca sunt non est scientia una. ¶ Per secundam excluditur diversitas considerationis. Ad unitatem enim scientie requiritur unius rationis consideratio. Nam de eodem subiecto puta de corpore possunt diverse scientie considerare: ut naturalis et metaphysica secundum diversas rationes formales considerandi. ¶ Sed per tertiam considerationem removetur unitas scientie subalternantis cum subalternata: que non habent easdem partes per se. ¶ Ex

quarta vo cōsideratione excludit cōsideratio coꝝ que per
accñs gñi subijcibili ꝯueniunt. Ad vnā eniʒ ꝛ eādē sciam
nō spectat ꝯsiderare nisi ea que sunt ꝑ se. Ea eniʒ que sunt ꝑ
accñs in q̄ʒtū huiꝰ nō cadunt sub ꝯsideratione scie vt pʒ. 6.
meta. tñ ea q̄ sunt ꝑ accñs vni sciētie ptīt eē alterius scien
tie ꝑ se qḋ pʒ ēt in sensibilibꝰ. Sapor enim ꝑ accñs cōpera
tur ad visum. ꝑ se cōparat ad gustū: ꝛ io illa que respiciūt ꝑ
accñs subiectū vnius scie: ptīt eē de cōsideratiōe per se alte
rius sciētie vt multa sunt per accñs corpori mathematica
de qbꝰ per se geometria nō cōsiderat: que tñ sunt per se cor
pori naturali de quibus pōt ꝑ se ꝯsiderare phica. Hec Egi
dius. Inter p̄dictas aūt cōditiones vt idem infert. scḋa est
formalior. vʒ q debēt esse eadē p̄ncipia. i. eadem formalis
cōsideratio. Tota enim ratio quare scia est vna: est q2 cōsi
derat oia ꝑm vnā cōsiderationē formalē cōsiderādi: qḋ est
ꝯsiderare oia ꝑm eadē principia prima: ꝛ nō q̄dē p̄ma extra
Correla^m genus: q2 talia sunt oibus cōmunia: sed ꝑm principia que
sunt prima ꝑm ꝓpriā ꝯsiderationē sciētie alicuiꝰ. ¶ Ex pre
dictis elici pōt q vnitas sciētie nō sumit ab vnitate mate
riali obiecti: sʒ formali. nō quidē nature: sed ab vnitate ra
tionis formalis ꝯsiderationis. Multa enim q̄ gñe nāe for
maliter ꝛ specifice dnt: ptinēt ad ꝯsiderationē vniꝰ scien
tie ꝑm q ꝯueniūt in vna rōne formalis ꝯsiderationis vt in
fra clarius patebit. ¶ Ad p̄mū ḡ pʒ solutio ex predictis.
¶ Ad 2^m dōm q lʒ ens nō sit vnū vnitate vniuocatiōis: est
tamē vnum vnitate analogie: siue attributionis: qḋ sufficit
ad vnitatē specificā sciētiarū. vt in primo meta. ad longū
disputatū est. vbi dētur qualr de diuersis ꝛ disperatis con
clusionibꝰ habet vnus habitus specificus de gñe q̄litatis:
ꝛ nō vnus habitus vnitatis aggregationis sicut est vnitas
acerui lapidū. [Ad auctē vo porphyrij dicēdum q acci
pit ibi equocū largo mō. vʒ pro omni eo qḋ nō mere equi
uocum est. Sic analogū vel ens dī equiuocū: siue autē ibi
loquatur de equocatione physica aut logica nihil ad pro
positum. ¶ Ad 3^m. pʒ solutio de dictis. q2 lʒ logica ꝛ me
taphysica ens in cōmuni ꝯsiderēt: nō tñ illud cōsiderāt ꝑm
eandē rōnē. logica enim ꝑm rōnē rōnabilitatis. metaphysi
ca vero ꝑm rationē entitatis. Ad eadē ēt se extēdunt diuer
sis tamē rationibꝰ. vnde impedit sciētie vnitas.

¶ Sequitur in pho ꝛ in. D. S. ibi. Deinde cum dicit. [De
scientia ꝛc.]

¶ Articulus tertius.

Addit^o Ad tertium sic ꝓcedit. Uidet q diuersitas scien
tiarū nō sit sumēda a diuersitate p̄n
Primū cipioꝝ. ¶ Nam ab eodē aliq̄d accipit vnitatē ꝛ pluralita
tem siue identitatē ꝛ diuersitatē. Sed vnitas sciētie attēdi
tur ab vnitate generis subiecti vt deductū est: ḡ diuersitas
attēdēda est ab obo siue a gñe scibili ꝛ non a principijs.
2^m ¶ 2° p̄terea. scia accipit vnitatem a suo subo. vʒ ab anima a
qua ꝛ in qua hʒ suū existere. ḡ ab ea accipit vnitatē ꝛ plu
ralitatē: q2 vt pʒ 2° meta. q2 ab eo hʒ aliquid q sit ens ꝛ
3^m q sit vnum ens. ¶ 3° p̄terea. in vna ꝛ eadē sciētia vt patet
in geometria ꝛ meta. ꝯsiderant plura ꝛ diuersa p̄ncipia:
ergo diuersitas sciētiarū nō sumit ex diuersitate principio
rum. Aliter vna sciētia esset plura ꝛ per ꝯsequēs non vna
qḋ implicat. ergo quesitū falsū. ¶ Sed ꝯ̄ est pho in p̄senti
caplo ibi. [Altera autē scia ꝛc.] ¶ R° dōm q tertia ꝯclo
Conclusio huiꝰ capli que est rñsio ad quesitū talis est. ¶ Diuersitas
sciētiarū sumit a diuersitate principioꝝ. ita vʒ q p̄nª di
uersarū sciarū sic se hēant q p̄nª vnius sciētie nō ꝓcedāt ex
principijs alterius scie: neq̄ʒ amborū sciarū p̄nª ꝓcedāt ex
aliquibus principijs priorib: q2 siue ꝓcederēt ex eisdē p̄n
Probatio cipijs: siue alia ex alijs nō eēnt diuerse sciētie. ¶ Predicta
autē ꝯclo ꝓbat signo ꝑm phm. Nā q sciētie sint altere in
ter se ꝑm p̄ma p̄nª signū hoc est: q cū ꝯueniatur resoluēdo
ad p̄ma p̄nª que sunt idemōstrabilia: debēt eē eiusdē gene
ris cū his q̄ demōstrant. Nō eniʒ (vt ostēsum est) ex alio ge
nere in aliud genus hʒ demōstrātē demrare. Ex quo pʒ. q

q2 indemōstrabilia p̄nª: ꝛ ea que demōstrant debēt eē eius
dem generis. vnitas gñis scibilis inquātū scibile: Ex quo
accipit vnitas sciētie ꝛ principioꝝ. ꝛ ꝑm q principia sunt
diuersa accipit sciētie diuersitas. sibi eniʒ mutuo correspō
dent. Dicere ergo scias diuersitatē accipere a diuersitate
principioꝝ: ꝛ dicere eas accipere diuersitatē a diuersitate
formali gñis scibilis idē formalr loquēdo est. ¶ Cōsiderā No^m 1^m
dū est hic ꝑm phm q vna ꝛ eadē ꝯclo formalr pōt demon
strari a diuersis vl ꝑ diuersa media: q̄ sumunt ex eadē coor
dinatione gñis scibilis. i. ꝑm eādē rōnē cognoscibilitatis.
vna vo ꝯclo eadē mālr: diuersa tñ formalr pōt demrari
ꝑ plura media sumpta ex diuersa coordinatione. ꝛ non est
intelligendū in eadē scia: sed in diuersis. Diuersa enim me
dia a diuersa coordinatione generis scibilis sumpta ad di
uersas sciētias ptinet vt pʒ per ꝯclusiones. ¶ Cōsiderādū No^m 2^m
est ꝑm. D. S. q mālis diuersitas obiecti nō facit vel causat
diuersitatē habituū sed solū diuersitas formalis sūpta ꝑm
diuersam rōnē formalē cognoscibilitatis. Cū vo scibile sit
ꝓpriū obm scie: nō diuersificabunt scie ꝑm diuersitatē mā
lem scibiliū: sed ꝑm diuersitatē coꝝ formalē. Sicut aūt ra
tio formalis visibilis sumit a lumine ꝑ qḋ color videt: ita
formalis ratio sumit ꝑm p̄nª ex qbꝰ aliq̄d scit. Etiō quan
tūcunq̄ʒ sint aliq̄ diuersa scibilia ꝑm suā nām: dūmō ꝑ eadē
p̄ncipia sumant ptinēt ad vnā sciētiā: quarū nō erunt iam
diuersa inquātū sunt scibilia. Sunt eniʒ scibilia ꝑ sua p̄nci
pia sicut pʒ de vocibꝰ: q2 voces humāe multū differūt ꝑm
suā nām a sonis inanimatoꝝ corpoꝝ. Sed tñ q2 ꝑm eadeʒ
p̄ncipia attendit cōsonātia in vocibꝰ humanis ꝛ sonis in
animatoꝝ corporū: eadē est scia musica que de vtrisq̄ cōsi
derat. Si vo sint aliqua gñe scibilia eadē ꝑm nām ꝛ tñ per
diuersa media ꝯsiderant: Mānifestū est q ad diuersas sciē
tias pertinēt: sicut corpus mathematicū nō est ꝑm suā nāʒ
sepatū subiectū a corpe nāli: q2 tñ corpus mathematicū co
gnoscit ꝑ quātitatis p̄ncipia: Corpus aūt nāle ꝑ principia
motus nō est eadē scia nālis ꝛ geometria. pʒ ergo q ad di
uersificandū scias sufficit diuersitas p̄ncipioꝝ quā comita
tur necessario diuersitas gñis scibilis. Ad vnitatē vo sim
pliciter vtrūq̄ʒ reqrit. vʒ vnitas subiecti ꝛ vnitas primoꝝ
p̄ncipioꝝ nō q̄dē p̄moꝝ simplr. sed primoꝝ in aliquo gñe
scibili. Hec ille. ¶ Cōsiderandū est vlteriꝰ ꝑm. D. S. q ge No^m 3^m
nera scibiliū distinguunt ꝑm modū cognoscēdi diuersum.
Sicut aliomō cognoscunt ea que diffiniunt cum mā: ꝛ ea
que diffiniunt sine materia. vñ aliud genus scibiliū est cor
pus nāle ꝛ corpus mathematicum. vñ sunt diuersa prima
principia vtriusq̄ʒ generis ꝛ per ꝯñs diuerse scie ꝛ vtrunq̄ʒ
hoꝝ generum distinguunt in diuersas spēs scibilium ꝑm
diuersos modos ꝛ rōnes cognoscibilitatis. ¶ Ad p̄mū. ḡ
pʒ solutio ex dictis. ¶ Ad scḋm dōm q accipit vnitatē ꝛ
pluralitatē sicut ꝛ entitatē a subo inhesionis qḋ est anima:
sed vnitatē ꝛ diuersitatē specificam accipit ab obiecto siue
genere scibili vt declaratū est. ¶ Ad tertiū. dōm q in eadē
scientia nō possunt cōsiderari plura prima principia diuer
sa formaliter vʒ ꝑm diuersas rōnes formales cognoscibili
tatis. Diuersitas autē sciētiarū sumēda est a diuersitate for
mali consideratorū vt declaratū est. Una etiā cōclusio for
maliter eadē nō potest demōstrari per plura media. i. prin
cipia formaliter diuersa. lʒ vna cōclusio mālr eadē ꝑ di
uersa media possit demōstrari. [vt pʒ de ista ꝯclone. Om
ne qḋ delectat trāsmutat: ꝛ sic demōstrādo. oē quod quie
scit trāsmutat: q2 eiusdē est quies ꝛ motus: sed oē qḋ dele
ctat quiescit. q2 ges in bono desiderato causat delectatio
nē. ḡ oē qḋ delectat trāsmutat. [2° sic. oē qḋ mouetur trās
mutatur. oē qḋ delectat mouet q2 delectatio est q̄dā mo
tus appetitiue potētie. ḡ oē qḋ delectat trāsmutat. q autē
oē qḋ delectat moueat est ꝑm opinionē Platonis ꝛ habet
locum in delectationibꝰ sensibilibꝰ que sunt cū motu: ꝛ sed
q oē qḋ delectat quiescit. hoc ēt verum est ꝑm opinionem

Arist. vt pꝫ.7.⁊.9.ethicoꝝ.⁊ hoc loquendo de delectatio-nibus itelligibilibus.hec omnia.D.S.scdm philosophū circa finem lectionis presentis.

Lec.42. ¶ Qō.47.de cognitione eorum que fiunt a casu.⁊ est lectio.42.sancti doctoris.

Logice consideradū restat de his quoꝝ est ⁊ quoꝝ nō est scientia obiectiue. ¶ Circa qd queruntᷣ duo. ⸿ Primo vtrū eoꝝ que a casu fiunt ⁊ fortuna possit eē scientia aliqua demrātiua. ⸿ Scdo vtrū eoꝝ que cognoscunᷣ p sensum possit eē aliq̄ scia demōstratiua.

¶ Sequitur in pho ⁊ in.D.S.⸤ Eius autem quod est a fortuna.

¶ Articulus primus.

Ad primuꝫ sic pcediᷣ. Uidetur q eoꝝ que a casu fiunt ⁊ a fortuna sit scia demonstratiua.

Primū ¶ Nā de casu ⁊ fortuna hētur scia demrātiua:cū diffiniūᷣ.vt pꝫ scdo physicoꝝ.diffō aūt est mediū demrātionis ḡ eoꝝ q̄ sunt a casu ⁊ a fortuna est scia demrātiua:qꝛ de effectib⁹ habeᷣ scia de quoꝝ causis pt hēri scia demrātiua.

2m ¶ 2° ꝑterea eoꝝ q̄ fiūt vt frequēter hētur scia.vt dicit hic phs.Silr eoꝝ que fiunt raro hētur scia.vt pꝫ de eclipsi solis ⁊ lune.ḡ eoꝝ que fiunt a casu hᷣ scia dato q raro fiunt.

3m ¶ 3° preterea quoꝝ est demrātio est scientia demrātiua:sed ipsius fortune est demrātio.vt pꝫ.sic demonstratio.Omne a gene effectū nō intentum est cā per accńs:sed fortuna est huiusmodi.ergo fortuna est cā ꝑ accńs. Seqᷣtur q de fortuna ⁊ his que a fortuna fiunt pōt esse scia demonstratiua.

¶ Sed cōtra est phs in pńti caplo.⸤ Eius aūt qd est a fortuna ⁊c.⸥

R° ¶ R° dōm q istud est 2m caplm hui⁹ decimi tractatus in quo phs determinādo de his quoꝝ est vel quoꝝ nō est scia ponit duas ꝯclones inferēdo.tria correlaria de

Cōclusio quoꝝ scda ⁊ correlarijs videbiᷣ i scdo articulo. ¶ Prima vo ꝯclo que est rńsiua ad quesitū est talis.vꝫ q eoꝝ q̄ a casu vel a fortuna fiunt nō est scia demrātiua.que ꝯclo ꝓbaᷣ tali rōne ⁊m phm ⁊.D.S. ¶ Nā taliū nō pōt eē demōstra-

Probatio tio.ḡ eoꝝ nō pōt eē scia demrātiua.ꝯńtia pꝫ.qꝛ scia demrātiua nō pōt causari in nobis nisi per demrātionē vt pꝫ per primā eius diffōnē. ⸿ Probatio antecedētis.Naꝫ syllo demōstrationis aut procedit ex ꝓpōnibus necessarijs aut ex ꝓpōnib⁹ que sunt vere vt frequēter:sed ex oibus ꝓpōnib⁹ necessarijs seqᷣtur ꝯclo neccia vt ꝓbatū est.Ex ꝓpōnib⁹ aūt que sunt vere vt frequēter sequitur cōclusio que est vera vt frequēter vel forte necessaria ⁊m q ex cōtingenti potest sequi necessariū sicut ex falso verū. Nunq̄ aūt ex ꝓpōnibus que sunt vere vt frequēter seqᷣtur ꝓpositio vel ꝯclusio que est vera vt in paucioribus. Aliter premisse aliq̄n essent vere ꝯclone existe falsa qd est ipole.vt ēt supra ostēsuꝫ est necesse est ergo q ꝯclo demrātionis vel sit necessaria vel sit vera vt frequēter. Sed ea q̄ fiunt a casu vel a fortuna neq̄ sunt necessaria:neq̄ sunt vera:vt frequēter:sꝫ vt in paucioribus.vt pꝫ scdo physicoꝝ.ergo eoꝝ que sunt a casu vel a fortuna nō potest esse demrātio:qd fuit antecedēs ꝓbādū

q.Lectio. ⁊ per ꝯńs neq̄ scia demrātiua. ¶ Et si arguitur per diffinitionem scire q illud qd scitur est impossibile aliter se hēre ⁊ per ꝯńs est necessarium.ḡ de his que sunt vt frequenter non pōt esse sciētia demōstratiua.vnde ait Boetius.Sciētia est eoꝝ que imutabilē subsistentiam siue entitatē subsequunᷣ.

R° ¶ Dicendū vt dicit hic.D.S.q de his que sunt vt frequēter cōuenit eē demōstrationē inquātū in eis est aliqd necessitatis:necessariū aūt vt habetur scdo physicoꝝ. Aliter est in nālibus:que sunt vera vt frequēter ⁊ deficiunt in minori parte. Et aliter in mathematicis scientijs siue disciplinis in qb⁹ est necessitas a priori:in nālib⁹ aūt a posteriori:que tn̄ sumiᷣ ab eo qd est ⁊m nām.s.a fine ⁊ forma.vn̄ sicut docet Aristo.ondere pp qd.vt si hoc debeat eē puta q oliua generetur:necesse est hoc preexistere.s.semē oliue:nō aūt ex semine oliue generanᷣ oliua ex necessitate:qꝛ pōt ipediri generatio per aliquā corruptionē.vnde si fiat demrātio ex eo qd est prius in gńone nō concludet ex necessitate nisi forte hoc ipm esset necessariū:semē oliue vt frequēter eē generatiuum oliue.qꝛ hoc facit ⁊m ꝓprietatē sue nature nisi impediaᷣ.hec ille. Eoꝝ ergo q̄ fiunt vt frequēter pōt eē demrātio ⁊ scia inquātū in eis aliqd necessitatis repitur.a quib⁹ etiā valet demrātio arguēdo ab esse cause ad posse effect⁹:vt deducit hic Egidius. Ex quo pꝫ solutio ad argumentuꝫ factum. ¶ Ad primū ergo dōm q de fortuna vt est ꝑ accidens absolute loquēdo nō est scia:neq̄ de fortuitis vt fortuita sunt de eis tn̄ pōt esse diffinitio atq̄ demonstratio siue sciētia demōstratiua inquātū in eis aliqd per se aut necessitate inueniᷣ. Et hoc est in vli considerādo. Secus autē si in esse particulari considerentur vt clarius disputatum est in scdo physicorum. ¶ Ad scdm dōm q lꝫ eclipsis solis aut lune raro fiant quātū ad tempus:semper autē fiunt quātū ad causam:posita enim eoꝝ causa semꝑ ponuntur. ¶ Ad tertiū pꝫ solutio ex responsione ad primum data.

¶ Sequitur in pho ⁊ in.D.S.ibi.Deinde cum dicit.⸤ Neq̄ per sensum.⸥

¶ Articulus secundus.

Ad secundum sic procediᷣ. Uidetur q singularium sensibilium sit scientia demōstratiua. ¶ Nā linea visualis est sensibilis per visum vt

Primū ad sensum pꝫ:⁊ tn̄ de ea est sciētia:vt pꝫ de ꝑspectiua.ergo eoꝝ que sensu percipiunᷣ siue singularia est scia etiā demōstratiua.ergo ⁊c.si dicaᷣ q linea visualis in cōmuni sensu nō percipiaᷣ.sed hec vel illa. ¶ Contra nil vꝫ a sensu visus nisi sub rōne coloris in cōi:aliter color nō eēt obiectū visus sed hic vel ille color:qd est cōtra phm in scdo de aia ⁊ doctores oēs.ḡ linea visualis sub ratione cōmuni coloris ⁊ ꝑ

2m ꝯńs in cōi a sensu percipiᷣ. ¶ 2° preterea.vlia a sensu ꝑcipiunᷣ.vt pꝫ de obo sensus cōis qd est sensibile in cōi:sꝫ vniuersaliū est sciētia.vt hic ꝓcediᷣ.ḡ eoꝝ que sensu ꝑcipiunᷣ est scientia. ¶ Sed ꝯtra est phs in pńti caplo ibi.⸤ Neq̄ ꝑ sensum est scia ⁊c.⸥ ¶ R° dōm q scda ꝯclo hui⁹ capli que

Cōclusio est rńsiua ad quesitū talis est. ¶ Scia nō est eoꝝ que sensu cognoscunᷣ.que ꝯclo tali rōne ⁊m phm ꝓbaᷣ vt hic dedu-

Probo cit.D.S. ¶ Nā scia est vlium:qꝛ obm intellectus cui⁹ habitus est scia:est subā siue ipm qd qd est qd est vle:qd non est hic ⁊ nūc:a qbus:vt dictum est:vle abstrahitur. Obm enim sensus est qualitas sensibilis q̄ afficit singulares substantias in determinato loco ⁊ tpe determinato.ergo eoꝝ que sensu ꝑcipiunᷣ.i.cognitione sensitiua cognoscunᷣ:nō est scia demrātiua.nisi accipiēdo sciētiaꝫ vliter pro q̄cunq̄

R.3m ꝑm cognitione vt aliq̄ antiq̄ voluerūt.vt pꝫ ꝑ metō". ¶ Considerādū est hic ⁊m.D.S.q hoc qd oꝫ vle eē vbiq̄ ⁊ semper nō est ⁊m viam affirmationis intelligēdū.vꝫ q hoc sit de rōne vlis:puta hois aut aialis.qꝛ oporteret q quodlibet singulare hois ⁊ aialis eēt semꝑ ⁊ vbiq̄:qꝛ rō hois ⁊ aialis in quolibet singulariū repiᷣ:in q̄libet dico ꝯtēto sub subiecto. Si eni eē vbiq̄ ⁊ semꝑ eēt de rōne vlis sicut de rōne ipsius gńis est q contineat sub se spēs:sequeretur q nihil eēt vle qd nō vbiq̄ ⁊ semꝑ inueniretᷣ:⁊ ⁊m hoc oliua non esset vle qꝛ in Flādria nō inuenitur. Est ergo intelligēduꝫ ꝑ modū negationis siue abstractionis qꝛ.s.rō vlis abstrahit ab omni determinato tpe ⁊ determinato loco.vn̄ quātum est de se sicut inueniᷣ in quolibet vno loco.vel tpe:sic nata est inueniri in oib⁹.pꝫ ergo ex predictis q vle nō cadit sub sensu.qꝛ igiᷣ demrātiones precipue sunt vles:vt supra demōstratū est. Relinquiᷣ q scia demrātiua nō est eoꝝ que sensu percipiuntur vꝫ singulariū. ¶ Sed instabat discipu-

Discip. lus. Nam vbicunq̄ est singulare ibi est vle.vt pꝫ in presenti.qꝛ nō est dabile aliqd singulare in quo nō sit vniuersale:sꝫ in omni loco ⁊ in oi tpe est singulare:cū non detur locus vacuus neq̄ tēpus sine re tꝑali.ḡ in oi loco ⁊ in oi tēpore est vle:⁊ per ꝯńs ponēdo prefatū dictū phi ⁊m viam affirmationis.vle est vbicūq̄ ⁊ semꝑ. ¶ Dicendū est q vle ⁊m R°

vlem eius rōnē ꝯsideratum est vbiqꝫ ⁊ semꝑ. qꝛ in oī loco
⁊ tpe est aliqḋ vle. nō tñ ꝭm spālē eius rōnē. vꝫ hoc vle vel
illud nō est vbiqꝫ ⁊ semper nisi forsitan ꝑ accñs loquendo.
No^m 1^m ¶ Cōsiderandum est vlteri⁹ ꝭm phm ꝙ ex ṗdicta ꝯclōne
Correla^m phs infert tria correlaria. ¶ Quoꝝ ṗmū est ꝙ scia non cō-
primum sistit in ꝑceptione sensus: vt antiq voluerūt nō ponētes sen-
sum ab intellꝰ differre. cū scia sit vlium. ꝑceptio vō sensus
singulariū ⁊ nō vliū vt ꝓbatū est. ¶ Scḋm correlariuꝫ est
2^m ꝙ scia est cognitio potior cū hētur ꝑ cām: ꝙ̃ sensus. i. co-
gnitio sensitiua que nō hētur ꝑ cām ꝑsertim vlem que facit
scire vt ex supradictis pꝫ. ¶ Tertiū correlariuꝫ est ꝙ dato
ꝙ sensus nō sit scia. i. cognitio sensitiua non sit intellectiua
multū tñ ꝯfert ad cognitionē sciētificā: qꝛ vt supra dcm̄ est
deficiēte in nobis aliquo sensu necesse est ⁊c̄. Ex reb⁹ enim
sensitiuis multotiēs accipit vle vt pꝫ in ꝓhemio metaphy.
No^m 2^m ¶ Cōsiderādum est vlterius ꝭm. D. S. ꝙ cū dr̄ hic a pho
ꝙ cognitio ꝑ cām est nobilior illa que nō habet ꝑ cām. in-
telligēdū est in his que hñt cām. scire aūt aliqḋ ꝑ cāꝫ vleꝫ.
est nobilius ꝙ̃ intelligere qualitcūqꝫ id qḋ hꝫ cām sine co-
gnitione sue cāeꝫ. de ṗncipijs que nō hñt cām est alia rō:
illa autē ꝑ se intelligunt. ⁊ talis cognitio eoꝝ est certior oī
scia: qꝛ ex tali intellectu scia certitudinē hꝫ vt declaratū est.
No^m 4^m Cum dicebat ꝙ ꝓp vnūqḋqꝫ ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū est vlteri
Singula- us ꝙ singulare qḋ sensu ꝑcipit pōt dupl'r ꝯsiderari. ¶ Uno
re dupl'r. mō ꝭm rōnē singularitatis ⁊ sic ipsius nō est scia nisi istum
terminuꝫ singulare accipiēdo scḋe intentionalr. ¶ Aliomō
ꝓ eo ꝙ est singulare ⁊ hoc dupl'r. ¶ Unomō ꝑ respectuꝫ ad
accñs cōe ⁊ sic ei⁹ non est scia. ¶ Aliomō ꝑ respectū ad acci
dens ꝓpriū: ⁊ sic ei⁹ eē sciaꝫ demrātiuā de qua est hic ad ꝓ-
positū pōt intelligi dupl'r. ¶ Unomō directe ⁊ ꝑ se sic ei⁹ nō
est scia. ¶ Aliomō reflexe ꝑ se non ṗ sed 1°. i. ꝭm aliqḋ ⁊ illo
mō eius pōt esse scia: cū vt sic ei⁹ sit demrātio nō qdem vlis
Ule 2^a. sꝫ particularis (vt declaratum est. ¶ Silr vle pōt ꝯsiderari
dupl'r. ¶ Unomō ꝭm rōnem vlitatis ⁊ sic eius nō est cogni-
tio sensitiua siue sensus qḋ in ꝓposito ideꝫ est. ¶ Aliomō pt
accipi ꝓ eo qḋ est vle ⁊ sic eius esse sensum pōt intelligi du-
pl'r. ¶ Unomō per se ⁊ sic non cadit sub sensu. ¶ Aliomodo
per alterum ⁊ ex ꝯsequenti sic bñ cadit sub cognitione sen
sitiua: vt clarius in. 2. de anima disputatum est.

¶ Questio. 48. De principijs omnium syllogismoruꝫ. ⁊ est
Lec. 43. lec. 43. S. D.

Insuper ꝯsiderandum restat de princi-
pijs sciētiaruꝫ demrātiuaꝝ in
cōi. ¶ Circa qḋ querunt duo. ¶ Primo vtrum
oium sylloꝝ sint eadeꝫ ṗn^a. ¶ Scḋo vtꝝ subie-
ctum scientie possit dici principium scientie.
¶ Sequitur in phōe ⁊ in. D. S. [Eadem enim principia.

¶ Articulus primus.

Primū Ad primū sic ꝑcedit. Ur ꝙ oium demrātionū sint
eadē ṗn^a. ¶ Nā ṗn^a demrātionū sunt di
gnitates vt ex supradictis pꝫ. sꝫ oium sylloꝝ demrātiuoꝝ
sunt eadē ṗn^a que sūt dignitates. vt pꝫ. 4. metaphy. ğ oiuꝫ
2^m demrātionū sunt eadē ṗn^a. ¶ Scḋo preterea. ṗn^a sylloruꝫ
sunt tres termini ⁊ due ṗmisse. vt pꝫ ꝑ ṗoꝝ. sꝫ oēs sylli ꝯue
niunt in hoc ꝙ tñ ex trib⁹ terminis ⁊ duab⁹ ṗmissis ꝯstēt.
ğ oium sylloꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs oium demrātionum sunt eadē ṗn^a.
3^m ¶ Tertio ṗterea. diffō est ṗn^m diffinitiꝫ sꝫ oium demrātio-
nū: est eadē diffō. ğ idem qḋ ṗus. ¶ Sꝫ ꝯ est phs in ṗsenti
caplo. [Eadē aūt ṗncipia ⁊c̄.] ¶ R̄ñ° dōm ꝙ istud est 3^m
caplm hui⁹ vltimi tractatus in quo phs ondēdo ꝑ que ṗn
Cōclusio cipia nō habet sciētia. vꝫ qꝛ nō ꝑ eadē. ponit tres ꝯclōnes.
ṗma ¶ Quaꝝ ṗma ē. Non oium sylloꝝ eadē sunt ṗn^a. ¶ Que
ꝓbatio ꝯclō ꝓbat tali rōne. nam sylloꝝ veroꝝ ⁊ falsoꝝ nō sunt ea-
dem ṗn^a. Nā veroꝝ sunt va ṗn^a: ⁊ falsoꝝ sunt falsa. Nō. n.
sequit falsum nisi ex falsis formalr loquēdo. ⁊ lꝫ ex falsis
aliqñ sequat veꝝ ṗoristice non tñ posterioristice loquēdo.
Fit. n. hic mētio de sylls ꝭm mām tñ ⁊ non ꝭm formam.

¶ Scḋa ꝯclō talis est. non oium sylloꝝ falsoꝝ sunt eadeꝫ 2ª ꝯclo
ṗn^a. ¶ Que ꝯclō ꝓbat tali rōne. Nā alique ꝯclōnes sunt ꝓbat^r
false que sunt dispare ⁊ impoīes. sicꝫ iste. Justitia est iniusti-
tia ⁊ iustitia est timor. Sicut. n. dīt timor gñe a iustitia: ita
⁊ ab iniustitia. Silr iste sunt impoīes hō est equus ⁊ hō est
bos. Sꝫ tales ꝯclōnes non pñt inferri ex eisdē ṗmissis siue
ex eisdē ṗncipijs. ergo ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯclō est ista. Non oiuꝫ 3^a
sylloꝝ veroꝝ eadē sūt ṗn^a. ¶ Quā ꝯnem ꝓbat phs dupl'r.
¶ Primo dialectice. ¶ Scḋo analetice ¶ dialectice siue logi-
ce ꝓbat ꝙtuor rōnibus. ¶ Quaꝝ ṗma talis est ⁊ sumit ex ꝓbat dialectice
diu's ṗmoꝝ ṗncipioꝝ. Nam diuersoꝝ gñe distinctoꝝ sunt ṗma rō
diuersa ṗncipia. sicut magnitudinū ṗn^a sunt puncta: nume-
roꝝ vō vnitates. Sꝫ multe ꝯclōnes sunt in qbus ꝯ ꝯclu-
dunt aliqua de plurib⁹ subiectis gñe distinctis. ğ nō oium
sylloꝝ veroꝝ eadem sunt ṗn^a. ¶ Scḋa ratio que sumit ex 2^a
ṗncipijs cōibus talis est. ṗncipia cōia non pñt ingredi syl-
logismū nisi ꝭm ꝙ applicant ꝑ terminos spāles ad ṗn^a scḋm
gña entiū sunt diuersa: ⁊ remota. sꝫ manifestū est nō omniū
sylloꝝ esse eadē principia. ergo nō omniū sylloꝝ sunt eadē
ṗn^a cōia ꝭm ꝙ demrātionē siue syllogismum ingrediunt.
¶ Tertia ratio que sumit ex cōparatione ṗmissaꝝ ad cō- 3^a
clusionē talis est. Cōclusiones sunt ꝙ̃si īfinite. ğ ṗncipia syl
logismoꝝ sunt ꝙ̃si infinita: ⁊ ꝑ ꝯñs non oium sylloꝝ sunt ea
dē ṗn^a. ¶ Quarta rō q̄ sumit ex diu's necessarij ⁊ ꝯtingen 4^a
tis talis est. Principioꝝ qbus vtimur in syllogismis que-
dam sunt nēcia ⁊ quedā ꝯtingētia: vt pꝫ ex ṗmo prioꝝ: sed
nēcia ⁊ ꝯtingētia nō sunt eadē. ğ non oium sylloꝝ sunt ea-
dē ṗncipia. ¶ Scḋo ꝓbatur idē analetice. vꝫ ꝑ rōnes ꝓpꝛias Analetice
ex ṗncipijs qb⁹ scie demrāne. ⁊ hoc trib⁹ rōnib⁹. ¶ Qua- Prima rō
rum prima talis est. naꝫ si omniū sylloꝝ ēt demrātiuoꝝ de
qbus est ad ꝓpositūꝫ eēnt eadē ṗn^a. oia que sunt in sciētijs
eēnt eadē. pꝫ qꝛ que eidē sunt eadem inter se sunt eadē. sed
ṗncipia cuiuslibet scie sunt quodāmō eadē ꝯclōnib⁹. qꝛ vt
supra ostensum est: sunt eiusdē gñis. ergo si omniū sylloꝝ ṗn
cipia sunt eadē sequeret ꝙ oia que sunt in sciētijs sint eadē
qḋ fuit ꝓbandū. ¶ Scḋa rō si sic sequeret ꝙ qḋlibet ꝯtin-
geret demrāre ꝑ qḋlibet. hoc est manifeste falsum. Ex quo
mlta incōueniētia sequerent. vt de se pꝫ. ergo ⁊c̄. ¶ Ter-
tia rō talis est diuersoꝝ geneꝝ sunt diuersa ṗncipia. vt ḋ se
pꝫ. sꝫ diuerse sciētie sunt diuersoꝝ geneꝝ scibiliū. ğ diuersa
ruꝫ sciētiaꝝ sunt diuersa ṗncipia ⁊ ꝑ ꝯñs diuersaꝝ demrā-
tionū ṗncipia non sunt eadē. cūꝫ sciētia sit ꝓprius effectus
demrātionis. ¶ Cōsiderandū est aūt ꝙ demrātionū prin- Notādū
cipia sunt in duplici drīa. ¶ Nā quedā sunt cōia: quedā vō
ꝓpria. ¶ Secūdo mō loquēdo de ṗncipijs nō oium demrā
tionū sunt eadē ṗn^a. Alr vt dcm̄ est oēs demrātiones eēnt
eadē. ¶ Primomō loquēdo de ṗncipijs cōibus hoc dupl'r.
¶ Unomō ꝯsiderādo ṗncipia cōia vt sunt applicata ad ṗn-
cipia spālia: ⁊ sic nō oium demrātionū sunt eadē ṗncipia.
¶ Aliomō ꝯsiderādo ea in eoꝝ cōitate: ⁊ sic oium eadē sūt
principia que qdē nō formalr sꝫ v̄tualr solum ingrediunt
demrātionem: vt supra habituꝫ est. ¶ Et si phs aliqñ dicat
ꝙ ṗncipia demrātionū non sunt eadeꝫ: accipit ibi ṗn^m. vt
ṗ^m ⁊ idē est ꝙ adequatū siue ꝓpriū. qḋ enim alicui sibi pri
mo ꝯuenit adequate ⁊ ꝓprie sibi conuenit vt in caplo de
vniuersali habitum est. Si vō accipiatur primum pro eo
quod est primum via diuisionis. sic idem est ꝙ cōmunius
dr̄ primum. secus autem loquendo ꝭm viam resolutionis.
¶ Ad argumenta patet solutio ex predictis.
¶ Sequitur in phōe ⁊ in. D. S. ibi. [Sed qꝛ quoddam mo
do eadem ⁊c̄.

¶ Articulus secundus.

Ad secundū sic ꝑcedit. Uidet ꝙ subiectū scientie
nō possit esse prin^m sciētie. ¶ Nā de Primū
ṗncipijs supponit siue precognoscit qꝛ sūt: de subiecto vero
ṗcognoscit qꝛ ⁊ qd. vt supra circa ṗn^m huius libri cōcedit
phs. ğ subm non pōt dici ṗn^m alicuius scie. ¶ Scḋo ṗte- 2^m
rea. per principia sciētie demrātur ꝓpria passio de proprio

subiecto: sed p subm scie nō demonstratur passio de subto:
aliter idē eēt demōstrans ⁊ idē de quo fieret demratio: qd
2m est falsuʒ. g idē est q prius. ¶ Tertio pterea. si sic seqret q
tm̄ duo eēnt pcognita. vʒ subm ⁊ passio. Qꝛ p hypothesim
subm est pn^m scie. pñs est ɔtra phm in pncipio huius libri.
ergo nullaten⁹ ɔcedendū est q subm sit pncipiū scientiaꝝ.
¶ Sʒ ɔ̄ est phs in fine hui⁹ capli sm q adducit hic. D. S.
Rn ¶ Rñdeo dōm q pn^a sciaꝝ sunt in duplici dña. ¶ Nā qdā
sunt pncipia ex qbus demrat. sicut sunt pme dignitates: vt
q non ɔuenit simul esse ⁊ nō esse. ¶ Alia sunt pncipia circa
que sunt scientie. i. circa que versat ɔsideratio scie obiecti/
ue. ⁊ talia dicunt eē subiecta sciaꝝ: qꝛ diffinitionib⁹ subie/
ctoꝝ vtimur vt pncipijs indemōstrationib⁹. Principia aūt
pmomodo sumpta sunt cōia oibus scientijs. Sed pncipia
circa que v̄sant scie sunt ppria cuiuslibʒ sciētie. sicut nume
rus arithmetice. ⁊ magnitudo geometrie. Principia vero
cōia oʒ ad propria applicari ad hoc q fiat demonstratio.
qꝛ enim ex eis solis principijs cōibus non pōt fieri demon
stratio: igitur dici non pōt eadē esse pncipia omniū syllo-
Sub^m 2° demratiuoꝝ. hec. D. S. in pñti capitulo circa finem. ¶ Ex
quo colligi pōt q subm pōt dupl'r ɔsiderari. ¶ Unomō in/
quātū est subm: illo modo nō est pncipiū sciētie. ¶ Aliomō
potest ɔsiderari vt in se includit diffōnem suā ppriaꝫ: que
dr medium demonstratiōis ad demrandum passionem de
eo vt subm est. ⁊ illomodo subm dicitur pncipium sciētie.
¶ Ad argumenta omnia patet solutio ex dictis.
¶ Questio. 49. de comparatione scientie ad alia que ad co
Lec. 44 gnitionem pertinent. ⁊ est lec. 44. S. D.

Inaliter cōsiderandum restat de cōpa ratione sciētie ad alia que ad cognitionem ptinent. Postq̄ȝ declaratum ē de cōparatiōe sciētie ad sciētiam quātum ad cer/ titudinē. vnitateʒ ⁊ diuersitatem. ¶ Circa qd querunt duo. ¶ Pmo vtꝝ scia differat ab opiniōe. ¶ Scdo vtrum scia differat ab alijs habitibus intellectualibus.
¶ Sequitur in philosopho ⁊ in. S. D. [Scibile autem.]

¶ Articulus primus.

Ad primum sic pcedit. Ut q scia ⁊ opinio non sint duo habitus distincti realiter.
Primuʒ ¶ Nam habitus distinguunt p eorum objecta in virtute
principioꝝ. vt supra dclaratū est: sʒ scibile ⁊ opinabile que
dicunt eē subā scie ⁊ opinionis nō distinguunt realr: qꝛ idē
pōt esse opinabile ⁊ scibile. vt cōcedit phs. g opinio ⁊ scia
2m nō distinguunt. ¶ Scdo pterea. si opinio ⁊ scia distingue/
rent: hoc esset (vt dicit phs) qꝛ scia est nccioꝝ: opinio v̄o cō
tingentiū: sʒ hoc nō: q sic pʒ. Qꝛ de ppōne nccia pt hri opi
3m nio. vt hic ēt ɔcedit phs. ergo ⁊c̄. ¶ Tertio pterea vlium
est scia. ⁊ sic scia nō differt ab opiniōe rōne obiecti. ¶ Sʒ
ɔtra est phs in vltimo caplo hui⁹ decimi tractat⁹ ibi. [Sci
bile aūt ⁊ scia dint.] ¶ Rn̄o dōʒ q istō est vltimū caplm hu
ius decimi tractat⁹ pmi libri in quo phs determinando de
scia p respectū ad illa que ad rōnem ptinēt vel ad alia. Po
nit duas ɔclones: duas dubitatiōes inferēdo ⁊ vnū corre/
lariū. De quaꝝ ɔclonuʒ 2^a ⁊ correlario in sequēti articulo
Cōclusio videbit. ¶ Prima ɔclo que est rñsiua ad quesitū talis est.
Scientia est habitus distinctus ab opinione. ¶ Que ɔclo
Probatio pbat tali rōne phi. Nam obm scie differt ab obto opinio
nis. vʒ ab opinabili. ergo scia est habit⁹ ab opiniōe distin
ctus. ¶ probatio ɔñtie. qꝛ habitus distinguunt p er obiecta
formalr sumpta. ¶ Añs pbat qꝛ scia obiectiue est de vlib⁹.
Non. n. scia est de vlibus sub sensu cadētib⁹. vt supra pba
tum est. Sed etiam est necessarioꝝ. i. impossibilium alr se
habere: cum sit effectus demrationis: sed opinio est cōtin/
Opionez est xi. tc. hr pbatio gentium alr se hēre: ¶ qd pbat phs tripl'r ⁊ p tali ratione.
¶ nam ɔtingentia cognoscunt cognitiōe intellectiua: ⁊ eo/
rum non est scientia: qꝛ scientia est impossibilium aliter se
hiere: neqʒ eoꝝ est intellectus: qꝛ ēt intellectus g dī scia inde
monstrabilis. i. pncipiū scie. vt supra declaratū est: dicit eē
nō ɔtingentiū. sʒ necessarioꝝ p sine impossibiliuʒ alr se hēe.
ergo eorum est opinio. ¶ patet ɔñtia per locum a sufficienti
diuisione. Et hoc comprehendēdo sub scia ⁊ intellectu oēʒ
certitudinalē cognitionem. ¶ Ex hoc infert descriptio opi Opio qd
nionis. vʒ q opinio est estimatio quedā immediate ppoſi
tionis ⁊ nō necessarie: quod pōt intelligi dupl'r. ¶ Unomō
ita q ppositio immediata in se qdem sit necessaria: sed ab
opinante accipit p n necessaria. ¶ Aliomō vt in se ɔtingēs
sit: vlr autē ppō immediata est ppositio quecūqʒ que p ali/
qd mediū pbari non pōt sine sit necessaria sine nō necessa/
ria. ¶ Scdo pbatur a pho idem p id qd cōmuniter apparet 2°
ex virtute vocabuli. Nam opinio vr sonare aliqd debile ⁊
incertū. vñ opinio vr esse ɔtingētiū. ¶ Tertio idē pbat phs 3°
p expimentum. nam nullus qñ opinat aliqd quod impos/
sibile est alr se habere reputat se opinari sed scire. quando
vero opinat q sic est: q nihil phibet alr se hre: tūc reputat
se opinari: tāc si opinio sit talis. i. ɔtingētis: sciētia v̄o necesſ
sarij. ¶ Considerandum est autē sm phm in litera: q pro/ No^m p^m
pter ea q̄ dicta sunt: phs mouet duas difficultates. ¶ Qua/ Pria qd
rum prima est vtrum idem possit esse opinabile ⁊ scibile.
¶ Scdo vtrum de eodē aliqs possit hēre sciam ⁊ opinionē. 2°
¶ Ad pmā ad quā scdario rñdet phs dōm q vnum ⁊ idē Rn^o ad p^mam
materialr pōt esse scitum ⁊ opinabile non tamen idem for
malr. i. sm eandem rōnē formalē. qꝛ necessarium inquan/
tum hmōi est scibile: ipm v̄o acceptū ab opināte vt possibi
le aliter se habere sicut est in ista ppositione. Incorporalia
nō sunt in loco. Illud v̄o potest esse scitum ab vno ⁊ opina
bile ab alio simul ⁊ semel. Ab eodem v̄o pt idem fieri: sed
non simul sed successiue. ¶ Ex quo pʒ rñsio ad aliam dubi Rn^o ad 2^m
tationem. vʒ q eiusdem materialr sumpti diuersi tamē for
malr pt esse sciētia ⁊ opinio: ⁊ diuersis quidem in eodē tē/
pore. Ab vno vero nō simul sed successiue. ¶ Cōsiderandū No^m 2^m
est vlterius sm. D. S. q si aliqs p media pcedat ad imme/
diata ita q illa media non arbitretur: vt ɔtingentia aliter
se habere: Sed arbitretur ea sic se habere sicut diffinitiōes:
que sunt media p que demōstrationes pcedunt nō erit opi
nio sed scientia. Si vero aliquis pcedat ad immediata per
aliqua vera media: que tamē nō insunt illis de qbus dicū/
tur p se sicut diffinitiōes: que dicuntur substantialr ⁊ signi/
ficant spēm rei. vel non accipit ea q̄ sic insunt: habebit opi/
nionem ⁊ non sciet vere qꝛ ⁊ pp qd simul. Si tamē pcedit
vsqʒ ad immediata tunc enim p immediata opinabitur q
non sciet. si v̄o non pcedit p immediata sed p mediata tunc
non opinabitur pp quid sed solum qa. Nam etiaʒ scientia
que non est p immediata ⁊ ppter qd: nō est scientia pp qd.
sed quia. Hec ille formalr. ¶ Considerandū est vlteri⁹ sm No^m 3^m
eūdem ibidem q cum in demonstrationibus non sit pcede
re in infinitum. vt supra ostensum est: si sit aliqua ppositio
ɔtingens mediata opʒ q reducat ad aliquā immediataʒ:
non autem reducit ad aliquas ppositiones necessarias im
mediatas: qꝛ necessaria non sunt propria pncipia ɔtingen
tium. neqʒ ex necessarijs potest sequi cōtingens. vñ relinq/
tur q sit aliqua propositio ɔtingens mediata: ⁊ aliqua cō/
tingēs immediata. sicut ista homo non currit est mediata.
pōt enim probari p hoc medium: qꝛ homo nō mouet. que
etiam est ɔtingens. sed immediata. existimatio igitur tali/
um propositionū ɔtingētiū imediataꝝ est opinio. sʒ p hoc
non excludit qn etiam acceptio propōnis ɔtingentis me/
diate sit opinio. Sic enim se hʒ opinio circa ɔtingentia sic
intellus ⁊ scia circa nccia. ¶ Ad p^m igit ⁊ 2^m pʒ solutio ex
dictis. ¶ Ad 3^m dōm q sciētia dr vlium posteriorīstice lo/
quēdo. vʒ respectu propōnum in quibus pdicatum cōcin/
dit inesse subiecto vlr. hoc est primo ⁊ ɔuertibilr siue ade/
quate: ⁊ aut sm ipsum: vt supra declaratum est. Singulariū
autē eodem mō loquendo est qdem sciētia sed nō p se pmo
sed per alterum ⁊ sm aliud. vel vt quidem dicunt reflexe.

Unde dato ꝙ contingẽtia possint vniuersaliter concludi tamen vt contingentia sunt prioristice loquendo vt arguᵐ volu it non autem posterioristice. vnde ratio laborat in equiuoco ⁊ falsum supponit.

¶ Sequitur in pñoꝛ ⁊ in. D. S. Deinde cum dicit. [Relinquitur autem ⁊c̃. ¶ Articulus secundus.

Ad vltimũ sic pceditur. Uidetur ꝙ scientia non differat ab alijs habitibus intellectuali-
Primaz bus. ¶ Naz intellectus est habitus intellectualis: ⁊ tamẽ scientia ab eo nõ differt: vt supra ꝯcessum est. intellectus. n. dicitur scientia: qꝛ necessariũ est habere sciẽtiam aliquorũ. vz principiorum absqꝫ demrãtione. igitur ⁊c̃. ¶ Scdõ preterea. ponere distinctionẽ inter pnominatos habitus pertinet ad phiam moralem. vt pz. 6. ethicoꝝ. ergo phs inconuenienter assignat hic differentiã eoꝝ qd̃ est ꝯtra suppositũ. ¶ ¶ Sz ꝯ est phs in fine huius capl̃i ibi. [Relinqui-
Cõclusio tur ⁊c̃.] ¶ Rñ° dõm breuiter ꝙ sciẽtia intellectus ⁊ alij ha-
Proba° bitus intellectuales adinuicem differunt vel distinguuntur. ¶ Nam illi habitus sunt distincti inter se qui versantur circa diuersa obiecta. Sed qnque habitus intellectuales: vz intellectus: scientia: prudentia: ars ⁊ sapientia que significantur per hãc dictionẽ. Sy pᵉs sunt huiusmodi. ergo ⁊c̃. [Probatio minoris. Nã omnis habitᵘ itellectualis semper est veroꝝ vel ergo est habitus speculatiuus vel practicus. [Si pmũ hoc est dupl'r. [vel est circa ꝯcl'ones: ⁊ sic est sciẽtia. [vel est circa pncipia ⁊ hoc dupl'r. [vel circa principia demrãtionis ⁊ sic est intellectus. [vel circa causas altissimas que sunt diuine. ⁊ sic est sapientia. [Si sit habitᵘ practicus hoc est dupliciter. [vel est circa agibilia ⁊ sic est pru-
Factibile dentia. vel circa factibilia: ⁊ sic est ars. [Factibile autez di-
Agibile citur illud quod fit per actionem transeuntem. [Agibile vero dicitur qd̃ fit per actiones immanentes sicut sunt moralia. [De his autem habitibus maxime pertinet cõsiderare ad phm moralem potissime de prudentia. De sapientia vero ⁊ intellectu pertinet ad primam phiam. De intellectu vero ⁊ rõne inquãtum sunt potẽtie anime: pertinet cõsiderare ad phm naturalem. Et licz hic phs enumeret rationem inter habitus predictos: cuius proprie est discurrere de notitia premissarum ad notitiam ꝯclusionum: tamen nõ distinguitur a sciẽtia nisi sm rationem. vnde non sunt ponendi nisi qnqꝫ habitus intellectuales. Si vero accipiatur ratio pro potentia. sic ab omnibus habitibus real'r distin-
Notãdũ guitur vt in libris de anima ad longum disputatur. ¶ Cõside-
Correlaᵐ rãdũ est hic sm phm ꝙ ex predictis correlarie pz ꝙ solertia distinguitur a scientia. Nam sciẽtia est habitus conclusionis per demõstrationẽ acquisitus. Solertia vero est quedam perspicacitas intellectus apprehendendi mediũ. s. causam rei in non perspecto tempore. i. velociter absqꝫ magna mora qd̃ maxime ꝯuenit ex naturali aptitudine ⁊ etiã
Solertia ex ꝯsuetudine. [solertia est ergo subtilis ⁊ facilis coniecturatio medij propter qd eueniat: vt si qs viderit aliquẽ aftantem cuz aliquo diuite: cognoscit ꝙ ille diues sibi aliqd accõmodauit: vel si qs viderit ex inimicis factos amicos cognouit ꝙ hoc est: qꝛ facti sunt inimici vnius tertij. ⁊ sic de alijs exemplis que adducit phs ad ostendendum ꝙ in omnibus habitibus predictis potissime in prudentia ⁊ arte potest esse solertia. Ad pmum ergo dõm ꝙ si scientia accipiatur cõiter pro omni certitudinali cognitione ꝓpositionum necessariaꝝ. sic intellẽs est scia. Si vero accipiatur ꝓprie. vz ꝓ habitu ꝯcl'onis sic distinguitur ab intellectu. ¶ Ad 2ᵐ pz solutio ex predictis. Et hec de primo posteriorum dicta sufficiant. Ad laudẽ oipotẽtis ⁊ immortalis dei eiusqꝫ gloriosissime matris virginis Marie ⁊ oium scõꝝ. ⁊. D. S. qui cum deo viuit per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Expliciunt questiones Fratris Dominici de Flandria in primum librum Posteriorum.

¶ Clarissimi artium ⁊ sacre theologie doctoris fratris Dominici de Flandria ordinis predicatorum: Qõnes perutiles in secũdum librũ posteriorum analeticorum Aristotelis sm ordinẽ lectionum diui Thome Aquinatis eiusdem ordinis Feliciter incipiunt.

Postquã in primo libro ꝯsideratũ est de syllo demonstratiuo: ꝯsiderandũ restat in hoc 2° libᵒ de pncipijs demrãtionis. sz qꝛ vt dicit hic. D. S. Duplex est pnᵐ ipsiᵘ demrãtionis. Unũ qd̃ formal'r ingreditur demrãtionẽ. vz mediũ eius. Aliud qd̃ solũ virtual'r ingreditur demrãtionem. vz prime ꝓpõnes indemrãbiles. Jdõ circa determinationem pncipioꝝ demrãtionis duplex occurrit ꝯsideratio in gñe. [Nã pmo ꝯsiderãdũ est qd sit mediũ in demrãtionibᵘ vel de cognitiõe medij in demrãtionibᵘ. [Scdõ ꝯsiderandũ erit de pmaꝝ ꝓpõnũ cognitiõe. ⁊ hoc in vltimo tractatu huius scdi libri q incipit ibi. [De pncipijs aũt qual'r fiũt cognite ⁊c̃.] [Quãtũ ad pmuz duo sunt ꝯsideranda. [Nã pmo ꝯsiderãdũ est qd sit mediũ in demrãtionibus. ⁊ hoc in pmo tractatu. [Scdõ ꝯsiderãdũ est qual'r idẽ mediuz nobis inotescat. ⁊ hoc in. 2. tractatu ⁊ aliqbus sequẽtibus ibi. [Quo autẽ qd̃ qd est ⁊c̃. ¶ Circa pmum qrunt qnqꝫ. [Primo vtꝝ qõnes sint eq̃les numero his que vere scimus. [Scdõ vtꝝ sint tm̃ quatuor qõnes vere scibiles. vz. Si est. qd est. qꝛ est ⁊ ꝓpter qd est. [Tertio vtꝝ oẽs qõnes reducantur ad questionẽ qd est. [Quarto vtꝝ omnis questio sit questio medij. [Quinto vtrum diffinitio passionis sit medium demonstrationis potissime: vt videtur hic velle phs.

¶ Qõ prima scdi libri posterioꝝ analeticoꝝ Aristotelis.

¶ De cognitiõe medij in demõstrationibus ibi in phõ ⁊ in D. S. [Questiones sunt equales.] ¶ Articulus primus. Lec. 1.

Ad primuz sic pceditur. Uidetur ꝙ qõnes non sint eq̃les his que vere scimus. ¶ Nã tm̃ sunt quatuor qõnes vere scibiles: vt pz hic infra. Sed vere scibile est vnũ tm̃. vz ꝯcl'o demrãtionis. qꝛ qcqd vere scitur ꝑ demõstrationẽ cognoscitur. solius aũt ꝯclonis est demrãtio. ergo qõnes nõ sunt eq̃les numero his que vere scimus. ¶ Scdõ preterea ois qd̃ est qd̃ medij. vt hic ꝓbat phs: sz mediũ nõ est tm̃ vere scibile: vt pz de se. ergo idẽ vt supra. ¶ Tertio preterea. si sic sequeretur ꝙ oẽs essent vere scibiles. ꝯñs est manifeste ꝯ phm in isto ⁊ pcedenti libro. Qꝛ ꝯtingentia ⁊ impossĩa non sunt vere scibilia. [sequela pz: qꝛ de qlibet re põt esse qd̃. [Tum primo qꝛ qlibet res põt esse dubia ⁊ cognita. ergo de qualibet re põt formari qd̃. qꝛ est dubitabilis ꝓpositio. [Tum 2° qꝛ ois interrogatio est qõ: ⁊ de qualibz re põt fieri interrogatio. ergo ⁊ qd̃. Si ergo qõnes sunt eq̃les numero his que vere scimus. Seqtur ꝙ qlibz res erit vere scibilis. ¶ Quarto preterea. demõstrabilia sunt vere scibilia: sz de eis nõ est qd̃. [Tũ pmo qꝛ demõstrator nõ interrogat: vt in pmo huius ꝯcessum est. Tũ 2°: qꝛ sm Boetiũ in topicis. ois qd̃ vel est qd̃ thesis vel hypothesis: que locũ nõ hñt in demrãtiuis. ¶ Quinto preterea. pma pnᵃ demrãtiõis cũ faciãt scire sunt vere scibilia ꝑꝑ qd̃ vnũqdqꝫ ⁊ illud magis: Sz de ipsis nõ formabitur qd̃. cũ sint ꝑ se nota. ergo qõnes non sunt equales numero his que vere scimus. ¶ Sz ꝯtra est phs in pncipio huius libri dicens. [Questiões sunt equales numero ⁊c̃.] ¶ Rñ° dicenduz ꝙ hic incipit secũdus liber posterioꝝ in quo potis-

sime determinat de medio demonstrationis qd est ipm qd qd
est: qui liber diuidit in septez tractatus. ¶ In pº determinat
phs de qõnib⁹ medij. ¶ In scdo vo tractatu ondit phs qlr
ipz qd qd est se hz ad demonstrationes: et hoc disputatu est ibi.
⌊Quo aut qd qd est rc.⌋ ¶ In tertio ondit hoc idẽ fm rei
vitatẽ ibi. ⌊Itez aut speculandu est rc.⌋ ¶ In 4º ondit qlr
ipz qd qd est se hz ad demonstrationẽ ibi. ⌊Quo aut scire opi/
namur.⌋ ¶ In qnto ondit qualr ipm qd qd est. pot venari
ibi. ⌊Quo aut pot venari rc.⌋ ¶ In 6º vo ondit qualr ipz
qd qd est venari pot ibi. ⌊Ad bndum aut pblemata rc.⌋
¶ Sz in 7º et vltimo ondit phs et determinat de cognitione
pmoz pncipioz ibi. ⌊Ex pmissis aut fiet rc.⌋ ¶ Pr mos
aut tractatus ptinet vnicu caplm siue vna lectione fm. D.
Conclo pma — S. in quo ponunt quatuor pncipales pclones. ¶ Quaruz
pma est respõsiua ad quesitu. vz q qõnes sont eqles nume
2ª ro his que ve scimus. ¶ Scda ẽ q sunt tm qtuor qõnes ve
3ª scibiles. ¶ Tertia est q omnis qd ve scibilis est reducibilis
4ª ad qõnem qd est. ¶ Quarta est q ois qd est qd medij. ¶ De
duab⁹ aut vltimis qõnibus in seqntib⁹ articulis videbit.
Proba⁹ pᵃ con. — ¶ Prima vo pclosio sic probat tali rõne fm. D. S. Nam
de omni eo qd est ve scibile possumus qõnẽ facere ve scibi
lem: et econuerso. ergo equalis numerus est qõnu ve scibi/
lium: et eoz que ve sciunt. ¶ Añcedens pz. Nã ea sciontur
quoz sciẽtia est cognitio p demonstrationẽ acquisita: sed coñ
oz p demonstrationez sciẽtiam acqrere qoe ante fuerit ignota.
ergo de omni eo qd est rc. ¶ Pz pñtia: qr de oib⁹ his possu
Scda pbatio — mus qõnẽ facere qoe ignoramus. ¶ Alia ratio formaliter
omnis numerus est equalis alteri numero qñdo nõ exce
dit nec exceditur: sed numerus qõnum non excedit numeru
vere scibiliu. ergo rc. Maior pz. ¶ Minor probat. qr illa cõ
Noᵐ pᵐ Alber. mag. — uertunt. qr qcunqz sunt ve scibilia sunt et ve scita et ecõuer
so. ergo rc. ¶ Considerandum est aotez fm Albertu ma/
gnu in hoc scdo libro tractatu pmo. c. pmo: q qõnes de q/
bus est hic ad ppositu. non multiplicant qtum ad ve sci
ta fm materiã scibiliu. he enim qõnes multo plures sunt
qz ve scita: sed multiplicant qtuz ad formã scitoz siue sci/
bilium. Quecũqz enim ve scimus: non sunt sophistica vel
ex his p accidens scita vel etiã opinabilr scita sicut topica.
Auerrois — sz sicut dicit Auerrois vel p demonstrationẽ vt complexa sicut
sunt pclones: vel p ea que sunt in demonstratione sicut p medi
um: qd est diffinitio. Sicut. n. qr scitur ex pclone demonstratio
nis: ita pp qd scit p mediu demonstrationis potissime fm quod
actu mediat inter extrema. Sciẽtia aut quid: habet p diffi
Alpharabius — nitionẽ: et sciẽtia si est: relinqtur ex illa. vt vult Alpharabi
us. hoc ergo mõ qõnes eoz que demonstrantur: hoc est p de/
monstrationem et pncipia demonstrationu accipiunt sunt equales
numero. specie et forma his que ve scimus: hoc est his que
per demonstrationem accipimus vel que sunt in demonstratione.
Multe enim alie qõnes sunt fm mãm que excedont in cõ
Linconiẽsis — parabilr numez vere scitoz. Hec ille. Vñ Linconiẽsis vult
q qstiones sint eqles numero his que vere scimos nume/
rositate speciei. i. fm formã: et non fm indiuidua. i. fm ma/
Noᵐ 2ᵐ — teriã scitoz. ¶ Considerandu est vlteri⁹ (vt ex dictis colli/
gi pot) q cum dr q qstiones sunt eqles numero his que ve
re scimus: intelligẽdum est de qõnibus determinabilibus
p demonstrationem seu p artẽ demonstratiuã que sunt qtuor: vt in/
Versori⁹ — fra patebit. qtuor enim tm ve scimus p demonstrationẽ vt in/
Quatuor i demonᶜ scimus — nuit hic Versorius. ¶ Unu scimus formalr. vz qr est ipsius
pclonis. i. inherentiã passionis in subo. ¶ Aliud qd scimus
comitatiue. vz pp qd pclonis. Dum enim scimus q hõ est
risibilis pñs est scire pp qd est risibilis. ¶ Tertiuz elicitiue.
vz qd est subiecti. qr idem est qd est subiecti et pp qd pclonis
siue inherẽtie passionis. ¶ Quartu scimus suppositiue siue
añcedẽtis. videlz subm cui pot inherere talis passio. Non
enim possumus scire pp quid homo est risibilis nisi pscia/
mus q homo est tale ens cui risibilitas tanqz passio inhe/
rer. quatuor ergo tm p demonstrationem ve scimus: et tm sunt
quatuor qõnes his correspondẽtes terminabiles p artem
demonstratiuaz. vt infra patebit. Relinqtur ergo q qõnes sut
eqles fm numez. vz qtitatiuu his que ve scimus. ¶ Cõsi — Noᵐ 3ᵐ Rodulph⁹ Britonᵘ
derandu est vlteri⁹ fm Rodolphu Britonu q qõnes sont
equales numero his que scimus simplr nõ solu fm nume
rositatẽ speciei: sed etiã fm indiuidua et hoc accipiẽdo ve/
re scire cõiter pro omni eo qd scit nõ soluz in pclone: sed et
qtum ad cognitionẽ pmissaz demonstrationis. qr si accipien/
tur soluz p eo quod est scitu in pclone non haberet nisi vna
qo. s. qd qr est. que est de inherentia passionis ad subm. sed
accipiẽdo ve scire p omni eo quod cognoscitur in tota de/
monstratione sic hnt oẽs qõnes et sunt eqles scibilib⁹ hoc mo/
do. qr mediu demonstrationis est pp qd et ipsius subiecti est qd
si est et quid est. ipsius vo pclonis est qd qr est. sic accipien/
do ve scitu pro omni eo qd est ve scitu in demonstratione. que/
stiones sont eqles numero his qoe vere scimos. ¶ Consi/ — Noᵐ 4ᵐ
derandu est vlteri⁹ fm eũdem in pma qõne hui⁹ scdi q ve — Vere sci/
scire pot accipi duplr. ¶ Unomõ pprie. et sic pclo demonstratio — re duplr
nis soluz vere scit. vñ sic qõnes non sunt eqles numero his
que vere scimus. ¶ Aliomodo accipit cõiter et hoc duplr.
¶ Unomõ pro eo qd scim⁹ ex seipsos sicut sont pma pnᵃ de/
monstrationis: et isto etiã modo non sunt eqles numero rc. qr
de pncipijs acuz non sint dubia non formant qõnes. ¶ Alio
mõ p eo qd scit ex alio: et sic qõnes sont eqles numero his
que ve scimus: qr qñcũqz aliqd est ve ordinatum ad aliqd
aliud cuius numeratio et distinctio accipit fm distinctionẽ
et numerationẽ ei⁹ ad qd ordinat: sed oẽs qõnes sunt ordi
nate ad scire. qr aliqs non querit rẽ nisi vt sciat eã. ergo di
stinctio et numeratio qstionu dz sumi fm distinctionẽ scibi
lium. Hec ille. ¶ Que vo sont si fiat numeratio qõnum fm
numez scibiliu qtuz ad formã non aut qtu ad mãm vt in
pñ⁹ fm Albertum expositu est. ¶ Considerandu est vlte — Noᵐ 5ᵐ
rios fm Egidiu et hoios pclonis: vz q qõnes sont rc. pot
esse triplex expositio. ¶ Prima ẽ vt sit sensus: qstiones sut
eqles numero. his: que ve scimus et his que non per se no
ta: sz p demonstrationẽ scibilia. ¶ Scda expositio est vt sit sen/
sus. qõnes in rebus que sont per se de qbus spectat ad de/
mõstrantẽ determinare sunt eqles numero his dubitabili
bus qcunqz vere scimus in talib⁹ quot sunt scibilia tot sut
dubitabilia et ecõuerso. qõnes vero que sunt per accidens
et que ptingunt aliter se habere et que solu per signa habẽt
pcludi non sunt per se. vnde in his ppõ phi non hz locum
fm hanc expõnẽ. ¶ Tertia vo expositio talis est. vt sit sen
sus qõnes sunt rc. i. vere scibilib⁹ vl vere ducibilib⁹ ad ve
scibile. Semp enim impfectu hz reduci ad pfectum. Ideo
quod est per accidẽs hz reduci ad per se: et id qd ẽ p signuz
ad id quod est per causaz: et q pt aliter se habere ad id qd
non pot aliter se hre. vñ in similib⁹ pdicta ppositio verita/
tem hz. sup hãc expositionẽ Paulos venet⁹ videt supad/
dere quartã expositionẽ. vt vz sit sensus: qõnes sunt equa/
les rc. i. his qbus intellectus pot assentire per discursum.
vñ prima pncipia demonstrationis illomodo non vere scim⁹.
¶ Ad pmu igit dñz q vere scibile accipitur duplr. ¶ Uno
mõ ppriissime. vz p eo qd per demõstrationẽ est cognosci/
bile: sicut id quod cognoscitur per formã demonstrationis.
Isto modo sola pclo demonstrationis dr vere scibilis. ¶ Alio
modo accipit vt in pposito ve scibile proprie pro eo qd in
demonstratione cognoscit non solu sicut id qd cognoscit
per formaz demonstrationis: sed pro eo quod cognoscit sicut
ratio cognoscẽdi: aut antecedẽtis elicitiue aut cõmitatiue:
vt expositum est. Sic quatuor sont vere scibilia vt est expo
situz. Sicut patet. vnde ratio fundatur in falso. ¶ Ad 2ᵐ
dñm q lz omnis qd sit reductioe qstio medij non tamẽ fm
formã qstionis vt infra patebit. ¶ Ad 3ᵐ dñm vt dicit hic
Britonos q questio potest accipi duplr. vz communiter et
proprie. ¶ Cõiter sumit pro eo qd hz modum dubitationis
vl interrogationis: et isto modo de omni re formari potest — Qõ 2ᵉ

Unde dato ꝙ contingentia possint vniuersaliter concludi et cum vt contingentia sunt prouissice loquendo vt arᵐ voluit non autem posterioristice. vnde ratio laborat in equiuoco ꝛ falsum supponit.

ℭ Sequitur in pħo ꝛ in. D.S. Deinde cum dicit. ⌊ Relinquitur autem ꝛc̄. ℭ Articulus secundus.

Ad vltimū

sic pcedit. Uidetur ꝙ scientia non differat ab alijs habitibus intellectualibus.

Primum ℭ Nā intellectus est habitus intellectualis: ꝛ tamē scientia ab eo nō differt: vt supra ↄcessum est. intellectus. n. dicitur scientia q: necessariū est habere sciētiam aliquorū.

2ᵐ vz principiorum absq̧ demr̄atione. igit̄ ꝛc̄. ℭ Scd̄o preterea. ponere distinctionē inter p̄nominatos habitus pertinet ad pħiam moralem. vt pz. 6. ethicoꝝ. ergo pħs inconuenienter assignat hic differentiā eoꝝ qd̄ est ↄtra suppositū. ℭ ℭ Sz ↄ̄ est pħs in fine huius capl̄i ibi. ⌊ Relinqui-

Conclusio tur ꝛc̄. ⌋ ℭ R̄ñ dd̄m breuiter ꝙ sciētia intellectus ꝛ alij habitus intellectuales adinuicem differunt vel distinguunt̄.

Probat̄ ℭ Nam illi habitus sunt distincti inter se qui versant̄ circa diuersa obiecta. Sed qnque habitus intellectuales: vz intellectus: scientia: prudentia: ars ꝛ sapientia que significantur per hāc dictionē. Sypes sunt huiusmodi. ergo ꝛc̄. ⌈ Probatio minoris. Nā omnis habit⁹ itellectualis semꝑ est veroꝝ vel ergo est habitus speculatiuus vel practicus. ⌈ Si pmū hoc est dupl'r. ⌈ vel est circa ↄclōnes: ꝛ sic est sciētia. ⌈ vel est circa p̄ncipia ꝛ hoc dupl'r. ⌈ vel circa principia demr̄ationis ꝛ sic est intellectus. ⌈ vel circa causas altissimas que sunt diuine. ꝛ sic est sapientia. ⌈ Si sit habit⁹ practicus hoc est dupliciter. ⌈ vel est circa agibilia ꝛ sic est prudentia. vel circa factibilia: ꝛ sic est ars. ⌈ Factibile autē di-

Factibile Agibile citur illud quod fit per actionem transeuntem. ⌈ Agibile vero dicitur qd̄ fit per actiones immanentes sicut sunt moralia. ⌈ De his autem habitibus maxime pertinet cōsiderare ad pħm moralem potissime de prudentia. De sapientia vero ꝛ intellectu pertinet ad primam pħiam. De intellectu vero ꝛ rōne inquātum sunt potētie anime: pertinet cōsiderare ad pħm naturalem. Et licz hic pħs enumeret rationem inter habitus predictos: cuius proprie est discurrere de notitia premissarum ad notitiam ↄclusionum: tamen nō distinguitur a sciētia nisi ꝑm ratiōem. vnde non sunt ponendi nisi qnq̧ habitus intellectuales. Si vero accipiatur ratio pro potentia. sic ab omnibus habitibus realr̄ distin-

Notandū Correlariᵐ guit̄ vt in libris de anima ad longum disputat̄. ℭ Cōsiderādū est hic ꝑm pħm ꝙ ex predictis correlarie pz ꝙ solertia distinguitur a scientia. Nam sciētia est habitus conclusionis per demōstrationē acquisitus. Solertia v̇o est quedam perspicacitas intellectus apprehendendi mediū. s. causam rei in non perspecto tempore. i. velociter absq̧ magna mora qd̄ maxime ↄuenit ex naturali aptitudine ꝛ etiā

Solertia ex ↄsuetudine. ⌈ solertia est ergo subtilis ꝛ facilis coniectatio medij propter qd euenit: vt si q̄s viderit aliquē alter cantem cū aliquo diuite: cognoscit ꝙ ille diues sibi aliqd accōmodauit: vl̄ si q̄s viderit ex inimicis factos amicos cognouit: ꝙ hoc est: q: facti sunt inimici vnius tertij. ꝛ sic de alijs exemplis que adducit pħs ad ostendendum ꝙ in omnibus habitibus predictis potissime in prudentia ꝛ arte potest esse solertia. Ad pmum ḡ dd̄m ꝙ si scientia accipiatur cōiter pro omni certitudinali cognitione ꝓpositionum necessariaꝝ. sic intell'c est scia. Si v̇o accipiat̄ ꝓprie. vz ꝓ habitu ↄclōnis sic distinguit̄ ab intellectu. ℭ Ad 2ᵐ pz solutio ex predictis. Et hec de primo posteriorum dicta sufficiant. Ad laudē diporētis ꝛ immortalis dī eiusq̧ gloriosissime matris virginis Marie ꝛ oium scōꝝ. ꝛ. D.S. qui cum deo viuit per infinita secula seculorum. Amen.

ℭ Expliciunt questiones Fratris Dominici de Flandria in primum librum Posteriorum.

ℭ Clarissimi artium ꝛ sacre theologię doctoris fratris Dominici de Flandria ordinis prędicatorum: Qōnes perutiles in secūdum librū posteriorum analeticorum Aristotelis ꝑm ordinē lectionum diui Thomę Aquinatis eiusdem ordinis Feliciter incipiunt.

Ostquā in primo libro ↄsideratū est de syllo demonstratiuo: ↄsiderandū restat in hoc 2° lib° de p̄ncipijs demr̄ationis. sz q: vt dicit hic. D.S. Duplex est p̄nᵐ ipsi⁹ demr̄ationis. Unū qd̄ formal'r ingredit̄ demr̄ationē. vz mediū eius. Aliud qd̄ solū v̇tual'r ingreditur demr̄ationem. vz prime ꝓpōnes indemr̄abiles. Jō circa determinationem p̄ncipioꝝ demr̄ationis duplex occurrit ↄsideratio in gn̄e. ⌈ Nā pmo ↄsiderādū est qd sit mediū in demr̄ationib⁹ vel de cognitōe medij in demr̄ationib⁹. ⌈ Scd̄o ↄsiderandū erit de pmaꝝ ꝓpōnū cognitiōe. ꝛ hoc in vltimo tractatu huius scd̄i libri q incipit ibi. ⌊ De p̄ncipijs aūt qual'r fiūt cognite ꝛc̄. ⌋ ⌈ Quātū ad pmū duo sunt ↄsideranda. ⌈ Nā pmo ↄsiderādū est qd sit mediū in demr̄ationibus. ꝛ hoc in p̄ tractatu. ⌈ Scd̄o ↄsiderādū est qual'r idē mediū nobis inotescat. ꝛ hoc in. 2. tractatu ꝛ aliq̄bus sequētibus ibi. ⌊ Qūo autē qd̄ qd est ꝛc̄. ℭ Circa pmum q̄runt̄ qnq̧. ⌈ Primo vtꝝ qōnes sint eq̄les numero his que v̇e scimus. ⌈ Scd̄o vtꝝ sint tm̄ q̄tuor qōnes vere scibiles. vz. Si est. qd est. q: est ꝛ ꝓpter qd est. ⌈ Tertio vtꝝ oēs qōnes reducant̄ ad questionē qd est. ⌈ Quarto vtꝝ omnis questio sit questio medij. ⌈ Quinto vtrum diffinitio passionis sit medium demonstrationis potissime: vt videtur hic velle pħs.

ℭ Qō prima scd̄i libri posterioꝝ analeticoꝝ Aristotelis.

ℭ De cognitiōe medij in demōstrationibus ibi in pħs ꝛ in D.S. ⌊ Questiones sunt equales. ⌋ ℭ Articulus primus. Lec. 1.

Ad primū

sic pcedit̄. Uidet̄ ꝙ qōnes non sint eq̄les his que v̇e scimus. ℭ Nā tm̄ sunt q̄tuor qōnes v̇e scibiles: vt pz hic in l'ra. Sed v̇e scibile est vnū tm̄. vz ↄcl'o demr̄ationis. q: qcqd v̇e scit̄ ꝑ demōstrationē cognoscit̄. solius aūt ↄclōnis est demr̄atio. ergo qōnes nō sunt eq̄les numero his que v̇e scimus. ℭ Scd̄o preterea ois qō est qō medij. vt hic pbat pħs: sz mediū nō est tm̄ v̇e scibile: vt pz de se. ḡ idē vt supra. ℭ Tertio p̄terea. si sic sequeret̄ ꝙ oēs essent v̇e scibiles. ↄn̄s est manifeste ↄ̄ pħm in isto ꝛ p̄cedenti libro. Q: ↄtingentia ꝛ impossia non sunt v̇e scibilia. ⌈ sequela pz: q: de q̄libet re pōt esse qō. ⌈ Tum primo q: q̄libet res pōt esse dubia ꝛ cognita. ergo de qualibet re pōt formari qō. q: est dubitabilis ꝓpositio. ⌈ Tum 2° q: ois interrogatio est qō: de qualibz re pōt fieri interrogatio. ḡ ꝛ qō. Si ḡ qōnes sunt eq̄les numero his que v̇e scimus. Seq̄tur ꝙ q̄libz res erit v̇e scibilis. ℭ Quarto p̄terea. demōstrabilia sunt v̇e scibilia: sz de eis nō est qō. ⌈ Tū p̄ q: demōstrator nō interrogat: vt in p̄ huius ↄcessum est. Tū 2°: q: ꝑm Boetiū in topicis. ois qō vel est qō thesis vel hypothesis: que locū nō hn̄t in demr̄atiuis. ℭ Quinto p̄terea. pma p̄nᵃ demr̄ationis cū faciāt scire sunt vere scibilia ꝓp qd̄ vnūqdq̧ ꝛ illud magis: sz de ipsis nō formabitur qō. cū sint ꝑ se nota. ḡ qōnes non sunt equales numero his que vere scimus. ℭ Sz ↄtra est pħs in p̄ncipio huius libri dicens. ⌊ Questiōes sunt equales numero ꝛc̄. ⌋ ℭ R̄ñ° dicendū ꝙ hic incipit secūdus liber posterioꝝ in quo potis-

sime determinat de medio demonstrationis qd est ipm qd qd
est:qui liber diuidit in septez tractatus.¶ In p determinat
phs de qonib⁹ medij.¶ In scdo vo tractatu ondit phs qlr
ipz qd qd est se bz ad demonstrationes:z hoc disputatu est ibi.
⌊Quo aut qd qd est zc.⌋ ¶ In tertio ondit hoc idē fm rei
vitatē ibi.⌊Itez aut speculandu est zc.⌋ ¶ In 4° ondit qlr
ipz qd qd est se bz ad demonstrationē ibi.⌊Quo aut scire opi-
namur.⌋ ¶ In qnto ondit qualr ipm qd qd est.pot venari
ibi.⌊Quo aut pot venari zc.⌋ ¶ In 6° vo ondit qualr ipz
qd qd est venari pot ibi.⌊Ad hndum aut pblemata zc.⌋
¶ Sz in 7° z vltimo ondit phs z determinat de cognitione
pmoz pncipioz ibi.⌊Ex pmissis aut fiat zc.⌋ ℭ Primus
aut tractatus ptinet vnicu caplm siue vna lectione scdm.D.
Concl° pma S.in quo ponunt quatuor pncipales pclones.¶ Quaruz
pma est responsiua ad quesitu.vz q qones sunt eqles nume
2ª ro his que ve scimus.¶ Scda ē q sunt tm quatuor qones ve
3ª scibiles.¶ Tertia est q omnis qo ve scibilis est reducibilis
4ª ad qonem qd est.¶ Quarta est q ois qo est qo medij.¶ De
duab⁹ aut vltimis qonibus in sequētib⁹ articulis videbit.
ℭ Prima vo pclusio sic probat tali rone fm.D.S.Nam
Probat° pª con. de omni eo qd est ve scibile possumus qonē facere ve scibi
lem:z econuerso.ergo equalis numerus est qonu ve scibi-
lium:z eoz que ve sciunt.¶ Antecedens pz.Na ea sciuntur
quoz sciētia est cognitio p demonstrationē acquisita:sed eoru
oz p demonstrationez sciētiam acqrere que ante fuerit ignota.
ergo de omni eo qd est zc.¶ Pz pña:qr de oib⁹ his possu
Scda pbatio mus qonē facere que ignoramus.¶ Alia ratio formaliter
omnis numerus est equalis alteri numero quādo nō exce
dit nec excedit:sed numerus qonum non excedit numeru
vere scibiliu.ergo zc.Maior pz.¶ minor probat.qr illa cō
uertunt.qr qcunq sunt ve scibilia sunt et ve scita z ecōuer
Notā fm Alber. mag. so.ergo zc.ℭ Considerandum est autez fm Albertu ma-
gnu in hoc scdo libro tractatu pmo.c.pmo:q qones de q-
bus est hic ad ppositu.non multiplicant qtum ad ve sci
ta fm materiā scibiliu.he enim qones multo plures sunt
q ve scita:sed multiplicant qtu ad formā scitoz siue sci-
bilium.Quecuq enim ve scimus:non sunt sophistica vel
ex his p accidens scita vel etiā opinabilr scita sicut topica.
Auerrois sz sicut dicit Auerrois vel p demonstrationē vt complexa:sicut
sunt pclones:vel p ea que sunt in demonstratione sicut p medi
um:qd est diffinitio.Sicut.n.qr scitur ex pclone demonstratio
nis:ita pp qd scit p mediu demonstrationis potissime fm quod
actu mediat inter extrema.Sciētia aut quid:habet p diffi
Alpharabius nitionē:z sciētia si est:relinqtur ex illis.vt vult Alpharabi-
us.hoc ergo mō qones eoz que demonstrantur : hoc est p de-
monstrationem z pncipia demonstrationu accipiunt sunt equales
numero.specie z forma his que ve scimus:hoc est his que
per demonstrationem accipimus vel que sunt in demonstratione.
Multe enim alie qones sunt fm mām que excedunt in cō
Linconiensis parabilr numep vere scitoz.Hec ille.Vn Linconiēsis vult
q qstiones sint eqles numero his que vere scimus nume-
rositate speciei.i.fm formā:z non fm indiuidua.i.fm ma-
Notā 2m teriā scitoz.ℭ Considerandu est vlteri⁹ (vt ex dictis colli-
gi pot) q cum dr q qstiones sunt eqles numero his que ve
re scimus:intelligēdum est de qonibus determinabilibus
p demonstrationem seu p artē demonstratiuā que sunt quatuor vt in-
fra patebit.quatuor enim tm ve scimus p demonstrationē vt in-
Versori° Quatuor ī demon° scimus nuit hic Versorius.¶ Vnu scimus formalr.vz qr est ipsius
pclonis.i.inherentiā passionis in subo.¶ Aliud qd scimus
comitatiue.vz pp qd pclonis.Dum enim scimus q hō est
risibilis pña est scire pp qd est risibilis.¶ Tertiuz elicitiue.
vz qd est subecti.qr idem est:qd est subiecti z pp qd pclonis
siue inherētie passionis.¶ Quartu scimus suppositiue siue
antecedētis.videlz subm cui pot inherere talis passio.Non
enim possumus scire pp quid homo est risibilis nisi pscia-
mus q homo est tale ens cui risibilitas tanq passio inhe-
ret.quatuor ergo tm p demonstrationem ve scimus:z tm sunt
quatuor qones his correspondētes terminabiles p artem
demonstratiuaz.vt infra patebit.Relinqtur ergo q qones sūt
eqles fm numep.vz qtitatiuū his que ve scimus.ℭ Consi Notā 3m
derandu est vlteri⁹ fm Rodulphu Britonu q qones sunt Rodulph° Brito°
equales numero his que scimus simplr nō solu fm nume
rositatē speciei:sed etiā fm indiuidua z hoc accipiēdo ve-
re scire coiter pro omni eo qd scit nō soluz in pclone:sed et
qtum ad cognitionē pmissaz demonstrationis.qr si accipien-
tur soluz p eo quod est scitu in pclone non haberet nisi vna
qo.s.qo qr est.que est de inherentia passionis ad subm.sed
accipiēdo ve scire p omni eo quod cognoscitur in tota de-
monstratione sic hnt oēs qones z sunt eqles scibilib⁹ hoc mo-
do.qr mediu demonstrationis est pp qd z ipsius subiecti est qo
si est z quid est.ipsius vo pclonis est qo qr est.sic accipien-
do ve scitu pro omni eo qd est ve scitu in demonstratione.que-
stiones sunt eqles numero his que vere scimus.ℭ Consi- Notā 4m
derandu est vlteri⁹ fm eūdem in pma qone hui⁹ scdi q ve Vere scire dupl̄r
scire pot accipi duplr.¶ Vno mō pprie.z sic pclo demonstratio
nis soluz vere scit.vn sic qones non sunt eqles numero his
que vere scimus.¶ Aliomodo accipit coiter z hoc duplr.
¶ Vno mō pro eo qd scim⁹ ex seipsis:sicut sunt pma pn° de-
monstrationis:z isto etiā modo non sunt eqles numero zc.qr
de pncipijs cuz non sint dubia non formant qones.¶ Alio
mō p eo qd scit ex alio:z sic qones sunt eqles numero his
que ve scimus:qr qncuq aliqd est ve ordinatum ad aliqd
aliud cuius numeratio z distinctio accipit fm distinctionē
z numerationē ei⁹ ad qd ordinat:sed oēs qones sunt ordi
nate ad scire.qr aliqs non querit rē nisi vt sciat eā.ergo di
stinctio z numeratio qstionu dz sumi fm distinctionē scibi
lium.Hec ille.¶ Que vo sunt si fiat numeratio qonum fm
numep scibiliu qtuz ad formā non aut qtu ad mām vt in
Notā 5m pnn° fm Albertum expositu est.ℭ Considerandu est vlte
rius fm Egidiu z huius pclonis:vz q qones sunt zc.pot
esse triplex expositio.ℭ Prima ē vt sit sensus:qstiones sūt
eqles numero.his:que ve scimus z his que non per se no
ta:sz p demonstrationē scibilia.ℭ Scda expositio est vt sit sen-
sus.qones in rebus que sunt per se:de qbus spectat ad de-
mōstrantē determinare sunt eqles numero his dubitabili
bus qcunq vere scimus in talib⁹ quot sunt scibilia tot sūt
dubitabilia z ecōuerso.qones vero que sunt per accidens
z que ptingunt aliter se habere z que solu per signa habēt
pcludi non sunt per se.vnde in his ppō phi non hz locum
fm hanc expōnē.ℭ Tertia vo expositio talis est.vt sit sen
sus qones sunt zc.i.vere scibilib⁹ vl vere ducibilib⁹ ad ve
scibile.Semp enim impfectu hz reduci ad pfectum.Ideo
quod est per accidēs hz reduci ad per se:z id qd ē p signuz
ad id quod est per causaz:z q pt aliter se habere ad id qd
non pot aliter se hre.vn in similib⁹ pdicta ppositio verita-
tem hz.sup hāc expositionē Paulus venet⁹ videt superad-
dere quartā expositionē.vt vz sit sensus:qones sunt equa-
les zc.i.his qbus intellectus pot assentire per discursum.
vn prima pncipia demonstrationis illomodo non vere scim⁹.
ℭ Ad pmu igit dōz q vere scibile accipitur duplr.¶ Vno
mō ppriissime.vz p eo qd per demōstrationē est cognosci-
bile:sicut id quod cognoscitur per formā demonstratiōis.
Isto modo sola pclo demonstrationis dr vere scibilis. ¶ Alio
modo accipit vt in pposito ve scibile proprie pro eo qd in
demonstratione cognoscit non solu sicut id qd cognoscit
per formaz demonstrationis:sed pro eo quod cognoscit:sicut
ratio cognoscēdi:aut antecedētis elicitiue aut comitatiue:
vt expositum est.Sic quatuor sunt vere scibilia vt est expo
situz.Sicut patet.vnde ratio fundatur in falso. ℭ Ad 2m
dōm q lz omnis qo sit reductiue qstio medij non tamē fm
formā qstionis vt infra patebit.ℭ Ad 3m dōm vt dicit hic
Britonus q questio potest accipi duplr.vz communiter z
proprie.¶ Coiter sumit pro eo qd hz modum dubitationis
Qō 2ª vl interrogationis:z isto modo de omni re formari potest

questio. Sed pprie sumit qñ vz res q̄ q̄ritur de se est du-
bitabilis vel quesibilis ⁊ scibilis p arte demr̄atiuā. Et isto
Qō quid modo nō pt formari qō de oi re. q2 vt dicit Linconiēsis qō
est pprie motus aie supra rez q̄situm. qñ.n. aia mouet ⁊ tē
dit ad inq̄sitionē rei que de se est dubitabilis vel quesibilis
tunc format q̄stionem ⁊ isto mō dr̄ q̄situm est partim notū
⁊ partim ignotum qō non ꝯuenit oi rei. Ad 4m dōm q
demr̄ator nō interrogat eo mō sicut dialecticus. vz non in-
terrogat vt petat ꝯcessum dubitatiuer sed absolute interro
gat vt videat si discipulus sit eiusdez opinionis cū ipso. vñ
supra dīsum est in pmo huius q in q̄libet sciētia spāli sunt
pprie interrogationes. Ad 5m pz solutio ex dictis.
Sequitur in pho ⁊ in. D.S. Deinde cum dicit. Est qui-
dem ⁊c. Articulus secundus.

Ad secūdum sic pcedit. Videt q nō sunt tm̄ qua-
tuor qōnes de scibiles. Nā sunt
plures qōnes p demr̄ationem vere scibiles q̄ quatuor vt
de se pz. ergo non tm̄ sunt q̄tuor qōnes. pz ꝯñtia p p̄ceden-
tem ꝯclōnē. q2 qōnes sunt eq̄les numero his ⁊c. Scdo
p̄terea. vt dicit Boetius. Ois qō est q̄si thesis denudata vz
circūstantijs. vel hypothesis que est circūstantijs inuolu-
ta. ergo tm̄ sunt due qōnes ⁊ non q̄tuor. Tertio p̄terea.
de omni p̄dicamēto pōt formari q̄stio. vz qd. q̄ntum. qua-
le ⁊c. ergo sunt plures q̄ q̄tuor. Quarto p̄terea. s3 Boe
tium in topicis qō est dubitabilis ppositio: s3 plures sunt
dubitabiles ppositiōes q̄ q̄tuor. ergo ⁊c. S3 ꝯ est phs
Ꝯclusio in p̄nti caplō ibi. Est qdez ⁊c. R° dōm q 2a ꝯclo hui9
capli que est rñsio ad q̄situ talis est. Tm̄ sunt quatuor
q̄stiones terminabiles per demr̄ationem. Que pbatur ta-
Proba° li rōne s̄m Phm elicitiue. Nā ois q̄stio vel est simplr̄ nō
ponens in numez: vel est cōposita ponens in numez. Si
pmū hoc est dupl̄r. vel q2 querit de esse rei simpl̄r. sic est q̄-
stio. si est. Uel q̄rit de esse rei qditatiue. sic est questio. qd ē.
Si scdm hoc etiā dupl̄r. vel q2 querit de inherentia vni-
us ad alterz. Sic est qō. q2 est. vel de causa illi9 inherentie.
sic est qō ppter qd. sunt ergo quatuor qōnes tm̄ de scibiles
.i. determinabiles per demr̄ationez. vz. si ē: q2 est: quid est:
⁊ propter qd est. dicuntur autez vere scibilia q̄ per demr̄a-
tionē sciuntur. vt dictum est. aut directe sicut q2 est. aut cō-
seq̄nter sicut ppter qd est. aut elicitiue vel antecedenter sic
Nom pm est ⁊ qd est. Cōsiderandū est hic s̄m. D.S. q cuz sciētia
non sit nisi veroz. vt patuit per diffinitionē demr̄ationis cu-
ius effectus est scire. verum autē solū significet p orationē
siue enūciationē opz solā enunciationē esse scibilē: ⁊ per cō-
seq̄ns q̄sibilez. primo ⁊ pncipal̄r. licz scdo mō sciētia sit ter
minoz ipsius ppositionis: sicut autē in scdo p̄iermenias
dicit. Enūciatio dupliciter format. Unomō ex noie ⁊ ver-
bo est. absq3 aliquo apposito: vt cū dicitur homo est. sic est
ppositio de scdo adiacente. Aliomō qñ aliqd 3m adiacet:
Qō sim-plex ⁊ cō-posita. vt cum dr̄ homo est albus. pōt ergo qō formata referri ad
pmū modū enunciationis. sic est qō simpl̄r. vel ad scdz mo
Nom 2m dū sic est qō q̄si cōposita vel ponens in numez. Conside
randū est vlteri9 q qō cōposita dicit ponere in numez s̄m
Qō pone-re in nūerū s̄m Alb. ma. D.S. q2 vz q̄rit de cōpositione duoz. Sed s3 Albertū ma
gnū talis qō dicit ponere in numez in q̄ p̄dicatū ponit ali
qō subm distinctū ab hoc v̄bo est: vel eius participio: vt cū
dicit hō est animal. illud p̄dicatū animal ponit illud subm
hō qō ē aliud ab hoc v̄bo ē q̄si ponens in numez binariū
ꝯtra subm. Omnis ergo qō ponit in numez in q̄ ponit ali
ud p̄dicatū ab illo v̄bo ē vel eius participio .s. exñs: qō no
tant dr̄. q2 idē ē q̄rere an hō sit ⁊ an hō sit exñs. q2 vtrobiq3
Pau. ven. q̄ritur de esse exñtie rei simpl̄r. S3 s̄m Paulū venetū qō
de est 3° adiacēte ⁊ nō de 2° adiacēte dr̄ ponere in numez.
Tū primo q2 qō de 2° adiacēte non ponit p̄dicatuz aliud
māle a subo: sic qō de tertio adiacēte. subm enim nō ponit
in numez ꝯ subm. sed hñ p̄dicatū. Tum 2° q2 qō an ē nul
lam supponit qōnē. Et qō qd ē vnā supponit solam. vz si ē.
Sed qō q2 est supponit duas. vz si ē ⁊ qd est. Et questio p-
pter qd est p̄supponit p̄dictas tres qōnes. vnū autē non fa
cit numez sed hñ duo vel tria. Tū 3° q2 qōnes si ē ⁊ qd ē
que sunt de est 2° adiacente q̄runt de eēntia ⁊ esse rei q̄ sunt
idē real̄r cū ipsa re. Alie v̄o due qōnes q̄ sunt de ē 3° adia-
cēte q̄runt de subiecto ⁊ de ppria passiōe q̄ distinguunt rea-
liter. iō sunt ponētes in numez. Hec ille. S3 hoc qō hic dr̄
repugnat doctrine. D.S. ⁊ vitari. Manifestū ē enim q eē Cōtra pau. vene.
essentie rei de q̄ ē hic mentio real̄r siue essential̄r differt ab
ipsa re: aliter res nō posset intelligi sine suo esse exñte quod
est falsum vt deducit. D.S. in tractatu de esse ⁊ essentia.
Cōsiderādū est vlterius s̄m Rodulphum Britonē q so Nom 3m
lum illa qō ponit in numez qñ p̄dicatum ei9 est numeratū
⁊ distinctū formal̄r ⁊ essential̄r ꝯtra subm. Sicut cum q̄rit
vtz hō est risibilis: q2 essentia risibilis ē alia ab eēntia ho-
minis: ⁊ vna ponit in numez ꝯtra aliā. vnde s̄m ipm dum
q̄ritur vtz homo ē aial: illa qō non ē ponēs in numerum.
Sed hoc nō videt vez esse. q2 sic q̄libet q̄stio composita ꝯ Rodul phum
non poneret in numez. qō videt esse ꝯ deductionez phi in
exēplis suis s̄m expōnē. D.S. Alberti ⁊ alioz doctorum.
Cōsiderādū est vlteri9 s̄m eūdem q sufficiētia p̄dictarū Nom 4m
qōnum sic pōt formari. q2 omnis qō ē qō medij: aut ergo ē
ipsius medij: vt accipiat in rōne medij: aut ē medij absolu
te. Si pmum hoc ē dupl̄r. Q2 vel querit de cā inherentie Suffi° qōnuz
passionis ad subm: vel de ipsa causa vel inherētia. Si pmū
sic ē qō ppter qd. Si scdm sic ē qō q2 ē. Quia querit medi-
um ad pbandum hoc de hoc. Si v̄o est qō medij non rōne
medij s3 s̄m q tale mediū qō ē diffinitio subiecti vel passio
nis sumit absolute. hoc ē dupl̄r. Q2 vl q̄rit de entitate rei.
sic ē qō si ē siue an est: vel q̄rit de qditate: sic est qō quid ē.
Cōsiderandūz ē vlteri9 q de p̄dictis qōnib9 exēplificat Nom 5m
⁊ pmo de qōnibus cōpositis in numez ponētib9. vt cū q̄ri
mus vtz sol ē deficiēs q2 ē eclypsis vel non: vl vtz homo
sit aial vel non. Tum dicimur q̄rere: q2 non ita q h qō di-
co. q2 sit nota vl signū interrogationis. Sed q2 ad hoc q̄ri
mus vt sciamus: q2 ita ē. cuius signū ē. q2 cū hoc inuenieri
mus p demr̄ationē q̄escimus a q̄rendo. vñ si in pmo scire-
mus vel sciuissemus non q̄reremus vtz ita sit. inq̄sitio eni
nō cessat nisi habito eo quod q̄rebat. Et iō cum qō q2 est ces
set: cū q̄rimus vtz hō sit hoc habito q ita ē. manifestū ē q
hec qō. q2 q̄ritur. ⁊ cum scimus q2 ita ē: q̄rimus ppter qd
sit hoc: vtputa cum scimus q sol ē deficiēs ppter eclypsis.
⁊ q terra mota est in terremotu: q̄rimus ppter qd sol defi
ciat: aut ppter qd terra moueatur. ⁊ hoc q̄rimus ponendo
in numez. Quedā v̄o q̄rimus aliomō. vz non ponendo in
numerū. vt cum q̄rim9 an centaurus sit an non ⁊ scientes
de aliq̄ q2 ē .i. si est simpl̄r. q̄rimus qd sit illō. vt qd est hō vl
aial. Hec enim ⁊ tot sunt illa q̄ q̄rimus: que cum inuenieri-
mus dicimur scire. hec omnia. D.S. s̄m phm. Conside
randū ē vlterius s̄m Egidiū q qōnes de qb9 hic phs exē- Nom 6m
plificādo loq̄tur nō sunt qōnes de qd nominis. q2 talis nō
sunt vere scita nec sunt de ꝯclusa in aliq̄ scia. s3 sunt qd rei.
Quid enim nominis ē tā entiū q̄ non entiū. vñ ipsa figmē
ta possunt habere qd nois: nō aūt qd rei. Cognitio.n. qd ē
presupponit cognitionē si est. Loquendo de qd rei: nō autē
de qd nominis ⁊c. vnde phs exemplificando de qōne si est
exemplificat de centauro exprimendo aliquod figmentū.
quia talis qō pōt esse etiaz figmentorū. Sed exemplifican
do de quid est non exemplificauit nisi de entibus: vt de ho
mine ⁊ deo. Quia talis qō vt hic de qōne agitur: non ē ni-
si entium. Et licet ipsius dei. cuz non possit diffiniri aut ter-
minari: quia est infinitus: non sit diffō qd rei proprie sum-
pta. quod vz significat per diffōnem qditatiuam ei9 tñ est
quid rei large sumptum p eo vz qō pōt rñderi real̄r ad in-
terrogationē factā per qd ē: quod significari pōt .i. ex diffi-
nitionem exprimētez quid rei. Mediat enim diffō quidita
tiua rei inter diffōnem quidditatiuā ⁊ quid nois. vt hic ait.

Paulus venetus. Si.n.q̃rat a nobis qd est de⁹.diceremꝰ q̃ est id quo melius cogitari non pót.nihil tñ obstat qn de eo q̃ri possit qd est:qd non hꝫ qd rei.sicut.n.pt queri si est: de eo:qd nó hꝫ esse.ita pt queri qd est de eo qd nó hꝫ diffõnẽ. Nulla.n.qõ psupponit qd querit q̃uis.n.ois qd sit ppó mālr sumpta.⁊ ois ppó sit cóplexa:⁊ p ɔñs ois qõ sit complexa q̃ztũ ad qõnez factã-tñ id de quo est qõ pt esse qd incomplexũ:cũ aliq̃ querat de entitate ⁊ aliq̃ de qditate que incóplexa sunt.id dr aliq̃ q̃stio simplr siue incóplexa. sic est qd si est:que iꝫ sit pcognitio.tñ dr ẽt q̃stio ẽt loquendo de si est respectu subiecti licet diuersimode.℣ Subm.n.pót ɔsiderari 2ᵉ vt dicit hic Rodulphus Buton⁹.⸢ Unomó sm se ⁊ absolute ⁊ sic pt ð ipo q̃ri qd si ẽ.⸢ Aliomó pt ɔsiderari sꝫ q̃ pt ɔsiderari vel comparari ad passionẽ anteq̃ꝫ pbet passio de ipo p demſtrationẽ. Sic si est de ipso subo est pcognitio:anteq̃ꝫ.n.pbet aliqd de subo opꝫ psupponere hũ: pcognoscere ipm subm esse. ℭ Ad pmũ igit dðm q̃ de oibus ɔclõnibus p demſtrationẽ scibilib⁹ formant tñ due qõnes in gñe scibiles. vꝫ q̃ est.⁊ pp qd est:lꝫ mālr loquẽdo.vt dicit Linconiẽsis de ipsis possint esse plures qõnes q̃ꝫ q̃tuor. ℭ Ad 2ᵐ dðm q̃ Boeti⁹ diuidẽdo qõnẽ solũ loqtur de q̃stione in terminis cóib⁹ facta ⁊ non in terminis ṗpãlib⁹ vñ ratio nulla. ℭ Ad 3ᵐ dðm q̃ q̃stiones tales bñt reduci ad ipm q̃ est:q̃ in sillib⁹ querit de inherẽtia alicui⁹ in aliq̃. vł dðm q̃ sil'es interrogationes non sunt q̃stiones v̇e scibiles .i.terminabiles p artẽ demſtratiuaꝫ. vnde de eis nihil ad ppositum. ℭ Ad quartum patet solutio ex dictis.

ℭ Sequitur in pho ⁊ in.D.S.Deinde cum dicit.⌊ Querimus autem ⁊c.⌋ ℭ Articulus tertius.

Ad tertiũ sic pcedit. Uꝫ q̃ non oẽs p̃dicte q̃stiones reducant ad qõnẽ qd est. ℭ Nã pus non dꝫ reduci ad posteri⁹ sꝫ potius ecõuerso. Sꝫ questio si est. dr qd pcedẽs qõnẽ qd est. Cũ qd rei psupponat si est:vt supra ɔcessum est.ergo q̃stio si est non reducit ad qõnẽ qd ẽ. ℭ Scðo p̃terea. vnuꝫ oppositoꝝ non reducit ad reliquũ: sicut albũ nó reducit ad nigrum. Sꝫ qõnes v̇e scibiles ex oppositis sũt distincte:cũ sint mẽbra ɔdiuidentia.ergo ⁊c. ℭ Sꝫ ɔtra est phs in lra ibi.⸢ Querimus aũt q̃rim⁹ ⁊c.⌋

Cõclusio

ℭ Rñ° dðm q̃ 3ᵃ in ɔclo hui⁹ capli q̃ est rñsus ad quesituꝫ est q̃ oẽs q̃stiones v̇e scibiles reducunt ad q̃stionẽ qd est.

Probatio

ℭ Que ɔclo sic pbat. Nã ois q̃stio q̃rit de medio:vt in sequenti articulo pbabit:Sꝫ mediũ in demſtratiõe est qd qd est.vt infra patebit.g̃ ois qd reducit ad q̃stionẽ qd est.non g̃dẽ sicut ad illð qd est eis idẽ formalr:sꝫ sicut mẽsuratum ad mẽsuram. In vnoquoq̃ꝫ.n.gñe vt pꝫ.10.metaphy.ẽ dare vnũ pmum qd est metꝝ ⁊ mẽsura oium illoꝝ que sunt illius gñis.g̃ in gñe q̃stionum est dare vnã q̃stionez pmã ad quã oẽs alie bñt reduci:que est qd qd est. Nã oẽs alie qõnes terminant scito qd est.q̃ scito qd est:scit si est.loquendo de qd rei de quo est hic ad ppositum.⁊ scito qd est:scit pp qd:q̃ scit idẽ qd est ⁊ ppter qd est realr:lꝫ sm formam q̃stionis differant. Cum ẽt aliqs scit pp qd:scit ẽt q̃ est.sic enim se hꝫ quia ad pp qd suo mó sicut ad quid est. Nullus enim pót scire cãm pp quã passionis ad subm nisi pus sciat passionẽ inesse subo.

Notandum Dña ītẽr q.si e,⁊.q. quia est

ℭ Cõsiderandũ est hic sm phm.⁊ D.S.q̃ q̃stio si est ⁊ q̃ est differunt ⁊ ɔueniũt.⸢ differũt in hoc q̃ q̃stio si est:q̃rit de esse simplr:Sꝫ q̃stio q̃ est querit de esse in parte:vt cũ q̃rimus vtꝝ luna deficiat vel augeat est q̃stio in parte. Querimus.n.in hac q̃stione si luna est aliqd. vtputa deficiens vel aucta. Sed cũ q̃rimus an luna sit vel non:q̃rimus de esse simplr.vñ dicitur si est.⸢ differũt ẽt in hoc.q̃ q̃stio si est:est q̃stio simplr:⁊ p ɔñs non ponẽs in numeꝝ. Questio v̇o q̃ est dr q̃stio cópofita ⁊ p ɔñs ponẽs in numeꝝ.

Cõueniẽtia earum

⸢ Sꝫ ɔueniũt in hoc q̃ tam de q̃stione si est q̃ꝫ ð q̃stione quia est:q̃rit:an sit id qd est mediũ. Quia id qd est mediũ est ratio ei⁹ de quo q̃rit an sit. Cuꝫ ergo cognito q̃ ẽ:querimus pp quid est. aut cum cognito si est:querimus qd est:tunc querimus qd sit mediũ.qd non est intelligẽdũ vt supra dcm̃ est sm formam q̃stionis:sed sm quãdaꝫ ɔcomitantiam. Naꝫ q querit cãm ppter quã sol eclypsat non querit ipsam vt mediũ demóstrationis.vꝫ vt in sensu compositor:sed querit in sensu diuiso id qd est mediũ:q̃ ɔñs est vt hoc habito possit demſtrare:⁊ eadẽ ratio ẽ de q̃stione qd est.

Discip. Rº

ℭ Sed instat discipulus ɔtra aliq̃ que adducta sunt. Nã si est ⁊ quid est:cũ quid est non sit qd.ergo ⁊c. ℭ Dðꝫ q̃ non est inconueniẽs q̃ vnũ ⁊ ideꝫ sit precognitio ⁊ questio vt supra dcm̃ est. Nam de subo in cóparatione ad passionez anteq̃ꝫ probet passio de ipso opꝫ pcognoscere quid est.de ipso v̇o absolute sumpto non sm q̃ de ipso hꝫ demóstrari passio:ipsum qd qd est potest esse q̃stio:vel vt alij dicunt qd nominis est pcognitio:sed qd rei est qd.similiter si est passionis vel de passione est qd.sed de subo est precognitio ⁊ hoc comparãdo subm ad passionẽ.si v̇o absolute ɔsideret tũc potest ẽt respectu subiecti dici qd:⁊ licꝫ questio si est non determinet per demſtrationez directe quasi formalr ɔclusa:terminat tamẽ per eam elicitiue ⁊ indirecte. ℭ Ad pmum ergo dðm q̃ lꝫ questio si est sit prior ordine gñationis q̃ꝫ questio quid est. Tamẽ questio qd est ordine pfectionis precedit questionẽ si est.⁊ hoc potissime ɔsiderando qõnẽ q̃ztum ad eoꝝ determinationeꝫ. Terminata enim q̃stione quid est necessariũ est questionẽ quid est terminari:vt dcm̃ est.non aũt.econuerso. ℭ Ad 2ᵐ dðm sm Rodulphuꝫ bultoneꝫ q̃ aliqua dicunt ex opposito distingui dupłr.⸢ Uno mó sicut ɔtraria vel sicut aliqua que coeque sb suo gñe ɔtinentur.⁊ isto modo vnũ oppositorum vt sic non reducitur ad reliquum.⸢ Aliomodo sicut priuatiua vel disparata aut que non continentur equaliter sub vno gñe vel aliquo toto.⁊ isto modo vnum potest reduci ad aliud. Sicuti accidit in proposito. vnde ratio laborat in equiuoco.

ℭ Sequitur in phemio:⁊ in.D.S.Deinde cuꝫ dicit.⌊ Contingit in equiuoco ⁊c.⌋ ℭ Articulus quartus.

Ad quartum sic pcedit. Uidet q̃ non oẽs questiones sint qõnes medij. ℭ Naꝫ in omni qõne vere scibili de qua est hic intẽtio non ẽ medium inter subm ⁊ predicatuꝫ:vt pꝫ de qõne si est ⁊ quid ẽ.g̃ non ois qd est qd medij. ℭ Scðo p̃terea.mediũ est qddaꝫ incõplexuꝫ.ergo ois qd est qd incomplexa. Sꝫ qd q̃ est ⁊ pp qd:mó sunt qõnes incóplexe.vt supra ɔcessum.ergo nó sunt qõnes medij. ℭ Tertio p̃terea.multi sciũt determinare qõnem quia est.vꝫ qõnem q̃ luna eclypsat qui ignorãt medium demſtrationis,sciunt ipsius demſtrationis ignorantes.ergo idẽ qd supra. ℭ Sꝫ ɔtra est phs in lra ibi.⌊ Contingit itaq̃ꝫ ⁊c.⌋

Cõclusio

ℭ Rñ° dðm q̃ 4ᵃ ɔclo huius capli que est rñsiua ad quesitũ est q̃ oẽs qõnes vere scibiles sunt qõnes medij.

Probatio

ℭ Hãc ɔclõnem pbat phs ratione ⁊ signo sic. Naꝫ cã est mediũ in demſtratione que facit scire:cum scire sit rei cãm cognoscere ⁊c. Sꝫ in omnibus questiõibus vere scibilibus querit causa. Nam cum querit vtꝝ luna deficiat.q̃ritur mó exposito supra vtꝝ aliqd sit cã defect⁹ lune.q̃ est querere ppter quid.ergo qd q̃ est ⁊ ppter qd:sunt questiones medij. Sicut autez se hꝫ qd quia est ad ppter quid:ita se hꝫ suo modo si est ad qd est. Cum querit an defectus lune simplr quãdaꝫ ɔcomitantiã querit qd est talis defect⁹. Quid aũt ⁊ ppter quid idẽ sunt sm subam.ergo quelibet qd est questio cãe ⁊ p ɔsequẽs medij vꝫ q̃ principalr intenditur in demſtratione determinata.

Alia rõ

ℭ Confirmat q̃ quicũq̃ꝫ intelligit aliqueꝫ finẽ intelligit id per qd hꝫ deuenire ad talem finem:sed demonstrator intelligit ɔclõnem demſtrationis scire tanq̃ꝫ finem ad quẽ deuenit p medium demſtrationis.ergo omnis qd quã demſtrator intendit:que dr vere scibilis est qd medij.

Alia rõ

ℭ Preterea.idem ɔfirmat. Nã qd qd ẽ presupponit qõnem si est.sꝫ qd quid est: est questio medij. ergo ⁊ qd si est:est qd medij. Qd propter qd est.reducitur ad qõnem qd est. Idem enim est qd est ⁊ propter quid est.

ergo qð pp qd est qõ medij. Q̃õ vero q: est p̄supponit qd est. ergo q: est ⁊ quelibȝ alia qõ est qõ medij. ¶ Cõfirmat̃ idẽ 3°. Nã illius est qõ: quo habito cessat dubitatio: sȝ mediuȝ demr̃ationis est hmõi in ordine ad qõnes de scibiles. g̃ ⁊c.

Alia rõ ¶ Cõfirmat̃. 4. idẽ. Nã ois qõ q̃rit an sit mediũ vel qd sit mediũ: vt ex supradictis pȝ. g̃ ois qõ ẽ qõ medij: ⁊ lȝ qõ q: est p̄ncipalr̃ q̃rat de inherẽtia passiõis ab subo: ex p̄nti tñ qõ q: est ↄcomitatiue querit ipm mediũ pp qd terminatur ipsa qõ q: est.

Probat a signo ¶ A signo pbat p̄hs hãc ↄclõnẽ p exẽplum sensibilẽ. Nã in eis in qb⁹ est mediũ: sensibilr̃ appet ꝙ ois qõ est qõ medij. q: qñ mediũ p sensus innotescit nõ relinqtur qõni locus: vt si essem⁹ in loco q est supra lunaȝ videremus ꝙ luna subintrãdo vmbraȝ terre deficeret. ⁊ ita nihil circa hoc q̃reremus nec si est nec pp qd est hoc: sȝ sil̃ nobis fieret vtrũqȝ manifestũ: ergo signũ est ꝙ ois qõ: est qõ medij.

Instãtia ¶ Nec valet instãtia cum obuiãdo di ꝙ sensus est singulariũ. ea vero que q̃runt̃ sunt vlia: sicut ⁊ ea que sciunt̃. scientia. n. est vliumi: vt ex supradictis pȝ. g̃ nõ videt̃ ꝙ p sensum possit nobis innotescere id de quo est qõ.

Rñ° ¶ ꝙ autẽ hec instãtia nihil sit declarat p̄hs: q: ex singularibus notis per sensum accipit̃ ⁊ cognoscit̃ vlẽ de quo est scia. nã si essem⁹ supra lunã ex hoc ipso ꝙ sentirem⁹ particlare. s. ꝙ hoc corpus lune nunc subintrat hãc vmbraȝ solis vel terre statim accideret nobis ꝙ sciremus vlẽ q: cognoscerem⁹ ꝙ semp hoc modo accidit lune defectus.

Notãduȝ ¶ Cõsiderandũ est hic s̃ȝ ꝙ p̄hs ex supradictis ↄcludit ꝙ idẽ est scire qð qd est ⁊ pp qd est. Nam ex hoc ꝙ videmus terrã interpositã inter solẽ ⁊ lunã scimus. ⁊ qd est defect⁹ lune ⁊ pp qd deficit luna: quoȝ vnũ. vȝ scire qd est: refert̃ ad sciam que scimus d̃ aliquo qð simplr̃ sit. sȝ scire pp qd refert̃ ad cognitioneȝ eoȝ que insunt: sicut cũ dicimus ꝙ triãguli sunt eq̃les duob⁹ rectis. Relinqtur ergo ꝙ idẽ est qd est ⁊ pp qd ¶ qð manifestat p̄hus p exempla: vt si querat̃ qd est defect⁹ lune. rñdet̃ ꝙ est defect⁹ luminis in luna pp terrã que obijcit̃ inter solem ⁊ lunam. qð qdẽ ẽt rñdet̃ cum reqrit̃ pp qd luna deficit ꝙ pp defectũ luminis ex oppõne terre. ¶ Silr̃ est de ↄsonantia. nã si querat̃ qd est ↄsonantia respondet̃ ꝙ est ꝓportio numeroȝ s̃m graue ⁊ acutum. ⁊ si queratur propter quid acutum ↄsonat graui. rñdet̃ ꝓpter id qð habȝ ꝓportionem numeralẽ s̃ȝ acutũ ⁊ graue. sic ergo qð qd est ⁊ pp qd redeũt in idẽ subm q̃uis differãt in rõne.

No^m p^m ¶ Considerandũ est vlteri⁹ s̃m Baltonẽ ꝙ qõnẽ esse ipsi⁹ medij põt intelligi duplr̃. ¶ Vnomõ ꝙ sit medij sicut eius ꝙ p̄ncipalr̃ terminat̃ p demr̃ationem. ⁊ istomõ q: est nõ est qõ medij: q: qõ q: terminat̃ solũ formalr̃ p demr̃ationem. ¶ Aliomõ ꝙ sit medij tanq̃ȝ eius p qð illð terminat̃ qð p̄ncipalr̃ intendit̃ p demr̃ationem. ⁊ istomõ q̃libet qõ est qõ medij mõ exposito.

No^m 2^m ¶ Cõsiderãdũ est vlterius s̃m eũdem ꝙ p̄dicte qõnes sunt diuersimode qõnes medij. Q: q̃dã sunt de medio absolute sumpto. sicut qd est ⁊ si est. differẽter tñ: q: qd est dĩ de essentia medij: sȝ si est dĩ de entitate ipsius cui⁹ qð qd est dĩ mediuȝ. sȝ ꝓpter qd ⁊ q: sunt qõnes de medio sumpte p cõparationẽ ad passionẽ. diuersimode tñ. q: qõ q: est dĩ q̃stio ↄclõnis p mediũ terminate: ⁊ qõ pp qd: est qõ medij in cõparatione ad passionẽ. q: querit de cã inherẽtie passiõis ad subm. ¶ Ad p̄mũ igit̃ dõm ꝙ nõ oẽs qõnes (vt demr̃ẽ) sunt qõnes medij tanq̃ȝ ei⁹ qð p̄ncipalr̃ terminat̃ p demr̃ationem. vt vult argm̃. aliter q̃libet qõ esset qõ complexa vt voluit 2^m arg^m. sȝ tñ oẽs qõnes de scibiles sr̃ qõnes medij sic eius pp qd terminat̃ id qð p demr̃ationẽ scit̃. ¶ Ad 2^m pȝ solð ex dictis. ¶ Ad 3^m dõm ꝙ artẽ demr̃ationis ignorans terminat qõneȝ q: est p cãm. scit qdẽ id qð est mediũ: q: scit cãm: sȝ nõ sciat mediũ sub rõne medij sillogistici.

¶ Sequitur in p̄ho. L. Ur autem hic philosophus dicere ⁊c.

¶ Articulus quintus.

Ad quintum sic pcedit̃. Videt̃ ꝙ diffõ passionis sit mediũ in demr̃atiõe potissime.

¶ Nã p̄hs in p̄nti caplõ docet demr̃are passionẽ de subo p diffõnẽ passionis: vt pȝ p sua exempla. vȝ de defectu lune ⁊ de ↄsonantia. dicit. n. qd ⁊ pp qd passionis est mediũ. Sȝ loquit̃ hic de demr̃atione pp qd que dĩ pp qd potissima. g̃ diffõ passiõis est mediũ in demr̃atione potissima. ¶ Scðȝ p̄terea. p̄hs infra dicit ꝙ mediũ demr̃ationis est rõ. i. diffõ p̄mi termini. sȝ terminus vt pȝ p̄ p̄orum est maior extremitas. Maior aũt extremitas est passio ipsi⁹ subiecti. g̃ ideȝ qð supra. ¶ Tertiũ p̄terea. p̄hs infra pbat aliq̃ eẽ longe vite: q: hñt calorem: qð est diffõ illi⁹ passionis longe vite. g̃ ⁊c. ¶ Quartũ p̄terea demr̃atiões mathe^ce sunt potissime: cuȝ s̃m Cõmẽtatorẽ. 2. metaphy. sint in p̄ gradu certitudinis: sȝ tales assumunt ꝓ medio diffõnẽ passionis: vt pȝ in geometria euclidis. igit̃ ⁊c. ¶ Quintũ p̄terea. mediũ demr̃ationis potissime dĩ dicere qd ⁊ pp qd passiõis: sȝ sola diffõ passiõis est hmõi: que dicit cãȝ pp quã inest passio subo. vt innuit p̄hs in p̄nti caplõ. igit̃ ⁊c. ¶ Sextũ p̄terea demr̃atio potissima dȝ pcedere p ꝓpriã ⁊ imediatã cãm passionis: vt hic pȝ p p̄hm: sȝ ꝓpria cã ⁊ imediata passiõis ẽ qð qd ẽ: siue diffõ ei⁹: ⁊ nõ solũ q̃ditas subiecti. g̃ sola diffõ subiecti non põt esse mediũ demr̃ationis potissime. ¶ Septimũ p̄terea mediũ in demr̃atione potissima q̃ hȝ fieri in p̄ma figura dȝ eẽ mediũ põne. sȝ talis ẽ diffõ passiõis q̃ p̄or ẽ passiõe: ⁊ seqtur subm. nõ aũt sic est de diffõne subiecti q tã subȝ q̃ȝ passionẽ p̄cedit. igit̃ ⁊c. ¶ Octauũ p̄terea. si diffõ subiecti eẽt mediũ in demr̃atiõe potissima: seq̃ret̃ ꝙ talis demr̃atio possit esse ex ignot̃ ⁊ cõmitteret̃ fallacia petitiõis p̄ncipij: quorũ vtrũqȝ est incõueniẽs. igit̃ ⁊c. ¶ pȝ seq̃la q: p̄t esse ꝙ passio sit eque ignota de diffõne subiecti. sic̃ ⁊ de subo. diffõ. n. subiecti ⁊ ipm subm sũt idẽ realr̃. ¶ Nonuȝ p̄terea. i. p̄hemio de aia hẽtur a p̄ho ꝙ cognitio ipsi⁹ qð qd est subiecti nõ est vtilis ad cognoscẽdũ passiones q̃ insunt subo. imo ẽt accñtia ↄferũt magnã p̄tẽ ad cognoscẽdũ qð qd est. igit̃ videt̃ qð ipm ꝙ qd ẽ subiecti nõ sit cã ⁊ mediũ passionũ vel mediũ potissimũ p qð ꝓpria passio de subo demr̃at̃. ¶ Decimũ p̄terea diffõ passiõis accipit p̄n^a ẽentialia ⁊ effectiua passionis: sȝ diffõ subiecti non accipit p̄n^a passiõis in ratione cãe. igit̃ rationibus ⁊ auctoritatib⁹ pȝ ꝙ diffõ subiecti non sit mediũ: sȝ diffinitio passionis sit mediũ in demr̃atione potissima. ¶ Sed ↄ est p̄hs in p̄nti caplõ presertim. S. D. ibi cum dicit.

Videt̃ aũt hic p̄hs dicere ꝙ diffõ passiõis sit mediũ in demr̃atiõe: sȝ ↄsiderandũ est ꝙ diffinitio passiõis p̄fca non põt sine diffinitiõe subiecti.

Cõclusio ¶ Rñ° dõm ꝙ. D. S. in p̄nti caplõ vult ꝙ diffõ subiecti ⁊ nõ diffõ passiõis sit mediũ in demr̃atione potissima. qð hic tribus rõnib⁹ ⁊ exẽplo pbat. ¶ Prima rõ est talis. nã demr̃atio Prima rõ potissima hȝ reducet̃ in p̄mã cãȝ: alr̃ nõ diceret̃ potissima: cũ eẽt resolubilis in p̄orem: sȝ nisi accipiat̃ vt demr̃ationis mediũ diffinitio subiecti: demr̃atio nõ resoluit in p̄mã cãm: q: p̄n^a que ↄtinet diffõ subiecti sunt p̄n^a passionis. ergo diffõ subiecti est mediũ in demr̃atiõe potissima. ¶ Scða rõ sic passio est demr̃abilis de subo ita ⁊ diffõ passiõis: cũ ẽt sit accñs ꝓpriũ ei⁹: sȝ talis diffõ nõ p̄t demr̃ari de subo p diffõnẽ passiõis. Aliter idẽ demr̃aret̃ p idẽ s̃m rẽ ⁊ rõnẽ. g̃ demr̃abit̃ p diffõnẽ subiecti quã p̄supponit. g̃ idẽ ꝙ prius. ¶ Tertia rõ 3ª est. nã in p̄n° p̄mi hui⁹ dcm̃ est ꝙ nõ solũ opȝ p̄cognoscere qd est de passione: sȝ ẽt oȝ p̄cognoscere de subo: qð nõ oporteret nisi demr̃ator vteret̃ diffõne subiecti ⁊ sua demr̃atione. ergo ⁊c. ¶ Quarto idẽ pbat exẽplo: si velimus de triãgulo demr̃are. q: hȝ tres ⁊c. accipiendo p̄mo ꝓ medio diffinitionẽ passionis. vȝ ꝙ est figura hñs angulũ extrinsecũ eq̃lem duob⁹ intrinsecis sibi oppositis: oportȝ iterȝ eam demr̃are p diffõnem subiecti sic dicẽdo. Omnis figura trib⁹ lineis rectis ↄtenta hȝ angulũ exteriorẽ equalẽ intrinsecis sibi Exemplo oppositis. patȝ ergo ꝙ illa demr̃atio que assumit ꝓ medio demr̃ationis diffõnem passionis non est demr̃atio potissima: cum

mercum resolubilis sit in priorez: ꝛ hoc modo loquẽdo de
demr̃atione simplr̃ vel potissima. Secus aũt accipiẽdo de
mõstratione q̃zlibet ꝑpter qd eẽ potissimã. Quia sic eã ac/
cipiẽdo in ea põt eẽ mediũ diffõ passionis vt volunt exẽpla
Paulus venetus — pbi in obijciẽdo adducta. ℭ Sed ꝯ̃ est qd̓ Paulus venet⁹
in hoc 2° lib. iponit. D. S. ꝙ opio eius sit diffõnẽ passionis
ꝛ nõ diffõnẽ subiecti eẽ mediũ in demr̃atiõe potissime. Di/
cit eniz ꝑnoiatus Paulus ꝙ circa hãc mãm sunt q̃tuor op
põnes. ⸿ Quarũ ꝑma est Thome ꝛ Egidij. vz ꝙ diffinitio
passionis ꝛ nõ diffõ subiecti est mediũ in demõstratione po
tissima ꝓbatur. nõ scie meta᷑ sunt in ꝑmo gradu certitudi
nis ꝑ cõmẽtatorẽ scdo metaphy. sed illa nõ demõstref ꝛc̃.
Pau. ve. — Hec ille formaliter. ℭ Sed nec̃e est dicere ꝙ iste opinator
doctrinã. D. S. nõ viderit: aut si vidit ipsam ĩtelligere cõtẽ/
psit: vel grauissimus error erat ꝑmi scriptoris: cũ in oibus
suis libris sup eodẽ ꝑdicta verba repeniant. Dicit eniz hic
D. S. sic. sed ꝯsiderãdũ est ꝙ diffõ passionis perfici nõ põt
sine diffone subiecti. Manifestũ est enim ꝙ ꝑn᷑ que cõtinet
diffõ subti sunt ꝑn᷑ passionis. nõ g̃ demr̃atio resoluif in pri
mã cãm nisi accipiaf idez demr̃onis mediũ diffõ subti. sic
igif opz passionẽ ꝯcludere de subto ꝑ diffõnẽ passionis vt
vlterius ꝑ diffõnẽ passionis ꝯcluderef de subo ꝑ diffõnem
subiecti. vñ ẽt in ꝑ̊ lib° dictũ est. ꝙ opz ꝑcognoscere qd est
nõ solũ de passiõe sed ẽt de subo qd̓ nõ oporteret nisi demõ
strator diffõne subti vteref in demr̃ando. ⸿ Et hoc pz per
exẽplũ si velimus de triãgulo demõstrare ꝙ hz tres angu/
los ꝛc̃. Paulopost subiungit: ꝛ idẽ pz. Si velimus demr̃a/
re ꝙ vox acuta ꝛ grauis ꝯsonet accipiemus diffõnẽ passio
nis. vt hic dĩ: q: hec hz ꝑportionẽ numeralẽ. Sed rursum
ad hoc ꝓbãdũ vel demr̃andũ opz accipe diffõnẽ grauis ꝛ
acuti. Nõ grauis vox est que in multo tpe nata est mouere
Vox gra/ uis acuta — sensũ. Acuta aũt q̃ in modico tpe. modici aũt ad multũ est
ꝑportio nãlis. g̃ vocis acute ꝛ grauis est proportio nãlis.
nec refert si aliter graue ꝛ acutũ diffinif. opz eniz in eorum
diffõnib⁹ ponere aliqd ad q̃ntitatẽ ꝑtinẽs. Sic erit in eis cõ
cludere ꝑportionẽ nãlẽ. Hec ille formalr̃ de v̓bo ad verbũ.
⸿ Ex qb⁹ manifeste apparet ꝙ ꝑdicti opinatoris falsa est
opio. vult eniz D. S. vt dictũ est ꝙ diffõ subti põt eẽ mediũ
in demr̃atione potissima. iz Egidius ꝓbabilr̃ oppositũ sen
No᷑ ꝑ᷑ Rodulphus. — sit. ℭ Cõsiderãdũ ꝙ Rodulphus britonus est eiusdẽ opi/
nionis cũ. D. S. Dicit eniz ꝙ in demr̃one simplr̃ potissima
diffõ subti est mediũ ꝛ nõ diffõ passionis. ℭ Primũ eniz sic
ꝓbat. Nã id qd̓ hz rõnẽ ꝓp qd passio inest subo hz rationẽ
medij ad demõstrãdũ passionẽ de subo: vt pz ꝑ pħm in ca/
pite huius scdi libri: sed diffinitio subti hz rõne ꝓp qd. quia
passio iest subo: q: in diffõne cõpleta subti accipiunf expli/
cite ꝑn᷑ eẽntialia subti: sed illa sunt cã passionis in subto. g̃
ex diffõne subti hr̃ cã ꝓp quã passio inest subo. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑ ta
lem diffõnẽ passio hz demr̃ari qd̓ ẽt vult pħs in scdo de aĩa
vbi demr̃at vnã diffõnẽ aĩe ꝑ aliã diffõnẽ eius. idẽ ẽt videf
velle in ꝑ̊ hui⁹ vbi ꝯcludit scdaz diffõnẽ demr̃ationis de ea
ꝑ primã in ꝓhemio ẽt de aĩa dicit ꝙ diffõnes ille cause sunt
ꝛ vane ꝛ dialectice oẽs quas nõ apparet cã passionũ i sub
iectis. vult g̃ pħs ꝙ diffõ subiecti sit mediũ ad demr̃anduz
passionẽ de subo. ℭ 2° ꝓbat tali rõne. Nã in demr̃one po/
tissima oẽs ꝑmisse sunt imediate: vt pz ꝑ diffõnẽ demr̃onis:
sed qñ accipif pro medio diffõ passionis ad demr̃andũ eã
de subo: minor premissa erit mediata: q: est demr̃abilis. Il
la eniz sunt demr̃abilia quoꝝ est aliq̃ cã: sed in diffõne pas/
sionis est aliq̃ cã. q: sicut ꝑn᷑ eẽntialia subti sunt aliq̃ cã ad
demr̃andũ passionẽ de subo ita sunt cã ad demr̃andũ diffi
nitionẽ passionis de subo: passio enim ꝛ sua diffõ sunt idez
realr̃. g̃ minor in tali demr̃atione est demr̃abilis: ꝛ per ꝯñs
mediata. ⸿ Ex quo pz ꝑm pħm ꝙ diffõ passionis nõ est me/
diũ in demr̃atione simplr̃ potissima: sed diffõ subti: q: que/
Lincon. — libet passio ꝛ diffõ eius hz cãm ꝓp quã inheret subo: ꝛ eiusf
No᷑ 2᷑ — dẽ opionis est Linconiẽsis in hoc scdo. ℭ Cõsiderandũ est
vlterius ꝙ Egidius ꝓp rõnes in ꝯ̃riũ adductas vult ꝙ dif/ — Egidius.
finitio passionis ꝛ nõ diffõ subiecti sit mediũ in demr̃atio/
ne potissima. Sed licet sue rõnes sint probabiles nõ tñ co-
gunt neq̃ verũ cõcludũt vt in eorũ solonib⁹ clare patebit.
⸿ Pro ꝯfirmatiõe v̓o sue opionis adducit aliquã rõnẽ du/
centẽ ad impole que est talis. Si diffõ subti eẽt medium in
demr̃atione potissima sequeref ꝙ demr̃atio nõ resolueret
vsq̃ ad ꝑ se nota. ꝛ sic tolleref certitudo demõstrationũ qd̓
est incõueniẽs. ⸿ Probõ sequelã. q: aut talis diffõ subti est
talis quã oẽs apprehẽdũt: aut est talis quã cũ magna dili
gentia inuestigare opz. Si primũ sic ꝑ se notũ demr̃aref: q:
est ꝑ se notũ passionẽ inesse tali subo. Si scdm̃ tũc si passio
demõstref de subo ꝑ talẽ diffõnẽ demõstratio nõ resolueret
vsq̃ ad ꝑ se nota: cũ nõ sit ꝑ se notuz talem diffõnẽ cõuenire
subo. Ultra aũt diffõnẽ subti nõ ꝓgredif via demr̃atiua re
soluẽdo. ⸿ Sed si qs diligẽter ꝯsideret hec ratio tñ cõclu/
dit ꝙ diffõ passionis nõ sit mediũ in demr̃atione potissima
inquãtũ ꝯcludit ꝙ diffinitio subti nõ possit eẽ mediũ. Non
enim opz ꝙ diffõ subti sit ꝑ se nota oib⁹: sed sufficit ꝙ sit ꝑ
se nota ꝑm nãm ante deductionẽ demr̃onis. in applicatiõe
v̓o premissarũ ipsius demr̃onis ad ꝯc̃lonẽ demr̃andã ꝑ se
nota est nõ solũ ꝑm nãm: sed ẽt põt demr̃ari taliẽ diffõnẽ eẽ
talis subti diffõnẽ. vnde falsuz est ꝙ talis demr̃atio non re
ducaf ad ꝑ se nota simplr̃: sine ꝑm nãm. Nihil eniz notius
cõuenit diffinito q̃z sua diffõ qditatiua que dĩ mediũ in de/
mõstratione potissima ꝑm primã opionẽ. ℭ Cõsiderandũ — No᷑ 3᷑
est vlterius (vt hic adducit Rodulphus britonus) ꝙ aliq — Opinio
ꝓp fugã incõueniẽtiũ ad vtrãq̃ ꝑtẽ dicunt ꝙ diffõ aggrega — quorũdã.
ta ex diffõne subti ꝛ passionis est mediũ in demr̃atione po/
tissima. ⸿ Tum ꝑ̊ q: illa diffõ est mediũ in demr̃atione po/
tissima que accepta ꝑpõnes sunt magis imediate: cuz de/
mõstratio ꝓcedat ex imediatis: sed diffõ aggregata est hu
iusmodi: q: rõne qua accipif diffõ passionis est maxie pro/
priẽ ꝛ imediata passioni. rõne v̓o qua accipif diffõ subti: il
la diffõ est maxime ꝓpria ꝛ imediata subo. ⸿ Tum 2° q: il/
la diffõ est mediuz in demr̃atione potissima que dicit quid
ꝛ ꝓp qd vtriusq̃ extremitatis: sed diffõ aggregata est hu/
iusmodi cuz explicet oĩa ꝑn᷑ subti ꝛ passionis. g̃ talis diffõ
(vt ipsi cõcludunt) est mediuz in demonstratiõe potissima.
ℭ Sed nõ est nec̃e ponere ꝙ talis diffõ aggregata sit me/ — Cõtra.
dium in demr̃atione potissima. Et dato ꝙ eẽt mediuz h̓ tñ
nõ eẽt rõne qua in ea ponif diffinitio passionis: sed ratione
qua ponif in ea diffõ subti. ⸿ Primũ. sic ꝓbat Rodulphus. — Prĩa rõ
Nã mediũ in demr̃atione potissima debet eẽ qd vnũ: sz ta/
lis diffõ aggregata nõ est qd vnũ. Cũ subm ꝛ passio nõ sint
vnũ eẽntialr̃ lz sint vnũ in esse. Una enim diffõ est vni⁹ diffi
niti. Diffõ aũt subti hz vnũ diffinitũ. s. subm: ꝛ diffõ passio/
nis hz aliud diffinitũ. s. passionẽ. Diffõ autez aggregata ex
vtraq̃ hz vtrũq̃ diffinitũ: sic non est vna diffõ. ℭ Preterea — 2°
ad hoc ꝙ aliqd sit mediũ in demr̃atione potissima sufficit
ꝙ dicat cãm ꝓp qd inherẽtie passionis ad subm. Sed sola
diffinitio dicit cãm ꝓp qd. cã enim ꝓp qd ꝛ mediũ sunt idẽ.
⸿ Probõ medie q: diffõ subti si sit cõpleta dic̃ explicite cãm
eius ꝛ ꝑn᷑. Sed ex eisdẽ ꝑncipijs ex qbus est subm hz cau
sari ꝓpria passio. g̃ diffõ passionis dicit cãm passionis. Ad
hoc g̃ vt habeaf mediũ in demõstratiõe potissima non opz
hr̃e aliud q̃z diffõnẽ subiecti. ℭ Preterea. idez ꝯfirmaf per — 3°
pħm in ꝑ̊ ꝛ scdo hui⁹. g vult ꝙ diffõ aggregata ex plurib⁹
diffõnib⁹ sit tota demr̃atio sola põne differẽs. Nõ ergo est
mediũ in demr̃atione potissima: cũ talis diffõ quãtũ ad alĩ
quã eius ꝑtẽ sit mediata subo: sine minori extremitati. de/
mõstratio aũt que est simplr̃ potissima est simplr̃ ex imedia/
tis. ℭ 2m ꝓbat tali rõne. Naz talis diffinitio aggregata si — 2m ꝓbat
dicif mediũ hoc ẽ ꝓp h̓ ꝙ dicit cãm ꝓp qd passionis. Sed
tũc diffinitio dicit cãm ꝓp qd passionis rõne illius ꝑtis que
ꝯtinet diffõnẽ subiecti. g̃ si talis diffinitio aggregata pona/
tur esse mediũ h̓ est rõne qua ponif in ea diffinitio subiecti

ꝛ nõ rõne qua ĩcludit diffõnẽ passionis: ꝛ lz diffinitio subti
nõ sit maxime ꝓpria passioni quãtũ ad eius ẽentialitatẽ. i.
tanq̃ꝫ ptinẽs ẽentialr ad ẽentiã eius: tñ est maxime ei ꝓpria
quãtũ ad cãlitatẽ pp qd. Quia in diffõne subti exprimunt
cãe dicẽtes pp qd passionis: q̃ tñ in diffõne passionis nõ ex
primunt: qꝛ lz ibi ponat subm ſm se ꝛ absolute qd est cau
sa passionis nõ tñ dicit cãm passionis. ꝛ cã est q̄ reqrit ad
hoc q̄ aliqd sit mediũ in demrõne potissime simplr. Diffõ
ẽt aggregata si dicat qd ꝛ pp qd inherentie passionis rõne
vni⁹ ptis ei⁹. vz rõne diffõnis subti nõ dic̃ qd ꝛ pp qd rõne
alteri⁹ ptis. vz rõne diffõnis passiõis. vñ nõ dic̃ pp qd rõne
vtriusq̃ꝫ extremi sub rõne qua cã est. Oẽ ẽt cõpositũ hꝫ re
solui in suas ptes cõponentes. vnũqdq̃ꝫ eniꝫ resoluit in ea
ex qbus cõponit. ğ talis diffõ aggregata est resolubilis in
diffõnẽ subti: ꝛ p ɔñs nõ põt eẽ mediũ in demrõne potis
Rõ^m 4^m sima. cũ talis non sit resolubilis. ¶ Cõsiderãdũ est finalr
q̄ opio Pauli veneti quã hic recitat: est q̄ tam diffõ subti
q̃ꝫ passionis est mediũ in demrõne potissima: cui⁹ pmã ptẽ
relinqt ꝓbatã p rõnes. D.S. ¶ Scdam võ ptẽ ꝓbatã relin
quit p rõnes Egidij soluẽdo rõnes vtriusq̃ꝫ. vz tã. D.S. q̃ꝫ
ɔ pau. re. Egidij. ¶ Sed hec opio cũ ꝓbõne illius opinatoris ꝛ re
probatione destruit seipsaꝫ. Nã rõnes Egidij aut sunt vere
ꝛ verũ ɔcludũt. aut nõ. Si pᵐ tũc nõ sunt reprobãde: qꝛ qd
veꝝ est nõ dꝫ reprobari. Si 2ᵐ. ğ pdicta 2ª ps pdicte opio
nis est falsa. vz q̄ mediũ in demrõne potissima est diffõ pas
sionis. Qꝛ ille rõnes h̃ ɔcludũt. ¶ Silr rõnes. D.S. aut sũt
võe ꝛ veꝝ ɔcludũt: aut nõ. Si pᵐ. ğ multi frustra studẽt eas
soluere. Si 2ᵐ. ğ pma ps opiones eiusdẽ est falsa. vz q̄ dif
finitio subti sit mediũ in demrõne potissima. cũ tales rõnes
h̃ ɔcludãt. ꝛ lz verũ sit q̄ diffinitio passionis possit esse me
diũ in demrõne pp qd tñ non talis demratio oĩ simplr po
tissima cũ mediũ ei⁹ possit demrari de subo ɔclõnis p diffi
nitionẽ porẽ. vz p diffõnẽ subti: vt ex dictis pꝫ. ¶ Ad pmũ
dõm q̄ phs loqt de demrõne: pp qd: nõ tñ dẽ simplr potis
sima de qua nũc fit disputatio. ¶ Ad 2ᵐ dõꝫ q̄ lz subm nõ
sit pmus terminus ſm ordinẽ subijcibilis ꝛ pdicabilis: est
tñ pmus termin⁹ ſm ordinẽ cognoscibilis. Diffõ eni subti
que ponit mediũ in demrõne potissima h̃ ꝛ notiori mõ cõ
uenit subo q̃ꝫ passioni: que p eã demratur. ¶ Vel dõm est vt
aliq dicũt q̄ subm lz non sit pmus terminus ſm terminoꝝ
põnẽ est tñ pmus terminus prioritate cãlitatis. Subm enim
est cã ptis. i. passionis sed nõ ecõuerso. ¶ Ad 3ᵐ dõm sicut
ad pmũ. ¶ Ad 4ᵐ dõm. q̄ in demrõnib⁹ mathema. nõ po
tissimis demõstrant passiones scdarie p pmas: tñ pme pas
siones hñt demonstrari de subo per diffõnẽ subti que dicit
rõnẽ pp qd. passio aũt nõ est intrinseca diffinito: sed ei inest
tanq̃ꝫ subo. vñ diffõ passionis pme est resolubilis i diffõnẽ
subti. qꝛ pn^a subti que ɔtinet diffõ ei⁹ sunt ei⁹ pn^a in genere
cause formalis passionis võ in gñe cãe efficiẽtis. Forma ẽt
Albertus est ꝛ rõ efficiẽdi ipsius agẽtis: vt pꝫ 2º phys. ¶ Vñ Albert⁹
ibidẽ dicit q̄ si cãe ordinent in rõne agẽdi forma pcedit ip
sum efficiẽs ꝛ est quodãmõ cã ipsius vt agat. Diffinitio er
go passionis etiã cõplexa adhuc resolubilis ẽ i diffõnẽ sub
iecti. vñ nõ põt eẽ mediũ in demrõne simplr potissima.
¶ Ad 5ᵐ dõm q̄ in demrõne simplr potissima: qd oĩ sim
pliciter pmũ. dꝫ hẽe qd subti ꝛ pp qd passionis: ꝛ tale ẽ dif
finitio subti ꝛ nõ diffõ passionis. Nec tale mediũ dꝫ esse ag
gregatũ ex pncipijs subti ꝛ ex principijs passionis: qꝛ tale
nõ est simplr pmũ. imo ipsuꝫ qd qd est qd se tenet ex parte
passionis hꝫ cãm in subo. vñ ipsa subĩa siue qditas est cau
sa realis. i. cã per se prima ipsius passionis ꝛ diffõnis eius.
¶ Ad 6ᵐ pꝫ solo ex dictis. demratio eniꝫ potissima debet
pcedere per cãm ꝓpriã ꝛ primaꝫ. diffõ aũt passionis capit
cãm ꝓpriã sed non primã. Diffõ võ subti capit cãm pmã ꝛ
ꝓpriã. in quolibet enim gñe cãe est dabilis cã ꝓpria. vnde
q̃uis pn^a itrinseca passionis ꝛ formalia sint ꝓpria cã pas
sionis in gñe cause formalis: non tñ sunt pma cã: qꝛ diffinitio
subiecti est cã ꝛ ꝓpria ipsius passionis nõ quidẽ in gñe cau
se formalis: sed in gñe cause efficiẽtis. ab eodẽ ẽt subto pñt
pcedere plures passiones ordine quodã tanq̃ꝫ a cã ꝓpria
ꝛ adequata. ¶ Ad 7ᵐ dõm sicut ad scdm: qꝛ in demratio
ne mediũ nõ opꝫ eẽ vere pmũ mediũ ſm ordinẽ subijcibi
lium ꝛ pdicabiliũ: sed sufficit (vt dictũ est) q̄ mediet iter ex
trema. vz iter subm ꝛ passionẽ in rõne notificãtis. sic vz q̄
passio prius dicat de eo q̃ꝫ de subo: ꝛ qd ipsum mediũ no
tiori modo dicat de subo q̃ꝫ ipsa passio. ¶ Neq̃ꝫ ẽt est veruꝫ
q̄ mediũ demõstrationis potissime debet eẽ posteri⁹ subo.
imo debet eẽ prius ꝛ notius. ꝛ tale mediũ est diffinitio sub
iecti ꝛ non diffinitio passionis. vnde diffinitio subti sola est
mediũ in demõstratione potissima simplr: ꝛ p hoc pꝫ solo.
¶ Ad 8ᵐ dõm q̄ lz diffinitio ꝛ subm eius sint idẽ realiter:
differũt tñ ſm rõnẽ pp quã distinctionẽ tollit nugatio ꝛ pe
titio pncipij. Aliqd eniꝫ põt ɔuenire notiori mõ diffõni ali
cuius q̃ꝫ diffinito ꝛ ecõuerso. ¶ Ad 9ᵐ dõm q̄ argᵐ pce
dit loquẽdo de demõstratione pp qd. nõ tñ de demonstra
tione simplr potissima de qua est nunc ad ꝓpositũ. ¶ Ad
vltimũ dõm q̄ diffõ subti ꝛ nõ diffõ passionis accipiat cãm
pp qd passionis inq̃ꝫtũ cã est explicite: qꝛ in ea exprimunt
pn^a ẽentialia subti rõne quoꝝ talis passio inest subto. iõ dif
finitio subiecti dicit magis ꝓpter qd passionis q̃ꝫ diffinitio
passionis. dõm ergo vt. D.S. ꝛ linconiẽsis ꝛ Ro. ꝛ Alber
tus asserũt diffinitionẽ subiecti esse mediũ in demõstratio
ne potissima simplr ꝛ non diffinitionẽ passionis. lz Egidi⁹
ꝓbabiliter oppositũ sustineat per rõnes adductas: que si
sint probabiles tamẽ non demonstrãt: vt patet in solutioni
bus adductis cõtra quas varie possunt adduci replice vt
in problematibus diffusius ꝛ apertius disputandum est.

¶ Questio. 2. Quomodo diffinitio ꝛ qd quid est se habeãt
ad demonstrationem. ꝛ est lectio. 2. S.D.

VISO Qualiter diffinitio se hẽat ad demon
strationẽ disputatiue ꝛ ꝓbabiliter pce
dẽdo: opꝫ insup diligẽter ɔsiderare qualr me
diũ in demratione nobis innotescat. ¶ Circa
qd duplex occurrit ɔsideratio. ¶ Primo ɔside
randũ est disputatiue q̃liter ipm qd qd est se hꝫ ad demõ
strationẽ. ¶ 2º võ qualr se hꝫ ad demrationẽ determinatiue
hoc est veritatẽ demrãdo. Et h̃ est in 3º tractatu ibi. [Ve
rum aũt speculãdũ est ꝛc̃.] Quia signũ inquãtũ hmõi pce
dit signatũ vel significatũ. Diffinitio signat ipm qd qd est.
¶ Circa pᵐ duplex occurrit ɔsideratio. ¶ Nã p ɔsiderãdũ
est qualr diffinitio se hꝫ ad demrationeꝫ. ¶ Scdo võ ɔside
rãdũ est qualr ipm qd qd est se hꝫ ad demrationẽ disputa
tiue: vt dictũ est: ꝛ h̃ in 1º ꝛ sequẽtib⁹ caplis hui⁹ tractatus
ibi. ¶ Ipsius aũt qd qd est ꝛc̃. ¶ Circa pᵐ duo occurrunt.
¶ Primo vtrũ oium quoꝝ est demratio sit diffõ ꝛ ecõuerso.
¶ 2º vtrũ vni⁹ ꝛ eiusdẽ possit eẽ demonstratio ꝛ diffinitio.
¶ Sequitur in phõ ꝛ in. D.S. [Quõ autem quod quid est
demonstretur.]

¶ Articulus primus.

Ad primuꝫ sic pcedit. Videt q̄ oium quoꝝ est de
monstratio sit diffinitio ꝛ econuerso.
¶ Nã oium quoꝝ est demratio est medium demrationis.
Non eniꝫ põt eẽ aliq̃ demratio alicui⁹ sine medio: sed me
diũ demrõnis vt ostẽsuꝫ est: ẽ oĩ ipsa diffinitio subti siue pas
sionis. ğ oium quoꝝ est demratio est diffinitio. ¶ Secũdũ
pterea qcqd hꝫ diffinitionẽ põt hẽe aliqd qd p talẽ diffini
tionẽ de eo possit demrari. Cũ diffinitio sit mediũ i demon
stratione vt dictũ est. igit idẽ qd prius. ¶ Sed ɔ est phs in
presenti caplo ibi. [Quomodo qd qd est ostenditur ꝛc̃.]
¶ Rñº dicendum q̄ iste est scds tractatus hui⁹ scdi libri in
quo phs ostẽdit quomodo diffinitio ꝛ ipm qd quidẽ se ha
bent ad demonstrationẽ disputatiue siue ꝓbabilr: qui qdẽ
tractatus ɔtinet in se qnque capitula ſm qnque lec. D.S.
¶ In pmo võ caplo ostẽdit phs quare ipa diffinitio que est
ipsius qd quid est significatiua se hꝫ ad demonstrationeꝫ.

¶ In scḋo aũt caplo ibi. [Ipsius aũt qḋ qd est rc.] Ostēdit
phs q̃ re ipsum qḋ qd est: non pót demóstrari de eo cui⁹ est
p terminos puertibiles. ¶ In tertio v̇o caplo ibi. [Ad idez
neq; per demfonē rc.] Ostendit q ipm qḋ qd ē nó pót de/
móstrari de eo cuius est p viā diuisionis. ¶ In 4° caplo ibi.
[Et vtrū sit demostrabile rc.] Ostendit phs q ipm qḋ qd
est non pót demfari de eo cuius est p quasdā rones ꝓprias
accipiēdo ea que ptinēt ad ipm qḋ qd est. ¶ Sed in qnto ꝛ
vltimo caplo ibi. [Amplius qño demóstrabit rc.] Phus
ostendit q ipm qḋ qd est nó pót demfari de eo cui⁹ est per
rones coes. ¶ In p̃ v̇o caplo ponunt̃ tres ꝯclones ꝓbabi/
les p quas soluunt̃ tres qones hic motes pho pncipaliter.
¶ Quarū ꝯclonū pma est. q nó oium quoꝝ est demfatio
est diffinitio. ¶ 2ª q nó oiũ quoꝝ est diffó est demóstratio.
¶ 3ª v̇o ꝯclo de qua in sequēti articulo videbit̃ est q vnius
Cóclusio. ꝛ eiusdē nó pót eē diffinitio ꝛ demfatio. ¶ Est g̃ pma ꝯclu
sio. Nó oium quoꝝ est demfatio est diffinitio. que ꝓbatur
Pma rō q̃tuor rónib⁹ phi. ¶ Prima talis est. Que ptinēt ad diffini
tionē vlr̃ ꝛ affirmatiue pdicant̃ de his quoꝝ est diffóēs:
nó oia que ad demfonē ptinēt vlr ꝛ affirmatiue pdicantur
de his quoꝝ est demfatio: cū aliq̃ sint demfones negatiue.
vtputa in scḋa figura ꝛ aliq̃ pticulares. vz in tertia figura.
ergo nó oium quoꝝ est demfatio est diffinitio. ¶ Probatio
maioris. Nā diffinitio ē indicatiua eius qḋ qd est. oē aūt
qḋ ptinet ad qḋ qd est pdicat̃ vlr̃ ꝛ affirmatiue de eo cu/
ius est: vt clarius in 7° meta. ꝓbat̃. g̃ ēt oia que ad diffónē
ptinēt vlr ꝛ affirmatiue pdicant̃ de eo cuius sunt: vt ēt ifra
Discip. in hoc 2° phs deducit. ¶ Sed istabat discipulus. Nā quo
rū est scia eoꝝ est demfatio: cū scia (vt supra dictū est) sit ef/
fectus demfationis: sed pticulariū nó est scia. vt supra in p̃
huius ꝯcessum est. g̃ pticulariū nó est demfatio incóueniē/
ter. g̃ dictū est in hac róne pma q aliquae sunt demfationes
R° pticulares. ¶ Dōm est f3 Egidium q lz sciētia p se solū sit
vliūm: pót tñ eē pticulariū inquātū vlia pñt ad pticularia
applicari. Medicus eniz per sciam quā hz de vli applicā/
do sua sciaz ad pticulare hoiem sanat egrotū particularē.
simili ꝛ demfatio lz p se ꝛ directe sit vliūz pót tñ esse de pti/
cularibus inquātū vlia ad particularia pñt applicari. lz ꝛ
scia ꝛ demóstratio nó sit nisi vliūm accipiēdo vlr posterio/
ristice. ꝛ hoc p se loquēdo: pót tñ esse nó vliūm ꝓoristice lo/
quēdo. i. aliqua ꝯclo pót demóstrari que nó est vlis. Cum
quelibet ꝯclo demfationis nó sit vlis. Unde supra declara/
tum est q aliqua est demóstratio pticularis ꝛ aliq̃ vlis. Si
tamē absolute loquamur de vniuersali nihil refert tam ꝓo
ristice q̃ posterioristice loquēdo: scientiā ꝛ demóstrationē
Scḋa rō esse tam vliūm q̃ particulariū modo supra exposito. ¶ 2ª
ratio est talis. Demóstrabilia sciunt̃ per demfationē. scire
enim aliqd demfatiue nihil aliud est q̃ demfationē hēre.
Sed diffinibilia sciunt̃ per diffónē. ergo demóstrabilia nó
sunt diffinibilia. ꝛ per ꝯñs nó oium quoꝝ est demfatio est
diffinitio etiā solū vlr̃ ꝛ affirmatiue loquēdo. ¶ Pz ꝯña.
qꝛ vnius scibilis est solū vnus potissimus modus sciendi.
¶ Pót etiā hec ratio aliter formari. Nam si oium quoꝝ est
demóstratio eēt diffinitio: sequeret̃ q aliqs nó hñs demon
strationes: sciret ea quoꝝ est demfatio: ꝯñs est falsuz. ¶ Pz
ꝯñtia. qꝛ illa que habēt diffinitionē sciunt̃ per diffónē: sed
nihil ꝓhibet aliquē habentē diffónē non simul hře demon
strationē q̃uis diffó sit demfonis pn͂m. Nó enim quicunq;
cognouit pa͂ scit ea demóstrādo ad ꝯclonē reducere. ¶ Fal
sitas aūt ꝯñtis sic pz. Quia scire ea quoꝝ est demfatio nó
3ª est nisi demfonē habere: vt in pmo huius deductū est. ¶ 3ª
ratio est talis. Naz demóstratio ꝯcludit aliqd alteri inesse
per se vt in pmo declaratū est: sed eius qḋ est p se nunq̃ de/
dit aliqs diffónē. ergo non oium quoꝝ est demfatio est dif
finitio. Hoc est idem f̃m idē nó pót sciri per demonstratio/
Di sup. nē. ¶ Sed instabat discipulus. Nam 7° metaphy. ꝓbatur
q accidētiū p se tantū est diffinitio. ergo ratio supponit fal
sum. ¶ Dicendū q licet accidentiū p se sit diffinitio tñ eius R°
qḋ est inesse per se q demóstratio ꝯcludit: cū sit cóplexum:
nunq̃ aliquis dedit diffónē: vt hic deducit. D. S. ¶ Quar 4ª
ta ratio talis est. Naz diffinitio est notificatio ipsius subē.
Subā enim pncipaliter diffinit̃. Accidēs vero p posterius
vz per additamētū: vt in pmo diuine phie disputatū est. sed
demóstratio est notificatio pncipaliter ipsius accidentis ꝛ
si aliq̃ ipsius subē sit: non tñ erit ipsius subē per modū subē
designate. sed per modū accñtis. vz f̃m inesse aliqd alicui.
igitur nó oium quoꝝ est demóstratio est diffó. hoc est vt di
cit hic Linconiēsis q non oē scitur per diffónez qḋ scitur p Lincon.
demóstrationē p̃sertim cū diffinitio faciat scire rem incom
plexā. Demóstratio v̇o rónē cóplexā. vñ idē scḋm idē nó est
diffinibile ac demóstrabile. Cū diffinitio nó sit idem q de/
móstratio. Quia diffinitio indicat eēntiā rei: nó aūt demó/
stratio. sed magis inherētiā. ¶ Pro ampliori declaratione No͂m pm͂
pcedentiū ꝯsiderandū est hic f̃m Egidium q demfatio est
quoddā organū ipsius intellectus ducēs ipsum ad qualē/
cunq; sciendā. Sicut ergo se hñt vniuersale ꝛ pticulare ad
intellectū: ita se habēt ad demfationē ꝓportionabiliter lo/
quēdo. Manifestū est aūt q per se ꝛ directe loquēdo intelle
ctus itelligit vlr̃: cū vniuersale f̃m scholā vlem sit obiectū
intellectus. In sensu diuiso loquēdo pót tñ intellectus itel/
ligere particulare. non qdē pmo ꝛ directe: sed p reflexionē
quādā applicādo se sensui: sic directe ꝛ per se loquēdo de/
móstrabit̃ vlē. Potest tñ talis demfatio vlis applicari ad
aliquid particulare. ¶ Cōsiderandu3 est vlterius f̃m eun/ No͂m 2m͂
dem ibidez q nó necesse est habere simul diffinitionē ꝛ de
monstrationē. ergo diffinitio non est demfatio: ꝛ per ꝯñs
diffinibile non est idē q demfabile. Cōueniunt aūt in hoc
diffinitio ꝛ demfatio: qꝛ quelibet recipit ea que sunt per se
ꝛ qꝛ ea que adinuicē habēt habitudinē per se sic se habent
q vnum verificatur de alio. Si esset habitudo per se ipsius
diffinibilis ꝛ demfabilis diffinitio eēt demfatio: quod est
falsum. igitur licet non sit incóueniēs idē f̃m aliud ꝛ aliud
esse diffinibile ꝛ demfabile: tamē incóueniēs est idez ꝛ f̃m
idem per se esse diffinibile ꝛ demóstrabile. ¶ Secūda con Cóclusio
clusio vt dicebatur est talis. Nó omniū quoꝝ est diffinitio scḋa.
est demfatio. ¶ Que ꝓbatur a philosopho duab⁹ ratio/ Pma rō
nibus: quarū prima est talis. Nam vnius inquātū vnū nó
potest esse nisi vnus modus sciendi: sed demóstrabile vere
scitur per demonstrationē: diffinibile ꝛ per diffinitionem.
Si ergo qḋlibet diffinibile eēt demóstrabile: Sequeretur
q habēs diffinitionez sciret aliqd demóstrabile absq; hoc
q haberet demonstrationē qḋ est incóueniens. hec fuit 2ª
conclusio superius adducta. ¶ Secūda ratio talis est. pn/ 2ª
cipia demfationis nó possunt demfari inquātū huiusmo/
di aliter pncipioꝝ esset pncipia: sed vt supra in p̃ hui⁹ ocm͂
est diffinitiones sunt principia demóstrationis. ergo demó
stratio non est diffinitio: neq; demfabile est idem q diffini
bile: ꝛ per cósequens non omniū quoꝝ est diffinitio est de/
monstratio. ¶ Sed instabat discipulus. Nam licet diffini Discip.
tiones sint indemóstrabiles tanq̃ pncipia quedaz demfa/
tionis indemóstrabilia: nó tamē ꝓpter hoc sequitur q dif
finibile non sit demfabile. nó enim diffinibile est medium
demfationis: licet diffinitio sit mediuz eius: predicta ratio
non videt̃ eē alterius valoris. ¶ Dicēdū q qꝛ diffó est me R°
diū demfationis ꝛ nó ipsa demfatio: ex ꝯñti sequit̃ q diffi
nibile nó sit demfabile neq; ecóuerso f̃m idem: vt declara/
tum est. ¶ Ad argumenta pz solutio ex dictis.

¶ Sequitur in philosopho ꝛ in. S. D. Deinde cum dicit.
[Sed vtrum rc.] ¶ Articulus secundus.

Ad secundum sic ꝓceditur. Uidetur q vnius ꝛ eiusdem possit esse diffinitio ꝛ de
monstratio. ¶ Nam proprie loquendo propria passio est
demóstrabilis de suo subiecto: vt supra cócessuz est: sz que/
libet talis est diffinibilis. vt pz de fine. 7. metaphy. igitur

vnius ⁊ eiusdẽ pt eẽ diffinitio ⁊ demrãtio: qꝛ passio ⁊ ẽ ipsa non distinguit. ¶ Scðm ꝑterea. eclypsis demraf de luna: ⁊ tñ diffinif ꝑ priuationẽ luminis in luna ꝑ obiectionẽ terre. igit ⁊c. ¶ Sed ꝯtra est pħs in lr̃a ibi. [Utrũ aũt ⁊c.]
¶ Rñº dõm ꝙ 3º ꝯclõ huius capli per quam soluit 3ᵃ qõ a
Cõclusio pħo mota in lr̃a est talis. ¶ ꝙ vni⁹ ⁊ eiusdem ſm idẽ non est diffinitio ⁊ demrãtio. ¶ Que ꝯclõ pbaf ſm. D. S. tri
Pbatio bus rõnibus pħi. ¶ Quaꝝ pma est ista. Nam diffinitio ẽ manifestatiua ei⁹ qð qd est ſiue ſiue essentie cuiuslibet rei: vt clarius patebit. 7. metaphy. sꝫ demrãtiones hoc nõ demonstrant: sꝫ supponũt: vt in capite huius libri oñsum est: quemadmodũ pꝫ in mathema. demrationib⁹. Naꝫ arithmetice demonstrationes supponũt qd est vnitas ⁊ quid est par: ⁊ silr̃ est in alijs demrãtionibus. ergo vni⁹ ⁊ eiusdem
2ᵃ non est demrãtio ⁊ diffõ inq̃ʒtuʒ hmõi. ¶ Scðã rõ est ista. Omne diffinibile scit ſm se ⁊ simplr̃ est scitum ꝑut ẽ incõplexũ. Demrãbile autẽ non est cõplexum: sed vnuʒ non est aliud. ergo diffinibile non est demrãbile neq; ecõuerso.
¶ Preterea. diffõ dicit qd ⁊ demrãtio dicit qꝛ. Sꝫ qd non est qꝛ: igit ad idẽ. Nam in eo qð ꝑ demrãtionem oñditur: predicaf aliqd de aliquo affirmatiue si sit demrãtio affirmatiua vel negatiue. si sit demonstratio negatiua. sꝫ in diffinitione non ꝑdicaf aliqd de aliq̃. vt pꝫ in hac diffõne hominis. aial bipes. Aial nõ ꝑdicaf de bipede neq; ecõuerso. Genus. n. si ꝑdicaf de dr̃ia neq; econuerso in eo qð qd per modum ꝑdicandi. tꝫ reqritur ad ea q̃ ad diffinitionem ptinẽt. vt infra patebit: ⁊ vt in. 7. metaphy. oñditur. ergo ⁊c.
Tertia rõ ¶ Tertia ratio ẽ talis. Nam aliud ẽ manifestare ipsuꝫ qð qd est ⁊ ipsum qꝛ: vt in ꝑncipio huius scðĩ oñsum ẽ: sed diffinitio oñdit de aliquo qd est. demõstratio võ oñdit qꝛ passionis de subiecto: vt etiam ex supradictis patet: ergo vnius ⁊ eiusdem non ẽ demrãtio ⁊ diffinitio. ¶ Pro amplio
Nõᵐ pᵐ ri declaratione precedentium ꝯsiderandum ẽ primo. ꝙ vnius ⁊ eiusdem posse esse diffinitionem ⁊ demrãtionẽ potest intelligi duplr̃. ⸿ Unomõ in sensu diuiso siue materialr̃ loquendo. videlicet de eo quod ẽ diffinibile ⁊ demonstrabile. sic vnius ⁊ eiusdem põt esse demõstratio ⁊ diffinitio: vt argumẽta articuli volũt. ⸿ Aliomodo in sensu cõposito siue formalr̃ loq̃ndo de eo qð diffinif inq̃ʒtum diffinif: ⁊ de eo qð demonstraf inquãtum demonstraf: ⁊ istomodo vnius ⁊ eiusdem non pt esse diffinitio ⁊ demrãtio ſm idem: vt rationes pħi volunt. Alia ẽ enim notificatio demonstratiua: ⁊ alia diffinitiua. cum pͥma sit cõplexorum: ⁊ secunda incomplexorum. Idem enim simplr̃ ⁊ ſm se sumptũ est diffinibile. coniunctum võ alteri. i. faciens cum eo propositionem est demonstrabile. eiusdem ergo inq̃ʒtum huiusmodi
Nõᵐ 2ᵐ ſm idem non est diffinitio ⁊ demrãtio. ¶ Considerandũ est vlterius ſm Rodulphum Britonẽ in pñti passu ꝙ diffinitio ⁊ demrãtio sumendo proprie diffinitionem ⁊ demrã
Quorum diffinitio tionem non sunt eiusdẽ: vt patet. 7. metaphy. Solius substantie proprie loq̃ndo ẽ diffinitio. accidentis vero non ꝑ
Quorum demon. prie sed per additamentum. Accidẽtis võ proprie ẽ demõstratio ⁊ non ipsius substantie per modum substantie designate. Sed vnius ⁊ eiusdem põt esse diffinitio ⁊ demõstratio improprie loq̃ndo: non tamen ſm idem. i. eiusdem: qꝛ ipsius passionis est demrãtio: ⁊ eius ẽ diffinitio non perfecta sꝫ imperfecta siue improprie dicta aut non pͥncipalr̃. ⁊ pͥmo: sed per additamentum: non tamen eodem modo eius est diffinitio ⁊ demonstratio: quia demrãtio est ipsius passionis in ordine ad subiectum ⁊ eius est diffinitio ſm se
Nõᵐ 3ᵐ ⁊ absolute. Hec ille formaliter. ¶ Cõsiderãdum est vlteri⁹
Alicui eẽ demon. 2ʳ ſm eũdem: ꝙ alicuius põt esse demrãtio duplr̃. ⸿ Unomodo põt esse alicuius tanq̃ʒ eius per qð aliqd demonstraf. ⁊ hoc modo ꝑncipium demonstrationis qð est diffinitio: vt supra oñsum est: dicitur esse demõstratio: vnde tale cuiuʒ ẽ aliomodo demonstratio nõ põt demrãri inq̃ʒtum huiusmodi: q; principij non est principium: neq; diffinitio. ⸿ Aliomodo dicitur alicuius esse demonstratio tanq̃ʒ eius quod demonstratur. ⁊ illomodo eius cuius est demonstratio ẽ etiam diffinitio: licet non eodem mõ vt declaratum est. ¶ Cõ Nõᵐ 4ᵐ
siderãdum est vlterius pro declaratione secũde rõnis predicte ſm Egidium ꝙ genus non predicatur de differẽtia per se in eo quod qd nisi inq̃ʒtum differẽtia implicat speciẽ. non aũt accipiendo genus vt ẽ ꝯtractum ad speciẽ quẽadmodũ satis declaratuʒ ẽ in pͥma parte summe pħie libro 3º. Linconiensis võ subiungit ꝙ vna pars diffinitionis non predicaf de alia: neq; tota diffinitio de diffinito. ¶ Sꝫ ꝯtra hoc in Discipu
stabat discipulus. Nã in pñti libro infra vult Pħs ⁊ in septimo metaphy. q̃libet pars diffinitionis ⁊ ipsa etiam tota diffinitio debet ꝑdicari in qd de diffinito. ergo satis extraneum videtur hoc quod adductũ ẽ. ¶ Dõm ꝙ diffini M.
tio põt accipi duplr̃: vt hic innuit Linconiensis. ⸿ Unomodo subaliter ⁊ istomõ predicaf de diffinito etiam per se ⁊ essentialr̃ vt in pͥmo libro declaratum ẽ cum de modis perseitatis ageref. ⸿ Aliomõ pt accipi ipsa diffinitio diffinitiue: ⁊ illo mõ diffinitionẽ predicari ⁊ diffinito põt intelligi duplr̃. ⸿ Unomodo accipiendo ꝑdicationẽ per se ⁊ absolute: ⁊ istomodo non refert diffinitionem predicari de diffinito. ⸿ Aliomodo accipiendo diffinitionem manifestissime siue enunciatiue. ⁊ istomõ diffõ diffinitiue sumpta nõ predicaf de diffinito: qꝛ ipsius diffinitionis ẽ solũ manifestare siue notificare essentiaʒ diffiniti ⁊ non ꝙ diffinitio sit aliqd aliud qð tñ ptinet ad ꝑdicationem: qꝛ de ratione ꝑdicationis mõ iam exposito est oñdere. hoc ẽ hoc diffiue. ergo sic manifestatiue accipiendo diffinitionem ⁊ ꝑdicationem diffinitio non predicatur de diffinito. sꝫ secus sit vtrũq; ſm se ⁊ abso
lute accipiendo. ¶ Cõsiderandum ẽ vlterius ꝙ Egidius Nõᵐ 5ᵐ
adducit quartã rõnem ſm pħm ad ꝑbandũ predictã ꝯclusionẽ: quã rõnem adducit esse talem. Nam alteri⁹ rei ẽ altera demõstratio. i. manifestatio vel declaratio nisi illa duo sic se habẽt vt totum ⁊ pars: qꝛ tunc vna ⁊ eadem eẽt demrãtio de vtroq;. Sicut cũ demonstraf cũ omnis triãgulus habet tres ⁊c. i. simul demonstratur: vt oñsum est de isocheles q se habet ad triangulũ sicut pars ad totum. Sꝫ qꝛ ẽ ⁊ qd ẽ sunt diuersa: ⁊ vnum non ẽ pars alterius. ergo qꝛ est ⁊ qd est non per idem declarabitur: Sꝫ qd est declaratur per diffinitionem. qꝛ ẽ vero per demrãtionẽ. ergo vnius ⁊ eiusdeʒ non ẽ diffinitio ⁊ demonstratio. Sꝫ ſm. D. S. hec ratio nõ ẽ probatiua directe predicte ꝯclonis: sꝫ ẽ ꝑbatio maioris tertie rationis supradicte eiusdem ꝯclonis: vt pꝫ clare diligenter verba ⁊ processum pħi ꝯsideranti. ¶ Consideran Nõᵐ 6ᵐ
dum ẽ vlterius ſm Linconiensem ⁊ alios doctores ꝙ duplex est pars. videlicet pars subiectiua: ⁊ pars integralis. Pħs autẽ hic loquitur de parte subiectiua non autẽ integrali. Si enim (vt adducit hic Egidius) aliqua duo sic se hñt adinuicem ꝙ vnum ẽ pars integralis alterius: ⁊ aliud totũ: non oportet ꝙ passio que demonstraf inesse toti ꝑpter hoc demonstratur inesse tali parti. sicut habere tres angulos cõuenit triangulo: non tamẽ ꝯuenit linee que ẽ pars trianguli. Sꝫ qñ duo sic se habent ꝙ vna ẽ pars subiectiua alteri⁹ quãdo aliquis demonstratur inesse toti: simul demonstratur inesse parti: quemadmodũ exemplificatuʒ ẽ. non tamẽ eodem mõ: qꝛ talis passio demonstraf de toto per se pͥmo: de parte vero subiectiua per se secũdo: vt in pͥmo huius declaratum est. ⸿ Ex predictis patet primo ꝙ ipsum quod qd ẽ quod manifestat diffinitio nõ ẽ pars ipsi⁹ qꝛ ẽ quod manifestat demrãtio. Ex q̃ sequit ꝙ diffõ non ẽ demrãtio. neq; pars eius loq̃ndo de parte subiectiua vt dcm̃ est. Diffõ. n. cum sit mediũ demonstrationis vt supra dcm̃ ẽ. bene ẽ pars integralis ipsi⁹ demõstrationis: sꝫ non ẽ ps subiectiua eius. ⸿ Pꝫ secundo triplex solo ꝑ tres ꝑdictas ꝯclones ad tres ꝑncipales q̃ones motas a pħo i litera. ⁊ h mõ oppõ vt dicit hic pħs aut ꝓcessus oppositiu⁹ in ꝓposito est in quo ad plenũ non determinatur virtus. Modicum enim ẽ scire de

diffōne:scire qḋ non est eoꝝ quoꝝ est demr̄atio. ꝛ scire ꝙ diffinitio nō est demr̄atio neqꝫ ps ei⁹ subiectiua. vn̄ epilogā do pħs in fine hui⁹ capł̄ dicit vsqꝫ huc pcessuz eē opponendo. ¶ Pꝫ tertio ex p̄dictis solō cuiusdā q̄ōnis a pħo introducte icidenter inter alia que est. Utꝝ diffō sit demr̄atio vł pars ei⁹. ¶ Ad argumenta vō pꝫ solō ex dictis supra.

¶ Questio.3. Q̄ō quod quid est se habeat ad demonstrationem. ꝛ est lectio.3.S.D. Lec.3.

Restat vlteri⁹ ꝯsiderādū qualr̄ ipm̄ qḋ qd est se hēat ad demr̄ationē. ¶ Circa qḋ q̄tuor occurrūt ꝯsiderāda. ¶ Nā p̄ ꝯsiderandū est q̄lr̄ ipm̄ qḋ qd est se hēat ad demr̄ationē ſm terminos ꝯuertibiles aut reduplicatione. ¶ Scḋo ꝯsiderādū est q̄lr̄ ipm̄ qḋ qd est se habeat ad demr̄ationē ſm viam diuisionis. ¶ Tertio ꝯsiderandū est q̄lr̄ se hēat ad demr̄ationē q̄ztū ad ea q̄ ptinent ad ipm̄ qḋ qd est. ¶ Quarto vō ꝯsiderādū est q̄lr̄ se hēat ad demr̄ationē ipꝫ qḋ qd est q̄ztū ad ea q̄ cōiter ptinēt ad ipm̄ quod qd est ꝛc̄. ¶ Circa p̄mū q̄runtur duo. ¶ Primo vtꝝ suppōnes quas adducit pħs in p̄nti passu ad ondendū ꝓpositū sint sufficienter posite. ¶ Scḋo vtꝝ qḋ quid est qḋ significat vel diffinitio vel est significatū diffōnis possit demonstrari de eo cuius est per terminos conuertibiles.

¶ Sequitur in pħo: ꝛ in.S.D. ⌊ Ipsius autem qḋ quid est.

¶ Articulus primus.

Ad primū sic ꝓcedit. Uidet ꝙ suppōnes q̄s pħs in hoc caplō̄ supponit nō sint ꝯuenient̄ assignate. ¶ Nā syll's sophisticus ē syll's: sꝫ talis nō ꝓbat aliqd de aliquo: p̄sertim syll's sophistic⁹ peccans ſm fallaciā petitionis p̄ncipij. ergo p̄ma suppositio pħi est insufficiēs. ¶ Sꝫ dicebat discipulus ꝙ syll's sophisticus est syll's apparēs ꝛ nō ver⁹ de quo pħs loquit̄. ¶ Scḋm ꝯ syll's simplr̄ est syll's ver⁹: vt pꝫ p̄ p̄oꝝ. sꝫ talis nō ꝓbat aliqd de aliquo cū sit syll's non ꝯcius ad māᷣm. ergo argᵐ remanet in suo robore. ¶ Tertiū p̄terea. q̄tuor sunt ꝯditiōes bone diffinitiōis vt in sūmulis declaratū est: vt pꝫ p Albertum magnū in p̄dicatiōib⁹. ergo male hic in 1ª suppōne pħs p̄mittit duas esse ꝯditiōes ipsi⁹ qḋ qd est qḋ est significatū diffōnis ergo ꝛc̄. ¶ Sꝫ ꝯ est pħs in p̄nti caplō ibi. ⌊ Ipsius aūt qḋ qd est ꝛc̄. ⌋ ¶ R̄ꝫ⁰ dōm ꝙ istḋ est 2ᵐ caplm̄ huius scḋi tractat⁹: in quo pħs volēs ondere ꝙ ipm̄ qḋ qd est nō pōt demr̄ari de eo cuius est: siue sillogistice ondi de eo cui⁹ est in eo qḋ quid est p terminos ꝯuertibiles: p̄ponit vna q̄ōne p̄mittit duas suppōnes inferendo vnā ꝯclōnē de q̄ in sequenti articulo videbit̄. ¶ Q̄ō aūt quā mouet pħs in capite caplī est. Utꝝ possit esse syll's aut demr̄atio ei⁹ qḋ qd est: vtꝝ ꝙ ꝯcludat̄ hoc esse qḋ qd est illi⁹: vel vtꝝ hoc sit impoſe. Signāter aūt q̄rit pħs. Utꝝ ipsi⁹ qḋ qd est sit syll's aut demr̄atio vt dicit hic.D.S. q̄ qdaꝫ subsequētiū rōnū ꝯcludūt: ꝙ eius qḋ qd est nō sit demr̄atio. q̄dā vō ꝙ ei⁹ nō sit oino syll's. hac q̄ōne ꝓposita pħs duo p̄supponit. ¶ Quorū p̄mū ptinet ad syll'ꝫ. vꝫ ꝙ ois syll's ꝓbat aliqd de aliquo p aliqḋ mediū: vt ex supradictis pꝫ. ¶ Scḋm vō qḋ supponit ptinet ad ipm̄ qḋ qd est p syll'm ꝓbandū. vꝫ ꝙ due ꝯditiones requirunt̄ ad ipꝫ qḋ qd est. ¶ Quaꝝ p̄ma est ꝙ idē qḋ qd est sit ꝓpriū ei⁹ cui⁹ est: q̄ q̄libet res hꝫ ꝓpriā eēntiā siue q̄ditatē. ¶ 2ª ꝯditio est ꝙ p̄dicet̄ in quid de eo cui⁹ est: q̄ non oē qḋ est ꝓpriū alicui ptinet ad eēntiā ei⁹: sicut risibile non est de eēntia hoīs lꝫ ei sit ꝓpriū ꝛ p se ꝯcomitet̄ essentiā eius. ¶ Ex quibus ꝯditionib⁹ vt dicit.D.S. necesse est ꝙ seq̄tur vna tertia. vꝫ ꝙ ipm̄ qḋ quid est sit ꝯuertibile cū eo cui⁹ est. Sꝫ hec ꝯditio vt dicit hic Egidi⁹ nō est alia a p̄ma: q̄ idē est eē ꝓpriuz ꝛ ꝯuertibile. i. ꝯuertibilr̄ p̄dicari. ¶ Pro cui⁹ declaratiōe ꝯsiderandū est ꝙ ꝓpriuz pōt accipi duplr̄. ¶ Unomō cōiter. vꝫ vt se extēdit ad q̄tuor acceptiones suas a Porphyrio in sūmulis positas: ꝛ istomō nō idē est esse ꝓprium ꝛ ꝯuertibile: q̄ esse grāmaticū dī esse ꝓpriū homini p̄momō: q̄ ꝯuenit soli hoī ꝛ nō omni ꝛ tn̄ nō ꝯuertibilr̄ p̄dicat̄ de hoīe. nō. n. ois hō est grāmaticus. ¶ Aliomō accipit̄ ꝓpriū spālr̄. vꝫ p q̄rta acceptiōe ei⁹ ſm ꝙ soluz id dī ꝓprium esse qḋ ꝯuenit oi: soli: ꝛ semp. ꝛ istomō idē est ſm rē ꝛ nō ſm rōnē ꝓpriū ꝛ ꝯuertibile esse. ¶ Cōsiderandū est vlterius ſm Egidiū in p̄nti caplō ꝙ ꝓpriū acceptuz p eo ꝙ ꝯuenit oi soli ꝛ semp oi esse triplex. vꝫ diffō. diīa et p se ꝓpria passio. ⌊ Diffō. n. est qḋdā ꝓpriū dicēs totū eē essentialr̄ p modū toti⁹ exp̄sse. ¶ Diīa ꝓpria est qḋdam ꝓpriū non significās totū exp̄sse ipm̄ repn̄tans: sꝫ p̄dicat̄ de toto essentialr̄ p modum partis diffōnis lꝫ p̄dicet̄ per modum forme totius. Forma. n. ptis non predicat̄ de toto in recto. ¶ Propria passio dī qḋdā ꝓpriū qḋ nō dicit eēntiā rei a p̄ori ꝛ essentialr̄: sꝫ emanat a proprijs ꝛ eēntialib⁹ principijs spēī. ¶ Sꝫ instabat discipulus. Naꝫ pħs in topicis diuisit ꝓpriū in duo mēbra distīcta. vꝫ in ꝓpriū ꝛ diffōnem. ergo insufficiēter dcm̄ est ꝙ duplex est ꝓpriū. ¶ Dōm ꝙ q̄ diīa subalis est ps diffōnis: pħs sub diffōne cōprehendit diīam essentialē implicite. ¶ Preterea. instabat idē. Nam accñs inseꝑabile dī accñs ꝓpriū: vt pꝫ in p̄dicabilib⁹: ꝛ tn̄ nō est aliqḋ p̄dictoꝝ. ergo ꝛc̄. ¶ Dōm ꝙ accñs inseparabile cōe nō est ꝓpriē loq̄ndo aliqḋ ꝓprium mō exposito acceptum: q̄ nō fluit a p̄ncipijs essentialib⁹ spēī: sꝫ causat̄ a principijs indiuidui: vt pꝫ de nigredine corui ꝛ albedine cigni. ¶ Iterum instabat idē discipulus. Nā vt pꝫ.7. metaphy. accñs non hꝫ diffōnem. ergo non hꝫ ꝓpriā quiditatē siue eēntiā. Cum ipsum qḋ quid est sit ꝓprium significatū diffōnis. qḋ est contra predicta in scḋa suppositiōe. ¶ Dōm ꝙ lꝫ accñs in ꝓprio gn̄e non hēat ꝓpriam ꝛ pfectā diffōnem: hꝫ tn̄ diffinitionē datam p additamētum: vt in p̄mo summe diuine pħie ad longum disputatum est. ¶ Ad p̄muꝫ igit̄ dōm est ꝙ pħs hic loquitur de syll'o non ꝯtracto ad aliquā materiam particularem vel necessariam. vn̄ ratio non sequit̄. Et per hoc pꝫ solutio ad scḋm. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ tres conditiones bone diffinitionis ab Alberto in predicationibus posite implicite continentur in predictis tribus conditionibus que hic a philosopho itroducuntur.

¶ Sequit̄ in pħo ꝛ i.S.D. ⌊ Syll's qdē. ⌋ ¶ Articulus.II.

Ad scḋm sic ꝓcedit. Ur̄ ꝙ ipm̄ qḋ quid ē possit demōstrari de eo cui⁹ est ꝛc̄. p terminos ꝯuertibiles. ¶ Nā diffō vna pōt demr̄ari de diffinito p diffōnē aliam: vt pꝫ in p̄ hui⁹. vbi pħs demr̄at scḋam demr̄ationis diffōnez p p̄moꝫ. demr̄at. n. in scḋo de anima. vnā diffinitionē anime p aliā: vt clare ibidē pꝫ. ergo ipm̄ qḋ quid est cuꝫ sit significatū diffinitionis pōt demr̄ari de cui⁹ est. ¶ Scḋoꝫ p̄terea. aliq̄ est diffinitio que est tota demr̄atio sola positione terminoꝝ differens: vt ex supradictis pꝫ. ergo diffinitio vna pōt demr̄ari de diffinito: ꝛ p ꝯñs idem qḋ prius. Sic cū demr̄atio ꝓcedat ex vlibus. i. ex adequatis: vt in p̄mo hui⁹ declarat̄. ꝓcedit ex cōuertibilibus sic ipm̄ qḋ quid est pōt demr̄ari de eo cuius est per terminos cōuertibiles. ¶ Tertiū p̄terea. quicquid hꝫ cāᵐ pōt demr̄ari p cāᵐ: cū demr̄atio ꝓcedat ex causis: sꝫ oē qḋ quid est creature hꝫ cāᵐ: cuꝫ sit creatura q̄dam. alr̄ esset creator. q̄ quicquid est: aut est creatura: vel creator. ergo ꝛc̄. ¶ Sꝫ contra est pħs in presenti caplō vbi supra. ¶ R̄ꝫ⁰ ꝙ ipsum qḋ quid est. demr̄ari de eo cui⁹ est: pōt itelligi triplr̄. ¶ Unomō absolute. ¶ Aliomō cum reduplicatione quadā. vꝫ in eo qḋ quid est. ¶ Primomō bene pōt demr̄ari ipsum qḋ quid est de eo cui⁹ est: vt voluerunt argumenta in obiectionibus adducta. Cōclusio ¶ Sꝫ scḋomō ipsum qḋ quid est non potest demr̄ari de eo cuius est. vꝫ in eo qḋ quid est. Qḋ sic ꝓbatur ſm pħm tali ratione. Probatio Nam si sic posset demr̄ari siue sillogistice ostendi: aut h̄ esset per syll'm reduplicatiuū: aut per syll'm diuisiuum: vel per syll'm diffinitiuum: q̄ non vī esse alius syll's qui habeat magnā apparentiā ꝙ posset ꝯcludere hanc esse diffinitionem hui⁹ diffiniti: sꝫ nullū illoꝝ est dicēdum ꝙ ipsuꝫ qḋ

Margin notes: Ro^m 1^m; Proprium 4^m 3^x; Discip.; R^o; Discip.; R^o; Discip.; R^o; Quo^m sup^m 2^m; Rō^m prm̄ 2^m.

quid est põt demrãri siue oñdi de eo cuius est siue diffõ de
diffinito in eo qd qd ẽ. ¶ Probatio minoris. Nã q non pos
sit demrãri p syllm diuisiuũ aut diffinitiuũ in seqntib⁹ pba
bit. Qz vͦo non possit demrãri p syllm reduplicatiuũ pbat
pħs. s. duo supponẽdo. ¶ Quoꝝ pmũ est q ad oñdendum
ipsum qd qd est de eo cuius est in eo qd qd est per qualem
cũqz syllm reqritur primo q pmom. s. a. i. maior extremi-
tas sit proprium medio qd est. b. ⁊ q medium. b. sit pprium.
c. idest minori extremitati: qz si maior extremitas excedat
mediuz qd vlr pdicat de minori extremitate a fortiori vlr
pdicabit ipsa maior extremitas de minori extrẽitate ipsam
excedens: sic ipsum qd qd est: qd est predicatũ ↄclõnis erit
excedens si demrãt de eo cuius est ⁊ p ↄñs nõ erit ibi ppri
um: qd est ↄ pmã suppõnẽ in pcedẽti articulo adductã. Re
linqtur ergo si aliqs sylls sit q ↄcludat ipm qd qd est q oz
esse talẽ habitudinẽ terminoꝝ ei⁹: vt oẽs adinuicem ↄuer
tant sm q suppositũ est ad ↄcludẽdũ ipm qd qd est qd p-
dicat de eo cui⁹ est in eo qd qd est reqrit necessario q. a. i.
maior extremitas pdicet in eo qd qd est de. b. i. de medio.
⁊ q. b. i. mediũ predicet de. c. i. de minori extremitate in eo
qd qd est. qz si aliqs nõ ita acciperet terminos obseruãs hec
duo. vz q maior extremitas pdicet in eo qd qd est de me-
dio: ⁊ mediũ de minori extremitate in eo qd qd ẽ nõ neces-
sario sequit q ipm qd qd ẽ insit ei cui⁹ ẽ in eo qd quid ẽ de
eo cui⁹ est: qz necesse ẽ maiorẽ extremitatẽ de medio ⁊ me-
diũ de minori extremitate in eo qd qd est ↄuertibilr pdica
ri. ¶ Quib⁹ suppositis pbat pħs q ipm qd qd est non põt
demrãri de eo cuius est p syllm reduplicatiuũ cũ ista redu
plicatiõe. vz in eo qd qd est sine ẽt p terminos ↄuertibiles
tali rõne ducẽte ad incõueniens. ¶ Nã si ipm qd qd est oz
demrãri de eo cui⁹ est in qd qd est necio ẽ q mediũ sit p-
priuz minori extremitati: ⁊ q de ipsa pdicet in eo qd qd ẽ
⁊ ↄuertibilr: vt pz p suppõnes hic adductas: Sz qcqd ẽ p-
priũ alicui ⁊ de eo pdicat ↄuertibilr in eo qd qd est hoc qd
quid est ei⁹. g mediũ erit qd quid est minoris extremitat.
sic supponeret q oporteret pbare ⁊ p ↄñs cõmitteret fal-
lacia petitiõis pncipij. v̓bigrã. Sit qd qd est vel diffinitio
hois aial bipes. ⁊ id cui⁹ est hoc diffinitũ hõ. si oporteat p
syllm pbare q aial bipes sit qd qd est hois: necesse ẽ q so-
mat aliqd mediũ: vt pz p suppõnes supra factas q sit qd
qd ẽ hois: ⁊ si sic syllogizat accipit supponẽdo id qd opor
tebat oñdere. vz medium. Quod qd erat esse ipsius hois.
¶ Aliud exẽplũ adducit pħs de diffõnib⁹ duab⁹ ipsi⁹ aie sm
Platonẽ: quaꝝ pma est. Aia est sibi cã viuẽdi. Altera ẽ nu
merus seipm mouẽs vt pz p de aia. Siqs igit velit pbare
qd esse sibi cã viuendi: est qd qd est aie: assumẽdo p medio
q aia ẽ numer⁹ seipm mouẽs: necesse est hoc petere ⁊ sup-
ponere. vz q aia sit numer⁹ seipm mouẽs q ẽ qd qd ẽ ipi⁹
No^m 5^m aie. ¶ Pro declaratõe pcedẽtiũ ↄsiderandũ ẽ p sm. D. S.
q Plato (vt pz p de aia) posuit q numerus est sba oium
reꝝ. eo q non distinguebat inter vnũ qd ↄuertit cum ente
qd signt ei⁹ ẽntiã de quo pdicat: ⁊ vnũ qd est pn^m numeri:
⁊ ita seqbatur q aia esset sbalr numerus: sicut ⁊ quelibet
alia res mlta in se ↄtingẽs. Ponebat ẽt Plato q viuere sit
qddam moueri. Viuẽs aũt duob⁹ mõis distinguit a nõ vi
uente. s. sensu ⁊ motu: vt patz p de aia. ⁊ ipm sentire siue co
No^m 6^m gnoscere dicebat qddã moueri. dicebat igit aiaz eẽ nume
rũ mouẽs seipm: ⁊ aiam esse sibi cã viuẽdi. Hec ille. ¶ Cõ
siderãdum est vlteri⁹ sm pħm hic q si aliqs non sic accipi
at terminos vt pmũ sit oino vnũ ⁊ idẽ medio ↄuertibilr: ⁊
mediũ vltimo. i. minori extremitati nõ poterit syllogistice
pbari q maior extremitas siue pmos termin⁹ sit qd quid
est hoc ẽntia ipsius vltimi siue minoris extremitat. Si vͦo
accipiant termini mõ pdicto: sequit q hũsqz ↄcludat acci
piat maior in pmissis qd qd est ipsius minoris extremita-
tis que hypostasi stante ẽ qd qd est ei⁹. sic nõ erit demrãtio
No^m 7^m sz petitio siue deceptio pncipij. ¶ Considerandũ est vlteri

us sm Rodulphũ Britonẽ q ipm qd quid est passiõis põt
simplr demrãri de subiecto: qz qñ aliq sunt eadez ẽntialr
⁊ conuertibilr si vnũ est demrãbile ⁊ ita alteꝝ. sz qd qd est
passionis ⁊ passio sunt idẽ ẽntialr ⁊ ↄuertibilr. Cũ g pas-
sio sit demrãbilis de subiecto: sequit q ipm qd qd est pas-
sionis pt de eodẽ demrãri: sz qd qd est subiecti si sit pfecte de
tum oẽs terminos cõprehẽdens non pt demrãri: vt patuit
in p hui⁹: sz diffõ subiecti hoc qd quid ẽ ei⁹ est pn^m imedia
tũ demrãtionis vt supra declaratũ ẽ. g diffõ subiecti pfecta
⁊ cõpleta non põt demrãri de aliq sz bene diffõ incõpleta.
vz que dat p vnã cãm pt demrãri p aliam diffõnem q dat
p aliam cãm materialr loquẽdo ⁊ nõ in eo qd quid est mõ
expositio. ¶ Considerandũ ẽ vlterius sm Egidiũ hic q syl- No^m 8^m Sylls diffinitiuus, reduplicatiuus.
logism⁹ diffinitiu⁹ est sylls accipiẽs diffõnez diffõnis vt in-
fra patebit. sylls vͦo reduplicatiu⁹ est sylls accipiẽs termi-
nos ↄuertibiles vt ex supradictis pz. Quid aũt sit sylls di
uisiuus infra patebit. ¶ Cõsiderandũ est vlterius sm eun No^m 9^m
dẽ ibidẽ: q rõ qre si mediũ ↄuertit cũ extremitatib⁹ neces-
se est extremitates adinuicẽ ↄuerti est ista. qz ↄuerti cũ ali-
quo nihil aliud est qz esse eqle illi. Nã illa q se inuicẽ non ex-
cedũt sunt ↄuertibilia ⁊ eqlia. Constat aũt q illa q vni ⁊ ei-
dem sunt eqlia. inter se sunt eqlia. Qz ergo idẽ est esse con-
uertibile ⁊ eqle: ⁊ q vni ⁊ eidẽ sunt cõuertibilia inter se sunt
eqlia. ergo si mediũ ↄuertit cum extremitatib⁹ extremita-
tes inter se ↄuertent ⁊ p ↄñs oia q ad demrãtionẽ reqrunt
sunt inter se eqlia. ¶ Cõsiderãdũ est vlteri⁹ qz aliq mentio No^m 10^m 4^or in reduplicatione.
sit de syllo reduplicatiuo q in reduplicatione attendenda
sunt qtuor. vz id qd reduplicat: ⁊ tale est subiectũ ⁊ nõ pdi
catum. ¶ Conditio reduplicatiõis que est in pdicato cũ di-
cat quẽdam modũ inherentie. Subiectũ autẽ ẽt importat
inherentiã: sz pdicatum cãm reduplicationis siue inheren
tie importantis p reduplicationẽ: q cã qrenda est in subie-
cto ⁊ specificatio illius inherentie q est qrenda in predica-
to. Reduplicatio ergo põt esse alicuius 4^r. ¶ Uno mõ põt
esse. s. qd reduplicat ⁊ tale est subiectũ. ¶ Alio mõ põt eẽ ei⁹
cuius est ↄditio ⁊ tale est predicatum. ¶ Tertio mõ põt esse
alicuius in quo reperit cã inherẽtie. ⁊ tale est subiectum.
¶ Quarto mõ in specificatione talis inherẽtie ⁊ tale est pre
dicatum huiusmodi magis pertinent ad primum prioꝝ.
¶ Ad argumenta vero patet solutio ex dictis.

¶ Questio. 4. de quod quid est quomodo se habeat ad de-
mrãtionem p viam diuisionis. ⁊ est lectio. 4. S. D. Lec. 4.

Est insuper ↄsiderãduz in hoc caplo
qlr ipsuz qd qd est possit
demrãtiue oñdi de eo cui⁹ ẽ p viaz diuisionis.
¶ Circa qd qruntur duo. ¶ Primo vtꝝ ipsum
qd quid est siue diffinitio possit demrãri de eo
cuius est per viam diuisionis. Scdo vtrum sylls diuisiuus
assimiletur inductioni vt hic innuit philosophus.

¶ Sequit in pħo ⁊ in. S. D. ¶ At vͦo neqz per diuisionem.

¶ Articulus primus.

Ad primũ sic pcedit. Videt q ipsum quod qd est
possit syllogistice oñdi de eo cuius ẽ per
viam diuisionis siue p syllm diuisiuũ. ¶ Nam hñ sequitur
qcquid est aial est aial rõnale vel irrõnale. sz hõ est aial rõ-
nale vel irrõnale: sz non est irrõnale ergo est rationale aial.
Qz hñ seqtur pz p Boetiũ libro diuisionũ. Sz ibi ↄcludit
qd quid est hois de ipso hoie p syllm diuisiuũ siue pprium
diuisionis qd idẽ est. ergo qd qd est põt syllogistice ostẽdi
de eo cuius est p viam diuisionis. ¶ Scdm preterea. per viã
diuisionis inuestigat: vel põt inuestigari ipm qd quid ẽ: vt
infra deducit pħs. ergo p viam diuisionis põt oñdi ipsum
qd quid est de eo cuius est. pcertim cuz p talẽ viam põt acci
pi oia pdicata q predicant in quid de aliq diffinito. ¶ Ter
tium preterea. ois locus dialecticus est bone ↄñtie: vt pz p
pħm in topicis: ⁊ Boetiũ libro diuisionũ. Silr ⁊ p Verso-
rium supra Petꝝ hispanũ: sz arguendo p viam diuisionis

est locus dialecticus:vt pꝫ ꝑ ꝓnoiatos doctores.ḡ ibi non
cōmittit fallacia petitiōis ꝑncipij:⁊ ꝑ ꝯñs ꝑ talē viā aliqd
ꝓbat.¶ Sꝫ ꝯ͂ est pħs in p̄nti caplo ibi.⌊At vero neqꝫ per
diuisionē ⁊c.⌋¶ R° dōm ꝙ istō est 3^m capim hui⁹ scōi tra
ctatus.in quo pħs remouēdo ēt quādā instātiā ponit vnā
Cōclusio ꝯclōnē q̄ est rñsiua ad q̄situ͂.¶ Uꝫ qd̄ gd est non pōt effica
citer oñdi de eo cui⁹ ē ꝑ viaꝫ diuisionis. Quā ꝯclonē ꝓbat
Probaō rō trib⁹ rōnib⁹.¶ Quaꝝ p̄ma ē talis. Nā ꝑ viā diuisionis nō
pōt aliqd syllogiçari:ḡ ipsum qd̄ quid est nō p̄t oñdi de eo
cui⁹ ē ꝑ viā diuisionis.⌈ ꝓbatio añtis. Nā ad rōnē syll̄i req
rit̄ ꝙ ꝯclo de necessitate seq̄tur exn̄tib⁹ p̄missis:vt pꝫ p̄ ꝓo
rum.sꝫ in via diuisionis ex necessitate non sequit̄ ꝯclo. Nā
ita se hꝫ in via diuisionis sicut in via deductionis vt innuit
hic pħs:sꝫ ille q inducit ꝑ singularia ad vl̄e nō demr̄at ne
qꝫ syllogiçat ex necessitate:qd̄ sic pꝫ. Qꝛ cū aliqd syllogisti
ce ꝓbat̄ nō est necessariū viteri⁹ ꝙ vl̄ syllogiçans iterroget
de ꝯclone:vel ꝙ rñdēs det ei ꝯclonē:sꝫ necesse ē ꝙ ꝯclo sit
v̄a p̄missis exn̄tib⁹ veris.sꝫ in via inductiōis opꝫ ꝙ rñdēs
ꝯcedat ꝙ nō sunt plura singularia ꝯtēta sub tali vl̄i q̄ꝫ enu
merata sunt. Aliter non ē aliquid syllogistice ꝓbatū.⁊ silr̄
accidit in via diuisionis qd̄ manifestat pħs exēplariter.vt
gcquid ē corpus ē aiatū vel inaiatum:sꝫ aial est corpus.ḡ
ē aiatum vel inaiatū.sꝫ non ē inaiatū.ḡ est corpus aiatum.
Illa autē ꝯclo non sequit̄ nisi rñdens det siue ꝯcedat ꝙ oē
corpus ē aiatū vl̄ inaiatum.⁊ silr̄ ē de oibus alijs syllis di
Syllo diuisiuus uisiuis.¶ Est aūt syllo diuisiuus vt dicit hic.D.S.qui ac
cepto aliq̄ cōi qd̄ per mlta diuidit̄ remoto vno ab aliq̄ cui
id cōe ꝯuenit ꝯcludit alteꝝ de ipso:vt pꝫ ꝑ exēplū iam ad
2° ductū.¶ Scōa rō est talis. Non.n.qd̄ p̄dicat̄ vere de ali
quo p̄dicat̄ in eo qd̄ gd est:neqꝫ significat essentiā eius.da
to ergo ꝙ ꝑ viā diuisionis sufficiēter ꝓbet̄ aial.ꝑ gressibile
bipes p̄dicari v̄e de hoie:non tn̄ erit ꝓbatum ꝙ p̄dicet̄ in
eo qd̄ gd est:vel oñdat qd̄ quid erat esse.i.ꝙ demr̄at eēnti
3° am rei.hec ratio q̄ tangit̄ ibi.⌊Q.ō.n.ꝓhibet ⁊c.⌋¶ Ter
tia ratio q̄ tāgit̄ ibi.⌊Amplius ad ꝓhibēdum ⁊c.⌋ē talis.
Qd̄ gd est cuiuslibet declarat̄ ꝑ aliq̄ certa quibus nec ad
dere aliqd oꝫ nec extrahi:cū gditates se hēant sicut nume
ri quibus si aliquid addit̄ vel subtrahit̄ variat̄ sp̄es. vt in
metaphy.declarat̄. Sꝫ nihil ꝓhibet quin ille qui ꝓcedit ꝑ
viā diuisiōis apponat aliqd supra illa q̄ sufficiūt ad qd̄ gd
ē:aut ēt aliq̄ eoꝝ q̄ necia sūt dimittat aut supgradiat̄ exce
dēdo eēntiā rei.ḡ ꝑ viā diuisiōis nō ꝯueniēter vel sufficien
ter ꝓbat̄ qd̄ gd est:cū in tali via p̄termittant̄ p̄dicte due cō
ditiōes.vꝫ vt id qd̄ ꝯcludit̄ p̄dicet̄ in eo qd̄ quid ē ⁊ ꝙ non
Instātia excedat neqꝫ excedat̄.¶ Sꝫ aliqs posset dicere ꝙ siqs per
viam diuisionis accipiat oia q̄ predicant̄ in eo ꝙ quid ē.⁊
oia cadāt sub diuisiōe q̄ ꝑtinēt ad qd̄ gd est alicui⁹ necessa
riū erit ꝙ illō qd̄ ꝑ viā diuisionis inuētū ē sit qd̄ gd ē.ḡ per
viam diuisiōis pōt oñdi qd̄ gd est de eo cuius ē:qꝛ acceptis
oibus q̄ predicant̄ in eo qd̄ gd ē.nullo tali derelicto id qd̄
inuētū ē opꝫ eē indiuiduū.i.indiuiduā rōnē talis rei:ita vꝫ
ꝙ nō indigeat vlteriori diuisiōe ad h̄ ꝙ appropzietur huic
R° rei:⁊ ꝑ ꝯñs p̄dicte rōnes nō ꝯcludunt.¶ Ad hāc instātiaꝫ
rñdet pħs sīnalr̄ dicēs ꝙ q̄uis necesse sit p̄dictis exn̄tibus
aliquā indiuidualē rōnem formari sicuti expositum ē:sꝫ tn̄
p̄dicta via nō ē syllogistica q̄uis cognoscere faciat ꝑꝑ gd
ē:ꝑ alium modū:qd̄ non est inconueniēs.vꝫ ꝙ aliqd alio
mō manifestet̄ q̄ꝫ per syll̄m. Nā ille q vtit̄ inductiōe mani
festat aliquid:nō tn̄ ꝓbat aliqd syllogistice.Silr̄ ille qui ꝑ
diuisionē ad diffōnēꝫ ꝑuenit oñdit ꝑ syll̄m ⁊ non syllogisti
ce:qꝛ si inducat̄ ꝯclo ex maiori ꝓpositiōe subtracta media:
⁊ ꝯcludēs dicat ꝙ hoc necesse ē sequi ex premissis:poterit
interrogare ꝑꝑ gd sit necessariū:qd̄ nō accidit in syllogisti
Nota p^m ca ꝓbatione huiusqꝫ.D.S.¶ Cōsiderandū est hic sꝫ Egi
dium ꝙ in syll̄o diuisio est duplex ꝓcessus.vnus syllogisti
cus ⁊ alius nō syllogistic⁹.⌈ Processus syllogisticus ē cuꝫ
di.oē aial est rōnale vel est irrōnale.sꝫ hō est aial:ergo ē ra
tionalis vel irrōnalis.⌈ Processus v̄o non syllogisticus est
cū subiūgit̄.sꝫ hō non est irrōnalis.ergo est rōnalis.vn̄ syl
logismus diuisiu⁹ non hꝫ ꝓpositū in ꝓcessu p̄mo:sꝫ accipit
suū ꝓpositū in scōo ꝓcessu:⁊ nō ē syllogistic⁹. Accipit igit̄
talis syll̄s aliquid syllogistice sꝫ non accipit aliquid syllo
gistice ad suū intētum.vn̄ ꝑ talē syll̄m nō poterit syllogisti
ce accipi diffō.⁊ lꝫ ꝑ p̄missas oporteat rē aliquā esse:nō tn̄
opꝫ rē illam que intendit̄.¶ Considerandū est vlteri⁹ sm̄ Nota 2^m
eundē ꝙ syll̄s diuisiuus petit qd̄ est in ꝑn°:qꝛ sine ꝓbatio
ne accipe ꝑncipale intētum est petere ꝙ ē in ꝑn°:sꝫ syll̄s di
uisiuus nullū intētum syllogistice ꝓbat:sꝫ supponēdo ac
cipit qd̄ oꝫ ꝓbare:⁊ ꝑ ꝯñs petit ꝑn^m. Accipit.n.talis syll̄s
medium qd̄ ē cōius q̄ꝫ sit maior extremitas:vel q̄ꝫ sit id qd̄
intendit probare. Intendit enim ꝓbare vt patꝫ in predicto
exēplo ꝙ homo sit aial rōnale. Ad qd̄ ꝓbandū accipit pro
medio animal.qd̄ ē cōmunius q̄ꝫ rōnale. Nunq̄ꝫ enim per
magis vl̄e p̄t conueniēter probari de aliquo id qd̄ est mi
nus vl̄e. Nam si acciperetur pro medio sub a ad probanduꝫ
animal de hoīe fieret syll̄s in p̄ma figura maiore exn̄te par
ticulari. Un̄ sic nihil sequitur.¶ Ex hoc pꝫ ꝙ syll̄s diuisi
uus nihil syllogistice ꝓbat. ⌈ Tum primo.qꝛ in tali syll̄o
fit acceptio propositi non syllogistice.⌈ Tum scōo:qꝛ in eo
petit̄ qd̄ est in ꝑn°.⌈ Tum 3°:qꝛ accipit mediū cōius q̄ꝫ sit Nota 3^m
maior extremitas.¶ Cōsiderādū est vlterius ꝙ lꝫ per lo
cum ab opposito possit ꝯcludi ꝙ homo est aial rōnale:sic
arguēdo.homo non ē animal irrōnale.ergo ē aial rōnale:
quēadmodū ꝯcludit̄ in 2° ꝓcessu syll̄i diuisiui:nō tn̄ ꝓpter
hoc ꝯcludit̄ ꝙ aial rōnale sit diffinitio hominis.vn̄ nō con
cludit̄ qd̄ qd est de eo cuius ē in eo qd̄ qd est.⌈ Silr̄ siquis
negaret ꝙ homo ē rōnalis:negaret ꝙ homo non ē irratio
nalis:⁊ per ꝯñs ibi est petitio principij simplr̄ loquendo.
vꝫ quo ad aliquē possit esse syllogism⁹ dialecticus.¶ Ad
p̄mum igitur dōm ꝙ non concluditur qd̄ quid est de eo cu
ius est in eo qd̄ quid est vt declaratum est.¶ Ad 2^m ⁊ ter
tium patet solutio ex dictis.

¶ Seqtur in pħo:⁊ in.S.D.vbi supra. ¶ Articulus.II.

Ad secundū sic ꝓcedit̄. Uꝫ ꝙ syllogism⁹ diuisiu⁹ nō assimilet̄ inductioni.¶ Nā indu
ctio ꝓcedit a singularib⁹ ad vl̄e vt pꝫ scōo prioꝝ:nō āt syll̄s
diuisiuus.ḡ talis syll̄s non assimilat̄ inductioni.¶ Scōm
preterea.inductio aliqd necessario ꝯcludit:cuꝫ sit ꝑs argu
mentationis:sꝫ syll̄us diuisiuus non necessario ꝯcludit vt
pꝫ ex dictis.ergo ⁊c.¶ Sed ꝯtra est pħs in p̄nti capitulo.
¶ R° dōm sm̄.D.S.ꝙ ꝯueniēter syll̄s diuisiuus assimi R°
lat̄ inductioni in hoc ꝙ oꝫ vtrobiqꝫ supponere ꝙ accepta
sint omnia q̄ continent̄ sub aliq̄ cōmuni:alioquin neqꝫ in
ducens poterit de singularibus acceptis ꝯcludere vniuer
sale.neqꝫ diuidens ex remotione quarūdam ꝑtium poterit
ꝯcludere alterā.⌈ Inducēs.n.facta inductione ꝙ sor.cur
rat:⁊ plato currat ⁊ sic de singulis nō pōt ex necessitate cō
cludere ꝙ ois hō currat.s.nisi det̄ sibi a rñdēte ꝙ nihil ali
ud ꝯtineat̄ sub hoie nisi ista que iducta sunt.⌈ Silr̄ ēt neqꝫ
diuidens ꝙ hoc coloratū non sit albū neqꝫ palliduꝫ pōt ex
necessitate ꝯcludere ꝙ sit nigrū:nisi det̄ a rñdente ꝙ nihil
aliō ꝯtineat̄ sub colorato nisi ea q̄ enumerata sunt.⌈ Ex q̄
pꝫ ꝙ syll̄s diuisiuus assimilat̄ inductioni quēadmoduꝫ ꝓ
batum ē.non tn̄ ei assimilat̄ in oibus:sꝫ assimilat̄ in hoc ꝙ
vtrobiqꝫ petit̄ id qd̄ debꝫ ꝓbari:⁊ sicut inducens postquā
induxit adhuc restat interrogari de ꝯclone:qꝛ non sufficiē
ter sequit̄ ex p̄missis.sic ꝓcedens diuisiue.post q̄ꝫ assumpsit
intentum adhuc restat interrogare de illo assumpto:qꝛ nō
sufficit intētū assumere ꝑ p̄missas.⌈ Ex quo pꝫ ꝙ syll̄s diui
siuus sicut inductio non ꝯcludit syllogistice intētum:ꝑ tale
igit̄ syll̄m vt dcm̄ est non poterit cōcludi aliqd intētum.vꝫ
qd̄ qd est de eo cuius est:⁊ p̄sertim in eo qd̄ gd est.¶ Cōsi Nota p^m
derādū est vlteri⁹ sm̄ Egidiū in inductiōe hoc est ꝑ se ꝙ oꝫ
supponere ꝑtes sub toto eē sufficiēter assignatas siue acce

ptes: qꝛ non est notuꝫ nobis qn̄ sint alie singularia sub illo toto q̄ꝫ q̄ accepta sunt: sꝫ in diuisione hoc est p accn̄s ꝙ nō sit notū ptes euacuare totū. Nā diuisio si sit bona dꝫ fieri p opposita ꝛ p duo mēbra. vn̄ hic vult Egidi⁹ ꝙ expō. D.S. non sit sufficiēter adducta. Sꝫ ꝯsiderādū est ꝙ duplex ē diuisio. Quedā est diuisio p imediata: ꝛ talis dꝫ eē bimēbris ꝛ per opposita. vt aialiū. aliō rōnale: aliō irrationale. Alia est diuisio mediata vt aialiuꝫ. aliō hō aliō equ⁹ aliō asinus. ꝛ sic de singulis: ꝛ talis nō est bimēbris formalr: sꝫ sit reducibilis ad bimēbrē: ꝛ in tali diuisione nō est notum an oēs partes diuidētes enumerent: vn̄ syll's diuisiuus sylogistice non pbat intētū sicut neqꝫ inductio: sꝫ via diuisionis necessario ducat nos in cognitionē diffōnis indiuidue fm̄ subiāt vt infra patebit cuꝫ de venatiōe ipsi⁹ qō quid est ageť. Vn̄ expō. D.S. ē ꝯuenientissime ꝛ nullaten⁹ reprobāda. Ad pmū ergo dōm est ꝙ syll's diuisiu⁹ nō assimilať in oib⁹ ipsi inductiōi: sꝫ assimilať ei in hoc ꝙ vtrobiqꝫ non syllogistice ostēdať sufficienter ppositū vt dcm̄ est: cū formaliter nō seruet forma syllogistica. Assimilať ēt enthymemati qō hic dř syll's sine medio: ꝛ h formalr accipiēdo mediū. vꝫ fm̄ ꝙ est termin⁹ bis sumpt⁹ añ ꝯclōnē. In entymemate vō cū ibi sit vnū añs non poniť aliqs termin⁹ bis añ ꝯclōnē: igiť vocať syll's sine medio. In alio loco vocať syllogism⁹ trūcat⁹: qꝛ lꝫ v̄tualr siue reductiue sit syll's: non tn̄ formalr. vn̄ ñ syllogistice ostēdit neqꝫ ꝯcludit. vꝫ enthymēa ꝙ ꝯcludat ꝛ aliquid ostēdat alio tn̄ mō q̄ꝫ mō syllogistico. Ad 2ᵐ dicit dōm ꝙ lꝫ inductio hoꝛistica nec sic ꝯcludat: ꝛ inductio topica necessario aliqd pbet: mō tn̄ ꝯcludit aut pbat aliqd syllogistice sicut syll's diuisiu⁹ q̄ꝫtum ad 2ᵐ pcessum: secus ꝯsiderādo eū q̄ꝫtum ad pmuꝫ pcessum: qꝛ sic aliqd syllogistice ꝯcludit: sꝫ non intentum siue ppositūꝫ vt ex dictis pꝫ. Concludit. n. ipsam diuisionē syllogistice: sꝫ alteram partem in scdō processu in syllogiçando eam.

Lec. 5. Questio. 6. Quomodo se habeat qō quid est ad demfationem. ꝛ est lec. 5. S.D.

Rstanter ꝯsiderandū restat qualr ipꝫ qō qd est se hēat ad demfationē accipiēdo ea q̄ ptinēt ad ipm qō qd est. Post q̄ꝫ ostēsum est ꝙ non pōt demfari qō qd ē p terminos ꝯuertibiles neqꝫ p viā diuisionis. hic ꝯsiter ostēdiť ꝙ neqꝫ potest demfari accipiendo ipsum qō quid est pro medio siue ea que sunt ipsi⁹ qō quid est qō idem est. Circa qō queruntur quatuor. Primo vtꝝ qō quid est possit ostendi de eo cuius est accipiendo ea q̄ pertinent ad ipsum qō quid est. Scdō vtꝝ possit demfari accipiendo qō quid est alterius rei. vꝫ per viam opinionis. Tertio vtꝝ possit demfari p viam suppositionis. Quarto vtꝝ qō quid ē possit demōstrari de eo cui⁹ ē aliquomō. Sequitur in pħo ꝛ in. S.D. Et vtrum sit demonstrare.

Articulus primus.

Ad primuꝫ sic ꝓcediť. Vr̄ ꝙ ipsum qō qd est possit demfari de eo cuius est accipiēdo p medio diffōnem diffōnis vel ꝯditiones reqsitas ad qō qd est alicuius. Nam bn̄ seqtur aial rōnale ꝯuertibilr pdicatur de hoie ꝛ cōponiť ex gn̄e ꝛ specifica dr̄ia ei⁹: ḡ est qō qd est hois. Pꝫ ꝯña: qꝛ non reqrunť aliq̄ alia ad hoc ꝙ aliqd sit diffō vel qō qd est alicui⁹: ꝛ tn̄ ꝯcludiť qō qd ē de eo cui⁹ est. ergo ꝛc̄. Scdōm pterea. bn̄ seqtur p locū a diffinitione. qcquid ē oꝛo indicās qō qd est rei p eēntialia est diffō ei⁹: sꝫ aial rōnale ē hmōi respectu hois. ḡ aial rōnale est diffō hois: ꝛ tn̄ ibi ꝯcludiť qō qd est de eo cui⁹ est. ergo idē qō supra. Sꝫ ꝯ est pħs ibi. Et vtꝝ sit demfare ꝛc̄. Rn̄ dōm ꝙ istō est q̄rtū caplm̄ hui⁹ scdi libri: i quo pħs ostēdens ꝙ ipm qō quid est non pōt ostēdi sufficienter de eo cui⁹ est assumēdo diffōnem diffōnis p medio aut ēt aliquo alio mō. Ponit q̄tuor ꝯclōnes de quaꝝ trib⁹ vltimis in sequētibus articulis videbiť. Prima ꝯclo q̄ est rn̄siua ad q̄situ̅ a pħo adductū est talis. Ipm qō qd est nō pōt demfari. i. sufficiēter pbari de eo cuius est p syllm̄ diffinitiuū assumendo vꝫ diffōnem diffōnis. Hec fm̄. D.S. pbať duabus rōnibus pħi q̄ruꝫ pma est ista. Nā q̄cūqꝫ accipit illō qō dꝫ pbare non debite ostēdit ppositum sꝫ petit pn̄ᵐ: sꝫ q ꝯcludit diffōnem siue qō qd est de eo cui⁹ est sumēdo diffōnem ipsius diffōnis de diffinito accipit qō dꝫ cōcludere petens pn̄ᵐ. ergo ꝛc̄. Probatio nā q negaret hāc ꝯclōnē. vꝫ animal rōnale est diffō: negaret ēt minorē sylli in quo accipiť p medio diffōnem diffōnis sic sillogizādo. Ois rō ꝯuertibilis ꝯstans ex gn̄e ꝛ dr̄ia specifica alicui⁹ est qō qd est eius: sꝫ aial rōnale est hmōi respectu hois. ergo est qō qd est hominis. minor illius sylli est eque vel magis dubia ꝯclōne. Scda rō sic formať q̄ sumiť ex sillogizatiōe sylli. Nam sillogizans dum sillogiçat non accipit pro medio sylli diffinitionē ad sillogizādū: vt de se pꝫ. ḡ a sili volēs pbare p viā diffōnis ipm qō qd est de eo cuius est: nō dꝫ accipe diffōnē ipsius diffōnis. Confirmať hec rō: q̄ qdē ꝯfirmatio ē declaratiua hui⁹ scde rōnis. Nā rōnes sylli ꝛ diffōnes se hn̄t in diffiniēdo ꝛ sillogizando sicut regule artis q̄s dꝫ accipe artifex in opando: sꝫ artifex q facit cultellū non facit opando regulam fm̄ quā opať. sꝫ fm̄ regulaꝫ quā hꝫ in mente examinat an cultellus sit bn̄ factus. ḡ ille q sillogizat nō cōgrue accipit rōnem syllī: neqꝫ volēs ostēdere qō qd est: cōuenienter accipit rōnem siue diffōnem ipsi⁹ diffōnis p rōnes sylli examinat an syll's sit bn̄ factus: ꝛ p ꝯñs p rōnem diffōnis dꝫ examinare in mente an bn̄ sit facta. ḡ ei q intēdit sillogistice qō qd erat esse: necesse ē ꝙ hēat seorsum in mente rōneꝫ eius qō quid erat esse siue ei⁹ qō qd erat vel est. Qō pncipalr idem est: vt si aliqs dicat ꝙ non est sillogisticū qō qd est: ipse dicat ꝙ lmoqꝫ tale qō dcm̄ est necessario ponit qō quid est siue qō quid erat. Hec ois. D.S. fm̄ sniaꝫ pħi. Pro declaratione pcedētium ꝯsiderandū est ꝙ syll's diffinitiuus fm̄ Egidiū est syll's vtens diffōne siue assumens diffōnem ad pbandū diffinitionē qō pt fieri tripl̄r. Uno mō diffōnem diffōnis q̄ dať p terminos scde intentionis q̄ due sunt. Quaꝝ vna diffō est id qō est ppꝛium in qd pdicatum de aliquo. Scda est diffō ꝯstans ex gn̄e ꝛ dr̄ia ꝯstituentibus spēm: que diffōnes dicunť logice ad quē ptinet ꝯsiderare scdas intētiones. Aliomō pōt fieri sumēdo formalr diffōnem alicui⁹ diffiniti ad ꝯcludēdum diffōnē mālem de eodē. Tertiomō pōt fieri sumēdo diffōnē oppositi ad ꝯcludēdum diffōnem de altero opposito. vt infra patebit sic sillando. Colos disgregatiu⁹ visus est diffō albedinis. ḡ color ꝯgregatiu⁹ visus est diffō nigredinis. Cōsiderandū ē vlteri⁹ ꝙ pħs nō negat qn vna diffō possit ꝯcludi de diffinito p alterā: vt mālis p formalē. tn̄ nō pōt ꝯcludi in eo qō diffō ei⁹: vt si arguať. Diffō pt sine petitione pncipij cōcludi de diffinito simpl̄r. loquēdo p diffōnem. ergo p diffōnem acceptā in eo ꝙ diffō poterit sine petitiōe pncipij ꝯcludi diffō i eo ꝙ diffō de diffinito. Pꝫ seqla. qꝛ sic se hꝫ simpl̄r ad simpl̄r ita reduplicatum ad reduplicatum. Dōm ꝙ si eodē mō accipiať in pmissis diffinitio sic inferť in ꝯclōne queadmodū eodē mō opꝫ accipe reduplicatū in pmissis sic in ꝯclōne ꝯcludiť: nō posset simpl̄r inferri sine petitiōe pncipij. Naꝫ tunc sumereť eodem mō diffō in pmissis ꝛ in ꝯclōne qn̄ p diffōnem formalē cōmō sumpta: ꝫ inferreť diffō formalis cōmō supta: ꝛ p mālē diffōnem diffō mālis: qō 2ᵐ non pōt absqꝫ petitione pncipij. Simpl̄r tn̄ loquēdo absqꝫ petitiōe pncipij non pōt inferri diffō p diffōne diffōnis: qꝛ sic semp accipiť eque vel magis ignotuꝫ ad pbandum aliqd. Considerādū est vlterius fm̄ Egidium ꝙ si dialecticus vellet probare de aliq̄ argumentatione ꝙ sit syll's accipiēdo diffōnē sylli ꝯcludēdo sillogistice de illa argumētatione ꝙ sit syll's: pbaret syllm̄ supponēdo syllm̄ ꝙ est sic: sicut si aliqs vellet negare loquelā: ꝯcederet loquelam esse: qō non posset facere nisi per loquelam negando.

Egi. | Conclusio | Prima rō | Scda rō | No^m 1^m | No^m 2^m | R^o | No^m 3^m

ğ loquela ꝓcedit loquelã. Unñ sicut ad manifestandũ de ali qua argumẽtatione ꝙ sit syll's non debem⁹ hoc facere syllogistice ꝑ diffõnẽ syll'i: sic ad ꝓbãdũ rõnẽ aliquã eẽ diffõnẽ nõ debem⁹ hoc sillogizare ꝑ diffõnẽ diffõnis: qꝛ tũc ꝓbãdo diffõnẽ supponem⁹ diffõnez. ¶ Uerũtñ diffinitio diffõnis ꝛ diffinitio sylli deseruiũt ad duo. ¶ Primo ad regulãdũ nos. Nã ex hoc ꝙ diffõnẽ sylli hẽm⁹ in mẽte regulamur in sillogizãdo ne deficiam⁹ in forma sillogisticaꝛ: sic ꝑ diffõnẽ diffinitionis in mẽte retẽtam regulamur ne deficiamur in diffiniẽdo. ¶ Scđo valẽt ꝯ obuiationẽ. Nã siqs obuiaret dẽ aliquo syllo ꝙ non eẽt syll's vel de aliq̃ diffõne ꝙ non esset diffinitio posset ꝯdicere ei ꝑ ratiões sylli vel diffinitionis: non tamẽ diffinitio simpliciter ꝓbaturꝛ: sȝ solũ apud talem obuiantem. ¶ Ad argumenta patet solutio ex dictis.

¶ Seqtur in pħo ꝛ in. S. D. Deinde cum dicit. ⌊ Ex suppositione ꝛc. ⌋

¶ Articulus secundus.

Ad scđm sic ꝓcedit'. Uř ꝙ ipm qđ qd est possit demrari. i. sillogistice ꝓbari de eo cuius est ꝑ viã oppõnis: vȝ accipiẽdo qđ qd ẽ alteri⁹ rei. ¶ Nã bñ sequit': color disgregatiu⁹ visus est qđ qd est albedinis. ğ color ꝯgregatiuus visus est qđ qd est nigredinis. ¶ Pȝ ꝯña ꝑ locũ ab oppositis. Nam sicut diffinitũ ꝯriaꝛ diffinito: ita qđ qd est diffiniti ꝯriaꝛ ipsi. qđ qd ẽ ꝯrij diffiniti: ꝛ tñ ibi sillogistice ondit' qđ qd est de eo cui⁹ ẽ ꝑ qđ qd est ꝯrij. ğ ꝛc.

¶ Scđm preterea. sicut bñ sequit' hoc est coloratũ: ꝛ non ẽ nigrũ neqȝ medio colore coloratũ. ğ est albũ: ita bñ sequit'. Albedo est color ꝛ non ẽ color ꝯgregatiu⁹ visus. ğ ẽ color disgregatiu⁹ visus: ꝛ tñ ibi ꝯcludit' qđ qd est de eo cui⁹ ẽ ꝑ viã oppõnis ğ ꝛc. ¶ Sȝ ꝯtra ẽ pħs in lra ibi. ⌊ Et si ex suppositione siue ꝯditione ꝛc. ⌋ ¶ R̃ᵒ dõm ꝙ scđa ꝯclo huius

Cõclusio capli que est rñsiua ad q̃situm est ista. Qđ quid est non ꝑt efficaciter ꝛ sillogistice ondi de eo cui⁹ est ꝑ viaȝ oppõnis. vȝ ꝑ diffõnẽ ꝯrij: vt puta nõ ꝑt ꝓbare aliqd esse qđ qd ẽ boni. vȝ indiuisibile esse ꝑ qđ qd est mali. vȝ ꝑ diuisibile eẽ: vt platonici diffinierũt: hec rõ ꝓbat' duab⁹ rõnib⁹ pħi: q̃rum

Pria rõ ꝑma est ista. ¶ Nã in hoc mõ ꝓbationis demrat aliqs accipiẽdo qđ qd estꝛ: ita accipit qđ opȝ ꝓbariꝛ: ꝛ ꝑ ꝯñs petit ꝑn^m. ¶ Scđa rõ talis est. Nã sicut ꝑ diffõnẽ vni⁹ ꝯrij ondi-

2ᵃ tur diffinitio alteri⁹ ꝯrij ꝑ viã diffõnis vel oppositionis: ita ꝛ econuerso eque fieri ꝑt. Non. n. est magis notũ ꝙ diuisibile sit qđ quid est mali q̃ȝ indiuisibile esse sit qđ qd est boni. ğ sicut vnũ ondit' ꝑ aliud: ita ꝛ econuerso. sic semꝑ sumit' eque ignotũ ad aliqd ꝓbandũ qđ est inconueniẽs. ¶ Pro

No^m p^m cuius declaratiõe ꝯsiderandũ est ꝑ̃ sm. D. S. ꝛ Egidiuȝ ꝙ ꝑdicta exẽpla pħi de bono ꝛ malo sumunt' sm Platonem q̃ posuit ꝙ eadẽ est ratio vni⁹ ꝛ boni. Uidem⁹. n. ꝙ vnumquodqȝ appetit vnitatẽ sicut ꝓpriũ bonũ. vnuȝ aũt est id qđ est indiuisibile: sic ꝑ oppositũ sequit' ꝙ malũ sit idẽ qđ diuisibile est: qꝛ vnũqđqȝ refugit diuisionẽ sui: et ꝑ eam tendit ad aliqđ diminutũ ꝛ imꝑfectũ. ¶ Considerandũ ẽ vlterius

No^m 2^m sm Egidiũ ꝙ regula gnalis est. vȝ ꝙ semꝑ ꝯriũ ẽ in ꝯrio in hñtib⁹ ꝯriũ. Si ğ bonũ ꝛ malũ sunt ꝯria: sil'r diuisibile ꝛ indiuisibile. si esse indiuisibile sit ꝯriũ id qđ qd est boni: ꝯriũ eius. s. diuisibile erit qđ qd est mali. Qꝛ sm maximam topicã. Sicut oppositũ in oppositoꝛ: ita ꝓpositũ in ꝓposito ꝛ econuerso. ¶ Sȝ instabat discipulus. Nã si ꝯriũ est in

Discip. ꝯrio vnum oppositoꝝ erit in altero ꝛ nigredo in albedine qđ est inconueniens. ergo ꝑdicta regula est falsa. ¶ Dõm

R̃ᵒ ꝙ illa regula non oȝ intelligi de rationib⁹ sibijnuicẽ ꝯrijs: sȝ de duob⁹ vno latere ꝯrijs alijs duob⁹: vt bonũ ꝛ malum ꝯriant' ꝛ diuisibile ꝛ indiuisibile ẽt iter se ꝯtrariant' largo modo sumẽdo ꝯrietatẽ. Unñ si hoc ꝯriũ diuisibile in sit malo: indiuisibile inerit bono vt vult regula. ¶ Ad ꝑmũ igit' dõm ꝙ in illo ꝓcessu non sillogistice probat' sȝ cõmittitur fallacia petitionis ꝑncipij: tñ forsitan apud aliquos q̃bus assumptũ est notius q̃ȝ ꝯñs talis potest esse probatio dialectica non tamen est sillogistica formalr loquendo. ꝛ ꝑ hoc patet solutio ad secundum ꝛc.

¶ Sequit' in pħo ibi. ⌊ Ad vtrosqȝ aũt ꝛc. ⌋ ¶ Articu. III.

Ad tertiũ sic ꝓcedit'. Uř ꝙ ipm qđ qd est possit demrari de eo cui⁹ ẽ ꝑ viã suppõnis. ¶ Nã supponẽdo aial irrõnale esse qđ qd est bruti: ꝛ ꝯclo a rñdẽte ꝯcessa efficaciter sequit'. ergo aial rõnale est qđ qd ẽ hominis. qꝛ oppositoꝝ opposite sũt rationes siue qđ qd erat esse. sȝ brutuȝ ꝛ hõ opponunt'. sil'r rõnale ꝛ irrationale opponunt'. ğ si vnũ est quod qd est vni⁹: puta aial irrationale bruti. alteꝝ. s. aial rõnale erit qđ qd est hois. ¶ Scđm ꝑterea. si talis modus ꝓbationis non est efficax hoc est vt pħs hic innuit: qꝛ non ꝯcludit esse qd vnũ qđ ꝯcludit': sȝ hoc nõ põt dici. Nã si quod qd ẽ ꝯrij suppositũ dicat qd vnũ necessariũ est qđ ẽt qđ qd ẽ alteri⁹ ꝯtrarij dicat quid vnũ: vt clare ꝯsideranti pȝ. ergo qđ qd est põt ondi de eo cui⁹ est ꝑ viaȝ suppõnis. ¶ Sȝ ꝯ est pħs in lra ibi dicendo. ⌊ Ad vtrosqȝ aũt ꝛc. ⌋ ¶ R̃ᵒ dõm ꝙ 3ᵃ ꝯclo hic a pħo elicita que est rñ-

siua ad q̃situm talis est. ¶ Quod qd est non ꝑt ondi sillo- Cõclusio.

gistice ꝑ syllm suppositiuum siue ꝑ viaȝ suppõnis. ¶ Quã Probat.

ꝯclonem ꝓbat pħs tali ratione. Nã modus siue via ꝯcludendi qđ quid est de eo cui⁹ est presertim in eo qđ quid est: non est ꝯueniens nisi ꝯcluderet ipm qđ quid est esse vnũ: cuȝ diffõ significat quid vnũ: significatũ diffõnis est ipsum qđ quid est: siue qđ quid erat esse. Sȝ ꝓbatio per viã suppõnis non ꝯcludit ipm qđ quid est esse qd vnũ: igit' ꝛc. ¶ Probatio minoris. naȝ eodẽ mõ se hȝ via diuisionis ad ipsum qđ qd est sicut via suppõnis: sȝ sm viaȝ diuisionis non magis ꝯcludit' ipsuȝ qđ quid est esse vnũ q̃ȝ plura. Non. n. magis hr̃ ꝑ diuisionem ꝙ hõ sit aial bipes q̃ȝ ꝙ sit aial ꝛ bipes copulatiue hec aũt ratio assignat' cõis tam ad diffinitionem

No^m p^m ꝯrij q̃ȝ ad diuisionẽ. ¶ Pro declaratione hui⁹ ꝯsiderandũ est primo sm Egidium ꝙ dña essentialis bñ facit vnũ cuȝ eo cuius est dña: tñ hoc non hẽtur ex diuisione in eo ꝙ diuisio. Diuisio. n. sm hmõi potest fieri ꝑ dñas tam essentiales q̃ȝ accñtales: vt pȝ in libro diuisionum Boetij. vñ acceptum ꝑ diuisionẽ poterit esse vnũ ꝑ accñs cũ grãmatico et musico. ꝙ ergo ꝯcindit' vnuȝ ꝑ diuisionem hoc non habet' ꝑ diuisionẽ vel ex diuisione inq̃ȝtum diuisio: sȝ ex eo ꝙ diuisio hȝ fieri circa talem mãm gřa terminoꝝ. ¶ Cõsideran-

No^m 2^m dũ est vlteri⁹ ꝙ in omnibus hñtibus ꝯriũ qđ per se ẽ contrariũ in ꝯtrarioꝛ: ita valet in essentialib⁹. sic in accñtalibus dũmñ sint accñtia ꝑ se. vñ ex tali via ꝯcludere rõnem modi arguendo ꝙ accepte sint dñe ẽẽntiales non erit nobis magis notum q̃ȝ ꝙ accepte sint dñe accñtales. Ex ipso ğ mõ arguendi ꝑ viã suppõnis non magis habet' ꝙ ꝯclusa diffinitio sit qd vnũ q̃ȝ ꝙ sit qd plura. Ex quo hr̃ ꝙ neqȝ per viam diuisiuã neqȝ ꝑ viã diffinitiuã neqȝ via suppõnis ꝯcludit' diffõ vt diffõ: qꝛ diffõ inq̃ȝtum diffinitio est qd vnuȝ. ex neutra aũt via sufficienter hr̃ ꝙ id qđ ꝯcluditur sit qd vnũ. ¶ Ad ꝑmuȝ dõm ꝙ qꝛ per viam suppõnis arguendo opȝ querere ꝙ rñdens ꝯcedat suppõnem. igit' talis via non est sillogistica ꝛ efficax. Nam in sillogistico ꝓcessu non oȝ q̃rere aliqd a respondẽte q̃situm ad illationem: vt pȝ primo ꝑorum: secus est q̃situm ad probationem. ¶ Ad secũdum patet solutio ex dictis in vltimo notabili.

¶ Sequitur in pħo. Deinde cum dicit. ⌊ Qualis autez ꝛc.

¶ Articulus quartus.

Ad quartũ sic ꝓcedit'. Uidet' ꝙ aliqđ quod qd est possit demrari de eo cuius est. ¶ Naȝ bñ sequitur. sortes est aial rõnale: plato est aial rõnale ꝛ sic de singulis. ğ ois hõ est aial rationale. ꝛ tñ ibi ꝯcludit' qđ qd est de eo cuius est. ergo ꝛc. ¶ Scđm ꝑterea bñ sequit'. hõ est aial rõnale: vel nullus hõ est aial rõnale per legẽ ꝯdictoriã: qꝛ quodlibet cũ quolibet vel eius oppositũ fiat. Sȝ ista est falsa. nullus hõ est aial rationale. ergo ista ẽ vera. homo est aial rationale: ꝛ tñ ibi concludit' quod qd est de eo cuius est. ergo ꝛc. ¶ Tertium ꝑterea ad sensum pȝ

hoiem esse aial rōnale cū discurrat͛ de notiti a noti ad igno
ti notitiam: ergo aliq̄ via pōt ondi qḋ quid est de eo cui⁹ ē.
¶ Sed ꝫ est phs in pñti caplo ibi. ⌊ Qualr aūt diffiniens
ꝛc. ⌋ ¶ Re⁹ dōm ꝙ q̄rta ꝯclo hui⁹ capli q̄ est rñsiua ad q̄si/
Cōclusio tū est talis. ¶ Qḋ nullomō pt efficaciter ꝓbari qḋ quid ē
de eo cui⁹ est in eo qḋ qd est. ¶ Hec ꝯclo ꝓbat͛ tali rōne ꝑm
phm. Nā qḋ quid est de eo cui⁹ est non pōt ꝓbari ꝑ termi/
nos ꝯuertibiles neq̧ ꝑ viam diuisionis neq̧ ꝑ viam diffō/
nis neq̧ ꝑ viam oppōnis neq̧ ꝑ viā suppōnis vt ex dictis
pꝫ. Si ergo posset qḋ qd est ꝓbari aliquomō. vel esset ꝑ in/
ductionē. vel ꝑ modū demſtationis q̄ fit ad sensum: aut per
demſtationē q̄ fit ꝑ intellectū. ⌈ Non pmū: qꝛ inducens nō
demſtat qḋ qd est: ſꝫ ostendit aliqd esse vel non esse: vtputa
ꝙ ois hō est aial: vel ꝙ nullus hō est asinus. ⌈ Nō 2ᵐ qꝛ qḋ
quid est non est obiectū sensus: ſꝫ ipsius intellectus: vt dī
.3. de anima. Neq̧ dōm est 3ᵐ: vt in sequēti articulo decla/
rabit͛. ergo nullomō qḋ qd est pōt ꝓbari de eo cuius est in
eo qḋ qd est. ¶ Ad pmum igit͛ ꝛ ad ois argumenta dicen
dum ꝙ bñ ꝯcludit͛ ꝙ id qḋ est alicuius pōt ꝓbari de eo cu
ius est. vt animal rōnale de hoie. non enim reduplicatiue.
vꝫ in eo quod qd est absq̧ petitione principij.

Lec. 6. ¶ Questio. 6. Quomodo quod quid est possit demſtari de
eo cuius est. ꝛ est lectio. 6. S. D.

Deinde ꝯsiderandum restat in fine hui⁹ tractatus q̄re ipm qḋ qd est non pōt ostendi de eo cuius est demſtatione aut diffinitione. Postq̄ꝫ ostensum est ꝙ non pōt ondi inducēdo ꝑ syllos vl' singulos modos qb⁹ aliqd pt demſtari. i. ꝓbari efficaciter. ¶ Circa qḋ duo q̄runt͛. ⌈ Primo vtꝝ ipm qḋ qd est possit ostendi de eo cui⁹ est de/
mſtatiue. ⌈ Scḋo vtrum possit de eo ostendi diffinitiue.
¶ Sequitur in pho ꝛ in. S. D. ⌊ Amplius autem qūo.

¶ Articulus primus.

Ad primuꝫ sic ꝓcedit͛. Uꝫ ꝙ ipm qḋ quid est pos/
sit ostendi de eo cuius est demſtatiue.
¶ Nā esse pōt demſtari: cū q̄libꝫ ꝯclo demſtatiōis affirma
tiue significet esse. ſꝫ esse ꝛ qḋ qd est idē sunt. ergo qḋ qd est
pōt demſtari. ⌈ Probatio minoris. Nā esse est de eēntia cu/
iuslibet entis creati. esse ꝛ qḋ quid est idē sunt realr. Pro/
batio añtis. Nā esse est eēntia rei aut aliḋ supadditū. Si p/
muꝫ habet͛ intētum. Si scḋm aut tale supadditum est ens:
aut nihil. non est dōm scḋm: vt de se pꝫ. Si pmum aut tale
supadditum hꝫ esse ꝑ suam essentiā: aut esse est sibi supaddi
tum. Si pmū pari rōne standuꝫ erat in pmo. Si scḋm tunc
q̄rit͛ de illo supadditoꝛ sic erit ꝓcedere in infinitū in enti/
bus: qḋ est ꝫ phm. 2. metaphy. ¶ Sꝫ dicebat ꝙ illud sup/
additū non est ens: ſꝫ est quo aliqd est ens: sicut paries dī
alb⁹ ꝑ albedinē: tñ albedo nō est alba. ¶ Scḋm ꝯsideran/
dū. ens est vnum de trāscendentib⁹. ergo verificat͛ in quo/
cūq̧ qḋ est aliqd tale. igit͛ supadditum est aliqd aut nihil.
Si est aliquid ḡ erit ens: cum ens ꝛ aliqd ꝯuertant͛. ¶ Sꝫ
dicebat ꝙ illud supadditū est ens ꝑ suā eēntiam: nec eadeꝫ
rōne standū est in pmo. sicut dī albū ꝑ albedinē: ꝑ ꝑ seipsuꝫ
format͛. ꝛ ita pari rōne nō erat standū in ꝑ sicut in illo sup/
addito. ¶ Tertiū ꝯsiderandū. ois creata q̄ꝫtum ad hoc ꝙ
esse sit de sua eēntia sunt eiusdeꝫ rōnis. igit͛ si de eēntia vni/
us entis creati sit esse: eadeꝫ rōne erit de essentia cuiuslibet
entis creati. cū ergo additum sit ens creatū si de sua eēntia
sit esse ꝛ de eēntia illius cui additū erit esse. ¶ Sꝫ dicebat
ꝙ additū est ens ꝑ aliḋ supadditū: nec tñ est ꝓcedere in infi
nitū in talibus: ſꝫ status est in pma cā in q̄ esse est de essen/
tia ei⁹. ¶ Quartū ꝯsiᵐ. pma causa entiū creatoꝝ dat esse/
ctum: ſꝫ argumētum ꝓcedit de eo ꝙ sit ens formalr. ḡ si nō
est deuenire ad pmū in gñe cāe formalis in supadditis erit
ꝓcedere in infinitū: ꝛ sic argumētū stat. ¶ Quintū pterea
qḋ si est nō ponit in numeꝝ vt supra ꝯcessum est. ergo pdi/
catum cū q̄rit͛ an hō est. nō realr distinguit͛ ꝫ subiectūꝛ ꝑ
ꝯsis esse ē de essentia illius cui⁹ est esse. Cuꝫ igitur esse siue
qꝛ ē ondat͛ demſtatiue: sequr ꝙ essentia siue qḋ qd est pos/
sit demſtatiue ondi. ¶ Sextuꝫ pterea. qḋ quid est ꝛ passio
eadē demſtatione demſtant͛. ḡ qḋ qd est pōt demſtatiue on/
di. ⌈ añs pꝫ. Nā ea que sunt eadē realr ꝛ eēntialr: de quo/
cūq̧ demſtat͛ vnuꝫ ꝛ reliquū simul: ſꝫ passio ꝛ ei⁹ qḋ quid ē
sunt idē essentialr: cū diffō ꝛ diffinitū eandē significent eēn
tiam. ḡ qḋ qd est ꝛ passio eadem demſtatione demſtantur.
¶ Septimū pterea ꝑm phm. 2. metaphy. accñtis eē ē inesse.
ḡ qḋ quid est passionis ē ꝑ se ineē subiecto: ſꝫ inesse passionis
ꝑ demſtationē ei⁹ ondit͛. ḡ qḋ qd est ei⁹ ꝑ demſtationem pōt
ondi. ¶ Octauū pterea. q̄cūq̧ habēt vnum pnᵐ si vnū de/
mſtatione ondit͛ ita ꝛ reliquū ondi pōt: ſꝫ passio ꝛ qḋ qd ē
eius vnū hñt pncipiū qḋ est diffinitio subiecti. ḡ ꝛc. ¶ Sꝫ
ꝫ est phs in pñti caplo ibi. ⌊ Amplius qūo debebit qḋ qd
est ꝛc. ⌋ ¶ Re⁹ dōm ꝙ istḋ est vltimū caplm huius scḋi tra/
ctatus. in quo phs ondit ꝙ ipm qḋ qd est non pōt ondi de
eo cui⁹ est in eo qḋ qd est ꝑ rōnes cōes ponēdo duas ꝯclo/
nes: de quaꝝ scḋa in seq̄nti articulo videbit͛. ¶ Prima cō/ Cōclusio
clusio q̄ est rñsiua ad q̄situm talis est. Qḋ qd ē non pōt on/
di de eo cui⁹ est demſtatione. ¶ Quam ꝯclonē ꝓbat phs
tribus rōnib⁹. vnū supponēdo vꝫ ꝙ q̄cūq̧ scit qḋ qd ē ali/
cuius rei necesse est ꝙ sciat illā reꝫ esse. qꝛ enim nō entis nō
est aliq̄ q̄ditas vel eēntia. igit͛ de eo quod non ē nullus pōt
scire qḋ quid est: ſꝫ pōt scire significationē nois vel rōne ex
plurib⁹ noibus compositā. Sicut pōt aliqs scire qd signifi
cat hoc nomē hyrcoceruus: qꝛ significat qḋdā aial compo
situm ex hyrco ꝛ ceruo: ſꝫ impoīe est scire qḋ quid est hyr
coceruus: qꝛ nō ē tale in reꝝ nā. Qui ḡ scit qḋ qd est alicui⁹ rei
necesse ē vt sciat ipꝫ in reꝝ nā vt deducit hic. D. S. quo sup Prima rō
posito prima rō est talis. ¶ Pro vna ꝛ eadem demſtatione
non pñt diuersa demſtari: ſꝫ aliud ē qḋ qd est rei ꝛ esse rei.
In solo enim essentiali pn⁹ quod est ꝑ suā eēntiaꝫ ens ipm
ꝛ q̄ditas eius sunt vnū ꝛ idem. in omnibus autem alijs q̄
sunt entia non ꝑ eēntiam ſꝫ ꝑ participationē opꝫ ꝙ sit aliḋ
esse ꝛ q̄ditas eius. Non ergo est possibile ꝙ eadeꝫ demſtra/
tione demonstret͛ qḋ quid est ꝛ qꝛ est: ſꝫ in q̄libꝫ demſtatio
ne demonstret͛ qꝛ passionis. Impoīe ergo ꝙ per aliquam
demſtationem ondatur quod qd est. ⌈ Probatio maioris.
Nam opꝫ ꝯclonem esse ꝓportionatam medio: ſꝫ medium
cuiuslibet demſtationis ꝓpter quid est diffinitio: q̄ inducit͛
ad manifestandū aliqd vnū inq̄ntum vꝫ ex partibus dif/
finitionis fit vnū per se. ergo opꝫ ꝙ demſtatio aliquod vnū
demonstret: sic per vnam ꝛ eandē demſtationē non possunt
diuersa demonstrari qḋ fuit probatum. ¶ Secūda ratio Scḋa rō
talis est. Nam ꝑm cōem phorum sentētiam totum quod ꝑ
ipsam demōstrationē demonstrat͛ est ipsum qꝛ est. ḡ quod
qd est non pōt demſtari: ⌈ pꝫ ꝯña: qꝛ qḋ qd est ꝛ qꝛ ē dint.
Quia si essent ideꝫ esse rei ꝛ sūba rei siue essentia rei seq̄ret͛
ꝙ ens esset genus: qꝛ genus est qḋ pdicat͛ de pluribus spē
dintibus in eo qḋ qd est: ſꝫ ens non pōt esse genus vt pꝫ
4. metaphy. ḡ ꝛc. ¶ Tertia rō talis ē. Dēs sciētie ꝑsertim Tertia rō
mathematice q̄ sunt certissime ꝑ demſtationes q̄bus vtunt͛
demonstret͛ qꝛ ē ꝛ non qḋ qd est: ſꝫ ipm supponunt: vt geo
metria supponit qd significat triangulus ꝛc. ex diffinitiōe
trianguli probat ꝙ figura in qua est resolubilis pyramis
est triangulus. ergo signū est quod qd est non pōt demon/
strari siue demſtatione ondi de eo cuius est: quod ēt pꝫ ꝑm
ꝯsuetum ꝑmonē diffōnum qḋ nunc est in vsu. Nā illi q diffi
niunt: nō manifestant qꝛ est: ſꝫ qd est. igit͛ demſtantes qꝛ est
nō ondūt qd ē: ꝛ hoc directe loq̄ndo vt supra expositū est.
¶ Pro declaratiōe pcedentium ꝯsiderandū est ꝑm. D. S. Notā p
ꝙ ꝓꝑ hoc ꝙ deus est suū esse nō est in gñe. qꝛ ḡ quelibꝫ res
creata ē in gñe: impoīe est ꝙ res creata sit suum esse. aliter
demſtatoꝛ cū demſtat qꝛ est: etiā sil' ꝛ semel demſtaret qḋ qd
ē. qḋ est manifeste falsum: qꝛ demſtatio demōstrat enuncia
tioneꝫ aliquā que significat esse vel non esse. vñ q̄ditas rei

create nō est suū esse:alr res nō posset intelligi absqȝ suo es
se existere sicut non pōt intelligi absqȝ sua qditate ꝛ eēntia.
Rodulphus verūtñ Rodulph⁹ ꝑ rōnes añ in ꝯtrium adductas vult ꝙ
qōlibet ens est ꝑ suā essentiā ꝛ nō ꝑ aliō supadditum ab eo
realr distinctum:sȝ esse est de essentia cuiuslibet rei create.
Ar^m 3^m ℭ Cōsiderandū ē vlteri⁹ ꝙ esse accipit̃ 3^r ſm. D. S. i qōni
bus de malo. q. 1. ar. 1. ad vltimū. ⸿ Unomō ꝑ esse eēntie. et
talis est idē realr cū eēntia rei:qō qdem esse indicat diffō.
⸿ Aliomō accipit̃ ꝑ eē actualis exñtie ſm ꝙ aliqd dr̃ actu
exñs. ⸿ Tertiomō accipit̃ ꝑ eo qō qualrcūqȝ ꝑt rñderi ad
interrogatonē factā ꝑ an est. vȝ vt importat habitudinem
ꝑdicati ad subm ſȝ ꝙ accipit̃ a pho in ꝑ ꝑihermenias. vbi
dicit si hoc vbum est pu ꝑ dixeris nihil est. rōnē hic subiun
gēs:qz hoc vbū est quandā cōpositionē significat quā sine
extremis non est intelligere. ꝛ istis duob⁹ modis esse realr
distinguit̃ a subā in qlibet ente creato. alr ens creatū nō es
set ens ꝑ participationē ſȝ ꝑ eēntiā:qō est incōueniēs. vt in
sūma diuine phie libro. 4. ad lōguȝ disputatū est. Esse aūt
qō significat qō an est:q̄ ꝑ demr̃ationem terminat̃ accipit̃
3° mō. vȝ ꝑ habitudine terminoruȝ ꝯclōnis. vel scdomō. vȝ
ꝑ esse exñtie non formali ſȝ vtuali ſm ꝙ res hñt eē in suis
ꝑncipijs:ꝛ istomō accipiēdo esse impoſſe est scire de aliquo
quid est:ignorādo suū esse. Qz qō nō est:nō scit̃: vt in ꝑ hu
ius habitū est in textu phi. ḡ qcqd scit̃ est ens:ſȝ de q̄cunqȝ
scit̃ suū qō qd est:scit̃ ꝙ est ens:qz nō entiū non est qditas
rei de qua est ad ꝑpositū. ēt de q̄cunqȝ scit̃ qō qd est de eo
scit̃ qō est:ꝛ ꝑ ꝯñs qō hȝ esse exñtie vtualr loquēdo. secus
aūt formalr: vt ēt supra declaratū est. ℭ Ad pmū igit̃ ad/
mittat̃ solo discipuli. ℭ Ad 2^m dōm ꝙ id supra additū nō
est ens sicut id qō existit:ſȝ ē ens sicut quo aliqd existit:vñ
nō est ens ꝑ suā essentiā neqȝ aliqd supra additū sibi. Non
oȝ ꝙ dr̃ qō est aliquo mō ens ꝙ sit ens ꝑ essentiā vel ens ꝑ
ꝑticipationē:Sȝ hoc solū vitatē hȝ in his que sunt ens sicut
id qō existit:vȝ qō hȝ esse:qō qdem:si hȝ esse ꝑ eēntiā suaȝ
esse erit sua qditas. Si vo hȝ esse ꝑ ꝑticipationē suū eē rea/
liter dr̃t a sua qditate sicut est in oi ente creato loquēdo de
esse eēntie aut de esse enūciationis. Et ꝑ hoc pȝ solō ad 3^m ꝛ
ꝛ ad 4^m. ℭ Ad 5^m dōm ꝙ qō an est. non ponit in numeꝝ ꝯ
subm:cum in tali qōne non sint nisi duo termini. vnū. n. nō
ponit in numeꝝ ꝯtra vnū. Nō aūt dr̃ qō an est nō ponere in
numeꝝ ex eo ꝙ hoc ipm est sit idē cū subiecto: Sȝ qz sicut
est vnicū subm ita est vnicū ꝑdicatū nō includēs aliquam
actualitatē ab actualitate exñtie ꝛc̃. vt supra in ꝑn° huius
scdi libri expositū est. ℭ Ad 6^m dōm ꝙ non oȝ ꝙ qñ aliq̄
duo sint idem realr:si vnū demr̃atione ostēdit̃ ꝛ reliquum
dūmō differant ſm rōnem:nec inherētia accñtis est sua q/
ditas loquendo de actuali inherentia: vt pȝ. 7. metaphy.
Et per hoc patet solutio ad septimum ꝛ ad octauum.
ℭ Seqtur in pho ibi. ⌊ Si ergo ꝛ diffiniēs ꝛc̃. ℭ Articu. II.

Ad secūdum sic ꝑcedit̃. Ur̃ ꝙ ipm qō qd est pos
sit oñdi d eo cui⁹ est diffōne. ℭ Nā
diffō indicat qd est esse rei. ḡ qō qd est pōt oñdi de eo cuius
est diffōne. Añs pȝ ꝑ diffōnē ipsius diffōnis. ℭ Scdm ꝑte
rea. signū oñdit ꝛ repñtat suū signatū vel significatū:ſȝ dif
finitio est signū ipsi⁹ qō qd est. ḡ diffō repñtat ipm qō quid
est:ꝛ per ꝯñs quod qd est pōt oñdi de eo cuius est diffōne.
ℭ Sȝ ꝯ est pho in pñti caplo ibi. ⌊ Si ḡ ꝛ diffiniens ꝛc̃. ⌋
vel ſm aliā trāslationē. ⌊ Qō igit̃ manifestabit diffiniens
ꝛc̃. ℭ Re° dōm ꝙ scda ꝯclo hui⁹ capli que est rñsiua ad q̄si
Cōclusio probat̃ tum talis est. ℭ Ipm qō qd est non pōt oñdi de eo cuius ē
diffōne. ℭ Quā ꝯclonem pbat phs ſȝ. D. S. vna rōne du
cēte ad incōueniēs. Nā ad cognitionē qd est:reqrit̃ cogni
tio qz est:ſȝ diffō inq̄tum hmōi nō oñdit qz est. diffō. n. qd
nois non oñdit qz est:cū possit esse non entiū. nisi qs dicat
Diffōnē qd res nō ē qd no. diffōnem qd nois que est rei interꝑtatiua esse penitus ean/
dem cū diffōne qd rei. Sȝ hoc dicere est incōueniens:qō ꝑ
Pma rō bat phs tribus rōnibus. ℭ Quaꝝ pma est talis. Nā diffō

qd nois pōt esse tam exñtiū q̄ȝ non exñtium:ſȝ diffō qd rei
non pōt esse nisi ꝑpzie subē ipsi⁹:ꝛ accñtis vo ꝑ additamētū
vt pȝ. 7. metaphy. igit̃ ꝛc̃. ℭ Scda rō est. si nihil aliud sit 2°
diffō qd rei q̄ȝ rō interꝑtatiua nois:seqtur ꝙ oēs rōnes es/
sent diffōnes qd rei:ꝛ ita sequeret̃ cū disputam vl' colloq/
mur adinuicē ꝙ ipse disputationes vel collocutiones sunt
quedam diffōnes qd rei:ꝛ ita sequeret̃ ꝙ poema Homeri
de bello troiano sit q̄dam diffō qd rei. qō est incōueniens.
ℭ Tertia rō est nulla scia demr̃at ꝙ tale nomen significet 3°
talē rem ſȝ supponit:cū noīa significent ad placitū:ſȝ q̄libȝ
scia dat aliq̄s diffōnes:ꝛ cū diffō sit mediū demr̃ationis. ergo
non sunt idē diffō qd rei:ꝛ rō interꝑtatiua nois siue diffini
tio qd nois: vt ēt pȝ ex his que in ꝑn° huius adducta sunt.
⸿ Ex ꝑdictis ꝯcludit phs ꝙ diffō ꝛ syll'is non sunt idē neqȝ
de eodē:ꝛ ꝙ diffō non demr̃at ꝛ ꝙ non est poſſe cognoscer̃
qō qd est ꝑ demr̃ationem aut diffōnē:qz diffinitio solū oñ/
dit qd ē:ꝛ demr̃atio solū qz est. Sȝ ad cognitionem qō qd
est reqrit̃ cognitio qz est. Sȝ si res diffinita esset qd ignotū
sciēdo diffōnē statim non scim⁹ ipsam rē esse:ſȝ adhuc oȝ
inuestigare vtꝝ hoc qō diffinitū est sit res alicui⁹ ꝑdicamē
ti. ergo aliqd esse vel non esse rē pñti ſm se. neqȝ diffō neqȝ
demr̃atio oñdit:ſȝ demr̃atio ostēdat esse vni⁹ in ordine ad
alteꝝ ꝛc̃. ℭ Cōsiderādū tñ est ꝙ diffō pōt ꝯsiderari dupl'r.
⸿ Unomō inq̄tū est diffinitio ex se:ꝛ sic diffō non oñdit qō
quid est rei. Alr diffō ois ostēderet qō qd est rei:qō est fal/
sum cū diffō quid nois nō oñdat quid rei. ſȝ solū significa/
tum nois. ⸿ Aliomō ꝑt ꝯsiderari inq̄tū est talis diffō. vȝ q/
ditatiua:ꝛ taliȝ oñdere qō qd est ꝑt intelligi dupl'r. ⸿ Uno
mō ꝯfuse:ꝛ sic diffinitio oñdit qō quid ē. ⸿ Aliomō potest
intelligi ꝙ ostendat ipm qō quid est sciētifice:ꝛ illomō dif
finitio nō oñdit qō quid est inq̄tū diffinitio ſm se ꝯsidera/
ta:cū scia sit effect⁹ demr̃ationis ꝑ quā non oñditur qō qd
est formalr. secus est elicitiue vt in capite hui⁹ scdi libri de/
claratum est:ꝛ per hoc pȝ solutio ad rōnes articuli. ℭ Sȝ Discip.
replicat discipulus. Nā diffō ſm Albertū magnū ꝛ alios
phos indicat qō quid est a prima potentia vsqȝ ad vltimū
actum. ergo ostendit qō quid est non confuse ſȝ determina
te. ℭ Dōm est ꝙ diffinitio ostendit qō quid est significati/ R°
ue ꝛ non scientifice. vñ accipiendo cognitionem confusaȝ
pro omni cognitione que distinguitur contra scientificam
diffinitio non indicat quid est nisi cōfuse.
ℭ Qō. 7. Q̄ro qō quid est. possit ostendi syllogistice vel de
monstratiue ſm veritatem. ꝛ est lec. 7. S. D. Lec. 7.

INsuper ꝯsiderandū restat q̄re ſm rei
vitatem ipm qō quid est se ha
beat ad demr̃ationē postq̄ȝ visum est qualr se
habeat ad demr̃ationē disputatiue loquēdo.
ℭ Circa qō duo occurrūt cōsiderāda. ⸿ Nam
ꝑmo ꝯsiderādum est qualr in aliqb⁹ ipm qō quid est pōt
per demr̃ationē accipi. ⸿ Scdo ꝯsiderandū est. qualr hoc
non potest fieri in omnib⁹. ꝛ hoc in scdo caplo huius tertij
tractatus ibi. Est autē quorūdam ꝛc̃. ℭ Circa pmū que/
runtur duo. ⸿ Primo vtrum ipsum qō quid est in aliquib⁹
possit accipi syllogistice de eo cuius est. ⸿ Secundo vtrum
possit accipi illo modo demonstratiue.
ℭ Sequitur in pho:ꝛ in. S. D. ⌊ Iteꝝ autem speculandū. ⌋
ℭ Articulus primus.

Ad primuȝ sic ꝑcedit̃. Ur̃ qō quid est in aliquib⁹
non possit syllogistice oñdi de eo cui⁹
est. ℭ Nam si sic. vel hoc est per syllm reduplicatiuū:vel
per syllm diuisiuū:vel diffinitiuū aut per viam oppōnis
vel ꝑ viam suppōnis:vel inductiōis:qz non vr̃ esse aliū mo
dum oñdi qō quid est. ſȝ nullus istoꝝ est dicendū. vt in pre
cedēti tractactu phs probauit. ergo ꝛc̃. ℭ Scdm preterea
petitio principij ꝑbationem tollit. vt pȝ primo elenchoꝝ
ſȝ qualitercūqȝ oñdatur qō quid est cōmittitur petitio ꝑn/
cipij. vt etiam supra ꝑbauit phs. ℭ Sed contra est phs in

ista ibi. [Item aũt speculandum est zc.] ¶ Rñdeo dicẽdum q̃
iste ẽ tertius tractatus huius scdi libri in q̃ phs ondit qualr ipm
qd qd est z diffõ se hẽat ad demrationem sm rei veritatem.
Postq̃ circa hoc disputatiue pcessit q gdẽ tractatus duo in
se ptinet capl'a. [In quorum p̃ ondit in aliqbus qd qd est pot
ondi de eo cuius est. [In 2° vo caplo ondit q̃ hoc nõ pot fie
ri in oibus. In p̃ vo caplo ponunt due pclones de quarũ 2ª
Cõclusio in sequẽti articulo videbit. ¶ Prima pclo que est rñsiua
ad q̃situ talis est. In aliqbus pot ondi qd qd est de eo cuius
Probatio est. ¶ Que pclo pbat tali rõne phi. Nã diffõ mãlis pt sil/
logistice ondi p diffõnẽ formalẽ vel demrationẽ formalez.
ergo qd qd est qd sumit de cã intrinseca pot sillogistice ondi
di de eo cuius est p aliud qd qd est eiusdẽ rei sumptũ a cã for/
mali. [Pz pñtia q̃ ipm qd qd est dr ee significatũ pprium
ipsius diffõnis. [Añs pbat sic sillogizãdo. ois habitus p/
ducens ad beatitudinẽ est habitus sm rectã rõnem operans:
Notãdũ sz v̄tus est hm̃oi. g̃ zc. ¶ Considerãdũ est hic sm. D. S. q̃ cũ
qd qd est sit cã ipsius eẽ rei sm diuersas cãs eiusdẽ rei pot
multiplr qd qd est rei assignari. puta qd qd est domus pot
accipi p cõparationẽ ad cãm formalẽ. vt dicamus q̃ ẽ ali/
quid cõpositũ ex lignis z lapidibus zc. z pot accipi p cõpa/
rationẽ ad cãm finalẽ. vt dicamus q̃ est artificiũ pparatũ
ad habitandũ vt pseruet nos a pluuia zc. Sic igit ptingit
q̃ cũ sint multa qd qd eiusdẽ rei aliqd istorum monstrabit z
aliquid nõ monstrabit. sz opz supponere: nec sequit q̃ sit
petitio pncipij cũ aliud qd qd est supponat. z aliud pbetur:
nec tñ est modus pbandi qd qd est demratiue: sz sillogisti/
ce sillogizando: q̃ nõ sufficiẽter pbat q̃ illud qd pcludit sit
qd quid est illius rei de quo pcludit: sz solũ insit ei. Nõ etiaz
ondit de eo cuius est absolute in eo qd quid ẽ: q̃ h̃ nõ pot fie
ri absq̃ petitione principij. z p h̃ patz solo ad argumenta.
¶ Sequitur in pho z in. S. D. [Quõ autem contingit zc.]

¶ Articulus secundus.

Ad secundũ sic pcedit. Videt q̃ ipm qd quid ẽ
non possit demrari de eo cuius ẽ per
demrationẽ. ¶ Nã qd qd est dr mediũ demrationis: sz me
dium non ingredit pclonẽ q̃ p demrationez ondit. g̃ quod
quid est non pt per demrationẽ ostendi. vt ẽt phs supius p/
bauit. ¶ Scdm pterea. id quod supponit in demratione
non onditur per cãm. sz qd qd est in q̃libz demratione sup
ponit: pserti in demratione pp quid. ẽt in q̃libet demra/
tione supponit qd ẽ ta subi q̃z passionis: vt in pꝛhemio libri
declaratum est. g̃ zc. ¶ Sed p̃ est phs in tẽa ibi. [Quõ au
tem ptingit zc.] ¶ Rñdeo dicẽdum q̃ 2ª pclo huius capli que
Cõclusio. est rñsiua ad q̃situz talis est. ¶ In aliqbus qd quid ẽ pot de/
Proba°. mrari p demrationẽ. ¶ Que pclo sm phz pbat tali rõne.
Nã demratio facit scire q̃ ẽ pclonis p cãm: sz idem ẽ scire
pp quid z cãm q̃onis q̃ est. g̃ p demrationẽ accipi pot qd
quid ẽ. Q̃z qd qd est z pp qd idẽ sunt: vt si sciam⁹ pp qd lu/
na eclypsat: scim⁹ qd est eclypsis. vñ id ad qd rñdet ad pp
quid. est diffõ sue qd est: vt si q̃rat pp qd hõ est risibilis: re
spondet q̃ est aial rõnale. Ex quo pz qd qd est ipsius pas/
sionis vel subi est pp qd passio inest subio. g̃ qd qd est inno/
tescit p hoc q̃ accipit pp qd. z licz non sit syll'o z demratio
ipsius pp qd vt. s. sillogiset vel demret qd quid est de eo cu
ius est in eo qd qd est: tñ manifestat ipm qd qd est p syllm
z demrationẽ ingzitum. s. mediũ demrationis pp qd est qd
quid est. vñ manifestũ est q̃ neq̃z sine demratione pot sciri
qd quid eius cuius est altera cã. Neq̃z tñ est demratio ipsi
us qd quid est vt supius pbabilr z disputatiue phs addu/
No^m 6^m cit. ¶ Cõsiderandũ est p̃ sm phm in tẽa qd idẽ est scire qd
qd est z scire cãm q̃onis an est. Sicut idẽ est scire pp quid
est z scire cãm q̃onis: q̃ est. cuius rõ est ista. Q̃z dpz q̃ ei⁹ qd
est rẽ essentie aliq̃ cã. p hoc. n. dr aliqd cãtum q̃ hz cãm sui
esse. Hec aũt cã essendi. aut est eadẽ cum eẽntia ipsius. aut
alia. Eadẽ q̃dẽ sicut mã z forma q̃ sunt ptes eẽntie in subijs
mãlibus. Alia vo sicut cã efficiens z finalis. Qui gdẽ due

cãe sunt quodãmõ forme z mãe cã. Cã aũt que est alia ab
essentia rei q̃nq̃z est talis cã p quã pot fieri demratio. q̃nq̃z
vo non. Q̃z nõ ex oi cã agẽte sequit ex necitate effect⁹. Ex
suppõne vo finis sequit q̃ sit id qd est pp finẽ vt pbatur 2°
phy. hec. D. S. formalr. ¶ Considerãdũ est 2° sm eundez No^m 2^m
ibidẽ q̃ duplr se hz aliqs ad cognoscendũ pp qd. [Q̃nq̃z
enim hẽmus q̃ est in nra cognitione. z q̃rimus adhuc pp
qd. [Q̃nq̃z aũt vtrũq̃z nobis sil' sunt manifesta. 3^m autẽ est
impoĩe vt pus cognoscat aliqs de aliq̃ re pp quid: q̃z q̃. Et
silr est de eo quod qd erat eẽ. Q̃z aliq̃n scimus rez esse: nec
tñ scim⁹ pfecte qd sit. Aliq̃n vo scim⁹ silr vtrũq̃z. Sz 3^m est
impoĩe vt. s. sciam⁹ qd est. ignorãtes si est. hec ẽt. D. S. for
malr. ¶ Cõsiderandũ est 3° sm eũdem ibidẽ q̃ rez aliquã No^m 3^m
esse possumus scire absq̃z eo q̃ sciamus de eo qd est duplr.
[Uno mõ sm q̃ cognoscimus aliquod accñs ei⁹. puta si p
velocitatẽ mot⁹ existimem⁹ lepoꝛẽ esse. [Alio mõ p hoc q̃
cognoscimus aliqd de essentia eius: q̃ qdem est possibile
in substãtijs cõpositis: vt puta. si cõpꝛehẽdamus hoiem eẽ
p hoc q̃ est risibilis vel rõnalis nondũ cognitis alijs q̃ cõ
plent essentiã hois: Sz in subijs simplicibus hoc non ptin
git: Q̃z non pot cognosci aliqd de suba simplicis rei nisi to
ta cognoscat vt pz 1° z 9° metaphy. opz aũt qui cognoscit
aliquã rem esse: p aliqd rei id cognoscat. Et hoc vel est ali/
quid pter essentiã rei: vel aliqd de essentia ipsius: vt puta si
cognoscam⁹ tonitruũ esse p hoc q̃ est quidã sonus nubiũ.
qui quidẽ ptinet ad essentiã tonitrui. nõ tñ est tota tonitrui
essentia. Q̃z non ois sonus nubium est tonitruuz. Et silr si
cognoscamus eclypsim lune vel solis esse: p hoc q̃ est que/
dam puatio luminis: Cũ tñ non ois puatio luminis sit ecly/
psis. z eadem rõ est in alijs. vt si aliquis pcipiat hoiem eẽ
per hoc q̃ est quoddã aial. vel si pcipiat aiam esse p hoc q̃
est aliquid seipm mouẽs. z sic de siliibus. hec. D. S. fz phz
formalr. ¶ Cõsiderãdũ est vlterius sm eũdez ibidẽ q̃ illa No^m 4^m
de quib⁹ scimus q̃ sunt per aliqd accñs ipsorum nullo mõ p
hoc se habẽt ad hoc q̃ cognoscamus de illis quid sunt. q̃z
neq̃z ẽt vẽ scimus per hm̃oi accñtia ea esse. Scimus quidẽ
esse eorum p accñtia: Sz q̃ accñtia nõ sunt ipe res: nõ pp hoc
scim⁹ vẽ ipsas res esse. Vanũ aũt est q̃rere qd ẽ si aliqs ne/
sciat q̃ ẽ. Et illa de qb⁹ scim⁹ ipsa esse p aliqd eorum. facilius
pñt cognosci a nobis qd sunt. Vñ manifestũ ẽ q̃ sicut nos
hẽmus ad cognoscendũ q̃ est: ita nos hẽm⁹ ad cognoscẽ
dũ qd ẽ. vt manifestat phs p exẽpla de eclypsi z tonitruo.
¶ Ex pdictis pz q̃ accipiẽdo qd qd est p demrationẽ acci/
pimus qd est: q̃ ipm mediũ ondens pp qd est. est ois diffi/
nitiua tñ pmi termini. i. maioris extremitatis: Sz si opor/
teat accipere aliqd aliud medium ad hoc demrandum acci
peret medium ex aliquib⁹ rõnib⁹. i. ex diffõne minoris ex/
tremitatis z aliarum causarum intrinsecarum. Cum. n. subim sit cã
passionis necesse est q̃ diffõ passionis demonstret p diffini
tionẽ subi: vt pz in exemplo phi. Q̃z. n. luna est corpus na/
tum sic moueri iõ necesse est q̃ obijciat certo tpe terra in/
ter solẽ z lunã. hec ẽt dia. D. S. [Ex quo pz q̃ lz in aliqua
demratione pp quid mediũ sit diffõ passionis: tñ illa demõ
stratio non pot dici potissima cũ resolubilis sit in poꝛez. vt
supra declaratum est. ¶ Considerandũ est vlteri⁹ sm Egi No^m 5^m
dium q̃ eadem via demratiua hẽmus tam q̃ est: q̃z quid:
siue pp qd. Sz diuersimode. ¶ Nã in demratione duplex ẽ
pcessus. [Unus cõpositiuus. Cũ pcedentes ex cã ad effe/
ctum: ex pmissis pcedim⁹ ad pclonẽ z illo mõ hẽmus q̃ ẽ.
Nã q̃ est p demrationẽ pcludit. [Alius est pcessus resolu
torius. vt cũ pcedimus ab effectu in cãm. Cũ ex pclone re/
gredimur sup pmissas. Nã via resolutoria est resoluere ef/
fectum in cãm z resoluere pclonez in pmissas z hoc mõ p
demrationem hẽtur pp quid. Nam pp quid in demratioe
pmittit. Sicut q̃ est in demratione pcluditur. Et q̃ eadẽ
est via qua itur a cã in effectũ: z ab effectu in cãm: Sic ea/
dẽ via ẽ q̃ itur athenis ad thebas z a thebis athenas vt pz

3° phyſi.ergo eadẽ via habemus q2 eſt ꝛ ꝓꝑ qd:ſed diuer/
ſimode.ℭAd argumenta patet ſolutio ex ſupradictis.

ℭQueſtio.8.An in omnibus poſſit oſtendi quod quid eſt.
Lec.8. ꝛ eſt lectio.8.S.D.

Hanc ꝯſiderandũ reſtat in qb⁹ non pt per demſonẽ accipi qð qd eſt: preſertim ꝫ aliqð qð qd eſt:ꝛ qualr ſe hñt modi diffini/ tionis ad demonſtrationem.ℭCirca qð que/ runtur duo.⸿Primo vtrũ in omnibus ſit poſ ſibile accipere quod quid eſt.⸿Scðo vtrum quod quid eſt ſit proprium ſignificatum diffinitionis.

ℭSequit̃ in pħo ꝛ in.S.D.⌊Eſt át q̃rũdã.⌋ℭArticu.I.

Ad primuʒ ſic pcedit̃.Videt̃ ꝙ in oibus poſſit ac/ cipi qð qd eſt ꝑ demſtationẽ.ℭNã de q̃libet ente pt fieri demſtatio:ſʒ medium demſtatiõis eſt qð qd ẽ.ꝗ in oib⁹ pt accipi qð qd ẽ ꝑ demſtationẽ:cũ(vt decla ratũ ẽ)nõ poſſim⁹ ꝑfecte ſcire:q2 ẽ.quod ꝑ demſonẽ oñdit̃ ignorãdo penitus qð qd eſt.ℭSʒ dicebat diſcipulus ꝙ ð q̃libet ente non pt fieri demſtatio ꝓꝑ qd cui⁹ mediũ ẽ qð qd eſt.Nõ.n.de angelis poſſum⁹ hře in pñti vita demſtationẽ ꝓꝑ qd:ꝛcũ ꝑ creaturas nõ poſſum⁹ deuenire ad ꝓꝑas cogno ſcendũ q̃ditates:ſubaꝝ ſeparataꝝ.vt in.1.libro ſũme diui/ ne phie diſputatũ ẽ.ℭScðm ꝓterea.ꝯ hec ẽ demſtatõe ꝓꝑ qd cũ ꝓcedat a ꝓoꝛib⁹.ois ſubã incoꝛpea ẽ imãlis ſubã.ſʒ ois angelus ẽ ſubã incoꝛpea.ergo ois angelus ẽ ſubã imã lis.ꝛ tñ illa demſtatio dat̃ de ſubſtãtijs ſimplicib⁹ ꝛ ſepa/ ratis.ergo ꝛc̃.ℭTertiũ ꝓterea.q̃libʒ creatura hʒ cãm ſui eẽ aliã a ſua q̃ditate.ergo ſaltẽ de oĩbus creaturis poterit accipi qð qd ẽ ꝑ demſtationẽ.Cũ ꝑ q̃libet cãm poſſit ſumi qð qd eſt rei vt ꝯceſſum eſt.ℭSʒ ꝯ eſt pħs in lrã ibi.⌊Eſt aũt quorũdam ꝛc̃.⌋ℭRñdeo dðm ꝙ iſtð ẽ 3^m captlm hu/ ius tertij tractat⁹ in quo pħs oñdit qualr in oib⁹ nõ ẽ poſ e qð qd ẽ ꝑ demſtationẽ oñdi.ꝛ qualr diffõ cui⁹ ſignificatuʒ ẽ qð qd ẽ ſe hẽat ad demſtationẽ.adducit duas ꝯclõnes ꝓn cipales de q̃ꝝ 2ª in ſequẽti articlo videbit̃.ℭPrima ꝯclo que eſt rñſiua ad q̃ſitũ talis eſt.Ipm qð qd eſt nõ pt demõ ſtratiue oñdi de eo cui⁹ ẽ in oib⁹ rebus.ℭQue ꝯclo ꝓbat̃ rõne pħi ſm.D.S.⌊Nã q̃rũdã nõ eſt altera cã ꝓter qð qd eſt.ꝗ eoꝝ qð qd eſt non pt ꝑ demſtationẽ oñdi.⸿Pʒ ꝯſeque/ la:q2 ſi qð quid ẽ alicui⁹ debeat oñdi ꝑ demſtationẽ ꝓꝑ qd de eo cui⁹ eſt:opʒ ꝙ oñdat̃ ꝑ aliquã cãm:cũ demſtatio tal̃ ꝓcedat ex cãis:vt patuit ꝑ diffõnem demſtatiõis.ergo ꝛc̃. ℭPro declaratiõe hui⁹ ꝯſiderãdũ eſt ſm.D.S.ꝙ q̃rũdã non eſſe aliquã rõnẽ põt intelligi triplr.⸿Primo ita ꝙ ſimplr ꝛ abſolute non hẽat cãm ſui eſſe.ꝛ ſic h̃ cõpetit ſoli ꝓmo ꝓn⁹ qð eſt cã cãe ꝛ vitaq̃ in oĩbus reb⁹.lʒ alique res ſint neccie. Nihil.n.ꝓhibet ẽẽ eoꝝ que ex nec̃citate ſũt eſſe aliquã cãʒ neceſſitatis.vt pʒ.1.5.7.ꝛ.12.ſũme diuine phie ſiue meta^{ce}. vñ nõ eſt ſic intelligẽdum qð hic a pħo dĩ ꝙ aliq̃ ſunt crea ta q̃ nullã hẽant cãm ſui eſſe.⸿Aliomõ pt intelligi ſʒ ordi nẽ cãꝝ eiuſdẽ rei.Manifeſtũ eſt.n.ꝙ in reb⁹ creatis hñti/ bus q̃tuoꝛ cãs:ꝙ vna cã ẽ quodãmõ cã alterius:q2.n.mã eſt ꝓꝑ formã:ꝛ nõ ecõuerſo vt ꝓbat̃.2.phy.Diffõ que ſumi tur a cã formali ẽ cã diffõnis que ſumit̃ a cã mãli eiuſdem rei.Et q2 gñatũ ꝯſequit̃ formã ꝑ actionẽ gñantis ꝯueniẽs eſt ꝙ agẽs ſit quodãmõ cã forme.ꝛ diffõ q̃ ſumit̃ a cã effi/ ciẽte:ſit cã diffõnis que ſumit̃ a cã formali.Ulteri⁹ aũt oẽ agens agit ꝓꝑ finẽ.Vñ diffinitio que ſumit̃ a fine ẽ quodã mõ cã diffõnis que ſumit̃ ab agẽte.Non ẽ aũt vlteri⁹ ꝓce/ dere in gñibus cãꝝ.Vñ dĩ cã cãꝝ.⸿Tertiomõ pt intelligi in q̃ſtum aliq̃ ſunt que nõ hñt cãm in gñe ſuo alicui⁹ ſcie: ſicut in gñe numeri ð quo eſt Arithmetica eſt deuenire ad vnitatem cui⁹ in hoc gñe non eſt accipe aliõ ꝓn^m.ꝛ hic ſen/ ſus ꝯcordat exẽplo qð pħs ſubiungit.Dicẽs ꝙ arithmeti/ cus.qd eſt vnitas.ꝛ q2 eſt ſupponit:ꝛ nõ ꝓbat ꝑ demſtatio/ nem.ita ꝙ demſtet̃ ꝑ ipm qð qd eſt.Põt tñ ipm quod qd ẽ in his ſicut in illis quoꝝ nõ eſt altera cã ꝑ demſtationẽ acci pi:ita ꝙ mediũ demſtationis vt ꝙ qd eſt accipiat̃.In his tñ quoꝝ eſt altera cã.vnũ qð qd eſt põt demſtari ꝑ aliũ(vt dcm̃ eſt)qð non accidit in his quoꝝ non ẽ altera cã.ℭCõ ſiderãdũ eſt vlteri⁹ ꝙ in ſingulis cãꝝ gñibus põt ꝗs a po/ ſteriorĩbus a ꝓoꝛ ꝓcedere.ꝛ hec dicit.D.S.Sʒ diffões debent dari ꝑ cãs primas ꝛc̃.In q̃buſdam textib⁹ interpo/ nit̃ ꝙ diffões ſm ſpẽs facte nullũ hñt mediũ ꝑ qð demõ ſtrantur.poſſunt tñ diffões ſʒ materiã facte hẽre mediũ. q2.ſ.diffões que dant̃ ꝑ cãm materialeʒ poſſunt demſtari ꝑ diffinitiões q̃ dant̃ per cãm formalẽ.Diffinitio aũt q̃ dat̃ ꝑ cãm formalẽ non põt vlteri⁹ ꝓbari ꝑ aliud ꝓn^m intrinſe/ cum rei qð ꝑtinet ad qð qd eſt vtpote intrans eẽntiam rei: Sʒ tñ ſi demonſtrat̃ ꝑ cãm efficiẽtem ꝛ finalẽ.Dicẽdũ erit ꝙ ſemꝑ diffinitio ſupioꝛ ſe hʒ vt formalis reſpectu inferio/ ris.ꝓdicta tamẽ v̓ba nõ hñtur in libris grecis.vñ magis videtur gloſa eſſe ꝑ erroꝛẽ ſcriptoꝝ introducta loco text⁹. No^m 1^m
hec ois.D.S.ℭCõſiderandũ eſt vlterius ſm Egidiũ ꝙ No^m 2^m
valde multiplr loq̃tur pħs de qð quid eſt.⸿Nã aliq̃ñ per qð quid eſt.intelligit qðlibet genus diffõnis.⸿Aliquãdo intelligit diffõnem dicẽtem qð qd eſt:que eſt demſtationis ꝯclo.⸿Aliquãdo intelligit qð eſt medium in demſtatione. Nam ſupius dixit ꝙ idẽ eſt ꝙ qd ẽ.ꝛ ꝓpter qd.hic vero lo quit̃ de quod qd ẽ.vʒ ꝙ ꝟe eſt medium in demſtatione:q2 tale qð qd eſt per demonſtrationẽ non ꝯcludit̃.Rurſus ta le qð qd eſt habet̃ ſine demonſtratiõe:ſʒ habet̃ via demõ ſtratiua non cõpoſita eundo a ꝓmiſſis ad ꝯclõnẽ.ſʒ reſolu tiua eundo ab effectu ad cãm ſiue a ꝯclõne ad premiſſas. ꝛ hoc ẽ quod ſupius dictum eſt.vʒ ꝙ ipʒ qð qd ẽ habetur per demonſtrationem nõ formalr ſʒ efficiẽtiue.ℭAd arg^a etiam pʒ ſolo ꝑ primum notabile adductũ a.D.S.

ℭSeq̃tur in pħo ꝛ in.D.S.Deinde cum dicit.⌊Diffinitio autem.⌋

ℭArticulus ſecundus.

Ad ſecũdum ſic ꝓcedit̃.Videt̃ ꝙ ipſuʒ qð qd ẽ non ſit ꝓpꝛiuʒ ſignificatũ diffinitio/ nis.ℭNã pħs dicit in litera ꝙ diffõ ẽ oꝛatio manifeſtans ꝓpter qd ẽ.ergo ꝓꝑ qd ẽ ſignificatũ diffõnis ꝛ nõ qð qd ẽ. ℭScðm ꝓterea ſignificatũ diffõnis ẽ eſſe rei:vt pʒ ꝑ Boe tium dicẽtem ꝙ diffõ ẽ oꝛõ indicans qd eſt eſſe rei ꝑ eẽntia lis:ergo idem qð ꝓus.ℭTertium ꝓterea cuiuſlibʒ rei qð qd ẽ dʒ eſſe vnũ ſicut ꝛ vnica eſſentia:ſʒ vnius rei pñt eſſe plures diffões vt pʒ de demõſtratõe ꝛ de aĩa.ergo qð qd ẽ non põt eſſe ſignificatũ ꝓpꝛium diffõnis.ℭSʒ ꝯ eſt pħs in litera ibi.⌊Diffinitio aũt ꝛc̃.⌋ℭR̃o dðm ꝙ ſcða ꝯclo huius capli que elicit̃ a pħo ẽ rñſiua ad q̃ſitum.ℭVʒ ꝙ Lõcluſio ipm qð qd eſt ẽẽ ẽ ꝓpꝛium ſignificatum diffõnis q̃ditatiue accipiẽdo qð qd ẽ ſm ꝙ ſe extẽdit ad omnia gñã cãrum.
ℭQue ꝯclo probatur per duas diffinitiones ipſius diffõ Probatio nis poſitas hic a pħo.⸿Quaꝝ ꝓma ẽ iſta.Diffõ eſt oꝛatio manifeſtatiua ipſius qð qd ẽ.⸿Scða eſt iſta.Diffõ ẽ oꝛatio manifeſtans ipm qð qd ẽ:Sʒ vt ſupra dcm̃ ẽ.idem ẽ quod rñdetur ad qð qd ẽ:ꝛ ꝓpter qd.ergo ꝓpꝛium ſignificatuʒ diffõnis eſt qð qd eſt.ℭSʒ inſtabat diſcipulus.Nã dicit Diſcip. hic pħs ꝙ differt dicere ꝓpter qd tonat.ꝛ dicere qd eſt to/ nitruum:q2 ſm opinionẽ illoꝝ q dicunt ꝙ tonitruũ eſt ſo/ nus extincti ignis in nube.dicit aliqd ꝓꝑ qd cũ dicit toni/ truũ eſſe ꝓꝑ hoc ꝙ ignis extinguit̃ in nube.Sʒ ille dicit qd ẽ tonitruũ:q dicit.ꝙ ẽ ſon⁹ ignis extincti in nubibus.ergo male dcm̃ ẽ ꝙ idẽ eſt qð qd eſt.ꝛ ꝓpter qd.ℭDicendũ ꝙ R^o vtrunq; ꝓdictoꝝ ſigt eandem rõnem:ſʒ per alium moduʒ. ⸿Nam vno mõ talis ratio ſignificat quod qd ẽ per modũ demonſtrationis.⸿Aliomõ ſignificat ipſum ꝑ modũ diffi/ nitionis.⸿Tertiomõ ꝑ modũ ꝯclõnis demonſtrabilis vel demonſtrãde.⸿Verbi gratia.Cũ quis dicit ꝙ tonat ꝓꝑ id ꝙ extinguit̃ ignis in nubib⁹:ſignificatur quod quid eſt ꝑ modum demonſtrationis nõ diſtincte.ſ.per diuerſas ꝓpo/ ſitiones.⸿Et cum dĩ ꝙ tonitruũ eſt ignis extinctio in nubi bus ſignificat̃ per modum diffõnis.⸿Sed ſi dicamus ꝙ

Margin notes (left column): Lõcluſio; Probat°; Notãdum

tonitruū est sonus in nubib⁹ nulla mētione facta de extin/
ctōe ignis. significat p modū ɔclōnis. Erit.n. diffinitio si/
gnificās qd est ⁊ solum erit demrationis ɔclō. hec oia fm
Nom pm sniam pħi vt adducit hic. D.S. ⁊ p hoc pȝ solō ad pmum
argm. ℭ Pro declaratiōe pcedentiū ɔsiderandū est pmo
fm pħm φ q̄ diffō est oīo significatiua ei⁹ qō qd est. Si āt
nō posset hēri aliq̄ alia ratio rei q̄ȝ diffō. Impoē eēt φ sci/
remus aliquā rē eē qn sciremus de ea qd est. Qz impoē
est φ sciamus rē aliquā eē nisi p aliquā illi⁹ rei rōnē: ꝛ de
eo.n. qō est nobis penitus ignotū nō possumus scire: si est
aut non. Inuenit igit aliq̄ rō rei pter diffōnē dicentem qō
qd rei q̄ qdē est duplex. Nā q̄dā est ratio expositiua signi/
ficationis noīs. Alia est rō rei noiate. Quaꝝ neutra signi/
ficat qō qd est rei: Sȝ forte aliqō accn̄s. sicut forte inuenit
aliq̄ rō q̄ exponit qd significat hoc nomē triāgulus. ⁊ p hꝫ
rōnē hētes q̄ est. adhuc q̄rim⁹ pp qd ē. ⁊ vocat rō siue dif
finitio qd noīs: p talē āt diffōnē (vt supra dcm̄ est) q̄ nō sci/
mus rē eē p aliqd sui: non absolute scim⁹ si est vel non ē.
sȝ solum fm accn̄s. ℭ Cōsiderandū est viteri⁹ fm eādē ibi
dem φ ad inuestigandū rōnem pp qd est: scire opȝ φ rō dz
Rōnes 2e dici vna dupl. ⁋ Nā aliq̄ ratio dī vna solū p ɔiūctionem: p
quē modū hȝ ēt vnitatē poema vel historia troiana. ⁊ per
hūc modū dī eē vna ratio q̄ est expositiua noīs vel mani
festatiua ipsius rei noiate p aliq̄ accn̄tia: Ut si dicat φ hō
est aial risibile vel susceptibile. ⁋ Aliomō dī ratio vna inq̄ȝ
tum simplr significat vnū de re vna cui⁹ est ratio: ⁊ hoc nō
fm accn̄tia: talis ratio est diffō significās qd est: q̄ essentia
cuiuslibet rei est vna. ⁋ Ex quo ɔcludit pħs φ illa rō que
dicta ē dī vna diffinitio diffōnis. vȝ φ diffinitio ē ratio ipsi
us qō qd est. hec oia. D.S. fm sniam pħi. ⁋ Alia vō diffi/
nitio diffōnis quā subiūgit pħs vt dicebat est φ diffinitio
ē ratio manifestās ipm qō qd est. Sȝ hec est dicta modal
iter pdictas duas diffōnes ipsi⁹ diffōnis fm pħm. q̄ pma
diffinitio solū significat qō qd est: sȝ nō demrat ipsum. Sȝ
scda diffō est q̄si demratio ipsi⁹ qō qd ē n̄ differēs a demra
Nom 2m tione nisi sola positōe. i. ordine ppōnū ⁊ terminoꝝ. ℭ Con
siderādū est viteri⁹ fm pħm φ triplex est genus diffōnis p
cōparationē ad demrationē. ⁋ Quedā.n. est diffinitio que
3e gen⁹ dif- finitionis est ratio indemrabilis ei⁹ qō qd ē. illa dī eē q̄ est imediato/
rū. ⁋ Alia vō ē diffō q̄ est q̄si qdā sylla demratiu⁹ ei⁹ qō qd
est: ⁊ nō differt a demratione nisi fm ordinē debitū termi
noꝝ ⁊ ppōnū. ⁋ Tertia vō diffō ē que est solū significatiua
ei⁹ qō qd est. ⁊ : sit ɔclō demrationis. ⁋ Pȝ ex pdictis p quē
modū est demratio ei⁹ qō qd est. ⁊ p quē modū non. Q̄z. s.
ipm qō qd ē pt accipi ex ipsa demratione: nō tn̄ pt demra/
ri. ⁋ Pȝ ēt ex supradictis in qb⁹ pt eē demratio ei⁹ qō qd
est. vȝ in hn̄tib⁹ aliā cām. ⁋ Pȝ ēt quot modis dī diffinitio.
⁋ Pȝ ēt q̄uo qō qd est demrat. vȝ inq̄ȝtum significat p diffi
nitionē significātē solū qō qd est. ⁊ q̄uo ⁊ nō demrat inq̄ȝ/
tum. vȝ p diffōnē nō solū accipit qd. sȝ ēt pp quid. ⁋ Pȝ ēt
q̄uo diffinitio se hēat ad demrationē diuersimode: ⁊ q̄uo
ɔtingit φ eiusdē sit diffinitio ⁊ demratio. hec oia. D.S. fm
Nom 3m sniam pħi. ℭ Considerādum est finalr φ lȝ hoc ɔcedat φ
ipm qō qd ē pt demrari de eo cui⁹ est absolute vel in sensu
diuiso loquēdo: non tn̄ ɔcedit φ possit demrari in sensu cō
posito siue reduplicatiue loquēdo. vȝ in eo qō qd est. Qz
diffinitio ⁊ demratio dīs hn̄t mediū oppositū oñdēdi vt di
cit hic Egidi⁹. Nā ipsa diffinitio ipȝ qō qd est oñdit vt qd
est: demratio vō ostendit ipsum qō quidē. vt q̄ est. Quia
q̄c qd demrat ipm demrat vt aliqd in aliquo. ℭ Ad pmū
igit pȝ solutio ex dictis supra. ℭ Ad 2m dōm φ esse essen/
tie est idem realr cum ipa essentia siue qditate rei. vnde ra
tio nulla. ℭ Ad tertium dicendum φ vnius rei est vnū qō
qd ē. siue vna diffinitio cōpleta ⁊ pfecta que. vȝ manifestat
rem fm omnes cās (vt supra dictū ē.) Unius tn̄ rei pñt eē
plures diffinitiones etiam quiditatiue non complete ⁊ pfe
cte si sumātur fm diuersas causas eiusdem rei complectens

tes omnes causas eiusdem rei.

ℭ Questio. 9. quomodo p quod quid est diuersimode con/
tingit demrari. ⁊ est lectio. 9. D.S. Lec. 9.

OStendendū restat qualr ipsum qō
qd eē hēat ad dēmra/
tionē. Postq̄ȝ oñsum ē qualr qō quid est ⁊ dif
finitio se hēant ad demrationem. ℭ Circa qō
quadruplex occurrit ɔsideratio. ⁋ Na p ɔside
randū est qualr p quatuor gn̄a cāꝝ possit fieri demratio.
Scdo ɔsiderandū est qualr aliqd demrat p cām que simul
est cū eo cui⁹ est cā ⁊ hoc in scdo caplo hui⁹ quarti tractat⁹
ibi. ⌊ Eadem aūt cā ⁊c. ⌋ ⁋ Tertio ɔsiderādum ē qualr ali
quid demonstretur in his que non sic fiunt indirecte. ⁊ hoc
in tertio caplo hui⁹ ibi. ⌊ Speculādū igit. ⌋ ⁋ Quarto ɔsi
derandum erit qualr mediū ē sumendum ad demrandū
aliquid in his que fiunt fm generationē circularem huius
tractatus incipit ibi. ⌊ Quoniam aūt videmus in his que
fiunt circulo ⁊c. ⌋ ℭ Circa primum queruntur tria. ⁋ Pri/
mo vtrum sint tm̄ quatuor genera causaꝝ. ⁋ Secundo vtꝝ
per quodlibet genus cause possit fieri demōstratio. ⁋ Ter/
tio vtrum eiusdem rei possint esse plures cause.

ℭ Sequitur in pħo ⁊ in. S.D. ℭ Articulus primus.

Ad primū sic pcedit. Videt φ non sint tm̄ quatu/
or gn̄a cāꝝ. ℭ Nam cā est: ad cuius esse
sequitur aliud fm Boetium: sȝ ad esse finis: non sequit ali
ud: cū finis habeat rōnē vltimi. Ad hoc aūt φ est vltimū
nil sequitur. ergo finis non est cā. ⁊ sic non sunt quatuor gn̄a
cāꝝ. ℭ Scdm pterea. forma ⁊ finis coincidūt in idē nume
ro. vt pȝ. 2. phy. ergo idē φ prius. ℭ Tertiū pterea. ē aliq̄
cā coadiuuās pficiens ⁊ ɔsilians vt pȝ etiam. 2. phy. g sunt
plura gn̄a cāꝝ q̄ȝ q̄tuor. ℭ Quartū pterea. quelibet cā est
pn̄m. Sȝ tm̄ sunt tria pn̄a reꝝ nālium. vt pȝ pmo phy. ergo
non sunt q̄tuor gn̄a cāꝝ. ℭ ℭ Sed ɔ est pħs ibi. ⌊ Qm̄ at
scire opinamur ⁊c. ⌋ ℭ Rn̄o dōm φ iste ē quartus tracta/ ☞
tus huius scdi libri in quo pħs postq̄ȝ oñdit qualr ipsum
qō qd est se habeat ad demonstrationem: oñdit qualr ꝓ/
pter qd se habeat ad dmonstrationē φ significat cām: et qui
ɔtinet in se q̄tuor capla. ⁋ In quoꝝ pmo oñdendo φ p quoli
bet genus cause pōt fieri dmonstratio ponit tres ɔclones
quaꝝ prima ē rn̄siua ad questiōē: ⁊ talis ē. ℭ Tm̄ q̄tuor sūt Cōclusio prima
gn̄a cāꝝ. vȝ mālis. formalis. efficiens ⁊ finalis. ℭ Que cō
clusio pbat tali rōne pħi. Nā oīs cā vel ē intrinseca ingre/
diens compositionē rei: vel ē extrinseca non ingrediēs cō/
positionē rei. ⁋ Si pm hoc ē dupl. Ul ē completiua eēntie:
Et sic ē qō qd erat esse. i. cā formalis. Uel est cā qua posita
nece ē causatū poni. ⁊ sic ē causa mālis. ⁋ Si 2m hoc etiam
dupl. Qz vel ē pncipium vnde motus: ⁊ sic ē cā efficiens.
Uel ē causa cui⁹ cā fit aliqd. ⁊ sic ē causa finalis. ⁋ Ex quo
patent descriptiones omniū geneꝝ cāꝝ. Que cause in scdo
phy. ⁊ in p ⁊ in. 5. metaphy. cum ppietatib⁹ ⁊ modis ea/
rūdem diffusius ptractat. ℭ Cōsiderandū ē hic fm pħm: Notandū
φ q̄ scire opinamur cū scimus cām: vt in primo habitum
est: demonstratio aūt ē sylla faciens scire: ɔn̄s ē φ mediū
demonstrationis sit causa. ℭ Sȝ instabat discipulus. Qz Discip.
cōe ē omnibus causis pie ⁊ ppriis φ si sint: necesse ē earū
effectus esse: ergo insufficiēs ē dscriptio cause mālis a pħo
tradita. In qua dī cā mālis ē qua posita necesse ē causatū
ponere. ℭ Dicēdum ē fm Egidium φ multi effectus ꝓue ☞
niunt ex materia preter intentionem finis. Bene.n. valet φ
animal nece ē corrumpi si sit cōpositū ex ɔriis. ⁊ ē demon/
stratio p cām materialē: ⁊ tn̄ corruptio nō accidit ex inten/
tione huius vel finis. ⁊ q̄ talia sunt pter intentionē: potissi
me reducunt in nec̄itatem māe. Ideo pħs volēs describe/
re materiā eam descripsit ex parte necessitatis dicēs φ cū
hoc sit necesse ē hoc esse. i. necesse est esse id quod conuenit
ex necessitate materie. hec ille. ℭ Ad primum igitur dōm
φ si finis cōsid eret fm esse qō hȝ in intentione agentis sic

habet rõnem principij: ꝛ sic est causa. Si vero ꝯsideretur ſm eẽ qd̃ hꝫ in executione operis: sic nõ hꝫ rõnẽ cause: sed habet rationẽ vltimi vt argumẽtũ voluit. ¶ Ad scd̃ꝫ dõm ꝙ finis est duplex. vꝫ finis gñationis. ꝛ finis rei generate: sed finis rei gñate hꝫ rõnẽ cause finalis. ¶ Ad tertiũ dõm ꝙ cetere cause ꝯtinẽt sub cã efficiẽti. Quadruplex est eniꝫ cã efficiẽs vt Albertus deducit 2° phyſi. ¶ Ad q̃rtũ dõm ꝙ tñ sunt tria ꝑncipia intrinseca reꝝ nãliuꝫ. sed plura sunt ꝑncipia q̃ꝫ tria accipiendo principiũ vt se extendit tam ad principia intrinseca q̃ꝫ extrinseca.

¶ Sequitur in pħo ꝛ in. S. D. Deinde cũ dicit. [Et hoc nõ cõmune ꝛc̃.]

¶ Articulus secundus.

Ad secundũ sic ꝓcedit. Videt ꝙ nõ ꝑ qd̃libet genus cãe possit fieri demr̃atio. ¶ Nã demr̃atio ꝓcedit ex notiorib⁹: vt in p̃ hui⁹ patuit: sed mã ẽ qd̃ ignotissimũ sit ens in pura po᷑. vnũqd̃qꝫ enim est cognoscibile ſm ꝙ est in actu. g̃ per cãm mãlẽꝫ nõ põt fieri demõstratio. ¶ Scd̃m p̃terea. demr̃atio ꝓcedit ex ꝑncipijs non solũ cognoscẽdi: sed etiã ẽndi: ꝛ ſi ꝓcedat ex notiorib⁹ ſm nãm. vt etiã in p̃ hui⁹ declaratũ est. Sed mã nõ est ꝑncipiũ ẽndi. [Tum ꝑmo qꝛ mã recipit eẽ. g̃ nõ dat eẽ. idẽ eniꝫ nõ est recipiẽs ꝛ dans. Aliter idẽ eẽt simul in actu ꝛ in potentia. [Tum scd̃o qꝛ forma est que dat esse ꝛ ꝯseruat rem in esse. si ergo mã daret esse sequeret ꝙ diffõ forme cõpeteret alijs a diffinito: cũ mã ꝛ forma sint cause realr̃ abinuicẽ distincte. g̃ idẽ ꝙ prius. ¶ Tertiũ p̃terea demr̃atio ꝓcedit ex priorib⁹ (vt dictũ est.) sed finis nõ est prior eo cui⁹ est finis: imo est posterior. g̃ ꝑ cãm finalẽ nõ põt fieri demonstratio. ¶ Quartũ p̃terea. si ꝑ cãm efficientẽ posset fieri demr̃atio sequeret ꝙ ipsius subi eẽt demr̃atio. ꝯñs est ꝯtra pħm superius. g̃ ꝛc̃. [Patet sequela qꝛ mediũ ꝛ extremitates sunt eiusdẽ gñis. vt in ꝑmo adduxit pħs: sed cã efficiẽs est de genere subiectũ sit suppositoꝝ: ꝛ ois aũt indiuidua de gñe subi supposita dicunt. g̃ maior extremitas que est p̃dicatũ conclusionis erit de gñe subi. Sic subi erit demr̃atio: ꝛ cũ ipsius subi ꝓprie sit diffõ: ꝛ vnius ꝛ eiusdẽ erit demr̃atio ꝛ diffinitio: qd̃ est ꝯ pħm in p̃nti libro. ¶ Quintũ p̃terea. si per qd̃libet genus cause posset fieri demr̃atio: sequeret ꝙ quelibet cã diceret ꝑꝑ qd̃: cũ mediuꝫ demr̃ationis dicat ꝑꝑ qd̃ p̃dicatũ ꝯclõnis insit subo. ꝯñs est falsuꝫ: qd̃ sic pꝫ. Nam si sic. tũ ꝑꝑ qd̃ posset demr̃ari: cũ vna cã per aliã possit demõstrari. Sed hoc supius ꝯ pħm. igit̃ per qd̃libet genus cause nõ põt fieri demr̃atio. ¶ Sed ꝯtra est pħs in p̃nti caplo ibi. [Et hoc enim ꝛc̃.] ¶ R° dõm ꝙ scd̃a ꝯclõ hui⁹ capl̃i

Cõclusio probatio de cã materiali.

que est rñsiua ad quesitũ talis est. ¶ Per qd̃libet gen⁹ cause põt fieri demr̃atio tanq̃ꝫ per mediũ demr̃onis. ¶ Hec cõclusio ꝓbat ſm pħm. [Primo de cã mãli que dr̃ cã necessitatis ꝑ exẽpluꝫ mathematicũ sic demr̃ando. Ois angulus ꝯtinẽs in se medietatẽ duoꝝ anguloꝝ est rectus: sed angulus in semicirculo cadens est hmõi. g̃ est rectus. [De causa formali nõ adducit exẽplũ aliud q̃ꝫ adductũ est de cã necessitatis. Tum p° qꝛ mediũ p̃dicti exẽpli si sumat̃ inquantum signat qd̃ qd̃ est ipsius anguli cadentis in semicirculo erit demr̃atio ꝑ cãm formalẽ: vt dicit hic. D. S. Tum scd̃o qꝛ cã formalis dr̃ qd̃ qd̃ erat esse: qd̃ ꝑtinet ad demr̃ationẽ

De cã for.

põt aũt sic per cã demr̃ari. Oĩs qd̃ hꝫ aiam rõnalẽ est risibile: sed ois hõ est hmõi. ergo ꝛc̃. [Deinde adducit exẽplũ de cã mouẽte siue efficiẽte tangẽs quãdã grecoꝝ historiaꝫ sic demr̃ando. Omne. b. est. a. i. oẽs ꝗ prius faciẽtes iniusti

De efficiente.

ciam ꝓtulerũt ꝯ alios: sunt merito debellãdi ab alijs. Sed c. est. b. i. sed athenienses iniustitiã fecerũt ꝑmo in medos. i. cõtra medos: Sardos debellando. ergo. c. est. a. i. athenienses sunt debellãdi a medis. [Insup idem ꝓbat de cã finali

De finali.

adducẽdo tale exẽplum. Nã qcq̃d facit nõ eminere cibum in ore stomaci vel iminuere. est cã sanitatis. Sed ambulare post cenã facit non eminere cibũ in ore stõci. g̃ ambulare ꝛc̃. [Ex p̃dictis oib⁹ exẽplis põt formari talis ꝓbatio ꝯclõnis ostensiue. Nam qcq̃d põt rñderi ad īterrogationẽ factã ꝓpter qd̃: põt esse mediũ demr̃ationis. cũ mediuꝫ inquãtũ hmõi dicat ꝑꝑ qd̃: sed qd̃libet genus cause est huius modi: vt patet ꝑ p̃dicta. [vt si querat ꝓpter qd̃ hõ est necessario corruptibilis: qꝛ est quoddã cõpositũ ex ꝯtrarijs. [Et propter qd̃ angulus cadens in semicirculo est rectus: qꝛ vꝫ est medietas ex vtroqꝫ latere anguloꝝ rectorũ. [Et ꝓpter qd̃ hõ est risibilis: qꝛ est aial rõnale. [Et ꝑꝑ qd̃ medi inuaserũt athenienses: qꝛ vꝫ primo athenienses inuaserũt sardos q erãt amici medoꝝ. [Et ꝑꝑ qd̃ ambulet aliquis post cenã vt vꝫ hẽat sanitatẽ. pꝫ ergo ꝙ qd̃libet genus cause põt rñderi ad qd̃ qd̃ est: ꝛ per ꝯñs põt eẽ mediũ demr̃ationis. ¶ Pro declaratione precedentiũ ꝯsiderãdũ est primo ſm pħm ꝙ id quo existẽte necesse est aliqd̃ eẽ. i. cã mãlis: nõ ꝯtingit accipi sic: vt ex necessitate aliqd̃ sequat̃. Si accipiat̃ vna sola ꝓpositio: sed oportet accipe ad minus duas hoc modo se habẽtes: vt cõicent vno medio. Si ergo accipiat̃ in duab⁹ ꝓpositionib⁹ vnũ mediũ qd̃ est causa mãlis ex necessitate sequitur ꝯclusio. vt in p̃dicto exẽplo patet. sed vt hic dicit. D. S. opꝫ accipe duas ꝓpõnes nõ solũ ꝓpter forme syllogistice exigentiã: sed etiã qꝛ nõ oia que sunt ex materia hñt ex mã necessitatẽ. vt ꝓbat̃ scd̃o phyſi. Et ideo preter ꝓpositionẽ in qua sumit̃ hoc hꝫ talẽꝫ mãm: opꝫ ꝙ sumat̃ talis ꝓpositio: que declaret ꝙ ex tali mã aliqd̃ ex necessitate sequat̃. ¶ Considerãduꝫ est vlterius ẽt hic ſm. S. D. ꝙ pħs hic adducẽs exẽplum de cã mãli in mathematicis: hoc nõ est ꝯtra id qd̃ dr̃ 3° meta. vꝫ ꝙ mathe⁽ᶜ⁾ sciẽtie nõ demr̃ant per cãm mãlem cum abstrahãt a mã: qꝛ lꝫ mathematicus abstrahat a mã sensibili: non tñ abstrahit a mã itelligibili siue imaginabili. vt pꝫ 7°. meta. que quidẽ mã itelligibilis dicit̃ ſm ꝙ aliqd̃ diuisibile accipitur vel in numeris vel in cõtinuis. ideo quãdo in mathematicis aliqd̃ demõstratur de toto per ptes: videt̃ esse demr̃atio per cãm mãlẽ. Nam ptes se hñt ad totum ſm rõneꝫ mãe. vt pꝫ 2° phy. Et qꝛ mã magis ꝓprie dr̃ in sensibilib⁹ ꝓpter hoc noluit eaꝫ noiare cãm mãlem: sed cãm necessitatis. Hec ille. ¶ Cõsiderãduꝫ est vlterius ſm eundẽ ibideꝫ qd̃ in tertio euclidis ꝓbat̃ ꝙ triangulus cadẽs in semicirculo est rectus. [Est aũt ꝓbatio talis sit semicirculus. a. b. c. Chorda auteꝫ eius que est dyameter circuli diuiditur ꝑ mediũ in puncto. b. qd̃ est centrum circuli: erigatur ergo supra punctum. d. ꝑpendicularis: que attingit circũferẽtiã circuli in puncto. b. a. quo ducantur due linee ad duo puncta. s. a. ꝛ. c. dico ergo ꝙ angulus. a. b. c. cadẽs in semicirculo est rectus. [Probatio. Nã triangulus. b. c. d. hꝫ tres angulos equales duob⁹ rectis: sed angulus eius. b. c. d. rectus est: qꝛ linea. b. d. ẽ perpẽdicularis. g̃ duo alij anguli sũt eq̃les: eo ꝙ ille due linee. b. d. ꝛ. d. c. sunt equales: qꝛ ꝯtrahunt a centro ad circũferẽtiaꝫ. Relinquit̃ ergo ꝙ angulus. b. c. d. sit media pars recti anguli ꝛ pari modo est ꝓbatum ꝙ angulus. a. b. d. sit media pars recti. ergo totus angulus. a. b. c. est rectus. ¶ Considerandũ est vlterius ſm pħm ꝙ ꝯtrario modo se habẽt in via generationis finalis causa: ꝛ causa que est ꝑncipiũ: vñ motus. Nã in demr̃atione que sumit̃ per cãm que est ꝑnᵐ. vñ motus: opꝫ mediuꝫ esse ꝑnᵐ. via gñationis: ꝛ sicut prius fuit ꝙ athenienses insultuꝫ fecerunt in sardenses: q̃ꝫ ꝙ impugnarent̃ a medis. Sed in demr̃atione que sumit̃ ꝑ cãm finalem: accipitur causa que est qd̃ vltimum via generationis. Manifestum est enim ꝙ ambulat quis post cenam ex quo sequet̃ postea ꝙ cibi non supereminent in ore stõci: ꝛ ex quo vlterius sequit̃ sanitas hoĩs: que est principalis finis. ¶ Ad primum igitur dicendum ꝙ si mã ꝯsideretur ſm se ꝛ absolute est ignota: Ipsa tamen ꝯsiderata in habitudine ad determinatam formã: est nota ꝛ principium notificãdi: cum sit principiũ essendi. Eadẽ enim sunt principia essendi ꝛ notificandi a priori. Et lꝫ materia recipiat eẽ formaliter: dat tñ esse toti composito mãliter. ꝛ per hoc pꝫ solõ. ¶ Ad

Nom pm (beside "¶ Pro declaratione")

Nom 2m (beside "¶ Considerãduꝫ est vlterius ẽt hic")

Nom 3m (beside "¶ Cõsiderãduꝫ est vlterius ſm eundẽ")

Triãgulũ cadẽtẽ in semicirculo esse rectum.

Nom 4m (beside "¶ Considerandũ est vlterius ſm pħm")

scd͞m ⁊ ad tertiū p3 solo in precedenti articulo. ℭ Ad 4ᵐ
dōm negādo sequelā inq̄ʒtū bmōi: ⁊ l3 mediū ⁊ extremita
tes sint eiusdē gn̄is scibilis: nō tñ eiusdē gn̄is p̄ntalis. vt ra
Notādūʒ tio non seq̄r. ⁋ Attēdendū3 tñ est q̄ ipsius sub̄e eē demr̄a/
tionē pōt dupl̄r itelligi. ⸿ Unomō tanq̄ʒ subi̇ de quo aliud
demr̄at: ⁊ sic manifestū est q̄ ipsius sub̄e est demōstratio.
⸿ Aliomō tanq̄ʒ illius qd̄ demr̄at ⁊ hoc dupl̄r. ⸿ Unomō
accipiēdo sub̄a3 vt est effectus alicui⁹ sub̄e. ⸿ Aliomō acci
piēdo sub̄a3 inq̄ʒtū sub̄a est. ⸿ Primo⁹ ipsius sub̄e bene est
demr̄atio: q̄2 diffinitio mālis alicui⁹ sub̄e pōt demr̄ari per
diffōnē formalē (vt supra dcm̄ est.) ⸿ S3 scd͞omō ipsi⁹ sub̄e
nō est demr̄atio: q̄2 si sub̄a inq̄ʒtū sub̄a demr̄etur: sequeret
q̄ quelibet sub̄a demr̄et. ⁊ sic eēt ꝓcedere in infinitū3 in de/
monstrationib⁹ qd̄ est incōueniēs. ℭ Ad vltimū3 dōm q̄
ꝓpter qd inquātū accipit pro eo qd̄ qd est ⁊ pōt demr̄ari ꝑ
aliud qd̄ qd est: non tñ in eo qd̄ qd est (vt supra declaratū3
est) nisi forsitan elicitiue modo supra exposito.

ℭ Sequitur in pho ⁊ in. D. S. Deinde cum dicit. ⌊ Contin/
git aūt vnum ⁊ idem. ⌋ ℭ Articulus tertius.

Ad tertiū sic ꝓcedit. Uidet q̄ eiusdē rei nō possint
esse plures cause. ℭ Nā quelibet cā dat
esse vt p3 per diffinitionē cāe. Cā enim est ad cuius eē seq̄t
aliud fm̄ nām: si ḡ vnius rei sint plures cāe: seq̄t q̄ vnius
rei sint plura eē: qd̄ est ꝯtra phm̄ in fine hui⁹ scd͞i. ergo ⁊c̄.
ℭ Scd͞m preterea. si sic. seq̄tur q̄ vnius eē possint eē plures
diffōnes: cū3 ꝑ qd̄libet genus cāe possit sumi diffō. ꝯñs est
ꝯtra phm̄ in fine hui⁹ scd͞i: scʒ vnius rei sit vnicū eē. Diffini
tio aūt est oratio idicās qd est eē rei. ḡ ⁊c̄. ℭ Sed ꝯ est pho
in p̄nti caplo ibi. ⌊ Cōtingit aūt vnū ⁊c̄. ⌋ ℭ R̄o dōs q̄ ter/
Cōclusio. tia ꝯclo hui⁹ capl̄i que est r̄nsiua ad q̄situ talis est. ℭ Uni⁹
Proba⁹. ⁊ eiusdē effectus p̄nt eē plures cāe. ℭ Que ꝯclo sic ꝓbat
fm̄ phm̄. Nā ꝯtingit vnū ⁊ eūdē effectū alicui⁹ cāe mouē/
tis eē ꝑꝑ finē: ⁊ ex necessitate alicui⁹ ꝑoris cause. ḡ vnius ⁊
eiusdē rei p̄nt eē plures cāe. ⸿ Probatio añtis. nā hoc qd̄ ē
lumē apparere ꝑ pellē laterne ex necessitate ꝓuenit: necesse
est enī3 q̄ lumē ꝑ diaphanū trāseat est ⁊ ꝓpter aliquē finē.
vt v3 ambulantes de nocte beneficio luminis nō offendan
tur. ℭ Considerādū est fm̄ Rodulphū britonē q̄ cāꝝ que
dam sunt ꝑ se: quedā v̇o per accn̄s vt p3 2° phyſi. loquēdo
de causis per accn̄s vnius effectus sunt plures cause ēt in
eodē gn̄e cause: ⁊ idē pōt esse cā multoꝝ: vt nauta ꝑ sui pre
sentiā est cā salutis nauis: ꝑ sui aūt absentiā est cā periclitatio
nis eiusdē. ⸿ Sed loquēdo de causis ꝑ se hoc pōt itelligi du
pliciter. ⸿ Unomō loquēdo de causis ꝑ se in eodē gn̄e cau/
se. ⸿ Aliomō loquēdo de causis ꝑ se in diuersis gn̄ib⁹ cau/
sarum. ⸿ Si scd͞omō sic eiusde3 effectus sunt plēs cause. ⸿ Si
ꝑmomō hoc est dupl̄r. ⸿ Unomō loquēdo de causis per se
tam mediatis q̄ʒ imediatis ⁊ ꝓprijs. ⁊ illo mō ēt eiusdē rei
p̄nt eē plures cause. ⸿ Aliomō loquēdo de causis tñ ime/
diatis per se ⁊ sic est vna tñ cā vnius effectus. Quia sicut
ad cām ꝑ se ⁊ imediatā seq̄tur effectus: ita ad vnitatē ⁊ plu
ralitatē cause seq̄tur vnitas ⁊ pluralitas effect⁹. ℭ Cōside
Noᵐ 2ᵐ randū est vlteri⁹ hic fm̄ phm̄ q̄ in effectibus ordinatis ad
In his q̄ finē ꝯtingit dupl̄r argumētari. ⸿ Unomō a cā ꝑexistēte sic
ad finē 2ʳ arguēdo. Si hoc ꝯtingit eē. v3 si lumē ponatur in laterna:
argumen necessariū est q̄ hoc sit: v3 q̄ diffundat per poros pellis later
tatur. ne. ⸿ Aliomō ꝯtingit argumētari a cā posteriori in fieri sic
arguēdo. si fieri ꝯtingit finē vltimū: necesse est ꝑcedere ea ꝑ
que ꝓuenit ad finē: vt si deberemus viuere necesse est vti ci
bo. ℭ Considerādū est vlterius fm̄ eundē ibidē q̄ ea que
Noᵐ 3ᵐ fiunt ex nec̄itate ⁊ ꝓpter finē maxime inueniunt in his que
fiunt a nā. Nā enim q̄dā facit ꝓpter finē q̄dā ēt facit ex ne/
cessitate causaꝝ ꝑmaꝝ. que q̄de3 nec̄itas est duplex. ⸿ Una
2ᵃ necessi- fm̄ nām que est fm̄ ꝯditionē māe. ⸿ Alia fm̄ cām mouētē.
tas in ope que dī nec̄itas coactionis sicut lapis q̄nq3 mouet sursū ex
ribus nāe. necessitate: ⁊ q̄nq3 deorsū: 3 non q̄dē ꝓpter idē genus neces
sitatis: sed deorsum mouet ꝓpter necessitatē māe: sursum

Noᵐ 4ᵐ ꝓpter necessitatē mouētis. ℭ Cōsiderandū3 est vlteri⁹ fm̄
eundē ibidē vt deducit. D. S. q̄ in his que fiunt a ꝓposito
siue a rōne quēadmodū sunt opa artis. ⸿ Quedā sunt talia
que nunq̄ʒ fiunt a casu sicut domus: neq3 fieri p̄nt ex neces/
sitate: sed semꝑ fiunt ꝓpter finē: q̄2 semꝑ fiunt a rōne que nō
In agētib⁹ a ꝓpo sito varie fiunt. operat nisi itendens finē. ⸿ Quedā v̇o sunt que p̄nt fieri a
nā ⁊ fieri p̄nt ab arte: ⁊ a casu siue a fortuna. Sicut p3 de sa
nitate que fit q̄nq3 ꝑ artem medicine. Sed tñ q̄2 pōt ꝓueni/
re ex aliqua cā nali. pōt ꝯtingere q̄ aliq̄s sanet preter iten
tionē. Sicut si leprosus sanet ex eiu serpētis: quē comedit
vt moriat: ⁊ simil̄r est in alijs effectib⁹ qui p̄nt fieri ꝑꝑ va/
rias ⁊ diuersas causas. ⁋ Infert phs ex p̄dictis q̄ a fortu/
na non fit aliqd gr̄a hi⁹. i. ꝑꝑ finē qd̄ ideo dī q̄2 ⁊ si fortuna
ꝯtingit in his que fiunt ꝑꝑ finē. vt p3 2° phyſi. Id tñ qd̄ dī a
fortuna fieri non est intētū tanq̄ʒ finis: sed p̄ter intētionē ac
cidit. Hec oia. D. S. fm̄ phm̄. ℭ Ad ꝑmū igr̄ dōm q̄ licet
quelibet cā det esse diuersimode tñ: q̄2 vna v3 formaliter ⁊
alia māliter: alia effectiue: alia finalr̄. Tñ oēs simul sum/
pte respectu eiusdē effectus dant vnū eē ⁊ nō plus. vñ ratio
nō seq̄t. ℭ Ad 2ᵐ dōm q̄ l3 vnius rei sit tñ vna diffō com
pleta. v3 fm̄ oēs cās ei⁹: tñ eiusdē rei p̄nt eē plures diffōnes
nō cōplete ⁊ ꝑfecte simpl̄r: vt declaratū est supra.

ℭ Questio. 10. Quomodo valeat demonstratio per causa3 Lec. 10.
⁊ est lectio. 10. S. D.

Consequenter Considerādū restat
quō demōstrat ali/
quid ꝑ cām que simul ē cū suo effectu. Postq̄ʒ
ꝯsideratū est quō q̄tuor gn̄a causaꝝ in demon
strationib⁹ pro medijs assumuntur. ℭ Circa
qd̄ queꝛunt duo. ⸿ Primo vtrū valeat demr̄atio a ꝑori ad
posterius per cām que simul est cum suo effectu. ⸿ Secun/
do vtrum in causis que non sunt simul cum suo effectu va/
leat demonstratio a priori ad posterius.

ℭ Seq̄tur in pho ⁊ in. S. D. ⌊ Eadē aūt cā. ⌋ ℭ Arti. 1.

Ad primū sic ꝓcedit. Uidet q̄ a cā que ē simul cu3
suo effectu non valeat demr̄atio ꝓcedē/
do ad effectū. ℭ Nā non seq̄tur: domificator ē. ḡ dom⁹ est:
⁊ tñ ibi arguit a cā que est sil̄ cū suo effectu. igit ⁊c̄. ℭ S3
dicebat discipulus q̄ ibi arguit a cā i potētia ⁊ nō a causa
in actu: de qua est hic ad ꝓpositū. ℭ Scd͞m ꝯtra. nō seq̄tur
domificās est. ḡ domus est. ergo ⁊c̄. ⁊ tñ ibi arguit a cā in
actu que simul est cū suo effectu. ergo euasio nulla. ℭ Ter
tium preterea oē agens nāle ꝓducit suū effectū ꝑ successionē
ergo nulla cā efficiēs simul est cū suo effectu. igit ⁊c̄. Sup/
positū est falsum. ℭ Sed cōtra est phs in p̄senti caplo ibi.
⌊ Eadē aūt cā ⁊c̄. ⌋ ℭ R̄o dōm q̄ istud est scd͞m caplm hu/
ius q̄rti tractatus in quo phs ostēdēdo q̄re sit demōstratio
in causis q̄ simul sunt cū suo effectu: ⁊ q̄re non sit demr̄atio
in his causis q̄ nō simul sunt cu3 suis effectib⁹: ponit duas
ꝯclōnes per scd͞a3 ꝯclōnē soluēdo vnā ꝯclōnē de qua in 2°
articulo videbit. ℭ Prima ꝯclo que est r̄nsiua ad q̄situ
Cōclusio talis est. In his que simul sunt cū suis causis valet demr̄a/
tio a priori ad posterius: siue cā ad effectū. ℭ Quā ꝯclōnē
Probatio ꝓbat phs duob⁹ exēplis. ⸿ Quoꝝ ꝑmū3 est tale. Nā bene
seq̄uit. Q̄nq3 est iterpositio terre iter solem ⁊ lunā. ergo est
eclipsis lune. ⸿ Scd͞m exᵐ tale est. q̄ñcūq3 est aqua cōdēsa/
ta vehemēter est cristallū: sed hodie est ꝯdēsata aqua vehe
mēter. ergo hodie est cristallū. ℭ Cōsiderādum est hic fm̄
Noᵐ 1ᵐ phm̄ q̄ q̄ñcunq3 cā est simul cū suo effectu: op3 eāde3 cām
accipe quātū ad hoc q̄ in fieri est vel factū eē vel facturū3
eē: que accipit quātū ad hoc qd̄ ē eē. q̄2 cā simul ē cū cāto.
Sicut necesse est q̄ q̄ñ est cā fit eius effectus. ita necesse est
q̄ q̄ñ fit q̄ fiat eius effect⁹: ⁊ q̄ñ facta est: q̄ sit factus effe/
ctus: ⁊ q̄ñ est futura q̄ sit futurus loquendo de cā in actu.
op3 enim cām in actu sil̄ eē cū suo effectu: vt p3 2° phy. acci
piēda est ergo cā pro medio fm̄ debitā ꝓportionē. vt. s. ip3
esse cause ꝓportionet ipsi eē effect⁹: ⁊ fieri cause fieri cāti
⁊ futurū

No^m 2^m et futurū esse cāe futuro esse cāti. ¶ Cōsiderādū est vlterius
sm. S. D. q᷑ q̄uis mot⁹ in suis ptib⁹ successiones hēat. tñ
sil' est cū cā mouēte. Sil'. n. dum mouēs mouet: mobile mo
uet'. eo q᷑ mot⁹ nihil aliō est q̄ꝫ act⁹ mobilis a mouēte sm
quē mouēs dī mouere et mobile moueri. Unñ multo magis
in his q̄ fiunt extra motū: opꝫ cām sil' esse cū suo effectu vel
cātosiue accipiat' aliqd vt termin⁹ mot⁹: sicut illuminatio
aeris sil' esse cuꝫ ortu solis: siue accipiat' aliqd in his q̄ sunt
penitus imobilia. et in causis essentialib⁹ q̄ sunt cāe eē ipsi⁄
No^m 3^m us rei. ¶ Cōsiderandū est vlterius sm eandē ibidē q᷑ q᷑ in
motu necesse est ꝯsiderare pus et posteri⁹ in causis mouēti
b⁹ est accipe cām et cātuꝫ se hr̃e sm pus et posteri⁹: sicut pꝫ
q᷑ generās nāl'r mouēdo pducit ad suū effectū et sicut p totuꝫ
motū pducit' mobile ad terminū motus: ita p pmam par⁄
tem mot⁹ pducit' ad scdam et sic deinceps. vñ sicut mot⁹ est
cā generis ꝯñ̄iosilit pma ps mot⁹ est cā sbsequētis. et sic dein
ceps et hoc indifferēter siue hic ꝯsideret' in vno mobili qd
mouet' ꝯtinue a pn° vsqꝫ ad finē mot⁹ siue in diuersis mobi
lib⁹: quoꝝ pmū mouet scdm: et 2^m tertiū. et lꝫ sil' dum pmuꝫ
mouēs mouet pmū motū moueat' tñ pmū motū remanet
mouēs postq̄ꝫ dsinit moueri: quo mouēte sil' mouet' 2^m mo
tū siue 2^m mobile. et ita successiue mouent' mobilia quoꝝ
vnū est cā mot⁹ alteri⁹. Sicut de his q̄ pijciunt' ondit phs
.8. phy. p hūc igit' modū ꝯtingit q᷑ cā sil' est cū eo cui⁹ est cā
inq̄ꝫtum. s. ps pma mot⁹ est cā scde. vel pmū motū siue mo⁄
bile mouet 2^m. hec ille formal'r. ¶ Ad pmū igit' admittat'
p⁹ causa in actu solō discipuli quā hic tāgit. D. S. ¶ Ad scdm dōm q᷑ du⁄
plex est cā efficiēs in actu. ⸿ Nā q̄dā est cui⁹ effect⁹ pducit'
successiue: sicut est domificās: et a tali cā valet arguēdo ab
cāe ad esse effect⁹ in fieri et non simpl'r. vt declaratum est in
locis dialecticis. ⸿ Alia est cui⁹ effect⁹ pducit' in instāti. vt
pꝫ de illuminatiōe aeris a sole et a tali cā valet argumēta⁄
tio ab esse cāe ad eē effect⁹ simpl'r. vñ bñ seq̄tur: sol illumi⁄
nās est. g̃ aer illuminat⁹ est. ab esse tñ cuiuslibet cāe que si⁄
mul est cū suo effectu valet arguēdo ad esse effect⁹ absolu⁄
te loquēdo de effectu pximo. vnde bñ valꝫ domificans est.
ergo domificatio est. ¶ Ad aliō pꝫ solutio ex dictis.
¶ Sequitur in pho et in. D. S. ibi. ⌊ In his autem que non
sunt simul et̃c. ⌋ ¶ Articulus secundus.

Ad secundū sic pcedit'. Ur q᷑ in his q̄ non sunt sil' cū suis causis valeat demr̃atio a po
ri ad posteri⁹. ¶ Nā bñ seq̄tur. ferꝝ est. g̃ arma ferrea pñt
esse. et ibi arguit' a pori ad posteri⁹ in esse in his q̄ non sunt
sil' cuꝫ suis causis. g̃ et̃c. ¶ Scdm pterea. bñ seq̄tur. incisio
lapidū est. ergo paries erit. et tñ ibi arguit' a pori ad poste⁄
ri⁹ in his q̄ non sunt sil. g̃ et̃c. ¶ Sꝫ ꝯ est phs in pñti caplo
ibi. ⌊ In his aūt que nō sunt sil' et̃c. ⌋ ¶ R̃x° dōm q᷑ phs mo
uēdo vnā q̄ōnē. vꝫ vtꝝ in his q̄ nō sunt simul cū suis causis
cadat tp̄s mediū iter ipsas et suas cās vel non. ponit scdaꝫ
ꝯclōnē hic que est rñsiua ad quesitū vꝫ. ¶ In his q̄ nō sūt
Cōclusio. sil' cū suis causis nō valet demr̃atio a pori ad posteri⁹ potis
sime ab esse ad esse. ¶ Que ꝯclō pbatur trib⁹ rōnib⁹ phi.
⸿ Quaꝝ pma sumit' ex pte tpis determinati absolute ꝯside
rati. ⸿ Scda sumit' ex pte tpis determinati absolute ꝯside⁄
Pma rō rati. ⸿ Tertia sumit' ex pte medij. ¶ Prima rō talis est. nā
posito pori nō neće est q᷑ seq̄tur posteri⁹ q̄ꝫtum ad determi
nationeꝫ tpis: vt puta sūmus bibit potationē. g̃ tali die sa
nabit'. g̃ nō valet hmōi demr̃atio a pori ad posteri⁹. q᷑ si a
pori facto posset syllogiçari posteri⁹ fcm̃ sm determinatuꝫ
tp̄s posset ꝯcludi: q᷑ q᷑ vtꝝ est dicere hoc fcm̃ esse: puta isir
mū bibisse potationē. q᷑ ēt veꝝ sit dicere hoc fcm̃ eē qd po
steri⁹ est. puta cū esse sanatuꝫ: et eadē rō est respectu futuri.
Non. n. possum⁹ ꝯcludere iste sumpsit medicinā. ergo erit
sanat⁹ p aliquo tpe determinato: q᷑ hoc nō erit veꝝ in quo
libet tpe futuro. s. in tpe medio. ¶ Scda rō est talis. Q᷑ cā
q̄ neće infert suū effectū est sil' cū eo. g̃ in his q̄ non sunt sil'
cā nō neće ifert suū effectū ēt q̄ꝫtuꝫ ad indeterminatū tp̄s
non. n. seq̄tur hoc fcm̃. s. q᷑ iste medicinaꝫ bibit. ergo neće
hoc erit. s. q᷑ sanabit'. q᷑ in multis effect⁹ cāꝝ impediri pñt.
¶ Tertia rō est sicut ex pte tpis absolute ꝯsiderati non pōt
sillogizari a pori ad posteri⁹ in his que nō sunt sil: neqꝫ sm
tp̄s determinatū neqꝫ sm tp̄s indeterminatuꝫ. ita ēt ex pte
medij tpis non ꝯtingit accipe aliqd tp̄s aut determinatuꝫ
aut indeterminatuꝫ: in quo possit ꝯcludi posteri⁹ a pori: q᷑
in toto tpe itermedio sim est dicere eē id qd posteri⁹ est q̄ꝫ⁄
uis id qd pus est pcessit. ¶ Pro declaratiōe pcedentis qō⁄ No^m pm
nis ꝯsiderādum est hic sm phm q᷑ demr̃anti neciūm est sci
re vtꝝ cāe se ꝯñtes sint in tpe ꝯtinuo: vel nō. vꝫ cāe q̄ nō sūt
simul cū suis effectib⁹: q᷑ si non sit ꝯtinuatio in hmōi cāis
non erit accipe imediatū pn^m. Q᷑ semp iter duo nūc discō⁄
tinuata: est accipe aliqd mediū. et iō si id nūc in quo est esse
ct⁹ non sit ꝯtinuatū ad id nūc in q̄ est cā: erit in medio acci⁄
pere aliqd aliō qd sit cā media et sic in ifinitū. ¶ Cōsiderā⁄ No^m 2^m
dū est vlteri⁹ sm. D. S. ex snia phi q᷑ sicut linea est qddam
ꝯtinuū: pūctus aūt est qddā indiuisibile qd determinat et di
uidit lineā: ita et ipm fieri siue moueri est qddam ꝯtinuum.
Ipm aūt fcm̃ eē vl' motū eē: ē qddā idiuisibile: qd pt accipi
vl' vt dterminās totū motū: vel vt diuidēs motū tanq̄ꝫ finis
pme ptis mot⁹ et pn^m scde. sicut pꝫ de pūcto qd diuidit line
am: sic igit' ipm fcm̃ eē est cā pcedēs ipm fieri cui⁹ est pn^m
et ē effect⁹ ꝯñs illō fieri cui⁹ ē termin⁹. Si igit' debem⁹ de⁄
mr̃are dꝫ fieri syll'm demr̃atiuum a posteriori fcm̃ eē ad fie
ri pcedens: vt si dicam⁹ hoc fcm̃ est. g̃ id pus fiebat: Sꝫ q᷑
ipm fcm̃ esse est pn^m ipsius fieri: siue q̄ fcā sunt: eoꝝ q̄ fiunt:
Cōseq̄ns est vt sil'r se hēant in his q̄ fiūt. vt. s. a posteriori
fieri sillogizet' ad pus fcm̃: vt puta si dicat'. Sol mouet' ad
pūctum medij celi. g̃ pus mot⁹ est ad pūctū oriētis. sꝫ a po
ri non pt fieri syll's ad posteri⁹. vt puta. Si dicam⁹ q᷑ q᷑ p⁄
us hoc fcm̃ est. iō seq̄tur q᷑ illō qd est posteri⁹ fiat vel factū
sit. Et que rō est de fieri et de fcm̃ esse eadē rō est ō fore et fu⁄
turꝝ esse. Hec ille dia formal'r. ¶ Ad pmuꝫ igit' dōm q᷑ ibi
non arguit' ab eē ad esse. sꝫ ab posse esse. vñ mediū non est
hōgeneum. i. vnius gñis: vñ ratio nulla. ¶ Ad scdm dōm
negādo añs: q᷑ dato q᷑ incisio lapidū fit: non est necesse q᷑
paries erit. q᷑ talis effectus impediri potest.
¶ Questio. ii. Quomodo valeat argumentatio in his que
Lec. ii. non sunt simul. et est lectio. ii. D. S.

TUnc super ꝯsiderādū restat qual'r valeat
argumētatio in his effectib⁹ q
sil' nō st̃ cū suis cāis idirecte pcedēdo. ¶ Circa
qd q̄rit' vnū vꝫ. Utꝝ in his q̄ nō sunt sil' cū suis
cāis valeat argumētatio a posteriori ad pus.
¶ Sequitur in pho: et in. D. S. ⌊ Speculandum igitur et̃c. ⌋
¶ Articulus vnicus.

Ad quod sic pcedit'. Ur q᷑ in his effectib⁹ q sil' non
sūt cū suis causis nō valeat argumētatio
a posteriori ad pri⁹. ¶ Nā non seq̄tur panis est. g̃ farina ē
et tam ibi arguit' a posteriori ad pus in his effectib⁹ q non
sint sil' cū suis cāis. g̃ et̃c. ¶ Scdm pterea q̄libet demr̃atio
pcedit ex porib⁹ vt in p̄ hui⁹ declaratū est. g̃ nulla argumē
tatio posterioristica de q̄ est h̃ ad ppositū valet a posteriori
ad pus et p ꝯñs suppositū ē sim. ¶ Sꝫ ꝯ est phs in h̃ caplo
ibi. ⌊ Speculādū igit' et̃c. ⌋ ¶ R̃x° dōm q᷑ istō est 3^m caplm
hui⁹ q̄rti tractat⁹. in quo phs ondēdo q̄l'r valeat argumen
tatio in effectib⁹ q nō sunt sil' cū suis cāis. ponit vnā ꝯclōnē
que est rñsiua ad q̄situ. ¶ Uꝫ q᷑ in sil'ib⁹ valet argumenta⁄ Cōclusio
tio a posteriori i fieri ad pus. Quā ꝯclōnē pbat phs dupl'r
vnū supponēdo vꝫ qd fieri nō pōt esse ꝯñr se hñs et ꝯtiguū
cū hoc qd est fcm̃ esse: qd pbat. Q᷑ duo facta esse non pñt
esse ꝯtinua et ꝯñter se hr̃e. cui⁹ ratio est: q᷑ duo facta esse se
hñt hoc mō vt q̄dam vltima indiuisibilia: sicut duo pūcta
in linea: sꝫ duo puncta non sunt ꝯñter se hñtia. ergo ēt neqꝫ
duo facta esse. q᷑ tam pūcta q̄ꝫ facta esse sunt indiuisibilia:
que non se hñt ꝯñter in ꝯtinuis. vt pꝫ. 6. phy. Ex quo seq̄t'

Illud qđ supponebaẗ vʒ ꝙ fieri ꝛ fcm̃ esse non pñt ꝯñter se hr̃e: cui⁹ corroboratio talis est. ⸢Qꝛ fieri est diuisibile sicut moueri: ſʒ fcm̃ esse ē indiuisibile: sicut pũctus. ergo sicut se hʒ linea ad punctũ: ita se hʒ fieri ad fcm̃ eē: qꝛ sunt infinita facta eē in eo qđ est fieri: sicut sunt ĩfinita pũcta in linea potẽtialiť: ſʒ in linea nõ pñt accipi duo puncta ꝯñter se hñtia. Ex quo seqť ꝙ qꝛ fcm̃ eē est termin⁹ ei⁹ qđ ē fieri: ip̃m fieri nõ se hʒ ꝯñter cũ eo qđ est fcm̃ eē. Aliter duo facta esse se hñt ꝯñter adinuicē. vt pʒ. 6. topicoꝝ. iter que nõ cadit mediũ eiusdē gñis. sicut duo milites in acie: vel duo religiosi i choro. ſʒ habitũ supra id qđ est ꝯñter se hr̃e addit ꝯtactũ: vt ibidē pʒ. Cõtinua võ dr̃r quoꝝ vltima sunt vnũ inter q̃ vʒ nullũ cadit mediũ. vt ibidē pʒ. qb⁹ p̃missis ph̃s ꝓbat p̃dictã ꝯclõnē dupľr. ⸢Primo tali ex°ꝛnã: bñ seqť sanatus

Proba⁹ ꝯclõnis exemplo — est. ergo pri⁹ accepit medicinã: ꝛ hoc loquendo de sanitate partē medicine in ĩfirmo p̃ducta. in hac aũt argumẽtatiõe arguiť a posteriori in fieri ad p̃us: ſʒ arguiť a p̃ori q̃ʒtũ ad successionē tp̃is. Quãto. n. aliqd est prim⁹ p̃nti nũc: tãto ē p̃us q̃ʒtũ ad successionē tp̃is siue ꝯtinuationeʒ. qꝛ cũ ipsum nũc sit p̃ncipiũ tp̃is: ſm ip̃m distinguiť p̃teritũ ꝛ futurum. Sʒ q̃ʒtũ ad fieri est ordo ꝯuersus in p̃teritis ꝛ futuris. Nã

No^m p^m — in p̃teritis tãto aliqd est posteri⁹ in fieri q̃ʒto prim⁹ p̃senti nunc. Sʒ in futuris est ecõuerso. ⸿ Cõsiderãdũ est hic ſʒ ph̃m ꝙ ſʒ infinita fcã esse sint in vno fieri. vt demũ ẽtñ necesse est incip̃e ab aliquo medio. s. ab ip̃o nũc tanq̃ʒ a p̃mo. dictũ est. n. ꝙ illđ qđ est posteri⁹ est p̃n^m silogizãdi. ſʒ respectu oium in p̃dicato factoꝝ est ip̃m nũc. vñ necesse est accipere ip̃m pñs vt p̃mũ ꝛ imediatũ p̃ncipium qđ ſʒ respectu

No^m 2^m — alioꝝ factoꝝ accipiaẗ vt p̃n^m ꝛ imediatũ. ⸿ Cõsiderandũ est vlteri⁹ ſm eũdem ꝙ sicut se hʒ in eo qđ fcm̃ est: ita se hʒ in eo qđ futuꝝ erit. Qꝛ seqť si talis sanabiť in futuro necesse est ꝙ prius accipiat medicinã: loquẽdo đ sanitate mõ

Scđa probatio — exposito. ⸿ Scđo ꝓbat eandē ꝯclõnē tali exẽplo. Naʒ bñ seqť dom⁹ facta est. ğ fundamẽtum p̃us factũ erat. Siľr seqť si dom⁹ in futuro fiat: necesse est ꝙ lapides prius iciant. vt fundamẽtum p̃us fiat. loquẽdo de domo lapidea.

2^a ca mãl — ⸿ Ad p̃mũ igiť dđm ꝙ duplex est cã mãlis. ⸢nã quedã est transiẽs vt farina. ⸢alia est ꝑmanẽs vt ferꝝ. ab effectu cãe mãlis transeũtis: valet ab esse ad p̃fuisse: ſʒ ab esse effect⁹ cause materialis permanentis valet ab esse bene seqť. Arma ferrea sunt. ergo ferrum est: quemadmodum ad lõgum declaratum est in locis dialecticis. ⸿ Ad scđm dicendum ꝙ hic accipitur demonstratio pro quacũq; argumentatione. Unde ratio laborat in equiuoco.

Lec. 12. — ⸿ Questio. 12. Quomodo valeat argumentatio ſm circulum. ꝛ est lectio. 12. S. D.

Ulterius ꝯsiderãdũ restat qualr̃ accipiẽdũ sit mediũ in his que fiunt ſm gñationē circulareʒ p̃usq̃ʒ ꝯsideratum est: qualr̃ accipiẽdũ sit mediũ in his que fiunt in rectũ. ⸿ Cõsiderandũ est ẽt qualr̃ diuersimode demonstreť p cãm in his que fiũt semp̃ ꝛ in his que fiunt vt frequẽter. ⸿ Circa quod q̃rant duo. ⸢Primo vtrũ in his que fiunt ſm generationē circularem valeat demonstratio a posteriori ad prius. ⸢Scđo vtrum in his que fiũt vt frequenter debeat accipi medium quod sit vt frequẽter ad demonstrandum ipsa vel aliquid de ipsis.

⸿ Sequitur in ph̃o. ꝛ in. D. S. ⸤Quoniam autem videm⁹ in his.⸥

⸿ Articulus primus.

Ad primuʒ sic p̃cediť. Uť ꝙ in his q̃ fiũt ſm gñationem circularē nõ valeat demr̃atio a posteriori ad p̃us. ⸿ Nã in talib⁹ nõ põt fieri demr̃atio: tali ter demr̃atio circularis esset possis: qꝛ in his que fiunt ſm gñationē circulareʒ sicut a posteriori deueniť ad prius. ita postea a priori ad posteri⁹: vt pʒ p ph̃m in lr̃a. ꝯñs est ꝯtra ph̃m in p̃ huius: qꝛ sic idē est prius ꝛ posteri⁹ noti⁹ ꝛ ignoti⁹. cã ꝛ effect⁹ respectu eiusdē: qꝛ idem demr̃atur per ideʒ que oia sũt incõueniẽtia. ğ ꝛc̃. ⸿ Scđm p̃terea. in his que fiũt ſm gñationē circularē extrema ꝛ mediuʒ ꝯuertunť. ğ sicut arguiť a posteriori ad pri⁹: ita a priori ad posteri⁹ valet talis argumẽtatio. ⸿ Sʒ dicebat discipulus ꝙ non est incõueniẽs diceř ꝛ ꝯcedere ꝙ in talib⁹ valeat argumẽtatio a p̃ori ad posteri⁹ sicut econuerso. ⸿ Tertiũ ꝯsiderandũ si sic sequereť ꝙ idē esset mã ꝛ cã suiip̃i⁹: qđ est incõueniẽs. ⸢pʒ sequela. qꝛ si ad p̃mũ sequať vltimũ ꝛ ad vltimuʒ seq̃ť p̃mum. Tũc ad p̃mũ seqť primũ ꝛ ad mediũ sequiť mediũ. siľr ad vltimũ seqť vltimũ ad min⁹ mediũ: ꝛ sic idem demr̃abit seip̃m: ꝛ p ꝯñs idē erit mã ꝛ cã suiip̃i⁹: qđ est incõueniẽs. in his ergo q̃ fiũt ſm gñationē circularē nõ valʒ demr̃atio. ⸿ Sʒ ꝯ ē ph̃s in p̃nti caplo ibi. ⸤Qm̃ aũt videmus in his q̃ sunt ꝛc̃.⸥ ⸿ R̃° dđm ꝙ istđ est quartũ caplm ꝛ vltimũ hui⁹ quarti tractat⁹ in quo ph̃s ostẽdendo qualr̃ debeat accipi mediũ in his q̃ fiũt ſm gñationē circularem ꝛ in his que fiũt vt frequẽter. ponit duas ꝯclõnes de quaꝝ scđa in sequẽti articulo videbiť. ⸿ Prima ꝯclõ est r̃nsiua ad q̃situm talis est. In his q̃ fiũt ſm gñationē circularē valet arg°. i. demr̃atio a posteriori ad prius ꝓcedẽdo circulr̃ ad prius. Hac ꝯclõnē ꝓbat ph̃s inductiue. Nã bñ seqť si terra est pluta necesse ē ꝙ p actionē solis vapor ex ea resoluať: quo resoluto necesse est ꝙ sursuʒ eleueť: q̃ eleuato necesse est ꝙ gñeť nubes: q̃ gñata necesse est ꝙ gñeť pluuia: qua gñata cũ sit grauis necesse est ꝙ cadat deorsum super terrã: qua cadente sup terrã necesse est ꝙ pluat cã: ꝛ p ꝯñs ꝙ terra sit cõpluta: qđ erat qđ p̃mo accipiebaẗ. ꝛ sic in oibus alijs que ſm gñationē circularē sunt. ergo ꝛc̃. ⸿ Pro declaratiõe hui⁹ ꝯsiderãduʒ est ſm ph̃m: ꝛ. D. S. ꝙ in his que dicto mõ fiunt valet syllo dũmodo accipiant ꝓcessum demr̃atiõis hoc mõ. vʒ ꝙ mediũ ꝛ extremi termini consequanť adinuicē. Qꝛ in his que sic gñanť est q̃daʒ ꝯuersio circularis ducẽs a p̃mo gñato p qđ deueniť ad vltimuʒ: ꝛ ab vltimo deueniť ad p̃mũ: nõ idem numero ſʒ ideʒ sp̃e: vt dr̃ in scđo de gñatiõe. ꝛ ita nõ seqť ꝙ idē numero sit p̃us ꝛ posteri⁹ noti⁹ ꝛ ignoti⁹: cã ꝛ effect⁹: ꝛ hoc ip̃m cõpetit ꝓcessui demr̃atiõis: Eo ꝙ q̃ñq; ꝯclõnes ꝯuertunť vt. s. ex eis silogiʒenť alique premissaꝝ. hoc. n. est circulo demr̃are. ꝙ q̃ñis nõ cõpetat. si oino sit vnũ ꝛ idē qđ p̃us fuit ꝯclõ ꝛ postea est p̃n^m respectu eiusdē in numero. neq; siť idē notius ꝛ ignoti⁹. Si aũt nõ sit oino idē sicut accidit in his que circulo gñanť nullũ incõueniẽs est hec oia. D. S. ſm ph̃m. Accipiť aũt hic demr̃atio cõiter. vt vʒ se extẽdit ad sylim. Nõ enim est incõueniẽs syllo circularis ſʒ demr̃atio circularis ꝓp qđ sit incõueniẽs vel impossis: vt supra in p̃mo declaratũ est. ꝛ ꝓp hoc pʒ solo ad p̃mũ arg^m. ⸿ Considerandũ est

No^m p^m

No^m 2^m — vlteri⁹ hic ſm. D. S. ꝙ p̃dictus cãꝝ circuit⁹ inueniri nõ p̃t ſm ordinē q̃ inueniť in causis p se: qꝛ sic necesse ē venire ad vnũ p̃mũ in quolibet gñe cãꝝ. vt ꝓbaẗ. 2. metaphy. Q aũt aqua gñeť ex igne: ꝛ iterato ex aqua gñeť ig. is hoc non est per se ſʒ per accñs. Non. n. ens p se gñaẗ ex ente in actu: ſʒ ex ente in potẽtia. vt pʒ p̃ phy. ꝓcedendo in causis per se non erit circulatio. Nã cõplutionis terre accipim⁹ p causa agẽte calorē aeris: q cãtur a sole ꝛ non ecõuerso: p cã vero mãli accipiem⁹ aquã: cui⁹ mã nõ est vapor: ſʒ mã cõis elementoꝝ. Hec ille. ⸿ Considerandũ ē vlterius ſm Egidiuʒ ꝙ in p̃dicto exẽplo ph̃i mediũ ꝛ extrẽa ꝯuertunť. Nã pluuia nubes. ꝛ vapor ꝯuertibilr̃ se hñt. Qđlibet. n. põt eē primum: qđlibet medium. ꝛ qđlibet vltimũ. nã si incipiamus a pluuia: ex pluuia gñabitur vapor. ꝛ ex vapore nubes ꝓp qđ pluuia erit p̃mum. Uapor mediũ ꝛ nubes vltimuʒ. Si incipiamus a vapore ex vapore gñabiť nubes: ꝛ ex nube pluuia. ꝛ sic nubes erit mediũ que p̃us fuit vltimũ: ꝛ pluuia erit vltimũ que prius fuit qđdã primo acceptum. Sʒ si incipiam⁹ a nube. ex nube gñabitur pluuia. ex pluuia vapor. sic nubes erit primũ: pluuia mediũ: ꝛ vapor vltimũ. Sic ğ in talib⁹ extrema ꝛ mediũ ꝯuertunť: qꝛ ex qđlibet põt fieri

Conclusio

Probatio

qōlibet: ⁊ sic in gñationib⁹ talib⁹ mediū fit extremū ⁊ ecō/uerso: ita ⁊ in argumētationib⁹ pñt ɔclōnes fieri pmisse ⁊ ecōuerso: q: sicut modi intelligēdi sumunt origiñē ex mōis essendi: ita modi arguendi sumunt origiñē ex modis essen/di sicut in his qui generant. ergo circulr̄ s̄m esse pñt de se inuicem inferri circulariter: sic de eis pōt fieri argumenta/tio circularis. Hec ille. ℭ Cōsiderandū est vlterius s̄m eū/dem φ idem inq̄tum idem nō pōt esse causa mālis suiipsi/us loquēdo de eodē in numero q̄tūcūq; accipiat cā mate rialis p accidēs: vt si ex pluuia fiat vapor: ex vapore nubes: ex nube pluuia. ⁊ ita ex pluuia fiat pluuia nō est eadē plu uia numero ex qua fit vapor ⁊ pluuia q̄ generat ex vapore ⁊ per hoc patet solutio ad vltimum argumentum. ℭ Ad argumenta igitur patet solutio ex dictis.

(margin: No^m 2^m)

ℭ Sequitur in pħo ⁊ in. D. S. [Sunt autem quedam ⁊c̄.

ℭ Articulus secundus.

Ad secūdum sic pcedit. Vr̄ φ ad demr̄andus ea que fiunt vt frequenter non debeat accipi medium qō se hēat vt frequenter. ℭ Nā demr̄atio pcedit ex necessarijs: vt in pmo huius pbatū est: sȝ necessa ria nō fiunt vt frequēter. Ex necessarijs aūt semp non seqr̄ nisi necessariū. vt ēt ibi pbatum est. ergo in nulla demr̄atio ne debet accipi medium qō se hēat vt frequēter. ℭ Scōm preterea. in causis que impediri possunt: vt supra pbatuȝ est vel ɔcessum: non valet argumētatio a priori ad posteriusȝ sȝ cā que pducit suū effectuȝ vt frequēter impediri pt: vt pȝ .2. phy. ergo talis non pōt sumi p medio demr̄ationis. ⁊ ac/cipiēdo demr̄ationem cōiter affirmatiue sillogiȝādo: ɔclo nō seqtur necessaria ex pmissis absolute loquēdo. ℭ Sȝ ɔ̄ est pħs in pñti caplo ibi. [Sūt quedam ⁊c̄. ℭ R̄° dōm φ scōa ɔclo huius caplī que est rñsiua ad quesitum talis est.

Conclo ℭ Sicut eoȝ que sunt semp opȝ accipe mediū: qō sit semp ita eoȝ que sunt vt frequēter: opȝ accipe mediū qō se hēat

Probat° vt frequēter. ℭ Hec ɔclo pbat tali rōne s̄m pħm. nā si ac/ciperet mediū qō est vlr̄ ⁊ semp: pdicabit de minori extre mitate vlr̄. i. de oi ⁊ semp. ergo maior extremitas pdicabit vlr̄ ⁊ semp de minori extremitate. ⁊ non vt frequēter: qō ē ɔ̄ hypotesim. supponebat. n. φ illud qō demōstrat demō stratur vt frequēter. Ex quo pȝ φ eoȝ que fiunt vt frequē/ter pñt accipi pncipia imediata ita tñ φ talia principia sint aut fiant vt frequēter: Verūtñ hmōi demr̄ationes non faci unt scire simplr̄ veȝ esse qō ɔcludit: sed s̄m qd. i. φ veȝ est vt in plurib⁹ siue frequenter. sic ēt principia que assumunt v̄itatem hēnt. vñ hmōi scie deficiunt a scientijs que sunt de necessarijs absolute q̄ntum ad certitudinē demonstratiōis. vt hic dicit. D. S. [Ex quo pȝ solo ad argumēta. pȝ ex p/dictis vt hic dicit pħs epilogando ea que dicta sunt in pñti libro quare quod qd est sit vel non sit demonstratio vel dif finitio. ℭ Ad argumenta patet solutio ex dictis.

Lec. 13. ℭ Questio. 13. De his que accipienda sunt ad inuestigandū quod quid est. ⁊ est lectio. 13. D. S.

In hoc tractatu ɔsiderādū est qualr̄ ipȝ qō qd est pōt venari. Primo ostē sum est qualr̄ ipm qō qd est. ⁊ pter qd se hē/ant ad demr̄ationeȝ. ℭ Circa qō quadruplex occurrit ɔsideratio s̄m φ q̄tuor sunt capl'a hu ius tractatus. [Nā pmo ɔsiderandū est qualr̄ dicunt esse illa que accipiunt ad ɔstituendū φ qd est siue diffōnē. ⁊ h̄ in pmo caplo. [Scōo ɔsiderandū est qualr̄ talia debent p viam diuisionis inuestigari: ⁊ hoc in scōo caplo ibi. [Con gruum aūt ⁊c̄.] [Tertio ɔsiderandū est de errorib⁹ qui ɔtingere pōt in tali inuestigatiōe: ⁊ hoc in tertio caplo ibi. [Non aūt opȝ ⁊c̄.] [Quarto ɔsiderādū est qualr̄ qō qd est pōt inuestigari p viā siītudinis: ⁊ hoc in q̄rto caplo ibi. [Querere aūt opȝ ⁊c̄.] ℭ Q̄uātū ad pmum q̄rit vnum. vȝ qualr̄ ad inuestigandum qō qd est accipienda sint talia que insunt semp ⁊ in plus se habeant non extra genus.

ℭ Seqtur in pħo ⁊ in. S. D. [Quomodo autem oportet ve nari.]

ℭ Articulus vnicus.

Ad quod sic pcedit. Vr̄ φ ad manifestādū qō qd ē nō oȝ accipe illa que insunt semp ⁊ que in plus se hēant q̄ȝ diffinitū. ℭ Nā in. 7. metaphy. dicit pħs φ qñ puenit ad vltimā dr̄iam erūt eq̄les dr̄ie ipsis spēbus. ergo dr̄ia nō in plus se hȝ q̄ȝ spēs: sȝ dr̄ia ponit in diffinitio ne. ḡ quelibet pticula ipsius qō qd est nō in plus se habȝ q̄ȝ id cui⁹ est. ℭ Scōm preterea. quelibet diffō dicit qōdā p/prium diffiniti: vt pȝ p topicoȝ: sȝ pprium nō in plus se hēt q̄ȝ id cui⁹ est proprium. ḡ ⁊c̄. ℭ Sȝ cōtra est pħs in lr̄a ibi. [Quo autem eȝ venari ⁊c̄.] ℭ R̄° dōm φ iste est q̄rtus R° tractat⁹ hui⁹ scōi libri q ɔtinet in se quatuor capl'a vt in ca pite qōnis patuit. [In pmo caplo pħs ostēdens qualia de/bent esse ex qb⁹ ɔstituit diffō: ponit vnā ɔclōnē que est rñ/siua ad quesitum. ℭ Vȝ φ ipsum qō qd est vel ad manife/ Cōclusio stādū qō qd est: opȝ accipe talia: que qdem sunt semper ⁊ in plus: non qdē extra genus: ⁊ oīa sil' sumpta ɔuertant cū diffinito. ℭ Hāc ɔclōnē pbat pħs p exempliū. Nā diffō nu Probatio meri ternarij est numer⁹ impar vtroq; mō pm⁹. Sȝ q̄libet pticula seorsum sumpta in plus se hȝ q̄ȝ diffinituȝ. vȝ q̄ȝ nu merus ternarius (vt de se manifestū est) ⁊ oēs particule sil' supte ɔuertunt cū nūero ternario. ḡ ⁊c̄. ℭ Pro declaratio/ No^m p^m ne pcedētis sciēdū φ aliq̄s numer⁹ dr̄ pmus dupl'r. [Uno Aliquem mō q: nō mēsurat aliq̄ alio numero. vñ q̄ternarius non est numer⁹ ē pmū 2^r numer⁹ pmus: q: mēsurat numero binario: sȝ ternari⁹ illo mō dr̄ pm⁹ q: no mēsurat aliquo alio nūero: sȝ sola vnita/te. [Alio mō q: nō cōponit ex plurib⁹ numeris: vñ septen/narius lȝ dicat primus pmō cū mensuret vnitate ⁊ nūero: non tñ dicit pm⁹ illo scōo mō cū componat ex pluribus. s. ternario ⁊ q̄ternario. ternari⁹ dr̄ ēt illo scōo mō pmus. non enim cōponit ex plurib⁹ numeris: sȝ ex sola vnitate ⁊ dua/litate. ternari⁹ ḡ dr̄ pmus vtroq; mō. ℭ Cōsiderādū est vl/ No^m 2^m teri⁹ s̄m pħm: ⁊. D. S. φ ea que pdicantur in eo qō qd: oȝ φ semp ⁊ vlr̄ pdicentur. Inter ea autem que pdicantur vt semp: quedā inueniunt que se habent in plus q̄ȝ id cui in/sunt: non tñ ita φ inueniant extra genus illud. Illa eniȝ di/ Eē in pl° cunt esse in plus que tūcūq; vlr̄ insunt alicui: nō tamē ei soli: sȝ alijs: sicut animal iest hoi. Aliqua v̄o repiunt que se ha bent in plus extra genus: sicut ens in plus se hȝ q̄ȝ ternari/ Eē gen° us: q: nō solū ens pdicat de numero: qō est gen⁹ ternarij: sȝ pdicatur ēt de alijs gñib⁹. Impar v̄o est in plus q̄ȝ terna rius: non tñ extra genus: q: solum ɔuenit numero. ℭ Cōsi No^m 3^m derādū est vlteri⁹ s̄m. D. S. φ si posset accipi dr̄ia que no/tificaret ipsam formā substātialē spēi: nullo mō dr̄ia vltima esset in plus q̄ȝ spēs: Sed q: forme substantiales non sunt nobis per se note: opȝ φ manifestent p aliqua accn̄tia: que sunt signa illius forme: vt pȝ. 8. metaphy. non aūt opȝ acci pere accn̄tia propria ipsius spēi: q: talia oȝ p diffōnem spēi demōstrare: sȝ opȝ ea manifestari p aliqua accn̄tia cōia vel cōiora: ⁊ s̄m hoc dr̄ie assumpte dicuntur qdeȝ sūbales in/quātum inducunt ad declarandū formā essentialē. Sunt aūt cōiores ipe inquantum assumunt ex aliqb⁹ signis que ɔsequuntur supiora gña. Hec ille formalr̄. [Ex quo elicit 2^r diffō q/ φ est duplex diffinitio qditatiua. [quedā est qditatiua for ditatiua malr̄: que datur p veȝ genus ⁊ veram differētiam. ⁊ talis diffōnis non quelibet particula se hȝ in plus. [Alia est q/ditatiua circūlocutione. ⁊ illius diffinitionis quelibet par ticula se hȝ in plus. [Si aūt sit diffinitio que datur p ppri/um genus ⁊ pprium accn̄s: illa non dr̄ qditatiua sȝ descri/ptiua: vt declaratū est. 7. diuine pħie. ℭ Cōsiderandū ē vl No^m 4^m teri⁹ s̄m pħm in pñti caplo φ illa que sic se hñt φ pdicant in quid: ex necessitate ⁊ vlr̄ insunt: ⁊ omnia simul sumpta ɔuertunt cum illo cui⁹ ɔstituunt diffinitionē: q: quicquid ē tale: aut est genus: aut est diffinitio: sȝ talia non sunt gen⁹: q: genus non ɔuertit cum eo cuius est genus. ergo est dif/finitio eius. ℭ Ad argumenta pȝ solutio ex dictis.

¶ Questio.14. Quomodo investigari possit quod quid est
Lec.14. per viam divisionis. et est lec.14.S.D.

Sed considerādum restat qualiter ipm qd quid est potest investigari p viam divisionis qui modus est maxime cōgruus. ¶ Circa qd queritur. ¶ Utrum per viam divisionis possit investigari quod quid est.

¶ Sequitur in pho et in.S.D. ⌊Cōgruū āt.⌋ ¶ Articul' unic'.

Ad quod sic pcedit. Ur q p viā divisiōis nō possit investigari qd qd est sive ei' signū qd est diffinitio. ¶ Nā (vt supra dctm est) p viā divisionis non pōt ondi qd qd est de eo cui' est. g̃ rc. ¶ Scdm pterea. in qualibet diffone ponit aliqua dia vel aliqd loco dñie: sed dña est divisibilis ergo p viam divisionis nō est ɔgruum advenandum diffonem. ¶ Sz ɔ̃ ē phs in pñti caplo ibi. ⌊Congruū aūt rc.⌋ ¶ Re' dōm q istō est scdm caplm hui' tractat': in quo phs tangit unam ɔclonem que est rñsiua ad
Cōclusio. quesitum. ¶ Uz q p viam divisiōis pōt ɔgrue venari ipm
Proba'. qd qd est. sive diffinitio. ¶ Que ɔclo pbatur tali rōne sm phm. Nā spēs cuius solum est diffinitio: hz diffiniri p proprium genus: sz pprium gen' non pōt cognosci nisi cognoscat qualiter dividit in spēs immediatas p dñas ei' ɔstituētes. ergo via divisionis ɔgrua est ad venādum qd qd est.
No^m p^m. ¶ Pro cui' declaratione cōsiderandum est sm phm. r.D. S. q cum aliqs vult negociari ad diffiniēdum aliqd vlēt ɔgruū est: vt pmo dividat gen' in partes pmas illi' gnis: que sm spēm sunt indivisibiles. puta q dividat numerum in binarium et ternarium. Et hac divisione pmissa p quam cognoscit genus: opz postea accipe diffonem singularium
No^m 2^m spēꝝ: et sic in silib'. ¶ Considerandū est ulterius sm eūdez q postq̃ accepim' p divisionē gnis in spēs qd sit ppriū genus: puta vtꝝ sit in gñe qlitatis vel qtitatis: oz ad investigandas dñas ɔsiderare accñtia ppria: que sunt signa spērum: qd pmo opz facere p accñtia cōia: que ɔsequunt aliqd gen' cōe indivisibile: que qdē simul sumpta si ɔuertant cū spe cui' diffinitio querit erit ponere loco vni' dñe ipsi
Discip. us diffōnis. ¶ Sz instabat discipulus. Nā qdlibet genus dividit p duas dñas: vt pz p Porphyriū et phm in pñti. g̃
R^o hoc male dr q aliqd genus est indivisibile. ¶ Ad qd dōm lz qdlibet gen' sit divisibile per viam descēsus sive cōpositionis qua pcedit a supiori ad inferi': tn̄ aliqd gen' repit qd est indivisibile p viam ascēsus sive resolōnis. Nam genus gnālissimum nō est resolubile in aliqua priora gnālia lz resoluat in aliqua priora trāscēdentia. vt in veteri arte dispu-
No^m 3^m 4^or requisita ad bonā diffn. tatū est. ¶ Cōsiderandū est ulteri' sm phm q quatuor requirunt ad hoc q aliqua diffinitio sit bona. ¶ Nam pmo relinqtur q diffinitio pdicet in eo qd qd de diffinito: lz differentia seorsum accepta pdicet in quale sm modū significandi. ¶ Scdo reqritur q sit ɔuertibilis cū diffinito. vz q non cōpetat alijs a diffinito. ¶ Tertio q partes diffōnis sic ordinent q magis cōe pcedat minus cōe pſertim sm sententiam. secus aūt causa ornatus. ¶ Quarto q nihil omittatum nihil supfluū ɔtineat: sz q evacuet totū nāz diffiniti a pma potētia vsqz ad ultimū actū. ¶ Ad pm igit dōm q lz via divisiōis nō valeat ad ondēdū sillogistice qd qd ē de eo cuius est in eo: qd qd est: valet tamen ad investigādum ipm sed videt q dividētes statim accipiant oia ɔtenta sub divisiōe mō vt sillogizātes: sed sicut si aliquis a pn° acciperet anteqz divideret. ¶ Ad 2^m pz solutio ex dictis.

¶ Qō.15. De cognitiōe ipsi' qd quid est. et est lec.15.D.S.
Lec.15.

Amplius ɔsiderādū restat de exclusione duoꝝ erroꝝ q ɔtingē pñt in venatione ipsius quod qd est: et de his q̃ debent obfuari in tali venatione. ¶ Circa quod qrunt duo. ¶ Primo vtrū possibile sit intellm humanū corpi ɔiūctū itelligere qd qd ē alicui' rei. ¶ Scdo vtꝝ in venatiōe ipsi' qd qd est p viā divisionis oz obfuari q ea q̃ accipiunt in tali venatione predicent in eo quod quid est.

¶ Sequitur in pho et in.S.D.ibi. ⌊Nihil autem oportet.⌋

¶ Articulus primus.

Ad primuz sic pcedit. Ur q impossibile sit intellm humanū intelligere qd qd est alicui' rei. ¶ Nā nullus pōt cognoscere qd qd est alicuius rei nisi cognoscat oia entia: sz impossibile est intellm humanū intelligere oia entia cognitione nālī: qz nullus angelus cognoscit oia cognitōe nālī. g̃ rc. ¶ Probatio minoris. Nā qd qd est sive diffō dat p ppriā dñam cēntialē loquēdo de diffone significāte qd qd est qditatiue: sz non pt cognosci dña alicui' ad oia alia entia: nisi oia alia entia cognoscant. Non.n. pt cognosci relatio nisi cognoscant extrema relōnis. ergo maior vā. ¶ Scdm pterea. id quo aliqd dñt est idē ei. Id autē a quo aliqd dñt est alteꝝ ab eo: sz non possum' scire qd qd est alicui' nisi qd est idem eire qd est alteꝝ ab eo. g̃ non pōt cognosci q̃ꝫtum ad qd qd est. nisi oia cognoscant: et sic idē qd pus. ¶ Sz ɔ̃ est phs in pñti caplo ibi. ⌊Nō autē oz rc.⌋ ¶ Re' dōm q istō est 3^m caplm hui' tractatus: in quo phs removēdo duos errores et adducēdo ea q̃ obfuari debent in venatiōe ipsi' qd qd est: aut in acceptōe diffōnis alicui': innuit tres ɔclones de quaꝝ tertia in seqnti ar^lo videbit.
¶ Prima aūt ɔclo talis ē. Q, nō oz diffiniētē et cognoscētez Pria ɔclo
cognoscere et scire oia. Quā ɔclonē pbat phs duob' rōnibus. ¶ quaꝝ p^a talis est. Nā dñe que ingrediunt diffōnē significantē qd qd: de qua est hic ad ppositū: sunt tales p q̃s diffinitū est alteꝝ et diversum sm subam: sz nō sm oēs dñas diffinitū est alteꝝ seu aliō sm subam: cū multe sint dñe accñtales. g̃ nō oz q diffiniēs cognoscat oia entia: qz non opz q cognoscat dñas accñtales: vt puta diffiniēs hoiem non oz q diffiniēs cognoscat oēs dñas accñtales ipsius p q̃s dñt a pticularis et individuus ipsi' hois. ¶ Scda ratio ē talis. Nō opz ēt diffiniētem scire oēs spēs alas a qb' dñt hō p dñas cēntiales: vt si qs velit diffinire hoiez dividēdo animal p rōnale et irrōnale: sufficit eū cognoscere hāc dñam rōnalem: et q hoi quē qrit diffinire ɔueniat rōnale. Sz de dñijs oppositis que pdicant de alijs spēb' aialis nō oz scire quot sūt dñe aialis que pdicant de spēb' aialis irrōnalis. g̃ nō oz diffiniētē cognoscere oia alia a diffinito loqndo de diffōne determinata et potissima. Sec' autē est loquēdo de cognitiōe ɔfusa et ɔfusa que cognoscit hoiez esse aial: cognoscit eū eē ens: et cognoscit eū esse ens quodāmō cognoscit oia: vt pz in pho° meta^{11}. ¶ Ex qb' pz pmus error eoꝝ q dicebāt q impossibile est accipe qd qd est sive diffōnē alicui' rei pp hoc q oz oia cognoscere. ¶ Tū p qz non est nece q talis cognoscat oia. ¶ Tū 2° qz nō ē incōveniēs q talis cognoscat oia cognitiōe ɔfusa cognoscendo qditatē vni' rei. pz g̃ rñsio ad qsitū. vz q possibile est intellm cognoscere qd qd est alicui': dato q nō oia cognoscat. ¶ Scda ɔclo q̃ elicit 2° ɔclo
ex textu est talis. Q, ille q vult venari qd qd est sive diffōne alicui' p viā divisionis non oz q supponat q totū divisuz ɔtineat sub mēbris dividētib'. ¶ Quā ɔclonē pbat phs Probat'
tali rōne. Naz si accipiant dñe opposite pprie et imediate alicui' gnis q dividit: necio seqtur q totū tale gen' necio cadat sub talib' dñijs. g̃ non est nece q hoc a venatore petat. ¶ Pro cui' declaratiōe ɔsiderandū est hic sm phm q Notādum
nece est totū gen' divisum eē in altero mēbroꝝ dividētiuz cū suo opposito. Altera. n. dña dividēs cū sua oppōne evacuēt totuz gen'. Si talis dña accepta sit ppria et imediata illi' gnis qd dividit inqztū hō: qz dato q tales dñe essent opposite tñ non eēnt imediate nō evacuarēt totū genus qd dividit: vt si qs accipiat has dñas. vz divisum pēnis et nō divisum pēnis qb' dividit aial q̃uis sint opposita non tñ evacuāt totū aial: qz nō sunt dñe aialis simplr et imediate: sz sunt dñe aialis pēnati. Sz si aliqs accipiat dñas alicui' divisi q̃ sint dñe eius simplr et sint opposite et imediate necessario evacuāt totū divisum. ¶ Ex qb' elicunt tres ɔdi

3ª ꝯditiões bone diuisionis tiones bone diuisionis. ſ Quaꝝ pⁱma est ꝙ diuisio dꝫ esse bimēbris. ſ 2ª est ꝙ talia mēbra debēt eē opposita ꝛ ꝑ ꝓus diuisa. ſ 3ª est ꝙ euacuēt totū posse diuisi: ita ꝙ totū diuisū ꝯtineat ſb mēb diuidētib⁹. ℭ Ad argu^m pꝫ ſolo ex dictis. ℭ Seq̄ᷓ in pħo ꝛ i. S. D. ⌊Ad ꝯstituēdū ꝛc.⌋ ℭ Articu. II.

Ad scdm sic ꝓcedit. Ur ꝙ in venatōe ipi⁹ qd̄ qd est ꝑ viā diuisiōis nō dꝫ accipe solū ea q̄ ꝑdicanᷓ in eo qd̄ qd est. ℭ Nā in tali venatione accipiᷓ ꝓpria dr̄ia: Sꝫ talis nō ꝑdicaᷓ in qd ſꝫ in q̄le: vt pꝫ ꝑ Porphyriū in lib° vliū ꝛ ꝑ pħm in p° topicoꝝ. ḡ ꝛc. ℭ Scdm aliq̄ diffō ē q̄ditatiua daᷓ ꝑ accn̄tia cōia: vt supra ꝯcessum est: ſꝫ talia nō ꝑdicanᷓ in qd. ḡ ꝛc. ℭ Sꝫ ꝯ ē pħs in pn̄ti caplo ibi. ⌊Ad ꝯstituēdum ꝛc.⌋ ℭ R° dōm ꝙ 3ª ꝯclo hui⁹ capli ex
Cōclusio qua infert ꝯclo rn̄siua ad q̄situ talis est. ℭ Tria de necītate regrunt ipsi diffinienti ad venādū diffōnē ꝑ viā diuisiōis. ſ Prim⁹ vꝫ ꝙ ea que accipiunᷓ ꝑdicantur in eo qd̄ qd est. ſ 2^m ꝙ debite ordinenᷓ ita ꝙ magis cōe ꝑcedat ꝛ min⁹ cōe sequaᷓ. ſ 3^m vt accipianᷓ dr̄ia que ꝑtinēt ad ipm qd̄ quid ē.
Declara° ℭ Que ꝯclo declaraᷓ sm pħm q̄tū ad ei⁹ singulas ptes. ſ P° q̄tū ad pⁱmā ptē. Nā sicut ꝑ methodū datū in lib° topicoꝝ de accn̄te possum⁹ ꝓbare ꝛ que isunt ꝑ accn̄s: sic ꝑ methodū datū de gn̄e possum⁹ ꝓbare que insunt ꝛ q̄ ꝑdicanᷓ in eo qd̄ qd sunt eēntialr: qꝛ ea que accipiunᷓ ꝑ viā diuisionis ad diffiniēdū aliqd insunt ꝑ se ei cui⁹ est diffō. Sꝫ illa q̄ insunt ꝑ se eēntialr ꝑdicanᷓ vt in qd accipiendo ꝑdicari in qd ꝓ eo qd̄ est ꝑdicari essentialr: vn̄ dr̄ia essentialis ꝑdicaᷓ eēntialr de eo cuius est dr̄ia: ꝛ ꝯ2n̄s in qd sm rē ſꝫ sm modū significādi ꝑdiceᷓ in quale. ℭ Scdo declarat q̄tuꝫ ad scdam ptem. vꝫ ꝙ ptes diffōnis debeāt ꝯgrue ordinari: ita ꝙ magis cōe ꝑcedat: ꝛ min⁹ cōe sequaᷓ. Naꝫ illud est ꝑus accipiendū inter ptes diffōnis qd̄ est ꝯn̄s ad oia: a quo vꝫ non ꝯuertiᷓ subsistēdi ꝯn̄tia: ꝛ sic deinceps vsquequo ꝯueniaᷓ ad dr̄iam totius. i. ad dr̄iam specificā: que non ꝑdicaᷓ de aliquo distincto spē ab ipsa: ſꝫ cū illa ꝯuertaᷓ. Illō ergo qd̄ ꝑdicaᷓ de alijs ꝛ qd̄ subsequiᷓ ad alia: ꝛ nō econuerso: illō est ꝑus maiore. Nā illō est ꝑus a quo nō ꝯuertiᷓ ꝯn̄tia in diffōne. ḡ id dꝫ ꝑus poni qd̄ est ꝑus: ꝛ 1° qd̄ est 2^m in ordine diuisiōis. ℭ Tertio declarat ꝑdictā ꝯclonē q̄tū ad tertiā ei⁹ ptē. vꝫ ꝙ nihil coꝝ que ꝑtinēt ad qd̄ qd est ꝑtermittaᷓ. Nā ꝑ viā diuisiōis accipimus id qd̄ est pⁱmum descēdēdo ordinate vsq ad vltimā dr̄iam specificam: q̄ cū eo cui⁹ diffō q̄riᷓ nec̄io ꝯuertibilr ꝑdicaᷓ: Sꝫ h faciēdo nihil pōt dimitti coꝝ que ꝑtinēt ad qd̄ qd est siue ad diffōnē alicui⁹ implicite loquēdo: ꝛ sic diffō euacuabit totaꝫ nām diffiniti a pⁱma potētia. i. a p° ꝑdicato vsq ad vltimū actū. i. ad dr̄iaꝫ specificā. ¶ Ex quo pꝫ ꝯclo rn̄siua ad q̄situꝫ. vꝫ ꝙ in venatione ipi⁹ qd̄ qd est opꝫ accipe ea que ꝑdicanᷓ in qd: qꝛ ea que ponunᷓ in diffōne quiditatiua formalr accepta opꝫ ꝙ isint ꝛ ꝑdicenᷓ ꝑ se in pⁱmo: vt in p° hui⁹ patuit. Sꝫ oia talia que sic ꝑ se ꝑdicantur essentialr ꝑdicanᷓ: ꝛ ꝯ2n̄s in quid.
No^m p^m ℭ Considerādū est ꝙ aliq̄ dicūt qd sm reꝫ tm̄ ꝛ nō sm modum significādi: sup quo fundaᷓ modus ꝑdicandi. vt dr̄ia subalis de gn̄e subiecto. ſ Aliq̄ dicūt qd sm modū significādi ꝛ nō sm rem. vt calor. albedo ꝛ silia que cū sint gen⁹ vel spēs opꝫ ꝙ ꝑdicenᷓ in qd. tm̄ sm significatū vel rē significatam dicūt accn̄s ꝛ nō dicūt qd accipiēdo ꝓ eo qd̄ est q̄tuꝫ quale ꝛ alia ꝑdicata accn̄tiū. ſ Alia vō sunt que dicunt qd sm rē ꝛ modū sil'. vt sunt gn̄a ꝛ spēs de gn̄e subē. vt in summulis satis declaratū est. Uerūtm̄ accipiᷓ ꝑdicari in qd vt
No^m 2^m se extēdit ad oēm ꝑdicationē eēntialē sicut dcm̄ est. ℭ Cōsiderādū est vlteri⁹ sm pħm ꝙ ex ꝑcedēti ꝯclone iferᷓ vnū
Correla^m correlariū. ℭ Uꝫ ꝙ ꝑdicta ars inuestigādi diffōnē ꝑ viā diuisiōis trib⁹ ꝑdictis ꝯclonib⁹ obsuatis est sufficiēs. Nā ꝛ sic diffō nō supfluū neq diminutū ꝯtinebit. ſ Q̄: enim non plus ponaᷓ illomō q̄tū debeat poni pꝫ ꝑ p^m triū ꝑdictoꝝ: ꝙ solū accipianᷓ ea que predicanᷓ in qd: ꝛ talia necesse est accipe. ſ Silr manifestū est ꝙ sic in tali diffōne nihil deficē. qꝛ si deficeret aliqd vel esset gen⁹ vel dr̄ia. Non pⁱmū qd̄ pꝫ ex scdo triū ꝑdictoꝝ: id. n. accipiᷓ sine quo nō sūt alia ꝛ ꝙ pōt eē sine alijs: ꝛ h est gen⁹ in his que ꝑ se ꝑdicanᷓ. Neq 2^m: qꝛ dr̄ie oēs accipianᷓ vt pꝫ ꝑ 3^m ꝑdictoꝝ: qꝛ deueniᷓ ad vltimā dr̄iam extra quā ampli⁹ nō pōt accipi alia dr̄ia accipiendo alias dr̄ias intermedias. Talis ergo ars est sufficiens nihil supfluum aut diminutum ꝯtinēs. Sufficit. ḡ tria ꝑdicta seruare ad aliqd ꝯgrue diffiniendo. ℭ Ad pⁱmū pꝫ solo ex dictis. ℭ Ad 2^m dōm ꝙ licꝫ aliq̄ diffō que dr̄ q̄ditatiua improprie vel circūlocutione deᷓ ꝑ accn̄tia cōia: que omnia seorsum sumpta in plus se hēant q̄ diffinituꝫ: tm̄ diffinitio que dr̄ ꝓprie ꝛ formalr quiditatiua: de qua nunc est ad ꝓpositum: nō daᷓ per accn̄tia cōmunia aut ꝓpria: sed ꝓprium genus ꝛ ꝓpriam dr̄iam. vn̄ ratio non sequiᷓ.

ℭ Questio. 16. Quomodo inuestigetur quod quid est ꝑ viā similitudinis. ꝛ est lectio. 16. D. S. Lec. 16.

Ex capite hui⁹ q̄nti tractatus subꝫ pħs nunc ꝯsiderandū esse de inuestigatiōe ipsius qd̄ qd est siue diffōnis ꝑ viam silitudinis. ſ Postq̄ visum est qualr possint inuestigari per modū ꝯgruū. vꝫ ꝑ viam diuisionis. ℭ Circa qd̄ queritur. Utrum modis inuestigandi ipꝫ quod quid est per viam similitudinis sit ꝯueniens.

ℭ Sequitur in pħo ꝛ in. D. S. ibi. ⌊Querere autem opꝫ.

ℭ Articulus vnicus.

Ad quod sic ꝓcediᷓ. Ur ꝙ ipm qd̄ qd est nō possit ꝯgrue inuestigari ꝑ viā silitudinis siue resolonis ꝓcedēdo vꝫ a singularib⁹ ad vle ꝛ a min⁹ vlib⁹ ad magis vlia. ℭ Nā metaphora accipiᷓ sm aliqd̄ sile. vt cū di ꝙ hō ē arbor reuersa: ſꝫ ꝑ talē silitudinē nō dꝫ aliqd diffinire ꝑ metaphoraꝫ: vt ꝓbat hic pħs in fine hui⁹ capli. Non enī dꝫ ꝙ id qd̄ est sile sm vnū sit sile q̄tū ad oia. ḡ modus inuestigādi ꝑ viā silitudinis nō est ꝯueniens. ℭ Scdm ꝑterea. in inuestigatiōe diffōnis opꝫ obsuare (vt dcm̄ est) ꝙ p° ponaᷓ magis cōe: ꝛ min⁹ cōe sequaᷓ. igiᷓ incōueniēs ē modus inuestigatiōis ꝓcedēdo ꝑ viā silitudinis a singularib⁹ ad vle. ℭ Sꝫ ꝯtra est pħs in pn̄ti caplo ibi. ⌊Querere aūt opꝫ ꝛc.⌋ ℭ R° dōm ꝙ istō est vltimū caplm hui⁹ tractatus in quo pħs docens inuestigare qd̄ qd est ꝑ viā silitudinis siue resolonis: ponit duas ꝯclones. ℭ Quaꝝ p° que ē Cōclusio
rn̄siua ad q̄situm talis est. Modus inuestigādi ipm qd̄ qd est ꝑ viā silitudinis siue resolonis est ꝯueniēs siue ꝯgruus.
ℭ Quā ꝯclonē ꝓbat pħs 1ᵒ. p° q̄tū ad mām. vꝫ q̄tū ad h Prima ꓑbatio
ꙫ ꝑueniᷓ ad cōe. nā ois diffō daᷓ de aliq̄ sm ꝙ ꝯsideraᷓ in vli ꝛ nō sm ꝙ ꝯsideraᷓ sm ꝙ ē in hoc vel in illo. Nō. n. medicus diffinit sanū qd̄ est in hoc: ſꝫ in vli simplr q̄tū ad oēs. vl' p° distinguit sanū ꝑ diuersas spēs: cū dicit illō esse sanum cholericis: illō vō flaticis reddens vnicuiq spēꝝ suā diffōnem ꝓpriā. Cū ergo ꝑ viā silitudinis aut resolonis ꝓcedendo a singularib⁹ ad vle ꝑueniᷓ ad aliqd̄ in vli ꝯsideratum q̄tū ad terminū talis resolonis: talis modus est cōgruus.
ℭ Scdo ꝓbat eādē ꝯclonē q̄tū ad ꝓcessū ꝛ hoc 2ᵒ. ſ P° rōne facilitatꝫ cognitiōis ꝑ quā remoueᷓ oppositū sciē siue 2ª ꓑbatio
error. nā ois nr̄a cognitio siue disciplina ꝓcedit a faciliorib⁹ nobis. Facili⁹ aūt est diffinitiue cognoscere aliqd̄ min⁹ cōe q̄ aliqd̄ magis cōe: qꝛ in magis vlib⁹ q̄ sunt min⁹ dētерminata latēt equocatiōes q̄ in illis min⁹ vlib⁹. que nō subdiuidunᷓ ꝑ dr̄ias specificas. ḡ ꝯueniēter diffiniēdo sit ꝓcessus a singularib⁹ ad vlia ascēdēdo. ſ 2° idē ꝓbat q̄tū ad ꝓcessum ex pte nr̄a rōne euidētie. Nā sicut in demr̄atiōibus opꝫ sillogiȥari supponēdo aliqd qd̄ ē euidēs ꝛ manifestū: silr ꝛ hoc accidit in diffōnib⁹. Nō. n. pōt aliqs deuenire in cognitionē ignoti nisi ꝑ aliqd notum: siue hoc fiat demr̄atiue siue diffinitiue. Cōtingit aūt ꝙ aliqd̄ euidēs ꝑexistit q̄si ꝯtingit aliqd diffinitum diffiniri ꝑ ea que ꝓprie ꝛ distincte ꝯueniūt huic vel illi: qd̄ manifestat pħs ꝑ exēpla. ſ Nam si aliqs velit notificare qd est sile: non ꝯsiderabit oē id qd̄ ꝑt

dici siĺe: sȝ de quibusdā siĺibus: puta quō dicat̃ siĺe in coloribus: ⁊ quō dicat̃ siĺe in figuris. Diuersimode. n. dr̄ siĺe in coloribus ⁊ in figuris. Nā dr̄ siĺe in coloribus ex vnitate in coloribus: sȝ dr̄ siĺe in figuris ex hoc q̄ anguli sunt eq̄les ⁊ latera proportionabilia ⁊ siĺr est in alijs. Nā si q̄s vellet diffinire acutū nō respiciet ad oē qđ pōt dici acutū: sȝ respiciet ad acutū sm̄ q̄ repit̃ in voce. Ex quo pȝ aliqđ diffinire intendēs refugit statim ne ↄtingat aliq̄ equocatio. ¶ Pȝ ēt modū diffiniēdi esse ↄueniētē quo ab inferioribus pcedit̃ ad aliqđ cōe inq̄ntū. s. in spālibus. Spālia diffinire facilius ē ⁊ magis in talibus pōt esse vniuocatio: ⁊ p ↄñs euitari equocatio q̄ summe vitāda est in pcessu demr̄atiuo ⁊ diffinitiuo. ¶ Cōsiderandū est hic sm̄ p̄hm in capite hui⁹ capli q̄ pcedēdo ab inferioribus ad supiora pōt ↄueniēter venari ipm̄ qđ qđ est qđ manifestat p ex^m. ¶ Nā si q̄ramus qđ qđ est magnanimitas debem⁹ attēdere ad quosdā magnanimos qđ vnū hñt in seipsis: in quo ↄueniūt inq̄ntum sunt magnanimi: vt Hercules ⁊ Achilles ⁊ Aiax dicti sūt magnanimi: q̄ oēs inq̄ntū hȝ hēbāt hoc cōe qđ est nō sustinere iniurias: cuius signum est. Nā Hercules non sustinēs iniurias dimicauit. Achilles aūt in insaniā v̄sus ē pp irā. Aiax aūt iterfecit seipm̄. ¶ Itez ↄsiderare debem⁹ in alijs magnanimis aliqđ cōe vnū in quo ↄueniūt sicut Lysander ⁊ Socrates q hēbant hoc cōe q̄ nō mutabant̃ pp psperitates fortune ⁊ pp infortunia: sȝ indifferēter se hēbāt in psp̄itatibus ⁊ aduersis. Accipiam⁹ ḡ ista duo. s. impassibilē esse a fortuitis casibus: ⁊ nō tolerare iniurias: ⁊ ↄsiderem⁹ si est aliqđ cōe eis in quo ↄueniūt: vt puta q̄ dicam⁹ q̄ vtrūq̄ ↄtingit q̄ aliq̄s se existimat dignū magnis. In h̄. n. ↄsistit rō magnanimitatis. Ex h̄ ↄtingit q̄ hō non pōt pati iniurias. ex h̄ ēt ↄtingit q̄ spnit aut ↄtēnit aut sp ↄtēnit mutationem bonoꝝ exterioꝝ tanq̄ minoꝝ. Si aūt nihil cōe inueniret̃ in illis duobus acceptis nō esset vna spēs magnanimitatis: sȝ due. vñ non posset dici vna cōis diffō ppiie ⁊ cōis q̄q̄ solius spēi spālissime est talis

Nota 2^m diffō. ¶ Cōsiderandū est vlterius q̄ si q̄s p talē viā velit inuestigare diffōnē hoīs ⁊ oꝝ ↄsiderare in q̄ oēs hoīes ↄueniunt. s. in h̄ cōe qđ est esse rōnale. 2° opȝ ex latere in q̄ ↄueniunt. Siĺr oēs equi ↄueniūt in hinnibilitate. 3° opȝ ↄsiderare in quo ↄueniūt ambo tam hoīes q̄ eq. vȝ ↄueniūt in aīali. ḡ aīal rōnale est diffō hoīs ⁊ aīal hinnibile ē diffō eq. Et hoc est ↄsiderādo ppriā dr̄ā specificā eq p hinnibilitatē: ⁊ sic de siĺibus. hec aūt via dr̄ via resolōnis: via siĺitudinis: via ascēsus. Pria via de q̄ dcm̄ est in pcedēti. vȝ dr̄ via diuisiōis: ⁊ via cōpositiōis: ⁊ via descēsus. siĺr dr̄ via siĺitudinis.

ↄclō scḋa ¶ Scḋa ↄclō hui⁹ capli talis ē: q̄ nō oȝ diffinire p metaphoras.

Probat^r ¶ Que ↄclō sic pbat̃ sȝ p̄hm. Nā cū diffōnes sint pcipua efficacissima media in disputatiōibus: si diffōnes darent̃ p metaphoras seq̄ret̃ q̄ ⁊ metaphoris disputādo possem⁹ vti: hoc āt fieri nō oȝ: q: metaphora accipit̃ sm̄ aliqđ siĺe: nō aūt oȝ q̄ illđ qđ est siĺe sm̄ vnū sit siĺe q̄ntū ad oia: vñ in disputatiōibus doctrinalibus in qbus pcipue q̄rit̃ v̄itas: metaphora est vitāda: ⁊ a fortiori equocatiōes in disputādo siĺibus: ⁊ p ↄñs in diffōnibus debēt euitari: q: equocatio peior ē metaphora: vt dicit hic Egidi⁹. ¶ Ad p^m dōm negando ↄñtiā q: dato q̄ via siĺitudinis venet̃ diffō mō exposito: nō tñ pp hoc ↄcludit̃ ipsa diffinitio p metaphoricas locutiones: ⁊ lȝ in tali venatione pcedat̃ a minus cōi ad mai⁹ cōe: tñ ↄcludēdo diffōnem iam inuestigatā pponit̃ magis cōe minus cōi. ¶ Ad 2^m patet solutio ex dictis ⁊c̄.

Lec. 17. ¶ Qō. 17. Quō qđ qđ ē se hēat in qōnibus. ⁊ ē lec. 17. D. S.

Tertius ↄsiderādū restat qualr ipm qđ qđ ē pt inuestigari. Postq̄ ↄñsuȝ est qualr ipm qđ qđ est pt inuestigari p viam siĺitudinis diuisiōis. ¶ Circa qđ triplex occurrit ↄsideratio sȝ q̄ iste tractat⁹ ↄtinet in se tria capl'a sm̄ tres lec. D. S. ¶ Nā p ↄsiderādū est qualr ipm qđ qđ est pōt inuestigari. ¶ Scḋo ↄsiderādū est de solo ne qōnis pposite qua q̄rit̃ de vnitate cāe ⁊ causati ⁊ hoc in 3° caplo ibi. [Utꝝ aūt ↄtingit ⁊c̄. ¶ Circa pmū querunt̃ duo. ¶ p. Utꝝ alicui⁹ qōnis pposite possit inuestigari pp qđ accipiendo aliqđ commune vniuocum siue analogum. ¶ 2° Utrum diuerse qōnes possint cōmunicare in ppter quid.

¶ Seqtur in p̄ho. ⁊ in. S. D. ibi. [Ad hñdū āt pblemata.]

¶ Articulus primus.

Ad primū sic pcedit̃. Ut̃ q̄ pp qđ alicui⁹ pblematis nō possit venari accipiēdo aliqđ cōe gen⁹ tantū aliqđ cōe analogū. ¶ Nā pp qđ alicuius pblematis terminabilis p demr̄ationē ē cā pprie: ⁊ pp quā p̄dicatū iest subiectū demr̄atio pcedat ex ppriis: vt in p̄ declaratū ē: sed nullū cōe gen⁹ est cā ppria ppe passiōis alicui⁹ subi. ḡ pp qđ nō pōt ↄueniēter venari accipiēdo aliqđ cōe gen⁹. ¶ 2^m p̄terea. pp qđ qđ est mediū demr̄atiōis: ⁊ est diffō aut subi aut passiōis loquēdo de demr̄atiōe pp qđ: sȝ diffinitio nō ē aliqđ cōe gen⁹ vniuocū neq̄ analogū: cū ↄuertat̃ cū eo cuius ē diffinitio. gen⁹ aūt nō ↄuertit̃ cū eo cui⁹ est gen⁹: cū in pl⁹ se hēat. ḡ ⁊c̄. ¶ Sȝ ↄ̄ est p̄hs in pmi caplo ibi. [Ad hñduȝ aūt pblema ⁊c̄.] ¶ R̄ñ^o dōȝ q̄ iste ē sext⁹ tractat⁹ hui⁹ scḋi libri in q̄ p̄hs oñdit modū inuestigādi ipm qđ qđ est soluendo duas qōnes. Qui qdeȝ tractat⁹ ↄtinet in se tria capl'a: vt in capite qōnis patuit. In p̄ caplo docet modū inuestigādi pp qđ oñdēdo q̄ diuersa pblemata p̄nt in vnū pp quid. Qđ qdē caplm ↄtinet in se duas ↄclōnes de quaꝝ 2^a in sequēti artl'o videbit̃.

Cōclusio ¶ Pria ↄclō q̄ est r̄ñsiua ad q̄situȝ talis est. Ipm pp qđ qđ determinat demr̄atiue aliquā ↄclōnem pp qđ debite pōt inuestigari 3^r. ¶ Prio accipiēdo aliqđ cōe gen⁹ vniuocū noīatuȝ. ¶ 2° accipiēdo aliqđ gen⁹ vniuocuȝ innoīatum vno noīe. ¶ 3° accipiendo aliqđ cōe analogum.

Probat^r. pmū ¶ Primū pbat p̄hs tali exēplo. Naȝ si aliq̄s velit scire pp qđ somnū vel vigilia insit hoī vl' equo ⁊ aliis spēbus aīalis: opȝ q̄ videat qđ est illđ cōe subm: cui ↄuertibilr talis passio inest: q̄ habito id erit cā pp quā tal' passio iest inferioribus: vt puta pp qđ somn⁹ vl' vigilia iest hoī. R̄ñdet̃ q: est animal. siĺr equo inest somn⁹ ⁊ vigilia q: est aīal. Siĺr de ista passiōe hēre tres respectu iferioris triāguli. Nam pp qđ isocheles hȝ tres anglos: q: est triāgulus: ⁊ sic de siĺibus alijs: vt pp qđ sortes est risibilis: q: est hō. Ois. n. homo est risibilis ⁊ solus hō est risibilis. ¶ rō aūt hui⁹ documenti est. q: subm est cā ppie passiōis: ⁊ ⁊ iō si velim⁹ inuestigare cāȝ alicui⁹ passiōis pp quā insit aliqbus iferioribus: ⁊ oȝ accipe cōe genus subm qđ est ppriū passionis illi⁹: q̄re inest ppio subo: vt pp qđ hō ē risibilis: q: vȝ est aīal rōnale. oē. n. aīal rōnale est risibile.

Probatio scḋi ¶ Scḋm pbat p̄hs tali ex°. Nā hēre duos ventres ⁊ carere dētibus in supiori mādibula sunt duo que ↄsequunt̃ hoc gen⁹ inoīatū vnico noīe qđ ē aīal cornutū: ↄueniūt boui ⁊ ceruo. Si ḡ q̄rat̃ pp qđ ceru⁹ hȝ duos vētres ⁊ caret dentibus in supiori mādibula: accipiēdū est illđ cōe genus inoīatū: q: vȝ ē aīal cornutū. Et siĺr si q̄rat̃ q̄re bos caret dētibus in supiori mādibula: q: vȝ ē aīal cornutū.

Probat^r tertiū ¶ Tertiū pbat tali ex°. Nā vestiri carnibus ⁊ sustinere mollitiē carnis ↄueniūt his tribus q̄ sunt. sepia: ⁊ qđ qdē neru⁹ est ad sustinēdū mollitiē carnis: ⁊ q̄lem neruū hñt vinee: ⁊ spina quaȝ hñt pisces: ⁊ ossa que hñt alia aīalia. p̄dicte due passiones ↄueniūt p̄dictis tribus sm̄ analogiā ⁊ pportionē quādam. q: substinere mollitiē carnis. p̄ ↄtingit ossi: ⁊ deinde spine ⁊ vltimo sepie: ⁊ que qdē ↄueniunt p̄dictis tribus pp vnuȝ vȝ pp duritiē. Duritiess. n. repit̃ in ossibus vel in oībus his tribus sȝ analogiā. vñ si querat̃ pp qđ sepioni ↄuenit sustinere mollitiē. R̄ñdet̃ q: vȝ hȝ duritiem ¶ ex quo pȝ: q̄ triplex 3^r pp qđ pōt intelligi pp qđ siue inuestigari alicui⁹ qōnis p modum qōnis pposite. ¶ Uno mō accipiēdo vnum cōe genus subm vniuocum nobis vno noīe noīatuȝ. ¶ Scḋo accipiēdo vnū cōe gen⁹ vniuocū nobis vno noīe inoīatū. ¶ Tertio accipiēdo aliqđ cōe analogū.

Nota p^m ¶ Pro declaratiōe p̄dictoꝝ ↄsiderādum est p̄ sm̄ p̄hm: ⁊ . D. S. q̄ regula siue documētum qđ

Regula ad investigandum ppter qd. valet ad quālibet pdictarū venationū est talis. ¶ Nā opꝫ reducere passionē talē cuiꝰ cā q̄rit ppter quā iest alicui subiecto ad aliqd cōe siue sit vniuocū siue sit analogū siue sit noīatū siue sit innoīatū Deinde opꝫ cōsiderare ad q̄ id cōe sequat̄ ꝛ q̄ sunt illa q̄ ad hoc cōe sequunt̄: queadmoduꝫ patuit in exēplis pdictis. nā eē aīal: ē quoddā cōe: ad qd sequit̄ somnus ꝛ vigilia: ꝛ tale cōe sequitur hō. asinus leo ꝛ sic de alijs spēbꝰ aīalis vlr. vez ē ꝙ id cōe ad qd sequit̄ aliq̄ passio est cā ppter quā illa passio inest illis ad q̄ sequit̄ id cōe: vt eē aīal est cā ppter quā somnꝰ ꝛ vigilia inest hoī vel asino ꝛc̄. Et hēe cornua ē cā q̄re ceruus caret dētibus in supiori mādibula: ꝛ sic de oībus ppter necītatē ruminatiōis. Tale. n. aīal p̄ accipit herbas nō masticādo: ꝛ ponit in vno ventre: postea vo dū quiescit in stabulo extrahit talē herbā ruminādo ad masticādūq: masticata ponit in vētre interiori ꝛ tale aīal caret dētibꝰ in supiori mādibula: q2 illā mām q̄ dꝫ cōuerti in dētes: eā ꝯuertūt in cornua: vt mediantibꝰ illis possint se a nociuis defendere. Semp. n. nā facit qd melius ē: cuꝫ agat ppter finē. ¶ Cōsiderādū est vlteriꝰ sm Egidiū ꝙ vnū seq ad aliud pōt itelligi 2r. ⌈ vnomō sꝫ ꝯsitiā. ꝛ sic supiora sequunt̄

No^m 2^m vnū sequi ad aliud 2r ad iferiora. vt aīal sequit̄ ad hoīez. valet. n. hō est. ḡ aīal ē: sꝫ nō eꝫ. ꝛ hoc mō id qd sequit̄ nō est posterius sꝫ p̄us: vt pꝫ in pdicamētis. Qd ō id est prius a quo nō conuertit̄ ꝯsitia. ¶ Alio mō pōt accipi seq sm posterioritatē: vt seq sit idem qd est eē posterius: ꝛ sic iferiora sequunt̄ ad supiora q̄ sunt priora illis. vñ cū dicebat̄ ꝙ hō sequit̄ aīal accipiendū seq secūdo mō ꝛ nō p̄mō. Si vo dicat̄ ꝙ aīal sequit̄ ad hoīem:

No^m 3^m accipit̄ seq p̄mō ꝛ nō scđo mō. ¶ Cōsiderandū est vlterius hic sm phm ꝙ ad hoc ꝙ habeamꝰ ppter qd circa singularia pblemata que ponunt̄ in p̄nꝰ caplō opꝫ cōsiderare diuisionē ꝛ subdiuisionē: ꝛ sic ad singula pcedere disputādo: supposito cōi gñe: vt siquis velit considerare ppter qd aliqd ꝯueniat aliqbꝰ aīalibꝰ: opꝫ iterato accipe sꝫ subdiuisionē q̄lia sunt q̄ ꝯsequunt̄ p̄ ad aliqd cōe qd sub aliquo continent̄. ꝛ sic semp debemꝰ pcedere acciplēdo id qd est p̄mū. ita vꝫ ꝙ fiat imediata diuisio: qd ēt supra obseruabat̄ in diffōnibus quibꝰ pcedit̄ ad iuestigādū qd qd ē. Sic aūt pcedēdo manifestū ē ꝙ poterimꝰ dicere ppter qd aliq̄ isunt hīs q̄ ꝯtinent̄ sub aliquo cōi: vt pꝫ ex dictis. ¶ Ad p̄m igit̄ dicendū ꝙ sꝫ nullū cōe genus logicū qd oī genꝰ vle sit cā p̄ma passionis alicuius spērū cōtētarū sub ipso: tñ genus subm qd supius dicebat̄ genus scibile est cā ppria proprie passionis: vt pꝫ 2° meta^ci ꝛ in p̄ huius. Hic aūt fit mentio de gñe subiecto: siue de gñe posterioristico. vñ ratio laborat in equiuoco. Et per hoc patet solutio ad secundum.

¶ Sequit̄ in pho ꝛ in. S. D. ibi. ⌊ Eadē aūt sunt. ¶ Ar. 2.

Ad scđꝫ sic pcedit̄. Uꝫ ꝙ multa pblemata nō possint cōicari in vno ppter qd. ¶ Nā diuersarū ꝯsiderationū sunt diuersa media: vt in p̄ huius habituꝫ est: sꝫ ppter quid est mediū demōstrationis. ḡ multarū ꝓpōnuꝫ siue pblematū nō pōt eē vnū ppter qd. ¶ 2^m p̄terea. vnius effectus nō pñt eē plures cāe ppriē in eodē gñe cause: vt hic ifra ꝯcedit phs ꝛ in 2° phyſi. ḡ diuersoꝝ effectuū nō p̄t eē vna cā ppria ꝛ in eodē genere cause: sed ppter quid qd est mediū demōstrationis est propria causa inherentie ꝯclusionis. ergo ꝛc̄. ¶ 3^m p̄terea. diuersaꝝ reꝝ diuerse sunt q̄ditatis: cū (vt supra cōcessum est) idē sit qd rñdet̄ ad qd est ꝛ ppter qd sequeretur ꝙ diuersaꝝ ꝯnū pblemata ꝓpositaꝝ nō possit eē vnū ppter qd. ¶ Sed ꝯ est phs in fine huiꝰ capli ibi. ⌊ Eadē aūt sunt ꝛc. ⌋ ¶ Rñ° dicēdū ꝙ 2ª ꝯclo huius capli q̄ est respōsiua ad q̄situm

Cōclo talis est. ¶ Multa pblemata demōstrabilia pñt hēe vnū ppter qd. ¶ Que ꝯclo pbat̄ a pho 2r. ⌈ Nā phs p̄ ondit ꝙ multa pblemata pñt hēe idē mediū simplr. nā ad hoc p

p° pbatio blema: q̄re echo fit: ꝛ q̄re appet idolū in speculo: ꝛ q̄re apparet iris in nubibus. Rñdet̄ idē ppter qd: vꝫ q2 in oībus est

2° antiperistasis. i. ꝯtia resistētia siue repcussio. ⌈ 2° ostēdit ꝙ multa pblemata pñt hēe vnū ppter qd: nō qdē simplr ꝛ oīnō sed q2 vnū est sub altero. nā si q̄rat̄ ppter qd pluuia in fine mēsis ianuarij magis inūdat: rñdet̄ ꝙ est ppter hoc ꝙ finis mēsis ē magis pluuialis. Et si q̄rat̄: q̄re finis mēsis est magis pluuialis: rñdet̄ ꝙ ē ppter hoc q2 tūc deficit luna q̄ hꝫ dñium sup humores: ꝛ deficiēte lumine eius magis cōmouent̄ vapores in aere ex qbus causat̄ pluuia. Ex quo pꝫ ꝙ illa duo media siue ppter qd: sic se hñt: ꝙ vnū illoꝝ est sub altero: ꝛ sic sunt vnū mediū: siue ppter vnū ppter qd. nō oīnō: sꝫ rōne subordinationis. ¶ Uñ ēt pꝫ ꝙ multa pblemata pñt dici eadeꝫ. 2r. ⌈ vnomō idētitate medij siue ppter qd. ⌈ aliomō ppter medij sub

pblemata dici eadē 2r ordinationē. ¶ Cōsiderādū est tñ hic sm phm vt adducit

No^m p^m. D. S. ꝙ aliq̄ dicunt̄ eadē ppter hoc ꝙ hñt ideꝫ mediū ppter qd vnū in gñe diuersificatum tñ in spē. ⌈ vt pꝫ de sono echo: de imagine in speculo: ꝛ de iride in nubibꝰ. oīa. n. illa ꝯueniūt in medio ppter qd vno sm genus: qd est repcussio. Sꝫ tñ tale mediuꝫ diuersificat̄ sm spēm. sīe. n. repcussiones dīnt spē.

echo ⌈ Nā echo fit ppter repcussionē aeris moti a corpe sonan-

Imago spe. tis ad aliqd corpus ꝯcauū. ⌈ apparitio aūt imaginis i speculo fit ppter hoc ꝙ imutatio medij repcutit̄ ad speculū. ⌈ Sꝫ

Iris. iris fit ppter hoc ꝙ radij solares repercutiunt̄ ad vapores humidos: vt ad logū pꝫ in p̄is nālibus: sꝫ sunt aliq̄ plura pblemata q̄ hñt idē mediū sm spēm: vt ppter qd hō est risibilis ppter qd ē flexibilis ꝛ ppter qd hō est disciplinabilis. Ad oīa rñdet̄ ꝙ est animal rōnale qd quidē est mediū in vnū sm spēm. q̄dā vo sunt que hñt mediuꝫ vnū solū sm

No^m 2^m analogiā: vt supra patuit de spina ꝛ sepione. ¶ Cōsiderandū est vlterius ꝙ pblemata q̄ dicunt̄ plura sunt in duplici dīa. ⌈ Nā q̄dā sunt in qbus plures passiones querunt̄ de pluribus subiectis. ¶ Et talia sunt in duplici dīa. ⌈ nā aliq̄ sunt in qbus plures passiōes q̄runt̄ de p̄lbus subiectis penitus disparis. vt ppter qd hō est risibilis. ꝛ ppter qd equus est hinnibilis: ꝛ talia pblemata nō hñt idē ppter qd. ⌈ quedā vo sunt in qbus plēs passiones q̄runt̄ de plibus subiectis nō disparis. vt propter qd hō ē risibilis: ꝛ ppter qd est aīal rōnale: ꝛ talia pñt habere idē mediuꝫ. ¶ Alia vo sunt in qbus q̄runt̄ plres passiōes d̄ vno subiecto: vel vna passio d̄ plribꝰ subiectis. ꝛ talia pñt cōicare i vno medio qd ē vnū aut sm genꝰ: aut sm spēꝫ: aut sm analogū: aut vo sm subordiationē: vt ex dictis pꝫ. ¶ Ad ar^ta pꝫ sol. ex pdcis.

¶ Q̄ō. 18. De simultate cāe ꝛ effectus. ꝛ est lec. 18. S. D.

Tandē considerādū restat de cōsequentia

Le. 18. cause ad cātū: qualiter vꝫ ad cātuꝫ cōsequat̄ effectus. ¶ Circa qd querit̄. Utrum causa ꝛ causatū simul sint quo ad existentiam. ¶ Sequitur in pho ꝛ in. S. D. ibi. ⌊ De causa autem ꝛ eius in causa. ⌋ ¶ Articulus vnicus.

Ad qd sic pcedit̄. Uꝫ ꝙ cā ꝛ cātum nō semper sint simul. ¶ Nā hēe lata folia est causa ꝙ fluant folia alicuius arboris: ꝛ tñ hēe lata fo'ia: ꝛ folia fluere nō sunt sil̄ quo ad existiam: cū tpe vnū pcedat aliud. ḡ ꝛc̄. ¶ 2^m p̄terea. vehemens repcussio est cā quare causat̄ iris: vt supra concessuꝫ est: ꝛ tñ posita vehemēti repcussione non ponit̄ simul iris: alr sonus eēt iris cū cāet̄ ex vehemēti repercussione. ḡ ꝛc̄. Sed dicebat ꝙ posita cā ppria ponit̄ causatū: nō tñ posita cā cōi de qua arg^m pcedit̄. ¶ 3^m cōsiderādū. hēe lata folia est causa ppria ꝙ folia cito defluant siue decidant: ꝛ tamen nō simul ē hēe lata folia ꝛ cito defluere. ¶ Sꝫ ꝯtra est phs in p̄nti caplō ibi. ⌊ De cā aūt ꝛc̄. ¶ Rñ° dicendum ꝙ istud est 1^m caplm huius tractatꝰ: in quo phs soluēdo vnā q̄ōnē

Conclo ponit vnā ꝯclōnē q̄ est rñsiua ad q̄situ. ¶ Uꝫ ꝙ cā ꝛ cātuꝫ semp sil̄ sunt sꝫ ꝯsitiā. ¶ Quā ꝯnē pbat phs duabꝰ rōnibus.

p^a rō ⌈ q̄rū p̄ª q̄ sumit̄ sꝫ rōnē cāe ꝛ cāti ē talis. Nā dē cātū opꝫ hēe aliquā cām: q2 ponere cātum eē sine cā, est ponere cātū nō eē cātū. ḡ h̄ cātū ē sil̄ cū hac cā. Sicut ad hoc qd est terrā eē in medio: sequit̄ ꝙ luna deficiat. Et ad h̄ qd est arborē hēe lata folia: sequit̄ ꝙ folia defluāt. ⌈ 2ª rō que sumi-

2ª rō tur ex rōne demōstrationis est talis. Nā cā ꝛ cātū per seimui-

eem demſtant: ergo ſimul ſe cõſequunt. ſ Pʒ cõſicla: qr ad me-
diũ demſtatiõis ſequit de nec̃citate ʒ. ſ Añs pʒ ſic demſtan-
do. Quicq̃d hʒ lata folia fluit folio: ſʒ vitis hʒ lata folia: ergo
fluit folio: ⁊ eʒ. Quicquid fluit folio hʒ lata folia: ſʒ vitis
Instan. fluit folio. ergo vitis hʒ lata folia. ¶ Et ſi arguat. demſtatio
pcedit ex cauſis: vt in p̃ huius declaratũ ẽ. ergo cã ⁊ cãtũ per
ſe inuicẽ nõ demſtant. aũr aliq̃ duo eẽnt ſibi inuicẽ cã i eodẽ
Rn gñe cãe: qđ ẽ ipoſe. ¶ Dõm qꝫ cã ⁊ cãtũ nõ p ſe iuicẽ demõ-
ſtrant eodeʒ mõ: ſʒ diuerſimode: qr qñ cãtũ demſtat p cãm
eſt demſtatio pp qđ. Sʒ qñ eʒ cã demſtat p cãtũ ẽ demſtatio
qr ẽ: vt ħ dicit phs. Jlle. n. q p defectũ lune demſtat qꝫ terra
eſt in medio cogſcit qr ⁊ nõ pp qđ: qr iterpõ terre ẽ cã defe-
ctus lune ⁊ nõ eʒ: cũ in rõne eclipſis ponatur qꝫ terra ſit in
medio. vñ defect⁹ lune cognoſcit p iterpõnẽ terre ſicut per
Nom pm medíũ pp qđ ⁊ nõ eʒ. ¶ Cõſiderãdũ eſt hic ſm phm qꝫ qñ
aliqs effectus ꝯuenit plurib⁹ pp diuerſas cãs qñ aliq̃ illarũ
cãrũ ẽ: nec̃cio eſt rẽ eẽ: ſʒ exñte effectu nõ ẽ nec̃cio quãlibet il-
larũ cãrũ eẽ: ſʒ nec̃e ſit aliquã illaꝝ cãrũ ſil' eẽ. Ubi gr̃a.
Uitupabile eẽ ꝯuenit audaci ⁊ timido pp diuerſas cauſas.
Nã ꝯuenit audaci p exceſſum. timido vero pp defectũ: vñ
ſiue ſit ſupabũdãtia ſiue defectus nec̃e eſt eẽ vituperabile.
Sʒ ſi ponat vitupabile eẽ, nõ eſt neceſſe qꝫ ſit ſupabũdãtia: vt
vt pʒ in timido: ſʒ tñ nec̃e eſt qꝫ ſit vl' ſupabũdãtia vl' defe-
Nom 2m ctus. ¶ Cõſiderãdũ eſt vlterius ſm phm in lr̃a qꝫ qñ ẽ ali-
quis effectus q ꝯuenit vni cõi pp vnã cãm. opʒ ſemp qꝫ ad
cãm ſequat effectus ⁊ eʒ. ſicut fluẽ folio ꝯuenit plãte hñti
lata folia pp hãc cãm q̃ eſt cõdẽſatio humoris ⁊ eʒ: opʒ qꝫ
poſita cã in tali ſubiecto ponat effectus: vt ſi cõdẽſatio hu-
Nom 3m et ult 3r moris ſit in arbore: neceſſe ẽ qꝫ in arbore folia fluãt. ¶ Cõ-
ſiderandũ eſt vlterius hic ſm. D. S. ⁊ Egidiũ qꝫ ſimul põt
accipi 2r. ſ vnomõ vt dicit ſimultatẽ tpis. ſ alio° vt dicit ſi-
multatẽ ꝯſecutionis. hic aũt accipit ſimul 2° mõ ⁊ nõ p̃mõ:
vt ſi ponat vnuʒ ſiue cauſa ſiue cãtum neceſſe eſt conſequi
aliud ſimul tpe ſiue ſm prius ⁊ poſterius. ¶ Ad argumẽ-
ta pʒ ſolo ex p̃dictis in capite articuli adducta.

¶ Qõ. 19. De pportione cãe ⁊ effectus. ⁊ eſt lec. 19. D. S.

Le.19. **St** inſup ꝯſiderãdũ qualiter cã ⁊ cãtũ ſe ha-
beãt adinuicẽ quãtũ ad vnitatẽ. ¶ Cir-
ca qđ queritur. Utrũ vnius effectus ſit tñ vna
cauſa vel ſint plures cauſe.
¶ Sequit i phō ⁊ i. S. D. [Utꝝ ãt ꝯtingat.]
Ad qđ ſic pcedit. Ur qꝫ vni⁹ ⁊ eiuſdẽ. ¶ Arti. vnicus.
effectus ſit tñ vna cã. ¶ Nã diffinitio ẽ explicãs cau-
ſaʒ rei: vt ſupra ꝯceſſuʒ ẽ: qr ſignificatũ diffõnis eſt ipm qđ
qđ eſt: ſʒ vnius rei vnica ẽ diffõ: cũ vni⁹ rei ſit vnũ eẽ. ergo vni⁹
effectus ẽ tñ vna cã ⁊ nõ plures. ¶ 2m p̃terea vni⁹ effect⁹
demſtatiõis de aliquo nõ ẽ niſi vnũ mediũ demſtationis: vt
dicit hic phs: ſʒ mediũ demſtatiõis pp qđ: ẽ cã. ergo ⁊c̃. ¶ Sʒ
cõtra ẽ phs in lr̃a ibi. [Utrũ aũt ꝯtingat ⁊c̃.] ¶ Rn̄° dõm
qꝫ iſtud ẽ 3m capĩm huius ſexti tractat⁹: in quo phs mouet
hãc qõnẽ. vʒ. Utrũ vnius effect⁹ ſit tñ vna cã: quã ſoluit p
diſtinctionẽ. ſ Nã ꝯtingit aliq̃d aſſignari p cã alicui⁹ effe-
ctus tripl'r. ſ Unomõ accipiẽdo cãm p ſe p medio demſtra-
tionis ꝯcludẽdo effectũ. ſ Aliomõ accipiẽdo aliqđ ſignuʒ
pro cã. ſ 3° mõ accipiẽdo aliqđ accñs. ſ p̃mõ vnius effect⁹
eſt tñ vna cã: vt pbat phs p p̃mã rõnẽ in obijciẽdo ad oc̃ã.
ſ Sʒ 2° mõ ⁊ 3° mõ vnius effectus pñt eẽ plures cãe: vt qꝫ
aliq̃d ſit vitupabile p ſe cã ẽ eẽ p̃ter rõnẽ rectã. ¶ Sʒ inſta-
bat diſcipulus. Nã ſupra ꝯceſſuʒ ẽ qꝫ p q̃libet genus cãe
Discip. põt fieri demſtatio. qđ ẽ pbat 2° phyſi. ergo vnius effect⁹ pñt
eẽ plures cãe accipiendo cãm p cã p ſe: q accipit p medio
demſtatiõis pp qđ. ¶ Cõfirmabat: qr vnius effect⁹ pñt eẽ
Rn plures diffõnes: ⁊ per ꝯñs rõ phi nulla. ¶ Dõm ad vtrũqʒ
ſimul ſm Egidiũ qꝫ eiuſdẽ rei ſm diuerſa gña cãrũ pñt eẽ
plures cãe p ſe: q̃ pñt ſumi p medio in demſtatiõe. ſʒ eiuſdẽ
rei nõ põt eẽ pl'es cãe p ſe: q ſint mediũ in demſtatione ſim-
pliciter potiſſima d qua hic loquit phs: qr talis demſtatio
accepit p medio diffõnẽ cõpletã ⁊ pfectã ſimpl'r: q̃ includit
oẽs cãs alicuius effect⁹ demſtrabilis. vnius. n. effect⁹ nõ pñt
eẽ niſi vnũ tale mediũ: qr vni⁹ rei nõ ẽ niſi vnica talis diffõ
pfecta ſimpl'r cõpleta. ¶ Cõſiderãdũ ẽ hic ſm Rodulphũ Nom pm
britonẽ qꝫ cãrũ q̃dã ſunt p ſe: q̃dã p accñs. vnius rei pñt eẽ
plures cãe p accñs ẽt in eodẽ gñe cãe: vt ipſi⁹ ſtatue cã per
accñs ẽ policlet⁹. albũ. ⁊ muſicũ. ſ De cauſis vero p ſe po-
tiſſimis loquit 2r. vel in eodẽ gñe cãe: vel in diuerſis gñib⁹
cãrũ. Si 2° mõ ſic eiuſdẽ effectus pñt eẽ pl'es cãe p ſe: qr oĩs
alia citra p̃mã cãm pñt hic plures cãs. ſ Si vero loq̃mur d
cauſis p ſe in eodẽ gñe cãe põt itelligi 2r. ſ qr vel loq̃mur d
cauſis tã cõib⁹ q̃ȝ pprijs: vel de cauſis mediatis ⁊ pprijs.
Si p̃mõ ſic ẽt vni⁹ effect⁹ pñt eẽ pl'es cãe. Si 2° mõ ſic vni⁹
effect⁹ in eodẽ gñe nõ pñt eẽ pl'es cãe: qr ſicẽ ad cãm p ſe ⁊ i-
mediatã ſequit effectus: ita ad vnitatẽ ⁊ pluralitatẽ talis
cãe ſequit vnitas vel pluralitas effect⁹. ¶ Cõſiderãdũ eſt Nom 2m
vlterius ſm phm in lr̃a qꝫ ſi accipiat cã ⁊ cauſatũ p ſe: ha-
bebũt eodẽ mõ ſe pportionata vl'r. Nã ſi effectus ſit idem
gñe ⁊ diuerſus ſpẽ: ẽt cã erit talis. ſi vero effect⁹ ſit equocus.
ẽt cã erit talis. ſed ſi effectus ſit analogus cã erit analoga.
ſ Exm p̃mi vt cã p quã poſſemus arguere a cõmutata pro-
portiõe in numeris figuris. tpib⁹ a corpalibus ẽ alia ſpẽ ⁊
eodẽ gñe. ſic nũerus. figura ⁊ tps dĩnt ſpẽ ⁊ ſunt eadẽ gñe
ſ. de gñe quãtitatis. Augmẽtũ eniʒ eſt cã qꝫ poſſumus ar-
guere a cõmutata pportione. Qđ q̃dẽ augmẽtum eſt idem
ſm gen⁹ ⁊ aliud ſm ſpẽm: qr tale augmẽtũ eſt idẽ ſm q̃ȝti-
tatẽ ⁊ eſt aliud ſm ſpẽs ſubalternas q̃ȝtitatis. Nã vnũ pti-
net ad q̃ȝtitatẽ diſcretã ⁊ aliud ad q̃ȝtitatẽ cõtinuã. ſ Exm
ſcđi nã eius qđ eſt eẽ ſile: alia cã eſt in coloribus ⁊ in figu-
ris: qr equiuoce dr̃ vtrobiqʒ. Jn figuris eniʒ nihil aliud eſt
eẽ ſile q̃ȝ qꝫ anguli ſint eq̃les: ſed in colorib⁹ eẽ ſile eſt qꝫ
faciãt eadẽ imutationẽ in ſenſu vel aliud huiꝰ. ſ Exm tertij
qr cã tã iris q̃ȝ echo eſt repcuſſio que eſt eadẽ ſm pportio-
nem. ¶ Cõſiderãdũ ẽ vlteri⁹ ſm phm qꝫ cã ⁊ id cuius ẽ cã Nom 3m
⁊ ſubiectũ ꝯſequunt adinuicẽ: vʒ ſi accipiant vl'r. Sʒ ſi ac-
cipiat vnũqđqʒ pticulariter: tũc id cui⁹ ẽ cã erit in plus q̃ȝ
ſubm ⁊ q̃ȝ cã ſi talia accipiant ſm qꝫ cõpetunt huic vel illi
particulariter: vt hec paſſio q̃ eſt hre angulos q ſunt extra
eq̃les q̃tuor rectis in plus ẽ q̃ȝ triãgulus ⁊ quadrãgulus.
Angulos. n. extrinſecos eẽ eq̃les q̃tuor rectis ẽ paſſio que
cõuenit figure rectilinee. Si ergo talis paſſio ⁊ cã ⁊ tale ſubm
accipiant vl'r: ſic oĩa ſe habebunt adinuicẽ ꝯuertibil'r: qr
mediũ qđ ẽ cã paſſiõis ẽ diffõ ſbcti. Manifeſtũ ẽ. n. qꝫ diffõ
ſubm ⁊ ppria paſſio adinuicẽ ſe hñbũt ꝯuertibil'r: ſʒ ſi acci-
piat paſſio cõis in plus ſe hẽbit q̃ȝ ſubm ppriũ: ⁊ cã ppria.
Sicut folio fluere ꝯſequit adinuicẽ ⁊ excedit ipʒ cũ ſequat
ẽt ficũ ⁊ excedit ipſaʒ: nõ tñ ẽ exceſſiuũ oium q̃bus ꝯuenit:
ſʒ eſt eoꝝ ſicut eq̃liũ. ſi ergo aliqs velit accipe illud qđ ẽ p̃muʒ
mediũ reſpectu oĩuʒ erit hoc qđ ẽ diffõ eius qđ ẽ folio flue-
re. vñ ſi querat qđ eſt folio fluere: dicet qꝫ nihil aliud ẽ q̃ȝ
cõdẽſari ſuccũ ſeminis cũ lacte folij ad ramũ. ¶ Cõſiderã-
dum eſt vlterius ſm phm qꝫ cã que conſecutionem hʒ cuʒ Nom 4m
ſuo effectu eſt cauſa athoma. i. indiuiſibilis ſiue adeq̃ta: qñ
vʒ vnus effectus aſſignat vna cã ⁊ nõ plures potiſſime lo-
quẽdo de cã inferẽdi. Cã aũt adequata (vt innuit hic phs)
q̃rẽda ẽ in ſubto ppzio: magis accedimus ad ſubm ppriuʒ
aſcẽdẽdo per viã reſolutionis verſus vl'e. Jđ hoc mõ querẽ-
da eſt talis cã vl'is. vt in volatilib⁹ eſt longa vita per eẽ ſic-
cũ. Et lõga vita eſt eẽ ſiccũ per tẽperamẽtuʒ cõpl'onis: ſed
lõga vita nõ eſt in tẽperamento cõpl'onis per aliq̃d aliud:
igit tẽperamẽtũ cõpl'onis eſt cã adequata q̃re aliqua ſunt
lõge vite. ¶ Cõſiderãdũ eſt vlterius vel final'r ſm Egidiũ Nom 5m
qꝫ vl'e eſt ppriũ ſubm ⁊ radicale ⁊ p̃mũ fundamẽtũ omniũ
alioꝝ. Oĩa igit alia. vʒ tã paſſio q̃ȝ cã paſſionis q̃rẽda ſunt
ſub vl'i ſubto ſicut poſteriora ſub p̃ora. Et q̃rẽda ſunt in vl'i
ſubto tãq̃ȝ ſuſtẽtata in radicali fundamẽto. hec ille. ¶ Ad
argumẽta patet ſolutio per diſtinctionẽ ſupra poſitam.

¶ Questio.20. De cognitione primoꝝ principiorum ꝛ conclusionum. ꝛ est lec.20.S.D. Le.20.

Methodus cui hucusqȝ operā dedim⁹ in capite hui⁹ scdi libri req̄rit ꝙ hoc vltimo tractatu ꝯsiderem⁹ de cognitione ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ demr̄atiōis. ¶ Circa qḋ querūt duo. ¶ Prio vtrū cognitio ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ sit nob̄ inata vel in nobis de nouo acq̄rat. ¶ Secūdo vtrū cognitio ꝑncipioꝝ ꝛ ipaꝝ ꝯnū sit vn⁹ ꝛ idē habit⁹. vl̄ vtrū alio hitu cognoscamus ꝑncipia: ꝛ alio hitu ɔ̄clōnes. ¶ Sequitur in pħo ꝛ in. S.D. ibi. ¶ De principijs autē quasiratio.]

¶ Articulus primus.

Ad primū sic ꝓcedit. Uꝫ ꝙ cognitio primoꝝ ꝑncipioꝝ sit nobis inata ꝛ nō acq̄sita. ¶ Nā (vt arguit hic pħs) oīs nr̄a cognitio itellectiua acq̄sita fit in nobis ex ꝑexn̄ti cognitiōe: vt in capite ꝑmi hui⁹ declaratū est: sed cognitio ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ nō fit ex ꝑexn̄ti cognitiōe: cuꝫ ea nulla cognitio sit certior. Magis.n. certū nō cātur ex minus certo. vn̄ cognitio ɔ̄nis cātur ex cognitiōe ꝑncipioꝝ q̄ est certior ꝛ nō eꝫ. ḡ cognitio primoꝝ ꝑncipioꝝ nō est in nobis acq̄sita: ꝛ ꝑ ɔ̄ns ē nob̄ inata. ¶ 2ᵐ preterea cognitio primoꝝ ꝑncipioꝝ di sapia. 6. ethico. sꝫ sapia nō ē hit⁹ acq̄situs sꝫ ifusus: cū sit donū spūs sci. ḡ idē qḋ prius. ¶ 3ᵐ preterea aia nō destituit a sua ꝓpria ꝑfectione: sed ꝑfectio aie itellue est scia. ḡ sp in ipsa aia fuit scia: ꝛ ꝑ ɔ̄ns cognitio primoꝝ ꝑncipiorū: cū sciētia talē cognitionē ꝑsupponat. ¶ 4ᵐ preterea ꝑm Cōᵗᵒʳᵐ. 2. metaᶜᵉ. cognitio principioꝝ est nāliter hita ergo innata: ꝛ sic idem qḋ prius. ¶ 5ᵐ ꝑterea. vnusq̄sqȝ sane mentis ɔcedit ꝑ͞ᵃ prin͞ᵃ: cum ea nullus mentis sane negare possit: vt pꝫ. 4. metaᶜᵉ. ḡ videtur ꝙ cognitio ipoꝝ sit naturalis ꝛ innata ꝛ ꝑ ɔ̄ns nō acq̄sita. ¶ Sed ɔ̄ est pħs in lr̄a ibi ¶ De principijs aūt q̄re ꝛc̄. ¶ Rn̄° dicēduꝫ ꝙ iste est vltimus tractatus qui cōtinet vnicū capᵐ: in q̄ pħs determinādo de cognitione primoꝝ principioꝝ soluit tres q̄ōnes adducendo duas ɔ̄nes de quarū 1ª in sequēti artlᵒ videbit. ¶ Pria ɔclō que est rn̄sua ad q̄sitū talis ē hitus primoꝝ ꝑncipioꝝ nō sūt nobis nāliter innati sꝫ acq̄siti. ¶ Hāc ɔ̄nē ꝓbat pħs tali rōne. Nā aliquos latēt hitus principioꝝ. Multi.n. sunt qui ignorāt prin͞ᵃ sciaꝝ. ergo tales hitus nō sunt nob̄ nāliter inati. ¶ pꝫ ɔ̄ñ. nāliti qui hn̄t cognitionē primoꝝ pncipiorꝫ hn̄t cognitionē certiorē cognitione que est per demr̄ationē: sꝫ cognitio ꝑ demr̄ationē nō potest haberi ita ꝙ lateat hn̄tē. nā dictum est in prinᶜ huius: illud ꝓ̄ scit qḋ est impoīe alr̄ se hēre. ḡ multo minus pōt eē ꝙ aliqs hēat cognitionē principioꝝ immediatoꝝ ꝛ lateat ipsum: qḋ tn̄ incōueniēs sequeret. ¶ Cōfirmat eadē ɔclō tali rōne. nā itell̄s nō est eoꝝ que sunt in actu ante suū intelligere: vt pꝫ. 3° de aia sed est in potētia ad oīa intelligibilia: qḋ nō esset si cognitio ꝑncipioꝝ esset in nobis inata. ¶ Preterea. ibideꝫ di ꝙ itellus nr̄ in ꝑn° sue creationis ē tāq̄ꝫ tabula rasa: in q̄ nihil depictum est: sed in tabula rasa anteq̄ꝫ depingat nō est aliq̄ figura vel imago. ḡ ꝛc̄. ¶ Cōsiderādū est hic ꝑꝫ pħm ꝙ necesse est a ꝑn° creatiōis in nobis esse q̄ꝫdam potētiā cognoscitiuā: que. s. ꝓcedat cognitionē principioꝝ: nō tamē taleꝫ que sit certior quātuꝫ ad certitudinē cognitione principiorū. vnde nō eodē mō cognitio principioꝝ sit in nobis ex preexn̄ti cognitiōe: sicut accidit in his que cognoscuntur per demr̄ationem quēadmodū declaratū est in ꝑ huius. ¶ Considerādū est vlterius ꝙ hitus ꝑncipioꝝ nō sūt in nob̄ determinati. i. cōplete innati. di determinatū qḋ est terminatū ꝛ qḋ ꝑuenit ad ꝑfectū terminū. Cognitio aūt principiorꝫ nō est nobis indita nāliter sub eē cōpleto ꝛ formaliter: tn̄ nāliter aliqd hēm⁹ ad cognitioneꝫ principioꝝ effectiue: vꝫ ꝛ finaliter ꝛ dispositiue inq̄ꝫtuꝫ hēm⁹ nāliter inditū lumē itellectus agētis: ꝟtute cuius talia ꝑn°. fiunt nob̄ nota immediate cognitis terminis: hec Egidi⁹ ꝑm sniam pħi ꝛ. D.S. Et sꝫ aliq̄ ꝑnᵃ spālia accepta vt cognitiōes ꝛ nō vt ꝑn° possint demr̄ari: tn̄ prīᵃ vt ꝑnᵃ nō pn̄t demr̄ari. Pncipia ꝟo coīa nō idigēt silogistica ꝓbatiōe: sꝫ (vt dcm̄ est) cognitis terminis imediate absqȝ discursu cognoscunt ꝑsupposita cognitiōe. Noᵐ 3ᵐ. ¶ Cōsiderādū ē vlteri⁹ ꝑꝫ pħm in lr̄a ꝙ tres sūt ḡdus ꝑncipioꝝ cognoscitiuoꝝ. ¶ Primus q est cōis oib⁹ aialib⁹ est ꝙ oīs aialia hn̄t q̄ꝫdā nālē potētiā ad iudicādū de sensibilib⁹ q vocat sēsus q nō acq̄rit de nouo: sed ipsaꝫ nāꝫ ɔseq̄t. ¶ 2⁹ ḡdus est in q̄busdā aialib⁹: vꝫ ꝑfectis in qb⁹ remanet aliq̄ spēs vl̄ impssio spēi sensibilis abstracta a sensibili: iō ɔtigit eē q̄ꝫdā cognitionē in aia ꝑter sensuꝫ q̄ di memoria. ¶ 3⁹ gradus ē q solū ɔuenit aialib⁹ ꝑfecte rōnabilib⁹. ꝑter memoriā ꝛ sensuꝫ est aliqḋ ꝑnᵐ cognoscitiuū qḋ ē ipsa rōcinatio de his q̄ remanēt in memoria. ¶ Cōsiderādū ē vlterius ꝑm pħm vbi sup̄: ꝙ in nob̄ ex sensu fit memoria: ꝛ ex memoria multotiēs facta circa eādē rē in diuersis tn̄ singularibus fit ꝑ expimētū. ¶ Nā expimētū nihil aliḋ eē vꝫ q̄ꝫ accipe aliqd ex multis i memoria retētꝫ. Tn̄ expimētū idiget aliq̄ rōcinatiōe circa pticularia: ꝑ quā ɔferꝫ vnū ad aliḋ: qḋ ē ꝓpriū rōnis: puta cuꝫ aliqs recordat ꝙ talis herba sanauit multos a febre di eē exptus ꝙ talis herba sit sanatiua febris. ¶ Ratio aūt nō ɔsistit in experimēto multoruꝫ singulariū: sed ex multis ꝑticularibus siue singularib⁹ in qb⁹ q h exptus est accipit vnū cōe qḋ firmat in aia: ꝛ ɔsiderat id absqȝ cōsideratione alicuius singularis. qḋ qdē cōe accipit vt ꝑnᵐ artis ꝛ sciemie. Ubi gratia. q̄ꝫdiu medicus cōsiderat hāc herbaꝫ sanasse sortem ꝛ platonē: ꝛ sic de multis alijs: accipit de ea expimētum: Q̄n aūt eius ɔsideratio ascēdit ad hoc ꝙ tales spēs herbe sanat febricitatē simpˡ. hoc accipit vt quedam regula artis medicīe. de qua ꝓlixius in l̄ima dīne pbie disputatū est circa ꝑᵐ. ¶ Cōsiderāduꝫ est vlterius ꝑm. D.S. ibidē ꝙ pħs dicit vl̄e esse q̄escēs in aia: q2 ɔsiderat vl̄e preter singularia in qb⁹ est motus: ꝛ hoc loquēdo de cōsideratiōe aie que est ꝑ primā opatiōnē intellectus: Quiā loquendo de 2ª opatiōe intellectus aia nō pōt ɔsiderare vl̄a eē preter singularia absqȝ falsitate. vn̄ lꝫ in ꝑª opatione intellus abstrahentiū nō sit mendaciū: vt di in. 2. phy. tn̄ abstrahentiū in 2ª operatione intellectus est mēdaciū. ¶ Cōsiderandū est vlterius ꝑm eūdē. D.S. ibidē ꝙ pħs hic dic̄ vl̄e esse vnū ꝑter multa: nō qdē ꝑm esse sꝫ ꝑm ɔsiderationē nostrā. Intellus enim ɔsiderat nām aliquā puta hoīs non respiciendo ad sortē ꝛ platonē ꝛc̄. quod tn̄ etsi ꝑm cōsiderationeꝫ intellus sit vnum ꝑter multa: tn̄ esse est in oib⁹ singularib⁹ vnū ꝛ idē non qdem nūero q̄si sit humanitas nūero omniū hoīuꝫ: sꝫ ꝑm rōneꝫ spēi. Sic h albū est simile illi albo albedine nō q̄si vna nūero albedie exn̄te in vtroqȝ: ita ēt sortes ē silis platoni in hūanitate nō quasi vna nūero humanitate exn̄te in vtroqȝ. Ex h ḡ expimēto ꝛ tali vl̄i per experimentū accepto est in aia id qḋ est ꝑnᵐ artis ꝛ scie. ¶ Considerāduꝫ est vlterius ꝑm pħm ꝛ. D.S. ibidē ꝙ vt di. 9. ethico. Ars est recta ratio factibiliū a nobis: vn̄ si ex experimēto accipit aliqḋ vl̄e circa factibilia: puta circa sanationē aut agriculturam: id vl̄e erit ꝑnᵐ artis. Et q2 scia (vt dicit ibidem) est circa necīa: ideo si ex expimento sumat vl̄e circa ea que semper eodē modo se hn̄t: puta circa nūeros ꝛ figuras tale vl̄e erit ꝑnᵐ scie. ¶ Cōsiderandū est vlteri⁹ ꝑm eūdem ꝙ hitus ꝑncipioꝝ nō acq̄runt in nobis de nouo ab aliquibus hitib⁹ notiorib⁹ ꝓcedētib⁹: sic ḡnat in nob̄ hitus scie ex ꝑco gnitione principioꝝ: sꝫ hit⁹ principioꝝ fiūt in nobis (vt dictū est) a sensu memoria. ꝛ experimēto ꝑexistētibus. Exᵐ pħi est sicut in pugnis q̄ fiūt per reuersionē exercitus deuicti ꝛ fugati. Cū enim vnus eoꝝ cepit immobiliter stare ꝛ nō fugere: ꝛ alius stat ad iūgens se ei: ꝛ postea alter q̄usqȝ tot ɔgregent ꝙ faciūt ꝑnᵐ pugne: Sic enim ex sensu ꝛ memoria vni⁹ singularis ꝛ iterū alteri⁹ ꝛ alteri⁹ q̄nqȝ peruenit ad id qḋ est ꝑnᵐ artis ꝛ sciētie. ¶ Cōsiderādū est vlteri⁹ ꝙ q2 aliquis posset credere ꝙ solus sensus ꝛ memoria singulariū sufficerent ad causandum cognitionē intellectualē

Margin notes (left): con°. · ꝓbatio. · Alia rō · Alia rō · Noᵐ ꝑᵐ. · Noᵐ 2ᵐ.

Margin notes (right): Noᵐ 3ᵐ. · 3ᵉˢ grad⁹ ꝑn cipioꝝ cogno. · Noᵐ 4ᵐ. · expimētū · Ra°. in q̄ cōsistit · Noᵐ 5ᵐ. · Noᵐ 6ᵐ. · Noᵐ 7ᵐ. · Noᵐ 8ᵐ. · Noᵐ 9ᵐ.

principiorum: sic qdā antiquorum opinati sūt: nō ponētes differentiā
iter sensum z itellm: mō ad h excludēdū phs in lra adducit q
sil cū sensu oz psupponē talē nāni aie q sit susceptiua cogni/
tiō o vlis: qō fit p itellz poiez. Oz ēt q possit agē id p itellz
agētē q fac itelligibilia in actu p abstractionē vliuz a singu
No. 10m lārib9. C Cōsiderādū ē vlteri9 fz. Egim q exm phi de exer/
citu fugiēte ē optimū ad ppositū. Nā sic exercit9 fugiēs est
obstupefact9 z dispsus nesciēs in q loco ɔgreget se z qsi ca,
sualiter se ponit nō totū sil' fz paulati se ɔgregat: sic cū volu/
mus cogscere cās z pn ex qrū cognitiōe gnāt in nob intel
lectus: qsi sum9 stupefacti ex admiratiōe qr videm9 effcm
igrātes cāz z qsi sparsi cogitam9 hincide nesciētes vbi figa
mus cogitationē nrām: Postq̄ āt figimus nos in aliq̄ me/
moria vt qr h vidim9 in tali tpe qsi cāle ē q nos bn figim9
z si nos bn fixim9 in vna memoria nō sufficit. sz ēt memora
mus de alio tpe q ēt in tali tpe h idē ɔtigit. Ex plurib9 tali
bus memorijs hēmus expimētū z vle z poterit in nob gnā/
ri pdictus habitus. ſ Rō āt q multa talia regrant h ē: qr
vnū fortificat p aliō. Sic g multitudo bellātiū ē fortior: sic
sensus plurificat9 est fortior ad memoriā gnandā: z memo
ria multiplicata fortior est ad gnandū expimētū hō. g mul/
tiplicatio pt referre ad actus z ad potētias. Ad actus qdē
qr vn9 sensus nō sufficeret neqz vna memoria nisi essēt act9
multiplicati. Ad potētias vo refert talis multiplicatio: qr
ipse sensus qlitercūqz multiplicet nō sufficeret ad gnandū
No. 11m hitū pncipiorum: q di itellus. h ille. C Cōsiderādū est vlteri9
fz phz in lra q si accipiāt mlta singularia q sūt indrīa qtū
ad vnū in eis exñs: illud vnū fz qō nō dint in aia acceptū ē
vle: qcqd sit illud siue ptineat ad eēntiā singulariuz siue nō:
qr. n. inenimus sortē z platonē z alios singulos hoies esse
indrntes qtuz ad h qō est rōnale h vnū in q nō dnt. s. rōna
le accipim9 qsi vle qō est oīa: sz singulare si id qō pprie z p
se sentit: tn sensus est qdāmō ipi9 vlis. Cogscit eni calliā nō
solū in qtū est callias sz inqtū est hō z ide ē q tali accepti/
one sensus pexñte, ipsa aia intelliua pōt ɔsiderare hoiez in
vtroqz. Si eni sensus apphēdēt id solū qō est pticulr z nul
lo9 apphēderet nāz vlez in pticlari nō eēt poie q ex apphē
siōe sensus carēt in nob cognitio vlis. Et sic se hnt singula/
ria ad vlia: ita min9 vle ad magi vlia. Et qr cognitionē vliū
(vt pz ex dict) accipim9 a singularib9. nece est nos vlia pn9
cogscere p viā iductiōis. h oia. D. S. C Ad pm igr pz solo
ex dictis. C Ad 2m. dōz q laborat i equoco: qr sapia que di
hitus iuēta circa altissimas cās nō est donū spūs sci: sz ē hit9
acqsitus vt ex dict pz. C Ad 3m dōz q scia siue hitus pnci/
piorum est hois pfectio accñtalis z nō eēntialis. vñ rō laborat
in equoco. C Ad 4m dōm q cognitio principiorum ē nāliter
hita: qr nō acqrit in nob p discursū sic acqrit scia per demō
strationē: sed tamē acqrit per viā sensus. vñ talis cognitio
nō est innata. Et per h pz solutio ad quintū.

C Sequitur in phō z in. S. D. ſ Qm aūt corum. C Arti. 2.

Ad scdz sic pcedit. Ur q pn9 z ɔclones codē hitu co
gnoscant. C Nā pn9 demrationis sil' tpe pnt
cognosci cū ipsa ɔne: vt in p h9 hituz ē. g eodē hitu cogno/
scunt. Quia si diuersis habitib9 cogscerent cōtingēt simul
plra itelligē p modū plriū: qr cogscē plēs p plēs cognitiōes
silē ē intelligē plra sil' p modū plriū. C 2m pterea. si diuersis
hitib9 cogscerent. seqret cū sic hēam9 in aia hitū pncipiorum
z hitū ɔnū: q plra accñtia spē distīcta eiusdē gnīs eēnt i co/
dē sbcto: qōd est incōueniēs: qr due figure nō pnt simul recipi
in eadē pte tabule. Aia aūt mea (vt sup dcm est) est tāqz ta/
bula rasa. g zc. C 3m pterea. pp qō vnūqdqz tale z illud ma
gis: vt in p h9 pbatū est. sz ɔnes cogscunt scia pp pn9. g pn9
magi hitu scie cogscunt. C Sz ɔ est phs i pnti caplo ibi.
ſ Qm aūt corum zc. C Re9 dōz q ista ɔclo hui9 capli p quā
phs soluit duas dubōnes que ē, rñsus ad quesitū talis est.
conc. pria C Alio z alio hitu cogscunt pn9 z ɔnes. Quaz ɔnē pbat
phs trib9 rōnib9: C Quarū p9 est talis. Nā pn9 sūt notiora
ɔnib9 vt sup pbatū ē. g hit9 q pn9 cogscūtur est certior z no
tior hitu: quo cognoscūt ɔnes. g nō codē hitu cogscūt pn9
z ɔclōnes. ſ Pz ɔña: qr nihil est certior z notior seipso.
al'r idem eē notius z ignotius seipso.
C Preterea. pn9 aliq hitu cogscunt: q hit9 sp est verus: sz nō 2a.
cogscunt hitu scie: cū scia sit qlibet cū rōe. Ad pn9 aūt nō ē
rō. g cogscunt p aliū hitū sp verū: sz pter sciaz nō est ali9 hi/
tus itelltualis: q sit sp vo nisi itell9. g cogscunt p itellm q est
ali9 hitus a scia. C Preterea. itell9 ē pm scie: sz scia nō est
pm scie. sic demratio q cāt sciam nō est pm demratiōis. g 3a.
itell9 z scia sūt distincti hit9: Cū igit pn9 cogscant p itellm
z ɔnes p sciaz. Relinqt g q diuersis hitib9 cogscūt. C Sz
istabat discipulus. Nā sapia est hitus: q sp est verorum. g pter Discip.
sciaz ē aliqs alius hit9. q sp est verorum ab itellu. C Dōz vt h Resp.
dic. D. S. q sapia itelligit sub scia z itellu. Nā vt di. 6. ethi/
corum. Sapia est intell9 z scia methaphysica. n. q di sapia: nō
hēt aliā sciaz q pbet pn9 sua: sz ipsa i seipa capit suū itellm
z cognitionē pncipiorum. p q pbat suas ɔnes. vñ nō regulat
p aliquā aliā sciaz supiorē loquēdo de sciētijs hūanit9 iuēt.
Si g (vt ɔcludit h Egidius) solus itell9 ē certior. nō exclu/
dit ex h imo cōcludit q sapia sit certior z nobilior q scia:
cū ipa in se cōprehēdat suū intellm z suā regulā vt dcm est.
C Cōsiderādū est h fm phz q cognitio pncipiorum ptinet ad No. pm.
itellectū cui9 ē cognoscē vlē: qō di pm scie eē. Cognitio aūt
pncipiorum est verior q sit scia: nihil āt ē veri9 q scia nisi itel/
lect9. Cognitio vo pncipiorum erit itellus q est pm scie. vt in
mathe. intell9 pncipiorum p q pbant mathe ɔnes erit pn
cipiū scie mathematicorum z sile est in nā rerū scitarum. z lz (vt
dic h Egidi9) act9 incōpleti sint pn9 hituū: hitus tn est pm
actuū ɔplexorum: loquēdo g de cognitiōe pfcā p q cognosci/
mus pn9. Intellus q est hit9 pncipiorum nō solū ē pm scie: sz
est pm principiorum. i. intellectus est pm cognitiōis p quaz
cognoscimus principia.
C Cōsiderādū ē vlteri9 fz phz in lra q circa intellm sūt duo No. 2m.
gna hituū hñcia se aliqliter ad verum. ſ Quidā. n. sunt sp veri.
ſ Alij vo interdū recipiūt falsitatē. vz pz de opione z de rō/
cinatiōe q pnt eē ipi9 vi z falsi. ſ Sūt ēt qdaz hit9 erronei
se hñtes ad falsū. Quia vo pn9 sūt maxie vera: manifestū est
q nō ptinēt ad hit9 q sūt sp falsi: neqz ēt ad h it9 q iterdū re/
cipiūt falsitatē: sz solū ad hitū q sp ē verorum. Hō āt hitus sūt
duo. vz intell9 z scia cōprehēdēdo sapiaz sub vtroqz. vt di/
cū est: qr sapia nō solū est scia: sz apphēdit in se intellectū z
sciaz cū sit caput sciarū. Et qr hitus pncipiorum nō est scia: cū
acqrat p demrationē. pncipiorum āt nō ē dmratio inqtū hō.
Relinqt g q hitus pncipiorum ē intellus. C Cōsiderādū ē fi/ No. 3m.
naliter fz Egidiū q intell9 z scia vt accipit h fz phm 3r ell
citur dint p qr itellus est certior z notior q scia. ſ 2o qr ad
pn9. qrū ē itellectus: nō est rō: scia vo nō est sine rōne. ſ 3o qr: Diffa int
intellus est pm scie: sed scia nō est pm scie. C Ad pm. igit scie. z intellectum.
dōm q qn plura sil' per hitus penit9 diuersos siue dispera/
tos cognoscerent: sic plura intelligent per modū plurium.
nō tn qn talia cognoscunt per hitus distinctos tn subordi/
natos: nō essent plura p modū pluriuz intelligere. vt est in
pposito. Nā scia z intellectus sunt hit9 adinuicē subordina
ti. ſ Uel dicēdū q qn pn9 applicata ad ɔnē simul tpe cogno
scunt cū ɔclonē: tnu cognoscunt alio hitu q hitu sciētie: sed
pma solo melior est. C Ad 2m dicēdū q non est incōueniēs
formas accñtales spē dintes eiusdē gnis esse simul in codē
subiecto dūmodo sint forme habituales: sicut plres sciētie
pnt simul esse hitualiter: sz nō qtū ad actualē ɔsiderationē.
C Ad 3m dōm q in p hui9 declaratū est qūo intelligit illa
ppō phi pp qō zc. vñ qr ɔnes cognoscūt scia p pn9 nō pp h
seqt q pn9 cognoscant scia: sz q magis cognoscant q ea q
p sciētiā cognoscunt: Sic nō seqt. Creatura est ens per par/
ticipationē pp deuz. g de9 est ens p participationē: sz ē ma/
gis ens q ens p pticipationē: cum sit sua eēntia cuius esse
est suum viuere. Qui semper laudatus sit in secula. Amen.

¶Tabula questionum et articulorum primi libri.

¶Questio.34.

1 Utrum in ppōnib⁹ mediatis possit fieri syllo igno' negatiu⁹.
2 Utrum in eisdem possit fieri sylls ignorantie affirmatiuus.

¶Questio.35.

1 Utrū deficiente nobis aliquo sensu sit necesse deficere sciētiam de sensibilibus illius sensus.
2 Utrum in nobis sint tm̄ duo modi vere sciēdi.s.per demōstrationem & inductionem.

¶Questio.36.

1 Utrum ea que phs pmittit ad determinandum de processu in infinitum in demonstrationibus sint bene posita.
2 Utrum phs conuenienter moueat tres questiones de statu qui est in demonstrationibus.

¶Questio.37.

1 Utrum si sit status in extremis:sit status in medijs.
2 Utrum si sit status in affirmatiuis sit in negatiuis.

¶Questio.38.

1 Utrum in pdicatis q̄ pdicant in eo qō qd sit pcedere in infi^m.
2 Utrum ea que addit phs in ista lec.sint bene posita.

¶Questio.39.

1 Utrum cōueniat in aliqbus pdicatis procedere in infinitum.
2 Utrum cōueniat oēm intelligētem quālibet subam diffinire.

¶Questio.40.

1 Utrum probatio qua philosophus probat esse statum in predicationibus sit bene data.

¶Questio.41.

1 Utrum si aliqd inest duob⁹ hec insit eis per aliquod cōe &c̄.
2 Utrum in predicationibus demonstratiuis necesse sit deuenire ad aliquid vnum primum.
3 Utrum in reductione propositionum mediatarum sit necesse sumere medium.
4 Utrum propositiones immediate se habeant ad propositiones demonstrandas sicut metrum & mensura earum.

¶Questio.42.

1 Utrum demonstratio vniuersalis sit potior particulari.
2 Utrum aliqua demōstationis pticularis cōclo possit ēē vlis.

¶Questio.43.

1 Utrum demonstratio vniuersalis sit dignior particulari.
2 Utrum vniuersalia sint magis scibilia q̄z singularia.

¶Questio.44.

1 Utrum demonstratio affirmatiua sit potior negatiua.
2 Utrum ppō affirmatiua sit por dignior & nobilior negatiua.

¶Questio.45.

1 Utrum demōstratio ōsīua sit nobilior ducente ad impossibile.
2 Utrum sit aliqua demōstratio ducens ad impossibile.

¶Questio.46.

1 Utrum vna scientia sit dignior altera.
2 Utrum scientia accipiat vnitatem a suo subiecto.
3 Utrum scia accipiat diuersitatem a diuersitate principiorū.

¶Questio.47.

1 Utrum eorum que fiūt a casu possit esse scientia demōstratiua.
2 Utrum eorum que cognoscuntur per sensum possit esse scientia demonstratiua.

¶Questio.48.

1 Utrum omnium syllogismorum sint eadem principia.
2 Utrum subm scientie possit dici principium scientie.

¶Questio.49.

1 Utrum scientia differat ab opinione.
2 Utrum scientia differat ab alijs habitib⁹ intellectualib⁹.

Tabula qōnum & articulorum secundi libri.

¶Questio prima.

1 Utrum qōnes sint equales numero his que vere scimus.
2 Utrum sint tm̄ quatuor questiones vere scibiles.
3 Utrum omnes questiones reducantur ad qōnem quid est.
4 Utrum omnis questio sit questio medij.
5 Utrum diffō passiōis sit medium demōstationis potissime.

¶Questio.2.

1 Utrum omnium quorum est demōstatio sit diffinitio & econuerso.
2 Utrum vni⁹ & eiusdē possit esse demonstratio & diffinitio.

¶Questio.3.

1 Utrum suppōnes quas adducit phs sint sufficienter posite.
2 Utrum quod quid est quid est significatum diffinitionis possit demonstrari de eo &c̄.

¶Questio.4.

1 Utrum qō qd est possit demōstrari de eo cui⁹ ē p viā diuisionis.
2 Utrum syllogismus demōstatiuus assimiletur inductioni.

¶Questio.5.

1 Utrum qō qd est possit ōsdi de eo cui⁹ est accipiendo ea &c̄.
2 Utrum possit sillogistice pbari qō qd est per viam oppōnis.
3 Utrum possit demonstrari per viam suppositionis.
4 Utrū possit demonstrari de eo cuius est aliquo modo.

¶Questio.6.

1 Utrum qō quid est possit ōsdi de eo cuius est demōstatiōe.
2 Utrum possit de eo ostendi diffinitione.

¶Questio.7.

1 Utrum qō quid est possit in aliquibus ostendi sillogistice.
2 Utrum possit ostendi vllomodo demonstratiue.

¶Questio.8.

1 Utrum in oibus sit pose ōsdere qō qd est p demōstationē.
2 Utrum quod quid est:sit pprium significatum diffinitionis.

¶Questio.9.

1 Utrum sint tm̄ quatuor genera causarum.
2 Utrum per quodlibet genus cāe possit fieri demōstatio.
3 Utrum eiusdem rei possint esse plures cause.

¶Questio.10.

1 Utrum valeat demōstatio a priori ad posteri⁹ p cām q̄ est &c̄.
2 Utrum in causis que non sunt simul cum suis effectibus valeat demonstratio &c̄.

¶Questio.11.

1 Utrū in his que non sunt sil' cū suis cāis valeat arg^o &c̄.

¶Questio.12.

1 Utrum in his que sunt sm generationem circularem valeat demonstratio &c̄.
2 Utrum in his que fiunt vt frequenter debeat accipi medium quod sit vt frequens ad demonstrandum ipsa &c̄.

¶Questio.13.

1 Utrum ad inuestigandum qō qd est accipienda sint talia que insunt semp & in plus se habeant non extra genus.

¶Questio.14.

1 Utrum per viaz diuisionis possit inuestigari qō quid est.

¶Questio.15.

1 Utrum sit possibile intellectum humanum intelligere qō quid est alicuius rei.
2 Utrum in venatiōe ipsius p diuisionem debeat obsuari &c̄.

¶Questio.16.

1 Utrum modus inuestigandi quod quid est per viam sillogizationis sit conueniens.

¶Questio.17.

1 Utrum alicuius questionis proposite possit interrogari propter quid accipiendo &c̄.
2 Utrum diuerse qōnes possint communicare in pp quid.

¶Questio.18.

1 Utrum causa & causatum simul sint quo ad existentiam.

¶Questio.19.

1 Utrum vnius effectus sit tm̄ vna causa vel plures.

¶Questio vltima.

1 Utrum cognitio primorum principiorum sit nobis innata vel in nobis de nouo acquiratur.
2 Utrum cognitio primorum principiorum & conclusionū sit vnus & idem habitus.vel vtrum alio habitu cognoscamus principia & alio habitu conclusiones.

¶Finit tabula primi & secundi posteriorum.

¶ Clarissimi Artium et sacre theologie docto/
ris fratris Dñici de Flandria sacri ordinis pdi
catorum in diui Thome Aquinatis Fallaciaruz
opus perutile questiones Incipiunt.

¶ Questio pma. Utrum de syllogismo sophistico sit scientia.

Q. prima Circa tractatū
fallaciaꝝ sancti Thome d
Aquino doctoris ordinis p/
dicatoꝝ. ¶ Queritꝰ pmo vtrum
de syllo sophistico sit scia.
¶ Arguitꝰ p q nō. Naz de
non ente nō est scia. p poste
rioꝝ: sz syllo sophisticꝰ est
nō ens. vt pz p diffōnē eiꝰ:
cū sit ex apparētibꝰ et non
existibꝰ. g de ipso nō ē scia.
¶ Scdo de ente per accñs
nō est scia: vt pz p posterio
rū. et 6. metaphy. sz syllo sophisticꝰ est ens p accñs: g idem
qd pus. ¶ Tertio scia dicit esse habitꝰ pclonis. p posterioꝝ:
sz syllo sophisticꝰ nō est pclo. sz totus syllo: g idē qd prius.
¶ Quarto corruptibiliū nō est scia: vt pz p posterioꝝ: sed
syllo sophisticꝰ est corruptibilis: qr qd semel ē dcm̄ manet
irreuocabile vbū. vt pz p. P. his. in pmo. g de syllo sophi/
Ro^m p^m stico non pt esse scia. ¶ Sz pcra. D. S. et phi in elēchis. q
tradiderunt sciam de syllo sophistico. ¶ Pro pntis dubij
declaratiōe sciēdum pmo q phia pma sui diuisiōe diuidit
Diuisio scientiaꝝ in phiam realē et smocinalē. ¶ Phia realis diuidit in acti/
uam. factiuā et theoricaz siue speculatiuā. ¶ Actiua phia q
moralis dr diuidit in monesticā. hiconomicā: et polyticā:
sub qbus ptinet ius canonicū et ius ciuile. ¶ Factiua vo di
uidit in septē artes mechanicas: que his duobꝰ vsibꝰ pti/
Versus net. ¶ Lana: nemus: miles: nauigatio: rus: medicina. His
ars fabrilis pnumerari pōt. ¶ Sz phia theorica siue specu
latiua diuidit in metaphy. et mathematicā et phicā: accipi
endo phicā p tota phia nāli. ¶ Phia vo smocinalis siue ra
tionalis diuidit in grāmaticā. rhetoricā et logicā. ¶ Logi/
Diuisio logi. ca vo vt est scia rōnalis diuidit vt hic dicit. D. S. sm diuer
sas opationes intellectꝰ. Qr igit tres sunt opatiōes intelle
ctus. vz simpliciū apphensio. cōpositio vel diuisio discur
sus et rōcinatio. Tres sunt ptes logice. pma est de his que
apphendunt p pmam opationē intellectꝰ. et cōtinet libꝝ
pdicabiliū Porphyrij et libꝝ pdicamentoꝝ Aristo. qbus
corridēt scds et terti9 tractatꝰ. P. his. ¶ Scda ps logice est
de his que apphēdunt p scdam opationē intellcs: ptinet
duos libros pihermenias qbꝰ corrñdet pmꝰ tractatus. P.
his. ¶ Tertia vo pars logice est de his que apphēdunt per
tertiā opationē intellcs. vz de syllo. que ps ptinet totā logi/
Ro^m 2^m cam nouā. ¶ Sciēdum 2° q 3ª pars logice diuidit in qtu
or ptes sm q syllī sunt in qdrupplici dria. ¶ Nā sylloꝝ qdaz
est simplr dictus siue nō pctus. ¶ Aliꝰ est syllo pctus. et iste
est triplex. nā qdā est pctus ad mām necīam: q dr syllo de/
mrātiuꝰ. ¶ Alius est pctus ad mām vē pbabilem. vz syllo
dialecticꝰ. ¶ Alius vo est q est pctus ad mām apparenter
pbabilē: q dr syllo sophisticꝰ. ¶ Prima ergo ps 3ª ptis est
de syllo simplr dicto siue nō pcto: et ptinet duos libros po/
riū: qbꝰ corrñdet quartꝰ tractatus. P. his. ¶ Scda ps est de
syllo pcto ad mām necessariā. s. de syllo demrātiuo: et cōti/
net duos libros posterioꝝ: qbus non corrñdet aliqs tra/
ctatus. P. his. q fuit instructor iuuenuz: pter eoꝝ difficul
tatem. ¶ Tertia vo pars eiusdez est de syllo pctracto ad ma
teriam vere pbabilem: et ptinet. 8. libros topicoꝝ. qbꝰ cor/
respōdet qntus tractatus. P. his. s. de locis. ¶ Sz qrta pars
eiusdem tertie partis est de syllogismo sophistico pctracto
ad materiā apparenter pbabilē: et ptinet duos libros elen
choꝝ: qbus corrñdet sextus tractatꝰ. P. his. et pns tracta/
tus. D. S. Et pma separatio scdam pcedit. et scda tertiam:
Et qr vnumquodqz pus est psiderare sm se qz in ordine ad ali
ud: qr illud et qd est pctum ad mām necessariā pfectius est
eo qd pbitur ad māz pbabilē: et illō qd pbitur ad materiā
pbabilē vere pfectiꝰ est eo qd pbitur ad mām apparenter
pbabilem. et ideo pz ordo pdictiū scibiliū et libroꝝ logice iter
se. ¶ Sciēdum tertio q triplex est syllo sophisticꝰ qdaz est Ro^m 3^m 3^x syllo so phi. pec cās in ma teria tm.
peccans in mā: aliqs peccās in forma. tertiꝰ est peccans in
vtroqz. ¶ Sed syllo sophisticus peccans in materia tm̄ est
qui pcedit ex ambabus pmissis falsis: aut ex altera falsa:
est tamen in modo et in figura. Exemplū pmi: vt omnis hō
est lapis. equus est homo. ergo equus est lapis. Exemplū
scdi: vt omnis homo est risibilis: lapis ē homo: ergo lapis
est risibilis. ¶ Syllogismus vo sophisticus peccans in for In forma tantum.
ma tm̄ est q pcedit ex ambabꝰ pmissis veris: q tm̄ non ē in
aliquo modo alicuiꝰ figure: vt hō est spēs. sortes est homo:
ergo sortes est spēs. et tamē non valet: cū ibi arguat ex pu/
ris particularibꝰ: ex quibꝰ nil sequitur. et tn̄ ambe sunt vē.
¶ Sed syllo peccās in vtroqz: est qui pcedit ex falsis: et ma Peccans in vtroqz
le est sillogizatus: vt nullus homo est animal. nullum risi/
bile est homo: ergo nullum risibile est animal: sz argumen
tum non valet: cum pcedat ex puris negatiuis et ex amba/
bus falsis. ¶ De syllogismo autem peccante in forma tm̄:
aut in vtroqz: est hic ad propositum. et nō de syllogismo in
materia tantū nisi loquendo de syllogismo vniuersaliter so
phistico. ¶ Ex quo pz q ille syllo peccat i materia q pce
dit ex falsis. Ille vero peccat in forma qui non est in aliquo
modo trium figuraꝝ. ¶ Sciēdum quarto q syllogismus Ro^m 4^m Sophi. 2^x cōsiderari
sophisticus potest duplr psiderari. ¶ Uno mō per respectū
ad sua principia: causas: et passiones: proprietatesqz. et isto
modo de syllogismo sophistico est vera scientia sophistica
docens. ¶ Alio mō quātum ad suum vsum: vt videlicet ad
decipiēdum respōdentem: aut ad generādum apparētem
sciētiam: et isto modo de ea nō est sciētia: sed qdam modus
sciendi: qui modus potest vocari sophisticus vtens etc̄.
¶ Sciēdum qnto vt ex pdictis dicitur q syllogismus pec Ro^m 5^m
cans in materia tātum est duplex. ¶ Nā qdam est qui pce/
dit ex ambabus falsis: vt supra dcm̄ est. ¶ Aliꝰ est qui pce/
dit est vna falsa: et talis est duplex. ¶ Quidam est qui pce/
dit ex maiore falsa et minore vera. vt omnis homo ē asinꝰ:
sortes est homo: ergo sortes est asinus. ¶ Alius est qui pce/
dit ex maiore vera et minore falsa. vt omnis hō est animal:
asinus est homo: ergo asinus est animal. ¶ Et qlibet predi
ctoꝝ est duplex. ¶ Nam qdam est procedens ex pmissis: aut
ex premissis in toto falsis. ¶ Alius est qui procedit ex pmis
sa vel pmissis in parte falsis. ¶ Dicitur aūt ppositio in to/ Propō in toto falsa vl' in pte
to falsa cuiꝰ predicatum non cōuenit alicui partiuz subi: vt.
homo est asinꝰ. Sed ppositio illa dicit in parte falsa: cuius
predicatū puenit subo p aliquibus suppositis: et pro aliq/
bus nō: vt omnis homo est homo. ¶ Quibus notatis sit 1^a con^o
hec pma pclusio. Syllogismus sophisticꝰ est subm in hoc
tractatu attributiōis. ¶ Hec pclo pbat per pditiones sub Probatio
iecti attributionis. Nam illō est subm attributionis in ali/
qua sciētia qd est qd cōmunissimū in tali scia psideratum.
non transcendēs metas illius sciētie. ad qd omnia que psi/
derant psiter in sciētia tali habēt ordinem et reductionem:
syllo sophisticus est hmōi in hoc tractatu. ergo. ¶ Et si ar/ Instātia
guatur nullus syllo sophisticus est subm in hoc tractatu. g
syllo sophisticus non est subm in hoc tractatu. ¶ Aña patz
p inductionem. ¶ Consequētia pbatur per legem subalter/
narum. et p locum a toto in qtitate. ¶ Dicendū est negan/ R^o
do cōsequentiam q ibi est fallacia figure dictionis et acci/
dentis. vt infra patebit: qr ibi arguit a suppōne personali
ad simplicem. ¶ Et ad pbationem dicēdum q ibi non arguitur.

p aliquē locum: aut bonā ꝯñtiā: qꝛ ad oēm locū dialecticū bonū reqrit: q̄ arguat respectu termini q̄ non ponit dr̄iaꝫ inter terminū inferētē ⁊ terminū illatū: qḋ nō obſuat in ꝓposito: qꝛ iste termin⁹ ſolū non ꝯuenit ſyll'o ſophiſtico ſm q̄ bꝫ eſſe in ſuis inferiorib⁹: ſꝫ abſolute. vñ rō non ſeqtur.

Scd̄a ꝯcl'o ꝓbatur p'mo ¶ Scd̄a ꝯcl'o eſt mīnoꝛ ad q̄ſitū: vꝫ de ſyll'o ſophiſtico eſt ſcia q̄ ꝓbat tali rōne. ¶ Nā ſcia eſt habit⁹ ꝯcl'onis firmus cert⁹ ⁊ euidēs ꝑ demr̄ationē acq̄ſit⁹. ⁊ nō nāli: vt pꝫ p̄ poſterioꝝ. ḡ ⁊c. *2°* ¶ Scd̄o de illo ē ſcia: de q̄ p̄t demr̄ari aliq̄ ꝓpria paſſio ꝟ ſubo: ſꝫ de ſyll'o ſophiſtico fit demr̄atio ꝟ mō. *Juſtificatio* ois ſyll'o ꝓcedēs ex appētib⁹ ⁊ nō exñtib⁹ ē gñatiu⁹ appa rentis ſcie: ſꝫ ſyll'o ſophiſtic⁹ eſt hmōi. ¶ Tertio ⁊ ſi arguat aliqs ē deceptoꝛ ⁊ ſophiſtic⁹ ꝯ nāꝛ ḡ de ſyll'o ſophiſtico nō eſt ſcia. pꝫ ꝯñtia: qꝛ ſcia ē habit⁹ acq̄ſit⁹ ⁊ non nālis: vt pꝫ p̄ *3°* poſterioꝝ ꝯ platonē. ¶ Dōm q̄ ars ſophiſtica p̄t eē a nāꝛ ſꝫ tñ impfecta. nō āt pfecta de qua hic ē ad ꝓpoſitū.

Dub^m ¶ Dubitat p̄ vtꝝ de ſyll'o ſophiſtico ſit ſcia real' vel rōnalis: ⁊ vꝫ q̄ ſit realis: qꝛ ponit in p̄ma ſpecie q̄litatis: cū ſit habit⁹: ſed nihil ponit in p̄dicamēto niſi ſit ens reale. ḡ vꝫ q̄ ſit ſcia rea *Solutio* lis. ¶ Dōm ad ꝟ dubiū q̄ eſt hec ſcia rōnalis ⁊ nō realis: qꝛ ſcia accipit denoīationē a ſuo ſubo. illa ḡ ſcia cui⁹ ſubm eſt ens rōnis oꝛ rōnalis: ſꝫ ſubm hui⁹ ſcie. vꝫ ſyll'o ſophiſticus ē ens rōnis: ḡ hec ſcia eſt rōnalis ⁊ nō realis. ¶ Ad ar gu^m aūt dubij dōm q̄ in ſcia vñ eſt ens reale non tñ eſt ſcia realis. ab alio. n. hēt ſcia q̄ ſit ens reale: ⁊ ab alio q̄ dicat ſcia realis vel rōnalis. ⁊ illa ſcia oꝛ rōnalis cui⁹ ſubm ē ens rōnis. q̄ aūt ſcia dicat ens reale ꝟ bꝫ a ſuo ſubo in hēſiōis: ⁊ ab alijs ſuis p̄ncipijs p̄mi gñis. Ex quo pꝫ q̄ licꝫ ſcia de ſyll'o ſophiſtico ſit ens reale repoñibile in p̄dicamēto: non

Dub^m tñ ē ſcia realis ſꝫ rōnalis: vñ negāda erat ꝯñtia. ¶ Querit 2° q̄re. D. S. in ſuo tractatu p̄ determinauit de diſputatiōe q̄ꝫ de fallacijs aut de ſyll'is ſoph iſticis: cuꝫ ſubm cuiuſlibet ſcie debeat eſſe p̄us notū in tali ſcia: vt ex ſupradictis patꝫ.

Solo ¶ Dōm q̄ rō. S. D. eſt qꝛ finis ſophiſtici eſt acq̄rere vanā glīam ⁊ ab oīb⁹ laudari: ſꝫ ꝟ nō pōt ꝯ́ueniēti⁹ facere q̄ꝫ de ducēdo rñdentē ſuū ad aliqḋ incōueniēs: ꝟ. n. ſi p̄t facere ni ſi mediāte diſputatōe ſophiſtica. iō. D. S. p̄ incipit tracta re de diſputatiōe. ⁋ Et qñ dicebat in motiōe dubij q̄ ſubm dꝫ eſſe p̄us notū. veꝝ eſt in intētiōe ꝯſideranti: nō aūt in exe cutiōe opis ꝯſiderati: qⁿadmodū domificatoꝛ p̄ io intētio ne bꝫ finē dom⁹: quā edificare ꝓponit: tñ in executiōe opis incipit a mā ⁊ a ceteris ptib⁹ dom⁹ que reqrunt ad cōpoſi tionē ei⁹ ⁊ vltimo ſeqtur forma dom⁹ ⁊ finis. ¶ Ad p̄mū

Nō ens 3ᵉ dōm q̄ nō ens eſt triplex. qḋdaꝫ eſt nō ens ſimplr̄: ⁊ de tali nō eſt ſcia. aliḋ eſt nō ens ꝑ ſe: eſt tñ ens ꝑ accñs: vt ꝑuatio. Aliḋ v̄o eſt nō ens in actu: eſt tñ ens in potētia: ⁊ de iſtis eſt ſcia. Syll'o aūt ſophiſtic⁹ ſi ꝯſiderat ꝑ reſpectū ad ſuas cās ⁊ ꝓprietates: ſic eſt ens ꝑ ſe: ſi v̄o ꝯſideret q̄ſtū ad ſuū vſuꝫ: ſic eſt nō ens nō ſimplr̄: ſꝫ nō ens tale q̄le appet. vñ de ſyll'o ſophiſtico p̄mō ꝯſiderato eſt ſcia. 2° aūt mō de eo eſt q̄daꝫ modus ſciēdi. vt in notabilib⁹ dictū eſt: ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolō ad 2^m. ¶ Ad 3^m dōm q̄ licꝫ de ꝯcl'one ſit ſcia ꝑ ſe p̄uꝫ de ſyll'o ſophiſtico ⁊ quolibet alio ſubo ꝯcl'onis eſt ſcia nō p̄ ſꝫ ꝑ al teꝝ tm̄ q̄ꝫ vꝫ de ſubo aliqd ſcit: ⁊ lꝫ ſyll'o ſophiſtic⁹ p̄me in tentionalr̄ ſumpt⁹ nō ſit ſolū ꝯcl'onis: tñ ſi ſcd̄e intētionalr̄ ſumat pōt eſſe ſubm ꝯcl'onis. ¶ Ad 4^m dōm q̄ lꝫ ſyll'o ſo phiſtic⁹ in ꝑticulari ⁊ q̄ſtū ad ſuū vſum ſit corruptibilis: tñ in vñ conſiderat⁹ in ordine ad ꝓpria ſua p̄ncipia ⁊ paſſiōes eſt icorruptibilis ⁊ ſyll'o ſophiſtic⁹. Iſtomodo de eo ē ſcia.

¶ Queſtio. 2. De diffinitione diſputationis.

Queritur 2°. Vtꝝ diffō diſputationis ſit diffō ſufficiēs: in q̄ oꝛ diſputa tio eſt act⁹ ſillogiſtic⁹ vni⁹ ad alteꝝ ad aliqḋ ꝓ poſitum oñdendū. Arguit p̄ ꝯ ſuppoſitū ꝓbā do q̄ diſputatio nō poſſit diffiniri. Nullū mul tiplex p̄t diffiniri cū diffinitio notificet qd vnū: ſꝫ diſputa tio eſt qd multiplex: cuꝫ ei⁹ ſpēs q̄tuoꝛ ſint. vt pꝫ in textu. ḡ non pōt diffiniri. ¶ Scd̄o ſoli⁹ entis realis eſt qḋ qd eſt ſi ue diffō: vt pꝫ. 7. metaphy. ⁊ 2° poſterioꝝ. ſꝫ diſputatio nō eſt ens reale ſꝫ rōnis. ergo. ¶ Tertio ꝯ diffōnē. nā aliq̄ eſt diſputatio enthymematica ⁊ inductiua: ⁊ tñ tales diſputa tiōes nō ſunt act⁹ ſyllogiſtici: ḡ male ponit illa ꝑticula act⁹ ſyllogiſtic⁹ in p̄dicta diffōne. ¶ Quarto diſputatio ſophi ſtica eſt diſputatio: ⁊ tñ p̄dicta diffinitio ſibi nō cōpetit: cuꝫ non valeat ad aliqḋ ꝓpoſitū oñdendū: ſꝫ ad acquirēdū va nā glīam: vt dictū eſt. p̄dicta ergo diffinitio videt inſufficiēs.

No^m p^m ¶ Sꝫ ꝯ. D. S. in p̄ſiti lec. ⁊ phs in p̄ elencboꝝ. ¶ Sciēdū p̄ q̄ poſtq̄ꝫ. D. S. ꝯcluſit p̄ eſſe determinādū de diſputatio ne q̄ꝫ de locis ſophiſticis: ꝯñter determinat de ip̄a diſputa tione. ⁋ ⁊ p̄ determinat de ipſa diffinitiōe ⁊ diuiſiue de q̄o eſt p̄ñs lectio. ⁋ Deinde determinat de mēbris diuidētibus adducēdo diffōnes eoꝝ. ⁋ Ratio aūt quare p̄mo determi nauit de diſputatiōe diffinitiue q̄ꝫ diuiſiue cōis eſt: qꝛ eē p̄ce dit poſſe vt pꝫ. 9. metaphy. ſꝫ diffinitio indicat eſſe: diuiſio v̄o poſſe: ideo anteq̄ꝫ ponat diuiſionē diſputatiōis: p̄mo cā ſic diffinit dicēs. ⁋ Diſputatio eſt act⁹ aūt. ⁋ In qua diffōne ponit act⁹ loco gñis. ⁊ qꝛ duplex eſt actus. vꝫ corꝑalis vt ambulare: ⁊ ſp̄ualis vt intelligere. igit ſubiungit ſophiſti cus ad diſtām actus corporalis. Et accipit ibi act⁹ ſillogi ſticus cōiter. ſ. ꝑ omni actu diſcurſiuo ſiue ſit enthymema ticus ſiue inductiu⁹. ꝑ qḋ dat intelligi inſtrm̄ diſputatiōis: qḋ eſt ſyll'o includēs in ſe enthymema. ⁊ inductionē. Dein de ꝓponit ⁋ vni⁹ ad alteꝝ ⁋ ad innuēdum ꝑſonas diſputan tium. ſ. rñdentis ⁊ arguētis vltimo ſubiūgit ⁋ ad aliqḋ ꝓ poſitū oñdendū ⁋ ad diſtām act⁹ exemplaris ⁊ ad denotan dū finē diſputatiōis: ex quo pꝫ q̄ q̄tuoꝛ replunt in q̄libꝫ di ſputatione. vꝫ actus diſputandi: ꝑſone diſputātiū que ſunt

No^m 2^m 3ᵉ diſputatio vocal' doctrinſtrm̄ diſputādi: vltimo finis diſputationis. ¶ Sciē dom 2° q̄ triplex eſt diſputatio. ſ. mentalis. ſcripta ⁊ voca lis. de vocali aūt eſt hec ad ꝓpoſitū que eſt triplex. ſ. diſpu *Sillogiſtica* tatio ſillogiſtica. enthyme^ca. ⁊ inductiua. ⁋ Diſputatio aūt *Inductiua* ſillogiſtica eſt que fit ꝑ ſyll'm cōpletum: vt ſic arguēdo: ois hō currit: omne riſibile eſt hō: ergo oē riſibile currit. ⁋ Sꝫ diſputatio inductiua ē que fit arguēdo ꝑ inductionē. vt ſoꝛ tes currit: plato currit. ⁊ ſic ꝟ alijs. ḡ ois hō currit. ⁋ Diſpu *enthyme* tatio v̄o enthym^ca eſt que fit ꝑ enthy^m^a. vt ſic arguēdo: oē aial currit. ḡ ois hō currit. ⁋ Et lꝫ ex^m ſit ſpēs argumenta tionis ſm ip̄m: tamē ꝓprie loquēdo non ſit aliqua diſputa tio: qꝛ vt dicit. D. S. non it ad aliqḋ ꝓpoſitū oñdendū: ſed magis ad aliquā formam explicādā. Verūtñ ſi accipiat ex^m v̄tualr̄ ſꝫ q̄ reducibile eſt ad ſyll'm: ſic ſm ip̄m pōt ſumi di ſputatio exēplaris.

No^m 3^m Argumētatio 4ᵉ. Juſtifi° ¶ Sciēdum 3° q̄ argumentatio eſt q̄ druplex. ſ. doꝛiſtica: topiſtica: ſophiſtica: ⁊ poſterioꝛiſtica: ⁊ q̄libet diuidit in q̄tuoꝛ ſpēs. ſ. in ſyll'm enthymema. indu ctionē: ⁊ exē^m. ⁋ Et ſi arguat diuerſa gñs hñt diuerſas ſpe cies: vt pꝫ in p̄dicamētis: ſꝫ arg° doꝛiſtica ⁊ alie diſputatio *R°* nes. hñt eaſdem ſpēs. ḡ non diſtinguunt. ¶ Dōm q̄ lꝫ p̄di cte diſputatōes hēant eaſdē ſpēs materialr̄ nō tñ formalr̄: qꝛ inq̄ꝫtum iſte ſpēs ſunt inꝯcte: ſic ſunt ſpēs argumētatio nis doꝛiſtice: inq̄ꝫtum v̄o ꝯcte ad mām neceſſariam: ſic ſunt ſpe cies argumētationis poſterioꝛiſtice ſiue doctrinalē: ſꝫ in q̄ꝫtuꝫ ſunt ꝯcte ad mām v̄e ꝓbabilē: ſic ſunt ſpēs argumē tationis dialectice. inq̄ꝫtum aūt ſunt ꝯcte ad mām ꝓbabi lem: ſꝫ nō exñtem: ſic ſunt ſpēs argumētationis ſophiſtice.

Cōcluſio probatio ¶ Cōcluſio rñſalis lꝫ p̄dicta diffō non ſit q̄ditatiua: eſt tñ bñ aſſignata. ⁋ Prima pa hui⁹ ꝯcl'onis ꝓbat ꝑ duo p̄ma ar gumēta in p̄n° q̄ōnis adducta. ⁊ ꝯfirmat qꝛ ſolius ſpēi eſt diffō q̄ditatiua vt pꝫ ꝑ Boetium ⁊ ꝑ phm. 7. meta. ⁋ Scd̄a pars ꝓbat tali rōne. naꝫ in p̄dicta diffōne tāgunt oēs cāe diffiniti. ḡ eſt bona. ⁋ ꝓbat añs. qꝛ cā formalis explicat ꝑ hoc qḋ oꝛ actus. cauſa v̄o efficiens inſtrumentalis tāgit ꝑ hoc qḋ oꝛ ſophiſtic⁹. cā aūt efficiēs principalis tāgit ꝑ hoc qḋ oꝛ vnius ad alteꝝ: ſꝫ cā finalis tangit per hoc qḋ oꝛ ad aliqḋ ꝓpoſitū oñdendum. Nulla aūt eſt cā ex q̄ ip̄i⁹ diſpu

tatiõis tcũ nõ sit subaltiõ in pdicta diffõne non tãgit. Et licꝫ
scire sit finis mediatꝰ ⁊ remotꝰ ipsiꝰ disputatiõis. tñ nõ ẽ fi/
nis primꝰ. nõ ẽ. n. incõueniẽs ꝙ vniꝰ rei sint plres fines sub/
ordinati vt ifra patebit. ❡ Dubitat ꝑ qd ẽ argumẽtatio ⁊
Dubium quot sunt spẽs sylli cũ eoꝝ diffõnibꝰ. ❡ Dõm ꝑ ꝙ argumẽ
tatio pmo sic diffinit. ¶ Argumẽtatio est rõcinatio mẽtem
Argumẽtatio arguẽs: ⁊ ꝯuincenos: faciẽs nos deuenire de noticia noti ad
noticiã ignoti. ¶ Vel sic ſm Boetiũ. Argumẽtatio est rõ rei
dubie faciẽs fidẽ. ¶ Sylloꝝ aũt sex sũt spẽs. vꝫ sylls simplr
Sylls simplr dictꝰ dictꝰ. elẽchus. demrãtiuꝰ ⁊ sophisticꝰ. dialecticꝰ. ⁊ tẽtatiuꝰ.
¶ Simplr dictꝰ sylls ſm phm ꝑ pꝛoꝝ. est õro in q̃ qbusdam
positis aliõ ab his que posita sunt ex necitate accidit eo ꝙ
hec sunt. ¶ sylls vo elẽchꝰ est ſꝫ phm ꝑ elẽchoꝝ ⁊c. D. S. in
Elẽchus pñti tractatu. sylls cũ ꝯdictiõe de quo videbit iferiꝰ tcũ de
Demrãtiuꝰ fallacia ignorãtie elẽchi tractabit. ¶ Sꝫ sylls demrãtiuus
ẽ sylls faciẽs scire ſm phm ꝑ posterioꝝ. vel ẽ sylls ꝑcedẽs
ex pmis veris ⁊ imediatis pꝛoribus notioribusqꝫ cãis ꝯclo
nis. ¶ syllsvo dialecticꝰ ẽ q ex pbabilibꝰ ẽ sillogiçatꝰ. vl sic
Dialecticꝰ sylls dialecticꝰ est õro in qua qbusdã positis ⁊ ꝯcessis ne/
cesse ẽ aliõ accidere ꝑ ea q̃ posita sunt ⁊ ꝯcessa. ¶ Sylls vo
sophisticꝰ est q ex apparentibꝰ non existib ꝰ est sillogiçatꝰ.
Sophyꝰ. ¶ Sꝫ sylls tentatiuꝰ ſm phm in elẽchis est q ꝑcedit ex his
Tẽtatiuꝰ. que videnť rñdenti: ⁊ necẽ est eũ hẽre q se simulat hẽre sciaꝫ.
Ex diffõnibꝰ aũt pdictis patebũt diffõnes disputationuꝫ.
❡ Ad pmuꝫ scõm ⁊ tertiũ pꝫ solo ex dictis. ❡ Ad vltimũ
dõm ꝙ lꝫ disputatio sophistica non ostendat aliqõ ꝑposi/
tum vere: ondit tamen apparens: ideo diffinitio ꝯtingit si/
bi lꝫ imꝑfectius ceteris spẽbus disputationis.

❡ Questio. 3. De diuisione disputationis.

iij. Queritur 3°. Utrꝫ disputatio ꝯueniẽter
diuidat in disputatiõeꝫ dmrã
tiuã: dialecticã: sophisticã: ⁊ tẽtatiuam. ❡ Ar
guit ꝑ ꝙ nõ. Nã diuisio soli q̃titati ꝯgruit: vt
hꝫ ꝑ phy. sꝫ disputatio nõ est q̃titas. g̃ nõ põt
diuidi: qõ est ꝯ suppositũ. ❡ Scdo cuiuslibꝫ argumẽtatio
ni corñdet aliq̃ disputatio: q: ſꝫ q̃libet spẽm argumẽta
tionis põt ondi aliqõ ꝑpositũ: cũ igit sit aliq̃ argumẽtatio
poristica: seqtur ꝙ erit aliq̃ disputatio poristica. ⁊ ꝑ ꝯñs di
uisio insufficiẽs. ❡ Tertio ois necẽia sunt ꝑbabilia: cũ ap/
pareãt oibꝰ vel pluribꝰ aut sapiẽtibꝰ: ig̃ disputatio dialecti
ca que ꝑcedit ex ꝑbabilibꝰ nõ differt a disputatiõe demrã/
tiua: q̃ ꝑcedit ex veris: ⁊ sic idẽ ꝙ pus. ❡ Quarto nulla ẽ
disputatio que gñet appentẽ opinionẽ. g̃ pariformiter nul
la erit disputatio gñans appentẽ sciaꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ erit aliq̃
disputatio sophistica. ❡ Quinto aliqua disputatio exa/
minatiua: ⁊ tamen non enumeratur in predicta diuisio/
ne. igit est insufficiẽs. ❡ Sꝫ ꝯtra est. D. S. ⁊ phs in ꝑ elen
Noᵐ 1ᵐ choꝝ. ❡ Pro huiꝰ dubij declaratiõe sciendum ꝑ ꝙ postq̃
. D. S. posuit diffõnẽ disputatiõis cũ declaratiõe eiusdem:
hic ꝯñter ponit diuisionẽ eiꝰ cũ diffõnibꝰ mẽbroꝝ diuiden/
4ᵒʳ spẽs disputationis tiũ. ❡ dicẽs ꝙ disputationis q̃tuor sunt spẽs. s. demrãtiua:
dialectica: sophistica: ⁊ tẽtatiua. ❡ Cuiꝰ diuisiõis sic pt for
Sufficiẽᵃ. mari sufficiẽtia. Nã ois disputatio valet ad aliqõ ꝑpositũ
ondendũ: vt dcm̃ est. Vel g̃ valet ad gñandũ habitũ in ali/
quo: vel ad sumẽdũ expimẽtũ de habitu gñato. si 2ᵐ sic est
disputatio tẽtatiua. Si pmũ hoc ẽ duplr. vel valet ad gñan
dũ veꝝ habitũ vel appentẽ: si scõm sic est disputatio sophi/
stica. Si pmũ hoc est dupʳ. q: vel valet ad gñanduꝫ sciam
vel opinionẽ. si pmũ sic est demrãtiua disputatio. si 2ᵐ sic
Alia suffiẽtia ẽ disputatio dialectica vel topica. ❡ Põt ẽt alr formari suf
ficiẽtia. nã disputatio ẽ actꝰ sillogisticꝰ: ⁊ vel g̃ talis actꝰ ꝑce
dit ex apparẽtibꝰ tm̃ vel ꝑcedit ex existibꝰ. si pmũ sic ẽ di
sputatio sophistica. si 2ᵐ hoc ẽ 2ʳ. vel ꝑcedit ex necẽijs vel ex
ꝑbabilibꝰ: si pmũ sic est disputatio dmrãtiua. si 2ᵐ hoc est
duplr: q: vel ꝑcedit ex ꝑbabilibꝰ idifferẽter: vel ex his q̃ vi
dent rñdẽti. si pmuꝫ sic est disputatio dialectica. si 2ᵐ sic est
tẽtatiua. ¶ Differũt aũt he due sufficiẽtie i hoc ꝙ pma sumit

ex parte finis disputatiõis: scõa vo ex pte mãe. ❡ Sciẽduꝫ Noᵐ 2ᵐ.
scõo ꝙ disputatiõis demrãtiue tres sunt diffõnes: quoꝝ p/
ma est. ¶ Disputatio demrãtiua est q̃ est gñatiua scie vel q̃ 3ᵉ diffõ de spu. dmõ.
ad sciam ordinat. ¶ Cuiꝰ rõ est. q: ad eãdẽ finẽ ordinat in
strumẽtũ ⁊ cã pncipalꝫ: sꝫ instrm disputatiõis demrãtiue vꝫ
sylls demrãtiuꝰ ordinat ad sciam: vt pꝫ ꝑ posterioꝝ. ergo
disputatio demrãtiua siue doctrinalis ordinat ad sciam.
Dicit aũt pdicta diffõ: diffõ formalis que dat ꝑ finẽ. finis
autẽ hꝫ rõnem forme respectu aliaꝝ cãꝝ: q: de rõne forme
est ꝙ sit actꝰ: finis aũt hꝫ rõnẽ actualitatis: tũ hꝫ rõnẽ pmi
mouẽtis. Unũqdqꝫ mouet ſm ꝙ est actus. Finis. n. mouet
efficiẽs. ⁊ efficiẽs mouet a fine disponit mãm ad itroductio
nẽ forme. Illa ergo diffõ que dat ꝑ finẽ dr̃ simplr formalꝫ
illa autẽ que dat ꝑ alias cãs dr̃ mãlis. ¶ Scõa vo diffõ di/ 2ᵃ diffõ
sputatiõis demrãtiue que dr̃ mãlis: ẽ que ꝑcedit ex vẽis ꝑ se
notis ꝑprijs alicuiꝰ scie. vel sic ſm phm primo elencoruꝫ.
¶ Disputatio doctrinalis est q̃ ex ꝑprijs principijs alicuius
discipline ⁊ nõ ex his que videnť rñdenti sillogiçat. ¶ Cuiꝰ
rõ est: q: sylls demrãtiuꝰ q est eiꝰ instrm ꝑcedit ex talibus.
¶ Tertia vo diffinitio cõpꝛehẽdit duas pdictas. ⁊ dr̃ dmõ 3ᵃ
stratio tota: solis positiõe differẽs: que ponit in textu. pꝫ ꝙ
disputatio demrãtiua est que ad sciam ordinat ꝑcedẽs ex
veris ꝑ se notis ⁊ ꝑprijs principijs alicuiꝰ scie. ¶ põt autem
scõa diffõ demrãri ꝑ pmaꝫ sic. Ois demrãtio que ordinat
ad sciam ꝑcedit ex veris ꝑ se notis ⁊c. sꝫ ois disputatio do
ctrinalis siue demrãtiua est hmõi. g̃ ꝑcedit. Ex quo prima
diffinitio dr̃ mediũ demonstrationis. Scõa vo ꝯclo: tertia
(vt dcm̃ est) dr̃ tota demrãtio solũ differẽs ab ea ſꝫ positio
nẽ siue ordinationẽ terminoꝝ. ❡ Sciẽdum tertio ꝙ diffini Noᵐ 3ᵐ
tio formalis disputatiõis dialectice est talis. ❡ Diffinitio 3ᵉ diffõ de spu. dial.
dialectica est que tẽdit ad opinionẽ: hec vo opinio est finis
disputatiõis dialectice: igit pdicta diffõ dr̃ formalis. ¶ dif/
finitio vo mãlis eiusdẽ est. disputatio dialectica est que ꝑce
dit ex ꝑbabilibꝰ: vel sic ſm phꝫ in elenchis: ẽ q̃ ex ꝑbabili
bus sillogizat. ⁊ est collectiua ꝯdictiõis: q: vtraqꝫ pars cõ
tradictionis põt esse ꝑbabilis: q: ſm phm pmo elenchoꝝ.
Non refert qbusdaꝫ veris quedã falsa ꝑbabiliora: sꝫ diffi/
nitio eiusdẽ cõpꝛehendens vtrãqꝫ pdictaꝝ talis est. ❡ Di/
sputatio dialectica est que ꝑcedit ex ꝑbabilibꝰ ad opinio/
nem tẽdens. pꝫ ẽt scõa diffinitio demrãtiua ꝑ primã codeꝫ
mõ quo dcm̃ est in pcedenti notabili. ❡ Sciẽdum quarto Noᵐ 4ᵐ
ꝙ prima diffõ disputatiõis tẽtatiue est talis: ❡ Disputatio 3ᵉ diffõ tẽtatiue.
tẽtatiua est que ordinat ad expimentum sumẽdum de ali/
quo. ⁊ hec dr̃ formalis: q: dat ꝑ finem. Nã sumere expimẽ
tum de aliquo est finis huiꝰ disputatiõis. ¶ Scõa vo diffini 2ᵃ
tio eiusdem que dr̃ mãlis diffinitio ⁊ ꝯclo demrãtionis est
talis. ¶ Disputatio tẽtatiua est que sillogizat ex his que vi/
dent respondenti: ⁊ necesse est eũ hẽre q se simulat hẽre sciẽ/
tiam: q: ꝑcedit ex cõibus qbꝰ ignorãtis oia ignorant: ⁊ qbꝰ
tñ scitis non oia sciunť. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ tẽtatiua dr̃ ab exa
mine: q: tẽtatio ꝑcedit ex cõibꝰ ⁊ facilibꝰ: sꝫ examinatio ꝑ/
cedit ex difficilibꝰ ⁊ ꝑprijs. ¶ Sꝫ tertia diffõ eiusdẽ que dr̃ 3ᵃ
tota demrãtio cõpꝛehẽdẽs pdictas duas: q̃ ponit in textu
est talis. disputatio tẽtatiua est que ordinat ad expimentũ
sumẽduꝫ de aliquo ꝑ ea que videnť rñdẽti. ❡ Sciẽdũ 5° ꝙ Noᵐ 5ᵐ
disputatiõis sophistice sicut ⁊ pcedẽtiũ sunt tres diffõnes. 3ᵉ diffõ sophy.
¶ pma ẽ formal ⁊ mediũ demrãtiõis. ¶ scõa ẽ mãlis ⁊ ꝯclo
demrãtiõis. ¶ Tertia ẽ tota demrãtio cõpꝛehẽdẽs vtrũqꝫ.
¶ Est aũt disputatio sophistica: q̃ tẽdit ad vanãgliaꝫ: vt di
sputãs sapiẽs eẽ videat. ⁊ hec dat ꝑ finẽ. ❡ Vel sic. dispu/
tatio sophistica ẽ q̃ sillogizat ex his q̃ videnť ꝑbabilia ⁊ nõ
sunt. ⁊ hec dat ꝑ materiã. ❡ Vel sic. disputatio sophistica
est que tẽdens ad vanãgloriam in his que videnť ꝑbabi/
lia ⁊ non sunt sillogizat. Procedit. n. vt dicit hic. D. S. ex
his que videnť vera ⁊ non sunt: siue ex his que videnť ꝑ/
babilia ⁊ nõ sunt. Vl simplr ꝑpõnes falsa assumẽdo: que
tñ videnť vere. vel in veritate falsaꝝ arguẽdo: sicut est ista

ppositio. De quocūq̧ p̄dicaꝛ gen⁹ ꝛ spēs. hec aūt ppositio est falsa ꝛ vi͛ v͛a pp hoc ꝙ ista est v͛a. de quocunq̧ p̄dicatur
Cōclusio spēs ꝛ gen⁹. ℭ Cōclusio rn̄salis. p̄dicta diuisio est sufficiē/ter assignata: que ē diuisio analogi in analogata. ⸿ Prima
probatio ps pꝫ auctē phi p̄ elenchoꝝ. ꝛ. D. S. in p̄nti passu. ⸿ 2° ideꝫ pꝫ ꝑ duas sufficiētias in p̄ notabili adductas. ⸿ 3° idē pbaꝛ ꝑ ꝯditiones bone diuisionis. ⸿ Scd̄a ps pbaꝛ tali ratione. Nā diuisum ꝑ p̄us dr̄ de vno mēbroꝝ diuidētiū q̄ꝫ de reli/
Notādū quorū: ꝗ est diuisio analogi in analogata. ℭ Cōsiderandū tn̄ ꝙ disputatio pōt dupl͛r ꝯsiderari. ⸿ Unomō q̄ꝫtum ad vim nōis. Di. n. disputatio q̄si duoꝝ putatio: ꝛ istomō disputa/tio ꝑ p̄us dr̄ de disputatiōe sophistica. scd̄o de tētatiua. ter/tio de dialectica. q̄rto de demr̄atiua siue doctrinali. ⸿ Alio mō p̄t ꝯsiderari q̄ꝫtuꝫ ad ꝑfectionē finis ipsi⁹ disputatiōis: ꝛ sic p̄us dr̄ disputatio de disputatione demr̄atiua. scd̄o de dialectica. tertio de tētatiua. ꝛ vltimo de sophistica. ⸿ Cui⁹ rō est q: scia q̄ est finis disputatiōis demr̄atiue ē ꝑfectior q̄ꝫ opinio q̄ ē finis disputatiōis dialectice. opinio āt ꝑfectior ē q̄ꝫ expimētū: ꝛ expimētū ꝑfecti⁹ ē q̄ꝫ vanaglia. igiꝛ pꝫ ordo.
Dub^m Solō ℭ Dubitaꝛ qd sit pbabile ꝛ quot sūt gn̄a pbabiliū. Dōm ꝙ pbabile fm. D. S. ꝛ phm in topicis ē qd̄ appet oib⁹: ꝟl sapiētib⁹: aut oib⁹: aut plurib⁹: aut maxime notis: ex qb⁹
Proba bile 3^a elicit ꝙ tria sunt gn̄a pbabiliū. ⸿ Quedā. n. sunt q̄ videnꝛ eē v͛a: vt ꝙ oē totū ē mai⁹ sua pte. ⸿ Alia que videnꝛ pluri/b⁹: vt ꝙ mr̄ diligat filiū suū. ⸿ Alia vͦo sunt q̄ videnꝛ soluꝫ sapiētibus: vt ꝙ sol sit maior tota terra. ℭ Ad p̄^m dōm est ꝙ duplex ē diuisio. ⸿ nā q̄dā est alicui⁹ toti⁹ in ptes q̄ꝫtitati uas integrales. ⸿ Alia est diuisio toti⁹ in ptes subiectiuas. p̄ma vͦo diuisio soli q̄ꝫtitati ꝯtingit: nō autē scd̄a de q̄ est ad ppositū. Et lꝫ disputatio non sit v͛e ꝓprie sumptū: est tn̄ v͛e sūptū cōiter vt pꝫ p oi magis cōi. ℭ Ad 2^m dōm ꝙ. D. S. in p̄nti tractatu loquiꝛ de disputatiōe ꝯcta ad māꝫ aliquā: fm quā opponēs p̄t rn̄dere aliqd̄ ppositū: lꝫ argumētatio sophistica nō est ꝯcta ad aliquam māꝫ. iō hic nō poniꝛ aliq̄ disputatio que sibi corn̄deat. ℭ Ad 3^m dōm ꝙ nec̄ia p̄nt dupl͛r ꝯsiderari. ⸿ Unomō in sensu diuiso p hīs q̄ nec̄ia di/cunꝛ. ꝛ istomō ꝛ ea q̄ sunt nec̄ia p̄nt eē pbabilia. ⸿ Aliomō p̄nt ꝯsiderari in sensu cōposito. vꝫ vt nec̄ia sunt: ꝛ istomodo necessaria nō sunt pbabilia inq̄ꝫtum hmōi. ℭ Ad 4^m dōm negando ꝯn̄tiam. q: scia est tn̄ vͦoꝝ. opinio vͦo p̄t esse tam vͦoꝝ q̄ꝫ falsoꝝ. vn̄ bene pōt esse apparens sciētia: non tn̄ ap parens opinio: vel si ponaꝛ reduceꝛ ad apparētem sciam. ℭ Ad quintum dōm ꝙ disputatio examinatiua cōtinetur sub tentatiua: q: vtraq̧ ordinatur ad eundem finem: lꝫ di/uersimode. vꝫ ad expimentuꝫ sumendum de aliquo.

ℭ Questio. 4. De diffinitione ꝛ diuisione mete.

iiij QUeritur 4°. Utꝝ diffō mete ꝛ ei⁹ diui/sio sit bn̄ assignata. ℭ Argꝛ p̄ ꝙ nō. nam meta est termin⁹ siue finis: vt hꝫ in textu: lꝫ finis sophiste non est incōueniēs: lꝫ va naglia siue apparēs scia: vt patuit in p̄cedenti lectiōe. ꝗ insufficiēter poniꝛ in diffōne mete illa pticula in/cōueniēs. ℭ Scd̄o finis sophiste est victoria. vt hic habeꝛ a. D. S. lꝫ victoria nō ē incōueniēs. ergo id qd̄ p̄us. ℭ Ter tio sophista ducēs rn̄dentē ad ꝯcedēdū hāc ppōnē. sol stel la est maior tota terra: ducit eū ad metā inopinabilē: cū il/la ppositio sit ꝯ̄ opinionē pluriū vꝫ vulgariū: ꝛ tn̄ nō est in
No^m p^m cōueniēs: cū sit v͛a ppositio ꝗ. ℭ Sꝫ ꝯ̄ est. D. S. in p̄nti lec. p cui⁹ declaratione sciēdum p̄ ꝙ postq̄ꝫ. D. S. determina/uit de disputatione in cōi tā diffinitiue q̄ꝫ diuisiue ꝛ de eius mēbris diuidētib⁹. hic ꝯn̄ter determinat de fine disputatio nis sophiste: de qb⁹ ē ad ppositū. cui⁹ rōnē assignat. D. S. in lra. Nā sophista tendit ad vanāgliam: vt sapiēs videaꝛ: lꝫ ad talē gliam ꝯsidā studet hēre victoriā a rn̄dente cum q̄ disputat: victoriā illā hēre p̄t si rn̄dentē ducat ad aliqd̄ inco ueniēs siue veꝝ siue apparēs: igiꝛ inconueniēs dr̄ meta si/ue termin⁹ ipsi⁹ sophiste. Et lꝫ finis p̄cedat ea q̄ sūt ad fineꝫ q̄ꝫtum ad intentionē agētis: tn̄ q̄ꝫtū ad executionē ꝑ: ꝗ ea q̄ sunt ad finē p̄cedūt ipm finem. vt aūt nobis manifestare sufficiēter vi. ℭ Scd̄o sciēdū ꝙ meta est incōueniēs ad qd̄ No^m 2^m opponēs sophista nitiꝛ videri ducere suū rn̄dētem: in q̄ dif finitiōe poniꝛ incōueniēs loco gn̄is: ꝛ lꝫ finis respectu eius cui⁹ est finis non possit esse gen⁹: pōt tn̄ hēre modū gn̄is re/spectu suoꝝ inferioꝝ. Accipitur ibi incōueniēs cōiter vt se extēdit ad incōueniēs veꝝ ꝛ incōueniēs apparēs. ⸿ Dein/de poniꝛ ad qd̄ opponēs sophista ad denotandū cām effi ciētem. Ultimo subdiꝛ: nitiꝛ ducere suū rn̄dētē ad deno tandū cām mālē in q̄. verū tn̄ nō semꝑ sophista nitiꝛ ducere suū rn̄dētem ad aliqd̄ incōueniēs. veꝝ lꝫ facit ꝙ videaꝛ du cere suū rn̄dentē ad aliqd̄ incōueniēs veꝝ vel apparens.
ℭ Tertio sciēdū ꝙ meta accipiꝛ dupl͛r. ⸿ Unomō ꝓprie p No^m 3^m termino alicui⁹ vie: aut vite. ꝛ sic nō accipiꝛ hic. ⸿ Aliomō Meta 2^r transumptiue. vꝫ p termino alicui⁹ mot⁹ rōnalis: ꝛ istomō capiꝛ hic. ⸿ Cōmittiꝛ ꝗ fallacia equocationis in scd̄omō cū arguiꝛ. meta est termin⁹ alicui⁹ vie: lꝫ nullū incōueniens ē termin⁹ alicui⁹ vie. ꝗ nullū incōueniēs dr̄ meta. ℭ Cōclu Conclō sio rn̄salis ad q̄stū est: ꝛ diffō mete cū ei⁹ diuisiōe est bn̄ assi
Probō gnata. ⸿ p̄ma ps huius ꝯclonis pbaꝛ auctē. D. S. in lrā: ꝛ ꝑ ꝯditiones bone diffōnis. ⸿ Scd̄a ps pbaꝛ ꝑ talē sufficiētiā. Suffi̇cia tia Nā ois meta ē incōueniēs: vt pꝫ diffōnē mete: vel ꝗ tale in cōueniēs attēdiꝛ ex pte rei vel ex pte vocis. Primū hoc est dupl͛r. vel attēdiꝛ ex pte rei absolute: ꝛ sic est falsum. vel ꝑ respectū ad aliqd̄. ꝛ hoc 2^r. vel ꝑ respectū ad ꝯcessuꝫ nega tum rn̄dētis: ꝛ sic est redargutio: vel ꝑ respectū ad opinio/nē doctoꝝ. ꝛ sic est inopinabile. Si 2^m ꝛ hoc dupl͛r vel tale inconueniēs attendiꝛ ex pte substā vocis: ꝛ sic est nugatio. vꝉ ex pte accitis vocis: ꝛ sic est solecism⁹. ⸿ Est aūt p̄dicta di uisio: diuisio analogi in analogata cū mēbꝛ diuidēs ꝑ pri/us ꝯuenit vni mēbroꝝ diuidētiū q̄ꝫ alijs. ꝯtingit. n. ꝑ prius redargutioni. 2° falsi. 3° inopinabili. 4° solecismo. ꝛ vltimo nugatiōi rōne incōueniens ad qd̄ opponēs nitiꝛ ducere su uꝫ rn̄dētē. Qualr̄ āt diffiniunꝛ p̄dicte spēs mete clare pate
Dub^m Solō bit in textu. ℭ Dubitaꝛ p̄. qd est meta non loq. ℭ Dōm ꝙ meta non loqi ē aliqd̄ iconueniēs: ad qd̄ rn̄dēs qdā in me tā duceret si loq̄ret: ⸿ vt si aliqs p̄us ꝯcedat vnā ppōnem: quā postea vi argumētationis coact⁹ ē negare: q̄ꝫ tacendo eā negare recusat: duciꝛ ad metā non loq: hoc est ad eādeꝫ metā duciꝛ ad quā duceret si loq̄ret. ⸿ Ex quo pꝫ ꝙ me/ta non loq se extēdit ad oēs spēs mete p̄us enumeratas: q: rn̄dens duciꝛ (vt dcm̄ est) ad metā nō loq: ad quā duceret
Dub^m 2^m Cautele gn̄ales si loq̄ret. ℭ Dubitaꝛ scd̄o de cautelis qb⁹ opponēs sophi sta faciliꝛ ducere p̄t suū rn̄dētem ad aliquā p̄dictaꝝ metā. ℭ Dōm ꝙ min⁹ p̄ncipalib⁹ cautelis omissis q̄dā sunt gn̄a les: q̄dam vͦo spāles. gn̄alium ⸿ p̄ma est ꝙ opponēs primo dꝫ festinare rn̄dentem: q: tardiores magis p̄uidēt. ⸿ Scd̄a est ꝙ dꝫ cōmouere rn̄denteꝫ ad irā. Q: ira impedit animū: ne possit cernere veꝝ. ⸿ Tertia ꝙ opponens dꝫ opponere plures iterrogatiōes intermiscēdo aliq̄s falsas ppōnes cū veris: vt ꝑ multitudinē iterrogatoꝝ non recordeꝛ rn̄dens ppōnes aliq̄s ꝯcessisse: q̄s tn̄ ꝯcessit. ⸿ Quarta est ꝙ si rn̄/dens ꝯcedat aliquā ppōnē ꝑticularē opponens dꝫ eā acci/pere tanq̄ꝫ vl͛r ꝯcessam a rn̄dēte: ꝛ sic de alijs q̄ patēt in li/
Cautele speciales bro elēchoꝝ. ⸿ Cautele vͦo spāles ēt sunt in multiplici dr̄as: quaꝝ qbusdā min⁹ p̄ncipalib⁹ omissis ⸿ vna ē ꝙ opponēs dꝫ approbare dicta rn̄dentis dōo ꝙ bn̄ dicit ꝛ sapiēter: vt po stea possit eū faciliꝛ decipe. ⸿ Scd̄a est ꝙ opponēs dꝫ cona ri ducere rn̄denteꝫ ad māꝫ aliquā alienā in qua rn̄dēs est min⁹ idone⁹. ⸿ Alia est ꝙ opponēs dꝫ supponere cū rn̄dē/te ꝙ non intēdit disputare secū vt vincat: lꝫ solū vt adiscat. ℭ Ad primū dōm ꝙ finis intrinsec⁹ sophiste est scire sciaꝫ sophisticā: finis vͦo extrinsec⁹ ei⁹ ꝓpinqu⁹ est ducere rn̄den tem ad aliqd̄ incōueniēs. finis vͦo remot⁹ est acqrere victo riā a rn̄dente: ꝛ lꝫ finis remotior est vanaglia siue apparere scire. finis aūt remotissim⁹ est scire apparere in aliqb⁹ scia

ꝛ appenter

r apparenter velle victoriā. r per hoc pȝ solutio ad scđm.
¶ Ad 3m dōm ꝙ si aliq̄s apud vulgares ꝯcederet hāc ꝑ/
positionē. vȝ ꝙ stella vna est maior tota terra in argumētis
duceret apparenter ad metā inopinabilis. r lȝ non sit incō
ueniens verum tamen inconueniens apparens.
¶ Questio. 5. De distinctione loci sophistici.

v. Queritur 5°. Utrū diffinitio loci sophisti
ci siue fallacie i textu sit bene
assignata. in qua dr̄ ꝙ loc9 sophistic9 est appa
rens habitudo termini inferētis ad terminuȝ
illatū. ¶ Arguit̄ p̄mo ꝙ non. Naȝ locus soli
corpi debet̄: vt pȝ 4° r 3° phy. sȝ argumētatio nō est corp9.
ergo nulli argumētationi debet̄ loc9. r ꝑ ꝯñs est falsuȝ. vȝ
ꝙ sit aliq̄s loc9 sophisticus. ¶ Scđo fallacia dȝ diffiniri ꝑ
rōnem apparētie: cū fallacie distinguant̄ ꝑ cām apparētie.
vt multiplr̄ patebit: sȝ in p̄dicta diffōne non ponit̄ cā appa
No^m p^m rentie. ergo non est bona. ¶ Sȝ ꝯtra est. P. S. in lr̄a. ꝑ rñ
sione dubij. Primo sciēdum est ꝙ postq̄. P. S. determina
uit de q̄nq̄ metis ad q̄s sophista nitit̄ videri ducere suum
rñdentem. vt videat̄ sciēs. hic ꝯñter inducit modos arguē
di: q̄bus sophista vtit̄ in arguēdo. Tales aūt modi sūt vȝ
7. in dictiōe r. 7. extra dictionē. ¶ Prio aūt determinat de
modis siue de fallacijs in dictione q̄ȝ de fallacijs ex̄ dictio/
nem: q2 lȝ res simplr̄ p̄cedāt voces: tñ in disputatiōe sophi
stica voces p̄cedūt res. vtimur igit̄ vocib9 ꝑ reb9. Anteq̄ȝ
v̄o ipse determinet de fallacijs in dictiōe in sp̄āli: p̄prius de/
terminat de eis in gñali ponēdo diffōnē fallacie in dictiōe:
r diuisionē ei9 in sp̄ēs eaȝ p̄ponēdo diffōnem loci sophisti
ci: siue fallacie in cōi r diuisionē ei9: q2 innata est nobis via
No^m 2^m a cōiorib9 ad specialia ꝑcedere. vt pȝ p̄ phy. ¶ Scđo sciē/
dum ꝙ locus est duplex. s. locus dialecticus r sophisticus.
quid autem sit locus dialecticus: r quomodo dicit̄ patuit
in tractatu de locis. ¶ locus v̄o sophistic9 est apparens ha
bitudo termini inferētis ad terminū illatuȝ. r diuidit̄ in lo
cum apparētie maximā. r locū dr̄e maximā. ¶ Locus ap/
parens maxima est ipsa ꝑpria: que apparet esse viciosa ꝑꝑ
aliquam ꝯuenientiam quā hȝ cuȝ maximis veris: sicut est
ista vox est vna. ḡ signū est vnum: q2 vnitas rei est vnica for
ma. Ul' illa de quocūq̄ p̄dicat̄ gen9 r sp̄ēs. ¶ Et est aduer
tendū ꝙ sicut loc9 ver9 firmitatē p̄stat argumētationi dia/
lectice: ita loc9 sophisticus siue apparēs p̄bet firmitatē ar-
gumētationi sophistice. Et sicut in argumētatione dialecti
ca repiunt̄ v̄e maxime. ita in argumētatione sophistica re/
periunt̄ appētes maxime. vt de quocūq̄ p̄dicat̄ genus r
No^m 3^m sp̄ēs. ¶ Tertio sciēdū ꝙ loc9 r sedes p̄nt ꝯsiderari duplr̄.
Locus r sedes 2^r ¶ Unomō ꝑprie vt. s. locus est termin9 corpis ꝯtinētis immo
bilis p̄mum. Et sedes vt est illa in qua hō q̄uocūq̄ q̄escit.
r sic argumētatio non firmat̄ in loco. ¶ Aliomō accipiunt̄
transumptiue siue silitudinarie: q2 sicut in sede hō q̄escit r
stabilitat̄: ita ꝑ locū argumētatio firmat̄: r sic loc9 r sedes
bñ attribuunt̄ argumētationi. ¶ ꝑ hoc aūt soluunt̄ duo ar/
gumenta añ in oppositū: q2 peccāt in fallacia equocatiōis
No^m 4^m in scđomō. ¶ Quarto sciēdum ꝙ fallā pōt triplr̄ ꝯsidera/
ri. ¶ Unomō vt ꝑ eā argumētatio sophistica apparēter cō/
firmat̄: r sic vocat̄ locus sophisticus. i. apparēs. r istomō
Falla qd fallacia diffinit̄ sic. ¶ Fallacia est habitudo appꝫns termi
ni inferētis ad terminum illatū. ¶ Aliomō accipit̄ fallacia
alia diffō actiue vt est cā fallēdi: r tūc diffinit̄ sic. ¶ Fallacia est ido/
neitas decipiēdi faciēs credere de non ente ꝙ sit ens r de
ente ꝙ sit n̄ ens mediāte phātastica visiōe. Et lȝ nō ens nō
possit fieri ens simplr̄: tñ pōt apparēter. ¶ Tertio accipitur
alia diffō fallacia passiue r diffinit̄ sic. ¶ Fallacia est deceptio cāta
in rñdēte ꝑueniēte ex ꝯueniētia termini inferētis ad termi
num illatū. ¶ Ex quo pȝ ꝙ de fallacia diuersis rōnib9 ꝯsi/
derata dant̄ diuerse diffōnes. ¶ pȝ etiā ꝙ lȝ loc9 dialectic9
r sophistic9 sint idē realr̄: differūt tñ s̄m rōnem. ¶ Et ꝑ hoc
ꝯclō p̄ma pȝ solō ad tertium argumentum ante in oppositū. ¶ Con

clusio p̄ma. p̄dicta diffinitio fallacie est bñ assignata: ꝑba/
tur auctē. S. P. in lr̄a: r ꝑ ꝯditiones bone diffōnis. Et lȝ in
ista nō ponat̄ cā apparētie explicite: dat̄ tñ intelligi ꝑ hoc
ꝙ dr̄ apparēs ꝯueniētia termini inferētis ad terminū illa/
tum: vt inferi9 plani9 patebit. ¶ Et ꝑ hoc pȝ solō ad 2m ar/
gumētum añ in oppositū. ¶ Cōclusio scđa locus dialecti/ Cōclusio 2^a
cus r sophisticus formalr̄ differūt: lȝ ꝯueniāt mālr̄. ¶ Pri/
ma pars pȝ. q2 syll'a dialectic9 r sophistic9 differūt forma/
liter. ¶ añs pȝ ꝑ ea q̄ prius dicta sunt in scđa lec. ¶ ꝯñtia pȝ:
q2 dr̄ia in effectib9 facit diuersitatē in causis. ¶ Scđa pars
pȝ. q2 in vno r eodē syll'o mālr̄ capto pōt esse loc9 dialecti/
cus r sophistic9. ergo ꝯueniunt mālr̄. ¶ añs pȝ. vt hoc aial
rōnale currit: ergo hō currit. iste est loc9 dialectic9. s. a diffi
nitiōe ad diffinitū. r ibi est loc9 sophisticus. s. petitio p̄nci/
pij: q2 terti9 terminus. s. currit. notiori mō cōuenit termino
No^m 5^m illato. s. hoi q̄ȝ termino inferēti. s. aiali rōnali. ¶ Uñ aduer/
tēdū est ꝙ p̄dicta eēntialia siue p̄dicata que ꝯsequunt̄ eēn
tiam sicut ꝑprie passiones: notiori mō ꝯueniūt superiori q̄ȝ
inferiori: r ideo arguēdo ab inferiori ad suū supi9 respectu
hoȝ p̄dicatoȝ semꝑ est fallacia petitionis p̄ncipij: q2 in oī
bona argumētatione dialectica dȝ ꝙ añs sit noti9 ꝯñte: ali
as ꝑbaret̄ notū ꝑ ignoti9: sȝ p̄dicata accñtalia econtra no
tiori mō ꝯueniunt inferiori q̄ȝ supiori: q2 non supiorib9 nisi
in inferioribus: r ideo qñ arguit̄ a supiori ad inferi9 respe
ctu talium p̄dicatoȝ semꝑ est fallacia petitionis p̄ncipij. r
hoc simplr̄ loquēdo: q2 quo ad aliquē rñdentez posset esse
bonus loc9 dialectic9: lȝ tñ esset simplr̄ sophisticus. vt si sic
arguat̄ sortes est risibilis: ergo hō ē risibilis. ibi simplr̄ est
locus sophisticus. s. petitio principij q2 (vt dcm̄ est) risibile
cum sit ꝑpria passio hoīs: notiori modo ꝯuenit homini q̄ȝ
sorti. tñ quo ad aliquē pōt esse ver9 locus dialecticus: q2 il
lud p̄dicatum risibile pōt alicui rñdēti notius iesse sorti q̄ȝ
homini. ¶ Ex quo pȝ ꝙ nullus locus pōt dici simplr̄ diale
cticus r sophisticus: sed dialecticus simplr̄ r sophisticus.
quo ad aliquem vel ecōtra. ¶ Dubitat̄ p̄mo qd est cā ap/ Dub^m
parētie: r quotuplex est. ¶ Rñdet̄ p̄mo ꝙ cā apparentie Solo
est que facit credere quod nō est. Uel sic. causa apparentie
apparens conueniētia termini inferentis ad terminum il/
latū. ¶ Et vocat̄ cā appentie: q2 facit argumētum appare/ Cā appa rentie
re bonū esse: cū tñ nō sit. vocat̄ ēt alio noie p̄mum motiuū:
qđ mouet hoiem. vt argumēto sophistico assentiat. ¶ Ut in
isto argumēto. Tu cognoscis venientem. r coriscus est veni
ens. ḡ tu cognoscis coriscū. Cā apparētie est ꝯueniētia ac/
cidētis ad subm: que tñ p̄mum in gñe differūt: sȝ cā defe/
ctus siue p̄n^m defectiuū: aut cā nō existie qđ idez est: est illa
que falsificat creditū. vt in p̄dicto argumēto. cā defect9 est
diuersitas subi r accñtis. Uñ hec duo. s. cā apparētie r cā
defectus regrunt̄ ad quālibet fallaciā. vt in isto exemplo.
Ois hō est celū. lapis est hō. ergo lapis est celū. Et si nō es/
set cā defectus: nulla eēt falsa. q2 ibi nulla ē deceptio. ¶ Dr
scđo ꝙ duplex ē cā apparētie. quedā est que sumit̄ ex par
te vocis quedā ex pte rei. ¶ Cā apparētie que sumit̄ ex par
te vocis est qñ ꝑꝑ vnitatē vocis credim9 vnitatem in signi
ficato: r q2 hec vox canis est vna: credimus ꝙ hēat vnum
significatū. ¶ Sed cā apparentie que sumit̄ ex parte rei: est
qñ ꝑꝑ vnitatē aliq̄lez duoȝ inter se credimus illa esse eadē
simplr̄: vt ꝑ ꝯueniētia subi r accñtis credimus illa simplr̄
esse eadē. ¶ Dubitat̄ scđo ꝑ qđ distinguant̄ fallacie r for/ Dub^m
malr̄ r specifice. videt̄. n. ꝙ nō differāt ꝑ cām apparentie:
q2 illa est eadē in oībus fallacijs: neq̄ȝ apparēs ꝯuenientia
termini inferētis ad terminū illatuȝ: neq̄ȝ. n. distinguunt̄ ꝑ
cām defectus. tum p̄ q2 talis ēt repit̄ eadē in oīb9. tum scđo
q2 nihil p̄uatiuū causat distinctionē specificā. ¶ Dōm ad Solutio
dubiū ꝙ fallacie s̄ȝ textū distinguunt̄ specifice ꝑ distinctio
nem cāȝ apparētie: r nō ꝑ distinctionē cāe defectus. ¶ Cu/
ius rō est: q2 sicut se hēnt maxime ad locos dialecticos: ita
cāe apparētie ad locos sciētificos: sȝ loci dialectici distin/

guunť formalr ſm diſtinctionē maximaꝝ:vt pꝫ p phm in
topicis.igiť loci ſophiſtici diſtinguunť p cāas apparentie.
℣ Cōtra loci ſophiſtici ⁊ fallacie idē ſunt ğ ⁊c. ℂ Ad argu
mentū dōm ꝙ lꝫ oēs fallacie hēant eādem cām apparētie
genericā:quelibꝫ tñ hꝫ vnā cām apparētie ſpecie diſtinctā
Solutio ab alijs.vt infra patebit. ℂ Solones ad pmum.pꝫ ſolō in
tertio notabili. Ad tertiuꝫ pꝫ ſolō in quarto notabili. Ad
quartū pꝫ ſolō in pma ɔclōne. Ad qntū dōm ꝙ vel illi ter/
mini tenenť eodēmō vel diuerſimode. Si pmū:ſic eſt bon⁹
ſyllo in forma:qꝛ ibi eſt neceitas ɔñtie:ſꝫ eſt falſus in mā:qꝛ
ſicut ɔclō eſt falſa in aliq̄ pmiſſaꝝ:⁊ ſic eſt ſyllo peccās in
mā tñ. Si vō termini ſumanť diuerſimode:tūc ibi non eſt
ſyllo bon⁹ in forma:qꝛ ibi ſunt q̄tuoꝛ termini vel plures:ſꝫ
eſt bon⁹ in mā.i.nō peccat in mā qꝛ ambe pmiſſe ſunt v̄e ⁊
ɔclō nō ſeq̄tur impediente fallā equocationis in pmo modo.
ℂ Queſtio.6.De diffinitionibus ſpecierum mete.

vj. Q Ueritur Utꝝ diffōnes ſpēꝝ mete ſint
bñ aſſignate in textu. ℂ Ar/
guiť ꝯ ſingulas.⁊ pmo ꝯ pmam pbādo ꝙ nō
eſt bñ aſſignata:qꝛ aliqs pblematice tenebit
ſimul:⁊ in eadē diſputatiōe duas ptes ꝯdictio
nis.vꝫ ꝙ impōle eſt ꝙ in eodē cōpoſito poſſint eſſe plures
forme ſubales:⁊ ꝙ in eodē cōpoſito ſunt ⁊ pñt eſſe plures
forme ſubales:⁊ tñ nō dr redargutus.ergo ꝯ affirmationē
redargutiōis.ſ ⁊ ɔfirmať:qꝛ aliqs ɔcedēdo duo ꝯdictoria
dr eſſe redargut⁹:⁊ tñ non ɔcedit ꝙ negauit nec ɔtra:ergo
male dr ꝙ redargutio eſt preconceſſi negatio vel econtra.
ℂ Scdo arguiť.altera ps ꝯdictionis eſt falſa.ergo meta
falſi nō diuidiť a meta redargutiōis. ℂ Tertio qdqd ɔce/
diť a rñdente eſt opinabile ab eo:aliter magis moueretur
ad negandū.ergo inopinabile non eſt meta. ℣ Et ɔfirmať
qꝛ ɔcedere terrā minorē ſole eſſe:eſt ꝯ opinionēꝫ plurium:
tñ rñdens ɔcedens illā:cū ſit v̄a:nō duciť ad incōueniens
igiť. ℂ Quarto in iſta hō eſt hō:eſt repetitio vni⁹ ⁊ eiuſdē
dictiōis:⁊ tñ ibi nō eſt nugatio.igiť. ℂ Quinto in iſta oro
ne.Exaudi exaudi me dñe.eſt vni⁹ ⁊ eiuſdē dictionis ex ea
dē parte repetitio:⁊ tñ nō eſt nugatio.igř ⁊c. In oppoſitū
tñ arguiť p.D.S.in lra. ℂ Sciēduꝫ pmo ꝙ poſtq̄ꝫ.D.S.
poſuit diffōnem ⁊ diuiſionē in lra mete.hic ɔñter ponit dif
finitiōes mēbroꝝ ſiue ſpēꝝ eius. ℣ Et pmo ponit diffōnē
redargutiōis qꝛ eſt pfectioꝛ inter alias metas.vt patuit ſu
perius. ℂ Dicit igiť ꝙ redargutio eſt pcōceſſi negatio vel
Redargu pnegati ɔceſſio vi argumētationis in eadē diſputatiōe:qſi
tio enim aliqs ɔcedit qd prius negauit:vel negat id qd prius
ɔceſſit:⁊ h vi argumētationis in eadē diſputatiōe dr redar
gutus. ſ Notanter dicit vi argumētationis:qꝛ ſi aliqs ſpō
te ɔcederet duo ꝯdictoria:non eſſet redargutus.dr etiāꝫ in
eadē diſputatiōe:qꝛ ſic hoc rñdens vi argumētationis ho
Noᵐ pᵐ die dicat vnum ⁊ cras oppoſitū non dr redargutus. ℂ Eſt
aūt hoc aduertēdum ꝙ aliqs pōt ɔcedere id qd pus nega
uit dupl̄r. ſ Unomō formal̄r:vt ſi qs diceret carnes crudas
nō comediſſe.⁊ p hunc paralogiſmū. Quicqd heri emiſti:
hoc hodie comediſti:ſꝫ carnes crudas emiſti.ergo carnes
crudas comediſti:cōcederet ſe carnes crudas comediſſe:
ɔcederet formal̄r id qd pus negauit:qꝛ q negat vnum ꝯdi
ctoꝛium ɔcedit reliquū.vt ſi qs negaret hanc ppōnem:oīs
hō currit.⁊ poſtea vi argumētationis negaret qdā homo
nō currit:ɔcederet illud qd pus negauit:qꝛ negando qdam
hō non currit:cōcedit ſuū ꝯdictoꝛium.ſ.oīs homo currit.
Noᵐ 2ᵐ ℂ Scdo ſciēdum ꝙ falſum eſt aliqd manifeſte falſum:ad
Falſū qd qd opponens ſophiſta nitiť videri ducere ſuū rñdentē:vt
ſi qs ɔcederet ꝙ ſidus celeſte currit vi hui⁹ argumenti:oīs
canis currit.ſidus celeſte ē canis.ergo ſidus celeſte currit.
ſ In pdicta diffōne ponit manifeſte:qꝛ ſi rñdens ɔcederet
aliqd falſum occultū:non duceret ad metā:qꝛ opponens
ſophiſta non eſſet apparēs:⁊ per ɔñs fruſtraret ſuo fine.
ℂ Et hic eſt aduertēdum ꝙ falſum capiť dupl̄r. ſ vnomō

p falſo qd eſt in re. ſ Aliomō p falſo qd eſt in voce. ſ Fal/ falſū in re
ſum qd eſt in re nihil aliud eſt:q̄ꝫ queda inoꝛdinatio parti/
um ſiue toti⁹:ſicut homo claudus diceret falſus. ℣ Falſuꝫ fal.i voce
aūt qd eſt in voce capiť dupl̄r. ſ vnomō tranſcēdenter.ſ.vt
opponiť vero:qd ɔuertiť cum ente:⁊ ſic quelibet vox pōt
ſignificare falſuꝫ. ſ aliomō accipiť put eſt inadequatio rei
nō intellecte ad intellectū:⁊ hoc dupl̄r. ſ vel vt eſt inadeq̄/
tio rei nō intellecte ad intellectū ſimplicē. ſ vel vt eſt inade/
quatio rei non intellecte ad intellectū cōponētem ⁊ diuidē
tem:⁊ ſic ſola ppoſitio ſignificat falſum.⁊ iſtomō capiť du
pl̄r. ſ Unomō p falſo ſimpl̄r:⁊ ſic reperitur in oī meta. ſ alio
mō p falſo manifeſto.⁊ hoc dupl̄r.vel ꝯ reſpectū ad ɔceſ/
ſum rñdentis ſiue ad opinionē boīum.⁊ ſic reperitur in me/
ta redargutionis ⁊ inopinabilis. ſ aliomō accipiť falſum
p manifeſte falſo abſolute.⁊ iſtomodo capiť vt ē meta di
ſtincta ab alijs. ℂ Tertio ſciēduꝫ ꝙ inopinabile eſt qd eſt Noᵐ 3ᵐ Inopinabile
ɔtra opinionem oīm plurium:qd tñ non eſt manifeſte fal/
ſum:vt ſi qs negaret ſtellā maioꝛē eſſe tota terra. Et ad hāc
metā reducunť illi q dicūt ꝯ doctoreꝫ ſuū:vt ſi ſit thomiſta
⁊ dicit ɔtra ſctm Thomā:ſil̄r albertiſta ɔtra Albertum.⁊
pauliſta ɔtra Paulum.⁊ ſcotiſta ɔtra Scotū:reduciť ad
hanc metam:⁊ ſil̄r oēs ſecte.vl̄r vō reducunť ad hanc me
tam quādo aliqd ɔtra phm affirmať ſicut fecit Scotus in
libꝛo metaphy.in caplō de vniuocatiōe entis. In illa autē
mā reduxit ſeipm ad metā inopinabilis.vt clariſſime patꝫ Inopinabile 2ᵉ
42.11.metaphy. ℂ Et eſt hic aduertēdum ꝙ inopinabile
capiť dupl̄r. ſ vnomō negatiue p omni illo qd non pōt opi
nari ab aliquo:⁊ ſic nihil quod exprimitur eſt inopinabile.
ſ aliomō accipiť inopinabile p omni illo qd nō pōt opina
ri vere:⁊ imponiť opinabili qd idem eſt ꝙ pbabile. ℣ Et
ideo iſto 2ᵒ mō capiť inopinabile tripl̄r ſicut ⁊ pbabile dr
tripl̄r ſicut patuit ex pcedentib⁹. ſ Qddam.n.eſt inopina
bile ab oibus.ſ.ꝙ totū nō ſit maius ſuis ptibus. ſ Alid eſt
inopinabile a pluribus.vt.ſ.ꝙ mř nō diligat filium ſuum.
ſ Aliud eſt inopinabile a ſapiētib⁹:vt ꝙ terra nō ſit maioꝛ Noᵐ 4ᵐ
ſole. ℂ Quarto ſciēdum ꝙ ſolecīſmus eſt vitium in ɔtextu Solecīſmus
partium oꝛonis ꝯ regulas artis grāmatice factū vt vir al/
ba ⁊ hō currūt. ſ Ad hanc metā pōt aliqs ſic duci ſecans ⁊
muſa terminať in.a.ſꝫ muſa eſt feminini gnis.ğ ⁊ ſecans.
ſecans eſt fluuius:vel ſic.tu ſis hoc.⁊ hoc eſt lapis.ergo tu
ſis lapis. ℂ Nugatio eſt vni⁹ ⁊ eiuſdē ex eadē parte inuti/ Nugatio
lis repetitio:⁊ dicit vni⁹ ⁊ eiuſdē ex eadeꝫ parte:qꝛ ſi idem
ponať in diuerſis partib⁹ oꝛonis:non erit nugatio:vt hic.
homo eſt hō.⁊ p hoc ſoluiť quartū argumētum. ſ ⁊ poniť
inutilis repetitio:qꝛ ſi idē repetať cauſa maioꝛis expſſiōis:
nō erit nugatio:vt hic.de⁹ de⁹ me⁹ reſpice in me.⁊ pp hoc
ſoluit qntū argumentū. ℂ Et eſt aduertēdum ꝙ repetitio
pōt intelligi ꝙ ſit eiuſdē tripl̄r. ſ vnomō ſm rem tm̄ ⁊ non
ſm vocē:vt hic.hō rōnalis. ſ Aliomō ſm vocē tm̄.vt hic.
populus ⁊ populus currit ⁊ nō currit. ſ Aliomō ſm reꝫ ⁊
vocē ſimul:vt hō:hō currit.⁊ lꝫ iſtis trib⁹ modis ex dictis
reducať ad metā nugationis real̄r tñ p 2ᵐ ⁊ 3ᵐ apparēter
reduciť:igitur pncipal̄r ēt hec rñſio de duob⁹ vltimis mo/ Cōcluſio
dis:qꝛ vt octm̄ eſt ſophiſta vult apparere ⁊ videri. ℂ Con/ pma
cluſio pma.pdicte diffōnes ſunt bñ aſſignate.pbať hec cō
cluſio p ɔditiones bone diffōnis. ℂ Eſt tñ aduertēdum ꝙ
predicte diffōnes nō ſunt pprie diffōnes:ſꝫ magis declara/
tiones:⁊ diffōnes qd nois. Et lꝫ coincidant mālr:nō tñ foꝛ
malr:vt ex dictis pꝫ. ℂ Concluſio 2ᵃ predicte mete ptinent ɔclo ſcda
ad diuerſas ſcias.pbať p.D.S. ſ qꝛ redargutio eſt ꝯ metā
ad quā ptinet ɔſideratio pmi pncipij.ſ.ꝙ ꝯdictoꝛia nō ſunt
ſimul v̄a. ſ Falſum eſt ɔtra ſciam nālem ⁊ mathematicā:i
in qbus v̄itas eſt manifeſta. ſ Inopinabile vō eſt ꝯ dialecti
cam:que pcedit ex pbabilibus:que ſunt ſm opinionē oi/
um vel plurium vel ſapientum. ſ Solecīſmus eſt ɔtra grā
maticam:que docet ɔgrue loqui. ſ Nugatio vō eſt ɔtra re
thoꝛicam:que docet oꝛnate loqui. ℂ Eſt tñ aduertendum

q̄ lȝ iste mete principaliter pertineant ad diuersas scias tamen omnes possunt reperiri ⁊ ordinari ad singulas scias qꝛ in qualibet scia rñdens pōt reduci ad singulas metas.

Dubium Solutio

¶ Dubitatur primo de cautelis qꝛ superius tractatuȝ est: nihil dicemus amplius. ¶ Solutiones ad argumenta patent vt dictum est in notabilibus.

vij. ¶ Questio. 7. De numero fallaciarum in dictione.

Queritur 7°. Utrum tm̄ sint sex fallacie in dictione. ¶ Argnī primo q̄ non. pbando q̄ nulla est fallacia in re: ergo nulla est falla in dictiōe. ⸿ Añs est notū ꝑ phm in elencbis. ⁊ per. D. S. in pñti lec. ⸿ pȝ ꝯñtia: qꝛ sicut ē: aliquas cā appentie ex pte vocis: ita aliqua cā apparētie ē ex pte rei: vt patuit in pcedēti lec. ¶ Scđo septeȝ sunt falle extra dictionē: vt pȝ p̄ elencboꝝ. ḡ ⁊ septē sunt in dictiōe. ⸿ pȝ ꝯñtia. qꝛ tot modis dr̄ vnū oppositoꝝ quot modis dr̄ reliquū vt pȝ. 5. metaphy. ⁊ 5. elēcboꝝ. ¶ Tertio ē tm̄ triplex multiplex. s. actuale potētiale ⁊ phātasticū sed quelibet falla bȝ fieri circa aliqđ multiplex. vt pȝ in textu. ḡ tm̄ tres falle sunt in dictiōe. ¶ Quarto amphibologia: cōpositio ⁊ diuisio hñt fieri in orone. ḡ non in dictione. ⸿ pȝ ꝯñtia ꝑ locum a disperatis: ⁊ ꝑ ꝯñs sunt tm̄ tres falle in dictione. ¶ Quinto falla figure dictionis non bȝ fieri circa aliqđ multiplex. cuȝ dictiones in ea nō plura significent. ḡ non est falla in dictione: ⁊ ꝑ ꝯñs non sunt sex. ⸿ pȝ ꝯñtia: qꝛ ois falla in dictiōe bȝ fieri circa aliqđ multiplex. ¶ In oppositū arguit ꝑ phm p̄ elencboꝝ. ⁊ ꝑ. D. S. in pñti lectio.

Noᵐ pᵐ

¶ Sciēdum p̄ ꝑ rñsione q̄ postq̄ȝ. D. S. posuit diffōnem falle in cōi. hic ꝯñter ponit diuisionē falle ⁊ subdiuisioneȝ vnius membroꝝ diuidentiū: dicens q̄ locoꝝ sophisticoꝝ siue fallaciaꝝ: quedā sunt in dictiōe quedā extra dictionē. ⸿ Cuius diuisiōis ratio est: qꝛ ois falla bȝ cām apparētie, vel ergo sumit cām appentie ex pte vocis vel ex parte rei. Si pmum sic est falla in dictiōe. Si scđm sic est fallacia extra dictionē. ⸿ Et dr̄ fallacia in dictiōe qꝛ sumit cām apparentie ex parte dictionis ⁊ capit dictio ꝓ voce. ⸿ Sȝ vocat falla extra dictionē. nō q̄ hēat fieri extra dictionē: sȝ qꝛ nō sumit cām appentie ex pte dictiōis: sȝ ex pte rei. ⸿ Qñ. n. pp aliquā ꝯueniētiam reꝝ credim⁹ eas ꝯuenire simplr̄ decipimur ꝑ fallam extra dictionē. vt qñ ꝑ ꝯueniētiam essentialē aialis ⁊ hois credimus q̄ qcqd p̄dicat de vno p̄dicat de alio decipimur ꝑ fallaciam accñtis: sicut arguēdo aial est genus: ois hō est aial: ergo hō est genus. ⸿ Sed qñ ꝑ identitatem dictiōis credim⁹ vnitatē in significato decipimur ꝑ fallam in dictione: vt qñ pp vnitatē istius vocis canis credimus vnitatē significatoꝝ: qꝛ sicut vox est vna: ita significatum sit vnū. decipimur ꝑ fallam in dictione. sic paralogiȝando. Ois canis est latrabilis: Sidus celeste est canis. ḡ sidus celeste est latrabile.

Cur dicat falla in dictione vel eẋ dicti.

Noᵐ 2ᵐ Dictio 2ʳ

¶ Sciēdum 2° q̄ dictio pōt decipi duplr̄. ⸿ Unomō ꝓut distinguit ꝯtra orationem: ⁊ sic non accipitur in pñti lec. qꝛ sic falla amphibologie nō esset falacia in dictie. ⸿ Aliomō capitur ꝓ omni dictione siue complexa siue incomplexa. ⁊ hoc mō duplr̄. ⸿ Unomō pro voce iam imposita ad significādum inquātū talis vox dr̄ dictio. ⁊ sic accipit hic. ⸿ Aliomō accipitur. s. ꝓ voce. s. ante impositionem nois ad significanduȝ: ⁊ sic sumit dictio qñ dr̄ q̄ est falla in dictiōe. Ex quo pȝ solutio ad quartum argumentū.

Falla idictione

¶ Ex p̄dictis ēt patēt diffōnes fallacie in dictione: ⁊ extra dictionē: qꝛ fallacia in dictiōe est que sumit causam apparentie ex parte vocis vel dictionis. Sed fallacia extra dictionē est que sumit cām appentie ex pte rei.

Falla eẋ dictio.

Dubᵐ Solo

¶ Et si querat quare fallacia extra dictionē nō vocat falla in re: cum sumat cām suaȝ ex pte rei. ¶ Rñsio huius est qꝛ finis sophiste est ducere suū rñdentē ad aliqđ incōueniens. vt ex dictis pȝ. sed hoc non pōt facere nisi exprimēdo mentis cōceptum: res aūt non possunt exꝓmi nisi ꝑ voces ⁊ dictiōes. igitur magis dr̄ fallacia extra dictionē q̄ȝ fallacia in re ad denotandum q̄ talis deceptio fit in dictionibus non tñ q̄ ex parte dictionis causet: sed ex parte rei.

Noᵐ 3ᵐ

¶ Sciēdum tertio q̄ cum ois falla hēat fieri circa aliqđ multiplex: necessarium est scire diffōnē ⁊ diuisionē multiplicis. ⸿ Unū multiplex est dictio vel oro ꝟe vel apparēter plura significans.

multiplex

⸿ In qua dictione dr̄ dictio vel oro pp multiplex amphibologie cōpositionis ⁊ diuisionis. ⸿ Deinde ponit vere vł apparenter: pp multiplex figure dictionis qđ est phātasticuȝ siue appens. ⸿ Et diuidit in multiplex actuale: potētiale ⁊ fantasticū. ⸿ Cui⁹ diuisionis rō est qꝛ omne multiplex significat plura. vt pȝ ꝑ diffōnem prius positam. Uel significat plura ꝟe vel apparenter. Si scđm sic est multiplex fantasticum. i. apparens. Si pmū hoc est duplr̄. vel tale multiplex manet idem actualr̄ ⁊ fm̄ subam vocis ⁊ modū ꝓferendi. ⁊ sic est multiplex actuale. Uel manet ideȝ fm̄ subam ⁊ nō fm̄ modū ꝓferendi. ⁊ sic est multiplex potētiale.

multiplex 3ᵉ.

Noᵐ 4ᵐ Mul. actuale

¶ Sciendum quarto. multiplex actuale est qñ dictio vel oro eadeȝ fm̄ subm̄ ⁊ moduȝ ꝓferendi vere plura significat: sicut hec vox canis manēs eadē fm̄ subam ⁊ modū ꝓferendi significat canem latrabilem: sidus celeste: piscē marinū. ⸿ In p̄dicta diffōne ponit dictio pp fallam equocationis. ⁊ ponitur oro pp fallaciam amphibologie: ⁊ ponit eadē fm̄ subam ⁊ modū ꝓferendi ad diffam multiplicis potentialis. ⸿ Deinde ponit vere ad diffam multiplicis fantastici.

potētiale

¶ Sed multiplex potētiale est qñ dictio vel oro eadē fm̄ subam ⁊ modum ꝓferendi vere plura significat. Exemplū de dictione. vt hō vel populus. de orone vt album esse nigrum est possibile. ⸿ Et ponit dictio pp fallam accñtis. ⸿ Deinde ponit oro pp fallam diuisionis ⁊ cōpositionis: ⁊ ponit non fm̄ modum ꝓferendi ad diffam multiplicis actualis. ⸿ Finalr̄ ponitur ꝟe ad diffam multiplicis fantastici.

fantasticū

¶ Sed multiplex fantasticū est dictio apparēter plura significans. ⸿ Et ponit appenter ad diffam alioꝝ multipliciū.

Cōclusio Fall. idic.

¶ Conclusio rñsalis ad questitū. tm̄ sunt sex falle in dictione. vȝ fallacia equocationis. amphibologie. cōpositionis. ⁊ diuisionis. accētus. ⁊ figure dictionis.

Probatᵒ Sufficiē. fall. idic.

¶ Probat p̄ ꝑ sufficientiā quā tangit. S. D. in lec. Nā omnis falla in dictione bȝ fieri circa aliqđ multiplex. vel ergo bȝ fieri circa multiplex veruȝ vel circa multiplex appens. Si scđm sic est falla figure dictionis. Si pmū hoc est duplr̄: qꝛ vel bȝ fieri circa multiplex actuale vel potētiale. Si pmū hoc est duplr̄. vel bȝ fieri in dictione simplici: ⁊ sic est falla equiuocationis. vel in oratione: ⁊ sic est falla amphibologie. Si fm̄ hoc ē duplr̄. vel habet fieri in dictione simplici: ⁊ sic est falla accentus. vel in orone. ⁊ hoc est duplr̄ qꝛ vel talis oratio in sensu cōposito est falsa: ⁊ in sensu diuiso est vera. vel econuerso. Si pmum sic est falla cōpositiōis. Si 2ᵐ sic est falla diuisiōis.

Alia pbatio

¶ Probat ēt predicta ꝯclo auctoritate phī p̄ elencboꝝ. inductiue vȝ ⁊ sylło. inductiue sic. Equocatio fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. Amphibologia fit aliquo istoꝝ sex modorū: ⁊ sic de oibus alijs fallacijs in dictione. ḡ ois falla fit in aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ ⁊ ꝑ ꝯñs sunt tm̄ sex falle in dictiōe. ⸿ Syllo ꝓbatur sic. ois deceptio ꝓueniens ex eo q̄ ijsdem noibus vel orōnibus non idē significamus fit aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ: sȝ omnis falla in dictione est deceptio ꝓueniens ex eo q̄ ijsdem noibus vel orōnibus non idē significamus. ḡ ois falla in dictione fit. aliquo modoꝝ sex modoꝝ. ⸿ Probat minor. nā ois multiplicitas fit ex eo q̄ ijsdē noib⁹ vel orōnibus nō idem significamus: sȝ ois fallacia in dictiōe fit ratiōe alicuius multiplicis (vt dcm̄ est.) ergo omnis falla in dictione fit ex eo q̄ ijsdem noib⁹ vel orōnib⁹ nō idē significamus qđ fuit ꝓbatum: ex quo pȝ q̄ tm̄ sex sunt falle in dictiōe.

Dubium Solutio

¶ Dubitat̄ d̄ ordine fallaꝝ in dictiōe. ¶ Dōm q̄ fallacie ordinant fm̄ eaꝝ cām apparētie: ⁊ qꝛ verior est cā apparētie in fallacijs q̄ hñt fieri circa aliqđ multiplex actuale q̄ȝ in his que respiciunt multiplex potentiale. qđ sic pȝ qꝛ maior est cā apparentie q̄ vox que est vna tā fm̄ subam

q̃ ſm modum ꝓferendi habeat vnum ſignificatum tm̄: q̃
ꝙ illa vox que eſt vna ſm ſubam tm̄ ⁊ non ſm modū ꝓferē
di debeat tm̄ vnū ſignificare. Sꝫ in fallacijs ſpectantibus
circa multiplex actuale eſt vnitas vocis ſm ſubam ⁊ mo/
dū ꝓferendi. g̃ fallã equocatiõis ⁊ amphibologie que re/
ſpiciunt multiplex actuale ꝑcedunt fallam cõpoſitionis ⁊
diuiſionis ⁊ accent⁹ que reſpiciunt multiplex potẽtiale. Et
qꝛ multiplex fantaſticū eſt apparẽs tm̄: ideo vltimo deter/
minat̃ de falla figure dictionis: que reſpicit multiplex fan
Dubium taſticum. ℭ Dubitat̃ 2° vtꝝ in eodẽ paralogiſmo poſſint
eſſe plures falle in dictiõe. vr̃ ꝙ ſic: qꝛ in iſto paralogiſmo.
Quecūq; ſunt duo ⁊ tria ſunt paria ⁊ imparia: ſꝫ quinq; ſūt
duo ⁊ tria. g̃ ſunt paria ⁊ imparia. ſ Ex pte maioris eſt fal/
lacia compoſitionis: qꝛ in ſenſu cõpoſito eſt falſa. ſ Ex pte
minoris eſt falla diuiſionis: qꝛ in ſenſu diuiſo eſt falſa. ergo
in eodẽ paralogiſmo ſunt plures falle in dictiõe. ℭ In cõ/
trariū arguit̃: qꝛ falle ſũt ſpecifice diſtincte: vt ex dictis pꝫ.
Solutio ergo in eodẽ paralogiſmo nõ pñt eſſe plures falle. ℭ Dicẽ
dum breuiter ad dubiū ꝙ in eodẽ paralogiſmo mãlr ſum
pto pñt eſſe plures falle: nõ tm̄ formalr. Et lꝫ in ꝑdicto pa/
ralogiſmo ſint due: hoc tm̄ eſt ſꝫ diuerſas rõnes ⁊ diuerſas
ꝑmiſſas ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolõ ad dubium. ℭ Ad ꝑmũ dõm ne/
gando ↄ̃ñtiam: qꝛ licꝫ alique falla ſumat cãm apparentie ex
pte rei: tñ illa non dꝫ dici ꝓprie fallacia in re: ſed falla extra
dictionẽ. ſ Cuius rõ eſt qꝛ falla eſt inſtrumentum ſophiſte
cui⁹ finis eſt deducere ſuū rñdentem ad aliqđ incõueniẽs:
ſꝫ hoc nõ poteſt facere niſi exꝑmendo mẽtis ↄceptũ. Res
aũt nõ poſſunt exprimi niſi ꝑ voces ⁊ dictiões potiſſime in
diſputatiõe ſophiſtica. igit̃ magis talis falla dr̃ falla extra
dictionẽ q̃ꝫ falla rei. ℭ Ad 2ᵐ dõm ꝙ loquẽdo de oppoſitꝭ
ꝓprie dictis ⁊ formalib⁹ tot modis dicat̃ vnū oppoſitorũ
quot modis reliquū: hoc tñ non eſt vꝝ de oppoſitis cõiter
ſumptis. ꝑdicta aũt diuiſio falle in cõi non eſt diuiſio ꝑ op
poſitas res: ſꝫ ꝑ oppoſitas rõnes. vñ ratio non ſeqt̃. ℭ Ad
3ᵐ dõm ꝙ licꝫ ſit tm̄ triplex multiplex in gñe plura tñ ſunt
in ſpẽ. vt in ꝑdicta ſufficientia patuit. ℭ Ad 4ᵐ pꝫ ſolutio
ex dictis. ℭ Ad 5ᵐ dicitur ꝙ lꝫ falla figure dictionis non
habeat fieri circa aliqđ multiplex: veruñ tñ habet fieri circa
multiplex apparens: vt dictum eſt ſupra.

ℭ Queſtio 8ᵃ. Vtꝝ neceſſe ſit vnū nomen plura ſignificare.

viij. Queritur 8°. Vtrū neceſſe ſit vnū nomẽ plura ſignificare. ℭ Arguit̃
ꝑ° ꝙ non auctẽ phi. 4. metaphy. dicẽtis ꝙ im/
poſſĩe eſt vnū nomen plura ſignificare. g̃ nõ eſt
neceſſe vnū nomen plura ſignificare: qꝛ neceſſe
⁊ impoſſĩe ↄ̃triant̃. idem. S. D. in eodẽ loco. ℭ Scđo intelle
ctus nõ põt ſimul plura intelligere. g̃ nõ ↄtingit vnū plura
ſignificare. ſ Pꝫ ↄ̃ñtia: qꝛ qcqđ intellꝰ pt̃ exꝑmere ꝑ vocem
pt̃ intelligere. ergo ſi non pt̃ intellꝰ ſimul plura intelligere.
vnū nomẽ non poterit plura ſignificare. ℭ Tertio ꝙ non
vnū ſignificat nihil ſignificat in 4° metaphy. in 2° tractatu
in caplõ. 2. ſꝫ non plura ſignificãs non tm̄ vnū ſignificat. g̃
nomen plura ſignificãs nihil ſignificat qđ eſt implicare ↄ̃/
dictionẽ. ergo ⁊c̃. ℭ Quarto vni⁹ rei eſt vnica forma: ſꝫ ſi/
gnificatio eſt forma eẽntialis dictiõis. g̃ impoſſĩe eſt ꝙ vnũ
nomen plura ſignificet. ℭ Quinto qđ nõ ſignificat ens: ni
hil ſignificat: ſꝫ nomẽ plura ſignificãs nõ ſignificat ens: qꝛ
nõ ſignificat vnū: qꝛ vnū ⁊ ens ↄuertunt̃. 4° ⁊ . 11. metaphy.
ergo nihil ſignificat. ℭ In oppoſitū arguit̃ ꝑ phm̄ ꝑ° elen/
chorꝝ. q dicit ꝙ neceſſe eſt vnũ nomẽ plura ſignificare: ⁊ ꝑ
Nota primum D. S. in pñti lec. q dicit ꝙ triplex eſt multiplex. ℭ Sciẽdū
ꝑ° ꝓ rñſione ſm phm̄. 5. metaphy. c. neceſſariū. ꝙ neceſſari
Necessaria 4ᵒʳ um capit̃ quatuor modis. ſ Vnomõ ꝓ neceſſitate coactio
nis. vt ſi aliqs coacte daret denarios ſuos. ſ Aliomõ acci/
pit̃ ꝓ neceſſario abſolute. vt ꝙ triãgulus hꝫ tres angulos.
ſ Tertio mõ accipit̃ neceſſarium ꝓ neceſſitate finis: ⁊ hoc
mõ duplr̃. ſ Vnomõ ſimplr̃. vt ſi homo vellet viuere neceſ/
ſe eſt vt comedat. ſ Aliomõ accipit̃ ꝓ neceſſario ↄgruẽtie.
vt ſi hõ vellet trãſire fluuiū neceſſe eſt vt habeat nauẽ poſi
to ꝙ nõ poſſit tranſire ſine naue. ſ Iſto aũt vltimo mõ acci
pit̃ hic neceſſariū qñ dr̃ ꝙ neceſſariū eſt vnū nomen plura
ſignificare. i. ſi hõ vellet exꝑmere oẽs res ꝑ voces neceſſe eſt
Nota 2ᵐ vnū nomẽ plura ſignificare. ℭ Scđo ſciẽdum eſt ꝙ qꝛ mo
dus ſignificãdi fundat̃ ſupra modū intelligẽdi: ideo ad vi
dendū de mõ ſignificationis nois neceẽ eſt aiaduertere mo
dū nr̃m intelligẽdi. vñ ↄſiderãdū eſt ꝙ intellꝰ ſimul plura
ꝑ vnã ſpẽꝫ intelligibilẽ apprehẽdere põt. vñ pꝫ ꝙ ſimul pt̃
intelligere plura ꝑ vnã ſpẽm intelligibilẽ ꝑ modū vni⁹. In/
telligere aũt plura ꝑ modũ vnius: eſt intelligere ſil̃ plura
ꝑ vnã ſpẽm intelligibilẽ: ſꝫ intellꝰ nõ põt intelligere plura
ꝑ modū pluriū: qꝛ intelligere ꝑ modū pluriū eſt intelligere
ſimul plura ꝑ ſe ꝑ plures ſpẽs intelligibiles. Et qꝛ in intel/
lectu nr̃o non pñt eſſe plura ꝑ plures ſpẽs intelligibiles.
ſ Tum ꝑ° qꝛ vna ſpecies totalr̃ ꝑficit intellm̃ actu. ſ Tum
ſcđo qꝛ ſicut vnũ corpus non põt ſil̃ ꝑfici diuerſis figuris
vl̃ diuerſis coloribus: ideo impoſſĩe eſt intellm̃ ſil̃ plura in/
Nota 3ᵐ Nomen 2ʳ telligere ꝑ modum pluꝝ hoc eſt ſm diuerſas rõnes ſigni
ficandi ⁊ ↄcipiendi. ℭ Tertio ſciẽdum ꝙ nomen poteſt ca
pi duplr̃. ſ Vnomõ materialr̃. vꝫ ꝓ voce nuda ante impoſi
tionem: ⁊ ſic dr̃ vnum mãlr̃. ſ Aliomõ ꝓ voce iam impoſi/
ta ad ſignificãdum. Et iſtomõ põt dici vnū formalr̃ qđ eſt
impoſitū ad ſignificãdum vnū vl̃ plura ſm eãdẽ rõnẽ ſigni
ficandi ⁊ vnã impoſitionẽ nois. Loquẽdo aũt de noie vno
2° mõ impoſſĩe eſt vnū nomẽ plura ſignificare ꝑ modū pluri
um: qꝛ intellꝰ (vt dictum eſt) non põt intelligere ſil̃ plura ꝑ
modū pluꝝ. g̃ vnū nomẽ formalr̃ vnū non põt plura ſigni
ficare ꝑ modum pluꝝ: ſed bñ ꝑ modū vnius: ſicut hõ ſigni
ficat ſortem Petrum ⁊ Iacobū ⁊ cetera indiuidua inquã/
Conclusio tum ↄueniunt in humanitate. ℭ Concluſio rñſalis. Neceſſe
eſt vnum nomẽ materialr̃ vnū diuerſum tñ formalr̃ plura
ſignificare: qđ pꝫ ꝑ rñſo. Nam nõia equoca ſicut canis ſi/
gnificant plura ꝑ modū pluriū. ergo ⁊c̃. ſ Illud pꝫ ratione
phi ꝑ° elenchoꝝ. Nã res ſunt quodãmõ infinite: noia võ fi/
nita. ergo neceſſe eſt vnū nomẽ plura ſignificare neceſſita/
te finis ⁊ ↄgruentie. vꝫ ſi ↄgrue in diſciplina oẽs res debẽt
exprimi: ↄgruum eſt vnū nomẽ plura ſignificare mõ expo/
Dubium Solutio ſito. ℭ Dubitat̃ ꝑmo quare intellꝰ non poteſt plura intel/
ligere. ℭ Dõm breuiter ꝓ nũc ꝙ hmõi rõ eſt qꝛ impoſſĩe eſt
idem ſubm ſm idẽ informari diuerſis ſpẽbus eiuſdẽ gñis: ſꝫ
ſꝫ ſpẽs intelligibiles diuerſe ſunt eiuſdẽ gñis: cum ſint ꝑfe/
ctiones eiuſdẽ potẽtie intellectiue. g̃ impoſſĩe eſt ꝙ intellus
ſil̃ informet̃ diuerſis ſpẽbus intelligibilib⁹: vt ſil̃ actu plu/
ra intelligat ꝑ modum plurium. Et lꝫ diuerſe res ꝑdicamẽ
tales que intelliguntur: differunt genere: tñ ſpẽs oẽs intelli
gibiles que intelligunt̃ ſunt eiuſdem gñis (vt dictum eſt.)
Dubium Solo ℭ Dubitat̃ ſcđo vtꝝ ſignificatio ſit forma dictiõis. ℭ Di/
cendum ꝙ dictio capit̃ duplr̃. ſ Vnomõ in ſenſu cõpoſito.
vt iã ſignificatiua eſt: ⁊ ſic ſignificatio ẽ forma realis dictio
nis. ſ Aliomõ capit̃ i ſenſu diuiſo. vꝫ ꝓ illa voce que impo
nit̃ ad ſignificandū. ⁊ hoc mõ modus ꝓferendi eſt eius for
ma realis. ſignificatio võ ei⁹ eſt forma accñtalis. Vñ ſi di/
ctio accipiat̃ ꝑmõ: tunc non pt̃ hr̃e niſi vnū ſignificatū ſi ſit
vna formalr̃: Si tñ accipiat̃ ſcđomõ ſic põt hr̃e plura ſigni
ficata. Clare patent ex dictis ſolones argumentorum.

ℭ Queſtio. 9ᵃ. Vtꝝ falla equocationis ſit falla in dictione.

ix. Queritur 9°. Vtrū falla equocatiõis ſit falla in dictione. ℭ Arguit̃
ꝑmo ꝙ nõ ſit fallacia. Nã nulla eſt falla vniuo
cationis. ergo nulla eſt fallacia equocationis: ſꝫ
qꝛ non vr̃ maior rõ de vno q̃ꝫ de alio. ℭ Scđo
aliqua eſt falla in equocatione que ſumit̃ ex pte rei: vt cũ
aliqs credit auricalcũ eſſe veꝝ auꝝ. g̃ falla equocationis
eſt falla extra dictiõem. ℭ Tertio fallacia equocationis ⁊
amphibologie hñt fieri circa idẽ multiplex. vꝫ circa mul/

tiplex actuale. ergo nō sunt fallē distincte. ¶ Sed ꝯ est. D. S. in pñti lec. ꝛ pbꝫ p̄ elēchoꝝ. ¶ Sciēduꝫ est p̄ ꝓ declaratio ne hui⁹ dubij ꝙ postq̄ꝫ. D. S. determinauit de fallacijs in cōi tam diffinitiue q̄ꝫ diuisiue: hic ꝯsequēter incipit determina re de eis in spāli. ꝛ p̄ de fallacijs in dictiōe ꝓ ꝓbatione supi us adductā. ¶ Determinādo vō de fallacijs in dictiōe. f. p̄ determinat de fallacijs que hñt fieri circa multiplex actua le. Cui⁹ ratio supi⁹ adducta est inter q̄s p̄us determinat de fallā equocatiōis q̄ꝫ amphibologie. ¶ Cuius ratio est du plex. f. p̄ q̄ dictio p̄cedit orōnē: sicut pars integralis suum totū ordine gñatiōis. Sec⁹ aūt loquēdo de ordine resulta tiōis. Sꝫ fallā equocatiōis hꝫ fieri in dictione. Amphibo logia vō in orone. ergo ꝛc. f. Scd̄a est q̄ maior est cā apparen tie in fallā equocatōis q̄ꝫ amphibologie: cū fallē ordinent̄ f̄m suas cās appentie. Maior. n. appentia est q̄n vna dictio manēs eadē f̄m subaꝫ ꝛ modū ꝓferēdi debeat tñ hr̄e vnū significatū q̄ꝫ orō. Igit̄ p̄us determinauit de fallā equoca tionis q̄ꝫ amphibologie: cū fallē ordinent̄ ꝑ suas cās ap paretie. ¶ Scd̄o sciēdum ꝙ equocatio (vt dr̄ in textu) ē vni us ꝛ eiusdeꝫ nois diuersa significatio. f. In qua diffōne po nit̄ significatio loco gñis. f. Deinde vnt⁹ ꝛ eiusdeꝫ nois ad drīaꝫ diuersoꝝ noium que diuersa diuersis impositiōibus significāt. capit̄ aūt ibi nomē gñalr̄ ꝓ omni dictiōe incom plexa: q̄ alr̄ in vbo nō posset esse equocatio. f. Deinde sub iungit̄ diuersa: ad drīam vniuocatiōis: q̄ vniuocatio ē vni us ꝛ eiusdem nois eadē significatio. lꝫ. n. vniuocatio signi ficet plura vniuocata. oia tñ significat vna impositione f̄m eandē rōnē vt patuit in antep̄dicamētis. Et q̄ ē equoce tio a ꝯsilio cāta f̄m analogiā significat plura f̄m ꝙ ꝯueni unt in vna rōne analogi. i. f̄m p̄us ꝛ posterius. igit̄ talis si gnificatio nō est penitus diuersa. Vñ nō causat fallā eq uocatiōis si fuerit impositū ad significandū plura ꝑ p̄us ꝛ posteri⁹. ¶ Pro cui⁹ declaratiōe sciēdum tertio ꝙ duplex est analogū. f. Nā quoddā est qd̄ ex impositione significat plura: que ꝯueniūt in vna rōne f̄m p̄us ꝛ posterius: vt ens significat decē p̄dicamēta scd̄m prius ꝛ posteri⁹. Ex impo sitiōe tñ ens tale nō causat fallā equocatiōis nisi reducti ue ꝛ respectu aliquoꝝ terminoꝝ: q̄ ponit drīam inter ter minum inferētē ꝛ terminū illatū. Alr̄ p̄mū p̄n^m nō esset tu tissimū. Et lꝫ vocet̄ equocatio a ꝯsilio non tñ dr̄ equocatio simplr̄. f. Aliud est analogum qd̄ plura significat nō ex im positiōe: sꝫ est impositū ad significādū vnū: ꝛ trāsumptiue est drīm ad significādū reliquū ꝑ silitudinē aliquā: sicut ri dere ex impositione significet actū hois: ꝑ silitudinē vō est trāsumptū ad significandū floritionem prati. ꝛ tale causat fallā equocatiōis in scd̄o mō: vt infra patebit. ¶ Quar to sciēdum ꝙ fallā equocationis actiue sic diffinit̄. f. Fallā equocatiōis est idētitas decipiēdi ꝓueniēs ex idētitate vni us ꝛ eiusdē dictiōis f̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi plura signi ficātis. passiue vō sic diffinitur. f. Fallā equocatiōis est de ceptio ꝓueniēs ex actuali vnitate dictiōis eiusdē f̄m subaꝫ ꝛ modū ꝓferēdi plura significantis. f. ponit̄ autē in p̄dictis diffōnib⁹ hec particula dictiōis ad drīam amphibologie. cōpositiōis ꝛ diuisionis: que hñt fieri in orone. f. deinde po nit̄ eiusdē scd̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi ad drīam accētus: q̄ fieri in dictiōe hꝫ: q̄ remanet eadē f̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi. f. Finalr̄ subiūgit̄ plura significātis ad drīaꝫ fallē figure dictionis ꝓp cām supius adducā. ¶ Cā vō appentie huius fallē est idētitas dictionis f̄m subam ꝛ modꝫ ꝓfe rēdi. f. Cā vō defectus est pluralitas significatoꝝ. Causat̄ enim in nobis f̄m hāc fallam deceptio ex hoc ꝙ credimus ꝙ sicut dictio est vna f̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi ꝙ debeat hr̄e tñ vnū significatū. ¶ Quinto sciēdum ꝙ hmōi fallē tres sunt spēs siue tres modi q̄ cū exemplis clare patent in textu quoꝝ modoꝝ sic pōt hr̄i sufficiētia. ¶ Nā fallā eq uocationis ꝓuenit ex eo ꝙ dictio formalr̄ vna plura signi ficat. vel ergo talis dictio significat plura ꝑ se vel ex cōposi tione eius cum alia dictiōe rōne accntis grāmaticalis. Si 2^m sic est tertius modus. Si p̄mū hoc est duplr̄: q̄ vel p̄nci palr̄ ꝛ eque p̄ plura significat, vel significat vnū p̄ncipalr̄ ꝛ aliud trāsumptē. Si p̄mū sic est p̄mus modus. Si 2^m sic est scd̄s modus. f. Vel pōt formari sufficiētia. Nā fallā eq uocatiōis hꝫ fieri circa aliqd̄ multiplex. vel ergo talis multi plicitas causat̄ ex significatiōe dictionis vel ex ei⁹ ꝯsignifi catiōe. Si scd̄m sic est terti⁹ modus. Si p̄mū hoc est duplr̄. Q̄ vel talis multiplicitas est ꝓprie dicta vl' metaphorice dicta. Si primū sic est primus modus. Si scd̄m sic est scd̄s modus. ¶ Cōclusio rñsalis. Fallā equocatiōis est fallā in dictiōe ab alijs distincta. f. Q̄ sit fallā pꝫ ꝑ diffōnē fallē su peri⁹ adductā. f. ꝙ vō sit fallā in dictione pꝫ: q̄ sumit cām appentie ex pte vocis siue dictiōis: q̄ vt dcm̄ est ꝓp vnita tē vocis credim⁹ vnitatē significatiōis: ꝛ ꝑ hoc decipimur credētes qd̄ non est. Q̄ vō sit distincta ab alijs fallacijs in dictione: q̄ hꝫ cām appentie distinctā ab alijs. Nā (vt di ctum est) cā appentie hui⁹ fallē consistit in vnitate dictiōis eiusdē f̄m subaꝫ ꝛ modū ꝓferēdi plura significātis. f. Per hoc. n. qd̄ dr̄ dictionis distinguit̄ a causis appentie amphi bologie. cōpositionis ꝛ diuisiōis in q̄b⁹ est vnitas orōnis. f. Sꝫ ꝑ hoc qd̄ dr̄ eiusdē f̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi distin guit̄ ab accētu vbi est vnitas dictiōis f̄m subam tñ ꝛ non f̄m modū ꝓferēdi. f. Et ꝑ hoc ꝙ subiūgit̄ plura significan tis distinguit̄ a fallā accētus in qua nō est pluralitas vera significatoꝝ: vt ex dictis pꝫ. ¶ Dubitat̄ p̄o vtrꝫ paralogismi hui⁹ fallē soluant̄ ꝑ distinctionē alicui⁹ p̄misse. ¶ Dōm ꝙ sic q̄ oīs ꝓpositio multiplex inquātum hmōi est distinguē da. Nam aūt in vtroqꝫ sensu est vō: aut in vno sensu est va ꝛ in alio falsa. Si p̄muꝫ sic est distinguēda: non vt nō ꝯclu dat̄ tñ ad euitandū notā fatuitatꝫ. vt dicit Egidius. hoc est ne videamur ignorātes. vñ q̄ significata vocabuloꝝ igno rant cito paralogiçant̄. Si scd̄m sic est distinguēda ne no bis ꝯcludat̄. Cū vō in fallā equocatiōis vna p̄missaꝝ aut vtraqꝫ est multiplex: paralogismi ei⁹ sunt soluēdi nō interi mēdo: sꝫ distinguēdo. si tñ medium sit termin⁹ multiplex: vtraqꝫ p̄missaꝝ est distinguēda: cū ponat̄ mediū vtrobiqꝫ. Si vō maior extremitas tñ sit termin⁹ multiplex: tūc ma ior est distinguēda ꝛ nō minor: Sꝫ si maior extremitas tñ sit termin⁹ multiplex: tunc minor est distinguēda ꝛ nō ma ior. vt pꝫ exercitantib⁹ se. ¶ Dubitat̄ 2° qd̄ sit solō ꝛ quo tuplex. ¶ Dōm ꝙ solō f̄m p̄hm p̄ elēchoꝝ nō est aliud q̄ꝫ falsitatꝫ manifestatio. Et q̄ duplex est manifestatio. appa rēs ꝛ recta. igit̄ duplex est solō. f. appens ꝛ recta. ¶ Solō recta est manifestatio falsitatꝫ fal' defect⁹ in ꝓpria forma: qd̄ vꝫ rñdēs ondit opponēti ꝙ cōmisit defectū ꝓp talē fallam ꝛ ꝓp talē rōnem in tali vel tali mō rōne hui⁹ vel hui⁹ termi ni. ¶ Solō vō apparēs est falsitatꝫ manifestatio siue defe ctus in cōi ꝛ nō in spāli: vtputa cū rñdens dicit opponenti cū in argumēto suo cōmitit fallaꝫ nō ondendo q̄re ꝛ q̄liter. Prima vō solōne pauci vtunt̄. Scd̄a vō plurimi ꝛ p̄sertim ꝓterui rñdētes dicētes opponēti: q̄ petit p̄n^m in sua ꝓba tiōe: aut ꝙ assumit illō qd̄ nunq̄ꝫ aliqs doctoꝝ somniaue rit: aut ꝙ nihil addūt ad ꝓpositū: aut ꝙ nihil ꝓbant: aut si arguat̄ ꝑ silitudinē dicūt nō esse silē: ꝛ ꝙ arg^m a sili claudi cat: ꝛ ꝙ nō currit sup quatuor pedes: aut ēt q̄ñ opponens q̄rit de aliquo an hēat ꝯtrā: dicūt ꝙ sic: sꝫ nobis nō est no tū. Aut si opponēs eis dicit. Vos ꝯcessistis hāc ꝓpōnē. di cunt ꝙ veꝝ est ꝑ alio sensu ꝛ nō ꝑ isto in quo vos ꝓponitis de vxore sic de silibus transitiq̄bus doctrinalis disputatio nō vtit̄: cui⁹ finis est vē scire ꝛ nō in vanū aereꝫ vberare ad pompā. ¶ Dubitat̄ 3° de veritate aut falsitate hui⁹ sophi smatis. q̄ dicit te non esse hominē: dicit veꝝ. videt̄ ꝙ sit ve rum. Nā q̄cunqꝫ dicit subam imortalē nō esse hoiem dicit veꝝ: q̄ homo cū sit cōpositus ex ꝯrarijs necessario corrūpit̄: sꝫ tu es suba imortalis. ergo q̄ dicit te nō esse hominē dicit ve rum. ¶ Probatio minoris. Quicqd̄ nō pōt mori est imor

tale:sed tu es potēs nō mori.ergo tu es immortalis:tcum im͂mortale nihil aliud est q̄ nō mortale. ¶ In ɔ̄trarium arguit͛. Nā q̄cūq; dicit nō esse qd̄ est:dicit falsum ⁊ nō verū:vt p; ꝑ phm̄ ꝓ gibernenias:Sed q dicit te nō esse hoīem:dicit te nō esse qd̄ est:cum tu sis hō ⁊ nō bestia.ergo q dicit te non esse
Solutio hoīem dicit verū. ¶ Dōm q sophisma est falsum ⁊ ꝓbatio peccat ꝑ fallaciam equocatiōis et tertio mō respectu illius ter
Immortale duplr mini imortalis. Nā imortale pōt accipi duplr. ¶ Unomō vt idem est q nō potēs mori:⁊ sic oē immortale est ꝑpetuum. Et isto mō hō non est immortalis. ¶ Aliomō accipit͛ (vt dictum est) ꝓ potēs nō mori:⁊ istomō immortale nō est ꝑpetuum quo mō di hō immortalis.vn̄ ꝓbatio laborat in eq-
Dubium uoco. ¶ Dubitat͛ 4° de isto sophismate interficere primū bonū est.vr̄ q sit verū. Nā q̄ecūq; expediūt bona sunt:s; interficere primū est expediēs:cū aliqn̄ ꝑ iustitiā fiat.ergo interficere primū:est bonū.In ɔ̄trarium arguit͛. Nā nihil qd̄ fit ɔ̄ legē diuinā est bonum:s; interficere proximū suū est ɔ̄
Solutio legem diuinā.ergo ⁊c̄. ¶ Dōm q sophisma est falsum sm̄ plr. ⁊ ꝓbatio peccat ꝑ fallaciam equocatiōis in scd̄omodo ex
Expediēs duplr parte illius termini expediēs. Nā aliqd dr̄ expediens duplr. ¶ Unomodo simplr ⁊ sm̄ se. ¶ Aliomō in causis ⁊ scd̄z aliquam certā circūstantiā. Quicq; est expediēs pmomō est bonū:nō aūt scd̄omō. Un̄ l; aliqn̄ mala expediāt:vt immi nente submersiōis piculo ꝓiecto mercis in mari:non tn̄ ꝓpter
Solones hoc mala bona sunt:⁊ sic de silib⁹. ¶ Ad pmū dōm negādo silitudinē:cuius rō est:q: in vniuocis in q̄ntum hmōi nō est aliqua cā appentie siue defectus:sicut in vniuocis.vnde nō est silē. ¶ Ad scd̄m dōm q talis deceptio non sumit͛ ex parte dictiōis.vn̄ nō facit fallaciam equocatiōis:t q̄ vtit͛ opponēs sophista tanq̄ instrō:vt ducat sou rn̄dentem ad aliqd̄ incōueniēs:nec ibi est equocatio.q: equocatio est pluralitas significatoꝝ importata ꝑ vnū nomē. ¶ Ad 3^m dōm q l; equocatio ⁊ amphibologia hēant fieri circa idem multiplex in gn̄e.v; circa multiplex actuale.hn̄t tn̄ fieri circa aliud ⁊ aliud multiplex in specie vt ex supradictis patet.

¶ Questio.10.Utru; fallacia amphibologie sit fallacia in dictione ab alijs distincta.

Queritur 10.Utrum fallā amphibologie sit fallā in dictiōe ab alijs distincta. ¶ Primo arguit͛ q nō. Nā amphibologia:vt dr̄ in textu dr̄ ab amphi.qd̄ est dubium ⁊ bolos qd̄ est sn̄ia ⁊ logos qd̄ est sermo quasi dubia sn̄ia sermonis:s; ois fallā est dubia sn̄ia ꝓferti; in dictione:que h; fieri circa aliqd̄ mltiplex.ergo hec fallā nō est fallā spālis.v; ab alijs distincta. ¶ Scd̄o aūt hec fallā h; fieri in dictione aut in oīone. Si pmū sic non distinguit͛ a fallā equocatiōis. Si scd̄m sic nō distinguit͛ a fallā compositiōis ⁊ diuisionis. ¶ Tertio fallā amphibologie ⁊ equocationis hn̄t eosdez modos.vt p; ꝑ phm̄ ꝓ elenchoꝝ.ergo nō sunt due fallē abinuicē distincte. ¶ S; ɔ̄trā est.D.S.in pn̄ti passu.⁊ phs in pmo elenchoꝝ cū suis expositoribus.
Ro^m p^m amphibo. duplicater ¶ Pro cuius declaratiōe sciendū ꝓ q amphibologia accipit͛ triplr.v; cōissime.cōiter ⁊ ꝓprie. ¶ Cōissime accipit͛ ꝓ omni dubiosa sn̄iam:⁊ sic est cōis ad oēs fallās ta; in dictione q̄ extra dictionē. ¶ Cōiter v̄o accipit͛ ꝓ dubiosa sententia que causat͛ ex mltiplicitate eiusdē dictionis vl̄ oīonis: Et istomō est cōis ad oēs fallās in dictiōe. ¶ S; ꝓprie accipit͛ ꝓ dubia sn̄ia que ꝓuenit ex mltiplicitate oīonis eiusdē ꝑ subas ⁊ modū ꝓferēdi. Et istomō cāt fallā; spālē ab alijs
Fallacia amphibo. distinctas v; fallam amphibologie q̄ sic diffinit͛. ¶ Fallā amphibologie est idoneitas decipiēdi si actiue sumat͛:vel est deceptio si passiue sumat͛ ꝓueniens ex idētitate oīonis eiusdē sm̄ subam ⁊ modū ꝓferēdi plura significantis. ¶ Cā appentie eiusdem fallē est idētitas oīonis. ¶ Cā defect⁹ est
Ro^m 2^m pluralitas significatoꝝ. ¶ Scd̄o sciēdum q hui⁹ fallē (vt dicit tex.) tres sūt modi. ¶ Quoꝝ pmus prouenit ex eo q oīo vna ⁊ eadē oīo sm̄ subam ⁊ modū ꝓferendi plura significat pncipalr ꝓpter diuersam habitudinē ɔ̄structibilium manēte tn̄ eadē ɔ̄structione.sicut hec oratio:liber Arist. manēte eadē ɔ̄structiōe ꝓpter diuersa; habitudinē ɔ̄structōis plura significat,pōt.n.intelligi sm̄ habitudinē effectus ad cām:⁊ tunc est sensus liber Arist.i.liber fact⁹ ab Arist.vel pōt intelligi sm̄ habitudinē possessionis ad possidentē:⁊ sic ē sensus liber Arist.i.liber q possidet͛ ab Arist.vn̄ sm̄ istū modū pōt formari paralogism⁹. ¶ Quicqd est Arist.possidet͛ ab Arist. S; iste liber est Arist.ergo possidet͛ ab Ari. Nō seq̄tur q: in maiore iste gtūs Arist.regit͛ ex vi possessiōis: in minore regit͛ ex vi effect⁹ cāe efficiētis. ¶ Scd̄s modus est qn̄ vna oīo pncipalr plura signat ꝓpter diuersa; ɔ̄structionem:q: v; dictio pōt ɔ̄strui cū alia trāsitiue vel intransitiue: sicut in ista oīone.qcq̄d videt aliqs hoc videt.li hoc pōt cōstrui intrāsitiue cū illo v̄bo videt:⁊ sic est falsa:vel pōt ɔ̄strui transitiue a parte post.⁊ sic est v̄a:⁊ est sensus q qcq̄d aliqs videt:videt hoc.s.qd̄ videt.ꝑ quē modu; sic paralogizat͛. ¶ Qcq̄d videt aliqs hoc videt:s; columna; videt aliqs. ergo colūna videt. ¶ Silr hic quoscūq; volo me accipe. volo vt ipsi accipiant me.s; pugnātes volo me accipe.ergo volo vt ipsi accipiāt me. ¶ Silr hoc.qd̄ qs scit hoc scit.scānum scit hoc qs.ergo scānū scit.⁊ ꝑ ɔ̄ns ē hō:⁊ sic de silib⁹. ¶ Tertius modus ꝓuenit ex eo q vna oīo vnū significat pncipalr. aliud v̄o trāsumptiue:sicut hec oīo.litt⁹ arat͛ pncipalr significat littoris scissionē:trāsumptiue v̄o opis amissione;. ꝓpter quē modū sic paralogizat͛. ¶ Qn̄cūq; littus arat͛.terra scindit͛:s; qn̄ indocilis docet͛ littus arat͛.ergo qn̄ idocilis docet͛ littus scindit͛. ¶ Silr hec. Quicunq; haurit aquā cribro aquā trahit,s; q vult adiscere sine libro haurit aq̄s cribro. ergo q vult adiscere sine libro trahit aq̄s. ¶ Silr est de ista oīone.iste lauat laterē q castigat mulierē. ¶ Siue de ista. gattus amat piscē,sed nō volt tāgere flumē:⁊ sic de similibus.
¶ Tertio sciēdum q diuersitas casuū facit fallam amphibologie:⁊ tn̄ diuersitas alioꝝ accn̄tium grāmaticaliū causant fallās equocationis. ¶ Cuius rō doctoris est in lr̄a talis:q: casus accidit dictioni sm̄ q ɔ̄struit͛ cum alia dictione.vn̄ diuersitas casuū ad oīonē ꝑtinet:s; alia accn̄tia accidunt dictioni sm̄ q in se cōsiderat͛.ergo diuersitas talium accn̄tium ꝑtinet ad dictionē,⁊ ꝑ ɔ̄ns ad fallam equocationis:que h; fieri in dictiōe ⁊ nō in oīone. ¶ Cōclusio trisalis est q falla amphibologie est fallā in dictione spālis ab alijs distincta. Que ɔ̄clō p; ꝑ singl'as ꝑticulas. ¶ Nā q sit fallā p; ꝑ diffōnem fallē. ¶ q v̄o sit fallā in dictione p; per hoc q h; cām appentie ex parte dictionis ⁊ non ex parte rei:vt satis supra dcm̄ est. ¶ q v̄o sit spālis ab alijs distincta p; per hoc q h; cām appentie spālē ab alijs distinctā.vt ēt declaratum est.ergo ⁊c̄. ¶ Q; aūt sint tres modi hui⁹ fallē p;. na; fallā ista ꝓuenit ex eo q vna oīo plura significat.ergo talis oīo plura pncipalr significat vel nō.si scd̄m ⁊ sic est tertius.si pmū est duplr:q: vel talis oīo plura significat ꝓpter diuersam habitudinē ɔ̄structoꝝ manente tn̄ eadē ɔ̄structione:⁊ sic pmus:vel plura significat ꝓpter diuersa; ɔ̄structionē:⁊ sic est scd̄s modus. Et l; alij doctores sm̄ phm̄ supradictum tertium modū ponūt ꝓ scd̄o tn̄ in nullo derogāt doctrine.D.S.q: ipsi ɔ̄siderauerūt modū ⁊ ordinē eoꝝ q̄ntu; ad significata.hic v̄o gloriosus.D.S.ɔ̄siderauit eosdē modos sm̄ modū significandi ⁊ ɔ̄struendi. Et q̄uis pdictum illō exēplum.v; quoscūq; vellē me accipe ēt possit cāre fallacia cōpositionis ⁊ diuisiōis.vt infra patebit:nō tn̄ est incōueniēs q causet fallam amphibologie sm̄ diuersas ei⁹ ɔ̄siderationes:q: in vno ⁊ eode; paralogismo possunt esse plures fallē sm̄ diuersas tn̄ rōnes.vt patebit infra. ¶ Dubitat͛ pmo de hoc sophismate. q dicit te esse de terra dicit verū supposito q tu sis de soncino.vr̄ q nō sit verū. Nā quicūq; dicit te esse de soncino dicit verū. S; soncinū est terra. ergo qcūq; dicit te esse de terra dicit verū. ¶ In ɔ̄triū arguit͛. nam vna spēs nō ɔ̄stituit͛ ex altera.sicut hō nō fit ex asino:

Solo sed tu differs a terra specie. ergo q dicit te esse de terra dicit falsum. ¶ Dōm q sophisma est simplr falsuz & pbatio ei⁹ peccat p fall'am amphibologie in pmo: qz de soncino. ibi soncinū ɔstruit̃ fm habitudinē cāe efficiētis instrumentis. loc⁹ eniz ɔcurrit ad gñationē actiue sicut pz per Porphyriū: sz qñ di in ɔclone. g tu es de terra. ɔstruit̃ sz habitudinē cāe mālis ex q: vñ ibi cōmittit̃ hec fall'a in pmo. Et h si ɔsideret̃ diuersa habitudo ɔstructibiliū: qd dr: qz si attēdit̃ ibi diuersa habitudo ppōnis illius. de absolute. sic peccat pdicta pbatio. sz fallacia equocationis in 2° mō (vt pz in tex.)

Dubium ¶ Dubitat̃ 2° de mōis cōib⁹ hui⁹ fall'e & fall'e equocatōis.

Solutio 3. mōi am phy. ¶ Dōm breuiter fm phm p elēchoꝝ. q tres sunt mōi cōes vtriusqz. ¶ Quoꝝ pm⁹ est qñ dictio vel oro eadē fm subaz & modū pferēdi pncipalr plura significat. ¶ Scōs est qñ dictio vl' oro eadē fm subam & modū pferēdi vnū pncipalr & aliud trāsumptiue significat. ¶ Terti⁹ ē qñ dictio vel oro simplr vnū significat ex ɔiūctiōe vo plura vt supra exēplificatum est. ¶ Ex quo pz q licz equocatio & amphibologia hēant eosdē modos cōes hēant tñ spālem distinctos: cū equoco hēat fieri in dictiōe. amphibologia vo in orone. ¶ Et lz fall'a cōpositionis & diuisiōis hēant fieri in orone que est eadē fm subam & non fm modū pferēdi: tñ nō pp hoc sequitur q fall'a amphibologie ab eis nō distinguat̃: qz hz fieri in orone eadē fm subam & modū pferēdi: ex quo pz solutio ad 2m argm.

Dubium ¶ Dubitat̃ 3° de hoc sophismate ¶ q dicit te eē incōgruū grāmaticū dicit veꝝ. ēt supposito q tu scias oēs regulas grāmaticales. vr̃ q sit veꝝ. ¶ Nā qcūqz asserit dicētē lapis esse incōgruum grāmaticū dicit veꝝ: sz tu nescio asseris lapis esse. ergo q dicit te esse incōgruum grāmaticū dicit veꝝ. ¶ pbatio minoris. Naz qcqd tu dicis eē: hoc tu dicis eē: sz tu lapidē dicis esse. g tu dicis lapidē esse. Alias ɔcedas suum ɔdictoriū vz lapidē nullū esse. ¶ In ɔtrium arguit̃: nā q p rectā regulam opat̃ non pōt male siue incōgrue operari: sz q hz oēs regulas agit & loqt̃ fm rectā & certā regula. s pt loq nisi ɔgrue & recte. & p ɔñs sophisma

Solo falsum. ¶ Dōm q sophisma est falsum & probatio peccat p fall'am amphibologie: qz li h pōt ɔstrui intrāsitiue cū illo dicis: & sic est falsa maior pbationis minoris. vl' construit transitiue: & sic est vera: sed tunc male sumitur. Solutiones omnes patent ex dictis.

¶ Questio. xi. Utrum fallacia compositionis sit fallacia in dictione ab alijs distincta.

xi. Queritur xi°. Utꝝ fall'a cōpositionis sit fall'a in dictiōe ab alijs distincta. ¶ Et arguit̃ p q non. Nam sicut aliqua cōpositio in orone ita est aliq̃ cōpositio in re: cuz p⁹ corrñdeat 2°. sz nulla cōpositio rei facit fall'am extra dictionē: q. s. sumit cām appentie ex pte rei. g nulla cōpositio oronis facit fall'am in dictione: q sumat apparētiam ex pte vocis. ¶ Scōo vna & eadē oro di composita & diuisa. g vi q fall'a cōpositionis non distinguat̃ a fallacia diuisionis. pbatio aūt. vt hec oro album eē nigrum est poterpōt esse cōposita & diuisa. ¶ Tertio in isto paralogismo est fall'a cōpositionis & amphibologie. vz qd qs videt: hoc videt: sz colūnā videt qs. ergo colūna videt. ergo non sunt fall'e distincte. ¶ aña pz. nam q ibi sit fall'a amphibologie pz ex supradictis p. D. S. in tex. q aūt ibi sit fall'a cōpositionis pz. qz ibi pp diuersitatē determinabiliū variatur sniaz ita q in sensu diuiso est va & in sensu cōposito ē falsa. ergo ibi est fall'a cōpositionis.

No^m p^m ¶ Sz ɔ est. D. S. in tex. & phs in p elēchoꝝ. ¶ Pro cui⁹ declaratiōe p sciēdum est q postq̃ D. S. determinauit de fallacijs in dictiōe peccantib⁹ fm multiplex actuale. vz de fall'a equocatiōis & amphibologie: hic ɔñter determinat de alijs fallacijs: q̃ peccāt fm multiplex potētiale. s. de fall'a cōpositionis & diuisionis & accētus: cui⁹ rō pz ex supradictis. Determinādo aūt de fallacijs peccantib⁹ fm multiplex potentiale. p determinat de fallacijs cōpositionis & diuisiōis q̃ de accētu: lz accēt⁹ habeat fieri in dictiōe: qz maior est cā appentie in cōpositione & diuisiōe q̃ in accētu cū diuersitas modi pferēdi magis lateat in oronib⁹ q̃ in dictionib⁹. & p phys. determinat de cōpositione & diuisione: qz diuisio q̃libz psupponit cōpositionē: qz nullū simplex inq̃tuz hmōi est diuisibile: & maior est cā appentie in cōpositione q̃ in diuisione: sz tñ. D. S. pp cōuenientiam modoꝝ & exēploꝝ vtriusqz de ipsis determinat vt pz i tex.

No^m 2^m Compositio quid ¶ Scōo sciēdū q cōpositio: vt hic sumit̃: ē eoꝝ que debēt diuidi falsa vnio. i. cōpositio est terminoꝝ q debēt diuidi. i. ordinari fm sitū min⁹ debitū falsa vnio. i. falsa vnio fm sitū magis debitū. Oro. n. in pposito dr cōposita quādo termini ordinat̃ fm situm magis debitū. & dr diuisa qñ termini ordinant̃ fm sitū min⁹ debituz. Qñ vo termini vt dicit hic. D. S. ordinant̃ fm sitū magis debitū, & in tali sensu est falsa: tūc cāt fall'am cōpositionis. Si vo sit falsa in p sensu & termini ordinant̃ fm sitū min⁹ debitum: tunc cāt fall'am diuisiōis. Si aūt in vtroqz casu nulla est va vel nulla est falsa: tūc nulla erit fall'a qd est de alijs multiplicibus intelligēdum.

No^m 3^m ¶ Tertio sciendum q fall'a cōpositionis est idoneitas decipiēdi vel est deceptio pueniens ex potētiali idētitate eiusdē cōposite false cū diuisa va vel fm D. S. in lfa. ¶ Fall'a cōpositionis est deceptio ex potētiali multiplicitate eiusdē oronis pueniēs. ¶ Dr aūt oino potētialr multiplex ex eo q dictiōes eodē mō terminantes pñt adinuicē diuersimode cōponi vl' disiungi. Oro. n. p ɔstitutionē prius ɔstituit̃. igit̃ ptes se hñt ad oronez sic mā: cōpositio vo sic forma. Ubi igit̃ sunt eedē ptes & nō eadē cōpositio est eadē oro mālr & potētialr & nō formalr & actualr: & pp hoc ibi est multiplex potētiale. que oro que est vna potētialr plura significat. ¶ Cā apparētie huius fall'e est vnitas potētialis oronis cōposite false tñ diuise ve plura significās. ¶ Sz cā defect⁹ siue cā non existie est pluralitas significatorum.

No^m 4^m 3. modi ¶ Quarto sciēdum q hui⁹ fall'e sunt tres modi. ¶ Quorū pmus puenit ex eo q dcm̄ pt supponere vbo rōne toti⁹ vl' rōne ptis. Si. n. in rōne toti⁹ supponit vbo erit oino composita: & si in tali sensu est falsa fit fall'a cōpositiōis in p mō vt hec. ¶ Quēcūqz poss̃e est eē albū poss̃e est q sit alb⁹: sz albū esse nigꝝ est poss̃e. ergo poss̃e est q albus sit niger. nō valet. Nā minor est duplex: qz istō dcm̄ nigrū esse album pōt supponere ei qd dr esse poss̃e rōne subiecti tm̄: hoc ē q̃tuz ad suū mālē: & sic est diuisa & va. nam sensus ē q illō qd est nigrum poss̃e est q sit albū. Uel pt supponere rōne toti⁹ neqz rōne subiecti & forme significāte p nigꝝ qd est stare p māli & formali simul: & sic est cōposita falsa. sensus. n. est eius q hoc qd ē nigrum inq̃tum ē nigrū ē poss̃e esse album: qd implicat ɔdictionē. & sic dōm est de oibus ppōnib⁹ tāz de inesse q̃ de modalib⁹ in qbus subm pt accipi p māli tm̄ & formali simul. vt sedētē ambulare est poss̃e. Nō scribētem scribere est poss̃e: tacētem loqui est poss̃e. Albū pdicat̃ de pariete albo p accñs: & sic de silibus q̃si infinitis: que sepissime in argumētationibus occurrunt vt p expiētiā pz.

Scōs ¶ Scōs puenit ex eo q aliqd pdicatū in quo p ɔiunctionē copulatiuā vl' disiunctiuā plura adunant̃: pōt attribui subo ɔiūctim: sic est cōposita. & si in tali sensu est falsa cāt fall'am compositionis. ¶ vt hec. q̃cūqz cōponunt̃ ex duob⁹ & trib⁹ sunt duo & tria: sz gnqz non sunt duo & tria. g gnqz non cōponunt̃ ex duob⁹ & trib⁹: non valz. nam minor est duplex: qz hoc qd ē duo & tria pt ɔiūctim remoueri a subo. & sic est composita & falsa. & est sensus q si s̃t duo & tria sit. Uel pt ab eo remoueri disiunctim & sic ē diuisa & va: qz tūc est sensus q. 5. nō sunt duo. & 5. nō sūt tria. ¶ & hoc est qd solet dici sub alijs terminis. vz q ɔiūctio pt ɔiungere terminos vel ppōnes. si inter terminos. & in illo sensu est falsa: tunc cāt fall'am cōpositionis: Si inter ppōnes: & in illo senso est falsa: facit fallaciam diuisionis. ¶ vt q̃cunqz sunt duo & tria sunt paria. & imparia: sz gnqz sunt duo & tria. ergo gnqz sunt paria. & im

paria. Maior in sensu cõposito ẽ falsa ꝛ in sensu diuiso ve-
ra. Minor in sensu diuiso est falsa ꝛ in sensu cõposito est ve-
ra. Ex quo pꝫ ꝙ ex pte maioris cõmittit̃ ibi fall'a composi
tionis. ex pte v̾o minoris cõmittit̃ fall'a diuisionis. Non ẽ
ergo incõueniẽs ꝙ in vno paralogismo sit fall'a cõpositio-
nis ꝛ diuisiõis ẜm diuersas rõnes. pꝫ ẽt ꝙ vna ꝛ eadẽ ꝓpo
sitio põt h̾re sensum cõpositũ ꝛ diuisum. ¶ Tertius ꝓue-
Tertius nit ex eo ꝙ vna dictio pt̃ ꝯiungi diuersis dictionib⁹ in locu
tione positis. hoc est qñ eadẽ determinatio referẽ ad diuer
sa determinabilia: qñ v̾o ꝯiungit̃ cũ illa dictiõe cũ qua ma
gis apta nata est ꝯiũgi: sic erit cõposita: ꝛ si in illo sensu sit
falsa oĩo: ibi fiet fall'a cõpositiõis. ſ vt q̾cũq; viuit semꝑ ẽ: sꝫ
iste asin⁹ viuit. ergo iste asin⁹ semꝑ est. maior est duplex: q̃a
illa dictio semꝑ pt̃ referri ad viuit: ꝛ sic est diuisa v̾a: vel pt̃ re-
ferri ad est, ꝛ sic est cõposita ꝛ falsa. ſ Silr̃ est hic. Quicũq;
pt̃ vnum solũ ferre pt̃ plura ferre. vt ille q portabat vnũ po
mũ põt plura portare: sꝫ q solũ pt̃ vnũ ferre non põt plura
portare. ergo q pt̃ plura portare non pt̃ plura ferre: maior est
Cõclusio duplex. ¶ Cõclusio rñsalis. Fall'a cõpositiõis est fall'a in di
ctione ab alijs distincta. ſ qđ sic pꝫ: q̃r facit credere de non
ente ꝙ sit ens. ergo ẽ fall'a: ſ ꝛ sumit cãꝫ appentie ex pte di-
ctiõis. ergo est fall'a in dictõe. ſ Et q̃r hꝫ cãꝫ appentie distinctã
Dubium ab alijs. igit̃ est fall'a ab alijs distincta. ¶ Dubitat̃ ergo p̃mo
q̃re est ꝙ termini ordinant̃ ẜm situm magis debitũ vel mi
Solutio nus d̾bitũ. ¶ Dõm ꝙ ad hoc facilr̃ sciẽdum solẽt assigna-
ri q̃tuor regule. Prima est de modalib⁹. 2ª est de ꝯiũctioni
Prima regula bus. 3ª est de aduerbijs. 4ª de obliq̃s. ¶ Prima regula ta
lis qñ p̃dicatum dicti attribuit̃ subo dicti ꝓ se toto: hoc est
ꝓ mãli ꝛ formali simul: sic termini ordinant̃ ẜm situm ma
gis debitũ. Qñ v̾o attribuit̃ sibi ꝓ suo mãli sic termini or
dinant̃ ẜm sitũ min⁹ d̾bitũ. p̃mo oĩno est cõposita. 2° est di-
uisa. Primo. n. mõ ꝓpositio dĩ modalis taꝫ de re q̃ꝫ de mõ.
2° sꝫ scđomõ dĩ solũ modalis de re. ¶ Scđa regula talis. naꝫ
cum de rõne ꝯiũctiõis ẜ sit ꝯiũgere terminos: scđario signi
ficata tertio ꝓpõnes: qñ ꝯiungit terminos sic termini ordi-
3° nant̃ ẜm situm magis d̾bitũ. ¶ Tertia regl'a est ꝙ qñ ad-
uerbiũ d̾terminat pte orõnis magis p̃ncipalẽ: tũc termini
ordinant̃ ẜm situm magis debitũ: qñ v̾o d̾terminat pte mi
nus p̃ncipalẽ: tũc termini ordinant̃ ẜm situm min⁹ d̾bituꝫ
cũ de rõne aduerbij sit determinare. p̃dicatũ est p̃ncipalior
ps q̃ꝫ subm. ꝛ p̃dicatũ formale q̃ꝫ mãle, ꝛ v̾bum magis q̃ꝫ
pticipiũ. ꝛ si v̾ba ponant̃ in eadẽ ꝓpõne: v̾bum a pte p̃dica
ti positũ, est p̃ncipali⁹. ¶ Quarta regula est ꝙ qñ obliq̃ se
quunt̃ dictionẽ regẽtẽ: sic ordinant̃ ẜm situm magis debi-
tũ: qñ v̾o p̃cedũt: ordinant̃ ẜm sitũ min⁹ d̾bitũ: cũ dictio re
gens sit nobilior recta. ſ Ex quo patꝫ ꝙ termini ordinant̃
ẜm sitũ magis d̾bitum, ꝛ aliq̃ ẜm situm min⁹ d̾bitum. Et
qñ oĩo est f'la ẜm sitũ min⁹ d̾bitũ (vt dcm̃ est) tũc cãt fall'aꝫ
diuisiõis. qñ v̾o in alio sensu est falsa: cãt fallam cõpositio-
Dubium nis, vt infra clari⁹ patebit. ¶ Dubitat̃ 2° de isto sophisma
te. Qui dicit te eẽ in cãpanili veꝝ dicit supposito ꝙ tu vide
as cãpanile. vĩ ꝙ sit veꝝ. Nã q dicit te eẽ vbi vides dic̃ ve
rũ: q̃r vt dicit Aug. aĩa vbi viuit ibi sentit. vbi sentit ibi vi-
det ibi est. sꝫ tu vides in cãpanili. ergo q dicit te eẽ in cãpanili
Solutio dicit veꝝ. ¶ Dõm ꝙ sophisma est simplr̃ falsum ꝛ ꝓbatio
peccat (vt q̃dã dicũt) ẜm fallam cõpositionis in 3° mõ: q̃a
illud aduerbiũ ibi pt̃ d̾terminare illud v̾bũ videt ex parte
rei vise: ꝛ sic est cõposita ꝛ f'la. sensus. n. est talis ꝙ vbi tu vi
des rẽ aliquam tu es vbi illa res visa est. Sꝫ si diligẽter cõ
sideret̃ ibi cõmittit̃ poti⁹ fall'a diuisiõis. q̃r qñ hoc aduer-
bium ibi d̾terminat vĩ q̃ꝫtum ad actũ vidẽdi ex pte viden-
tis: tũc termini ordinant̃ ẜm situm magis d̾bitũ: cũ videre
potius respicit vidẽtẽ: cũ sit ei⁹ pfectio: q̃ꝫ rẽ visam: iꝫ res vi
sa sit obm ei⁹. Vñ cũ in tali sensu sit v̾a non est fall'a cõposi
Solonce tionis, sꝫ diuisiõis. ¶ Ad p̃mũ dõm ꝛ negãdo suppositũ:
q̃r hic nõ sumit̃ cõpositio ꝓ cõpositione rei vl' ꝓpõnis cuius
cũq; indifferẽter: sꝫ accipit̃ ꝓ ordinatiõe terminoꝝ ẜm sitũ
magis d̾bitum: q tñ ordinari dr̃ ẜm situm minus d̾bituꝫ.
¶ Ad scđm dĩ ꝙ vna ꝛ eadẽ oĩo mãlr̃: dĩ cõposita ꝛ diui
sa: ꝛ est de sensu cõposito ꝛ diuiso. non tñ sequit̃ ꝙ falle cõ
positionis ꝛ diuisionis non distinguant̃: q̃r qñ talis oĩo in
sensu cõposito est falsa: cãt fallam cõpositionis: ꝛ quando
est falsa in sensu diuiso: cãt fallaciã diuisionis: vt dictum ẽ.
¶ Ad 3m dõm ꝙ si ista determinatio hoc referat̃ semꝑ ad
idem v̾bum ẜm diuersam habitudinẽ constructionis: sic ẽ
fall'a amphibologie: si v̾o referat̃ ad diuersa v̾ba, ꝛ sic est
fall'a compositionis non est incõueniens: vt dictum est.
¶ Questio. 12. Utrum fallacia diuisiõis sit fallacia in dictio
ne ab alijs distincta.

Queritur 12. Utꝝ fall'a diuisionis sit fal xij.
lacia in dictiõe ab alijs distin-
cta. ¶ Uĩ p̃mo ꝙ non ꝫ suppositũ. Nã nulla
est oĩo diuisa. ergo nulla est fall'a diuisionis.
ꝓbat̃ añs: q̃r in oĩ ꝓpõne est vnio p̃dicati cuꝫ
subo ꝑ copulã: ꝛ talis nõ eẽt ꝓpositio. igit̃ ꝛc̃. ¶ Scđo si aliq̃
oĩo diuisa cãret fall'aꝫ aliquã: aut hoc eẽt veꝝ de oĩb⁹. aut
de aliq̃b⁹ sic. ꝛ d̾ aliq̃b⁹ nõ. p̃mũ nõ pt̃ dici: q̃r hec oĩo. hõ nõ
ẽ aĩal: est diuisa: cũ p̃dicatũ remoueat̃ a subo. Silr̃ ista. hõ
nõ est risibilis: ẽ diuisa oĩo: ꝛ f'la: ꝛ tñ nõ cãt fallam diuisio
nis. ſ Neq; dõm est 2m: q̃r nõ vr̃ maior rõ de aliq̃b⁹ q̃ꝫ de oĩ
bus. ¶ Tertio si aliq̃ oĩo diuisa f'la faceret aliquã fall'aꝫ.
vl' hoc eẽt inq̃ꝫtũ diuisa vl' inq̃ꝫtũ f'la. Nã p̃mũ q̃r sic q̃libꝫ
oĩo faceret fall'am: q̃ eẽt diuisa: qđ ẽ falsũ: q̃r oĩo diuisa v̾a
nõ cãt fall'aꝫ. Neq; 2m: q̃r sic oĩs oĩo f'la faceret fallam diui
siõis: qđ ẽ ẽt falsũ. vt de se pꝫ. igit̃ ꝛc̃. ¶ Quarto diuersoꝝ
diuersi sũt modi ꝛ spẽs: cõpositiõis ꝛ diuisiõis sũt ijdẽ mõi,
vt pꝫ in tex. ergo nõ sunt due falle abinuicẽ distincte. ¶ Sꝫ ꝫ ẽ
. D. S. vbi supra ꝛ ph̾s cũ suis expositiõib⁹ in p̃ elenchoꝝ.
¶ Sciẽdũ p̃mo ꝙ diuisio pt̃ accipi duplr̃. ſ Unomõ cõiter No^a p^o diuisio ?
vt se extẽdit ad diuisionẽ rei ꝛ diuisionẽ rõnis. ſ Aliomõ
ꝓ diuisiõe terminoꝝ ꝓpõnis ꝛ hoc duplr̃. ſ Unomõ abso-
lute ꝛ istis duob⁹ non accipit̃ hic. est igit̃ hec diuisio vt su-
mit̃ eoꝝ q̃ d̾bẽt cõponi f'la separatio est. ſ Aliomõ accipit̃
ꝓ diuisione terminoꝛuꝫ ordinabilium ẜm situm magis de-
bitum: que tamen ordinantur ẜm situm minus debitum. ꝛ Diuisio quid
istomõ accipit̃ hic. Est igit̃ diuisio vt hic sumit̃ eoꝝ q̃ de-
bẽt cõponi falsa sepatio. i. est diuisio termioꝝ ordinabiliuꝫ
ẜm situm magis d̾bitũ. In situ min⁹ d̾bito falsa ordinatio. Falsa di ui. quid
¶ Fall'a v̾o diuisiõis ẽ idoneitatis d̾cipiendi. vel deceptio
ꝓueniẽs ex potẽtiali vnitate orõnis eiusdẽ f'le cuꝫ cõposita
v̾a plura significãtis. hec ẽ oĩo potẽtialr̃ vna ẜm suboꝫ, ꝛ
nõ ẜm modũ ꝓferendi. vl' ẜm ptes, ꝛ nõ ẜm cõpositionẽ. in
sensu cõposito v̾a ꝛ in sensu diuiso falsa facit fallaꝫ diuisio
nis. ſ Cã appentie est totalitas mãlis vni⁹ orõnis plura si-
gnificantis. ſ Sꝫ cã defectus est pluralitas significatorum. No^a 3 modi
¶ Scđo sciẽdũ ꝙ hui⁹ fall'e sicut ꝛ p̃cedẽtis tres assignan
tur modi. ¶ Quoꝝ p̃m⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ subm dicti pt̃ sup
ponere v̾bo p̃ncipali ꝓ toto vl' ꝓ pte sui. Qđ v̾o supponit ꝓ
pte sui vꝫ ꝓ suo mãli sic est oĩo diuisa: ꝛ si i tali sensu sit f'la
capit̃ fall'a diuisiõis in p̃ mõ vt hic. ſ Quecũq; eẽ nigꝝ est
impoĩe ille nõ pt̃ eẽ niger. sꝫ albũ eẽ nigꝝ est impoĩe. ergo
iste q est alb⁹ nõ põt eẽ niger: nõ valꝫ. Nã minor in sensu cõ
posito est vera ꝛ in sensu diuiso est falsa. In quo sensu ꝯclu-
ditur. Sensus. n. cõpositus est talis. albũ inq̃ꝫtũ albũ eẽ ni-
grum est impoĩe. Silr̃ est de istis vidẽtẽ eẽ cecũ est impoĩe.
Sedẽtẽ nõ eẽ sedentẽ ẽ ipoĩe. Bonũ eẽ malũ est ipoĩe: ꝛ sic
de silibus. Et iste modus nõ solũ hꝫ locũ in modalibus: sꝫ
ẽt in q̃buscũq; ꝓpõnib⁹ in q̃bus subm pt̃ accipi ꝓ suo mãli
tñ vel ꝓ suo mãli ꝛ formali simul. ¶ Scđs modus ꝓuenit Scđs
ex eo ꝙ ꝯiunctio pt̃ ꝯiũgere inter terminos vel inter ꝓposi
tiones. Si ꝯiungit inter ꝓpositiones: sic est diuisa oĩo. ꝛ si
in tali sensu sit falsa: fall'a fit diuisionis in scđomodo vt hic.
ſ Oẽ aĩal est rõnale vel irrõnale. sꝫ non oẽ aĩal est rõnale. ergo
oẽ aĩal est irrõnale. tu es aĩal. ergo tu es irrationalis. ſ Silr̃

bec. Oīs ꝓpō est vā vel falsa: sʒ non oīs ꝓpō est vā. ergo oīs
ꝓpō ē fl'a. nō valʒ. nā maior ē duplex: qꝛ ista ꝯiūctio disiūcti
ua vl' disiūgit inter ꝓpōnes: ⁊ ē sensus. oīs ꝓpō est vā. vl' oīs
ꝓpō est falsa: ⁊ sic est diuisa ⁊ falsa. qꝛ equalet vni disiūcti-
ue quaꝝ nulla ps est vā. ḡ tota falsa: vel pt ꝯiūgere iter ter
minos. ⁊ est sensus ꝙ oīs ꝓpō est vā vel falsa: ⁊ sic cōposita
ē vā: ⁊ est cathegorica de disiūcto predicato. ⸿ Silr hec ex
pte minori. Quecūqꝫ sunt duo ⁊ tria: sunt duo: sʒ qnqꝫ sunt
Tertius duo ⁊ tria. ḡ qnqꝫ sunt duo. ℭ Terti⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ dter-
minatio pt referri ad diuersa determinabilia. Si. n. refert
ad dterminabile minus ꝑncipale: sic est oīno diuisa: ⁊ si sic
sit falsa: cātur fall'a diuisiōis. ⸿ vt hec. Quocūqꝫ video hūc
ꝑcussum hic ꝑcussus est: sʒ oculo video hoc ꝑcussum. ḡ hic
oculo ꝑcussus est. Nō sequitur: qꝛ li oculo pōt referri ad hoc
vbū vidisti: ⁊ sic minor est cōposita ⁊ vā: vel pt referri ad h
ꝑticipiū ꝑcussos ⁊ sic minor est diuisa: ⁊ est falsa in quo sen
so ꝯcludit. ⸿ Silr hec vt gdā exerceāt: est fall'e diuisionis.
Quicūqꝫ didicit lr̃as nūc scit eas: sʒ vetulus memoria ꝑua
tus didicit lr̃as. ḡ nunc scit eas. Sʒ sigs attēte ꝯsiderat ibi
cōmittit fall'a cōpositionis: qꝛ in sensu cōposito est falsa: ⁊
in sensu diuiso vā. Nā si hoc aduerbiū nūc referat ad didi
cit. tūc didicit est vbū min⁹ ꝑncipale: ⁊ sic facit sensum diui
sum ⁊ in tali sensu est vā ꝓpō. Si vō referat ad hoc vbum
scit: tūc est cōposita ⁊ falsa. vñ ibi cōmittit falla cōpositōis
⁊ nō diuisionis. ⸿ Silr hec ōro cāt fall'am diuisiōis. Qua-
tuor viroꝝ cetū Achilles reliqt in bello. Et istā. reginā in-
Cōclusio terficere nolite timere bonū est: ⁊ sic de silib⁹. ℭ Cōclusio.
fall'a diuisionis est vna fall'a in dictione ab alijs distincta:
Ut ōro di ⸿ que ꝯcl'o ꝓbat sicut ꝑcedēs. Attēdēdū tñ est ꝙ ad hoc ꝙ
uisa cāet ōro diuisa cāet istā fall'am tria requirunt. ⸿ Primo ꝙ termi-
hāc fall'ā ni illius ōronis apti nati sint ordinari ꝑm sitū magis debi-
tria req. tū. ⸿ scḋo ꝙ tales termini q sic apti nati sunt ordinari ordi-
nent ꝑm sitū min⁹ debitū. ⸿ 3° ꝙ in tali ordinatione sit falla
cia: vñ q̄libʒ ōīo diuisa facit fall'am diuisiōne. vt volunt
Dubium argumēta in ꝯriū adducta. ℭ Dubitat ꝑ͂ de hoc sophisma
te. tu es sine capite sit veꝝ. vr̃ ꝙ sit veꝝ. Nā oīs subā ē cor-
porea vel incorpea: sʒ nō oīs subā ē corpea. ḡ oīs subā ē in-
Solutio corporea: ⁊ ꝑ ꝯñs tu es sine capite. ℭ Dōm ꝙ sophisma est
falsum ⁊ ꝓpō peccat ꝑ fall'am diuisiōis in 2° mō. Nā ista di
siūctiua, vel aut disiūgit terminos: ⁊ sic maior est cōposita
⁊ vā: aut inter ꝓpōnes. ⁊ sic ipsa est falsa ⁊ diuisa vt satꝫ pʒ.
Silr dōm est ꝙ ꝓpō istius sophismatis. Tu non es rōnalis
neqꝫ irrōnalis qḋ sic ꝓbat. Nullū aial est rōnale ⁊ irrōna-
le. tu es aial. ergo tu non es neqꝫ rōnalis neqꝫ irrationalis.
Dubium ℭ Si ēt querat q̄ fall'a est hec. Quicūqꝫ ꝑcutit sine cā ali-
quē peccat: sʒ de⁹ ꝑcussit sine cā aduersantes ebꝛo. vt pʒ in
Solutio psalmo 2°. ḡ deus peccauit. ℭ Dōm ꝙ ibi est fall'a cōposi-
tionis in 3° mō: qꝛ sine cā pt ꝯstrui cū ꝑcussit: ⁊ sic minor est
cōposita ⁊ falsa. vel pt ꝯstrui cum aduersantes, ⁊ sic minor
Dubm est diuisa ⁊ vā. ℭ Dubitat scḋo de isto sophismate. Tu he
ri non comedisti: veꝝ sit veꝝ ⁊ vr̃ ꝙ sit veꝝ. ⸿ Nā qcūqꝫ ho
die incepit esse hō: heri nihil comedit cū non erat: sʒ tu ho-
die incepisti esse homo. ḡ tu heri nō comedisti. ⸿ ꝓbō mio-
ris. Nā qcūqꝫ est hodie nat⁹ hō hodie incepit esse: sʒ tu ho
die es nat⁹ hō. ḡ tu hodie incepisti esse. In ꝯriū arguit. Nā
Solo tu heri cibuʒ sumpsisti. ergo tu heri comedisti. ℭ Dōm ꝙ
sophisma est falsum ⁊ ꝓbatio minoris peccat ꝑ fall'am di-
uisionis in tertio mō. Nā hoc aduerbiū hodie. pt ꝯstrui cū
hoc vbo est: ⁊ sic minor cōposita est vā: vel potest ꝯstrui cū
illo participio natus: ⁊ sic est diuisa ⁊ falsa: vt pʒ diligenter
considerāti. ℭ Ad argumenta patent ex dictis.

ℭ Questio. 13. Utrum accentus causet vnam fallaciam ab
alijs distinctam.

xiij. Ueritur 13. Utrꝫ accētus cāet vnā falla
ciā dictōne distinctaʒ ab alijs.
ℭ Et vr̃ ꝙ non. ⁊ arguit sic. ꝑ͂. Nā accētus vt
dr̃ in lr̃a sumit ꝑm diuersum modū ꝓnūciādi:
sʒ diuersus est modus ꝓferendi in cōpositione ⁊ diuisione.
ḡ ꝑm accētum non sumit fall'a spālis. ℭ Preterea ꝑm Pri
scia. in tractatu de ortographia vt hic adducit. D. S. Sicē
accētus accidit dictioni. ita tꝑs ⁊ numer⁹ lr̃aꝝ ⁊ spūs: sʒ ꝑꝫ
tꝑs spūs numeꝝ lr̃aꝝ non vi sumi aliq̄ fall'a spālis. ḡ neqꝫ
pari rōne ꝑm accētū cātur spālis fall'a in dictione. ℭ 3° di-
ctio plura significās cāt fall'am eqūocatiōis. ḡ non accēt⁹.
vl' saltem fall'a accētus nō erit distincta a fall'a equocatōis.
ℭ Sʒ ꝯ est. D. S. in lr̃a ⁊ ph̃s vbi supra. ℭ Pro cui⁹ decla Notm pm
ratiōe sciēdum ꝑ͂ ꝙ postq̄. D. S. dterminauit d fall'a com
positionis ⁊ diuisiōis q̄ hūt fieri in ōrone ꝑm multiplex po
tētiale. hic ꝯñter ꝓp ordineʒ supius adductū dterminat de
fall'a accētus q̄ hʒ fieri in dictiōe ꝑm idē multiplex. ⁊ ꝑ͂ dif
finit accētum dicens: ⸿ ꝙ accētus vt hic sumit est vari⁹ mo Accētus quid
dus ꝓnūciādi dictionē. ℭ Fall'a accētus est idoneitas de- Fall'a ac-
cipiendi vel deceptio ꝓueniēs ex eo ꝙ aliqua dictio diuer centus
simode ꝓnunciata eadē ꝑm subam ⁊ diuersa ꝑm modū ꝓfe
rendi plura significat. ⸿ Cā appentie est idoneitas mālis di
ctionis. ⸿ Sʒ cā dfectus pluralitas significatoꝝ. Sicē eniʒ
(vt dicit tex.) in cōpositione ⁊ diuisione est eadē dictio mā-
liter diuersificata formalr ꝑ cōpositionē ⁊ diuisionē: ita hic
in hac fall'a est eadē dictio mālr, diuersificata formalr ꝑm
diuersum modū ꝓferēdi. ex quo pʒ ꝙ modus ꝓferēdi ē for Notm 2m
ma dictionis mō supra exposito. ℭ Scḋo sciēdum ꝙ hui⁹ Sufficiēa
falle assignant q̄tuor modi quoꝝ sic pt hri sufficientia ꝑm modorum
D. S. in lr̃a. Nā fall'a accētus hʒ fieri ꝓp diuersitatē modi hui⁹ fall.
ꝓferendi. vel ergo talis modus variat ꝑ accētuʒ siue teno
rem: ⁊ sic est ꝑmus modus vel ꝑ tꝑs: ⁊ sic est scḋs: vel ꝑ di-
uersificationē spūs: ⁊ sic est terti⁹ modus: vel ꝑ numeꝝ lr̃a-
rū ⁊ syllabaꝝ: ⁊ sic est q̄rtus modus. ⸿ Ex quo pʒ ꝙ accē
tus ꝑm ꝙ cāt fall'am istā non accipit solū put se extēdit ad
accētum grauē, acutū, ⁊ circūflexū: sʒ cōiter accipit put se
extēdit ad ꝑdicta q̄tuor accñtia dictiōis que sunt accentus
tꝑs spūs ⁊ numerus syllaboꝝ. ℭ Tertio sciēdū ꝙ primus Notm 3m
modus hui⁹ falle ꝓuenit ex hoc ꝙ aliqua syllaba pt ꝓnun
ciari graui: acuto: vel circūflexo accētu vt hec. Quēcunqꝫ
iustū est pēdere: iustū est pati penā: sʒ hoiem iustū est pēde-
re. ergo hoiem iustū est pati penā: minor est duplex: qꝛ pē-
dere pōt ꝓferri acuto accētu vel graui ꝑ͂ mō maior est vā ⁊
minor falsa. scḋo mō. maior est falsa ⁊ minor vera. Si vero
accipit in maiore ꝑ͂ modo, ⁊ in minore scḋo mō: tunc ambe
ꝑmisse sunt vē, ⁊ nō vt pʒ ꝯñtia. ℭ Scḋs modus ꝓuenit ex
eo ꝙ aliqua fall'a alicui⁹ dictionis pt corripi vl' ꝓduci. ⸿ vt Scḋs
hec. Oīs ppl's est arbor. gens est ppl's. ergo gens ē arbor.
non valet. Nam populus in maiore hēt ꝑmā longā. in mi-
nore ꝑmam breuē. Qñ hʒ ꝑmaʒ longā tūc significat arbo
rē. qñ vō ꝑmam breuē tūc significat gentem. vnde versus.
Populus est arbor populus collectio gentis. ℭ Terti⁹ ꝓ- Tertius
uenit ex eo ꝙ aliqua dictio pt leniter vel aspe ꝓferri: dicit
aūt aspere ꝓferri qñ ꝓfert cū aspiratōe vt hec. Quicqd ha
mat hamo capit: deus amat. ergo deus hamo capit. Nō
sequit: qꝛ hamat in maiore ꝓfert cū aspiratione: in minore
vō sine aspiratiōe. ⸿ Silr hec. Oīs ara est in templo. stabu
lū porcoꝝ ē hara. ergo stabulū porcoꝝ est in tēplo: ⁊ sic de
silibus. ℭ Quartus ꝓuenit ex hoc ꝙ aliqd pōt proferri vt Quartus
vna dictio vel vt plures: vt tu es q cor: sʒ qes est reges. ergo
tu es reges. Non sequit: qꝛ in ꝑma accipit vt due dictiōes:
in scḋa vō vt vna. ⸿ Silr hec. Quicqd deus fecit in vite fe-
cit inuitus: sʒ racemos fecit in vite. ergo deus racemos fe-
cit inuitus. ⸿ Silr hec. Quicūqꝫ dicit metuo longas ꝑcite
noctes lidia dormis dicit se timere: sʒ qui dicit metuo lon-
gas ⁊c. non dicit se timere. ergo q dicit illā ꝓpositionē me-
tuo longas dicit se timere, ⁊ non dicit se timere. ℭ Conclu Cōclusio
sio. accētus cāt vnam fall'am in dictiōe distinctaʒ ab alijs:
que ꝯcl'o ꝓbat sicut ꝑcedens: qꝛ cā eius appartie que su-
mit ex pte dictionis ē distincta ab alijs ⁊c. ℭ Et si arguat Dubium
ꝑm accētum sumitur specialis modus hui⁹ fall'e vʒ ꝑmus.

Solo ergo sm accentum non sumitur vna fall'a. ℭ Dōm ꝙ accē tus potest accipi specialr. vz sm ꝙ diuiditur in accentum grauem acutum ⁊ circūflexum. ⁊ istomodo facit speciale3 modum istius falle. ⁋ Aliomō potest accipi communiter sm ꝙ sub se cōphendit accentum ⁊ predicta tria accidē tia. ⁊ istomodo facit spālem fallaciam. *Notādum* ℭ Considerandu3 est ēt vt innuit phs in libris elēchoꝝ ꝙ vtplurimu3 causaꝛ deceptio ꝑ hanc fall'am in scripta ꝙ̄ in probatione: q2 faci lius possumus ꝑcipere vtꝝ dictio regaꝛ acuto accentu vel graui si sit prolata ꝙ̄ si sit scripta. *Dubium* ℭ Dubitaꝛ ꝓmo que sit fallacia in isto paralogismo. Cui⁹ disciplina est bona disci plina: sed mali est bona disciplina. ergo malum est bonu3. *Solutio* ℭ Dōm ꝙ ibi cōmittiꝛ fallacia compositionis. Nam hoc qd̄ dico bona disciplina: potest componi cu3 hoc genitiuo subintellecto ⁊c̄. ⁊ sic est diuisa ⁊ va. vel cum isto nominati uo illud: ⁊ sic est cōposita ⁊ falsa. Sensus enim est ꝙ illud cuius est bona disciplina est bona disciplina: vt patet ꝑ phi losophum ꝓmo elēchoꝝ in solutionibus quas adducit ad paralogismos falle cōpositionis, ⁊ diuisionis. *Dubium* ℭ Dubitaꝛ scdō de isto sophismate. Mutus dum saltat cantat. videꝛ ꝙ sit veꝝ. Nam qcunq3 psallit cantat: sed mutus dum salit cantat. ergo mutus dum saltat cantat. In ɔtrariu3 arguiꝛ. nam pdictu3 sophisma equalet vni ɔditionali cui⁹ ɔn̄s ꝓt esse falsum añcedente existēte vo. ergo est falsum. *Solutio* ℭ Dōm ꝙ hoc sophisma falsum est ⁊ ꝓbatio peccat s3 hanc falsu3 ex eo ꝙ variaꝛ numerus lraꝝ. Nā psalit pōt scribi cū vna litera. p. ⁊ cu3 duplici. ll. ⁊ sic maior est vera ⁊ minor falsa. vl' potest scribi sine. p. ⁊ cum duplici. ll. ⁊ sic maior est falsa ⁊ minor vera. Et l3 non varieꝛ vna dictio in duas tñ varia tur numerus literarum. vnde reduciꝛ ad quartum modu3 huius fallacie. ⁋ Similr dicēdum est de isto paralogismo. Quicūq3 salit saltat: s3 q ponit sal in cibo salit. ergo qui po nit sal in cibo saltat. Nam salit pōt scribi cum simplici. l. ⁊ sic est maior vera ⁊ minor falsa. vel pōt scribi cū duplici. ll. ⁊ sic maior est vera. v̇. Salo sale cibum sallio pede cātico psallo. ⁋ Silr hic quicūq3 dicit alteri na. dicit ꝙ d3 natare. Sed qui dicit alteri hunc librū emi mna: dicit mna. ergo q dicit alteri hunc librū emi mna dicit ꝙ debet natare. Non val3 q2 na potest scribi sine hac lra. m. ⁊ sic est verbū ⁊ tūc maior est vera ⁊ minor falsa. vel potest scribi cū illa lra. m. ⁊ sic maior est falsa ⁊ minor vera. ℭ Dubitatur tertio que fall'a sit in isto paralogismo. Quicūq3 dicit dicam dicit se velle loqui: sed q dicit non possum soluere dicā: dicit se vel le loqui dicam. ergo qui dicit non possum soluere dica3 di *Solo* cit se velle loqui. ℭ Dicēdum ꝙ cū ibi non sit variatio ac centus tꝑis spūs aut numeri literaꝝ vel syllabaꝝ non pōt esse fallacia accētus: s3 est fall'a equocatiōis: q2 dicam pōt esse vbum: ⁊ sic maior est falsa ⁊ minor vera. v̇. Nescio qd dicam non possum soluere dicam. ℭ Ad ꝓmu3 dōm ꝙ ꝓ nunciatio non ɔuenit orationi per se: sed rōne dictionu3 ex quibus componiꝛ: vñ ratio non sequiꝛ. ⁋ Uel dicēdum ꝙ non sm quēcūq3 modū diuersum ꝓferendi causatur falla cia accentus sm solum dum talis modus habet fieri in di ctione vt declaratum est. ℭ Ad scdm p3 solutio ex dictis. ℭ Ad 3ᵐ dōm ꝙ dictio eadem sm substātiam plura signi ficans ⁊ sm modum proferendi causat fallaciam equoca tionis. non autem dictio variata sm modum proferendi. Unde ratio laborat in equiuoco.

ℭ Questio. 14. Utrum sm figuram dictionis sumatur vna fallacia in dictione specialis ab alijs distincta.

xiiij. Ueritur 14°. Utꝝ sm figuram dictio nis sumaꝛ vna fall'a in dictio ne spālis ab alijs distincta. ℭ Uidetur ꝙ non. Nam nulla est fall'a figure orationis. Igitur pa ri ratione nulla d3 poni fall'a figure dictionis. patet similitudo: q2 sicut vna dictio h3 silitudinem cum al tera: ita vna oratio assimilaꝛ alteri. ergo ⁊c̄. ℭ Scdō si es set aliqua fallacia figure dictionis maxime esset in isto pa ralogismo: homo est spēs: sortes est homo. ergo sortes est spēs. s3 ibi non est: q2 ibi est falla accītis: vt infra patebit. ergo ⁊c̄. ℭ Tertio ista fall'a fit quādo vnum predicamētū mutaꝛ in aliud: vel quādo spēs vnius ꝑdicamenti mutaꝛ in aliam spēm eiusdē ꝑdicamenti: vt quale quid mutaꝛ in hoc aliquid: s3 hoc fit ex parte rei: ⁊ non ex parte vocis, vt videꝛ. ergo fall'a figure dictionis non est falla in dictione: cum quelibet fallacia in dictione sumat cām apparētie ex parte vocis ⁊ non ex pte rei. ℭ S3 ɔ̄ est. D. S. in pñti capi tulo. ℭ Pro cuius declaratione sciēdum ꝓmo ꝙ postquā. *Notm̄ pᵐ* D. S. ɔterminauit de fallacijs peccantibus sm multiplex veꝝ. hic ɔsequenter determinat de vna fall'a. s. de fall'a figu re dictionis: que h3 fieri circa multiplex phantasticu3 siue apparens. dictio enim sm se sumpta in ꝓposito vnu3 signi ficat: sed tñ propter similitudinē quā h3 cum alia dictione videꝛ aliud significare vel habere alium modū significan di ꝙ̄ habet: ratio añt ordinis p3 ex pdictis. ⁋ Est aūt (vt di *Figura dictionis* cit textus) figura dictionis in ꝓposito nihil aliud ꝙ̄ simili tudo dictionis vnius ad aliam. Nā aliud d2 alteri assimila ri quādo ad figurā eius factū est. ℭ Fall'a vo figure dictio *Fall. fig. dic. quid.* nis est idoneitas decipiendi: ꝓueniens ex eo ꝙ aliqua di ctio silis alteri dictioni in aliquo videꝛ habere eūdē modū significādi vel appellādi cum nō hēat. ⁋ Causa vo apparē tie huius falle est silitudo dictionū cum alia dictione. ⁋ S3 causa defectus siue non existie est diuersitas in modo signi ficādi vel appellādi. ℭ Scdō sciēdum ꝙ in dictione ē tria *Notm̄ 2ᵐ* ɔsiderare. vz vocem. significatu3. ⁊ modū significādi. ⁋ Et *Tria in dic. consi.* ideo silitudo vnius dictionis cu3 altera pōt attendi tripli. vz ex parte vocis. ex parte termini vel ex parte modi signi ficandi. ⁋ Si attenditur talis silitudo ex pte rei significate: tunc non pōt esse cā apparētie huius falle: q2 sumeretur ex pte rei, ⁊ sic cāreꝛ fall'a extra dictionē. Sumiꝛ ergo ex par te vocis ꝙ̄tum ad modum significādi sub figura appella tionis: vt d2 in ꝑdicamētis ꝙ homo videꝛ hoc aliqd signi ficare ꝓpter similitudinē quā h3 in modo appellādi cū sin gularibus hominib⁹. ⁋ Ex quo pōt elici ꝙ qñ ꝓp silitudi nē dictiōis cū altera sm vocē crediꝛ silitudo in modo signi ficādi: ⁊ ꝑ silitudinē pdictam crediꝛ vnitas in re significa ta. vl' quādo ꝓp silitudinem in modo scōi creditur silitudo in re significata ꝓp figuram appellationis cōmittiꝛ ista fal lacia. ℭ Tertio sciēdū ꝙ huius falle sm. D. S. in lra assi *Notm̄ 3ᵐ 3. modi.* gnantur tres modi. ℭ Quoꝝ primus prouenit ex eo ꝙ di ctio que significat masculinū videꝛ significare femininum aut neutrum vel econtrario: ⁋ vt hic. Quōcūq3 aial colora tum albedine est albū: sed sortes est aial coloratum albedi ne. ergo sortes est albū: soluitur sicut oēs paralogismi hu ius falle negādo ɔsequētiam: q2 l3 sortes sit aial: ⁊ aial sit neutri gñis: non tñ sequitur ꝙ sortes sit neutri gñis. ⁋ Silr hic. omnis sub̄a colorata albedine est alba. s3 equ⁹ est sub stantia colorata albedine. ergo equus est alba. ⁋ Similiter hec qualis est nix est abdua vl' secana qui sunt flumina: s3 nix est alba. ergo secana ⁊ abdua est alba. ⁋ Silr hec secare ⁊ videre terminanꝛ in re. sed secare est agere, ergo videre est agere. ⁊ secari est pati. ergo videri est pati. Tunc sic ɔtin git idem scdm idem videre ⁊ videri. ergo ɔtingit idem sm idem agere ⁊ patiꝛ sic de silibus. ℭ Quarto sciendum ꝙ *Notm̄ 4ᵐ* scds modus huius fallacie est deceptio ꝓueniens ex eo ꝙ aliqua dictio que significat ꝑ modū vnius pñti: videꝛ signi ficare ꝑ modum alterius pñti. vñ qñ mutaꝛ res vnius pn ti in re alterius: vel spēs vnius in spēm alterius ꝙ̄tum ad modū dicēdi cōmittiꝛ ista fall'a in istomodo. ⁋ vt hic. Quic qd heri vidisti hodie vides: s3 album heri vidisti. ergo albū hodie vides. non val3 ɔsequētia q2 mutaꝛ quid in quale. Nam qcqd est distributiuu3 illius qd significat ꝑ modum sub̄e. Concreta aūt cū sint adiectiua non significāt ꝑ modū sub̄e: s3 ꝑ modū accītis ⁊ adiacentis alteri. Abstracta vo

accidentia lz realr accn̄ia significēt: non tñ ipsum significāt per modum accn̄tis: sz p modum sub̄e. vñ hic non committitur ista fall'a cum sic arguit. ¶ Quicqd heri vidisti hodie vides: sz petrum heri vidisti. ergo petrum hodie vides: vnde infert ꝛ non cōmittit aliquā fall'a. ¶ Silr cōmittit hec fallacia in scđo modo cū dr. Quicqd heri emisti hodie comedisti: sed crudos pisces heri emisti. ergo crudos pisces hodie comedisti. ¶ Silr quoscūqꝫ digitos oliz habuisti hodie habes. sz olim paruos digitos habuisti: ergo hodie pauos digitos habes. Non seqtur qꝛ ibi mutat' discretū in continuum. ¶ Silr hec. Quicūqꝫ fuisti florētie fuisti hō: sz ter fuisti florētie. ergo ter fuisti homo: nō seqtur qꝛ ibi mutat' cōtinuū in discretū. ¶ Silr hic qđ discit ga hoc est qđ discit: sed tarde discit ga. ḡ tarde est qđ discit: non seqtur. qꝛ mutat' qd in qūi: ꝛ sic de silibus. ¶ Quinto sciendū ꝙ tertius modus hui⁹ fall'e puenit ex eo ꝙ aliqua dictio que significat q̄leqd: videt' significare hoc aliqd. ¶ Tūc aūt dictio significare qualeqd in ꝑposito: q̄ñ significat cōem nāmz gñis vel spēi. Illa v̄o significat h̄ aliqd que significat subam particularem ſm quē modū sic ꝓbat'. Sortes est alius ab hoie: vz a Petro: sz sortes est hō. ḡ est alius a seipso. Non seqtur qꝛ ꝓcedit ibi ab hoie ad sortem. ¶ Silr hic. sortes est terti⁹ ab homine. sz sortes est hō. ergo sortes est tertius a seipo. ¶ Silr ad hunc modū reducunt' oēs paralogismi q cāntur ſm variationē suppōnum: ꝓ vt h̄. Sortes est hō: hō ē spēs. ḡ sortes est spēs. ¶ Silr hic homo est aial: animal est genus ḡ hō est gen⁹. ¶ Silr hic. nulls hō est spēs. ḡ hō nō est spēs. ¶ Silr nullū vl'e est subm in libro ꝓdicabiliū. ergo vl'e non est subm in eodē. ¶ Silr hic nō sequit'. Petrus est ali⁹ a petro musico. Petrus aūt est Petrus music⁹. ergo petrus est alius a se. Nō seqtur qꝛ mutat' qualeqd in h̄ aliqd: ꝛ sic de silibus paralogismis infinitis: q oēs soluunt' negando ꝯsequētiam. paralogismi ꝓdictarꝫ fallaꝫ soluunt' vt ex dictis pꝫ. ¶ Cōclusio ꝙ figurā dictionis sumit' in vna fallacia in dictione spālis ab alijs distincta: ¶ que ꝯcl'o pōt ꝓbari sicut ꝓcedens pt ꝓbari ꝙ fit fallacia in dictiōe. Naz illa est fall'a in dictione que cāt ur ex eo ꝙ eisdez noib⁹ vel oꝛonib⁹ non idem significamus: sz fall'a figure dictionis est hmōi. ḡ ꝛc. ¶ Preterea. ꝓbat' rōne phi. Nā illa est fall'a in dictione ꝑ quā magis decipimur disputādo cum alio q̄ꝫ ꝑ nos ꝯsiderādo: sz ista fall'a ē hmōi. ḡ ꝛc. ¶ Et si querat' q̄re phs magis ꝓbat de fall'e figure dictionis ꝙ eēt fall'a in dictione q̄ꝫ de alijs. ¶ Dōm ꝙ rō hui⁹ est: qꝛ fall'a ista maiorē hꝫ ꝯuenientiam cum alijs fallacijs extra dictionez q̄ꝫ alia fall'a: qꝛ ijdē paralogismi regrunt' in hac fall'a: ꝛ in fall'a accidētis: alia tñ ꝛ alia rōne vt infra patebit. ¶ Dubitat' ꝑmo q̄ fallacia cōmittit' q̄ñ ꝯcretum mutat' in abstractū. ꝛ econtra, vt sortes est alb⁹ albedo est qualitas. ḡ sortes est qualitas. vel sic albedo est color: sz coloratū est quātū. ergo albedo est quāta. ¶ Dōm ꝙ ibi cōmittit' fall'a figure dictionis in scđa: qꝛ cū ꝯcretuz significet ꝑ modū accn̄tis, ꝛ qualitatis, ꝛ abstractū significat ꝑ modum sub̄e cum sit subiectuz. q̄ñ mutat' ꝯcretum in abstractū ibi mutat' quale in qd: q̄ñ v̄o mutat' abstractū in ꝯcretū ibi. mutat' qd in quale. ¶ Dubitat' 2° que est fall'a in isto paralogismo. Si aia intelligit aliqd h̄ est immālem: qꝛ intellect⁹ nō suscipit aliqd nisi immāliter: sz lapis nō est immālis. ḡ aia nō pt intelligere lapidē. ¶ Dōm ꝙ ibi committit' fall'a equocationis: qꝛ illō qđ ab aia intelligitur pōt 2r ꝯsiderari. ¶ Uno modo ſm esse qđ hēat in intellectu: ꝛ sic maior est v̄a. vel alio modo ſm esse qđ in nā hꝫ ꝛ sic maior est falsa. vnde diligēter ꝯsiderādum est ſm. D. S. in ꝑma pte: ꝙ q̄ñ in aīte alicuius ꝯditionalis ponit' aliqđ v̄bum ad actum anime ꝑtinens siue intell's siue volūtatis ꝯñs oꝫ intelligi ſꝫ esse qđ in aia. dicit ḡ sic vbi supra. q. 4. dicta articulo. 3. ad tcōm. ꝙ q̄ñ in aīte ponit' aliqđ ptinens ad actum: ꝯñs est accipiēdum non solū ſm ꝙ in se ē: sed ſm ꝙ est in aia. Aliud est enim esse res in seipsa, ꝛ esse res in aia: vtputa si diceretur: si aia intelligit aliqđ illō ē immāle. Intelligēdum est ꝙ illō est immāle ſm ꝙ est in intellectu: non ſm ꝙ est in seipso. ¶ Et silr dicā: si deus sciuit aliqđ: illud erit. ꝯñs intelligēdum est ꝓut subest diuine scie. s. ꝓut est in sua potentialitatē. hec ille formalr. ¶ Silr iudicādum est de necessitate ꝯñtis respectu aīti s in argumētationib⁹ in quoꝝ aīte ponit' aliquod ꝑtinēs ad actum aie: sicut si deus sciuit hāc rem fore. ḡ erit. aīs est necessarium: cum scia dei sit necessaria: ꝛ ꝑ ꝯñs ſꝑm ꝯñs est necessariuz: non simplr sed ſm ꝙ ipse deus illud presciuit quod altioris est negocij. ¶ Ad argumenta patent ex dictis.

¶ Questio. 15. Utrum quādo mutatur suppositio causetur fallacia figure dictionis.

Ueritur 15°. Utrꝫ q̄ñ mutat' suppō causet' fall'a figure dictōis. ¶ Arguit' ꝓ ꝙ nō. Nā in hac argumētatiōe mutat' suppō: vt ois hō est aial. ḡ qđdā aial est hō: cū aial in ꝑma supponat simplr in 2a dterminate: ꝛ tñ ibi nulla est fall'a: sz bona ꝯñtia ꝑ ꝯuersionez ꝑ accn̄s. ḡ ꝛc. ¶ Scđo hic mutat' suppō. hic hō currit. ḡ hō currit. cum hō in ꝑma supponat discrete in scđa dterminate: ꝛ tñ ibi non cōmittit' fall'a: sz dbite arguit' ab inferiori ad supi⁹ affirmatiue. ḡ ꝛc. ¶ Tertio bñ seqtur. ois hō est aial. ḡ ois hō est aliqđ aial. cū oppo^m ꝯñtis repugnet aīti. ꝛ tñ ibi mutat' suppō: qꝛ aial in ꝑma supponit simplr ꝛ in scđa dterminat'. ḡ non cōmittit' fall'a figure dictōis. ¶ Sz ꝯ est. D. S. in pñti lec. in fine. ¶ Pro hui⁹ difficultatꝫ declaratione sciēdū ē ꝙ noium q̄dā significāt suppositū. vt sortes. petr⁹ ꝛ iohannes ꝛc. q̄dā v̄o significāt formā. ¶ Noium aūt significantiū formā ſꝫ. D. S. in ꝑma pte. q. 39. ar. 3. q̄dā significāt eā substātiue: q̄dā v̄o adiectiue. Ea qdē q̄ substātiue formā siue eēntiam significāt: eā significāt ꝑ modū sub̄e. Noia v̄o adiectiua eā significāt ꝑ modū accn̄tis qđ inheret subiecto. Unūqđqꝫ aūt sic se hꝫ ad esse ita se hꝫ ad vnitatē. cū ḡ suba hꝫ eē ꝑ se habebit vnitatē ꝑ se. Accn̄ia v̄o cū hēant esse in subiecto capent vnitatē ꝛ pluralitatē a subiecto. Attēdit' ergo in adiectiuis vnitas vl' pluralitas ſm subam vl' supposita. In substātiuis v̄o ſꝫ formā significati ꝑ nomē. Hec ois iste similr. Ex qb⁹ supradictis ꝯcludit infra vbi supra ar°. 5. ad 5^m ꝙ hec est drīa inter noia substātiua ꝛ adiectiua: qꝛ noia substātiua serūt suū suppositū. adiectiua v̄o nō ſm rē significatā ponūt circa substātiuū. vñ sophiste dicūt ꝙ noia substātiua supponūt: adiectiua v̄o nō supponūt: sz copulāt. hec ille formalr. Ex quo dici pōt ꝙ suppositio est acceptio nominis substātiui ꝑ aliquo. In q̄ diffōne ꝑ h̄ qđ dr' acceptio tangit' gen⁹ diffinitis ꝑ hoc qđ dr noia excludunt' cetere partes oꝛonis que non pñt supponere ꝑ h̄ qđ dr substātiui excludunt' noia adiectiua. Sz per h̄ ꝙ subiūgit' noia excludunt' noia q̄ nihil significāt vt chimera. ¶ Scđo sciēdum ꝙ suppō diuidit' in suppōnē discretā ꝛ cōem. ¶ Suppō discreta est acceptio termini discreti siue termini cōis cū ꝓnomine demrātiuo. vt sortes currit. iste hō currit. ¶ Sz suppō cōis est acceptio termini cōis ꝑ aliquo. vt hō. ꝛ subdiuidit' in suppōnē mālē ꝛ formalē. ¶ Suppositio mālis ē acceptio termini cōis ꝑ seipsa vt hō ē dictio bissyllaba. ¶ Suppō v̄o formal' est acceptio nois substātiui ꝑ re significata ꝑ nomē vt hō currit. Et talis subdiuidit' in suppōnē ꝑsonalē ꝛ simplicē. ¶ Suppō simplex ē acceptio nois substātiui cōis pro re significata absolute: ꝛ nō ſm ꝙ est in suis inferiorib⁹. vt hō est spēs. Qualr aūt subdiuidit' infra patebit. ¶ Suppō v̄o ꝑsonalis est acceptio nois substātiui cōis ꝑ suis inferioribus absqꝫ signo distributiuo: vt hō currit: aliqs hō currit: ꝛ sic de silibus. ¶ Suppō v̄o ꝯfusa est acceptio termini siue nois substātiui cōis pro suis inferioribus mediante signo vli. Et hec subdiuidit'. Nā quedā est ꝯfusa necessitate signi: alia necessitate rei. ¶ Suppositio ꝯfusa necessitate rei: est q̄ñ est ibi dici de oi posteriorastico: hoc est q̄ñ ꝓdi/

Margin notes (left): Noᵐ 5ᵐ Tertius Signifi. ālequid. Signifi. hoc aliquid — Cōclusio — Probat⁹ — Dubium — Solutio — Dubium — Solutio — Dubᵐ — Solō

Margin notes (right): xv. — Notādum — Noᵐ 2ᵐ Suppō discreta — Cōmunis Materialis — Formalis — Sim. — Personal' — Confusa

ppositio. De quocunq̃ pdicat gen⁹ ⁊ spēs. hec aūt ppositio
est falsa ⁊ vi vā pp hoc q ista est vā. de quocunq̃ pdicatur
Cōclusio spēs ⁊ gen⁹. ¶ Cōclusio rñsalis. pdicta diuisio est sufficiē/
ter assignata: que ē diuisio analogi in analogata. ¶ Prima
Probatio ps pz auctē phi p elenchoꝝ. ⁊ D. S. in pñti passu. ¶ 2° idez
pz p duas sufficiētias in p notabili adductas. ¶ 3° idē pbat
p ɔditiones bone diuisionis. ¶ Scōa ps pbat tali ratione.
Nā diuisum p pus dī de vno mēbroꝝ diuidētiū q̃z de reli/
Notādū quo: g est diuisio analogi in analogata. ¶ Cōsiderandū tñ
q disputatio pōt dupl'r ɔsiderari. ¶ Vnomō q̃tum ad vim
nois. Di. n. disputatio q̃si duoꝝ putatio: ⁊ istomō disputa/
tio p pus dī de disputatiōe sophistica. scōo de tētatiua. ter/
tio de dialectica. q̃rto de demrfatiua siue doctrinali. ¶ Alio
mō pt ɔsiderari q̃tuz ad pfectionē finis ipsi⁹ disputatiōis:
⁊ sic pus dī disputatio de disputatione demrfatiua. scōo de
dialectica. tertio de tētatiua. ⁊ vltimo de sophistica. ¶ Cui⁹
rō est q: scia q̃ est finis disputatiōis demrfatiue ē pfectior q̃z
opinio q̃ ē finis disputatiōis dialectice. opinio āt pfectior ē
q̃z expimētū: ⁊ expimētū pfecti⁹ ē q̃z vanaglia. igit pz ordo.
Dub^m ¶ Dubitat qd sit pbabile ⁊ quot sūt gña pbabiliū. Dōm
Solo q pbabile fm. D. S. ⁊ phm in topicis ē qd appet oib⁹: si/
ue sapiētib⁹: aut oib⁹ aut plurib⁹: aut maxime notis: ex qb⁹
Proba elicit q tria sunt gña pbabiliū. ¶ Quedā. n. sunt q̃ vident
bile 3^x eē vā: vt q oē totū ē mai⁹ sua pte. ¶ Alia que vident pluri/
b⁹: vt q mr diligat filiū suū. ¶ Alia vo sunt q̃ vident soluz
sapiētibus: vt q sol sit maior tota terra. ¶ Ad p^m dōm est
q duplex ē diuisio. ¶ nā q̃dā est alicui⁹ toti⁹ in ptes q̃titati
uas integrales. ¶ Alia est diuisio toti⁹ in ptes subiectiuas.
pma vo diuisio soli q̃titati ɔtingit: nō autē scōa de q̃ est ad
ppositū. Et iz disputatio non sit vl'e ppie sumptū: est tñ vl'e
sūptū cōiter vt pz p dī magis cōi. ¶ Ad 2^m dōm q. D. S.
in pñti tractatu loquit de disputatiōe ɔcta ad māz aliquāt
fm quā opponēs pt rñdere aliqd ppositū: sz argumētatio
poristica nō est ɔcta ad aliquam māam. iō hic nō ponit aliq̃
disputatio que sibi corrñdeat. ¶ Ad 3^m dōm q necīa pñt
dupl'r ɔsiderari. ¶ Vnomō in sensu diuiso p hia q̃ necīa di/
cunt. ⁊ istomō ⁊ ea q̃ sunt necīa pñt eē pbabilia. ¶ Aliomō
pñt ɔsiderari in sensu cōposito. vz vt necīa sunt: ⁊ istomodo
necessaria nō sunt pbabilia inq̃tum hmōi. ¶ Ad 4^m dōm
negando ɔñtiam. q: scia est tñ voꝝ. opinio vo pt esse tam
voꝝ q̃z falsoꝝ. vñ bene pōt esse apparens sciētia: non tñ ap
parens opinio: vel si ponat reducet ad apparētem sciam.
¶ Ad quintum dōm q disputatio examinatiua cōtinetur
sub tentatiua: q: vtraq̃ ordinatur ad eundem finem: iz di/
uersimode. vz ad expimentuz sumendum de aliquo.

¶ Questio. 4. De diffinitione ⁊ diuisione mete.

iiij Queritur 4°. Vtrū diffō mete ⁊ ei⁹ diui/
sio sit bñ assignata. ¶ Argr p
q nō. nam meta est termin⁹ siue finis: vt hz in
textu: sz finis sophiste non est incōueniēs: sz va
naglia siue apparēs scia: vt patuit in p̄cedenti
lectiōe. g insufficiēter ponit in diffōne mete illa pticula in/
cōueniēs. ¶ Scōo finis sophiste est victoria. vt hic habet
a. D. S. sz victoria nō ē incōueniēs. ergo id qd pus. ¶ Ter
tio sophista ducēs rñdentē ad ɔcedēdū hāc ppōnē. ois stel
la est maior tota terra: ducit eū ad metā inopinabilē: cū il/
la ppositio sit ɔ opinionē pluriū vz vulgariū: ⁊ tñ nō est in
No^m p^m cōueniēs: cū sit vā ppositio g. ¶ Sz ɔ est. D. S. in pñti lec.
p cui⁹ declaratione sciēdum p q postq̃z. D. S. determina/
uit de disputatione in cōi tā diffinitiue q̃z diuisiue ⁊ de eius
mēbris diuidētib⁹. hic ɔñter determinat de fine disputatio
nis sophistice: de qb⁹ ē ad ppositū. cui⁹ rōnē assignat. D. S.
in lra. Nā sophista tendit ad vanāgliam: vt sapiēs videat: ⁊
sz ad talē gliam ɔñdā studet hēe victoriā a rñdente cum q̃
disputat: victoriā illā hēe pt si rñdentē ducat ad aliqd incō
ueniēs siue veꝝ siue apparēs: igit incōueniēs dī meta si/
ue termin⁹ ipsi⁹ sophiste. Et lz finis p̄cedat ea q̃ sūt ad finez
q̃tum ad intentionē agētis: tñ q̃tū ad executionē oppositē ea
q̃ sunt ad finē p̄cedūt ipm finem. vt ars nobis manifestare
sufficiēter vz. ¶ Scōo sciēdū q meta est incōueniēs ad qd No^m 2^m
opponēs sophista nitit videri ducere suū rñdētem: in q̃ dif
finitiōe ponit incōueniēs loco gñis: ⁊ lz finis respectu eius
cui⁹ est finis non possit esse gen⁹: pōt tñ hēe modū gñis re/
spectu suoꝝ inferioꝝ. Accipitur ibi incōueniēs cōiter vt se
extēdit ad incōueniēs veꝝ ⁊ incōueniēs apparēs. ¶ Dein/
de ponit ad qd opponēs sophista ad denotandū cām effi
ciētem. Vltimo subdit: nitit ducere suū rñdētē ad deno
tandū cām māłē in q̃. verūtñ nō semp sophista nitit ducere
suū rñdētem ad aliqd incōueniēs. veꝝ sz facit q videat du
cere suū rñdentē ad aliqd incōueniēs veꝝ vel apparens.
¶ Tertio sciēdū q meta accipit dupl'r. ¶ Vnomō ppie p No^m 3^m
termino alicui⁹ vie: aut vite. ⁊ sic nō accipit hic. ¶ Aliomō Meta 2^x
transumptiue. vz p termino alicui⁹ mot⁹ rōnalis: ⁊ istomō
capit hic. ¶ Cōmittit g fallacia equocationis in scōomō
cū arguit. meta est termin⁹ alicui⁹ vie: sz nullū incōueniens
ē termin⁹ alicui⁹ vie. g nullū incōueniēs dī meta. ¶ Cōclu Conclo
sio rñsalis ad q̃situ est: ⁊ diffō mete cū ei⁹ diuisiōe est bñ assi
gnata ¶ pma ps huius ɔclonis pbat auctē. D. S. in lra: ⁊ p Proba^o
ɔditiones bone diffōnis. ¶ Scōa ps pbat p talē sufficiētiā. Sufficiē
Nā ois meta ē incōueniēs: vt pz diffōnē mete: vel g tale in cia
cōueniēs attēdit ex pte rei vel ex pte vocis. Primū hoc est
dupl'r. vel attēdit ex pte rei absolute: ⁊ sic est falsum. vel p
respectū ad aliqd. ⁊ hoc 2^x. vel p respectū ad ɔcessuz nega
tum rñdētis: ⁊ sic est redargutio: vel p respectū ad opinio/
nē doctoꝝ. ⁊ sic est inopinabile. Si 2^m ⁊ hoc dupl'r vel tale
incōueniēs attendit ex pte subē vocis: ⁊ sic est nugatio. vl'
ex pte accñtis vocis: ⁊ sic est solecism⁹. ¶ Est aūt pdicta di
uisio: diuisio analogi in analogata cū mēbꝝ diuidēs p pri/
us ɔuenit vni mēbroꝝ diuidētiū q̃z alijs. ɔtingit. n. p prius
redargutioni. 2° falsi. 3° inopinabili. 4° solecismo. ⁊ vltimo
nugatiōi rōne incōuenientꝫ ad qd opponēs nitit ducere su
uz rñdētē. Qualr āt diffiniant pdicte spēs mete clare pate
bit in textu. ¶ Dubitat p. qd est meta non log. ¶ Dōm q Dub^m Solo
meta non log: est aliqd icōueniēs: ad qd rñdēs qd: in me
ta duceret: si loq̃ret: ¶ vt si aliqs pus ɔcedat vnā ppōnem
quā postea vi argumētationis coact⁹ ē negare: q̃z tacendo
eā negare recusat: ducit ad metā non log: hoc est ad eādez
metā ducit ad quā duceret si loq̃ret. ¶ Ex quo pz q me/
ta non log se extēdit ad oēs spēs mete pus enumeratas: q:
rñdens ducit (vt dcm̃ est) ad metā nō log: ad quā duceret
si loq̃ret. ¶ Dubitat scōo de cautelis qb⁹ opponēs sophi Dub^m 2°
sta facilr ducere pt suū rñdētem ad aliquā pdictaꝝ metā. Cautele
¶ Dōm q min⁹ pncipalib⁹ cautelis omissis q̃dā sunt gña gñales
les: q̃dam vo spāles. gñalium ¶ pma est q opponēs primo
dz festinare rñdentem: q: tardiores magis puidēt. ¶ Scōa
est q dz cōmouere rñdentez ad irā. Q: ira impedit aīum:
ne possit cernere veꝝ. ¶ Tertia q opponens dz opponere
plures iterrogatiōes intermiscēdo aliq̃s falsas ppōnes cū
veris: vt p multitudinē iterrogatoꝝ non recordet rñdens
ppōnes aliq̃s ɔcessisse: q̃s tñ ɔcessit. ¶ Quarta est q si rñ
dens ɔcedat aliquā ppōnē pticularē opponens dz eā acci/
pere tanq̃ vlr ɔcessam a rñdēte: ⁊ sic de alijs q̃ patēt in li/
bro elēchoꝝ. ¶ Cautele vo spāles ēt sunt in mltiplici dña: Cautele speciales
quaꝝ qbusdā min⁹ pncipalib⁹ omissis ¶ vna ē q opponēs
dz approbare dicta rñdentꝫ dōo q bñ dicit ⁊ sapiēter vt po
stea possit eū facilr decipe. ¶ Scōa est q opponēs dz cona
ri ducere rñdentez ad māam aliquā alienā in qua rñdēs est
min⁹ idone⁹. ¶ Alia est q opponēs dz supponere cū rñdē/
te q non intēdit disputare secū vt vincat: sz solū vt adiscat.
¶ Ad primū dōm q finis intrinsec⁹ sophiste est scire sciaz
sophisticā: finis vo extrinsec⁹ ei⁹ ppinqu⁹ est ducere rñden
tem ad aliqd incōueniēs. finis vo remot⁹ est acqrere victo
riā a rñdente: sz finis remotior est vanaglia siue apparere
scire. finis aūt remotissim⁹ est scire apparere in aliqb⁹ scia

r apparenter velle victoriã. r per hoc p3 solutio ad scðm. ¶ Ad 3^m dðm q si aliqs apud vulgares 9cederet hãc p/positionẽ. v3 q stella vna est maior tota terra in argumẽtis duceret apparenter ad metã inopinabilis. r l3 non sit incõueniens verumtñ tamen inconueniens apparens.

¶ Questio. 5. De distinctione loci sophistici.

v. **Q**ueritur 5°. Utrũ diffinitio loci sophistici siue fallacie i textu sit bene assignata. in qua dĩ q loc⁹ sophistic⁹ est apparens habitudo termini inferẽtis ad terminũ illatũ. ¶ Arguit pmo q non. Nã locus soli corpi debet vt p3 q̃ r 3° phy. s3 argumẽtatio nõ est corp⁹. ergo nulli argumẽtationi debet loc⁹. r p 9ñs est falsũ. v3 q sit aliqs loc⁹ sophisticus. ¶ Scðo fallacia d3 diffiniri p rõnem apparẽtie: cũ fallacie distinguant p cãs apparẽtie. vt multiplr patebit: s3 in pdicta diffõne non ponit cã appa

No^m 1^m rentie. ergo non est bona. ¶ S3 9tra est. D. S. in lfa. p rñ sione dubij. Primo sciẽdum est q postq̃. D. S. determinauit de gnqz metis ad q̃s sophista nitit videri ducere suum rñdentem. vt videat sciẽs. hic 9nter inducit modos arguẽdi: qbus sophista vtit in arguẽdo. Tales aũt modi sũt v3 7. in dictiõe r. 7. extra dictionẽ. ¶ Pmo aũt determinat de modis siue de fallacijs in dictione q̃ de fallacijs ex dictione: qz l3 res simplr pcedãt voces: tñ in disputatiõe sophistica voces pcedũt res. vtimur igit vocib⁹ p reb⁹. Anteq̃ vo ipse determinet de fallacijs in dictiõe in spãli: pmus determinat de eis in gñali ponẽdo diffõnẽ fallacie in dictiõe: r diuisionẽ ei⁹ in spẽs earũ pponẽdo diffõnem loci sophistici: siue fallacie in cõi r diuisionẽ ei⁹: qz innata est nobis via

No^m 2^m a cõioib⁹ ad specialia pcedere. vt p3 q̃ phy. ¶ Scðo sciẽdum q locus est duplex. s. locus dialecticus r sophisticus. quid autem sit locus dialecticus: r quomodo dicit patuit in tractatu de locis. ¶ locus vo sophistic⁹ est apparens habitudo termini inferẽtis ad terminũ illatũ. r diuidit in locum apparẽtie maximã. r locũ diie maximã. ¶ Locus apparens maxima est ipsa ppositio: que apparet esse viciosa pp aliquam 9uenientiam quã h3 cũ maximis veris: sicut est ista vox est vna. g̃ subm est vnum: qz vnius rei est vnica forma. Ul' illa de quocũqz pdicat gen⁹ r spẽs. ¶ Et est aduertendũ q sicut loc⁹ ver⁹ firmitatẽ pstat argumẽtationi dialectice: ita loc⁹ sophisticus siue apparẽs pbet firmitatẽ argumẽtationi sophistice. Et sicut in argumẽtatione dialectica repiunt ṽe maxime. ita in argumẽtatione sophistica reperiunt appentes maxime. vt de quocũqz pdicat genus r spẽs.

No^m 3^m ¶ Tertio sciẽdũ q loc⁹ r sedes pñt 9siderari dupl'r.

Locus r sedes 2^r ¶ Unomõ pprie vt. s. locus est termin⁹ corpis 9tinẽtis imobilis pmum. Et sedes vt est illa in qua hõ quocũqz qescit. r sic argumẽtatio non firmat in loco. ¶ Aliomõ accipiunt transumptiue siue siĩtudinarie: qz sicut in sede hõ qescit r stabilitat: ita p locũ argumẽtatio firmat: r sic loc⁹ r sedes bñ attribuunt argumẽtationi. ¶ p hoc aũt soluunt duo argumenta añ in oppositũ: qz peccãt in fallacia equocatiõis

No^m 4^m in scðomõ. ¶ Quarto sciẽdum q fallacia põt tripl'r 9sideri. ¶ Unomõ vt p eã argumẽtatio sophistica apparẽter cõfirmat: r sic vocat locus sophisticus. i. apparẽs. r istomõ

Falla qd fallacia diffinit sic. ¶ Fallacia est habitudo appens termini inferẽtis ad terminum illatũ. ¶ Aliomõ accipit fallacia

alia diffõ actiue vt est cã fallẽdi: r tũc diffinit sic. ¶ Fallacia est idoneitas decipiẽdi faciẽs credere de non ente q sit ens: r de ente q sit ñ ens mediãte phãtastica visiõe. Et l3 nõ ens nõ possit fieri ens simplr: tñ põt apparẽter. ¶ Tertio accipitur

alia diffõ fallacia passiue r diffinit sic. ¶ Fallacia est deceptio cãta in rñdẽte pueniẽte ex 9ueniẽtia termini inferẽtis ad terminum illatũ. ¶ Ex quo p3 q de fallacia diuersis rõnib⁹ 9siderata dant diuerse diffõnes. ¶ p3 etiã q l3 loc⁹ dialectic⁹ r sophistic⁹ sint idẽ realr: differũt tñ fm rõnem. ¶ Et p hoc p3 solo ad tertium argumentum ante in oppositũ. ¶ Con

9clo pma clusio pma. pdicta diffinitio fallacie est bñ assignata: pbatur auctẽ. S. D. in lfa: r p 9ditiones bone diffõnis. Et l3 in ista nõ ponat cã apparẽtie explicite: dat tñ intelligi p hoc q dĩ apparẽs 9ueniẽtia termini inferẽtis ad terminũ illatum: vt inferi⁹ plani⁹ patebit. ¶ Et p hoc p3 solo ad 2^m argumẽtum añ in oppositũ. ¶ Cõclusio scða locus dialecti/ Cõclusio 2^a
cus r sophisticus formalr differũt: l3 9ueniãt malr. ¶ Prima pars p3. qz syll's dialectic⁹ r sophistic⁹ differũt formaliter. ¶ añs p3 p ea q̃ prius dicta sunt in scða lec. ¶ 9ña p3: qz dĩa in effectib⁹ facit diuersitatẽ in causis. ¶ Scða pars p3. qz in vno r eodẽ syll'o malr capto põt esse loc⁹ dialecticus r sophistic⁹. ergo 9ueniunt malr. ¶ añs p3. vt hoc aial rõnale currit: ergo hõ currit. iste est loc⁹ dialectic⁹. s. a diffinitiõe ad diffinitũ. r ibi est loc⁹ sophisticus. s. petitio pncipij: qz terti⁹ terminus. s. currit. notiori mõ cõuenit termino

No^m 5^m illato. s. hoi q̃ termino inferẽti. s. aiali rõnali. ¶ Un aduertẽdũ est q pdicta cẽntialia siue pdicata que 9sequunt cẽntiam sicut pprie passiones: notiori mõ 9ueniũt superiori q̃ inferiori: r ideo arguẽdo ab inferiori ad suũ supi⁹ respectu hoz pdicatoz semp est fallacia petitionis pncipij: qz in oĩ bona argumẽtatione dialectica o3 q añs sit noti⁹ 9ñte: alias pbaret notũ p ignoti⁹: s3 pdicata accñtalia econtra notiori mõ 9ueniunt inferiori q̃ supiori: qz non supioib⁹ nisi in inferioribus: r ideo qñ arguit a supiori ad inferi⁹ respectu talium pdicatoz semp est fallacia petitionis pncipij. r hoc simplr loquẽdo: qz quo ad aliquẽ rñdentẽ posset esse bonus loc⁹ dialectic⁹: q tñ esset simplr sophisticus. vt si sic arguat sortes est risibilis: ergo hõ ẽ risibilis. ibi simplr est locus sophisticus. s. petitio principij qz (vt dcm̃ est) risibile cum sit ppria passio hois: notiori modo 9uenit homini q̃ sorti. tñ quo ad aliquẽ põt esse ver⁹ locus dialecticus: qz illud pdicatum risibile põt alicui rñdẽti notius ee sorti q̃ homini. ¶ Ex quo p3 q nullus locus põt dici simplr dialecticus r sophisticus: sed dialecticus simplr r sophisticus quo ad aliquem vel ecõtra. ¶ Dubitat pmo qd est cã ap/ Dub^m
parẽtie: r quotuplex est. ¶ Rñdet pmo q cã apparentie Solo
est que facit credere quod nõ est. Uel sic. causa apparentie apparens conueniẽtia termini inferentis ad terminum il/
latũ. ¶ Et vocat cã appentie: qz facit argumẽtum appare/ Cã apparentie
re bonũ esse: cũ tñ nõ sit. vocat ẽt alio noie pmum motiuũ: qd mouet hoiem. vt argumẽto sophistico assentiat. ¶ Ut in isto argumẽto. Tu cognoscis veniẽtem. r coriscus est veniens. g̃ tu cognoscis coriscũ. Cã apparẽtie est 9ueniẽtia accidẽtis ad subm: que tñ pmum in gñe differũt: s3 cã defectus siue pn^m defectiuũ: aut cã nõ exñtie qd idez est: est illa que falsificat creditũ. vt in pdicto argumẽto. cã defect⁹ est diuersitas subi r accñtis. Un hec duo. s. cã apparẽtie r cã defectus requirunt ad quãlibet fallaciã. vt in isto exemplo. Ois hõ est celũ. lapis est hõ. ergo lapis est celũ. Et si nõ esset cã defectus: nulla eẽt falsa. qz ibi nulla ẽ deceptio. ¶ Dr scðo q duplex ẽ cã apparẽtie. quedã est que sumit ex parte vocis, quedã ex pte rei. ¶ Cã apparẽtie que sumit ex parte vocis est qñ pp vnitatẽ vocis credim⁹ vnitatem in significato: r qz hec vox canis est vna: credimus q hẽat vnum significatũ. ¶ Sed cã apparentie que sumit ex parte rei: est qñ pp vnitatẽ aliq̃lez duoz inter se credimus illa esse eadẽ simplr: vt p 9ueniẽtia subi r accñtis credimus illa simplr
esse eadẽ. ¶ Dubitat scðo p qd distinguant fallacie r for/ Dub^m
malr r specifice. videt. n. q nõ differãt p cãm apparentie: qz illa est eadẽ in oibus fallacijs: neqz apparẽs 9uenientia termini inferẽtis ad terminũ illatuz: neqz. n. distinguunt p cãs defectus. tum p̃ qz talis ẽt repit eadẽ in oib⁹. tum scðo qz nihil pmatiuũ causat distinctionẽ specificã. ¶ Dðm ad Solutio
dubiũ q fallacie fm textũ distinguunt specifice p distinctionem cãz apparẽtie: r nõ p distinctionẽ cãe defectus. ¶ Cuius rõ est: qz sicut se hñt maxime ad locos dialecticos: ita cãe apparẽtie ad locos sciẽtificos: s3 loci dialectici distin/

guunẗ formalr̃ ſm diſtinctionẽ maximaꝝ:vt pꝫ ꝑ pħm in
topicis.igiẗ loci ſophiſtici diſtinguunẗ ꝑ cãs apparentie.
Cõtra loci ſophiſtici ⁊ fallacie idẽ ſunt ꝙ ⁊c̃. ℂ Ad argu
mentũ dõm ꝙ lꝫ oẽs fallacie hẽant eãdem cãm apparẽtie
genericã:quelibꝫ tñ hꝫ vnã cãm apparẽtie ſpecie diſtinctã
Gratio ab alijs.vt infra patebit. ℂ Solones ad pmum.pꝫ ſolo in
tertio notabili. Ad tertiũ pꝫ ſolo in quarto notabili. Ad
quartũ pꝫ ſolo in pma oclone. Ad qntũ dõm ꝙ vel illi ter
mini tenenẗ eodẽ mõ vel diuerſimode. Si pmũ:ſic eſt bon⁹
ſylls in forma:q: ibi eſt neceſſitas ɔñtie:ſꝫ eſt falſus in mã:q:
ſicut ɔclo eſt falſa in aliq̃ pmiſſaꝝ:⁊ ſic eſt ſylls peccãs in
mã tñ. Si võ termini ſumanẗ diuerſimode tũc ibi non eſt
ſylls bon⁹ in forma:q: ibi ſunt q̃tuor termini vel plures:ſꝫ
eſt bon⁹ in mã.i.nõ peccat in mã q: ambe pmiſſe ſunt ṽe ⁊
ɔclo nõ ſeqtur impediente fallã equocationis in pmo mõ.

ℂ Queſtio.6.De diffinitionibus ſpecierum mete.

vj. Ueritur Utꝝ diffõnes ſpẽꝝ mete ſint
bñ aſſignate in textu. ℂ Ar
guiẗ ꝫ ſingulas.⁊ pmo ꝫ pmam ꝓbãdo ꝙ nõ
eſt bñ aſſignata:q: aliqs ꝓblematice tenebit
ſimul:⁊ in eadẽ diſputatiõe duas ptes ꝫdictio
nis.vꝫ ꝙ impoſle eſt ꝙ in eodẽ cõpoſito poſſint eſſe plures
forme ſubales:⁊ ꝙ in eodẽ cõpoſito ſunt ⁊ põt eſſe plures
forme ſubales:⁊ tñ nõ dr̃ redargutus.ergo ꝫ affirmationẽ
redargutiõis ⁊ ɔfirmaẗ:q: aliqs ɔcedẽdo duo ꝫdictoria
dr̃ eſſe redargut⁹:⁊ tñ non ɔcedit ꝙ negauit nec ɔtra:ergo
male dr̃ ꝙ redargutio eſt preconceſſi negatio vel econtra.
ℂ Scdõ arguiẗ.altera ps ꝫdictionis eſt falſa.ergo meta
falſi nõ diuidiẗ a meta redargutiõis. ℂ Tertio qdqd ɔce
diẗ a rñdente eſt opinabile ab eo:aliter magis moueretur
ad negandũ.ergo inopinabile non eſt meta. Et ɔfirmaẗ
q: ɔcedere terrã minorẽ ſole eſſe:eſt ꝫ opinionẽ plurium:
tñ rñdens ɔcedens illã:cũ ſit ṽa:nõ duciẗ ad inconueniens
igiẗ. ℂ Quarto in iſta hõ eſt hõ:eſt repetitio vni⁹ ⁊ eiuſdẽ
dictiõis:⁊ tñ ibi nõ eſt nugatio.igiẗ. ℂ Quinto in iſta oro
ne. Exaudi exaudi me dñe.eſt vni⁹ ⁊ eiuſdẽ dictionis ex ea
dẽ parte repetitio:⁊ tñ nõ eſt nugatio.igiẗ ⁊c̃. In oppoſitũ
tñ arguiẗ p.D.S.in lra. ℂ Sciẽduꝫ pmo ꝙ poſtq̃.D.S.
poſuit diffõnem ⁊ diuiſionẽ in lra mete.hic ɔñter ponit dif
finitiões mẽbroꝝ ſiue ſpẽꝝ eius. Et pmo ponit diffõnẽ
redargutiõis q: eſt pfectior inter alias metas.vt patuit ſu
perius. ℂ Dicit igiẗ ꝙ redargutio eſt pcõceſſi negatio vel
Redargutio pnegati ɔceſſio vi argumẽtationis in eadẽ diſputatiõe:qñ
enim aliqs ɔcedit qd prius negauit:vel negat id qd prius
ɔceſſit:⁊ h vi argumẽtationis in eadẽ diſputatiõe dr̃ redar
gutus. Notanter dicit vi argumẽtationis:q: ſi aliqs ſpõ
te ɔcederet duo ꝫdictoria:non eſſet redargutus.dr̃ etiaꝫ in
eadẽ diſputatiõe:q: ſi hoc rñdens vi argumẽtationis ho
Noᵐ pᵐ die dicat vnum ⁊ cras oppoſitũ non dr̃ redargutus. ℂ Eſt
aũt hoc aduertẽdum ꝙ aliqs põt ɔcedere id qd pus nega
uit dupl'r. Unomõ formalr̃:vt ſi qs diceret carnes crudas
nõ comediſſe.⁊ ꝑ hunc paralogiſmũ. Quicqd heri emiſti:
hoc hodie comediſti:ſꝫ carnes crudas emiſti.ergo carnes
crudas comediſti:cõcederet ſe carnes crudas comediſſe:
ɔcederet formalr̃ id qd pus negauit:q: q negat vnum ꝫdi
ctoriũ ɔcedit reliquũ.vt ſi qs negaret hanc ꝓpõnem:ois
hõ currit.⁊ poſtea vi argumẽtationis negaret qdã homo
nõ currit:ɔcederet illũ qd pus negauit:q: negando qdam
hõ non currit:cõcedit ſuũ ꝫdictoriũ.ſ.ois homo currit.
Noᵐ 2ᵐ ℂ Scdõ ſciẽdum ꝙ falſum eſt aliqd manifeſte falſum:ad
Falſũ qd qd opponens ſophiſta nitiẗ videri ducere ſuũ rñdentẽ:vt
ſi qs ɔcederet ꝙ ſidus celeſte currit vi hui⁹ argumenti:ois
canis currit.ſidus celeſte ẽ canis.ergo ſidus celeſte currit.
In pdicta diffõne ponit manifeſte:q: ſi rñdens ɔcederet
aliqd falſum occultũ:non duceret ad metã:q: opponens
ſophiſta non eſſet apparẽs:⁊ per ɔñs fruſtraret ſuo fine.
ℂ Et hic eſt aduertẽdum ꝙ falſum capiẗ dupl'r. vnomõ
ꝓ falſo qd eſt in re. Aliomõ ꝓ falſo qd eſt in voce. Fal falſũ in re
ſum qd eſt in re nihil aliud eſt:ꝙ̃ quedã inordinatio parti
um ſiue toti⁹:ſicut homo claudus diceret falſus. Falſuꝫ fal.i voce
aũt qd eſt in voce capiẗ dupl'r. vnomõ tranſcẽdenter.ſ.vt
opponiẗ vero:qd ɔuertiẗ cum ente:⁊ ſic quelibet vox põt
ſignificare falſuꝫ. aliomõ accipiẗ put eſt inadequatio rei
nõ intellecte ad intellectũ:⁊ hoc dupl'r. vel vt eſt inadeq̃
tio rei nõ intellecte ad intellectũ ſimplicẽ. vel vt eſt inade
quatio rei non intellecte ad intellectũ cõponẽtem ⁊ diuidẽ
tem:⁊ ſic ſola ꝓpoſitio ſignificat falſum.⁊ iſto mõ capiẗ du
pl'r. Unomõ ꝓ falſo ſimpl'r:⁊ ſic reperitur in oi meta. alio
mõ ꝓ falſo manifeſto.⁊ hoc dupl'r.vel ꝫ reſpectũ ad ɔceſ
ſum rñdentis ſiue ad opinionẽ hoium.⁊ ſic reperitur in me
ta redargutionis ⁊ inopinabilis. aliomõ accipiẗ falſum
ꝓ manifeſte falſo abſolute.⁊ iſto modo capiẗ vt ẽ meta di
ſtincta ab alijs. ℂ Tertio ſciẽduꝫ ꝙ inopinabile eſt qd eſt Noᵐ 3ᵐ
ɔtra opinionem oẽm plurium:qd tñ non eſt manifeſte fal Inopinabile
ſum:vt ſi qs negaret ſtellã maiorẽ eſſe tota terra. Et ad hãc
metã reducunẗ illi q dicũt ꝫ doctores ſuũ:vt ſi ſit thomiſta
⁊ dicit ɔtra ſctm̃ Thomã:ſilr̃ albertiſta ɔtra Albertum.⁊
pauliſta ɔtra Paulum.⁊ ſcotiſta ɔtra Scotuꝫ:reduciẗ ad
hanc metam:⁊ ſilr̃ oẽs ſecte.vir võ reducunẗ ad hanc me
tam quãdo aliqd ɔtra pħm affirmaẗ ſicut fecit Scotus in
libro metaphy.in caplo de vniuocatiõe entis. In illa autẽ
mã reduxit ſeipm ad metã inopinabilis.vt clariſſime patꝫ
Inopinabile 2ᵒ 4º.11.metaphy. ℂ Et eſt hic aduertẽdum ꝙ inopinabile
capiẗ dupl'r. vnomõ negatiue ꝓ omni illo qd non põt opi
nari ab aliquo:⁊ ſic nihil quod exprimitur eſt inopinabile.
aliomõ accipiẗ inopinabile ꝓ omni illo qd nõ põt opina
ri vere:⁊ imponiẗ opinabili qd idem eſt ꝙ ꝓbabile. Et
ideo iſto 2º mõ capiẗ inopinabile tripl'r ſicut ⁊ ꝓbabile dr̃
tripl'r ſicut patuit ex pcedentib⁹. Qddam.n.eſt inopina
bile ab oibus.ſ.ꝙ totũ nõ ſit maius ſuis ptibus. Aliud eſt
inopinabile a pluribus.vt.ſ.ꝙ mr̃ nõ diligat filium ſuum.
Aliud eſt inopinabile a ſapiẽtib⁹:vt ꝙ terra nõ ſit maior Noᵐ 4ᵐ
ſole. ℂ Quarto ſciẽdum ꝙ ſolecĩſmus eſt vitium in ɔtextu Solecĩſmus
partium orõnis ꝫ regulas artis grãmatice factũ vt vir al
ba ⁊ hõ currũt. Ad hanc metã põt aliqs ſic duci ſecana ⁊
muſa terminaẗ in.a.ſꝫ muſa eſt feminini gñis.ꝫ ⁊ ſecana.
ſecana eſt fluuius:vel ſic.tu ſis hoc.⁊ hoc eſt lapis.ergo tu
ſis lapis. ℂ Nugatio eſt vni⁹ ⁊ eiuſdẽ ex eadẽ parte inuti Nugatio
lis repetitio:⁊ dicit vni⁹ ⁊ eiuſdẽ ex eadeꝫ parte:q: ſi idem
ponaẗ in diuerſis partib⁹ orõnis:non erit nugatio:vt hic.
homo eſt hõ.⁊ ꝑ hoc ſolui quartũ argumẽtum. ⁊ poniẗ
inutilis repetitio:q: ſi idẽ repetaẗ cauſa maioris expſſiõis:
nõ erit nugatio:vt hic.de⁹ de⁹ me⁹ reſpice in me. ⁊ ꝑꝑ hoc
ſoluit qntũ argumentũ. ℂ Et eſt aduertẽdum ꝙ repetitio
põt intelligi ꝙ ſit eiuſdẽ tripl'r. vnomõ ſm rem tñ ⁊ non
ſm vocẽ:vt hic.hõ rõnalis. Aliomõ ſm vocẽ tñ.vt hic.
populus ⁊ populus currit ⁊ nõ currit. Aliomõ ſm reꝫ ⁊
vocẽ ſimul:vt hõ:hõ currit.⁊ lꝫ iſtis trib⁹ modis ex dictis
reducaẗ ad metã nugationis realr̃ tñ ꝑ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ apparẽter
reduciẗ:igitur pncipalr̃ ẽt hec rñſio de duob⁹ vltimis mo Cõcluſio
dis:q: vt dcm̃ eſt ſophiſta vult apparere ⁊ videri. ℂ Con pma
cluſio pma. pdicte diffõnes ſunt bñ aſſignate.ꝓbaẗ hec cõ
cluſio ꝑ ɔditiones bone diffõnis. ℂ Eſt tñ aduertẽdum ꝙ
predicte diffõnes nõ ſunt ꝓprie diffões:ſꝫ magis declara
tiones:⁊ diffões qd nois. Etiꝫ coincidant mãlr̃:nõ tñ for
malr̃:vt ex dictis pꝫ. ℂ Concluſio 2ᵃ predicte mete ptinent 2ᵃ ſcba
ad diuerſas ſcias.ꝓbaẗ ꝑ.D.S. q: redargutio eſt ꝫ metãt
ad quã ptinet ɔſideratio pmi pncipij.ſ.ꝙ ꝫdictoria nõ ſunt
ſimul ṽa. Falſum eſt ɔtra ſciam nãlem ⁊ mathematicaꝫ:
in qbus ṽitas eſt manifeſta. Inopinabile võ eſt ꝫ dialecti
cam:que pcedit ex ꝓbabilibus:que ſunt ſm opinionẽ oi
um vel plurium vel ſapientum. Solecĩſmus eſt ɔtra grã
maticam:que docet ɔgrue loqui. Nugatio võ eſt ɔtra re
thoricam:que docet ornate loqui. ℂ Eſt tñ aduertendum

q3 iste mete principaliter pertineant ad diversas scias tamen omnes possunt reperiri et ordinari ad singulas scias qr in qualibet scia rñdens pōt reduci ad singulas metas.

Dub^m Solutio ¶ Dubitatur primo de cautelis qr superius tractatu3 est: nihil dicemus amplius. ¶ Solutiones ad argumenta patent ut dictum est in notabilibus.

vij. ¶ Questio. 7. De numero fallaciarum in dictione.

Queritur 7°. Utrum tm̄ sint sex fallacie in dictione. ¶ Arguit primo q non. pbando q nulla est fallacia in re: ergo nulla est falla in dictiõe. ⸿ Añs est notū p phm in elencbis. et per. D. S. in p̄nti lec. ⸿ p3 ꝯña: qr sicut est aliqua cā appentie ex pte vocis: ita aliqua cā apparētie ē ex pte rei: ut patuit in pcedēti lec. ¶ Sc̄do septe3 sunt fallē extra dictionē: ut p3 p elencboꝝ. ergo et septē sunt in dictiõe. ⸿ p3 ꝯña. qr tot modis dr̄ unū oppositorum quot modis dr̄ reliquū ut p3. 5. metaphy. et. 5. elēcboꝝ. ¶ Tertio ē tm̄ triplex multiplex. s. actuale potētiale et phātasticū: sed quelibet falla b3 fieri circa aliqd multiplex. ut p3 in textu. ergo tm̄ tres fallē sunt in dictiõe. ¶ Quarto amphibologia: cōpositio et divisio būt fieri in orone. ergo non in dictione. ⸿ p3 ꝯña p locum a disperatis: et p ꝯñs sunt tm̄ tres fallē in dictione. ¶ Quinto falla figure dictionis non b3 fieri circa aliqd multiplex. cu3 dictiones in ea nō plura significent. ergo non est falla in dictione: et p ꝯñs non sunt sex. ⸿ p3 ꝯña: qr ois falla in dictiõe b3 fieri circa aliqd multiplex. ¶ In oppositū arguit p phm p elencboꝝ. et p. D. S. in p̄nti lectio.

No^m p^m ¶ Sciēdum p p rñsione q postq. D. S. posuit distiõnem fallē in cōi. hic ꝯñter ponit divisionē fallē et subdivisione3 unius membroꝝ dividentiu: dicens q locoꝝ sophisticoꝝ sive fallaciaꝝ: quedā sunt in dictiõe quedā extra dictionē. ⁋ Cuius divisiõis ratio est: qr ois falla b3 cām apparētie, vel ergo sumit cām appentie ex pte vocis vel ex parte rei. Si pmum sic est falla in dictiõe. Si scd̄m sic est fallacia extra dictionē.

Cur dicat falla in dictione vel ext dicti. ⁋ Et dr̄ fallacia in dictiõe qr sumit cām apparentie ex parte dictionis et capit dictio p voce. ⸿ S3 vocat falla extra dictionē. nō q bēat fieri extra dictionē: s3 qr nō sumit cām appentie ex pte dictiõis: s3 ex pte rei. ⸿ Qñ. n. pp aliquā ꝯveniētiam reꝝ credim⁹ eas ꝯvenire simplr decipimur p fallam extra dictionē. ut qñ p ꝯveniētiam essentialē aialis et hois credimus q qcqd p̄dicat de uno p̄dicat de alio decipimur p fallaciam accñtis: sicut arguēdo aial est genus: ois hō est aial: ergo hō est genus. ⸿ Sed qñ p identitatem dictiõis credim⁹ unitatē in significato decipimur p fallam in dictione: ut qñ pp unitatē istius vocis canis credimus unitatē significatoꝝ: qr sicut vox est una: ita significatum sit unū. decipimur p fallam in dictione. sic paralogisando. Ois canis est latrabilis: Sidus celeste est canis. ergo sidus celeste est latrabilis.

No^m 2^m Dictio 2^r ¶ Sciēdum 2° q dictio pōt accipi duplr. ⸿ Unomō put distinguit ꝯtra orōnem: et sic non accipitur in p̄nti lec. qr sic falla amphibologie nō esset fallacia in dictie. ⸿ Aliomō capitur p omni dictione sivo complexa sive incomplexa. et hoc mō duplr. ⸿ Unomō pro voce iam imposita ad significādum inquātū talis vox dr̄ dictio. et sic accipit hic. ⸿ Aliomō accipitur. s. p voce. s. ante impositionem nois ad significandu3: et sic sumit dictio qñ dr̄ q est falla in dictiõe. Ex quo p3 solutio ad quartum argumentū.

Falla idictione. ¶ Ex p̄dictis et patēt distiõnes fallacie in dictione et extra dictionē: qr fallacia in dictiõe est que sumit causam apparentie ex parte vocis vel dictionis. Sed fallacia extra dictionē est que sumit cām appentie ex pte rei.

Falla ex dictio. Dub^m Solo ¶ Et si queraf quare fallacia extra dictionē nō vocat falla in re: cum sumat cām sua3 ex pte rei. ¶ Rñsio huius est qr finis sophiste est ducere suū rñdentē ad aliqd incōveniens. ut ex dictis p3. sed hoc non pōt facere nisi exprimēdo mentis cōceptum: res aūt non possunt exp̄mi nisi p voces et dictões. igitur magis dr̄ fallacia extra dictionē q fallacia in re ad denotandum q talis deceptio sit in dictionibus non tm̄ q ex parte dictionis causet: sed ex parte rei.

No^m 3^m ¶ Sciēdum tertio q cum ois falla bēat fieri circa aliqd multiplex: necessarium est scire distiõnē et divisionē multiplicis. ⁋ Uñ multiplex multiplex est dictio vel orō ve vel apparēter plura significans. ⸿ In qua dictione dr̄ dictio vel orō pp multiplex amphibologie cōpositionis et divisionis. ⸿ Deinde ponit vere vl apparenter: pp multiplex figure dictionis qd est phātasticu3 sive appens. ⁋ Et dividit in multiplex actuale: potētiale et fantasticū. multiplex 3^x. ⸿ Cui⁹ divisionis rō est qr omne multiplex significat plura. ut p3 p distiõnem prius positam. Vel significat plura ve vel apparenter. Si scd̄m sic est multiplex fantasticum. i. apparens. Si pmū hoc est duplr. vel tale multiplex manet idem actualr et sm subam vocis et modū pferendi. et sic est multiplex actuale. Vel manet ide3 sm subam et nō sm modū pferendi. et sic est multiplex potētiale.

No^m 4^m Mul. actuale ¶ Sciendum quarto. multiplex actuale est qñ dictio vel orō eade3 sm subm et modu3 pferendi vere plura significat: sicut hec vox canis manēs eadē sm subam et modū pferendi significat canem latrabilem: sidus celeste: piscē marinū. ⸿ In p̄dicta distiõne ponit dictio pp fallam equocationis. et ponitur orō pp fallaciam amphibologie: et ponit eadē sm subam et modū pferendi ad dr̄iam multiplicis potentialis. ⸿ Deinde ponit vere ad dr̄iam multiplicis fantastici.

potētiale ¶ Sed multiplex potētiale est qñ dictio vel orō eadē sm subam et modum pferendi vere plura significat. Exemplū de dictione. ut hō vel populus. de orōne ut album esse nigrum est possibile. ⸿ Et ponit dictio pp fallam accñtis. ⸿ Deinde ponit orō pp fallam divisionis et cōpositionis ⸿ et ponit non sm modum pferendi ad dr̄iam multiplicis actualis. ⸿ Finalr ponitur ve ad dr̄iam multiplicis fantastici.

fantasticū ¶ Sed multiplex fantasticū est dictio apparēter plura significans. ⸿ Et ponit appenter ad dr̄iam alioꝝ multipliciū.

Cōclusio fall. idic. ¶ Conclusio rñsalis ad quesitū. tm̄ sunt sex fallē in dictione. v3 fallacia equocationis. amphibologie. cōpositionis. et divisionis. accētus. et figure dictionis.

Probat^o Sufficiē. fall. idic. ¶ Probat p̄ p sufficientiā quā tangit. S. D. in lec. Nā omnis falla in dictione b3 fieri circa aliqd multiplex. vel ergo b3 fieri circa multiplex veru3 vel circa multiplex appens. Si scd̄m sic est falla figure dictionis. Si pmū h est duplr: qr vel b3 fieri circa multiplex actuale vel potētiale. Si pmū hoc est duplr. vel b3 fieri in dictione simplici: et sic est falla equivocationis. vel in orōne: et sic est falla amphibologie. Si sm hoc ē duplr. vel habet fieri in dictione simplici: et sic est falla accentus. vel in orōne. et hoc est duplr qa vel talis oratio in sensu cōposito est falsa: et in sensu diviso est vera. vel econverso. Si pmum sic est falla cōpositiõis. Si 2^m sic est falla divisiõis.

Alia pbatio ¶ Probat et predicta ꝯclo auctoritate phi p elencboꝝ. inductive v3 et syllo. Inductive sic. Equocatio fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. Amphibologia fit aliquo istoꝝ sex modorū: et sic de oībus aliis fallaciis in dictione. ergo ois falla fit in aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ et p ꝯñs sunt tm̄ sex fallē in dictõe. ⸿ Syllo pbatur sic. ois deceptio ꝯveniens ex eo q iisdem noibus vel orōnibus non idē significamus fit aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ: s3 omnis falla in dictione est deceptio ꝯveniens ex eo q iisdem noibus vel orōnibus non idē significamus. ergo ois falla in dictione fit. aliquo modoꝝ sex modoꝝ. ⸿ Probat minor. nā ois multiplicitas fit ex eo q iisdē noib⁹ vel orōnibus nō idem significamus: s3 ois fallacia in dictiõe fit rōne alicuius multiplicis (ut dcm̄ est.) ergo omnis falla in dictione fit ex eo q iisdem noib⁹ vel orōnib⁹ nō idē significamus qd fuit pbatum: ex quo p3 q tm̄ sex sunt fallē in dictiõe.

Dubium Solutio ¶ Dubitat d ordine fallaꝝ in dictiõe. ¶ Dōm q fallacie ordinant sm eaꝝ cās apparētie: et qr verior est cā apparētie in fallaciis q būt fieri circa aliqd multiplex actuale q3 in his que respiciunt multiplex potentiale. qd sic p3 qr maior est cā apparentie q vox que est una tā sm subam

q̃ ſm modum pferendi habeat vnum ſignificatum tm̃:q̃
ꝙ illa vox que eſt vna ſm ſubam tm̃ ⁊ non ſm modū pferē
di debeat tm̃ vnū ſignificare. Sz in fallacijs ſpectantibus
circa multiplex actuale eſt vnitas vocis ſm ſubam ⁊ mo/
dū pferendi. g̃ fall'a equocatiōis ⁊ amphibologie que re/
ſpiciunt multiplex actuale pcedunt fallam cōpoſitionis ⁊
diuiſionis ⁊ accent⁹ que reſpiciunt multiplex potētiale. Et
q2 multiplex fantaſticū eſt apparēs tm̃:ideo vltimo deter/
minat̃ de fall'a figure dictionis:que reſpicit multiplex fan
Dubium taſticum. ¶ Dubitat̃ 1° vtrū in eodē paralogiſmo poſſint
eſſe plures fall'e in dictiōe. vr̃ ꝙ ſic:q2 in iſto paralogiſmo.
Quecūq3 ſunt duo ⁊ tria ſunt paria ⁊ imparia:ſz q̃ncq3 ſūt
duo ⁊ tria. g̃ ſunt paria ⁊ imparia. ¶ Ex pte maioris eſt fal/
lacia compoſitionis:q2 in ſenſu cōpoſito eſt falſa. ¶ Ex pte
minoris eſt fall'a diuiſionis:q2 in ſenſu diuiſo eſt falſa. ergo
in eodē paralogiſmo ſunt plures fall'e in dictiōe. ¶ In cō/
trariū arguit̃:q2 fall'e ſūt ſpecifice diſtincte:vt ex dictis pz.
Solutio ergo in eodē paralogiſmo nō pñt eſſe plures fall'e. ¶ Dicē
dum breuiter ad dubiū ꝙ in eodē paralogiſmo mãlr ſum
pto pñt eſſe plures fall'e:nō tm̃ formalr̃. Et lz in pdicto pa/
ralogiſmo ſint due:hoc tm̃ eſt ſz diuerſas rōnes ⁊ diuerſas
pmiſſas ⁊ p hoc pz ſolo ad dubium. ¶ Ad pmoz dōm ne/
gando ↄñtiam:q2 licz alique fall'e ſumat cām apparentie ex
pte rei:tñ ille non dz dici pprie fallacia in re:ſed fall'a extra
dictionē. ¶ Cuius rō eſt q2 fall'a eſt inſtrumentum ſophiſte
cui⁹ finis eſt deducere ſuū rñdentem ad aliqđ incōueniēs:
ſz hoc nō poteſt facere niſi exprimendo mētis ↄceptuz. Res
aūt nō poſſunt exprimi niſi p voces ⁊ dictiōes potiſſime in
diſputatiōe ſophiſtica. igit̃ magis talis fall'a dī fall'a extra
dictionē q̃ fall'a rei. ¶ Ad 2m dōm ꝙ loquēdo de oppoſitꝭ
pprie dictis ⁊ formalib⁹ tot modis dicat̃ vnū oppoſitoruz
quot modis reliquū:hoc tm̃ non eſt vēr de oppoſitis cōiter
ſumptis. pdicta aūt diuiſio fall'e in cōi non eſt diuiſio p op
poſitas res:ſz p oppoſitas rōnes. vñ ratio non ſeqt̃. ¶ Ad
3m dōm ꝙ licz ſit tm̃ triplex multiplex in gñe plura tñ ſunt
in ſpē. vt in pdicta ſufficientia patuit. ¶ Ad 4m pz ſolutio
ex dictis. ¶ Ad 5m dicitur ꝙ lz fall'a figure dictionis non
habeat fieri circa aliqđ multiplex:verūtñ habet fieri circa
multiplex apparens:vt dictum eſt ſupra.

¶ Queſtio 8ª. Utrū neceſſe ſit vnū nomen plura ſignificare.

viij. **Q**Ueritur 8°. Utrū neceſſe ſit vnū nomē plura ſignificare. ¶ Arguit̃
p° ꝙ non auctē phi. 4. metaphy. dicētis ꝙ im/
poſſe eſt vnū nomen plura ſignificare. g̃ nō eſt
neceſſe vnū nomen plura ſignificare:q2 neceſſe
⁊ impoſſe ↄtriant̃. idem. S. D. in eodē loco. ¶ Scđo intelle
ctus nō pōt ſimul plura intelligere. g̃ nō ↄtingit vnū plura
ſignificare. ¶ pz ↄñtia:q2 q̄cqđ intell'a pt exprimere p vocem
pt intelligere. ergo ſi non pt intell'a ſimul plura intelligere.
vnū nomē non poterit plura ſignificare. ¶ Tertio ꝙ non
vnū ſignificat nihil ſignificat in 4° metaphy. in 1° tractatu
in cap'o. 2. ſz non plura ſignificās non tm̃ vnū ſignificat. g̃
nomen plura ſignificās nihil ſignificat qđ eſt implicare ↄ/
dictionē. ergo ⁊c̃. ¶ Quarto vni⁹ rei eſt vnica forma:ſz ſi/
gnificatio eſt forma eēntialis dictiōis. g̃ impoſſe eſt ꝙ vnuz
nomen plura ſignificet. ¶ Quinto qđ nō ſignificat ens:ni
hil ſignificat:ſz nomē plura ſignificās nō ſignificat ens:q2
nō ſignificat vnū:q2 vnū ⁊ ens ↄuertunt̃. 4° ⁊ 11. metaphy.
ergo nihil ſignificat. ¶ In oppoſitū arguit̃ p phm̄ p elen/
chor. q dicit ꝙ neceſſe eſt vnuz nomē plura ſignificare:⁊ p
No^m p^m D. S. in pñti lec. q dicit ꝙ triplex eſt multiplex. ¶ Sciēdū
p° p rñſione ſm phm̄. 5. metaphy. c. neceſſariū. ꝙ neceſſari
Neceſſa^m 4^r um capit̃ quatuor modis. ¶ Unomō p neceſſitate coactio
nis. vt ſi aliqs coacte daret denarios ſuos. ¶ Aliomō acci/
pit̃ p neceſſario abſolute. vt ꝙ triāgulus hz tres angulos.
¶ Tertio mō accipit̃ neceſſarium p neceſſitate finis:⁊ hoc
mō dupl'r. ¶ Unomō ſimpl'r. vt ſi homo vellet viuere neceſ/
ſe eſt vt comedat. ¶ Aliomō accipit̃ p neceſſario ↄgruētie.
vt ſi hō vellet trāſire fluuiū neceſſe eſt vt habeat nauē poſi
to ꝙ nō poſſit tranſire ſine naue. ¶ Iſto aūt vltimo mō acci
pit̃ hic neceſſariū qñ dī ꝙ neceſſariū eſt vnū nomen plura
ſignificare. i. ſi hō velit exprimere oēs res p voces neceſſe eſt
vnū nomē plura ſignificare. ¶ Scđo ſciēdum eſt ꝙ q2 mo No^m 2^m
dus ſignificādi fundat̃ ſupra modū intelligēdi:ideo ad vi
dendū de mō ſignificationis nois necē eſt aiaduertere mo
dū nr̃m intelligēdi. vñ ↄſiderādū eſt ꝙ intell'a ſimul plura
p vnā ſpēz intelligibilē apprehēdere pōt. vñ pz ꝙ ſimul pt
intelligere plura p vnā ſpēm intelligibilē p modū vni⁹. In/
telligere aūt plura p moduz vnius:eſt intelligere ſil' plura
p vnā ſpēm intelligibilē:ſz intell'a nō pōt intelligere plura
p modū pluriū:q2 intelligere p modū pluriū eſt intelligere
ſimul plura p ſe p plures ſpēs intelligibiles. Et q2 in intel/
lectu nr̃o non pñt eſſe plura p plures ſpēs intelligibiles.
¶ Tum p° q2 vna ſpecies totalr̃ pficit intellm̃ actu. ¶ Tum
ſcđo q2 ſicut vnuz corpus non pōt ſil' pfici diuerſis figuris
vl' diuerſis coloribus:ideo impoſſe eſt intellm̃ ſil' plura in/
telligere p modum pluium hoc eſt ſm diuerſas rōnes ſigni
ficandi ⁊ ↄcipiendi. ¶ Tertio ſciēdum ꝙ nomen poteſt ca No^m 3^m
pi dupl'r. ¶ Unomō materialr̃. vz p voce nuda ante impoſi Nomē 2°
tionem:⁊ ſic dī vnum mãlr̃. ¶ Aliomō p voce iam impoſi/
ta ad ſignificādum. Et iſtomō pōt dici vnū formalr̃ qđ eſt
impoſitū ad ſignificādum vnū vl' plura ſm eādē rōnē ſigni
ficandi ⁊ vnā impoſitionē nois. Loquēdo aūt de noie vno
2° mō impoſſe eſt vnū nomē plura ſignificare p modū pluri
um:q2 intell'a (vt dictum eſt) non pōt intelligere ſil' plura p
modū pluium. g̃ vnū nomē formalr̃ vnū non pōt plura ſigni
ficare p modum pluium:ſed bñ p modū vnius:ſicut hō ſigni
ficat ſortem Petrum ⁊ Jacobū ⁊ cetera indiuidua inquā/
tum ↄueniunt in humanitate. ¶ Concl'o rñſalis. Neceſſe Cↄcluſio
eſt vnum nomē materialr̃ vnū diuerſum tñ formalr̃ plura
ſignificare:qđ pz p rñſo. Nam nois equoca ſicut canis ſi/
gnificant plura p modū pluriū. ergo ⁊c̃. ¶ Illud pz ratione
phi p elenchor. Nā res ſunt quodāmō infinite:nois vo fi/
nita. ergo neceſſe eſt vnū nomē plura ſignificare:neceſſita/
te finis ⁊ ↄgruentie. vz ſi ↄgrue in diſciplina oēs res debēt
exprimi:ↄgruum eſt vnū nomē plura ſignificare mō expo/
ſito. ¶ Dubitat̃ pmo quare intell'a non poteſt plura intel/ Dubium
ligere. ¶ Dōm breuiter p nūc ꝙ hmōi rō eſt q2 impoſſe eſt Solutio
idem ſubm̃ ſm idē informari diuerſis ſpēbus eiuſdē gñis:
ſz ſpēs intelligibiles diuerſe ſunt eiuſdē gñis:cum ſint pfe/
ctiones eiuſdē potētie intellectiue. g̃ impoſſe eſt ꝙ intellus
ſil' informet̃ diuerſis ſpēbus intelligibilib⁹:vt ſil' actu plu/
ra intelligat p modum plurium. Et lz diuerſe res pdicamē
tales que intelliguntur:differunt genere:tñ ſpēs oēs intelli
gibiles que intelligunt̃ ſunt eiuſdem gñis (vt dictum eſt.)
¶ Dubitat̃ ſcđo vtrū ſignificatio ſit forma dictiōis. ¶ Di/ Dubium
cendum ꝙ dictio capit̃ dupl'r. ¶ Unomō in ſenſu cōpoſito. Solo
vt iā ſignificatiua eſt:⁊ ſic ſignificatio ē forma realis dictio
nis. ¶ Aliomō capit̃ i ſenſu diuiſo. vz p illa voce que impo
nit̃ ad ſignificandū. ⁊ hoc mō modus pferendi eſt eius for
ma realis. ſignificatio vo ei⁹ eſt forma accñtalis. Vñ ſi di/
ctio accipiat̃ pmō:tunc non pt hr̃e niſi vnū ſignificatū ſi ſit
vna formalr̃:Si tñ accipiat̃ ſcđomō ſic pōt hr̃e plura ſigni
ficata. Clare patent ex dictis ſolōnes argumentorum.

¶ Queſtio. 9ª. Utrū fall'a equocationis ſit fall'a in dictione.

QUeritur 9°. Utrū fall'a equocatiōis ſit fall'a in dictione. ¶ Arguit̃
pmo ꝙ nō ſit fallacia. Nā nulla eſt fall'a vniuo
cationis. ergo nulla eſt fallacia equocationis:
q2 non eſt maior rō de vno q̃ de alio. ¶ Scđo
aliqua eſt fall'a in equocatione que ſumit̃ ex pte rei:vt cuz
aliqs credit auricalcuz eſſe verū aurū. g̃ fall'a equocationis
eſt fall'a extra dictiōem. ¶ Tertio fallacia equocationis ⁊
amphibologie hñt fieri circa idē multiplex. vz circa mul/

tiplex actuale. g̃ nō sunt falle distincte. ¶ Sed ꝯ est. D. S. in pñti lec. ⁊ pbāp elēcboꝝ. ¶ Sciēduz est p̃ ꝓ declaratio ne hui⁹ dubijq; ꝙ postq̃. D. S. determinauit de fallacijs in cōi tam diffinitiue q̃ diuisiue: hic ꝯñter incipit determina re de eis in spāli. ⁊ p̃ de fallacijs in dictiōe ꝓ ꝓbatiōe supi us adductā. ❡ Determinādo vo de fallacijs in dictiōe. ſ p̃ determinat de fallacijs que hñt fieri circa multiplex actua le. Cui⁹ ratio supi⁹ adducta est inter q̃s p̃us determinat de falla equocatiōis q̃ amphibologie. ¶ Cuius ratio est du plex. ſ p̃ q2 dictio p̃cedit oronē: sicut pars integralis suum totū ordine gñatiōis. Sec⁹ aūt loquēdo de ordine resulta tiōis. Sz falla equocatiōis hz fieri in dictione. Amphibo logia vo in orone. g̃ ⁊c̃. ſ Scd̃a est q2 maior est cā apparen tie in falla equocatōis q̃ amphibologie: cū falle ordinent̃ ſm suas cās appentie. Maior. n. appentia est ꝙ vna dictio manēs eadē ſm subaz ⁊ modū ꝓferēdi debeat tm̄ hre vnū significatū q̃ orō. Igit̃ p̃us determinauit de falla equoca tionis q̃ amphibologie: cū falle. ordinent̃ ꝓ suas cās ap parētie. ¶ Scd̃o sciēdum ꝙ equocatio (vt dr̃ in textu) ē vni us ⁊ eiusdez nois diuersa significatio. ſ In qua diffōne po nit̃ significatio loco gñis. ſ Deinde vni⁹ ⁊ eiusdez nois ad d̃riaz diuersoꝝ noium que diuersa diuersis impositiōibus significāt. capit̃ aūt ibi nomē gñalr̃ ꝓ omni dictiōe incom plexa: q2 alr̃ in v̄bo nō posset esse equocatio. ſ Deinde sub iungit̃ diuersa: ad d̃riam vniuocatiōis: q2 vniuocatio ē vni us ⁊ eiusdem nois eadē significatio. i3. n. vniuocatio signi ficet plura vniuocata. oia tm̄ significat vna impositione ſm eandē rōnē vt patuit in antepredicamētis. Et q2 ēt equoca tio a ꝯsilio cāta ſm analogiā significat plura ſm ꝙ ꝯueni unt in vna rōne analogi. i. ſm p̃us ⁊ posterius. igit̃ talis si gnificatio nō est penitus diuersa. Un̄ nō causat fallam eq uocatiōis si fuerit impositū ad significandū plura ꝓ p̃us ⁊ posteri⁹. ¶ Pro cui⁹ declaratiōe sciēdum tertio ꝙ duplex est analogū. ſ Nā quoddā est qd̄ ex impositione significat plura: que ꝯueniūt in vna rōne ſm p̃us ⁊ posterius: vt ens significat decē p̃dicamēta scd̃m prius ⁊ posteri⁹. Ex impo sitiōe tñ ens tale nō causat fallam equocatiōis nisi reducti ue ⁊ respectu aliquoꝝ terminoꝝ: q ponūt d̃riam inter ter minum inferētē ⁊ terminū illatū. Alr̃ p̃mū p̃n^m nō esset tu tissimū. Et i3 vocet̃ equocatio a ꝯsilio non tm̄ dr̃ equocatio simplr̃. ſ Aliud est analogum qd̄ plura significat nō ex im positiōe: sz est impositū ad significādū vnū: ⁊ trāsumptiue est dcm̄ ad significādū reliquū ꝓ silitudinē aliquā: sicut ri dere ex impositione significat actū hois: ꝓ silitudinē vo est trāsumptū ad significandū floritionem prati. ⁊ tale causat fallam equocatiōis in scd̃o mō: vt infra patebit. ¶ Quar to sciēdum ꝙ falla equocationis actiue sic diffinit̃. ſ Falla equocatiōis est idētitas decipiēdi ꝓueniēs ex idētitate vni us ⁊ eiusdē dictiōis ſm subam ⁊ modū ꝓferēdi plura signi ficātis. passiue vo sic diffinitur. ſ Falla equocatiōis est de ceptio ꝓueniēs ex actuali vnitate dictiōis eiusdē ſm subaz ⁊ modū ꝓferēdi plura significantis. ſ ponit̃ autē in p̃dictis diffōnib⁹ hec particula dictiōis ad d̃riam amphibologie. cōpositiōis ⁊ diuisionis: que hñt fieri in orone. ſ deinde po nit̃ eiusdē scd̃m subam ⁊ modū ꝓferēdi ad d̃riam accētus: q fieri in dictiōe hz: que remanet eadē ſm subam ⁊ modū ꝓferēdi. ſ Finalr̃ subiūgit̃ plura significātis ad d̃riaz falle figure dictionis ꝓp cām supius adducā. ❡ Cā vo appentie huius falle est idētitas dictionis ſm subam ⁊ moduz ꝓfe rēdi. ſ Cā vo defectus est pluralitas significatoꝝ. Causat̃ enim in nobis ſm hāc fallam deceptio ex hoc ꝙ credimus ꝙ sicut dictio est vna ſm subam ⁊ modū ꝓferēdi ꝙ debeat hēre tm̄ vnū significatū. ¶ Quinto sciēdum ꝙ huiōi falle tres sunt spēs siue tres modi q cū exemplis clare patent in textu quoꝝ modoꝝ sic pōt hēri sufficiētia. ❡ Nā falla eq uocationis ꝓuenit ex eo ꝙ dictio formalr̃ vna plura signi ficat. vel ergo talis dictio significat plura ꝑ se vel ex cōposi tione eius cum alia dictiōe rōne accītis grāmaticalis. Si 2^m sic est tertius modus. Si p̃mū hoc est duplr̃: q2 vel p̃nci palr̃ ⁊ eque p̃ plura significat, vel significat vnū p̃ncipalr̃ ⁊ aliud trāsumptē. Si p̃mū sic est p̃mus modus. Si 2^m sic est scd̃s modus. ſ Uel pōt formari sufficiētia. Nā falla eq uocatiōis hz fieri circa aliqd̄ multiplex. vel g̃ talis multi plicitas causat̃ ex significatiōe dictionis vel ex ei⁹ ꝯsignifi catiōe. Si scd̃m sic est terti⁹ modus. Si p̃mū hoc est duplr̃. Q2 vel talis multiplicitas est ꝓprie dicta vl̃ metaphorice dicta. Si primū sic est primus modus. Si scd̃m sic est scd̃s modus. ¶ Cōclusio rn̄salis. Falla equocatiōis est falla in dictiōe ab alijs distincta. ſ Q3 si falla pz ꝑ diffōnē falle su peri⁹ adductā. ſ ꝙ vo sit falla in dictione pz: q2 sumit cām appentie ex pte vocis siue dictiōis: q2 vt dcm̄ est ꝓp vnita tē vocis credim⁹ vnitatē significationis: ⁊ ꝓ hoc decipimur credētes qd̄ non est. Q3 vo sit distiacta ab alijs fallacijs in dictione: q2 hz cām appentie distinctā ab alijs. Nā (vt di ctum est) cā appentie hui⁹ falle consistit in vnitate dictiōis eiusdē ſm subaz ⁊ modū ꝓferēdi plura significātis. ſ Per hoc. n. qd̄ dr̃ dictionis distinguit̃ a causis appentie amphi bologie. cōpositionis ⁊ diuisiōis in qb⁹ est vnitas orōnis. ſ Sz ꝓ hoc qd̄ dr̃ eiusdē ſm subam ⁊ modū ꝓferēdi distin guit̃ ab accētu vbi est vnitas dictiōis ſm subam tm̄ ⁊ non ſm modū ꝓferēdi. ſ Et ꝓ hoc ꝙ subiūgit̃ plura significan tis distinguit̃ a falla accētus in qua nō est pluralitas vera significatoꝝ: vt ex dictis pz. ¶ Dubitat̃ p̊ vtꝝ paralogismi hui⁹ falle soluant̃ ꝑ distinctionē alicui⁹ p̃misse. ¶ Dōm ꝙ sic q2 ois ꝓpositio multiplex inquātum huiōi est distinguē da. Nam aūt in vtroq3 sensu est v̄a: aut in vno sensu est v̄a ⁊ in alio falsa. Si p̃muz sic est distinguēda: non vt nō ꝯclu dat̃: sz ad euitandū notā fatuitatꝫ. vt dicit Egidius. hoc est ne videamur ignorātes. vt̄i q significata vocabuloꝝ igno rant cito paralogiçant̃. Si scd̃m sic est distinguēda ne no bis ꝯcludat̃. Cū vo in falla equocatiōis vna p̃missaꝝ aut vtraq3 est multiplex: paralogismi ei⁹ sunt soluēdi nō interi mēdo: sz distinguēdo. si tm̄ medium sit termin⁹ multiplex: vtraq3 p̃missaꝝ est distinguēda: cū ponat̃ mediū vtrobiq3. Si vo maior extremitas tm̄ sit termin⁹ multiplex: tūc ma ior est distinguēda ⁊ nō minor: Sz si maior extremitas tm̄ sit termin⁹ multiplex: tunc minor est distinguēda ⁊ nō ma ior. vt pz exercitantib⁹ ⁊c̃. ¶ Dubitat̃ 2° qd sit solō ⁊ quo tuplex. ¶ Dōm ꝙ solō ſm p̃hm p̃ elēchoꝝ nō est aliud q̃ falsitatꝫ manifestatio. Et q2 duplex est manifestatio. appa rēs ⁊ recta. igit̃ duplex est solō. s. appens ⁊ recta. ¶ Solō recta est manifestatio falsitatꝫ sui ꝯfect⁹ in ꝓpria forma: qd̄ vz rn̄dēs ondit opponēti ꝙ cōmisit defectū ꝓp talē fallam ⁊ ꝓp talē rōnem in tali vel tali mō rōne hui⁹ vel hui⁹ termi ni. ¶ Solō vo apparēs est falsitatꝫ manifestatio siue defe ctus in cōi ⁊ nō in spāli: vtputa cū rn̄dens dicit opponenti cū in argumēto suo cōmitit fallaz nō ondendo q̄re ⁊ q̄o. Prima vo solōne pauci vtunt̃. Scd̃a vo plurimi ⁊ p̃sertim ꝓterui rn̄dētes dicētes opponēti: q2 petit p̃n^m in sua ꝓba tiōe: aut ꝙ assumit illd̄ qd̄ nunq̃ aliqs doctoꝝ somniaue rit: aut ꝙ nihil addūt ad ꝓpositū: aut ꝙ nihil ꝓbant: aut si arguat̃ ꝓ silitudinē dicūt nō esse silē: ⁊ ꝙ arg^m a sili claudi cat: ⁊ ꝙ nō currit sup quatuor pedes: aut ēt qñ opponens q̄rit de aliquo an hēat ꝯtrm̄ dicūt ꝙ sic: sz nobis nō est no tū. Aut si opponēs eis dicit. Uos ꝯcessistis hāc ꝓpōnē. di cunt ꝙ veꝝ est ꝓ alio sensu ⁊ nō ꝓ isto in quo vos ꝓponitis de vxore sic de silibus transitꝫ: ꝗbus doctrinalis disputatio nō vtit̃: cui⁹ finis est v̄e scire ⁊ nō in vanū aerez v̄berare ad pompā. ¶ Dubitat̃ 3° de veritate aut falsitate hui⁹ sophi smatis. q dicit te non esse hominē: dicit veꝝ. videt̃ ꝙ sit ve rum. Nā q̄cunq3 dicit subam imortalē nō esse hoiem dicit veꝝ: q2 homo cū sit cōpositus ex ꝯtrijs necessario corrūpit̃: sz tu es suba imortalis. g̃ q dicit te nō esse hominē dicit ve rum. ¶ Probatio minoris. Quicqd nō pōt mori est imor

Margin notes (left): No^m p^m — Cur p^o d falla eq uo. q̃ am phibolo. — Scd̃a rō — No^m 2^m Equoca^o — No^m 3^m Analogū duplex — No^m 4^m Falle eq uocatio. — No^m 5^m Sufficiē^a modoꝝ hu⁹ falle

Margin notes (right): Cōclusio — Dubium Solutio — Dubium Solō — Solō recta — Solō ap parēs. — Dub^m

tale:sed tu es potēs nō mori.ḡ tu es immortalis:cum im/
mortale nihil aliud est q̄ nō mortale.¶ In ↄ̄riuм arguit̄.
Nā q̄cūq3 dicit nō esse qȯ est:dicit falsum ⁊ nō veꝝ:vt p3 ꝑ
pħm ꝑ ꝑihermenias:Sed q dicit te nō esse hoiem:dicit te
nō esse qȯ es:cu3 tu scis hō ⁊ nō bestia.ḡ q dicit te non esse
Solutio hoiem dicit veꝝ.¶ Dōm ꝙ sophisma est falsum ⁊ ꝓbatio
peccat ꝑ fallam equocatiōis c̄t tertio mō respectu illius ter
Immorta le duplr mini imortalis. Nā imortale pōt accipi duplr.¶ Unomō vt
idem est ꝙ nō potēs mori:⁊ sic oē immortale est ꝑpetuum.
Et isto mō hō non est immortalis.¶ Aliomō accipit̄ (vt di
ctum est) ꝓ potēs nō mori:⁊ istomō immortale nō est ꝑ pe/
trum quo mō dı̄ hō immortalis. vn̄ ꝓbatio laborat in eq/
Dubium uoco.¶ Dubitat̄ 4° de isto sophismate interficere ꝓximū
bonū est. vr̄ ꝙ sit veꝝ. Nā quecūq3 expediūt: bona sunt:s3
interficere ꝓximū:est expediēs:cū aliqn̄ ꝑ iustitiā fiat. ergo
interficere ꝓximū:est bonū. In ↄ̄riuм arguit̄. Na3 nihil qȯ
sit ↄ̄ legē diuinā est bonum:s3 interficere proximū suū est ↄ̄
Solutio legem diuinā. ergo ⁊c̄.¶ Dōm ꝙ sophisma est falsum sim
plr. ⁊ ꝓbatio peccat ꝑ fallam equocatiōis in scd̄omodo ex
Expediēs duplr parte illius termini expediēs. Nā aliqd dı̄ expediens duplr.
¶ Unomodo simplr ⁊ sm̄ se.¶ Aliomō in causis ⁊ scd̄3 ali
quam certā circūstantiā. Quicqd est expediēs ꝑmomō est
bonū:nō aūt scd̄omō. Un̄ l3 aliqn̄ mala expediāt:vt immi
nente submersiōis ꝑiculo ꝓiecto mercis in mari:non tn̄ ꝓꝑ
Solones hoc mala bona sunt:⁊ sic de sil'ib⁹.¶ Ad ꝑmū dōm negā/
do siūtudinē:cuius rō est:q2 in vniuocis in q̄ꝛtum hmōi nō
est aliqua cā appentie siue defectus:sicut in vniuocis. vnde
nō est sil'e.¶ Ad scd̄m dōm ꝙ talis deceptio non sumit̄ ex
parte dictiōis. vn̄ nō facit fallam equocatiōis:q3 vtit̄ oppo
nēs sophista tanq̄ instrō:vt ducat suū rn̄dentem ad aliqȯ
incōueniēs:nec ibi est equocatio. q2 equocatio est plurali/
tas significatoꝝ imposita ꝑ vnū nomē.¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ
l3 equocatio ⁊ amphibologia hēant fieri circa idem multi
plex in gn̄e. v3 circa multiplex actuale. hn̄t tn̄ fieri circa ali
ud ⁊ aliud multiplex in specie vt ex supradictis patet.

¶ Questio. 10. Utru3 fallacia amphibologie sit fallacia in dictione ab alijs distincta.

x. Ueritur 10. Utrum falla amphibolo/
gie sit falla in dictiōe ab alijs
distincta.¶ Primo arguit̄ ꝙ nō. Nā amphi/
bologia:vt dı̄ in textu dı̄ ab amphi. qȯ est du/
bium ⁊ bolos qȯ est snia ⁊ logos qȯ est ꝯmo:
quasi dubia snia ꝯmonis:s3 oīs falla est dubia snia ꝑsertī3
in dictione:que h3 fieri circa aliqȯ mltiplex. ḡ hec falla nō
est falla spāliś. v3 ab alijs distincta.¶ Scd̄o aūt hec falla
h3 fieri in dictione aut in orone. Si ꝑmū sic non distinguit̄
a falla equocatiōis. Si scd̄m sic nō distinguit̄ a falla com/
positiōis ⁊ diuisionis.¶ Tertio falla amphibologie ⁊ eq
uocationis hn̄t eosde3 modos. vt p3 ꝑ pħm ꝑ elenchoꝝ. ḡ
nō sunt due falle abinuicē distincte.¶ S3 ↄ̄rīm est. D. S. in
pn̄ti passu. ⁊ pħs in ꝑmo elenchoꝝ cū suis expositoribus.
No^m p^m amphibo. duplicater ¶ Pro cuius declaratiōe sciendū ꝑ ꝙ amphibologia acci
pit̄ triplr. v3 cōissime. cōiter ⁊ ꝓꝑie.¶ Cōissime accipit̄ ꝓ
omni dubiosa sniate sic est cōis ad oēs fallas ta3 in dictio/
ne q̄ extra dictionē.¶ Cōiter vō accipit̄ ꝓ dubiosa senten/
tia que causat̄ ex mltiplicitate eiusdē dictionis vl̄ orōnis:
Et istomō est cōis ad oēs fallas in dictiōe.¶ S3 ꝓꝑie acci/
pit̄ ꝓ dubia snia que ꝓuenit ex mltiplicitate orōnis eiusdē
ꝑ subā3 ⁊ modū ꝓferēdi. Et istomō cāt falla3 spālē ab alijs
Fallacia amphibo. distincta3 v3 fallam amphibologie q̄ sic diffinit̄.¶ Falla
amphibologie est idoneitas decipiēdi si actiue sumat̄:vel
est deceptio si passiue sumat̄ ꝓueniens ex idētitate orōnis
eiusdē sm̄ subam ⁊ modū ꝓferēdi plura significantis.¶ Cā
appentie eiusdem falle est idētitas orōnis.¶ Cā defect⁹ est
No^m 2^m pluralitas significatoꝝ.¶ Scd̄o sciēdum ꝙ hui⁹ falle (vt
dicit tex.) tres sūt modi.¶ Quoꝝ ꝑmus prouenit ex eo ꝙ
orōo vna ⁊ eadē orōo sm̄ subam ⁊ modū ꝓferendi plura si/
gnificat ꝑncipalr ꝓꝑ diuersam habitudinē ↄstructibilium
manēte tn̄ eadē ↄstructione. sicut hec oratio: liber Arist.
manēte eadē ↄstructiōe ꝓꝑ diuersa3 habitudinē ↄstructiōis
plura significat, pōt. n. intelligi sm̄ habitudinē effectus ad
cām:⁊ tunc est sensus liber Arist. i. liber fact⁹ ab Arist. vel
ꝑt intelligi sm̄ habitudinē possessionis ad possidentē:⁊ sic
ē sensus liber Arist. i. liber q possidet̄ ab Arist. vn̄ sm̄ istū
modū ꝑt formari paralogism⁹.¶ Quicqd est Arist. possi
det̄ ab Arist. S3 iste liber est Arist. ḡ possidet̄ ab Ari. Nō
seqtur q2 in maiore iste gtūs Arist. regit̄ ex vi possessiōis:
in minore regit̄ ex vi effect⁹ cāe efficiētis.¶ Scd̄s modus
est qn̄ vna orōo ꝑncipalr plura signat ꝓꝑ diuersa3 ↄstructio
nem:q2 v3 dictio ꝑt ↄstrui cū alia trāsitiue vel intransitiue:
sicut in ista orōne. qcqd videt aliqs hoc videt. li hoc ꝑt cō/
strui intrāsitiue cū illo v̄bo videt:⁊ sic est falsa: vel ꝑt ↄstrui
transitiue a parte post. ⁊ sic est v̄a:⁊ est sensus ꝙ qcqd aliqs
videt:videt hoc. s. qȯ videt. ꝑ quē modu3 sic paralogizat̄.
¶ Quicqd videt aliqs hoc videt:s3 columna3 videt aliqs.
ḡ colūna videt.¶ Silr hic quoscūq3 volo me accipe. volo
vt ipsi accipiant me. s3 pugnātes volo me accipe. ergo volo
vt ipsi accipiāt me.¶ Silr hoc. qȯ qs scit hoc scit. scānom
scit hoc qs. ḡ scānū scit. ⁊ ꝑ ↄn̄s ē hō:⁊ sic de sil'ib⁹.¶ Ter
ti⁹ modus ꝓuenit ex eo ꝙ vna orōo vnū significat ꝑncipalr.
aliud vō trāsumptiue:sicut hec orōo. litt⁹ arat̄ ꝑncipalr si/
gnificat littoris scissionē: trāsumptiue vō opis amissione3.
ꝓꝑ quē modū sic paralogizat̄.¶ Qn̄cūq3 littus arat̄. terra
scindit̄:s3 qn̄ indocilis docet̄ littus arat̄. ḡ qn̄ idocilis do
cet̄ littus scindit̄.¶ Silr hec. Quicunq3 haurit aquā cribro
aquā trahit, s3 q vult adiscere sine libro haurit aq̄s cribro.
ergo q vult adiscere sine libro trahit aq̄s.¶ Silr est de ista
orōne. ille lauat laterē q castigat mulierē.¶ Sine de ista. gat
tus amat piscē, sed nō vult tāgere flumē:⁊ sic de similibus.
¶ Tertio sciēdum ꝙ diuersitas casuū facit fallam amphi No^m 3^m
bologie:⁊ tn̄ diuersitas alioꝝ accn̄tium grāmaticaliū cau
sant fallas equocationis.¶ Cuius rō doctoris est in lr̄a ta/
lis:q2 casus accidit dictioni sm̄ ꝙ ↄstruit̄ cum alia dictio/
ne. vn̄ diuersitas casuū ad orōnē ꝑtinet:s3 alia accn̄tia acci
dunt dictioni sm̄ ꝙ in se cōsiderat̄. ergo diuersitas talium
accn̄tium ꝑtinet ad dictionē, ⁊ ꝑ ↄn̄s ad fallam equocatio
nis:que h3 fieri in dictiōe ⁊ nō in orōne.¶ Cōclusio rn̄sa/ Cōclusio
lis est ꝙ falla amphibologie est falla in dictione spālis ab
alijs distincta. Que ↄclo p3 ꝑ singl'as ꝑticulas.¶ Nā ꝙ sit
falla p3 ꝑ diffōnem falle.¶ ꝙ vō sit falla in dictione p3 per
hoc ꝙ h3 cām appentie ex parte dictionis ⁊ non ex parte rei:vt
satis supra dcm̄ est.¶ ꝙ vō sit spālis ab alijs distincta p3 per
hoc ꝙ h3 cām appentie spālē ab alijs distinctā. vt ēt decla
ratum est. ḡ ⁊c̄.¶ Q3 aūt sint tres modi hui⁹ falle p3. na3
falla ista ꝓuenit ex eo ꝙ vna orōo plura significat. ergo ta/
lis orōo plura ꝑncipalr significat vel nō. si scd̄m ⁊ sic est ter/ Sufficien tia modo rū amphi.
tius. si ꝑmū est duplr:q2 vel talis orōo plura significat ꝓꝑ di
uersam habitudinē ↄstructoꝝ manente tn̄ eadē ↄstructio
ne:⁊ sic ꝑmus: vel plura significat ꝓꝑ diuersa3 ↄstructionē:
⁊ sic est scd̄s modus. Et l3 alij doctores sm̄ pħm supradi/
ctum tertium modū ponāt ꝓ scd̄o tn̄ in nullo derogāt do/
ctrine. D. S. q2 ipsi ↄsideraverūt modū ⁊ ordinē eoꝝ q̄tu3
ad significata. hic vō gloriosus. D. S. ↄsiderauit eosdē mo
dos sm̄ modū significandi ⁊ ↄstruendi. Et q̄uis ꝑdictum
illō exēplum. v3 quoscūq3 vellē me accipe ēt possit cāre fal
lacia cōpositionis ⁊ diuisiōis. vt infra patebit:nō tn̄ est in/
cōueniēs ꝙ causet fallam amphibologie sm̄ diuersas ei⁹
ↄsiderationes:q2 in vno ⁊ eode3 paralogismo possunt esse
plures falle sm̄ diuersas tn̄ rōnes. vt patebit infra.¶ Du/ Dub^m
bitat̄ ꝑmo de hoc sophismate. q dicit te esse de terra dicit
veꝝ supposito ꝙ tu sis de soncino. vı̄ ꝙ nō sit veꝝ. Nā qui/
cūq3 dicit te esse de soncino dicit veꝝ. S3 soncinū est terra.
ergo q̄cūq3 dicit te esse de terra dicit veꝝ.¶ In ↄ̄riū arguit̄.
nam vna spēs nō ↄstituit̄ ex altera. sicut hō nō fit ex asino:

Solo sed tu differs a terra specie. ergo q̄ dicit te esse de terra dicit falsum. ¶ Dicendum q̄ sophisma est simplr̄ falsum ꝛ ꝓbatio eius peccat ꝑ falla͠m amphibologie in p͠mo: q2 de soncino. ibi soncinū ↄstruit̄ s̄m habitudinē cāe efficiētis insti falis. loc⁹ enī ↄcurrit ad gn̄ationē actiue sicut p3 per Porphyriū: s3 qn̄ dr̄ in ↄclone. g̃ tu es de terra. ↄstruit̄ s3 habitudinē cāe mālis ex q̄: vn̄ ibi cōmittit̄ hec falla in p͠mo. Et h̄ si ↄsideret̄ diuersa habitudo ↄstructibiliū qd̄ dr̄: q2 si attēdit̄ ibi diuersa habitudo ꝓpōnis illius. de absolute. sic peccat p̄dicta ꝓbatio. s3 fallacie equocationis in 2° mō (vt p3 in tex.)

Dubium Solutio 3 mōi amphy. ¶ Dubitat̄ 2° de mōis cōib⁹ hui⁹ falle ꝛ falle equocatōis. ¶ Dicendum breuiter s̄m ph̄m p̄ elēcho2. q̄ tres sunt mōi cōes vtriusq3. ¶ Quo2 p͠m⁹ est qn̄ dictio vel oro eadē s̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi p̄ncipalr̄ plura significat. ¶ Scd̄s est qn̄ dictio vl' oro eadē s̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi vnū p̄ncipalr̄ ꝛ aliud trāsumptiue significat. ¶ Terti⁹ ē qn̄ dictio vel oro simplr̄ vnū significat ex ↄiūctiōe vō plura vt supra exēplificatum est. ¶ Ex quo p3 q̄ lic3 equocatio ꝛ amphibologia hēant eosdē modos cōes hēant tn̄ spāles distinctos: cū equoco hēat fieri in dictiōe. amphibologia vō in orone. ¶ Et li3 falla cōpositionis ꝛ diuisiōis hēant fieri in orone que est eadē s̄m subam ꝛ non s̄m modū ꝓferēdi: tn̄ nō ꝑꝑ hoc sequtur q̄ falla amphibologie ab eis nō distinguat̄: q2 h3 fieri in orone eadē s̄m subam ꝛ modū ꝓferēdi: ex quo p3 solutio ad 2m argm̄.

Dubium ¶ Dubitat̄ 3° de hoc sophismate ¶ q̄ dicit te eē incōgruū grāmaticū dicit ve2 ēt supposito q̄ tu scias oēs regulas grāmaticales. vl' q̄ sit ve2. ¶ Nā q̄cūq3 asserit dicētē lapis esse incōgruum grāmaticū dicit ve2: s3 tu nescio asseris lapis esse. ergo q̄ dicit te esse incōgruum grāmaticū dicit ve2. ¶ ꝓbatio minoris. Na3 q̄cq̄d tu dicis eē: hoc tu dicis eē: s3 tu lapidē dicis esse. g̃ tu dicis lapidē esse. Alias ↄcedas suum ↄdictoriū v3 lapidē nullū esse. ¶ In ↄtrarium arguit̄: nā q̄ ꝑ rectā regulam opat̄ non pōt male siue incōgrue operari: s3 q̄ h3 oēs regulas agit ꝛ loq̄t s̄m rectā ꝛ certā regula. n̄ p̄t loq̄ nisi ↄgrue ꝛ recte. ꝛ p̄ ↄn̄s sophisma falsum.

Solo ¶ Dicendum q̄ sophisma est falsum ꝛ probatio peccat ꝑ falla͠m amphibologie: q2 li h̄ pōt ↄstrui intrāsitiue cū illo dicis: ꝛ sic est falsa maior ꝓbationis minoris. vl' construit transitiue: ꝛ sic est vera: sed tunc male sumitur. Solutiones omnes patent ex dictis.

¶ Questio. 11. Utrum fallacia compositionis sit fallacia in dictione ab alijs distincta.

xi. Queritur 11°. Utru3 falla cōpositionis sit falla in dictiōe ab alijs distincta. ¶ Et arguit̄ p̄ q̄ non. Nam sicut aliqua cōpositio in orone: ita est aliq̄ cōpositio in re: cui3 p͠ᵃ correspōdeat 2ᵃ. s3 nulla cōpositio rei facit falla͠m extra dictionē: q̄. s. sumit cām appentie ex ꝑte rei. g̃ nulla cōpositio oronis facit falla͠m in dictione: q̄ sumat apparētiam ex ꝑte vocis. ¶ Scd̄o vna ꝛ eadē oro dr̄ composita ꝛ diuisa g̃ vr̄ q̄ falla cōpositionis non distinguat̄ a fallacia diuisionis. ꝓbatio aūt. vt hec oro album eē nigrum est possibile pōt esse cōposita ēt diuisa. ¶ Tertio in isto paralogismo est falla cōpositionis ꝛ amphibologie. v3 qd̄ q̄s videt: hoc videt: s3 colūnā videt q̄s. ergo colūna videt. ergo non sunt falle distincte. ¶ aн̄s p3. nam q̄ ibi sit falla amphibologie p3 ex supradictis ꝑ. D. S. in tex. q̄ aūt ibi sit falla cōpositionis p3. q2 ibi ꝑꝑ diuersitatē d̄terminabiliū variatur sn̄ia ita q̄ in sensu diuiso est v̄a ꝛ in sensu cōposito ē falsa. ergo ibi est falla cōpositionis.

No^m p^m ¶ S3 ↄ̄ est. D. S. in tex. ꝛ ph̄s in p̄ elēcho2. ¶ Pro cui⁹ declaratiōe p̄ sciēdum est q̄ postq̄3. D. S. determinauit de fallacijs in dictiōe peccantib⁹ s̄m multiplex actuale. v3 de falla equocatiōis ꝛ amphibologie: hic ↄsiter determinat de alijs fallijs: q̄ peccāt s̄m multiplex potētiale. s. de falla cōpositionis ꝛ diuisionis ꝛ accētus: cui⁹ rō p3 ex supradictis. Determinādo aūt de fallacijs peccantib⁹ s̄m multiplex potentiale. p̄ determinat de fallacijs cōpositionis ꝛ diuisiōis q̄3 de accētu: l3 accēt⁹ habeat fieri in dictiōe: q2 maior est cā appentie in cōpositione ꝛ diuisiōe q̄3 in accētu cū diuersitas modi ꝓferēdi magis locat in oronib⁹ q̄3 in dictionib⁹. ꝛ p̄ phys. determinat de cōpositione ꝛ diuisione: q2 diuisio q̄lib3 p̄supponit cōpositionē: q2 nullū simplex inq̄3tu3 hmōi est diuisibile: ꝛ maior est cā appentie in cōpositione q̄3 in diuisione: s3 tn̄. D. S. ꝑꝑ cōueniētiam modo2 ꝛ exēplo2 vtriusq3 de ipsis determinat vt p3 i tex.

No^m 2^m Compositio quid ¶ Scd̄o sciēdū q̄ cōpositio: vt hic sumit̄: ē co2 que debēt diuidi falsa vnio. i. cōpositio est termino2 q̄ debēt diuidi. i. ordinari s̄m sitū min⁹ debitū falsa vnio. i. falsa vnio s̄m sitū magis debitū. Oro. n. in ꝓposito dr̄ cōposita quādo termini ordinat̄ s̄m situm magis d̄bitū. ꝛ dr̄ diuisa qn̄ termini ordinant̄ s̄m sitū min⁹ debitu3. Qn̄ vō termini vt dicit hic. D. S. ordinant̄ s̄m sitū magis debitū. ꝛ in tali sensu est falsa: tūc cāt falla͠m cōpositionis. Si vō sit falsa in p̄ sensu ꝛ termini ordinant̄ s̄m sitū min⁹ debitum: tunc cāt falla͠m diuisiōis. Si aūt in vtroq3 casu nulla est v̄a vel nulla est falsa: tūc nulla erit falla qd̄ est de alijs multiplicibus intelligēdum.

No^m 3^m ¶ Tertio sciendum q̄ falla cōpositionis est idoneitas decipiēdi vel est deceptio ꝓueniens ex potētiali idētitate eiusdē cōposite falsē cū diuisa v̄a vel s̄m D. S. in l͠ra. ¶ Falla cōpositionis est deceptio ex potētiali multiplicitate eiusdē oronis ꝓueniēs. ¶ Dr̄ aūt oīno potētialr̄ multiplex ex eo q̄ dictiōes eodē mō terminantes p̄nt adinuicē diuersimode cōponi vl' disiungi. Oro. n. ꝑ ↄstitutionē prius ↄstituit̄. ꝛ igit̄ ꝑtes se h̄nt ad orone3 sic mā: ꝛ cōpositio vō sic forma. Ubi igit̄ sunt eedē ꝑtes ꝛ nō eadē cōpositio est eadē oro māl'r ꝛ potētialr̄ ꝛ nō formalr̄ ꝛ actualr̄: ꝛ ꝑꝑ hoc ibi est multiplex potētiale. que oro que est vna potētialr̄ plura significat. ¶ Cā appētie huius falle est vnitas potētialis oronis cōposite falsē tn̄ diuise v̄e plura significāe. ¶ S3 cā defect⁹ siue cā non existie est pluralitas significatorum.

No^m 4^m 3 modi ¶ Quarto sciēdum q̄ hui⁹ falle sunt tres modi. ¶ Quorū p͠mus ꝓuenit ex eo q̄ dcm̄ p̄t supponere v̄bo rōne toti⁹ vl' rōne ꝑtis. Si. n. in rōne toti⁹ supponit v̄bo erit oīno composita: ꝛ si in tali sensu est falsa sit falla cōpositiōis in p̄ mō vt hec. ¶ Quēcūq3 possible est eē albū possibile est q̄ sit alb⁹: s3 album esse nig2 est possibile. ergo possibile est q̄ albus sit niger. nō valet. Nā minor est duplex: q2 istd̄ dcm̄ nigrū esse album pōt supponere ei qd̄ dr̄ esse possibile rōne subiecti tm̄: hoc ē q̄3tu3 ad suū māle: ꝛ sic est diuisa ꝛ v̄a. nam sensus ē q̄ illd̄ qd̄ est nigrum possibile est q̄ sit albū. Uel p̄t supponere rōne toti⁹ neq3 rōne subiecti ꝛ forme significāte ꝑ nig2 qd̄ est stare ꝑ māli ꝛ formali simul: ꝛ sic est cōposita falsa. sensus. n. est eius q̄ hoc qd̄ ē nigrum inq̄3tum ē nigrū ē possibile esse album: qd̄ implicat ↄdictionē. ꝛ sic dicendum est de oībus ꝓpōnib⁹ tam de inesse q̄3 de modalib⁹ in q̄bus subm̄ p̄t accipi ꝑ māli tm̄ ꝛ formali simul. vt sedētē ambulare est possible. Nō scribētem scribere est possible: tacētem loqui est possible. Albū p̄dicat̄ de pariete albo ꝑ accñs: ꝛ sic de silib⁹ q̄si infinitis: que sepissime in argumētationibus occurrunt vt ꝑ experiētiā p3.

Scd̄o ¶ Scd̄s ꝓuenit ex eo q̄ aliqd̄ p̄dicatū in quo ꝑ ↄiunctionē copulatiuā vl' disiunctiuā plura aduenant̄: pōt attribui subo ↄiūctim: ꝛ sic est cōposita. ꝛ si in tali sensu est falsa cāt falla͠m compositionis. ¶ vt hec. q̄cūq3 cōponunt̄ ex duob⁹ ꝛ trib⁹ sunt duo ꝛ tria: s3 q̄nq3 non sunt duo ꝛ tria. g̃ q̄nq3 non cōponunt̄ ex duob⁹ ꝛ trib⁹: non val3. nam minor est duplex: q2 hoc qd̄ ē duo ꝛ tria p̄t ↄiūctim remoueri a subo. ꝛ sic est composita ꝛ falsa. ꝛ est sensus q̄ q̄nq3 sunt duo ꝛ tria sil'. Uel p̄t ab eo remoueri disiunctim ꝛ sic ē diuisa ꝛ v̄a: q2 tūc est sensus q̄. 5. nō sunt duo. ꝛ. 5. nō sūt tria. ¶ ꝛ hoc est qd̄ solet dici sub alijs terminis. v3 q̄ ↄiūctio p̄t ↄiungere terminos vel ꝓpōnes. si inter terminos. ꝛ in illo sensu est falsa: tunc cāt falla͠m cōpositionis: Si inter ꝓpōnes: ꝛ in illo sensu est falsa: facit fallaciam diuisionis. ¶ vt q̄cunq3 sunt duo ꝛ tria sunt paria. ꝛ imparia: s3 q̄nq3 sunt duo ꝛ tria. ergo q̄nq3 sunt paria. ꝛ im

paris. Maior in sensu cópósito ē falsa ⁊ in sensu diuiso ve/
ra. Minor in sensu diuiso est falsa ⁊ in sensu cópósito est ve
ra. Ex quo p3 q ex pte maioris cómittit ibi fall'a composi
tionis. ex pte vo minoris cómittit fall'a diuisionis. Non ē
ergo incóueniēs q in vno paralogismo sit fall'a cópositio/
nis ⁊ diuisióis fm diuersas rónes. p3 ēt q vna ⁊ eadē ppo
sitio pōt hēre sensum cópositū ⁊ diuisum. ¶ Tertius pue/
Tertius nit ex eo q vna dictio pt piungi diuersis dictionib⁹ in locu
tione positis. hoc est qñ eadē determinatio refert ad diuer
sa determinabilia: qñ vo piungit cū illa dictióe cū qua ma
gis apta nata est piūgi: sic erit cóposita: ⁊ si in illo sensu sit
falsa oro: ibi fiet fall'a cópositóis. ¶ vt qcūq3 viuit semp ē: s3
iste asin⁹ viuit. ergo iste asin⁹ semp est. maior est duplex: q3
illa dictio sp pt referri ad viuit: ⁊ sic est diuisa ⁊ va: vel pt re/
ferri ad est. ⁊ sic est cóposita ⁊ falsa. ¶ Silr est hic. Quicūq3
pt vnum solū ferre pt plura ferre. vt ille q portabat vnū po
mū pōt plura portare: s3 q solū pt vnū ferre non pōt plura
portare. g q pt plura portare non pt plura ferre: maior est
Cóclusio duplex. ¶ Cóclusio rñsalis. Fall'a cópositióis est fall'a in di
ctione ab alijs distincta. ¶ qd sic p3: q2 facit credere de non
ente q sit ens. ergo ē fall'a: ¶ ⁊ sumit cā3 appentie ex pte di/
ctióis. g est fall'a in dictóe. ¶ Et q2 h3 cā3 appentie distinctā
Dubium ab alijs. igit est fall'a ab alijs distincta. ¶ Dubitat g pmo
qre est q termini ordinant fm situm magis debitū vel mi
Solutio nus dbitū. ¶ Dōm q ad hoc facilr sciēdum solēt assigna/
ri qtuor regule. Prima est de modalib⁹. 2ª est de piūctioni
Prima regula bus. 3ª est de aduerbijs. 4ª de obliqs. ¶ Prima regula ta
lis qñ pdicatum dicti attribuit subo dicti p se toto: hoc est
p mālī ⁊ formali simul: sic termini ordinant fm situm ma
gis debitū. Qñ vo attribuit sibi p suo mālī sic termini or
dinant fm sitū min⁹ dbitū. pmo oīno est cóposita. 2° est di/
uisa. Primo. n. mō ppositio dī modalis ta3 de re q3 de mō.
2° s3 scdomō dī solū modalis de re. ¶ Scda regula talis. na3
cum de róne piūctióis p sit piūgere terminos: scdario signi
ficata tertio ppónes: qñ piungit terminos sic termini ordi/
3° nant fm situm magis dbitū. ¶ Tertia regl'a est q qñ ad/
uerbiū dterminat ptē orónis magis pncipalē: tūc termini
ordinant fm situm magis debitū: qñ vo dterminat ptē mi
nus pncipalē: tūc termini ordinant fm situm min⁹ dbitu3
cū de róne aduerbij sit determinare. pdicatū est pncipalior
ps q3 subm. ⁊ pdicatū formale q3 māle. ⁊ vbum magis q3
pticipiū. ⁊ si vba ponant in eadē ppóne: vbum a pte pdica
ti positū est pncipali⁹. ¶ Quarta regula est q qñ obliq se
quunt dictionē regētē: sic ordinant fm situm magis debi/
tū: qñ vo pcedūt: ordinant fm sitū min⁹ dbitū: cū dictio re
gens sit nobilior recta. ¶ Ex quo pat3 q termini ordinant
fm sitū magis dbitum, ⁊ aliqñ fm situm min⁹ dbitum. Et
qñ oro est fl'a fm sitū min⁹ dbitū (vt dctm est) tūc cāt fall'a3
diuisióis. qñ vo in alio sensu est falsa: cāt fallam cópositio/
Dubium nis, vt infra clari⁹ patebit. ¶ Dubitat 2° de isto sophisma
te. Qui dicit te eē in cāpanili ver3 dicit supposito q tu vide
as cāpanile. vi3 q sit ver3. Nā q dicit te eē vbi vides dic ve
rū: q2 vt dicit Aug. aīa vbi viuit ibi sentit. vbi sentit ibi vi/
det ibi est. s3 tu vides in cāpanili. g q dicit te eē in cāpanili
Solutio dicit ver3. ¶ Dōm q sophisma est simplr falsum ⁊ pbatio
peccat (vt qdā dicunt) fm fallam cópositionis in 3° mō: q2
illud aduerbiū ibi pt dterminare illud vbū videt ex parte
rei vise: ⁊ sic est cóposita ⁊ fl'a. sensus. n. est talis q vbi tu vi
des rē aliquam tu es vbi illa res visa est. S3 si diligēter có
sideret ibi cómittit pot⁹ fall'a diuisióis. q2 qñ hoc aduer/
bium ibi dterminat: vi3 q3tum ad actū vidēdi ex pte viden/
tis: tūc termini ordinant fm situm magis dbitū: cū videre
potius respicit vidētē: cū sit ei⁹ pfectio: q3 rē visam: l3 res vi
sa sit obm ei⁹. Vñ cū in tali sensu sit va non est fall'a cóposi
Solutio tionis. s3 diuisióis. ¶ Ad pmū dōm ⁊ negādo suppositu3:
q2 hic nō sumit cópositio p cópositione rei vl' ppónis cuiuscūq3 indifferēter: s3 accipit p ordinatióe terminor fm sitū
magis dbitum: q tñ ordinari dñt fm situm minus dbitu3.
¶ Ad scōm dī q vna ⁊ eadē oīno mālr: dī cóposita ⁊ diui
sa: ⁊ est de sensu cóposito ⁊ diuiso. non tñ sequit q falle có
positionis ⁊ diuisionis non distinguant: q2 qñ talis oro in
sensu cóposito est falsa: cāt fallam cópositionis: ⁊ quando
est falsa in sensu diuiso: cāt fallaciā diuisionis: vt dictum ē.
¶ Ad 3m dōm q si ista determinatio hoc referat semp ad
idem vbum fm diuersam habitudinē constructionis: sic ē
fall'a amphibologie: si vo referat ad diuersa vba, ⁊ sic est
fall'a compositionis non est incóueniens: vt dictum est.

¶ Questio. 12. Utrum fallacia diuisióis sit fallacia in dictio
ne ab alijs distincta.

Queritur 12. Utr fall'a diuisionis sit fal xij.
lacia in dictióe ab alijs distin/
cta. ¶ Ut pmo q non 3 suppositu3. Nā nulla
est oro diuisa. ergo nulla est fall'a diuisionis.
pbat añs: q2 in oī ppóne est vnio pdicati cu3
subo p copulā: ideo nō eēt ppositio. igit ⁊c. ¶ Scdo si aliq
oro diuisa cāret fall'a3 aliquā: aut hoc eēt ver3 de oīb⁹. aut
de aliqb⁹ sic. ⁊ d aliqb⁹ nō. pmū nō pt dici: q2 hec oro. hō ñ
ē aīal: est diuisa: cū pdicatū remoueat a subo. Silr ista. hō
nō est risibilis: ē diuisa oro: ⁊ fl'a: ⁊ tñ nō cāt fallam diuisio
nis. ¶ Neq3 dōm est 2m: q2 nō vr maior rō de aliqb⁹ q3 de oi
bus. ¶ Tertio si aliq oro diuisa fl'a faceret aliquā fall'a3.
vl' hoc eēt inq3tū diuisa vl' inq3tū fl'a. Nā pmū q2 sic qlib3
oro faceret fallam: q eēt diuisa: qd ē falsū: q2 oro diuisa va
nō cāt fall'a3. Neq3 2m: q2 sic oīs oro fl'a faceret fallam diui
sióis: qd ē ēt falsū. vt de se p3. igit ⁊c. ¶ Quarto diuersor
diuersi st modi ⁊ spēs: cópositióis ⁊ diuisióis sūt ijde mōi,
vt p3 in tex. g nō sunt due falle abinuicē distincte. ¶ S3 3 ē
.D.S. vbi supra ⁊ phs cū suis expositóib⁹ in p elenchor.
¶ Sciēdū pmo q diuisio pt accipi duplr. ¶ Unomó cóiter Nom pm diuisio 2°
v3 vt se extēdit ad diuisionē rei ⁊ diuisionē rónis. ¶ Aliomó
p diuisióe terminor ppónis ⁊ hoc duplr. ¶ Unomó abso/
lute ⁊ istis duob⁹ non accipit hic. est igit hec diuisio vt su/
mit eor q dbēt cóponi fl'a separatio est. ¶ Aliomó accipit
p diuisione terminoru3 ordinabilium fm situm magis de/
bitum: que tamen ordinantur fm situm minus debitum. ⁊ Diuisio quid
istomó accipit hic. Est igit diuisio vt hic sumit eor q de/
bēt cóponi falsa sepatio. i. est diuisio termior ordinabiliu3 Falsa di. quid
fm situm magis dbitū. In situ min⁹ dbito falsa ordinatio.
¶ Fall'a vo diuisióis ē idoneitatis dcipiendi. vel deceptio
pueniēs ex potētiali vnitate orónis eiusdē sic cu3 cóposita
va plura significātis. hec ē oīno potētialr vna fm subā3, ⁊
nō fm modū pferendi. vl' fm ptes, ⁊ nō fm cópositionē. in
sensu cóposito va ⁊ in sensu diuiso falsa facit fall'a3 diuisio
nis. ¶ Cā appentie est totalitas mālis vnī⁹ orónis plura si/
gnificantij. ¶ S3 cā defectus est pluralitas significatorum. Nom 3m 3 modi
¶ Scdo sciēdū q hui⁹ falle sicut ⁊ pcedētis tres assignan
tur modi. ¶ Quor pm⁹ puenit ex eo q subm dicti pt sup
ponere vbo pncipali p toto vl' p pte sui. Qd vo supponit p
pte sui v3 p suo mālī sic est oīno diuisa: ⁊ si i tali sensu sit fl'a
capit fall'a diuisióis in p mō vt hic. ¶ Quecūq3 eē nigr est
impoīe ille nō pt eē niger. s3 albū eē nigr est impoīe. ergo
iste q est alb⁹ nō pōt eē niger: nō va3. Nā minor in sensu có
posito est vera ⁊ in sensu diuiso est falsa. In quo sensu pclu/
ditur. Sensus. n. cópositus est talis. albū inq3tū albū eē ni
grum est impoīe. Silr est de istis vidētē eē cecū est impoīe.
Sedētē nō eē sedentē ē ipoīe. Bonū eē malū est ipoīe: ⁊ sic
de silibus. Et iste modus nō solū h3 locū in modalibus: s3
ēt in qbuscūq3 ppónib⁹ in qbus subm pt accipi p suo mālī
tm vel p suo mālī ⁊ formali simul. ¶ Scds modus puenit Scds
ex eo q piunctio pt piūgere inter terminos vel inter ppósi
tiones. Si piungit inter ppositiones: sic est diuisa oīno. ⁊ si
in tali sensu sit falsa: fall'a sit diuisionis in scdomodo vt hic.
¶ Oē aīal est rónale vel irrónale. s3 non oē aīal est rónale. g
oē aīal est irrónale. tu es aīal. ergo tu es irrationalis. ¶ Silr

bec. Ois ppo est va vel falsa:sz non ois ppo est va. ergo ois
ppo e fla. no valz. na maior e duplex:qr illa disiunctio disiuncti
ua vl disiungit inter ppones:z e sensus. ois ppo est va. vl ois
ppo est falsa:z sic est diuisa z falsa. qr equalet vni disiuncti/
ue:quaꝝ nulla ps est va. g tota falsa:vel pt piungere iter ter
minos. z est sensus q ois ppo est va vel falsa:z sic copo sita
e va: z est cathegorica de disiuncto predicato. ſ Silr bec ex
pte minori. Quecuqz sunt duo z tria:sunt duo:sz qnqz sunt
Tertius duo z tria. g qnqz sunt duo. ℭ Terti9 puenit ex eo q deter/
minatio pt referri ad diuersa determinabilia. Si.n. referi
ad determinabile minus pncipale:sic est oino diuisa:z si sic
sit falsa:cautur falla diuisiois. ſ vt bec. Quocuqz vides buc
pcussum hic pcussus est:sz oculo vides hoc pcussum. g hic
oculo pcussus est. No sequitur:qr li oculo pot referri ad hoc
vbu vidisti:z sic minor est coposita z va:vel pt referri ad li
pticipiu pcussus z sic minor est diuisa:z est falsa in quo sen
su pcluditur. ſ Silr bec vt qda exerceat:est falla diuisionis.
Quicuqz didicit lras nuc scit eas:sz vetulus memoria sua
tus didicit lras. g nunc scit eas. Sz si qs attete psiderat ibi
comittit falla copositionis:qr in sensu coposito est falsa:z
in sensu diuiso va. Na si hoc aduerbiu nuc referat ad didi
cit. tuc didicit est vbu min9 pncipale:z sic facit sensum diui
sum z in tali sensu est va ppo. Si vo referat ad hoc vbum
scit:tuc est coposita z falsa. vn ibi comittit falla copositois
z no diuisionis. ſ Silr bec oro cat fallam diuisiois. Qua/
tuor viroꝝ cetu Achilles reliqt in bello. Et ista. regina in/
Concluso terficere nolite timere bonu est:z sic de silib9. ℭ Coclusio.
falla diuisionis est vna falla in dictione ab alijs distincta:
Ut oro di ſ que pclo pbat sicut pcedes. Attededu tn est q ad hoc q
uisa cāet oro diuisa caet ista fallam tria reqrunt. ſ Primo q termi/
hāc fallāz ni istius orationis apti nati sint ordinari sm situ magis debi/
tria reg. tu. ſ scdo q tales termini q sic apti nati sunt ordinari ordi/
nent sm situ min9 debitu. ſ 3° q in tali ordinatione sit falla
cia:vn qlibz oino diuisa facit fallam diuisionis. vt volunt
Dubium argumeta in 2riu adducta. ℭ Dubitat pº de hoc sophisma
te. tu es sine capite sit veꝝ. vl q sit veꝝ. Na ois suba e cor/
porea vel incorpea:sz no ois suba e corpea. g ois suba e in/
Solutio corporea:z p 2ns tu es sine capite. ℭ Dom q sophisma est
falsum z ppo peccat p fallam diuisiois in 2° mo. Na ista di
siunctiua, vel aut disiugit terminos:z sic maior est coposita
z va:aut inter ppones. z sic ipsa est falsa z diuisa vt satis pz.
Silr dom est q ppo istius sophismatis. Tu non es ronalis
neqz irronalis qd sic pbat. Nullu aial est ronale z irrona/
le. tu es aial. ergo tu non es neqz ronalis neqz irrationalis.
Dubium ℭ Si et querat q falla est bec. Quicuqz pcutit sine ca ali/
que peccat:sz de9 pcussit sine ca aduersantes ebreo. vt pz in
Solutio psalmo 2°. g deus peccauit. ℭ Dom q ibi est falla coposi/
tionis in 3° mo:qr sine ca pt pstrui cu pcussit:z sic minor est
coposita z falsa. vel pt pstrui cum aduersantes. z sic minor
Dubm est diuisa z va. ℭ Dubitat scdo de isto sophismate. Tu be
ri non comedisti:vtꝝ sit veꝝ z vr q sit veꝝ. ſ Na qcuqz ho
die incepit esse ho:heri nihil comedit cu non erat:sz tu ho/
die incepisti esse homo. g tu heri no comedisti. ſ pbo mio/
ris. Na qcuqz est hodie nat9 ho hodie incepit esse:sz tu ho
die es nat9 ho. g tu hodie incepisti esse. In 2riu arguit. Na
Solo tu heri cibuz sumpsisti. ergo tu heri comedisti. ℭ Dom q
sophisma est falsum z pbatio minoris peccat p fallam di/
uisionis in tertio mo. Na hoc aduerbiu hodie. pt pstrui cu
hoc vbo esse:z sic minor coposita est va:vel potest pstrui cu
illo participio natus:z sic est diuisa z falsa:vt pz diligenter
consideranti. ℭ Ad argumenta patent ex dictis.

ℭ Questio. 23. Utrum accentus causet vnam fallaciam ab
alijs distinctam.

xiij. Queritur 23. Utꝝ accetus caet vna falla
cia dictione distinctaz ab alijs.
ℭ Et vr q non. z arguit sic. pº. Na accetus vt
dr in lra sumit sm diuersum modu pnuciadi:
sz diuersus est modus pferendi in copositione z diuisione.
g sm accetum non sumit falla spalis. ℭ Preterea sm Pri
scia. in tractatu de ortographia vt hic adducit. D.S. Sic
accetus accidit dictioni. ita tps z numer9 lraꝝ z spus:sz sm
tps spus numeꝝ lraꝝ non vr sumi aliq falla spalis. g neqz
pari rone sm accetu cautur spalis falla in dictione. ℭ 3° di/
ctio plura significas cat fallam equocatiois. g non accet9.
vl saltem falla accetus no erit distincta a falla equocatois.
ℭ Sz 2 est. D.S. in lra z phs vbi supra. ℭ Pro cui9 decla Notm pm
ratioe sciedum pº q postqz. D.S. determinauit d falla com
positionis z diuisiois q hnt fieri in orone sm multiplex po
tetiale. hic pnter pp ordinez supius adductu determinat de
falla accetus q hz fieri in dictioe sm ide multiplex. z pº dif Accētus
finit accetum dicens:ſ q accetus vt hic sumit est vari9 mo quid
dus pnuciadi dictione. ℭ Falla accetus est idoneitas de/ Falla ac
cipiendi vel deceptio pueniēs ex eo q aliqua dictio diuer centus
simode pnunciata eade sm suba z diuersa sm modu pfe
rendi plura significat. ſ Ca appentie est idoneitas malis di
ctionis. ſ Sz ca defectus pluralitas significatoꝝ. Sic enīz
(vt dicit tex.) in copositione z diuisione est eade dictio ma/
liter diuersificata formalr p copositione z diuisione:ita hic
in hac falla est eade dictio malr, diuersificata formalr sm
diuersum modu pferedi. ex quo pz q modus pferedi e for Notm 2m
ma dictionis mo supra exposito. ℭ Scdo sciedum q hui9 Sufficiēa
falle assignant quatuor modi quoꝝ sic pt hri sufficientia sm modoꝝ
D.S. in lra. Na falla accetus hz fieri p p diuersitate modi hui9 fall.
pferendi. vel ergo talis modus variat p accetuz siue teno
rem:z sic est pmus modus vel p tps:z sic est scds:vel p di/
uersificatione spus:z sic est terti9 modus:vel p numeꝝ lra/
ru z syllabaꝝ:z sic est qrtus modus. ſ Ex quo pz q accē
tus sm q cat fallam ista non accipit solu put se extedit ad
accetum graue. acutu, z circuflexu:sz coiter accipit put se
extedit ad pdicta quatuor accntia dictiois que sunt accentus
tps spus z numerus syllabaꝝ. ℭ Tertio sciedu q primus Notm 3m
modus hui9 falle puenit ex hoc q aliqua syllaba pt pnun
ciari graui:acuto:vel circuflexo accetu vt bec. Quecunqz
iustu est pedere:iustu est pati pena:sz hoiem iustu est pede/
re. ergo hoiem iustu est pati pena:minor est duplex:qr pe/
dere pot pferri acuto accetu vel graui pmo mo maior est va z
minor falsa. scdo mo. maior est falsa z minor vera. Si vero
accipit in maiore pmodo, z in minore scdo mo:tunc ambe
pmisse sunt ve, z no vt pz pntia. ℭ Scds modus puenit ex Scds
eo q aliqua falla alicui9 dictionis pt corripi vl pduci. ſ vt
bec. Ois ppls est arbor. gens est ppls. ergo gens e arbor.
non valet. Nam populus in maiore het pma longa. in mi/
nore pmam breue. Qn hz pmaz longa tuc significat arbo
re. qn vo pmam breue tuc significat gentem. vnde versus.
Populus est arbor populus collectio gentis. ℭ Terti9 p/ Tertius
uenit ex eo q aliqua dictio pt leuiter vel aspe pferri:dicit
aut aspere pferri qn pfert cu aspiratoe vt bec. Quicqd ha
mat hamo capit:deus amat. ergo deus hamo capit. No
seqnt qr hamat in maiore pfert cu aspiratione:in minore
vo sine aspiratioe. ſ Silr bec. Ois ara est in templo. stabu
lu porcoꝝ e hara. ergo stabulu porcoꝝ est in teplo:z sic de
Quartus silibus. ℭ Quartus puenit ex hoc q aliqd pot proferri vt
vna dictio vel vt plures:vt tu es q es:sz qes est reges. ergo
tu es reges. Non sequit:qr in pma accipit vt due dictioes:z
in scda vo vt vna. ſ Silr bec. Quicqd deus fecit in vite fe/
cit inuitus:sz racemos fecit in vite. ergo deus racemos fe/
cit inuitus. ſ Silr bec. Quicuqz dicit metuo longas pcute
noctes lidia dormis dicit se timere:sz qui dicit metuo lon/
gas zc. non dicit se timere. ergo q dicit illa ppositione me/
Cōclusio tuo longas dicit se timere, z non dicit se timere. ℭ Conclu
sio. accetus cat vnam fallam in dictioe distinctaz ab alijs:
que pclo pbat sicut pcedens:qr ca eius apparetie que su/
Dubium mit ex pte dictionis e distincta ab alijs zc. ℭ Et si arguat
sm accetum sumitur specialis modus hui9 falle vz pmus.

Solo ergo ẽm accentum non sumitur vna falla. ℂ Dõm q̧ accẽtus potest accipi specialr. vꝫ ẽm q̧ diuiditur in accentum grauem acutum ⁊ circũflexum. ⁊ istomodo facit specialeꝫ modum istius falle. ⸿ Aliomõ potest accipi communiter ẽm q̧ sub se cõpꝛehendit accentum ⁊ predicta tria accidẽ-
Notãdus tia. ⁊ istomodo facit spãlem fallaciam. ℂ Considerandũꝫ est ẽt vt innuit phs in libris elẽchoꝝ q̧ vtplurimũꝫ causaꝛ deceptio p hanc falla̅m inscripta q̃ꝫ in probatione: q2 facilius possumus pcipere vtꝝ dictio regaꝛ acuto accentu vel
Dubium graui si sit prolata q̃ꝫ si sit scripta. ℂ Dubitaꝛ pmo que sit fallacia in isto paralogismo. Cui⁹ disciplina est bona disciplina: sed mali est bona disciplina. ergo malum est bonũꝫ.
Solutio ℂ Dõm q̧ ibi cõmittiꝛ fallacia compositionis. Nam hoc qđ dico bona disciplina: potest componi cuꝫ hoc genitiuo subintellecto ⁊c̃. ⁊ sic est diuisa ⁊ ṽa. vel cum isto nominatiuo illud: ⁊ sic est cõposita ⁊ falsa. Sensus enim est q̧ illud cuiuꝫ est bona disciplina est bona disciplina: vt patet p philosophum pmo elẽchoꝝ in solutionibus quas adducit ad
Dubium paralogismos falle cõpositionis, ⁊ diuisionis. ℂ Dubitaꝛ scđo de isto sophismate. Mutus dum saltat cantat. videꝛ q̧ sit veꝝ. Nam qcunq̧ psallit cantat: sed mutus dum salit cantat. ergo mutus dum saltat cantat. In ɔ̃trariuꝫ arguiꝛ. nam p̃dictuꝫ sophisma equalet vni ɔditionali cui⁹ ɔ̃ña pt
Solutio esse falsum ãñcedente existẽte ṽo. ergo est falsum. ℂ Dõm q̧ hoc sophisma falsum est ⁊ pbatio peccat ẽꝫ hanc fallãꝫ ex eo q̧ variaꝛ numerus lraꝝ. Nã psalit põt scribi cũ vna litera. p. ⁊ cuꝫ duplici. ll. ⁊ sic maior est vera ⁊ minor falsa. vl' potest scribi sine. p. ⁊ cum duplici. ll. ⁊ sic maior est falsa ⁊ minor vera. Et iꝫ non varieꝛ vna dictio in duas tñ variatur numerus literarum. vnde reduciꝛ ad quartum moduꝫ huius fallacie. ⸿ Similr dicẽdum est de isto paralogismo. Quicũq̧ salit saltat: sꝫ q ponit sal in cibo salit. ergo qui ponit sal in cibo saltat. Nam salit põt scribi cum simplici. l. ⁊ sic est maior vera ⁊ minor falsa. vel põt scribi cũ duplici. ll. ⁊ sic maior est vera. ṽ. Salo sale cibum sallio pede cãtico psallio. ⸿ Silr hic quicũq̧ dicit alteri na. dicit q̧ dꝫ natare. Sed qui dicit alteri hunc librũ emi mna: dicit mna. ergo q dicit alteri hunc librũ emi mna dicit q̧ debet natare. Non valꝫ q2 na potest scribi sine hac lra. m. ⁊ sic est verbũ ⁊ tũc maior est vera ⁊ minor falsa. vel potest scribi cũ illa lra. m. ⁊ sic maior est falsa ⁊ minor vera. ℂ Dubitatur tertio que falla sit in isto paralogismo. Quicũq̧ dicit dicam dicit se velle loqui: sed q dicit non possum soluere dicã: dicit se velle loqui dicam. ergo qui dicit non possum soluere dicaꝫ di-
Solo cit se velle loqui. ℂ Dicẽdum q̧ cũ ibi non sit variatio accentus tpis spũs aut numeri literaꝝ vel syllabaꝝ non põt esse fallacia accẽtus: sꝫ est falla equocatiõis: q2 dicam põt esse ṽbum: ⁊ sic maior est falsa ⁊ minor vera. ṽ. Nescio qđ dicam non possum soluere dicam. ℂ Ad pmuꝫ dõm q̧ pnunciatio non ɔ̃uenit orationi per se: sed rõne dictionuꝫ ex quibus componiꝛ: vñ ratio non sequiꝛ. ⸿ Vel dicẽdum q̧ non ẽm quẽcũq̧ modũ diuersum pferendi causatur fallacia accentus ẽm solum dum talis modus habet fieri in dictione vt declaratum est. ℂ Ad scđm pꝫ solutio ex dictis. ℂ Ad 3[m] dõm q̧ dictio eadem ẽm substãtiam plura significans ⁊ ẽm modum proferendi causat fallaciam equocationis. non autem dictio variata ẽm modum proferendi. Unde ratio laborat in equiuoco.

ℂ Questio. 14. Utrum ẽm figuram dictionis sumatur vna fallacia in dictione specialis ab alijs distincta.

xiiij. Queritur 14°. Utꝝ ẽm figuram dictionis sumaꝛ vna falla in dictione spãlis ab alijs distincta. ℂ Videtur q̧ non. Nam nulla est falla figure oratiõis. igitur pari ratione nulla dꝫ poni falla figure dictionis. patet similitudo: q2 sicut vna dictio hꝫ siĩtudinem cum altera: ita vna oratio assimilaꝛ alteri. ergo ⁊c̃. ℂ Scđo si esset aliqua fallacia figure dictionis maxime esset in isto paralogismo: homo est spẽs: sortes est homo. ergo sortes est spẽs. sꝫ ibi non est: q2 ibi est falla accñtis: vt infra patebit. ergo ⁊c̃. ℂ Tertio ista falla fit quãdo vnum predicamẽtũ mutaꝛ in aliud: vel quãdo spẽs vnius p̃dicamenti mutaꝛ in aliam spẽm eiusdẽ p̃dicamenti: vt quale quid mutaꝛ in hoc aliquid: sꝫ hoc fit ex parte rei: ⁊ non ex parte vocis, vt videꝛ. ergo falla figure dictionis non est falla in dictione: cum quelibet fallacia in dictione sumat cãm apparẽtie ex parte vocis ⁊ non ex pte rei. ℂ Sꝫ ɔ̃ est. D. S. in p̃nti capitulo. ℂ Pro cuius declaratione sciẽdum pmo q̧ postquã. No[m] p[m]
D. S. ɔ̃terminauit de fallacijs peccantibus ẽm multiplex veꝝ. hic ɔ̃sequenter determinat de vna falla. s. de falla figure dictionis: que hꝫ fieri circa multiplex phantasticuꝫ siue apparens. dictio enim ẽm se sumpta in pposito vnuꝫ significat: sed tñ propter similitudinẽ quã hꝫ cum alia dictione videꝛ aliud significare vel habere alium modũ significandi q̃ꝫ habet: cõtrario aũt ordinis pꝫ ex p̃dictis. ⸿ Est aũt (vt di- Figura dictionis
cit textus) figura dictionis in pposito nihil aliud q̃ꝫ similitudo dictionis vnius ad aliam. Nã aliud di alteri assimilari quãdo ad figurã eius factũ est. ℂ Falla ṽo figure dictio-
nis est idoneitas decipiendi pueniens ex eo q̧ aliqua dictio siĩs alteri dictioni in aliquo videꝛ habere eũdẽ modũ Fall. fig. dic. quid.
significãdi vel appellãdi cum nõ hẽat. ⸿ Causa ṽo apparẽtie huius falle est siĩtudo dictionũ cum alia dictione. ⸿ Sꝫ causa defectus siue non existie est diuersitas in modo significãdi vel appellãdi. ℂ Scđo sciẽdum q̧ in dictione ẽ tria No[m] 2[m]
ɔ̃siderare. vꝫ vocem. significatuꝫ. ⁊ modũ significãdi. ⸿ Et Tria i dic. consi.
ideo siĩtudo vnius dictionis cuꝫ altera põt attendi triplr. vꝫ ex parte vocis. ex parte termini vel ex parte modi significandi. ⸿ Si attenditur talis siĩtudo ex pte rei significate: tunc non põt esse cã apparẽtie huius falle: q2 sumeretur ex pte rei, ⁊ sic careꝛ falla extra dictionẽ. Sumiꝛ ergo ex parte vocis q̃ꝫtum ad modum significãdi sub figura appellationis: vt di in p̃dicamẽtis q̧ homo videꝛ hoc aliqd significare pp̃ter similitudinẽ quã hꝫ in modo appellãdi cũ singularibus hominib⁹. ⸿ Ex quo põt elici q̧ qñ pp siĩtudinẽ dictiõis cũ altera ẽm vocẽ crediꝛ siĩtudo in modo significãdi: ⁊ p siĩtudinẽ p̃dictam crediꝛ vnitas in re significata. vl' quãdo pp siĩtudinem in modo scđi creditur siĩtudo in re significata pp figuram appellationis cõmittiꝛ ista fallacia. ℂ Tertio sciẽdũ q̧ huius falle ẽm. D. S. in lra assi- No[m] 3[m]
gnantur tres modi. ℂ Quoꝝ primus prouenit ex eo q̧ di- 3. modi.
ctio que significat masculinũ videꝛ significare femininum aut neutrum vel econtrario: ⸿ vt hic. Qđcũq̧ aĩal coloratum albedine est albũ: sed sortes est aĩal coloratum albedine. ergo sortes est albũ: soluunꝛ sicut oẽs paralogismi huius falle negãdo ɔ̃sequẽtiam: q2 lꝫ sortes sit aĩal: ⁊ aĩal sit neutri gñis non tñ sequitur q̧ sortes sit neutri gñis. ⸿ Silr hic. omnis sub̃a colorata albedine est alba. sꝫ equ⁹ est substantia colorata albedine. ergo equus est alba. ⸿ Similiter hec qualis est nix est abdua vl' secana qui sunt fluuij: sꝫ nix est alba. ergo secana ⁊ abdua est alba. ⸿ Silr hec secare ⁊ videre terminanꛚ in re. sed secare est agere, ergo videre est agere. ⁊ secari est pati. ergo videri est pati. Tunc sic ɔ̃tingit idem scđm idem videre ⁊ videri. ergo ɔ̃tingit idem ẽm idem agere ⁊ pati: ⁊ sic de siĩbus. ℂ Quarto sciendum q̧ No[m] 4[m]
scđs modus huius fallacie est deceptio pueniens ex eo q̧ aliqua dictio que significat p modũ vnius p̃nti: videꝛ significare p modum alterius p̃nti. vñ qñ mutaꝛ res vnius p̃nti in re alterius: vel spẽs vnius in spẽm alterius q̃ꝫtum ad modũ dicẽdi cõmittiꝛ ista falla in istomodo. ⸿ vt hic. Quicqd heri vidisti hodie video: sꝫ album eri vidisti. ergo albũ hodie vides. non valꝫ ɔ̃sequẽtia q2 mutaꝛ quid in quale. Nam qcqd est distributiuuꝫ illius qđ significat p modum sub̃e. Concreta aũt cũ sint adiectiua non significãt p modũ sub̃e: sꝫ p modũ accñtis ⁊ adiacentis alteri. Abstracta ṽo

accidentia lz realr accñs significēt:non tñ ipsum significāt per modum accñtis:sz p modum sube. vñ hic non committit ista fallã cum sic arguit. ¶ Quicqd heri vidisti hodie vides:sz petrum heri vidisti. ergo petrum hodie vides:vnde infert ꝛ non cōmittit aliqua fallã. ¶ Silr cōmittit hec fallacia in scđomō cū dr. Quicqd heri emisti hodie comedisti:sed crudos pisces heri emisti. ergo crudos pisces hodie comedisti. ¶ Silr quoscūq3 digitos oli3 habuisti hodie habes. sz olim paruos digitos habuisti:ergo hodie ꝑuos digitos habes. Non seqtur qꝛ ibi mutat discretū in continuum. ¶ Silr hec. Quñcūq3 fuisti florētie fuisti hō:sz ter fuisti florētie. ergo ter fuisti homo:nō seqtur qꝛ ibi mutat cōtinuu3 in discretū. ¶ Silr hic qđ discit go hoc est qđ discit:sed tarde discit go. ğ tarde est qđ discit:non seqtur. qꝛ mutat qd in qñ:ꝛ sic de silibus. ¶ Quinto sciendū ꝙ tertius

Noᵐ 5ᵐ Tertius Signifi. ālequid. Signifi. hoc aliquid

modus hui⁹ fallẽ ꝓuenit ex eo ꝙ aliqua dictio que significat ālegđ:videt significare hoc aliqd. ¶ Dr aūt dictio significare qualeqd in ꝓposito:qñ significat cōem nām gñis vel spēi. Illa vo significat h aliqd que significat subam particularem ſm quē modū sic ꝓbat. Sortes est alius ab hoie:vz a Petro:sz sortes est hō. ğ est alius a seipso. Non seqtur qꝛ ꝓcedit ibi ab hoie ad sortem. ¶ Silr hic. sortes est tertius ab homine. sz sortes est hō. ergo sortes est tertius a seipso. ¶ Silr ad hunc modū reducunt oēs paralogismi q cāntur ſm variationē suppōnum:¶ vt h. Sortes est hō:hō ē spēs. ğ sortes est spēs. ¶ Silr hic homo est aial:animal est genus ğ hō est gen⁹. ¶ Silr hic. nullus hō est spēs. ğ hō nō est spēs. ¶ Silr nullū vle est subm in libro ꝑdicabiliū. ergo vle non est subm in eodē. ¶ Silr hic nō sequit. Petrus est ali⁹ a petro musico. Petrus aūt est Petrus music⁹. ergo petrus est alius a se. Nō seqtur qꝛ mutat qualeqd in h aliqd:ꝛ sic de silibus paralogismis infinitis:q oēs soluunt negando ꝯsequētiam. paralogismi ꝑdictaꝝ fallãꝝ soluunt vt ex dictis

Cōclusio

p3. ¶ Cōclusio ꝓ figurā dictionis sumit in vna fallacia in dictione spālis ab alijs distincta:¶ que ꝯclo pōt ꝓbari sicut

Probat

ꝑcedens ꝑt ꝓbari ꝙ sit fallacia in dictiōe. Na3 illa est fallã in dictione que cāūtur ex eo ꝙ eisde3 noib⁹ vel oꝛonib⁹ non idem significamus:sz fallã figure dictionis est hmōi. ğ ꝛc. ¶ Preterea. ꝓbat rōne phi. Nā illa est fallã in dictione ꝑ quā magis decipimur disputādo cum alio q̄3 ꝑ nos ꝯsiderādo:sz ista fallã ē hmōi. ğ ꝛc. ¶ Et si querat q̄re phs ma

Dubium

gis ꝓbat de fallã figure dictionis ꝙ eēt fallã in dictione q̄3

Solutio

de alijs. ¶ Dōm ꝙ rō hui⁹ est:qꝛ fallã ista maiorē h3 ꝯueniētiam cum alijs fallacijs extra dictione3 q̄3 alie fallãe:qꝛ ijdē paralogismi reg̃runt in hac fallã:ꝛ in fallã accidētis:

Dubium

alia tñ ꝛ alia rōne vt infra patebit. ¶ Dubitat ꝑmo q̄ fallacia cōmittit qñ ꝯcretum mutat in abstractū. ꝛ econtra, vt sortes est alb⁹:albedo est qualitas. ğ sortes est qualitas. vel sic albedo est color:sz colorati est quātu3. ergo albedo

Solutio

est quāta. ¶ Dōm ꝙ ibi cōmittit fallã figure dictionis in scđo:qꝛ cū ꝯcretu3 significet ꝑ modū accñtis, ꝛ qualitatis, ꝛ abstractū significat ꝑ modum sube cum sit subiectu3. qñ mutat ꝯcretum in abstractū ibi mutat quale in qd:qñ vo

Dubᵐ

mutat abstractū in ꝯcretū ibi. mutat qd in quale. ¶ Dubitat 2ᵒ que est fallã in isto paralogismo. Si aia intelligit aliqd h est immāle:cū itellect⁹ nō suscipit aliqd nisi immāliter:sz lapis nō est immālis. ğ aia nō pōt intelligere lapidē.

Solᵒ

¶ Dōm ꝙ ibi committit fallã equocationis:qꝛ illō qđ ab aia intelligitur pōt 2ʳ ꝯsiderari. ¶ Vnomō ſm esse qđ hēat in intellectu:ꝛ sic maior est vā. vel aliomō ſm esse qđ in nā h3 ꝛ sic maior est falsa. vnde diligēter ꝯsiderādum est ſm. D. S. in ꝑma pte:q ꝙ qñ in añte alicuius ꝯditionalis ponit aliqđ v̄bum ad actum anime ꝑtinens siue intellꝰ siue vocis ꝯñs dz intelligi ſz esse qđ in aia. dicit ğ sic vbi supra. q. 4. dicte articulo. 3. ad scđm. ꝙ qñ in añte ponit aliqd ꝑtinens ad actum:ꝯñs est accipiēdum non solū ſm ꝙ in se ē:sed ſm ꝙ est in aia. Aliud est enim esse res in seipsa, ꝛ esse res in aia:vtpute si dicatur:si aia intelligit aliqđ illđ ē immāle. Intelligēdum est ꝙ illđ est immāle ſm ꝙ est in intellectu:non ſm ꝙ est in seipso. ¶ Et silr dicā:si deus sciuit aliqđ:illud erit. ꝯñs intelligēdum est ꝑut subest diuine scie. s. ꝑut est in sua potentialitatē. hec ille formalr. ¶ Silr iudicādum est de necessitate ꝯñtis respectu añtis in argumētationib⁹ in quoꝝ añte ponit aliquod ꝑtinēs ad actum aie:sicut si deus sciuit hāc rem fore. ğ erit. añs est necessarium:cum scia dei sit necessaria:ꝛ ꝑ ꝯñs ipm ꝯñs est necessariu3:non simplr sed ſm ꝙ ipse deus illud presciuit quod altioris est negocij. ¶ Ad argumenta patent ex dictis.

¶ Questio. 15. Vtrum quādo mutatur suppositio causetur fallacia figure dictionis.

Queritur 15ᵒ. Vtrꝝ qñ mutat suppō causet fallã figure dictōis. ¶ Arguit ꝙ ꝙ nō. Nā in hac argumētatiōe mutat suppō:vt ois hō est aial. ğ qđdā aial est hō:cū aial in ꝑma supponat simplr in 2ᵃ dterminate:ꝛ tñ ibi nulla est fallã:sz bona ꝯñtia ꝑ ꝯuersione3 ꝑ accñs. ğ ꝛc. ¶ Scđo hic mutat suppō. hic hō currit. ğ hō currit. cum hō in ꝑma supponat discrete in scđa dterminate:ꝛ tñ ibi non cōmittit fallã:sz obite arguit ab inferiori ad supi⁹ affirmatiue. ğ ꝛc. ¶ Tertio hñ seqtur. ois hō est aial. ğ ois hō est aliqđ aial. cū oppoᵐ ꝯñtis ꝛpugnet añti. ꝛ tñ ibi mutat suppō:qꝛ aial in ꝑma supponit simplr ꝛ in scđa dterminat. ğ non cōmittit fallã figure dictōis. ¶ Sz ꝯ̄ est. D. S. in ꝑñti lec. in fine. ¶ Pro hui⁹ difficultatꝭ declaratione sciēdū ꝑ ꝙ noium q̄dā significāt suppositū. vt sortes. petr⁹ ꝛ Joannes ꝛc. q̄dā vo significāt formā. ¶ Noium aūt significantiū formā ſz. D. S. in ꝑma pte. q. 39. ar. 3. q̄dā significāt eā substātiue:q̄dā vo adiectiue. Ea qdē q̄ substātiue formā siue eēntiam significāt:eā significāt ꝑ modu3 sube. Noia vo adiectiua eā significāt ꝑ modū accñtis qđ inheret subiecto. Vnūqđq3 aūt sic se h3 ad esse ita se h3 ad vnitatē. cū ğ suba h3 eē ꝑ se habebit vnitatē ꝑ se. Accñtia vo cū hēant esse in subiecto capiunt vnitatē ꝛ pluralitatē a subiecto. Attēdit ergo in adiectiuis vnitas vl' pluralitas ſm subam vl' supposita. In substātiuis vo ſz formā significati ꝑ nomē. Hec ois iste formalr. Ex qb⁹ supradictis ꝯcludit infra vbi supra arᵒ. 5. ad 5ᵐ ꝙ hec est dñia inter noia substātiua ꝛ adiectiua:qꝛ noia substātiua serūt suū suppositū. adiectiua vo nō ſm rē significatā ponūt circa substātiuū. vñ sophiste dicūt ꝙ noia substātiua supponūt:adiectiua vo nō supponūt:sz copulāt. hec ille formalr. Ex quo dici pōt ꝙ suppositio est acceptio nominis substātiui ꝑ aliquo. In q̄ diffōne ꝑ h qđ dr acceptio tangit gen⁹ diffinitiꝑ hoc qđ dr noīs excludunt cetere partes oꝛonis que non pñt supponere ꝑ h qđ dr substātiui excludunt noia adiectiua. Sz per h ꝙ subiūgit noīs excludunt noia q̄ nihil significāt vt chimera. ¶ Scđo sciēdum

Noᵐ 2ᵐ Suppō discreta

ꝙ suppō diuidit in suppōnē discretā ꝛ cōem. ¶ Suppō discreta est acceptio termini discreti siue termini cōis cū ꝓnomine demōstratiuo. vt sortes currit. iste hō currit. ¶ Sz suppō

Cōmunis Materialis

cōis est acceptio termini cōis ꝑ aliquo. vt hō. ꝛ subdiuidit in suppōnē mālē ꝛ formalē. ¶ Suppositio mālis ē acceptio termini cōis ꝑ seipso vt hō ē dictio bissyllaba. ¶ Suppō vo

Formalis

formal' est acceptio nois substātiui ꝑ re significata ꝑ nomē vt hō currit. Et talis subdiuidit in suppōnē ꝑsonalē ꝛ sim

Sim.

plicē. ¶ Suppō simplex ē acceptio nois substātiui cōis pro re significata absolute:ꝛ nō ſm ꝙ est in suis inferiorib⁹. vt

Personal'

hō est spēs. Qualr aūt subdiuidit infra patebit. ¶ Suppō vo ꝑsonalis est acceptio nois substātiui cōis ꝑ suis inferioribus absq3 signo distributiuo:vt hō currit:aliqs hō cur

Confusa

rit:ꝛ sic de silibus. ¶ Suppō vo ꝯfusa est acceptio termini siue nois substātiui cōis pro suis inferioribus mediante signo vli. Et hec subdiuidit. Nā quedā est confusa necessitate signi:alia necessitate rei. ¶ Suppositio ꝯfusa necessitate rei:est qñ est ibi dici de oi posterioristico:hoc est qñ ꝑdi

catum subiecto attribuit aut ab eo remouet p quolibet supposito et p quolibet dria tpis. vt ois ho est aial. ¶ Sz suppositio confusa necessitate signi dr qn predicatu dr conuenire subiecto aut ab eo remoueri p signum copl'e lz realr no ita sit. vt ois ho est bon⁹. Qualr aut aliqs termin⁹ supponat confuse mobilr aut imobilr patz ad ppositu.

Nota 3m. 3 gra. sup. simp. ¶ Tertio sciendu q suppositiois simplicis tres sunt gradus. ¶ Quoz pmus est qn termin⁹ cois subijcit realr termino scde impositois. vt ho est spes. ¶ Scds gradus est termini positi a pte pdicati in ppositione apposita. Et ois termin⁹ cois substatiuus positus a pte pdicati in ppositioe affirmatiua supponit simplr: vt ois ho est aial. ibi aial supponit simplr. ¶ Terti⁹ e termini substatiui cois positi post dictioez exclusiua: qz talis supponit simplr. ¶ Qn aute fit descesus a termino supponete simplr in pmo gradu ad supposita siue determinata siue indeterminata aut vaga comittit falla figure dictiois. vt ho est spes. g sortes est spes. vt aliqs ho est spes. ¶ Qn vo fit descensus a termino supponete simpr in scdo aut tertio gradu ad supposita indeterminata siue vaga no committit aliq falla, vt hec. ho est aial. ergo ho est aliqd aial. et hic non arguit respectu cois termini ponetis dnam inter terminu inferente et terminu illatu sicut declaratu est in expone sup summulis Petri hispani. ¶ Sz qn fit dscesus a tali termino ad supposita dterminata catur hec falla. vt hec. ois ho est aial. ergo ois ho est hoc aial.

Nota 4m. Duplex sup. cfu. ¶ Quarto sciedum est q duplex e suppositio confusa. ¶ Na queda est acceptio termini cois p suis inferiorib⁹ oibus vtute signi vlis. et hec dr suppositio confusa p se. vt ois ho currit. ¶ Alia e acceptio termini cois p oibus suis inferiorib⁹ vtute negatiois ppposite. et dr suppositio confusa p accns. vt ho non est asin⁹. ibi asin⁹ supponit confuse p oib⁹ suis iferiorib⁹ vtute illi⁹ negationis non. vn bn valz cntia descededo ad ois sua supposita determinata arguedo sic. ho non est asinus. g ho non est grisellus vel brunellus et sic de alijs eius suppositis.

Nota 5m. Sufficie. suppo. ¶ Quinto sciedum q pdictoz gnqz mebroz suppois pt sic formari sufficietia. ¶ Na suppositio est acceptio nois substatiui. vel ergo tale nome e termin⁹ singularis vel termin⁹ cois. Si pmu sic supponit discrete. Si scdm hoc est duplr. qz vel est terminus sumpt⁹ cu p noie demfatiuo vl non. Si pmum sic supponit discrete. Si scdm B est duplr. qz vel sumit p se malr vel p re significata. Si pmuz sic supponit malr. Si scdm hoc est triplr. qz vel ponit post dictione exclusiuam vel no. Si pmuz sic supponit. simpr in tertio gradu. Si scdm B est duplr: qz vel est pdicatum ppois vel subm. Si pmu B est duplr. qz vel est pdicatum ppois affirmatiue: et sic supponit simplr in scdo gradu. vel est pdicatu ppois negatiue: et sic supponit confuse p accns. Si scdm B est duplr: qz sumit cum signo vel sine signo. Si pmum B duplr. vel sumit cu signo vli: et sic supponit confuse p se. Si tale signu sumat distributiue. vel cuz signo particulari: et sic supponit determinate. si scdm hoc est duplr, qz vel subijcit pdicato pme ppois vl scde. si pmum sic supponit dterminate. si scdm. sic supponit simplr in p gradu.

Coclusio ¶ Coclusio qncunqz mutat suppositio vna in alia respectu cois termini ponentis dnam inter terminu inferetem et terminu illatu et psertim qn mutat suppositio simplex de p gradu in psonale comittit falla figure dictionis: si fiat p silitudine vocis. ¶ Et ratio est qz vbicuqz est ca appentie alicui⁹ falle ibi non comittit talis falla: Sz dum mutat suppositio est causa apparentie hui⁹ falle. s. figure dictionis. vt ex dictis pz. igit etc.

Notadu3 ¶ Attendedum est aut q non solu comittit falla pdicta pp variatione suppositionu: sz et pp diuersuz modum supponedi. vt hic: ista est fallacia. omnis ho est omnis ho: qz pdicatu non vificat de subo p aliquo ei⁹ supposito. ergo ista est falsa. De⁹ est trinitas, qz pdicatum no vificat de subo pro aliquo. Non valz qz vt dicit. D. S. pma parte. q. 39. ar. 6. q homo p se habet suppone. sed ex adiuncto hz q stet pro natura communi: et ideo hec est falsa. ho est omnis ho: qz p nullo supposito verificari pot. Sed hoc nome deus p se hz q stet pro essentia licz pro nullo supposito diuine nature hec sit va. deus e trinitas et tn est va pro essentia. Hec ille formalr.

Notadus ¶ Aduertedum est et q qn arguit a minus amplo ad magis ampluz comittit ista fallacia: vt ois homo currit. g omne aial currit. ¶ Comittit et ista falla qn arguit a no distributo ad distributu. vel arguit a pluribus determinatis ad vna determinata: et sic de silibus argumetationibus.

Dubium ¶ Dubitat pmo de hoc sophismate. omnis ho et ali⁹ homo sunt. videt pmo q sit vex. Na sortes et alius homo sunt Plato et ali⁹ ho sunt: et sic de oibus. ergo ois homo et alius homo sunt. ¶ Contra. Aliqd est relatiuum diuersitatis. ergo supponit p diuerso ab omni hoie: sz non e homo alius ab omni hoie. ergo sophisma falsum. et pbatio fm fall'am figure dictiois peccat arguedo a pluribus determinatis ad vna determinatam: qz iste terminus alius stat determinate in pmissis, et in pclone simplr. ¶ Silr hec na hanc re videns est aliqd vides: qz non vides Platone est vides sorte. et illam re no videns est aliqd videns: et sic de singulis. ergo nihil vides est aliqd videns. simile est iudicium de his sophismatib⁹. ¶ Nullum caput hns est aliqd caput hns. a nullo homine differens est ab aliquo differens. ¶ Nullum oculu habes: est aliquem oculum habes. ¶ Tu es quilibet vel differens a quolibz. ¶ Tu es omnis homo vl differes ab omni homine: de qbus latius determinat in paruis logicalibus et sophisticis. ¶ Ad pmum dom q ibi non mutat suppositio simplr in primo gradu in psonalem supponem: sed mutat suppositio simplex de scdo gradu non tamen respectu termini ponetis differetiam inter terminum inferetem et terminum illatuz.

Solutio ¶ Dom est enim q quado fit variatio suppositionum rone alicuius differetie: quam importat termin⁹ tertius: comittit hec falla. ¶ Quare autem semp committit fallacia ista quado mutat suppositio simplex de primo gradu in psonalem et no de scdo vel tertio. Ratio est qz sub termino supponete simplr in pmo gradu non pot fieri descensus, neqz ad supposita determinate. Sub tertio vo supponete simplr in scdo gradu potest fieri descesus ad supposita negatiue indeterminata. ¶ Ad scdm et tertiuz dom est sicut dictum est ad primum.

¶ Questio. 16. Utrum mutando qualequid in hoc aliquid committatur fallacia figure dictionis.

Queritur 16°. Utru mutando quale qd in hoc aliquid comittatur fallacia figure dictionis. xvi.

¶ Et videtur q non. na mutando hoc aliqd in quale qd: non comittit falla figure dictionis. a fili non committit: qn econuerso mutat quale quid in hoc aliqd. ans pz. Na bona est cntia hec. vt in locis dictuz est: sortes currit. ergo homo currit, et tamen mutat hoc aliqd in qle quid. ergo etc. ¶ Scdo si sic sequeret q in cuersione simplici, et per accidens quado affirmatiua cuertitur comitteret fallacia figure dictionis: cum ibi mutet qualeqd in hoc aliqd. cns est falsum. ergo etc. ¶ Sz ce est. D. S. in supiori lec. et phs in p elechorum.

Nota pm ¶ Pro cuius declaratioe sciedum est primo q qualequid vt supra dictum est. dicit esse quid designatum p modum qualis. i. comunis. vn comune dicitur qualeqd. Sed hoc aliquid est indiuiduu sumptum sub isto communi.

Hoc aliqd duplex. Et est duplex. nam quoddam est signatum. vt sortes. et aliquod vagum. vt aliquis homo. aliquod animal. Ex quo patet q lz qualequid et hoc aliquid possit esse idem fm esse differunt tn fm ronem: vnde no opz q qcqd cuenit vni cueniat alteri. Non. n. comittit falla aliqua mutado qualequid in hoc aliqd vagu nisi arguat respectu termini ponenti s dnam inter terminu inferentem et terminu illatum. Vn fm phm in predicamentis. Ois color est in corpe. ergo in aliquo corpe et tamen mutatur qualeqd in hoc aliquid

vagum:illez non sequatur cois color est in corpe. ergo in hoc corpe pp variationez suppõnis: qz mutatur quale qd in hoc aliqd determinatũ sine signatũ. ¶ Scdo sciendũ ꝙ qñ mu-
No^m 2^m tatur qlegd in hoc aliqd pp partialẽ identitatẽ duoꝝ in vno tertio z non pp silitudinẽ modi appellãdi: nõ cõmittit fall'a figure dictiõis: sz cõmittit fall'a accñtis. vt dicit Rodulphus sup p elẽchoꝝ. qz partialis idẽtitas aliquoꝝ in vno tertio est cã apparẽtie fall'e accñtis. vt infra patebit. sicut hec. hõ est spẽs. sortes est hõ. g sortes ẽ spẽs. Siqs pp idẽtitatẽ sortis, z spẽi in hoie credat identitatẽ inter se decipit p fall'am accñtis. ¶ Ex quo pz ꝙ in eodez paralogismo est fallacia figure dictionis z accñtis: sm tñ diuersas cãs apparẽtie.
No^m 3^m ¶ Tertio sciẽdũ ꝙ nõ soloz qñ mutatur qlegd in hoc aliqd cõmittit ista fall'a: sz ẽt duz mutatur substãtiuũ in adiectiuũ. ¶ vt hec. ois prior ẽ monachus. Dialectica ẽ prior. ergo dialectica est monachus. silr qñ modus significãdi singlaris mutatur in plurib⁹. ¶ vt hec. Quelz psona diuina ẽ deus. sed tres sũt psone diuine. g tres sunt dij. ¶ Silr qñ incõplexũ mutatur in incõplexũ. vt hec. de⁹ pt facere oẽm rẽ psonalẽ aliez a se: Sz ista ppositio pt vz deus nõ creat. g deus põt facere deũ non creare. ¶ Silr pp alias siles variatiões qñ infinitas causatur ista fall'a: vt hec hõ incipiet cras eẽ albus. g incipies eẽ cras vel hec. omni pte ptinua aliq ps est minor. ergo aliq ps omni pte ptinua ẽ minor. ¶ Silr omni pte ptinua aliqua pars ẽ maior debilis. ergo omni pte ptinua est maior. ¶ Silr hec. hec ps ẽ omni pte ptinua, z illa z sic de alijs. g aliq pars est omni pte cõtinua minor. ¶ Silr hec. semp fuit aliqs hõ. ergo aliqs hõ fuit semp. ¶ Silr hec. qcqd auditũ est a sorte pbatũ est a Platone supposito ꝙ ipsi duo sint. sz falsum auditũ est a sorte. ergo pbatum est a platone supposito ꝙ plato pferat hãc ppositionẽ hõ non est asin⁹ z ꝙ sortes nõ audiat hãc negationẽ non. ¶ Silr hec. iste debit bonũ albũ: sz iste nõ hz bonũ albũ. ergo dat qd nõ hz. ¶ Silr hec. iste dat vnũ solũ denariũ: sz iste nõ hz vnũ solũ denariũ. g dat qd nõ hz: z sic de silib⁹ qñ in numeris paralogismis: q peccant sm fallaciã figure dictionis: alz ẽt peccẽt sm fallaciam accñtis pp aliam cãm apparẽtie.
Cõclusio ¶ Cõclusio. qñ mutatur qlegd in hoc aliqd pp silitudinẽ dictionũ sm modũ appellãdi respectu tertij termini: q ponit differentiam iter terminuz inferẽtem z terminũ illatũ: cõmittit fall'a figure dictionis. pz p hec pclo auctẽ phi p elenchoꝝ. z doctoris. D.S. in pñti passu. Rõne sic pbari pt. Ubicũqz est deceptio p cãm appa-
Probatio rẽtie fall'e figure dictionis: vel est talis fall'a ꝙ qñ mutatur qd alegd in hoc aliqd mõ expresso: causatur deceptio p cãm apparẽtie fall'e figure dictiõis: qz talis cã apparẽtie est similitudo dictionis cũ dictione. igitur zc. Unũ si pp silitudinez istarũ dictionũ homo est sortes: credit ꝙ qcqd pdicatur de vno pdicetur de alio: decipimur p hanc fall'am sic arguẽdo. Sortes est homo: hõ est spẽs. ergo sortes est spẽs. mutatur enim qlegd in hoc aliqd respectu termini importãtis differẽtiam inter terminũ inferẽtem z terminũ illatũ. ¶ Dubi-
Dub^m tatur de vitate huius sophismatis. Tu es vna chimera. vi detur ꝙ sit veꝝ. Nam supponatur ꝙ sortes dicat hanc ppositionem deus est: z Plato nihil dicat illam. hõ est aial: z vtrũqz dicat istã. Tu es vna chimera. quo supposito sic arguitur. ab vtroqz illorum enũciatum est veꝝ: cum ambe ille ppositiones sint vere: vz deus est: z hõ est animal: sz enũciatum non est aliqd ab vtroqz nisi ista ppositio. Tu es vna chimera: ergo ipsa est vera, z sic sophisma est veꝝ. Contra tu es
Solutio animal rõnale: ergo tu non es vna chimera. ¶ Dõm ꝙ sophisma est falsuz z pbatio peccat sm fall'am figure dictionis ppter variationẽ suppositionis. Nã in pma enunciatũ stat distributiue qz seqtur distributionẽ: sz in scda stat determinatiue. Silr ibi est expsse fall'a accñtis vt ingt phs hic. ¶ Ad pmum dõm negãdo añs. qz hic cõmittit fall'a figure dictiõis. sortes est indiuiduũ. ergo homo est indiuiduũ: z tamen mutatur ibi hoc aliqd in qualegd: qz includitur in eo quod est aliquid essentialiter, z non econtra. vnde non est simile. ¶ Ad scdm patet solutio ex dictis.

¶ Questio. 17. Utrum fallacia accidentis sit fallacia extra dictionem ab alijs distincta.

xvij. Queritur 17°. Utrꝝ fall'a accñtis sit fallacia extra dictionez ab alijs distincta. ¶ Et videtur ꝙ non. Nã nulla est fallacia sobe extra dictionẽ. g nulla est fall'a accidẽtis. pz pñtia a sili. ¶ Scdo pprioz non facit fall'am extra dictionẽ. g a sili neqz accñs. ¶ Tertio si esset aliqua fall'a accñtis maxime esset in isto paralogismo. hõ est spẽs: ergo risibile est spẽs: sz hoc non est: qz ibi est fall'a silr dictionis. vel si sit accñtis non est extra dictionẽ. ¶ Sz pz est. D.S. in pñti caplo. Et phs in pmo elẽchoꝝ. z iterũ D.S. in caplo ibi. Seqtur. n. de fallacijs extra dictionem
No^m p^m que in hoc differunt a fallacijs in dictione. ¶ Pro cui⁹ declaratione sciẽdũ est pmo ꝙ postqz. D.S. determinauit de fallacijs in dictione quaꝝ pn^m motiuũ simplr ex pte vocis. hic pñter pp rõnẽ ordinis supadductã incipit determinare de fallacijs extra dictionẽ: quaꝝ pn^m motiuũ sumitur ex pte rei. Nam vt dicit textus. Sicut fall'a in dictõe puenit ex eo ꝙ deceptio ꝙ alique res que pueniunt sm vocẽ accipiuntur vt eadẽ sm rez significatã: ita in fallacia extra dictionẽ deceptio puenit ex eo ꝙ alie res aliquo mõ pueniẽtes vel dif-
Fall'a extra dic. ferẽtes sm rẽ accipiuntur vt eadẽ diuerse simplr. ¶ Est ergo fall'a extra dictionẽ idẽtitas decipiẽdi puenies ex idẽtitate
No^m 2^m aliquali duoꝝ inter se. ¶ Scdo sciẽdum ꝙ. 7. sunt fallacie extra dictionẽ que vt pz in textu accipiuntur p septẽ diuisiones pncipales entis. ¶ Quaꝝ prima est diuisio talis. ¶ Nã entiũ aliud est p se aliud est p accñs: z sm hanc sumitur fallacia accñtis. ¶ Scda est diuisio entis. aliud pfectum aliud im pfectum: z sm hanc sumitur fall'a sm qd z simplr. ¶ Tertia diuisio est: nã ens diuiditur in oppositũ z nõ oppositũ: z sm hanc sumitur fall'a ignorantie elenchi. ¶ Quarta diuisio est qua ens diuiditur in idẽ z diuersum: sm quã sumitur fallacia petitionis principij. ¶ Quinta diuisio est qua diuiditur p prius z posterius, z sm hanc sumitur fall'a pñtis. ¶ Sexta diuisio est qua diuiditur p cãm z cãtuz sm quã sumitur fallacia sz non cãm, vt cã. ¶ Septima vo diuisio entis est qua diuiditur
7. fall'e extra dictio. p vnum z multa z sm hanc sumitur fallacia sm plures interrogationes vt vna. pz ergo ꝙ septem sunt fallacie extra dictionẽ. vz fallacia accñtis: sm qd z simplr. Ignorantie elenchi. z petitionis principij. pñtis sm non cãm vt cãm. Et sz
No^m 3^m Accidẽs 5^r. plures interrogationes vt vnam. ¶ Tertio sciẽdum ꝙ accidens potest sumi quinqz modis vt in proposito sufficit. ¶ Primomodo accipitur sm ꝙ distinguitur contra subam. ¶ Scdomodo accipitur sm ꝙ distinguitur cõtra pprium. ¶ Tertio sumitur p eo qd est extra essentiã z intellectũ rei. ¶ Quarto accipitur sm ꝙ distinguitur ptra per se. z hic. absolute. per se enim dr inesse alicui: vt dicit. D.S. ꝙ est ei sm rõnẽ diffinitionis: ꝙ aũt pter hoc inest alicui dicitur inesse p accidẽs. ¶ Quinto accipitur accidẽs vt distinguitur ptra per se non quidem absolute. sz pro eo ꝙ est extraneum alicui rei respectu alicuius attributi. sicut dicit Rodulphus. Sortes enim accidit homini sm ꝙ hõ stat sub isto attributo quod est spẽs. z aial accidit homini. i. extraneũ est ei sz ꝙ stat sub isto at-
Fall'a accidẽs. tributo genus: z istomodo accipitur accidẽs in fallacia accidentis. ¶ Est igitur fallacia accidẽtis deceptio proueniens ex eo ꝙ aliqd assignatur similr inesse in vtroqz eoꝝ que sunt aliqo aliter idem sm accidens. ¶ Causa vo apparẽtie ẽ vnitas eorum que p accidẽs aliquo modo piunguntur. ¶ Sed cã defectus est diuersitas eorũdẽ. ¶ Quarto sciẽduz est ꝙ
No^m 4^m sm. D.S. in lra ¶ quedã sunt que oino sunt idẽ sm rẽ, z sm sube rõnẽ. vt vestis z indumentum: z in istis est solũ p se z si p accidẽs. vnde qcqd est veꝝ de vno est veꝝ de alio: quod intelligẽdum ẽ de terminis realibus: secus est de terminis intẽtionalib⁹. Nã vestis est feminini gñis z indumẽtũ neu

tri gñis. Uñ arguẽdo a terminis realibus in plurali nõ po
test esse falla accñtis. ſ Alia sunt quoꝝ oino vnũ est extra
neũ a rõne alteri⁹. sicut hõ ꝛ albũ ꝛ in istis est solũ ꝑ accñs.
ſ Quedã vo quoꝝ vnũ ptinet ad rõnẽ alteri⁹ sꝫ oino nõ sint
eadẽ: sicut supius ꝛ inferi⁹. spẽs ꝛ ꝓpriũ ꝛ silia. In his enĩ
duob⁹ vltimis modis põt eẽ falla accñtis: qꝛ nõ necesse vt
qd̃ veꝝ est de vno sit veꝝ de alio. vt hõ est aial. sꝫ aial est q̃
Noᵐ cᵐ 3 modi drupes. ergo hõ est q̃drupes: ꝛ sic de silib⁹. ℭ Quinto sci
endũ ꝙ hui⁹ falle tres sunt modi vt pꝫ in textu. ℭ Prim⁹
modus ꝓuenit ex eo ꝙ ꝓcedit ab accñte ad subm. ꝛ ecõtra
vt hec. Cognosco coriscũ: ꝛ coriscus est veniẽs. ergo cogno
sco veniẽtem. Nõ valet qꝛ coriscus ꝛ veniẽs sunt vnũ ꝑ ac
cidẽs. ideo non sequit̃ ꝙ qcq̃d est veꝝ de vno sit ẽt veꝝ de
alio: sꝫ est mutatio medij: qꝛ coriscus nõ subiacet: cognitio
ni mee ſm ꝙ est idẽ veniẽti. ſ Silr hec. Iste canis est pr̃ ꝛ est
tuus. ergo est pr̃ tu⁹. ſ Silr iste frater est albus ꝛ est mona
chus. ꝗ est monach⁹ alb⁹. ſ Silr hec. Iste est magn⁹ ꝛ est
phs. ergo est magn⁹ phs. ſ Silr hec. Eo est nãlẽ: statua est
ẽs. ergo statua est nãlis. ſ Silr oĩs hõ est totum in q̃ntitate.
Petrus est hõ. ꝗ Petr⁹ est totũ in q̃ntitate ꝛ sic de similib⁹.
Scd̃s ℭ Scd̃s mod⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ illud qd̃ ꝯuenit supiori ſm
ꝙ supius differt ab inferiori ꝯcludit̃ de inferiori vel ꝯ͂. vt
aial est genus. hõ est aial. ergo hõ est genus. ſ Uel sic. hõ ẽ
spẽs. ergo aial est spẽs. Nõ valet qꝛ gen⁹ nõ ꝑdicat̃ de aia
Tertius li ſm ꝙ ꝯuenit cũ hoĩe. ℭ Terti⁹ modus qd̃ ꝯuenit q̃n ꝓce
dit̃ a ꝓprio ad spẽm vel econtra: vt hõ est risibile: sed risi
Con⁹. bile est ꝓpriũ. ꝗ hõ est ꝓpriũ. nõ seqtur ꝑ rationẽ sopra
dictã. ℭ Falla accñtis est falla extra dictionem ab alijs di
stincta. ſ ꝙ sit falla pꝫ ꝑ diffõnem fallacie. ſ Qꝫ vo sit falla
extra dictionẽ. pꝫ qꝛ sumit cãꝫ appentie ex ꝑte rei: ꝛ non ex
ꝑte vocis: que q̃dẽ cã est distincta ab alijs. ergo ipsa est ab
Notãduꝫ alijs fallacijs distincta. ℭ Attendẽdom est tñ ſm. D. S. in
lec. ꝙ sicut in cathegoricis cõmittit̃ falla accñtis: ita ꝑt cõ
mitti in hypoteticis vt hec. Si nullũ tps est: dies nõ est. vt
pꝫ ꝑ locũ a toto in q̃ntitate. si dies non est: nox est: ꝑ locũ ab
oppositis. Si nox est: aliqd̃ tps est. ſ Silr si nõ aial est: non
est videns. ergo si nõ est videns: est cecus. Si cec⁹ sit est aial.
Dubium ergo si aial non sit: est animal. ℭ Dubitat̃ ꝑmo vtꝝ varia
tio medij causet fallam accñtis vt hic. D. S. videt̃ innuere
ꝙ ẽt qꝛ alias in ꝑma figura esset falla accñtis: cũ medium
Solutio ibi variet̃: qꝛ subijcit̃ in vna ꝛ ꝑdicat̃ in alia. ℭ Dõm ꝙ
non qualiscũq; variatio medij causat fallam accñtis: sꝫ so
lum illa q̃n medium vt cõparatum ad vnũ extremũ extra
neũ est ab altero extremo. vel alteꝝ extremũ est sibi extra
Dubᵐ neum. vñ ratio dubij non sequit̃. ℭ Dubitat̃ scd̃o de vˀita
te istius sophismatis. Totus sortes est minor sorte. Uidet̃
ꝙ sit falsum. Nam si totus sortes est minor sorte: sequit̃ ꝙ
sor. est minor seipso qd̃ est falsum. In ꝯ͂rium videt̃ ꝙ sit ve
rũ. Nam sortes ſm quãlibet sui ꝑtem est minor sorte. ergo
Solutio totus sortes est minor sorte. ℭ Dõm ꝙ sophisma est veruꝫ
ꝛ ꝓbatio peccat ſm fallaciam accidẽtis. Nam accidit sor
ti ꝙ quelibet pars eius sit minor toto. ℭ Ad primum ne
gando ꝯñtiam qꝛ non accipit̃ hic: accñs vt distinguitur ꝯ͂
subm vt dictũ est. Et hic pꝫ solo ad scd̃m. ℭ Ad tertium
dõm ꝙ non est inconueniẽs, vt dicit. D. S. ꝙ in eodem pa
ralogismo sit fallacia accidentis ꝛ figure dictionis ſm di
uersas causas apparentie vt dictum est.

ℭ Questio. 18. Utrum ſm quid ꝛ simpliciter sumatur vna fallacia extra dictionem ab alijs distincta.

xviij. Queritur 18. Utꝝ ſꝫ qd ꝛ simplr̃ sumat̃ vna falla extra dictionem ab
alijs distincta. ℭ Arguit̃ ꝑ͂ ꙗ non. Nã arguẽ
do a dicto ſm qd ad dcm̃ simplr̃ causat̃ locus
dialectic⁹: vt pꝫ locus a ꝑte in mõ ad suũ totũ.
vt iste homo est homo. ꝗ iste est homo. ergo arguẽdo a di
cto ſm qd ad dcm̃ simplr̃ nulla ẽ falla. ℭ Scd̃o nõ est aliq̃
falla dicti ſm qd simplr̃ ad dcm̃ ſm qd: qꝛ alr̃ eẽnt fallacie
extra dictionẽ q̃ꝫ septẽ. ꝗ nec ecõtra est aliqua falla dicti ſꝫ
qd ad dcm̃ simplr̃. ℭ Tertio bñ seqoit̃ iste est hõ mortu⁹.
ꝗ est homo. ꝛ tñ arguit̃ ibi a dicto ſm qd ad dcm̃ simplr̃.
ergo ꝛc̃. ſ Probatio maioris. Nã q̃n aliq̃ duo icludunt̃ in
aliquo: qd̃lꝫ illoꝝ sequit̃ ad illõ: sꝫ in hoĩe mortuo icludit̃
hõ ꝛ includit̃ mortuũ. ergo bñ sequit̃ est hõ mortu⁹: ergo
est hõ. ℭ Sꝫ ꝯ͂ est phs in ꝑ͂ elẽchoꝝ: ꝛ. D. S. in p̄nti passu
ibi. Simplr̃ aũt dĩ hoc qd̃ nullo addito dicitur. ℭ Pro cu Noᵐ ꝑᵐ
ius declaratiõe sciẽdum est ꝑ͂ ꙗ postq̃ꝫ. D. S. determinauit
de falla accñtis que sumit̃ ſm diuisionẽꝫ in ꝑ se ꝛ ꝑ accñs.
hic ꝯñter determinat de falla ſm qd ad simplr̃: que sumit̃
ſm aliam diuisionẽ entis que diuidit̃ in ꝑfectum ꝛ in imꝑ
fectum. ſ Cui⁹ rõ ordinis est qꝛ minor est causa appentie in
ista falla: q̃ꝫ in falla accñtis. Inde est ꙗ paociores dcipiun
tur ꝑ hanc fallam q̃ꝫ ꝑ fallam accñtis. Falle aũt ordinant̃
ſꝫ eaꝝ cãs appentie (vt supra dcm̃ est) igit̃ post fallam ac
cñtis determinat de falla ſm qd ad simplr̃. ſ Est aũt dcm̃ Dcm̃ ſm pliciter
simplr̃ in ꝓposito dcm̃ somptũ sine determinatiõe. Nam vt
dĩ in textu simplr̃ dico quod sine addito dico. vt hõ aial. ꝛ
silia. ſ Sꝫ dcm̃ ſm qd est dcm̃ somptũ cũ determinatiõe vt Dictum ſm quid
homo albus. ſ Et qꝛ triplex est dterminatio. iõ triplex ẽ di
ctum ſm qd. ſ Nã q̃dam ẽ determinatio q̃ nõ diminuit de
rõne eius cui addit̃. vt sortes albus. li albus non diminuit
neq; ꝑuat aliqd de rõne sortis. Arguẽdo aũt a tali dicto ſꝫ
qd ad simplr̃ cãtur locus dialecticus, ꝛ nõ sophistic⁹ vt vo
lebat primũ argumẽtum. ſ Alia est determinatio diminuẽs.
vt ens opinabile. li opiabile diminuit de rõne entis. ſ Ter
tia est dterminatio ꝑuans. vt mortuum ꝑuat de rõne hoĩs.
ergo his duob⁹ modis a dicto ſm qd ad dcm̃ simplr̃ cãtur
ista falla. ℭ Scd̃o sciẽdum ꙗ falla ſm qd ad simplr̃ ẽ dce Noᵐ 2ᵐ Falla ſm qd ꝛc̃.
ptio ꝓueniẽs ex eo ꙗ dcm̃ ſm qd sumit̃ ac si esset dcm̃ sim
plr̃. ſ Cã appentie hui⁹ falle est idẽtitas dicti ſm qd ad di
ctum simplr̃. ſ Sꝫ cã dfectus est diuersitas eoꝝ dẽ. ℭ Hu Quinque modi hu ius fall.
ius aũt falle: vt dĩ in textu sont q̃nq; modi. ſ Primos ꝓue
nit ex eo ꙗ determiatio addita hꝫ oppõnẽ ad id cui addit̃:
qꝛ. s. ꝑuat aliqd de rõne ei⁹: vt Cesar est hõ mortu⁹. ergo ẽ
hõ. nõ sequit̃: qꝛ cũ viuũ sit de rõne hoĩs: mortuũ opponit̃
homini ꝛ ꝑuat aliqd de rõne eius. ſ Silr hec. iste est bon⁹
latro. ergo est bon⁹. ſ Silr hec. mẽdax dicit veꝝ credendo
se dicere falsum. ergo mẽdax dicit veꝝ. ꝟ Scd̃s modos ꝓ Scd̃s
uenit ex eo ꙗ aliqua determinatio addita ꝑuenit ad actoꝫ
aĩe ꝛ diminuit de rõne eius cui adiũgit̃. vt hec. Chimera ẽ
ens opinabile. ergo ẽ ens. ſ Silr Cesar est in memoria ho
minũ. ergo ẽ: ꝛ sic de alijs. ꝟ Terti⁹ ꝓuenit ex eo ꙗ deter Tertius
minatio addita se hꝫ vt po⁹. vñ ẽt diminuit. vt ouum ẽ aial
in po⁹. ergo est aial. ꝟ Quart⁹ ꝓuenit ex eo ꙗ determina Quartus
tio addita se hꝫ ꝑ modũ ꝑtis: qua totũ non est aptũ natũ
denoiari totũ. vt iste est alb⁹ ſm dentẽ. ergo ẽ albus nõ va
let. Si aũt totum eẽt aptũ natũ denoiari a ꝑte: q̃n vꝫ accñs
denoiat sibi totam ꝑtẽ in solo: tunc bñ sequit̃. vt iste est si
mus ſm nasom: ergo ẽ simus. Et iste ẽ claudus ſm tibias.
ꝗ est claudus. Iste autẽ modus se extẽdit ad aliquas ꝑtes
alioꝝ totoꝝ. vꝫ loci vel tp̄is. vt dieta est bona in locis egro
tatiois. ergo dieta est bona. vinum est malum febricitanti.
ergo vinũ est malũ. ſ Silr bonũ ẽ ieiunare in q̃dragesima.
ꝗ bonũ ẽ ieiunare: ꝛ sic de silib⁹. ꝟ Quint⁹ ꝓuenit ex eo ꙗ Quintus
determinatio addita cogit terminũ cui addit̃ nõ simplr̃ su
mi: sꝫ nãlr̃: vt sapiẽs vult amittẽ malũ. ꝗ vult malũ. ſ Silr
hec cõitas sentinẽsis vult ꝑmittere vsuras. ꝗ vult vsuras.
ſ Silr hic fur volt accipe bonũ. ꝗ vult bonũ. Oẽs aũt para
logismi soluunt̃ ſm rõnẽ ꝑfecti ꝛ imꝑfecti: qꝛ dterminatio
diminuit ex eo ꙗ significat aliqd ꝑfectũ eẽ vt dicit. D. S. in
lra. ℭ Tertio sciẽdum ꙗ ſm Egidiũ sup. modi hui⁹ falle Noᵐ 3ᵐ
ꝑñt tripliciť sumi. ſ Unomõ rõne mõi ꝓcedẽdi: qꝛ ꝓcedit a
ſm qd ad simpliciť ꝑ incõueniẽtiã additiõis: sicẽ qd̃ duo
b⁹ mõis ꝑt ꝯtingere. ſ Unomõ qꝛ talis additio est icõgrua
ꝛ incõpetẽs: vt dicẽdo homo mortu⁹. ergo hõ: ꝛ sic sumit̃

pncipiũ.⸿ Scđomõ q̃ꝛ lꝫ additio ſit cõpetens:tñ non cõpe
tenter addiſ: q̃ꝛ addiſ parti alicui:a qua totũ denominari
nõ dꝫ. vt dicẽdo. hic hõ eſt albus dente. ꝫ eſt albus. ꝛ ſic ſu
miſ ſcđs modus. ⸿ Tertiomõ pñt modi hui⁹ fallẽ ſumi ra
tione oppoſitoꝝ que ↄcluduñ in hac fallã ꝛ ſic ſunt tres
modi hui⁹ fallẽ. ⸿ Quoꝝ pmus eſt qñ ꝑ hãc fallam cõclu/
duñ oppoſita ꝯdictoie. vt hec. hoc nõ eſt opinabile. ergo
non eſt. ⸿ ſcđs eſt qñ ↄcluduñ ꝯrie. vt ethiops eſt niger fa
cie ꝛ alb⁹ dente. ꝫ eſt niger ꝛ alb⁹. ⸿ Terti⁹ ẽ qñ ↄcluduñ
pꝛiatiue oppoſita vt hic Ethiops cũ ſit niger ꝛ alb⁹ dente.
ergo eſt niger ꝛ nõ niger. Accipiſ aũt hic pꝛiatiue ꝛ nõ ne/
gatiue. Et lꝫ in pdictis exẽplis cõmittaſ falla ignorantie.
tñ ẽt cõmittiſ hec fallã. Non. n. eſt incõueniẽs vt ſepe dcm̃
eſt in eodẽ paralogiſmo eẽ diuerſas fallãs ſm diuerſas ra
tiones. ⸿ Tertiomõ pñt ſumi modi hui⁹ fallẽ rõne termino
rũ ad quos applicari pt hec fallã. ꝛ ſic ei⁹ ſunt q̃nq3 modi
Cõcluſio vt ſupra in ſcđo notabili eſt adductũ. ⸿ Rñſio eſt ꝙ ſꝫ di
ctum ſm qd ad ſimplr̃ ſumiſ vna fallã extra dictionẽ ab
Notãduꝫ alijs diſtincta ꝛ hec ↄclõ ꝓbaſ ſicut pcedẽs. ⸿ Attenden/
dũ eſt tñ ꝙ tot modis arguiſ ſm hãc fallam arguẽdo a di
cto ſimplr̃ ad dcm̃ ſm qd ſicut ecõuerſo. ⸿ vñ ſicut nõ ſeqſ.
Ceſar eſt homo mortu⁹. ergo eſt hõ. Ita non ſeqtur petrus
eſt hõ. ergo eſt hõ mortu⁹. ꝛ tñ hec fallã eſt vna ꝛ non due:
q̃ꝛ ↄueniẽtia dicti ſm qd ad dcm̃ ſimplr̃. ꝛ ꝯ eſt eadẽ ſꝫ rẽ.
Vñ cũ talis ↄueniẽtia ſit cã appentie hui⁹ fallẽ nõ erit niſi
vna cã appens: ꝛ ꝑ ↄñs erit vna fallã ꝛ nõ plures. ꝛ ꝑ hoc
pꝫ ſolutio ad ſcđm. nec eſt ſile de cõpoſitiõe ꝛ diuiſione: q̃ꝛ
in illis ſunt diuiſe cãe appentie ꝛ defect⁹ q diuerſimode ſu
Dubium muñ. ⸿ Dubitaſ vtꝝ ſemꝑ qñ deficit pceſſus a ſm qd ad
ſimplr̃ deficiat proceſſus a dicto ſimplr̃ ad dcm̃ ſm qd. Ui
deſ ꝙ nõ vt adducit Egidi⁹. Nam hec eſt fallã ſm qd ad
ſimplr̃. non eſt hõ. ꝫ non eſt. vt pꝫ ꝑ phm in pͦ elẽchoꝝ. ꝛ tñ
Solutio ecõuerſo bñ ſeqtur. Non eſt hõ mortu⁹. ꝫ non eſt hõ. ⸿ Di
cendũ breuiter ſm pnominatũ doctorẽ ꝙ fallacia ſm qd
ad ſimplr̃ pt duplr̃ ↄſiderari. vel vt ẽ pura talis fallacia vl
vt cõcurrit ibi alia fallã: vtputa fallacia ↄñtis vel ſilis. Si
ſcđomõ ſit cum rõne. ⸿ Ad pmũ argumentũ pꝫ ſolutio ex
Solonce dictis. ⸿ Ad tertiũ dđm ꝛ ad ꝓbationẽ maioris ꝙ qñ ali/
qua duo includuñ in aliquo ſm actum ꝛ ſm ppꝛiam rõ/
nem tunc illa ſequuñ ad illud. modo ſic nõ eſt in ꝓpoſito.
Nã homo in noie mortuo ſtat ſm exigentiam mortui ꝛ nõ
tenetur ſm propꝛiam rõnem. igitur ratio non ſequitur.

⸿ Queſtio. 19. Utrum fallacia ignorãtie elenchi ſit fallacia extra dictionem ab alijs diſtincta.

xx. Ueritur Utꝝ fallacia ignorãtie elẽchi
ſit fallacia extra dictionẽ ab
alijs diſtincta. ⸿ Arguiſ pͦ ꝙ non ſit fallacia
q̃ꝛ vbi eſt bonus pceſſus: ibi non eſt fallacia:
ſꝫ arguẽdo ſm ignorantiam elenchi eſt bonus
proceſſus. ergo ꝛc. ⸿ probatio minoris. q̃ꝛ bene ſeqtur. iſtđ
eſt magnũ ad hoc: ꝛ eſt paruum ad aliud: ergo eſt magnũ
ꝛ paruũ. ꝛ pꝫ ꝑ phm in pdicamẽtis. ꝛ tñ ibi eſt ignorantia
elenchi. Ex omiſſione illi⁹ particule ad idẽ ꝛc. ⸿ Scđo ar
guiſ ꝙ non ſit ſpãlis. q̃ꝛ omnis fallacia peccat ꝯ elẽchum.
aut ſm illationẽ. aut ſm ꝓbationẽ. aut ꝯdictionẽ. ergo oẽs
fallacie reducuñ ad ignorãtiam elẽchi: ꝛ ꝑ ↄñs nõ eſt fal/
lacia ſpãlis. ⸿ Tertio arguiſ ꝙ non ſit diſtincta ab alijs.
Nam hec eſt ignorãtia elenchi. Iſtđ eſt duplũ ad hoc ſcđꝫ
ſꝫ nõ eſt ꝛ eſt duplũ. ſꝫ non eſt duplũ ad aliud: ergo non eſt
duplum. ꝛ ꝑ ↄñs idem eſt duplum ꝛ non eſt duplũ, ꝛ tñ ibi
eſt fallacia ↄñtis cum arguaſ a deſtructione añtis. ꝫ non ẽ
diſtincta a fallã ↄñtis. ⸿ Sed cõtra eſt phs in elenchis. ꝛ
Noᵐ pᵐ D. S. in pñti caplo. ⸿ Pro cuius ampliori declaratiõe ſci
endum pͦ ꝙ ignorantia elenchi põt accipi duplr̃. ⸿ Unomõ
cõiter. ſ. ꝑ omiſſione cuiuſcũq3 pticule ad veꝝ elenchũ req
ſite: ſiue ptineat ad illationẽ ꝓbationẽ ſiue ꝯdictionẽ. ꝛ iſto
mõ non cauſat ſpãlem fallaciã: ſed cõem ad quã reducuñ
omnes alie. ⸿ Aliomõ accipiſ ſpãlr̃ pro omiſſione alicuius
particule reqſite ad veraꝫ ↄtradictionẽ. que ſunt quatuor.
vꝫ ad idem. ſm idem. ſilr̃ ꝛ in eodẽ tpe. ⸿ Eſt enim ꝯdictio
vt dꝛ in textu ꝯdictio vnius ꝛ eiuſdẽ oppoſitio non rei tñ
non nois tñ: ſed rei ꝛ nois ſimul ad idẽ ſm idem ſimplr̃ et
in eodẽ tpe. ꝛ iſtomõ ignorãtia elẽchi accipiſ in ꝓpoſito vt
dcm̃ eſt. ⸿ Scđo ſciẽdũ ꝙ fallacia ignorãtie elẽchi eſt de/ Noᵐ 2ᵐ
ceptio ex hoc ꝙ nõ obſeruanſ ea que ſunt neceſſaria ad ꝯ/ Falla elẽ.
dictionẽ. ⸿ Cauſa vͦo appentie ei⁹ eſt ſilitudo ꝯdictionis ap
parentis in pmiſſis cum ↄtradictione vera in ↄclone. ⸿ Cã
defectus eſt diuerſitas a carũdẽ. ⸿ Sunt aũt huius fallacie
quatuor modi vt dꝛ in textu. ⸿ Quoꝝ prim⁹ ꝓuenit ex eo Primus mo.
ꝙ non arguiſ ad idẽ. vt hec duo ſunt duplũ ad vnuꝫ ꝛ non
ſunt duplũ ad tria. ergo ſunt duplũ ꝛ nõ duplum. nõ ſeqſ.
q̃ꝛ ibi non arguiſ ad idẽ. ⸿ Scđo ꝓuenit ex eo ꝙ nõ argui Scđs
tur ſm idẽ. vt hec. Hoc eſt duplum ad illud ſm lõgitudinẽ
ꝛ non eſt dupluꝫ ſm latitudinẽ: ꝫ eſt duplũ ꝛ nõ eſt duplũ.
⸿ Tertius ꝓuenit ex eo ꝙ nõ arguiſ ſimilr̃: vt hoc celum Tertius
mouetſ circulariter ꝛ non mouetſ motu recto. ⸿ Quartus Quartus
ꝓuenit ex hoc ꝙ ibi non arguiſ in eodem tpe. Ut hec ma/
giſter legit heri ꝛ non legit hodie. ergo legit ꝛ non legit: ꝛ
ſic de ſilibus paralogiſmis oẽs ſoluuñ negãdo ↄñtiam.
⸿ Fallacia elenchi ignorãtie ſcđomodo accipiẽdo ignorã Cõcluſio
tiam elenchi eſt fallacia extra dictionẽ ab alijs diſtincta.
hec ↄcluſio ꝓbatur ſicut pcedẽtes. ⸿ Attendẽdũ tñ eſt ſm Notãduꝫ
D. S. in lrã ꝙ fallacia ignorãtie elenchi ↄuenit cũ fallacia
ſm qd ꝛ ſimplr̃ ꝛ ab ea differt. ↄuenit. n. cũ ea: q̃ꝛ in vtraq3
pceditur ab eo qđ dĩ ſm qd ad id quod dĩ ſimplr̃. ⸿ Sed
hec eſt dña: q̃ꝛ in fallacia ſm quid ad ſimplr̃ determinatio
diminuit de rõne ꝯdictionis. Nam bñ ſeqtur. hoc eſt du/
plum ad illud ſm longitudinem. ergo eſt duplum ad illđ:
ſꝫ non ſeqtur ſi ad diuerſa referatur. Et lꝫ (vt dicit Rodul/
phus britonus) in vtraq3 illaꝝ fallaciaꝝ ſit apparens ꝯdi
ctio: tñ abinuicẽ diſtinguuñ: q̃ꝛ cauſa apparentie in falla/
cia ſm qd ad ſimplr̃ eſt apparens idẽtitas dicti ſm qd ad
ſimplr̃. Cauſa vͦo apparẽtie huius fallacie eſt idẽtitas cõ/
tradictiõis ad non verã. vnde diſtinguuñ: q̃ꝛ tñ in vtroq3
eſt cõtradictio. ideo ſoluit phs paralogiſmos vtriuſq3 in/
ſpiciẽdo ꝯdictionem. vt pꝫ in pmo ꝛ 2ͦ elenchoꝝ. ⸿ Dubi Dubium
tatur pꝛimo qd ſit elenchus. ꝑ dubitatione ſciẽdum ꝙ ad 3. ad elen.
elenchum tria reqruñ. vꝫ illatio: ꝓbatio: ꝛ ↄtradictio: ita
tñ ꝙ ꝯdictio ſit dña vltima ꝛ pfectioꝛ ceteris: que reqruñ
ad veꝝ elẽchum ꝙ ibi ſit ↄtradictio: ſed opꝫ ꝙ talis cõtra
dictio ſit euidẽs. ⸿ Ex quo pꝫ ꝙ elẽchus includit ratione Solo
illationis in ſe ſyllogiſmũ ſimplr̃ dcm̃. ꝛ rõne ꝓbatiõis in/
cludit ſyllm̃ dialecticũ: quo ſuppoſito dđm eſt ad dubiuꝫ.
⸿ ꝙ elẽchus eſt ſyllã ↄtradictionis non rei tñ nõ nominis Elẽch⁹ qd
tñ: ſed rei ꝛ nominis ſimul: nõ ſynonimis, ſꝫ eiuſdeꝫ nomi
nis ex his que dicta ſunt ex neceſſitate accidere non cõme
morato eo qđ erat in pn° ad ideꝫ ſm idẽ ſilr̃ in ꝛ eodẽ tem
pore. ⸿ Elenchus enim q̃ꝛ includit contradictionẽ poniſ in
pdicta diffinitione eiuſdẽ de eodẽ nõ nominis tñ: neq3 rei
tñ: ſꝫ rei ꝛ nominis ſimul. ad idẽ ſm idẽ ſimul. ꝛ in eodem
tpe. Et q̃ꝛ talis contradictio dꝫ euidẽs eſſe poniſ hec parti
cula nõ ſynonimi, ſꝫ eiuſdẽ nominis. Rõne vero illationis
quã includit poniſ ex his que dicta ſunt ex neceſſitate acci
dere. Rõne ꝓbationis ſubiungiſ non cõmemorato eo qđ
erat in pncipio. ⸿ Ad pmum dicẽduꝫ ꝙ in predicta argu Solonce
mentatione nõ eſt fallã ignorantie elenchi: q̃ꝛ in relatiuis
valet talis pceſſus. ꝛ bñ ſequiſ. Iſte ẽ pater reſpectu hui⁹:
ꝛ filius reſpectu alterius. ergo eſt ſimpliciter pater ꝛ fili⁹:
q̃ꝛ eſſe relatiuoꝝ eſt eſſe in relatione ad alteꝝ. magnum au
tem ꝛ paruũ ſunt de numero relatiuoꝝ: ſed in formis abſo
lutis non valet talis proceſſus. ſicut nõ ſequitur. hoc eſt al
bum per comparationeꝫ ad illud. ꝫ eſt album ſimpliciter.
hec autem fallacia maxime attenditur in formis abſolu/
tis, vt dicit Rodulphus Britonus in pꝛimo elenchorum.

tionē vel modū intelligendi.lz ordine illationis ꝯña sit pri
Cōseqūs 2ᵒ. us ꝯñte.¶ Est aūt ꝯña vt hic sumit̃ sm.D.S.id qđ seqtur
ad aliud in ꝓpositiōe ꝯditionali:vt hec.si sortes est homo.
sortes est aial.☞ Ex quo elici pōt φ ꝯña pōt accipi dupli.
¶ Unomō cōiter ꝓ omni ꝓpositione que sequitur ad aliud.
Et istomodo non accipit̃ hic.¶ Aliomō ꝓprie.vz ꝓ illo qđ
seqtur ad aliud in ꝓpositione cōditionali.ꝛ istomō accipit̃
hic sm.D.S.qñcūq; igit̃ in cathegoricis ab añte ad ꝯñs nō
cōmittit̃ ista fallaꝫ:sz bene cōmitit̃ fall'a accñtis.sic arguē/
do.Asinus est aial.tu es aial.ğ tu es asinus. lz ibi arguat̃
a positione ꝯñtis:tñ non cōmittit̃ fall'a ꝯñtis ꝓprie loquē/
do:sz cōmittit̃ fall'a accñtis.Et hoc lō qꝛ phs dicit φ falla
Noᵐ 2ᵐ accñtis est in vno:sz fall'a ꝯñtis est in plurib⁹.¶ Scđo sciē
Fallacia ꝯsequētis dum φ fall'a ꝯñtis est deceptio ꝓueniens ex eo φ ꝯñs esti/
mat̃ esse idē oīno cum añte.vñ quando ad añs seqtur ꝯñs
aliqs credit φ eodem modo ꝯñs seqtur ad añs decipit̃ ꝑ
hāc fallam.¶ Cā vō appētie hui⁹ falle est ꝯueniētia ꝯñtis
cum añte.¶ Sed cā defectus est diuersitas eoꝝdē.¶ Sūt
aūt hui⁹ falle duo modi sm.D.S.lz sm alios plures mo/
Primus modus di assignent̃.☞ Primus est ꝓueniens ex ꝯsecutione magis
cōis ad minus cōe.i.qñ arguit̃ a positiōe ꝯñtis ad positio/
nem añtis in ꝓpositiōe ꝯditionali vt hec.Si aliqs est asin⁹
est aial.sed tu es aial.ğ tu es asinus.¶ Similr siquis est fur
vadit d̄ nocte:sed tu vadis de nocte.ergo tu es fur:ꝛ sic de
silibus.Unū qñ arguit̃ hypothetice a cōiter accñtib⁹ nō se
necessario ꝯñtibus cōmittit̃ hec fall'a.vt patuit in exēplo
vltimo iam adducto.¶ Silr hec siqs est luxuriosus cōiter
hz comā:sz tu habes comā.ğ tu es luxuriosus.Ad hūc ēt
modū reducunt̃ oēs paralogismi qñ arguitur ꝑ inductio/
nem imꝑfectam arguēdo hypothetice a singularibus nō
sufficienter enumeratis vt hic.Si sortes currit ꝛ plato cur
rit omnis hō currit:sz sortes currit ꝛ plato currit.ğ omnis
Scđs homo currit.¶ Scđs est qñ ꝓcedit̃ ad destructionē añtis
a d destructionem ꝯñtis ꝛ potissime vt dicit tex.qñ ꝓcedit̃
a ꝯñtia opposita ad silem ꝯñtiam hypothetice arguendo
vt hic.Si aliqd est generatū hz pn^m.lz anima rōnalis nō
est gñata.ergo non hz pn^m nō valet ꝯñtia.vnde oēs para/
logismi soluuntur negando ꝯñtiam:qꝛ peccant ꝯtra elen/
Noᵐ 3ᵐ chum rōne illationis.¶ Tertio sciēdum φ vt dicit.D.S.
in ista duplex ꝯñtia regitur in oppositis.vz ꝯñtia in ipso:ꝛ
ꝯñtia econtrario.¶ Consequentia in ipso dr̄ qñ sicut ad añs
sequitur ꝯñs ita ad oppositum ꝯñtis sequit̃ oppositū ante
cedētis:vt si est iustū est bonū.ergo si est iniustū est malū:
ꝛ hoc non tz in oppositis sm affirmationē ꝛ negationem.
¶ Sed ꝯñtia ecōtrario est qñ sicut ad añs sequitur ꝯñs:ita
ad oppositum ꝯñtis sequit̃ oppositū añtis:vt si est homo
est aial.ergo si non est aial.non est hō.vnde qñ in oppositis
ꝯdictorijs aut in oppositis sm affirmationem ꝛ negationē
ꝓceditur ac si in ipsis esset ꝯñtia:in ipso causatur ista fall'a:
vt iam dcm̄ est arguendo in hypotheticis.qꝛ si argueretur
in cathegoricis cōmitteret̃ fall'a accñtis ꝛ hoc ꝓprie loquen
do.Si aūt cōiter loquimur non est inconueniens dicere φ
ēt in cathegoricis committitur fall'a ꝯñtis sm tñ diuersas
Cōclusio cās apparētie.¶ Fallacia ꝯsequētis est vna falla extra di
ctionem ab alijs distincta:que ꝯclo pz ex supradictis. Et
lz vt hic dicit.D.S.sm sniaꝫ phi φ falla ꝯñtis est pars fal
lacie accñtis:qꝛ oē qđ seqtur accidit aliqñ:lz non oē quod
accidit sequit̃:non tñ ꝓpter hoc seqtur φ fall'a ꝯñtis nō sit di/
stincta a fallacijs accidentis:cum habeat diuersas cās ap
Dubium parentie:vt dcm̄ est.¶ Dubitat̃ quare hec fall'a vocat̃ fal
lacia ꝯsequentis:cū arguendo a destructione antecedētis
ad destructionem consequentis cōmittatur hec fallacia si/
cut cū arguit̃ a positione ꝯsequētis ad positionē antecedē
Solutio tis.¶ Ad hoc rñdet Egidius dicēs φ si bene ꝯsideramus
bene fallaciā hec fallacia semꝑ cōmittitur a positione con
sequētis.Nā qñtum aliqd affirmatiue sumptū est speciali/
us tñ si fiat negatiue efficitur generali⁹:vt si animal est in
plus qꝫ homo:nō homo est in plus qꝫ nō animal:ꝛ qꝛ semꝑ
illud qđ est in plus seqtur ad illud qđ est in minus:Ideo si/
cut animal est ꝯsequens ad hominē:ita non hō erit conse/
quens ad non animal.Quādo ğ arguit̃ a destructiōe ante
cedentis virtualr arguit̃ a positione ꝯsequētis ꝓpter φ hec
fall'a magis denominat̃ falla ꝯsequētis qꝫ fallacia antece/
dentis.Idē ēt Rodulphus sup ꝑmum elenchoꝝ.¶ Ad ꝑ/ Solonco
mū dcm̄ φ dubitatio pz in dubio.¶ Ad 2ᵐ φ pōt duplr
considerari vt dicit Rodulphus vbi supra.¶ Unomō vt est
quedam obligtes syll'i simplr dicti:ꝛ sic est inutilis ꝯiuga/
tio:ꝛ ꝑtinet ad ꝯsiderationem ꝓsilticā potissime est in se/
cunda figura.¶ Aliomō ꝯsideratur scđm ꝓpriam causam
apparentie:que accidit in alio.ꝛ isto modo causat fall'am
ꝛ pertinet ad sophisticam considerationem.

¶ Questio.22.Utrum sm nō cām vt cām sumatur locus so
phisticus siue fall'a extra dictionem ab alijs distincta.

Ueritur 22ᵒ.Utꝝ scđm non cāz vt cau xxij
sam sumatur locus sophistic⁹
siue fall'a extra dictionem ab alijs distincta.
¶ Et arguitur ꝑmo φ nō.Nam fallacie vt su
pra dictū est peccant potissime ꝯtra syll'm dia/
lecticum:sz non cām vt cām peccat cōtra syll'm per impos/
sibile:quo dialecticus non vtitur in quātum hmōi.igit̃ nul
la est fall'a sm non cām vt cām.¶ Scđo in omni fall'a su/
munt̃ ꝓpositiones que nō sunt cause ꝯclonis presertim in
his quoꝝ syll'i soluuntur negando ꝯtrariam.ergo non est
fall'a spālis ab alijs distincta.¶ Sed ꝯtra est.D.S.in pre
senti passu:ꝛ phs vbi supra.¶ Pro cuius declaratione est
sciēdum ꝑmo φ cā est duplex.¶ Nam quedam est cā in es/ Noᵐ ꝑᵐ Causa 2ᵉ.
sendo.alia est causa in inferendo.Causa autem sm quā su
mitur hec fallacia:vt dicit tex.est cā in inferēdo:sz φ ꝑmis
se dicūt cās ꝯclonis.¶ Fall'a aūt sm non cām vt cām est de/ Fall'a sm cām vt c.
ceptio ꝓueniens ex hoc φ inter ꝑmissas cās ex qbus seqt̃
ꝯclo:ponitur aliqua ꝑmissa non cā.i.aliqua ꝓpositio q̄ ni/
hil facit ad illationē ꝯclonis:qꝛ ipsa posita siue remota.ni
hilominus ꝯclo sequit̃ ex ꝑmissis positis.¶ Cā appētie ē
ꝯuenientia ꝓpōnis siue ꝑmisse nō cā cū ꝑmissa cā.¶ Sz cā
defectus siue non existie est diuersitas earūdez:vel vt dicit
tex.est habitudinis defect⁹ debite inter ꝓpōnem inferētem Noᵐ 2ᵐ
ꝛ illatā.¶ Scđo sciēdum φ ꝑmissa nō cā pōt esse duplex.
¶ Nā qdā est q̄ nō ꝯuenit cū cā ꝑmissa aliqua in aliq̄ termi
noꝝ vz neq; in subiecto neq; in ꝑdicato:ꝛ tūc lz non sit cā:qꝛ
tñ non videt̃ esse cā non capit̃ aliq̄ fall'a:cum vt sic nll'a sit
apparētia deceptionis.¶ Alia que ꝯtingit cuz ꝑmissa cā ꝛ
illa est duplex.¶ Nā quedā est que ꝯtingit in subo cū ꝑmis
sa cā:vt oē aial est subā ꝛ aial est asinus. tu es aial.ğ tu es
asinus.ergo fall'a aliqua ꝑmissaꝝ non ista.tu es animal.
ergo ista.omne aial est subā.¶ Alia est que ꝯtingit cum ꝑ/
missa causa in predicato:vt hec.Nullus lapis est animal.
Omnis asinus est aial.petra est asinus.ergo petra est ani/
mal.ꝯclo est falsa.ergo aliqua ꝑmissaꝝ non ista.ois asin⁹
est aial.ergo ista.nullus lapis ē aial.his aūt duobus mo/
dis committit̃ ista fall'a ꝛ primomō vt dcm̄ est.¶ Tertio Noᵐ 3ᵐ
sciēdum φ hec fall'a ꝓprie hz fieri in syll'o ad impossibile. Syll'o ad impōle
¶ Est aūt syll'o ad impōle ꝓcessus ab vna premissarum cū
vna v̄a ad ꝯclonem falsam cuius falsitate fit regressus ad
interemptionez vnius ꝑmissarum.vz fallacie vt hec.Nul/
lus homo est aial.sortes est hō.ergo sortes nō est aial.con/
clusio ē falsa.ergo aliqua ꝑmissaꝝ.nō minor.ergo maior.
vz ista.nullus hō est aial:ꝛ ꝑ ꝯsequēs sua ꝯtradictoria ē ve
ra.vz qdam homo est aial.Quando aūt in tali processu in/
terponit̃ aliqua ꝓpositio non cā ꝛ fit regressus ad eam cō/
mitit̃ hec fall'a vt in exemplis supra patuit.☞ Ex supradi
ctis aūt elici potest φ in syll'o ad impōle est triplex proces/
sus.¶ Primus est qñ sumit̃ oppositū alicui⁹ ꝯclonis ꝓban 3ᵉ ꝓcessus i syll'o ad impōle
de cū maiore ꝑmissa v̄a ad inferēdum vnā ꝯclonē falsam.
☞ Scđs est ex interemptione illius ꝯclonis false ad interi

mendum alterā ꝑmissaꝝ falsum. ¶ Tertius ꝓcessus est ex
interēptiōe illius false ꝑmisse ad ꝓpositionē ꝯdictoriē eius
ṽ et vt in exēplo ꝑdicto pꝫ. De quo clarius: ⁊ ad longū in se
cūdo ꝑoꝝ agit: ⁊ qui ꝓuenit ex hoc ꝙ ꝑmisse nō cā interpo
nit inter ꝑmissas cās ad quas fit regressus ac si esset ꝑmis
sa cā: vt hec putasne ꝙ aīa ⁊ vita sunt idem. ergo ꝯcesso. sic
arguit. Aīa ⁊ vita sunt idē: mors ⁊ vita sunt ꝯ̄ria: sꝫ mors
est corruptio. ergo vita est gn̄ario per ꝯ̄ñs viuere est gn̄ari
qḋ est falsum: ⁊ qꝛ q viuit gn̄atus est ⁊ non gn̄at. ergo aliq̄
ꝑmissarum fuit falsa: non ista mors est corruptio. ergo ista
est falsa. aīa ⁊ vita sunt idem: nō valet: qꝛ ista ꝓpositio ani
ma ⁊ vita sunt idē non est cā falsitatis ꝯclōnis: sꝫ ista. mors
⁊ vita sunt ꝯ̄ria. non. n. sunt ꝯ̄ria: sed opponunt sicut habi
tus ⁊ priuatio. vt dicit hic. S. D. Ex qbus pꝫ ꝙ hec falla

Con⁹. peccat ſm rōnem cause ⁊ causati. ¶ Fallacia non cause vt
cause: est fallā extra dictionem ab alijs distincta. Nam se
pe dcm̄ est ꝙ illa fallā dꝫ esse spālis extra dictionē ab alijs
distincta: que hꝫ cām apparētie sumptā ex ꝑte rei: sꝫ ista est
hmōi vt ex dictis pꝫ. ergo. Et lꝫ cā apparentie hui⁹ fallē sit
similitudo ꝑmisse nō cāe cum ꝑmissa cā: tn̄ talis similitudo
nō sumit ex ꝑte vocis: sꝫ ex ꝑte rei significate ꝑ vocem. vox
enim ſm se cōsiderata nō est cā illationis: sꝫ res significata

Dubium ꝑ vocem hꝫ virtutē illatiōis. ¶ Dubitat ꝑmo vtꝝ in syllō
Solutio ad impossibile habeat fieri ista fallā. ¶ Ad qḋ respondit.
D. S. ꝙ sic. dicit. n. in ꝑsenti lec. ꝙ ꝓpositio que nō est cau
sa: qn̄ sumit vt cā nō ꝓuenit aliq̄ deceptio nisi qn̄ ex ꝯclō
ne ꝓcedit ad ꝑmissas: qḋ ꝫ fit in syllō ad impossibile in q
bus ꝑ hoc ꝙ ꝯclō est impossibilis ostendit aliquā ꝑmissa
ruꝫ fuisse impossibilē. Et ideo ista fallā non hꝫ fieri nisi in
hmōi syllō. in syllō aūt ostēsiuis in qbus aliqḋ ostēditur di
recte ad nullum incōueniens pōt deduci rn̄dens si sumat
aliq̄ ꝓpositio in ꝑmissis: que non est cā ꝯclōnis ac si eēt cā.

Egidius hec ille formalr. ¶ Sꝫ Egidius huic sniē ꝯtradicit: in ꝑmo
elenchoꝝ: vbi dicit ꝙ ꝑdicta snīa stare nō potest: qꝛ phūs in
2° elenchoꝝ: ꝫ plene vult ſm non cām vt cām fieri in syllō
ostensiuis vt hec. Jllud post qḋ fiunt multa mala est cā ma
loꝝ: sed post ciuitatē factā fiunt multa mala. ḡ talis ciuitas

Rodlph⁹ est cā multoruꝫ maloꝝ. Hec ille. Rodulphus ṽo britonus
ꝯtra Egi. adheret sniē. D. S. ⁊ ad rōnē Egidij dicit ꝙ in ꝑdicto exē
plo phūs non sumit ꝑmissa non cā ad ꝯcludēdum ꝯclōnem
falsam vt ibi fiat status: sꝫ vt ex isto falso aliqs ꝑsuadeatur
ciuitatē esse destruēdam: ꝓp hoc ꝙ malū videt ex ea sequi.
vn̄ ibi realr lꝫ nō expresse fit syllā ad impossibile. virtualr

Solōnes tamē est talis syllō. ¶ Que qdꝫ snīa non est solū magis ꝓ
babilis: sꝫ ⁊ est verior. ¶ Ad ꝑmū dcm̄ ꝙ ista fallā peccat
ꝯtra syllm̄ dialecticū: Nec valet: Peccat ꝯtra syllm̄ ad im
possibile: ergo non ꝯtra syllm̄ dialecticū: qꝛ ⁊ syllō ad im
possibile pōt dici dialecticus. Et quāuis dīcat ꝙ nō dꝫ vti syllō
ad impoīe: ꝓp hoc non vult ꝙ dialectic⁹ vllo mō debeat vti
syllō ad impoīe: sꝫ hoc dcm̄ est ibidem ad ostendendū ꝙ syl
logismus ad impoīe nō est ita ꝯueniens ad vsum dialecti
ci sicut syllō ostēsiuus. ¶ Ad 2ᵐ dcm̄ ꝙ duplex est proposi
tio non cā. Nā quedā est que ablata ab alijs ꝑmissis non
seqtur cōclusio aliq̄: ⁊ isto mō in omni fallā repitur ꝑmissa
nō causa. Alia est ꝑmissa non cā que ablata seqtur adhuc
ꝯclusio: ⁊ ista cāt fallaciam istam modo exposito.

¶ Questio. 23. Utrum ſm plures interrogationes vt vnaꝫ sequatur vna fallacia extra dictionem ab alijs distincta.

xxiij Q Ueritur 23°. Utrum ſm plures inter
rogationes vt vnā sequat vna
fallacia extra dictionē ab alijs distincta. ¶ Ar
guit ꝑmo ꝙ non. Nā ſm plures ꝓpositiones
non sumit aliqua fallacia. ergo pari ratiōe vꝫ
ꝙ ſm plures interrogationes non debeat sumi aliqua fal
lacia: vel dēt ratio dissimilitudinis. ¶ Scḋo hec fallacia
sumit causam apparentie ex ꝑte actus vocis: ergo non est
fallacia extra dictionem. ¶ Assumptū pꝫ: qꝛ causa apparē

tie huius fallacie est ꝯuenientia plurium interrogationuꝫ
ad vnā interrogationē aut est vox. ḡ ⁊c̄. ¶ Sꝫ ꝯtra est. D.
S. in fine huius tractatus. ⁊ phūs in ꝑ elēchoꝝ. ¶ Pro cu Noᵐ ꝑᵐ
ius declaratiōe sciendum ꝑ ꝙ. D. S. finalr hic determinat
de fallā que sumit ſm vnuꝫ ⁊ multa. vꝫ de fallacia ſm plu
res interrogatiōes vt vnam ¶ que est deceptio ꝓueniens ex Falla ſm
hoc ꝙ ad plures interrogationes cū vna respōsio eo ꝙ sub plures ⁊c̄.
vno mō interrogādi ꝓponit: vt si dicitur: putasne ꝙ sortes
⁊ brunellus sint hoies. si ibidē ꝓp vnum modū interrogā
di det vna rn̄sio. causat ista fallacia. Si. n. detur rn̄sio affir
matiua: ꝯcludit ergo brunellus ē hō. si negatiua. ergo sor
tes non est homo. ¶ Cā apparētie huius fallē est vnitas ex
parte modi interrogandi: vt dicit hic tex. ¶ Sꝫ cā defectus
est pluralitas interrogationū. ¶ Scḋo sciendū ꝙ ad scien Noᵐ 2ᵐ
dum que sit interrogatio plures opꝫ scire q̄ est plures enū
ciatio. Jsta etiam vꝫ que dōr. interrogatio: ꝓpositio: enun
ciatio ⁊ ꝯclō sunt idem ſm rem siue ſm subm: que tn̄ diffe
runt ſm rōnem. ¶ Nam dr̄ enūciatio ex eo ꝙ significat sim Enūciatō
plr̄ aliquid esse vel non esse. ¶ Interrogatio ṽo dr̄ ex eo qḋ Interro
ꝓponitur sub dubitatione. ¶ Et dr̄ ꝓpositio. eo ꝙ simplr̄ su gatio ꝓpo
mitur pro alio. vꝫ pro ꝯclōne inferenda vl̄ ꝓbanda. ¶ Sed sitio
dr̄ ꝯclō ſm ꝙ est ab alio illata vl̄ probata ꝓpositio. Unde Cōclusio
sicut enunciatio dicitur vna vel plures: ita ⁊ alie tres. ¶ Di
citur autem enunciatio plures vt dicitur ꝑmo perihermē
nias: quādo plura dicūt de vno. vt sor. est albus ⁊ musicus.
¶ Uel vnū de pluribus vt sor. ⁊ plato sunt albi. ¶ Uel plura Enuncia
de plurib⁹. vt sortes ⁊ plato sūt albi ⁊ musici. ¶ Erit triplex tio plu. 3ᵉ
interrogatio plures vꝫ qn̄ plura interrogantur de vno vel Interro
vnū de plurib⁹: vel plura d̄ plurib⁹. hec oīa clarissime. D. gatio plu
S. ponit in textu. ¶ Tertio sciēdū ꝙ qꝛ interrogatio plu res 3ᵉ
res pōt fieri duplr̄. vꝫ in singulari ⁊ in plurali. ⁊ ſm. D. S. Noᵐ 3ᵐ
duo assignant modi huius fallē. ¶ Quoꝝ ꝑmus est qn̄ in Primus
terrogant plura de nūero in singulari ad que dēt vna rn̄ modus
sio. vt hec. putasne hō ⁊ asin⁹ sunt aīal rōnale. Si dicat sic
ꝓcedit vltra ꝯcludēdo. ḡ asin⁹ est aīal rōnale. Si dicat ꝙ
nō. ḡ hō non est aīal rōnale. deceptio hec ꝓuenit qꝛ ad inter
rogationes plures dat vna rn̄sio. Nō. n. dꝫ dari vna rn̄sio:
sed plures dicendo ꝙ homo est aīal rōnale. ⁊ asinus non.
¶ Silr̄ hec putasne tu es homo ⁊ asin⁹. ¶ Silr̄ hec putasne
ethiops est albus hō: ⁊ sic de silib⁹. ¶ Scḋs modus quā Scḋs
do interrogant plura de vno vel cꝯ̄ in plurali numero: vt
hec. putasne mel ⁊ fel sunt dulcia. si dicat non. ḡ ꝯcluditur
mel non est dulce. si dicat ꝙ sic: ꝯcludit ergo ꝙ fel est dul
ce. ¶ Silr̄ hec demōstrato vno sedēte ⁊ altero stāte: putasne isti
sedent. ¶ Silr̄ demōstrato hoie ⁊ asino. putasne isti sunt hoies
⁊ de silib⁹ eo ꝙ nō est dāda rn̄sio vna sꝫ plures. ¶ Qui autē
cathegorice semꝑ voluit ostēdere nō dādo distīnctiones vel plu
res rn̄siones de facili paralogizant vt innuit phūs in 2° elē
choꝝ. ¶ Fallā ſm plures interrogationes vt vnā est fallā Cōclusio
extra dictionē ab alijs distincta. hui⁹ ꝓbatio pꝫ sicut ꝑce
dens. ¶ Attēdendū est autē ſm. D. S. in lrā ꝙ qn̄ ꝑdicant Notādū
plura de vno ex qb⁹ fit vnū ꝑ se tunc est enūciatio vna. cuꝫ
dr̄ hō est aīal rōnale: sꝫ qn̄ ponunt plura ex qbus fit vnum
per accn̄s: tunc enūciatio est plures: vt sortes est hō albus.
Ex homine. n. ⁊ albo fit vnum ꝑ accn̄s: ex quo pꝫ ꝙ illa ē
interrogatio plures. putasne ꝙ sor. sit homo albus. nō au
tem ista. putasne ꝙ sor. sit animal rōnale. ¶ Dubitat ꝑmo Dubium
vtꝝ huius fallē sint duo modi. Uidet enim ꝙ sint tres.
Nā interrogatio plures est triplex. ergo videt ꝙ debeant
esse tres modi. Jn ꝯtrariū est. D. S. in lrā. ¶ Dicm̄ ꝙ mo Solutio
di huius fallē possunt sumi duplr̄. ¶ Uno modo rōne inter
rogatoꝝ. ¶ Alio mō rōne modi interrogandi. ¶ Primo mō
possunt assignari tres modi vꝫ ſm triplicē gradū interroga
tionis plures: vt argumētum dubij voluit. ¶ Scḋo modo
assignantur tn̄ duo modi superius adducti ex quo pꝫ rn̄
sio ad dubiū ⁊ ad rōnes eius. ¶ Ad ꝑmū dcm̄ ꝙ realiter
eadem est fallā ſm plures propositiones vt vnā ⁊ ſm plu

res interrogationes et vnā vt dicit Rodulph⁹ Briton⁹. tñ magis dz denoīari falla ſm plures interrogationes q̄ ſm plures interrogatiōes ppc cā in apparentie hui⁹ fallacie ſu-
[?]ſenco per eas adductā. ¶ Ad 1ᵐ dōm negādo pñs. qr lz interrogatio ſm ſe pſiderata ſit ex pte vocis: nō tñ ſi pſideret p re-
Egidius ſpectum ad interrogata. ¶ Attēdēdum tñ eſt q Egidius ſtep lattat in hac mā p. D. S. vz in p elenchoꝝ. Dicit. n. q qdam ponūt cām appentie hui⁹ fallacie ex pte modi interrogādi pp quā vnitatē interrogatio plures appet vna. Sz vt ipſe dicit: hoc ſtare nō pōt. qr alr iſta eēt falla in dictiōe ⁊ non ex dictionē. Vñ pcludit q pueniētia reꝝ interrogataꝝ eſt cā appentie hui⁹ fallēre nō vnitas ex pte modi interrogādi. Hec ille. ¶ Sz ſi diligēter pſiderare voluerit ſniaz.
[?]ra Egi. D. S. videbit q pdicta repugnātia pcedit ex falſo intellectu opinionis. D. S. Jpe. n. nō vult q modus interrogādi ſm vocē abſolute ſumptā ſit cā appentie: ſz inq̄ītū ſub vno mō interrogandi plura q̄runt: dicit vnitatē talem eſſe cām apparentie qḋ rōnabilr dī. ¶ Tū p qr ſi plura interrogant ſm plures modi interrogādi nulla erit deceptio: vt ſi q̄rat putaſne ſoꝛ. ſit: ⁊ aſinus ſit hō. Jlla interrogatio plura non apparet vna. Vñ interrogatus nō mouet aliqua appentia ad dandū vnā rñſionē. ¶ Tū 2° qr pħs in elēchis vt aduerſarius ibidez pfirmans aſſignat duos modos hui⁹ fallē ex mō interrogandi ⁊ nō ex ipſis interrogatis: vñ ſignū eſt q ſm pħm cā appentie hui⁹ fallē ſumit ex pte modi interrogandi ⁊ non ex pte reꝝ interrogataꝝ: qr alr vbi eſt maior pueniētia reꝝ interrogataꝝ abſq pueniētia modi interrogandi eēt maior cā appentie: cui⁹ oppoſitū iā pbatū eſt. ¶ Nec ſeqt ratio ſua. vz q eēt falla in dictiōe: vt ex dictis pz: qr talis cā appentie non ſumit ex pte vocis ſz ex pte rei ſub voce. Et huic ſnie. D. S. adheret Rodulphus biiton⁹ que veriſſima eſt cum a ſctō diſcipulo Chriſti ⁊ aplōꝝ Petri ⁊ Pauli tradita ſit in tractatu fallaciaꝝ. vz a beato Thoma de Aquino doctore ſancto ordinis fratꝝ pdicatoꝝ: nunc qui cum angelis nunc triumphat in celis deo ſic volente: cui laus ⁊ gloria ſit in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Jncipit tabula queſtionū Magiſtri Dominici de Flandria ſuper fallacijs ſancti Thome Aquinatis.

¶ Jmpreſſe Venetijs iuſſu ac impenſis nobilis viri Luce Antonij Junta Florentini: Anno a natiuitate Dñi. 1526. Jdib⁹ Septembris.

Regiſtrum.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii. Oēs quaterniones pter ii qnterniones.

